DN. GVIDONIS PAPAE I. V. D. CLARISSIMI,

Decisiones Gratianopolitanæ.

Summarijs denuò, Additionibusq́; illustratæ.

Adiecto ad calcem libri rerum ac verborum Indice locupletissimo.

VENETIIS,
Apud Andræam Muschio. 1569.

ANTON. RAMBAVDI INGENVO CANDIDOQVE LECTORI SALVTEM.

EST enim ueri boni a natura nobis ingenerata cupido, ut dicit Leonardus Aretinus, in Isagogico in libros morales Aristotelis, ad Galeotum edito. Et (ut alibi testificatur fons eloquentiæ Marcus Tullius) alijs quoque nati sumus: & tantum quidem est in communem hominum societatem conferendum, quantum quisque & ingenio, et opere, ac labore assequi ualuerit. Quoniam (ut inquit Aristoteles Princeps ille Peripateticorum) omne bonum quantò communius, tantò melius. Ideoq; post lucubrationes meas in pluribus & diuersis Italicarum uniuersitatum Gymnasijs ineunte adolescentia lustratis peractas, & deinde septennio in multis Academijs partium Franciæ, tum publice, tum priuatum legendo iura ciuilia & canonica, fuißem professus: Grationop. ueniens nonnullorum precibus illic deuictus, à meatu in laicum directò gressum cohibui: & in Delphin. unde parentes mei digreßi fuerant, in illustri ipsius supremo Delphi. consistorio postulando sedem statui. Vbi quippe, dum à nonnullis requisitus essem, ut decisiones dicti insignis, consistorij, numero sexingentas trigintaduas, à quodam spectabili nobilique & egregio domino Guidone Papæ legum Doctore, & consiliario Delphi. benemerito compilatas: iamque pedetentim, ut autumauerim, uitio impressorum seu librariorum multis modis atque innumeris mendis respersas emendarem, li-

maq; correctionis transcurrerem: ipse profecto nõ ingenios fr tus, sed requisitione pulsus, pariter & concitatus instinctu in quam naturæ: quæ homines etiam hominum causa (ut suprà in nui) procreatos esse uoluit, ut sibi alterutrum, quacunq; possen ratione, auxilio forent. Quamobrem ego Anton. Rambaudi, d genere nobilium Rambaudorum de monte Guardino, Vapice si dioecesis, prouinciæ Delph. inter iurium professores mini mus, id opus aggressus sum, interq; corrigendum quasdam epi stolas utiles atque necessarias in locis oportunis addidi, breuiq tempore hoc anno labente, M. ccccciij. circa festiuitatem om nium Sanctorum, ad laudem Dei absolui, quas commilitonibu meis forensi ac literaria militia Grationopoli militantibus un cum opere ipso omni menda expurgato dedo, & consecr quasq; omnium iudicio corrigendas exhibeo. Idcirco, quæso t lector, ne eas liuore oblatrandi, sed amore studendi sedulò l gas atque perlegas: sanè quid beneuolè perlectis iuuabit. Ve rùm, & si quippiam in ipsis uel minus sapidum, uel minus dise te, aut parum eleganter dictum offenderis, hoc tua prudenti supplere curabis. In illis uerò, si quicquam tibi aliquandoquiden profuturum, ac frugi occurrerit, idipsum maximo optimo De ascribas, et gratias agas, laudesq; referas ipsis præstantißimi professoribus, eisdem in additionibus prænotatis, qui nos sui gloriosis doctrinis illustrarunt.

DOM. GVIDONIS PAPAE, AD LECTOREM PRAEFATIO.

CVM hominis memoria *a* tam labilis *b* ſit, quòd omnium habere memoriam. & nihil obliuiſci potius diuinitatis, quàm humanitatis exiſtat (ut inquit Imperator Iuſtinianus in l.ii §.ſi quid. C.de uete. iure enuc. & not.in c. porrecta.*c* extrà, de confir.uti. uel inuti.) Ideò hoc attendens ego Guido Papę, legũ doctor, inter cęteros minimus, anno primo. quo fui aſſumptus conſiliarius in curia parlamẽti Delph. uidelicet, anno domini M.ccccxliiij. præſens opus compilare inchoaui, pro mei memoria laboriſq; alienatione in futurũ: & duxi in ſcriptis redigendũ, prout infrà per modũ queſtionũ, ritum deciſionum Rotæ curiæ Romanæ inſequendo. Primò, caſus dubii in iure, magis ſingulares (prout occurrẽt) qui ex deliberatione dictæ curiæ parlamenti in iure determinabuntur, ſubnectentur. Secundò, caſus, quos uidi temporibus meis, & uidebo in futurum in dicta curia parlamenti, & cæteris curiis præſentis patriæ de ſtylo & conſuetudine obſeruari, etiam ſubiũgam: cùm ſtylus & conſuetudo curiarum pro lege haberi debeant: ut eſt bonus tex. de hoc in l.ſi quoniam. in fine. C.de iniuriis. & inſti.de ſatiſd. in §. fi. *d* & in l.generaliter. C. de reb.credi. & iureiur. & in auth. *e* in §. *f* illo cuſtodiendo. Ita dicit Rayn. de ſabanaco, in ſua repetitione l.more maiorum. ff.de iuriſd.om.iud. & Spe.in tit.de ſententia. §. iuxta.uer.quid de interlocutoria. in fine uerſ. *g* & ualet cõſuetudo in his, quæ circa iudicia ſunt. C.de priui.ſchola.l.fin.in princ. & alibi dicit Inn. quòd illud, quod fit ſecundũ conſuetudinẽ, dicitur fieri ſecundũ ius. in c.cum uenıſſent. extrà, de eo, qui mit.in poſſ. Quia conſuetudo eſt de iure ciuili, in §. ex non ſcripto. inſtit. de iure nat. Ita, quòd ſi feratur ſententia expreſsè contra ſtylũ curiæ, ipſa eſt nulla *h*, ac ſi contra legem foret lata: cum uicem legis obtineat: *i* iuxta not. per Cyn.in l.ii. C.quando prouo.

non eſt neceſſa.in iij.quæſt.quod tenet dictus dominus Rayn. de ſabanaco,in d.l.more maiorũ.Et quia etiam aliqua ſingularia uidi, quæ temporibus meis occurrerunt, ipſa ſubiungam in diuerſis paſſibus præſentis libri pro memoria in futurum illorum,qui in libro hoc ſtudere, & legere uoluerint, quoniam omnia fructuoſa in futurum eſſe poterũt tam iudicibus,quàm practicantibus.

a Memoria.]*Quidnam ſit memoria, & quotuplex, uide do. Alb. de Roſa.in uerſi.memoria.*

b Labilis.]*Maximè ſenis,quia homo primò læditur in memoria,ſeneſcendo: ut per dom.Alba. de Roſate,ubi ſupra.*

c In c.porrecta.]*In glo.in uerſi.non credamus.*

d In §.fin.]*uerſi.quam formam iuncto.ibi,quæ omnes,&c.*

e De iudi.]*colum.vi.*

f In §.]*Sedebunt.*

g Ver.quid de interlocutoria.in fi.]*Vult allegare uerſi. in ſumma. in prin.ibi,niſi loci,uel fori conſuetudo aliud inducat.*

h Ipſa eſt nulla.]*Hoc intellige, quando conſuetudo fuerat articulata,& probata:alias ſecus:quia conſuetudo eſt incerta,cùm ſit facti, & in facto conſiſtat. c.i.de conſtit.lib. vi. Et ita intelligitur opinio Iac.de Ra.alleg.per d.Cyn.in l.ii.in fi. quando prouo. non eſt nec.Et iſtud uerũ,niſi ipſa cõſuetudo ſit generalis uel notoria.de primo per do.Bal.in l.ſi fugitiui.C.de ſer.fugi.in i.col.in uerſi. uel dic.de ſecundo per eundem do.Bald.in l.generaliter. C. de epiſco. & cle.in i.col. in i.oppo.ibi,iſtam etiam theoricam.*

i Vicem legis obtineat.]*Et ideo ſtylus ſeu longæuus uſus cauſarum poteſt allegari pro iure, ut not.doct. Card.in cle.ſæpe Deo.de uerbo. ſignific.in §.& quia.in vi.nota.*

DECISIONES SENATVS GRATIONOPOLITANI,

opera & industria clarissimi I. V. D. Guidonis Papæ collectæ.

SVMMARIVM.

1 *Iudex laicus quando sit competens in beneficialibus.*

2 *Petitoriũ & possessoriũ inter se nihil habent commune.*

3 *Iudex tẽporalis an ptãtẽ habeat in beneficialib. Et an ĩ clerũ. n. 4*

QVAEST. PRIMA.

IN manibus magistri Cathalã chãtrelli, secretarii Delphi. mota in dicta curia parla. inter Priorẽ Lãcij ex una parte, & Priorẽ sancti Roberti ex altera, ad causam suorũ prioratuũ sup suo possessorio seu quasi decẽ sestariorũ bladi per dictũ Priorẽ Lãcii exigi, ut asserit, solitorũ à dicto Priore sancti Roberti super decimis suis, quas idem Prior percipit in parochia de Mẽdres, qui Prior S. Roberti in dicta cã opposuit declinatoriã fori, dicẽdo q huic curiæ Parla. nõ cõpetit cognitio huius negotij, cũ cã decimarũ sit merè spiritualis. Quæritur nũc, an dictus Prior S. Roberti bene opponat declinatoriã fori. Et uŕ, q sic. ut tenet Ant. de But. in c. fi. de iudi. * Sed
1 contrariũ dicendũ uidet: quia qñ agit sup possessorio uł quasi ẽt in spiritualib. *a* uel beneficialib. causis iudex laicus est iudex cõpetẽs, secundũ opin. Vincẽtij: quã recitat Io. And. in c. fi. extrà de iudi. Idẽ tenẽt Archi. & Inn. ut refert An. de But. in d. c. fi. Et est rõ, qa possessoriũ nõ est quid spirituale: sed tpale: *b* ut dicit Archi. in c. i. de restit. spol. lib. vi. Et do. Frãc. de Zabarel. in cle. dispendiosam. *c* de iudi. & Guiliel. de mõte lauduno in cle. j. de cã pos. & proprietatis. Et uŕ uelle gl. *d* in c. literas. de iuramẽ. calũ.* Nec est incõueniẽs, q respectu eiusdẽ rei petitoriũ sit spirituale, & possessoriũ tpale, cũ nihil cõe inter se habeãt: iuxta l. naturaliter. in §. nihil cõe. ff. de acq. pos. Et iõ in dicta cã per dictã cãm fuit declaratũ, & ordinatũ die xij. Mart. M. ccccxliiii. dictã cãm non fore remittẽdã. Et ẽm qđ refert do. Pet. Papæ, patruus mei Gui. Pap. in quodã suo cõsilio, stylus curię parla. regij Parisius in mã

pos-

possessorũ causarũ beneficialiũ fundat intẽtionẽ sup hoc dicto Vincẽtij in casu nouitatis. de quo casu nouitatis tãgit plenè p Io.Fab.ĩ §.retinẽdę. inst.de interdi.& p Cy.ĩ l.ea lege.C.de cõdi.ob cau.& tetigi j.q.cccccLii.Et p hac parte ẽm eũdẽ do. Pe.Papę facit c. cãm.ſo ij. ex q filii sint legi. ubi Papa mãdat iudiciũ possessoriũ relinq regi Angliæ p cognitione ipsius possessorii habẽda. Ad idẽ in simili fuit iudicatũ in dicta curia parla. die snĩarũ natalis do.M.cccc lv. inter duos presbyteros, uidelicet inter Priorẽ Magdalenẽ.Gratino.agẽtẽ ex una parte, & pceptorẽ S.Antonii Gratinop.in possessorio reintegrãdæ possessio.super quadã annua pẽsione, qua dictus Prior dicebat se spoliatũ p denegationẽ dicti pręceptoris, quam snĩam recepit Io. Cabodi secretarius Delp. & tũc do.Lu douicus de laual fuit pñs in plationе dictarũ snĩarũ. Ad idẽ fuit iudicatũ in hac curia ĩ quadã alia cã inter psonas ecclesiasticas in possessorio reintegrãdę rei spiritualis, puta decimarũ, M. cccclix., put hr̃ j. q.ccvii. Ad idẽ cognouit dicta curia parla.de possessorio retinẽdę in beneficialib. ẽt inter duos p̃sbyteros, ut ur̃ j.q.lx-

3 xxv.De possessorio aũt * adipiscẽdę in beneficialib. nõ cõsueuit hæc curia cognoscere. q a plus habet petitoriũ, q̃ possessoriũ, & plus spiritualitatis quàm tẽporalitatis. Per quæ
4 sequit incidẽs quæstio.*Vtrũ iudex tpalis habeat ptãtẽ sup clero uel in reb.spiritualib.ui de tres casus. in c.tua.& j.ex de decimis.ĩ gl.Corroborant p̃missa rescripto papali extracto per dictũ dñm Guidonẽ Papę à registris curiæ regiæ Lug.Cuius tenor sequitur de uerbo ad uerbũ. Martinus episcopus secũdus, seruus seruorum Dei, ad futurã rei memoriã apostolicæ sedis æquã & circũspecta puisio quorũlibet iura, & trãquillitatẽ cõfoueri satagẽs. Cũ uerisimiliter timet, ne cupiditas improba se à uetitis abstinere nesciẽs statutis, & ordinationib. à se hmõi pdeũtib. laxato fræno rõnis abutat, nũc p puisionis debitæ remediũ, nũc uerò p oportunæ declarationis officiũ nitit obuiare. Dudũ siquidẽ puidè cõsiderãtes, q licet clerici ecclesiasticæq; psonæ q suas causas.& q̃relas in his pcipuè, q de iure uel cõsuetudine ad forũ ecclesiasticũ ptinere noscũtur: eo tñ derelicto secularib.iudiciis se submittere, seu partes sibi aduersas ad forum

forũ de iure uetitũ conuenire uel trahere præſumebãt,grauib. ꝓinde pœnis tã ſpiritualib. q̃ tpalibus ẽt iure diſponẽte alligarenĩ. Pœnas tamẽ ipſas nõ ſine ꝓpriæ ſalutis periculo ſæpius habere uidebãtur in cõtemptũ. Nos qui ex debito paſtoralis officii ſalutẽ quærimus ſingulorũ, ſuꝑ his oportunè ꝓuidere uolẽtes,authoritate apoſtolica per alias nr̃as literas ſtatuimus & etiã ordinamus, ꝙ quicũq; ex clericis,& ꝑſonis eiſdẽ decætero reus talis præſcriptionis exiſtẽs, niſi à p̃miſſis deſiſteret, omni cõmodo confeſſionũ,& gratiarũ ſibi à ſede p̃dicta cõceſſarũ careret, ipſeq́; in graues tũc expenſas,& alias iuris pœnas incurrere,ꝓut in dictis literis plenius cõtinetur. Cũ autẽ pro parte chariſſimi in Chiſto filii nr̃i Caroli regis Frãcorum,illuſtris nuꝑ nobis fuit expoſitũ,ꝙ à nõnullis uertiĩ in dubiũ:an ꝑ hmõi nr̃am conceſſionẽ derogare uoluerimus iuri & iuriſdictioni regiæ,præſertim in caſu poſſeſſorii retinẽdę poſſeſſionis,ſuꝑ ſuis eccleſiis & beneficiis eccleſiaſticis ſuorũ regni Franciæ,& Delphinatus Viẽ. Per quã iuriſdictionem præfactus Rex ſibi aſſerit licere in omni caſu ẽt iuridicè tueri poſſeſſores. Nos ad omnis ambiguitatis tollendũ dubiũ,ſuꝑ his oportunè ꝓuidere uolẽtes,eiuſdẽ regis in hac parte ſuis ſupplicationib. inclinare authoritate apoſtolica tenore p̃ſentiũ declaramus nr̃ę intẽtionis nõ fuiſſe neq; eſſe per dictã aut quacũq; aliã cõſtructionẽ eidẽ regi & eius regiæ iuriſdictioni,ꝑ quã (ut aſſeriĩ) tã rex q̃ ſui ꝓgenitores ſuꝑ oĩ poſſeſſorio à tãto tp̃re, citra qđ de eius cõtrario memoria hominũ nõ exiſtit, conſueuerũt cognoſcere, & in aliquo derogari uoluiſſe, aut uelle quoquomodo,ipſosq́; regẽ et iudices detinẽtes partes moleſtatas ſuꝑ earũ cõſeruatione ad ſuorũ bonorũ poſſeſſionẽ ipſius regis auxiliũ implorãtes, dũmodo in cõtemptũ iuriſdictionis,& libertatis eccleſiaſticæ, ut partes ſibi aduerſas in rẽb. eccleſiaſticis diutius perturbarẽt,hoc nõ fecerũt,pœnas in dicta nr̃a cõſtitutione cõtẽtas nullatenus incurriſſe aut debere incurrere quouis mõ.Per hoc aũt nullũ ius ſeu iuriſdictionẽ in pręmiſſis cognoſcẽdi eidẽ regi de nouo acquiri uolumus, ſed antiquũ, ſi qđ habeat, tãtũmodo cõſeruari . Nulli ergo hominũ liceat hãc paginã nr̃æ declarationis,cõſtitutionis,et uolũta

tis infringere, & ei ausu teme rario cōtraire. Si quis aūt hoc attētare pſumpſerit, indignationē omnipotētis Dei & beatorū Petri & Pauli apoſtolorū eius ſe nouerit incurſurū. Datū Romę apud ſanctos apoſtolos, Calē. Maii. pōtificatus nri anno xii. Bar. de mōte policiano, Stephanus garnerii. De materia dictæ bullę, uide quę ſcripſi plenè j.q.cccccliij.

a In ſpiritualibus.] *Et qualiter poſſit agi poßeſſorio in ſprituali bus. uide dom. Fel. in c. ſicut. in princ. de re iudicata.*

b Sed tēporale] *Et quòd poſſeſſoriū in beneficialibus nō ſit ſpirituale, ſed temporale: uide penè iſtū, cōſi. lxxviii. inci. circa proceſſum, in quo uētilatur. nu. 3. uer. & ipſe pater, et cōſi. lxxviii. inci. quòd coleta. nu. 1. uer. cōſtat enim. & nu. 4. uerſi. nec obſtat.*

c Et de Zab. in cle. diſpē.] *In v. col. in iii. oppo. x. q. Et d. Bal. in l. ſi de proprietate. C. ſi a nō cōpe. iudic. in pen. col. uerſi. quæro, nū quid poſſeſſoriū. qui ita dicit ſentire glo. in alleg. c. diſpendioſam.*

d Et uidetur uelle gl.] *In uerſi. rebus ſpiritualibus. ibi, & not. & c. in qua ſe fundat do. Car. Zaba. dicēs eam eſſe notabilem.*

SVMMARIVM.

1 *Iudex poſſitne prothocolla & libros notarii defuncti cuilibet committere.*

2 *Notarius ut poſſit alterius notarii defuncti pthocolla redigere in formā, q̄ et quot requirātur.*

3 *Hæres notarii an poſſit großare notam ſine mandato Iudicis.*

4 *Cōmiſſio Iudicis ad formādā notā notarii defūcti qualiter fiet.*

QVAEST. II.

MOrtuo Ioāne de leyſido, notario habitatore, & iuridicabili mādamēti fabricarū, iudex dicti loci fabricarū, cōmiſit papyros, & pthocolla dicti Ioānis duob. notariis, & cuilibet ipſorū, ut in forma debita redigerēt, quo puēto ad notitiā iudicii Viēnēſis & terræ turris, ipſe iudex uoluit de nouo aliis cōmittere dicta pthocolla, ptēdēs, q sibi tāquā iudici Delphi. ſpectat cōmittere dicta pthocolla, & nō dicto iudici fabricarū.* Modò q̄rit, ad quē 1 ptineat datio cōmiſſionis dictorū pthocollorū. Et uī, q dicto iudici fabricarū, p tex. in c. pen. tabellio. ibi, authoritate iudicis ordinarii, &c. ex de fid. inſtru. cū ſecūdū libertates generales pſentis patriæ Delph. maximè in xxix. c. dictarū libertatū iudices ad bōna relictorū ſint iudices ordinarii: qa habēt merū, & miſtū imperiū, & omnimodā iuriſdictionē. Et ita fuit appunctuatū p pdictā curiā parl.

Se-

2 *Sed iuxta hoc q̄ro, q̄ debeāt a seruari, ad hoc ut notarii isti seu ꝓthocolla alterius notarii prædefuncti possint per aliū notariū grossari. Dic ꝙ sex pricipal̄r de iure requirūtur. Primò, ꝙ fiat ad partis postulatione. Secūdò, ꝙ authoritate iudicis fiat. Tertiò, ꝙ p tabellionē grosset seu exēplificet. Quartò, quòd fideliter fiat. Quintò, ꝙ in formā publicā redigat. & hæc probant in d. c. cū P. tabellio. Sextò, ꝙ uocētur hic quorū interest, id est, quos res tāgit: iuxta c. chartę. iii. q. ix. & c. cū dilecta. extrà de cōfir. uti, uel inutili. & qđ no. in c. significauit. & c. Albe. de test. & ī c. Abb. in §. ad hęc a aūt. uer. p̄tereà, secūdū Inn. & Hosti. de uerb. sign. & p̄missa oīa uī notare Host. in d. c. cū P. tabellio. Et si nota aliter grosset, nō facit fidē, ut plenè not. per Hen. Bohic. in d. c. cū P. tabellio. Sed de stylo, & cōsuetudine p̄ntis curiæ parla. & aliarū curiarū hm̄oi patrię Delph. tales solēnitas nō seruat in omnibus: q̄a tales grossationes notariorū fiūt p notarios ad hoc cōmissos absq; partis euocatione, nisi esset nota alicuius debiti aliàs grossata: quia tūc pars uocari cōsueuit, ꝓut ita semper uidet fieri & seruari. * Sed an hæres ꝓ notarij possit grossare notā sine cōmissione iudicis? d. Pan. doctor nouissimus, in d. c. cū P. tabellio. dicit ꝙ sic. & Ludo. Pontanus dictus de Roma, idē ē tenet in quodā suo cōsilio. Sed stylo curiarū seruat cōtrariū.
4 *Sed qualiter formabit cōmissio de talibus notis grossādis: ponit formā Spec. in ti. de instru. edi. in §. ostēso. uer. illud, &c. Sed quid si nō cōstet de cōmissione notarii, q̄ grossauit notā alterius notarii p̄defuncti, & pars nō opponat, an iudex debeat adhibere fidē tali grossæ? uide q̄ plenè scripsi ĩ. q. ccccv. De hac mā etiā plenè scripsi ĩ. q. xix.

An hæres.] *Vide de hoc clarius p do. Alex. in l. si quis. ff. de edē. in §. cogētur. in ii. col. post me. uer. Itē no. secundū Bar. & co. se. ubi uidetur tenere cōtra Abb. & cū stylo curiarū. de quo hic do. Guido facit mentionem.*

**Tu adde ꝙ notarius cui facta est generalis cōmissio de publicādo prothocolla notarii defuncti, potest duplicare nō citata parte: quoniam ad eum non pertinet citatio: tamen remanet non citatis facultas opponendi, ne publicatio noceat eis. ut not. cōcludit Pau. de Castr. in consi. cxcv. inci. uisis. colum. i. uer. sed si illa. in ii. parte consi. Et adde Bar. in l. Gallus. §. idē credendū. de*

libe.

libe. & posthu ubi tenet, quòd notarius cui sunt commissa prothocolla alterius notarÿ præde functis, debet exemplare abbreuiare prout iacet in prothocollo, et dicit ꝙ ita de consue. utimur.

SVMMARIVM.

1 *Arrendaměta, et iura Delphinalia, an sint locatiões, et uědões.*

QVAEST. III.

ACcensator magnarũ gabellarũ de Roma uel alterius tributi Delp. cessauit soluere thesaurario Delph. in aliquo termi norũ firmã siue pensionẽ annuã, an poterit sibi tolli talis firma siue arrẽdamentũ? tex.
2 ꝙ sic, *a* in l. uectigalia. i §. nõ solutorũ. ff. de publica. & uecti. & cõmissis, qđ secus est in priuato, ut dicit gl. & ita fuit decisũ in dicta curia parlamẽti in cã Leonis de ambrosiis arrẽdatoris magnarũ gabella
1 rum Delph.*Sed an talia arrendamenta sint locationes, uel uenditiones, ut per casum superueniẽtem debeat fieri remissio pensionis: uide Bar. in l. cotẽ ferro. §. dominus. ff. de publi. & uecti. & ibi plenè. De liberamẽtis iuriũ & emolumentorũ Delph. quæ fiunt ad incantũ publicũ: & de arrẽdamento quod in talib. arrẽdamenti fieri solet, uide quæ plenè scripsi j. q. cccccxxxvi. An tales arrẽdatores utantur iure fisci, uide infra, q. ccviii.
a Quod sic.] *Et si nõ potest soluere pp hoc non liberatur cedendo bonis, ut arg. C. qui bo. cede poss. l. propter honorem. & ibi. doct.*

SVMMARIVM.

1 *Vectigal an etiam soluendũ pro qualibet re ad usum propriũ.* 1

QVAEST. IIII.

PRo rebus, quæ uehũtur ad usum proprium cuiu 3 slibet priuati, modo debetur uectigal. l. uniuersi. C. de uectig. & cõmis. & no. gl. i l. si publica. in §. de reb. in gl. fi. ff. eod. ti. & uide c. super qui 1 busdã. cũ gl. sup uerbo, pedagia, ubi notabiliter. extra de
1 uerb. sig. in antiqs.*Sed qđ si aliqs cã domus faciendæ uel 2 reficiẽdæ aliqd faciat uehi & cõduci, an istud dicatur ad usũ b ꝓpriũ, ut nõ debeat uectigal siue pedagiũ? sup hoc opinando famosus legis doctor d. Stephanus Guidonis pſidens patriç Delph. allegauit gl. in d. l. uniuersi. in gl. fi. in fi. quæ ur dicere, ꝙ nõ. *a* & ita ibi cũ
a gl. pertrãsit Sal qa de hac quõne nihil dicit. & ita fuit cõclusũ in camera cõsilii ꝓ quodã rosello, quẽ traduci fecit uocatus Balmeta, dñs Sozæ supra Rhodanum ad dictũ locum

cum Suzæ pro reparationibus dicti loci, ut asserebat,

a Quæ uidetur dicere ꝙ non.] *Id est de re, quæ portatur causa faciendæ uel reficiendæ domus, debetur uectigal. & hoc innuit tex. in l. uniuersi. dum certas res excipit, uult de omnibus aliis non exceptis uectigal deberi.*

SVMMARIVM.

1 *Ciuis an possit compelli pro re qualibet, etiam alibi sita, ad contribuendum. disting. nu. 2.*

3 *Cōtribuere an qs teneať ꝑ restauratiōe loci ī quo possessiōes hēt.*

QVAEST. V.

CVm in presenti ciuitate Grationop. indicātur collecta,* an poterit aliquis ciuis huius ciuitatis cōpelli pro reb. quas alibi in Delphi. habet? uŕ ꝙ nō, iuxta notata in l. i. *a* ī gl. fi. C. de mulie. & ī quo loco. li. x. & uŕ tex. de ecc. ti. *b* in §. ad hoc sāximus. quidā tñ dicūt contra d. gl. per tex. in l. rescripto. §. sciendū. in fi. ff. de mu. & hono. Quia collecta indiciť per sonæ pro patrimonio: ergo ubicūque sint res, sequuntur personā: ar. C. de īplo. lucra. l. i. §. i. Tu dic ꝫm Dy. & Pe. de Bellaper. quod inspicitur seu attenditur cā ex qua indiciť collecta. nā si indicitur principa iter ꝑ ꝑ utilitatem istius ciuitatis, utpote, q̃a litigat ꝓ suis utilitatib. aut aliis suis negotiis cōseruandis: & tūc tm̄ patrimoniū, qď ibi, & nō, qď est alibi, tallietur. sic intelligiť d. gl. in l. i. C. de mulie. li. x.

2 *Si uerò indicitur ꝑ aliud, puta q̃a dn̄s nŕ Delph. mandat sibi dari ꝑ illā ciuitatē: & tūc credo ꝙ talliari debeat ēt pro reb. suis alibi in Delphi. situatis: q̃a uŕ indici ꝑsonę ꝓ reb. & iō res cōditionanť ꝫm personā. ar. C. de tributis. ī l. ii. & iii. ita ēt cōcludit & tenet Bal. ī d. l. i. de mulier. & ī quo loco. Et ita ꝫm hāc distīcti. fuit cōclusū in camera cōsilii sup quadā supplicatione oblata ꝓ parte Francisci coques, qui fuit talliatus in mādamēto cōcellini ꝓ certis bonis, q̄ ibi sibi obuenerāt ex successiōe Iacobi sui fratris, licet ibi māsionē tūc nō faceret. Et de hac mā collectarū & munerū, uide q̄ scripsi ј. q. lxxxvij. Et ibi tetigi de octo q̄ōnibus hāc materiā cōcernētib. tā de iure, q̄ de cōi obseruantia, in hac patria Delph.

3 *Sed iuxta hæc q̄ro, indicitur collecta ī aliquo loco ꝓ reparatiōe & fortificatiōe, an nō ibi habitātes debeāt cōtribuere ꝓ possessiōib. quas ibi hn̄t, uide q̄ dixi ј. q. vii. Sed q̄ sūt illi q̄ debēt eē exēpti uł nō exēpti à cōtributione subsidiorū

Del-

Delp.uide q̄ plenè dixi ĩ.ccc lxxvi.cū xviii.q.ibi seq.

a L.i.]*Vide ibi do. Bart. plenius loquen.*

b De ecclesiasticis tit.]*col.x.*

SVMMARIVM.

1 *Pactum legis commissoriæ qualiter fiat in pignoribus.*

2 *Pactum legis commissoriæ an in pignoribus iuramēto firmetur*

3 *Pactum de redimenda re pignori data, an ualeat.*

QVAEST. VI.

PActum legis commissoriç ualet in uenditionibus, ut l. cōmissoriç. cū simil. C. de pact. inter empt. & uēdi. sed ꝑ quç uerba fiat tale pactū in uēditione: ponit gl.ex̄ de pig. in c.significāte. Sed quia in pignorib. reprobatur in l. iij. C. de pact. pign.
1 *Quæro qualiter tale pactū fit ĩ pignorib. dic ꝙ hoc mō, si debitor pecuniā mutuatā infra certū tp̄s nō soluerit, habeat creditor rē emptā ꝑ pecunia mutuata: ut dicit gl.ĩ l. fundus.§.fi.ff.de pig.suꝑ uerbo, æstimādū. & in l.fi. C.de pac.pig.Et qđ dixi reprobari tale pactū ĩ pignorib. hoc uerū, nisi fiat posteà ex interual
a lo, *a* quo casu ualet tale pcm̄, ut l.cuius.ff.de pig.acti.qđ ĩtellige ad excipiēdū, nō ad agēdū, ut no.Bar. in l. callipodius.ff.de sol. Et istud pactū
b legis cōmisso.in pignorib. *b* reprobat, ꝑ d.l.iij .C.de pact. pig. Sed si dicat, ꝙ si debitor infra certū tp̄s pecuniā mutuatā nō soluerit, habeat creditor rē emptā iusto ꝑtio, ꝙ tūc termino adueniente æstimaret, ualet istud pactū, ut l. si fundus.§.fi.ff.de pig. & reprobat dictū pactū legis cōmissoriæ in pignorib. iure ci-
2 uili.* Sed iure canonico ur̄, ꝙ
c iurō firmat, *c* talis inualidus cōtractus quo ad obseruantiā iurī, ꝑ dictū c. significāte.extrà de pign.& dicit Hum. de Bouēco ĩ auth. sacrā puberū. C.si.aduer.uēdi. in sua repe. Et ita, ꝙ dictū pactū legis cōmissoriç in pignorib. iurō firmatur, quo ad obseruātiam. Quod fuit cōclusū ĩ camera cōsilii parlamēti die xj.mēsis Septem.ann.xliiii.in cā diffinitiua inter nobilē Guidonē Bermūdi aliàs Vachō, agēt. ex una parte, & dn̄m rupis supra bruxum in manib. Ioannis de Liliers secretarii Delp. Sed aduerte: qa licet ualeat iurā quo ad obseruātiā iurī: nō tamen ualet ut cōualidet cōtractū super qđ uide q̄ plenè dixi in lxxx.cōsiliorū meorū, & plenius ĩ lxxxi.ipsorū meorū cōsi.
3 *Sed iuxta terminos huius materiæ q̄ro, aliquis à me accepit pecuniā mutuo, non d

to pignore: sed adiecto pacto, ꝙ si non solueric infra tale tp̄s, talis res sit mihi empta: an ualeat tale pactū. text. vẽ ꝙ sic, in l.fi.in prin.ff. de contrahen.emp.& uend. Sed aliter circa hoc dixi in tractatu de contract ib.qui sapiūt usurā, & q usurarii dici posśūt, ut no.ī §.sed iuxta hæc q̄ro, &c. de hac materia pactorū legis cōmissoriæ, uide Bal.in feudis in ti.de feudo dato in uicem legis cōmissorię.ī prin. & ibi uidebis multas qōnes. De pacto legis commissoriæ & adiectionis in diẽ, uide Bar. in l. fi.ff.de do. Et an ī pacto legis cōmissoriæ & adiectionis in diẽ, debeanẽ laudimia, uide q̄ scripsi infra q.xlviii.

Interuallo.] *Idẽ tenet do. Abb. in c.significāte.in ii.col.de pign.*

In pignorib.] *Tu uide de hoc plenè istū, cōs.lxxix.inci.uisa ad plenū.ꝑ totū. cū duob.seq.consi.*

Iuramēto firmatur.] *Idẽ tenet Bal.in l.i.C.de pact.pig.ī uer.tñ canonico. et idẽ Bar.ī l.Seius & Augerius.ff. ad l. Fal. idẽ tenet Fed.de Sen.in suis cōs. Io.An.tñ (ut dicit Bal.) tenet cōtrariū in addi. Spe. de renū. et conclu. ad quẽ uidẽdū remittit. Tu uide d. Alex.post Bal.in l.fi.C.de pact. pign.ubi uidetur tenere cū dño Guidone Papa authore nostro.*

* *Tu adde Phi.Cor.in cons.cxxx iii.inci.uiso copio.col.ii.uer. hic dicimus.in i.uol. Paul. de Cast. in consi.cxliiii.inci.pactū istud. in ii.parte consiliorū.*

SVMMARIVM.

1 *Habens possessionem in aliquo territorio, cōtribuere debet pro munitione loci.*

2 *Forenses adstringanturne ad soluẽdum integrū uintenum, pro loci, in quo possessiones habẽt, reparatione.*

QVAEST. VII.

1 HAbentes* possessiones ī aliquo territorio ibi debent contribuere ꝑ fortificatione castri aut uillæ: licet ibi nō foueāt domiciliū: ut uideẽ tex.in l.ii.C.de mune.patri.li.x.ibi, ab omnib. subeūda sūt. Et uoluit istud dicere glo.in l.fi.suꝑ uerbo, ab omnibus. C. de mune.patri. lib.x. & in d.l.ii.q̄ sic ea intelligit. idẽ uoluit dicere gl.in rubr.eo ti.in fi.dū dicit, & hęc etiā alienigenis, &c.ff.de usu fru. Istud tamẽ modificaẽ ꝑ ordinationẽ dudū factam ꝑ recolẽdæ memoriæ dominū Carolū de bouilla, tunc gubernatorẽ p̄ntis patriæ Delphin. ẽm quā ordinationẽ habẽtes possessiones in alieno territorio, ibi contribuant in 2 reparationibus locorum tantummodo pro dimidio solido, & dimidia libra, a quæ, ot di-

dinatio est registrata in came ra computorũ Delph. & seruatur in hac curia parlaméti in iudicando: quia ẽt rex Carolus septimus, dictã ordinationẽ approbauit & mandauit obseruari de mẽse aprilis M.ccccxxxiiii. & litera est inserta in chartulariis cameræ cõsilii Delph. Et a cõtributione in talib. nullus excusatur, sit nobilis, uł plebeius. iõ tex. ubi suprà, dicit, ab oĩb. Et ꝑ hoc bene facit l. munerũ. §. patrimoniorũ. in fi. ibi, dũ dr̃ neque ueteranus, aut miles, aliũsue, qui priuilegio aliquo subnixus est: nec põtifex excusatur. ff. de mune. & hono. facit l. ad instructiones. C. de sacrosan. eccl. ita dicit gl. posita super uerbo, ab oĩb. in d. l. fi. de mun. patri. li. x. codicis. Et ita seruat stylus pñtis curiæ parlaméti, prout sp. uide etiã quo ad ecclesiasticos, ut scripsi ĩ. q. lxxviij. Ego ergo dicerẽ, ꝙ ĩ locis, castris, & uil lis in q̃b. solui cõsueuit uinte
b nũ, *b* pro fortificatione loci, ꝙ habitantes in loco soluere debeãt integrũ uintenũ: iuxta ẽt legẽ, omnes prouinciarũ rectores. de operis publi-
2 cis. *An uerò forẽses pro possessionib. quas ibi habent, soluere debent dimidiũ uintenũ uigore dictæ ordinationis dum factæ per dictũ dominũ Carolũ de Bouilla: nisi aliter se haberet cõsuetudo, prout se habet in aliquib. locis, ubi soluitur indistinctè ab omnibus ĩtegrũ uintenũ. Et de hac materia uinteni, uide quę plenè dixi infrà q. ccclxxii.

a Pro dimid. sol. & dimid. li.] *Id est, ubi inhabitantes loci occasione fortificatiõis castri habẽt soluere unũ solidũ uel unã librã, ibi alienigenæ habentes in loco possessiones soluũt tantũmodo dimidiũ solidũ & dimidiã librã ut in calce huiusce q̃onis innuitur, uidetur, ibi, an uerò foren. &c.*

b Vintenum.] *De uinteno loquitur iste infrà q. ccclxxii. & plenius consilio suo primo. nu. i. uersi. quo ad pri. uol.*

SVMMARIVM.

1 *Annua pensio, super furno assignata, an furno minuto nihilominus integra peti possit.*

QVAEST. VIII.

1 DOminus Humbertus Delphinal. Viennensis* fundator in parte cõuentus Saletarũ, inter cætera dedit dicto conuentui pro sustentatione dominarũ monialium, uidelicet decẽ libras annales super censa furni turrisspini: sed non promisit de euictione: nec facere tantum ualere: postmodum d-

ct.

ctus conuentus dictas decē libras, pluribus annis percepit super illa cēsa furni prædicti: ex post pp mortalitates, vel alīs cās populus ita fuit diminutus, qđ de dicto furno, nō reperiunt anno quolibet ad icantū, nisi quatuor aut quinque libræ. iō petit dictus cōuētus quod deest suppleri à dño nřo Delphino, an bene petat? dixi q̄ sic, p l. Lucius Titius. a ff. de ali. & ciba. lega. & tenet Io. Fab. in l. si quis argentum. in prin. C. de dona. Et ita fuit cōclusū anno quo s. & die septima mensis Iulii, in camera cōsilii dictæ curiæ parlaměti.

Lucius Titius.] *Vbi uidetur Car. idem tenere in uersi. quæro pone testator. inquantum ibi dicit, q̄ si fructus fundi, de quo percipiuntur alimenta, relicta à testatore, super illo fundo, non sufficiunt ad alimēta, debent dari alimenta integra. De hoc etiā tangit Cyn. in l. si quis argentum C. de donat.*

SVMMARIVM.

Custodiæ, uulgo gardæ, Delphinales, an sequantur tertios possessores, & sint onera realia.

QVAESTIO XI.

QVIDAM hō voyronis dū recognouit dño nřo Delphino vnū bichetū frumēti p garda quē pmisit, & cōuenit soluere annis singulis, in & sup bonis suis, cōtingit q̄ hřs dicti recognoscentis, se voluit exonerare à solutione dictæ gardæ, asserendo q̄ nulla bona, recognoscentis possidebat, sed per multos tenemētarios possidebant, petendo ppea dictū bichetū frumenti peræquari super ipsis possessionibus à tertiis possessis. Quærit an bene petat? vř q̄ sic, qm̄ pro tributo Principis cōpellunt ad soluēdum tertii possessores ēt p tpe præterito, iuxta l. imperatores ff. de publi. & vectig. & l. fin. C. sine cēsu vel reliquis.* 1 Cōtrarium tñ est veritas, in casu isto, cū illa garda dicat ex cōtractu recognoscentis, & sic actione personali, quæ non sequit fundum: iuxta l. i. §. si hæres. ff. ad Trebe. & vř casus. ff. de cōtrahen. emp. l. fi. in fi. Nō obstāt iura suprà in contrariū alleg. quia loquunt in tributo Principis, qđ debet a lege: & sic est onus reale. hoc aūt loquit in onere qđ debet ex cōtractu: & sic nō afficit rē, vt dicat onus reale: ideo nō sequit quēlibet possessorē: ita dicit Dy. ī d. l. imperatores, & not. a p Io. Fab. insti. de serui. a Et ita fuit cōclusum p dños parlamēti in camera cōsilii dicto

anno, & die xii. Septēb. Et decisum, ꝙ dictus heres, recognoscētis dictā gardā, soluat, bene tñ fateor ꝙ dicto hærede, in futurū existēte nō soluēdo, vel nō apparente alio hærede, fiscus poterit agere ēt actione psonali cōtra tertiū possessorē
b in subsidiū: *b* iuxta ea quæ dicit Sal. post glo. in l. ii. C. de hæred. vel actio. vend. solutione primi cōtrarii, vel hypotecaria, ēt nō discusso principali ex priuilegio fisci, iuxta ea, q̃ hñr in l. moschis. ff. de iure fisci. qđ secus esset in priuato, iuxta auth. hoc si debitor. C. de pig. Sunt tñ certi casus, ĩ qbus actio psonalis, ēt inter priuatos, sequit̃ fundi possessorē. De qb. scripsi plenè ĩ. q. 572.

a Inst. de serui.] *Videlicet circa princ. in uersi. ad hoc. Et Spec. iiij. parte tit. de loc. §. nunc aliqua uer. liiij. iuncto uersi. lvi.*

b In subsidium.] *Imo uidetur, non solùm posse agere actione utili subsidiaria, contra tertium possessorē, sed etiam actione directa, resultante ex ui, consuetudinis Delph. quæ obtinet tertiū poßessorē rei, super qua cēsus sine pensione impositus est, posse cōpelli ad recognoscendū, & soluēdū, licet nūquā soluerit, neque recognouerit, ut infrà q. 42. Plus dico, ꝙ fiscus ēt de iure cōi poterit agere contra tertiū possessorē actione directa, ut l. ius emph teotici. C. de fun. patri lib. xi. ꝙ ideo debet appellari ĩ scrip & causa inseri in appellation hoc est uerum in primo casu, ta quando iudex pronuntia esse iudicem competentem. Sec autem secundo casu, quia n potest appellari uiua uoce, et ne expreßione causæ grauam nis, & in hac specie uerifica dictum domini Bal. in addi. S titu. de appel. ij. parte. in vij. uersi. an quādo. Illud uerò, q dicit eo. tit. xij. col. uersi. iud uendicat locum in primo ca & in omni interlocutoria, expiratiua iurisdictionis, h te uim diffinitiuæ. Ratio diu tatis est, quia per exceptionē sæ nulla fit iniuria iudici, co tra c. ut debitus. extrà de ap cùm se, non iudicem esse, non nūtiet. ad hæc nota per do. P in c. peruenit. eod. tit. de app*

SVMMARIVM.

1 *Appellare ne, liceat à compe tia iudicis.*
2 *Appellatio à competentia iu cis, an sit interlocutoria.*
3 *Pronuntiatio super excepti dilatoria, an sit interlo toria.*
4 *Sententia super exceptione ptoria, an sit interlocutoria*
5 *Sententia super impositione cūdi decreti, est interlocuto*

QVAES

QVAESTIO X.

SI IVDEX* pronuntiet super competentia, id est, se iudicē, vel non iudicē competenté, à tali pronuntiatione pōt appellari, ēt de iure ciuili, vt ponit Bal. in l. ii. C. de episc. audi. Sed an talis * pronuntiatio sit interlocutoria? Saly. in l. post sñiam. C. de sen. & interlo. om. iudi. dicit, ꝙ sic, & ꝙ est magni effectus, & ꝙ ideo debet appellari in scriptis, causa inseri in appellatione, aliter appellatio erit deserta. c. cordi. de appel. lib. vi. Et ita fuit conclusum anno dñi M. cccxlv. de mēse Decemb. in diffinitione
1 ꝓcessus dñi Charliaci, & do.
a Simonis de Cyriaco.* Sed iuxta hoc quæro, an pronūtiatio, q̃ fit sup exceptione dilatoria, sit interlocutoria: Dic ꝙ sic, ſm Archi. in c. dilectus. in fi. & in c. cupiētes. de elect. lib. vi. * Sed qd de pronuntiatione seu interlocutoria, quæ proferť sup exceptione perēptoria, an sit interlocu. Dic ꝙ sic vt dicūt doct. in c. dilectus. & probat cle. cū à repulsione. de app. Sed sñia lata sup * impositione secundi decreti, est interlocutoria, vt dicit Odofre. in auth. qua in prouincia. C. vbi de crimi. agi opor. Sed
a an sint alii casus; *a* in q̃bus iure ciuili appelleť ab interlocutoria? Dic ꝙ sunt multi alii casus, quos scripsi j. q. 75.

a Sed an sint alii casus.] *Vide do. Bar. l. ante sententiæ. C. quo. app. nō recip. & post eum domi. Bal. ĩ l. si clericus. C. de epis. aud.*

SVMMARIVM.

1 *Sententia super desertione appellationis, est interlocutoria.*
2 *Sententia lata super desertione appellationis, an sit nulla.*
3 *Pronuntiationes latæ post executionem sententiæ, sint ne interlocutoriæ?*

QVAESTIO XI.

VTRVM* sententia lata *a* super desertione appłonis sit interlocutoria. Bal. quē seqť Sal. in l. si p̄ses. C. quo. & qñ iudi. dicit ꝙ talis sñia est interlocutoria. idē tenet Henri. Bohic. in c. ĩ literis. extrà de offi. deleg. & Io. And. in gl. cle. fi. de appel. idē tenēt do. doctor. Tholosani in suis decisionib. q. 47. & q. 280. Idem ēt tenet Pe. Iac. in ti. de const. pec. in fin. Et licet do. doct. aliter non declarent, tñ cùm de hac materia altercareť, & opinareť inter dños de parlam. ĩ camera consilii, do. Ioã. Bauilli vtriusq; iuris doctor, consilia-

rius Delph. in d.curiæ parlamenti sic duxit in hac materia distinguẽdũ, q̃a dicit ipse, si pronuntiat̃ sup̃ desertione app̃lonis, ĩterpositæ à sñia in torloc. tũc pronuntiatio sup̃ desertione dicitur etiã interloc. quia non imponit finẽ negotio principali. Et hoc casu appellari debet in scriptis, iuxta c.cordi.de ap.lib.vi. Et causa rationabilis inserit̃: ut ibi. & probatur in c.dilecto.de appel. Aut dicit ipse, pronuntiatur super desertione appellationis, interpositæ à sententia diffinitiua, & tunc talis pronuntiatio super desertione appellationis, cẽseri debet sentẽtia diffinitiua, cùm ex tali desertione imponatur finis cau-
b sæ principalis: *b* tunc sufficit appellare uiua uoce, sicut à qualibet sententia diffinitiua. Quæ diffinitio do.Io.Bauili, placuit aliis dominis de parlamento ibi tũc existentibus, tanquam iuri, & rationi cõsonans. Et secundum dictam distinctionem fuit cõclusum in quadam causa diffinitiua in manibus Io.de Liliers secretarii Delph. inter Iordanũ Agarini de Buxo appellantem, & Pontium Girardi appellatũ. & ita ex post fuit seruatum in iudicãdo. & de hoc infrà tãgitur in seq.12.q.in fin. de hoc etiam tetigi infrà q.320.in
2 Iuxta hoc quæro,* an sententia lata post desertionem appella.
c sit nulla, *c* Bal. q̃ sic, in feu.in ti. quo tẽpore miles inuestiturã petere debeat. §. in fi. idem etiam tenere uidetur Io. Andr. post Host. in pen.de app.in cle. in gl. fi. an sentẽtia lata super desertione app. habeat uim diffinitiuæ, & an ab interlocutoriis habentibus uim diffinitiuæ debeat in scriptis appellari
3 dicã infrà in seq. xii. q.* an pronuntiationes, quæ fiunt post sñiam, in executionẽ sententiæ, sint interlocutoriæ? Di. q̃ sic, ex mẽte Bar. in l.ii.ff. de app.recip. Et tenet expresse Iac. in ti. de actione in factum ex re iud. in §. sed quid si præses, uel alter iudex mis. &c. in fi.ibi. Licet secus si cùm appellatur à diffinitiua &c. An sententia lata super nullitate processus iudicis quo, sit interlocutoria: scripsi infrà q.16. & q.220.
a Vtrum sententia, lata super desertione appellationis sit interlocutoria?] *Dicendum uidetur, quòd sententia lata super desertione appellationis interpositæ à grauamine illato in causa est merè interlocutoria. Sed sententia lata super desertione appellationis interiectæ à diffini-*

na, aut uim diffinitiuæ habẽte, non est merè interlocutoria, sed habet uim diffinitiuæ sententiæ Ro. decisi. 427. fuit dubitatum. in no. Est tamen reuera interl. c. sua. §. cunque. ibi, interlocutus fuerit. extra de appella. in antiquis.

Finis causæ principalis.] *Licet enim sententia causam ferè totã determinet: tamen nõ sequitur, quando interlocu. incidit, in causa principali. ut not. glo. i. in l. intra utile. ff. de minor. & Rot. decisio. 125. sententia. in antiquis. & hoc quantum ad effectum. c. cùm cessante. eo. tit. & c. cordi. eo. ti. lib. vi. Sed quo ad hoc, ut cle. appell. eo. ti. non habet locum. & etiam quo ad terminorũ obseruationẽ, sicut à diffinitiua huiusmodi pronuntiatio habet uim diffinitiuæ. Rota decisio. 13. si iudex. iuncta 85. si à sententia. in no. & sic est quoddã medium inter purã interlocutoriã. Non enim est pura interlocutoria, quia nõ expectat aliam sententiam diffinitiuam post se non purè diffinitiua, quia non est lata super negotio principali, sed super processu: ut in addi. deci. 85. præd.*

Sit nulla.] *Vide de hoc istum Med. consi. suo x. incip. in præsenti causa appellationis. nu. 5. uer. debetis tamen uos domine. uol. i. consi. xxvij. & consi. cliiii. incipien. de anno domini. num. 1. ad primum. ibi, præterea uidemus totam deci. infra in anti. et deci. Fel. q. 234.*

SVMMARIVM.

1 *Præceptum iudicis de soluendo, est interlocutoria.*

2 *Interlocutoria quando habeat uim diffinitiuæ.*

3 *Appellatio ab ĩterlocutoria, habente uim diffinitiuæ, quomodo fieri debeat.*

4 *Sententia super desertione appellationis, lata, an habeat uim diffinitiuæ.*

5 *Præceptum iudicis, præcedente causæ cognitione, an habeat uim diffinitiuæ.*

6 *Sententiarum tria sunt genera.*

QVAESTIO XII.

1 PRAECEPTVM iudicis de * soluẽdo, est interlocutoria sentẽtia, secundũ Spec. in ti. de instr. edi. §. nũc uerò aliqua. uer. ex his aũt quærit &c. & alibi dicit gl. ꝙ omne præceptũ, qđ facit iudex ad cãm, est interlocutoria, in authẽ. de litig. ĩn prin. super uerb. interlocutionib. Sed habet illud præceptũ de soluẽdo, uim diffinitiuæ. l. creditor. §. iussus. ff. de app. & not. Henri. Bohic. in c. literis. de offi. deleg. & Io. And. c. per

 uenit.

uenit. lo ii. de appel. Et Bart. in l. qđ iussit. ff. de re iud. & no. Spec. in ti. de confes. in §. pen. uer. fi. licet ipse Spe. in ti. de senté. in §. ii. uer. est quoq; tertia species &c. dicat, ꝙ est quædã tertia species, inter interlocutoriã & diffinitiuam.
2 Vbicunque * enim interlocutoria parat præiudiciũ nego-
a tio principali, *a* tũc interlocutoria dicitur habere uim diffinitiuæ, secundum Bar. in l. Titia. ff. de accu. & in l. eius qui. ff. de appel. Aduertẽdum tñ: quia si fiat præceptum contra nõ confessum, uel nõ conuictũ, nõ ualet præceptũ iudicis: no. Inno. in c. cùm uenissent. de in integ. restit. super uerbo, inhibitione &c. & Spe. in ti. de senten. §. iuxta. uer. in
3 sum. not. * Sed an ab interlocutoria, habente uim diffinitiuæ sententiæ, sufficiat appellari uiua uoce, uel an debeat ap-
b pellari in scriptis? *b* Ioannes Monachus in cap. cupient. §. ꝙ si uerò per uiginti dies. de electio. lib. vi. dicit ꝙ debet ap-
4 pellari in scriptis. * Sed an sententia super desertione appel. lata habeat uim diffinitiuæ? Bal. ꝙ sic. ĩ l. ii. C. de episc. audi. in 14. q. Circa tamen hoc est aduertendũ: quia si appellaretur à sentẽtia super de-
c sertione lata, *c* quæ secũdum Bart. habet vim diffinitiuæ, vt suprà proximè dixi, seruanda esset distictio dñi Io. Bauilis, supra in p̃cedenti quæsti. enarrata: qui facit differentiam de appellatione emissa ab interlocutoria, vel a diffinitiua: vt primo casu appellari debeat in scriptis, secundo verò casu,
d sufficiat appellari viua voce. *d* An interlocutoria lata super attentatis in præiudiciũ appellationis, habeat vim diffiniti-
e uæ. *e* vide quæ dixi in tract. meo de app. q. 121. An a sentẽtia lata super possessorio debeat in scriptis appellari. dic vt scripsi j. q. 37. de materia interlocutoriarum sententiarum plene scripsi in notabilibus meis. fo. 158. & seq. An
5 prçceptũ * iudicis p̃cedẽte causæ cognitione, habeat vim diffinitiuæ. dic ꝙ sic, ſm Spec. in ti. de actio. seu peti. in §. super actione seu petitione. in ver. sed qualiter formabit libellũ. & in ver. cæterum. & in ver.
6 fi. Sententiarum tria * sunt genera: quia vna est interlocutoria, alia diffinitiua, & alia mista: & vocat ista mista, quia habet vim diffinitiuæ partim, & vim interlocutoriæ etiã partim, vt plenè de istis tribus prosequitur Ang. de Are. ff. de regu. iur. super rub.
a In negotio principali.] *vtpote*

te sententia lata super peremptoria exceptione, quę ob.cle.fin. in gl.in ver:repulsione.in fi.de app. In scriptis.] Vide istum consi. 69. incip. pro declaratione. nume.5. uersi. ad quintum.

A sententia super desertione lata.] Imo videtur q̄ a tali sententia nō possit appellari, per ea, quæ dicit do. Archi.2.q.6. in c. si quis appellat.§.sunt etiā et est ratio, quia desertor appellationis, est cōtumax in non ueniēdo, sed cōtumax nō appel.l.i. C.quo. appel.non rec. & ibi doc.de quo per do.Bar.in l.fin.uer.uenio ad quintā.ff.de in integ.restitu.Ergo uidetur, q̄ ab hmōi sententia nō possit appellari.do.Bal.in l.ii. C.de epis.aud.in pe.col.uersi.alterius. xiiy.

Secūdo verò casu sufficiat appellari viua voce.] Dicēdum uidetur, utrobique cū aßertione causę grauaminis in scriptis fore appellandum.nā sententia lata super desertione appellationis, etiā a diffinitiua interpositæ, non uidetur censeri diffinitiua, sed interlocutoria habēs uim diffinitiuæ. Rota decisio. 437. fuit dubitatum.in no.quia lata sentētia super exceptionibus, nō pōt dici diffinitiua, cū de natura diffinitiuæ sit fieri super principali, non super exceptionibus. d. Bal. in l.antepe. in uer.q̄ro C.de sen.ex breui.reci.sed desertio appellatiōnis non est negotii principale, imò de illa excipitur, & est exceptio peremptoria. Ro.decis.125.sententia, in antiquis. Veruntamen tenet dominus Archidiaconus formaliter, quòd quando pronunciatur aliquem non potuiße appellare propter aliquam exceptionem peremptoriā quę obstabat, interlocutoria est.sed quando iudex pronuntiat super app. interposita a diffin. tūc est bene diffinitiua, quia fertur super principali, & controuersiæ finem imponit. Et dicit q̄ hmōi interlocutoria per quandam consequentiam habet vim diffinitiuæ, no. tamen quòd quādo appellatur a tali interlocutoria habente vim diffinitiuæ, debet causa rationabilis in appel. exprimi, aliter non valet. vt in c.cupientes.de elec.lib.vi.in viij. colū.in versi.quid si pronuntiat.

E Vim diffinitiuę.] Vide Rotam decis.13.si iudex in no. & 215. sententiæ in an.

SVMMARIVM.

1 Appellatio instituta a non habente mandatum, infra quod tempus debeat ratificari.

2 Ratificationis vsus, & tempus.

QVAESTIO XIII.

EGO retuli anno prædicto, & die xx.mensis Decembris, in camera

 consilii

uenit. lo ii.de appel. Et Bart.
in.l. qd' iussit.ff. de re iud. &
no.Spec.in ti. de confes. in §.
pen.uer.fi.licet ipse Spe.in ti.
de senté.in §.ii.uer.est quoq;
tertia species &c. dicat, ꝙ est
quædã tertia species, inter in
terlocutoriã & diffinitiuam.
2 Vbicunque * enim interlocu
toria parat præiudiciũ nego-
a tio principali, a tũc interlo-
cutoria dicitur habere uim
diffinitiuæ, secundum Bar.in
l.Titia.ff.de accu. & in l.eius
qui.ff.de appel. Aduertẽdum
tñ:quia si fiat præceptum con
tra nõ confessum, uel nõ con
uictũ, nõ ualet præceptũ iudi
cis:no.Inno.in c. cùm uenis-
sent. de in integ. restit. super
uerbo, inhibitione &c.& Spe.
in ti.de senten.§.iuxta.uer.in
3 sum.not. * Sed an ab interlo-
cutoria, habente uim diffiniti
uæ sententiæ, sufficiat appella
ri uiua uoce, uel an debeat ap
b pellari in scriptis? b Ioannes
Monachus in cap.cupient.§.
ꝙ si uerò per uiginti dies. de
electio.lib.vi.dicit ꝙ debet ap
4 pellari in scriptis. * Sed an
sententia super desertione ap
pel. lata habeat uim diffiniti
uæ? Bal.ꝙ sic.ĩ l.ii.C.de episc.
audi. in 14. q. Circa tamen
hoc est aduertendũ:quia si ap
pellaretur à sentẽtia super de
c sertione lata, c quæ secũdum
Bart.habet vim diffinitiuæ, vt
suprà proximè dixi, seruandi
esset distĩctio dñi Io. Bauilis,
supra in p̃cedenti quæsti.enar
rata:qui facit differentiam de
appellatione emissa ab inter-
locutoria, vel a diffinitiua: vt
primo casu appellari debeat
in scriptis, secundo verò casu,
d sufficiat appellari viua voce. d
An interlocutoria lata super
attentatis in præiudiciũ appe
lationis, habeat vim diffiniti-
e uæ. e vide quæ dixi in tract
meo de app. q.121. An a sen-
tẽtia lata super possessorio de
beat in scriptis appellari. dic
vt scripsi j. q. 37. de materi
interlocutoriarum sententia-
rum plene scripsi in notabili-
bus meis. fo. 158. & seq. An
5 pręceptũ * iudicis p̃cedẽte cau
sæ cognitione, habeat vim di
finitiuæ. dic ꝙ sic, ſm Spec.in
ti.de actio.seu peti.in §.super
actione seu petitione. in ver
sed qualiter formabit libellũ.
& in ver. cæterum. & in ver.
6 fi.Sententiarum tria * sunt ge
nera: quia vna est interlocuto
ria, alia diffinitiua, & alia mi
sta: & vocat ista mista, quia ha
bet vim diffinitiuæ partim, &
vim interlocutoriæ etiã par
tim, vt plenè de istis tribus
prosequitur Ang.de Are.ff.de
regu.iur.super rub.
a In negotio principali.] vter
re

te sententia lata super peremptoria exceptione, quę ob. cle. fin. in gl. in ver. repulsione. in fi. de app. In scriptis.] *Vide istum consi. 69. incip. pro declaratione. nume. 5. uersi. ad quintum.*

A sententia super desertione lata.] *Imo videtur ꝙ a tali sententia nō possit appellari, per ea, quæ dicit do. Archi. 2. q. 6. in c. si quis appellat. §. sunt etiã et est ratio, quia desertor appellationis, est cõtumax in non ueniẽdo, sed cõtumax nõ appel. l. i. C. quo. appel. non rec. & ibi doc. de quo per do. Bar. in l. fin. uer. uenio ad quintã ff de in integ. restitu. Ergo uidetur, ꝙ ab hmõi sententia nõ possit appellari. do. Bal. in l. ii. C. de epis. aud. in pe. col. uersi. alterius. xiiij.*

Secũdo verò casu sufficiat appellari viua voce.] *Dicẽdum uidetur, utrobique cũ assertione causę grauaminis in scriptis fore appellandum. nã sententia lata super desertione appellationis, etiã a diffinitiua interpositæ, non uidetur censeri diffinitiua, sed interlocutoria habẽs uim diffinitiuæ. Rota decisio. 437. fuit dubitatum. in no. quia lata sentẽtia super exceptionibus, nõ põt dici diffinitiua, cũ de natura diffinitiuæ sit fieri super principali, non super exceptionibus. d. Bal. in l. antepe. in uer. q̃ro C. de sen. ex breui. reci. sed desertio appellationis non est negotii principale, imò de illa excipitur, & est exceptio peremptoria. Ro. decis. 125. sententia, in antiquis. Veruntamen tenet dominus Archidiaconus formaliter, quòd quando pronunciatur aliquem non potuisse appellare propter aliquam exceptionem peremptoriã quę obstabat, interlocutoria est. sed quando iudex pronuntiat super app. interposita a diffin. tũc est bene diffinitiua, quia fertur super principali, & controuersiæ finem imponit. Et dicit ꝙ hmõi interlocutoria per quandam consequentiam habet vim diffinitiuæ, no. tamen quòd quãdo appellatur a tali interlocutoria habente vim diffinitiuæ, debet causa rationabilis in appel. exprimi, aliter non valet. vt in c. cupientes. de elec. lib. vi. in viij. colũ. in versi. quid si pronuntiat.*

e Vim diffinitiuę.] *Vide Rotam decis. 13. si iudex in no. & 215. sententiæ in an.*

SVMMARIVM.

1 *Appellatio instituta a non habente mandatum, infra quod tempus debeat ratificari.*

2 *Ratificationis vsus, & tempus.*

QVAESTIO XIII.

EGO retuli anno prædicto, & die xx. mensis Decembris, in camera

 consilii

consilii processum causæ appellationis, vertẽtis corã eod. consilio, in manibus Ioannis de Liliers, inter Michaelẽ raueti, appellantẽ ex vna parte, & nobilẽ Guiliel. & Eymarũ de Mallobecco, fratres. Ex cuius tenore apparet, ꝙ Petrus
2 leuaguerii, asserto procuratorio noĩe dicti raueti, appellationẽ, corã iudice appellationum totius Delphinalis, noĩe dicti raueti introduxit. quo tpe ĩtroductionis, idẽ Petrus lauaguerii, nõ erat ꝓcurator dicti Michaelis raueti. Sed postea per duos mẽses, dictus raueti ratificauit dictã introductionem appellationis, & non infra lx. dies, qui dantur ad introducendum appellationem corã iudice appellationũ, ẽm statuta Delphinalia, ideo in diffinitione dictæ causæ fuit
1 quæsitum: An* dicta appellatio, corã iudice appellationũ noĩe dicti Michaelis raueti introducta sit, & censeri debeat deserta. Et ego primò opinando iuxta ritum dicti consilii, quia dictum processum reportauit, dixi dictã appellat. fuisse desertam, quia dictus raueti illam introductionem non ratificauit ĩ. dictum tp̃s, ad introducẽdum appellationẽ in-
a troductã: *a* & allegaui in fiñi l. bonorum. ff. rem ra. hab. q̃a illud ratificari debet infrà tẽpus, quo fieri & peti põt, vt in d. l. bonorũ. & legitur & no. in c. quia ideo. 6. q. 5. & facit quod in simili not. per glo. q̃ quàm sit. super uerbo, petere. in fi. de ele. lib. vi. ubi si quis * amicus meus sine mandato meo confirmationem meæ electionis petierit, quod debeo ratificare infra tres mẽses, infra quos dictam confirmationẽ petere tenebar: aliàs nõ ualet ratificatio, ut ibi. facit etiã quod dicitur de ap. facta infra decem dies: quia si quis à sententia contra me lata appellauerit meo nomine, debeo talem ap. ratificare infra ipsos decẽ dies, infra quos appellare debebã: ut dicit Host. in sũma in ti. de ap. in §. quos posſit, aliter nõ ualet ratificatio. non quia permittẽdo labi tp̃s, mihi à iure uel statuto cõcessum ad aliquod faciẽdũ, si infra id tp̃s non faciã, uel ẽt infra ipsum tp̃s, ratũ non habeã, uidear iuri meo saltẽ tacitè renuntiasse. Ideo frustra conor
a per ratificationẽ redire ad id, cui semel renũtiasse videor. C. de reb. cred. l. si quis iusiuran. & C. de cõdi. inser. l. ult. & ff. qui satisd. cogan. l. de die. §. ulti. Et no. per Dy. in c. ratihabitio. de re. iu. li. vi. Et ita ꝓpterea fuit tunc cõclusum ꝑ dños,
1 dictam

dictã ap.dicti Michaelis rauēti fore desertam, & diffinitiuè pronũtiatũ, die sñiarum tunc platarũ. Et siliter iteratò fuit iudicatũ, anno M. ccccl viii. de mẽse Sept. ĩ manibus Antonii de molena, cõtra Claudiũ uilionis, aliàs roserii de alanardo: quia eius ap. introducta p Io. Guidonis nõ ratificauit infra tps statutũ, licet bonã cãm foueret in negotio principali. a De materia introductionis appellationis, uide quæ dixi ĩ. q. 15. & q. 336. Circa hãc materiã aduerte: quia forsitã nõ est necesse, q hoc casu ratificeť introductio appellationis: qa ex quo ipse assertus procurator, introducẽdo appellationẽ, portat instřum appellationis, præsumiť habuisse mandatũ eã introducẽdi corã iudice appellationũ: sicut in simili uidemus, q quis tradendo instřum debiti, uř data ptãs, exigẽdi debitũ in tali instřo contentũ: ut not. gl. in l. fi. C. de pa. cõuẽ. tã sup dot. &c. quã ibi sequitur Bar.

a Introductam.] *de hoc. s. q app. a nõ habẽte potestatẽ ratificandi fieri debeat infra tempus statutum ad app. istum consi. 124. incip. circa ma. processu. nu. 6. uersicu. ad sextum.*

SVMMARIVM.

1 *Testes alii debeãtne examinari, in causa appellationis, super eisdem articulis traditis in prima instantia?*

QVAESTIO XIIII.

LICET inter doctores qui in iure ciuili scripserũt, in l. per hãc, C. de tẽpor. appel. sint uarię opi. Et posuit Pet. Iaco. in ti. libelli in causa appellationis, post titulum de consti. pecu. a in gl. iii. authẽt. qui semel, C. de probat. b utrum * in causa appellationis super eisdem articulis traditis in prima instantia, testibus examinatis, & per partes didiscitis testificatis, debeant c alii testes, super eisdẽ vł similibus, aut cõtrariis examinari: Tamen de stylo præsentis curiæ parlamẽti, seruatur opinio dicentium, quòd nõ debent testes, super eisdẽ, uel similibus, aut directè contrariis, d in causa appellationis examinari: & hoc timore subornationis testium. iuxta capitu. fraternitatis. extrà, de testi. & recitat gl. in authen. qui semel. suprà allegata. Et ita uidi ordinare de mẽse Aprilis anno M. ccccxlv. in manibus Ioannis Botuti, in causa remissionis, uertentis inter abbatẽ de bossodono ex una parte, & hoĩes de crutis super bedali. qui stylus corroboratur

ratur dispositione clemetinæ c finalis.de testib. In multis tamē locis, seruātur opi.legistarum. quia imò in secunda instātia, possunt testes super eisdē articulis examinari, ut refert Bal.in lib feud.ti.si de inuestit. inter domi. & uasal. lis oria. circa med.de quo plenius tetigi j. q. 586. De hac materia scripsi etiam infrà q. 347. Sunt etiam multi alii casus speciales, in quibus testibus publicatis, didiscitis, testificatis, alii testes admittuntur qui casus enumerantur per Spe.i ti.de tes. §.satis utiliter.

a Post tit.de constit.pecu.] *Scilicet immediate situat.*

b C. de prob.] *Debuit enim allegare uers. item est notandum ibi, secundum speciale in causa appella.*

c Debeant.] *id est, possint.*

d Contrariis.] *Videlicet de directo. Nam indirectam contrarietatem, bene licet probare per testes, post attestationes didiscitas. ut in cle. testibus. de test. & ibi gl. in uer. directo.*

e Cle. fin. de testi.] *Tu uide de hac materia istum consi. 35. in cip. appellatio. nu. 1. uersi. & ideo. & consi. 100. incip. admitti debent. in princip.*

SVMMARIVM.

1 *Exceptiones tres admittuntur.*

2 *Ablatiuus absolutus, demōstrat contractum conditionalem.*

3 *Dispositio cōditionalis, uti dignoscatur.*

4 *Exceptiones tres tantum, quando admittantur.*

QVAESTIO XV.

a SECVNDVM stylum curiæ Delph. S. Marcel. aduersus compulsorias i
1 dicta curia, super instrō * obligatorio, ad uires & submissiones dictæ curiæ confecto, non admittūtur nisi tres exceptiones. uidelicet, falsi, solutionis, & nouationis: ita ꝙ alii remedio nō sit locus. Cōtingit, ꝙ in dicta curia, nobiles Ludouicus de Balma, & Antonia de Saluciis cōiuges, impetrauerūt cōpulsorias super quodā instrō ad uires dictæ curiæ sumpto pro summa mille florenorum cōtra dominū prícipē Auraycæ: quia dñs princeps, nullā ex dictis tribus exceptionibus opposuit. Sed opposuit inter alia ꝙ cōtractus cōtentus in dicto instrō ex quo petebātur dicti mille floreni, est cōditionalis, uidelicet casu, quo domina ratificaret dictū contractū infra tūc proximū festū sancti Ioannis Baptistæ ꝑ uerba ibi adiecta, Aucas toutesfoys &c. ecce quia ille * ablatiuus absolu-
2 tus, b addidit, & demōstrat cō-
tractum

tractũ cõditionalẽ:iuxta l.à testatore.ff.de cõdi. & demõ.& l.si quis ita.§.si duo.ff.de statu libe.cum simi. Præterea, dicit Bal.ĩ l.quib.dieb. in §.fi.ff.de condi.& demõ. ꝙ qñ dubitatẽ de uerbis, an faciãt modũ uel cõditionẽ.& põt tacitè uel expresse apparere de mẽte disponentis, ꝙ uoluerit primò aliquid fieri, q̃ cõmodum consequatẽ,tunc * dispositio detegitẽ condõnalis, sicut in casu isto: quia prĩceps Aurayce primò uoluit ratificationem fieri, q̃ soluere dictos mille florenos petitos. Qđ patet:quia debebat fieri dicta ratificatio ĩ proximo tũc festo beati Io. Baptistæ, & solutio dictorum mille flor. debebat fieri per dictum dñm principem Aurayce, posteà in festo natalis Dñi tunc proximè sequenti, & tũc fuisset facta ꝑ dictum dñm principẽ de soluendo condõnalis, uidelicet si dicta dña primò ratificaret:quæ ratificatio nõ fuit facta infra dictum terminum præfixum.Et sic cum nõ fuerit adimpleta cõditio,non fuit orta actio,nec obligatio, iuxta §.ex condõnali.insti.đ uer.obli.cum ibi notatis. Hic ẽt uidemus, ꝙ defectus condõnis impedit translationem dñii & posessionis.ut in l.qui abseñti.§.i.ff.de acqui.pos.Ista

fuerũt opposita coram dicto iudice sancti Marcellini:licet diuersimodè & ꝑ alias rõnes, qui iudex,seu eius locum tenens in ordinatione,per eum in causa facta,ista admitterẽ noluit,sed præfixit dicto principi terminum præcisum ad opponendum alteram dictarum trium exceptionum, ſm dictum stylum,aliàs,ꝙ concederet præcisas. A qua ordinatiõe appellauit dictus dñs prĩceps ad dñm iudicem appellationum totius Delphina.qui dñus iudex partibus auditis, pronuntiauit dictum dñum principem sine grauamine appellasse.ideò iteratò appellauit dictus dñs princeps ad curiam parlamenti. Quæ partibus auditis,uisis actis primæ secundæ & tertiæ instãtiarũ, pronunciauit & cognouit per iudices à quo,malè fuisse pronuntiatum.

c Ea ratione,quia licet secundùm stylum nõ admittantur nisi tres exceptiones iam dictæ,uidelicet, falsi, solutionis, & nouationis.

4 * Hoc est uerum,quãdo compulsoriæ, sunt impetratæ super instrõ obligatorio:ut legitur in stylo ipsius curiæ. Et cum stylus loquatur tñ de instrõ obligatorio:patet.ibi, dũ dicit,ꝙ tantum modo tres admittuntur exceptiones &c.

Sic

Sic enim ibi præsupponit, ꝙ de ipso cõtractu sit nata actio cùm exceptio sit actionis exclusio, vt iuribus vulgatis. Sed dictum instrm̃, ad iustificatio nem dictarum compulsoriarum pro parte dictorum con iugum productum, non est in illa parte obligatorium, cùm dicta adiecta conditio nõ fue rit adimpleta. iuxta d. §. ex condõnali. Igit̃ iudex primæ instantiæ sancti Marcellini debuit dictã oppositionẽ admittere, cum ipse citius loquens de obligatorio instrõ, non debeat extendi ad alium casum non expressum, videli cet ad instrm̃ non obligatorium. iuxta l. i. in. §. si quis na uẽ. de exercitoria. maximè ille stylus rigorosus, iuxta c. odia. de reg. iur. lib. vi. Et licet Bart. in l. i. in §. i. ff. q d̃ vi aut clã. quem sequitur in hoc Sal. in l. ita pudor. C. de adul. videaẽ velle, ꝙ per iudicem à quo, bene fuerit ordinatum, & ꝓcessum, ꝑ verba dicti sty li ibi: ita tñ ꝙ alteri remedio non sit locus. põt tñ rñderi, vt s. ꝙ ille stylus loquit̃ de con tractu, ex quo oritur obligatio, & ꝑ consequens actio, nõ autẽ de cõtractu ex quo non oritur obligatio, nec actio, sicut in hoc cõtractu conditio nali, ita fuit conclusum in dif finitione dicti processus ĩ ma nib. Botuti, anno M.ccccxlv. De materia dicti styli S. Marcellini, vide in quodã alio c su j. q. 181. & q. 309. & 19

a Secundũ styllũ curiæ S. Marcel.] *Tu uide de hoc stylo istum consi. 241. inci. spectabiles domini. nu. 10. uer. est ẽt attendẽdũ*

b Ablatiuus absolutus.] *Not. ablatiuus absolutè positus resoluitur in condõnem. d. Bal. in l. in. ij. co. uer. sic quæro nunquid contractibus. C. qñ licet ab emptione discedere. & do. Bar. in l. ab emp. in ij. no. ꝑ tex. in uer. restitutis hi ff. de pa. ubi dicit, quòd ĩ contractibus nõ disponunt, sed aliquãdo in ultimis uoluntatibus uim dispositionis habent.*

c Ea ratione.] *Not. quòd ultra exceptiones in statuto comprehensas, admittitur exceptio conditionis non adimpletæ. No. quòd statutum, non excedit proprium casum, licet ẽt statutum non habet aliam rõnem, nisi quia ita placuit statuenti. Ita sentire uidetur do. Bal. in l. & si dotis. in i. col. uer. quæro quid in so. uer. ibi, ex quo not. C. de iure dotium.*

SVMMARIVM.

1 *Sententia, quid in proposito thmate.*

2 *Sententia Iudicis appellatiorum, est interlocutoria.*

QVAEST.

QVAESTIO XVI.

IVDEX *a* appellationum, sniam, & processum iudicis à quo, pronunciauit nullos, ex eo, quia lis non fuit in processu primæ instantiæ contestata p reum, super octo florenis, petitis ĩ petitione actoris, à qua snia iudicis appellationum fuit appellatum ad dictã curiã parlamenti, nõ ĩ scriptis, sed viua voce, iõ fuit dubitatum, si dicta appellatio sit deserta, quia ĩ scriptis nõ fuit appellatum? Pro cuius dubii decisione, p̃mitto, quòd licet q̃libet snia, q̃ diffinit illud, de quo est cõtẽtio inter litigãtes, possit largè sumpto vocabulo dici diffinitiua. Tñ in materia * ista diffinitiua snia, propriè est, q̃ diffinit & dirimit negotium primum, ĩ petitione deductum, de quo, principaliter, ĩter partes est altercatum, vt probatur ĩ l. post sniam. C. de sen. & interlo. om. iu. & .ff. de re iu. l. i. ita dicit notabiliter Saly. in d. l. pŏst sententiã. * Sed dicta snia iudicis appellationum, à quo, nõ dirimit negotium primum in petitione deductũ de quo principaliter inter partes est altercatũ: quia ex quo snia & processus fuerunt pronunciati nulli originaliter, actor põt dictos octo florenos, p eũ in prima instantia petitos, iteratò petere. Igiẽ est dicta snia iudicis appellationum interlocutoria, & non diffinitiua. Pro quibus ẽt faciunt notata p Io. Monachum in. c. cupientes. §. q̃ si per viginti dies. de elec. lib. vi. & per gl. in cle. i. de sequest. posses. & fruct. Prætereà, videamus, q̃ si per lapsum termini sit perẽpta instantia, & iudex absoluat reũ
b ab obseruatione iudicii, *b* q̃ talis snia non erit diffinitiua: sed ĩterlocutoria, vt dicit Bal. in l. ii. C. de episc. aud. Ratio, quia sp remanet in primæua actio, de qua ĩter partes principaliter disceptaẽ. Ex quibus ppea sequiẽ necessariò dictã appellationem à snia iudicis appellationum esse desertã. Cùm ab ipsa snia, quæ est interlocutoria, nõ fuerit in scriptis appellatum, iuxta dispositionem c. cordi. de app. lib. vi. ita dixit, super appellatione Ioannetæ Iulianæ introducta in dicta curia, contra Iaquetum Lanchillem centurerium Grationopo. in manib. Io. de Liliers. Et propterea eidem Ioãnetæ tunc p dictum parlamentum fuerunt denegatæ literæ citatoriæ & inhibitoriæ. Idẽ fuit iteratò iudicatum in hac curia parlamẽti, &

ti.& vide 1.q.220. Sed quid de sñia lata super desertione appellationis, an sit diffinitiua vel interlocutoria? vide q̃ dixi supra. q.11. Sed an sñia per iudicem primæ instantiæ lata, super nullitate processus sit interlocutoria? vide q̃ scribuntur ĩ.q.220.

a Iudex.] *Vide de hac materia Bal. in Marga. uer. xcvi. & Bal. in l. cum minorem. i. col. C. si aduersus rē iudi. Bar. in l. si præses. C. quo. & quando iud. Et hoc uerum, si appellatū fuit ab interlocutoria; alias eßet diffinitiua. ut no deci. 335. fuit dubitatū. No. quod pronūciatio q̃ fit nō super principali; sed super aliquo emergēti uel incidenti, censetur interlocutoria: non aūt diffiniti ua. Spe. ij parte in ti de sent. §. i. in uer. interlocutoria.*

b Ab obseruatione iudicii.] *Tu uide de hoc plenè istum, cōs. 69. incip. pro declaratiōe. nu. 1. uer. ad primū. ibi, facit et pro hoc rō.*

* *Nota, quod pragmatica sanctio cōcordat iuri cōi. Nam pragm. sanctio dicitur in cā in cōsistorio principis uentilata, & constitutio principis, cā cognita super ea facta gl. in uer. pragmaticā. in ca. peruenit. 101. di. & ibi Arc. Prag. enim est quod facit Imperator cum consilio procerum. C. de no. co. compo. §. si. Et C. de pala. l. non aliter. lib. xii.*

SVMMARIVM.

1 *Rescripta papalia sunt contra pragmaticam sanctionem.*

QVAESTIO XVII.

ANNO supra proximè dicto, & die ueneris xv. Decemb. in causa supplicationis Bonthosii contra consules præsentis ciuitatis Grationopo. in manibus de Plastro Secretarii Delphinalis fuit per dños meos curiæ parlamenti Delphini cognitum 1 & declaratum,* quòd rescripta papalia, uulgariter appellata conquestus, sunt contra pragmaticā sanctionem, in decreto de causis: quia tollunt ordinariam iurisdictionem contra dispositionem dicti decreti de causis. Et fuit propterea inhibitum dictis consulibus, ne tali rescripto utantur. Sed aduerte, quia dicta pragmatica sanctio, postea de anno currente dñi M.cccc lxii. & die xxviii. mensis Ia-2 nuarii fuit reuocata a p dñm nrm Lud. regem Frācorum ut etiā scripsi ĩ. q. 103. in fi.

a Reuocata.] *Vide extrauagan. Sixti quarti, quæ ĩtitulatur, concordia inter pa. et regē Franc.*

SVMMARIVM.

1 *Conseruatores priuilegiorum non*

non sunt hodie reuocati per pragmaticam sanctionem.

2 *Sanctiones conseruatoriæ, sunt permißæ de iure communi.*

3 *Creditores an possint coram conseruatore trahi.*

QVAESTIO XVIII.

IN causa supplicationis, coram nobis, in curia parlamenti, uertente, in manibus Ioannis Ioffredi, inter ciues Viennæ, supplicantes ex una parte, & dños decanum & cap. ecclesiæ sancti Mauricii eiusdem ciuitatis ex altera, qui dñs decanus & capitulum dictos ciues & habitatores Viennæ in cām traxerunt coram dño officiali pñtis ciuitatis Grationop. tanquam conseruatore suorum priuilegiorum, à summis pontificibus eisdem, tpibus retroactis, concessorum. fuit x. die mensis Nouemb. dicti anni proximè descripti, declaratum, & pronũtiatum iudices & *conseruatores taliũ priuilegiorum non esse hodie sublatos, *a* seu reuocatos ꝑ pragmaticam sanctionem: ꝑ uerba *b* in decreto, de causis. ibi, uel priuilegio cognitionem habent &c. Ideò fuerunt licentiati dicti decanus, & capitulum, cum nihil attentassent cōtra pragmaticam sanctionem, per uerba in ipso decreto, de causis, *c* & condemnati in eorum expen. dicti ciues Viennæ. Sed restat rñdere ad declarationem, factam in cā dñi Ioannis Bonthosii, de qua ŝ. q. 17. in qua fuit declaratum, rescripta papalia, uulgariter conquestus nũcupata, esse contra pragmaticā sanctionem, ad quæ p̃t pluribus modis rñderi. Primò, quòd dicto cōseruatori priuilegiorum per summos pontifices & dictis dñis decano & capi, literæ cōseruatoriæ fuerũt concessæ ante pragmaticā sanctionem, q̃ conseruatoriæ anteà concessæ ſm pragmaticā sanctionem tolerantur, vt patet ibi, vel priuilegio cognitionem habent &c. illud verbum, habent, denotat tp̃s, dictæ pragmaticæ sanctionis. Sed hæc solutio nō est gñalis, quo ad conseruatorias, q̃ impetrantur post pragmaticam sanctionem, iō pōt aliter rñderi, quòd pragmatica sanctio & decreta consilii Basiliensis in ipsa pragmatica sanctione incorporata, oīa redeunt ad ius cōe, maximè in dicto decreto, de causis. vt ibi clarè apparet. Sed conseruato-
2 riæ * sunt ꝑmissæ de iure cōi, vt legitur & not. ꝑ Spe. & Io. An. in addi. in tit. de iudi. de-

leg.

d leg. d & in.c.& si principalis. de rescrip.in cle. in.c.fi.de offi. dele.lib.vi. Sed istud rescriptũ,cõquestus vulgariter appellatũ,nõ est de iure cõi,sed cõtra ius cõe,qa tollit ordinariam iurisdictionem, igitur restringendum tanquã odiosum. & sic decisio de qua s. in 17.q.& ista,non sunt contraria sed diuersa. De materia conseruatorum,& de quibus cognoscere possunt, uide Io.An.in nouella.in c.fi.de offi.dele. lib. vi. & in addit. ad Spe.in ti.de offi.dele.§.excipi pt.Et uide quę dixi in hac materia cõseruatorum.j.q.247. quia in bullis talium conseruatorum priuilegiorũ dicit, ꝙ conceduntur talia priuilegia contra iniuriãtes &c.

3 * An p illa uerba, possint trahi creditores corã tali conseruatore?dic quòd sic, quia retinendo debitum creditori iniuriatur, vt dicit Spe. in ti.de instr. edi.in §. nunc verò ali-

e qua.ver.de hoc autẽ q̃ritur. e

a Non esse hodie sublatos.] *Quia uigore pragmaticę sãctionis cõfirmant̃ iudices de priuilegio Ro.Põti. cognitionẽ habẽtes.*

b Per verba.] *Supple,ut probat̃.*

c In decreto de causis.] *Posita post exordium, in uersi. quæ attendentes.*

d In ti.de iudi. deleg.] §. *fi. in uersic. item quòd non estis. & ibi habetur, cum iudex & conseruator differant, item et qui cõseruator esse põt, et cuius, et eius officio. Et idẽ do Bal.ĩ add*

e De hoc autem quæritur.] Qu *est uersic.lxxii.*

SVMMARIVM.

1 *Abbreuiatura notarii an fidẽ faciat.& num.2.*
3 *Registrum notæ an faciat fid*
4 *Instrumento, prothocollo ne p tius standum.*
5 *Prothocollum debet exhiberi, instrumentum de falso redarguatur.*
6 *Prothocolla debent remanere nes hæredem notarii.*

QVAESTIO XIX.

VALENTINV Baquelarii, cond cens causam nobil Claudii Grimaudii, ut pro curator eius,non pduxit mãdatũ seu procuratoriũ publica forma,sed solum p duxit attestationem notar qui tale mandatum recepi dicebatur,& attestabatur lis notarius, ꝙ anno, & talibus, & cora testibus re pit procuratorium talis, quo, est dictus Valentin procurator nominatus, &

1 subsignauit*utrum probet lis attestatio.Dixi quòd no qu

quia licet abbreuiatura nota rii probet & fidem faciat, ut posſit in publicā formā redigi, ſeu leuari, tñ non facit fidem, ut posſit in iudicio effectualiter eius tenor exequi, ĩ authen. de fide inſtru. in §. oportet. *a* & l. fin. circa mediũ. C. de aſſeſſo. hoc ẽt tenet Bar. in l. contractus. C. de fide inſtru. in i. col. Ad * hoc enim, ut inſtrm̃ in publicā formam redactum, probet, multa requiruntur, de quib. plenè per gl. in. l. generali. C. de tabula. lib. x. & illa eadem requiruntur interueniſſe in prothocollo, ſcela, uel abbreuiatura, ad hoc ut fidẽ faciãt, ut not. Cy. in d. l. contractus. & Bal. eo. ti. ſuper rub. & Io. And. in addi. ad Spe. in tit. de inſtru. edi. in §. uidendo. ibi de hoc no. Accur. & Bar. ĩ l. ſi quis ex argentariis. §. ſi initium. ff. de edem Et ita fuit determinatum in die ſnĩæ in uigilia Ramiſpalmarum. M. cccc xlvii. & ꝓceſſus nullus ꝓnunciatus defectu ſufficiẽtis ꝑtãtis dicti Valẽtini in manib. Ioan. de Vourey ſecretarii Delph. ĩ ꝓceſſu inter ipm nobilẽ Claudiũ ex una parte, & cõſules aualonis ex altera. * Sed an regiſtrũ notæ *b* faciat fidẽ, uide Inno. *c* in c. i. ex̃. de proc. Si prothocollũ & inſtrumẽta producā tur. cui ſtandũ erit? dic ꝙ prothocollo. l. Sempronius. ff. de leg. ii. 4 * Si inſtrũm de falſo redarguat̃, 5 * prothocollũ debet exhiberi. ita dicit Bar. in l. fi. C. de fide inſtru. & ĩ l. ubi. C. de falſis. iuncto §. illud. in authẽ. đ tabel. col. v. ibi bona gl. & Bar. in l. Sẽpro. Procu. De prothocollo ſcripto, & non recitato, uide l. xi. §. i. ff. de legat. iii. & Iac. de Bel. ĩ d. auth. de tabel. 6 * Itẽ prothocolla debẽt remanere penes hæredem notarii, ĩ authẽ. de defen. ciui. §. quæ uerò. qui eſt §. ii. colat. iii. Itẽ de ſcripturis, quæ reperiũtur ĩ lapide monumẽtorũ. uide quæ ſcripſi ĩ. q. 482. in fi. Si hæres notarii poſſit groſſare inſtrumẽta, ſine cõmiſſione, uide quæ ſcripſi infrà, q. 118. De materia prothocolli, etiam tetigi ſ̃. q. 2. &c.

a In §. oportet.] *Vbi non habet̃ de hoc, nec in iuribus ſequentibus per dñm Bart. ſed tangitur per d. Bal. & plene per do. Cy. in l. contractus. de fid. inſtru.*

b An regiſtrum notę.] *Vide iſtũ conſil. 74. inci. circa diffinitionẽ enim. 3. uerſi. tum & tertia.*

c Inn.] *Dicit Inn. quòd facit fidẽ, ſed aduerte quod loquitur in alio caſu, puta ſi in archiuo alicuius perſonæ, quę ꝑt facere ſcripturã, reperit̃ aliquod ſcriptum in quo continet̃ certa geſta. Et talis ſcri*

ptura apud sed.apostoli uocatur registrum, et facit fidem quo ad gesta quæ in ea referuntur.

SVMMARIVM.

1 *Acta in causa appellationis qui[s] debeat producere, appellãs, an appellatus, disting.*

2 *Appellationes ab interlocutoria sunt omnes sublatæ, nisi in casibus à iure permissis.*

QVAESTIO XX.

NVNQVID appellãs teneat in cã appellationis sñiam ꝓbare iniustã, ex cã: puta, quia non fuit lata ꝑ legitimas ꝓbationes: an uerò appellatus debeat cõtrariũ probare? Suꝑ hoc multa iura sunt pro & cõtra.
1 ueritas ẽ ista,* ꝙ si reus q appellatus est, fuerit cõdẽnatus, actor originalis debet ꝓbare sñiam iustã. Nã reus eoipso docet eã iiustã, si nõ appareat iusta. Si uerò reus fuerit absolutus actor appellãs debet ꝓbare iniustã, ostẽdendo ꝙ in prima eius ĩstãtia ꝓbauerit eius intẽtionẽ. Et ita dicit Guliel. de mõte Laud. in cle.fi.de appel. sequit Spe.in ti.de sent.in
a §.fi.in uer. sed nũq d app. *a* &
b super hoc uide Sal.ĩ l.hi qui *b* C.de app. Et præmissa procedũt, qñ appellat à diffinitiua. Sed si appellat ab interlocutoria, sꝑ appellans siue sit ori-naliter actor, siue reus, sꝑ de-bet in cã appell. acta produ-re ad iustificandũ eius app-lationem esse iustã. ita seru- stylus præsentis curiæ parla-mẽti, & aliarũ curiarũ, pñ- patriæ Delphi. de hac mat-ria ẽt plenè tetigi ĩ.q.436. T-
2 mẽ *hodie sunt sublatæ app-lationes ab interlocutoria, n-si in casib. à iure ciuili perm-sis; uide infrà, q.75.

a In uers. sed nũquid appellãs. *Vbi dicit, ꝙ actori incumbit p-bandi onus in causa, cui etiã principali incũbit. Nota, ꝙ a- ri originali in cã ap. semper in- bit onus probandi sñiam in pr- ma instãtia latam, fuisse, & e- iustam, si pro eo, uel iniustam, contra eũ latã prætẽdat, & i- utrobique ad iustificationẽ s- intentionis debet producere a- cta, ubi appellatum extitit à d- finitiua, secus ab interlocutori- quia tunc appellãs indifferent- producere habet acta ad edoc- dũ de uiribus suæ appellatio- de omnino d. Bal. ĩ addi. ad Sp- in ti. de app. in ij. addi. vij. col. - uersic. quæritur quis debet pr- bare.*

b Hi qui.] *Vide Bar. in d.l. hi q- & in l.i.ff. si tutor uel cur. - & hãc dist. Bar. approbat Pa- de Ca. in d.l. hi qui inquantu- ad ipsum Bar. remittit.*

SV

SVMMARIVM.

Libellus debet dari, quando mutatæ sunt personæ de iure.

QVAEST. XXI.

DE iure quãdo sũt mutatæ personæ, * debet dari libellus : per eã, quæ dicit Spe.ĩ ti.de exe.sent. §.breuiter.in uerſ.ſed eũ. *a* & facit ex̃ de iudi.in c.quia iu.& ibi per Io.And.*b* Et ita ẽt ſeruat ſtylus pñtis curiæ parlamẽti, ut uidemus quotidie in cauſis ĩchoatis ꝑ cũpulſorias, ſi perſonę ſint mutatę,& pars rea petat ſibi libellũ offerri : curia parlamẽti ordinat offerri libellum per actorem &c.

In uer.ſed eũ.] *Ibi licet loquatur, quando petiĩ executio ſñiæ, tamen facit in arg.eius quod hic dr̃ de compulſoriis, quia lr̃æ præciſæ, quæ ſuper compulſoriis concedunt̃, obtinent uim et authoritatẽ rei iudicatæ, ut patet in ſtatutis Delph.ſub rub.de literis cõpulſoriis et præciſis concedendis in 4.c.eiuſdem rubricæ, quod incipit, ſinautem reus.*

Per Ioan.An.]*in i.col.uerſ.perſonalis.*

SVMMARIVM.

Tempus datum ad redimendum pignus, à quo die currat.

Poſſeſſio an transferatur iure ipſo, abſque reali traditione.

3 *Habens poſſeſſionem realem, an præferatur habenti ciuilem.*

QVAEST. XXII.

FVIT inter nos ĩ camera cõſilii dubitatũ, ĩ deciſiõe cuiuſdã cauſæ, u-
1 trũ * tp̃s datũ ẽm ſtatuta Delphi.ad redimẽdũ pignora, currat à die realis miſsiõis in poſſesſionẽ rei incãtatæ : vł à die liberatiõis, q̃ fit in ultimo ĩcãtũ ꝑ p̃conẽ, ꝑ tradõnẽ calami plus offerẽti.& vr̃ primò, ꝙ illud tp̃s redimẽdi deberet currere à die realis tradõnis, videlicet miſsiõis ĩ poſ.ꝑ verba ſtatuti, ibi dũ dr̃, à die liberationis numerãdos.illud em̃ uerbũ liberationis, debet intelligi in ſuo potentiori ſignificato, in l.i.ff. ſi ager uecti. &c. Quia illa traditio calami vł baculi quæ fit per præconem de nullo operat̃, ſaltim quo ad translationem poſſeſſ. dicit Hoſt. in ſum. in ti.de cã poſſeſ.in uer.ſed quid ergo. ſi uẽdas.& ibi dicit, ꝙ errant fatui notarii, qui dicunt tradi poſſeſsionẽ ꝑ traditionẽ calami.idẽ etiã ſentit Dy. de reg. iur.in c.beneficiũ.uer.iii. poſſet qui &c.Dicit ẽt do.Iac.de Godablo officialis præſentis officii Grationop. prout ab
a eo audiui, ꝙ l.quotiens *a* duobus.C. de rei vend.non habe-

ret locum in emptorē, q. primo possessionem fictam per precarium habuerit, sed quæ b realem traditionem habuerit, per verbum ibi traditum &c. vt etiam scripsi infrà q. 112. Pro quo etiā facit tex. in l.i.§. si prædia. C. de suffrag. ibi, sequatur traditio corporalis &c. & ibi dicit Bald. per dictum tex. q̄ non sufficit ficta traditio, vbi realis requiritur. & sic videretur illud tēpus redimendi, debere currere à die realis expeditionis, videlicet missionis in possessio. tantū modo, sed contrarium seruant stylus & con- 3 suetudo dictæ curiæ parlamēti, videlicet, quòd illud tēpus computetur à die liberationis in vltimo incantu per p̄conem factæ per traditionē calami, & dr̄ seu dici debet emptor, cui factum est tale liberamentum, verus emptor ad incantū, ac si à domino emisset, per l. non est mirum. ff. de

2 pig. actio.* & est verus possessor talis rei sibi liberatæ, absque alia reali traditione, de consuetudine & de mente di c ƈti statuti, quæ consuetudo a & statutum possunt hoc operari, vt transferantur possessiones ipso iure, absq; reali apprehensione, vt no. Inno. in c. 2. de consue. & vocat̄ ciuilissi b ma pos. de qua non fit mentio nisi in vno loco ī c. ex parte. *b* de consue. & dicit alibi Inno. in simili in c. cum nr̄i de conces. p̄ben. quòd licētia data vtendi re, habetur pro quasi possessio. & quærit possessio. Ita dicit Bal. in l. fi. C. de sacros. ecl. & pro hac parte facit, quod nota. per gl. in d.c. 2. de consue. vbi dicitur quòd per traditionem anuli trāsfertur posse. & dominiū item per traditionem modicæ terræ in manu, vt ibi. facit etiā l. clauibus. ff. de cōtrahē. emp. & vend. l. 1. C. de dona

3 * Sed aduertendum, quia etiam hn̄s possessionem realem, nō p̄fertur hn̄ti ciuilem, si hn̄s ciuilem, fuerit primò inuestitus per dn̄m directū, vel contra, vt dixi infrà q. 81. §. ... iuxta hoc quæro, si istud tēpus redimendi, currat contra minorē, q̄uo subueniatur eisdem minoribus. vide quæ scripsi infrà q. 31. Si res minoris vel alterius vēdatur cū subhastatione, non pōt allegari decep- tio vltra dimidiā iusti p̄tii in l. i. *c.* C. de p̄di. curi. lib. x.

c L. quoties.] *Esto memor vt videas do. Ias. de May. illas quindecim fallentias, seu limitationes, quas ponit in illa l. quoties. quia valde elegantes.*

b In c. ex parte.] *Vult allegare* c. cū

q.ex literis.& gl.in versi.signū.
In l.i.] *Illa l. facit in arg.vt ibi no. d. Bar.quòd decretū opatur, ne quis conqueri possit de dece ptione vltra dimidiam iusti ptij. sed de minore ibi nō vr̃ intelligi, imò de maior̃ tantū, vt in l.i.et ibi gl.i. C.de pdi.mino.& in l.si qdē.et ibi gl.ĩ ver.restat.C.eo.ti.*

SVMMARIVM.

Iudicati executio quem stylum obseruet.
Iudex requisitus an possit cognoscere de viribus sententiæ iudicis requirentis.
Consuetudo loci,in quo quis conuenitur,an sit obseruanda.
Locus debeat ne inspici in iure scripto seruando.

QVAEST. XXIII.

SI per literas * requisito rias curiæ parui sigilli Montispessulani,aut alterius curiæ Regis Franciæ, patris Prouinciæ,vel Sabaudię,aut cuiuscunque alterius iudicis executio iudicati in pñti patria Delphi. fieri requiratur,fiat executio ẽm statuta Delphi. & non ẽm stylū curiarum iudicum requirentium, licet debitor fuerit submissus compulsioni & stylo curiæ iudicis requirentis, ita sonat stylus huius curiæ parlamenti, licet fortè de iure dici possit, ꝙ talis executio iudicati deberet fieri ẽm stylum & statuta loci iudicis requirentis,vbi iudicium agi
a tur, iuxta no.p gl.in l.ii.*a* de
2 eman.libe.* An iudex requisitus possit cognoscere de viribus sñiæ iudicis requirẽtis, vide quæ dixi in q.419. & q.
3 74. * An autem consuetudo loci,in quo quis conueniť,sit seruanda, vide gl.& doct. de
b emen.Iustin.C.*b* in prin.sup
4 verbo, quos &c. * An & qñ locus debeat inspici in iure scripto seruando,vel consuetudinario, vide plenè per docto.in l.superuacuã. C.de tẽpo.in integ.restitu. &c.

a L.ii.] *Vult allegare gl.i l.i.C sed pro stylo parlamen. Delph.facit tex. et glo.ii.in l. extra territorium.ff.de iur.om.iud.*
b De emẽ.Ius.C.] *Vult allegare C.de sum tri.§.sup ver. quis. & ibi dicitur ꝙ seruãda est cõsuetu.loci, vnde est is q cõuenitur.*

SVMMARIVM.

1 *Venditor an constituatur ĩ bo. fide si rem,quam vendit, francã et liberã asserat.falsò tamẽ.*
2 *Ignorãti quomodo subueniatur.*

QVAEST. XXIIII.

QVISPIAM vendidit aliquem fundum certo pretio,as

 serendo

ſerendo in inſtrõ venditionis
moueri dictum fundum de
emphyteuſi & directo domi
nio dñi Prioris de cõnexa ad
cauſam ſui prioratus, rogãs
ipſum dñm Priorẽ tũc abſen
tem, quatenus eundẽ empto-
rem retineat & inueſtiat de
dicto fundo, modo dictus dñs
Prior, qui pñtialiter facit re
cipi recognitiones ſuas, vult
compellere dictum emptorẽ
ad ſibi recognoſcendũ dictũ
fundum, prætextu dictæ aſſer
tionis in dict. inſtrõ venditio
nis per dictum venditorẽ ad-
iectæ, quia ipſe dñs Prior ali
ter directum dominium pro
bare non poteſt, aſſerendo ſe
perdidiſſe eius recognitionẽ.
Dubitatum fuit inter nos in
camera conſilii, an dictus
Prior bene moueatur. Et con
cluſum fuit, quòd ipſe Prior
malè mouebatur: quia ex il-
la ſimplici aſſertione facta p
venditorẽ, non probatur eius
aſſertorem dñm directũ, niſi
haberet alias probationes,
iuxta ea, quæ tenet Spe. in ti.
de locat. §. nunc aliqua. ver.
a 74. *a* Et pro hoc facit l. fi. in fi.
ff. de contra. emp. & vendi. ẽt
quia emphyteuſis probatur
per ſcripturam: vt not. glo. c.
i. de cenſib. in 6. vbi gl. enu-
merat 28. caſus, qui debẽt per
1 ſcripturã pbari.* Sed quid ſi
venditor rem quam vendit,
aſſerat eſſe francam, vel mo-
ueri de dominio directo ali
cuius, licet non ſit verũ: an ex
tali aſſertione conſtituatꝛ em-
ptor in bona fide? credo ꝙ ſic
per l. bonæ fidei emptor. ff. d
ver. ſig. & l. bonæ fidei poſſeſ
ſor. ff. de acquir. rer. do. & i
ex iuſta credulitate vel igno
rantia cauſatur bona fides. l.
ſi ego. §. itẽ Iulianus. ff. de P
blic. Et ſequitꝛ effectus, ꝙ ip
emptor excuſatꝛ à commiſſo
arg. l. i. §. dies. & §. ſi aduer
ſus. ff. qñ appel. ſit. & l. ſi an
2 nus. ff. de calum.* Sed an ip
ſo iure vel per reſtit. in integ
ſubueniatꝛ ignorãti: Cy. in l.
C. de iur. emphy. & Dy. i c. c
qs de reg. iur. & Bar. ĩ l. cũ
lius. §. in hac. ff. de vebo. obl
dñt, ꝙ non ipſo iure, ſed re
tuatꝛ ĩ integ. Saly. tãgit de h
materia in l. nõ minus. C.
accu. de illo q vẽdit rẽ, cred
eſſe allodialẽ: vide ĩ. q. 30
a Verſi. 74.] *Niſi ipſe vẽditor p*
ret gerẽdo negotiũ Prioris, ea
dicta ſunt ex cer. ſciã, noĩe Pri
pepigiſſe, quo caſu tenetꝛ Pri.
rẽ ratã hñti ſuo noĩe geſtã. Ac
eſt ex vẽdito, cedere cõtra emp
p actio. neg. geſt. vt ibi dicit Sp

SVMMARIVM.

1 *Appellãtes teneãtur ne cõpare*
p apoſtolis petẽdis, corã iudi

QVAE

QVAEST. XXV.

HOMINES mandamenti Nouachiæ, in Briãsoneſiõ, à quadã ordinatione plata per iudicẽ Briãſonii ad vtilitatẽ condominorũ dicti loci Nouachiæ, appellauerũt in ſcriptis, vt in forma: & petierunt apoſtolos à dicto dño iudice ſibi concedi: qui iudex eiſdẽ aſſignauit certã diẽ ad audiẽdũ eius rñſionẽ: qua die cõparuerunt dicti hoïes, petendo apoſtolos & lrãs dimiſſorias. Iudex iteratò eis aſſignauit aliũ terminũ, & effectualiter eis aſſignauit ſex terminos ad audiendũ rñſiones, taliter ꝙ effluxerunt xl. dies, qui danť ad introducendũ appellationẽ corã iudice ad quẽ, ſm ſtatuta Delphinalia: tñ ipſe iudex in vltimo termino cõceſſit apoſtolos & literas dimiſſorias. Postea dicti hoïes introduxerunt eorũ appellationẽ corã iudice appellationũ totius Delphinatus: q iudex in diffinitione cauſæ pnunciauit dictã appellationẽ eſſe deſertã ex eo, ꝙ dicti hoïes non introduxerunt infra xl. dies, iuxta ſtatuta Delphinalia: q computanť à die recitationis ſniæ. qui hoïes à dicta ſnia appellauerunt ad curiã parlamenti, & petierunt lrãs inhibitorias & citatorias cõtra dictos dños Nouachiæ. Dicti verò dñi Nouachiæ dixerũt nõ eſſe admittendum, cùm ſit deſerta. Iõ dicta appellatio cũ proceſſu curiæ appellationũ fuerunt viſi ad plenũ: & fuit deliberatum in conſilio ſm maiorẽ partẽ opinionũ dñorum meorum in eod. conſilio tunc exñtium, ꝙ dicta appellatio erat deſerta ex cã ſ. declarata, quia * ipſi appellãtes non tenebantur cõparere pro 1 apoſtolis petendis corã iudice Brianſonii, niſi ſemel ĩ primo termino, & illa cõparitio habebať pro conceſſione apoſtolorũ ſm dicta ſtatuta, nec tenebantur tantas dilationes expectare, nec ad ipſum iudicem à quo, redire, vt patet in ſtatutis Delphinalibus ſub rubrica, ordo & modus procedendi corã ordinariis & delegatis iudicibus Delphinalibus, in x. cap. ibi, & ſi aliqua partium. in fi. Ad idem pbať ĩ alio ſtatuto Delphinali ſub rub. de app. & quẽadmodum ipſi apoſtoli petanť, & appellationes ipſæ ĩtroducanť ibi, ſed pinde erit, ac ſi apoſtoli fuiſsẽt p eũ cõceſsi &c. ſed debebãt ppea ĩ. xl. dies eorũ appella. corã dicto iudice applõnũ ĩtroducere. Et iõ fuerũt eiſ-

dé appellãtibus denegatæ lite
ræ citatoriæ,& ĩhibitoriæ,die
xx.mẽſis Maii.M.447.in ma-
nib. Io.Iofredi ſecretarii Del
phinalis: cũ nec ẽt de iure,te-
nebãť dicti appellãtes dilatio
nes expectare.iuxta cle. q̃uis.
in fi.de ap.de materia introdu
ctionis,ſi nõ introducať appel
latio in tpe ſtatuto per iudicẽ
à quo,an ſit deſerta?uide quæ
dixi j̃.q.336. & ſuprà q.13.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata cõtra principalẽ,*
an poſſit mãdari executioni cõ
tra fideiuſſorẽ,ſine nouo pceſſu?
2 *Sñia lata cõtra debitorẽ mãdať*
executiõi ĩ bonis debitoris ſui.

QVAEST. XXVI.

FVIT inter dños meos,
ĩ camera cõſilii, dubita
tũ in deciſione cuiuſdã
1 cauſæ,* utrum ſñia lata cõtra
principalem, poſsit mandari
executioni contra fideiuſſorẽ
a ſine nouo proceſſu.*a* Et ſuper
hoc dñs Stephanus Guillio-
nis,præſidẽs,pro deciſione pũ
b cti qõnis dixit ſic,poſt Bar.*b*
Aut loquimur in fideiuſſore
iudicii,aut ĩ fideiuſſore cõtra
ctus.Si ĩ fideiuſſore iudicii, ui
delicet de iudicato ſoluendo,
tũc fit executio cõtra fideiuſ
ſorẽ abſq; nouo proceſſu: ita
loquitur gl.in l.fin.C.de uſu.
rei iudica. quam gl. ſequitu
Iac.de Are.arg.l.ſi quis.§.ni
mos.ff.de fideiuſ. Si aũt loqu
mur ĩ fideiuſſore contractus
tunc ſñia lata contra princip
lẽ,non habet paratã executi
nẽ contra fideiuſſorẽ: ſed
opus alio proceſſu: ut prob
in l.grege. §.ii.ff. de pig.& i
l.à ſñia.in prin.ff.de app. h
ẽt tenet Spe.in tit. de exe. r
iudi.in §.ſequiť.in uerſ. qu
ſi ſñia.idem Io. And. de in
& damno dato.c.i. lib. vi.
Cyn. in d.l.fin. C.de uſu.r
iud.& Guiliel.de Cun.in l.
§.fi.ff.qui ſatiſd. cog. & ſu
uerba Bart. in l. i.ff.iudi. ſo
Et Alb.de Roſa.in d.l.ii.§.
qui ſatiſd. cog. licet do. Ol
in l.fi.§.adiicientes.C.de hi
qui ad eccle.confu.teneat co
trarium, uidelicet q̃ utroqu
caſu ualet, q̃ & in fideiuſſ
re iudicii; & ĩ fideiuſſore co
tractus, ſñia lata contra pri
cipalem mandatur executio
ni contra fideiuſſorẽ. Prim
2 dicit ipſe,* quia uidemus,
ſñia lata contra debitorem
mandatur executioni in bo
nis debitoris ſui: ut l.ii.C.
fiſcus uel priuat. ergo idẽ
fideiuſſore: quia quæ ſtatu
tur in bonis debitoris, uiden
tur eſſe ſtatuta in bonis fid
iuſſoris: ut in d.§. adiicientes
& hoc uerum dicit ipſe Ol
ni

nisi fideiussor haberet euidentem exceptionem, quæ intentionem actoris elidat, ut l. iii. ff. ad exhiben. & in c. ueniens. ex de testib. Et hæc dicit ipse locum non hře in fideiussore in iudicio sisti, quia ille reo condemnato liberatur. Sed respectu illius membri in quo omnes concordant, uidelicet, quòd in fideiussore de iudicato soluendo, fit executio contra fideiussorem absq; nouo processu, puto istud dictum uerum, nisi essent mutatæ personæ, quo casu debet primò pars uocari in tali executione sñiæ & summaria petitio offerri, & de causa summariè cognosci per iudicem, per ea quæ no. Spe. in tit. de exe. sen. in. § breuiter. uers. sed ꝑm eũ. Et tetigi de hoc vltimo dicto, suprà q. 21. An aũt sententia posit mãdari executioni contra tertium possessorem, qni non fuit uocatus, uide Ioan. Fab. insti. de action. in § omnium. in 5. q. c & l. i. C. de aliena. iud. mutan. cau. facta, &c.

Sine nouo processu.] *Vide de hoc per istum consi. 212. incip. circa dubia mihi transmis. n. 2. uer præterea. quia sententia.*

Post Bar.] *De hoc uide ipsum Bar. ff de fi. instr. l. si pro eo. §. si nummos. & in l i ff. iu. sol. ubi ẽt uide Pau de Cast. tenẽtem quid contrà, scilicet, an sententia lata contra fideiussorem, fiat executio contra principalem. uide do. Alex. in d. l i. iud. sol. post do. Bar. & Bal Et ibi ẽt quid in fideiussore rem rat. habe.*

c In 5. q.] *Vult allegare in q. quæ incipit quæramus circa primum uer. sed ad hoc. in ix. col. & dicit ibidẽ do. Io. Fa. quod sic.*

SVMMARIVM.

1 *Pars una petitionis si probeť, an ꝓ illa parte ꝓbata, posit sñia fieri i actione reali uel ꝑsonali.*

2 *Actioni reali conuenientia, conueniunt & personali.*

QVAEST. XXVII.

IN manib. Io. de Vourey secretarii Delphi. nobilis Io. Bonifacii obtulit quendam libellũ, contra quosdam hoĩes possessores quorundam bonorũ, ĩ pede dicti libelli designatorũ, agẽdo rei uendi. seu Publiciana, qui tñ Io. Bonif. non probauit sibi ꝑtinere nisi partẽ tertiã dictorũ bonorũ, ideo in diffinitiua dicti ꝓcessus fuit dubiratũ*, an sñia poterat ꝓ dicto Bonifacio actore ꝓferri, quo ad dictã tertiã partẽ ꝓbatã, & ipsis reis ob rẽ nõ probatã, ꝓ aliis duab. partibus, nõ probatis. sed licet circa hoc fuerunt uariæ opi. doctorum,

ctorũ, & variæ rationes hinc inde: tamen Bart. in l. si constante. §. si bona mulieri. ff. solu. mat. tenet ꝙ pro illa tertia
a parte probata põt snia ferri *a* pro actore. idẽ tenet Io. Fa. in §. quotiens. insti. de inuti. sti. idẽ Cy. in l. i. C. de lit. cont. &
b in l. i. C. de plus pet. *b* Et ita fuit iudicatũ dicta cã die sententiarũ sancti Ioã. Baptistæ, M. ccccl viii. Et dictus actor, quia plus petiit, q̃ ꝓbauerit, fuit in oĩbus expensis dictorũ reorum condemnatus. iuxta c. vnicum extrà de plus peti.
2 * Et quæ supradicta sunt de actione reali: idem in actione ꝑsonali: quia si quis petat cẽtũ, & nõ probet, nisi 50. põt snia ferri super 50. vt est casus secundum Cy. in l. apud. §. item quæritur. ff. de doli excep. & vide in l. i. C. de litis conte. Sed qualiter hoc casu debeat fieri condemnatio ex-
c pensarum, vide Pe. Ia. *c* in ti. de act. ex locato. §. cũ & c. Sed de illo, qui petiit minorẽ summã, q̃ sibi đbitã, vide ĩ. q. 177.

a Snia ferri.] *Sic ẽt tenet Pau. de Ca. in l. unica. C. de plus pe.*

b Et in l. i. C de plus pet.] *Parum ibi: sed bene in alle. l. i. C. de li. cont. in uer. ult. quæritur. & ibi ꝑ d. Bal. ĩ uer. septimo quæro.*

c Pe. Ia.] *Est aduertendum, quòd ipse sentit actori adiudicari debere expensas quo ad summã, i qua obtinet, quo uerò ad sum in qua obtinet reus, fore adi dicandas reo, & sic uterque* a *cundũ eũ uicit, & uicit: parti scilicet in principali, partim i expensis. & pro opi. Pet. Iac. f cit quod dicit do. Bald. C. de pl pet. in l. i. in i. oppo. uersi. ex is*

SVMMARIVM.

1 *Actio negatoria cui compet*
2 *Possessione de præterito ꝓba nõ præsumitur ex ea domini*
3 *Agens negatoria, quid proba debeat.*
4 *Negatoriæ natura.*

QVAEST. XXVIII.

IN diffinitione ꝓcessus h minũ costarũ darey ag tiũ ĩ negatoria contra h mines albæ ripæ ĩ manib. Io de Liliers, secretarii Delp existentis, fuit facta per d meos ibidẽ pñtes conclu sequens, videlicet, ꝙ dicti h mines costarũ darey agen in negatoria sufficienter p bauerunt dñiũ, seu quasi, p torum suorũ, quibus præ debãt seruitus pecoris pas di, ex eo, ꝙ probauerunt ip 2 prata tenere & possidere t quam dñi, & pro talib. hab & cõiter reputari, ꝑ ea, q nit glo. in l. quidam in fu de cond. inst. & ita etiã ten

do.Io.de Ferrariis sup forma libelli in actione negato. super.uerbo, per quādam petiā prati *a* &c.ita ēt dicit sub dubio forte *b* Io.Fa.in §.omniū. in fi.instit.de actio.Et hoc uerū in casu isto, in quo dominiū uenit in iudicio incidenter.* Agebat enim principaliter,negatoria actiōe,quæ cōpetit dn̄o fundi: & dicit talis agens incidenter se dn̄m. In hoc enim casu & similib. probata possessione de præsenti, præsumit dn̄s:ut no.gl.in l.sicut.§. si quærat.ff. si seruitus uendi.& probat in l.i.iuncta sua gl.ff.fami.ercis. ita etiā tenet Hēri.Bohic.in c. forus.ex̄ de ue-b.sig. Secus enim si ī iudicio ueniret dominium, uel quasi,principaliter, tūc enim nō sufficeret probare possessionem.Sed deberent probari aliqua ex causis,ex quib. dominiū de iure querit. ita dicit Bar.& Sal.in l.cū res. C.de pba.& no. Inn.in c.abbate. ex̄ de uerb.sig.& Bar ī l.si prius. ff.de noui ope. nū. ubi tractat materia negatoriæ.& Io. Ferrar.ubi s̃.& notāter dr̄,probata possessione de præsenti &c. *quia pbata possessione de præterito,nō præsumit ex ea dominiū,secundū Bar. & oēs doct.per l.& quæ nondum.§. quod dr̄.ff.de pig. Et etiā est unū aliud singulare ī hac materia negatoriæ uidelicet, ꝙ
3 agens * negatoria, cōtra illū qui est in possessione,uel quasi, debet probare talis agens rem esse liberam: aliàs secus. ita dicit Spe. in tit.de propri. aliter est in tit. de cā pos. & proprie.§.in confessoria. uer. sed qualiter probabit de iure suo.Idem tenet Iō.Fa.insti.de act. §. æquè. ubi latè de hac materia negatoriæ,tetigit Io.
4 Fab.* Et nota circa hanc materiā negatoriæ, ꝙ ipsa negatoria est illius naturæ,ꝙ agēs seu eā intēdens debet negare ius cōpetere aduersario. ut l. ii.in prin.& l.loci corpus. §. cōpetit.ff. si seru.uen. & in d. §.æquè.insti. de acti. Et nisi aduersarius pbet ius sibi cōpetere,debet succumbere, ut dixi infrà q.407.

a Sup uerbo &c.] *Vult allegare gl.in uerbo p quā etc.uer.adhuc de filio quærit. ibi,alii distīguūt*

b Sub dubio forte.] *Imo.Io.Fa.tenet sine dubio,qđ hic dicit ut in uer.qd si nō pbet.ibi,nisi seruitutib.&c.Et sic quod hic dr̄ de probatiōe dominij, innuit habere locū in seruitutib. Et dum subiungit forte posset sustineri &c. loquitur ī alio casu extra materiā seruitutis. Et est mēti cōmendādus & practicabilis.ppter hoīes,qui licet per longissima tpa se gesserunt*

runt

runt pro dñis & poßeßoribus : tñ de titulo rei docere nõ ualent.

SVMMARIVM.

1 *Præfecti prætorio, secundum cõscientiam iudicant.*

QVAEST. XXIX.

IN superiori consistorio curiæ parlamenti Delphi. dñi mei de parlamento,
1 cũ sint* iudices superiores pñtis patriæ Delph. uicem præfecti prætorio obtinentes, pñt iudicare ₰m conscientiam, iu
a xta ea, quæ ponit Bart. *a* in l. una. C. ut quæ desũt adu. par. iu. suppleat. in fine sui cõmenti, ibi uel alius magnus iudex &c. Et si aliter facerent, peccarent, ₰m theologos, ut ibi refert Bar. & debent attendere ad ueritatem principaliter potius, q̃ ad subtilitatem, iuxta not. ĩ cle. pasto. de re iud. & in c. ad apostolicæ. eo. ti. li. vi. Et ita ẽt uidi pluries ĩ decisionib. causarũ. Et uide q̃ circa hoc dixi ĵ. q. 226. Alii aũt iudices inferiores facere non pñt, sed solũ debent iudicare ₰m allegata & probata, iuxta l. illicitas. §. ueritas cũ ibi not. ꝑ gl. ff. de offi. præsi. & si aliter fa-
b ciũt, malè faciunt, *b* ut plenè no. ꝑ gl. in c. i. ex̃ de offi. ordi. in antiquis. nisi in aliqb. casibus specialibus, ĩ quib. iudex p̃t ₰m conscientiã iudicare, q no. ꝑ gl. in l. lex quæ tuto. C. de admini. tut.

a Iuxta ea quæ ponit Bar.] *Vide do. Cy. qui hanc materiam copiosius prosequitur in l. una. C. ut quæ desu. aduo. par. iu. suppl. in uer pro hac q.*

b Malè faciunt.] *De hac q̃one, an iudices debeãt iudicare, secũdũ conscĩetiã, uel secundũ allegata et probata, post oẽs ꝑ do. Fel. in c. pasto. ð offi. dele. Et ibi uide sep. fallen. pulcherrimè ordinatas.*

SVMMARIVM.

1 *Statutorum interpretatio qualis esse debeat.*

2 *Stylus, est legitimus interpres statutorum.*

QVAEST. XXX.

DEBET appellatio introduci in curia parlamẽti ĩfra xxx. dies, a aliàs appellatio ẽ deserta, ₰ statuta Delphinalia, non ipsa statuta expressè declarãt ꝙ debeat introduci realiter exhibitionẽ instrĩ appellationis fiendã.* Tñ ex stylo curiæ
1 parlamẽti interpretanẽ & declarãẽ ipsa statuta, ꝙ sufficit fieri uerbo, infra tps introducendi appellationes statutũ dũmodo posteà termino præfigendo per ipsam curiã, realiter exhibeatur & tradatur

cur

curiæ, aut in manib. secretarii causæ, qui stylus * est ltimus iterpres dictorũ statutorũ, iuxta l. de qbus. ff. de legi. & ita seruat hæc curia parlamenti. De materia ītroductionis applonis, vide q̃ dixi ĩ. q. 335. Et de materia applonũ, p diuersas. qõ. plenè scripsi ĩ. q. 426.

Triginta dies.] *Istud aũt tp̃s videtur esse de iure. secundũ opi. H. ut l præses. gl. in uer. præscriptum. C. de ap. Sed, ut in eadem est finaliter dicitur tẽpus hmõi esse arbitrariũ. Et hãc opi. sequũtur d. Bar. & Bal. in alle. l. præses. & per tex. in c. personas. & c. oblatæ. et ibi do. Inno. in § por ro suæ. in c. i. in uer quæro. utrũ. ubi no. ipse dominus et alle. quòd præscriptio consuetudinaria uel statutaria xxx anno. (utpote odiosa) nõ currit pupillis. per l. sicut. §. non sexus. C. de præs. xxx. uel xl. anno. Subdẽs idẽ ẽt in præscriptione statutaria, puta x. an. surrogata loco præscriptiõis xxx. anno. quæ nõ currit pupillis, sed adultis. siquidẽ & ista eius loco surrogata currit cõtra hos, & nõ cõtra illos. Et ad hoc uide remissiones, quas facit ibidẽ do. Alua. in ij. col. in uer. quæro. cũ gl. ibi, utrũ aũt præscrip. sed ad l. fin. C. in qui. cau. in int. rest. nõ est necess. & per do. Bal. in l. oẽs populi. ff. de iusti. & iur. & in l. in contractibus. C. de nõ nu. pec. Et per Inno. in c. constitutus. extrà de consti. in q. pe. Illud aũt, quod dixi, quòd præscriptio statutaria, seu consuetudi. nõ currit pupillo, fallit, ubi statutũ seu consuetudo disponeret de adeũdo, infra certũ tẽpus, ut uidetur sentire do. Pan. de Ca. in l. pupillorũ. in uersi. & ista inuestigatio est utilis. C. de repu. hære.*

SVMMARIVM.

1 *Tempus statutorũ ad redimẽda pignora currat ne contra minores?*

2 *Præscriptio introducta ex statuto, currat ne cõtra pupillum?*

3 *Præscriptiões legales an et quãdo currant contra minores?*

4 *Præscriptio inchoata in persona minoris, an currat contra minorem?*

5 *Minor adultus petẽs se restitui aduersus lapsum temporis, an audiatur?*

6 *Creditore uendẽte bona pupilli, an requiratur eadẽ solẽnitas, quæ in pupillo uendente?*

QVAEST. XXXI.

SECVNDVM statutũ Delphi. super reparatiõe executionis incãtuũ, nisi debitor redimat pignora ĩfra tẽpora ibi declarata, data ad redimendũ, posteà nõ auditur ipse debitor per uiã applonis, oppositionis, supplicationis, recursus,

recursus,aut cuiuscũq; reme-
1 dii iuris. * Sed vidi in camera cõsilii dubitari,an illud statutum habeat locũ in pupillo & adulto. Et quomodo subueniatur eis circa dispositionem dicti statuti. Inn.in c.cõstitutus.extrà de in inte. resti. dicit ꝙ currit contra minorẽ, sed restituit̃ aduersus lapsum tpis.quẽ sequit̃ Bar. in l.fi.C. in quib.cau.in integ. rest. nõ est necef.Idẽ ẽt tenet do.Old. de Laud.in l.fi.in q. ibidẽ per eũ mota:quærit,pone ꝙ statutũ est in aliqua ciuitate vel cõsuetudo, ꝙ si agnatus meus vẽdat domũ vel aliquã rem, possim repetere j. annũ. Ego fui minor xxv.annis, steti per annũ ꝙ talẽ rẽ alienatã nõ petii. Quæro vtrum illud tps mihi currat: dicit ipse do. Oldr.ꝙ sic, sed restituit̃,& allegat d.c. cõstitutus.Sed do.Bal. in feu. in ti.qualiter poterat olim feudũ alie.in §.porro siue de bo-
2 na.vr̃ cõcludere,ꝙ * p̃scriptio introducta ex statuto,nõ currat contra pupillũ. Sed cõcordãdo doc.in hoc passu, dic q̃ aut loquimur ĩ pupillo,& tũc non currit tale tps statutorũ, sed remanet ipso iure illæsus. ita loquit̃ Bal. vbi s̃. Aut loquimur in adulto: & tũc currit tale tps:sed restituit̃ ẽm Inno.& Old.vbi s̃. Et ita seruat hæc curia parlamẽti in iudic

3 do. * Sed q̄d ĩ præscriptioni legalibus,an & q̃n currunt tra minores? Dic aũt loqu mur de præscriptione longi poris x.vel xx.ann.& illa nõ currit contra pupillũ,nec c tra adultũ,p d.l fin.in quib cau.in inte.rest.non est nec q̃ lex ẽt locum habet in adu to,secundum doc. vt dicit d meus,do. Ioã.de Grassis.in cum non liceat. extrà de p scrip.in recollectis meis, q sub eo reportaui. Aut loqu mur in præscrip. longissim poris,xxx.vel xl.anno.& tu currit contra adultum, sed stituitur,vt ibi dicit dictus Io.de Grassis,q ad hoc alle d.l.fi.nã minor ẽt adultus p bat se læsum eo ipso, ꝙ pro tur cursus tpis,vt dicit Bar d.l.fi.in qui.cau.&c.in fin. commenti.Non aũt currit lis præscriptio longissimi t xxx.vel xl.anno.contra p lum.Sed dormit durante pillari ætate, vt dicit glo. vna.C.si aduer.vsuca. in gl l.fi.& Bar.in d.l.fi. C.in q cau.&c.quod probat̃ in l. C.de præscrip. xxx.vel xl.
4 * Sed quid si p̃scriptio fit choata in persona maioris currat contra minorem? quamlibet tpalẽ vel perp cœptã in p̃sonã maioris,

tra hęredē minorē, pupillum, vel adultum, currere: ſed dari reſtitutionē, ſi compleatˢ contra eā, *a* excepta pſcriptione *b* xxx. vel xl. anno. q̄ ſuo odio in pupillo dormit, vt dicit gl. notab. ī d. l. vna. C. ſi aduer. vſuc. in gl. fi. in fi. Et ita ſecundū d. gl. in d. l. vna. fuit determinatū in cā diffinitiua, in dicta curia parlamenti in manib. Ioā. Cabodi ſecretarii Delphini inter hæredes pupillos domini baſtide Meolani agētes, & hæredes nobilis Aliſiæ Lochio. de qua materia vide ét p gl. in d. l. ſicut. ſuper verbo, militia. C. de præſcr. xxx. vel xl. anno. & quæ dixi j̃. q. 435. Sed * qđ de minore adulto, qui non appellauit, & petit ſe reſtitui aduerſus lapſum tpis? vide Bar. *c* in d. l. fi. C. in quib. cau. &c. & quæ dixi j̃. q. 140. * Iuxta hāc materiā quæro, creditor vult vendere bona pupilli ſibi obligata, an requiratur illa ſolennitas, quæ requiritur, ſi pupillus venderet. dic ꝙ non, vt l. ſi pupillorum. ff. de reb. eor. Nō enim vendit noīe pupilli, ſed vendit iure ſuo rem pupilli. & ita tenet Bar. in l. Papin. §. ſed nec impuberis. ff de inoffi. teſ. & ita ſeruatur de conſuetudine curiarū pñtis pñiæ Delph. imò nec ſecundū ſtatuta Delphinalia reperitur aliter diſpoſitum in minoribus quàm in maioribus. circa venditiones fiendas in cā iudicandi. Quid ſi res minoris vel alterius vendatur ad incantum, an poſſit ptendere ſe læſum? vide quæ ſcripſi ſuprà qō. 22. in fin.

a Sed dari reſtitutionem, ſi compleatur contra eā.] *Dic, quòd ſi præſcriptio eſt inchoata cū maiore, et finita cū minore, maiore tamen pupillo, non eſt locus reſtitutioni. ſed ſi ſit finita cū minore pupillo, uel ſit cœpta cū minore, & finita cum maiori pupillo, tunc habet locum reſtitut. Ita ſentit d. Bar. in alle. l. fi. in uerſi. uenio ad ultimam partem.*

b Excepta præſcriptione, &c.] *uſque illic, & ita. Iſta uerba uidentur abundare.*

c Vide Barto. in d. l. fin.] *in uerſic. & pro hoc. uide quæſtionē 1. in iiij. col. de reb. eo. qui ſub tute. uel cu. ſine decre. non alie. uel ſup.*

SVMMARIVM.

1 *Repreſaliæ, non ſunt de iure ciuili, aut canonico permiſſæ.*

2 *Cauſa quæ iuſta concedendi repreſalias.*

QVAEST. XXXII.

2 REPRESALIAE. *a* quæ iure cōi vocātur, vocant pignorationes, non

b nō ſunt de iure ciuili, *b* * aut
1 canonico ꝑmiſſæ, vt dicit tex. in c.& ſi pignorationes. de in iur.& dam.dato.lib.vi.Sed bene iure diuino permittunť, vt
c ī c.dñus noſter.23.q.2.c quod capitulum hodie remanet incorrectum, ut dicit gl.in d.c. & ſi pignorationes. in glo.ſuper verbo, concedi.in fi.Idem ēt tenet, ꝙ iure diuino ſint permiſſæ.Bar.in trac. ſuo repreſaliarū, circa princ. & pōt procedi ad conceſſionē repræ
d ſaliarum, *d* ſeu marchæ, duobus concurrētibus, primò, authoritate ſuperioris, qa nulli, licet ius ſibi dicere, vt in iuribus vulgatis. Secundò verò iuſta cā, qa niſi concederētur ex vera,& iuſta cā, conceſſio eſſet ipſo iure nulla.l.cū vera.§. ſubuētū.ff. de fideicom. liber.& l.i.§. hæc verba.ff.ne
2 vis fiat ei,qui. * Cā autē iuſta & ltima vř eſſe ſi dñs aut princeps loci vľ patrię requiſitus, iuſtitiā facere neglexerit, aut denegauerit. vt d.c.dñs.& ita ſentit Inn.in c.olim.extrà de reſt.ſpo.& Cy.in authē. habita C.ne filius pro pře. Idē ēt vř tenere ſanctus Thoma. de Aqui.vt refert Bart.in d.ſuo tractatu circa prin. Et repreſaliis conceſſis, pñt capi hoīes & ſubditi illi domini, q iuſtitiā facere denegauerit & neglexerit,& bellum indici cōtra totā terram,& oēs gentes quæ ſubſunt ſibi eorūq; bona quæcunq;, vt late dicit Bar. in d.ſuo tractatu.in 8.q. prin. in prin. Et proceditur de iure, ad conceſſionem marchæ ſeu repreſaliarū, abſq; libelli oblatione, aut alio iuris ordine ſeu ſolennitate, ſed attendit ſimpľr, ſi cā, propter quā conceduntur, ſit iuſta: vt dicit Bar. vbi ſ. in 4.q. princ.circa prin. Et ita ſeruat ēt ſtylus curiæ parlamēti Delph.ſm quē ſtylū proceditur ad conceſſionem repreſaliarū tribus ad... tis aut pluribus arbitrio curiæ ſimpľr abſq; alio iuris ordine ſeu ſolennitate. & ita vidi fieri & obſeruari.

a Repreſaliæ.] *Tu uide latè materia huius q. per iſtū con... 175.inci.repreſaliæ conce.nu. uer.i. quia ſecundū doc. & i 209.inci.repreſaliæ.nu.1.uer. 1.quia ut dicunt.& per totum.*

b De iure ciuili.] *Vt in auth. non ſi.pi.§.i col.v.et ibi d.Bar.*

c c.dominus noſter.24.q.2.] *Intellige, quòd in caſu illius capituli, pignorationes.quas vulgaris loquela repreſalias nominat, ēt de iure ciuili & canonico permittuntur, videlicet quando ciuitas ſub qua eſt perſona debitoris uel delinquentis requiſita negat facere iuſtitiam.vt per.*

b

Bar.in alleg.auth.vt non fi.pig. & do. Archi.in alleg.c. & si pignorationes. circa prin.ibi, & non dicat quid &c. pro intellectu d.c.dominus noster.vide do. Io.in regula non debet in 4.col. ĩ ver.3.ẽ de reg.iur.li.6.ĩ merc.

Et pōt procedi ad concessionem represaliarū.] *Tu dic, ꝙ vltra ista requiruntur monitio, sñia iudicis ipsius spoliantis, fides de debito super quo iustitia denegatur, cõminatio de represalijs cõcedendis, citatio peremptoria, & quòd debitum assertū sit uerū. alioquin represaliæ concessæ non valeant.d.Bal.ĩ auth. & oĩno.C.ne vxor pro ma. & ibi dicit in pen.col quòd represaliæ cõmitti nō possũt, nisi præcedat citatio partis, per viã protestationis. Itẽ, nisi fiat fides de iustitia denegata in foro debitorum. Item nisi interponatur decretũ super inductione eorũ.*

SVMMARIVM.

Represaliæ vt concedantur, an superior sit primò adeundus.

QVAEST. XXXIII.

SEd quæro, quid si dñs, vel princeps * denegans iustitiã, hẽt superiorem, an ipse supior debeat primò adiri, & reqri, ꝙ faciat iustitiã antè, q̃ pcedat ad cõcessionẽ marchæ seu represaliarũ. Circa hoc Bart.in d.suo tractatu. q.i.circa prin. dicit ꝙ superior, si possit adiri, est adeundus antè, quàm ad concessionem represaliarum procedatur. Tñ quicquid sit de a iure, stylus *a* huius curiæ parlamenti Delp. obseruat oppositum, ꝙ nō aditur superior. Et ita ẽt vidi de tpe meo seruari in marcha concessa per consilium Delph. anno currẽte M.ccccl vi. contra subditos ducis Sabaudiæ pro facto Barberii de auolone. Et posteà de hoc an.currẽte M.ccccxlviii. contra eosdem. Sabaudienses pro facto vocati Rochechinar, & siłr contra ducem Burgundiæ & eius subditos, pro facto dicti Capdorat, quas marchias vidi exequi & sortiri effectum. Ac ẽt idẽ de stylo & cõsuetudine curiæ Delphi. Cabeoli seruat̃, & seruari consueuit tanti tpis spacio, ꝙ de contrario memoria hoĩs non existit. Etiam cõtra epos Valentiæ, qui pro tpori bus fuerunt, & eorum subditos, contra quos officiarii Delp. curiæ Cabeoli consueuerunt cõcedere marchas in defectu iustitiæ. Licet superior ducis Sabaudiæ, videlicet Impator, & siłr superior ducis Burgũdiæ, videlicet rex Franciæ, & siłr superior epo-

rũ Valentiæ, videlicet Papa, non fuerunt aditi, qui tamen poterant adiri, qui ſtylus pro l. debet obſeruari, vt ĩ c. licet heli. ex̃. de ſimoni. & ĩ l. iii. §. fi. ff. de teſti. Et ſimiliter obſeruatur ẽt in curia regia parui ſigilli Mõtiſpeſſulani, ꝓut vi- a di anno proximè pręterito in quibuſdã l'teris, ab ipſa curia parui ſigilli emanatis ad inſtantiã Guilleti guerræ ciuis Valentiæ, in quibus literis cõcedebatur marcha cõtra ſubditos dñi ducis Sabaudiæ pro ſumma cccc. ſcutorũ auri, nullo habito recurſu ad ſuperiorẽ ducis Sabaudiæ. Et q̃ Guilletus guerræ obtinuit literas executorias à domino gubernatore Delphi. & venerabili conſilio Delph. per quas mandatum fuit ipſas literas marchæ exequi in præſenti patria Delph. contra Sabaudienſes, &c.

a Stylus.] *Iſte ſtylus cõſonat iuri, quãdo ſuperior non niſi difficulter adiri poteſt, quia eſt valde diſtans, & pars eſt inops, vt per d. Ioan. de lign. ĩ tractatu repreſal. in cauſa materiali. v. q. vel quia adiri non expedit, quia plus expenderet, quàm valet illud de quo contenditur, vt dicit domi. Pet. de Anchara. in al lega. c. i. in ii. colum. ibi, quandoque copia &c.*

SVMMARIVM. b

1 *Repreſaliæ poſſunt concedi con tra clericos. Et quomodo.*

2 *Repreſaliæ poſſunt concedi con tra eũ, cuius culpa cõcedũtur*

QVAEST. XXXIIII.

a SEd accidit a modo de ſcto, q̃ Reueré. in Chriſt pr̃ do. Ludouicus de Pi ctauia, eps̃ Valeñ. & Dienſis debite trina vice per debita interualla ſummatus, eſt re quiſitus in iuris ſubſidiũ, c cõminatione marchæ ſeu repreſaliarũ per cõmiſſarios, i ter quos ego erã ab Illuſ. prin cipe dño nr̃o Delphi. ſpãlite ſuper hoc deputatus, remitt re dño noſtro Delph. Carol de ſancto Saturnino factor Petri Thomaſſi de Auenion cũ M. cccc. ſcutis auri falsò i pñti patria Delph. fabricati eidem Carolo deferẽti repe tis pro debita iuſtitia mini ſtranda, qui talẽ remiſſione facere recuſauit, licet pen ſe & eius iuriſdictionẽ hẽ dictũ Carolũ delatũ cum d ctis M. cccc. ſcutis auri cõ

1 tibus informationibus.* N do ergo q̃rit̃, an dicti dñi c miſſarii vigore eorũ cõmiſ nis ad conceſſionẽ marc ſeu repreſaliarũ contra dic dominum Epiſcopũ eiuſq bona tpalia hoĩeſque & ſu dito

b ditos, b iuxta sibi cõminata procedere iuridicè poßint. Et vr̃ ꝙ non. Primò quia nõ fuit aditus superior dicti dñi episcopi, qui debuerat adiri, ſm Bart. vbi s̃. Secundò, quia cõtra clericos ad cõcessionem represaliarũ procedi nõ põt: vt in d.c. & si pignorationes. de iniur. & dam. dato. libr. 6. Cõtrariũ tñ est veritas, quia imò dicti do. cõmissarii ad cõcessionẽ dictæ marchæ cõtra ipsum do. Epm ꝓcedere iuridicè possunt, licet non fuerit aditus superior dicti dñi epi, cũ non debuerit adiri de stylo dictæ curiæ parlamenti Delph. vt suprà in q.33. dixi qui stylus pro lege debet obseruari, iuxta cap. licet hely. præalle. alias, c. quàm graui. de crimine fal. Nec ob. c. & si pignorationes. in cõtrarium a allegatũ, quia loquitur qñ ob culpã laicorũ sunt represaliç cõcessæ. Istã solutionẽ tradit d Bar. in d. suo tract. ĩ 7. q. pric. circa medium, ibidẽ. quid si vnus eps non faciat iustitiam &c. Sed in causa de qua hic quæritur, represaliæ non cõceduntur ob culpã laicorum, sed culpa dicti dñi epi detentoris, c dicti Caroli & dictorũ M.cccc. scutorũ, qui debitè requisitus remittere reũ recusauit, iustitiã denegãdo, igitur &c. Vel aliter & melius secũdũ Cano. põt rñderi, ꝙ dictũ c. nõ hẽt locũ, nec pœna ibi statuta, qñ videlicet conceduntur represaliæ contra clericũ debitorẽ. Nã contra clericũ debitorẽ possunt cõcedi, & in executione marchæ talis clericus debitor, cuius culpa sunt concessæ, capi põt & detineri absq; metu pœnæ. in d.c. statutæ ita dicit Io. An. in d.c. & si pignorationes. in gl. super verbo prægrauet, circa fi. ibi, quid si clericus principalis debitor &c. Et hæc est cõis opi. quã sequit Ioã. Monach. Gemi. & Gẽcellinus in d.c. & si pignorationes. Sed dictus do. eps cẽseri dẽt debitor, quia penes se habebat dicta M.cccc. scuta, cõstãte sua cõfessione, corã dictis dominis commissariis facta.* Et possunt ꝑpeà represaliæ cõcedi cõtra eũ, cuius culpa cõcedũtur. d eiusq; bona tpalia ac subditos exequi, ſm d. opi. Cano. in d.c. & si pignorationes. Et ita fuit cõclusũ posse de iure fieri, an. dñi M.ccccxlviii. de mẽse Octob. ĩ cõs. Gratianop. ĩ quo erãt do. Yuo Cypiãx Cãcel. do. nr̃i Delph. do. Ludoui. de Laual, gubernator Delph. do. Stepha. Guillionis legũ doctor pñdẽs, do. Matth. Thomasini in legibus liceñ.

do .Io.de Sizerino legum doctor, do.Iacob. de sancto Germano, aduocatus, do. Ioã. du Ry procurator fiscalis, & ego Guido Papæ. Et inde, die pria iuridica post festũ oĩum sanctorũ, fuit marcha cõtra dictũ epm & eius subditos declarata. Et recepit pcessũ & sñiam inde latã Cathalanus Chãte relli Secretarius Delph. quæ concessio marchæ sortita fuit effectũ, quia dictus eps restituit pfato do. nostro Delph. dicta M.cccc.scu. cũ expẽsis.

a Sed accidit.] *Vide de hoc Bal. in l.etiam.in 4.col.C. de excep. rei iud.et Io.de Ligna in tract. represaliarum.q.ii.in 4.parte.*

b Hominesque, & subditos. *Istud intelligas procedere in hominibus & subditis laicis, non autẽ in clericis, qui detineri non possunt: vbi etiã non esset locus pœnæ d.c. & si pignora. obstãte sanctione canonis, si quis 16.q. 4. vt sentit d.Io.An in alleg.ca. & si pignorationes. in glo. quòd esse nõ debet. Sed do. Pe. de An. dicit quod represaliæ poßunt cõcedi et exerceri contra clericos, quando episcopus non facit iustitiam de clericis suis, & ad superiorem nõ potest haberi recursus, quia fortè ille episcopus est tyrannus, vel schismaticus. nec obstat.c.& si pignorationes. qa loquitur, quando concluduntur propter delictum laic. ita ibi in ij col. versi. 3.*

c Episcopi detentoris.] *Nam in casu, pactum alienum, facit sui per consensum tacitum vel expressum. & pro hoc facit, quod dicit do. Archi. in allega. c. et si pignorationes prope princ. ibi quo casu &c.*

d * Culpa cõceduntur.] *Quibus ex causis concedanẽ represaliæ, latè tradit Phil. Corne. in cons. 62. inci. clarissimam. in 3. vol. et adde quod dixit Bal. in auth. et ...no. in 3. col. C. ne vxor p mari. ꝙ represaliæ (quia sunt res arduæ) non possunt concedi per magistratum, nisi de consensu totius populi vel cõsilij eũ repræsentãtis. allegat l. si quid extraordinarium. C. de leg. lib. x.*

SVMMARIVM.

1 *Iuramẽtũ minoris supplet etatẽ*

2 *Iuramẽtũ super alio lib. quam Euangeliorum, an sit validũ*

QVAEST. XXXV.

SI adultus constituit procuratores, licet generaliter in oĩbus causis motis & 1 mouendis,* & ad sancta Dei euãgelia iuret per eius procuratores gesta hr̃e rata, & non 2 cõtrauenirẽ a (notario stipulante, vt ĩ forma) pcessus, nõ redditẽ nullus defectu authoritatis curatoris: qa iuramẽtũ ...

cit ſeu repreſentat eum ma-
iorem ſicut in contractu : vt
dicit gl.ſuper verbo, cõtracti
b bus, in fi.*b* quam ſequiť Bar.
in auth. ſacra puberum. C. ſi
aduer.vendi. Idem etiã tenet
Pet.Iaco.in tit.de actio.tute.
contraria.qñ in defen.ſuſci.l.
c curator. in fi. *c* & Spe.in tit.
de actore.ver. ſed quid ſi mi-
d nor *d* vult. & ita ſeruat ſtyl*
dictæ curiæ parlamenti Del-
phinalis. Et fuit ita declaratũ
in cõſilio die.4.menſis Septẽ.
M.ccccxlix.in manibus Ioã.
Cabodi ſecretarii Delphi.in
cã Margaretæ Imperatricis.
Sed q̃d, vt ſ.dixi, ſi minor iu
ret ad ſancta Dei euangelia?
2 * Quæro q̃d ſi iurauerit ſup
vno alio libro quàm ſuper
euangeliis,an valeat iuramẽ
tum?dico ꝙ ſic de conſuetudi
ne,de qua conſuetudine ha-
betur & notať per gl.in auth.
iuſiurãdum, quod p̃ſtatur. in
prin.col.ii.De hac materia vi
de quę dixi infrà.q. 494.

a Non contrauenire.] *Tu vide de hac materia in deciſ. Tholo. q.44.& infrà.q.494.*

b Vt dicit Glo.ſuper verſi.contractibus.in fi.] *Glo. aũt ſtat in terminis allegando pro et cõtra. Dominus Bar.amplexatur primam opi.gl.dicens minorem in iudicio intereſſe poſſe cum iuramento.do.Odofr.Cyn. & Bal.tenent ſecundam opi.glo.ſentiẽtes conſtitutionem, ſacramenta puberũ.in iudiciys locum non hr̃e.*

c In fin.] *Vult allegare in 4.col. in verſi.itẽ eſt notãdũ.Et aduerte, quòd loquitur in alio caſu.*

d In verſic. ſed quid ſi minor.] *Spe.ibidẽ in fi.tenet cõtrarium, videlicet opi.prædictæ gloſ.*

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiæ imediatæ depẽdentes à Ro.eccleſia,gaudeãt ne p̃ſcriptione cẽtũ annorũ,ſicut ip̃a Roma?*

QVAEST. XXXVI.

VTrum eccleſiæ exẽ-
ptæ, quæ ſubſunt im
1 mediatè dño* noſtro
Papæ & eius eccleſiæ Roma
næ, gaudeant præſcriptione
centum annorum,ſicut eccle
ſia Romana. Archi. in c.fi.de
p̃ſcri.in vi.recitat varias opi.
& vr̃ reſidere in opinione , ꝙ
a tales eccleſiæ ſubiectæ *a* ĩme-
diatè eccleſiæ,Romanæ,gau-
dent etiam centum annorũ
præſcriptione , ſicut eccleſia
Romana. Idem etiam tenet
Iaco.de bello viſu in auth.vt
eccleſia Romana præſcri.cen
tum annorũ gaudeat. col.ii.
Bal.tamen tenet cõtrarium,
quòd non debeant gaudere
eadem præſcrip. centum an-
norum,ſicut eccleſia Roma-
na.in auth.quas actiones. C.

de sacrosan.eccl.p.tex. ibi, so la Romana eccl. gaudẽte spacio centũ annorũ. & ſm istã ulti.partem, ꝙ non debeant gaudere eadẽ præscrip. centũ annorũ, immediatè subiectæ ecclesiæ Romanæ, uidi cõcludi anno domini M.cccclxxix. & die v.mẽsis Septemb.in cõsilio in causa tunc decisa inter fratres minores Cristæ agentes ex una parte, & dñm nostrũ Delphi. seu eius procuratorẽ fiscalẽ ex altera se defendentẽ. De materia quantũ tps requiratur in præscribendo cõtra alias eccle. uide quæ scripsi plenè infrà q.161.

a Quòd tales ecclesie subiectè.] *Et sciendum, quòd aliquæ ecclesiæ sunt subiectæ Papæ iure exceptionis. et bona eorum præscribũtur iure communi. hic est Bal. in auth. quas actio. iiij. col. uersi. uenio. C. de sac. sanct. eccle. quia quo ad hunc effectum, non dicũtur res ecclesiæ Romanæ. alleg. no per do. Arch. 16.q.4.c. uolumus. et in arg. ff. de le. iii. l. hoc legatũ. Aliquæ ecclesiæ sunt propriũ patrimoniũ Romanæ ecclesiæ, et de orto siue mẽsa eiusdem et ad eius proprietatẽ spectãt, ut sunt oẽs ecclesiæ Marchiæ, & Ferrariæ, & aliæ similes, & res hmõdi ecclesiarum dicuntur ecclesiæ Ro. et gaudent præscrip. c. anno gl. nota. in uer. cũ P. in auth, ut eccl. Roma. et idẽ est sentiẽdum de omnibus locis, spectantibus ad patrimonium beati Petri, utpote sunt iura & bona, quæ tenentur ab ecclesia Roma. in feudum, quod est magni effectus, propter multos principes, qui sunt inuesti de utili dominio maioris parti patrimonii beati Petri. do. Fel. c. ad audientiam. viii. col. in uer. amplia quarto. extrà đ præscrip.*

SUMMARIUM.

1 *Iudex à quo, nõ debet executionem reintegrationis retardare.*
2 *Appellatio, quam procedendi [...]tionem requirat. Et an idem [...] in re mobili. nu. 3.*
4 *Tertius an possit interuenire [...] ponendo de dominio, ut imp[e]diatur reintegratio.*
5 *Regula, dolo facis, an et qñ locum habeat ĩ materia reĩtegrationis.*
6 *Spoliatus quib. casib. non resti[tuatur], si per partem oppon[...]tuatur*

QUAEST. XXXVI[...]

SI appelletur à reinte[...]gratione possessionis [...] forma statuti Delphi[...]ci. Si quis per literas &
1 * de stylo iudex à quo, non debet executionẽ reintegrationis retardare, sed debet mandare executioni. pro q[uo] bene facit, quòd dixit Bal. in l. ii. ibi, ultimò quæritur C. de epis. audien. ubi dic[it] quo[d]

ꝙ appl̃o in possessorio procedit: sed nõ impedit executionẽ. Et propterea iudex ad quẽ appellať, nõ debet impedire executionẽ talis reintegrationis, nec cõcedere literas inhibitorias respectu reintegratiõis. iuxta l. vnã. C. si de mo. pos. fuerit appellatũ. Quæ loquiť ẽt in possessorio recuperãdæ: vt ibi dicit glo. debet tñ cõcedere literas inhibitorias respectu pœnę declaratæ vigore dicti statuti: & procedit ipse iudex appl̃onũ ad quẽ, sicut in sñia ab interlocutoria in duobus casibus statim j. declar. Licet sñia lata sup possessorio nõ sit ĩterlocutoria, sed diffinitiua, vt dicit Bart. in l. post sñiam. *a* C. de sent. & interlo. om. iud. & gl. in c. cũ ad sedẽ. extrà de rest. spo. ĩ gl. fi. *b* Sed ex verbis & mẽte dicti statuti, si quis &c. Et de stylo dictę curiæ parlamẽti, in appl̃one, q̃ ab eodẽ statuto interponiť, nõ debet procedi quo ad aliqua, ad instar diffinitiuæ. *Sed ad instar interlocutoriæ sñiæ, *c* videlicet in duobus casibus. Primus, videlicet in eo, ꝙ de stylo dictæ curiæ parlamẽti, nõ requiriť litis contes. Secũdus in eo, quòd gñal̃r actor producere debet acta prĩcipalia: vt dixi s̃. q. 20. In de stylo curiarũ reus appellãs *d* tenetur hoc casu producere. Itẽ ẽt admittitur appl̃o ĩ scriptis, vł viua uoce. De hac materia ætiã scripsi in apparatu meo, quẽ scripsi super statuto, si qs per lr̃as. in glo. super

3 verbo, appl̃one.* Sed iuxta p̃missa q̃ro, an dictũ statutum habeat locũ in re mobili seu mouente. Vr̃ ꝙ sic, quia talia possidentur sicut immobilia. per text. in l. rẽ q̃. & in l. si rẽ. ff. de acq. pos. & no. Bar. in l. i. ĩ prin. ff. vtro. de hoc ẽt tetigi j. q. 212. An aũt violẽtus possit excipere de dñio, & super hoc dare libellũ recõuẽtionalẽ? Bar. ꝙ non, in l. si qs ad se fundum. C. ad legẽ Iul. de vi.

4 *Sed an tertius possit interuenire opponẽdo de dñio, vt impediatur reintegratio? Bar. & Cy. quòd sic, in l. si qs. C. loc. & Hẽri. Bohic. in c. cũ venissent. in vlt. disti. in fi. extrà de inst. facit quod no. Bal. ĩ l. bona fides. ff. deposi.

5 *Vtrũ quod regula, dolo petis, quod restituturus es, hẽat locũ ĩ materia reinteg. posses. vide Bar. in l. si quis conductionis. C. loc.

6 No. xxvi. casus,*in quib. spoliatus non restituiť, si ꝑ partẽ opponať, quos no. Spe. in ti. de cã pos. & proprie. ĩ §. fi. de materia. d. l. i. C. si đ mo. pos. fue. appe. uide q̃ scripsi in notabil. meis ĩ §. de iure ciui. & §. seq.

a In l.post sniam] *Idem dicit in l.ii.ff.quo.appel.in iii.col.i uer. hoc præmisso.& glo in l.unica. C.si de mo.pos.fuerit appellatũ.*

b In gl.fin.] *Caue, quia loquit in alio casu,uidelicet iterdicto un de ui,quasi innuẽs iterdicto reti nendæ et adipiscẽdæ sniam latã fore interlocutoriã:sed hoc uerifi cat,eo scilicet casu,quo ageret,i cidenter,propter aliud,non pro- ter obtinendã uictoriã diffinitiuã super possessorio ubi uerò agit principaliter super poßeßorio,oblato libello,tũc snia super possessorio lata, est diffinitiua : dicit Bal.post sniam.in iii.col uer.quæro an.de sen.& interlocu.*

c Ad instar interlo.sniæ &c.] *Vsq; illuc de hac. Ex his colligitur, quòd sententia in materia statuti Delph.uidetur mista:partim scilicet interlocutoria : partim uerò diffinitiua. Interlocutoria quia procedetur nullo libello oblato intra litis contest.et sic iuris ordine non seruato.Diffinitiua,quia de possessorio non agitur incidẽter,sed pricipaliter. Et iõ admittit appellatio i scriptis,et uiua uoce ꝙ nõ habet locũ i appellatiõe, ab iterlocuroria iteriecta cũ insertiõe causæ in qua ẽ appellãdũ i scriptis.c.cordi.de ap.li.vi.*

d Reus appellans.] *Quare aũt appellans ab interlocutoria teneat ad petitionẽ appellati pducere acta principalis causæ, uide do. Pe.de Anch.in c.cordi.in ii. c in uersi.viii.not.de appel.lib.*

SVMMARIVM.

1 *Grauato per superiorẽ iudice ã posit uia nullitatis subueni*

2 *Spoliatus omnib.bonis,uel ma ri parte , an possit à quocũq cõueniri ante,quàm restitu*

QVAEST. XXXVII

VErum,quia dictũ st tutũ Delphi.si quis literas * &c. remo
1 appellationẽ,de nullitate n hil statuendo, Quæro an nullitatis,posit p iudicẽ su riorẽ grauato subueniri sup reintegratione per iudicẽ i feriorẽ nulliter facta.Et cre ꝙ sic:quia cùm ista sint cõ ria,remoto uno , nõ censet aliud remotũ. ff.đ ser.ur.p l.si domus.Et hoc tenet in pria materia Sal.i l.si. ff.đ pel.ubi dicit,si remoueat pellatio uirtute statuti,nõ
a set nullitas pprie remota. cit ẽt, quia si ex pacto pa remoueat appellatio,non hoc uidet sublata uia nul tis.ita dicit Ang.de Are. §.i.ff.à quib.app. nõ licet ita uidi iudicãdo determi ri.& de hoc plenè tetigi paratu meo statuti,si qs teras.sup uerbo, oi oblig ne.An aũt a snia lata sup sesso

sessorio, posit appellari: uide plenè Henri. Bohic. in c. cũ ad sedem. ex̃ de resti. spo. & quæ
a dixi suprà in q. præce.* Circa hanc materiam spoliationis, quæro an spoliatus omnibus bonis, uel maiori parte posit à quocunq; conueniri antequã sit restitutus. Dic ꝙ nõ iure canonico, ꝑ c. i. đ restit. spo. li. vi. & ĩ c. frequẽs. đ resti. spo. secus iure ciuili. ita dicit Bar. in l. si te bonis. C. de iur. del.
a Nõ censetur nullitas propriè remota.] *Et ratio est: qa appellatio est remediũ rescissoriũ Spe. ii par. ti. đ sen. iuxta. i. col. uer. utrũ aũt appellans. Ideoq; ad id qđ nullũ est, nõ refert: cùm separatorũ debet esse separata rõ. l si. & ibi do. Bar. ff. de cal. uide đ hac materia pulchrè differẽtẽ Io. Pe đ Fe. ĩ forma libelli. exe. sen. diffi. gl ĩ iii. et iiii. col. uer. quid aũt si in statuto. et ĩ uer. præcedẽti et sep.*

SVMMARIVM.

1 *Liberi cẽseãtur ne admissi ad hæreditatem testatoris ꝑ hæc uerba, si hæres meus sine liberis decesserit, substituo Caium?*
2 *Liberi uenientes ex testamento, reuocant alienata.*

QVAEST. XXXIX.

Doctores in iure ciuili scribentes ualde altercauerunt, & uaria dixerunt in illa dubia quæstione, qua quærit, si testator substituendo hęredi suo adiecerit illa uerba:* Et si hæres me- 1
us decedat sine liberis, *a* substituo Semproniũ. An liberi hæredis admittãtur, ex tacita mente ad hæreditatẽ testatoris, tanquã substituti in testõ, uel an ab intestato. Quia gl. Ray. Bar. Io. đ Imo. & quãplures alii in iure scribẽtes, dicũt in l. Lucius. ff. de hæred. inst. ꝙ licet existentia liberorum faciat deficere fideicõmissum iuxta l. filiusfa. §. cũ quis. ff. de le. i. & l. iubemus. circa fi. C. ad Treb. quia ex præsũpta uolũtate uidetur testator eos uoluisse præferre substituto: ut ĩ d. l. Lucius. & l. cùm acutisimi. C. de fideicom. cũ si. Nõ tñ ueniunt tales liberi ad bona testatoris ex testõ: quia nõ uidẽtur substituti, sed ab intestato ueniunt, ut dicũt dicti doct. Hanc opi. ẽt sequitur
b Bal. *b* in l. cũ acutisimi. C. de fideicom. Idẽ ẽt tenet d. Ioã. de Imo. in d. l. Lucius. circa prin. qui dicit hãc opi. esse cõmunem. & reperio ꝙ recolendæ memorię do. Petrus Papę, legũ doctor apostillando gl. in d. l. Lucius, dicit ꝙ pro opi. gl. est casus in l. ex facto. §. ex facto. ff. ad Treb. sic inducendo dictum §. liberi faciũt defi-

deficere fideicōmiſſum:nō ta
c mē excludunt fiſcum : *c* & tñ
ſi uerum eſſet, ꝙ eſſent ſubſti-
tuti,& ex teſtō uenirent, ex-
cluderēt fiſcū: ſaltē in omni,
præter legitimā, in qua fiſcus
ueniret, & cauſā hr̄et ratione
cōfiſcationis bonorū deporta
ti:ſed omnia alia bona teſta-
toris haberent filii, ſi ex teſtō
uenirent, cùm pœna ſuos tm̄
authores ſequi debeat. Sed qa
uerum eſt , ꝙ ipſi nō ueniunt
ex teſtō:ideo fiſcus habet to-
d tū:*d* ut in d.§.ex facto.Et pro
hac parte,quòd ueniant libe-
ri ab inteſtato,bene facit text.
in.l.i.C.de pact. Et hanc opi.
ſequi ur̄ Goff.de Salimaco,in
d.l.Lucius.& plenius tetigit ī
d.l.filiusfam. in §. cùm quis.
ff.de leg.i.& Pet.de Anch. in
c.ſi pater.de teſta. Hanc opi.
ſequit̄ d.Lud.Ponta.dictus de
Roma.in d.§.ex facto.& dicit
hanc eſſe cōem opi.Sed Iac.de
bello uiſu,& Iordanus Brixi,
qui hanc qōnem diſputaue-
rūt,& quàm plures alii ī iure
ſcribentes dicūt contrariū, ꝙ
imò ueniunt liberi ex teſtō.
Idem tenet Albe.de Ro. & i-
dē Sal.in l.i.C.de cōdit.inſer.
ſiue loquamur in ſuis, ſiue in
extraneis. Et ꝙ d.l.Lucius. cū
ſua materia,locum ēt habeat,
qn̄ teſtator inſtituit ēt extra
neos:tenet Ange.de Peru. ut

refert do. Io. de Imo. in d.l.
Lucius.& ibi dicit,quòd iſtu
eſt menti tenendum.Idem
dicit Saly.in d.l.i.Sed de ſty
lo & obſeruantia curiæ parl
menti Delph.ſeruat̄ in iudic
do opi.gl. Bar. & Ray.& ali
rū dicētium quòd tales libe
non ueniunt ex teſtō.Ita di
cit ibi do. Petrus Papæ per
§.ex facto.& pro hac parte,
ueniant liberi ab inteſtato,b
ne facit tex.ī l.i.C.de pact.N
e ſi ut alibi dicit Bar.*e* ex taci
mente teſtatoris ipſi liberi
ſeantur grauati : ut ſi teſtato
diceret:ſi filius meus deceſſe
rit ſine liberis,bona mea deu
niāt ad talē.ex quibus uerbi
cū uideat̄ liberos grauaſſe d
reſtituēdo, uidetur eos taci
ſubſtituiſſe hæredi ſuo.ita di
cit Bar.ī l.cēturio.ī q.ult.te
tiæ qōnis prin.q̄ incipit,Qu
f ro ulterius,q̄d ſi teſtator *f* Sa
ff.de uulg.& alle.Bar.l.den
que.in §.interdū.ff.de pecu.
ga.Et hāc opi.Bar.ī hoc ſequ
tur Pet.de Anch.in c.ſi pate
de teſta. in vi. Et faciunt pr
hoc ultra eū,l.ad legatū:&l
ad rē.ff.de procu.& Io. Fem
rii uī idē ſentire ī ti.forma li
belli,quo agit̄ ad reſtitution
g fideiuſ.*g* ſuper uerbo,compē
dioſæ.in x.col.ibi,rurſus qu
ritur,in i.mēbro ſuæ diſtinc
licet alia ratione. quàm Ba

Ide

Idem ẽt ſicut Bar.tenet Ang. de Are.in d.l.Lucius. la ii. in xxii.col. Et hæc limitatio Barto.fuit dudũ ſeruata in diffininitione proceſſus baroniæ dñi quondam Saornonis,uentilati & diffiniti in curia parlamẽti, inter filias ipſius quondam dñi Saornonis, agẽtes ex una parte,& dñm nrm Delphinũ hæredem dicti dñi Saornonis reum ex altera.& ſilr in cã arbitrali inter dominam Clarimontis ex una parte, & dños Vinayci & Vatileni fratres ex altera, diffinita per ſnĩam arbitralem per curiam parlamẽti Romanis:ubi ipſa curia parlamẽti tũc reſidebat, latã de menſe Martii,M. cccliiii. in manibus Ioannis Goffredi ſecretarii Delphi. In cuius cauſæ arbitralis diffinitione, fuit ẽt ſeruata dicta opi. gl. Ray.Bar.& ſequacium in d.l. Lucius. Silr etiã fuit ſeruata hæc opi.gl.Ray.Bar. in cã diffinitiua in dicta curia parlamẽti inter nobilẽ Claudium Coſtã agentẽ ex una parte,& dñm Bochagii reũ ex altera, de anno dñi M.cccclvi.in ſententiis natalis Dñi. Similiter etiam fuit hæc opi. ſeruata, M.cccclvii.de menſe Iunii in cauſa diffinitiua ĩ dicta curia in manib.Ioannis Roſſeti ſecretarii Delphinalenſis,inter nobilem Claudium Coſtani agentẽ, & dñm Antoniũ Valerii & eius fratres reos ex altera. z *Et hæc opi.gl.ſanctè & iuſtè ſeruatur: quia magnæ eſt authoritatis: nec ab eius opi. eſt recedendum in iudicando: ut dicit Iac. Butr. in l. i. §. uideamus. C. de rei uxor.actio.& in l.ii.C.qui ꝓ ſua iuriſdictio. maximè ubi opi.gl.eſt (prout in caſu iſto eſt) corroborata aliis opinionibus doctorũ famoſorum:ut ſunt Ray.Bar.& ſequaces. Et utile eſt iſta ſcire:quia ſi liberi uenirent ex teſtõ, reuocarent alienata h *h* aliàs ſecus, iuxta authẽ.res quę.& l.fi.C. cõmu. de lega. De materia d. l. Lucius.la ii.ff.de heredi.inſti. etiam tetigi infrà q.531.& q. 183. & ibi uide aliqua ſingularia in hac materia,quæ alibi fortè non reperies ita plenè tacta De hac materia etiam tetigi in ſingularibus meis, in §. ſi teſtator dicendo, &c. fol. 52. &c.

a Si ſine liberis.] *Inquantum hic quærit an ꝑ hæc uerba in ſubſtitutiõe appoſita, ſi ſine liberis etc. cenſeãtur liberi inuitati ex teſtamẽto in materia.l.Lucius la ii.ff. de hæredib.inſti.vide iſtũ conſi. ſuo 22.incip.uiſo caſu præmiſſo. nu.3.uerſi.uiſo ergo, quòd dicta ſubſtitutio. uol.i. & conſil. 25.*

inci.

*inci.uiſo teſtõ Petri.nu.1.uer.et ſi quiſpiam. eo.uol.& conſi.27. inci.aduertant. nu.1.uer.& ſi aduerſo.& conſi.218.inci.indubitãter.nu.2.uer. ad ſecundum. * Tu adde quid importet prædicta clauſula, ſi decedat ſine liberis, ſubſtituo Sempronium. Ale. in conſi.330. incip. uiſo tit. col. iij.uer.xiij in 2. uolu.*

b Bal.] *In iij.col.uer. ſed nũquid. Et idem Bal.in alleg.l.Lucius.ff. de hæred.inſt.tenet hanc opinionem, dicens quòd ratio illius eſt, quia illa uerba .ſ. & ſi hæres meus &c.ſunt enuntiatiua, conditionaliter prolata, quæ nõ inducunt diſpoſitionem: ut ff.eo.ti. l ex facto.& ibi do.Barto.*

c Non tamẽ excludunt fiſcũ.] *Hoc eſt uerum quo ad dimidiã partẽ, quando nõ ſunt curiales uel decuriones. quo caſu excludunt fiſcũ in totum, ut ff.de bon. dam.l.i.C.eo.ti.l.fi. hodie aũt de iure nouiſſimo indifferenter excludunt fiſcũ uſque ad tertium gradũ.ut in authen.bona dãna. C.de bo.præſcri.ſeu ban.*

d Ideò fiſcus habet totũ.] *Iſtud intellige ſecundum ea, quæ dixi in proxima apoſtilla.illa tñ modò non obſtant, quo minus militet ratio illius §. ex facto. hæc inducta ad corroborationẽ opinionis gl.in d.l.Lucius. Nã ratio illius §. remanet. facit quod dicit do.Inn.in c. nonit.iij.col.in uer. Theodoſius. extra de i[...]*

e Niſi ut alibi dicit Bar.] *Tu[...] de de hoc iſtum conſ.125. inc[...] conſilium pro nobili Bona.nu. uer.i.ex teſtõ. & uer.ſed quid[...] cemus.lib.1.conſi. & ſeq inc[...] ſi nobilis Io.Pilari. nu.1.uer[...] primum.*

f Quæro vlterius, quid ſi te[...] tor. &c.] *in ix.col.*

g Ad reſtõnem fideiuſ.] *V[...] allegare Io. Fer.in forma lib[...] quo agitur ex ſubſti. in gl. cõ[...] dioſe.xiij.col.uer.rurſum quæ[...] tur.qui uerſiculus ſituatur[...] iij.articulo ſuæ diſtinctionis.*

h Reuocarent alienata.] *Ita [...] cit Bar.in prædicta l. Luci[...] in fine.de hære.inſtitu.*

SVMMARIVM.

1 *Dominus comparens in iudic[...] cum aliquo, quẽ aſſerit eſſe p[...] curatorẽ, uideatur ne eũ pro[...] ratorẽ cõſtituiſſe in tota illa c[...]*

QVAESTIO XL.

QVæritur in iure, [...] quæſtione, ſi quis [...] iudicio in cã ſua [...] parendo cũ aliquo dicen[...] ſic: cõparet Titius actor, [...] cum Petro Bellionis eius [...] curatore, an videaẽ eum p[...] curatorẽ cõſtituiſſe in tota la cã, vt valeãt acta non co[...] ſtito de alio procuratorio [...] ue mandato. Innoc.in c.c[...]

in i[...]

in iure peritus. extrà de offic. dele. & Henri.Bohic. in c.pe. de re.iu.in dist.fi. quos sequit̃ Bal. in l.licet.C.de procu.vr̃ dicere ꝙ sic. *a* Tamen Sal.in l. non idõ minus.C.eo.ti.vr̃ velle, ꝙ nõ valeant gesta, nisi in ꝑiudiciũ dñi, qui cum tali cõparuit. Sed eximius I. V. D. do. Anto. Bouerii, uicepræsidens Delphi. dicit, ꝙ non vr̃ constitutus procurator, qũo, cum si esset procurator & dñs in cã compareret, censeret̃ eum reuocasse: *b* ut in c.pe.in §.fi. de procurator.lib.vi.Sed hæc rõ sua nõ vr̃ procedere, quia textus ibi loquitur in casu, in quo dñs comparebat sine procuratore. Tñ seruatur ĩ curia parlamenti, *c* ꝙ pñtia dñi cõparentis in iudicio cum tali suo asserto procuratore, non operat̃, vt videat̃ eũ procuratorem suum in cã illa constituisse, nisi expresse constituat procuratorẽ, in sequendo opinionem Salyceti vbi s̃. ẽt ꝑ statuta Delphinalia, *d* quæ disponunt, ꝙ procuratores producunt in causa sua procuratoria *e* &c.

a Videt̃ dicere, ꝙ sic.] *Pro hac opinione facit, quod licet procurator non habeat mandatum, et sine eo agat, uel conueniatur, dominus scit & patitur, uidetur dedisse mandatum, ut per Ang. Are.inst.de his per quos ag.pos. in iij.col.in uer. & pro perfectione. & alle.Bal.et Io. de Imol.in l.ii.§.i.ff solu.mat.*

b Censeretur eum reuocasse.] *Hoc procedit, quando dominus facit aliquẽ actum in sui persona, præsente procuratore, et non contradicente, nisi protestatur, quod non intendit reuocare procuratorem, uel nisi erat talis actus, ĩ quo dominus habebat interuenire necesse. Ro.decis.341. not.Inno.ideo supra dixi, in sui persona, quia dominus assistere põt procuratori suo in iudicio, nec per hoc reuocatur.l.Paulus respondet.ff.de procu. ideo dixi, præsente procuratore, quia si cõpareat ipso procuratore absente, et in iudicio, et facit aliquẽ actum in sui persona, non censetur procurator reuocatus, quia reuocatio procuratoris post litẽ contest. fieri debet cum causæ cognitione, ut elegãter per d.Bar. in l.mutari.ff. de procu.*

c In curia parlamenti.] *Tu uide de hoc istum, consi.84.incip. circa diffinitionem.nu.1.uersi.i. quod in toto.ad fi.uer ubi tamen falsè alleg.q.16.*

d Statuta Delph.] *Sub rubr. ꝙ nullus, procuratorio nomine alterius, nisi instrumentũ procurationis exhibeat, cõparere audeat.*

e Procuratoria.] *Statutum loquens de procuratorio de suffi-*

cienti

cienti mandato, debet intelligi certè et de procuratore, cuius mã datũ trahatur ad hoc. Nam ubi absolutè fit procuratoris mẽtio, intelligendũ est de solẽni et legitimo. ut dicit do. Bal. de Perusio. in tractatu statutorum in uer. procurator. Et ad hoc alle. ff. de ædil. edic. l. ædiles. §. procurator. Et do. Bal. in l. si prædium. eo. ti.

SVMMARIVM.

1 *Nobiles operãtes proprijs manibus, an perdãt nobilitatis ius.*

QVAEST. XLI.

FVit dubitatũ, si nobiles,
1 aliàs* nobilr̃ viuẽtes, excepto eo, quòd laborant eorũ manib. in eorũ propriis possessionibus debeant nihilominus gaudere priuilegiis, vt non contribuant in subsidiis Delphinæ. Et fuit conclusum, quòd debeãt nihilo-
2 minus gaudere priuilegio *a* nobilium argumẽto à simili, quod dicimus de clerico, qui exercet opera rusticalia ĩ suis propriis possessionibus. Qui propterea non perdit priuilegiũ clericale, vt dicit Spe. ĩ ti. de cle. cõiu. in §. i. uer. verũtamẽ nõ prohibeo &c. Et ita ẽt seruat stylus in curia parlamenti Delphinatus in iudicãdo. Et vide quæ dixi infrà, q. 126. de nobilibus, qui exercent mercantias, an teneantur contribuere.

a Gaudere priuilegio nobiliũ. *Pro hoc facit quod dicit do. Bal. in l. i. vi. col. uer. tertia opi. ibi, ne rusticus &c. ibi. n. ipse vult quòd ex rustico possit nasci nobilis, si sit probus & ualens, tenens statũ nobilitatis. Et exinde innuitur, quòd rusticus põt esse quoddã principium & cã nobilitatis, & (per consequens argumento a minori) cõceditur, quod per exercitium operum ruralium non perditur nobilitas, ac sic nec priuilegium nobilitatis.*

SVMMARIVM.

1 *Agi ne possit ad recognoscendum contra tertium possessorem?*

QVAESTIO XLII.

LIcet de iure, actio personarũ pro cẽsu priuati non sequatur fundi possessorẽ, iuxta l. i. in §. hæres. ff. ad Treb. secus est tñ in cẽsu, seu tributo principis, iuxta l. Imperatores. ff. de vectig. & cõmissis. & in rubro & nigro. C. sine cẽsu vel reliqu.
1 * Tñ de stylo pñtis curiæ parlamenti, vidi determinari, quod tertius possessor rei, super qua possessio est imposita & sita, qui nunq̃ recognouit, teneatur pensionẽ annuã ẽt prouato recognoscere & solu-

re. a Ita fuit iudicatũ in manib. Petri de Bolliaco secretarii Delphinatus. M.cccclIIII. in cã dñi Fenarii, ciuis Grationop. agẽtis ex vna parte, & Guarini de saliẽte, ciuis Valẽ. rei ex altera, & cã quarun dã pẽsionũ, quas idẽ Direnonus capi fecerat de pignore, tanquã de bonis Antonii de Monte cluso. Et ita ẽt iudicatur in patria Sabaudię ẽm statuta nouissima Sabaudiæ: vt cõtinetur in dictis statutis in secundo li. c. rẽpub. Licet dictum statutũ Sabaudię loquatur de sensu seu canone debito, rõne iuris emphyteoticarii. hic aũt loquitur de pẽsione annua. Sed eadẽ est rõ in vtroq; casu: ergo idẽ ius statui debet, vt iuribus vulgatis. iõ hæc curia parlamẽti idem seruat ẽt in rebus emphy. pro quib. debentur cẽsus. Quę curia consueuit ẽt eosdẽ tenementarios cõdẽnare ad soluẽdũ: licet nõ sint hæredes aliorũ recognoscentiũ. Et ita reperio fuisse in hac curia iudicatũ de anno dñi M.ccccxlii. & die xxii. mensis Decemb. ad vtilitatẽ prioratus sancti Roberti, & contra Ioannam publicã filiã & hæredẽ Humberti de Mornay. q̃ pupilla, seu eius tutor, fuit cõdẽnatus ad soluendũ quendã cęsum xvi. ser. licet dictus eius pater nũquã recognouisset, de qua sententia constat instr̃o recepto per Io. Goffredi secretarium Delph. Sed an dñus directus possit cogere contra emphy. ad renouandũ sibi recognitionem, vide j.q. 417.

a Recognoscere & soluere.] *Ad hæc uide q̃ habẽtur supra quæ. ix. & quæ ibidem apostillantur.*

SVMMARIVM.

1 *Ludouicus Rex Francorum Parlamẽtum Grationop. instituit.*

2 *Princeps quilibet an possit habere Parlamentũ, sicut Rex Frãciæ?*

QVAEST. XLIII.

De anno dñi M.cccclIIII. & de mense Iunii, Dño nostro Ludo. Delphino Viennæ existente, ipse decreuit fieri parlamentum in hac patria Del-
1 phinali.* Et ipsum parlamẽtum instituit residere debere in pñti ciuitate Grationopo. Et loco consilii Delph. subrogauit parlamentũ. Et ipsum consiliũ Delphi. quod sic vulgariter nũcupabatur, nũc appellatur seu nũcupatur parlamentũ, ad instar parlamẽti regii Parisiis. Sed an quilibet
2 *princeps possit habere parlamentũ, sicut Rex Frãciæ? credo,

do, ꝙ non, si superiorem ha-
a beat. *a* ita vult dicere Bar. licet nõ ita expressè, in l. quondã Tiberius Cæsar. ff. de hær. insti. De institutione dicti cõsilii Delph. facta p dominum Humbertũ Delphi. antequã Delphinatus fuisset trãslatus in domũ Franciæ, vide quæ dixi ĩ. q. 554.

a Credo ꝙ non, si superiorem habeat.] *Istud uidetur do. Bar. apertè sentire in l. ij. circa fin. in pe no. ibi, habeat rẽ, cũ tamen illud seu parlamẽtũ, ubi nõ est aliqs superior &c C. de decu. lib. x.*

SVMMARIVM.

1 *Testis falsò deponẽtis pœna q̃ sit.*
2 *Testis falsus, puniendus, non secundum uerum euentum, sed secundum affectum.*
3 *Nuncius falsam relationem faciens qualiter puniatur.*

QVAEST. XLIIII.

1 TEstis falso * deponẽs *a*
2 in cã criminali, ex qua interrogatur, & imponitur pœna mortis, debet pœna capitali puniri. ita tenet
b gl. decreti. *b* i c. rex debet 23. q. 5. & Henri. Bohic in c. i. de fal. dist. 2. & probatur in l. 1. §. i. ff. de sica. Si verò testis falsò deponat in crimine publico tm̃, & nõ capitali, tunc nõ debet talis testis pœna capitali puniri, sed incidit in crim
c falsi. l. i. *c* in prin. & §. i. ff. Fals. ita declarat gl. i l. i. in p̄terea. ff. de sica. super verb publico iudicio. Et debet talis testis falsò deponens, puri. vt s̃. declaratur, siue secu fuerit condemnatio contr lum, contra quem falsè de fuit, siue non. vt vult gl. in falsidicus. de cri. falsi. & si de hoc apparet text. in l. i. prin. ff. de fal. ibi dum dicit
d naretur. *d* non dicit, dãna
2 fuerit. * Et sic ibi tex. p̄sup nit, quòd licet nõ fuerit d tus seu cõdemnatus ille, co tra quẽ falsò deposuit, q nihilominus debeat idem sus testis cõdẽnari. Et ita declaratum & cõclusum xiii. mensis Septẽ. M. cccc p dños curiæ parlamenti tibus dñis Francisco Pro in legibus licentiato, p̄sid Delphinatus, Ioanne Ba V. I. D. Matth. Thomassi legi. licẽ. Io. đ Cizerno, I Sancto Germano, aduo legumdocto, & me in cã tra Io. Vilesiii, qui falsò d fuerat, ꝙ nobilis Ioan. G occiderat quendã fratrẽ digerum. cuius contrari repertum p testes, & in confessionem ipsius Vil ex post cõfessus fuit fa posuisse. Et propterea

furcis,Gratianop.collo suspẽsus dictus Vilesii falsus testis. & fuit depremissis processus ventilatus in manibus Ioannis Cabodi secretarii Delph. Similis sñia fuit lata per Danielem prophetã,qui condẽnauit ad mortem duos, q falsò deposuerant beatã Susanã in adulterio reperisse, vt ĩ sancta scriptura legitur Danielis c.13.Qualiter autem testis falsò deponens in cã ciuili, debeat puniri, e tunc non fuit determinatum.Sed plenè tangit Henr. Bohic. in c.i. de falsis.in ii.distinc. Sed * qualiter puniatur nuncius siue seruiens curiæ qui falsam relationem facit, vide Spe.in tit. de executore.in §.i. in versi. sed qualiter.& de hoc ẽt scripsi in q.28.

Testis falsò deponens.] *De falsò teste tã in ciuilibus quàm criminalibus iudiciis qualiter punietur, vide istum consil 89. incipiẽt.circa merita.in i. dubio vers.circa primũ dubium.nu.1.*

Glo.decreti.]*Vers.et periuros. dicit tamen ibidem do. Archid. quòd ĩ hoc casu, videlicet de quo ibi puniendus motu iudicis alleg.4.q.3.qui falsa.*

Sed incidit ĩ crimine falsi.l.i.] *Id est,in pęnam.quæ, infligitur à lege,propter crimẽ falsi instructi vel facti, de quo crimine in allegata l.prima. & §.i. tangitur & habetur, cuius criminis pœna, est in libero homine deportatio, & omnium bonorum publicatio,in seruo vltimũ supplicium.vt in prædicta.l.i.§. pœna.sed quo ad publicationem, hodie non habet locũ pœna prædicta, vt in authen nulli iudic. §.quia uerò.versiculo,vt autem non solum.collat.nona.*

d Damnaretur.] *Istud verbum non memini me vnquam ibidem legisse,tamen quòd hic dicitur, est verum. satis enim est, quòd studuit,vt damnatus,vt in illo, qui dedit pecuniam iudici,vt instam sententiam ferret,qui licet iudicem non corrumpit, quia tamen visus est velle corrumpere, punitur.vt l.ii.ff.de conditio.ob turpem causam.præterea in grauioribus criminibus punitur affectus, licet non sequatur effectus.l.is qui.C.de sica.& l.si qs non dicam.& ibi do. Bald C.de episco.& cle.Sed bene recordor quòd illud verbum, dãnaretur, quandoque legi, & positum reperi in l.i ff.ad legẽ Cor.de sica.*

e Qualiter debeat puniri.]*Vide aliquid per alleg.gl decreti 22. quæst.v.*

SVMMARIVM.

1 *Procurator,in causa,quam ducit,non debet admitti in testẽ.*

2 *Testis domesticus an det admitti*

QVAEST. XLV.

SI pars producat in testé
1 procuratoré suũ,* in cau
a sa,quam ducit, *a* non de
b bet admitti in testé. *b* Sed si
alia pars producere velit pro
curatorem partis suæ aduer-
sæ,et iã in eadé cã, debet talis
procurator cogi deponere,vt
dicunt Bart.in l.deferre.in §.
idem decreuerunt. ff. de iure
fisci.& Hér.Bohic.in c.insup.
de testi.& gl. Io.And.Io.Mo-
na.& Archi.in c.Romana.de
test.lib.6.& glos.in l.ẽt.C.de
test.& in l.fi.ff.de test.Et ser-
uat ista stylus huius parla-
menti Delph.& iõ Io.Hugo-
nis procurator Antonii Ney
reti ex ordinatione dictæ cu-
riæ parlamenti,fuit cõpulsus
deponere in causa, contra di
ctum Antoniũ Neyreti eius
magistrũ,pro cęlestinis de co
lũberio, in regno,die 8.mẽsis
Aprilis,M.ccccliiii. in mani-
bus Antonii de Mollena, no-
tarii, & secretarii dictæ cau-
sæ.Sed quid de iudice an ipse
c possit produci in testẽ, *c* in cã
corã eo ventilata? Vide gl.&
Inno.in c.dilecto.ex̃.de testi-
bus ponit gl.in c.fi.eo.tit.lib.
6.& Bart.in d. l.deferre.in fi.
2 * Sed an testis mihi domesti-
d cus, *d* possit contra me in te-
sté produci?dicit Spe.ꝙ sic,in
ti.de teste.§.i.ver.sed quid de
e vxore,& viro. *e* Excipitur
pater, qui etiã volens con
filium non debet examina
vt dicit Spe. in d.§.i.ĩ prin

a Quam ducit.] *Sed secus est,*
procurator causam non incip
prosequi.vt in c.super in glos.
versi.instituantur.de testi.

b Non debet admitti in teste
Hoc est verum,etiã in cã app
lationis,licet in cã appellatio
nõ sit procurotor.Ne memor
officis forte contrarium asser
veritatis. Et idem est dicẽdu
aduocato.vt c.fi.cũ gl.i.de te
bus in 6. Quin etiã & istud
cedit,vbi procurator fuerat
reuocatus lite pẽdente. Ro.ĩ de
126.si procuratori iurẽt Et
missa procedunt quãdo proc
tor esset dominus instãtiæ. si
aũt,vbi esset datus ad vnũ
culũ tãtum.Nã super aliis ar
culis non prohibeť testificar.
Ctũ est Bal.in l.oĩbus.in versi
plũ de tertio. C. de testib.et
videas p eũ de multis faciẽti
ad materiã p̃sentis speculatio
Enimuerò vltra p̃missa,vnũ
lim aĩaduertas,videlicet q
cu.vnius in alia cã simili p
testis esse nõ põt,vt pulchre
giť ex Ro.decis.371.fuit d
tum sub rub.de testi et ap.l
Et exinde mihi vr̃ esse all
granũ salis, quod iudicat
quæ antè proximè dixi.Ve
ctum do. Bal. existimabit,

procu. ad vnū arti. dūtaxat datus, potest super aliis articulis deponere, dūmō arti. sup quo datus est, non sit similis aliis arti.
In testem.] *Dic, quod si est necesse ꝙ petat antè, quā lis inchoetur, qđ iudex siue sit delegatus siue ordinarius remouendus est à iudicando, et alius subrogandus, vt producat in testē. Ne veritas occultet ne ue pbationis copia totaliter depereat. verūtamen priusquā petens iudicē. i. teste producturus, exaudiat, debet pmitti summaria, cognitio. ita sentiunt do. Inno. & Io. And. in no. iuncta gl. in d. c. dilecto filio extrà de test. §. i. vers. qd si impetres. & vers. qd si iudex.*
An testis mihi domesticus.] *Tu vide de hoc q. in decis. Tho. q. 3. quod ibi scripsi.*
Ver. sed qd de vxore & viro.] *Vult allegare in v. col. vers qd si aduersarius.*

SVMMARIVM.

Emphyteota an possit rem emphyteoticariam donare.
Emphyteota donando vel vendendo rem emphyteoticariam, an transferat dominium.

QVAEST. XLVI.

AN emphyteota* possit rē emphyteoticariā donarē *a* dño. irrequisito, vt nō incidat ī pœnā? l. fin. C. de iure emphy. glo. & Odofr. in d. l. fi. tenent, ꝙ sic. Idē uidet tenere gl. Bern. Io. An. Inn. do. Frāc. de Zab. Hosti. & Henric. Bohic in c. potuit. ex̄. de loca. Idē Spe. in ti. de locato. §. nūc aliqua. vers. 107. & ibi ēt Io. And. in addi. ad Spe. Idē dicit Pet. Iaco. in tit. de actio. in rē, quæ pro re emphyt. quæ cecidit in cōmissum. idē ēt dicit Barto. in l. si
b domus *b*. §. fi. ff. de lega i. quos sequitur do. Io. de Imo. idem ēt tenet do. Christo. de Castillione, vt refert do. meus, do. Io. de Gābarano, in d. l. si domus. §. fi. Contrariā opi. tenet primò Saly. in suis addi. ī d. l. fi. C. de iu. emphy. licet cōtrariū aliàs tenuisset in lectura sua, quē sequit Bar. in d. l. fi. & ī l. si domus. §. fi. ff. đ leg. i. vbi recitat Pet. de bel. pert. licet contrariam opin. tenuis-
c set in d. l. i. C. de fundis pa. *c* Hanc ēt opin. tenet placentinus, vt recitat gl. ī d. l. fi. C. de iure emphy. Et pro hac parte facit, quod dicit gl. ī d. l. fi. C. eo sup verbo. existimationis. Idē tenet ēt ibidē Ang. quem sequit Pet. Heliæ in suo tract. de iu. emphyt. Idem ēt tenet
d Io. Fab. ī §. adeo. *d* insti. loca. & in d. l. fi. C. de iu. emphyt. Dū ibi dicit, ꝙ do. directus debet in donatione requiri. Hāc

 opin.

opi.ẽt ſecuti fuerunt Richar. Malumb. & Alber.de Roſ.in d.l.fi.C.de iure.emphyt.& ut refert ipſe do. meus do.Io.de Gãbarano in d.l. ſi domus.§. ñ.ff.de leg.i.in reportatis per me ſub eo, dũ ipſe legeret ẽm hãc vltimã partẽ,fuit iudicatũ Papiæ. Et hanc partẽ puto veriorẽ, quia aliter non eſſet prouiſum dño directo,ſed remaneret dñs directus iuř ſuo emphyteoticario totaliter priuatus ſiue fraudatus.Quia cõtra nouũ poſſeſſorẽ donatariũ nullo iure remaneret ſibi prouiſum.Nã primò actione pſonali contra eũ agere non poſſet ad ſołonẽ cẽſus,quia actio pſonalis nõ ſequiť fundi poſſeſſorẽ,vt iuribus vulgatis,nõ ẽt ad cõmiſsũ poſſet agere cõtra donatariũ,in quẽ eſt facta donatio ſine conſenſu ſuo,cũ iure permittente talis donatio fcã fuerit arg.l.Gracchus. C.de adult. Si dixerimus contrariã opi.eſſe verã,videlicet, ꝙ poſsit donari do.irrequiſito,& ſic nullo iure ſibi ſuccurretur, vñ perderet ipſe do.directus ius ſuũ emphyteoticariũ, quod non eſt dicendũ.Iõ do.Bartho.de Salic.ĩ d.l.fi.C. de iure emphy. & Guido de Saliceto ĩ d.l.fi.C. de iur.emphyte. & Guido de Suz. ĩ ſua
e repe.d.l.fi.dicunt aliter,e me-

diã viã tenentes, ꝙ licet ...
phyteota poſſet donare, ...
directo nõ requiſito, ꝙ ...
natarius dẽt accipere rẽ do...
tã per manus dñi,& ei ſol...
re 5 o.per laudimia, alias ...
dit in cõmiſsũ. ita dicunt ...
f Guido de Suza. & Salic. ...
credo, ꝙ iſta ſit veritas, ...
ſic ſubuenitur do.directo ...
ca præſeruationẽ iuris ſui ...
phyteoticarii, qa donatar...
recipiẽdo inueſtiturã ab ...
do.directo,& ſibi ſoluẽdo ...
dimia obligatur in futurũ ...
dẽ dño ad ſołonẽ canoni...
2 aliorũ iuriũ emphyteoti...
ex hoc infertur, ꝙ emphy...
ta donãdo, vel vẽdẽdo rẽ ...
phyt. non transfert domi...
in donatariũ,aut emptorẽ ...
nec per dominũ fuerit inue...
tus & retẽtus, poſito quòd ...
dona.aut in vend.interuen...
præcariũ aut retẽtio vſuſ...
ctus, quæ ex ficta traditio...
habẽt transferre dominiũ ...
iuxta l. quiſquis.C.de de...
& l.quod meo. ff.de acqui...
poſſ.Quia hoc eſt verũ, ꝙ ...
donans vel vendens trans...
poſſeſsionem per precar...
aut reſtitutionẽ vſusfru...
in donante vel vendente ...
francam ſeu allodialem. ...
in re emphyteoticaria, ſed ...
ideò text.cum gloſ.in d.l. ...
in fin.ſuper verbo, cada...
de.

de iure emphy. dicit, ꝙ emphyteota aliter versando circa rem emphyteoticariã cadit ipso iur̃, à iure suo. si enim eo casu cadat ipso iure, à iure suo, ergo nõ transit possessio, & per cõsequẽs nec dominiũ in donatarium aut emptorẽ. Et ita fuit declaratum & iudicatum in hac curia parlamenti Delphinali de anno domini M.cccclIIII. & die 11. mensis Aprilis, in cã existẽte in manibus Ioan. de Vourey secretarii Delphinalis inter Raymundũ Fabri & Stephanũ eius filiũ ex vna parte, & Monetũ paneteriũ Grationo. ex altera, ad cãm cuiusdã domus donatæ per Solaciã dict. Stephano filio dicti Raymundi Fabri, & inde Rodetæ ipsius Solaciæ filiæ. Quæ domus per sñiam fuit adiudicata pertinere iure dominii dicto Moneto, vt hæredi dictæ Rodetę eius vxoris, secundæ donatariæ: ex eo ipsa Rodeta, quæ habuit secũdã donationẽ, fuit prius retenta & inuestita per dñm directũ de dicta domo, quàm dictus Stephanus filius Raymundi Fabri. licet ipse Stephanus habuisset primò donationẽ eius dẽ dom⁹, ẽt cũ retẽtione vsus fructus. A qua sñia idẽ Stephanus recurrit, & supplicauit ad eãdẽ curiã parlamẽti. inde per eãdẽ curiã votis aliis in iure peritis fuit confirmata de mẽse Martii M.cccclvi. manibus dicti Io. de Vourey secretarii Delph. Sed quid in re feudali, vide ĩ. q. 62.

a Donare.] *Tu vide de hoc plenè per istũ cons. 147. consiliũ pro R. Pa. nu. 6. versi. ad sextũ dubiũ.*

b Bart. in l. si domus.] *Imò domi. Bar. tenet ibi cõtrariũ. ĩ alle. §. fi.*

c De fun. pa. li. 11.] *Ibi tenet do. Bar. quod emp. rem emphy. domino irrequisito donare potest. & do. Bal. in l. fi. C. de iu. emphyt.*

d §. adeò.] *De hoc nihil per Ioan. Fabri. in §. adeò. insti. de loca.*

e Dicunt aliter.] *Dominus Christop. Por. insti. de loca. in addi. sua incipiente, quæritur an ẽt emphyteota, dicit emphyteo. rem. emphyteoticariã donare volens, domino directo, denunciare debet sub hac forma, Ego volo donare melioramenta Titio. vnde tibi notifico, vt scias per quẽ possideas. Ipse enim ibidem sentire videtur, ꝙ ad aliud faciendum non tenetur ipse emphyteota donator, neq; donatarius. Profectò hæc opi. vr̃ præstantior opinione hic in text. recitata. Tũ quia hoc modo puisum est domino directo, ut quũ sciat per quem possideat. nã possessio ciuilis et dominiũ directũ apud eũ resident. Quorũ quidẽ vigore, nisi donatarius cano-*

nem soluat. prout soluere teneba tur eius author, agetur cōtra ip sum negatoria, scilicet negando ipsi donatario ius in re cōpetere, saltē quo ad dn̄iū vtile & posses f sionē ciuilem. ar. eo. quæ habentur et no. per gl. et doc. in ca. exa minata extra de iudi. & p Spe. titu. de loca. §. nunc uidendum. versi. 48. Et ex ui horum cōpelletur recognoscere rē ipsam emphyt. et soluere canonem debitū, aut rē dimittere, maximè si esset in solutione canonis vltra tēpus legitimum, quo tūc poterit, licet non authoritate propria, sed iudicis expelli. Specu. in præalleg. ti. & ver. in fine. Vel poterit do minus præponere rei vēdica nisi donatarius soluat censum siue pensionem, ut in l. fi. in gl. super uerbo. alijs uerbis. C de iure emphy. Tum, quia satisfit rōni, qua lex mandat emphy. uendere uolenti, ut primo denunciet domino. & cessat absurditas exinde proficiscens. Tum, quia opi. domi ni Porci magis uèrgere uidetur ad mediam uiam, quæ eligenda est. l. antiqui. ff. si pars hære. petatur. Tum, quia huiusmodi opi. magis appropinquat & consonat opi. gl. et doc. maioris nume ri & authoritatis, & sic opinio ni cōi, & præcipuè à qua in iudicando non est recedendū. ut di cit do. Alex. consi. 94. parte Hilarius. qui refert hanc esse cōem. opi. & quòd emphy. possit rē do mino irrequisito donare: ten expressè do. Ang. insti. de loc. adeò. i uer. quæro quā do emph

f Et Saly.] *Quem ēt uide in d. ul. de iure emph. an res emph sit dari in dotē. Et super oia nis peritus effici in materia iu ris emph. uide do. Ias. de May de iure emph. Quem author p sentis libri non uidit, nec fo primus additionator.*

SVMMARIVM.

1 *Dominus directus an possit ca re rem iure prælationis in natione, ut in uenditione.*

2 *Contrahētes an posint imped dominū directum capere in uēditione, iure prælation*

QVAEST. XLVII.

SEd posset dici, ꝙ per ctam decisionē nō v le dn̄a inter donatio & vēditionem, aut aliā al
1 nationē.* Sed dico, ꝙ imò dn̄a: quia in donatione nō pōt accipere rē donat re prælationis: vt dicūt do in locis s̄. alleg. quos sequ Pet. Iac. in ti. de ac. in rē, pro re emphy. cōpetit, qu cidit i cōmissum. circa fi. itē si talia propria nō sint cus in venditione per d. l
2 C. de iure emphy. Sed * ta hoc quæro, an contra

tes possint inter se facere aliquam cautelã ad euitandum, ꝙ dominus directus in venditione nõ possit rem capere iure prælationis. Bar.in l.quod sæpe *a* §.si quis .ff. de contrahend. emp.dicit, ꝙ sic:videlicet, si vẽdatur res sub condõne, si dñs directus laudare voluerit &c. De hac materia iuris ꝑlationis vide, quæ dixi ĩ.q. 408. Sed an dñs directus possit capere iure prælationis rem emphy. pro amico suo. vide quæ dixi ĩ.q. 410.

Bar.in l. ꝙ sæpe.] *Nihil ibidẽ, de hoc per do.Bar. sed ad hæc facere uidentur, quæ notant. & scrib.per do.Bal.in l.hæc uenditio. in uer.iij. no. iuncto seq.*

SVMMARIVM.

Res emphyteotica an possit alienari irrequisito domino?

Laudimia quibus casibus non debeantur domino.

Si ex donatione debeantur laudimia. 2

QVAEST. XLVIII.

Est etiam aduertendũ, ꝙ oẽs doct. s̃. proximè allegati, tenentes, * ꝙ res emphyteoticaria nõ põt donari irrequisito dño, ꝑsupponunt & dicunt, ꝙ ex donatione debet dño solui laudimium. *b* & ita expresse tenet *c* Pet. Heliæ in d. suo trac.de iu.emphy. Sed Spe.in titu. de loc.§.i. uer. cvii.& ver.cx. & Per. Iac.dicit, ꝙ cùm in donatione nõ interuenit pecunia, ꝙ ex ea non debet laudimiũ dño: & idẽ dicit ipse in ꝑmutatione:ita dicit ipse Pe. Iac. in tit.de act. in rem. quæ pro re emphy. quæ cecidit in commissum competit circa fin. ibi, Item si alia pretia nõ sunt in alienatione &c. & ibi enumerat ipse Pet. Iacob.ali-
2 quos alios casus, * in quibus non debentur laudimia: nec possunt res capi iure prælationis. videlicet de legato. Itẽ de re data in dotẽ nõ æstimata. Itẽ in donatione inter viuos. Item in pacto legis cõmissoriæ vel adiectionis in diẽ. circa tamen permutationem, vide quæ dixi ĩ.q. 92. C.de pacto legis commissoriæ. scripsi s̃. q. 6. Sed de consuetudine generali ĩ ꝑsenti patria Delphi. soluuntur dimidia laudimia, pro re donata, & consueuerunt donatarii se retinere & inuestiri facere à dominis directis.suprà alias rès cõmittitur. & ita etiã seruat stylus præsentis curiæ parlamẽti in iudicando. Sed an ex remissione, quæ fit inter socios vel cohæredes, debeatur laudimium. *c* dic ꝙ vt tenet Bar. in l.fi.ff. de condictio.furti.

a Debeant laudimia.] *Si res em phy. donatur uel datur ĩ dotẽ. ui de do. Ias. ð May. ĩ. l. ult. col. xiiii. uer. nonò quæro. et uersi. decimò quæro. C. de iur. æmphyte. ubi dif fusè de his quæstionib. tractat.*

b Debet dño solui laudimiũ.] *Tu uide ð hoc per istum cõs. 162 inci. consului pro re. patre enim vi. uersi. ad sextum quia de iure*

c Debeatur laudimium.] *Vide istũ consi. 46. incip in facto præsupponuntur. nu. 2. uer. plus posset dici. & deci. Tholo. q. 27. No. quòd nomine rei emphy. donatæ debetur laudimium, ista consuetudine generali delphi. obtinente. de iure tamen scripto uerior uidetur opinio uergens in cõtrariũ, per ea, quæ dicit do. Ale. consi. 94. parte Hilarius.*

SVMMARIVM.

1 *Dominium rei donatæ absenti notario stipulante, an in donatarium transeat?*

2 *Donatio facta absenti absque ministerio epistolæ uel nuntij, firmetur ne iuramento?*

QVAEST. XLIX.

IN ꝓcessu dictæ causæ Stephani Fabri, fuit orta alia
1 qõ, uidelicet, * An ex donatione, quã primo loco fecit dicta Solatia, de dicta domo dicto Stephano Fabri absenti, notario ꝓ eo stipulãte, fuerit dominium trãslatũ in ipsum donatariũ antequã eam acceptauerit: posito ꝙ de consensu domini directi, fuisset facta ipsa donatio. Videtur ꝙ nõ, per l. absenti. in fi. ff. de don. Etiam quacunque stipulatione notarii interueniẽte, per text. in d. l. absenti. ibi, dũ dicitur, si per seruũ eius, cui donabatur
a missa fuerit. Sed Bar. *a* in l. is. in §. filius. ff. de don. causa mor. in ii. q. quæ incipit, Quæro an ista donatio. & ĩ l. si pupillus. ff. rẽ pup. sal. fore, uidetur uelle, ꝙ ẽt hoc casu sufficit stipulatio notarii. Et ita in dicta causa fuit inter dños parlamenti conclusum, insequendo etiã generalẽ consuetudinẽ huius patriæ Delphinatus per quã, ex stipulatione notarii
b ẽt in extraiudicialib. *b* quæritur ius absenti & ignoranti de hac materia ẽt tetigi in
2 q. 222. & q. 316. & 317. * an donatio facta absenti absque ministerio epistolæ uel nũcii firmeĩ iuramẽto. uide Henri. de Bouẽco. in auth. sacramen. pub. C. si aduer. uend. sua repetitiõe, ĩ materia causæ formalis, circa prin. de donatiõe facta absẽti. uide quæ scripsi in notabilibus meis fo. 50. uer. 50. & fo. seque.

a Sed Bar.] *Ipse autẽ domi. Bar. locis hic alle. non loquitur ...*

minis huius quæst.nec quicquã dicit de acquisitione dominii, sed utilis actionis sine cessione. uerum in hoc facit, quòd sicut ipse uult, notario stipulãte, acquiri absenti utilem actionẽ in conuẽtionalib. ita quoq; arg.à simili, siue ex idẽtitate rationis, uidetur sentire dominiũ p stipulationem notarii, absẽti acquiri posse. hoc sanè intelligas cõcurrẽte traditione. nã sine uera uel ficta traditione nõ transfertur dominiũ. l.traditionibus.C.de pact. et ita intelligendum et supplendũ est ĩ huiusmodi q.ibi quod etiã hoc casu sufficit stipulatio notarij.

In extraiudicialib.] *Do. Ioan. Fab.in §.si quis.ii.col.uer. circa uerò acquisitiones.instit p quas perso.nob.acquir.*

Quia ista quæstio est singulariter notãda propter fraudes, quæ possunt fieri ĩ processib.quæ uertuntur in curiis parlamentorũ: per subtractionem instrumentorum procuratorij: et postea partes dicunt processum & arestũ esse nullũ: quia non constat de constitutione procuratoris.

SVMMARIVM.

1 *Non appellatur à sententijs latis per ipsam curiam parlamẽti.*

2 *Nullitas opposita contra sñiam impedit executionẽ ipsius sñiæ.*

3 *Cautio iuratoria eius, qui obtinuit sententiam, à qua supplicatur, quando admittatur.*

4 *Præfectus prætorio quis dicatur.& eius potestas.*

QVAEST. L.

Quia hæc curia parlamenti ex aliqua cõsuetudine ẽ redacta ad instar iudicii præfectorũ 1 pretorio:* ideo à sñiis latis p ipsam curiam parlamẽti, non appellaẽ: sed tantũmodo supplicari cõsueuit: sicut à sñia p̄fectorũ prætorio: ut l.i.C. de sen.præfect.præto.quæ supplicatio licet infrà tẽpus debitũ sex dierũ & in scriptis, ut decet, fuerit interposita, nõ impedit nec impedire cõsueuit executionẽ sñiæ curiæ parlamenti, si pars uictrix præstet idoneã cautionẽ de restituendo aut reducendo rẽ in pristinum statum, iuxta auth.quæ supplicatio.C.de prec.Impera.offe.ita seruat stylus dictæ curiæ parlamẽti. Q đ secus ẽ in aliis curiis iudicũ inferiorũ, à quorũ sentẽtiis appellaẽ: & quorũ app.suspendit iudicatũ: ut in rubro & nigro.ff. nil noua.& ponit gl.in d. authen.q̃ supplicatio. Iuxta hæc quero, an dicta cautio debeat præstari ante executionẽ sententiæ? Dic ꝙ sic, per ea, quæ leguñ & not.in d.auth. quæ supplicatio. Sed pone, ꝙ facta fuit

fuit executio sniæ antequam fuerit præstita cautio, an reconualidetur executio sniæ per cautionem posteà præstitã? credo ꝙ nõ, per ea, quæ in simili uidemus ĩ usurario, cuius testamentũ non ualet, nisi prius p̃stet cautionẽ de usuris restituẽdis. & si posteà illã cautionẽ prę̃stet, nõ reconualidatur testamẽtum: & ad hoc inducunt doct. l. si filius. ff. de testa. & ad hoc inducit illam l. do. Guliel. de Puteo. de quo ẽt per Bart. in l. filio præterito ff. de iniust. & irri. test. circa finẽ sui apparatus. & habet in
2 c. quãquã de usur. lib. vi.* Sed iuxta hanc materiam, quæro, quid si snĩa curiæ parlamẽti, esset ex aliquo capite ipso iure, nulla: an talis nullitas per partẽ opposita, de qua posset in prõptu ex eisdẽ actis appa
a rere, impediat executionẽ. *a* de qua ĩ d. auth. quæ supplicatio, posset dici ꝙ sic, de iure, quia nullitas opposita contra snĩam impedit executionẽ ip
b sius sniæ: maximè, *b* quando nullitas est notoria apparens ex eodẽ processu: aliàs secus, ut dicit Bar. in l. iiii. §. condẽnatũ. ff. de re iud. imò (quod plus est) error adiectus in sentẽtia, impedit executionẽ. ubi incõtinẽti de errore apparere põt ex eisdẽ actis: ut dicit do. Ioan. de Imo. in c. cùm Bert... ex̃ de re iud. & ibi Inn. & id, quòd suprà dixi. ꝙ supplicatio à sententia parlamẽti, non impedit executionẽ sniæ, si pars 3
uictrix præstet cautionẽ: hoc est uerũ, & debet ĩtelligi, ubi snĩa eẽt ualida: ut uoluit Bal. in d. auth. quę supplicatio. & uidetur sentire gl. in d. l. i. C. de sen. præfecti. in gl. i. ubi dicit ꝙ tunc supplicatur à snĩa præfecti prætorio, ubi sententia est ualida. Licet lata contra ius litigatorum: uolens innuere
c *c* gl. ꝙ aliàs si nulla esset, nõ esset necesse supplicare sicut nec à sententia nulla appellare. Tamẽ quicquid sit de iure, de stylo dictæ curiæ parlamenti, & cõi obseruantia ẽt si simpliciter infra decem dies à snĩa per dictam curiam parlamẽti lata, nulla exceptio ẽt nullitatis impedire consue- 4
uit executionẽ iudicati, si offeratur & præstetur dicta cautio p̱ partẽ uictricẽ. Sed posteà in cã reuisionis in diffinitiua cõsueuit fieri reparatio. Et corroboratur iste stylus per
d dictũ Inn. *d* dicẽtis indistincte ꝙ nullo iure cõprobatr, ꝙ nullitas opposita impedire debeat executionẽ sententiæ: ut in c. cùm ĩ iure peritus. ex̃. de ... dele. Sed si non supplicetur ... snĩa parlamenti infra decem d...

dies, an debeat alia pars præstare cautionẽ? Bar. dicit, ꝙ nõ in d. auth. quæ supplicatio. & ita etiã seruat stylus huius curiæ parlamẽti.
3 Sed iuxta* hoc quæritur, an ille qui obtinuit sententiã, à qua supplicatur, fecit diligentiam de reperiendo cautionẽ, & nullam reperit, an eo casu debeat admitti iuratoria cautio. iuxta authẽ. generaliter. C. de episc. & cle. Crederẽ ꝙ sic, đ iure. ꝑ d. auth. generaliter. de hoc tamẽ dic, ut ĵ. plenè dixi, q. 189. & qõ. 420. An literæ quinquennales impediãt exequi sñiam parlamẽti, uide ĵ q. 97. An rescripto principis posśit dicta sentẽtia differri, seu eius executio usque ad finẽ causæ reuisionis. uide quæ dixi q. 420. Quia suprà dixi, ꝙ hæc curia fungitur uice præfecti præto-
4 rio. Quæro * quis dicatur præfectus prætorio. Dic, secundũ aliquos, est, q immediatẽ subest principi, & præest omnibus magistratibus, & à talib. nõ appellatur, & minor cõtra eius sñiã non restituitur. Tertiò põt concedere leges & facere constitutiones. ita posuit Spe. in ti. de iurisdi. om. iud. circa princ.

a Sed iuxta &c. impediat executionẽ.] *Ista quæstio uidet̃ in idẽ recidere cũ quæstio. seq. tamẽ in hoc ur̃ differentia, quòd hic intelligitur, qñ nullitas opponitur in executiõe sñiæ: ibi aũt quãdo obijcit̃ in suppositiõe à prĩci. oblata.*

b Maximè.] *Ista dictio hic nõ implicat idẽ ĩ casu cõtrario: sed maximè põt exponi, id est, multùm. prout, sumitur secundũ unã expositionem per do. Car. in c. i. uer. iii no. de renun. in cle.*

c Videtur innuere.] *Imò gl. cum dicit, illud expreßè, ibi, non legis uel constitutionis.*

d Inn.] *Caue, quia uidetur loqui ĩ alio casu. Et de hoc uide Inn. in c. decætero. & ibi plenius do. Fel. extrà, de senten. & re iudi.*

SVMMARIVM.

1 *Trebellianica nõ põt prohiberi ꝑ testatorẽ primi gradus, ĩ liberis*

2 *Trebellianica an detrahat̃, de re prohibita alienari, ꝑ testatorẽ.*

QVAESTIO LI.

Secundum stylũ dictæ curiæ parlamẽti, Trebellianica nõ põt * ꝓhiberi ꝑ 1
testãtorẽ a ĩ liberis primi gra- a
dus, qui stylus cõprobatur dispositiõe iuris, ĩ l. si ut allegas C. ad leg. Fal. & ĩ §. sed quia. instit. de fideic. & probat̃ ĩ l. iubem⁹, in pri. C. ad Treb. sic inducẽdo: nã si pr̃ uel mr̃ rogauerit hęreditatẽ restituere fratrib. & rogauerit uel iusserit ꝙ fructus imputent̃ in Treb. & ita

& ita detractionem Trebel. in substantia hæreditatis prohibuerit: nihilominus talis filius quartã Trebel. detrahet tali rogatione vel iussu, non obstante ꝙ fructus percepit. hoc ẽt satis bene probat, dicta lex, si vt alleg. quæ in filio rogato restituere fratrib. loquitur, secus in extraneo hærede rogato, cui põt Trebelli. per testõrem prohiberi: vt tenet Bar. in l. Marcellus. ff. ad Trebel. & gl. in authen. de hæred. & falc. in §. si verò expressũ. a Iacob. de Are. & Cyn. & Sali. in auth. sed cùm testõr. C. ad leg. Falci. & Azo. ĩ sum. auth. quæ do. licet indistinctè dicat Treb. posse prohiberi: debent intelligi in extraneo hærede rogato: nõ aũt ĩ liberis primi gradus: quia extraneis nõ tãto iure debetur hæreditas, sicut filiis primi gradus, iõ hic operaĩ fauor liberorũ. & ista est vera opinio, quæ in iudicãdo seruaĩ: licet aliq alii ĩ iure scribẽtes dixerũt Trebelli. nõ posse prohiberi, etiã in extraneis: iuxta ea, q̃ leguñ ꝑ Bar. in l. quod de bonis in § cũ fi-
b deicom. in i. oppo. b ff. ad leg. Falci. An ꝑ verba, pleno iure, censeatur Trebelli. prohibita? vide quæ dixi j̃. q. 537. Sed
2 an * de re prohibita alienari per testõrẽ detrahaĩ Trebelli. dic ꝙ nõ, quia vr̃ ẽt hoc casu prohibita, per auth. sed in ea re. C. ad leg. Falcid. & ibi hoc dixit expressè Bald. non de re prohibita alienari, non detrahi Falci. vel Trebel. idẽ tenet Azo. in sum. eo. ti. §. itẽ cessat 1 idẽ Ioã. And. in c. Raynal. in gl. fi. in Nouel. de testa. Idem Bar. & Cyn. in d. auth. sed cum testõr. C. ad leg. Falci. An autem Trebelli. prohibita in primo gradu, censeaĩ prohibita in sequẽtib. vide q̃ dixi j̃. q. 592.

a Per testõrem.] *Tn uide de hoc istum consi. 122. incip. Ioan. ... laris. nu. 5. uer. ad quintum qu... sitũ. et cons. 140. incip. consilium pro nobili Aymone. nu. 3. uer. ad tertiũ. & melius uersi. sequen.*

b Bar. in i. oppo.] *Aduerte quia loquiĩ in filijs primi gradus, ... debitum cum Falcidia cõpẽsari ... ẽt si hoc testator expressit, secundum primam lectu. glo. quam in fine ipse do. Bar. reprobat, dicens quòd ẽt in filiis primi gradus Falcidia cum debito compẽsatur testatore iubente.*

SVMMARIVM.

1 *Filius rogatus possit ne duas quartas habere.*

QVAEST. LII.

LIcet doctores ĩ iure ciuili scribẽtes in l. quãquã. C. ad leg. Fal. & Papi...

Papinia.§.cũ ita.ff.de inoffic.
test.& in auth.res quæ.C.cõ-
mu.de leg.& ibi Iac. But. di-
stinguãt circa detractionem
duarũ quartarũ,in liberis ro-
gatis restituere hæreditaté pa
1 ternã: * an filius possit detra-
here duas quartas: videlicet
ltĩmã & Trebel.qa. dicunt ꝙ
filius aut ẽ rogatus purè, aut
sub condõne. Illã distinctio-
nẽ reprobãt canonistæ dicen
tes indistinctè, *a* filium posse
detrahere d.duas quartas,per
ea quæ leguntur, & not. in c.
Ray.& c.Rayna.extra de tes.
Et hæc snia canonistarũ ser-
uat in iudicãdo tam ĩ hac cu
ria parlaméti, q̃ in aliis curiis
ĩferiorib.pñtis pñiæ Delph.de
stylo & cõsuetudine gñali p̃-
sentis patriæ Delph. & ita ẽt
practicat & seruat totus mun
dus:vt attestatur do.videlicet
Iac.Butr.Ray. Bal. *b* & Ang.
de Peru. in d.l. quanquã. nec
mirũ si hæc opi.seruetur:quia
pro illa sunt tex. expressi in
d.c.Ray.& c.Rayna. cui deci
sioni propterea est stãdũ: qa
vbi qd reperit decisũ iure ca
nonico, stãdũ est illi iuri ca
nonico,ẽt in foro ciuili: arg.
eorũ q̃ hñr ĩ c.i.de no.ope.nũ.
& in l.per hãc. C.de temp.ap.
& est æqua & fauorabilis hæc
opinio:cũ hæreditas parẽtum
quadã rõne naturali sit filiis
debita.l.cũ rõ.ff. de bo. dam.
Et hoc verũ dico, nisi testm̃
c esset nullũ, rõne p̃teritionis *c*
paternæ vel maternæ, in quo
subiũcta esset clã, si nõ valet
iure test.&c. Tunc enim non
detraheretur nisi vna quarta,
hoc est ltĩma, ex eo ꝙ proxi-
miores censentur esse rogati
purè restituere hæreditatẽ hę
redi scripto.l.ex testam. C.de
fideicom.& l. si iure.C. de te
d sta.& l.ex ea scriptura.*d* ff. de
test.& ibi sunt no.gl.& ponit
e Bar. *e* in auth.ex cã.C. de lib.
præte. vel exhæreda. Et iõ qa
f rogatio cẽsetur purè *f* facta,tã
tũmodo:vna quarta detrahi-
tur,hoc est ltĩma. Istã cõclu-
sionẽ ponit Bar.in l.quanquã
C.ad l.Fal. De hoc ẽt titigi ĩ.
q.323.q.514.

a Indistinctè.] *Et hoc apertè tra
ditur ĩ c.Raynu.iũcto c. Raynal.
hic alle.prout ẽt dicit gl.in uer.
legitimã.in alleg.c.Raynu.& ibi
do.Inn.in ij.col.circa fi.Vnde mi
randũ videtur do.Godofre.& Cy.
qui intelligunt opi. canonistarũ
esse secundũ distinctio.prædictã.
Sed hoc fortassis processit ex eo,
quòd ĩ d.c.Raynu.fuit filius roga
tus de resti.hæred. sub condõne,
uel fortassis ex eo;quòd ibidẽ in
fi.gl.prædictæ ponitur hmõi di-
stinctio,utrum purè & simplici
ter filius rogetur de restituẽda
hæreditate, aut sub condõne, vel
in diem,*

in diẽ, ut si pure, tunc unã Falc. tãtum habere debet. Si in diẽ uel sub condõne, utrãque habebit. Et secundum hãc distinct. dicitur esse decisum per d.c. Raynu. & c. Raynal. ut per d. Pe. Io. de Ferra ĩ forma libelli, quo agitur ex substõne in gl. ac per fideicom. in uer. sed circa pri col.

b Bal.] *Ipse ibid. nõ tenet hãc opi. sed amplectiĩ distin. præd. Et iõ puto ꝙ intẽdit allegare Ia. But. quẽ alle. d. Cy. in alle. l. quãquã.*

c Præteritionis.] *Supl. uel exhæredationis, uel defectus solemnitatis. ꝑ ea, quæ scribunĩ per do. Bar. in auth. ex cã. ulti. col C. de lib. præte. uel exhæred. & in l. quanquam. C. ad leg. Falcid.*

d Ex ea scriptura.] §. *ex his uerbis.*

e Bar.] *In ult. col. & ult. quæ.*

f Purè.] *Si quidem per c. suprà d. disponatur filium rogatum restituere hæreditatem indistinctè posse detrahere debitum iure naturæ, et Treb. si uerò huiusmodi dispositio canonica sit seruanda, uidetur utique ratio hic assignata nõ uigere. & iõ cogitabis, si limitatio posita ibi, & hoc uerum &c. qualibet alia ratione sustineri ualeat.*

SVMMARIVM.

1 *Filij primi gradus an perdant Trebellianicam per omissionem notarij.*

2 *Quarta Trebellianica retent[...] an possit ex ea detrahi alia, [...] hæres detrahẽs aliũ institu[...] & per fideicom. substituat.*

3 *Veniens ab intestato, per titu[...] quis omißa causa, uel si non[...] let iure testa. &c. an possit d[...] trahere Trebel.*

QVAEST. LIII.

OBseruatur in iudic[...] do, de stylo in cu[...] parlamenti, ꝙ libe[...] primi gradus rogati restitu[...] re hæreditatẽ ꝑ nõ confect[...] nẽ inuentarii, nõ perdũt T[...] bellianicã. qui stylus pro[...] rõne: nã secũdũ cõem opi[...] lius nõ priuaĩ ltima, si nõ [...] cerit inuentariũ: vt no. glo[...] authẽ. sed cũ testõr. C. ad le[...] Falc. & in auth. hoc ampli[...] C. de fideic. & sequunĩ cõ[...] doc. excepto Nic. Matare[...] & bñ ꝓbaĩ ꝑ d. auth. hoc [...] plius. Si ergo dicamus, ꝙ [...] priuari debeat Trebel. q[...] secus est in extraneo hær[...] rogato, qui perdit Trebel[...] confecerit inuẽtariũ. vt [...] Iac. de Ra. Bal. Cy. Sal. G[...] de Cu. Per. de Bella Per. [...] de Ros. in d. auth. sed cũ te[...] tor. & ipse Bal. ĩ l. cũ tale. [...] ff. de con. & dem. licet co[...] riã partẽ tenuerint Ia. de [...] lo visu. & Ray. in d. auth. [...]
a cum testõr. Bar. a & Ang[...] Ma[...]

Marcellus.§. quod aũt.ff.ad Treb.& do.Ioã. de Imol.ff.de acq.hær.ſuper rub. & Iac. de Are.& do.meus,dñs Frãc. de Thoma.in l.i.ff.de leg.i.quorũ opi.nõ vř vera, cum hæres nõ cõficiens inuentariũ,præſumat̃ res hereditarias ſubtraxiſſe: vt in corpore, vñ ſumit̃ d.auth.ſed cũ teſtõr. ideo deneganda eſt ſibi detractio Trebellianicæ, cũ pſumatur tãtũ de reb.hæreditariis habuiſſe. Et rõ differentiæ quare filius nõ debet perdere Trebellia. per nõ cõfectionē inuentarii, & extraneus, ſic eſt: nã filius agit quodãmodo de dãno vitando: quia ſi filius, ergo hæres.17.q.8.c.in fi.Exñeus aũt tractat de lucro captando: vñ nõ mirũ, ſi per confectionē inuentarii pdat Treb. & ad hoc facit l.ſi patronus.ff. de dona. ti.generali. * Vtrum de quarta Trebellianica retenta poſſit alia Trebellianica detrahi, ſi hæres detrahens aliũ inſtituat, & ſibi per fideicõmiſ. ſubſtituat. vide l.irritũ. C.ad leg.Fal. iuncta l.quanquã.C. eo.ti. De materia Trebellianicæ, & an poſſit đtrahi ĩ vna re, & ſi perdatur per nõ cõfectionem inuentarii, vide plenè Bal.& Sal.in l.filiũ quē habentē.C.fami.erciſ. & Bar.in l.Marcellus.§. res quæ.ff.ad leg.Falc. Et aduerte ad d.l.filiũ quē hñtē. quia Gofredus de Saligniaco.in d.§.res quæ. dicit, ꝙ licet d.l.ſit ſubtilis: tñ eſt inutilis, & ꝙ Codex non minus valuiſſet ibi, ſi appoſi-
3 ta nõ fuiſſet.* Vtrũ veniēs ab inteſtato ꝑ ti. ſi qs omiſſa cã teſta.vel virtute illius cłæ, ſi nõ valet iure teſtĩ, valeat iure codicillorum, poſſit detrahere Falcidiam. dic quòd ſic. l.fin. C. quando dies leg. cedat.

a Bar.] *Ipſe aũt do. Bar.tenet cõtra do.Cy.dicens, ꝙ aliàs pluries de facto dicit, quod Treb.nõ perdatur propter nõ cõfectionē inuētary. et ſubdit ꝙ ita obſeruatur cõiter.ut in auth.ſed cũ teſtõr.in ult.col.uer.q̃ro an per cõfectionē C.ad le.Fal.Et ibi dicit do.Ale. in addi. Bar.in uerſi. perdatur. quod communis opinio omnium eſt, quod per non confectionē inuentary Trebelli.non perdatur.*

SVMMARIVM.

1 *Poteſtas paterna ſola an attendatur in iudicys.*

2 *Filiofamilias maiori agenti, uel conuento, an requiratur cõſenſus patris. diſting.*

QVAEST. LIIII.

1 TEmpore quo aduocabã in d. curia * parlamēti, antequam eſſem conſi-

consiliarius in ipsa curia, in
pluribus causis opposui, & vi
di opponi per alios aduoca-
tos pro cliẽtulis, ꝙ ipsi cliẽtu-
li erant filiifa. licet maiores,
& ꝙ interuenerant in cã, sine
licentia paterna. Iõ processus
nullus: iuxta l. nõ solùm. §. ne
cessitate. C. de bon. quæ liber.
Sed his oppositionib. nõ ob-
stantib. dñi parlamẽti in cau
sis ꝑcedebãt, ita quòd in ipsa
curia parlamẽti non curatur
de patria ptãte in agendo vel
defendendo, & hoc in filiofa.
maiore. Sed Bar. in filiofa. mi b
nore in l. fi. §. i. ff. de ver. ob. di
cit, quòd in re, quæ nõ perti-
net ad patrẽ, vt in actione ꝑ-
sonali, vel criminali, nõ suffi
cit patris authoritas: imò de-
bet filiofam. minori dari cura
tor. Sed istud ẽt nõ seruaĩ in
d. curia: si filius fa. minor age- c
ret vel cõueniret pro re, ĩ qua
pr̃i quæritur vsusfruc. vel ali
quid aliud, sufficeret de iure d
pr̃is authoritas. vt dicit Bar. ĩ
a d. l. fi. in sua dist. a De hac ma
teria, uide q̃ dixi ĩ. in diuerso
casu, q. 410. verũ qa in aliis
curiis inferiorib. pñtis patriæ
Delph. seruaĩ ĩ istis iuris cõis e
dispõ, prout vidi. Iõ ꝑ decło-
2 ne pñtis materiæ,* cũ q̃ritur,
an filiofa. maiori. agenti vel f
cõuento requiratur cõsensus
patris. & sic distingue, qa aut
ipse filius agit, aut cõuenitur
super peculio castrẽsi uel qua
si, aut aduẽtitio, aut profecti-
tio, aut super delicto. Primo
casu, si agat uel cõueniaĩ, nõ
requiritur patris authoritas.
l. Imperator. ff. ad Treb. & l.
ii. ff. ad Macedo. & l. ii. C. de ca
strẽsi pec. In aduẽtitiis eum
distingue, aut pater habet il
lis usumfructũ, aut nihil hẽt
in illis bonis. Primo casu, ipse
filius cõuẽtus cõsentit, & ipse
pater de cõsensu filii repetit
ut d. l. nõ solũ. §. ubi aũt. ff. de
iudi. l. si longius §. si filius.
nisi in casib. enumeratis in d.
l. si lõgius. & in l. filiusfami-
liàs. ff. de act. & obli. Si aũt pa a
ter nõ hẽt ĩ illis usumfructũ
iterũ distingue, aut quia non b
uult: & tũc agẽti & fugiẽti cõ
sẽtire cõpelliĩ officio iudicis
ut in d. §. necessitate. c cum ibi
no. aut quia ibi nõ põt: ut in
auth. idẽ ẽ. C. de bo. quæ lib.
& tũc non cogiĩ: ut ibi ꝑ gl. c
In reb. aũt ꝑfectitiis, dic ꝙ ip
se pater agit, & cõueniĩ & nõ
filius: quia totũ cedit patri: ut
d. l. cũ oportet. & ĩsti. per quas
perso. nobis ac. §. i. Si aũt agat d
uel cõueniaĩ super delictis.
Et tũc aut sũt publica, aut pri
uata. In publico agere uel ac
cusare põt sine cõsensu patris
l. iter liberos. §. pe. ff. de adu.
& l. filiũ. eo. ti. & post legatũ
ff.

ff. de his, quibus ut indig. & idem in priuato delicto si cõ ueniatur. ut l. noxali. & l se. ff. de nox. licet gl. ibi uideat̃ dicere contrarium. Si aũt agat filius in priuato, uel in iniuria illata in personã filii, tũc agere põt sine consensu patris. Aut in rebus, & tũc agere nõ põt sine cõsensu patris, argu. ad hoc. ff. d iiur. l. sed si unius. §. filio. & de act. & obl. l. filius fa. la ii. Et generaliter dic, ꝙ in quibuscũq; rebus filius cõ ueniat uel cõueniatur, si in illis pater habet usumf. eius cõsensus requirit: aliter nõ. ista sunt uerba domin. Oldrad.

a In sua distictione.] *Vult allegare uer. ex hoc habet practicã.*

b §. si filius.] *Ille §. nihil ad propositum: quia loquitur in alio casu penitus diuerso, uidelicet, quo filiusfa. cõsensu patris nõ expectato experiri possit. hic aũt, quo pater experiretur, et filius cõsentit.*

c dicto. §. necessitate.] *Vult allegare dictã l. nõ solum in princ. in uersi. necessitate per officiũ iudicis. qui quidẽ uersiculus, ut plurimum, allegatur pro §.*

d Vt ibi per gl.] *In ea autẽ notantur decem casus in quibus patri nõ quærit usumfructum: sed ibi nõ dicitur, ꝙ filio agẽti seu fugiẽti in aliquo casu, in quo pater nõ habet usumfructũ, quia nõ põt: nõ teneatur ipse consentire, tamẽ id quod dicitur, est uerũ & probatur hæc dist. per do. Bar. in alle. §. necessitate. ii. col. uer. dic ergo. ibi. si uerò loquimur.* 1

e Super delictis.] *Istiusmodi distictio uidetur cõmuniter per doc. approbata, & hanc distinctionẽ bene ponit formaliter d Bal. alle. §. necessitate. iii co. uer quæro nũquid iste §. habeat locũ in criminalibus.* 2 *uerum tamẽ idem dicit Bal. circa fi. d. uers. consuluit assessoribus propter opinionum uarietatẽ, quòd cõpellant patrẽ ad consentiendum, ne eorũ. snĩa possit ĩ dubio reuocari cõtra ipsos iudices tanquã de imperitia. Et id ipsum pariter cõsuluit do. Bart. dicens: adhibeatis patris cõsensum, quãdo potestis: quia satis tutius est: ita consuluit faciendum fore, ut in prædi. §. necessitate in fine.*

f In publi. sine cõsensu patris.] *Istud tenet do. Odof. in d. §. necessitate iii. col. ĩ uer. sed denuò quæro. quo uerò ad delicta priuata, stat ĩ terminis arguendo, ꝑ et cõtra: ut ibid. iii. col. uer. uel põt dici. ibi, itẽ hoc est uerũ, iuncto uer* 3 *sed d. Cy. tenet indistinctè, quòd ĩ criminalib. causis debet consensus patris interuenire. ut in d. § necessitate ult. col. in addi. seq. glo.*

SVMMARIVM.

1 *Trãsacto sup negotio principali. an uideat trãsactũ et sup expẽsis.*
2 *Protestationis usus.*

QVAEST. LV.

SI lite pendente partes cõ
1 cordent inter se, aut* trã
sigant super negotio prin
cipali, tacito, de expẽsis, an po
stea ipse expẽsæ peti possint?
Io. An. in nouella, de eo, qui
mittit in possessionẽ cã rei ser
uandæ. li. vi. super rub. dicit, ꝙ
a sic &. & facit c. i nostra, de iniu.
ubi si cõcordet de iniuria, nõ
uĩ cõcordatũ de expẽsis. Et i-
ta seruat dicta curia parlamẽ
ti i iudicãdo: licet ĩ cõtrariũ
faciãt ea, q̃ legũtur & notant
in l. cẽtũ Capuæ. ĩ gl. fi. & ibi
plenè p Bar. ff. de eo, qđ certo
loco. ubi recipiẽdo sortẽ quis
uĩ tacitè ĩteresse remittere. fa
cit ẽt ꝓ hãc ulti. parte, l. exi-
gimus. ĩ pri. ff. si quis cau. ubi
lite finita p trãsactionẽ, de to
to uĩ trãsactũ. Et in hac opi.
fuerũt aliqui ex dñis de par-
lamẽto, dicẽtes debere impu
tari ei qui cõcordãdo aut trã
sigẽdo potuit apertius legẽ di
cere, & nõ dixit, iuxta l. ueteri
2 bus. ff. đ pact. Aut saltẽ* prote
stari đ expẽsis, cũ protestatio
conseruet ius in futurum: ut ĩ
iurib. uulgatis. Et pro hac ul
tima parte ẽt facit l. termina-
to. C. de fructi. & li. expẽsis.

a Io. An. &c. ꝙ sic.] *Profectò ipse loquitur ĩ alia qõne lõgè ab hac qõne discrepãte, nec quidem uergit ĩ cõclusiõe huius decisionis, nisi fortassis p illa uerba. s. distis sunt expẽsæ, maximè cõtumaci à negotio lõgè plusquã fructu ræ, uel usuræ à sorte. Et si ita ... dæ itellexerit, minus sanè ind... xisse arbitror. et iõ est dicendũ trãsactio sup negotio principa... tacito de expẽsis, quæ nõ debẽ... rõne cõtumaciæ, ulterius peti pñt: quia ueniũt officio iudi... mercenario, qđ nõ durat lite ... ta. Et pro hoc est tex. apertus i... ter. ĩ ato. C. de fruc. et li. expen... ibi do. Odof. dicẽs ꝙ ex quo su... tũ est iudicis officiũ super prin... pali, et super accessorio, & c. ... ibi do. Cy. ĩ ii. op. dicẽs; nõ pñt ... manere accessoriũ, quod depẽ... ex principali. sed secus est de ... pẽsis, quæ ueniũt occasione cõtu... maciæ: nã illæ petunt actiõe ĩ... ctũ ex edicto. ff. si qs ius di. nõ... l. i. et ibi no. sed regula est, ... sæ q̃ spãli actione ueniũt, ẽt ... negocio peti pñt: ut l. si mulie... §. si rẽ. ff. de le. iii. et sic opi. ... An. uerificat ĩ expẽ. debitis ... tu cõtumaciæ uel alia spãli ... ne noĩs ĩ aliis, quæ ueniũt offi... iudicis mercenario. vide d. ... Anc de hac. q. pulchre dis... in rub. de eo. qui mit. in po... rei seruan. hic mentionata.*

SVMMARIVM.

1 *Salua guardia Delphinalis ... tollit ordinariã iurisdictio...*
2 *Saluam guardiam infringe... pœna quæ fit.*

QVAES...

QVAEST. LVI.

SAlua guardia Delphina. aliàs per dñm nostrum
1 Delphi. aut * gubernatorē Delphi. cōcessa, eximit eū à iurisdictione sui iudicis ordinarii: quia eo casu princeps nō uidetur derogare uelle iu-
a risdictioni ordinarie: *a* & ista est ueritas ī iure: iuxta ea, quæ no. per gl. & doc. in c. ad audiētiā. in gl. i. ibi uicē appellationis. extra de ap. & habetur & no. in c. fi. extra de cōfirmatione uti. & ita et seruatur ī iudicādo in hac curia parlamēti.
2 * Sed qua pœna puniaē ille, qui rīgit saluam guardiā Delphi. aut alterius pricipis? uide q dixi ī. q. 408 de salua guardia etiā tetigi ī q. 450.

a Iurisdictioni ordinariæ.] *De hoc uidetur tex. in ca. ex parte ij. et ibi do. Innocen. de priuileg.*

SVMMARIVM.

1 *Vasallus quot, et quibus casib. teneatur iuuare dominum.*
2 *Feudum habet certū seruitiū.*
3 *Filius nō pōt conueniri à patre, causa ciuilium munerum, uel causa sui debiti.*

QVAEST. LVII.

AN vasallus teneaē iuuare dominū suū etiā pro filia maritāda. Et primò reperio tēpore. in ti. de feudis. in §. quoniā super homagis. circa fi. ī uer. & not. ꝙ uasalli comitū &c. Qui dicit, ꝙ uasallus dño suo debet obedire & seruire in sex casib. ꝑ
1 feudū, qđ ab eo recipit. * Priò, pro exercitu Imperatoris teneē cōferre uasallus ſm quātitatē & qualitatem sui feudi. Secūdò, pro corredo Imperiali: ut uidelicet qñ Imperator trāsit ꝑ locū illū, cōtribuat in sūptib. eius. Tertiò, ꝑ filia maritāda. Quarto, ꝑ se uel ꝑ filio suo milite faciēdo, Quītò si dñs captus ē, teneē cōferre ꝑ eius redēptiōe. Sextò, ꝑ aliqua terra emēda. Et ultrà dicit ibi Spe. ꝙ si uasallus ī pmissis sex casib. ei obedire recuset, ꝙ dñs poterit ad hoc eū de iure cōpellere: & libellū cōtra eū
a offerre. Et tradit ibi Spe. *a.* formā libelli. Et hāc opinionē sequiē Rofr. bñuetanus ī sūma libellorū. ī ti. sacramēta cuius
b libet uasalli *b.* §. isti aūt uasalli. sed Pe. Ia. ī ti. đ cōditiōe ex
2 maiorib. 3. fol. * Itē nō est omittēdū, quòd feudū de natura sua hēt certū seruitiū. in ti. de causis ex quibus dñs debeē amittere proprietatē ī x. dist. circa finē. & in ti. de causis ex quib. uasallus debet perdere feudū, đ successiōe regni Frāciæ, teneē cōtrariū ī quatuor

c ultimis casib. c nisi sit consuetudo:quę sequit Ioan.And.in addi.Spe.ĩ ti.de feud. & Bal.ĩ feudis ĩ ti. de capitulis Corradi.in §.si ſr.& Cy.ĩ l.ii.C. quæ sit longa cõsuet.Quia de tertio casu, uidelicet de filia maritanda,dicit Pet.Iac.se nõ uidere quare dixerit Spe.arg. ff. đ admin.tut.l.cũ ĩpubes.§.cũ tutor.& l.seq.& de tutelis, & ra.distra.l.i.§.ptereà.De quarto casu non uidet rationẽ.Ad quintũ dictũ posset ĩduci,a.g. in authen.ut cũ de appel.cog. §.causas.uers.si quemlibet & uersi.unum.De sexto,dicũt,se non uidere cãm unde dixerit.
3 * Nam & filius cã ciuiliũ munerũ,uel causa sui debiti,à patre cõueniri nõ põt.C.ne filius pro patre.l.patris.Nã licet patrẽ alere teneatur,nõ tamẽ tenetur eius credita soluere. ff.de alend.liber. l.si quis à liberis.§.si uel parens.facit etiã in usib. feudorum: si de feudo
d cõtrouersia fuerit.c.licet.ĩ fi.d ubi ẽt p euitãdo piurio dñi, uasallus habẽs pecuniã paratã,illã soluere uel sibi tradere non tenet:ut ibi ẽm Io.An.in addi.Spe.de feudis.super uerbo,si quis id,qđ.& idem ẽt tenet in effectu Cy.C.quæ sit lõ. cõsuetudo.in l.ii.in iiii.oppo. in uersi.aduersitatis.in quibusdã partib.nobiles sunt priuilegiati,ut possint subditos su[os] talliare in trib. casib.Sed p[o]steà superuenit dñs Ioã.Ra[y]- b doc.nouissimus citramont[a]nus:q uidit oẽs pcedẽtes op[i]. & qui plenissimè tãgit de ha[c] materia in tractatu suo feud[o]- c rũ: qui tenet ꝙ de iure in qu[o]libet dictorũ casuũ uasall[us] dẽt iuuare dñm.Et hæc opi[nio] e dñi Io.Ray.Spe.e & Rofred[i] Beneuẽtani,đ cõsuetudine p[a]triarũ,baroniarũ,& uapræ[co]mitatus,assertorum locoru[m] huius patriæ seruatur in ho[c] ꝙ homines baroniarũ consu[e]uerũt dños suos iuuare in f[i]liã maritãdã,iuxta eorũ pos[si]bilitates. Et ita obseruauer[ũt] mihi Guidoni Papę homin[es] mei, uillæ meæ sancti Alba[n] in baroniis:qui mihi deder[ũt] lxxx.florenos,quãdo marita- d ui Frãciscã filiã meã cũ nob[i]li Guidone de Doresia mãd[a]menti Voyronis. De mater[ia] huius qõnis scripsi ĩ notabi[li]- bus meis, in §. ꝙ Imperat[or] e &c.Sed an pro filia secũda m[a]- ritãda dñs possit homines s[u]- f os talliare:uide ĩ l.statuimus. C. de cõsulib. & nõ sparge[n]. lib.duodecimo.& ꝙ nõ deb[eat] f talliare pro secundo matrimonio,uidetur textus ĩ l. bou[em] in §.primo.ff. de uerbo.sig[n]. a Et tradit ibi Specu.] *Non p[o]nit ibi formam libelli:sed in §* que.

quen.in uer.cæterum.& in ti.de ma.& obe.uersi.eo modo.

b In ti.sacraméta cuiuslibet uasalli.] *Hæc rubrica est in uersi. parte summæ libellorũ super iure ciuili.i tractatu đ officio iudicis*

c In quatuor ultimis casib. Io. An.] *Ipse aũt ibi ĩ addit. ĩ uer.si quis.refert nõnullos tenuisse cõtrariũ.non tamen in iiij. ultimis casibus.sed ĩ trib. uidelicet.ĩ iii. iiii.& vi. nã pro v. ipsi inducũt ĩ ar.in authẽ.ut cũ de app.cogn. §.causas aũt uer.quãlibet đ prædictis.et §.si unũ.col. viii. uerũ quidã de cõsue nihil ibidẽ dicũt minus quoque đ Io.And.qui illos saltem expreßè non sectatur: sed illorum opin.refert prout ibidem in uer. uasallus facere uidetur dominus Bald. qui refert dictam opin.Spe.*

d c.licet in fi.] *Illud c. uř facere pro opi.Spe.nã licet illa causa nõ sit sufficiens, ad feudum admit. est tñ no.in Gratio.ut ibi innuit gl.ĩ uer.si admittere, ergo &c.*

e Spe.] *Do.Alex.de Imo cons. 43. an comes poßit &c. amplectitur sententiam Spec.ut ibidem in ii. col.uersi. sed præmißis non obstãtibus.*

f Statuimus.] *Vult allegare l.sancimus.i.in fi.& ibi est arg.quòd non poßit dominus suos uasallos iterato talliare,pro filia secunda nuptui tradenda.*

SVMMARIVM.

1 *Litis contestatio in omnib. nõ est necessaria.*

2 *Curia parlamenti an poßit committere aliquam causam tractandam summariè et de plano*

QVAEST. LVIII.

De stylo & cõi obseruãtia huius curiæ parlaméti,in *quibuscunq;
1 causis ét maiorib.de necessitate,lis nõ cõtestat̃,nec obseruatur ordo.de quo gl.facit mentionẽ ĩ l.prolatã.C. de sent.& inter.omniũ iudi. Quia partibus in eorũ iurib. exauditis, proceditur ad diffinitionẽ & determinationẽ causarũ summariè,simpliciter,& de plano sola facti ueritate inspecta: iuxta dispositionem clemẽ.sępe
2 de uerborũ signifi.*Sed an curia parlamenti poßit cõmittere aliquã causam tractãdã sũmarie,simpliciter,& de plano &c.uide quæ scripsi infrà, q.198 Verum, quia in aliis curiis temporalibus & spiritualibus præsentis patriæ ser
3 uatur cõtrariũ:* Quæro an ĩ
a ca.app.debeat lis contestari.a uide Henricũ Bohic in c. pertuas.de ap.Et quid in cã nul-
b litatis b est:uide Spe.ĩ ti.đ lit.
c cõtesta.§.i. uer. c quid de cã nulltatis. Sed quid de cã de-

 ser-

sertionis appe. an in ea debeat lis cōtestari: vide Pe. Iac. in c.
d ap. §. fi. *d* de modo proceden di in dicta curia parlamēti: vide et quæ dixi j. q. 369.

a Quæro, lis cōtestari.] *Dicendum est litis contestat. in causa appellationis non esse necessariā. ita dicit gl. in uer. illud. in l. fi. §. illud. C. de tēpo. app. & do. Inno. in c. Raynal. extra de test. in gl. in uer. contest. et do. Odofre. et Bal. in alle. §. illud. hoc intellige uerū altera parte absente. Sed utraque parte præsente debet lis cōtestari. No. per do. Bar. in d. §. illud. & do. Io. Pe. de Ferra. in forma libelli ap. in gl. in fi. et Pe. Ia. de Are. in practica libellorū tit. in causa ap. in §. item est notādū.*

b Et quid in causa nullitatis.] *Profecto idem est quod in causa ap. quando incidēter et coniunctim cū ap. mouetur, quia incidentia sapiunt eandē naturā. secus aūt, quando seorsum causa nullitatis moueretur. d. Bal. in d. l. fi. in §. illud. C. de tem. appel.*

c §. i. ver.] *Vult allegare §. quando. qui est quintus in ordine illius ti. et ibidem in uer. quid de causa. uidetur sentire lit. contest. non fieri in causa nullitatis,*

d Sed quid, &c, §. fin.] *Ipse aūt uidetur innuere, quòd sic. principaliter tamen non tangit hanc quæstionem: sed ex præmissis ibi. infert, quòd exceptio trangressus facta in libro anni est fori clinatoria.*

SVMMARIVM.

1 *Mulieres et ex eisdē descēdentes an succedant ī rebus feudalibus*

2 *Feudalia redacta sunt ad instar patrimonij, quo ad ius succedendi. Et an in alio casu. nu. 5.*

3 *Verbum, sine hærede, in materia feudali quō accipiatur.*

4 *Feudorum liber an fidem faciat apud omnes.*

QVAEST. LIX.

Secundū vsus feudorum mulieres & ex eisdē descendentes non succedunt in rebus feudalibus, vt in c. de succes. feud. & de gradib. succedēdi in feudum c. i. Nisi
1 * hoc pacto feudū fuerit acquisitum, vt ēt filię succedāt, tūc filiæ deficiētibus masculis ī feudū succedēt. vt i d. c. de
a gradib. succesio. *a* Itē ēt filii naturales ēt legitimati non succedūt ī reb. feuda. ī c. ad-
b priuus. *b* si de feu. fue. cōt. 4 ponit gl. ii. circa fi. ī c. i. de natu. succes. feud. & ita fuit op. Cy. ī auth. sed & si qs. C. de
c cū. nup. & Hō. Bohic ī c. per venerab. ex̄ q. filii sint legi. Hos & Io. An. ī c. lator. de re. iuris
2 * verūtn̄ hodie consue. gnāl. 5 feudalia sunt redacta ad instar pa̅trimonialiū, quo ad ius succedendi

cedēdi:ut not.Io.Fa.ĩsti.ĩ ꝓœmio.& đ emp.& uē.circa pri. & đ legi.patro.tutela circa fi. Et Iac.đ bello uisu ĩ ti.ex qb. cau.feud.amit.circa pri.ita ēt seruaẽ de cõsuetudine in hac patria Delph.quæ cõsuetudo ĩ hoc dominaẽ in c. Robertus de orto.de feudi cog.ĩ feudis. col. x. *d* ita ꝙ mulieres & ex eis descēdentes,& silr filii naturales legitimati succedũt ĩ feudalibus quia natura feudi ſm diuersas regionũ cõsuetudines est diuersimodè terminãda;ut dicit Host.in summa đ feudis.§.apud quē.uer.finaliter &c. Et ita ēt seruaẽ in iudicãdo,tã in hac curia parlamẽti,quã in ceteris pñtis patriæ Delp.in hac materia*feudali uerbũ,sine hærede,ĩtelligiẽ, id est, sine filio masculo. & nomẽ filii accipiẽ ꝓ quolibet descēdēte ex linea masculina.ut not.Bal.in c.si cliētulus.de alie.feu.uer. & si clientulus.uide quæ dixi de uerbo
4 hæres.ĩ.q.591.An * aũt liber feudorũ faciat ius apud oēs, & cõsuetudo localis deroget cõstitutionib.feudorũ,dixi ĩ. q.297. Quia s.scripsi : ꝙ iura feudorũ sunt redacta ad istar patrimoniorũ,quo ad ius suc
5 cedēdi.* Quæro si in aliquo alio casu præterquã ĩ iure succedēdi sint redacta ad istar patrimoniorũ.dicoꝙ sic,uidelicet ĩ legãdo,ĩ donãdo ĩ cã m dotis & ĩ alienãdo,ut dixi ĩ q.297.

a Nisi hoc pacto,&c.đ gra.suc.] *Et c.i.§ et qa uidimus.§ his.qui feu.da.po.et ibi d.Bal.ĩ v.co.ĩ uer si.q̃rit gl.põnẽs post gl.tres casus, in qbus fœmina succedit ĩ feudũ, uidelicet qñ nominata est in inuestitura et qñ feudũ redimit à dño et qñ dñs ei dedit ꝓpter seruitiũ patris:qbus casib. ab aliquo ex parẽtib. nõ ẽ inquietãda. et ibidẽ d.Aluar.in 7.col. uersi. not. ꝙ fœminæ. ubi dicit, quod realiter fœminæ remoueñẽ a succ. feu. nisi feudũ esset eius natura uel q̃litatis, ut succedere possẽt.*

b In adoptiuus.] *Vult allegare c. naturales.& ibidem d. Aluarot assignat rationem huius dicti.*

c c.lator de reg.iur.] *Illud tale c. nũquã memini me sub regulis iuris legiße.uerũ quidẽ recolo, me qñq; uidisse et plegisse capitula, sic exordiẽtia,uidelicet,lator p̃sẽtiũ. quorũ unũ situatũ ẽ sub ti. de re iud.alterũ in ti.de pig.tertiũ uerò intra rub.qui fi. sint le. hoc ult.c. arbitror ip̃m allegare uoluisse.*

d Col.x.] *Id ẽ,cõsuetudo feudi.do. Bar. in rubro extrauagã. ad reprimẽdum multorum facinora.*

SVMMARIVM.

1 *Delphinalis patriæ consuetudo fert,ut Iudices delegati à Prĩcipe,possint mulctare,*

QVAESTIO LX.

LIcet de iure iudex de-
1 legatus nō* possit mul
a ctare, nisi in casu.l.ii. *a*
C. de sportulis. vt dicit Bart.
in l.i.ff.si quis ius di.nō obtē.
de quo plenius per Host.&
Imo.in c. de causis. extrà de
b of.del. tñ de consuetudine *b*
gñali pñtis patriæ Delph.iu-
dices delegati a principe pos
c sunt mulctare. *c* & ita vidi
seruari. An delegatus à prin-
cipe possit subdelegare ea,
quæ sunt meri & misti impe-
rii? vide plene per Bar. in l.i.
C. qui pro sua iurisdictione.
An delegatus possit eius sen-
tentiā executioni demādare?
Dic aut est delegatus à princi
pe, & pōt. Aut ab ordinario,
& non pōt, nisi spāliter fue-
rit sibi cōmissum, vt dicunt
Bart.& doct. in l.à diuo Pio.
§.i.ff.de re iudi. §. si quis con
tra clericum.ex̃.de fo.cōp. &
in c.cū ecclesiarū.de off.ordi
na. & ita seruat consuetudo
curiarū præsentis patriæ. Et
vide, quæ circa hoc plenius
scripsi in notabilibus meis in
§.delegatus à principe. & §.
seq.fol.63.ver. An arbitri sen
tentia demandetur executio
ni. Oldr. dicit quòd non, ubi
à pœna appellationis, sed agi
tur ad pœnā, aliàs sic, vt in l.
Iudæi. C. de Iudæis. & ff. [de]
re iudica.l. à diuo Pio.i pr[in.]
licet sint gl.contrariæ, in l. [a]
ptor.ff.de re iu.& ex̃. de a[r]
in cap. per tuas. Sed in c[asu] b
in quem debeat mandari e[xe]
cutioni snīa arbitri, quis [man]
dabit eam executioni? vi[de]
Bar.& doc.ī d.l. Iudæi. An [iu] c
dex cuius iurisdictione p[ro]
rogata possit mandare sen[ten]
tiam suam executioni, vi[de]
quæ dixi infrà q.77.
a In casu l.ii.] *Videlicet qua[ndo]* 1
executores seu nūtii sunt negl[igen]
tes, vel aliter, in eorū officio [de] 2
linquentes, possunt ab offici[o re]
moueri, et si res exegerit mul[cta] 3
ri, et etiā corporaliter puniri [...]
co, q̃ tm̃ pñt delegati remou[ere]
et aliquē executorem instit[uere]
snīa et electione delegantis,
ibi d. Azo. licet d.Bar.dicat [de]
gatos eligere et remouere ele[...]
posse. Itē ēt mulctare. sed nō [...]
tū, inquātū faciunt ordinar[ii]
ibi dicit d. Cy. Delegati āt nō [...]
fligunt mulctas corporales,
leuem mulctā tātum corpor[alem]
qdē punitionem, et magnā m[ul]
ctā maiori iudici referunt, q[uo]
tenus culpæ qualitas expos[cit]
cinoroso debite inferendā. [...]
do. Bald. iuncto text. innuen[te]
Et hunc locum uendicare [...]
tur delegati à principe, ac [dele]
gati ad vniuersitatem cau[sarum]
vt colligit̃ ex gl.in vers. sup[...]

re. Præmiſsa inducunt ĩ arg. ad multas vtiles quæſtiones. Sub cõ pẽdio pſtringit per d. Cy. et latius tangitur per dominum Bald.

b De cõſuetudine.] *Ampliat. n. iuriſdictionem conſuetudo, per Bald. in l. oĩbus. in prin. ii. col. ver ſi. ii. modo. ff. ſi quis ius di. nõ ob.*

c Delegati mulctare.] *Ad hoc optimè facit, qđ hr̃ et ſcribitur p do. Inn. ĩ c. i. extrà, de offic. deleg.*

SVMMARIVM.

1 *Submiſſio debitoris ad carceres, an ſit obligatio ualida.*

2 *Iurãs tenere obſtagia, et tãdẽ nõ hẽt vñ viuat, et ſoluat, an excuſet*

3 *Incarceratus p debito fiſcali, poterit ne retineri p debito priuati.*

QVAEST. LXI.

Aliquis pro debito pecuniario ſe obligauit ad carceres iudicis, vel ad tenendum obſtagia, donec ipſe ſoluerit creditori: vt
1 videmus quotidie fieri: *an
2 valeat talis obligatio? *a* & videtur q non vt. C. de actio. & obliga. l. obſes. Contrariũ tenet Io. Fabri. inſtitutionum de iure perſonali. §. fi. ĩ fi. Maximè, vbi interuenit iuramẽtũ: vt ibi dicit Io. Fabr. & ita ſeruatur de conſuetudine ge
b neralib curiarũ pſentis patriæ Delph. Et notanter ſ. dixi, de illo qui ſe obligauit ad carceres iudicis, quia non valet obligatio ad carceres partis
c priuatæ: *c* vt not. in l. obſes.
2 *Sed quid de illo, qui iurauit tenere obſtagia & non habet vnde viuere vel vnde ſoluere, an excuſetur. vide Hen. de Bouéco. in auth. ſacramẽ. C. ſi aduer. ven. in ſua repe. in materia cauſæ efficientis. immediatè circa fi. Et hæc pcedunt in debitis priuatorũ. In debitis aũt fiſcalibus fit incarceratio, ét pro debito pecuniario ex priuilegio fiſci, ét ſi debitor non ſe obligauerit ad carceres: iuxta l. nemo carcerẽ. C. de exac. trib. lib. x. quã l. repetit do. Ang. đ Peru. Sed quid de clerico, qui ſe obligauit ad tenẽdũ arreſtum? uide Io. Fab. inſt. đ actio. §. is quoque. alias. §. cum eo quoq; . *d*
d De arreſtatis & incarceratis, & de cõtractibus, q ibi fieri phibent: vide infr. q. 253. An creditores firmarũ, curiarũ, & aliorũ iuriũ Delph. poſſint cõpellere debitores ſuos ad cãm firmarũ p incarcerationẽ pſonarũ ſuarũ ad ſibi ſoluẽdũ. vide q. 207. De bñficio ceſsionis, qđ dat incarceratis, vid. q. 211. &c. *An incarcera
3 tus p debito fiſcali poterit recõmendari & retineri pro debito priuati? dic q ſic, ſm An
e ge. de Are. ĩ d. §. eũ quoque *e*.

An ua-

a An valeat talis obligatio.] *Dicit do. Inn. q licet nō teneat obligatio pro libero homine, vt ius constituatur, eo tamen detineri pōt qualitercunq;, ut fiat qd' conuenit, ut in c. ex rescripto. extr. de iureiur. et ita intelligit tex. in c. lator psentiū, iuncta gl. i. extrà de pig. ubi hr quòd liber hō non pōt pignorari seu pro debito detineri. licet glo. dicit quòd ex consensu libera persona obligari potest. s. obstagio. Ad hoc vide do. An. in nouel. in alle. c. ex rescripto in i. & vlti. colum.*

b De consuetudine gnali.] *Spe. dicit hmōi consuetudinē esse generalē, ut qs obses retineri possit. ij. parte titu. de renun. et conclu. xi. uer. item est beneficium.*

c Partis priuatæ.] *Idē vr sentire ferè formaliter d. Bal. in addit. ad Spe. i uer. pen. suarū add. qui incipit, ualet pactum.*

d §. cū eo quoq;.] *Aliàs incipit. §. eū quoq;, et ita exorditus legit apud do. Ang. de Are. penes vero d. Io. Fa. ostēdit, annotatus, is quoq;. Melius āt stat. §. eum quoq;. et hoc pp nomē adiectiuū, s. spoliatū et verbū dānari, infinitiui modi. positū in fi. tex. illius. §. eū quoq;. Et sic cōstruit, eū quoque et c. inhumanū. n. erat spoliatū fortunis suis, insolidū dānari.*

e Ang. in d. §. eū quoq;.] *Videlicet in 3. col. in uer. aduertas tamen. Et ibi uide cautū consil. d. Bar. qd' dat cōtra debitorē domū exire nolentē. Et p hoc q in simili casu debitor priuati possit recommendari, alleg. no. per d. Bart. in l. ii. §. fi. ff. d. cus. reo. et i sua diff. 6. in ordine. inci. lapsus fuit corpus et c. ubi arguit ultro citroq; uiginti rationibus, denique distinguendo soluit quæstionem.* b

SVMMARIVM.

1 *Subdito licet se eximere à dominica ptāte, ob atrocem sæuitiā.* c

QVAEST. LXII.

SI quis Baro, aut bannatus hńs * hoīem subditū & iurisdictionabilé, si 1
a grauet de persona atrociter, & in carcere, vel aliàs dńs noster Delph. seu dicta curia parlamenti pōt eū eximere totaliter à iurisdictiōe & subiectione talis Baronis vel bānareti, ēt ex officio iudicis: posito q talis hō oppressus & grauatus non conquerat. Ita dicit
b Io. Fab. b insti. de his qui sui vel alie. iur. in §. fi. in fin.
c Idē dicit Bart. c in l. i. ff. eo. ti. Et istud seruat de stylo curiæ parlaméti pñtis patriæ Delphi. & pro hoc bene facit... nones. C. de epis. aud. Ita tenet ēt Bald. in feudis. in tit. de pace teněda, & eius violatoribus. in §. publici latrones.

a Atrociter.] *Ideò dicit, atrociter, qui*

q̃a moderata sęuitia vñr pmissa dominis in subditos suos arg.i.q. i.no.d. Ang. de Are.in §.ĩ ptãte. 3.col.uer.in ea.gl.ibi. vt inst.de his qui sunt sui vel ali.iur. et faciũt no.eo.ti. per Christo. Por.ij. col.in addi. adde q̃ hodie. et ibi Ias. May.in add.eiusdẽ ĩci.no.ẽt
b Ita dicit Io.Fab.] *Ipse ãt nõ ita dicit, sed innuit in uer. & nota ex hoc.§.dũ dicit, et super hoc debet iudex ex officio prouidere.*
c Dicit Bar.] *Parũ ibi per d.Bar. sed plenius per d.Bal.ff.e.ti.in l. si dñs.§.licet dñorũ,in i.no.et in vers.itẽ no.puniri. & in uersic. item not.quòd caer.*

SVMMARIVM.

1 *Iudæus quid peccans in fidem Christianam, ab utro iudice sit puniendus disting.*

2 *Sabaudiæ iudex laicus cognitionem & iudicium Iudæorum blasphemantium fert.*

QVAEST. LXIII.

FVit corã me tractata q̃dã inquisitionalis * 1 cã ex cõmisione mihi facta p do. nr̃m Delph. inter procuratorẽ fiscalẽ ex vna parte, & quẽdã Iudæũ tunc cõmorãtẽ in villa Cristæ Arnaudi. Sup eo, q̃ inculpabať ipse Iudæus, q̃ ipse in vilipendiũ beatæ Virginis Mariæ fecerat turpem sonũ ante eius imaginẽ, ante hospitale, extrà & propè mœnia dictæ villæ Cristæ. De qua cã dubitaui posse cognoscere, credens q̃ eius cognitio spectaret potius inquisitori fidei siue hæresis aut saltẽ iudici ecclesiastico, quàm iudici seculari. a Quia rõne delicti Iudæus sortiť forũ ecclesiasticũ, vt in c.postulasti.extrà de Iudæ.& nota. eo.tit,in c.quorũdam:sed credo q̃ de ipsa cã potui cognoscere, p l.Iudæos, C. de Iudæ. nec cognitio huius spectabat inquisitori: q̃a eius officium est limitatũ in c.accusatus. §. sanè. extrà de hæreti. b Et iõ de ipsa cã cognoui. Et q̃a pars fiscalis eius intentionẽ non probauit dictũ Iudæum ob rẽ non probatã absolui. Fateor tñ q̃ iudex ecclesiasticus põt in hoc casu iudicẽ tpalẽ puenire c, & de hac cã cognoscere, per d.c.postulasti.* 2 Silr ẽt in patria Sabaudiæ iudex laicus cognoscit de istis blasphemiis contra Iudæos:ut in lib.i.statutorũ nouissimorum Sabaudiæ,& in c.si quis Iudæus. Et ibi ẽt statuiť certa pœna talibus Iudæis blasphemantibus Deũ vel sanctos, imponenda videlicet fustigationis & pilorizationis per certos dies, & certas horas &c.

a Inquisitori, &c. quàm iudici seculari.] *Quo aũt ad hmõi dubiũ, vr̃ distinguendum, utrum*

Iudæus

Iudæus deliquat ĩ his, quæ ꝓpriè saperẽt hæresim ĩter Christianos, et tũc illius punitio spectat ad ĩqsitorẽ. Sinautẽ delinquat extra hũc casũ, in aliquo criminũ oĩno ecclesiasticorũ, de quib. in cæũ sit generale. de for. cõp. tũc cognoscet ordinarius ecclesiasticus. Ubi uerò crimẽ eẽt oĩno seculare ĩter Christianos, ut homicidiũ, furtũ etc. talia, tũc iudex secularis puniet Iudæũ. Verũ dũ crimen uř mistũ, utputa scriptũ dictum uel factũ in contẽptũ fidei Christianæ tũc locus erit præuẽtioni. Et si iudex ecclesiasticus p̃ueniendo puniuerit, et nõ sufficiẽter, nõ prohibẽt iudex secularis iterũ punire. Deniq; est aduertendũ, ꝙ si iudex ecclesiasticus uideat se nõ posse punire Iudæum, debet eum cõmittere iudici seculari puniẽdũ. Ita colligitur ex scriptis do. Fely. in c. postulasti. extrà de Iudæis.

b Extrà đ hæreti.] *Videlicet li. vi*

c Ecclesiasticus tẽporalẽ præuenire.] *Quia (ut prædictũ est) crimẽ istud est mistũ. et ideo potest uterq; cognoscere, et hoc sentire uř do. Old. cõsi. 36. in prin. infrascripti sunt articuli. in uer. ad septimũ et ultimũ. et ille qui p̃uenit. erit potior, ut hìc dř. et ĩ ar. post l. inquisitori. dictũ est supra.*

SUMMARIUM.

1 *Iuramento partis de impedimento, an stetur?*

2 *Impedimẽtũ iustũ quod dicatu*

3 *Causæ an debeãt summariè iu mento partis terminari.*

QUAEST. LXIIII.

SI altera pars litigãtiũ,
1 dicta curia *parlamẽti
legat aliquod impedim
tũ, ꝓpter quod dicat se nõ
tuisse ad iudiciũ uenire, &
pellationẽ suã infra tp̃s sta
tũ introduxisse, aut testes su
examinari fecisse infra term
nos sibi præfixos: aut ĩstrum
ta sua in causa sua produxi
ꝓpter niues, pluuias, inun
tiones aquarũ: aut propter p
stẽ in sua domo particular
aut generalẽ in loco suo, au
aliàs quomodolibet se impe
tũ fuisse asserat: An stari de
at eius iuramẽto ad probati
nẽ talis asserti impedimẽti
an. An. in nouella. ĩ c. i. de d
& contuma. li. vi. recitat op
niones: & dicit, ꝙ aliq dicũ
ꝙ tale impedimẽtũ debet p
bari per testes uel instrm
q. i. c. præsentiũ. de rest. in in
teg. c. ex literis. §. fi. Alii dñ
ꝙ sufficit probare per iura
tũ. 22. q. i. c. i. maximè, cũ u
teste: ut ĩ c. ex insinuatione
materia de procurat. hoc
casu uidetur sufficere semi
na probatio. extrà de resti
teg. c. ex literis. & c. cũ Be
extrà de re iud. Tamẽ ipse
An.

Andr.quē ibi sequitur Dominicus de sancto Gem.concludit hoc relinquēdū fore arbi-
a trio iudicis, *a* qui habebit cōsiderare qualitatē ꝑsonæ, & impedimēti,quod opponiť,& alia adminicula. Quandoq; exiget probōnē plenā:quandoque exiget iurm. iuxta ea quæ hñr in c.fi. extrà de iureiur. & quod no.86 distin.in c. tanta.& ibi ꝑ gl.de hac materia aūt tangiť ꝑ Io.de Are.in l.scire.§. sufficiat.ff. de excu. tuto.Ecce tñ quid circa hoc vidi obseruari in hac curia parlaméti: qa quādoque pars impedita tradit articulos deducētes impdimētū: & tūc admittunť tales articuli ad ꝓbādū ꝑ testes:& si nō ꝓbet. nō audiť. Si verò pars petat se admitti ad iurādū super tali impedimēto,& dicat se aliter nō posse ꝓbare: & sit honestus & bonæ famæ, tūc admittiť eius iuramētum,& subueniť ei circa id quod omiserat facere, ꝑꝑ tale impedimentū. & hāc par-
b tē tenet Spec. *b* in tit. de app. §.nunc breuiter.uer.quid ergo.Idē Sal.ī l.ꝑses. C. de app.
c Idē ēt tenet Inn. *c* in c.ex literis.extrà de resti. in integ. ī fi. Idē ēt tenēt dñi de Rota de-
d cisi.250. *d* &,ꝓ hac parte fuit iudicatū i hac curia,M.cccclix.die verò secunda iuridica post quasi modo, vide & j̃.q.
2 ccv. * Sed quod dicať iustum impedimētū?vide gl.in c.quā sit.sup verbo,iusto impedimēto de elect. lib.6. iuramento ēt probať interesse. Bart. in l. interdicto.in princ.ff.de vi & vi arma.Itē si debeat stari iuramēto executoris, vel iurare sup cōplemento relictorū ad pias cās.vide j̃.q.cccccxiiii.
3 * Itē an summariè causæ debeant iuramēto partis terminari?dic secundū Bart. ꝙ sic, qñ sunt modici aut nullius ꝓ iudicii.& vide plen.ꝑ Ang.de Are.in l.à diuo Pio.§.si super rebus.ff.de re iudi.& plenè ꝑ Bar.in extrauag.ad repri.&c. & idē Bar.in l.i.§.i. de ff.ꝓto. stipu.

a Relinquēd.fore arbi.iudicis.] *Host.in d.c.i.de do. & contuma. lib.vi.scripsit quod istud erat arbitrio iudicis relinquēdū, cōsiderata qualitate personæ & honestate,& mō impedimenti famaque; & aliis adminiculis,et his pensatis plenam probationem exiget, uel defert iuramentum. & hanc sententiam do. Arch.satis credit æquam, ut dicit in d. c.i. & eam amplectitur do.Io.And. post eum do.Pe.de Anch. in fine sui commenti sæpe.d.c.i.*

b Specu.] *Aduerte, quòd Spe. loquitur in casu, quo propter nimiam distantiam loci probatio*

est

eſt difficilis: ubi uerò probatio eſſet facilis, tunc iuramentum non eſſet ſufficiens probatio. ut ibi dicit do. Io. And. ſuper Spec.

c Inn.] *Illud aũt quod ibi dicit do. Inn. uendicat ſibi locũ in caſu illius c. ex literis. quod loquitur in cauſa matrimonij, cuius fauore ſtatur iuramento proponentis cauſam abſentiæ.*

d Rota deci. 150.] *Vult allegare Ro. deci. 155 ti. de app. ſi certus. & addi. alia, circa fin. et attende q̃ Ro. ibi loquit̃ in caſu, in quo loquitur Spe. uidelicet, q̃n impedimentũ p teſtes pbare nõ potuit proponens. Et iõ ṽr dicendum ex præmiſſis, quòd ubi impedimẽtũ aliter probari nõ põt, propter loci diſtantiã, aut alias, tunc inſpecta cauſæ et pſonæ qualitate, ſtabitur iur̃o. ubi uerò aliter probari poſſet, dicit tamen ipſe impedimẽtũ proponens aliter ſe nõ poſſe, niſi medio iur̃o probare: & tũc nõ ſolũ cõſideratur bonitas perſonæ ac qualitas & quãtitas cauſæ, uerũ etiã ponderãtur modus impedimenti, et fama, ac alia adminicula. c. præterea. & c. in noſtra.*

SVMMARIVM.

1 *Clericorum depoſitiones ſine ſuperiorum licentia, reprobãtur.*

2 *Clerici uel monachi fugientes depoſitionẽ, an poſſint per iudicẽ laicum cogi?*

QVAEST. LXV.

LIcet de iure cleric
maximè deſeruiens
1 cleſiæ, * nõ poſſit fe
teſtimoniũ corã iudice lai
ſine licẽtia epi: vt dicit Inn
c. i. extr. de iura. cal. maxi
religioſi ſine licẽtia eorũ ſu
rioris: vt in c. ii. ex̃ de poſtu
la. Tñ de ſtylo & cõi obſer
tia huius curiæ parlamẽ
aliarũ curiarũ Delphina
depõnes taliũ ſi velint dep
nere, nõ reprobant, nec inu
dant defectu authoritatis
rũ ſuperioris. Sed tãta fid
rum depõnibus adhibetur
ſi authoritatẽ & licẽtiã ab
rũ ſuperiore obtinuiſſent:
quid ſi tales clerici aut mo
chi nolint deponere corã iu
2 ce laico, * an cogi poterit
iudicẽ laicũ? Circa hoc di
guendũ eſt: quia aut produ
tur ĩ teſtes in cã ciuili aut c
minali. Si in cauſa crimi
nõ cõſueuerũt cogi per iu
cẽ ſecularẽ, ſine licentia e
a ſuperioris: *a* videlicet ab
ſi ſit monachus: vel epi, ſi
cularis. & de hoc habetur
l. idẽ puto. §. certi. ff. de b
b bertorũ. *b* Et nõ ſufficit
les religioſi iurent ad pec
ſed debẽt iurare ad ſancta
euangelia: aliter nõ valer
rum teſtimoniũ, ẽt de iu
no

nonico: vt in cap. nuper. extrà de testi. licet contrariũ seruet vt scripsi ĵ. q. 515. Aut producuntur in cã merè ciuili, & tunc si recusant, cõsueuerũt c cogi p iudicẽ secularẽ: per aliquã leuem coertionẽ: puta p arrestationẽ sui æqui, vel alterius leuis coertionis: quia si iudex laicus aliã grauẽ coertionem inferret in personã talis clerici, aut monachi, incurreret sñiam excõicationis, iuxta c. si quis suadente. vulgatũ. & c. fin. de immunitate ecclesia. lib. vi. Et ita semper vidi fieri obseruari tam in pñti curia, quàm in aliis curiis inferioribus Delphi. Vide tamẽ quot modis iudex laicus habet iurisdictionẽ in clericum. 23. q. 5. c. & prĩceps. & ibi pulchrã glo. Sed an religiosi possint esse testes in testõ vel codicillis. vide q̃ dixi ĵ. q. 507.

a Sine licentia superioris.] *Imò nec de licentia. si agitur criminaliter, ut per do. Gofre. in summa de testi. cogen. & Inno. in c. dilectorũ. eo. tit. Et de clerico hoc est planum: ut ibidem dicit do. Ioã. And. in nouel circa fin. quærẽrẽ quid de laico, qui fortè aspirat ad clericatum, idcirco in causa sanguinis deponere respon. honestum esset ipsum non cogi etiam in foro ciuili, quin ẽt nõ posset.*

b De bonis liberorũ.] *Ista iura nihil ad materiã subiectã, quinimo sic titulũ inscriptũ nunquã me legisse recolo. et ideò hmõi iura hic posita, mendosè & corruptè uitio impressoris fuisse existimauerim.*

c Consueuerunt.] *Pro hac consuetudine facere vr̃ argum. eius quod habetur in l. ij. §. si ff. de testi. Vbi prætextu consuetudinis põt quis alterius territorij, ad ferendũ testimonium cõpelli, ut dicit gl. i. in l. sed si quis. ff. quẽad. testa. aper. Sed contra, in authẽ. apud quos opor. col. vi. et ĩ auth. de sanctis. episco. in. §. Deo amabiles. colla. ix. & in capi. ecclesiã sanctæ Mariæ. extra de const.*

SVMMARIVM.

1 *Literæ præcisæ obtentæ super instrumẽto obligatorio habẽt uim & authoritatem rei iudicatæ.*

2 *Literæ compulsoriæ obtentæ super instrumento obligatorio, cum appositione diei, quid operentur?*

QVAEST. LXVI.

SEcundũ statuta Delphinalia literæ p̃cisæ obtentæ super instrõ obligatorio obtinẽt vim & authoritatẽ rei iudicatæ, et si in * contumaciã fuerint cõcessæ: & quæ lr̃æ præcisæ præter authoritatẽ rei iudicatæ, non videtur posse retractari: iuxta l. sub p̃textu.

textu. C. de re iudi. nisi remedio applonis nullitatis aut restõnis in integ. iuxta materiã ti. C. si ex falsis instrumentis. tñ de stylo pñtis curiæ parlamenti, si tales literæ præcisæ fuerint concessæ in contumaciã partis reæ, ad hoc debitæ citatæ, purgata ante omnia cõtumacia, per partẽ ream, per realem solutionem expensa-
a rum, a iuxta l. statuimus. C. de iudi. quæ locũ habet nõ solũm i actore, imò ẽt in reo: vt ibi dicũt docto. auditur postea reus volens apponere alterã istarũ exceptionum: videlicet excõicationis, trãsactiõis, solonis rei iudicatæ, pacti de non petẽdo, falsi: & pceptiõis ĩ sta-
b tutis Delph. cõprehẽsis. b Sed quid si incohetur processus super supplicatione, quæ nõ põt iustificari, nisi p testes, & pars rea nõ cõparet, an cõcedantur pcisè in cõtumaciã? vide quæ
a scripsi j. q. 99. * Sed quid dicemus de lrĩs cõpulsoriis obtẽtis super in strõ obligatorio cũ appositione diei, quid operentur? videtur quod tantũmodo habeant vim simplicis citationis. secundũ Bar. & Ia. But. in l. actione. C. transa. & Ioã. Fa. §. oium. insti. de act. sed secũdũ statuta Delph. sub rubr. de literis cõpulsoriis & præcisis concedendis, tales cõpulsoriæ habent vim petitionis. cred rem tñ, q aliæ literæ iudici les impetratæ ad postulati nẽ & expositionẽ partis ab aliqua iustificatione, per in strumentũ publicũ, si tales l teræ cõcedantur cũ apposi ne diei, q habẽt vim simpli citationis, secundũ Bar. in l. i. & An. But. & Io. Fa. in l cis suprà alleg. Sed an reus lens opponere alias excep nes contra compulsorias, q prà enumeratas in d. statu debeat audiri: vide quæ p scripsi in apparatu meo, q feci super dicto statuto de l ris cõpulsoriis & præcisis cedentis per discursum il tractatus.

a Realem solutionem expen *Sunt autem expensæ contu ciales statim soluẽdæ, antequ tumax audiatur. ĩ c. fi. ĩ gl ĩ expen. supra de dolo & con macia.*

b Statutis Delphi. cõprehẽs *Videlicet tit. de literis compu riis. capi. in quo quidẽ term Nota q septem sunt exceptio opponibiles. aduersus compu rias.*

SVMMARIVM.

1 *Sentẽtia, Condẽno te in xx seruata tibi exceptione s non ualet. Limit. nume. 2.*

QVAES

QVAEST. LXVII.

SI iudex * dicat, condẽno te in xx. reseruata tibi exceptione solonis, talis sententia nõ valet: vt dicit Bal. *a* in l. perẽptorias. C. sñiam rescindi non posse. Nisi (vt ibi ipse do. Bal. dicit) iudex * ita sententiaret ex magna & vrgentissima cã. & ita pluries vidi in iudicando obseruari in hac curia parlamẽti ex vrgenti cã. Quia quandoq; ipsa curia parlamẽti, qñ æquũ sibi vĩ reseruat ius probandi solonẽ parti condẽnatæ in executione sententiæ: præfigẽdo tamẽ sibi certum tẽpus, intra quod ipsam solutionẽ probare habeat. Et ita ẽt fuit factum in sñia lata per dictã curiã ĩ manibus Io. albi. in causa Hieronymi de Feliciano, & illorum de Toutana, die xxiiii. mensis Septemb. M ccccliiii. in quadam sñia fuit reseruata probatio solõnis xl. ducatorum.

Dicit Bal.] *In l. hic alle. in iiij. col. in ver. quæro. ubi format talẽ qõnẽ. Iudex dicit ĩ prolatione sentẽtiæ hoc modo: Cõdẽno te in xx. reseruata tibi exceptione solutionis & pacti. quibus probatis ex nunc te absoluo pro solutione huius qõnis. do. Bald. primò arguit pro parte negatiua tribus rõnibus, et totidẽ pro parte affirmatiua. Deinde soluit cõtrariũ, et denique resolultur in partẽ affirmatiuã, dicẽs, quòd putat iudicẽ hoc ex cã facere posse. et cã (ut ibi dicit) põt esse, quia urgebatur iudex tpe statuto à lege municipali, et sic nõ habuit amplius deliberandi consiliũ. et pro hoc cõcludere uidebatur do. Bald. in l. cùm iudex. ĩ uer. quæro quid si iudex per formã statuti. et uer. se. C. de sen. et interlocu. om iu Not. quòd realis ostensio ipsius instrĩ obligatorij in cõpulsorijs cum oppõne diei obtentis facta, aliqd opatur.* 1

SVMMARIVM.

1 *Tutor et curator nihil nisi expensas ab adultis uel pupillis repetere possunt.*
2 *Consules et syndici quid pro suis laboribus et uigilijs in Rempublicam petere possint.*
3 *Munus ꝑsonale gerere, qs dicat̃.*
4 *Syndicus & tutor, einsdem sunt iuris.*
5 *Negotiorum gestor, solùm expensas petere potest.*
6 *Salarium cum expensis quibus solui debeat.*
7 *Delegati ad vnam causam, an possint aliquid petere à partib. pro eorum laboribus.*

QVAEST. LXVIII.

DOminus Petr. Iacobi in tit. de actione mandati, contraria * dicit, ꝙ de iu-

ꝙ de iuř tutor & curator nullum salarium petere possunt à pupillis uel adultis: sed solũ expen. vt in §. tutores. inst. de obli. quæ ex quasi contractu. Quia dicit ipse, illi gerunt munus personale absq; detrimento aut erogatione sui patrimonii, vt l. i. ff. de mu. & hoc verũ, nisi iudex in donatione tutorum eidẽ tutori statuisset salarium, quod facere posset iudex, vt notatur per Bar. in l. in eos. ff. de tutelis. & in l. tutoribus. §. fi. ff. de admi. tu. Sed iuxta hoc quero de qõne, quã non reperio notatã p
2 doctores,* An cõsules & Syndici p̃sentis ciuitatis Gratioonop. q hoc anno currente M. ccccliiii. in redditione suorũ cõputorũ, petierũt salaria sibi solui pro certis viagiis & laboribus per eos ad cãm eorũ syndicatus sustẽtis, & pro nomine hmõi ciuitatis bene moti fuerint hoc petere. Ego credo ꝙ nõ, qa nullũ salariũ eis debeť, nisi tãtũmõ expẽsæ bona fide factæ, eadẽ rõne, sicut dicimus in tutore & curatore, qa sicut tutor et curator gerunt munus personale, sic ẽt syndici & consules ciuitatũ.
3 qa ille dř * gerere munus personale, qui gerit solicitudinẽ & vigilãtiã absq; erogatione sui patrimonii. vt notať plenè per Bar. & doc. in l. plac C. de sac. san. eccl. & ĩ l. rescpto. §. fi. ff. de mun. & hon. cũ sit eadẽ rõ in syndico
4 *ẽ ĩ tutore, idẽ ius statui de & siľr iudicari de syndico cut de tutore, iuxta l. nõ p ff. de legi. Et qa dicti cõsul Grationop. inter quos e Raynaldus Fabri, allegau runt consuetudinẽ, fuit p pterea summaria inquisi facta, qualis cõsuetudo c hoc hactenus obseruata set. Et fuit repertũ, per di curiã parlamenti multor relatione, ꝙ ipsi cõsules cõsueuerũt hře, nisi tãtũ sumptus & expensas per bona fide factas. Iõ in cõsil ĩ quo erãt oẽs dñi mei de lamẽto, & cõputorũ Delp fuit cõclusum, dictos cõsu nõ posse petere salaria, sed
5 lũ expẽsas. * Et istud est tãdum pro futuris syndic petere uellẽt salaria. Sed siľr negotiorũ gestor nõ
7 salariũ petere, nisi tãtũm pẽsas. ut ff. q satis. cog. l. Itẽ ĩ procuratore ad ne et mãdatario q nõ possun tere aliquod salariũ, nec actionẽ mãdati contrari nec officio iudicis, nisi fu cõuẽtum. l. salariũ. ff. m & C. eo. l. salariũ. Sed s sumptus bona fide factos

tere possunt actione mãdati contraria.ff.mãdati.l.idéque §.idem Labeo. Nisi excesserit mãdatũ:tunc.n.nõ possent ẽt expẽsas petere insti.mãda.§. is q exequit.Itẽ s lr testis nõ dẽt hẽre salariũ: qa nõ dẽt vẽ dere officiũ:vt in c.non sanè. b 14.q.5.sicut nec iudex,vt ibi iudex:tamẽ ex officio suo facit eis dari sumptus cõpetẽtes à producẽte eos,vt C.de test. l.qm̃ liberè. Testes.n.licet in lucro eẽ non debeãt,tamẽ officiũ eis non dẽt eẽ dãnosum, vt.ff. quẽadmodũ test. ape.l. sed & si quis.* Crederẽ ẽt, ꝙ si esset vnus laborator aut alius,q quotidie lucrant eorum dietas,ꝙ de iure deberẽt eis solui salaria qualibet die vltra expensas,alr officium esset eis dãnosum, quod nõ est dicendũ. Et ita seruat stylus curiæ pñtis parlamẽti Delph. citra testes.Sed quotidie videmus ꝙ D.nr̃ Delph. & spectabilis dñs eius cãcellarius cõmittũt cãs hincinde.An* ipsi delegati a ad vnã cãm,possint aliquid petere à partibus pro eorum laboribus? Pet.Ia. ubi s̃.dicit,ꝙ sic, ne labor sit sine lucro.& idẽ dicit ipse in iudicib. deleg. ab aliis ordinariis iudicibus. Et istud cõprobãt statuta Delphi.quæ volũt, ꝙ delegati recipiant à partibus unũ florenũ in princ.cãæ,& vnũ aliũ ĩ fi. cãæ.Itẽ silr ꝓxeneta hẽt salariũ à partib.l.1.ff. de proxenetis.Itẽ silr arbiter salarium à partib. potest recipere, videlicet vnũ aureum. vt C. de proximi. sacr. scri. l. in sacris. *b* li.12.

b *Nota, quod vbi cadit munus personale,tantũ absque erogatione patrimonii, nullum salariũ peti potest, sed tantum sumptus moderati.et hoc verum,nisi eẽt personis quibus ex officio dicit, vt ff. de ua. & extraordi. col.i. seq.Vel nisi eßet persona, q̃ consueuißet locare operas suas.ff. de præscrip. uerb.l.si tibi do. Io. Fab. institutio.de manda. §. finali.& quo ad hæc uide ibidem dominum Ang. de Aret. in gl. mercede uide de his omnib.Spe. ĩ ti.de salariis.in i.uol.et cõiunge cũ hac præsenti q.& habebis materiam salariorum expeditã.*

* *Et quid de ambasiatore reuerso in tertiis,an debeat habere salarium pro integro die. uide Bar. in l. de diuisione.ff.solu. matri. in fin.ubi concludit quòd sic.*

a An delegati.] *Iudices delegati à principe in cã maiori centũ aureorũ accipere pñt duos aureos ab una quaque parte, in contestatione litis, et alios duos.ĩ fi.et insuper arsisco percipiũt duas libras auri:ut in auth.đ iud.§.ne aũt.co.vi. iudices ãt delegati ab*

ordinarijs nõ est lege expressum quãtũ hr̃e debeant, sed in hoc fori cõsuetudo inspicienda est. Alicubi eñ eis p̃statur decima pars litis. alicubi xx. alicubi tertia. ita dicit d. Azo ĩ sum.C. de spor.

b In sacris.] *Videlicet in uer. & si apud arbitrũ. Item tertiales. quæ incipit, in sacris.*

SVMMARIVM.

1 *Compromitti non põt in iudicem ordinarium. Et quid ita.*

2 *Compromitti an possit in dominos Parlamenti Grationop. de causis beneficialibus, uentilatis in materia possessorij.*

3 *Mandatum speciale, an requiratur in compromisso fiendo.*

QVAEST. LXIX.

LIcet fortè subditi Delphi. cõpromittere non põt de iure in dominos
1 * meos huius curiæ parlamẽti, tanquã ĩ arbitros, cùm sint iudices ordinarii, põt tñ compromittere in eos tanquam in
a arbitratores, *a* & amicabiles compositores, s̃m do. Bart. de Sali. in l. si qui ex cõsensu. C. de episc. audien. Licet contrariã opi. tenerẽt Iac. de Raue. Pet. & Cy. vt ibidẽ refert Sal. Et rõnes quare non possit cõpromitti in iudicẽ ordinariũ, tanquã in arbitrũ, ponit ibi Sali. Tñ de stylo & cõi obseruantia huius parlamẽti seruatur opi. Sal. quia in ipsos dominos parlamenti cõpromittitur tanquã in arbitratores & amicabiles cõpositores. E[t]
b qñque ẽt tãquã in arbitros, prout factũ fuit in cã domini Clarimontis, & dñi Vignaci, vt suprà in 39. q. tetigi. E[t] ita toleratur & obseruat, q[uod] eos compromittitur, ẽt tanquã in arbitros iuris. Et ita permittitur per dñm Hũbertũ Delph. qñ. ipse instituit filiũ Delphinale: vt scripsi
2 q. 554. * Sed quæro iuxta præmissa, an de causis beneficialibus in hac curia parlamẽti materia possessorii ventilatis possit cõpromitti in dños parlamẽti. Vr̃ q̃ non. Nam de spirituali nõ põt in iudicẽ laicũ cõpromtti. vt in c. contingit. extrà de arbit. licet bene valeat cõpromitti in laicũ clericũ authoritate epi, vel ar-
c chiepiscopi. *c* vt in c. per tuas eod. tit. de arbitris. Sed in casu propositæ qõnis dico, q[uod] de tali re beneficiali in materia possessorii cõpromitti [potest in] dominos de parlamento: quia possessoriũ ẽt in beneficialibus non est spũale, sed temporale & plenè tetigi s̃. q. Et ita
3 vidi ĩ hac curia seruari. * Sed an in cõpromisso fiẽdo requiratur spãle mandatum: dic

sic;

sic: per c. tuas. extrà de arbit. in antiquis. De compromisso facto siue de præfixione termini, vide quæ plene dixi j.q. 310. De materia submissionis ad hanc curiam parlamenti, vide quæ dixi j.q. 370.

Possunt arbitratores.] *Ita tenent doc. Odofr. Cy. et Bald. in l. si qui ex cõsensu C. de episc. audi. et do. Bar. post glo. in l. sed si in seruum. §. si quis iudex. ff. de arbit.*

Et quandoque in arbitros.] *Istud etiam seruatur de iure canonico, ut dicit do. Bar. in alle. l. sed si in seruũ. §. si quis iudex. et do. Inn. in c. ex parte. circa fin. in sua gl. cognoscere. extrà de arbit. & eo. ti. do. Gofr. in summa.*

Episcopi vel archiepiscopi.] *Imò authoritate iudicis cãæ hoc fieri põt, siue ex delegatione, siue ex iure ordinario cognoscat, vt dicit do. Inn in d. c. contingit.*

SVMMARIVM.

Clausula frequens cancellariæ, Si uobis constiterit, &c.

Ordo iudiciarius, quando seruãdus in cõmissione causæ facta à Iudice.

Verbi, inquiratis, uis.

Executor mistus exceptiones admittere tenetur.

QVAEST. LXX.

IN cõmissionibus quæ cõceduntur quotidie per dominũ nostrũ Delphinũ, & in eius cancellaria, apponitur 1 vt plurimũ illa cla, * Si vobis de præmissis cõstiterit &c. Iuxta hoc quæro an partes, quorũ interest, debeant vocari & audiri antè, q̃ exequatur talis cõmissio. Dic ꝙ sic: quia aliter non dicitur nec põt constare de assertis in rescripto, nisi vocatis partibus, quorũ interest, & in figura iudicii: vt no. Inn. in c. dudũ. extrà de præsump. circa fi. Et ita seruatur in hac curia. Et de hac cla, si tibi constiterit ĩ literis iustitiæ vel gratiæ: vide plene & notabiliter per Bald. in l. nõ dubiũ. C. de legib. ibi, iuxta hoc quæro nũquid hæc cla &c. Et de materia rescriptorũ & clausularũ derogatoriarũ in scriptis apponi solitarũ, vide quæ plenè dixi in trac. p me Guido. Papæ compilato, qui intitulatur tractatus rescriptorũ & clausularũ derogatoriarũ, & non obstantiarũ in rescriptis principũ apponi solitarũ, * qñ prin- 2 ceps cõmittit cãm, si ponat in eo verbũ, cõpellatis, ordo iudiciarius est seruãdus. c, olim. de iniur. * Idẽ de verbo, in- 3 quiratis, vt no. in c. exhibita. de iudi. Idẽ dicatur de hac cla, si ita est, vel si tibi constiterit. vt no. Hostié. in d. c. exhibita. Idẽ si dicatur, vocatis partib. vel, vocatis euocãdis: vel, si veritate:

ritate fungant, vel cognita veritate: vel iustitia mediāte: vel sicut de iure fuerit : vel quod canonicū vel quod iustū. Talis em̄ delegatus à principe, debet in figura iudicii procedere. Idē si committit sub illa forma ea, quæ de bonis alicuius iuenerit alienata, studeat ad ius & proprietatē ipsius reuocare. vt tenet Inn. in c. epi-
a scopi. *a* de reb. eccl. non alie. Idē sup vsuris restituēdis, & super iniectione manū violētarū, & decimis. vt d.c. olim.
4 * qm̄ talis mistus executor *b*
b censetur, & exceptiones admittere tenet. vt de off. deleg. c. ex parte. lo ii. & C. si contra ius vel vtilitatē publicā. l. & si nō cognitio. & C. quæ res obl. pos. l. i. & sup oībus, quæ ad ipsam causam pertinent, recipit potestatem c. prætereà: de offi. deleg. & c. prudētiam. in fine. & ff. de iuris. om. iud. l. ii.

a Inno. in c. episcopi.] *Videlicet in prin. in gl. sua, ad ius ecclesiæ. iuncto ibi. item nō videtur nobis. Et circa fi. ibi. idem ꝙ dictū est, uideas de duabus clausulis, uidelicet quicquid post arreptū inueneris, inter attētatum vel post litem cæptā, studeas in statutū pristinum reuocare. In quolibet quoque procedendum est in forma iudicij.*

b Mistus executor.] *Executorum alii sunt meri, alii misti, uerò partim misti, partim ri. de quibus uide per do. In in c. decæterò. extrà de sen. & iu. vbi latius Ab.*

SVMMARIVM.

1 *Pars uolens deducere petit in beneficialibus, admitt ad corroborationem posse*
2 *Iura potiora qui probat in p rio, obtinet in possessorio. in teria interdicti, uti possid.*

QVAEST. LXXI.

IVdex laicus est iudex petens in materia poss rii causarū beneficiali quia possessoriū nō est spi sed tēporale: vt plenè di pra q. 1. Sed iuxta hoc qu
1 * Si agatur possessorio in ria tēporali, an partes deb audiri uolētes deducere m riā petitorii ad corroborat nē possessorii? Et vr ꝙ nō qn̄ agitur possessorio non
5 mittunt probationes de p
1 prietate. vt dicit Inno. a super hoc. in gl. magna ci fi. i ver. sed quę res quare extrà de renun. Credo tñ trariū per ea, quæ ponit in ti. de testi. §. nunc uiden in uer. Sed pone. ibi, dū tñ de mādato dñi nostri P.
2 Clementis &c. * Et facit in materia interdicti, vti p side.

fidetis. ille, qui potiora iura probat in petitorio. obtinet in possessorio: *b* iuxta ea, quæ legunt & no. in c. licet. extrà de prob. & facit c. ad decimas. de testi. spo. li. vi. & ita seruat stylus p̄ntis curiæ parlamenti, quia aliter nõ posset obtineri beneficium sine canonico titulo, iuxta regulam, iuris beneficiũ &c. Iuxta hæc quæro, an iudex secularis habeat aliquam coertionem in clericũ, & eius bonis spiritualib. Dic quòd sic, in tribus casibus, qui ponuntur per gl. in c. tua. lo i. de decimis.

Vt dicit Inn.] *Dictum domini Inn. non intelligitur in casu, in quo agitur interdicto recuperandæ possessionis. nã tali iudicio agẽti quæstio ẽt nõ canonicæ institutionis referri nõ põt, quia spoliatus ẽt si prædo foret, secundũ rigorẽ iuris ante oĩa uenit restituẽdus. ut in c. in literis. extra de resti. spo. & ibi est casus rotundus. ubi uerò ageretur interdicto retinendæ possessionis, tũc bene admittuntur probões concernentes titulũ seu proprietatẽ rei. Et de hoc est tex. apertus extrà eod. tit. c. audita querela.*

b Obtinet in possessorio] *Ita tenet d. Ang. de Are. qui hãc materiam non ineleganter prosequitur in §. quadruplex. vi. char. i. col. in fi. in uer. item dixi.*

SVMMARIVM.

1 *Iudex quo casu possit facere iterato examinari testes.*

2 *Testis iteratò deponens, si se referat primæ suæ depositioni, an ualeat depositio.*

3 *Testes an possint post didiscita testificata repeti super omissis interrogatoriis, si fortè nõ fuerint examinati secũdum interrogatoria tradita à partibus.*

QVAEST. LXXII.

1 QVando iudex * procedit ex officio, si testes p̄ secreta informatione examinati, clarè nõ deposuerĩt, aut al's attestões fuerint nulliter sũptæ, ipse iudex p̄t eos iteratò facere examinari ẽt post publicõnẽ & didiscita testificata, q̄a ĩ eo nõ ẽ aliqua mali p̄sumptio: vt no. Inn. c. cũ clamor. ex̃ de testib. Et ita ẽt tenet Bal. ĩ l. p̄sbyteri. C. đ epi. & cle. ibi: iuxta primã expositionẽ &c. Et ita vidi seruari ĩ hac curia ĩ pluribus causis fiscalib. motis & vẽtilatis ex offõ curiæ. a *a* Secus, si ad denunciationẽ partis priuatæ p̄p timorẽ subornatiõis, iuxta cap. frnitatis. extra de testi. Nisi attestões p̄tis priuatæ denũciãtis, eẽnt nullæ & ĩualidæ, puta defectu partis nõ citatæ visuræ testes iurare, aut alio uitio nullitatis. Tũc. n. p̄ viã restitut. in integ. ex clau-

ſula gñali ſubueniretur parti priuatæ: vt teſtes ſui iteratò examinenť, ñ obſtãte, ꝙ didi cerit teſtificata, ut dicit no. Io. An. ĩ c. auditis. eх̃. de ĩ ite. reſt. ĩ antiqs. Idẽ, ſi teſtis poſt examinationẽ reperiať excõi catus: nã tũc ẽt iteratò poſſet examinari. vt dicit Bar. ĩ authẽ. q ſemel. C. de ꝓbat. uide Frãciſ. de Zaba. ĩ cle. fi. de te

2 ſti. ita ſeruat. hæc curia. *Sed quæro iuxta hoc, quid ſi teſtis repetitus ſe referat ſuę primę depõni ĩualidę, an valeat eius depõ? vide Bar. ĩ l. legata inutiliter. ff. de leg. i. & Inn. ĩ d. c. auditis. De caſibus ſpũalib. ĩ quibus atteſtationibus publi catis poſſunt alii teſtes examinari. vide quæ ſcripſi in q. 124. & q. 201. in cã ẽt matri moniali pñt alii teſtes exami nari. publicatis teſtibus & didiſcitis. imò et poſt ſnĩam. pro quo vide not. in c. i. extrà de conſanguinit. & affin.

3 * Sed quid ſi teſtes non fuerint exa minati, ſ̃m interrogatoria tra dita à parte, an poterunt ſuꝑ omiſſis interrogatoriis repeti poſt didiſcita teſtificata? dic quod ſic, ſi interrogatoria par tibus pñtibus fuerint per iu-

b dicẽ admiſſa: vt not. Inn. *b.* ĩ c. per tuas. extrà de teſtibus.

a Secus ſi ad denunciationem partis priuatæ.] *Et hoc verum, niſi iudex ex officio repeteret te ſtes, propter confuſa ſeu obſcu dicta ſuarũ depõnum, vt ſcri d. Inn in c. per tuas et in alleg c. cũ clamor. et poſt eũ d. Io. A in no. et d. Fel. et ibi gl. mag et eſt menti tenendum, quod ſingulariter dicit do. Inn. vid cet, quod ẽt ad petitionẽ par poſt publicationẽ teſtes poſſe de nouo recipi. non autem ad clarandum dicta primorum ſtiũ obſcura, ſed ad cõfirman priorẽ probõnẽ ipſius ꝓducen Et huius dicti ponit exẽplũ pr Inno. et Io. An. ac Fel ĩ loco p*

b Vt not. Inn.] *Caue quia d. In non loquitur de hmõi interro torijs, quæ facit pars teſtib. p ductis cõtra ſe, de quibus & ru forma habetur per gl. in interrogatoria. in c. ij. de te li. 6. Sed loquitur de illis, q iudex habet facere ſuper ca lis, quæ ſunt circa principal gotiũ vel ei amplexa, vel pu ſub eis cõprehenſa, vt puta in ditur probari præſcriptio. In autem licet non fuerit capi tum ſiue articulatũ debet q rere de titulo de cõtinuation poris et de bona fide. De alii rò interrogationibus, quæ fi teſtibus ſuper circunſtantiis contingentibus principaliter gotiũ principale, de quibus in c. cum cãm §. i. ibi. et de ſi lis. extra de teſti. ſi iudex ali*

ueleas omiſerit. non eſt iterãda, iterrogatio, qm̃ tm̃ de his q̃rit, vt teſtiũ fides diſcernat. et iſtud eſt verũ, niſi ſuper hmõi fuiſſet articulatum. et tunc ſi articuli fuerint admiſſi, et iudex aliqd omiſerit, ſuper illis bene iteraretur interrogatio. Et ita intelligitur d. Inn. in al. c. per tuas in gl. neglig ẽter. N ã ĩerrogatoria, quæ fecit pars teſtibus productis contra ſe, non debent approbari ſiue admitti partibus pñtibus. Et illa non ſunt danda producenti et ſi iudex hoc faceret grauiter peccaret: cum hic nihil ſit aliud q̃ partem producentem munire in inſtructione, et ſubornatione teſtium, ut concorditer ad interrogata rñdeant, ne poſſit falſitas deprehẽdi. Propter. n. duo inuenta ſunt iſtiuſmodi ĩterrogatoria, videlicet ad deprehenſionem falſitatis, & inſtructionem iudicis ſiue recipientis teſtes. Ita no dixit doc. Io. An. in d. c. per tuas. in glo. ibi teſtes interrogari.

SVMMARIVM.

1 *Iudex ſecularis an poſſit facere capi clericũ in flagrãti crimine.*
2 *Clericus ſi ducat̃ per officiarios tpales, an poſſit eis ipune auferri*

QVAEST. LXXIIII.

1 IVdex ſecularis põt * capere aut capi facere clericũ in flagrãti crimine, & eũ incarcerare abſque metu excõicationis. arg. l. ii. C. de exhi. & tranſmit. reis, dũmõ ibi non ſit iudex eccleſiaſticus, qui eũ capiat aut capi faciat. 24. q. 4. non inferenda. *a* et c. ſeq. Et hoc verũ, dũmõ remittat eũ ſtatĩ iudici eccleſiaſtico, timore ſanctionis, c. nuper extrà de ſenté. excõ. et eorũ quæ dicit ibi Io. An. Et ita ẽt ſe hẽt ſtylus & cõis obſeruãtia oĩum curiarũ pñtis patriæ Delph. Qñq; tñ aliqui fatui officiarii tpales non in ipſo delicto, ſed poſt crimen cõmiſſum clericos capiunt et incarcerant, & qñque differunt remittere iudici eccleſiaſtico. Sed malè faciunt & incurrũt ſen. excõis ipſo facto: à qua nõ poſſunt abſolui, niſi per ſedé apoſtolicã, iuxta c. ſi quis ſuadẽte *b* diabolo. 17. q. 4. Et prius ſatisfacto parti læſæ & iudici eccleſiaſtico, cuius iuriſdictio fuit uſurpata. iux. c. pe. de ĩmu. eccl. li. 6. Et pmiſſa vera ſunt ĩ clerico ſoluto. In clerico ãt cõiugato *c* ẽt cũ vnica virgine, putarẽ dicẽdũ, ꝙ talis cleric⁹ poſsit capi p iudicẽ ſecularẽ ĩ flagrãti crĩe, ẽt in pñtia iudicis eccleſiaſtici, ſi non ſit in habitu clericali, nec habeat tonſurã clericalẽ, & non teneť talis iudex eũ remittere iudici eccleſiaſtico

siastico, donec ipsius per ipm iudicẽ secularẽ cognitio fit, si debeat gaudere priuilegio clericali uel ne. per ea quæ dixi
2 j̃.q.138.* Sed iuxta p̄missa, quæro q̄d si clericus ducat̃ p officiarios tpales, an poterit eis ĩpunè auferri. dic q̃ sic. q̄a cõmittũt illicitũ. p hoc allegatur l.i.§.hæc verba.ff.ne vis fiat ei, qui.& ff. ne q̄s eũ q̄ in ius vocatus.l.i.in fi. & ff.si q̄s in ius vocatus nõ ierit.l.ii.in fi. Q̄d' est verũ, vbi constat eũ eẽ clericũ, aliàs secus, vt ff.de iudiciis. l. si q̄s ex aliena. De hoc ẽt tetigi. j̃. q.579.ĩ fi. qñ & ex q̄bus causis q̄s possit capi, uide Bar. in l.cũ eo autem. ff.ad.l.Iuliam peculatus.

a Nõ ĩferẽda.] *Credo q̃ vult allegare capitulũ, nõ inferẽda. sed illud capitulũ cũ seq̄uẽti nõ dicit hoc: sed est ĩ arg. inducibile, iũcto c. nõ ĩuenit̃, cũ seq. ea. q. Istud ãt q̄d' hic dr̃, sentit d. Inn. in §. verò. i. ĩ gl. sua ex deliberatiõe, de s̃ñia excõicationis. iuncta sua gl. platorũ in fi. in c. vt fame eo. titul.*

b Iuxta c. si q̄s suadẽte.] *Credo, q̃ pœna illius c. nõ uẽdicat sibi locũ in hoc casu quo ad hoc vt absoluat̃ p sedẽ apo. nã loquit̃ illud c. si q̄s suadẽte. de illo, q̄ percutit clericũ temere, nõ de illo q̄ capit clericũ, de quo loquit̃ c. nuper. de sent. excõicationis. vbi non dicit q̃ talis teneat̃ p absolutionis bñ-ficio obtinẽdo conspectui Ro. pon. se p̃ñtare. ergo nõ ẽ dicẽdũ cũ nõ sint extẽdẽdę pœ. vt l. pe. ff. de p[...]*

c In clerico ãt cõiugato.] *De hoc hic secundũ quod hr̃ & not. per tex. et doct. in c. vnico. et domi. Arch. Io. An. et Pet. de Ancha.*

SVMMARIVM.

1 *Iudex à quo, quatenus procedere possit in causis ciuilibus, si appelletur ab interlocutoria.*

2 *Cõmissio ad torturã respũ ĩterlocutorię reliquit̃ arbitrio iudicis*

QVAEST. LXXIIII.

1 IN causis ciuilibus si appellet* ab interlocutoria, iudex à quo põt s̃p procedere in cã, donec eidẽ fuerit per iudicẽ ad quẽ inhibitũ: nec attẽtata post appellationẽ reuocant̃ per iudicẽ ad quẽ: iuxta c. nõ solũ. in fi. de appel. li. 6. Q̄d' secus est, si appellet̃ à diffinitiua, quo casu iudex à quo, nõ põt ad executionem suæ s̃niæ procedere, donec lapsis decẽ dieb. Et attẽtata infra los dictos decẽ dies, & ẽt ante appellationẽ, reuocãtur, per iudicẽ ad quẽ. & hæc plenè legunt̃ & notãtur in d. c. nõ solũ. de app. li. 6. In causis ãt criminalibus si seruat̃ s̃nĩa interlocutoria s̃up tortura, iudex nõ dẽt procedere ad executionẽ suæ s̃niæ interlocutoriæ, siue tũc pars appellet, siue nõ[...]
sed

sed dēt expectare lapsū decē dierū:ita dicit Pe.Ia.ī tit.sup accus. furti libellus ī materia
a iudiciorū ad torturā. *a* Ita ēt dcm puto de iure ī snīa diffinitiua ī cā crīali lata, à fortiori rōne,cū ī executiōe eiusdē maius periculum imineat.Iō dēt iudex expectare lapsum decē dierū, q dātur ad appellādū, nisi eēt cōuictus & confessus,qa talis nō audit appellās:iuxta l.ii.C.quorum app. nō reci. Sed qcqd de iure sit, cōtrariū seruat in hac curia parlamēti,& in cæteris curiis Delph.Quia procedit ad executionē talis snīæ interlocutoriæ in criminalibus,ēt j.decē dies, nisi fuerit appellatū & inhibitū. Qnq; tn̄ ſm casus exigētiā,& qualitatē personarū expectat lapsus decē
2 dierum. * Et sic hodie,de consuetudine,& stylo curiarum, respectu iterlocutoriæ ad torturā cōmittit arbitrio iudicātis.Snīæ verò diffinitiuæ ī causis criminalibus prolatis,indistinctè mādātur incōtinenti executioni, ita q nō expectat lapsus decē dierum,ſm opin. Bal.in l.addictos.C.de episc. audi.Quæ opi.Bald.hoc casu obseruat ēt de stylo curiarū pñtis patriæ Delph. nisi cōdēnatus appellaret, & incōtinēti inhiberet per iudicē appellationū, tunc.n.iudex a quo, supersederet ab executione, nisi (vt suprà dixi) esset conuictus & confessus.

a Ad torturā.] *Puta fo.133.§.interlocutoria per tormenta vers. item lata.*

SVMMARIVM.

1 *Appellationes ab interlocutoriis sūt sublatæ ī cāis ciuilib. limit.*
2 *Appellatio ab iterlocutoria quot et quibus casibus sit admissa.*
3 *Appellari an possit ab iterlocutoria, si iudex admittit ineptum libellum.*
4 *Snīæ prolatæ in executionē iudicati sint ne interlocutoriæ.*

QVAEST. LXXV.

SEd circa hoc, qd pximè dixi s.de app.ab interlo
1 cutoria,* est aduertēdū: q ī causis ciuilib. ex statuto nouissimè p do.nostrū Ludo. Delph. Vienēsem,de an. dñi M.cccxlix. edito appellationes ab iterlocutoriis sunt sublatæ,nisi ī casib.à iure ciuili pmissis,videlicet q ī diffinitiua reparari nō pñt, iux l. añ snīā,cū ibi no. p Sal.et doc.C. quo.app.nō reci.& plenius p Bal.ī l.ii.C.d epi. au.ita q hodie ī appellationib.ab interlocutoria nō seruant iura cano
2 nica,sed iura ciuilia.* Sed q sunt casus,i qb. de iure ciuili
a admittit applo *a* ab interlocutoria.

toria. Dic ꝙ multi sunt casus
spẽles. Priò, uidelicet, qñ iu
dex pronũtiat aliquẽ esse qõ
nandũ. C. quorũ appel. nõ re
b ci. l. ii. *b* Item quãdo iudex in
terloquitur fideiussores esse i-
doneos, & nõ sunt. ff. qui satis
da. cog. l. arbitro. Item si copia
actorũ denegetur. C. ut lit. pẽ-
den. l. ii. Itẽ quando iudex tu
tutoris excusationẽ legitimã
non admittit. ff. quãdo appel.
sit. l. ii. & l. ulti. & l. si quis tu-
tor. eo. ti. Itẽ quãdo iudex ius
sit pecuniã solui minori sine
tutore. ff. de mino. l. ita pretor
§. permittitur. Itẽ, à falsa con
sultatione, uel relatione. ff. eo.
l. i. & ult. ff. qñ app. sit & not.
in l. i. gl. ulti. de relatio. Item,
ab iniqua interpretatione sen
tentiæ. C. quo. appel. nõ recip.
l. ab executore. Itẽ, quãdo iu-
dex pronũciat se esse uel non
esse iudicem competentẽ no.
per gl. in gl. fi. in fi. C. ne filius
ꝓ patre. auth. habita. Itẽ, quã
do interlocu est talis, quæ in-
cõtinenti dẽt mandari execu
tioni: uel fortè totã cãm deter
minat: ut not. ff. de min. l. in-
tra. & not. in l. ante sñiæ. C.
quor. appella. non recip. Itẽ, à
pronunciatione executoris. d.
l. ab executore. Alios speciales
casus in quib. appellatur ab ĩ-
e terlocutoria, *c* uide per Spe. in
titu. de cõparatione in termi-

3 no. in §. unico. ĩ fi.* Sed qu
si iudex admittit libellũ in
ptũ, an possit appellari à tal
interlo. de iure ciuili? credo
sic: quia si reus cogeretur pr
ducere super facto, quod no
põt reparari. l. ĩ bello §. fact
ff. de capti. ita tenet Bal. in
l. ii. de episco. aud. in q. quæ
cipit, quintò quæritur, utru
idẽ, si libellus sit obscurus. c
gnificãtib. de libel. obla. &
4 mi. Bal. ubi suprà q. 3.* Se
tò quærit, utrũ sñiæ quæ pr
feruntur in executionẽ iudi
cati, sint interlocutoriæ. dic
sic: ut expressè innuit Bart.
l. ii. ff. de app. reci. & dicit e
pressè Pe. ia. in ti. de action
in factũ ex re iud. ĩ §. sed qui
erit ꝑses uel aliter iudex m
stũ &c. in fi. ibi, licet secus
cũ appellat à diffinitiua &
ibi clarè uidet dicere, ꝙ pro
nunciatio super executio
sñiæ est interloc. ẽt plenè s
psi ĩ notab. meis. ĩ §. omnis
nũtiatio. & in multis §. ibi
quentibus. fol. 158. Etiam
appellatione ab ĩterlo. scri
s̃ q. 11. & q. 16. & q. 436.
a Admittitur appellatio.]
nunquid possit ab interlocu
ria appellari uiuæ uocc.
Pau. de Cast. in cons. 270 inc
per primo in princ in i. parte
filiorũ. Et nũquid appellatio
interlocutoria debeat contin
causam

cām iniquitatis? In ſpecie tradit Phil.Cor.in cōſ.65.incip.licet in hac.col.y.uerſ.et propterea.in ii. uol.et an poſsit iuſtificari ex eiſdem actis et an deuoluat totum negotium ad iudicem appellationis,per eūdem Phil.corn.in cōſ. 87.inci.uiſis act.col i.uer.uideamus.& col ſeq in iiii. uol.

L.ii.] *Et ibi d.Bar. qui amplectitur lecturam do. Io. tanquā ueram dicentis, quòd ab interloc. quæ infert grauamen, quod non poteſt reparari per appella.à diffinitiua appellari poteſt.*

Caſus appellat̄ ab interloc.] *Vide do.Bart.in l.ii ff.de appel. reci. et Bald.in l.ii. C. de epiſco. aud.& Azo.in ſumma.C. de appel.§.appel.quis poteſt.*

SVMMARIVM.

Bona damnatorū crimine hæreſis,cui ſint applicāda. et nu.2.

Bona mortem ſibi cōſciſentis cui applicentur.

QVAEST LXXVI.

SI in terra alicuius bannereti habētis territoriū limitatū,cū omnimoda iuriſdictione, aliquis ſuus hō condēnet̄ de hæreſi, * an eius bona debeāt cōfiſcari, & applicari fiſco & ærario dn̄i nr̄i Delphini: uel ipſi bannereto. Veritas ē, ꝙ debēt de iure talia bona cōfiſcari & applicari
bānereto , ut uult tex.in c.cū
a ſm leges.§.fi.*a* extrà de hære
ti.li.vi.Quia licet uideatur ꝙ
nō ſit niſi unus fiſcus:iuxta l.
b i.C.de bō uacā.*b* li.x.Tn̄ qui
libet habēs merū imperiū,ha
c bet fiſcū *c* ex quadā cōſequen
t a,quantū ad confiſcationem
& annotationē bonorū, & ſē
tentia cōtra criminoſum lata.
Et ſic intelligit authen. bona
d damna.*d* Nō tn̄ dico,ꝙ fiſcus
Bānereti hēat priuilegiū in ta
citis hypothecis uel ſimilibus,
ſicut habet fiſcus dn̄i noſtri
Delphini, quia ille qui habet
merū imperiū,pōt illud exer-
cere ſine talib. priuilegiis: ita
notab.dicit Pe.Iac.in ti.de cō
di.ex l.inſtitu.de act.in §.qua
e drupli. *e* Et ita in terris Bāne
rotorū uidi ſeruari, maximè ī
mandaméto mōtis fluriti in
certis eorū ſubditis, per iudi-
cem mōtisfluriti de hęreſi cō
dēnatis.Quod intelligendum
eſt de bonis exiſtentib. in Del
phinatu. Alia uerò extra Del
phinatū exiſtētia applicaren-
tur illi fiſco,ī cuius territorio
f ſunt.*f* quia omnia bona ubicū
que ex eadem ſentētia abſque
nouo proceſſu ſunt hinc inde
cōfiſcata.ita tenet Bal.in l. cū
ctos pop.C.de ſum.tri. & fide
catho. circa fi.Ibi ulterius q̄ri
2 tur defectu pœnæ &c. * Et de
hac materia cui debeant appli
ca-

cari bona damnatorũ de hæresi. uide Hen. Bohic. in c. uergétis. ex de hæret. & in c. quibusdã. de pœn. in antiquis. & ibi plenè tãgit cui applicãtur bona laicorũ & bona clericorũ. Sed an talia bona sint cõfiscata ipso iure, uel requirat̃
g snĩa, dic ꝑ ipsó iure g: ut dicit tex. iũcta gl. in d. c. cũ ẜm leges. Sed quid de cõfiscatione in crimine læsæ maie. uide q̃ scripsi infrà q. 341. Et de materia d. auth. bona dãna. uide plenè in feudis. in ti. de pac. te
3 né. & eius uiolatorib.* Et cui debeãt confiscari bona illius, qui seipm̃ ĩterficit. uide doct. in l. ii. C. qui testa. face. pos. Sed quæro si cõdemnatus de hæresi, uel crimine læsæ maiesta. ante condẽnationẽ aliqua alienauerit, an fiscus alienata posit petere tertiis possessorib. Et posit repetere seu uendicare: an fiscus teneatur pre-
h ciũ emptorib. restituere, *h* uide plenè per Cyn. in fin. C. ad legem Iuliam maiesta.

a Vult tex. §. fi.] *Tex. ille hoc uidetur innuere ibi per prĩcipes aũt et alios dominos tẽporales. et facit l. si quis presbyter. C. de epi. et cle. et istud expresse dicere uř do. Ale. in addi. ad do. Bar. in l. i. in apostil. fiscus. C. de bo. uacã. li. x.*

b De bõ. uac. li. x.] *Imò uidetur, quòd plures sint fisci: ut uidet̃ innuere alleg. l. i. dũ dicit, fisci rationib. uedicãdas. Frustra adderetur illud ꝓnomen nři, essent alii fisci, qui ad alios pertinerent. Et ad idem l. pen. ibi, fisci nostræ mansuetudinis. C. de cõ fis. debi. li. x. l. fi. ibi, et fisco no locus pateat. C. de peti. bo. sub. li. x. Nã ciuitates, quæ iura fisca præscripserunt, uel quæ ea habent ex priuilegiis, a summo Põtif. uel Imperatore cõcessis, uel domini terrarũ, quib. talia priuilegia sunt cõcessa, qui etiã in suis terris habent iura fiscalia ex contractu uel largitiõe principis. Alias possunt talia iura habere, quæ sũt soli prĩcipi reseruata. ita dicit do. Bal. in l. i. ĩ ti. C. de hæ. uel act. uẽd. Et sic personæ prædictæ ex causis ꝑdictis habere fiscũ, sed improprie. Quia fiscus est arca imperialis, uel camera imperii. d. Bar ĩ l. i. C. de iure fis. li. x. et iõ nulla bursa dř fiscalis propriè loquendo, nisi bursa principis, uel reip. Roma. ut p do. Bal. in alleg. l. i. C. de hæred. acti. uend.*

c Quilibet hẽt fiscũ.] *Hoc intellige secundum quod dicitur & no. in proxi. apostil. præce.*

d Auth. bo. dã.] *Quæ est C. de bo. proscri. et dãna, quã quidem auth. nõ ĩtelli. ita ru de. sed ad correctum intellectum. uide d. Bar. in l. i. ff. de bon. dã. et aliquid in domi. Pet. de Anch. in c. cum*

cundum

cundum leges.de hæreti. lib. vi.

e Pet.Iac.in §.quadrupli.] *Vide licet in iiii col.in §.item dñt præsides.uersi.item licet uideatur.*

f In cuius terri. sunt.] *Vide do. Ioã.An.et d.Pet.Anc.in d.c.cũ secundum leges.de hære.lib. vi.*

g Ipso iure.] *Sed apprehẽsio bonorum nõ debet fieri p do.secularẽ, nisi prius pronunciatũ fuerit super crimine p iudicẽ ecclesiasti. qui hoc posit: tñ ex quo est secuta dãnatio, effectus huius dãnationis trahit retro ad diẽ cõmissi criminis. Et iõ ex die cõmissi criminis, uñ interdicta ipsi facinoroso alienatio arg.C.ad legẽ Iul. maie.quisq;.§ emãcipatio.& C. de aposta.apostatarũ.i.responso: ut dñt do.Arch.Io.An.et Pe.de Anc.in p̃alle.c.cũ secundũ leges.*

h Pretium emptorib. restituere.] *Dicẽdũ est, quòd nõ nisi præciũ inueniatur ĩ bonis ipsius hæredis: ut sentire uidẽtur d.docto. in prealle.c.cum secundũ leges.*

SVMMARIVM.

1 *Submittens se alienæ iurisdictioni, an et quãdo posit pœnitere.*

2 *Forum nõ declinare qui promisit, an posit posteà pœnitere.*

3 *Iudex teporalis an posit præsentare clericũ pro infractione saluaguardiæ regiæ Delphinali.*

4 *Iudex, cuius prorogata est iurisdictio, an posit sententiam suã mandare executioni.*

QVAEST. LXXVII.

Lex si conuenerit. ff. de iur.om.iud.cũ sua gl. quæ in hac parte p doctores approbatur, uult q̃ submittens se alienæ iurisdictio-
1 ni, ẽt per pactũ, posit ante litis cõtesta.pœnitere.etiã si pactum esset iuratum. ut dicit Hẽri.de Boué.in auth.sacramẽ.C.si aduer.uend.in sua repetitio.in materia causę finalis, ĩ prima illatione.& alleg. Bal.ita tenentẽ ĩ l.fi.ff. qui satisda.cogan.cũ tale iuramentũ p̃stetur in præiudiciũ tertii. Sed quicquid sit de iure,
a de stylo *a* præsentis curiæ parlamẽti, & aliarũ curiarũ Delphi.nõ admittit hoc casu pœnitẽtia ẽt ante litis contesta. Et licet aliqui doctores dicere uoluerint in l.si qui ex cõsensu.C.de episc.aud. q̃ ẽt in causis ciuilibus non ualet submissio ad curiã alienam, sine cõsensu iudicis, iurisdictioni
b subest *b* talis submittẽs: ut ẽt
c tenere uoluit Bar.ĩ l.i.c ĩ §.& post operis.ff.de ope. noui nũcia,& An.de But.q plenè recitat oppositiões ĩ c.ex trãsmissa.đ for.cõpet.& dixi in 184. cõsiliorũ meo. & plenè tetigi in d.l.si cõuenerit.in mea repetione, quã feci ultra mõtes in Taurino, die xi.mẽsis Iu-

lii

lii.M.ccccxxvii. Nõ tñ adhuc
d admitteretẽ talis exceptio *d* ĩ curia parlaméti, posito ꝙ illa opi.dicentiũ, ꝙ nõ ualeat sub misio sine cõsensu sui iudicis,
2 esset uera.*Sed quid si quis ꝓ mittat forũ non declinare, an poterit posteà pœnitere? Dic ꝙ nõ c.i.ex̃ de iud. & ibi Io. And. qui respondet ad argumẽtũ quòd fieri posset de d.l. si cũ uenerit. Et ꝑdicta sunt uera, quo ad laicos: secus aũt eẽt in clericis: iuxta c. si diligẽti. extrà đ for.cõpe. Nã clerici se submittere nõ pñt iurisdictioni iudicis tẽporalis.ẽt ĩ actione reali: ut ĩ auth. statuimus. C.de epis. & cle. & tenet Pe. Iac.in ti.de rei uendi quæ de cõsuetudine comprobatur circa finẽ, ibi, positiones rei &c. & latius ipse Pet.Iac.in materia de duello, quæ est sub rub. ui bon.rap.tenet idẽ ẽt Bal.in auth. si clericus. C. de epis. & cle.& facit gl.in auth.ut omnes obed.iud.in §.hoc cõsideratis.in gl.super uerbo, subiaceant iuncta cũ tex quidã tamẽ contrà, qui allegãt l.i.§.si alter fundus.ff. finiũ regũdo. per tex.ibi, qm̃ magis fundo, quàm personis adiudicari partes intelliguntur. pro quo facit l.qui aliena.§.si.ff.đ nego. gest. ibi, sñiæ prædio dantur. alleg.ẽt aliqui pro hac parte, xi.q.3.§.cũ ergo uide ẽt ꝑ
hoc Ioã. Fab.ĩ §.pro litis æsti
e matione.*e* ĩsti.de satis.& Spe. in ti.de actore. Et si iudex temporalis attentaret cognoscere de cã cõtra clericum, incurret sñiam excõmunicationis
f ipso facto, *f* iuxta c.pe.de immu.eccle.li.vi.
3 Sed * an iudex tꝑalis possit præsentare clericũ, pro infractione saluegardię regiæ Delph. Dñi iudices tẽporales Frãciæ dñt ꝙ sic: allegãt pro se l.ii.C.ut nemo priua.ti.sub ꝑdiis suis, ubi les uel clericus &c.& sequitur executoresq; huius legis omnes iudices esse oportere &c. Sed dic, ꝙ tales iudices sunt
g excõmunicati, *g* si præsentãt clericũ, per d.c.penul. Et hoc cũ cõcernat periculũ animæ lex succumbit canoni, ut põ
h nũt doct.ĩ c.i.*h* de noui operis nun. Quid aũt de cã feudali si iudex laicus possit cognoscere cõtra clericũ. uide quæ dixi infrà q.139. Et quid in cã possessorii in beneficialibus an cognoscet iudex laicus contra clericũ.uide quæ dixi in
4 fra q.85.* *i* Iuxta materiã pro
i rogationis iurisdictio. quæritur an iudex, cuius iurisdictio est prorogata, possit sñiam suam mandare executioni. Dic ꝙ nõ: quia nõ est iudex, nisi usque ad sñiam: ut dicit gl.ut.

ii.ff.si quis in ius voca.nõ ier. facit l. episcopale.C. de epis. aud.Contrariũ tñ seruatur de stylo k curiarũ pñtis patriæ. De hoc ẽt vide quæ scripsi j. q.462. De prorogatione iurisdictionis, ẽt tetigi j.q.370. Vtrum vasalli possint prorogare iurisdictionem *l* in aliũ, quàm in dñm. vide Bald. de prohib. feu. ali. per Fed. in §. præterea. ibi, sed quæro vtrũ vasalli &c.

De stylo.] *Pro stylo facit quod adiectio iuramenti mutat forũ, uel saltem accumu. forum foro. primũ tenet do. Archi. in c. cum laicus. & ibidẽ secundum tenet do.Io.And.de for.compe.lib.vi.*

Sine consensu iudicis, cuius iurisdictioni subest.] *Istud esset uerũ, in casu, quo uasallus alicuius domini, habentis super eũ iurisdictionem prorogaret iurisdictionem in alterius: tunc talis prorogatio domino inuito nõ debet ualere. ita sentit do. Bar. in l.i.in prin.ff.de iudi. & in l.i.§. & post operis. & uer. item quærit.ff.de ope.no.nun.*

Bar. in l. i.] *Intellige istud in casu, de quo in proxima præcedenti apostilla dixi. extrà autẽ talẽ casum, tenet prorogatio: vt vult do.Bar.ĩ locis in d.apo. alle.*

d Non admitteretur exceptio.] *Crederẽ hoc esse uerũ, quãdo submittens exciperet: quia tũc notaretur de fide rupta & periurio, cuius prætextu, ut fidẽ & iurm̃ seruet, ẽt corã iudice ecclesiastico conueniri põt: ut c.fin. & ibi do.Archi.Io.An.& Pe.de Ancha.de for.cõpe.lib.vi. Sed ubi experiret ipse dominus habẽs iurisdictionem in suo uasallo, debet utiq; exaudiri, cùm cõtendat de iure suo, cui p factũ alienũ nõ potuit generari præiudiciũ. Et pro hoc facit, ꝙ dicit Spe.i.parte.tit. de arbi.& arb.§. restat.uer. sed nunquid uasallus.*

e §. pro litis æstimatione.] *Vult allegare Io.Fab.in §.si uerò reus præsto.in uer.quid si clericus.& sequen. ubi videtur uelle indistincte, ꝙ clericus nõ põt se obligare uel submittere foro seculari. nam ter ibi loquitur, tã in actione in rem quam in personam.*

f Et si excõicationis ipso facto.] *Iudex attendens cognoscere de causa contra clericũ, nõ est excõicatus ipso facto. sed uenit cõpellendus per censurã ecclesiasticã desistere ut c.seculares. d foro cõpe.lib. vi. non obstat c.pe.hic alle.nã illud loquitur in alio casu, uidelicet quãdo quis impedit processum uel effectũ iustitiæ ecclesiasticæ prohibendo quominus litigans possit liberè iustitiã corã indicibus ecclesiasticis obtinere. & talis uidetur ipso facto excõicationi subiacere.et rõ diuersitatis esse videtur, quia hic facit, ut*

iudex prætendens se similiter iurisdictionem habere: ille autem facit, ut priuatus impedire satagens iurisdictionẽ ecclesiasticã in eius exercitio iudices maliciosè turbando. & pro hoc uide do. Petrũ de Ancha. in allega. c. pe. in i. & ii. not. de imun. ec.

g Sunt excõicati] *Et hoc uidetur verum: quia in hoc casu iudices sic clericum pñtantes, vñr personam eius distringere: unde est locus pœnæ. ca. si quis suadẽte. 17. q. 4. et hoc vř innuere d. Io. An. in c. ii. in glo. pe. ibi, de facto forte. de foro compe. lib. 6.*

h Ponunt doc. in c. 1.] *Extrà no. in c. fi. extrà de pšeri. et nõ est mirũ, si in hoc casu ita sit, cũ conditori canonũ & uicario conditoris subdita sit omnis creatura. ut dicit do. Inn. in c. i de cõstitu.*

i ĵ. q. 85.] *Vide etiam suprà q. i.*

k Cõtrariũ tñ seruatĩ đ stylo.] *Hunc stylum existimare rectè p cedere, si condẽnatus bona possideat in loco iudicis, qui cognouit, aliàs secus. quia tũc remittẽdus est ad iudicẽ loci. unde est q sñiam mandabit executioni ex relatiõe iudicãtis. dicit d. Bar. in l. ex q̃cũq; in fi iũcta gl. in ver. si qs. ff. si qs in ius voca. nõ ierit.*

l Vasalii progare iurisdictionẽ.] *Videĩ φ sic. quo ad sui non domini præiudiciũ possit uasallus iurisdictionẽ alterius progare. arg. eorũ, q̃ dicit Spe. i. parte ti. de arbi. et arbi. § restat ui... re. 3. col. uer. sed nũqd ua... et d. Bar. ĩ l. i. in prin. ff. de i... et ĩ l. i. §. et post opis. ĩ fi. ... ver. itẽ q̃rit. ff. de no. ope. nu...*

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia an teneatur quid... ferre pro reparatione m... rum, uel ciuitatis?*

QVAEST. LXXVII

1 AN ecclesia teneat... tribuere cũ laicis... reparatione mœ... a rum *a* et fortificatione ci... tis? Ia. de Are. Ia. Bu. Cy... bertus de Saxonia & Bar... nẽt, φ sic, in l. ad instruc... nes. C. de sac. san. eccl. Te... net ẽt Iac. de Aluaro. do... nouissimus ĩ lectura su... dorum in tit. de pace iur... mã. in §. illicitas. Et iõ de... no currente do. M. cccc... quo anno fuit orta guer... præfatũ dñm nřm Delph... tra dñm ducem Sabaudiæ... qua guerra fuerunt in Sa... dia destructæ & depopul... duæ uillæ: uidelicet mõ... pelli & sancti Genesii, A... stæ. quæ guerra durauit c... p tres mẽses: & qua dur... fatus dñs nř Delph. ad n... uitatẽ Grationop. milit... stinauit spectabilẽ milit... Ludo. de Laual, gubernat... Delp...

Delph. & in camera consilii uocatis reuerendo in Christo patre dño epo Grationo. necnon canonicis faciẽtibus capitula in ecclesiis beatæ Mariæ, et sancti Andreę Grationop. fuit expositũ factũ dictæ guerræ, et pericula quę obuenire poterãt huic ciuitati Grationo. & patrię Delph. Exhortatiq; & requisiti fuerũt, ꝙ ipsorũ quilibet in parte sua, fortificaret pñtẽ ciuitatẽ Grationop. prout & in parte fecerunt: & posteà per cõpõnẽ eps beatæ Marię soluit 60. florenos. & eps beati Andreæ cõposuit ad 12. florenos. dñs verò Grationop. fecit reparari mœnia ciuitatis, uidelicet partẽ sibi contingẽtẽ, & ita vidi. Si tñ dicti uiri ecclesiastici p̄ceptis dicti dñi gubernatoris obtẽperare noluissent, nõ poterant de iure cogi, per istũ dñm gubernatorẽ. Sed per eorũ iudicẽ cõpetentẽ, ut dicit Cy. *b* in d. l. ad instructiones. & super hac materia qũo cõtribui debeat in reparationibus mœniorũ, & per quos, uide quę scripsi suprà q. 7. uide ẽt quæ dixi in notabilibus meis, ĩ §. utrum. ĩ d. l. ad instructiones, &c.

a An ecclesia pro reparatione mœniorũ.] *In hmõi qõne an teneat cõtribuere ad muros ciuitatis. vr̃ dicendũ, quòd si mœnia siue muri ciuitatis fiunt ad ornatũ ciuitatis, ecclesia nõ tenet̃ cõferre. Sed si fiũt ad necessitatẽ, puta propter guerrã, uel suspicionẽ guerræ: tunc ecclesia tenetur contribuere. Ita sentire vidẽtur domi. Cy. & Bald. in prædicta l. ad instructiones. C. de sacr. san. eccle. Tamen, ut ibidẽ dicit domi. Bald. ad conferendum in huiusmodi casu non possunt clerici compelli per iudicem secularem: sed per episcopum. et allega. cap. primum, de immu. eccle. lib. ult.*

b Vt dicit Cy.] *Vult allegare d. Bal. in p̄dicta l. ad ĩstructiones.*

SVMMARIVM.

1 *Clerici aliàs ĩmunes à subsidijs, an teneant̃ cõferre qd, noĩe earũ rerum, quas à plebeys aut acquirunt, aut successione obuenerunt. dist.*

QVAEST. LXXIX.

AN clerici clericaliter uiuẽtes, q̃ aliàs de iure et cõsuetudine præsentis patriæ Delphi. sunt frãci et ĩmunes cõtributione talliarũ & subsidiorũ Delph. debeãt cõtribuere ĩ dictis subsidiis pro rebus quas acquirũt, aut sibi ex successione obuenerunt à plebeis, qui in dictis subsidiis cõtribuere cõsueuerũt. 1 *Circa hoc puto sic distinguẽdũ, q̃a aut loq̃mur ĩ p̃ria

Brianſoneſii Oiſentii & aliis locis,in quibus fieri cõſueuerunt regiſtra & res aſſici illo opere:& tũc tales priuilegiati clerici ꝓ dictis reb.ſic eis obuenientib. tenent cõtribuere.
a ita tenet Bart.*a* poſt Petrũ de Bella pertica in l.reſcripto.§. ſi.ff.de munerib. & hono. pro quo facit:qa cõſtitutio impe-
b ratoris uel Regis*b* ligat poſſeſ
c ſiones clericorũ *c* in eorũ territorio ſitas.extrà de fo.cõpe. c.poſtulaſti.Ratione enim temporalium,clerici Regib. ſunt
d ſubiecti.xi.q.i. §. is atque, *d.* extrà de maio.& obed.c.ſolitæ.licet Bal.in auth.item nulla.C.de epiſ. & cleri.& ĩ l. placet.C.de ſac. ſan. ecc. tenuerint contrariã opinionẽ. Aut loquimur in aliis locis huius patriæ Delphi,in quibus non fiunt regiſtra.Et tunc ſtamus in iudicãdo,diſpoſitioni iuris cõmunis:ita uidelicet , quòd clerici clericaliter uiuẽtes ad
e talia munera nõ teneanẽ, *e* ẽt pro rebus ruſticalibus. Et de hac materia, uide quòd circa hoc fuit iudicatum ĩ.q. 381. Sed quid de nobilibus,an debeant contribuere pro rebus regiſtra. uide quid fuit deciſum. q. 384.

a Ita tenet Bar.] *Quem omnino uideas ponentẽ duas cautelas, quibus ſeruatis iure poterũt imponi collectæ omnibus poſſeſſionib. eccleſię uel clericis quoquomodo obuenientibus,ut in §.ſi. quæro. uerſi.ſed pro his.*

b Vel regis.]*Supple , uel a poſit. iuriſdictionẽ hñtis: cuius ppr. ſtatuere permittitᷣ ut l. oẽs po. li.& ibi do.Bar.ff.đ iuſti.et u*

* *Adde belliſſimè do. Abba. conſi. iii.i. uol.*

c Ligat poſſeſsiones clericorũ *Vt ſentire uidentur do Inno. Io.An. in prædict. c. poſtula de foro compe.et ad hæc faciũ quæ dicit do.Archi.xi.q.i.in. ſi tributum.*

d §.is it atq;]*Vult alle.q.xi.c. q cauſæ.§. is itaque. in fi.et. do.Archi.quem omnino uideas cum id,quod ibi dicit , etiam r. gnum Franciæ conſeruat.*

e Clerici non teneãtur.] *Quia ſordidis muneribus ſuperinductus etiã ab extraordinariis eccleſiæ ſunt immunes, etiam ſub pœna excommunicationis & perpetui exilij contra facientibus imminente : ut prædicta l.placet. C.de ſacroſan.eccle.*

SVMMARIVM.

1 *Simonia ne ſit aliquid accipere pro ingreſſu monaſterii?*
2 *Literarũ præciſarũ conceſsio ualidã conſuetudinẽ induc.*
3 *Iuramentum præſtitum per mittentem ſoluere ſimoniam eſt nullum.*

QVAE-

QVAEST. LXXX.

VIdemus quotidie, ꝙ domina priorissa Mõtisfluriti, & certæ alię priorissæ abbatissæ huius patriæ Delphi. recipiũt certum q̄d pecuniarũ, q̄ndoq; centũ florenos, quandoque plus uel minus à parẽtib. filiarũ, quæ ibi. moniales recipiũtur pro introitu monasterii.

1 *Quæro an sit eis licitũ đ iure illud recipere absq; metu simoniæ. Bal. qui hãc q̄õnem mouet, in l. si quẽquã. *a* C. de epi. & cle. arguit ꝓ, & cõtrà. Nã, dicit ipse, uidetur primò, ꝙ sit licitũ: quia sicut dos dat̃ ꝓ onerib. matrimonii, ita uidet̃ ꝙ posit dari monasterio: ut posit supportare onera ꝑsonæ ingredientis. Contrariũ tamen tenet ipse Bal. dicẽs, ꝙ licet monasterium supportet onera ingrediẽtiũ, nõ t̃n pro ipso ingressu põt pacisci de illa quasi dote recipienda, q̄a esset simonia. Et ꝓ hac parte ultra Bal. facit c. quoniam simoniaca labes. extra de simo. & ibi ur̃ casus pro decisione præsentis q̄õnis. Sed si liberaliter offerretur, uel daretur ꝑ filiã, aut eius parẽtes sine aliquo pacto, tũc bene posset recipi amore Dei, ut notat̃ 32.
b q. 2. c. nõ omnis *b*. Et ita intelligitur dictũ Bar. in l. Titio cẽtũ. §. fi. ff. de cõdi. & demõ. Tamẽ uidi in cõtrariũ iudicari: quia de tpe dominæ priorissæ Mõtisfluriti ultimo defunctæ, quæ erat de cognomine nobiliũ Guiffredorũ, uidi in hac curia parlamẽti concedi pluries lr̃as præcisè uim sñiæ diffinitiuæ obtinẽtes, contra parẽtes monialiũ, qui pro introitu filiarũ suarũ in dicto monasterio se obligauerãt ipsi dñæ priorissæ cũ iuramẽto & aliis clausulis oportunis.

2 *Sed credo, ꝙ ꝑ inaduertẽtiã
c fuerũt cõcessæ *c* ipsæ lr̃æ p̄cisæ nec ꝑ ipsarũ p̄cisarũ cõcessionẽ, quãquã in cõtradictorio iudicio cõcessæ fuerũt, põt induci aliqua ualida cõsuetu-
d dõ, cũ eẽt inductiua peccati *d* ut in c. nõ satis. & in c. cũ in ecclesia. cũ ibi notatis per gl. Inn. Host. & Hẽricus Bohic. extra de simonia. & ĩ c. si quis præbẽ. & ibi bonus textus cũ
3 sua gl. 1. q. 3. Et nõ *ualet iuramentũ p̄stitũ ꝑ promittẽtem simoniã soluere. Quia nõ potest seruari sine interitu salutis æternæ: iuxta c. cũ contingat. ex̃ de iureiur. Nec obstat c. debitores. eo. ti. quia iurans soluere usurã, nõ peccat mortaliter, licet recipiẽs sic. Iõ ibi cõpellitur iurãs seruare iuramẽtũ. Sed ille qui iurat simoniã

moniā ſoluere, peccat mortaliter,ſicut recipiēs. Iō non tenet illud iuramētum ſeruare. ita dñt doctor.ī d.c.debitores. & do.Io.de Imo.ī d.c. cū contingat. in ſua repetitione. Et iſta eſt ueritas. Iō de iſtis admonebo dños meos parlamēti,dum uidebo decætero casū contingere.Sed an ſolutū per ſimoniā, poſsit repeti? uide q̄ plenè dixi ī. q.681.

a L. ſi quenquā.] *Quæſo hanc l. uideas:quia admodū eſt elegās, in q; uarietate et ſplendore decoris dictaminis.*

b Nō omnis.] *Vult allegare 32. q.2.c.honorantur.in gl.i.ibi ſed certè eadem ratione &c.*

c Per inaduertētiā fuerunt conceſſæ.] *Imò et iure fortaſſis conceſsæ fuere,ut ipſi autumant.nā licet ſacramenta ſint liberè cōferenda,adeò ut nil nomine ſepulturæ,exequiarū,mortuorum bñdictionū,nubentium, ingreſsionis monaſterij,& huiuſmodi exigi poſsit: ut in c. audiuimus. & ſeq.extra de ſimo.ueruntñ poſsūt laici compelli pias et laudabiles cōſuetudines obſeruare,ſi quæ ſuper his fiunt:ut ī c.abolēdæ.per gloſsā,in uer.exigere.de ſepultu. et ad hoc per ſuperiorem cogi poſſunt officio iudi.implorato:ut dicit gl.in c.ad apoſtolicā.in uerſi. laudabilē.extra de ſimo. d.Inn. ibi aliter ſentire uidetur.ſed eſt cōmunis opinio doctorum,q̄ p̄dixi,ut dicit do.Fely.ī p...c.ad apoſtolicā.ſuper gl.ſi...*

d Peccati.] *Nam conſuetu... derogat iuri naturali ſeu ...no,cuius trāſgreſsio pcm̄ ... nec poſitio niſi ſit rationa... et præſcripta.ut c.fi. de con...*

SVMMARIVM.

1 *Re uendita per debitorē in f... dem creditoris,capta et in... tata pignori, uter præfera...*

2 *Rem meā apud officiarios ſe... ſtratam, an poſſim uēdere ... ctu,ſi non ſit mihi unde ...*

QVAEST. LXXXI...

SI debitor poſt pignora... nē incātus & liberati... in ultimo incātu, per... ditionē calami creditori ... alteri emptori in ultimo ... tu factam, rem de pignore... ptā alteri uēdat,& tradat... ipſorū ſit potior, & præ...

1 debeat. * Et uī q̄ ſecūdus ... ptor cui prius fuit res tra... ta, p l.quoties.C. de rei ue... & facit quod tenet Bar.in l... diuo pio.§. & ſi ſuper reb... q.pen.ff.de re iudi.Per tal... berationē in ultimo incan... factam, & per traditionem ...

a lami nō trāsfertur poſſeſsio ... ut dicit Hoſt.ī ſumma,de ca... ſa poſſeſsionis,& ,pprietat... d ſed quid ergo ſi uēdas &c. ...

ibi dicit, ꝙ errant fatui notarii, qui dicunt tradi possessionē per traditionē calami. idē ēt sentit Dy. in regula iuris. c.beneficiū. ver.3. posset quæri &c. Et per consequens nec dñiū: *b* quia in acquirenda possessione requiritur actus corporeus, nisi in casibus spãlibus à iure permissis, qbus trãsit possessio iuris fictione, sicut corporali apprehēsione rei, & per consequens dñii, sicut uidemus ĩ retētione vsusfructus: ut in l.quisquis.C.de donat. & in præcario, vt in l. quod meo. ff. de acquir. pos. & multis similibus. Tñ qcqd sit de iure, contrariū seruat̄ de stylo pñtis curiæ parlamēti ꝑꝑ authoritatem rei iudic. Ita videlicet, ꝙ ille emptor cui res incantata liberatur in ultimo incantu per traditionē calami, censetur potior iurē: et ꝑfertur secūdo emptori. e Licet ipse secundus emptor habuerit primò realē traditionē. Et corroborat̄ iste stylus authoritate dñi Cy. *c* in l. pri. C. de alien. iudic. mutan. cau. fa. q dicere uoluit, quod pōt replicari secundo emptori, quod debitor dolo z desit possidere: ita ꝙ cōpleat̄ executio contra secundū emptorē *d* in re pignore capta. Et ita ēt ſm hãc opi. Cy. fuit iudicatū in uigilia ramispalmarū die sniarū M.cccclv. in manibus Petri de boliaco secretarii Delph. in cã nobilis Ioã. Cabelli, contra nobilem Aymonem de Bellomonte. in qua cã nobilis Amblardus dñs Bellimontis, post pignorationē & liberationē ad incantū contra eū factã rem de pignore captã uendidit, & realiter tradidit dicto Aymoni eius fratri. Similiter fuit iudicatum M.cccclx de mēse Aprilis pro Aymaro & Claudio repellini fratribus cōtra Antoniū Fayni mercatorem Grationop. ad cãm domus sibi uenditæ per Gulielmū bassi, quæ domus prius fuerat capta de pignore, & incantata pro dictis repellinis. De hac materia ēt tetigi suprà q.22. Quod uerū dici posset, nisi dictus secundus emptor primò fuisset inuestitus, *e* & laudatus à dño directo rei emptæ: & tunc.n. deberet præferri alteri, qui emit ad incantū, q non fuit laudatus à dño directo: quia sine consensu domini directi non transit dominiū: vt plenè dixi suprà q.46. circa fi. Sed q̄ro * iuxta ꝑmissa, res mea fuit ꝑ officiarios curiæ sequestrata, an possim eã uēdere pro uictu & alimētis meis, si nō habeã aliūde vi

uere. Credo, ꝙ sic, per text. in l. fi. §. pen. f ibi, tātū litis sumptus & alimoniæ homini sub ministrent. C. đ ord. cog. et ita tenet Bar. in tract. suo alimetorū. circa fi. g Si per traditionē calami trāsferatur possessio dixi suprà. q. 22.

a Per traditionem calami non transferē possessio.] *Ex inuestitura non adipiscitur quis possessionē, sed quoddā signū posses. vt in c. per tuas. extra de do. iuncta gl. in ver. signū. in c. ex literis, extra de consuetu. et iō ad inquisitionē posses. nō sufficit signū, sed requiritur res signata, videlicet missio in poßeßionē, ut not. gl. in ver. anulo. & in c. ex ore. de his quæ fiūt à maio. par. c. possessio. n. acquiritur corpor̄ et aīo, non altero tātū. ut C. de acquir. pos. l. licet. ita ꝙ rei apprehensio ꝑ se, vel per alterū sit necessaria: vt. ff. e. quemadmodum. & l. quæ vniuersas. ut dicunt do. Odo. Cy. Bar. & Bald. in alleg. l. licet.*

b Nec dominiū.] *Quia ad acquisitionē dominij non sufficit titulus uel cā, sed requiritur traditio vera vel ficta, ut insti. de re. diui. §. per traditionē. iuncto §. interdū. vnde sine traditione nō trāsfertur dn̄iū, ut in l. nunquā nuda. ff. de acq. re do. et l. traditionib. cum glo. C. de pactis.*

c Authoritate do. Cyn.] *Aduerte, quòd d. Cy. illud non dicit, sed tñ quòd hic dicitur, videtur verum: qa talis alienati... tur dolosa ex q̄litate facti... theoricā do. Odof. in p̄di. l. ... ī. i. q. C. de alie. iu. mutā. cā...*

d Cōtra ꝑm emptorē.] *Pr... facit, quòd alienās cā muta... dicij, pōt cōueniri & cond... vtili rei vendicatione, et ... cutio sn iæ contra possessi... qui tenetur rei vendic. dire... dūmō fuerit citatus in pro... agitato contra alienatorem... no. dicit d. Bal. in iam alleg... vna. C. de alie. iud. mu. cā...*

e Nisi primo fuisset inuesti...] *Videtur ēt quòd ubi secun... emptor fuisset primò inuesti... a domino directo rei empta... adhuc non vr̄ fortè p̄feren... primo emptori in hac specie ... tis rōnibus. Tū quia, si id co... datur, locus utiq; fraudibu... linquetur, contra l. in fund... de rei ven. & c. cū in multis... resc. li. 6. Malitijs. n. homin... uiandū est. c. sedes apostolic... rescri. & ff. de transf. l. cū hi... cū lis. Tū, quia tali occup... edictū & decretū iudicis... detur illusoriū, contra l. p̄... de iu. et contra, de despō. cū... bitio. §. pe. Spe. de arbi. §. ... ver. sed qd si arbitri. Non ... p̄alle. l. quoties. C. de rei vend... quia ibi vtraque alienatio... mit uires suas ab vno fonte... delicet facto priuati, hic ...*

partim à facto iudicis.

§.pe.] *Vult allegare §.i.uer. nã si tales. qui tex. iuncto eo, quòd ibi dicit do. Bal. ĩ 4. no. dũ vult, quòd ꝓuidetur in alimentis ad uersario tãquã de proprio patri monio, & non de alio, optimè facit in arg. pro decisione huius q̃õnis, videlicet quòd si quis hẽat rẽ ꝓpriã sequestratã, et aliunde non põt hr̃e alimenta licita, talẽ rẽ sequestratã vẽdere poterit.*

Circa fi.] *In uer. quæro aliquis non habet ubi tenet d. Bart. expressè rẽ ꝓpriã sequestratã pro necessitate alimẽtorũ, quẽ uẽdere posse, & pro hoc allegat p̃di. l. fi. C. de ord. cogni.*

SVMMARIVM.

1 *Ius agẽdi ad supplemẽtũ legitimæ filij, q̃nto tp̃e p̃scribatur.*

2 *Ius filio dicẽdi testamẽtũ patris nullum, in quo præteritus est, quãto tempore perscribatur.*

QVAEST. LXXXII.

a 1 DOctores nostri varia dixerũt *a* ĩ illa q. qua quæritur, quãto * tp̃e ius agendi ad supplemẽtũ legitimæ filii p̃scribatur: quia Bart. in l. si q̃s filiũ. ff. de inof. test. & Guliel. de Cu. in l. quã uis. C. e. tenent ꝙ p̃scribit q̃n quennio. Bal. uerò & Sal. ibi-

b dẽ in d. l. si q̃s filiũ. *b* & Ang. in l. Papinianus. la ii. ĩ §. si cõ ditione. ff. de inof. test. tenent oppositũ, dicẽtes ꝙ imò durat 30. an. sicut aliæ actiones personales, iuxta l. ii. C. de cõ sti. pec. & hæc opi. Bal. & Sal. & Ang. in iudicãdo seruatur in hac curia parlamẽti cõtra opi. Bart. & Guliel. de Cun. tãquã magis æqua & rõni cõ sona. Ita vidi sp̃ determinari per dños meos huius curiæ

2 parlamenti. * Sed quanto tp̃e p̃scribaẽ filio ius dicẽdi nullũ testm̃ patris, in quo fuit p̃teri tus? uide quæ dixi ĩ. q. 436. in fi. & q. 497. An supplemẽtum legitimæ petaẽ à solis hæredi bus, an ẽt à legatariis petaẽ ta le supplemẽtũ legitimæ, Bar.

c in l. in 4. *c* ad l. Falc. dicit tã ab hæredib. q̃ legatariis esse petẽdũ. Sed ĩ l. oĩmõ ꝓbatur cõtrariũ ẽm Raph. Ful. uidelicet ꝙ à solis hæredibus. &

d hoc vr̃ ꝓbabilius *d* p̃ l. i. §. si hæres ĩstitutus. ff. ad Treb. & istã partẽ sequiẽ dñs meꝰ do. Io. de grassis. ĩ d. l. oĩmõ. ĩ gl. super verbo, licebit. in fin.

a Doctores nr̃i varia dixerũt.] *Vide oĩno Frã. de Crema. singu. suo. l. incip. antiqua est q. & istũ cõs. 170. incip. quo ad q. nu. 4. uer. quo ãt ad legitimã. et cõs. 220. incip. supra cons. nu. i. uer. si dictæ. & cons. seq. nu. 6. in fi.*

b Bal. ĩ d. l. si q̃s filiũ.] *in 2. col. in uer. 3. q̃riẽ. et ibi ipse d. Bal. ual*

de

de repellit rõnes d.Bar.adducẽdo rationes fortiores, quibus in contrarium argu.et altissimo intellectu, dicit in auth.præsbyteros.C.de epi.et cle. quẽ oĩno uideas.et ff.de inof.test.in rep.l.pater filiũ.in v.col.in §.*uisis ergo. uersi.q̃ritur utrum: Et aliquid de hac materia tangit.ff. eo.tit. in l.tam is.*§.*huius autem in gl. infra ibi, ad supplementum.*

c Bar.in l.ĩ quarta.]*in v.col. in uer.quæro per quos debet suppleri.& hanc opi.d.Bar.sentire uidetur do.Bal.in auth. præsbyteros in uer.praeterea. ibi, et est in rem scripta &c.C.de epi. et cler. et* ꝙ *actio ad supplementũ legitimæ contra legatarios pro rata sicut contra hæredem uniuersalem competat, tenet expresse do. Bal. & illius rõnẽ assignat, dicens esse not.ut in l.tam is.in* §. *huius autem.in uersi.sed utrum ista actio.ff.de inof.test.& si vis uidere modũ articulandi, prosequendo legitimã & eius supplemẽtum, traditur sub breuib.per domi.Bar.consi.17.*

d Videtur ꝓbabilius.]*Hoc intellige verũ, qñ legata est quãtitas in genere: secus ãt, qñ relictũ est corpus hæreditariũ: qa tũc cõtribuũt legatarij ad legitimã, sicut hæredes.et pñt c nueniri à filio, qa legitima ipso iure resecat.ita no dicit do.Bal. in l.oĩmõ ĩ prin. circa fi.ij.co.ĩ* §.*ult.q̃ro.ĩ ver.sed ego sic distinguo.C.de inof.test.*

SVMMARIVM.

1 *Clerici primæ tõsuræ, dãtes operã scholis grãmaticalibus, dicũtur uiuere clericariter.*

QVAEST. LXXXIII.

DIe 4. mẽsis Iulii. M cccclv. ĩ camera cõsilii, ĩ quo erãt dñi consiliarii licẽtiati in legibus presidens Io.Bauilli. Io.de sancto
1 Germano aduocati * & ego fuit cõclusum & determinatũ in quadã cã, tũc ibidẽ agitata, ꝙ clerici primæ tonsuræ existẽtes in scholis grãmaticalibus, dñr viuere clericaliter: sint exempti à cõtributionibus subsidiorũ Delph.pro quo facit tex.in l.ii. *a* C.de epi. &
a cle. Et idẽ iur̃ canonico, *b* nisi
b essent coniugati. vt in c.vnico de cle.coniu.li.6. ibi in cæteris &c.& ponit Pe.Iac.in tit. de duello.ibi, archiepo.& idẽ dicerẽ de scholaribus studentibus in legibus vel canonibus in vniuersitate citra & vltra
3 montes. Sed * an clerici cõiu-
c gati dicant̃ uiuere clericaliter: credo ꝙ sic: dũmõ deferãt habitũ & tõsurã, & deseruiãt officiis ecclesiæ, saltẽ in festiuitatibus: & à negotiationibus secularib. saltim inhonestis abstineãt, vt dicit Spe.in titu. de clerico cõiugato, circa pri. iõ videret̃, ꝙ tales sic viuẽtes cleri-

clericaliter ꝯm formã ꝑ Spe. ubi ꝫ.traditã, deberẽt eẽ exẽpti à cõtributione dictorum subsidiorũ Delph. ꝯm tenorẽ literarũ triũ statuũ pn̄tis patriæ Delph.q̃b. cauet̃ expressè clericis clericaliter viuentibus, munus exẽptionis à cõtributionib. subsidiorũ Delp. cõpetere. Sed cõis obseruãtia tales clericos cõiugatos non reputat viuere clericalr̃:quia
d nõ deseruiũt diuinis: *d* iõ cõpellũtur ad cõtribuẽdũ in dictis subsidiis Delp.iuxta ẽt dispõnẽ dicti c.ibi ĩ cęteris,&c.
a Facit tex.in l.ii.] *Vide ad hoc l.præsbyteros.eo. ti.C.de epi. & cler.ubi dicit d.Bal.quod est multum notandũ,quòd habentes minores ordines non suscipiunt tutelas:nec aliquod officium seculare seu onus personale.*
b Iure canonico.] *Quòd ãt clerici primæ tonsuræ clericaliter uiuentes debeant gaudere priuilegio clericali, dũmõ uxorent̃, hr̃ ĩ c.ex parte. extrà de cler.cõiug.*
c Viuere clericalr̃.] *Clerici cõiugati bene poßunt uiuere clericaliter:ut dicit Spe.tñ ut ibidẽ super Spe.distinguit d.Io. An.non gaudet priuilegio clericali, nisi solũ ĩ duobus casib.eis reseruatis ꝑ c.unũ.et ibi d.Arch. Io. An. et Pe.de An.de cle.cõiug. lib.6.*
d Non seruiunt diuinis.] *Nã cithara cum psalterio male cõcordant.ut in c.diuersis fallacijs.in princ.extrà de cler.coniug.*

SVMMARIVM.

1 *Vincentius Ferrarien. ordinis prædicatorũ, Lugduni concionatus.*
2 *Puella, Ioanna nuncupata, quãdo regnarit.*
3 *Cõstãtinopolis ꝑ turcas inuasa.*

QVAEST. LXXXIIII.

TEmporibus meis uidi duo luminaria sacræ Theologiæ actu p̃dicãtes ꝑ mũdũ. primò uidelicet sanctũ Vincẽtiũ Ferrariẽ.or-
1 dinis* p̃dicatorũ,quẽ uidi p̃dicare in ciuit. Lugdu.de an. currẽte d.M.ccccxv.& q̃ inde decessit ab humanis,in patria Britanniæ, ubi iacet corpus suũ in ciuitate de Vanes, &
a ĩde fuit canonizatus *a* de hoc anno currente do. M. ccccl v. Romæ ꝑ Papã Calixtũ tertiũ.Secũdò ẽt vidi sanctũ Bernard.de Senis,de ordine et obseruãtia S. Frãcisci.p̃dicare ĩ patria pedemontiũ, anno d. M.ccccxxix. q̃ claruit mira-
b culis *b* ꝑ septẽ annos añ eius mortẽ:& inde decessit & fuit Romæ canonizatus ꝑ Papã Nicolaũ q̃rtũ, anno iubileo currẽte M.cccclvi. decessit ab humanis do.eps Andegauẽ. Ioannes Michaelis, nuncupa-

tus,

tus, qui iacet in ecclesia cathe drali ciuitatis Andegauē. & ibi claret miraculis, prout ui di dn̄i fui missus in ambassiata ad regē Carolū quartū, p do. nr̄m Ludouicum Delph. Viennē. & reputat̄ sanctus: tamē nōdū est canonizatus. uidi ēt reuerendissimū in Christo patrē dn̄m Ludouicū alamandi, cardinalē Arelatē. cuius corpus iacet in ciuitate Arelatē, & ibi claret miraculis, qui decessit ab humanis
2 de anno d. M. ccccxlix. * Vidi ēt tpibus meis, puellam Ioannā nūcupatā, quæ incepit regnare anno, quo fui doctoratus, quæ inspiratiōe diuina arma bellica assumens, de anno d. M. ccccxxx. restaurauit regem Frāciæ, Anglicos à regno expellēdo, ui armata, & pfatū regē Carolū ad suū regnum Frāciæ restituēdo: quæ puella regnauit trib. uel qua
3 tuor annis. * Tēporib. meis ēt ciuitas cōstantinopolitana in patria Græciæ fuit per Turcas inuasa, & ui armata occupata, de anno d. M. ccccliiii. d̄ mēse Iunii, qui tūc occiderūt Imperatorē & multos Christianos in numero infinito, & quæ ciuitas & tota patria Græciæ adhuc per turcas occupatur, & forte iudicio diui
c no, processit illa destructio: c
d quia licet ipsi Græci d re... cti. fuissent tēporibus mei... Papā Eugeniū quartū in co cil. Ferrariē. super aliquib eorū erroribus fidē cathol cōtinētibus, fortè malè se uerūt decreta dicti cōcilii obseruari iniuncta. Item ccccclx. & de mēse Iunii D de diort. de regno Angliæ ptiuari fecit & captum de nuit regem Angliæ. Et po eodē anno de mēse Decēb regina Angliæ quæ erat f regis Siciliæ ī quodā cōfli gentiū & armorū fecit occ dictū ducē de diort & eius liū secūdo genitū, & liber dictū regē Angliæ eius m tū à manib. inimicorū suo tū in finalibus fouentes p dicti ducis d̄ diort expule dictum regem Angliæ à to regno Angliæ. Et coronau runt in regem Angliæ filiu primogenitum dicti quo ducis de diort.

a Canonizatus.] *Quādo agi aliquo canonizando, inquiri est de uita et miraculis ipsius nonizandi: & super uita & raculis testes sunt inducēdi examinentur diligenter & latim. ut in c. uenerabili. & d. Io. An. de test. in anti. inq dū est enim an illi, de quo, ca nizando agitur, prior uita n moniū præbeat pro laborib.*

tis, pro moribus castis, pro actibus, strennuis. ut 61. distin. miramur. circa fi. de multis alijs est sedulo inuestigandum, de quibus seriatim tangitur per do. Gofr. in sum. de reli. et uene. san.

Claruit miraculis.] *Notandũ est ꝙ multi nõ sancti faciunt miracula, aut ui uerborũ ut cõsecratio eucha. aut parentelæ, ut rex Franciæ, uel illi de domo sancti Pauli. aut arte magica, aut ex charitate sola ut dicit do. Fe. in d. c. uenerabili de test.*

Processit illa destru.] *Nec mirũ, cũ propter peccatũ quis etiã citius moriatur. c. episcopi si sacerdotali. et ibi gl. in uer. præueniatur. xi. q. iij.*

Græci.] *Ecclesiæ Ro. subijci nolũt Græci, licet ad obedientiam sed. apostoli. temporibus Inn. iiij. fuissent reuersi. ut in c. licet Græcos. extr. de bap. tametsi ecclesiam Ro. fateantur esse primam et sublimiorem. 22. di. de consti. §. i: et sic cũ aduersus eã taliter agendo fidem illius uiolare uideant̃, fortassis hæretici sunt cẽsendi, ꝑ ea quæ hñr ead. dist. c. omnes.*

SVMMARIVM.

1 *Iudex tẽporalis cognoscat ne de possessorio in causis beneficialibus, cõtra præsbyteros, ĩ interdicto retinendæ uel recuperãdæ.*

2 *Possessio ei adiudicari debet, qui potiora iura ostenderit.*

3 *Possessor pacificus quis dicatur.*

QVAEST. LXXXV.

Circa parlamẽtũ Delp. in materia poss. causa-
1 rũ spiritualiũ * & beneficiorũ, cognoscit ẽt cõtra clericos & præsbyteros in interdicto recuperandæ possessionis, vt dicit s̃. in i. q. In quo
2 * interdicto ad obtinẽdum in eodẽ sufficit titulus colorat⁹: & dr̃ colorat⁹, qñ processit ab habẽte ptãtem, nec exigit̃, ꝙ aliàs ostendat̃ ualiditas tit. nisi quo ad formã extrĩsecã, nec admittit̃ qõ de ualiditate uel inualiditate tituli ita tenent Cano. ĩ c. in lr̃is. de rest. spo. & ponit Io. An. ĩ addi. Spe. in tit. de rest. spo. in prin. & gl. i. cle. de rest. spo. imò ẜm Inn. & Io. And. sufficit probare se authore superiore inductũ in possessionem ad obtinẽdũ restitutionẽ, nisi appareret manifestè de nõ iure petẽtis restõnẽ: tũc. n. nõ eẽt fiẽda restitutio; qa beneficiũ ecclesiasticũ &c. ita te-
a net Io. An. *a* ubi s̃. & idẽ Io. An. post Inn. ĩ c. i lr̃is. ꝺ resti. spo. nã prius ẽ qñ cõstat ꝺ titu. ĩfecto, q̃ qñ ꝺ eo, nõ cõstat: ut dr̃ ĩ c. dudũ. de deci. Et siľr ĩ materia possessorii retinẽdę cognoscit dicta curia parlamẽti, ꝑut uidi ꝺ hoc anno currẽte dñi M. cccclv. in quadã cã diffinitiua de mẽse Sept. ĩ manibus

nib. Antonii de Molena inter duos præsbyteros pñtis ciuitatis Grationop. cuius sñiæ tenor sequit. Dicimus *b* & pnũ
b nor sequit. Dicimus *b* & ꝓnũciamus meritis pñtis ꝓcessus cõsideratis pfatũ Guliermũ bassi fore manu tenẽdũ ĩ possessione dictæ capellæ beatæ Catharinæ, iuriũq; & ptinentiarũ & aliorũ bonorũ eiusdẽ Atq; ĩhibẽdũ dicto dño Iacobo bonis, cui pet pñtes ĩhibemus, ne ipsũ basi turbet seu turbari faciat ĩ possessiõe dictæ capellę & iuriũ eiusdẽ, donec aliud ꝑ iudicẽ ordinariũ ecclesiasticũ dictarũ partiũ su ꝑ petitorio ipsiꝰ capellæ fuerit ordinatũ pragmatica sanctione, serua manũ Delp. ĩ d. capella apposita ad utilitatẽ ipsius basi tollẽdo mictiã &c. Et in hac ui turbatiua, ꝓ qua ẽt aduocati Frãciæ ĩ beneficialib. ĩtentãt casũ nouitatis, ut dicit Io. Fab. inst. de ĩterdi. ĩ §. cõse-
c quẽs. *c* Et dẽt possessio adiudicari q potiora iura ostẽderit: ut l. edicto. C. đ edi. diui Adr. tol. & no. ĩ c. licet. đ ꝓb. Et in istis beneficialib. ĩter cõtẽden-
d tes attẽdit titulus iustior, *d* iuxta no. ĩ c. cũ uenisset de ĩ inte. rest. & ĩ c. ex insinuatiõe. đ ꝓcur. & ĩ d. c. ĩ lrĩs. faciũt no. ĩ l. si duo. ff. uti pos. & ĩ l. i. C. eo: ti. faciũt, quæ ponit Bal. ĩ l. quoties. C. đ rei uẽ. Dy. & Io. An. ĩ regula iuris. q prior. faciũt c. si tibi qui. đ rescri. li.
3 & c. ei cui. de ꝓb. eo. li. * Et in hac materia dr̃ pacificꝰ possessor, q hẽt possessionẽ sine controuersia iuris, uel facti iudicialis, uel e x̃iudicialis, ut dicit Pau. de Leaza. ĩ cle. graui. de scr. Sed q̃ro, si in istis iudiciis possessoriis pars uelit tradere articulos declarãtes petitorium ad corroborationẽ possessorii an debeat audiri? uide q̃ dixi s̃. q. 71. De pacifico possessore uide quę scripsi ĩ notabi. me in §. qui patit controuersiam
2 Ita tenet Io. And.] *in c. in lit. ĩ ix. col. uer scripsi ẽt hic Inn. Pa. ipse ur̃ uelle, ꝙ quis tuẽdus est ĩ possessione, quã nactus est autoritate illius, qui ꝑ oĩa se gerebat uti prælatus, licet non esset. fac. c. quærelã. de ele. Vbi sufficit electio ad obtinẽdũ docere eligentes fuisse in quasi possessione tpe electionis. licet nõ probet ꝙ proprietas iuris eligẽdi ad illũ pertineat.*
b Dicimus.] *Hic ponit formã sententię latę ab ĩsigni curia parlamẽti Delphi. super iudicio retinẽdæ possessiõis ĩ materia beneficiali: in hmõi quippe iudicio possessorio interdicto, uti possidetis: multifariã fert sñia ꝓ uarietate scilicet modorũ agẽdi. de quib: cõpediose tãgitur per do. Io. Fab. ĩ §. retinẽdæ. ĩ ix. col. ĩ uer. expediti ex his.*
c Ioã. Fab. ĩ §. cõsequẽs.] *Vult...*

legis.

legare §.retinẽdæ.in prin.ubi dicit d.Io.Fa.ꝙ materia retinendæ possessionis,ẽ tota practica.maxime ĩ curia Frãciæ : ubi quasi oẽs cãæ sũt ĩ casu nouitatis, qđ est ferè uti possidetis.et facit mẽtionẽ đ casu nouitatis ĩ d.§.retinẽdæ.ĩ xii.col.ĩ uer.qd ergo.ubi dicit, ꝙ curia Frãciæ nõ seruat subtilitates in casu nouitatis,sed tuet̃ in possessiõe illũ,quẽ reperit possessorẽ indistĩcte quãtũcũq; ꝑ ꝓcessũ appareat de proprietate.Ad terminũ et materiã nouitatis vr̃ facere,quod hr̃ not.ĩ l.usum aquæ ueterẽ.C.de aquædu.lib.xi.

d *Titulus iustior.]*Et nũquid ti. in istis bñficialib. causet̃ uel p̃sumat̃ ex diuturnitate tp̃is.uide Fely.ĩ c.ex parte.đ testi. et ĩ c.Alb. eo.tit. Et an titulus bñficii ꝓbet̃ ꝑ lõgũ tp̃s,uide eũdẽ Fely.in c.illud.col.iii.uers.not.i.de præsũp.*

SVMMARIVM.

1 *Procurator si decedat ante cãæ sententiam, an possit sententia ferri in personã domini causæ.*

2 *Procuratore dño litis et dño cãæ mortuis,in cuius personam ferenda sit sententia.*

3 *Sentẽtia possit ne mãdari executioni,contra procuratorẽ litis?*

QVAEST. LXXXVI.

1 PRocurator dñs litis * decessit ab humanis ante sententiam diffinitiuã facta assignatione ad diffiniẽdũ,an possit sentẽtia ferri in persona dñi causæ.Et uŕ de iu- a re,ꝙ nõ:*a* per l.i.C. de sen.& interlo.om.iud.Ecce quid seruatur in dicta curia parlamẽti. Quia aut procurator dñs litis uiuit:& tũc seruatur qđ scripsi ꝭ.q.431.Aut est mortuus,& tũc sñia fertur in personã dñi causæ absq; alia ci- b tatione : *b* ex quo assignatio ad diffiniendũ fuerit facta in ꝑsonã ꝓcuratoris: iuxta l.ii. c C.*c* quo.& quãd.iud.& no.ꝑ Pet.Iac. ĩ ti.đ act.đ cõsti. pe- d cu.circa fi.*d* Et ita ẽt fuit cõclusũ ĩ sñia lata anno M.cccc liiii.& die xxviii.mẽsis Iunii ĩ cã tũc diffinitiua ĩter nobilẽ Iaquemetum đ ramusato, dñm de Alaudo agẽtẽ ex una parte,& nobilẽ Ioannẽ Piet, dñm Podii,remitti ex alia in manib. Ioãnis de Molena secretarii Delphinalis. Quo tẽpore latæ sñiæ erat mortuus Raymũdus Rodulphi,procurator in dicta cã pro dicto nobili Io.Piet,cõtra quẽ Io.Piet reũ fuit lata sñia mortuo dicto Rodulphi. Et hæc obseruãtia huius curiæ satis corroborat̃ à dispositione iuris canoe nici,quo iure nõ curatur, *e* si sñia feratur in personam procuratoris dñi litis: uel ĩ personam dñi causæ:ut dicit gl. in c. suscitata. in glo. i. extr. de in in-

in integ.rest.Et ēt cōuenit fie
ri in hac curia parlamenti.
Quia qn̄doq; fertur sn̄ia in
personā ꝓcuratoris dn̄i litis,
& qn̄doq; in personā dn̄i cau
2 sæ.* Sed qd si ambo sint mor
tui,& procurator dn̄s litis,&
dn̄s causæ?an dabitur sn̄ia in
personā defuncti? Circa hoc
distinguitur, quia aut ex eis-
dem actis constat de morte,
uel non constat.Si cōstat tūc,
non profertur sententia in
personam mortui, Sed cōsue
uerunt citari hæredes:Si uerò
non constat,tunc si proferat̄,
ualet & tenet sn̄ia. ita serua-
tur in dicta curia parlamen-
3 ti.* An sententia posit man-
dari executioni contra procu
f ratorem litis?dic ꝙ non, *f* sic
nec cōtra tutorem, curatorē,
& similes.l.iiii.§. tutor. ff. de
re iudi.& l.Paulus.& l.procu
rator.ff.de procu.ita dicit Io,
de Ferrariis in tit.forma exe-
cutionis sententiæ.in gl. præ
alleg. in fi. nisi esset procura
tor in re sua:ut dicit Ang. de
Are. in l. si se non obtulit. ff.
de re iud. De tutore uide per
Spec.in ti.de execu.sen. §.se-
quitur.uers. sed pone.& per
gl. & Bart.in l. qui solidum.
§.etiam.ff.de leg.ii.

a De iure,ꝙ non.] *Nam senten-
tia omißo procuratore lata con-
tra dominum,qui in iudicio non
fuit,ipso iure non ualet: quia
tura ꝓcessus, dictat huiusm
sententiam debere sumere in
à persona procuratoris. Et in
sententia deficit in substanti
tate,id est,in subiecto scilicet
sonæ.Ita sentire uidetur do.B
in præall.l.i.in i.& ii.col.ua
scias et uer.quæro in quo def
C.de sen.& interloc.om.iudi*

b Absque alia citatione.] *Ce
uidetur in hoc casu nō fore p
cedendum ad sententiam ma
mè citra citationem,per ea q
dicit d.Bar.in alle.l.i.in ii.col
uer. item quæro. retento co
themate.Prætereà finge dom
ignorare mortē procuratori
assignationē ad diffiniendum
ctam,nunquid periclitabitur
eo fortaßis, quòd uolebat ad
aliquid pro iustificatione sua
tentionis in medium deducere
uel aliquem actum ante uel p
sententiam per se aut per aliu
facere? Et ad istud bene fa
opi.illa, quæ uult quòd cita
necesse habet peruenire in no
tiam absentis,ut in gl.in uers
notitiam. in fi. ibi, alii dicu
&c.in l.i.§.item cum ex edic
& ibi do. Bar. qui gl.approba
ur̄.ff.quæ sen.sine app.rescin.*

c Iuxta l.ii.] *Aduerte,ꝙ ille
non uidetur dicere ꝙ citatio
cta in persona procuratoris,
beat haberi perinde ac si facta
esset in persona domini,pro*

hoc innuitur. Sed ibi dicitur secundum ultimum exemplum gl. quod approbat do. Ber. extra de offi. et po. iud. dele. c. cõsuluit. quẽ do. Cy. Bar. et Bal. sequuntur in p̃alle. l. ij. C. quomo. et quan. iud. ꝙ monitio iudicis, habet uim peremptoriæ citationis. Si igitur monitio iudicis cõtenderetur facta in persona dñi, tunc utique essemus in casu illius l. q̃ vult iudicem sñiam posse proferre, licet aliter peremptoria citatio nõ interuenerit. Sed ubi nulla citatio peremptoria, neq; iudicis interposita monitio fuisset in persona dñi, nõ vr̃ sententia iure constare, ut l. i. §. item cũ ex edicto. ff. quæ sen. sine app. resc. iuncto eo, quod dicit do. Bal. in d. l. i. in vi. no. i. col. & in iiij. col. uer. sed qñ põt. C. de sen. & interlo. om. iud.

De acti. de consti pecu. circa fin.] *in v. col. §. posteà peruenit. Vbi quantũ cõcernit propositam materiam, dicit d. Pe. Ia. de Are. si pars fuerit p̃sens, et iudex assignauerit sibi diem ad sñiam audiẽdã, certè nõ indigeret alio peremptorio. et ad hoc alle. d. l. ij. C. quo. et quan. iud. Et sic per hoc ꝙ dicit partem p̃ntem et sibi assignatũ ad audiendum sñiam, vr̃ innuere esse uera, quæ dicta sũt in proxi. præceden. apostilla.*

e Non curatur.] Hoc *uerum vr̃ ꝙ ecclesia parum curat in hac specie solennitatem legalẽ. ut dicit gl. in c. suscitata. hic alle. Sed hoc intelligendum est cum salis grano, quod bene sapuit do. Bal. dicens canonistas istã scrupulosam solennitatem nõ curare. sed illam realitatem dicere, ꝙ tam uterq; q̃ alter põt condemnari, si citatus est ad sñiam. quia non refert, quid ex æquipollentibus fiat, ut in p̃alleg. l. i. in iij. col. in uer. quæro. cum gl. i. sed canonistæ. Ecce qũo requiritur, ꝙ bis citetur ad sñiam, qui cõdemnandus est: uerum est tñ ꝙ si procurator est p̃sens, põt tam procurator, q̃ dñs in personam procuratoris cõdemnari, ut sentire vr̃ p̃alle. c. suscitata. iuncta gl. i. in fi. et apertius do. Bal. ĩ d. l. i. in iii. col. in uer. uenio. C. de sen. et interlo. om. iud. Et plenè no. d. Ber. de elect. querelam.*

f Dic ꝙ nõ.] *Nã licet uerba condemnatoria dirigantur in procuratorem, tñ uerba executoria debent referri ad dñm, nõ autẽ ad procuratorẽ, ut per do. Bar in p̃alleg. l. i. in 3. col in uersi. q̃ro qd si econtra. ibi aduerte. sed istud uerificatur in procuratore actoris, qui uicit in cã, ut ibi exẽplũ et dictũ do. Bar insinuat. Et iõ illud non vr̃ facere pro rõne solutionis qõnis propositæ, quæ loquitur in procuratore illius, q succubuit. Spe. dicit, ꝙ q̃uis sñia lata fuerit in procuratorem executio tamen fiet in bonis dñi, si habuit*

buit à dño mandatū. Si uerò sine mādato litigauit, tunc fiet in bonis procuratoris: ut tit. de sentē. execu. §. sequitur uidere. ij. col. uer sed & si acta. ad hæc, uide do. Bar. in l. si se non obtulit. in prin. in uersi. sed quæro quid in procuratore. ff. de re iudi.

SVMMARIVM.

1 *Ciuitas non habens bursam communem, pōt collectam imponere. Et id quomodo. nu. 2.*

3 *Exactores collectarum quando possint conueniri.*

4 *Exactor collectarum an possit compelli iuridicè facere duos aut plures.*

5 *Tallia Delphi. an debeat peræquari inter subditos pro solido & libra, uel per capita. Et quid de forensi. nu. 6.*

7 *Tallia an debeat æqualiter imponi pro rebus quas quis extra ciuitatem habet.*

8 *Mobiliū & imobiliū an habeatr cōsideratio propter æquatores.*

9 *Ciuitas possit ne imponere collectas, sine authoritate supioris:*

10 *Collectā quis soluere an debeat pro re, quam restituere tenet.*

QVAEST. LXXXVII.

SI villa aut cōitas alicuius loci, nō habeat bursam cōem, pōt talis
1 * cō munitas imponere collectā, & soluere illis, quibus tenet.
l.i.§.si nemo.ff. quod cu
uni.& no.ibi,in gl. & in
de execu.sen.§.sequit.ue
si vniuersitas. facit l.ii.i
2 ff.de alimen.& cib.leg.
illi de vniuersitate nolin
lectā imponere,iudex p
imponere ipsis prius voc
vt l.fin.C.de mun.patri.
3 * Et exactores deputat
exigendū talē talliā seu
lectā,possunt capi,& cō
ri lapso termino eis dat
exigendū & soluēdū: vt
mune. & hon.l.i. circa p
ibi, decē primatus &c. Et
exactores posteà poterūt
gere ab aliis de vniuersit.
vt dicit Bart. in l. iiii.§.a
municipū.ff. de re iudi.&
videmus quotidie seruar
fieri in exigēdis talliis &
sidiis Delphinalib. Sed q
s. pximè dixi, q exactore
liarū pñt cōueniri & cō
4 ad soluēdū,pro cōitate
namus casū, q exactores
putati ad exigēdum sub
Delphinalia,nō sūt solu
aut als thesaurarius Del
nal. receptor taliū subsid
nō pōt cōseq solonē a tal
à talib.exactorib. An ipse
sit iuridicè cōpelli facer
vel pl'es de aliis hoīb.
rib.talis vniuersitatis, p
quotidie videmus fieri p
saurariū Delphinalē Bar

l.iiii. §.actor r.ff.de re iud. dicit ꝙ nõ, & bñ q̃a nõ est debitũ cuiuslibet ꝓpriũ, sed vniuersitatis l.intm̃. §. vniuersitatis.ff.de re.diui. Et ita ẽt vĩdi obseruari & relaxari tales per thesaurariũ arrestatos in hac ciuitate Grationop. Sed iuxta hæc ulterius quæro, aliquis de vniuersitate est adeò pauper, ꝙ nõ põt soluere ratã seu quotam talis subsidiis Delphinalis sibi ĩpositã. An alii de vniuersitate soluẽt ꝓ eo? dico ꝙ sic: ut l.i.C.de oĩ agro deserto.li.x.et ita ẽt seruat.

5 * Vlteri⁹ circa hæc quæro *a* an talis talia Delphinalis debeat peræquari ĩter subditos pro solido, & libra, vel per capita. Inn. ĩ c. graue, ex̃. de sentẽ.excõ.vr̃ dicere, ꝙ ꝑ solidos & libras, hoc est, ẜm facultatẽ patrimonii. Bar. tñ distinguit circa hoc, in d.§. actor municipũ. tñ q̃cq̃d sit de iure, cõsuetudo huius patriæ Delphinalis se hẽt ĩ aliquibus locis, uidelicet ĩ Oylẽtio in Briansonesio & certis aliis locis, ꝙ fit ꝑæquatio pro solido & libra. In aliis verò locis fit per capita, pro mõ facultatum, vt in hac ciuitate Grationo. & pluribus aliis locis, quę cõsuetudo attẽdi debet, vt dicit Bar. ĩ siĩ ĩ l.i. C. de mulie. & in quo loco. li.x.

6 * Vlterius ex q̃nto circa hæc quæro, vtrũ forensis qui alibi habebat possessiones, posit compelli cõtribuere in dictis subsidiis Delphinalib. cũ ciuilibus huius ciuitatis Gration. pro rebus & possessionibus, quas in hoc territorio Gration. hẽt. Bar. dicit quòd non. in d.l.i.C.de mulie. & ĩ quo loco. in q. quæ incipit, sed quæro cui posit imponi hæc collecta &c. Puto tñ circa hũc paſsũ ẜm tꝑa, quæ in hac patria Delphinali incurrũt, sic distĩguẽdũ. Quia aut

b loquimur de forensibus *b* & ĩcolis patriarũ regni Frãcię, Sabaudiæ, & prouinciæ, quæ nobis cõuicinãtur, q̃ forẽses hñt bona in hac patria: licet in ea nõ habitẽt, & tũc cogũtur cõtribuere pro reb. quas in hac patria posidẽt de consuetudine, vt uidi in illis de Turnone in regno Frãciæ. & in illis de Tincto in Delphĩnatu, q̃ hĩcinde cõtribuũt in subsidiis regiis & Delphi. ꝓ reb. & possessionib. quas hinc inde habẽt. Siłr faciũt ẽt illi de Lugduno cõtra forẽses ꝓ rebus quas in eadẽ ciuitate Lugduni posidẽt. Et siłr faciũt ẽt illi de sancto Simphoriano auzonis & circũuicini cõtra illos de Lugduno q̃ ẽt hñt posseſsiones, vt dixi etiã

j.q.397. Aut loquimur inter subditos & incolas huius patriæ Delphinatus, & subdisti guo: qa aut subditus Delphi. peræquat in loco ĩ quo fouet domiciliũ, ꝑ oĩbus rebus, & habita cõsideratione ꝑ peræquatores ad oĩa quæ ipse possidet alibi in Delphinatu: & tũc nõ cõpellit alibi pro rebus, quas alibi possidet. Aut ĩ peræquatione factã ĩ loco originis, nõ habet cõsideratio ꝑ peræquatores, nisi ad bona, q̃ ipse habet in loco in quo ipse fouet domiciliũ. Et tũc cõpellit cõtribuere alibi pro rebus alibi in Delph. existentibus. Et ita semper vidi fieri & obseruari xxx. annis proximè lapsis, à quo tꝑe circa inchoaui practicare ĩ hac ciuitate Grationop. & iõ, qñ veniunt querimoniæ, & dãtur supplicationes pſidenti huius curiæ parlamenti: & qui pro tẽporibus fuerũt, semper cõsueuerũt decretare tales supplicationes, hoc modo rescribat castella-

c nus: *c* si supplicãs fuerit peræquatus in loco domicilii habita cõsideratione ad oĩa, quę possidet ĩ Delphinatu vel ne,

7 vt ꝓuideri possit &c. * Vlte-

d rius & vi. quæro, *d* iuxta hęc, an si fiat collecta ĩ vna ciuitate pro negociis ciuitatis, debeat ciuis peræquari ĩ tallia, pro reb. ẽt quas ipse extrà ciuitatẽ habet: licet ĩtra Delph.

8 vide quæ dixi s. q.5. * Vlterius quæro iuxta pmissa, qñ fit peræquatio subditorũ Delphi. an debeat haberi cõsideratio propter æquatores ad bona mobilia, sicut ad ĩmobi-

e lia. Bar. dicit ꝙ sic, ĩ d.l.i. C. de mulie. & ita ẽt seruat cõsuetudo. Vlterius & octauo

9 quæro,* iuxta pmissa hæc, ciuitas Grationopo. aut aliqua alia pñtis patriæ, vult facere collectã, an possit facere sine authoritate dñi nostri Delph. aut curiæ parlamẽti. Bart. in

f l.i. *f* C. de mulie. vr velle si dicere, ꝙ aut imponit collecta propter necessitatẽ ciuitatis, & tunc põt facere de iure sine authoritate. vt no. ĩ l.i. ff. ... pe. ff. quod cuiusq; vniuersi. no. ẽt per Inno. in d.c. grauẽ extrà de sen. excõ. quos sequi do. Pe. Papæ, in quodã suo cõsil. inci. ad dubia &c. Non tñ pñt illi de cõitate se adinuicẽ cõgregare ad istos actus sine lnia dñi superioris, vt plenè tetigit dictus do. Pe. Papæ, in d. suo consil. in iii. dubio: & vide quæ dixi j. q. 21. Aut ciuitas vult imponere collectã pro vtilitate publica, vt pro soluẽdo dño nostro Delphino aliquod donum sibi per ciues fa-

g ctũ: & tũc non põt *g* sine authorita...

thoritate & sñia superioris: vt l. placet. C. de excu. mu. ita dicit ibi Bart. Sed quicqd sit de iure, de cõsuetudine tñ huius patriæ ciuitates aut aliæ villæ vel cõitates nõ pñt indicere collectã siue pro eorũ necessitatib. siue pro vtilitate publica, sine authoritate curiæ parlaméti aut iudicum iferiorũ pñtis patriæ Delph. & si cõtrariũ faciãt, inquestãtur & puniunt arbitrio iudicantis. ita vidi semper fieri & obseruari xxx. annis & vltra, qbus in hac ciuitate Gratianop. steti, tã in practica, q̃ in
10 ac curia parla. * Vlterius & nono q̃ro: an qs, p re quã restituere tenet, debeat soluere collectã. credo q̃ nõ, per l. nemo. ff. de in integ. restit. vt ibi
h no. per Bar. *h* rõ: q̃a nõ vr̃ talẽ rẽ hre. l. iii. §. hæc verba. in fi. ff. de ne. gest. & l. Lucius. §. idẽ respondit. ff. de minor.

Vlterius circa hæc quæro.] *Hucusque inclusiuè author tetigit sex qõnes, quas do. Bar. seriatim oẽs prosequit in d. l. si se non obtulit. §. actor. ff. de re iudi. uide do. Bal. i l. ct. in v. col. uer. mõ uidẽdũ. đ collecta. C. đ exe. rei iu.*

b Quia de forensibus.] *Quo aũt ad hoc mẽbrũ distinctionis, vr̃ subdistinguẽdũ: utrũ pensitatio aliqua imponat p̃dijs propter p̃dia: & tenentur oẽs ẽt forenses. ut ff. de mune. & hono. l. fi. §. patrimoniorũ. Vel an imponatur personis propter res: et tũc nõ tenẽtur nisi subiecti: ut l. rescripto §. fin. ff. de mune. et hono. Et hoc est uerũ, nisi aliud in priuilegijs esset indultũ, ut l. munerũ. §. mista. ff. đ mu. et hon. Aut lege municipali siue cõsuetudine sit cautũ, q̃ ista p̃dia p̃ talibus muneribus sint obnoxia: etiã si sint p̃dia forensium. Quia cõsuetudo æquiparat priuilegio: ut in c. super q̃busdã. § p̃terea. extra de uer. sig. et C. de agri. et censi. l. dñi p̃diorũ lib. xi. Et ad hoc ut forensib. possit imponi collecta, fiunt statuta, ut p̃dia sint tributaria, et q̃ collectæ succedãt loco tributorũ seu censeãtur esse tributa. ut not. do. Bar. ff. ad muni. l. idem liber. §. solã. Hæc ita dicit do. Bal. in l. oẽs. ij. col. in uer. specialis aũt impositio. C. sine censu uel reliquis fun. cõpa. nõ posse uide do. Archi. in c. i. de immu. eccle. lib. vi. & do. Old. cons. 169. factũ est tale, &c. sub ti. de censi. extraor. ad muni. & Spe. de censi. §. nunc dicendum. iij. co. uer. pono reginus: & ibi do. Ioan. And. in addi. ad Spe super uer. supra fi.*

c Rescribat castellanus. &c.] *Hic ponitur forma decretationis supplicationis, dum habenda est ratio peræquationis.*

d Vlterius & vi. quæro.] *Quo ad hanc qõnem uide do. Bar. in l. i.*

 v. col.

v.col.in uer.itē quæro aliquis est hic ciuis.C.de mulie.et ī quo lo. li.x.Et ibi vr̄ dicere, quod nō debet qs peræquari p̄ reb. quæ alibi soluūt tributū nisi collecta iponeretur ab eo q habet iurisdictionē uniformē in omni loco, ut à principe.Et tunc debet soluere pro reb.quas habet ubique,et in hāc opi. vr̄ ferè cōcurrere do. Io. And.in c.i.in uer.de hoc dubitatur.extra de immu. ecc.lib.6. et post eū ibidē do. Pe.de Anch.in uer.ultimò quæro. uide do.Old. in d.consi.169.& Specu.in d.§. nunc dicendum.uer. pono reginus.ac ibi in addi. Io.And.

e Bar.in d.l.i.] *In v.col. in uer. itē quæro. pro imponenda collecta omnes res,scilicet mobiles et immobiles debent æstimari.*

f Bar.in d.l.i.] *In iiii. col.in uer. quæro hic primò.*

g Et tunc non pōt.] *Hoc est uerū,ut ibidē sentire uide. do.Bar. de iure sed de facto pōt:nisi esset ciuitas,quę nō recognoscit superiorē,et talis, qui quādo sibi placet, posset imponere collectam.*

h Notatur per Bar.] *Ita ibi vr̄ sentire do.Bar.in uer. unde si imponeret̄ collecta.Sed caue,qa do. Bar. nō lqtur ī teriis casus huiusce q̄nis.Ipse em̄ dicit,si imponeretur collecta pro re,q̄ quis habet,nō tenetur soluere pro ea re, ad quam cōpetit restitutio, uel alia actio: quia eam uerè nō habet. Sed statutū debet itelligi re. quā quis uere habet,ut in §.hæc uerba siue ergo &c. Et quæ loquit̄ in alio casu,uidelicet qn̄ quærit̄,an quis teneat̄ ad collectā pro rē, ad quā sibi cōpetit actio uel officium iudicis. [illegible] aūt loquitur in casu,quo quæritur an quis teneatur ad collectam pro re, ad quā cōpetit actio, o restō contra se.unde ex theorica do.Bar.patet decisio casus nostri in cōtrarium.Et sic p̄ re, q̄ quis restituere tenetur,debet soluere collecta, q̄ computabit in rest.ut in simili uidemus de colono et inquilino,qui si soluerint collectā eā cōputāt in poss. ut dicit Spe. de censi.§.nūc dicēdū. ī v.col. pone quidā uicini.et ibi Io.And. uer.de uia pub. imò pūt se cōseruare indēnes per retentionē fructuū, ēt ubi cōpelleretur ad soluēdas datias uel collectas de facto et nō de iure. ut p̄ do.Bal. cū duob.§.si ī coeunda. uer.si colonus ff.pro soc. Et facit q̄ possessor tenet̄ ad onera soluenda pro tpe p̄terito, secundū do.Cy. in cle.i.uer.xi.q̄ro. et uer. q̄ro possessor. de censib. Collecta [illegible] possessorem solui debet.l.fi.et ibi do.Bal.in tertio notabili. Vbi dicit, q̄ teneas menti.C.sine censu uel reliquis. Et hoc est uerū siue quis possideat iure proprietatis,siue pignoris.do. Bald.in in summa.C.de pignori.*

SVM-

SVMMARIVM.

Doctores conferre ne teneantur pro subsidiis Delphi.

Aduocati, strenuè militant.

Doctoratus gradũ recipientes ex rescripto uel diplomate, an teneantur conferre pro subsidiis Delphinalibus.

Doctores legum, an debeant in integrum restitui.

Doctor legum, an possit agere lege Iulia, de ui publica, pro sibi illata iniuria.

QVAEST. LXXXVIII.

SEd quæro, an dñi* doc. legũ in nostra ciuitate Grationop. practicantes, qui nõ cõsueuerunt officium procurationis exercere: sed honestè & honorabiliter practicare & uiuere, tã de eorũ patrimonio, quã de patrociniis teneanẽ cõtribuere in subsidiis Delphi. Et pro introitu dicendorum præmitto, ꝙ in donis gratiosis à subsidiis Delphi. ꝗ frequenter istis tẽporibus anno quolibet dño nostro Delphino cõcedũtur, non fit aliqua exceptio, nisi clericorum clericaliter, & nobiliũ nobiliter uiuentiũ. Hoc præsupposito, uẽ dicendum de iure, ꝙ dicti domini doc. debẽt esse exẽpti, cum debeãt censeri nobiles nobiliter uiuentes triplici rõne. Prima rõ: quia gl. ii. in l. societas. §. societas. ff. pro so. dicit ibi esse ar. pro bene literatis, ꝙ ita, ut nobiles, recipiãtur in canonicam. quia non refert, an habeatur nobilitas, naturaliter, an ex accidenti,
a ut ibi dicit Bart. *a* peritura, quæ ibi copiosè allegat. facit l. ꝓximos ibi, literataq; militia. C. de proxi. sacri scrinii. li. xi. Ad idẽ gl. in l. prouidẽdũ. C. đ postulãdo. dicit ꝙ sciẽtia
b nobilitat, *b* si uerbũ, nobilis, ibi in tex. positũ accipiaẽ propriè. ad idẽ gl. ĩ c. de multa. ex̃ de ꝑbẽ. quę dicit, & ita sciẽtia nobilitaẽ hominẽ, quæ pretio nummario comparari nõ potest. ff. de ua. & extraor. cog. l.
2 i. §. est quidam.* Secunda rõ, quia aduocati non minus militãt, ꝗ illi ꝗ gladiis, clypeis, & thoracib. nituntur. ut l. ad uoc. C. de aduoc. diuer. iudi. iõ nullũ personale mun⁹ dẽt aduocatis imponi, nisi iudicãdi. l. ii. eo. ti. iuncta l. ad similit. e. ti. facit l. i. C. đ aduo. di. iu. ibi. postquã aduoc. deposuerit officiũ, dignitate quadã nr̃a liberal. poṭianẽ &c. Et dicit ibi Bar. no. ꝙ doc. qui đposuit ad uoca. offm̃, est in dignit. & diciẽ clarif. Tertiò, pro hoc facit quod hẽ expresse, ĩ l. medi. C. đ profes. & medi. li. x. ibi, doc. legũ una cũ uxo. & filiis, nec non & rebus quas in ciuita.

ſuis poſsidẽt ab oĩ functione,
& ab omnibus munerib. ciui
lib.uel pub. immunes eẽ ꝑci-
pimus &c.& facit cle.ii.đ ma
giſtris.ibi,ꝙ pleriq; eorũ,qui
in quauis ſcientia in doc.uel
magiſterii aſſumerẽt honoré,
&c. Et credo ꝙ iſta ſit ueritas
de iure,ꝙ doc.nõ teneanť ĩ d.
ſubſidiis cõtribuere:licet Bar.
ĩn d.l.medicos. & in l.i.C. de
mulier.& in quo loco.h.x.in
telligat illã l.medícos.in doc.
c actu legentib. Sed Bar.c fortè
malè dixit:qa tex.ibi indiſtin
ctè loquiť de doct.Ergo indi-
ſtinctè eſt intelligẽdũ ẽt de a-
liis doct.nõ actu legẽtib.iux-
ta l.de pretio.ff.de publ.nec ip
ſe Bar.aliqua l.aut rõne limi
tat illã. l. debere intelligi.de
doc.actu legẽt.& ſic erubeſcit
ſine l.loqui.iuxta auth. đ triẽ
te & ſemiſſe.§.conſidera. col.
iii.quia non ſufficit dicere,ſic
eſt,niſi ratio aſsigneť. 24.q.3.
c.i. Sic ẽt non ſufficit dicere,
ſic ſtatutũ eſt:niſi cã ſtatuti aſ
ſignetur.22.diſtin.c.oĩa. attẽ
tis maximè rõnib.urgẽtib.ȿ.
tactis.Sed fortè Bar.qui actu
legebat, fuit affectionatus ita
dicere ꝑ laudẽ ſui & aliorũ
doc.actu legẽtiũ. Et ita eſt ue
riſimiliter præſumẽdũ,cũ ip-
ſe aſque aliqua lege aut rõne
ita dixerit uolẽdo reſtringere
tex.d.l. indiſtinctè loquentẽ.

Et ideo reperio,quòd recol
dæ memorię do.Steph.Gui
nis legũ doct.& miles tũc
ſidens Delphi. ſcripſit ma
ſua ꝓpria in margine ſui B.
ſuper d.l.ſocietas.ff.pro ſoc
ꝙ anno M. ccccxvi. de me
Septẽb. fuit ordinatũ in co
lio in fauorẽ do.Pet.Blõdi e
legib.bacula. ꝙ ipſe nõ deb
bat cõtribuere in dictis ſu
diis Delphi. Et ſic cõtra c
Bar.fuit determinatũ,& bñ
iura & rõnes ȿ.tactas. Mu
ergo magis debẽt eſſe exẽ
dñi docto.pñtis ciuitatis a
tributione dictorũ ſubſid
rũ Delphi.tãquã nobiles
biliter uiuentes, cùm ꝑ i
gnia doctoralia diſtinguã f
à plebeis & popularib. E
populo nobiles appellãtu
inſtr̃is & aliis actib. pro q g
facit quod dicit Bar. C. de
d gnita.lib. xii.ſuper rub.d
cens,quòd ille eſt, & cen
debet nobilis,qui à popul
lis nominať & reputať: ur
ẽt portãt zonam deauratã
quod plebeii non faciunt.
præterea qñ doctores ali
do acquirunt de feudo D.
phinali,conſueuerunt in c
mera cõputorum Delph.
neri & inueſtiri ſoluendo
plicia laudimia, ſicut alii n
biles huius patriæ:q đ non
fit in plebeiis, qui non cõſu
ueru

uerunt in dicta camera, nec p dominos parlamēti inuestiri, nisi prius soluāt duplicia laudimia. Ideo ēt sm hanc consuetudinem non debent interpretari, neque censeri de numero plebeiorum & popularium: sed de numero nobilium, e maximè, quia dicti dñi doctores in hac ciuitate uiuūt nobiliter, & non uadunt per curias, nisi ad supremam curiam parlamenti, ibi aduocando absque se immiscendo alicui officio procurationis, prout alibi aliqui faciunt. Et in hanc partem declinare uṝ esse iustum & æquum & honestum: quia ex eis princeps & patria decorantur. f Et hac ēt rōne Imperator uoluit eos esse exemptos ab omnibus muneribus g ciuilib. & publicis, in d. l. medicos. s̄. dixi. Et uidi q̄ d̄ hoc anno currēte M. cccc lv. ad querimoniam dominorū aduocatorū pñtis ciuitatis fuit hæc questio posita in deliberatione consilii, in quo erāt do. Cancellarius, & dñi parlamenti, & fuit opinatū, sed nō fuit pro tunc facta cōclusio. Tñ hæc duxi inferenda, pro mei memoria, & decisione, q̄ in futurū fieri uidebo, hoc subiungā. Et de hac materia uide quæ plenius dixi ĩ. q. 388. & ibi reperies decisionem pñtis qōnis, quia ibi fuit decisū, q̄ doctores non debent cōtribuere in dictis subsidiis Del.

3 * Sed an præmissa locum habeant in recipientibus gradū doctoratus ex rescripto uel bulla? credo quòd non per ea quæ leguntur: & no. in l. si ita quis. §. ii. ff. de leg. ii. Et uide Ioan. Fa. instit. de iur. natur. gé. & ciui. An aūt doctoratus sit dignitas? dic q̄ sic: per clemen. ii. de magi. & tenet Bar. in l. i. C. de nouo co. cōponendo. quia ēt ibidē ponit de comite legū, & quis debeat dici

4 comes legum. * Sed iuxta hæc q̄ro, an doctores legū debeāt in integ. restitui. dic, q̄ nō. ut not. gl. in l. professio. C. de muneri. patrimonior. lib. x. & uide super hoc fall. in l. si ex legati cā. ff. de uerbo. obl. in sua repe. & Bal. in l. rem maioris precii. C. de rescin. uendi. in sua repe. An uxor doctoris post mortem uiri debeat uocari domina. Vide Bar. in l. si post mortē. §. fi. ff. de bono. poss. cōtra tab. De prærogatiuis doctorū uide quæ scribit d. Stephanus Guillionis, legū doctor, p̄sidés quōdā Delph. ī quadā sua propositiōe, quā ipse fecit quæ incipit. Et non erit apud te acceptio personarū. ubi ponit sexdecim prærogatiuas.

5 * Sed quæro si fiat iniuria

iuria doctori legum, facto,uł uerbo,an posit agere lege Iulia,de ui publica.dic ꝙ sic ꝑ l. Iul.la i. ff.ad l.Iul.de ui publica.ubi oratores,id ē,doc.artiū

a Bar.]*Nihil ibi de hoc per d.Bar. qui non reperitur aliquid scripsisse super d. l.societas.Sed d.Bal.ī prin.l.nō ex.d.§.societas.æquiparari nobiles,et literatos, quo ad bñficia obtinenda. Crederem tñ uoluit allegare d.Bar.l.i.C.de dignit.li.xij.ubi amplè & discretè tractat materiā nobilitatis. Primò enim,quid sit nobilitas.Secūdò, per quod discernaẗ nobilis à plebeio.Tertiò,qui dicātur nobiles.Quartò,itē quotuplex est nobilitas.Quintò,quæ sit nobilitas theologica, seu supernaturalis. Sextò, q̃ sit nobilitas naturalis. Septimò,quot modis cōsideraẗ nobilitas naturalis. Octauò, qd sit nobilitas politica seu ciuilis.Nonò,an in uno loco quis posit esse nobilis,et in alio nō.Decimò, an quis per militiā efficiatur nobilis. Vndecimò,an et qua pœna puniatur qui propria authoritate fecit se nobilem. Duodecimò, an sit dare casum,ī quo princeps pōt cōpelli dare nobilitatē.Decimotertiò,an propter uitia aliqñ quis consequaẗ nobilitatē. Decimoquartò,an posit alicui cōferri in pūcto mortis. Decimoquintò,an nobilitas sit uirtus. Decimosextò,an nobilis in actib. utpote electionib. testimonij.et ceteris talib.præferatur alijs.Decimoseptimò,quis posit nobilitatē cōcedere.Decimooctauò,an aliꝰ ꝑter pricipē possit cōcedere nobilitatē.Decimononò,an ciuitas, uel populus suo statuto possit decernere nobil.Vigesimò,an ꝑ statutum possit fieri nobilitas uel dignitas, quæ nō ē de iure cōi.Vigesimoprimò, an decuriones sintnobiles.Vigesimosecundò, an oīs militia faciat quē nobilē.Vigesimotertiò,an de iure cōi aliter puniaẗ nobilis quàm ignobilis.Vigesimoquartò qd sit, q̃ paperet,ꝙ multoties et in officiis, et in pœnis est nobiliū conditio peior.Vigesimoquītò,qūo fit et qualiter ostēdiẗ, ꝙ quis facit quē nobilē.Vigesimosextò,quę officia faciunt quē nobilē.Vigesimoseptimò,qūo debent formari articuli in modo probādi nobilitatē.Vigesimooctauò,usque ad quē gradum trāseat nobilitas, quæ manat ex genere.*Verumenim:uero omnia in his iuris articulis aut alibi memini me legisse d. Bar. qd̄ ... dr̄ dixisse:sed bene cōtrariū sensisse.ut in d.l.i.vij.col.uer.ig... nobilitas.iūcto uer.seq notat... ferētia īter nobil.naturalē,et nobili.politicā,seu ciuil.Illa naturaliter,id est, ex natiuitate ... rōne naturali īduciẗ:ista aūt accidentaliter,uidelicet ex origine parērū uel dignitate propria proficiscitur: & isto secūdo mō nobilitas ...

*litas sumpta, est uera nobi. secun
dũ quã differt nobilis à plebeio:
et prout accipitur apud nos, &
in foro nrõ. Et sic nõ parui refert
an nobil. ueniat ex natura, an
accidenti: sed uerũ quo ad uerã
nobi. prout sumitur apud nos, et
in foro nostro, ꝙ nõ refert utrum
nobi. ex ꝓgenie, utrumue ex sciẽ
tia, uel alia quauis dignitate ꝓ-
cedat. Et ita putarem autorẽ di-
cere uoluisse. Ipse enim fortassis
credebat, ꝙ illa nobilit. q̃ uenit
ex genere, esset à natura: et illa
quæ obuenit ex scientia, foret ab
accidenti: hoc utiq; uerũ, primũ
nẽpe falsũ. Vtrũq;. n. ex accidẽti
ut pulcrè sentit d. Bar. in præal.
l. i. in vi. co. uer. uidẽdũ ẽ. et ĩx. co.
uer. ex his sequit̃. et facit qđ ex
origine quis nõ efficit̃ nobilis, sed
princeps seu lex nobilitat quem
ꝑꝑ suã orig. ut notare ur̃ d. Bart.
in l. si muli. C. de inco li. x.*

Scientia nobilitata.] *Facit opti
mè c. uenerab. de præbend. et di-
gn. et ff. de excu. tut. l. dicimus. ĩ
fi. ubi dr̃ Vlpi. iurisc. nobil. rõne
suæ clarissimæ tã in iure sciẽtiæ,
q̃ elegãtiæ Latini sermonis. Et ui
de pulchrũ tex. de nobilitate uir
tutũ. in c. nũquã. lvi. dist. Et gl. ĩ
c. quoniã uetus. 23. q. 1. uide Pa
nor. in c. sup eo ĩ pe. co. uer. quar
tò nota. de test. Quod aũt doct. sit
nobilis, apparet ex l. iudices eo.
ti. de dignita. et d. Bar. dicens, ex
hoc apparet ꝙ iudices et doc. in-
dicantur esse nobiles: q tñ exuti
dignitate inter priuatos hñr.*

C Sed Bar.] *Fortassis do. Bar. mo-
tus fuit ita sentire propter uerba
in fi. d. l. medicos. ibi, qui facilius
liberalibus studiis, et memoratis
artib. multos instituãt, id est, in-
struãt scilicet discipulos uel scho
lares. credere tñ certissimũ de iu
re doctores postulãtes habere im
munitatẽ ab omnib. saltẽ perso-
nalibus munerib. ipsi enim sunt
hi, quos ille diuus Iustinianus
sacratissimus Impator inuenire
summopere studuit, eos uocitãs,
Oratores, maximæ scientiæ, iusti
tiæq; satellites, ac optimos athle
tas iudiciorum. ut in proœmio
fforum. §. discipuli. Igitur sunt
et hi, protestãtib. inclytis Impato
rib. Leone et Antonio, qa cẽsetur
nõ minus prouidere humano ge-
neri q̃ si prælijs atque uulnerib.
patriã parentesq; saluarẽt. Hinc
et meritò aduocati dicũtur mili
tes inermes, literatoria militia
militantes. militãt nãq; patroni
causarũ, q glorios. uocis cõfisi mu
nimine laborãtiũ uitã, ne amit-
tãt qđ habẽt, spẽ, ut acquirãt, qđ
nõdũ habẽt, posterosq; defendũt,
ne plectãtur, ne infamẽtur, ne in
seruitutem redigãtur. ut per do.
Odof. et Cy ĩ l. fori. C. de aduo. di.
iudi l. proximos. et ibi gl. in C. de
proxi. sac scr. ĩ li. xij. iũcta l. aduo
cati C. de aduo. di. ind. et ibi d.
Bal. dicẽs, aduocatos militib. exeq̃*

rit

ri: quia per eos tanquã per milites uita & patrimonia hmõi defenduntur. & ibi not. quod aduocati ita militant legibus, sicut milites in armis. & ita sunt necessarii aduocati ad salutem patriæ et singulorum, sicut sunt necessarii milites armatæ militiæ. Ibidem dicit d. Bar. quòd aduocati magis sunt necessarii rei pu. quàm milites. Ad prædicta facit gl. super uerbo indigere. in c. cum ex eo. de electione. li. 6. Et quid ultra dixero. tex. est apertus. l. sancimus. C. de aduo. di. iudi ubi do. Bar. & Bal. dicunt ꝙ aduocatis nullum munus personale debet iniungi, nisi necessitas consulendi, arbitrandi seu iudicandi, vnde ibidem subiungit do. Bal. quòd non possunt cogi aduocati ad faciendã guardiam seu custodiã, uel aliquod munus personale, quod bene nota, quia magnũ priuilegiũ est. nẽpe hæc uera esse crederẽ, si ipse qui aduocat per statutum tps, hoc est, quinquennium, iuxta §. sed qa solitum est in proœmio fforũ. legum eruditioni dignoscatur insudasse. ut l. iubemus. §. nec decreto. C. de aduo. diuer. iudi. & l. petitiones. et ibi do Bal. C. e. ti. et iõ dixi, insudasse quia nõ sufficit diu studuisse, sed bene. nec Hierosolymis fuisse &c. ut ĩ gl. in uer. superatus. l. vnicuiq;. C. de proxi. sa. scri. li. 12. nã aduocatus ẽt si factorũ et rerũ pr[...] tiã habeat, non tñ numeran[...] est inter aduocatos, nisi sit [...]ctus: cũ appellatione aduoca[...]rũ, nõ ueniant indocti, ita p[...]chrè sentire videt̃ gl. l. vnica l. ii. C. de postulã. sicut. n. do[...] nõ est idoneus, hẽt honorem [...] fructu: quia nõ gaudet priui[...]giis doctoratus, per d. Cardi[...] ĩ cle. ii. in i. q. de magistris. ita [...] aduocato indocto. pariform[...] dicẽdũ uidetur. contra quer[...]cit quòd dicitur de eo qui [...] saltũ est promotus, quia nõ [...] priuilegiũ. ut l. nemo. et ibi [...] gl. fi. C. de aduoc. diuers. ind.

d Bar. sup rub.] *Vult al. d. l. [...] in l. i. in ult. col. in ver. ex [...] mani. app. ibi dic. er. C. de dig[...]*

e De numero nobiliũ.] *Oẽs d[...]ctores sunt nobiles per l. pu[...] dũ. C. de postul. ut dicit d. Al[...] addi. d. Bar. in pæ. C. in uer. [...] circa hæc. super uers. tunc [...] comes. ubi in d. uer. quæro. [...] d. Bar quòd doctoratus est dig[...]tas et ĩ l. oẽs. C. de decurionib.[...]*

f Decorantur.] *Patrocinio [...] aduocatorũ humano generi [...] uidet̃ quasi armis patria de[...]deret̃: scientia verò doctorũ [...]dus illuminat̃, ut uidetur di[...]re gl. c. cũ ex eo super uer. ind[...]gere. de ele li. 6. ubi dicit P[...] Anch. quòd ecclesia Dei sum[...] indiget uiris literatis, nõ por[...] uel asinis deferratis. Et facit [...] mait*

materiã. ꝙ habet per tex. de Iusti.C cõfir.in prin.et ibi d.Odof. Omnibus muneribus.] Etiam realib ut tenet d.Bar.in d.l.medicos.et do.Card.in præd.clē. ii.de magistris. et Spe.tit.de reo. uer.itē medicus.ibi, et doc. legũ omni gaudeāt immunitate.et gl. in l.his onerib.et in l. sunt munera.ff.đ uacati.munerũ.qua quidē immunitate dēt gaudere aduocatus.si sit doctor:nā si aduocatus qui tm̃ statuto tēpore legũ eruditioni inhæsit, habeat uacationē munerũ personaliũ,nunquid & rationabile est,ut aduocatus īsignis doctoratus bene merito decoratus,aliquid habeat supra simplicē aduocatũ?et sic ēt patrimonialiũ munerũ uacationē consequetur:qm̃ non põt is dici doc.inutilis siue nõ idoneus,qui aduocationis officiũ probè et gloriosè didicit exercere. et ideo omni immunitate perfrui dēt, iuxta ea quæ sentit dominus Cardinalis in clemen.ij.in.1.q.de magistris.

SVMMARIVM.

1 Procuratores,nobiles teneanř ne cõferre in subsidiis Delphi.

2 Nobilitatem assumens per se,an & qua pœna puniatur.

QVAEST. LXXXIX.

1 Sed qā ī hac ciuitate Gration.sunt* aliqui nobiles, qui practicāt in curiis & exercent officium procurationis: An ipsi debeant eximi à contributione dictorum subsidiorũ Delphi. Vidi de hoc anno currente M.ccccl v.in presentia d.Cancellarii, & dominorũ parlamēti determinari, ꝙ nõ: cũ nõ uiuant nobiliter: quia officiũ procurationis nile reputatur.ut l.si quis procu
a rationem a.C. de decurionib. li.x.cũ aliis iurib.ibi per gl.al
2 legatis. Iuxta p̄missa,q̄ro* utrũ assumēs sibi nobilitatē per se,puniař: & q̃ pœna puniař.
b uide Bar.ī l.i.b C.đ digni.ibi, sequiř ī diffinitione illata &c.
a L.si quis procurationē.] Ibi not.do.Bar. quòd officium procuratoris est uilissimum,et ideo nullo modo aduocati uolunt esse procuratores.Et idē cēseř đ officio tabellionis:ut l.uniuersos.et ibi d. Bar.C.eo.ti.de decurionib. li. x. qa genus negotiatiõis ē:ut dicit gl.in c.sicut.extrà ne clerici uel mona.seculari.nego.se immisc. et facit ad p̄dicta qđ not.do. Bart. ī l.neque.C.de dignitatib.li.xii.
b In l.i.] Videlicet.viij.col.uer.nobilitas ē.ibi sequiř in diffinitiõe, ubi diciř, ꝙ nullus potest hr̃e dignitatē à seipso.sed oportet quod per aliũ conferatur.et sua authoritate assumēs eandē incidit in crimē falsi uel in l.Iuliā maie. ad hæc facit quod dicit d. Bald. de eo qui se asserebat sacri palatii

latii. ĩ l. data opera. xiii. col. uer. de eo q se asserebat. C. qui accus. non possunt. ut quoque in simili dicitur de illo qui gerit se pro doctore, cũ nõ sit, tenetur de crĩe falsi, ut dicit d. Bar. in l. reddaẽ. C. de profe. & medi. li. x. et istud est uerum, si exerceat actus doctorales seu doctori cõgruentes: quia tunc punitur pœna falsi. secus ãt si non faciat aliquẽ actũ doctorũ, sed dũtaxat se doctorẽ appellet: quia eo casu non venit puniendus pœna fal. sed extraordinaria. arg. l. si qs. ii. C. de aquæ du. li. x. & ita in simili dicit d. Bal. de illo qui se fingit clericũ. ut in l. qui sub prætextu l. fi. C. de sac. san. eccl. et formaliter ita sentire uidetur do. Alex. in apo. super do. Bar. in l. eos qui. §. pro milite. ff. ad l. Cor. de fal. pariformiter uidetur distinguendũ inter illum qui simpliciter se nobilem appellat. & inter illum qui aliquẽ actum facit se ingerẽdo, ut nobilẽ, cũ nõ sit nobilis.

SVMMARIVM.

1 *Nobiles exercentes officium notariatus, conferunt pro subsidijs unà cum popularibus.*

QVAEST. XC.

SImili ẽtiã tunc ibi fuit determinatũ de notariis huius ciuitatis, qui sunt
1 nobiles, * & debent contribuere in dictis subsidiis D phinalibus cũ popularib l. vniuersos. C. de decu. lib
a cũ gl. q̃a officiũ est vile. idẽ dicendũ est de doctor si exerceant officiũ notariatus. Nã notarius dicit ser publicus. l. impuberem. C. ado. eò q̃ seruit reipubli non q̃ sit seruus. facit l. de tabulariis. li. x. vñ dec exercẽs artẽ notariatus, dignitatẽ decurionatus
b l. ii. *b* Et ẽt tenet Sali. ĩ l. fi. decurio. C. de fal. licet c
c istud uideaẽ tex. in l. vna de mãda. princi. ubi uide probari, q̃ officiũ notari sit dignitas hic est, q̃ alibi ciẽ, q̃ corã notario põt int poni appellatio. & valet extrà. de app. & tenet Spe tit. de app. §. nũc dicamus ver. & scias, ibi, uł saltim corã notario. hoc idem p Cy. in l. ii. C. de his, q̃ p metũ iudicis nõ appellãt
d vel corã tabellione &c. Bar. ĩ l. de pupillo. §. si qs p̃tori. circa prin. ff. de ope. nun. & l. cũ q̃dã. ff. de app. hoc uerũ, si dubitet adir dex à quo, vel nõ possit eius præsentia: ut dicit Spe ubi suprà, &c.

a Vile.] *Vide q̃ hoc suprà. ĩ ap signata super ver. l. si quis pri rationem.*

b D.l.ii.] *Vbi dicit do. Bar. quòd si decu.no. officium assumpserit, priuilegium decu.amittit.*

c Tex.in l. una.] *Tu dic quòd il le tex.loquitur in notario principis, & talis habet dignitatẽ: cæteri uerò hñt tãtum munus, & iõ infamis põt exercere munus hmõi notariatus, secus tñ qñ eßet datus à principe,uel haberet officium iniunctum ex publico,ut in notario ad bãchũ,vt sentire uidetur do. Bar.in l. eadẽ hac lege.ff.ad leg.Iul.repetũ.*

d Ibi, uel corã tabel.] *Aduerte, quia ibi non loquitur de app.sed protestatione, quæ interponitur sub appellatione omissa propter istũ metũ iudicis et talis ꝓtestatio publicè emissa,facit quẽ hři ꝓ appellãte ut ibidẽ dicit d.Cyn.*

SVMMARIVM.

1 *Delphinalis consuetudo circa stagnorũ structionẽ, et nu.3.*
2 *Consuetudinis substantia.*
4 *Pisces stagni, dicantur ne pars fundi disting.nu.5.*

QVAEST. XCI.

Consuetudo gñalis est in hac patria Delphi,
1 ꝙ volẽs * construere stagnũ piscium, põt libere & impune,propria authoritate cõstrui facere stagna, dũmõ faciat calciatã in fundo suo, & soluendo dãna & interesse circũcisionis,quorũ prata, terræ, possessiones,& directa dominia ꝑdunt & submergunt ex abundãtia aquæ talis stagni, dũmõ ẽt ex cõstructione talis stagni afferat maius
a cõmodũ *a* cõstrui faciẽti, & reipub.q̃ sit incõmoditas vicinorũ. quorũ ꝓprietates ex inũdatione aquæ submerguntur.Et ita vidi obseruari ẽt in cõtradictorio iudicio ex diuturna obseruãtia:& plures testes examinaui ĩ diuersis causis ita deponẽtes.& de hac cõsuetudine hic duxi scribẽdũ, qa de substãtia cõsuetudinis nõ est ꝙ sit scripta, vt patet ĩ vsib. feud. & no.ĩ l.de qb.ff.
2 de legib.licet * de substãtia le
b gis sit, ꝙ ĩ scriptis *b* redigat. & vr̃ dicere gl.ĩ l.i.ĩ gl.fi.circa fi.ibi,& ĩ scriptis redigẽda &c.C. de legib. & facit l.humanũ.e.ti. tñ aliq voluerũt dicere cõtrariũ , uidelicet ꝙ nõ sit de substãtia, legẽ ĩ scriptis redigere: quia ex quo sic prĩcipi placet, seruãdũ est ꝓ lege:ẽt si ñ scribat,vt ĩ §.sed qđ prĩcipi,ĩsti.de iure nat.gẽ.
3 & ci.* Sed q̃ro,iuxta hoc,qd si do.nr̃ Delp.hẽat et ꝑcipiat aliquos cẽsus ĩ talib.possessionib. q̃ ex tali stagno snbmergunt et occupant ĩ aliq̃ parte dicti stagni,submergi pñt,an impediat cõplemẽtũ talis stagni.

gni. credo ꝙ non, ex antiqua obseruantia. Nã uidi in camera cõputorũ Delph. ꝙ in cõstructione stagni dñarũ priorissæ & conuentus saletarũ, vocato de rupe, mandaméti quiriaci submersæ fuerũt aliquæ proprietates de emphyteosi Delph. mouentes & facientes anno quolibet de cẽsu noué bichetas auenæ, & semꝑ cõputauit castellanus quiriaci in dicta camera cõputorũ, prout uidi in dicta camera cõputorum redditis, M.ccccxxv. Et posteà uidi, ꝙ de anno dñi M.cccclx. & die 17. mensis Nouẽbris, in cõsilio, in pñtia dñorũ parlamenti & camera dñæ saletarũ fuerunt oneratæ de soluendo dictas noué bichetas auenæ: quia ipsæ dominæ tenent dictum stagnũ de rupe, in quo (ut s̃ dixi) sunt submersæ & occupatæ proprietates, faciẽtes dictas noué bichetas auenę de cẽsu annuo ab antiquo.

4 *Sed iux̃ hãc materiã stagnorũ, q̃ro utrũ pisces stagni dicãtur pars fundi, sicut dicimus de fructibus pendentibus: vt in l. fructus pendentes. ff. de rei uend. & uidetur ꝙ sic, ut ĩ d. l. fructus. In contrariũ uidetur casus expressus in l. fu-

c nes et labra. ff. de act. emp. q̃d

5 dicẽdũ? Bar. c videtur * dicere in d. l. funes. ꝙ ubi pisces in stagno vel piscina sunt repositi ut multiplicent & crescant, tũc censentur esse pars fundi, sicut dicimus de fructibus pendentibus. ar. l. longi ff. de diuer. & temp. præs. vbi verò essent repositi causa custodiæ ut pro dando vel comedẽdo, aut alibi trãsferendo, tũc isto casu nõ sunt pars fundi. ita dẽt ĩtelligi d. l. fu...

a Dũmõ maius cõmodũ.] ... *expedit reipu. etc. inst. de his qui sunt sui uel alie. iur. ȷ. sed ... Et facit ad materiam, ꝙ ... not. in §. cũ in suo. insti. de re...*

b Quod in scri.] *Istud ur̃ ... per ea quæ scribit do. Bar. in l. ... in uer. op. innuit. ibi, et ĩ scri... redigenda. C. dele. et ff. de ori. ... l. ii. §. i. ibi, in tabulis ebur... præscriptas, & insti. de iure ... tu. gẽ. & ci. §. constat autem ... dist. 4. c. erit autẽ. ibi, conscri... et Aulus Gel. noct. ũ Attica... 20. c. i. ubi tractat d̃ leg. 12. ...*

c Bar. uid.] *Dicit do. Bar. in l. ... lianus. §. fi. ꝙ uendito fundo ... niunt omnia, quæ sunt intra ... dũ ad perpetuam utilitatẽ ... di. Et ex hoc ar. à contrario ... tur, quòd pisces non ueniunt ... uenditione fundi distracti, ... quo est piscina: quia non ... fr. i fundũ ad perpetuã utili... fundi. & iõ non censentur ... fundi: ut in d. l. funes & la...*

ff.de ac.emp. Sed uẽdito stagno uidentur et uenditi pisces in eo existentes: quia stagna fiunt pp pisces sicut arua propter fruges. Et sic cũ pisces sint causa fi. ipsius stagni, patet ꝙ sunt in stagno pp eiusdẽ vtilitatẽ perpetuã & ex cõsequẽti pars stagni intelligũtur. et hoc uerũ, nisi pisces essent in stagno repositi ad modicũ tps: quia tũc nõ censentur ibi esse ad ppetuã vtilitatẽ stagni, et sic nec pars arg. l. fundi nihil §. Labeo generaliter ff. de actio. emp. uide quę nouißimè tractat do. Ias. May. in l. ul. col. xxxiii. et seq. C. de iur. emphy. ubi inuenies accumulatas opi. omnium doct. de hac q. loquentium.

SVMMARIVM.

1 *Laudimia an debeantur ex permutatione.*

2 *Ex permutatione aliquis recepit rem aliquam immobilem & præterea decem florenos, an sit in totum permutatio, uel uenditio, vel pro parte.*

QVAEST. XCII.

1 DE cõsuetudine gñali in pñti patria Delph. nõ debẽtur* nisi media laudimia ex ꝑmutatione: licet đ iure nulla laudimia ex ꝑmutatione debeant, cũ ibi nõ interueniat pecunia, ut dicit Pet. Ia. in ti. de act. in rẽ, q̃ cõpetit ꝑ re emphy. q̃ cedit in cõmissum. circa fi. ibi, itẽ si talia precia nõ sunt in alienatiõe &c. Sed iuxta hoc quæro aliquis ꝑmutat rẽ suã cũ aliquo, ex cã permutationis recepit aliquã rẽ immobilẽ: puta domũ vł fundũ: & vltra recepit decẽ florenos.* An iste cõtractus dicat in totũ ꝑmutatio vł in parte ꝑmutatio, & in parte venditio, rõne pecunię q̃ interuenit in ipso cõtractu? Do. Pe. Helie. in suo trac. de iur. emph. circa fi. tractatus, in qõnibus, quas ibi mouet: ibi, sequuntur qõnes aliæ &c. mouet hãc qõne, sed non decidit: sed remittit ad ea, q̃ ipse dicit in l. si qs donationis. ff. de cõtra. emp. & uẽ. quę nõ uidi in d. l. si qs donatiõis qa eius lect. cõiter nõ reperitur. reperio tñ ꝙ Bald. mouet hãc qõnẽ in feudis in ꝑludiis sui cõmenti. in iiii. col. in uer. pro intellectu horũ. ibi. & dicim⁹ in simili. vbi dicit, ꝙ hoc casu qñ interuenit res immobilis & pecunia in ꝑmutatione, ꝙ inspiciendũ est an pecunia sit maior pars valoris rei necne: vt ff. đ cõtra. emp. l. fundi partẽ. & ff. de act. emp. l. si sterilis. §. si tibi fund. & ex̃ de rerũ ꝑmu. c. ad qõnes. per Io. An. ĩ nouel. qa si ĩ eãdẽ æqualitatẽ cõcurrũt, tũc in dubio

 iudi-

iudicabimus esse cõtractũ emptionis & vẽditionis, vt ff. de pact. l. iuris.in prin. ita dicit ibi Bar.sed tex.in d.c. ad qõnes vr̃ loq indistinctè, *a* ꝙ nõ debet dici cõtractus emptiõis prætextu partis pecuniæ quæ interuenit in permutatione, ꝓ pluri valẽtia, sed dici & cẽseri debet cõtractus permutatiõis.Sed vltra Bal.pone,pecunia nõ est æqualis rei traditæ in excãbiũ,crederẽ tũc ꝙ pro re immobili quæ tradita ẽ in excãbiũ,nõ debeat̃ nisi mediũ laudimiũ,iuxta d. cõsuetudinẽ, ꝓ pecunia verò tradita cũ re immobili, nõ debeat̃ laudimium,an dñs directus rẽ permutatã,posit capere iure prælationis?Pet.Iac.vbi s̃.dicit,ꝙ nõ.de materia iuris prælationis tetigi ĩ.q.508.& ibi scripsi quoidã casus,in qbus nõ hẽt locũ ius plationis. & s̃. q. 48.

a Sed tex.vr̃ loqui indistinctè.] *Dic ergo, quòd si principaliter emitur,licet aliqua species detur totum erit emptio,vt l. tenetur. §.i.ff.de actio emp.si uerò principaliter permutatur, totũ erit permutatio, ut d.c.ad qõnes §.i. ibi,refusa certa pecuniæ quãtitate,poterit cõtractus permutationis iniri. In dubio siquidẽ inspiciẽdũ est, utrũ plus ualeat,vt si valet plus res,quæ dat̃ pro re, quàm pecunia, sit permutatio, ecõtra aũt sit emptio.arg.l. quid.§.cũ partes.ibi.Cas. pro portione rei æstimãd. pro pcio cuiusq; partis.ff. re.do.ita sentire vr̃ do.Lar. Aristo ait.ver.quæro q. cõtractib ff.de do.sed do. cit q. si in eandẽ qualita. rũt q. in dubio iudicam. tractũ noĩatũ emptionis ditionis,vt fauorabilio. cõsensu pariat actionẽ,ut dicto uer. pro intellectu.*

SVMMARIV.

1 *Filius an poßit agere ad mentum legitimæ, si qu. perit à patre relictum, men protestatione.*

2 *Verba,cõtẽtũ eße.quid o.*

3 *Hæreditatis appellatione ta, & credita continen.*

QVAEST. XCI.

1 PAter in testõ suo tuit filiũ suũ ĩ qu gita florenis*,ꝓ q luit ipsum esse content ꝙ nihil vlterius petere in bonis & hæreditate Posteà cõtigit quòd filiu ceptauit dictos relictos quaginta florenos abs testa iõe de agẽdo ad li mẽtũ lĩmç.Modo qu an filius posit agere plemẽtum lĩmæ. Resp do.Pe.Helie,ĩ l.si unqu.

reuo: do.in sua repe. tenet ꝙ nõ,nisi fuerit protestatus,q̃a licet pater nõ possit filiũ priuare sua legitima, tñ filius facto suo acceptãdo relictũ simpliciter sub illa clausula, ꝙ nihil amplius petere possit, uſ se tacitè excludere, ita dicit ipse Pe.Helie.Sed do.Bal.
a in l.si qñ.§.& gñaliter.*a* C. đ inof.test,tenet cõtrariũ,dicẽs ꝙ illud onus nõ ualet in legitima. iuxta l. qm̃ in priorib. C.eo.ti.& ẽ expressum,ut dicit ipse Bal.in authẽ.ut cũ de app.cog.in §.cæterũ.col. viii. nõ obstãte ꝙ filius nõ fuerit ꝓtestatus de iure suo, q̃a lex sibi reseruat ius suũ sine ꝓtestatiõe,ẜm Bal.Et ita ẜm hãc opi.Bal .uidi determinari in camera cõsilii inter nos ĩ diffinitione processus Petri Fontane,ciuis Gration. agẽtis ex una parte, & magistri Chatalani chãterelli secretarii Delphinalis ex altera, in manib. Antonii đ Molena notarii dictæ cãæ,die iiii.mẽsis Decẽb.
2 M.ccccLv.De verbis *ꝑdictis esse cõtentũ,ꝙ nihil ulterius petere possit, uide quæ dicit Bar.in l.quoties.§.si duo.ff.đ hære.inst.& in l.si liberi.ff.de oper.liber.& uide tex. nota.ĩ l.peto. circa prin.ff.de leg. ii. ubi dicĩ ꝙ illa verba,sit cõtẽtus,ita ꝙ nihil amplius petere possit,importãt fideicõmissum, qđ ẽ notabile & singu-
b lare: & uide aliũ tex.*b* ĩ c. officii.extr.đ test. & tetigi ĵ. q. 469.ĩ ver. itẽ ꝑ illa uerba tacit⁹ &c. Sed alia ĩnsurgit & quotidiana qõ,uidelicet pr̃ filiũ vel filiã hæredẽ instituit ĩ cẽtũ, & iussit eũ stare tacitũ & cõtentũ,& ꝙ plus đ bonis suis petere nõ possit.Et pone ꝙ ista cẽtũ ascẽdũt plus,q̃ legitima: modò iste filius uult petere dotẽ maternã,quærĩ an possit.Dic ꝙ sic, q̃a bona dñr deducto ære alieno.l.bonorũ & l.subsignatũ.§.bona. ff.de ver.sig.modo fili⁹ petẽdo dotẽ matris suæ solutã,petit eã tanꝙ æs alienũ, nec petit aliq̃d de bonis, q̃a illa intelligunĩ deducto ęre alieno. pro hoc allegaĩ casus ĩ l. prætor.ĩ §.emãcipati.ff.de col.bono.ita refert Bar.se cõsuluisse ĩ l.si liberi.§.fi.ff.đ ope.liber. ĩ fi.qõnis. qui sic ibi determi
3 nat.Sed põe,*ꝙ testator dicit, ꝙ amplius de bonis suis & hæreditate petere nõ possit.An isto casu locũ habeat determi
c natio ꝑdicta?Credo ꝙ nõ,*c* ex eo ꝙ appellõne hæreditatis, credita & debita cõtinẽĩ.l.hereditatis appellõ. ff.đ ver.sig. & l.nihil.e.ti.& l.cũ pr̃.§.mẽse.ff.đ le.ii.cũ ibi no. An fili⁹ habeat ius in lĩma uiuẽte pa

 tre,

tre, vide quæ dixi j.q. 486. An debeat fieri repletio legitimæ in pecunia vl de bonis & substãtia patris: vide quæ dixi j.q.487. An fruct⁹ cõputentur in legitima; vide quæ dixi infra q.488.

a Bal.in §.& gñaliter.] *Circa prin.i ver.quæro pater reliquit.*

b Vide aliũ tex.]*Et q ad illa uerba cõtẽtus etc. nõ aũt qui ad id qđ proxime immediatè præmittitur.et licet ille tex loquatur de legitima:tñ nõ loquit de hmõi legitima,quæ debet liberis,de bonis parentũ,sed quæ debetur epo de relictis ecclesiæ:et quia talis nõ debet iure naturæ:ideò acceptãdo relictũ sub cõdõne, qđ sit contentus,renuntiare intelligit iuri in legitima hmõi competenti:nisi agnitum fuerit sic relictũ cum protestatione debita.*

c Credo ꝙ nõ.]*Et bene dicit, credo,et melius,quàm affirmo ; qa forsitã cõtrariũ eius quod credit est uerius.nã licet uocabulo hæreditatis ueniant credita et debita,tamen per hoc nõ sequitur ꝙ res existentes in hæreditate, sint ipsius hæreditatis vel hæredis; & ideò parui refert. siue dicatur,nil amplius de bonis;siue dicatur de bonis et hæreditate nil amplius petere possit : quia sp intelligẽdũ est ꝙ tm petere nõ poßit de bonis siue de rebus patris,quæ sunt in ipsa hæreditate:ergo de aliis quæ nõ sunt p̃tris, nõ cẽsetur fuisse prohibi[tus] petere : quia in rei veritate [nil] amplius afferre potest nomẽ hæreditatis q̃ habebat ipse defunctus tpe mortis:et sic quo ad [hoc] idẽ importat appellatio bono[rum] qđ hæreditatis l.bonorũ.la[.] de uer.sig.et ista opi.satis p[roba]ur in diffinitione hæredita[tis] qua dr,hæreditas, est succ[essio] in uniuersum ius quod hab[uit] defunctus tempore mortis [...] deducto ære alieno: ut per [...] §.neque.insti.de au.tu.*

* *Tu adde ꝙ appellatione hæ[redi]tatis,legata et fideicõmissa[...] cõtinent.l Titius.ubi Bar.[...] hoc esse no.ff.de leg. iii. E[t] ueniat appellõne bonorũ,e[...] liter intelligãtur bõa,uide[...] i l.prĩceps bona. ff.d' verbo[rum].*

SVMMARIVM.

1 *Fideiussor non potest conu[eniri] non discußo principali.*

QVAEST. XCII.

ALiqui doctores i[n] th.pñte.C. de fide[ius]sor.uoluerũt dic[ere] ꝙ ille qui in obligatione [inter]uenit p̃ & noĩe alieno,u[t] sponsor,qui promisit sol[uere] respõsorio noĩe alterius,[uel] libet alius, q noĩe alien[o] cõstituit soluturũ, ñ poss[e con]ueniri,nisi prius discusso [eo] p̃ quo interuenit.ita ẽtia[m]

Pe.Iac.in ti.de cōſti.pecu.*a* ꝑ quib. facit authē. de fideiuſ. in §.i.col.i.niſi renūtiauerint iuri,de prius cōueniēdo principalē quàm reſpōſorē. * Sed de ſtylo & cōi obſeruātia huius curiæ parlaméti nō admittitꝰ hęc exceptio:licet nō fuerit renūtiatū illi iuri, cū non ſit de exceptionib. admiſsibilib. ſꝫm Delphi.ſtatuta in ti. de literis cōpulſoriis & præciſis cōcedendis:qui ſtylꝰ corroboratur diſpoſitio ne iuris.de qua in auth.ſi qñ.*b* C. de conſti.pec.Sed ſecus ſeruatꝰ in dicta curia ī fideiuſſore,qui nō cōuenitꝰ antequā principalis, niſi renūtiauerit illi iuri, per ea,q̄ leguntꝰ & no.in d. auth. pñte.Sed iuxta hoc q̄ro,ille fideiuſſor,q nō renūtiauit illi iuri,cōuenitꝰ antè,quàm principalis:ſed ipſe fideiuſſor nō opponit ī iudicio illam exceptionē ordinis, an poſsit ipſe fideiuſſor cōdēnari?Bar.dicit ꝙ ſic.in l.ꝓplatā.*c* C.de ſen. & īterlo.om.iu.& i l.ii.C.cōi diuidūdo.in fi.idē dicit Bar.ubi ſ. in illo qui agit hypothecaria *d* nō diſcuſſo pricipali,ut ſi non opponatꝰ hæc exceptio ordinis ante li.cōt.poſſit ſnia ualida ferri in hypothecaria cōtra tertiū poſſeſſorē,nō diſcuſſo principali. idē tenet Ia. Bu.in auth.hoc ſi debitor. C. de pig.Et ita in hoc ſeruatꝰ in hac curia parlaméti opi.Bar. licet Spe.& Hoſt. & aliq alii doct.teneāt contrariū:quorū opi.nō ſeruatꝰ in hac curia,ꝑ ut uidi in proceſſu diffinito ī dicta curia anno M.cccclvii. in vigilia ramiſpalmarū īter Peronū de cōbis, mercatorē Valleñ.appellātē ex una parte,& quēdā aurifabrum dicti loci Valleñ.vocatū Alanum, appellatū ex altera, & ī pluribus aliis cauſis. Licet Ia.Bu. teneat cōtrariū, ut recitatꝰ ĩ. q.432.ibi,Sed pone,ꝙ fuit intētata hypothecaria.& idē dicēdū erit in oī alia exceptiōe, q̄ ē ordinis.*e* & đ hac materia uide q̄ dixi ĩ.q.221.Sed qd đ fideiuſ.qui nō renūtiauit iuri de prius cōueniendo &c.An poſsit cōueniri ſi principalis latitet,& ſi illa exceptio poterit opponi poſt li.conteſt.uide quæ plenè dixi ĩ.q. 570.

a Pet.Iac.in ti.de conſti.pecu.] *In ii.col.in uerſi.eſt notandum.*

b Corroboratꝰ.de qua ī auth. ſi qñ] *Illius auth. ſerie parū,aut nihil adiuuatur hic ſtylus:quia ibi de hoc nō diſſeritꝰ: ſed in quo caſu cōſtitutor teneatꝰ et nō teneatur,illic tractatur:ſed pro huius ſc.q.enucleatiōe, quæritꝰ ſi aliqs cōſtituat ſe principalē, poteritne primo cōueniri. utique ſi nō mouet priā obligatio, aliàs cōtra.*

 nam

nam non consideratur aliud nisi quia pro alio interuenerit. unde nihil ualet se cōstituere principalē, nisi renuncietur ēt legi super hoc introductæ. sic ergo fideiuss. habet l.beneficium. sic & hoc. cū sit eadē rō. dic. est Azo. ī summa in præ. auth. de fideiussoribus. ii. col. in uer. ii. quæritur.

c In l. prolatam.] *in i. col. uer. huius timore. ibi, & ideo ex hoc habes. et ita ibidē īnuere uř do. Bal. in iii. co. uer. sed oppono. ibi, est ordo unius causæ ad alterā.*

d Et idē q agit hypothecaria.] *Vide plenius de hoc per d. Bart. in d. auth de fideius. in §. sed neque. in ii. col. uersi. quæro, si fuit actum hypothecaria.*

e Et idem, quæ est ordinis.] *Puta ordinis unius causæ ad aliā, secus in peruersione ordinis unius causæ ad se ipsam, ut per doc. Bar. et Bal. in locis præalle.*

SVMMARIVM.

1 *Donatio an possit impugnari, si per donatarium causæ donationis non specificentur.*

2 *Meritorum probatio non in omni donatione necessaria.*

QVAEST. XCV.

1 DVbitabatur, si in * instrumēto donationis fiat mētio in gn̄e vel specie de meritis, pp quæ ipsa donationis cā & ipsa meri
ta nō probenť, an talis donatio possit īpugnari. Veritas
ista, q in donationib. de
prohibitis debēt merita i
strō inserta probari p dona
riū, alr donatio nō debet so
tiri effectū, nec debet stare
sertioni donātis, ut ī dona
ne quæ fit p patrē filio ī p
cōstituto tanq bene mer
q nō valet, nisi probatis p
a dētib. meritis. *a* qa p̄sum
in fraudē illa verba adie
arg. l. q test. ī fi. ff. de prob
vř facere, qđ dicit Io. Fa. i
b de act. *b* facit l. si qs ī suo.
gis aūt veteris. C. de inoff.
cet testator dicat exhæred
cōmisisse īgratitudinē, q
huc hæres teneť pbare, p
pto ar. de cōtractibus ad v
mas voluntates. l. pactū. ff.
pac. & idē ī don. q excedit
mā qngētorū aureorū, q d
tio ēt nō valet, īquātū exce
dictā sūmā sine īsinuatiōe,
ī l. sācimus. C. de do. ī pri. s
hoc qđ supfluū ē &c. nisi
c rētur merita, *c* quo casu ta
ob cām factā nō īdigeret in
d nuatione, *d* & ualeret. In ce
2 tis uerò * donationibus de iu
nō phibitis, nō requirit p
tio meritorū in instro in g
nere uel ī specie enarra tor
& stať eo casu asse rtiōi don
e tis. *e* Et hęc colligūtur & p
f banť ex dictis Bart. ī l. si fon.
ff. a

ff.de castrē.pec.& ꝑ Bal.in l. illud.C.de sac.san.eccl.& l.si donatione.C.de colla.ꝑ gl.& a doc.& per do.Lu.de Ro.in l. Aqlius Regulus.ff. de do. & ita fuit inter nos ī camera cō b silii conclusū & deterīatū de mēse Decē.M.ccclv. in diffinitione causę ī d. curia parlamēti uētilatā īter dñm Speluchie ex una parte, & nobilē c Anto.de urro ex altera, ī manib. Pe. de Bolliaco secretarii Delph. ad cām donatiōis factę de oībus bonis suis per nobilē Gulielmū de mirabello dñm đ portis,nobili Amedeo berlionis quondā,à quo cām hēt dictus de urro. Et deinde & secūdo dicto dño Speluchie,qui dñs Speluchie opponebat inter cętera, ꝙ nō constabat de p̄tēiis meritis in di- d cta prima donatiōe dicto nobili Amedęo berlionis factę. Sedfuit iudicatum pro dicta pria donatiōe licet merita ibi asserta nō fueñt ꝓbata, cū ipsa donatio nō fuerit ꝓbata ne e que ꝓposita, ꝙ excederet sūmā quingentorū aureorū, de hac materia donationis factæ ob merita,uide q̄ scripsi ī no- f tabilibus meisin §.circa donatonē.fo.66.& in §.nota, ꝙ Gulielmus de Cuneo.fo.149. & si in cōfessiōe meritorū in- g terueniat iuramētū, g an pro

bet,uide ī notabilib⁹ meis.in §.si instrumento &c.fol. 70.

a Nisi probatis præcedentibus meritis] *Vide d. Alex.pria parte cōsi.lv.ii.col.uersi. nec obstat.*

b Io. Fa. inst. de acti.] *Credo ꝙ uult allegare d.Io.Fa.in §.ite si quis in fraudem. 4. col. uer.sed quid erit.iuncto §.de constituta autē.v.col uersi.sed ad hoc.*

c Nisi probarentur merita] *Aduerte tamē. ꝙ donatio ꝓpter merita licet probata fuerint,nō ualet usquequaq; sed tantū usque ad mēsurā meritorū. §.aūt mensurā meritorū facta rescinditur beneficio l.ii.C.de res.uen. uerū quoq; nec sufficiūt quæcūq; merita:oportet enim esse merita īsignia:alioquin nō censetur qs bñ meritus,ut ꝑ do. Alex.in d.cōsi. lv. ..col uersi.et dr̄ bñ meritus.*

d Non indigeret insinuatione] *Hoc intellige uerū si merita illa, de sui natura erāt obligatoria,id est,apta ad eueniēdū ī pactū obligatoriū:ut inqt do.Bal.ī addi.Spe in ti.de don. uer.ī eo:*

e Et statur assertioni donantis] *Cōtrariū uult do.Bar.C.mādati. l.ꝑ diuersas.ii.col.uer.iuxta hæc quæro.d.Bal.ibi cōsi.i.in v.quæ.*

f Bar.in l.si forte] *In uersi.vult. ibi,et per hoc dico,et do. Ale.4. parte consil.xliii.i. colu.uer.nec obst.si diceretur.*

g Iuramentum] *Videtur ꝙ non: qa tale iuramētū,ubi agitur de*

præiudicio tertij, nihil releuat. c. quãuis. de pac. li. vi. c. licet. de iureiur. eo. lib. cũ aliis suis concordã. alle. ꝑ do. Alex. in præ. cõsil. lv. iiij. col. uer. nec prædictis ob. et sic secundũ eũ vr̃, ꝙ hmõi assertioni iuratæ nõ sit standũ, quò ad tertiũ: de cuius præiudicio agitur: secus, quo ad ipsum iurantẽ. Nã negando de uno, de alio concedere vr̃. c. nõne. de præsum. l. cum prætor. ff. de iudi.

SVMMARIVM.

1 *Filius an possit priuari ltĩma et Trebellianica per patrem, ex pacto.*

2 *Res testõris alienari poßunt, propter æs alienũ; nõ obstante quacunque prohibitione.*

3 *Promissio & iuramentum debent intelligi secundum terminos iuris communis.*

4 *Dos et alimẽta fauorabilia sũt.*

QVAEST. XCVI.

NObilis Antonius de Bella comba, dictus maubrũ, dñs quondã castri thoueti, ĩ patria Graysiuodaui, in suo vltimo testõ sibi hæredẽ vl̃em instituit nobilẽ Einardũ eius filiũ, eidem faciẽdo diuersos gradus substitutionũ in ipso testõ declaratos. Et inter cętera in dicto testõ cõtẽta effectualiter ꝓhibuit, ꝙ dictus suus hæres nõ posset disponere de suis lĩtis & Trebellianica, nec eas de-
tra here disponẽdo ẽt & p-
hibendo bona ipsius testi
ꝓ dote, nec aliàs quouis
donari siue alienari. Qu
qdẽ testm̃ dictus Einardu
lius & hæres viuo adhuc
cto eius pr̃e testõre, app
uit, ꝓmisitq́; & iurauit p
& suis nõ cõtrafacere, d
re, vel venire quouis mo
testõre mortuo dictus Ei
dus adiuit hæreditatem
sui pr̃is testõris, & eius v
tatẽ agnouit. Cõtigit p
ꝙ dictus Einardus fili
hæres dicti testõris mar
Catharinã eius filiã cũ
li Einerio de podio, cui i
cõstituit M. cc. florenos
Deinde ab humanis dec
ipse Einardus superstite
nobili Antonio de Bella
ba, eius filio, hærede vl̃
mẽtario vltimo dño dicti
ci & castri thoneti. Qui
bilis Antonius hæredita
cti Einardi eius pr̃is adiu
bñficio inuẽtarii, & dum
nobilis Antonius filius &
res dicti Einardi cõuenit
dictũ Eineriũ pro dicta
dictæ Catharinæ eius vx
opposuit in ꝓcessu, ꝙ ipse
stitutus in dictis bonis d
maubrũ eius auus prohib
in dicto suo testõ eius b
alie

alienari ẽt ꝑ dote. Et ꝙ ipſe Einardus eius filius & hæres de dictis ſuis bonis ẽt ꝑ ltĩma & Trebellianica detrahere, neq; de ipſis quouiſmodo diſponere poterat, non obſtãte dicta diſpõne primi teſtõris prohibitiua approbata & cõfirmata ꝑ ipſum Einardum. Mõ q̃rit̃ de duob. * Primò, *a* an dictus Einardus potuerit diſponere de ltĩma ſua & Trebellianica, nõ obſtante dicta prohibitione dicti ſui patris teſtõris, & cõfirmatione iuratoria ipſius Einardi inde ſecuta. Secũdò, an dictus Antonius filius dicti Einardi poſſit & debeat cõdẽnari ad ſoluẽdũ dictã dotẽ Catharinæ vxori dicti nobilis Einerii de podio, ẽt de bonis reſtõni ſubiacẽtibus, & alienari prohibitis, ex diſpõne teſtamentaria dicti maubrũ patris dicti Einardi. in quo ſunt tria vidẽda. Primò an teſtõr ipſe videat̃ prohibuiſſe ꝙ de dictis bonis filiæ Einardi nõ dotarent̃ in defectu aliorũ bonorũ. Secũdò, an ẽt talis prohibitio teneat. Tertiò, eſto ꝙ aliàs non teneret: qa tñ dictus Einardus cõſenſu promiſitq́; & iurauit cõſeruare cõtẽta in dicto teſtõ, an ſaltẽ ex his cẽſeri debeat eſſe valida & efficax dicta prohibitio. Ad primũ, vtrũ dictus Einardus potuerit diſponere de ltĩma & Trebellianica: vr̃ dicendũ, ꝙ nõ: qa licet prohiberi ltĩma nõ poſſit ꝑ teſtõrẽ, vt l. oĩmodo. & l. q̃m in prioribus. C. de inof. te. nec ẽt Treb. in liberis primi gradus. l. iubemus. C. ad Treb. ẽt de ſtylo huius curiæ parlamẽti, vt dixi plenè ſ. q. li. Nec filius ẽt eiſdẽ poſſet ex pacto cũ pr̃e habito renuntiare. l. ſi qñ. §. i. C. de inof. te. ſi poſt mortẽ pr̃is eius volũtatẽ ĩpugnare voluerit, vt d. §. i. Tñ ĩ caſu de quo hic agit̃, vbi filius & hæres cognito teſtõ, ſolũ nõ ĩpugnauit, ſed agnouit iudiciũ paternũ poſt mortẽ patris, nõ põt eius hæres petere ſupplemẽtũ legitimæ, *b* nec venire ex hoc capite cõtra prohibitionẽ paternã, vt in d. §. i. à cõtrario ſenſu, ibi dũ dr̃, Et poſt obitũ patris filius cognito paterno teſtõ nõ agnouerit eiꝰ iudiciũ, ſed ĩpugnãdũ putauerit *c* &c. Ad q̃d. n. dicerent̃ verba p̃dicta, niſi ad demõſtrãdũ ꝙ ſi filius nõ impugnauerit teſtm̃, ſed illud agnouerit, ꝙ poſteà nec ipſe nec eius hæres venire cõtrà poterũt. cũ ad hoc vt poſsit contrauenire, requirat̃ expreſsè, ꝙ nõ cõſenſerit: ſed ꝙ ĩpugnauerit. Et eſto, ꝙ de iure ciuili dictũ pactũ ſeu cõfirmatio

firmatio nõ obstaret filio, tñ cũ iurauerit, valet tale iuramẽtũ. Et nõ põt de iure cano
d nico contrauenire *d*, ꝑ c. q̃uis pactũ. de pac. lib. vi. ita tenet Bal. in d. l. si qñ. §. i. Ad primũ q̃sitũ secũdo loco formatũ, videlicet vtrũ dictus testõr videaẽ prohibuisse ne filii dicti Einardi eius filiæ & hæredis dotenẽ, de eius bonis restõni subiacẽtib. videẽ ꝙ nõ, q̨a dos q̃ cõstituiẽ ꝑ filiũ de restituẽdo grauatũ, habeẽ tanq̃ æs alienũ testõris. textus est in l. à filia. ff. ad Treb. ibi, sed & si ex promissione dotis aliq̨d debitũ fuisset. s. marito filiæ, æris alieni, dicit gl. à patre debiti loco habẽdũ est. facit l. pater filiã. in fi. prin. ff. ad leg. Fal.
2 * Modò certũ est, ꝙ ꝑꝑ æs alienũ testõris res eius alienari pñt, nõ obstãte quacunque prohibitione. vt l. filius. §. diui. in fi. ff. de lega. i. Et ponit Hẽ. Bohic. in c. Raynal. extrà đ testa. igiẽ, &c. Secũdò, rñdẽdo ad ₰m q̃sitũ, quo quæriẽ án prohibitio teneaẽ. Vr̃ dicendũ ꝙ nõ. quia talis prohibitio esset cõtra bonos mores, q̨a ꝑ eã remanerẽt filiæ filii grauati indotatæ, & verisil̃r innuptæ, quod nõ est dicendũ. Et pro hoc facit ẽt q̨a prohibita alienatione nõ includitur alienatio necessaria. l. alienatione. ff. fami. erc.

e nũc restat videre de term[...] esto ꝙ prohibitio testõris [...] valeret, an ex cõsensu & p[...] missione cũ iur̃o secutis [...] leat & teneat: Et breuiter [...]
3 cendũ vr̃, ꝙ nõ. * Primo, [...] promissio & iur̃m debẽt [...] telligi ₰m terĩos iuris cõ[...] si. ff. q̨ satisd. cog. l. fi. C. de [...] num. pec. Sed ₰m terĩos [...] prohibita alienatione nõ [...]
f cludiẽ *f* alienatio, quæ ₰m [...] gẽ fit in suos. ista est gl. in l. ita q̨s. §. ea lege donatũ. ff. [...] ver. ob. vñ alienare in pote[...] tẽ prohibitus, põt donare [...] lio potẽtiori. Nã filiis nr̃is [...] ex voto paramus. ff. đ bo. q[...] libe. l. Iulianus. §. facilior. [...] in casu simili licet testõr p[...] hibuerit alienari ẽt ex cã d[...] tis, non debet intelligi resp[...] ctu filiæ, vbi nõ esset aliu[...] vnde posset dotari, prout i[...] su isto. faciũt quæ ponit R[...] in l. ea le. C. de condi. ob ca[...] Nec ẽt est verisimile, ꝙ te[...] tor hoc voluerit, quia nem[...] carnẽ suã vnquam odio ha[...] buit. Et cõfirmatio filii nõ [...] plus se extẽdit, q̃ dispó te[...] toris ad hoc se nõ extend[...] nec ẽt confirmatio [filii. fa[...] quod ponit Hen. Bohic. in c[...] si verò. ex̃ de iureiur. vbi d[...] cit, ꝙ si iurauero nunquã ac[...] cipere feudũ vel exercere ta[...] lem

lem artẽ, ſi eueniat caſus, ꝙ aliter cõmodè viuere nõ poſſum, nõ pſumor intellexiſſe đ illo caſu: nec eſt veriſimile, ꝙ pr̃ voluerit aſtringere filiũ ad hoc, nec ꝙ ipſe filius ẽt ſe voluerit ad hoc coartare. Secũdò, qa talis promiſsio iurata, vbi dictũ caſũ de quo agiť includeret, eſſet & inhoneſta & cõtra paternã dilectionem & bonos mores: vñ cõtineret in effectu, ꝙ teſtõr voluit & iniũxerit filio ſuo Einardo, ꝙ nõ poſſet dotare filias ſuas de dictis bonis, eſto ꝙ aliũde nõ haberet vñ dotaret. Et ita, ꝙ potius remanerẽt ĩdotatæ & ſine viro, & ꝙ filius ipſe Einardus pariter ita promiſerit. Certè hæc ſunt euidẽter inhoneſta & contra bonos mores, ſic ſunt & cẽſeri debẽt ineffi- cacia, & non ſeruãda, ſed hr̃i debẽt pro nõ ſcriptis. g l. cõditiones. i. & ii. ff. de cond. inſti. l. gñ aľr. ff. de ver. ob. Et habeť in d. l. condõnes. la i. quod nõ valet condõ, vt ne qs parẽtibus vel patrono alimẽta præſtet, qa eſt contra bonos mores. Dos aũt eſt adeo fauorabilis, vt ſunt alimẽta, & glo. æquiparat ea circa diſtractionẽ rerũ alienari prohibitarũ. in l. ob æs. C. de pdi. minorũ. & in auth. cõtrà cũ rogatus. C. ad Trebel. & magis ſunt in cõſideratione perſonæ, q̃ res: vt l. ſancimus. in ver. excepta. C. de ſac. ſan. ec. Vñ ex capite prohibitionis factę p teſtõrẽ, certũ eſt, ꝙ nõ valet, p ſupradicta. Ex cõſenſu aũt & promiſsione iurata Einardi, pariter nõ valet, eſto ꝙ ſi trãſierit ĩ cõtractũ. Primò, qa cõsẽſus, promiſsio, & iur̃m debẽt ĩtelligi ẜm naturã actus, vbi ĩter ũeniũt: q de ſe nõ habet qđ filia dicti Einardi remanere deberet ĩdotata. Secũdò, vbi aľr eſſet, foret cõtra bonos mores quo caſu nec pactio, nec iur̃m tenẽt, p iura pal. Tertiò, qa teſtõr ꝓhibuit res ſuas imobiles vẽdi & donari noĩe dotis, vel pp nuptias p hæredẽ ſuũ. Mõ dictus Einardus fecit cõtrariũ. Rõ, qa dotẽ & pecuniã cõſtituit filiæ ſuæ, qñ facere potuit & debuit de iure, qđ dici nõ põt cõtra prohibitionẽ teſtõris, nec promiſsio nẽ p ipsũ Einardũ factã. Si ipſe Einardus plus vixiſſet, potuiſſet eã ſoluere de pdiis vel aliũde, q̃ de reb. ĩmobilib. & ita nihil põt ſibi ĩputari: ſed ſupuenit caſus, ꝙ nõ ẽ vñ ſoluať dos, niſi de bonis reſtõni ſubiacẽtib. Maritus vult facere capi de dictis bonis, qd ſibi põt obſtare? Nõ ꝓhibitio dicti teſtõris, p ſupradicta. Nõ ꝓmiſsio iurata pr̃is: qa ipe nõ

venit

uenit cõtrà. Sed maritus q nõ
est hæres eius, uenit, & capi fe
cit dicta bona, iuris authorita
te & dispõne: quæ uult, ꝙ de
dictis bonis in defectu aliorũ
dos soluat, ut in d. authẽ. res
quæ. Vnde dicta Catherina
dotis cõstitutionẽ habet à pa
tre. Quod autẽ soluat de bo-
nis restitutioni subiacẽtibus,
hẽt à iure, nõ à patre, nec ab
auo. Auus nõ potuit ꝓhibere.
Pater uerò re bene cõsidera-
ta nõ venit cõtra ꝓmisũ suũ
nec iurm suũ. Nã nõ alienat,
non diuidit bona immobilia,
nec uenit cõtra disposita ꝑ te
statorẽ. Nõ enim ꝓhibuit do
tare filiã, prohibuit alienari
& diuidi &c. hoc non facit di
ctus Einardus. Lex hoc facit,
Et ad præmissa optimè facit,
quod ponit Bal. in l. ea lege.
C. de cõdi. ob cãm. in 4. q. ubi
quærit, si statuto cauetur, ꝙ
uir debeat lucrari dotẽ, an in
telligatur ẽt cũ præiudicio li
berorũ prioris matrimonii,
& quæstio stat in hoc. An pro
hibita alienatione hominis,
prohibeat cõtractus, ex quo
alienatio legalis seqtur, & ar
guitur pro, & cõtra. Aduerte
tñ, quòd idem Bal. tenet con
trariũ, dicẽs, ꝙ authẽ. res quę
C. cõmu. de leg. non hẽt locũ
ubi interuenit prohibitio ho
minis, uolens dicere, ꝙ casus
ibi excepti de dote, & dona-
tiõe ꝑꝑ nuptias, nõ sunt com
prehensi sub expressa prohib
tione hominis seu testatoris
ita dicit in feudis, in tit. qua-
liter feudũ olim poterat alie
h ña. §. donare autẽ. *h* Et de ho
plenè tetigi in cxl. consilio
meorũ. Et posset dici, ꝙ quæ
stio Bal. de statuto, loquit
alio casu ꝓrsus extraneo q
in liberis primi matrimo
Et cõcludit, ꝙ nõ q a quac
principiũ est ꝑmissum, &
cludit in se aliquid prohib
sequi debemus, id quod p
tit, cuius occasiõe ad proh
tionẽ deuenitur. ille est te
ff. de hær. instit. l. qui solue
q est ad hoc no. tex. ad hoc
cit. ff. de li. leg. l. si is q d
Nã propter inseparabilẽ
iunctionẽ cũ aliquid est l
tũ, totũ licet ad idẽ. ff. de c
inter uir. & uxo. l. si spõs
gñaliter. nec, est mirũ, qd
lere aliquid censeat partim
missum ex ordinatione ho
nis, & partim ex ordinati
ne legis, ut ff. de ma. testa.
socius. Propterea id, qd n
põt procedere ex uno cap.
procedit ex coniũctiõe di
sorũ capitum, ut ff. de lib
posth. l. Gallus. §. ille cas
Præterea, ista mulier inqu i
tũ i se est, sibi cõsuluit, quo
est licitũ, arg. ff. de dam. i
pro

procurator. Et licet ſtatutum illi officiat, hoc procedit de cõſilio legis, nõ cõſilio mulieris. cũ ergo ſtatutũ nõ diſtinguat, ſed gñaliter dterminet, gñaliter debet intelligi &c. Per quas ratiões apparet, ꝙ dictus Einardus ꝓuidit filiæ doté cõſtituẽdo, ꝙ facere potuit & debuit, & nihil fecit cõtra diſpoſitioné teſtatoris: qa alienatio ſequitur ex diſpoſitiõe & prouiſione legis, &c. Quarto, qa ét ꝑ pactũ uel cõtractũ nõ põt fieri tertio præiudiciũ ut l. ſi unus. §. ante oĩa ff. de pact. qđ eſſet in caſu iſto, ſi filia nõ poſſet dotari de dictis bonis. Quintò, quia iſtud, de dictis bonis reſtitutiõi ſubiacẽtibus poſsit dos cõſtitui, eſt ĩuẽtũ fauore matrimoniorũ & Reip. & propterea dicitur in d. auth. & in corpore unde ſumitur, ea enim quę communiter omnibus proſunt, his q̃ ſpecialiter qbuſdã utilia ſunt præponimus &c. Modò ſic eſt ꝙ pacta quæ à re priuata remota ſunt, nõ ſunt ſeruãda ut in d. l. ſi unus. §. in sũma ſciẽdũ eſt. & l. iuriſgen. §. ſi paciſcar. & ibi, quæ nõ ad publicã læſioné, ſed ad rẽ familiarem reſpiciunt, paciſci licet. ff. de pact. Sextò, qa & ipſe Anto-
i niꝰ frater tenebaẽ eã dotare. i l. cũ plures. 6. cũ tutor. & ibi gl. & Bar. ff. de admi. tut. glo. in l. nõ omni. C. eo. Et Cy. ibidẽ. & Bar. in l. i. ff. ſol. mat. & in l. dedi dotẽ. ff. de colla. bono. poſtquã ergo tenebatur, doloſè uerſaẽ petẽdo illud ꝙ reſtituere tenebatur. Ex quibus ſequiẽ dotẽ dictæ Catharinæ ſolui debere de & ſup dictis bonis Antonii aut teſtatoris reſtitutiõi ſubiacẽtibus, maximè in defectu bonorũ dicti Einardi filii dicti teſtatoris, nõ obſtãte dicta prohibitione confirmata ꝑ dictũ Einardũ eiꝰ filiũ. ita fuit unanimiter cõclusũ inter dominos meos parlamẽti: & inde fuit iudicatum de mẽſe Decemb. M.ccccl v. die ſententiarum natalis Domini.

a Primò] *Cõſidera qũo ex themathe p̃miſſo reſultat quæſtio bipartitè collecta, exindeq; inſurgũt tria q̃ſita, et ſic incidit illud ꝓuerbiũ dũ anſam ſoluimus, nõ dũ dicimur ligauiſſe. c. cũ olĩ. de uerb. ſign. de quibus oĩbus ſigillatim ꝑ ordinẽ inferius diſſeritur, excepto ſecũdo quæſito, quod p̃poſteraẽ uel uerius p̃teritur. cuius tamẽ reſolutio ſatis colligitur ex concluſione innuente cõdemnationem ſolutionis ipſius dotis fieri debere.*

b Tamen nõ poteſt eius petere ſupplemẽtũ legitimæ] *No[illegible] unũ ſingulare, uidelicet modum*

modū p quē ius naturale immutatur. Nā legitima debetur filiis iure naturæ, de iure naturali, secūdū quòd filius debet succedere patri. i. dist. ius naturale nō autem de iure naturali et formali: quia tunc non posset immutari etiam per statutū: ut notare uidetur do. Bal. in l. fi. in §. ipsum autem filium. C. de bo. quæ lib.

c Et post sed impugnādū putauerit] *Ista uerba sanè crediderī fore intelligēda. Nō enim nocet primus actus pactiōis nec secūdus actus admißibilis, siue agnitiōis, nisi alii actus de remißione sequātur. ut ī d. l. si qñ. §. generaliter, et ibi gl. et d. Odof. Bar. & Bal.*

d Non pōt contrauenire] *Ita ēt tenet d. Cy. dicēs, durū est cōtra stimulū calcitrare, qa facta ē nona decretalis, q̄ dicit sacramētū hoc casu seruādū, extra de pact. c. ij. li. vi. ut in p̄dicta l. si qñ. in uersi. rursus. sed ibi ī §. illud ēt. ī uer. itē no. d. Odof. cōtrarium dicere uidetur quia fortè illam decretalem nondum uiderat.*

e Sed nūc restat uidere de tertio] *Caue qa author quo ad huiusmodi mēbrū nō uidetur procedere seriatim, sed q̄si per satyrā. Ipse. n. formauit secūdo loco 3. q. quarū ulti. non cōtinuatur cum duabus p̄cedētibus, sed referri uidetur ad illud, q̄ in thematis initio pposuerat ibi, et īter cætera*

in d. testamēto cōtēta effectu ter prohibuit &c. usque illu quo testatore mortuo exclus...

f * Nō includitur] *Adde nūq... hibitio alienatiōis pp fragili... ætatis ualeat, si cōcernit du... xat fauorē phibiti. tradit P... de Cas. in cōs. 131. inci. uide dicēdū. in i. parte cōsiliorum. nūqd alienatio prohibita p... torē, extēdatur ad descēdē... filiis prohibitis. Et qd si p... tutiōe dotis alienatur resp... torē prohibita alienari. uid... nino phil. Cor. in cōs. 38. īcip... cet mihi. col. ij. uer. tamē c... col. pen. uer. ita nec. in i. ...*

g Haberi pro nō scriptis] *Im... rius talis cōditio testamētū uitiare uidetur. nā cōditio... pis adiecta in institutione... uitiat testamētū. ff. de cōdi... l. filius. et optimè ad rubrū... qd ibidē in fi. dicitur, uide... et ut gñaliter dixerī, quæ... bonos mores fiunt, nec facere posse credendum est.*

h Bal. §. donare aūt] *Quæ... no uideas: & illum ibidem... plectitur in suis addit. d. ... dr. Barb.*

i Frater tenebatur eā dot... *Et ita tenet d. Bar. in l. ... ff. sol. col. uer. præterea. ... frater sororem tenetur, si ... de non habet, dotare, sicut ... et l. qui filium. & ibi gl. Bal. ... Bal. ff. ubi pup. educ. deb.*

SVMMARIVM.

1 *Literę quĩquẽnales impediãt ne executionẽ ſentẽtiæ Parlamẽti.*

QVAEST. XCVII.

PRo cõſeruatione authoritatis pñtis curię parlamẽti executiões ſñiarũ q̃ in ipſa curia proferũtur & in rem trãſiuerũt iudicatam, nó debent retardari nec alias
1 impediri p̃textu literarũ* uulgariter quinquẽnales *a* nũcupatarũ, quæ à cancellario domini nr̃i Delp. emitti & concedi cõſueuerũt. Et idẽ ĩ aliis literis dilatiõis uni⁹ aut triũ anno cõceſsis debitoribus ad ſoluẽdũ eorũ debita. Et ita ẽt ſeruat ſtylus curiæ parlamẽti Pariſius, prout retulit reuerẽdiſsimus in Chriſto pater & dñs d. Io. Girardi archiepiſcopo Ebredunẽ. uicecãcellarius præfati domini noſtri Delp. ĩ hac curia Gratianop. ĩ magno conſilio eiuſdẽ domini noſtri Delp. in quo erat ipſe domin⁹ archiepiſcopus ſpectabilis miles, d. Ludouic⁹ de Laual. gubernator Delp. nobilis & potens uir Raymũdus, d. Mõtis Einardi, eiuſdẽ do. gubernatoris locũteñ. baſtard⁹ armigniaci mareſcalus Delp. ac domini curiæ parlamẽti, uidelicet d. Io. Bauili iuris utriuſq; doc. p̃ſidens, Matt. Thomaſsini, & ego Guido papæ, anno natiu. d. M. ccccl vi. Et ita expoſt fuit obſeruatũ ĩ hac curia parlam. ſed an nullitas oppoſita cõtra ſentẽtiã parlamẽti impediat executionẽ. uid̄ s̃. q. 50. đ hac materia literarũ quinquẽnaliũ uide q̃ ſcripſi j̃. q. cix. An reſcripto principis poſsit executio ſentẽtiæ curiæ parlamẽti ſuſpẽdi uſque ad diffinitionẽ cauſæ remiſsiõis, uide quę ſcripſi infra quæſtione. 420.

a Quinquennales] *In materia hmõi literarũ per quas mortaria p̃ſcriptio remittitur, i deſt, dilatio dat̃ uel remouet̃ uide l. quoties, et ibi ſcripta p̄ d. Odof. Bal. 1 et Azo. in sũ. C. de preci. Imp. of.*

SVMMARIVM.

1. *Creditoris ius ĩ pignora debitoris nõ apparẽtis ĩ ſubhaſtatiõe bono.*

QVAEST. XCVIII.

DE ſtylo huius curiæ parlamẽti: ubi in ĩcãti
1 bus nullus * apparet ẽptor, cõſueuerũt cõcedi literę, p̄ quas illa bona incãtata ſufficiãt, & ſi nõ ſufficiãt, alia mobilia uel ĩmobilia ad ele-
a ctionẽ creditoris *a* capiẽda tradũtur & expediũtur creditori abſq; aliis incãtibus ĩde fiẽdis eſtimatione p̄borũ uirorũ ĩ pñtia debitoris, ſi citat⁹ adeſ

ſe

se uoluerit; detracta v. parte ac utilitatē creditoris, licet iuris dispositio se aliter habeat, in l.a diuo Pio. §. in uenditione. ff. de re iudi. De materia ī cātuū, & de mō tenēdo ī executione sñiarū parlaméti, ui de q̄ scripsi ĵ. q. 329. & q. 215.

a Ad electionē creditoris] *Hæc de cōsuetudine de iure autē scripto in executione, priò debēt capi mobilia, secūdo īmobilia, tertiò, noīa, et hoc pro modo debiti, et non ultra: ut in l. a diuo Pio: § in uenditione. & §. si pig ff. de re iud. & ibi do. Bart.*

SVMMARIVM.

1 *Literæ cōpulsoriæ in cōtumacē.*

QVAEST. XCIX.

De stylo dictæ curiæ parlaméti in eadē obseruaē & hr̃iter ī om-
1 nibus curiis inferiorib⁹ hui⁹ * patriæ, ꝙ quādo inchoaē processus per supplicationē sup actiōe reali, personali uel mista, & reus supplicatus personaliter apprehensus citatur, & nō comparet p se uel eius procuratorē legitimè fundatū, concedi cōsueuerūt literæ compulsoriæ expensis in cōtumacē super petitis ī supplicatione cum oppositione diei. Quia oppositiōe adueniente, nisi die oppositionis comparеat ipse reus supplicatus, cō-
cedunē præcisæ cū exp... cōtumaciā, absq; ét iustit... tiōe petitorū in supplicati... & non auditē ex post reus, ... nec purgata cōtumacia, ... licet solutis prius actori ...
a plicāti oībus expésis a su... catiōis cōpulsoriarū, pcis... incātuūq; & aliorū indeb... torū. & ꝙ ita decætero ... uetē fuit dictū & cōclus... camera cōsi. M. ccccl vi. ... xx. Martii. & iste stylus ... tis rōnabilis & iuri cōfor... qa ad instar primi decre... troducitē, imò, qđ plus est, mū decretū est magis rig... sum: cū post annum de... soluédo expēsas nō aud... de iure: iuxta gl. in c. pr... de dolo & cōtū. in gl. fi. ... p proprietate: ut ibi gl. no... Secus autem erit in casu ... quia ét post annum solu... expensas contumaciales, ... de stylo audietur. Sed qu... processus inchoetur per ... pulsorias super instrō obl... torio, an reus ueniens de... audiri cōtumacia purgata de quæ scripsi supra q. 66.

a Solutis expensis] *Ut c. qm̄ ... in alijs. ut lit. nō cōte. et ... di sancimus, et ī c. finē. in ... nūquid. circa prin. & ibi do. ... An. in nouella. de do. & cōtu ... Spe. in tit. de expē. §. si ante ... hoc autem certum.*

SVM

SVMMARIVM.

1 *Res ecclesiæ in emphyteusim dari possunt, sine solennitate.*
Ecclesia quot & quibus casibus possit alienare.

QVAEST. C.

PRiores & ecclesiarũ rectores* bona ecclesiæ alias in emphyteusim data, si ad ipsos peruenerint & reuertantᷓ, pñt in emphyteusim rursus tradere *a* nõ seruata solẽnitate, q̃ in alienatione rerũ ecclesiasticarũ requiritᷓ, & probatᷓ in simili in c. ii. ex̃ de feu & ibi doc. & in ti. epis. vel abbatẽ. in c. i. col. x. in feu. licet tex. ibi loquatᷓ in re feudali: idẽ tñ est in emphyteoticaria. vt dicit Bar. *b* ĩ d. auth. q̃ rẽ. C de sac. san. eccle. & Bal. in auth. quibuscũque. C. eo. ti post Iac. de bello visu. q̃ alle. Arch. idem tenuisse. in c. ep̃s. xii. q. ii. Sed si res non fuerit solita albergari. põt tñ albergari seruata forma, q̃ in albergatione rei ecclesiasticæ de iure requiritᷓ. vt plenè per Bar. in d. auth. qui rẽ. *c* & ita fuit determinatum in hac curia parlamẽ. M. ccccIvi. ĩ cã, quã habebat prior mirabili, contra Ricardos frẽs, in manib. Petri de Bolliaco secretarii Delph. Sed fuit lata sñia contra dictũ priorẽ: quia in processu fuit probatũ, rẽ, de qua ibi agebatᷓ, fuisse solitã in emphyteusim dari. Sũt tñ sex alii casus in quib. ecclesia põt alienare, * qui ponuntᷓ p̃ glo. in auth. de non alie. §. nos igitur. coll. ii. de hac materia aliena. rei ecclesiæ, si & qualiter & qũo põt alienari, & q̃ solẽnitates requirantᷓ: vide q̃ plenè scripsi ĩ. q. 149. seq. vsq; ad quæst. 170. & q. 494.

2

a Priores pñt in emphyteusim rursus tradere.] *Pro inuestigatione ueri, quo ad hmõi dictum, nosse oportet, uidelicet q̃ licet Papa Vrbanus ii. qui fuit tpe Imperatoris Henri. iii. anno M. lxxxviii. inhibuerit p̃latis & personis ecclesiasticis dare in futurũ res ecclesiarũ in feudũ: tñ cõsuetudo feudalis confirmat p̃teritã dationẽ feudi, de istiusmodi rebus factã, & permittit eã in futurũ, si est ecclesiæ consuetudo. quod est uerũ siue dictus p̃latus siue persona ecclesiastica reperiat tẽpore sui ingreßus dictas res ab aliis possideri, et posteà sibi aperiantur, siue iam reperiat deuolutas ad ecclesias tẽpore p̃deceßorũ suorũ: & hoc intellige locũ uendicare, dummodo non sit facta de his uera incorporatio & trãsfusio ipsarũ rerũ in mẽsam et tit. & dñium ipsius ecclesiæ, ut in*

c.uno.in prin. epi.uel abba. uel dom.plebis feu.dare non posse.in usi.feu.& ibi do.Bal.et plenius do.Ia.de Alua.et idē in feu.tit. qui feu. da.pos.in princ. in uer. op:cū gl.ii.et in uer.ob.ab extrà.

b Vt dicit Bar.in d.auth.q rē.] *In uer. antequā determinē ipse do.Bar.innuere vr̄ dum in utroque pariformiter loquat̄.et facit quod dicit do.Io.An.in addi.ad Spe.ti.de feu.ij.col. uer.ciij. ibi uide quod de emphy.dr̄. et procedere vr̄ ar. de feu. ad emphy. ut no.gl.in c.i.in fin.si agnatus uel si. defunct̄. pos. retinere fundum hære.col.x.et no.do. Bar.in l.si mihi et Titio.ff. de uerb. ob. cum suis concordan.ita dicit do. Alex.in iii. uol.cons.xliii. prope prin uer.hoc idem probatur.*

c Bar. in d.auth. qui rē.] *Vult alleg.do.Bar.in auth perpetua. et uide do. Barto. in auth. quas actio.eo.tit.de sac.sanc. eccle. et Spe.de loca.§.nunc aliqua.uer. vii. ibi; et addit circa præsentem. et Ang. Are. quem omnino uide in §. adeò autem, et §. iii eo.uer.eo.gl.insti. de loca.*

SVMMARIVM.

1 *Ficta traditio per precarium operatur ne traditionē uerā.*

2 *Res emphyteoticaria quo casu cadat in commißum.*

3 *Dominus directus an possit petere laudimia ab emptore.*

QVAEST. CI.

SI quis rē emphyteoticariam vendat sine consensu dn̄i directi, & consti-
1 tuat* se eā tenere noīe precario emptoris: donec ipse emptor possessionē realem adeptus fuerit uel retineat sibi usumfructū: ex quibus cōstituto & retētiōe ususfructus sit possessio in ēptorē iux. q si quis. C.de dona. & l. quod meo. ff. de acquirē. pos. an cadat ī cōmissum, uidetur sic, per l.ii.in prin. ibi non licere emph. sine cōsensu suas meliorationes aliis ue re. &c. C.de iur.emph. cōtra-
2 riū tn̄ est ueritas *a* q a ex simplici uēditione si res nō tra-
b ditur realiter, *b* nō cadit in commissū, ita dicit Pe. Ia. in tit. acti. in rē, quæ pro re emph. cōpe. idē ēt Pet. Ia. in re fe. ti.de act. ī rē, quæ p re feu. pe. & pbat tex. d̄ phi. feud. p Fed. ī §. callidis. ibi, dū dicit tex. & ī alios transferūt. Et hoc ēt tetigi]. q. 62. circa. Cōtractus. n. à reali traditione nudus, nō facit rē cōmitti: no. Bal. ī ti, q b. mo. feu. amit. §. aut si. & faciūt no. p. eū. in § deniq;. q̄ sit cau. bene. amit. in c.1.de phib. feu. ali. Et hoc uoluit Saly. ī l.ii. C.de iu. emphy. & facit qd̄ no. Pe. Iaci. ba-

bellis ĩ ti.de act.ĩ ré que ꝑ re emphy.cõpetit.dicẽs ꝙ ibi fit authori.l.ipſo iure dñii träsla tio,ſicut ĩ caſu in l.fi.C.de ſa croſan.ec.vł in pac.le. cõmiſ. vł adiectiõis ĩ diẽ.vel inſt.hæ red.vł legato. ꝙ hoc caſu licet ſit trãslatũ dñium autho ritate.l.ꝙ ex illis actibus ſiue contractib.res nõ cadit in cõ miſſum,niſi ĩteruenîat realis poſſeſsionis appræhẽſio, cum ſemper penes vẽditorẽ rema net ſaltẽ detẽtio,vt dicit Bar. in l.creditores.C.de pigno.Et per hoc ẽt patet reſponſio ad ea,quæ ſuprà dixi,ꝙ ex cõſti tuto vł retẽtiõe uſusfructus trãſit poſſeſsio ĩ emptorẽ, qa hoc ñ eſt verũ,vt res cõmittatur cũ fictiõe iuris, illud fiat. Vł ẽt,qa illud procederet, ſi poſteà realis fuiſſet poſſeſsio apprehẽſa,nã ut dicit Bal. ĩ l. ab emptiõe. ff.de pac. licet interueniat cõſtitutũ vł ſimile: tñ adhuc ẽ obligatus uẽditor ad realiter tradẽdũ rẽ vẽditã, quicquid ibi dixerit Bar.& al legat Bal.gl.in l.Iulianus. §. ex uẽdito.de acti.emp.q a ante realẽ tradõnẽ nõ dr̃ oĩ per fe ctione perfecta uẽditio : vt dicit gl.in l.ſi quis rẽ.ff. de ac. emp.& ĩ l.ꝑfecta.C.de reſcin. vẽd.Et ꝙ res non cõmittat̃ ex ſola uẽdõne, niſi interueniat realis traditio,facit §. vẽditæ & traditæ.inſt. de re.di.Et ita ẽt tenet Spe.in ti.de loc. in §. nũc aliqua.ver. xix.& uide l. alienatũ.ff.de ver.ſig.& l.cũ ſi deicõ.ff.de fideicõ. li. & uide c.fi.extrà de loca. & ibi gl. & doct.& quæ s̃.dixi ĩ vẽditiõe pñt adaptari ẽt ĩ donatiõe:qa quo ad hoc æquiparant̃ iuxta l.quoties duob.C.de rei vẽdi.

2 * Et ſic res emphyteoticaria donata vel vẽdita ex ſimplici cõſtitutione p̃carii,aut alia ficta traditione, nõ cadit in cõ miſſum:niſi ſequat̃ realis apprehenſio poſſeſsionis ſine cõ ſenſu dñi directi.Et ita iudicat̃ in hac cùria parlamenti, prout uidi in plurib.caſib.de

3 terminari.* Sed iuxta hæc q̃ro,an hoc caſu ex ſimplici cõ ſtitutiõe p̃carii aut alia ficta traditiõe dñs directus poſſit petere ab emptore laudes, & vẽdas anteq̃ emptor accipiat realẽ poſſeſsionẽ rei ſibi vẽditæ.Seruat̃ in hac curia ꝙ nõ c

c pñt peti laudimia,quòd ẽ iuri & rationi conſonũ, cũ laudimia de iure debeantur dño directo pro labore inueſtituræ:& ponẽdo eũ in poſſeſsionẽ realẽ rei vẽditæ:iuxta l. ñ. C.de iur.emphy.Sed cũ in p̃cario aut alia ficta traditione iſte labor dñi directi non interueniat : ſequit̃ ergo quòd nõ debet̃ laudimiũ. Quia ceſ

ſante cã ceſſare debet effectus; ut ĩ c.cũ ceſſante.ĩ prin. extr.de appel. cũ ſi.Et ſic dñs directus ex tali ficta traditione nõ poterit agere ad cõmiſſum,nec laudimia petere:ſed ſemper habebit actionẽ ſuã perſonalẽ ad canonẽ contra primũ emphyteotã,uel ad cõmiſſũ,ſi ipſe primus emphyteota ceſſet triẽnio in ſolutione canonis; aut aliter uerſeť, q̃ à iure ſit permiſſum,donec emptor rei emphyteoticariæ accipiat realẽ poſſeſsionem, quo caſu accipiat ſine laude dñi directi, poterit agere dñs directus cõtra emptorẽ ad cõmiſſum , iuxta iuris diſpõnẽ in hac materia ,

a Contrarium tñ eſt ueritas,] *Profecto uerior ur̃ prima opinio:quia negari nõ põt, quin res alienata et fictè tradita fuerit per cõtractũ retentionis uſusfructus,aut cõſtituti , ex quo uera transfertur poſſeſsio & dñium utile:ut l.certè.§.i. et §. Iul.ff. de pre. et ff.de pac. l, ab emp.de rei uen.l. q̃dã mul. de acqui.poſ. l.quod meo nomine et l ,interdũ. ext.de reſti ſpo.c. cũ ueniſſent et quod ibi no.do.Inn.ad hoc quod no.C.de rei uen.l.quoties. iſtud habet rõnẽ. Nã idẽ operatur fictio in caſu ficto, quod ueritas ĩ caſu uero: ut no.inſt.quib. mod. ius pa.po.ſol.in §. ſed ſi ab hoſtibus.uer. quia poſtliminiũ fingi nã ſi fictio eſt in re certa cõtraria ueritati , ꝑ ueritate aſſumptio: ut dicit do.Bal.in l.ſi me ꝑ ſidetis.ii.co.uer. ulterius q̃r. de prob. et habet effectũ ueritatis.ut dicit do Car.ĩ cle.quia ca.q.21.de ele. Sic igiť patet, ficta traditio idẽ operať q̃d et realis: ergo etc. hinc eſt, quis primo uẽdat et cõſtituit poſſidere noĩe empto. et ſecundo tradat,prior emptor eſt potior d.l.q̃d meo noĩe quia prius ſit acquiſitũ ei utile dñiũ:et ſic realis rei uẽdicatio, q̃ ꝑferẽda eſt recte oppoſito , ꝙ dicamus ſecũdũ emptorẽ directũ dñiũ in ſe trãslatũ.ff de ꝑcu.l.in causa in fi.imò poterit petere illud inſt,per cõdõnẽ.l.lic.C.de acq. poſ.per q̃ l.ſecundo uendens primo ꝑiudicare nõ potuit: ut no. do.Io.An.in add.ad Spe.de em. et uen.§.i.uer et no q̃ expreſſe in addi.quæ inci.hic dubitatur. Verũ hic poſſet cadere dubium quid in hmõi poſſet caſu commodè biliter pœna cõmitti. ſi res non maneť. Quippè dicendũ eſt,quod de rigore iuris , ẽt ita intelligit do.Bar.in l. ſequiť.§.itẽ Labeo ĩ fi.ff.de uſuc.de æquitate tñ ſecus:ut tenet Spe.in d.§.nũc aliqua.uer.xcvi. Et ꝑdi. opp.tenet formaliter do.Ant.de But.cons. 34.inci.Ieſu Xp̃i etc.de iure etc. que lõga alle. ſi tua.ſub tit. de emp.*

emphy ec. Non obstat quod not. Spe.in d.§.nō aliqua.ver.xcv et Pet.Ia.in ti.de act in rem pro re emphyt.quæ ceci.in cōmis.v.col. §.item circa.l.fi. Quia ibi loquūtur in uendente uere uel ficte, nō tradente. Et si verba Pet.Iac. pōderant, faciūt pro opi.prædict. quia dicit quod emphyteo.pōt uēdere rem emphyteo.sine consensu dñi, dum tamen contractus stet in finib.suis: sed retento usufructu, seu constit. facit cōtractum egredi fines suos, quia ex ui alterutra trāsfert: ut suprà, extat nera possessio, et vtile dñium. et sic (ut d se patet) ñ statim ergo etc.

Si res non tradatur realiter.] *Vtrū secundum cōmissum habet locū pro uenditione sola, si res nō traditur realiter: vide istum consi.126.incip.de anno do.M.c.et cons.192.incip. ex facti narratione.nu.3.ver.& præmissa.*

Seruatur quòd non.] *Sinautē dñs, ut opi.prædicta in proxima apostilla vult, ꝙ possit agere ad cōmissum in huiusmodi casu: ergo si vult pōt agere ad cōmissum, et petere ius sibi quæsitū ex tali alienatione, offerendo separatū nouū emphyteoticariū i possessionē realē suscipere, et sibi imputetur, si p eū stet quominus ī possessiōe reali adño suscipiatur: est tñ uerū, ꝙ si nudus cōtractus uēditionis tamū ad emphyteot.celebratus fuisset, nō posset dñs eum cogere vltrà possidere ad trāslationē iuris sui: nisi iam dominū super hoc requisiuisset: vt dixit Pet.Iac.in d.ti de actio. in rē.in §.i.secūdus intellectus.ver.item colligitur hic: in §.necessitatē.*

SVMMARIVM.

1 *Aduocato nō licet facere pactum de quota parte litis. Et quæ sit eius pœna.nu.2.*

QVAEST. CII.

1 LIcet nō sit licitū* aduocato facere pactum de quota parte litis: & si faciat, nō valet.l.si q aduocatorū.C. de postu. nec ēt de re certa siue particulari, de qua litigabat: licet non per modū quotæ: s̄m Bal.in d.l.si q aduocatorū.C.de postu. & si faciat, punit: ut in d.l. si q aduocatorū.& iii.q.7.§.tua.uer.arcent.facit l.litis. C.de pcur.
2 *Punit videlicet qa priuat ab officio aduocatiōis: ut in d.l.si q aduocatorū.tñ pōt aduocatus pacisci đ pecunia in genere vel alia re q̄ de ea q̄ est in lite.a ita dicit Ang.de Per. in l. sumptus.in fi.ff.de pac. qa aduocatus pōt vēdere suum.cōsil.xi.q.iii.nō licet.cū ibi not. & videlicet pactū: vt dicit Barto.in l.i.§.si cui.ff.de uariis & extraordi.cogni. Et sic aduocatus licitè pōt pacisci de re, que

quæ nõ est ĩ lite: ut dicit Bal. in d.l. si q aduocatorũ. Et ẽ ratio: quia tũc cessat ratio prohibitionis legis. Et põt aduocatus facere pactum de prosequẽdo causam clientuli sui ipsius aduocati sumptib. & ualet pactũ. per tex. d.l. sumptus in prin. Etiã de lite prosequẽda usque ad finẽ litis, pro quo l. fi. C. de condi. ob cau. Et ipse clientulus pro ipsa lite prosequẽda usq; ad finẽ litis aliqd reddiderit, aut promiserit aduocato, ualet talis ꝓmissio: ĩ l. vna. C. de suffrag. & aduocatus illud debet habere, sine cã finẽ accipiat per sñiam, siue p
b amicabilẽ concordiã. *b* ita dicit gl. notabilis ĩ. l. fi. super verbo, ad eũ litis. ff. mãd. & in d. l vna. de suffra. in glo. fi. & hoc ibi sequit̃ Cyn. idẽ tenet Guliel. de Suza. p l. si extraneus. ff. de cõdicti. cã da. quia cõcordia quandoq; accipit̃ pro diffinitione. xvi. q. 6. c. inter cætera. ĩ vltima gl. Et vide quæ ponit Alb. de Rosa. in suo repertorio, super verbo, cõcordare. Etiam si amicabilis cõcordia medio alterius, quàm aduocati facta fuerit: quia cũ per eũ nõ steterit quominus cãm in iudicio cõduxerit, debet habere integrũ salariũ: per tex. in d. l. i. §. diuus. ff. de variis & extraordi. cogniti. & ibi glos. &

Bar. hoc ibi volunt. & ista c munis opi. vt refert Spe. in de sala. in §. sequitur de aduocatorum salario. in uer. sec
c ne & hoc casu *c* &c. Et quæ dixi, de aduocato, idem iur est de ꝓcu. ut dñt Cy. & B in d. l. si qui aduocatorũ. C post. Et de hac materia que plenius scripsi ĩ q. xc. ibi decisio ad plenum per curiam parlamenti facta.

a De alia re quàm de ea quæ in lite.] *Et hoc est verum in omni iudicio tam uniuersali, quàm generali, atq; particulari: ut tenet Io. An. in addit. ad Spe. in salariis. §. sequitur. ver. illud tũm est. in addi. quæ incipit, not. & ad hæc dom. Azo. in sum. C. de postul. ii. col. uersi. item pacti sunt.*

b Per amicabilem concordi. *Spe. in hanc distin. facit, quæ omnino vide in dicto tit. de salariis. §. sequitur. versi. quid ergo si sit litigator in fin.*

c Spe. in ver. sed pone ꝙ hoc casu.] *Vult allegare Spec. in d. ver. sic. quid ergo si litigator. ibi, pone. circa princip. vbi arg. pro parte affirmatiua, deinde ibidem concludit pro parte negatiua. & sic contra opinionem quæ hic ponitur, denique pro concordandis opinionibus distinguit, ibi, vnde distingue quam distinctionem (ut supra in pri-ma*

ma apoſtilla dixi) uide ꝑ recta huiuſce q̃onis deciſione habẽda.

SVMMARIVM.

Sanctio pragmatica quando & ubi habeat locum.

Cauſæ emergentes inter partes, ex vnione facta per Papam, an pertineant ad cognitionem Papæ, diſtingui. nu. 3.

Vnio ad quid fiat.

QVAEST. CIII.

PRagmatica ſanctio *a* in decreto* d̃ cauſis ſtatuit & ordinauit, ut quæcunque cãæ exceptis maiorib. in iure expreſſè enumeratis in partibus apud illos iudices, q̃ de iure aut cõſuetudine cognitionẽ habẽt, terminent̃ & finiant̃, pro cuius decreti declaratione ſciendum eſt, quæ ſunt illæ maiores cauſæ, quæ cognitioni Papę reſeruant̃, & ĩ iure expreſsè numerant̃. Et reperio ꝙ doctores enumerãt lxxxix. cauſas. videlicet Bernardus gloſſator in c. ſicut unire de exceſ. p̃lato. & in c. ꝙ translationẽ. de offic. deleg. & plenè Spe. in ti. de leg. ĩ §. nũc
b oſtẽdẽdũ. per totũ. *b* tangit ẽt gl. Ia. c. i. de trãslatiõe epiſ. Et ibi ſufficiat remiſsio, quia omnes dictos caſus hic enumerare eſſet magis laborioſum quàm ſubtile. dictos tamen caſus Papæ ſpecialiter reſeruatos, non pót Papa expedire ſine conſilio dominorum cardinaliũ, de poteſtate ordinaria. Secus de abſoluta, ut dñt & tenent Hoſt. Ioan. An. & Henri. Bohic. in d. c. ſicut unire. Et his ſic pręſuppo
2 ſitis,* quæro de q̃ne, quæ cõtingit de facto. Papa vniuit prioratu cõuẽtualẽ ſancti Ciricii prioratui Veyneti. An cãæ poſteà inter partes emergẽtes ex tali unione, pertineãt cognitioni Papæ, & cõprehendãtur in caſib. in dicto decreto de cauſis Papæ reſeruatis? Et credo ꝙ nõ, quia licet ſit propriũ Papæ unire dignitates epiſcopales, ut dicit tex. in d. c. ſicut unire. ĩ prin. Et ſic iſte ẽ vnus caſus de cãſib. Papæ ſpecialiter reſeruatis in locis præalle. per gl. & doct. enumeratis. Nõ tñ eſt ꝓpriũ Papæ unire alias dignitates inferiores, q̃a epi hoc facere pñt q̃libet in ſua diœceſi. vt dicit tex. ĩ d. c. ſicut unire. circa pri. ibi, ita epi eſt eccleſiarũ ſuæ diœceſis unio &c. Et nõ ſolũ eccleſiarũ ſeculariũ, ſed ẽt monaſteriorũ, vt vult textus ĩ d. c. ſicut unire. in ſui caſus poſitiõe. Nã ibi vult textus, ꝙ Abbas ſuũ monaſteriũ nõ uniat alteri eccleſiæ ſine cõſẽſu epi. Ex quo ibi ſatis apparet, ꝙ

episcopus in sua dioceſi ẽt mo naſterio unire poſsit, & ualeat. Et ẽt trãsferre de vna religione ad aliam uniones faciendo. ut probat textus in c. inter dilectos extrà de don. &
c hoc ſatis eſt clarum quia *c* in dictis lxxxix. caſib. ſpecialib. per Spe. vbi s̃. enumeratis, Papæ expreſsè reſeruatis, nõ enumerantur, niſi uniones episcopatuũ. Sequit̃ ergo ꝙ aliæ uniones monaſteriorũ ẽt diuerſorũ remaneãt ſub diſpoſitione epi diœceſani. Quia quando Papa nõ ibi reſeruat, vr̃ relinquere diſpoſitioni epi diœ
3 ceſani. Et ꝙ episcopus* poſsit unire prioratus cõuentuales ſupprimendo dignitatem conuentualem, vr̃ textus gl. in c. i. §. ad hæc. de ſtatu monacho. c. nuper. circa fi. extrà de ſen. excõ. in antiquis. Et non mirũ, ſi episcopi hoc facere poſſint: quia ẽt abbates tales uniones facere poſsũt, ſi ſit per eos præſcriptum, vt dicit Arch. in c. cũ ſingula. de præb. li. vi. idẽ tenet ẽt gl. & doctores in cle. i. §. ad hæc. de ſtatu. mona. & ideò cauſæ emergentes ex dicta unione facta prioratui Veyneti, nõ ptinebãt co
d gnitioni Papę. Cõtrariũ *d* tñ fuit per dictã curiã parlamẽti determinatũ in diffinitione dictæ cauſæ. Et inde poſt ſemper fuit in iudicando in dicta curia ſeruatũ, ꝙ omnes cauſæ emergẽtes in unionibus quibuſcunque factis per Papã, cẽſent̃ de maioribus cauſis, ita ꝙ Papa de ipſis cauſis emergentibus & quibuſcũq; unionibus per eũ factis, debet cognoſcere, vl̃ alteri cõmittere: & ita ex poſt ẽt vidi determi- a
nari anno M.cccclxi. de mẽſe Iulii, ĩ manib. Cabaudi, in cã in dicta curia parlamẽti mota ĩter capitulũ Dieñ. ex vna parte, & fratrẽ Frãciſcũ pelati ex altera, qui impetrauit a Papa Pio cõmiſsionẽ directã officiali Grationo. ꝙ ſi ſibi cõſtet vnionẽ dudũ factã dictæ eccleſię Diẽſis de prioratu ſancti Mauricii fuiſſe ſurreptitie factã, ꝙ ipſum prioratũ cõferret dicto fratri Franciſco pelati & pro hac determinatiõe facit qđ dicit Spe. in ſiti, videlicet, ꝙ ſi dubitet̃ de uirib. diſpenſationis factæ per Papã, cognitio ſpectat Papæ, ita dicit ipſe, in ti. de lapſis & diſpẽ- b
ſabilib. in §. pe. ver. fin. Sed
4 cã ro*iux̃ p̃miſſa, quæ ſunt cãr
e quare ſiat unio, *e* vide Hoſt. in ſumma de reli. domi. §. cui ſubeſt. ver. ſũt aũt quatuor. vide ẽt Gof. in ſumma de relig. do
f mi. in fi. *f* Itẽ an debeãt vocari prior & patronus, qñ fit vnio. vide cle. fi. đ re. ęc. nõ alie.

Sed

Sed aduerte, quia dñs noster rex Ludouicus dictā pragmaticā sanctionem reuocauit, & per suas patētes literas mandauit, quod decæterò nō reseruetur, & fuerūt publicatæ literę regiæ in parlamen. die xxviii. mēsis Ianua. M.cccclxii à die natiuitatis sumpto.

a * Pragmatica sanctio.] *Aduerte, quòd pragmatica sanctio seu consistorialis sanctio, nō requiritur in causis priuatorum, sed in causis uniuersitatum, et sic vbi supplicat Papæ uel Imperatori in causis ciuitatū nō possunt ex se respondere, sed cū cōsilio procerū uel senatorū seu cardinaliū. Ita Bal. & moder. in l. vniuersa. C. de diuer. rescrip. vbi referunt Papā Vrbanū respondisse ambasiatorib. Perusinis, qui venerāt pro factis ciuitatis, quod erat negotiū cōsistoriale explicādū cardinalib. et nō poterat à solo Papa expediri per d. l uniuersa. & idē refert respōdisse Carolum Imperatorem in ciuitate Lucana.*

b Per totum.] *Scilicet, à principio, vsque ver. lxxxix. et ibidem enumerantur lxxxix. causæ specialiter sedis aposto. in signum uniuersalis dominii reseruatę.*

c Quia] *Pro hoc facit ꝙ episcopus vbicunque pōt dispensare, ibi nō inuenit prohibitum, vt dicit gl. arg. contra in capitulo, at si clerici. extra de iudicis et qđ dicit dom. Odofredus. C. de trāsa. in l. trāsigere. in vlt. col. ver. sed denuo quæro, quia ibi satis est.*

d Contrariū.] *Pro quo facere videtur in arg. quod legitur & not. in cap. i. extra de confir. utili uel inutili.*

e Quare fiat vnio.] *Tu vide istū cons. cxxxiiii. incip. circa processum diffiniēdum in prænidentialibus. nu. 1 versi. & præuidētia. & tota deci. clxviii. in anti.*

f In fi.] *Vbi enumerat quatuor causas. s. temporis qualitatem, duarum ecclesiarum vicinitatē, ecclesiæ paupertatem, & desolationem, vel destitutionem à clericis vel monachis.*

SVMMARIVM.

1 *Locus delicti cōmissi an debeat attendi, an locus, in quo est mādans delictum fieri.*

QVAEST. CIIII.

2 CAsus cōtingit a de facto, ꝙ quidā de hac pa-
1 tria* Delphi. mādauit delictū fieri ī terra & iurisdictiōe ꝓuinciæ Ob qđ officiarii ꝓuinciæ requisierūt officiarios Delphi. quatenus sibi remitterēt dictū mādantē ꝓ iustitia ministrāda de delicto ibi ꝑpetrato: fuit dubitatū si debuerit remitti. & reperio ꝙ doc. antiqui tenent ꝙ non debuit remitti, dicētes ꝙ nō dēt attendi

attẽdi loc⁹ ꝺlicti, ſed loc⁹ ubi
b ẽ mãdãs. *b* et ita tenuerũt Dy.
& Pe. de bellaper. ut refert
Bar. ĩ l. ſi ut ꝑponit. ff. de fide-
iuſſ. idẽ tenet gl. in c. uno. de
cõſecratione eccleſiæ uel al-
taris. li. vi. & Hug. ĩ c. de eccle-
ſiis. de cõſecratione. diſt. i. cõ-
trariũ tñ tenẽt ꝑ expſſũ Bar.
c in d. l. ſi ut proponit *c* ff. de fi-
deiuſ. & in l. nõ ſolũ. §. ſi man
d dato *d*. ff. de iniuriis. in uer. q̃
ro, unde orit̃ obligatio &c. Et
e Bal. in l. i. *e* C. ubi de crimine
agi oportet. idem tenet Ia. de
Are. ut refert Bart. in d. l. ſi ut
ꝑponit. idẽ tenet Ia. Bu. ĩ l. nõ
ideo minus. C. de ac. ibi, ſed
facit hoc in arg. &c. Quos ſe
q̃tur Sal. ĩ l. cauſis. C. de accu.
& Pan. ĩ c. ſi. de foro cõpe. ĩ q.
itẽ dubitatur de mãdãte &c.
Et iſta uidetur mihi magis
æqua opi. quia magis fulcit̃ ra
tionibus & autoritatib⁹ doct.
ꝑ qua ꝑpterea eſt iudicãdũ.
Sed ĩ proceſſu Baudoni adhe
marii, & dñi ſaltus, in quo ꝑ
ceſſu locũ habuit, hæc qõ nõ
fuit deciſa: licet inter nos ĩ ca
mera cõſilii fuerit altercatũ.
Sed fuit ipſe ꝑceſus ꝑ alia fun
daméta diffinitus ad opus di
cti Baudoni ſpecialiter, q̃a nõ
uiſũ fuit curiæ parlamẽti, ꝙ
dictus dñs ſaltus ſufficiẽter ꝑ
bauerit delictũ fuiſſe ꝑpetra-
tũ in ꝑuincia: q̃a locus cõtẽ-
tioſus ẽ prope cõfines patriæ
Delphinalis. De materia re-
f miſſionis *f* criminoſi, uiď q. 201.

a Caſus cõtingit] *De hoc per d.*
Felyn. in c ſi extra de foro cõp.
col. vi. in me. uer. itẽ per iſtam
cluſionem.
b Mandans] *Pro hac opinione*
cit quod dicit do. Bal. ĩ l. ij
ij casu ibi et prædicta. C. de
chis ubi uult locũ fore cõſi
dũ, in quo delictum eſt initia
c In l. ſi ut proponitur] *In i*
lum. uer. quæro an ibi.
d Mandato] *In 3. col. in uer. q*
ro unde oritur. in fi.
e Bal. in l. i] *Nihil ibi per do Bal.*
ſed omnino uideas eũdẽ Bal.
fi. C. ſi à nõ cõpe. iu. in ij. col.
pone cõſuetudo ubi tenet hãc o
ẽt probat eſſe ueram, per rati
nẽ rationis, quam aſſignat
hac opi. facit glo. ĩ c. i. ut li. pen
in uer. cellato: ibi, non placet.
f Remiſsionis] *De hac remiſſio*
ne uide poſt oẽs, d. Fely. in c. ſi. de
foro competenti. in co. iii. propo
nem & duabus ſeq.

SVMMARIVM.

1 *Agi an poſſit cõtra tertiũ poſſeſ*
rẽ, donatarium oĩum bonorum
2 *Cõpulſoriarũ literarum forma*

QVAEST. CV.

AN poſsit agi actiõe ꝑ
ſonali cõtra tertiũ poſ
ſeſſorẽ donatarium
om-

1 omniũ bonorum? * Et primo vr̃ ꝙ ſic, per l. hæreditaté. ff. de do. in contrariũ facit tex. in l. i. §. ſi hæres. ff. ad Treb. ĩ l. æris alieni. C. de do. facit l. ii. C. de hære. vł ac. ven. & de hoc hr̃ per Cy. plenè in l. ii. C. de ui publica. Concluſio tamen doctorum in iure ſcribentium eſt iſta, quòd non poteſt agi actione perſonali cõtra donatarium omnium bonorũ, per creditores, vt dicit gl. ĩ d. l. hæreditaté. in gl. ii. in prin. niſi prius actũ fuerit reuocatoria contra donatariũ, tanquã in fraudẽ creditoris facta, vt tenet gl. in d. l. æris alieni. quam ſequũtur Angelus Bal. Cy. Saly. & doc. Sed dũ eſſemus ĩ camera cõſilii, altercãdo de materia iſta, egregius do. Ioã. Bauilli vtriuſque iuris doctor, præſidẽs, dixit præmiſſa uera eſſe, niſi in caſu in qué donãs deperiret nõ ſoluédo, vel nullus hęres donantis reperiret, quo caſu dicit ipe poſſe agi cõtra donatariũ omnium bonorũ, ẽt actione perſonali, de directo, ẽt non intẽtata reuocatoria, & pro hoc allegauit in ſimili l. ſi maritus. ĩ pricipio. *a* de fundo dotali. & gl. in l. ii. de hæredi. vel ac. ven. vbi dr̃, niſi in ſubſidium &c. Et quia eius limitatio & intellectus fuerunt niſi dominis meis æquè procedere. Ad euitãdum ẽt circuitum, qui de iure euitari debet, fuit iudicatũ, ſm eius opinioné M.ccccl vi. die quarta Septẽbris in deciſione proceſſus Ia. de Nãto, de Romanis, & Ioã. Bruneti, in manib. Petri de Bolliaco ſecretarii Delphi. Et cuius ſententiæ 2 tenor ſequit. Cum* ex tenore dicti proceſſus conſtet, dom. Ioan. Bruneti reũ fuiſſe & eſſe donatarium & poſſeſſoré omnium bonorũ dictæ Catharinę ruſſole quõdam, nullo alio herede ipſius Catharinæ exiſtẽte, de quo per proceſſum appareat. his igit & aliis ex tenore dicti ꝓceſſus apparẽtib. nos ad hæc iuſtè mouẽtib. per hãc noſtrã ſñiam pronuntiamus & declaramus literas præciſas dicto de Nãto ſuper dictis ſuis cõpulſoriis fore concedendas, & de ſumma ibi petita & declarata, & quas idẽ per præſentes concedimus cõtra dictum Bruneti neutrã dictarũ partiũ; iuſtis cauſis ex ꝓceſſu apparẽtib. in expenſis cõdemnando. Super hac materia uide Bart. in authent. ingreſsi. C. de ſacroſ. eccle. Et ponũt aliqui doctores in l. ſi quis ſeruũ. §. fi. ff. de lega. ii. Sed an contra legatariũ uel donatariũ hereditatis poſſẽt creditores hęreditarii agere

re actione pſonali. uide quæ
dixi ĩ.q.460. De actione per
ſonali, in aliis terminis tetigi
ĩ.q.576.&c.

a L.ſi maritus. in principio] *Voluit allegare ij.reſpon.uerſiculo, ſi maritus.*

SVMMARIVM.

1 *Vniuerſitas nõ poteſt ſe in unũ cõgregare, ſine licẽtia Iudicis.*
2 *Syndici uniuerſitatis poſſintne quẽ accuſare nõie uniuerſitatis.*

QVAEST. CVI.

OMnes uillæ & ciuita-
a tes *a* poſſunt habere
& facere proprium et
b burſam communem *b* de iu-
re.ff.ad Trebel.l.in omnibus
& l.ciuitatem.ff.de legatis ii.
Sed curia Franciæ hoc non p
mittit. imò nec congregare ſi
ne licẽtia ſui ſuperioris p fa
ciendo & conſtituedo procu
ratorem ad euitandũ fraudes
& machinationes, *c* quæ cõ-
mitti poſſent contra principẽ
uel dñm, tñ cum licentia age
re & cõueniri permittit & fa
cere burſã cõmunẽ. ita dic t
Ioã.Fab.inſtitu.de rerũ diui-
1 ſione.in §.uniuerſitatis* Simi
liter ẽt ſeruatur in hac patria
Delph. de ſtylo curiarum ex
antiq̃ cõſuetudine, q uniuer
ſitates nõ poſſunt ſe adinuicẽ
congregare pro conſtituendo
procuratores ad agẽdum uel
defendẽdũ, nec burſam ſeu a
liã communẽ facere inter eos
ſine licẽtia iudicis. Et ſi con-
trariũ faciãt, iniquè ſtatur, in
ſtãte pcuratore fiſcali, & con
dẽnant. Et corroborat hæc cõ
ſuetudo autho. Barto. dicẽs,
q uniuerſitas non põt ſe in ſi
mul congregare ſine autho
tate ſuperioris. in l. actor. ff.
rẽ ratam haberi. circa fi. uerſ.
poſſumus tamen ſuſtinere. &
per Archi. ĩ c. conſtitutioni
de uerborũ ſignifica. lib. vi. &
uide plenius, quæ tetigi po
dñm Petrũ Papæ. ĩ.q.53 ...
tertio dubio. Et quæ dixi s...
87. in fi. Nec etiam poteſt un
uerſitas conſules ſibi elige
ſine autho. ſuperioris: ut dic
Bartolus in l. item eorum. ...
§. ſed ſi ita decreuerunt. ff. ...
cuiuſque uniuerſitatis. niſi ...
lis uniuerſitas ſit in long...
conſuetudine conſules elig
di, & creãdi, quo caſu pote...
ita etiam ſeruat in hac patri
1 D. lphina. Sed iuxta* hæc q...
an ſyndici uniuerſitatis po...
ſint aliquẽ accuſare nõie un
uerſitatis. Bartolus, quòd ſic,
in l. i. ff. de accu. in q. fin. &...
a Villæ & ciuitates] *Villa ſine muris eſt ciuitas autem dr quæ muris cingit: ut per do. Bar. in l. i. §. ſiue autẽ intra ff. de ope. no. nunc. Etiã in alio differt: q a ci...*
uita...

nitas habet epm ut colligitur ex not. per do Bart. in l. si duas. §. grãmatici in ij. col. uer. deinde q̃rit gl ff. đ exc. tut. et ĩ c. i. đ priui.

b Bursam communẽ] *Adde. ff. quod cuiusq; uniuersi. no. l. i. §. qbus aũt. ibi res cões, arcã cõem et ita mihi not doc. Odof. in iiij. col. in uer. item circa tertium.*

c Fraudes & machinationes] *Hoc bene ordinatũ fuit in curiis Franciæ. quia Galli faciles sunt ad tumultus, dissensiones, et res nouas multũ desiderãt, teste Salustio. Tito Liuio & commentariis Iulii Cæsaris.*

SVMMARIVM.

1 *Dñs directus an possit ingredi possessionem propria authoritate, rei sibi commissæ.*

2 *Emphyteota an possit repelli a possessione feudali, cum ius suum amisit.*

QVAEST. CVII.

Licet gl. ĩ l. fi. C. de ĩure emphy. dicat, ꝙ dñs directus põt de iure propria authoritate* capere possessionẽ rei commissæ, ꝑꝑ cessationẽ solutionis canonis, aut aliàs, cũ ipso iure talis res emphyteoticaria cadit in cõmissum. Tñ de stylo dictæ curię parlamẽti seruať, ꝙ nõ põt nisi prius declaratiõe cõmissi facta ꝑ iudicẽ cõpetẽtẽ, parte uocata & audita. Pro quo bñ facit c. licet eṗs. cũ gl. super uerbo, uocato. de præb. li. vi. alias restitueretur tanquã spoliatus, in sua pristina possessiõe emphy. Quia emphyteota põt moram purgare, ut hř in c. potuit. ex̃ de loca. Et dixi ĩ. q. 123. & q. 171 ĩ uer. q̃ illud &c. Quod facere nõ posset emphy. si dñs caperet rẽ propria authoritate, parte nõ uocata. Et ideò ꝓ dicto stylo ĩ quadã cã fuit sñiatum ĩ manib⁹ Io. Iofredi secretarii Delphi, de anno M. ccccl vi. in uigilia natiuitatis dñi. Ad idẽ res feudalis licet ipso iure cõmittať, tñ dñs nõ dẽt ĩgredi propria authoritate, ubi per emptorẽ bonæ fidei possideť. ita dicit Bal. in tit. de ꝓhibita feudi alienatiõe per Fed. in §. callidus. facit c. licet eṗs de ꝓben. li. vi. plus dicit Pe. Ia. tit. de ac. in rem pro re feudali. in uer. * itẽ notandũ &c. ꝙ licet 2
emphyteota cum amisit ius suũ, possit quãdoq; repelli à dño propria authoritate. C. de iure emphy. l. ii. dñs tñ ua sallũ ĩ aliquo casu à possessione sua naturali, quã hẽt nullo modo expellat authoritate sua, quia nulla lex dat sibi illam authoritatẽ. quòd si faciat, committet uiolẽtiã. ut ff. de ui & ui ar. l. i. §. deiicitur.

Et fa-

Et facit quo tpe miles iuesti. petere debeat.c. si.in prin. Idé putaré dicendum de illo, qui obtinuit sniam: licet ab ea nõ fuerit appellatũ, si ingrediať possessionem sine executore, quod non põt facere, per ea, quæ ponit Inn. ĩ c. cũ nostris. de concessione præb. in gl. super uerbo, irritum, ibi & idé dicimus ĩ omni sentẽtia &c. uidelicet ꝙ primus possessor debeat restitui ante oĩa ĩ sua pristina possessione, tãquam spoliatus. imò, quod plus est, talis ingrediens ꝑdit ius suũ, ut ibi p Inn. & Spe. tamé ĩ ti. de actore. §. i. uers. itẽ q uult. ponit certos casus, in qb⁹ põt quis de iure apprehẽdere possessioné propria authoritate. Sed an domi. directs posit accipere rẽ emphy. iure prælationis, non nomine suo sed pro amico suo: uide quæ dixi. infra q. 410. &c.

SVMMARIVM.

1 *Personalis, et hypotecaria an possint eodem libello intentari.*

QVAEST. CVIII.

Actio ꝑsonalis & hypothecaria possunt simul cumulari in eo-
1 dẽ libello* cõtra prĩcipalẽ debitoré, aut eius hæredẽ, si possideat rem hypothecariã, ut probatur in text. in auth. [...] fideiusso. in §. sed neque. [...] i. facit l. si. C. de fideiuss. & [...] net Io. Fab. isti. de actio. §. [...] Seruiana. ibi doc. quærũt [...] ubi mouet istã quæst. idẽ [...] Iac. in titu. de hypotheca[...] uer. vii. est notãdũ &c. ubi [...] cit, ꝙ null⁹ ĩ hoc discrepat. [...] ita practicaui, dũ essem ad[...] catus practicãs in hac cur[...] parlamẽti, ĩ q̃dã cã tũc m[...] & uertẽte. xx. ãni sunt ela[...] ĩ dicta curia ĩter dominã [...] tisacuti in Burgũdia, pro q[...] dedi libellũ, in quo libello [...] mulaui dictas duas actiõ[...] uidelicet ꝑsonalẽ & hypo[...] cariã pro resta suæ dotis co[...] tra d. Cassennatici eius nep[...] tẽ. Et fuit dictus libell⁹ app[...] batus, quia sniã fuit lata p[...] dictam curiã contra dict[...] Cassennatici. iuxta conc. [...] nẽ dicti libelli, concludẽ[...] ꝑsonali & hypothecaria, i [...] cessu existẽte ĩ manibus lo[...] nis Pauioti secretarii & no[...] rii dictæ cãæ. & ita expos[...] di ĩ dicta curia parlamenti [...] diffinitionibus processum [...] determinari, per domino[...] meos parlamenti, põstquam fui assumptus in officio con[...] siliarii dicti parlamẽti. de hac materia hypothecariæ actionis, uide quæ plenius dixi [...] q. 432. De hac materia cumu[...]

latio-

lationis actionum uide quæ scripsi ĩ.q.143.

SVMMARIVM.

1 *Literæ quinquennales cōcessæ debitoribus, an extēdatur ad creditores futuros.*
2 *Debitor, cui data sint quinquennalia, an de debitis suis soluendis cauere debeat.*

QVAEST. CIX.

Rescripta annalia prīcipis uel qnquēnalia cōcessa debitoribus de suis debitis non soluēdis, non extendūtur ad creditores futuros. argu. in l. Aurelius. §. Titius Seio. ff. de liberatione legata. & ibi per doc. *
1 Et ita hæc curia parlamēti cōsueuit interptari & seruare prout pluries uidi: sed à quo tpe incipiāt currere tales literæ annales uł quinquēnales? dic q᷑ non à die pñtationis, sed à die datæ ipsarū. hoc probaī arg. ī c. eā te. de rescr. & de præb. ī c. dilectus. ī c. ii. de decimis. & de rescri. in c. si ꝓpter. li. vi. & ibi Archi. ita seruat stylus hui⁹ curiæ parlamēti. De materia literarū quinquennaliū ēt scripsi ĩ.q.97.
2 *Sed an debitor, cui est datum qnquēniū pro debitis suis soluēdis, debeat cauere de ipsis soluēdis? dic quòd sic, secundum Old. ꝑ l. uniuersa. C. de pcib. Imp. off. De materia rescriptorū & eorū effectibus, uide q̃ plenè scripsi in tractatu rescriptorū per me Guidonē compilato.

SVMMARIVM.

1 *Clerici an poßint testari de fructibus beneficiorum suorum.*
2 *Clericus beneficiatus, æquiparatur usufructuario.*
3 *Episcopus de qbus testari poßit.*

QVAEST. CX.

1 An clerici* posśint testari de fructibus suorū bñficiorum, & de spolio ipsorū. uide ĩ c. pñti. §. porro. de offic. ordinar. li. vi. & Spec. in tit. de fructibus. §. i. uer. pone platus. & no. xii. q. i. duo sunt genera. in gl. in uer. proprietatē. & ibi Archidiaco. ēt in cap. statutum. §. assessorē. super uerbo, suo proprio. de rescrip. lib. 6. & Ioan. Monac. in capit. hoc consultisśimo. super uerbo, imobilia. extra đ re. ecc. nō alie. li. 6. uide xii. q. i. res ecctie. uide Host. in c. fi. ex̃ de pecu. cle. ubi ple-
2 nè *a* de hac materia ĩ c. đ multa. de preben. q̃ est cōtrarius d. Archid. & eius opinioni, quā tenet Archi. in d. c. statutū. Sed opin. Hosti. seruaī de cōsuetudine ubiq;, ut ipe Ho-
2 sti c. ibi refert, uidelicet * q᷑ cle-

clericus beneficiatus, æquipa
ratũr usufructuario: ut faciat
fructus suos, & de ipsis possit
testari, ut ibi dicit ipse Host.
Et hæc uera sunt, in simplici
b clerico. *b* uel sacerdote admi-
strationẽ uel curã animarum
3 nõ habẽte, *Eps uerò uel ab-
bas uel alius habẽs curã ani-
marum testari non pñt nisi
de his quæ anteà eis obuene-
rũt iure consanguinitatis: ut
in auth. licentia. C. de epis. &
cler. nisi sit cõsuetudo in con
trariũ, quo casu ualeret con-
suetudo. in c. cæterũ. §. licet.
ex̃ de testa. & de hoc tetigi in
nota. meis. ĩ §. ualet consuetu
do &c. fo. 40. uersi. monachi,
uer. uel alii canonici regula-
res quoquo modo testari non
c pñt. *c* no. in auth. de mona. §.
illud co. iii. de hac materia ẽt
habeẽ per gl. in c. fi. ex̃ de pi-
gno. Et aduertẽdũ tñ est circa
istã materiã, quia de illo uer
bo, spoliũ, prout uulgariter
mortuis prælatis accipitur,
non repetiẽ in iurẽ ciuili, nec
canonico. sed bene reperitur ĩ
iure diuino. psal. cxxviii.
uer. lætabor sup eloquia tua,
sicut q inuenit spolia multa.
ita dicit d. Pet. Papę in suis
not. Et sup facto dicti spolii
dudũ, M.ccccxxiii. facta fuit
q̃dã trãsactio inter priores &
uicarios ppetuos huius diœce
sis Grationo. circa modũ[...]
di dicto spolio: ut cõstat i[...]
recepto per Raymũdũ Ro[...]
phi notariũ Grationo. q tr[...]
ctio expost fuit confirma[...]
Papã, & quæ propterea se[...]
tur in iudicando.

a Vbi plenè] *Tu uide plenius d. An. But. ĩ cle. fi. d pig. et p Ca. Flo. ĩ cle. gratiæ. de rescrip per eundem.*

b *In simplici clerico] *Adde q Bar. ĩ l. neque tutores. in [...] C. de procur. uñ uelle, q epis[...] censeatur etiam usufructua[...]*

c Nõ possunt] *Limita, nisi [...] cẽtia Papæ. ita no Bal. in l[...] in prin. C. de inof. testa & [...] clarat qd operetẽ illa licẽtia[...] Bal. ĩ auth. rogati. C. ad Tre[...] q fortius est, sufficit licẽtia[...] uenire, secũdũ Bal. ĩ l. fi. in [...] C. unde legi. Secundo limita[...] monachus efficiatur eps. q[...] põt testari, non de bonis iã [...] monasterio: sed de alijs post[...] uenieẽtibus secũdũ Spec. ĩ [...] statu monoch. in uer. xxij. & [...] Bald. in addi. ĩ uerbo, cui q[...] tur, et an statutũ uel cõsue[...] poßit habilitare monachum [...] testandum, uide doc. & [...] alios, quos refert in auth. [...] si. in ij. no. C. de sac. san. eccle.*

SVMMARIVM.

1 *Carnes edens in quadrag[...] de licentia Papæ, an pecce[...]*

p.

Permissio comparatiua.
Permissio simplex.

QVAEST. CXI.

QVia de pñti sumus ĩ tpe quadragesimali hic subiungã pp senes & infirmitate debilitatos quod reperio in notab.d.Pe. Papæ*. Quòd licet Papa alicui permittat comedere carnes, quòd nihilominus peccat comedens, nec excusatur à pœna, vt ĩ c.denique.iii.dist. Sed quare peccat, cùm ei permittatur? solutio secundũ dictũ d.Pet.Papæ, permittitur, ne deterius inde cõtingat: qa fortè in medio quadragesimæ nõ põt qs se plus abstinere à carnibus, propter aliquã suã infirmitatẽ, & si se abstineret, mors sequi posset. & ex*his sequit, quòd vbicunque ius permittit aliquid ne deterius sequatur, q non excusatur qs à pœna, & vocatur permissio comparatiua.xxxi.q.i. sed obiicitur* Sed quando ius permittit aliquid, nõ ut inde deterius sequatur, tũc excusat à pœna, & uocat permissio simplex. vt in d.c. sed obiicitur, & dum dicitur, permittit, expone, id est, concedit. hoc ponũt doct.ĩ c.i.de æta. & qualit.lib. vi. vide in c.ueniens.qui clerici uel uouen.per Inn.& gl. De quo ergo operet talis licẽtia seu concessio Papæ de comedendo carnes? credo ex prædictis. quòd non petatur, nisi ad remissionem culpæ. a Et pp hoc duxi scribẽda anno.d.M. cccclvi.de tpe quadragesimali, quo tempore ego Guido Papæ graui ĩfirmitate detinebar.

a Culpæ.] *Credo q vellẽt dicere pœnæ, ut ibi supra dixi, à pœna, debuit dicere à culpa: quia in similib. permißio siue tolerantia Papæ non culpæ, sed pœnæ diffugium præbet. iuxta ea, quæ legunt et no. ĩ c.deniq; sacerdotes. & ibi gl. in ver. venia. dist. iiii. à pœna aũt intelligas, scilicet tẽporali, nõ quidem gehennali. et ista sũt uera ĩ casu illius c. secus aũt in casu pñtis quæst. tamẽ pp̃ter authoritatẽ Romani Pontif. hic nõ permittentis, sed ẽt concedentis: tm̃ propter necessitatem, quæ legi nõ subiicitur. in auth. ut hi, qui obligat. se habe. perhi. res mino. §. si verò tm̃. et ibi gl. vlt. Et enim necessitas facit licitum, quod alias non eßet. xxvi. q. vi. c. vl. & de re. iu. qđ nõ est licitũ.*

SVMMARIVM.

1 *Habens possessionem rei uenditæ vel donatæ per precarium, vel retẽtionem usufructus, præfertur habenti postea realem.*
2 *Allodialis res, quæ dicatur.*
3 *Venditor si constituat se pre-*

cario possidere, trãsferatur ne in emptorem dominium.

QVAEST. CXII.

IN dicta curia parlaméti Delphi.in materia l.quoties duobus.C.de rei uen. obseruatur in iudicando hæc
1 *opinio, videlicet quam ille qui primus habet possessioné rei venditæ vel donatæ ét per precariũ, vel per retétionem vsusfructus, perfertur alteri hñti posteà realem possessionem. Et istam opi.iã tenét in istis terminis Albe. de Rosa. in d.l. quoties. Et Gui.de Su. ut refert Io.An.in addit.Spe. in ti.de emptione & uendi.in §.i.in uersi. no. ꝙ si res. Qui Ioan. And. ibi etiã tenet istã opinio. Licet do.Iaco.de Gaudabla officialis quõdam Grationop. voluerit dicere contrarium. vt suprà q.22.tetigi, cuius opinio. do. Iacob. de Gaudabla non videtur vera, quia tantum operatur illa ficta traditio per precarium, iuxta l.quod meo. ff. de acq. pos.uel per retentionem usus fructus, iuxta l.si quis.C. de dona.cum simil. Et eosdem effectus producit, etiam quo ad acquisitionem dominii: sicut vera realis tradõ, q̃ fit p missioné in possessioné.ita dicit gl.fi.approbata per Bar.& doc.in l.ab emptione.in gl. in prin.ff.de pac.& Ioan.An ubi suprà. Et ita uidi decla ri temporibus meis in pl ribus causis. Et hoc veru vt dicit Ioan.And. vbi su si primus emptor vel don rius, qui habuit fictam tra tioné per precarium, vel r tioné vsusfructus preci emptæ soluerit, vł habita rit fides de precio, iuxta dite.institu.de rerũ diui. limitationé addo vltra And.videlicet, si primus ptor q habuit fictã tradõ fuerit primò iuestitus,& tus per dominũ directum venditæ, vel donatæ, præ tur alteri, qui nõ fuit in tus. Ratio, qa dñium per ditionem realem ét solu cio non trãsfertur sine c
1 su dñi directi *a*, ut plene psi s̃.q.46.circa fi.quod fi esset in re franca seu allo
2 li, ut ibi plenè dixi.* Sed dicatur res allodialis: di res propria alicuius, quæ mine recognoscit, nisi à D ut in capit.i.§.ad hoc qu §.sequent. in feudis. de iuramen.facit c.ii. & iii. feu.contro.fuerit. De allo tangitur per gl.ff. de reli sumpt.fune.in l.sed & si q §. sed interdum. Sed iux hanc materiã precarii qu utra

*vtrũ si uenditor se cõstituat precario possidere, ut se usufructuarium per procuratorem nomine absentis, transferatur in emptorem dominium. Barto. quòd sic. in l. si is qui pro emptore. in penulti. quæstio. ff. de usucapio. Tetigi etiam de hac materia cõstitutionis precarii prima q. 268. Sed iuxta hoc quæro, an possit agi ad commissum cõtra talem emptoré, qui non fuit adeptus possessio. realé: sed habuit solum fictam, per precarium, absque tamẽ laude domini directi: vel an saltem possit agi cõtra eum ad laudimia per dñm directum. vide quæ plenè dixi in istis duobus punctis suprà q. 101.

2 Non tansfertur dominium sine consensu domini directi.] *Vide domi. Petr. Iaco. in titu. de actio. in rem pro re empta. xiii. col. §. ex hoc patet. versi. item colligitur.*

SVMMARIVM.

1 *Iudicandi ratio militaris.*
2 *Captiuus an possit poni ad finãtiã per eius magistrum.*
3 *Princeps non debet bellum suscipere & gerere in præiudicium subditorum.*

**Hic fit mentio libri arboris bellorum, lingua gallica conscripti.*

QVAEST. CXIII.

IN facto guerrarũ in iudicando seruatur, quòd si captiuatus in bello se posuerit semel ad* rãsonem siue redẽptioné erga eius magistrũ qui eũ captiuauit ad aliquã uel auri vel pecuniæ summã, quod posteà eius magister nõ potest talem ransonem seu compositionem augmentare, nec aliam maioré compositioné facere, ipso captiuato adhuc existente in manibus & sub potestate dicti sui magistri. Et si cõtrariũ faciat, secunda cõpositio tanquã indebitè facta, reuocabit. Et ita ẽm dictam obseruãtiam fuit inter nos determinatũ in camera cõsilii d mẽse Aprilis, M. cccc lvii. in visitatiõe processus tũc diffiniti inter nobilé Bertrandũ de Poypia ex vna parte, & Antoniũ Moyrodi ex altera, ĩ manib. Ioã. Chantarelli secretarii Delphi. Qui Antonius Moyrodi p dictũ de Poypia fuerat captiuatus tẽpore guerræ Sabaudiæ, de qua s. q. lxxviii. mentioné feci. Et q Bertrãdus de Poypia coëgit dictũ Moyrodi presonerium suum ad faciendum aliam & secundã cõpositionem ad maiorem summã, quàm esset in compositione, propterea fuit

reuocata dicta ii.cōpositio in sententia per dictam curiam, parlamēti de dicto mense Aprilis lata. & ante prolationē dictæ sententiæ fuerat positus casus præmissus. in deliberatione in magno consilio præfati dñi nostri Delph. in quo magno cōsilio fuerat deliberatū, prout in dicta sententia fuit pronuntiatū presente d. mōtis Albani qui tunc retulit ita de facto aliàs vidisse ser
2 uari.*An aūt presonerius posset poni ad finantiā per eius magistrū, & quomodo: vide librum arboris bellorum lib.x. rub. *Si vn hōme peut iustemēt tenir sō prisonnier, puis qui le tiēt à sa prison, etc.* Et circa hāc materiā libellorum est aduerten
3 dū, ꝙ* princeps nō debet facere guerrā cū præiudicio subditorū, sed prius debet expēdere aurū suū, & in defectu eiusdē pōt à subditis accipere, vt ponit plenè Cy. in l. nemine. C. de sac. san. ec. & ibi videat practica. de materia guerre & armorū uidē j.q.439. de monstris armorū, & qualiter quis armatus teneri videat, vide Bar. in l. si nō sortem. §. libertus. ff. de condi. indebi.

SVMMARIVM.

1 *Cometa, quid portēdat ī Delphi.*
2 *Ampulla sancta Rhenis est.*

QVAEST. CXIIII.

IN hac ciuitate Grati polita. & in multis alii cis huius patrię Delph
2 sus fuit planeta, *a* cometa gariter appellatus, d anno mini M.cccclvii. de mensib
1 Maii & Iunii. *Et qa talis meta cōmuniter nō appa quin aliqd inde sequatur co git ꝙ eodē anno & quadi lunæ penultima mensis A gusti præfatus dñs nr Del Ludouicus primogenitus roli, septimus Regis Franc accessit ad villam de Bru la in Brabantia, & Brug Flandria, & circa alia loca triæ Flandriēsis & Brab vbi stetit circa per quin annos. Et per ante steterat hac patria Delphin. per annos. Et in dicta patria driæ habuit p Dei gratia primogenitum Ioachim cupatum, qui fuit natus xxii. Iunii, anno domini cccclix. Propter cuius nat tatē factæ fuerunt feriæ tinæ in hac patria Delph inde contigit, quòd præ rex Carolus ab humanis cessit, de anno currente do ni M.cccclxi. & die Mer xxii. mensis Aprilis. Cui Carolo ppeà in dicto re successit præfatus dñs

ster Delphinus Ludouicus, q. dominus nr̄ Ludouicus fuit cōsecratus rex Franciȩ, & coronatus in ciuitate Rhemēsi die beatȩ Mariȩ, medii Augusti, anni p̄dicti ī eccl'ia cathedrali beatæ Mariæ: in qua ecclesia *ē ampulla, qua p̄fatus dn̄s rex Ludouicus in eius cōsecratione fuit unctus, vt reges Franciæ consueuerunt in eorū consecrationibus ungi. Et quā ampullam apportauit de cœlo colūba, cùm crismate, rostro suo, & d̄ quo crisma te tunc tp̄is fuit baptizatus primus Rex Frāciæ Christianus uocatus Clodoueus. *b* ut plenius legitur in florib. sanctorū in legēda sancti Remigii, & quem dn̄m nostrū Ludouicum regem Francorum altissimus nobis conseruare dignetur & longæuè. Amen.

a Planeta] *Dici debuit, nō planeta, sed stella. Dicitur enim cometa, seu cometes stella.*

b Clodoueus] *Dic (ut fert̄) quintus Francorum rex per Clotildē Burgūdiæ Regis filiam eius uxorem interuētu diui Remigij Rhemensis episcopi, ad catholicam fidem extitit conuersus, suscepta inquam sacri baptismatis gratia protinus Frācorū regnū creuit ī immēsum, cui igitur orthodoxo Clodoueo Regi inclyto uirtute admodū et fama flagranti, Anastasius sacratißimus Imperator, coronā aureā lapillis instructā cū tunica et baltheo ex Cōstātinopoli in Galliā transmisit, ac ex Iudæo et cōsul, et Imperator declaratus. trabea ēt consulari meruit uestiri, atq; deinceps Roma. īperiū, quod dudū apud Cōstantinopolim amplū fuerat, in dies minui cœpit, et Frācorū regnū augeri, vt traditur ix. libro supplemēti chronicarum. & ēt aliquid per domi. Gemi. in c. ii. d̄ præbē. in vi. Et quod Rex Frāciæ nō recognoscit Imperatorē superiorē, non modo de facto. vt not. ī c. per venerabilē. qui fil. sint legiti. verū et de iure, ut pulchrè p̄ domi. Cardi. in clem. i. in prin. versi. quartò opp. de iureiu.*

SVMMARIVM.

1 *Compromißum factū à partib. intra decem dies, an impediat cursum dictorū decem dierū.*

QVAEST. CXV.

a 1 Compromissum *a* à partibus factum* intra decē dies, qui dantur ad appellandū, nō impedit cursū dictorū decē dierū. Sed deserit appellatio, nisi īfra decē dies apelletur. ita dicūt Paul. de Leazar. & de Zabarellis in
b cle. *b* quandiu. de app. Et ita fuit determinatum & iudicatum die sententiarum ui-

gilliæ ramis palma. M. cccc-
lvii: in cã diffinitiua in dicta
curia parlamenti inter Petrũ
galliseti appellatũ ex vna par
te, & Io. Lamberti appellante
ex altera, in manibus Antonii
de Molena, ꝙ secus est in fa-
talibus cõcessis ad prosequẽ-
dum appellationẽ. vt in text.
dictæ cle. & in authẽ. si tñ. C.
de temp. appella. Sed quid de
compromisso facto sine præ-
fixione termini, an impediat
fatalia currere: vide ĩ. q. ccxl.
Sed quid de fatalibus ĩ curia
parlamenti, vide infra quæst.
135. Sed an si intentetur siue
agatur super nullitate senten
tiæ, currant dicti decem dies
durante dicta causa super nul
litate, uide quæ dixi infra
quęstio. 628. uersic. lxix. quæ-
ro &c.

a Cõpromissum] *Tu uide de hoc per istum consil. 184. inci. in causa de præsenti uertente. num. 1. uersi. & sic si dictum.*

b In clemen. quandiu] *Vide Raphael. Fulgo. in consil. lata sententia diffi. & Lampli. & Erix. in tracta. de arbi. vii. parte. quæst. xlix.*

SVMMARIVM.

1 *Actor faciens mentionem in libello, de aliquo instrumento, an debeat illud tradere reo suis sumptibus.*

QVAEST. CXVI.

1 ACtor in libello suo [fa]-
cit mẽtionẽ đ aliq[uo]
instrumẽto * reus [an]-
te litis cõtestatio nẽ petit c[o]-
piã illius instrumẽti, q̃a si[ne]
ea dicit se nõ posse delibe[ra]-
re, nũqd est sibi cõcedẽda:
no. in c. i. de prob. dicit q[.]
quẽ seqtur Bart. in l. post q[ue]
quæ. §. si dies. ff. ut le. no. ca[.]
Spe. in tit. de instru. §. nunc
cam⁹. uer. qd si aliqs. & ib[i]
Io. And. ĩ addi. ad Spe. Sed
ca hoc puto latius distingu[en]-
dũ, quia aliquoties fit mẽ[tio]
de instrõ in libello, per mo[dum]
assertiõis cuiusdã probati[onis]
ut si dico, ꝙ Titius mihi p[ro]-
sit decẽ, de qua promissio[ne]
cepit instrm talis notarius
tũc nõ est danda copia in[strumenti]
Quãdoq; aũt fit mẽtio i li[bel]-
lo de instrumẽto p modũ [c]-
iusdã limitationis, ut si di[co]
talis promisit mihi decẽ p[ro]
cõstat tali instrõ. Et tunc [quan]-
dẽ ille reus sit talis perso[na]
debeat instrm penes se hab[e]-
re, ut quia est hæres, & ab[i]
petit legatũ in testamẽto [.]
ctũ, & tũc nõ est ibi fiẽd[a co]-
pia instri, ut l. extrà. ff. de e[.]
secundũ primũ intellect[.]
uerò tale instrumẽtũ nõ [ha]-
bet penes se habere iste re[us]
tũc q̃a in libello fit mẽtio [.]
instr[.]

instrũ p modũ cuiusdã limitatiõis, tũc debet dari copia instrumẽti ante litis cõtestationẽ. ita debẽt ĩtelligi not. Inn. in d. c. i. de ,pb. & aliorũ doc. Et ita seruat styl⁹ pñtis curiæ parlamenti, & dat̃ eo casu copia reo sumptibus actoris.

SVMMARIVM.

1 *Fideiussor quibus casibus agere possit cõtra pr̃cipalẽ debitorẽ.*

2 *Libelli forma in materia c. fi. de fideius. remissiuè.*

QVAEST. CXVII.

1 FIdeiussor põt agere contra principalem debitorem, in tribus* casibus, ut eũ liberet ab obligatione. Primus casus, si diu steterit ĩ obligatione. Secundus casus, si debitor incipit bona sua dissipare &c. Tertius casus, si fideiussor fuerit cõdẽnatus ad soluendũ debitũ, pro quo fideiussor existit. ita dicit rex ĩ c. fi. de fideius. in antiq. facit C. mãd. si pro ea cõtra. Sed quãdo dicetur fideiussor stetisse diu in obligatione, uidetur quòd per bienniũ, quia factũ antiquum dicitur, quando est lapsum biennium, secundum Host. Ant. de But. c. cùm ĩter, de re iud. in fin. Sed istud remittitur arbitrio iudicis ĩ materia dicti c. fi. ut dicit gl. in l. si pro ea. & secundum dispositionem d. c. fin. fuit determinatũ ĩ dicta curia parlamẽti. die x. mẽsis Decemb. M. cccclix. contra Eustachiũ Burgensem. ĩ manib⁹ Ioã. de Vourey secretari Delph.*

2 De mõ formãdi libellũ in materia d. c. fi. de fideius. ponit Spec. in tit. de iud. in §. specialis. uer. si uerò fideiuss. Sed iuxta hæc quæro, ſm stylum olim curiarum pñtis patriæ instrumenta publica habẽt paratã executionem, quod patet, quia literis compulsoriis mandantur debitores compelli ad soluendum: & ut non se opponant talibus literis cõpulsoriis, fit executio contra eos & eorum bona, quia habẽtur tales debitores obligati per publica instrumẽta guarentigiata *a* pro cõdẽnatis, ut dicit etiã Bar. ĩ l. i. C. de cõfes. & in l. uinũ. ff. si cer. peta. Et hoc casu fideiussor obligatur per instrumẽtũ publicũ guarentigiatũ, quod instrumentũ habet uim sentẽtiȩ, ut dicit Bart. ubi s̃. possit agere fideiussor cõtra debitorẽ principalẽ, ut eũ liberet à fideiusſione, ac si cõdemnat⁹ foret. do. Pet. Papæ patruus meus dicit hoc casu. quod si cum tale instrumentum habeat uim sententiæ, & ipse fideiussor pro condemnato, ut dicit Bartol. ubi supra. hoc posuit ipse domi. Pet. Papæ

manu sua propria, in margine sui libri, in lect. Io. An. ĩ d. c. fi. prout vidi, qa eius libros vtriusq; iuris habui ex legato ꝑ eũ mihi Guidoni facto in sua vltima dispõne. allegat ẽt ꝓ hoc ipse do. Pe. Papæ quod dicit Cy. ĩ l. certũ. C. fam. erc. Sed credo istud dictũ do. Pet. Papæ ꝓcedere in patria Lugduni, ubi ipse dom. Pet. Papæ practicauit, & ĩ aliis locis regni Fráciæ, ĩ qbus de stylo & consuetudine instr̃a publica guarẽtigiata habẽt vim sñiæ & paratã executionẽ absque oppõne diei. Sed ĩ hac patria Delph. crederẽ cõtrariũ: qa talia instr̃a publica de stylo & cõsuetudine pñtis patriæ Delphi. nõ hñt præcisè paratam executionẽ, quia cũ oppositione diei fiunt literæ cõpulsoriæ. Et sic habẽt vim simplicis citatiõis, ẜm Bar. post Iac. But. in l. actione. C. de trãs. &
b Ioã. Fab. in §. oĩum *b* institutio. de pœna temerè litigã. Iõ
c puto, *c* ꝙ debeat expectari, ꝙ literæ ꝑcisæ cõcedant, q ẜm statuta pñtis patriæ habent vim sñiæ diffinitiuæ, & concessis literis ꝑcisis tunc eo casu talis fideiussor poterit agere contra principalem debitorẽ, vt eũ liberet ab obligatiõe, p d. c. fi. de fideius. Et ista vr̃ mihi esse veritas, attẽta dispositione statutorũ Delph. ita seruat̃ in curia parlam... licet seruaret̃ in regno Fraciæ, ꝑ ea q̃ s̃. dixi. Quãto... duret fideius. siue loquar in fideiussore cõtractus ve... dicio sisti, aut de iudicato... uẽdo: vide plenè Cy. in l. fideiussor. C. de fideius. Si cre... tor proroget terminũ debi... ri, an fideiussor sit liberan... dic vt per Specul. in titu... fideius. §. i. ver. illud aute... quærit. & vide Bart. in l. p... ff. de prætor. stipula. & He... Bohic. in c. fi. de fideius. & ꝑtereà. lo ii. in fi. de appel...

a Guarentigiata.] *Id est, cõfir... nata & ita dr̃ in Tuscia. d. h... in l. i. C. de confes. guarentigi... est obseruantia alicui iniunc... per mandatũ tabellionis, qu... iudex ordinarius, & dr̃ char... larius. Ita formaliter no. do. h... in l. si fidẽ. in uer. itẽ no. ban... C. de fideius. Nam guarentig... nil aliud est, nisi quoddã præ... ptum quod fit per notarium instrumento rogatum partis... ganti, ut obseruet contenta... lo, & fit illud tale ꝑceptũ in... lentẽ & acceptantẽ. et fit au... ritate statutorũ concedenti... talem potestatẽ. unde sicut ve... rum præceptũ iudicis habet e... cutionem paratam l. si debito... ff. de iud. ita tenet istud do. Fe... de Ca. consi. 261. in ini. col...*

ci...

circa secundum dubium. in uer. nam guarentigia. in i. uolumi. consiliorum antiquorum.

b §. omnium.] *In uer. circa hoc. prope finem. ubi quære. hmõi literæ cõpulsoriæ, licet cũ appositione diei sunt iniustæ.*

c Ideò puto.] *Quare rõnem: quia instrumenta publica quæ fiunt ĩ hac patria Delph. nõ sunt guarentigiata. quod patet per ea, quæ dicta fuerunt. in i. no. posito super uerbo guarentigiata. præterea, non habent executionem paratã, ex quo multæ exceptiones ultra exceptiones de iure cõi aduersus executionẽ præcepti iudicis introductas admittuntur ad impediendã executionẽ hmõi instrumentorum. ut in statutis Delphina. sub rubr. de literis cõpulsorijs et præcisis cõcedendis.*

SVMMARIVM.

1 *Notarius, hæres alterius notarii, an possit instrumenta eius redigere sine iussu iudicis.*

2 *Notarius recipiẽs instrm cõtra cẽtus iure reprobati, an puniat.*

QVAEST. CXVIII.

NOtarius succedens alteri notario ti. vniuersali, aut aliàs, põt * de
1 iure propria authoritate *a* in
2 strumẽta primi notarii grossare: per tex. & ibi Bar. in l. i. §. cogentur. ff. de edẽ. & ꝙ ita, tenet Panor. in c. cum P. tabellio. ex̃ de fi. inst. Sed de stylo & cõi obseruãtia pñtis patriæ Delphina. hoc facere nõ põt sine cõmissione & authoritate iudicis. Et si faciat, non adhibeť fides. Et hoc verũ, nisi instrum esset grossatũ de antiquo, ita qđ verisimiliter cõmissio non posset reperiri ꝓp mortem notarii, quo casu adhibeť fides, & p̃sumereť ꝓ notario mortuo asserenti se grossasse ex cõmissione, ꝑ ea quæ ponit Inno. in c. veniẽs. extrà de ver. sig. quẽ sequitur Bal. in auth. quas actiones. C. de sac. san. ecc. circa fin. & ꝙ p̃sumať ꝓ facto antiquo, no. Io. An. & Io. de Lign. in ca. Albericus de testi. vide Archi. in Rosario. c. i. de c. cõtra minorẽ. vide Cy. in l. emancipatione. C. de fid. instru. & ita fuit decisum in cã nobilis Baudini Adhemarii, contra dñum garde diffinitiua die xix. mẽsis Maii. M. cccclviii. in manibus Botuti sup debito trium miliũ florenorũ auri debitorũ pro pensione, lxx. florenorũ auri. Sed qñ diceť instrum grossatũ de antiquo, credo ꝙ per lapsum duorum annorũ secũdũ Host. & Ant. de But. in c. cum inter. de re iudi. ĩ fi. vbi expresè dicunt, ꝙ factũ dicitur antiquũ, per lapsum duorum

duorũ annorum. Sed quis iudex debeat ꝓthocolla cõmittere ĩ terra bãnereti: uide que
2 fcripsi s̃.q.ii.*An notarius recipiẽs instrũm contractus à iure reprobati, puniatur ? dic ꝙ sic. vt notat in l.generali. C. de tabulariis lib.x.& text. in §.callidis.de ꝓhi.feudi alienati. Et plenius dixi ĩ.q. cccc-xxxiii. de materia ꝓthocollorũ, vide quæ scripsi s̃.q. 19.
2 Propria authoritate.] *Contrariũ tenet do. Fely.in c.quũ P.tabellio ii.col.ver.iiii.quæritur.extrà de fi.inst.allegat.d.Io.An.in c.quũ P: et Spe.et Io.An.in tit. de instru.edi.§.ostensio.ver.qd si aliquis tabellio legat. et do.Bal. et Pau. de Ca.ĩ l.si quis ex argẽtariis.§.nihil.ff.de edẽ. et ibi soluit cõtraria iura ꝑ dn.Bar.ĩ d.§. cogẽtur adducta. Videtur tñ uelle quod sufficiat in hmõi casu generalis licentia iudicis cõcessa sibi ad leuãdum rogationes defuncti, & publicam formam ad requisitionem quorum intereſt.*

SVMMARIVM.

1 *Domino mortuo, an expiret mandatum procuratoris.*

QVAEST. CXIX.

IVre canonico procurator qui etiam fuit litem cõtestatus, non põt procedere
1 usq; *ad diffinitiuam mortuo domino: quia per mortem domini dicitur reuocatum mandatum, per cle.fi.de procura.
Secus tamẽ est de iure ciuili: a
qa de iure ciuili domino etiã mortuo & re nõ integra, non dicitur reuocatũ mãdatũ. Et procurator dñs litis, põt semper procedere in cã usque ad b
2 diffinitiuã, in l. si defunctus ff.de procu.cũ si. no. per Spe. in ti.de procu. §. ratione quæ que.ver.sed nunquid procurator.ita dicit Io.An.in add. Spe.ĩ d.uer.sed nunqd ꝓcur- 1
tor &c. & hæc determinatio iuris ciuilis obseruat in iudi- 2
cando in omnib. curiis pñtis patriæ Delph.de stylo curiarũ, q stylus ꝓ l.debet obseruari.ĩ c.q̃ graui.de crimine falsi.& ĩ §.fi.inst.de satis. b & in
b
c.ex lr̃is.ex̃ de cõstitutionib. in l.iii.ff.de ꝓba. Quia ẽt dicta cle. loquit de bñficiali- 1
ut ibi declarat gl. sup uerbo ꝓ ecclesia.in prin.hic aũt loquimur in ꝓphanis & causis ꝓfanis. lib.ut re nõ integra nõ finitur mãdatũ, puta lit.cõte.ꝑ d.l. defunctus.cũ simi.& ita ẽt declarat gl.in dicta cle.in verbo pro ecclesia. De materia dictæ cle. fi. de procuratoribus plenè dixi infrà.q. 547. ubi quæ dixi infrà.q. 491. quando dicatur lis pendere, vide c.fi.ut lite penden.in cle. & Et quando dicetur integra in iudiciis. vide in d. cle.

in gl. super uerbo ꝓ ecclesia:
a L. si defunctus] *In tantũ hoc ẽ uerũ, ꝙ si procurator acceptauit mandatũ, et satisdedit iudi. solu. nõ expirat mãdatũ morte dñi. ut dicit Bar. et Ang. ĩ d. l. si dfũct⁹.*
b §. fi. facit ĩsti. eo. ti. de satisd.] *In prin. ibi, aliũ nouitas ꝑ usum amplexa est. et Spe. ĩ ti. de aduo. §. 6. uer. quidã modus. Adde do. Cy. ĩ l. ij. C. q̃ sit longa cõsuetudo.*

SVMMARIVM.

1 *Sñtẽtia lata in cõfeßum, iudicio ẽt min⁹ legitimè ĩstituto, ualet.*
2 *Confeßio facta extra iudicũ, an faciat indicium ad torturam.*

QVAEST. CXX.

Dominus Antonius đ Butr. in suo repertorio in litera C. super
1 uerbo confeſsio, * dicit, ꝙ ualet sẽtẽtia lata in cõfessum ẽt iudicio minus legitimè ĩstituto, uł sup libello inepto: & allegat dictũ Inno. in c. Pisanis de restitu. spoli. & in c. qualiter & qñ. ex̃ de accu. & ita refert tenuisse Bal. idẽ tenet Bar. in l. si cõfessus. ff. de custodia reorum. & ibi plenissimè uide de hac materia. & ita seruaẽ in curia parlamẽti Delph. in qua curia parlamẽti ẽt proceditur summariè, sola facti ueritate inspecta. & super hoc uide quæ etiam scripsi supra. q. 58. & præmissa sunt uera in cã ciuili: sed ubi fieret cõfeſsio in cã criminali, talis cõfeſsio nõ esset sufficiens ad condemnandum, quãdo processus est nullus per gl. in. l. si filius. C. đ libe. causa. no. Inn. ĩ c. qualiter & quãdo. de accu. licet Bart. uideaẽ dicere cõtrariũ. in d. l. si cõfessus, & dicit ipse Bar. ꝙ talis sentẽtia in cõfessum lata est interlocutoria. alleg. ff. de his qui notantur infa. l. ictus fustiũ. Sed credo, ꝙ nõ sit simplex iterlocutoria. Sed hñt uĩ diffinitiuæ, si contineat aliqd dari, fieri, solui, uel restitui, ꝑ
a ea quæ s̃. dixi q. xii. *a* ita ẽt ꝙ sit appellandũ in scriptis, ut ibi dixi. De ꝓcessu nullo si cõsẽsu partiũ poſsit cõualidari,
2 uide q̃ dixi j̃. q. 216. * An cõfeſsio facta ex̃ iudiciũ faciat, ĩdiciũ ad torturã. Bart. ꝙ sic ĩ d. l. si cõfessus. & no. ĩ l. c. v. ff. đ adulteriis. Sed si cõfeſsio ĩ iudicio facta sit nulla aliqua ratione, an faciat ĩdiciũ ad torturã Inn. per c. per inqsitionẽ. extrà de ele. uideẽ tenere quod sic. coll. uero in c. at si cleri. de iud. uideẽ tenere ꝙ non. ideo decisionẽ pñtis dubii relĩquo determinatiõi per curiã parlamenti fiendæ, quã hic subiungam, ut uidebo eam fieri.

a Questione xii.] *Vbi dicĩ quando interlocutoria censetur habere uim diffinitiuæ sententiæ.*

SVM

SVMMARIVM.

1 *Homicida uoluntarius an gaudeat immunitate.*
2 *Existenti ĩ immunitate, possint ne alimenta denegari.*
3 *Homicidæ uoluntario an debeãt in ecclesia compedes necti.*
4 *Palatiũ Episcopi an gaudeat immunitate.*

QVAEST. CXXI.

1 IN camera consilii, in qua erãt* dñi parlaméti. videlicet dñs mõtis Einardi locumtenẽs gubernatoris, Io. Bauili p̃sidẽs, Ma. thomassini, Io. de sancto Germano aduocatus fiscalis: ac ẽt dñi Cameræ cõputorũ Delph. videlicet magister Io. de Morolio, p̃sidẽs camerę, Io. de Orginiaco, Ioan. tã. pitie auditores. Et ego, dum altercaretur de mõte robineti alloze, castellani voyronis, nuꝑ ĩ dicto loco uoyronis nequiter interfecti ꝑ nobilẽ Io. Grimaudi & eius cõsortes fuit q̃sitũ, utrũ dicti homicidæ, q̃ sunt de p̃nti in immunitate ecclesiæ, debeant gaudere immunitate. & fuit opinatũ (nemine di-
2 screpãte) & cõclusum, ꝙ nõ ꝗ debẽt gaudere imunitate, cũ dicti homicidæ fuerint volũtarii præpẽsatis insidiis: & ꝙ debẽt capi & extrahi ab immunitate, per c. i. de homicidio. in antiquis. vbi est text. & gl. in auth. de mãdatis principũ. §. neq; aũt. & no. gl. Cy. & Bart. in l. ii. C. de his, q ad eccle. cõfu. ita ẽ t tenet do. An-ge. de Are. doc. nouissimus in tractatu suo de maleficiis. su[b] verbo, ꝙ fama publica præcedẽte. vbi allegat iura prædicta. sed cõtra hoc facere vr, q[uia] canõ nõ præbet cãm seu occasionẽ mortis. Iõ do. Anto. de Bu. in d. c. i. multos narrat intellectus d. c. i. de homicidiis. Primò, ꝙ loquatur de homicidio spũali: vt sit sensus homicidã mori spũalr, si nõ pœniteat. Secũdus ĩtellectus est, vt moriatur quo ad vitã a[ete]rnã. i. pœnitẽtia plectatur. Tertius intellectus est, vt moriatur. i. deponatur à suo ordine. & sic loquaẽ de morte suæ dignitatis. Vel quarto, vt ĩtelligit gl. moriaẽ. i. ab eccl'ia non defendaẽ. Vel quintò, ꝙ moriaẽ. i. tradaẽ curiæ seculari deposito ẽm. formã. c. quũ [non ab] hoĩe. de iudi. ẽm Hosti. Vel [sed] hæc nõ est lex cano. sed Ex[o]di, qua sæpe imponebaẽ pœna mortis, & inserit in decretalib. vt sciaẽ nõ vt in ecclesiastico foro serueẽ, ita dicit ibi do. Ant. d̃ Bu. Et sic accipiẽdũ dictũ quintũ ĩtellectũ ad d. c. i. de

i. de homici. prout eum intelligit do. Hostiē. iuncta d.l. Exodi. & his q̄ legunť, & notantur in d. §. neque aūt. in authē. de mandatis principū. apparet conclusi. de qua s̄. facta per dictos do. meos parlamenti esse iuri consonam, attēto etiā ꝙ tex. in d.c.i. de homicid. ita clarè est & indistinctè loquens, indistinctè est intelligendus, ut iuribus uulgatis, & ita ēt inde fuit per iudicē curiæ cōmunis Gratianop. obseruatū ad cām mortis Raymūdi Fabri uolūtariè ēt præpēsatis insidiis interfecti: cuius homicida fuit extract⁹ ab ecclesia fratrū prædicatorū Grationo. & incarceratus in carceribus porte Troynæ, die ix. Aug. M.ccccl vii. & ꝙ homicida non debeat gaudere ī munitate, tenet per pulchras rōnes Io. Ferrarii. ī ti. forma ī quisitionis, super maleficii. in xii. col. qua die sit iteratò deliberatū & cōclusum inter dominos parlamēti secū uocatis aliis in iure peritis, p̄ntis ciuitatis, ꝙ dict⁹ iudex cōmunis bene ꝓcesserat, dictū homicidā extrahēdo à dicta immunitate. Quia extrahēs ab immunitate illū, qui non debet ea gaudere, non dr̄ infregisse immunitatē, ut dicit de Zabarellis in c. inter alia. extra de īmuni. ecc. Licet Saly. ī auth. si quis ei. C. de adulteriis. uoluerit dicere ꝙ prius debuisset requiri licentia ab ep̄o, nō posset obtēta. Quod tñ nō seruať in hac curia parlamenti, q̄a de Zabar. in cle. i. de officio ordinarii tenet īdistinctè. ꝙ debet ab eo ep̄o extrahi, ubi delat⁹ nō debet gaudere immunita. Sed q̄s debebat cognoscere de habitu clericali. uide quæ dixi j̄. q. 138.

2 * Sed iuxta hæc quæro, an existēti ī immunitate, possit ei obsidio opponi circūcirca ecclesiā, uł aliméta denegari. Host. in lectura, in ca. īter alia. extrà de immuni. ecc. dicit ꝙ nō, & ꝙ malè faciunt dn̄i temporales ita facientes.

3 * Idē ī simili crederē, ꝙ nō deberet ī ecclesia cōpeditari de iure. Et contrariū faciētes infringūt in imu. ec. ac si ip̄m extraherēt, & incidūt in pœnam l. fideli. C. de his qui ad ecc. confugiunt, argu. l. i. §. pe. ff. de ui & ui ar. & ibi bonus tex. & l. Fulcinius. §. illud. ff. ex q̄b. cau. in pos. ea. de priuil. credito. l. eū qui. la ii. & de termino moto. l. fi. in in prīcipio. de materia immunitatis uide Ang. de are. ī tractatu suo de maleficiis. in gl. super uerbo, ꝙ fama publica referente. ibi, iiii. quæro. de cōsuetudine contrarium seruatur

tur

tur. Itē depopulatores agrorū & insidiatores itinerū nō gaudēt īmunitate: vt d.c.iter. Itē nec ēt in ecclesia delin-
b quētes *b* ī c.fi. extrà de immuni.eccl. Itē ēt delinquētes cōtra ecclesiā.in c. cōquesti.extrà de sen.excō. Attamē sciēdū est, ꝙ ī oī casu debet reddi iudici iurāti ei seruare uitā & mēbra: ut ibi no.Host. An officialis possit extrahere cleri cū de immu.ecc.Ioā.Fa.tenet ꝙ sic.insti. de his, q̄ sunt sui vel alie. iur. sup quo vide q̄ plenè dicit Fran. de Zabar.in
4 cle.i.de pœni.& re.* Et ibi vide vtrū palatiū epi gaudeat īmunitate. & ipse de Zabare. in cle.i.de offic. ordi. tenet ꝙ delatus debet extrahi p epm, vbi delatus nō debet gaudere immunitate.

a Quod nō.] *Cōtrariū tenet do. Pan.ī c.inter alia.extrà de īmu. ecc.et ibi hanc qōnem optimè discutit, quæ omnino uideas.*

* *Tu Adde Pet.de An.ī c.i.de ho.*

b In ecclesia delinquētes.] *Hoc intellige uerū, si ibi delinquant sub spe immunitatis. ut ibi tenet do.Pan.in d.c. & c. inter alia.*

SVMMARIVM.

1 *Instrm signatū per alterutrum notariū adhibitorū per partes, an fidem faciat. disting. nu.3.*

2 *Notarij duo cur ferè adhibeant.*

QVAEST. CXXII.

1 AN instrm, in quo p partes cōtrahētes fuerūt * adhibiti duo notarii, si fuerit grossatū & signatū p alterū ex notariis, sit probatoriū & fidē faciat? & vř sic: q̄a fidē faceret, si tm̄ vnus adhibitus foret.l.si qs decurio.C. ad leg.Corn. de Fal. insti.de in ut. stip.§.itē verū.& in auth.de fid. instr.§ verò moriant.col.vi.q̄ superfluitas adhibita nō vitiat instrm, si subscriptio alterius notarii su pfluè adhibiti nō periat.l. testm̄.C. de testa. pro hoc facit, qđ ponit gl.in c.ii.de resc. facit ēt in simili qđ ponit Io.Fa.inst. de test. ī prin.ii.q.qua quærit: Sed si lrā continet, ꝙ duo sigilla debeāt opponi: nec fuit appositū nisi vnū sigillū? vbi determinat, ꝙ facit fidē, p no.in c. ii.iūcta d.l.testm̄.In cōtrarium vř dicendū, ꝙ nō sit probatoriū. Nā ad hoc, ꝙ tabelliones vel plures possint instrumentū super aliquo cōtractu cōficere, illud debet eis mandari: & pcipi p oēs, quorū in illo cōtractu cōsensus requirit: vt.l. Quē cōtractus.C.de fid.inst.Quorū cm̄ cōsensus ī aliquo actu requirit, ipsorū volūtas ī scriptura probatoria est necessaria.l.

ria.l.ii.C.de rela. in auth. de tabellio.in princ. & §.i. aliàs si vnus cõtrahentiũ tm̃ mãdaret, ꝙ fieret instr̃m, nõ valeret.l.cũ præcib.C.de proba.& no.gl.in d.§.i.in auth. de tabellionib. super verbo iniungẽt.& ꝑ Spe.in ti.de instr.edi. §.postquã.ver. itẽ nũquid est necessarius cõsensus vtriusq; cõtrahẽtiũ &c. quẽ sequitur Io.An.in addi.Spe. Modo certũ est, ꝙ partes adiungẽdũ aliũ notariũ nõ mãdauerunt, nec voluerunt, ꝙ vnus solus notariorũ sine alio notario secũ iuncto conficeret instr̃m. Quia aliter dicta adiũctio totaliter esset inanis & superflua, qđ nõ est dicẽdũ.ꝑ cõsequẽs, vnus solus sine alio sibi adiũcto ĩstr̃m cõficere nõ põt ꝑ iura allegata, & si nõ põt instr̃m cõficere, ꝑ consequẽs instr̃m nõ ẽ probatoriũ. Illud ẽt seqᵗ Spe.ĩ ti.đ ĩstr.ed.§.ĩstr̃m. ver.ergo. Itẽ, ꝙ nõ est signatũ ab eo, ꝗ ad hoc deputatus est &c. hãc ẽt partẽ sequunt̃ Bal.& Sal.in l.iurisiurãdi.C. de testib. idẽ ẽt tenet expresse Albe.de Ros.in l.i.ff. de offi. procon. dicẽs ibidẽ de hoc esse casum legis, & ita obtinuisse. Nã & ipse ibidẽ dicit, licet officiũ tabellionatus sit introductũ à lege, vt C.de tab.per totũ, tñ potestas & ministratio conficiendi instrumentũ confertur ab homine creante tabelliones, & à contrahentibus.alleg. pro hoc d.l. contractus.C.de fid.instru. Et dicũ-

2 tur * adiecti duo notarii ad suspicionẽ falsitatis tollendã. l.fin.C.de fideicõ.ibi, lex etenim ne quid falsitatis incurrat. si per duos fortè testes cõpositũ est, maiorẽ numerum expostulat, vt per ampliores hoĩes perfectissima veritas reueletur &c. Si ẽt partes cõtrahentes ne qd falsitatis incurrere possint, & vt ꝑfectissima veritas magis reuelet̃, quãdoque duos notarios adhibent, aliàs contractũ nullo modo valere demonstrantes. Pro hoc ẽt vr̃ tex. in l. cũ magistratus.C. qñ prouo. nõ est neces. Sic ẽt uidemus in pluribus procuratoribus simpliciter constitutis. Nam si dictũ non fuerit, quòd quilibet habeat potestatẽ insolidũ, vnus sine alio nihil facere põt, vt in l.pluribus. & ibi glo.ff. de procu. Sic ẽt vbi sunt duo notarii adhibiti, vnus sine alio nihil facere põt. Pro quo ẽt facit c.prudẽtiã.extrà de offi. deleg.nec obstat si dicat̃, quòd ad vtilitatem instrumenti coram testibus sufficit vnus notarius. Quia hoc uerũ est, nisi partes uoluerint cũ maiori solenni-

lẽnitate cõtrahere.Et ſic duos
notarios in contractu adhibe
re,ſicut in ſi'i videmus, ꝙ cõ
tractus emptionis ſolo cõſéſu
pficit inſti.de obl.q̃ ex conſen
ſu. per totũ.Veruntamen ubi
partes uolunt cõtractum fie-
ri in ſcriptis,ad iuſtificationẽ
ipſius,non ſufficit probare cõ
ſenſum interueniſſe, ſed etiã
oportet probare cõtractũ fuiſ
ſe factũ & receptũ in ſcriptis
& alleg.l.contractus.C.de fi-
de inſtr. & inſtit. de emptio.
& uendit.§.i.Sic ẽt, ubi par-
tes ab initio cõtractus (ut in
maiori ſolennitate contrahãt
& falſitatẽ euitent)duos no-
tarios adhibẽt, nõ ualet ĩſtru
mẽtũ ſuper ipſo cõtractu cõ
fectũ,niſi per ambos notarios
a fuerit debitè uiſũ & ſignatũ.*a*
Nam quãto plura ſigna tabel
lionũ in chartis ſunt, tãtò in
ſtrumẽta cautiora.ut not.gl.ĩ
authẽ.de tabel.§.i.ſuper uer-
bo iũgatur.ĩ fi. allegatur pro
hoc in auth. de fide inſtr. §.
oportet.Et hanc quæſtionem
uidi de facto in hac curia par
lamenti de anno do.M.cccc-
lvii,de mẽſe Iulii in relatione
proceſſus expoſt in eadem cu
ria diffiniti inter Catherinã
Febo,relictam Antonii Bur-
gundionis de Roma, agẽtem
ex una parte, & Deſiderium
Vilaris aliàs Raboti,& Ioan.
Alexii reos ex altera,in man
bus Claudii bonis ſecretari
Delphinalis, in quo proceſſ
dicti rei oppoſuerunt, ꝙ in-
ſtrumẽtũ obligatoriũ, cui
uigore agebat dicta Cathe
na Pebo,nõ erat ſignatũ ni
per unũ ex notariis, uideli
cet per Bargena,et nõ per A
toniũ Guynerti alterũ ex
taris, qui dictum ĩſtrumen
receperunt.Sed quia in dic
b proceſſu fuit producta no
dicti inſtrumẽti, quæ erat
gnata manu dictorũ ambo
notariorũ,ideo fuerũt cõ
ſæ literæ prçciſæ pro d.Ca
contra dictos reos ita fuit i
dicatum.Sed ſi dicta notar
nu amborũ notariorũ ſign
nõ fuiſſet reperta,dictum
ſtrumentum non fuiſſet fo
tè probatoriũ,per iura & n
tiones doctorũ ſupra alleg
3 tas.Attẽto * maximè, ꝙ in
cto inſtrumento contineb
ꝙ fuerat actum inter dic
partes, ꝙ dicti duo notarii
ficerẽt inſtrumentum,ubi
tem fuiſſet dictum, quòd
quẽlibet ipſorum notario
inſolidũ fieret inſtrumẽtum
tunc non eſſet dubium, q
quilibet ipſorũ poſſet inſtr
mentum per ſe cõficere.a
c.ſi duo.de procu.li.vi.& p
l.item ſi unus.§. cum in pl
res.ff.de arbit. Sed iuxta h
qu

quero. Vnus notarius scripsit grossam, alter signauit: nunquid erit probatorium tale instrumentum? videtur quòd sic, per l. si quis ex argentariis. i §. ii. ff. de eden. & de hac materia tangit Bal. in l. iusiurandi. C. de testibus.

a Signatum.] *Vtrum de necessitate requiritur, quod in instrumento signũ notarii apponatur? & vr quòd sic, secundum d. Fel. in c. si scripturam. v. col. versi. item requiritur. de fide instr. secus in prothocollo: nisi consuetudo aliud obtineat, potest facere quòd signum sit de substantia prothocolli, sicut & instrumenti, ut in c. cum P. iii col. ver. v. quæritur. eo. tit. de fide instrument.*

b Nota.] *An nota siue prothocollum notarii probet? videtur quod sic, si habeat consonantiam perfectam. licet ibi sint quædam truncata: dummodo per alia verba contractus appareat perfectus: vt sentire videtur d. Feli. in d. c. cùm P. in prin. ver. i. quæritur.*

SVMMARIVM.

1 *Emphyteota an poßit purgare morã, vt euitet commissum.*

2 *Vasallus an poßit morã purgare*

QVAEST. CXXIII.

1 Licet de iure sint variæ opiniones doctorum vtriusque iuris,* an & quando emphyteota qui cessauit in solutiõe canonis, possit morã purgare ad euitãdũ commissum. Quia aliqui dicunt, quòd potest talis mora purgari, *a* dũmodo purgetur ante libelli oblationem. Aliqui verò dicunt, quod ante litẽ contestatã: aliqui dicũt quòd usque ad sniam, vt plenè per gl. & doc. in c. potuit. extrà de locato. De stylo tamen & obseruantia huius curiæ parlamẽtis talis mora potest purgari, dummodo purgetur ante litem conte. & non post. Et pro ista parte faciunt no. per Dy. in l. si ita quis. §. Seia. ff. de verb. obli. & per Bar. in l. si insulam. ff. eo. ti. & in l. i. ff. de pe. le. & vide circa hoc, quæ plenè scripsi j. quæst. 171. De hoc etiã tetigi s. q. 107. Et si dominus nolit recipere solutionem, emphyteota liberabitur faciendo oblationem, consignationem, & depositũ in forma iuris: iuxta dispositionẽ l. ii. in fi. C. de iure emphyt. * Quid de vasallo, an 2 possit moram purgare? vide quæ dixi infrà quæstio. 166. de materia purgationis moræ, uide plenè per Bar. in d. l. si insulam. ff. de verb. oblii. An iuramentum impediat * purga 3 tionẽ more, *b* Sali. quòd sic, b in l. si pacto, quo pœnam. C.

N de

de pact. & idē Bar. in l. si insu lam. ff. de verb. oblig.

a Mora purgari.] *Videtur enim posse purgari mora usque ad exactionem. Nam cū antiquo iure communi non liceret ultra tēpus præfixū soluere: imò res emphyteotica auferebatur emphyteotæ: licet hodie de gratia aliqua sit facta additio iuri cōi: scilicet q possit prouidere celeri satisfactione, restringendum est: quia qui exactus debitū non soluit non pōt dici q sibi celeriter prouideat. Ille ergo cēsendus est sibi celeriter prouidere, qui exactus vel in iudicio uel extra statim et sine ullo termino persoluit, ut pulchrè sentit do. Inn. in c. potuit in gl. sua super uerbo, nisi celeri, in fine. Item quærimus extrà, de loca. idē quoque in terminis tenet Spe. in §. nunc aliqua. versi. lxxxiiii. eo. ti. de loca. & id ipsum sentire vr̄ do. Pe. Iaco. de Aurelia. in ti. de act. in rē pro re emphyteotica, quæ ceci. in commis. §. quæro dominus dedit. ver. item succurrit, in fi. vbi dicit quòd nec sufficeret tūc. si quis esset paratus soluere, cùm res iam cecidisset in commissum. et ista vr̄ sana opinio: nam postquam à iure emphyt. cecidisset, quō tunc facta esset exactio à lege? nulla quippe exinde permittitur moræ purgatio. ut l. qui ob rem. ff. de condi. inde. l. iam tamen. ii. respō. ff. iudic. sol. l. si is cui. ff. de leg. ii. & no. gl. in c. mora. cum mi. de reg. iur. in vi.*

b Purgationem moræ.] *De et tota materia moræ, & il purgationis, uide istū consi incipien. i. Iesu Christi. nu verss. pro hoc etiam.*

SVMMARIVM.

1 *Testes an possint denuò ex nari super articulo prim dice omisso.*

2 *Mulier minor et rusticus, an sint alios testes producere didiscita testificata.*

QVAEST. CXXIIII

SI iudex vel cōmissar datus ad examinādū 1 stes, omittat* p error inaduertētiā sup aliquo a culo testes examinare, p rūt posteà testes examina per articulo omisso, licet quæ hoc petit didicerit te cata testiū sup aliis artic examinatorū, qa error iu cis vł cōmissarii nō debet a cere parti: ut ī c. p tuas. a ib ver. nisi fortè &c. De test vbi ita dn̄t doct. Et ita se cōsuetudo omniū curiar a hoc casu cessat timor sub natiōis, de quo in c. fraterni tis ex̄ eo. ita ēt uidi ordina curia parlamēti die xxiii. m 1 sis Iunii. M. cccclxiii. in ma bus Ioan. Albi secretarii D pl

phi.*Quid aũt đ minore, muliere, & rustico, an possunt alios testes producere post didiscita testificata? vide Bar. in l.i.§.nunciatio.ff.de noui oper.nunc. Sunt tñ certi casus speciales, in quibus ẽt publicatis attestationibus & didiscitis testificatis admittit̃ productio & examinatio aliorũ testium, etiam super eisdẽ articulis: qui ponuntur per domi.Ioan.de Grassis in d. c.p tuas. prout reperio in recollectis per me sub eo scriptis, dũ ipse actu legeret in uniuersitate Taurini. ponit etiã Spec.ti. de teste.§. satis utiliter. circa princ. ubi etiã enumerantur certi casus. uide alios casus s̃. q.72. Et alium casum specialem, de quo tetigi ĩ. q. 201. De testibus examinatis corã arbitris, quòd nõ probent coram ordinario, nisi inter partes aliud fuerit actum, in l.penul.C.de arbi. Si debeant repeti testes, si non fuerint examinati: iuxta interrogatoria per partem tradita. uide quæ scripsi s̃.q 72.in fi.

a In c.per tuas.] *Et ibi do.Inn.et Ioã.And.ĩ nouella.vide do.Bal. ĩ l.si.quis.§.nec iterũ.ff de edẽd.*

SVMMARIVM.

1 *Examinationes testium ad tempus iuramenti referuntur.*

QVAEST. CXXV.

PRacticatur in curia parlamenti & in cęteris curiis præsẽtis patriæ Delphi. seruatur in iudicando, quòd sufficit, ut testes iurent
1 *infra dilationem datam ad probandũ, licet posteà deponant. Item ẽt si iurẽt die nõ feriata, & deponant die feriata, valent depositiones talium testium: quia eorum depositiones referuntur ad tempus iu-
a ramenti: vt no. Bart. *a* in l.
b si quando. *b* C.de testi. & Spe. in ti.de teste.§.qualiter.uer.is quoq; cui &c.& no. in c. i. ex de testi. & in c. licet causam. extrà de ꝓbatio. & per Bart. in l. damni.§. Sabini senten. ff.de dam.infec.& ponit do. Ioan.de Grassis in c.cùm super.extrà de testi.cog. De materia iuramenti testiũ, uide q̃ dixi infrà.q.562. Si pars fuerit citata uisura testes iurare ad certam diem, & illa die sit feriatum, an teneatur die sequẽti comparere, vel si sit necessaria noua citatio, uide quæ scripsi ĩ.q.552. Et si testes non fuerint examinati, iuxta interrogatoria partiũ, q̃d iuris: scripsi ĩ.q.77.in fi.

a Bar.] *No. practicam quam tangit domi.Barto.in dicta l.si quãdo.in uersi.fi.*

b In l.si quando.] *Et ibi do. Bal. in iii.col. in versi. item iurat.*

SVMMARIVM.

1 *Notario causæ assereti in suis actis commßum sibi fuiße testiũ examinationem, an credatur.*

QVAEST. CXXVI.

1 AN in hac curia parlaméti secratarius* causæ posit scribere in actis, quòd domini curiæ parlaméti sibi commiserunt examinationem testium illius causæ.do.Bartol.de Saly.mouet istam quæstio.& determinat,quòd non.Et si faciat, ꝙ ei non est credendum,sed debet facere signari per alium
a notarium, *a* ita dicit ipse dñs Salyce.in l.iusiuran.C.de testi. & ibidem dicit idẽ tenere Host.& Ioan. in c.quoniã cõtrà falsam.extrà de probatio. Et ita etiã seruat stylus pñtis curiæ, & quòd plus est, quia secretarii dictæ curiæ parlamenti committebant fraudes in dictis commissionibus, & examinabant testes asserẽtes sibi fuisse commissas examinationes,licet non essent. Iõ de anno domini M.cccclxi. fuit factũ edictum,quòd non ualeant eorum attestationes, nec eis fides adhibeatur, & quòd mulctentur in xxv. libr.turoñ.fisco applicandis, si eorum commissiones [...] signatæ manu alterius ex[...] minis parlamenti, & est [...] ctum edictum registratum [...] grosso lib. albo. existente [...] camera consi.

a Per alium notariũ.] *Istud [...] preße tenet do.Bal.in d.l.iur[...] randi.in ii. col.uersi. quam [...] uni testi.*

SVMMARIVM.

1 *Verba derogatoria primo [...] mento adiecta.*
2 *Testamentum primum, an [...] sit reuocari per secundum.*
3 *Onus specificandi clausulas [...] gatorias, scienti imponitur.*
4 *Obliuio præsumaturne in te[...] tore secundo testante.*

QVAEST. CXXV[...]

1 IN camera *a* parlaméti D[...] ph.Grationo.residentis [...] anno domini M. cccci[...] & de die ii. mensis Aug. [...] diffinitus processus motus [...] uertens in dicta curia ad[...] sam castri mirabelli in m[...] bus Ioãnis Botuti, inter no[...] lẽ Iaco.Robe.& illos de c[...] done, & eorum consortes [...] tes ex vna parte, & nobil[...] Mariã de mirabello,reã ex [...] tera,in cuius processus uti[...] rione fuerunt uocati & p[...] sentes spectabiles & egre[...] ui[...]

uiri do. Io. Bauilli vtriusque iuris doctor, præsidens. Ma. Thomassini licentiatus in legibus & miles Io. de sancto Germano, legum doctor, aduocatus fiscalis. d. Pet. Mileti, actu legens, in vniuersitate Valeti. d. Rostagnus Renati, legum doctor ciuis Valentiæ. d. Io. de Villeta, legũ doc. do. Pet. & Io. Bouilli fratres leg. doc. d. Hũbertus Acardi licẽtiatus in legib. & ego Guido in cuius processus diffinitiõe fuerũt decisæ & determinatæ xi. quæstiones infrà proximè particulariter declaratæ per dictos dominos nemine discrepãte, prout infrà particulariter describũtur. & ꝓ introitu dicẽdorum ad declarationemq; dictarũ xi. qõnũ præmitto hic verba duorũ testamẽtorũ, de quorũ uirib. in dicto ꝓcessu disceptabat, ex quib. depẽdẽt dictæ vndecim qõnes decisæ. Et primò sequitur effectus primi dictorum duorum testamẽtorũ. Nobilis Petrus dñs mirabili de anno dñi M. ccccxxvii. & die xix. mẽsis Iunii eius cõdidit testamẽtũ, in quo sibi hæredẽ vniuersalẽ instituit dictã Mariã eius sororẽ, dñi Mauricii, & adiecit uerba derogatoria,
1 quæ sequunt.* Et casu quo ipsum testatorẽ in posterũ aliud testamẽtũ facere cõtingeret, illud vult esse nullius ualoris & momenti, nisi expressè & specificè fiat mentio de hoc suo pñti testamẽto, & cõtẽtis in eodẽ in dicto testamento fiendo, & de verbo ad verbũ tenor pñtis instri in ipso instro fiendo inseratur. Contigit posteà, ꝙ dictus nobilis Petrus die vi. Iulii, anno, & sic infrà xvii. dies aliud condidit testamẽtũ sufficiẽti numero testiũ, & aliis iuris solẽnitatibus roboratũ, in quo sibi hæredem uniuersalẽ instituit do. Io. de mirabello militẽ eius patruum insequendo & approbãdo, vt dicebat, substitutiões adiectas in testamẽto dñi Amediæ eius quondã patrui, in quo testamẽto adiiciũtur verba sequẽtia. Vtrũ cum præfatus nobilis Petrus testator in loco Chamberiaci quoddã aliud testm̃ seu ordõnẽ đ bonis suis fecerit, in quo seu qua Mauriciũ marchandi eius auũculũ hæredẽ sibi ĩstituit, ac ẽt Mariã eius testatoris sororẽ, & eius filiũ seu filios hæredes sibi instituerit, seu certa legata eis fecerit, dictũ testamẽtũ seu ordinationẽ & aliud & alia quæcunq; fecerit vel reperiet fecisse per hóc suũ præsens vltimũ nũcupatiuũ testamẽtũ, reuocat, ir-

ritat penitus,& annullat,& si aliqua uerba derogatoria modi formæ adiectiões uel alia q̃cũq; seu facta,uel posita in dictis testamẽtis uel ordinatiõibus ꝑ ipsũ alias factis, per qđ seu ꝑ quas p̃sens testamẽtum nõ posset ualere,uult oĩa alia esse reuocata irrita,annullata, & ꝓ factis appositis dictis uľ ẽt nõ scriptis habere debere. Nã quorũcũq; derogatoriorũ & dictæ & cuiuslibet prioris, tũc ultimæ uolũtatis se oĩno asseruit pœnitere. Q̃m suæ ꝓpriȩ et ultimæ uolũtati ẽ hoc eẽ suũ ipsi⁹ testatoris ultimũ nũcupatiuũ testamẽtũ,& nullũ aliud,p̃terquã istud ualere, nec ualere debere. Et q̃a idẽ testator iuuenis est nõdũ ætatis 22.anno.nec recordať,nec memoriã habet, nec põt hr̃e ipsorũ uerborũ đrogatoriorũ formã modorũ cõditionũ adiectionũ & aliorũ cõtẽtorum positorũ ĩ dicto testamẽto seu ordinatiõe,ꝑ qđ seu ꝑ quã p̃sens infringi posset uel nõ haberet,uult & iubet dictus testator oĩa p̃missa ĩ hoc suo testamẽto ultimo haberi exp̃ssè pro exp̃ssis & specificatis,et p̃sens suũ hoc ultimũ testamẽtũ nũcupatiuũ ualeř,ac si oĩa prædicta in eodẽ essent declarata. Et ut magis appareat de eius mẽte & intẽtione, ꝙ nõ uult,nec intẽdit dictũ Marciũ marchãdi, nec dictã Mariã uel quãcũq; aliã ꝑsonã hr̃e castrũ suũ mirabelli,nec quæcunq; alia sua bona,p̃ter quã dictũ domi. Ioã.de Mirabello, & hȩredẽ suũ uniuersalẽ ut supra ꝑ eũ ĩstitutũ, iurauit ad sancta euãgelia testator in manibus nostris notariorum subscriptorum,hoc esse suum ultimum testamentum,&c. ualere & non aliud,per quod cunquæ aliam ordinationem per eum aliàs factam:et quod non uult nec est intentionis aliũ hæredẽ habere, p̃terquã dictũ do.Io.ei⁹ patruũ,& liberos masculos,prout supra instituit & substituit,nõ obstãtibus ipsis uerbis derogatoriis,clausulis,formis, modis adiectionibus, cõditionibus uel quibuscũq; aliis positis ĩ dicto testõ & ordinatiõe aliàs ꝑ ipsum factis, & quæ ipse ordinauit seruari ĩ p̃nti testõ quæ ignorat: & si ipsorum recordareť,de eisdem ĩ p̃nti suo ulti. testõ mentionem expressam fecisset &c. Ex quibus in dicto ꝓcessu oriunť xi. quæst. proximè seq. Et primo an per secundum testamentum sit dictum primum testamentum reuocatum. & uidetur primo,quod non: quia quamquam fiat generalis mentio de ue-

de uerbis derogatoriis etiã in nota testaméti,nõ uidetur sufficere ad demõstrãdũ contrariam uoluntatẽ testatoris: sed reqrebatur métio fieri in specie de uerbis derogatoris, *b* in primo testõ appositis. Et ꝙ specialis & nõ gñeralis métio uerborũ derogatoriorum fieri debeat ad subuertẽdum primũ testamentũ, tenent Bar.ĩ l.si quis.in prin.testaméti.*c* ff. de le.iii.ĩ lectura.& plenius ĩ in sua repe.Dy.in c.qđ semel placuit.de regu.iur.li.vi.Bal. & Sal.in l.sancimus.C. de testa.Cy.ĩ l.i.C.de sac.san. ecc. gl.ĩ l.si mihi & tibi.§.in lega. ff.de le.i.Et hæc est cõis opin. Licet Iac.de Are.tenuerit cõtrariũ.uolens dicere ꝙ nec in gñe nec ĩ specie sit necessaria mentio fieri in secundo testõ de uerbis derogatoriis primi testaméti,cui⁹ tñ opin. reprobatur per oẽs docto. ut refert Cy.in d.l. sancimus.& in l.i. C.de sac.san.eccl. ĩ fi.Sed qa dictus nobilis Petrus testator condendo dictum suũ secundũ testamentũ, dicit se nõ habere memoriã dictorum uerborũ derogatoriorum, & ea ignorare,asserẽdo ulterius, ꝙ si đ ipsis recordatus fuisset,expressam métionẽ fecisset. Credo istud sufficeř ad reuocationẽ dicti primi testi. Quia quę suprà dixi pro parte cõtraria, intelligũtur qñ testator recordatur de clausulis, & de uerbis derogatoriis.Sed qñ testator nõ recordaẽ, sufficit ꝙ dicat ĩ testõ,nõ obstãtibus clausulis & uerbis derogatoriis, ĩ primo testõ per me adiectis, quæcũq; & qualiacũque sint, de quibus métionẽ nõ facio: quia de eis non recordor, prout dixit ipse testator. Et hanc opin.tenet expressè do.Saly.ĩ d.l.sancimus.C.test.col. vi.q̃ probat ipse ꝑ tex.in d. l.si qs in principio testi.ibi, in uerbo,sciẽs &c. 3 * Ex quo infert Sal.ꝙ illud onus specificandi clausulas derogatorias ĩponitur sciẽti & nõ immemori uł nõ recordãti.Et sic resoluitur cõtrariũ, qđ fieri poterat de l.diui.§.licet.đ iu.cod.Quia ibi loquitur in ignorãte.l.uerò, si qs in principio testamẽti.loqtur ĩ sciẽte. ita dicit ibi Sal. sed qũo põt dici neq; ꝑsumi ꝙ dictus Petrus testator nõ fuerit recordatus de dictis uerbis derogatoriis in primo suo testõ adiectis,cùm inter ipsa duo testaméta nõ fuerit nisi ĩteruallũ septẽdecim dierũ & ĩ facto ꝓprio nõ admittitur ignorãtia.iuxta l.fi.ff.ꝓ suo.maximè,quando factum nõ est antiquũ,ut dicit Bal. ĩ l.Celsus.ff.de usucap. prout ĩ

casu isto. Si eñ lapsi fuissent
decé anni añ secundũ testm̃,
satis potuisset tolerari obli-
uio. iuxta ea quæ no. sunt ꝑ
doc.& gl.in l. quãquàm.ff.ad
Velleia. & in l. peregrè.ff. de
acqui.pos. Sed ille cursus tẽ-
poris hic cessat: igiť &c. Tñ
dñs Sal. in d.l. sancimus. te-
4 net ꝙ * crediť testõri dicẽti se
nõ recordari. alleg.ipse in ar-
gu.l.hac cõsultissima. in §.at
cũ humana. ibi, in tex.minus
memoria.C. q testa .fac. pos.
Sed adhuc nõ vř rñdere suffi
ciẽter do.Sal. ad id qđ proxi-
mè dixi, ꝙ ĩ facto proprio de
recẽti sicut ĩ casu isto nõ de-
bet p̃sumi obliuio. Quia d.§.
at cũ humana.ĩ d.l. hac cõsul
tissima.loqť in illo q testãdo
erat ĩ agone mortis: tunc satis
p̃sumiť ĩ eo obliuio causanti-
bus cogitatione & turbatione
mortis.vt ibi apparet tex.Sed
ĩ casu nostro secus est, qa ipse
Petrus testatus est secũdò ĩ di
cto mãdamẽto Mirabelli , &
posteà per multos mẽses de-
cessit ĩ bello de vernuel.& sic
cessat dicta rõ turbatiõis mor
tis, de qua ĩ d.§. at cũ hũana.
Iõ seruãdo opin.do.Sal.& se-
quaciũ,q̃ ĩ iudicãdo vř æqua,
dico ꝙ ẽt ĩ casu nostro debet
p̃sumi,dictũ nobilẽ Pe.nõ re-
cordatũ fuisse de dictis verbis
derogatoriis in primo testõ
adiectis. pro quo adduco qđ
alibi dicit Bar. nã vt dicit ip-
se, nõ solũ obliuio præsumi-
tur ex facto de longinquo vel
antiquo, sed ẽt qñ factum est
multũ ĩplicitũ: licet de recẽ-
ti.ita dicit ipse do. Bar. no.l.
si res.§.1. in princ.ff. de lega.
Modò sic est , ꝙ dicta verba
derogatoria ĩ dicto primo te-
stõ Petri adiecta sunt mul-
implicita, qa tria cõtinẽt. P-
mò, ꝙ secũdũ testm̃, si qđ fa-
ceret, nõ valeret, nisi expres-
& specificè fieret mẽtio de p-
mò testõ. Secũdò, ꝙ ẽt de cõ-
tẽtis ĩ ipso primo testõ fie-
mẽtio in secũdo. Tertiò, ꝙ
verbo ad verbũ tenor prim
testamẽti insereret in instr-
mẽto secũdi testĩ. Et sic cu
ista derogatoria verba su
multũ implicita, põt facilius
præsumi obliuio , iuxta dict.
Bar.vbi s̃.maximè, relatu di-
cti Petri q potius circa arma a
q̃ scripturas versabať, vt p-
tet ĩ processu . Et satis de ob-
uione apparet: qa in prim
testõ nõ instituerat nisi dict
Mariã, & tñ credebat ẽt inst-
tuisse Mauriciũ marchãd.
nõ est in testõ nominatus, nisi
pro teste. Et sic restat opi. di-
cti Sal.vera, dicentis ꝙ dictus
testator secundo testãdo p-
sumitur oblitus fuisse verb
derogatoria primi testamen

ti.Max-

ti. Maximè, qñ secũdũ testm̃ conditur prope mortẽ, vel qñ verba derogatoria primi sunt multũ implicita. Et qñ dicit ĩ secundo testõ se de ipsis non recordari, prout fecit dictus Petrus. Et ita fuit decisum & determinatum in dicta causa per do.doc.s.nominatos, per dictas rõnes, & multas alias, per eos tunc allegatas, & ĩde iudicatũ in dicta cã. de verbis uerò derogatoriis adiectis scriptis, statutis, & aliis dispositionib. vide Io. An. in nouel. in c.cũ ex eo. extrà de exces. præla. & ibi plenè & per Bar. in l.fi.C.si contra ius vel vti. pu. & plenè scripsi in trac. per me Guido. Papæ cõpilato, q̃ intitulat̃ tractatus rescriptorũ & clausularum derogatoriarũ, & non obstantiarũ in talibus rescriptis principum oppositarum.

a In camera.] *Ad declarationẽ pñtis qõnis, An testm̃ uel legatum habens clausulam derogatoriã sequẽtis uolũtatis, reuocetur per ipsam sequentẽ uoluntatem seu testm̃, nisi de ipso uel eius qualitate fiat specialis mẽtio in sequẽti. et an sufficiat generalis mẽtio. Et qñ dicatur fieri specialis mẽtio. Et quid si in testõ contineatur iuramentum: an requiratur specialis reuocatio. Et qd in uerbis derogatoriis solennitatis, nisi dicat, uolo in testamẽto sequẽti talẽ solennitatẽ seruari, nec dicat ulterius quid uult fieri, si nõ seruetur. de oĩbus his uide Pau. de Ca. cons. 281. in anti. cons & habebis ex hoc lucrũ et honorẽ coniuncta pñti qõne do. Guido. Papæ. Et hæc sufficiãt pro additione totius huius pñtis qõnis. Hic annotantur uerba derogatoria adiuncta in secũdo testamento. Hic inseritur iurm̃ ipsius secundi testamenti cõfirmatorium et approbatoriũ. Hic proponitur prima quæstio ex themate prædicto resultans, hic decisa alijs prætermissis in seq. tamen determinatis.*

b De verbis derogatoriis.] *Tu uide de hoc istũ cons. 64. incip. uisis duobus testamẽtis. nu. 1. uer. credo dicendum. et uer. nec sufficit. et cons. 65. incip. uiso thema. nu. 5. uer. item dicta dubia.*

c Bar. in l. si quis in princ. testamenti.] *iii. col. in uer. uenio ad secundũ. Nota casum in quo præsumitur obliuio de facto recenti.*

SVMMARIVM.

1 *Iuramẽtũ in secũdo testamento adiectum, an habeat uim uerborum derogatoriorum.*

QVAEST. CXXVIII.

ET pro ista parte habita relatione ad præcedentẽ qõnem, facit ẽt alia ratio

ratio: quia dictus Petrus de
1 Mirabello,* in dicto suo secũ
do testamẽto iurauit illã esse
suã ultimã uoluntatem, & ꝙ
nolebat dictã Mariã esse suã
hæredẽ. Sed tãtumodo dictũ
do. Ioannẽ de Mirabello eius
2 patruũ, illud eñ iuramẽtũ *a*
operatur ac si specificè mentionem
fecisset de dictis clausulis
derogatoriis in primo te
stõ adiectis. ita dicit not. Bal.
in d.l. sancimus. circa fi. Mouetur,
quia reuocatio clausulæ
derogatoriæ non operatur
validationem secundi testamenti:
sed uolũtas ipsius testatoris
quæ præsumitur mutata,
si derogatoria uerba in primo
testamento adiecta, in secundo
reuocentur. unde si appareat
de uoluntate mutata,
puta quia testato ita iurauit,
tunc secundũ testamentũ præ
ualet, ẽt si nõ habeat derogatoriam
derogatoriæ. ita dicit
ibi Bal. per iura ibi per eũ allegata.
Sic ergo concludo, ꝙ dictũ
primũ testamentũ, in quo
dictus Petrus instituit dictam
Mariã, fuit reuocatũ per ₤m
testamentum in quo instituit
dictum Ioan. eius patruũ, non
obstantibus dictis verbis derogatoriis
in primo testõ adiectis,
iuxta §. posteriore. insti.
quib. mo. test. infir. cum multis
simi. Et ita ẽt fuit decisum
in dicto processu, per dominos
doct. suprà in præce. q. nominatos,
& iudicatum.

2 Iuramentũ.] *Ad hæc uide do. Bar. in d.l. si quis in prin. testa. in v. col. ante §. miles. i ver. quæro utrũ iuramentum. & in l. omnes populi. ix. col. uer. circa secũdũ. & ver. seq. ff. de iu. & iur. & in l. eam quam. C. de fideicom.*

SUMMARIUM.

1 *Notarius an possit notam per eum receptam per interuallum extendere.*

2 *Officium publicum bonam fidem inducit.*

QUAEST. CXXIX.

SEd quõo poterũt excusari duo tabelliões, quæ receperũt & grossauerunt dictum ₤m testm̃, qui plus scripserunt in gl. quàm in nota verbis
1 derogatoriis. *Circa hoc puto considerandum, ꝙ dictum ₤m testamẽtũ nõ fuit grossatũ per notarios ad hoc cõmissos authoritate iudiciaria. Sed p ipsosmet notarios, qui ipsum testamentũ receperunt. ideo eisdem est credẽdum iuxta l. decurio. C. ad le. Cor. de falsis. nec præsumit aliud scripsisse in grossa, quàm eis
2 fuerit dictũ & iniũctũ per testatorẽ, quia tabellio nõ præsumit aliter facere aut scri-
n

re, neque scripsisse, nisi sicut fuit rogatus de ipso actu scribēdo. nec attenditur in tabellione sciētia priuata, sed sciētia, quā habet ut tabellio. i. ut publica persona. Et pro his faciūt no. in l. sciēdū. ff. de uerb. obli. in gl. fi. & in auth. de tabe. §. nos aūt. quia notari⁹ nō præsumit excessisse fines mādati, sed fideliter scripsisse sibi iniuncta, ſm uolūtatē eius, q.
2 rogauit.* Nā publicum officiū præsumptionē bonæ fidei inducit. ut l. cū precib. C. de prob. & l. ii. in verbo nō arbitramur. C. ḋ iuris. om. iu. tex. est in hoc notabilis, ita dicit Bal. in l. errore. C. de test. Maximè, cum dicti duo notarii probati fuerint in dicto ꝓcessu bene famati, & cōsueuisse eorū offm̄ notariat⁹ probè & legaliter exercere. Talia. n. in notario sunt attendēda: ut ff. de edē. l. si qs ex argētariis. §. i. ff. de testi. l. ob carmē. §. fi. ꝓ ut dicit Io. Fa. inst. de inuti. stip. §. itē uerborum. & Bar. ff. quēad. test. ape. l. i. §. si dubitetur. potuerunt ergo dicti notarii, q. dictum testm̄ receperunt, dicta verba derogatoria
a extēdere *a* ī grossa iuxta uoluntatē, quā sciuerunt à testatore: ut uoluit Spe. ī ti. de inst. edi. in §. ostēso. uer. q d ergo, si abbreuiatura. & §. īstr̄m. ī ver si. hoc puto &c. Maximè, q a ī nota iā fiebat mētio de verbis derogatoriis: licet in genere ī primo testō adiectis. iō notarii extēdere potuerunt uerba cōuenictia uerbis iā expressis ī no. ita dicit Bar. in l. Gallus. §. idē credēdum. ibi, nisi euidenter conueniat sub illo uerbo &c. ff. de lib. & posth. Præterea posito, ꝙ in grossata nō essent alia verba, q̄ in nota, adhuc reuocatū esset primum testm̄, cū in ipsa nota ēt fiat expressa mētio, ꝙ ipse Petrus testōr iurauit illā velle esse eius vltimā voluntatē, & nō aliā dispōnē, in qua īstituerat dictā Mariā eius sororē, quæ verba sufficiunt ad tolerādum vires primi testamenti, secundum Bal. in d. l. sancimus. C. de test. vt s̄. iam dixi. & ita ēt fuit determinatum per dominos doctores s̄. q. 127. nominatos, & iudicatum in dicta causa.

a Extendere.] *Et licet notarius circa substantiā negotii nihil debeat extēdere: pōt tn̄ intellectū quē habuerūt contrahētes in rogando, et ipse in scribēdo exprimere: ut dicit do. Bald. in rub. C. de fide instr. vi. col. uer. iiii. q̄rit.*
* *Tu adde ꝙ si reperiatur quòd notarius aliter scripserit, quā probatum fuerit a partib. tempore actus gesti, ꝓsumitur potius ꝑ errorem*

rorem, q̄ per dolū. Ita no. conclu dit Alex. in conſ. 74. incip. uiſo teſt. col. ii. uer. accedit. in i. uolu. Idē uoluit Bar. et alii in l. quoties. §. i. per illū tex. ff. de hære. inſti. et adde ꝙ actus qui affirmatur ꝑ notariū in inſtrumēto, cenſetur celebratus tpe inſtrumēti: licet notarius utatur uerbis præteriti tpis: ut no. Bar. in l. poſt dotē ff. ſol. ma. & ibi Bal. allegans Inno. in c. quoniā contra falſum de proba. ad idē glo. in l. i C. de fide inſtr. et in. haſtæ fiſc. li. x. Nec poteſt notarius id aſſerere: niſi in præſentia ſua fiat id, quod ipſe aſſerit: ut not. gl. et doc. in l. ſi ex cautione. C. de non nu. pecu.

SVMMARIVM.

1 *Error adiectus in teſtamento, qualiter probetur.*

2 *Error partis qūo probandus.*

QVAEST. CXXX.

SEd adhuc reſtat vidēdū, an dicendū ſit dictum teſtm̄ Petri validū, cū fuerit ī cā productū per dictum do. Io. de Mirabello hæredȩ̄ ſcriptū ſub data diei vi. mēſis

1 Iunii.* Et credo indubitāter, ꝙ ſic. cū per ix. teſtes in ꝓceſſu noīatos incluſis dictis duobus notariis probetur fuiſſe ī data erratū, videlicet ꝙ ſ̄m dictū teſtm̄ receptum fuerit die vi. Iulii. Qui teſtes ad ꝓbationē iſtius erroris debent ſufficere: imò & duo teſtes hoc caſu ſufficerent: vt tenet Bar. in propriis terminis, quē ſequit̄ Saly. ī d. l. errore. in q. fin. C. de teſta. Maximè quia iſtud fuit teſtm̄ nūcupatiuū licet in ſcriptis redactū alias autem eſſet in teſtamento in ſcriptis: vt voluit Dyn. ſecundum quod ibi recitat Bart. ſed in hoc caſu ſufficiunt duo teſtes: qa iſte error cōcernit factum tabellionis:

a *a* vbi autem concerneret factum teſtōris vt ſi teſtm̄ redargueretur de falſo, tunc plures teſtes requirentur, ita dicunt ibi Sal.

2 & Bal. Sed * quicquid ſit, iſte error in data, fuit probatus per nouē teſtes. Et inde partibus auditis interlocutū per curiā parlamēti ipſum errorē fore corrigēdum. Et inde ꝑ dictos

b notarios fuit correctus, *b* & loco die vi. Iunii, poſita fuit dies ſexta Iulii. & iſte fuit rectus modus ꝓcedēdi in huiuſmodi correctione erroris, ſecundum practicam, quā circa hoc ponit Spe. in tit. de inſtru. edi. §. inſtrumentum. ver. ſed nunquid confecto inſtrō. quem ſequitur Sal. in d. l. errore. in ii. q. Et ita deciſum fuit per dictos dominos doctores ſupra in quæſt. 127. nominatos. Et

iudica-

iudicatũ ĩ dicta cã. De hac materia uide plenius ĩ. q. 504.

a Tabellionis] *Pau. de Ca. in d. l. errore. C. de testa. dicit singulariter post Bar. ꝙ semp notarius ꝑsumit in dubio appõsuisse uerba ĩportãtia uolũtatẽ defuncti uel cõtrahẽtiũ. Et iõ inquit ipse si testes dicãt notariũ aliter scripsisse dictũ eorũ quã ipsi dixerint, plus credit notario, quã ipsis. Et hæc nota, quia sæpe accidunt.*

b Correctus] *Et bene: nã post publicationẽ instrumẽti licet notario errorẽ suũ corrigere, duobus cõcurrentibus, uidelicet, cõperto errore, et mãdato iudicis, ut sẽtire uidet do. Bar. in l. Imperator. ff. de statu hominũ. Et qđ authoritas iudicis sit necessaria, tenet do. Bal. ĩ l. si quis. § iterum. uer. ulti. habes. ff. de eden.*

SVMMARIVM.

1 *Pars qũo, et quando possit instrumentum de falso arguere.*

2 *Instrm qui dixit uerum, an possit postmodùm falsum arguere.*

QVAESTIO CXXXI.

1 SEd ulterius ꝑtendit pars ea, ꝙ dictus* error nõ potuit corrigi. ex eo etiã, q a d. do. Io. de Mirabello instrumentũ dicti testamẽti produxerat iudicialiter ĩ causa sub illa data diei sextæ mensis Iunii. Sed uidetur, ꝙ malè moueat in hoc pars rea. Pro quo sciẽdũ est, ꝙ aliquoties error cõmittit in aliquo instrumento de cõsensu reprobare uolẽtis ipsum instrumẽtũ. Et tũc ipse qui cõsensit instrumẽto, nõ posset illud arguere de falso, postquã illi consensit, ut l. generaliter. C. de nõ nu. pe. & in C. arbitriũ tutelæ. l. fi. Si autẽ allegaretur error aliũde interuenisse, uel fictio, tũc audiret. l. nec ignorans. C. de do. ff. de pactis. l. item quia cõuentiones. & l. i. & ii. C. plus ualere, quod agitur. & hoc si allegatur ista causa erroris: puta si mihi assertũ sit, ꝙ ita erat scriptũ, sicut actum, & ego fidẽ adhibui, & me subscripsi, uel dixi, placet mihi in forma, in qua est. Vel si sit laicus & aliqua pacta sint ibi subtilia, quæ non intellexit, dixit transeat, placet mihi &c. Si eñ probari possit error, nõ uideo, dicit Io. Fa. q n debeat admitti probare uolẽs, & hoc satis concludunt l. si quis cũ aliter. ff. de uer. obl. & l. & si ad te C. de fal. Aliquoties ĩstrumẽtũ nõ est cõfectũ ĩ tali forma de cõsẽsu reprobare uolentis & tũc certũ est posse reprobari uel per aliã scripturam uel per tesses, & sic intelliguñ iura supra pro hac parte in præcedẽti quæstiõe allegata, aliàs se-

sequereẽ magna iniustitia, si
a talis erroris correctio *a* nõ ad
mittetur. Et si diceretur in in
strumento, ꝙ de cõsensu par
tis, adhuc dicit Io. Fa. ꝙ hoc
nõ obstante, pars admittereẽ
ad ꝓbãdum talẽ errorem. Ad
offm̃ enim iudicis pertinet,
vt acerrima fiat veritatis in-
dagatio. l. vbi. C. de fals. ita di
cit Io. Fa. insti. de inuti. stip. §.
itẽ verborum. cedit em̃ error
ueritati, inde ueritate cõper-
ta. Istam partẽ ẽt tenet Bal. ĩ
l. alia. C. đ his, quib. ut indig.
2 *ubi dicit, ꝙ ille, q̃ dicit ĩstru
mentum esse uerum, nõ põt
posteà ipsum dicere falsum, si
instr̃m consistit in facto pro-
prio opponẽtis. Si autem con
sistit instr̃m in facto alieno,
tunc licet falsum dicere, quia
vult probare errorem, ut. ff.
de his, quib. ut indi. l. post le-
gatum. in princ. & facit. C. de
fal. l. si à te. & subdit idẽ Bal.
quod licet iste, qui produxit
instrumentum, videatur ip-
sum instrumentum confiteri
esse uerum, ut habeat uim cõ
fessionis factæ per verbum,
credit esse falsum, discedere
põt à tali confessione, tãquã
erronea. Cõtrarium tñ tenet
b Inn. in c. cum olim *b* extra de
cẽsi. Sed fuit iudicatum cõtra
opi. Inn. in hoc casu. Cõsidera
to, ꝙ error notarii, qui proce

dit ex facto ipsius, veluti in 4
data ẽt poterat ꝑ eosdẽ nota-
rios corrigi, anteq̃ parti exp
diuisset: ut dicit Bar. ĩ l. Imp 5
rator. la i. ff. de sta. ho. & idẽ
Bar. pulchrè ĩ l. si librarius. ff 6
de reg. iur. De hac mã, plenẽ
dixi ĩ. q. 503. de ĩnstr̃o con 8
cto sine appositione diei, p
rorẽ notarii. uide q̃ plenè d
xi ĩ. q. 572. Aliquis ꝓduxit 9
str̃m in iudicio credens pro
facere, sed cõtra se facit &
aduersario suo, an possit p
nitere, & petere sibi restitu
qa erroneè productũ. Spe. di
cit ꝙ nõ, in ti. de instr. edi. §
uidẽdũ restat. uer. quid si a
quis produxit ĩstrumẽtũ c
a Erroris correctio.] *Si tamen*
ror corrigi non poßet, tenetur n
tarius parti læsæ ad interesse, u
dicit do. Bart. in l. Imperator. i
vlt. uersi. ff. de statu hominum
b Inno. in c. cum olim.] *In fi.*
ibi assignat rationẽ diuersitat
inter productionẽ instru. et co
fessionem, contra quem admitt
tur quid ad probandũ cõtrarĩ

SVMMARIVM.

1 *Errore probato et correcto, an i*
re mittere possit in possessio
bonorũ quæ poßidebat testat
2 *Probari statim, uel de proxim*
fieri, quando quid dicatur.
3 *Tempus magnum uel paruum*
dicitur arbitrio Iudicis.

Possession

4 *Possessori hæreditatis, competat ne semper beneficium l. edicto. C.de edi.di.Adr.tol.*
5 *Bñficiũ l.edicto.C.đ edi.di.Adr. tol.an cõpetat ꝑ re singulari.*
6 *Titulũ habẽs alium à defuncto quàm testamenti, an sit legitimus cõtradictor. uide et nu.7.*
8 *Appellari an possit à sñia lata super possessorio.*
9 *Beneficium l.edicto. C.de edi.di. Adr.tol. cõpetat ne fideicõmissario uniuersali.*

QVAEST. CXXXII.

SEd probato illo errore & correcto, prout factũ fuit ex ordinatione curiæ parlamenti: vt visum est in recitatione processus, 1 *an dici possit, ꝙ ipsa curia bene processerit ordinãdo mitti dictũ do. Io. in possessionẽ dictorũ castri & bonorũ quæ quondã possidebat idem Petrus testator ex beneficio l. edicto.C. de edi.di. Adr. tol.& credo ꝙ sic cũ probato dicto errore apparuerit primũ testm̃, in quo instituerat dictã Mariã, fuisse reuocatũ, iuxta dictũ §.posteriore.cũ multis similibus. Sic ergo si ipso primo testamento reuocato apparuerit, ipsi curiæ parlamenti potius ius fuisse deductum, & probatũ ꝑ dictũ do.Io. propterea eidẽ do. Io. misionẽ in possessionẽ ex beneficio dictæ l. edicto. iuridicè fuisse cõcessam. nã eidẽ talis missio in poss. cõcedẽda, q potiora iura ꝓbat. per tex. dictæ l.edicto. ĩ prin. & ibi plenè ꝑ Bar. in viii.notabi.nec obstat si dicaẽ, talem missionẽ in possessionẽ ex edicto ꝑ dictã Mariã petitã nõ debuisse impediri ex tali correctione erroris, quæ requirebat altiorẽ indaginẽ. Nã talia & similia requirẽtia altiorem indaginẽ, ĩ tali possessorio nõ sunt admittẽda: vt no.gl.Bar. Bal.Sal.& oẽs in l.ii. & fi.C. de edi.di. Adr.tol.& gl.ĩ l.iii. §.sciendũ.ff.ad exhi. nota.ẽt ĩ l.fi.C.de compen. & habeẽ ẽt in cle.sæpe. extrà de iudi.& ꝑ Bar. in extrauag. ad reprimẽdum. Quia ad hoc rñdeo, ꝙ quotiescunq; cõtradictor opponit talẽ cãm siue exceptionẽ, quę nõ requirit altiorẽ indaginẽ, vel ẽt si requirat altiorẽ indaginẽ, quam tñ est paratus statim probare, siue de proximo, admitti debet ad ipsam ꝓbãdã. De primo expeditũ est. De secũdo probaẽ per l.fin.C.de cõpẽsa.ibi, si possit iudici &c. & melior tex. ĩ l.à diuo Pio.§. si sup reb.ff. de re iud.cũ ibi no.ꝑ glo. & doc.& ibi, executiõe sñiæ. q̃ est summaria: vt in d.l. à diuo Pio. ĩ prĩ. & §. ĩ vẽditione. Cognoscitur

ſcitur de exceptione ꝓprieta
tis & dominii quæ ſui natura
altioré reqrit indaginẽ : ut l.
in ré.ff.de rei uen.Sed tñ co-
gnoſci debet ſummatĩ.& hoc
uoluit Bal.Bart.& Saly,in d.
l.fi.& ita ſentit gl.in d.l.ii.de
edicto diui Adri.tol.gl.i. ibi,
aut ſtatĩ uult eã ꝓbare filius
&c.ubi tenet gl.ꝙ ſi filius ue-
lit ꝓbare exceptiones,de qui
bus ĩ d.l.ii. q̃ de ſui natura re
qrũt altiorẽ indaginẽ,ꝙ au-
2 ditĩ & admittitĩ.* Sed nũc ĩſur
git alia difficultas,qñ diceẽ ꝓ
bare ſtatim uel de ꝓximo fie
ri, dicitĩ ſm aliquos,qñ fit j̃.
duos mẽſes.l. aufert.§.q cõ-
pẽſationẽ.ff.de iure fiſci. po-
nit gl.in l.fi.C.de cõpẽ.uł ali
ter & uerius,ſtat ĩ arbitrio iu
a dicis *a* ita tenet gl.Cy.in d.l.
fi.& in l.ſi ita,ĩ prĩ.ff.ut ĩ poſ.
leg. Ita ẽt tenet Cy.in d.l.fi.
poſt Ia.de Rauẽ.& Pet.dicen
3 tes arbitrabitĩ* ergo iudex qñ
que paruũ, qñq; magnũ tem
pus,ut ſibi uideẽ, in ſequẽdo
b ſẽper præ oculis hr̃e debet *b*.
idẽ tenet Bal.ĩ d.l.fi.Saly.idẽ.
ad idẽ Inn. in c.ueniẽs. ex̃ de
teſt.ſup uerbo,incõtinẽti.ubi
dicit hoc relinqui arbitrio iu
dicis, fortè uſq; ad octo dies
uel fortè plures.Bar.tñ in d.l.
ſi is, à quo.ut in poſ.l.dicit ꝙ
ibi eſt tex.ſingularis,ꝙ đ tali
exceptione conſtare debet in-
fra illud tempus,infra qđ ter
minatio negotii prĩcipalis.
aduerſarii eſt fienda.unde
ꝑmiſsis infertur, quòd opp
tio facta per dictũ domi. I
de Mirabello ſup dicto em
re notariorum fuit admiſſ
lis,cum ẽt ex teſtimoniis
blicatis ſuper teſtamẽto n
cupato ad ęternam rei me
riã,competat beneficiũ di
l.edicto.ut ibi tenẽt gl.&
& ita ẽt fuit cõcluſum in
4 finitiõe dicti proceſſus.* Vt
autẽ beneficiũ dictæ l.edic
cõpetat poſſeſſori hæredi
tis? dic quòd ſic. nõ ut poſſ
ſio ſibi tradatur: ſed ut ſibi
firmetur.in l. i. ſecundum
num intellectum.C.de car
nia.edi.& l.iii.§.miſsũ. ff
tit.& ibi hoc tenet Bar.&
5 fuit iudi.& uide j̃.q.329.*
an dictum beneficiũ l.edic
cõpetat pro rę ſingulari. ui
quæ dixi j̃. q. 362. circa m
diũ. & plenè tangit Io. Fer
rii in ti.de forma libelli, q
petitur hæreditas ex teſta
to.in gl.ſuper uerbo. in om
6 bus eius bonis. * Vtrum h
bẽs titulum à defuncto, ali
quàm teſtamẽti, ſit legitim
contradictor in hac materia
Azo.tenet quòd ſic, per l.ue
dicantem.ff.de ædil.edi.cui
detur adhibere gl.ibidẽ ibi
citando opi. Azo.Odof.ſeq.
uid.

uidetur opi. Azo. tamen non loquitur clarè, quando possessor habens titulū à defuncto, habuit possessionē in defuncto post mortē defuncti, quia istū casum tacet, & solū exprimit casum, quando habuit titulum & possessionē uiuente defuncto. Ia. But. dicit, ꝙ nō, dicens quare titulū habens à defuncto debeat excludere, quominus hæres possessionē, quam defunctus habuit tempore mortis., reciperet: quia nō impediretur recuperare ꝑ interdictum, quorum bonorum. l. non tantum. ff. de peti. hæredi. unde dicit, ꝙ vř tutius dicere, ꝙ ille non sit legitimus cōtradictor, qui similem casum prætēdit, puta aliud testamētū, quātū ad excludendū summariū iudiciū, non tñ negat, quin sit legitimus contradictor, quantum ad petitorium. Communiter tñ tenēt,
7 ꝙ habens * titulū à defuncto, vł hærede, sit legitimus cōtradictor, ēt ad impediendum possessorium. Pe. Iaco. super d. l. dicit sic. credo probabiliter posse dici, quòd si maritus possidens aliquam rem, dicat se habere titulū à defuncto, vel ab hærede, ipse audietur ad probandū indistinctè. idē sequit̃ Bal. & Saly. in d. l. edicto. allegāt l. fistulas. §. fundū, ff. de contrah. empt. De materia huius edicti in alio casu, uide quæ scripsi ĩ. q. 356. in fi.
8 An à sententia lata * super hmōi possessorio posit appellari? dic quòd non, ut dicit Ioan. Ferrarii in titulo super forma libelli, quo petitur hæreditas ex testamento. in glo. super uerbo. quare ouum. p̄dicta. in fi. & allegat l. i. C. si de mo. possessio. fue. appella. & l. quisquis. C. quorū appella. nō recip. pōt tñ in integ. restí. peti ex iusta cā, secundum
c Ia. Bu. c quem sequit̃ Ioā. Ferrarii, ubi suprà, ĩ gl. super verbo, per uestrā diffinitiuā sen
d tentiam. d Et de legitimo cōtradictore, tangit idem Ioan. Ferrarii, ubi suprà, ĩ gl. super
9 verbo, iniustè occupauit. * An beneficium dictæ l. edicto. cō
e petat fideicōmissario e uniuer
f sali? gl. ibi dicit ꝙ nō f & hoc uerum maximè, vbi non est hæreditas saltē uerbo restituta fideicommissario, ſm doct. Citramontanos, ut ibi refert & sequit̃ Ia. Butr. De hac materia legis, edicto. uide in singularibus meis. fol. 2.

a In arbitrio iudicis.] *Vide ĩ practi. Ferra. in exec. sen. diffi. in gl. i. in uersi. quando autē dicatur.*

b Præ oculis hr̄e debet.] *vt ff. de eo quod cer. loco. l. quod si Ephesi in fi. & extra de transactio.*

c Iac.Butr.in l.falsam.] C. *si ex fal.instru.*

d Per ue'strã diffinitiuam sententiã.] *in uer.an autem à tali. & alleg. do.Iaco.But.d.l.falsas. & not. in l. cum te. C. si aduer. rem iudica.*

e Fideicommissario] *Post restitutã hæreditatẽ competit beneficium d.l.edicto.ipsi fideicõmissario, qui tunc præfertur hæredi. ut dicit do.Bald. in præ.l. fi.edicto.ã xi.col.ĩ ver.iii.se præferẽdo.*

f Quòd non.] *Istam partẽ amplectitur do.Io.An.post do.Ric.Malum.in addi.ad Spe.super rubrica de testa.in iii.col. in ver. sub hoc ti.generali.vbi adduntur rationes hac parte facientes.*

SVMMARIVM.

1 *Liberorum masculorũ appellatione, an contineantur masculi ex filia, in patrimonialibus.*

2 *Verbum, sine hærede, quomodo capiatur in feudalibus.*

QVAEST. CXXXIII

Sed posito ꝙ dictũ ſm testamentũ Petri ualeat,
1 *an virtute donatiõis factæ per do.Amedeum Gulielmo eius filio, & suis liberis masculis, ius aliquod pertineat in bonis donatis liberis
a masculis dictæ Mariæ. a per hæc uerba, & suis liberis masculis &c, & vr ꝙ sic.l. iubem? §.penul.C.ad Trebel.& l.cognoscere.§.liberorũ.& l. liberorũ.circa fi.ff.de uerb.signif. & l.i.C. de cõdit.inser. In contrariũ, quòd nõ.quia illa verba, & suis liberis masculis, astringunt ad illos, de agnatione sua, quã præseruare uoluit & non ad nepotes ex filia: dicit Saly. qui hãc qõ.mouet ĩ d.l.i.C.de cõdi.inser.ĩ pri. ibi, sed extrà, quæro &c. & Bart.in d.l.liberorum.de qua etiam tetigi ĩ.in q.612.non obstante, quòd dictum castrũ de mirabello donatũ feudale, in quo filii ex filia succedunt, cum hodie feuda sint redacta ad instar patrimoniorũ, de cõsuetudine generali præsentis patriæ Delphin. & etiam dixi suprà q.19. & similiter in regno Franciæ refert Ioã.Fab.insti. de rerum diui.& ita etiam concluserunt dicti dñi doctores, qui in relatione dicti processus interfuerunt. Sed an nati ex filia dicantur ex proprio corpore nati, Bal.quòd sic, in d.l.i.C.de cõdit. inserti. uide tñ quæ circa
2 hoc dixi plenè ĩ.q. 353. *Et circa materiã feudalẽ attẽdatur ꝙ verbũ, sine hærede, intelligitur sine filio masculo. & nomẽ filii ponit̃ p quolibet descendente ex linea masculina, ita dicit Bald. in ca. i.

cleri-

clericus. de alienatiõe feudi. ver.& si clericus.đ hoc uide ĩ l.ex facto.§.fi.ff.ad Trebellia.

a Liberis masculis dictæ Mariæ.] *Vide de hoc plenè per istũ cõs.xviii.incip.super casu in terminis.nu.ii.ver.nec obstat quod superfit.uolu.i.*

SVMMARIVM.

1 *Filij fratrum qualiter succedant auo ab intestato.*

QVAEST. CXXXIIII.

SEd qualiter dictà Maria & liberi trium sororũ dicti dñi Ioãnis sine * liberis ultimo defuncti, ei succedãt ab intestato? & nũc subintro viii.dubium. ĩ hoc dubio sũt uariæ opinio. q͂a Azo, Iacob.Butri.Sal. Oldra. Alber. đ Rosa.Host.Bal.& aliqui eorũ sequaces. Gofre.q̃ fuit discipulus Azo. in authẽ.cessãte.C.đ leg.heredib.tenuerũt, q̃ ei debẽt succedere in capita,gl.tñ in d.authen. cessante. & in authent. unde sumit.& ĩ l.i.§.fi.ff.si pars here. petat.tenet contrariũ, quod imò ei succedere debẽt in stirpes, ẽt si frater defunctus nõ habet fratrem superstitẽ,quo casu ẽt liberi fratrum succedẽt in stirpes,an nõ:quã glossam sequit̃ Dyn.Cyn.Iac.de Bel.uisu,Ang.& Bar.ĩ l. post consanguineos.§.i. ff. de suis & leg. hæredi.idẽ etiam tenet Ioã.Fab.in §.nos autẽ.inst.de legi.agnat. succesione. idem ẽt tenet Bar. in suis consiliis, consi.17. Et hãc ultimã partẽ tenui propter gl. quę est magnæ authoritatis, & à qua nõ debet recedi in iudicando,maximè quando eius opinio est per alios doctores famosos roborata,ut dicit Iaco.But.in l. ii,C.q ꝓ sua iurisdictione. & ĩ l.i.§.videmus.C.de rei uxo act, & ista ẽ cõis opinio.& refert Ioã.Fab.ĩ d.§.nos aũt. Et ita ẽt fuit cõclusũ & decisum in dicto ꝓcessu, per dictos dominos doc.ĩ dicta relatiõe ꝓcessus, De hac materia an sit a pro opinione glossæ *a* iudicãdum, & quando, tetigi in notabilibus meis in §. secundũ communem opinionem &c.

a Pro opinione glo.] *In magnis dubiis semper est tenẽda opi. gl. ut dicit do.Bal.in l.ii.in ulti.cõsi.vers.extrà quæro. in fi. C.de sentent.quæ sine certa quantitate profer.Glo. enim dicitur idolũ aduocatorũ, ut per do.Cy.in l. non moriturũ.in i. col. in versic. item si non moneas C. de contrahen. & committ.stipulatione.*

SVMMARIVM.

1 *Appellatio quando censeatur deserta.*

2 *Desertio an habeat locum in sup plicatione ad Principem.*
* *Nota hic differentiã quo ad du rãtionem rescriptoris inter ius ciuile & cano.*

QVAEST. CXXXV.

AN autem licuerit dictæ Mariæ eius rescriptum à rege tũc Delphino super recursu suo impetratum, prosequi post xxiiii. annos à die primæ snĩæ incursos? Videt͂ ꝙ sic: quũ rescripta ad causas impetrata sint perpetua de iure ciuili. l. falso. C. de diuersis rescriptis. licet secus fortè de iure canonico, quo vident͂ annalia. in c. plerũque. extrà de rescriptis. Sed quod dixi esse perpetua de iure ciuili, ꝑ dictã l. falso. intelligo perpetuitate rei super qua impetrantur. Nam si impetrãtur super restitutioné tẽporis non durarent nisi quantum tp̃s, ad quod peteretur restitutio, iuxtà l. ii. ff. de minorib. facit cle. i. de in integ. restit. Idẽ ẽt dicerent à simili in cã appellationis uel supplicationis à snĩa præfecti prætorio, ut in casu nostro, ꝙ dictum rescriptum nõ debuerit esse perpetuũ, nisi quantum durat tp̃s datum ad prosequendum ap-
2 pellationẽ uł supplicationẽ. *a*
1 * Sed hodie in curia parlamẽti deserũtur appellationes & supplicationes, nisi prosequã tur infra tẽpus fatalium a iu re statutum, ut patet in resc pto per dñm nostrũ Delph concesso, die ii. mensis Mai M.cccc xlix. & registrato in tero ex libris in camera co lii existentibus. Nec videm posse excusari dicta Maria, ante dictum statutum n currebãt fatalia in præse curia parlamenti ad instar sistorii principis, iuxta aut sed & lis. C. de tempo. app Quia dictum rescriptum su dictis fatalibus fuit conce & publicatũ per duos anno & ultra antè, quàm ipsa M ria exhibuerit seu introdu rit dictum suum rescriptu Patet, quia dictum rescripti fuit cõcessum & publicatu M.cccc xlix. die vero ii. mẽ Maii. & ipsa Maria dictu suum rescriptum incepit p sequi die x. Augus. M.ccccl Præterea, dicta auth. sed lit loquit͂ in cã quæ sperat tr ctari in consistorio princip Sed ipsa cã reuisionis nõ sp rat͂ tractari in cósistorio p cipis, q̃a rex non commise cãm eius magno consilio d nostri Delphi. sed curiæ pa la. quæ tantũmodo obtinet cem curiæ præfecti prætorio igitur &c. Nec obstat si dict tu

tur, ꝙ dictum rescriptum nō loquit̄,de causis appellationū quia etiā uidet̄ loqui de causis appellationū.patet, ut ī dicto rescripto,ibi,ꝙ pars appellans,ac etiā supplicās &c. Et sequit̄ aliàs habeat̄ & cẽseri debeat appellatio seu supplicatio ipsa pro deserta. Et ꝙ rescriptum ēt comprehēdit causas inchoatas ante concessionē dicti rescripti : ut patet ex tenore ipsius. Prætereà, dicta authē.sed & lis.loquitur, vbi stetisset ꝑ principē.Sed nō stetit ī hoc casu per principē,q̄a ipse cōmiserat curię parlamēti, iō debuit dicta Maria eius rescriptū huic curiæ parlamēti infra tempora fataliū exhibuisse.Sed quia non fecit,cucurrerunt tēpora fataliū, ut ibi dn̄t Bal.& Sal.in suis summariis. Igit̄ dici posset dictū recursum Mariæ fuisse desertū,& per consequens dictam s̄niam latam per curiā parlamēti ad utilitatē dicti d.Io.ratā remanere debere,cōsiderato ēt ꝙ de stylo cācellariæ ac præsentis curiæ parlamenti (nisi introducat̄ rescriptū prīcipis ī.annū corā iudice, cui dirigit̄) posteà virib. nō subsistit.
2 Si * supplicet̄ ad principē an locum habeat desertio?dic quòd ubi supplicans notum nō facit principi,utporè quia eā corā principe nō introducit, b tunc isto casu nō ē dāno mora.ita dicit gl.ī d.auth.sed & lis.& ita ēt ibi dicit Bar.sed supplicatione introducta corā principe,nō habet locū desertio:vt ī d.auth.sed & lis.& ī auth.de app.ī §.ei. & hoc ꝓpter rationē ibi subiungā. Et licet tex.ibi dicat, sperat inferri.attamen posset intelligi, & fuit illata,hoc est,notificata. Sed posset quæri infra quod tp̄s notū fieri debeat principi cū infra biēnium possit supplicari.C.de preci.imper. of. authen.quæ supplicatio.

a Supplicationē.] *Noße oportet, ꝙ effectus supplicationis, est q̄a si prīceps rescribit ad supplicationē,obtinet uicē lit.cōte.quātū ad hoc ut perpetuetur usque ad triginta ann.secūdū alios, usq; ad xl.ita formaliter dicit Spe in ii. parte.ti.de supp.§.effectus.et allega.C.d anna.excep l.i.et ex his vr̄ rescriptū prīcipis super supplicatione emanatū,fore duraturū xxx.vel xl.ann. cùm effectus huiusmodi supplicationi sit, vt uicem obtineat litis contesta.cuius uirtute inspiratur uita tanti temporis .*

b Non introducit.] *In consistorio principis currit tempus appellationis intimandæ : sed non introducendæ.donec constituat, quis cognoscere debeat, ut dicit*

*do.Sal.in prælleg.l. sed & lis.
& per hoc patet differentia in-
ter notificare siue intimare, &
introducere, quæ hic per autho
rem confundi uidetur.*

SVMMARIVM.

1 *Acta in uno iudicio, an fidẽ fa-
ciant in alio. & nu.3.*
2 *Testationes inualidæ, possunt
consensu partium ualidari.*
4 *Facta in criminali, an fidẽ fa-
ciant in ciuili.*

QVAEST. CXXXVI.

SI acta in prima & secũda
1 ĩstantiis * dicti processus
factaĩ materia possesso-
rii fidẽ faciãt in tertia ĩstan
tia respectu petitorii? Credo
ꝙ sic, sicut ĩ simili videmus,
quòd licet sit perẽpta ĩstãtia
iudicii, nõ tñ perimunt pro-
bationes & confesʃiones, nec
alia respicientia merita cau-
sæ, maximè in eodẽ iudicio &
ĩter easdẽ personas, licet be-
ne citationes, cautiones, & si-
milia, vt no. per Bar. & doct. ĩ
l. properãdũ. §. i. C. de iud. ẽt
si ad aliud ageret ĩ cã prin. pu
ta, si ageret de matrimonio,
quo casu attestationes super
dicta cã sumptæ fidẽ facerẽt ĩ
alia ĩ qua ageret ad legitima
tiones liberorũ probandũ, vt
voluerũt aliq dicere ĩ c. cãm.
lo i. extrà de testib. & valent
tales attestationes & confes-
siones, nõ solũ ĩter easdẽ per
sonas, sed ẽt ĩter eorum hæ-
des, ut probatur ĩ c. Alb. ex.
de testi. & non solum hære-
bus prosunt tales attestatio-
nes, sed ẽt oĩbus, quibus r.
inter alios iudicata aliis pro-
dest, vel nocet, vt ibi dicit Io.
And. Et pro ista parte faciũ
no. per Ant. de But. ĩ d. c. cãm
q ibi dicit, ꝙ acta facta ĩ sum
mario iudicio, fidem faciu
in plenario. Idem ẽt tenet i
2 c. inquisitionis. de elect. * Præ
tereà testationes ĩualidæ, p
a sũt cõsensu partiũ validari,
vt no. per gl. & doct. in c. ve
niens. extrà de testi. & dixi
q. 207. Sed dicta Maria con
sensit in hac vltima instantia
dictis attestationibus, easdẽ
attestationes cũ toto process
producendo absq; aliqua pro-
b testatione. *b* Igitur &c. p q.
l. cum pretium. C. de liber.
causa. Et quòd attestatione
sumptæ in causa possessor
fidẽ faciant in cã petitorii, v
bonus tex. in l. præses. iunct.
l. i. C. de plagiariis. & ita te-
net Bar. ĩ l. prætor. §. hoc edi-
cto. ff. vi bon. rapto. Prætereà
videmus ꝙ si qs plenè proba
uerit in iudicio rescindendi,
obtenta rescisʃione probatio
nes fidẽ faciunt in restituto-
rio. Vnde si in iudicio rescin
dend

dendi probauero plenè domi
niū, ista probatio sufficiet in
iudicio restitutorio: ita tenet
Ioan. Fab. insti. de actio. §. sed
istæ quidem: in penul. col. al
leg. ff. ad exhiben. l. Celsus. p̄
terea Iac. Butr. dicit etiā in l.
is apud quē. C. de edē. ꝙ esto,
ꝙ inter easdem personas mu-
tetur res uel causa, etiā si non
sit accessoria primæ: si proba-
tiones factæ in prima sint de-
bito modo factæ, si cā sequens
sit ciuilis, prosunt in eadem.
Si aūt nō sunt debito modo
factæ, tūc nō prosunt, nec in
prima nec in secunda. l. ii. C. d
c testi. In cā aūt criminali c nō
sufficerent. Bal. etiam dicit in
l. edita. C. de eden. ꝙ ex proba
tionibus ritè receptis ad ple-
nā probationem non ad sim-
plicem instructionem super ī
quisitione generali sæpe con
demnantur magistratus, & of
ficiales eorum. ita dicit ipse in
d. l. edicta. in ix. col. Præterea
omnes doc. in hoc cōueniūt,
ꝙ probōnes facientes pro reo
habitę in vna causa, faciunt fi
dem inter easdē personas, ēt
in alia causa: ita tenent doct.
in l. unica. C. qn̄ ciui. actio. cri
mi. præiu. Restat ergo uera cō
clusio, ꝙ acta facta in possesso
rio in prima & secunda instā
tia, fidem faciāt in hac tertia,
et in petitorio intētato. Et ita

etiam concluserunt unanimi
ter dicti domini doct. suprà
nominati, in dicto processu su
per castro mirabelli, fuitq;
3 ita iudicatum de hac mā. * An
d acta in uno iudicio d fidem fa
e ciant in alio Cy. e plenè distin
4 guit in l. edita. C. de edē. * Et
an acta facta in causa crimi-
nali fidē faciāt in ciuili: uide
Saly. & doct. in l. si quis ad se
fundum. C. ad legem Iul. de
ui pub. Sed quid de confessio
ne facta in uno iudicio inter
certas personas, an præiudi-
cet aliis in alio iudicio? uide
quæ dixi infrà. q. 254.

a Validari.] *Inno. in c. cum cām. in ulti. col. ī gl. sua in ver. præsup ponere de testa. Acta tñ q̄ sunt de substantia iudiciorū, ut litis cōtestationes, iudicata & hmōi, non possunt per consensum partiū ualidari, vt ibi dicit do. Inn.*

b Protestatione.] *Acta producta et cū protestatione quatenus faciant p̄ parte producēte, et nō aliter, nocēt et probāt contra producētē. quia exinde constat iudici, ut iudici. hic est Bal. in l. i. ii. col. ver. ex hoc pono talē conclusionē. C. ut quæ des. in duo. par. iud. sup.*

c Criminali.] *An acta in cā ciuili probēt in criminali, et quid ecōtra. d. Bar ī l. ii. § i. ī i. ii. et iii col. uer quæro utrū. C ui. bo. r. p.*

d An acta uno iudicio.] *Vide de hoc q̄sito, qđ no. ī deci. tho. q. 188*

e Cyn.] *In l. is apud quē. & ibi do. Odofre. Bar. & Bal. C. de edē. & do. Imol. et Fely. in c. causam quæ. lo i. extrà de test. & Bar. in d. l. ij. §. i. C. ui bono. rap. An aūt perēpta instantia, acta probēt in alia, inter easdē personas, uel successores earum particulares uel uniuersales? Alex. in cons. 58. in ii. uol. Et an acta in uno iudicio, faciant fidē in alio, uide post oēs doc. do. Ias. de May. in l. edita. in xiiii. col. in uersi. secundus casus est. de edend.*

SVMMARIVM.

1 *Condēnatio expensarū causæ appellationis uel supplicationis, qualiter fieri đbeat uide nu. 2.*

QVAEST. CXXXVII.

a Sed quid dicemus de expēsis *a* dicti processus primæ secundæ & tertiæ instantiarū: & quæ cōsideratio habebit circa adiudicationē ipsarū.* Et sup his videbit, ꝙ
1 respectu expēsarū dictæ primæ instantiæ dicta Maria malè fuerit condēnata in expensis, dicti do. Io. de Mirabello, nisi à tpe quo fuit ꝓbatus dictus error, & ordinatio super eius correctione facta, ita vr̄ dicere Bar. in l. properādum. §. sinautē alterutra. C. de iud. per l. si qs inficiatus. ff. depositi. Item Bal. in l. destitisse. ff. de iudi. cōcludētes ꝙ propter tpis, quo habita fuit iusta causa litigādi, nō condemnabat̄ in expensis. Pro alio vero tpe sic, quia iusta causa litigandi excusat ab expensis ... solidum. §. ēt. ff. de leg. ii. ... quicquid dicāt Bart. & Bal. credo contrariū, ꝙ imò dicta Maria in oībus expensis dictæ primæ instantiæ bene ... rit per curiā parlamenti ... dēnata. Rō, quia ex quo ... sa Maria post publicationē ... stiū super dicto errore no... riorum examinatorū, sibi ... ruit testm̄. de quo ipsa ser... uabat, nō fuisse posterius ... fuisse reuocatum p aliud p... sterius testm̄, vt latè dixi su... prà q. 127. & q. 128. ipsa ... buit incontinenti desiste... prosecutione causæ, & c... non fecit, sed pseuerauit ... ad finem litis, vr̄ dicta M... ria ab initio sciuisse malā ... sam fouere, & fuisse in dol... pro quo adduco tex. in sim... in l. i. §. circa. ff. de excep. ... Et ideo dico ꝙ bene iudica... dicta curia parlamenti, in ... cta prima instantia, et re... ctu expensarum, in eo ꝙ co... demnauit dictam Mariam ... oībus expēsis dictæ primæ ... stantiç. Sed quid erit de ex... sis huius instantiæ? Docto... variant in casu, in quo vict...

tiam hñs in causa principali succũbit in cã appellationis. Nã gl. in l. gñaliter. C. de reb. credi. tenet ꝙ neuter debet in expẽsis condẽnari. idem tenet Spe. in ti. de expẽsis. §. nunc videndũ restat. ver. quid de appella. & Io. mona. in c. cordi. de appella. in vi. quos sequit̃ Henri. Bohic. ĩ c. finẽ. de dol. & contu. Contrariũ tenet gl. in c. i. primis. ii. q. i. & Cy. post Pet. in d. l. gñaliter. C. de reb. credi. Et ibi fixè tenet istã partem, & rñdet iuribus & rõnibus ĩ cõtrariũ allegatis. Inn. verò in c. finem. extrà de dolo & cõtu, & Io. And. in regula ignorantiæ. Bar. in d. l. gñaliter. & Bal. in d. l. properandũ. §. sin autẽ. hoc distinguũt. aut in primis actis succũbit, & condẽnat̃ in expensis, aut ex nouiter probatis, & tunc nõ, vt dicit Bald. cõiter tenet̃ ista opin. Inno. & hanc partẽ sequit̃ Sal. in d. l. gñaliter. qui hanc materiã declarat vltra oẽs. Et adde, ꝙ qñ ex primis actis succũbit, ꝙ bene dicũt, quia fuit error iuris &c. Sed qñ ex nouiter probatis, tunc distinguũt. Aut nouiter probata erant verisimiliter nota succũbenti, in cã appellationis, & tunc ẽt debet condẽnari in expensis, qa non habuit iustam cãm. Aut non erant sibi nota: & tũc qs habuit iustam cãm &c. nõ debuit condemnari. Et ista opi. vr̃ sequẽda, secundum quã pars dictæ Mariæ vr̃ in expensis cõdemnanda. Attento ẽt ꝙ apparet manifestè secundã sñiam magni consilii æquã fuisse, nec esse iniquã. quo casu ẽt secundum Inn. debet * in expensis succumbens in casu appellationis cõdẽnari. Et ita ẽt vbi suprà conclusum & sentẽtiatum per dictos do. curiæ parlamẽti, ĩ diffinitione dicti processus, castri đ Mirabello. De materia expensarũ *b* tã in cã principali, quàm in cã appellatiõis, qñ & qualiter & qũo, & de multis qõnibus recurre semper ad Inno. in d. c. finem. extrà de dol. & contu. & quæ dixi ĩ. q. 436. & ibi. xlviii. quæro &c. de materia expensarum, ẽt tetigi in notabilib. meis. in §. potest fieri compẽsatio expensarum &c. & Hẽr. Bohic. in c. finem &c. vide ẽt Ang. de Are. ĩ l. negotiorum. ff. de appellatio. vbi allegat opiniones ẽt doc. nouissimorum.

a De expensis &c.] *Vide istum consi. suo ij. incip. processus dudũ finitus. in fin.*

b De materia expensarũ.] *Vide pulchrè & subtiliter do. Bal. in l. eos. §. cautionem. in ii. col.*

ver.

uer. ſubſequenter. & ſeq.uſque ad fi.C.de appe.do. Azo in ſumma.C.de iud.iiii.co.uer. in ſnĩa.

SVMMARIVM.

1 *Homicida deprehenſus in habitu clericali, an gaudere debeat priuilegio clericatus.*

2 *Homicida ad quem iudicẽ ſit uocandus.*

3 *Probatio tituli clericalis, eſt qd ſpirituale.*

4 *Et, coniungit diuerſa.*

5 *Clericus captus ſine habitu, an debeat remitti eccleſiaſtico iudici.*

6 *Homicida uolũtarius an debeat immunitate eccleſiæ gaudere.*

7 *Epiſcopus an poſſit delegare iudici laico cãm criminalem, contra clericum coniugatum.*

QVAEST. CXXXVIII.

a IN camera cõſilii, *a* in qua erant dñi mei parlamẽti, ſecũ vocatis aliquib. dñis doc. præſentis ciuitatis Gration. In magno numero de anno dñi M.cccclvii.die.ix. mẽſis Auguſti, fuit poſitũ in deliberatione cõſilii, an Claudius Marbodi panatarius Gratio. cũ vnica virgine cõiugatus, q ꝑpẽſatis inſidiis die heſterna Raymũdũ Fabri notariũ & ci
1 uem d.ciuitatis Gratio. * nequiter interfecit, gaudere debeat priuilegio clericali cum depræhenſus fuerit in tonſura clericali. Et fuit ibi cõcluſum (nemine diſcrepante) q nõ debet gaudere, cum fuerit depræhenſus portans pileum
b lanæ, & cũ veſte frõtiata ble per ſpatulas cõtra diſpõſitionem c.qm̃ extrà de vita & hone.cleri.in cle. & cũ ueſte breui per dimidiũ pedẽ vel circa ſupra genua ſua, quæ ueſtis di. breuis, propterea nõ debet dici habitus clericalis: quia cle-
c ri non debent eas tã breues portare, vt in d.c. qm̃. Nunc eſt, q alibi dr̃, q debent eſſe talares.xxiii.diſt.c.pen.nã habitus clericalis dr̃, qñ ipſum habitum deferens ex inſpectione talis habitus, clericus præſumitur: & prima facie dicatur clericus: hoc probat tex.in c.ſi iudex laicus.de ſen ten.excom.lib. vi. ibi iuſtũ eſt enim, vt talis geſtãs, ex habitu præſumatur, qualis eſſe is, cuius fuiſſe habitum comprobatur. quod c. qm̃ nõ ſubmouetur nec corrigitur, per cle.ii. eo.tit. vbi fit mentio de veſtimentis bipartitis & diuerſorũ colorũ: vt dicit gl.in d.clem. ii. Sic q propterea dictus homicida priuilegio clericali gaudere nõ debet, iuxta c.i. de cleri. coniuga.lib.vi. vbi duo copulatiua requiruntur: videlicet, q deferat ton-

ſturam

suram & habitum : & ad verificationem coniunctiuæ nõ sufficit alterã partẽ esse verã, vt legit & no. in c. ex parte. & in c. inter cætera. extrà de rescri. ita ꝙ deprehensus in maleficio, habens tonsuram, & non vestem, vel vestem, & nõ tonsuram, non dr̃ captus in habitu clericali. Ista sunt verba Bal. in l. si qua per calumniam. C. de episc. & cleri. & alleg. cap. si iudex laicus. de senten. excommu. lib. vi. & dicit idẽ tenere Ioã. And. in nouella. Quæ præmissa locũ habent non solum in clericis in sacris ordinibus constitutis, sed ẽt in simplicibus clericis. per clem. ii. de vita & honest. clerico. ẽt coniugatis, iuxta dictum cap. si iudex laicus. Prætereà ex alio capite dictus homicida nõ se abstinuit ab officio & commercio secularibus. quia tempore dicti delicti erat fornerius decoquens, & vendens in banca publicè panes in præsenti ciuitate, vt est notorium. Ideò perdidisse dr̃ dictum priuilegium clericale, vt probat tex. in c. clerici. in princip. extrà de vita & hone. clerico. in antiq. & in cle. i. eod. tit. de vita & hone. clerico. & ipso iure : vt dicit c. i. de vita & honesta. cleri. lib. vi. etiam non præcedente monitione, cum esset clericus coniugatus, vt dicunt Ioan. Mona. Arch. & doct. in d. c. unico. de cleri. coniuga. lib. vi. & facit cle. i. & ibi Guliel. de monte lauduno, de vita & honesta. cleri. Quod secus est in clerico nõ coniugato, vt in c. in audientia. & in ca. contingit. extrà de senten. excõmu.

2 Et * licet reuerendissimus in Christo pater d. dñs episcopus Grationo. & eius officialis petierit sibi dictum delatũ remitti, pro cognoscendo, an debeat gaudere priuilegio clericali vel ne, secum vocato domino iudice cõis Grationop. iuxta formã dicti capituli, si iudex laicus. Fuit tñ ibi determinatum & conclusum ꝑ dictos dños, ꝙ dicti dñi eps̃ & eius officialis de hoc cognoscere nõ debẽt, cũ ipse homicida nõ fuerit deprehensus ꝑ

d præmissa, ĩ habitu clericali, d & ꝓpeà priuilegio clericali gaudere non debet, vt dicit Bal. ĩ d. l. si qua ꝑ calũniã. ꝑ d. c. vnicũ. de cleri. cõiu. li. vi. nõ obstãte d. c. si iudex laicus. qa d. c. loq̃ in casu, in quo erat dubiũ, an criminosus esset clericus vel ne, q̃q̃ fuisset in quasi possessiõe clericatus ꝑ ꝑ tõsurã, ſm Iac. But. & Bal. in d. l. si qua ꝑ calumniam. Quo casu cognitio ꝑtinet iudici ec

clesiastico,

clesiastico, an sit clericus uel
ne, per exhibitionem tituli.
Sed ille tex. non loquitur, nec
dicit, ꝙ si sit quæstio, & dubiũ
e de habitu, e an sit clericalis uł
ne, ꝙ iudex ecclesiasticus de-
beat cognoscere: ideò non de
bet extendi dispositio dicti ca
pituli ad casum istum de ha-
bitu: quia nostra non interest
legem ac canonem ultra casũ
suum extendere, iuxta l. si ue
rò. §. de uiro. ff. soluto matri-
monio. Si enim Papa uoluis-
set, in d. c. si iudex laicus. extẽ
di cognitionem iudicis eccle-
siastici etiam ad alium casum
respectu habitus, bene expres
sisset, ut dicitur in simili. in c.
ad audientiam. extrà de deci-
mis. Idem etiã dicitur de Im-
peratore, si uoluisset, bene ex-
pressisset in l. unica. in §. finau
tem ad deficientis. C. de cadu
cis tolléd. ideò ille casus omis
sus respectu habitus, reliqui
debet dispositioni iuris com-
munis. l. commodissimè. ff. de
3 liberis & posthu. *Et ratio
differentiæ. potest assignari,
quia probatio tituli clericalis
est quid spirituale, ut aperit
text. in d. c. si iudex laicus, cir
ca princip. ideò merito iudex
ecclesiasticus de eo cognosce-
re debet, ut ibi statuitur. Sed
probatio dicti habitus est, q. d.
temporale & prophanum. Pa-
ter quia ecclesia abhorret or-
nari de ueste hominis, uel mu
lieris: quãquam sit preciosa.
de consecratione. dist. 1. ad nu
ptiarum. & alibi dicitur, quòd
iniurians clericos scindendo
eius uestem, uel aliquid aliud
simile faciendo, non est exco
municatus, quia licet iniuria
fiat personæ, non tamen fit in
personã. ista sunt uerba Bal.
post Guliel. de Cuneo. in d. l.
si qua per calumniã. Ideò nõ
est uerisimile, quòd Papa de
tali re prophana respectu iu-
risdictionis se ĩtromittere uo
luerit, prout nec debet, ut le-
gitur. & not. in authen. quo
modo oporte. episco. col. 1. Et
si dicatur, quòd imò Papa se
intromittit & disponit de ue-
stibus. in d. c. clerici. & in cle-
menti. ii. de uita & honesta.
clerico. ad hoc potest respõde-
ri, quod ibi Papa disponit de
uestibus respectu honestatis
uitæ clericorum, sed non re-
spectu sibi iurisdictionem a
tribuenti circa cognitionem
an habit⁹ sit clericalis uel nõ
igitur &c. Præterea, quòd nõ
sit fiẽda hoc casu remissio pe-
tita, probat tex. in dicto cap.
si iudex laicus. ibi, quòd ma-
factor sit clericus, qui huius-
modi beneficio gaudere de-
beat &c. Nota illa uerba, qui
huiusmodi beneficio gaude-
de

debeat.Sed dictus malefactor hoc casu gaudere non debet priuilegio clericali, per præallegata, igitur non fienda dicta remissio. Quia cũ ibi tex. loquatur de clerico,qui debet gaudere priuilegio clericali, ergo de alio clerico qui non debet gaudere,non uidetur disposuisse: quia ad positionem unius,sequitur remotio alterius.l.hæc uerba.ff.de uerborum significationib. & unius inclusio, est alterius exclusio. l.cũ prætor.ff.de iudiciis. maximè circa cõtraria,iuxta no. in l.commissoriæ.C.de pactis conuen.inter emptorẽ & uẽditorem.Nam non esse in habitu clericali, est contrarium illius,qui est in habitu: ut patet ad sensum,igitur &c.Nec potest dici, quòd habitus sit res connexa titulo clericali: quia imo est totaliter diuersa & separata, ut aperit text.in d.c.unico.de cleri.cõiuga. ibi dum dicitur,si tonsurã & ue-
4 stes &c.Illa * enim dictio,&, cõiungit diuersa. ut ponit Saly.in l.ad instructionẽ.C. de epi.& cle.& not.in d.c.ex parte.de rescrip. Ideò non mirũ, si alterũ ipsorum sit spirituale,& aliud temporale,sicut in simili uidemus de petitorio rei spiritualis,quod est spirituale, & possessorium illius rei spiritualis est temporale: ut uult glo.in c.literas. extrà de iuramen. calum. & ponit Archid.in c.i. de resti. spolia. lib.vi.& dixi suprà quæst.i.Ex quibus propterea puto uerã sententiam,quòd iudex ecclesiasticus non debet cognoscere de habitu,sed iudex secularis.Et non mirandũ,si de hoc cognoscat iudex laicus: quia sunt multi alii modi,in quibus iudex laicus habet iurisdictionem in clericos,ut habetur in c.princeps.23.q.5.et ibi pulchra glo. Licet aliqui doc.nouissimi,uidelicet d. Zabarellis in cle.2.de uita & hone.cleri.de sancto Gemi. ĩ d. c.unico.de cler.cõiu.lib.6.uoluerunt dicere, ꝙ imò iudex ecclesiasticus debet habere cognitionem habitus,quorũ tñ opinio nõ uidetur insequẽda: quia tex.in d.c.si iudex laic⁹. hoc nõ aperit, ideo non debet casus illius ca.ad aliũ casum de habitu ibi non expressum extẽdi, ut iuribus suprà allegatis. Nec obstat ꝙ dicunt domini doctores nouissimi,habitũ esse accessoriũ ad titulũ qa (salua pace) habitus non est res accessoria. Nam ambo habitus & titulus simul & principaliter cõcurrũt,ut patet in tex.in tõsurã & uestes &c.Ita ꝙ altero deficiẽte cessat priui-

legium

legiũ,ut ibi,qa illa dictio,&,
cõiũgit diuersa taliter separa
ta,ut iuribus s̃.allegatis. & se
paratorũ separata esset debet
ratio & iuris interpretatio,ut
no.in c.ii. requiris.in gl.ii.ex
5 de appellationibus. igĩ.&c.*
Et ꝙ clericus captus ĩ delicto
sine habitu,nõ debeat remit-
ti iudici ecclesiastico,expresse
dicit Bal.in l.si qua ꝑ calũniã.
in 4.q.q̃ ĩcipit. Sed ponamus
ꝙ ẽ captus sine habitu, nũqd
statim debet remitti ad epm
&c.Licet ex post curiæ parla.
fuerit exhibitus titulus cleri-
calis dicti homicidæ.Quia di
cto priuilegio gaudere nõ de
bet,cũ fuerit captus ĩ malefi-
cio absq; habitu clericali, &
hoc ꝓbat tex. in d.c. si iudex
laic⁹.ibi,& si notoriũ fuerit,ꝙ
malefactor &c.Et seqtur quo
priuilegio gauderẽ debeat &c.
Seqtur ẽt incõtinẽti, ante co
gnitionẽ de clericatu ecclesia
sticæ curiæ debet reddi &c.er
go à cõtrario,si cõstet de cle-
ricatu,& nõ debeat gauderẽ il
lo priuilegio:uti casu isto,ꝑ s̃.
plenè deducta & allegata,seq
tur,ꝙ nõ debet reddi ecclesia
sticę curię,ar.à cõtrario sẽsu,
qđ est ĩ iure fortissimũ,ut iu-
ribus uulgatis,si enim fuisset
captus ĩ habitu clericali,de-
buisset remitti dicto dño Epi
scopo,aut ei⁹ officiali,ut dicit
Bal.ĩ l.si qua per cal.in v.q.q́
incipit.Sed qd si iste ostẽdit
potestati literas clericatus.&
ꝓbatĩ ĩ d.c.si iudex laicus.Sed
aduertẽdũ,quia licet do.Bal.
ubi s̃.in dicta quarta quæstiõ
incipit:sed ponamus,ꝙ est ca
pt⁹ sine habitu &c.dicat ꝙ nõ
sit remittendus,tamẽ dicit ꝙ
potestas debet supersedere
nec ꝑ iudicẽ ecclesiasticũ co
gnitũ fuerit de clericatu. Sed
ad hoc põt respõderi duobus
modis.prio,ꝙ si illud esset no
rũ,ibi dictus malefactor de
ret gaudere dicto priuilegio.
Sed qa dictus homicida nõ
deberet gaudere illo priuile-
gio,ꝑ s̃.allegata, & de hoc s.
tẽtialiater cõstat huic curiæ
parlamenti.igĩ &c.Vel secũ
posset dici, ꝙ in hoc mal
uet do.Bal,qa ex quo ipse do
Bal.ĩ themate dictæ suę quæ
tæ q̃stionis præsupponit ma
lefactorẽ fuisse captũ in male
ficio sine habitu clericali:seq
tur necessario,ꝙ ipse non de
beat gaudere illo priuilegio
per dictum cap.unicũ.de cle
coniug.li.vi.Si ergo non de
beat gaudere sequitur ꝙ ill
futura cognitio iudicis eccle
siastici non sit expectanda,
quia ex ea nullus sequitur ef
fectus.pro quo l.aliqñ.in fi.ff.
ad Velleianũ.Ex quibus omni
bus ꝓpterea apparet ꝑ dictis
do

dños parlamenti, & cæteros dños doctores eisdẽ assistẽtes bene fuisse determinatũ & cõclusum, dictũ homicidã uolũtariũ non forè remittẽdũ iurisdictione ecclesiasticæ. Et ita ẽt aliàs determinatũ fuit et iudicatũ in dicta curia parla. cõtra Petrũ donoreti. M. cccc-xxxv. ĩ manibus magistri Cathalani chantereli secretarii Delph. in qua cã curia parla-
f mẽti cognouit de habitu, *f* ut plenè in dicto ꝓcessu legitur. Nec etiã fuit remissus dictus Claudi⁹ homicida: sed fuit laqueo ꝑ collũ furcis suspensus ex sñia ꝑ curiã tẽporalẽ lata de ãno currẽte do. M.ccclvii. de mẽse Octobris. De causis aũt spectãtibus cognitioni iudicis secularis, uel ecclesiastici, uide plenè ꝑ Io. Fer. ĩ ti. forma opponẽdi cõtra iudi. ẽ suspectũ, ĩ gl. sup uerbo nec fuisse iudicẽ cõpetẽtẽ. An aũt dictus homicida uolũtarius debuerit gaudere ĩmunitate ecclesiæ: uide q̃ scripsi. s̃. q. 120.
6 *Sed an cleric⁹ cõtrahẽs matrimoniũ cũ muliere corrupta, q̃ credit uirginẽ, uł cũ illa, q̃ desflorauit, gaudebit priuilegio clericali. uide Archi. ĩ d. c. unico. de cler. coniug. lib. vi. & ibi dicit, quod non. Et qualiter clericus contrahens cum uirgine, perdat priuilegiũ. uide 84. dist. c. quisq̃s.
7 *Sed an episcopus possit delegare iudici laico causam criminalem cõtra clericũ coniugatum? Archid. ubi s̃. tenet ꝙ sic, super uerbo distingui &c. Quid si clericus perdiderit literam clericatus, possetne ꝑ
g testem probare? *g* uide quæ dixi j̃. quæst. 374.

a In camera cõs.] *Tu uide d hac materia. s. ad quem pertineat cognitio an qs debeat gaudere priuilegio clericali, et aliis infrà tactis, istum cõsi. cx. incip. ꝑ declaratione. nu. i. uer. ad secũdũ quæsitum. & per totũ consi. et supra q. lxxiii. & tota deci. lxxxiii. & tota deci. lxxxiiii.*

b Frontiata.] *Clericus cõiugatus portans talem uestẽ, uidetur perdere priuil. clericale, ut sentire uidetur d. Car. in cle. ii. in ii. no. de ui. et ho. cle.*

c Breues] *extrà. de uita et ho. cle. c. clerici offi Credit tamen do. Inn. illud c. loqui de cõsilio et honestate. non autem de præcepto, ut ipse ibidem inquit.*

d *In habitu clericali.] *Adde ad declarationẽ huius articuli quapacto clericus primæ tonsuræ sine habitu & tonsura in crimine deprehensus puniri debeat. si fuerit coniugatus, & ad quem pertineat cognitio. et quid si non fuerit coniugatus uide pulchrè per Alex. in cons. viii. incip. uidetur.*

in uol.i. & an et quando gaudere debeat priuilegio clericali, tradit idem Alex.in consi.lviii. in ci.quia sæpißimè.in iiii.uol.et an cleircus posit ex sola præsumptione criminis capi, uide Phi. Cor. in cons.325.in ci.quātū col. ii.uersic.nec obstat.in iiii.uol.

e Habitu.] *Licet enim in his casibus nō uideatur agi de qualitate eiusdē subiecti, tamen uidetur agi de eadem qualitate, puta an persona an ue habitus sit clericalis. Et sic quum iudicium in utroq; casu uersetur circa quid spirituale, uidelicet utrū illud d̄ quo quæritur sit clericale, nō uidetur illius rei cognitio ad iudicem secularem spectare, quia de spiritualibus nec incidenter, nec principaliter potest iudex laicus cognoscere. c.tuam.de ordine cognit. capitu. latot. extra qui filii sint legitimi. Quinimo nec de eo, quod est spiritualibus annexum. capitulo, quanto. extrà de iudi. et si quis dixerit, causa habitus clericalis nō uidetur spiritualis quū non sit res sacra. ad hoc potest respōderi, quod saltem est cōiuncta & connexa causis spiritualibus, quia dependet à iure spirituali, ac quoque ad ius spirituale ordinatur, & sic duplici exigente ratione censetur annexa spiritualibus ex sexto scilicet dependentiæ, et ordinationis ar. corū, quæ dicit do. Fely. post beatum Thomam in d.iiii. secunda columna. uersiculo, sed istis non obstantibus.*

f Habitu.] *Imò et cognoscere potuit an esset clericus uel non, ut per hoc scire posset, an sua sit iurisdictio. d. Archi. in præallegato c. si iudex laicus, circa princ. ... ga. c. super literis. de rescriptis ff. de iudi. si quis ex ali. Verum tamē ibidem subiungit, quòd si quo iudex laicus uiderit contentiosè agi, an sit clericus uel non, tunc ultra procedere nō potest.*

g Probare.] *Quo ad probationem clericatus, uide do. Pe. de Ancharano. in præalle. c. si iudex laicus.*

SVMMARIVM.

1 *Clerici an mutent feudū in causa feudali.*

2 *Causam feudalem quis hodie debeat cognoscere.*

3 *Dominus regulariter cognoscit de causa feudali.*

4 *Clericus an sortiatur forum in causa reconuentionali.*

QVAEST. CXXXI

SEcundū cōmunē opinionē doctorū canonistarū
1 clerici nō mutant forū
a in causa feudali: *a* ut plenè di-
b sputat Arch. *b* in ca. unico. de clericis coniugatis. li. vi. super uerbo, condēnari. ubi recitat uarias opiniones doctorum & Guliel. de Monte laud. in c.

cle. pastoralis. de re iud. sup uerbo, ex naturali feudorũ. dicit ꝙ dñs, cũ sit iudex ordinarius in materia feudali, potest sñiam mandare executioni, & uasallos suos (ẽt si clerici sint) sine metu excõmunicationis expellere, c per spatulas de feudo, si ab ipso ceciderint in cõmissum, licet melius faceret (ut ibi dicit) si per iudicẽ feudatariũ hoc faceret. Tñ (prout ipse do. Arch. dicit in d.c.unico.) inter laicos de cõ suetudine seruat̃, ꝙ iudex laicus cognoscit de re feudali cõtra clericũ. Quæ consuetudo ẽt seruat̃ in curia parla. Delphi. prout uidi pluries ibi obseruari. Et credo, ꝙ talis consuetudo nõ sit aliter probãda in iudiciis: sed ꝙ pro probata debet haberi, cũ ipse do. Arch. doc. famosus de dicta cõsuetu
d dine attestat̃. ita dicit Bar. *d* in l. de quib. ff. de legibus. Et de hac q. vide plenissimè ꝑ doc. in c. uerum. & in c. ex trãsmissa. de foro compe. & in c. cæterũ. de iu. & per Hẽri. Bohic. in c. ex parte. extrà de feudis. in
2 ii. dist. * Quis hodie habeat cognoscere de cã feud. uide
e Bal. qui hanc materiã plene *e* tractat, ponens decẽ q in feudis de prohi. feudi alie. per Fede. in c.i. in §. prætereà si in-
3 ter. * Et veritas est, ꝙ do. feudi cognoscit, sed an possit prorogari in aliũ iudicẽ talis cognitio de cõsensu partiũ? Dic
f ꝙ non, *f* ſm unã opi. gl. positæ in d. §. prætereà. & ponit̃ ꝑ Ia. de Bello uisu ĩ feud. ꝑ quẽ vł quos quæ. feu. terminetur. q tenet, ꝙ possit, dũ tñ fiat corã eorũdẽ superiore, alias nõ. ut ĩ l.i. §. post operis noui nũ. ff. de no. ope. nun. Super hoc uide Bald. de prohibita feud. alie. per. Fed. in d. §. prætereà. ibi, sed q̃ro vtrum vasalli etc. Qñ etiam pares curiæ cognoscunt inter dñm & vasallũ, ne dñs sit iudex ĩ cã propria?
g dic *g* ut in ti. de contro. feud. apud pares terminãda. De ꝓrogatiõe iurisdictiõis: uide s̃. q. 77.
4 * Sed an cleric⁹ sortiat̃ forũ in cã recouentionali? uide
h q̃ ibi *h* dicit Arch. pro quo uide c.i. extrà de mu. petitioni. An iudex ecclesiasticus possit cognoscere de delicto ꝑpetrato ꝑ laicũ in personã clerici, vide ĩ. q. 561. an iudex tpalis possit capere clericũ in flagrãti crimine, vide s̃. q. 79. & an ep̃s super iuramento possit dispensare uel solus Papa.

a In causa feud.] *Vide de hoc per consil. lxxii. nume. i. uer. sed his non obstantibus. ibi, quia ubi agitur de feu.*

b Archidia.] *Tenet enim do. Archi. in præ. c. unico. de cle. cõiug.*

lib.vi.ꝙ clerici in causa feudali nō tenent litigare corā dño secu lari, a quo tenent feudū. Sed do. Io. And. tenet contrariū. & ita dicit tenere omnes modernos & glossatores, dūmodo nō fiat dist. personalis clerici, sed solū ciuilis cā inter uasallos audit. ut ī d.c. uno.ī i.co.ver.quicqd dicit. Arc.

c Expellere]*Cōtrarium uidetur sentire do. Io. And. in c.uerū. extrà de foro competenti.*

d Bar.]*Hoc aūt tenet ipse do. Bar. in d.l. de quib. in ix. col. in uer. iiii. principaliter. et do. Christoso. porcus. insti. de his, qui sunt sui uel alie. iuris. in iii. col. in addi. quæ incipit, adde dum suprà di xi. in fi. vbi dicit, quòd erit appro bata cōsuetudo, quādo unus do-ctor attestatur ita seruari de cō suetudine. et ad ratione huius dicti probabiles ratiōes assignat ipse do. Bar. in loco præallegat.*

e Plene.]*Plenius aūt huiusmodi materiam discutit do. Ia. de Alua. in d. §. præterea si inter.*

f Non.]*Et ista opinio est uera, pro ut sentire vr do Iac. de Alua. in præalle. §. præterea si inter. in ii. col. in versi. quæro cū dicta gl.*

g Dic ut.]*Ibi dicit do. Iac. de Al ua et do. Bal. qui ibi format no tabiles quæstiones concernentes clericos et in ti. apud quem uel quos controuer. debeat dici.*

h Ibi.]*Puta in d. cap. uno. de cle. coniug in ii. col. in versi. uidetur*

quòd ista generalitas. & tam ꝙ non. sed d. Io. And. cōtra in: at si clerici. in gl. i. & ii. de im

SVMMARIVM.

1 *Dispensatio facta per Episc uel eius uicariū super iura to, parte non citata, an vale*

2 *Causa debet inseri in ipsa spensatione.*

3 *Episcopus an possit dispensare per iuramento. & nu. 4.*

5 *Hæres iurantis an teneatur tere dispensationem iurant*

QVAEST. CXL.

IN decisionib. capellæ To losanæ. q. 62. continet c clusio sequēs de verbo verbum, vt sequitur.
1 *Irē fi quæsitū, si dispēsatio facta epīscopū, vel eius uicariū per iuramento parte nō uoc ta valeat? Et fuit conclusum,
a qd non *a* p c. licet canō. d. e lib. vi. per Arch. & reperio re. in Xpo pater & d. do. Io. F yer, decretorū doct. epis. Au raicē. actu legens de præsen in uniuersitate Auenionen in quodam suo consi. incip. ut uobis & c. sequit opinio. dictæ conclu. Tholosa. & alleg. di.
b Inno. *b* posita in c. ueniens. de filiis præsbyte. dicentis ꝙ ad hoc, ut intelligat epīs dispē sare, oportet ꝙ præcedāt ca, q hoc pretiū faciāt, uidelicet ꝙ præ-

ꝓcesserit cognito summaria. sup causis dispēsationis, puta an sit utilitas aut necessitas, vł alia iusta cā. ff. ꝺ i ius uoc. l. libertus. 1. q. 7. §. nisi rigor. cū multis ibi seq. c. imo plus dn̄t aliqui, ꝙ necessaria est snía dispen. uel decretū prius super dispēsatiōe cōcessa. Sed dicēdo decernimus eū idoneū ad tale q̇d. & uocabūtur hic, quorū interest. 1. q. 7. qm̄ quicquid. & l. nā ita diuus. ff. de adop. aliter p̄sumit temerariū factū Epi, nec ꝓ dispēsatione hr̄. imò eps punit, si petat. ꝙ nō fieret si eps dispēsasset, sicut debuisset ī casu sibi dispēsabili. li. dist. q ī aliquo. lxxxi. di. quæcūq; ₰m Inn. in d. c. veniens. vbi ēt no. Host.* ꝙ ad hoc ꝙ dispēsatio ritè fiat, ē cōsiderādū, ꝙ ī ipsa dispēsatiōe inserat causa. nā dispēsatio ē iuris cōis relaxatio. ut no. i. q. vii. §. pro t. pe. supple facta cū causæ cognitione ab eo, qui potestatem habet dispēsandi ₰m Inn. dr̄ enim dispēsa. qua si discreta pēsa. qn̄. s. iudex in lance mētis suæ discretè pensat, & pōderat quid magis expedit. s. sequi rigorē iuris vel æquitatis dispēsa. præfere: ₰m Hosti. Et ita debet esse sufficiens dispensatio & clara, ꝙ nulla dubitatio rationabilis subsit. ut in c. ordinarii. §. si verò de offi. ordi. li. vi. ita, ꝙ dispensatio fiat iusta & certa cā exigēte, aliàs ē ꝓhibita dispēsatio ubicūq; nō subest iusta dispēsandi cā. 1. q. 7. & tūc illa alioquin nō dispēsatio dici potest, secundū Archi. ibidē. & cū præmissis concordat id, ꝙ dicit dominus Panorm. in c. i. de iureiur. vbi dicit, ꝙ qn̄ actio super quo iuramentum fuit præstitū non apparet, & prima facie uitiosum, non tenebit absolutio parte non uocata. Ratio, quia à iur̄o parti præstito, nō absoluit eps, imò nec Papa sine cā., cúm Deus receperit obligatiōnē in fauorē partis: ut no. gl. in c. quātò. de iureiu. & Inn. in c. cū inter P. de renū. antequā ergo sibi cōstet cām subesse, non habet potestatem dispensandi, posito quòd subsit casus, quia ignorat id, quod est fundamētum suæ potestatis: ut no. Bar. in l. ii. ff. de iudi. & in l. multis ff. de cōd. & demō. facit quod legit & no. in ca. ex parte. de concessio. præben. Nec pōt dici de cā cōstare parte nō uocata, quia causarū merita partiū assertione pādūtur. l. fi. C. si per uim uel alio modo. & ī c. cū ex literis. de in integ. restit. de quo ibi plenius per dictum do. Panor. Et sic ₰m determinationē capellæ Tholo

sanæ.Inn.Arch. Hosti. & do.
Panor. nõ ualet dispẽsatio iu
ramẽti facta parte nõ uocata.
Quia in tali dispensatione re
quirit cãæ cognitio , & quod
fiat cum causis. ut de hoc est
gl.in c. non est uoti. extrà de
voto & voti re.& per cõsequẽs
requirit partis, cuius interest
euocatio, qa aliter nõ posset
de causa cognosci. Et quòd re
quirat euocatio partis in tali
dispensatione fienda: tenet ẽt
expresse Io.An.ĩ addi.ad Spe.
c in ti.de iureiu.c in iii.col.in q.
itẽ quæro de illo, qui iurauit
super usuris soluendis.Et hæc
proximè dicta sunt, per ea, q̃
narrat dictus do. episcopus
Auraicen. in dicto suo consi.
Et secundũ opi.capellæ Tho-
losanę,Inn. Archi.Host.& Pa
nor.uidi iudicari ĩ facto meo
proprio de anno currẽte,M.
cccclvii.xx.Nouẽbris,per do
minũ uicariũ officialẽ dñi epi.
tricastrineñ. Qui officialis iu
dicauit participato cõsilio cũ
dicto dño Epo Auraicen.cu-
ius sñiæ tenor sequit de uer-
bo ad uerbũ:Xpi noĩe inuoca-
to, & habẽtes præ oculis solũ
Deum,nos officiales tricastri
neñ.uisis & diligẽter ĩspectis
pñtis causæ meritis,ac omni-
bus & singulis per vtráq; par
tem in cã hmõi hincinde pro-
positis coram nobisipsis , quæ

cum matura deliberatione
cẽsitis per hanc nostrã sñiam
seu ordinationem,quã de pe
ritorũ consilio pro tribunali
sedentes ferimus, in his scri
ptis pronunciamus, decerni
mus,& declaramus, dispẽsa
tionẽ iuramẽti per nobilem
Lancellotum de Pictauia,ba
stardũ valeñ.do. de Alaud
quõdã præstiti,& per do.Ste
phanũ regẽtẽ officialatus tri
castrineñ. inciuiliter & nõ
nus canonicè parte nõ uoca
factã fuisse & esse nullam, 4
uitio nullitatis subiacere,
quatenus de facto ꝓcessit,
nullãdã fore cassamus,& an
nullamus nobilem Frã. de Pi
ctauia filiũ dicti Lancelloti
personam eius ꝓcuratoris,
ecõtra in omnib. expẽsis 5
parte alia, & pro hac cã co
nobis legitimè factis cõdem
nãtes ipsarũ taxatione nobis e
in posterũ reseruata prædicta
forma sñiæ, vt̃ procedere a
iure.iõ hic propria manu scri
psi ego Ioã.Payer, decretor.
doctor,episcopus Auraicẽ.
ita etiam fuit determinatu
q̃ debet fieri dispẽsatio cũ cã b
& cum cognitione causę pa
te uocata,ut uide infrà q.225.
3 * Sed an episcopus possit sup
iuramẽto dispensare?do.Hen
ricus de Bouenco,in sua repe
u.auth.sacram.pub.ĩ cã si.C

si ad-

si aduersus uẽ.dicit ꝙ sic, & alleg.xv.q.7.c.i. & ii. Cã tñ cognita:ut plenè per Inn. ĩ c. debitores.d extrà de iureiurã. quod uerũ puto ꝙ episcopus posit dispensare, vbi iuramẽtũ non posset seruari sine interitu salutis æternæ, sed si posset seruari sine interitu salutis æternæ, epũs non posset dispẽsare, sed solus Papa posset hoc facere.in c. venerabilẽ.§. pen.extrà de elec. & ita tenet Spe.in ti.de legato.§. nunc ostendendũ.uer. cæterũ cũ so-
4 lus Papa. * Sed cõmuni obseruãtia uidemus, qđ ipsi & archiepiscopi quotidie indistinctè dispensant super iuramẽto, & tolerant tales dispensationes in utroque foro spiri-
5 tuali & tẽporali. * An hæres iurantis teneat petere dispensationẽ iuramenti? Dic quòd non e, ut scripsi in not.meis.in §.an hæres iurantis &c.

a Et fuit cõclusum quòd non.] *Tu uide ĩ alle.deci.capellæ Tholosanæ deci.lxii.& in addit. ad ipsam deci.ubi distinguit, et hãc distinctionem serua.*

b Dicta Inn.] *Aduerte, quòd d. Inn.in d.c.ueniẽs.loquit in alio. scilicet quod episcopus aliquid facit sciẽter.quod est contra ius cõmune.& est tale factum, in quo potest dispẽsare.an habeatur pro dispensatione, et saltẽ quo ad causum præal.c.ueniẽs.uidetur innuere, ꝙ nõ.Sed in dispensatione requiruntur summaria cognitio cãæ, decretũ, et fortè (ut dicit) quorũ interest, uocatio.et hæc facere uidẽtur ꝓ opi.authoris, licet loquatur in alio casu pp identitatem rationis. Ad hoc bene facit quod legitur et no.in auth.si oẽs et ibi d.Odof.in i.col.in uer.or super authẽ.ista.C.si mi.ab hærese absti.ubi no.ꝙ ubicũque petitũ aliquid in præiudiciũ alicuius debet uocari is cuius interest, & alle.l.si is.et l.diuus Marcus.ff.de adopt.l.ult.& pe.ff.de rescin.uen.& l.in concedendo.ff.de aqua plu.arcen.*

c De iureiu.] *Super ru.circa princi.iii. col.*

d In c.debitores.] *et ibi do.And. in nouel.post do.Inn.qui dicit episcopos in iuramẽtis dolo, ui vel metu extortis dispẽsare posse. & ut ibi subdit, ad epũm spectat relaxare iuramẽta illicita.alleg.c.eũ qui eo.ti.de iureiu. de test.cõstitutis xv.q.vi.authoritatẽ.& seq.c.et hic vr sentire arg.à contrario d.Fel.ĩ c.debitores.in ult.col.ver.postremò.dũ dicit qđ ad eũ Papã pertinet dispẽsatio liciti iurĩ, uerũ quidem, ut inibi sentiũt d. Inn. et Io. An. Qñdoque in iurĩs licetè ꝑstitis dispensat Epus.xv.q. uinos sanctorũ. et c. iuratos.et quãuis liciti iurĩ dispensatio ad Epm nõ pertineat re*

gulariter: poteſt tñ iuramẽtum licitè præſtitum in melius ſemper cõmutare, ut oẽs penè doc. tenent in d.c.debitores.

e Non.] *Facit qđ dicit d.Fel. ĩ præal.c.debitores ĩ ul.col.ĩ uer.7.et ul.es põt eſſe ratio, qa licet iuramẽtum ex patre recipiẽtis ſit reale tranſmiſſibile ad habendũ tñ ex parte præſtãtis eſt perſona, et ad hæredẽ nõ tranſit. Nam licet obligatio cõtracta in eum deſcẽdat, non tñ obligatur ad piuriũ. Ita uideẽ ſentire d.Pe.de An.in c.cũ C.laic⁹.ĩ.3.no.de fo.cõ.li.6.*

SVMMARIVM.

1 *Læſio an præſumatur in minore adeunte hæreditatem, uel in omiſſione teſtamenti.*

2 *Reſtitutionis in integ. beneficium, an poſſit cedi.*

QVAEST. CXLI.

1 SI minor petat* ſe reſtitui aduerſus aditionẽ hære-
a ditatis, *a* uel aduerſus omiſsionem inuentarii, non admittitur ad hoc, niſi ꝓbet ſe læſum: licet probet ſe minorẽ, quia nõ ſeqtur, eſt minor, ergo læſus: niſi probet de læſione, ut dicũt et tenẽt Ia.đ Are.
b Cy. *b* Ia.Fa.Sal. in auth.ſi oẽs C.ſi mi.ab hęre.ſe abſti.& idẽ Sal.in l.fi.C.in qb.cauſ.in integ. reſti.nõ eſt neceſſa. & ita uidi determinari in dicta curia parlamẽti Delp.die.xxii. mẽſis Decẽ. M.cccclvii. in diffinitiua proceſſus uẽtilati in manibus Io. Botuti ſecretarii Delp.inter nobilẽ Claudium Alamãdi, agẽtẽ ex una parte, & nobilẽ Io. Alamãdi ex altera, ad cãm caſtri rupiſchinardi. & ẜm quòd tũc uerius retulit ſpectabilis domi. Ioan. Ba uili utriuſq; iuris doc. pſidens dictę curię parla. fuerat idẽ dubiũ determinatũ in quadã cã do. Clarimõtis tũc minoris, cui fuit denegata reſti. in integ. aduerſus omiſsionẽ inuentarii, qa nõ deducebat nec probabat hæreditatẽ eius quõdam patris onerosã, ſiue dãnoſam & per conſequẽs ſe fore læſum. tñ Bar. in d.auth. dicit ꝙ minor eoipſo ꝙ permittit labi tẽpus ad appellandũ præſumitur læſus. Bal. tñ ibi tenet cõtrariũ. De materia in integ. reſt. aduerſus confectionẽ inuentarii, uide quæ dixi ĩfrà q. 473. De hac materia reſtitutionis minorũ, uide quæ dixi
2 ſuprà q. 31. Vtrum *beneficium reſtitutionis ĩ ĩteg. poſſit cedi. Bar. quod ſic. ĩ l.nõ ſolũ.
c *c* ff.de ĩ ĩteg.reſ.alle.l.ſi mi-
d notis. *d* ff.de admini.tuto.&c.
a Aduerſus aditionẽ hæreditatis.] *Tu uide de materia huius quæſ. et ſeq. iſtum conſi.clx inci. ꝙ ualeat inuentarium.num.vi. uer.*

uer. sed ad hoc respondet. et uer. uerum, quia læsio.

b Cy.] *Tenet ipse post do. Iac. de Al. in præal. auth. si oẽs. in ii. co. in uer. ulterius q̃ritur. idẽ ur̃ ibi dẽ sentire d. Odo. in i. col. sup expositione tex. cũ minor abstinet.*

c Bar. in l. nõ solũ.] *in i. no. & de hoc ur̃ tex. in l. ꝙ si minor. in prin. et ibi do. Bar. ff. de mino.*

d L. si minoris.] *Et ibi tex. et gl. et do. Bar. in prin. et ult. col. uer. sed tũc remanet contrariũ. et ibi d. Alex. in addi. ad Bar. q̃ remittit ad id. quod dicit post eundũ Bar. in l. per diuersas. C. manda.*

SVMMARIVM.

1 *Minor qualiter probetur læsus.*

2 *Minor debet probare facultates non sufficere ad credita. Et id quomodo. num. 3.*

QVAEST. CXLII.

SEd qualiter probabit minor se læsum? Iac. But. dicit, * ꝙ sufficit, si probet se tm̃ uni obligatũ: q̃a ex obligatione apparet minorẽ læsum, nisi ꝑ aduersariũ probet facultates sufficere ad soluendũ. & istã opi. sequit̃ & tenet expresse Sali. in authẽ. si oẽs. C. si mi. se ab hære. absti. & dicit ipse d. Sali. ꝙ probat̃ ꝑ l. defendente. ff. de autho. tutor. ꝑ quam l. vt ibidem dicit Sali. fortius vr̃, quòd si ex actis in priori iudicio innotescit iudici, ꝙ ipse minor est læsus: q̃a contra eum petitur executio sententiæ: in qua est condemnatus, vt hæres, põt petere se restitui, vt læsus ex aditione, nec expedit aliter probari læsionem: quia per ipsam sentẽtiam, quæ executioni mãdari petit̃, apparet iudici de læsione. Bal. ẽt hanc quæst. mouet, dicens, quòd minor eoipso adiit hæreditatẽ, præsumitur læsus, si aliqua debita sint in hæreditate. Nã eoipso, quòd minor probat debita esse, apparet eũ læsum, postquã obligatus est, nisi per aduersariũ probet̃, quòd facultates sufficiãt. Ista sunt verba Bal. ĩ l. i. C. si mr. se ab hære. absti. sed

2 do. Iac. de Are. * alr̃ dicit, & tenet, uidelicet, ꝙ minor debet ꝓbare tot esse credita hæreditaria, quòd facultates nõ

a sufficiãt. quã opi. seq̃t *a* Cy. ĩ d. auth. si oẽs. Dũ dicit, quòd minor debet probare hæreditatẽ dãnosam. & ista vlt. opi. Iac. de Are. & Cy. fuit seruata ĩ iudicãdo ĩ diffinitione dicti processus castri Rupischinardi. de quo ꝓcessu s̃. prima in ꝓceden. q̃one fit mentio.

3 * Sed qualr̃ probabit ipse minor hæres bona hr̃ditatis ad debita nõ sufficere, cũ ista sit

b negatiua? gl. *b* in l. cũ dẽ lege.

ff.de probatio.dat modũ probãdi. vbi dicit, hæres tm̃ est ĩ hæreditate,& nõ plus. Et qui voluerit dicere, ꝙ plus est ꝓbet. & de hoc est casus notab. in l.fi.§.licentiam.in prin.C. de iure delib. vbi hæres ostendens inuentariũ, dicens,hoc est in hæreditate: creditores aũt & legatarii si uoluerint dicere plus esse in hæreditate, probẽt.quod tene mẽti secundum Bart.& faciũt no.ꝑ eundẽ Bar.in l.fi.C.de reb. credi. & iureiurando.& in l.decem. ff.de verb.obli.

a Sequitur.] *Hanc opinionem ẽt amplectitur do.Alex. in i.parte conſ.21.col.ii. prope fin. in uer. alia ratione uidetur.*

b Glo.] *scilicet prima, et ibi do. Bal. qui dicit eã eße notabilem & menti tenendam.*

SVMMARIVM.

1 *Rescindens et resciſsorium pñt in eodem iudicio intentari.*

2 *Restitutio in integrũ non perpetuatur litis contestatione.*

3 *Sententia in restitutione in inte. quando poſsit ferri sine lit. cõt.*

4 *Procedi poteſt in causa inquiſitionali sine litis conteſt.*

QVAEST. CXLIII.

1 AN prætendens se læsum,posſit * petere se restitui in integrũ & rem vendicare in vno, & eodem iudicio? Cy. mouet istã quæstionem in l. ꝙ tempore. C.de restitu. mino.ibi: secundò quæritur, iuxta hoc & c. arguit pro & contra. Et finaliter distinguit post Dyn. & Pet.prout ibi vr̃. Et circa hã materiam vide glo.in l.ab[...] stibus.§.simpliciter.ff.ex quibus cau. ma. quæ vult q[...] vendicatio non posſit intent[a]ri,nisi restitutione prius c[on]cessa. quod sequi vr̃ Saly. in d.l. quòd tempore. Et hæc locum habent in minore p[e]tente se restitui: vt dicit C[y]. vbi s̃. per not.ĩ l. qui prop[ter] §.item quæritur.ff. de proc[ur]. ita dicit ibi Cy.quam opi. sequitur ibi Bald. Et ideò fu[it] cõclusum in diffinitione p[ro]cessus dictæ causæ s̃. in p[...] den.quæstio.mẽtionate, d[...] bilem Claudiũ Alardi nõ p[o]tuisse cumulare rei vendicationem cũ restitutione in integrũ,in eodẽ iudicio. Et ita ẽt posteà fuit decisum & o[r]natũ in dicta curia parlamenti, M.ccccLxi. & die sexta m[en]sis Februarii in processu existente in manib.Ioã. Gofre[di] secretarii Delph. inter dñum de Aysio agenté,ex vna parte: & dominã Alisiam de alt[a] vsufructuariam terræ & Baroniæ mõtis Mauri, in qu[a] caus[a]

causa fuit admissa prima pars libelli dicti dñi de Aysio, in qua intentabaẽ rescisio transactionis in ipso libello deductæ. Et secunda pars ipsius libelli, ĩ qua petebanẽ certa castra restitui eidẽ dño de Aysio, fuit relicta, donec de meritis dictæ causæ rescisiõis fuerit cognitũ. Crederẽ tñ in bona æquitate, vt circuitus euitetur, ꝙ ita posint simul ĩ eo
a dem iudicio intentari, *a* vbi dñiũ in eodẽ iudicio probaretur, vt volunt Dyn. & Petr. ĩ d.l. quod tpe. in primo membro eorũ distinctionis, quos sequitur Bertrandus Capriolii ĩ d.l. quod tempore. ĩ sua repet. Et hanc partẽ, quòd pñt in eodẽ libello simul ĩtentari, tenet expresse & indistinctè Spe. ĩ ti. de in integ. resti. ĩ §.i. in ver. sed nunquid ĩ eodẽ libello &c. idẽ dicit ipse ĩ a-
b ctione ad exhibendũ. *b* & rei vẽdicatione. de cumulatione actionis scripsi s̃. q. 108. An restitutio in integrũ & rescissoria posint in eodẽ iudicio intentari, uide Pet. Iac. in tit. de in integ. rest. ut posit agi rescisso. & Io. Fab. inst. de act. in §. rursus. Sed an nullitas & ĩ integ. rest. posint in eodẽ iudicio intentari? dic quòd sic, pro quo allegat c. cõstitutus. extrà de in integ. rest. An probatiões factæ ĩ iudicio rescindenti, probent ĩ restitutoria, vide quæ dixi s̃. q. 136. circa mediũ, in ver. prætereà. Et de materia si rescissoria cum rescindente posint in eodẽ iudicio intentari, vide Spe. in ti. de reb. ecc. nõ alie. & ibi Ioã. Andr. in addi. Et circa hanc materiam secundum Pet. Iac. vbi suprà tria sunt notanda, Primũ est, ꝙ rescissoria actione non agitur, nec ipsa locũ seu effectum habet, nisi resti-
c tutione in integ. obtenta. *c* ff. ex quib. cau. maio. l. necnõ. §. exẽplo. & de iureiu. l. nã post
2 eà. §. si minor. Secũdò, * ꝙ ĩ integrum restitutio non perpe-
d tuatur *d* litis contesta. vt C. de tempo. in integ. restitutio.
3 pet. l. fi. * Tertiò, ꝙ sine litis contest. põt procedi & ferri sñia in restitutione ĩ integ. si aduersarius fuerit absens per
e contumaciam *e* in nõ veniendo. arg. ff. de mino. l. in causæ. § in cã. & C. si min. ab hære. se absti. authen. si omnes. Et idem est in causa appellationis, ut C. de temp. appel. l. vlt. §. illud. Et idẽ in priuatis delictis. ff. de pœn. l. absentẽ. Et de modo procedendi contra
4 absentẽ, dixi j. q. 429. * põt ẽt procedi in causa inquisitionali lite non contestata, secũdum Inno. in c. si aduersarius. extrà

extrà de eo, qui mit. in possessio. causa rei seruandæ.

a Intentari.] *Quod simul utrũq; possit peti, uidelicet contractum rescindi & poßeßionẽ rei restitui, uerius est secundũ cõem opi. doct. tenet do. Ioan. Pet. de Ferra. in forma libelli super petitione resti. in integ. in gl. ad dimittendum et relaxandum. et hanc opi. post argumentationẽ ad partem pro et contra factam, amplectitur d. Dyn. insti. de act. i §. rursus in vij. charta. in uer. ulterius quæro an petitio. ibi, ego dico. ubi ipse tradit modũ et formã proponendi utrũque in eo. libel.*

b Ad exhibendũ.] *Hoc est uerũ de cõsuetudine iudiciorum quæ admittit, ut utrumq; in eo. libello intentetur. ut dicit Specu. ij. parte. de actio. seu petitione. ii. col. vi. uer. et not. quòd.*

c Obtenta.] *Ita ẽt uidetur sentire do. Dy. in d. §. rursus. in v. col. in uer. modo restat uidere. et in uer. item quæro an eoipso.*

d Perpetuatur.] *Eo autẽ ipso, ꝙ restitutio in integrum petitur et conceditur, nõ censetur lis contest. in rescissoria ad eã perpetuãdam, secundum do. Cyn. ĩ prin. §. rursus. in alleg. uer. item quæro. an eoipso.*

e Per contumaciam.] *Tene perpetuò menti, ꝙ citra litis contestationẽ peruenitur ad diffinitiuam sñiam parte contumace, ubicunq; illud quod petitur est tale, ad quod nõ põt consuli per missionẽ ex primo uel secundo decreto, secundũ do. Bar. & Bal. in auth. si oẽs. C. si mi. ab hæ. se abs.*

SVMMARIVM.

1 *Tutor testamentarius quo casu debeat priuari relictis per testatorem.*

QVAEST. CXLIIII.

AN autẽ dictus nobilis Ioannes Alamãdi olim tutor dicti nobilis Claudii Alamãdi, & legitarius in testõ, quondã dicti Claudii q. se nõ excusauit a
1 tutela * testamẽtaria, sed ipsam acceptauit & exercuit, et hoc priuari debeat sibi relictis vel donatis. iuxta auth. minoris debitor. C. q. tuto. dari pos. Et licet gl. Cy. & Bar. dicãt ꝙ sic, licet ipse nobilis Ioan-
a nes esset testamentarius, a tamen hoc est uerũ, ubi testator nescivisset eũ esse creditorẽ. Sed quia sciuit eum esse creditorẽ legando ipsi tutori dictũ castrum rupischinardi, sequitur propterea, ꝙ ipse tutor acceptando administrationẽ tutelæ nõ incidit ĩ pœnã. d. auth. minoris ðbitor. ita dicũt & tenẽt ibidẽ Cy. & Bart. & bñ dicũt, cũ fides eius satis approbata fuisse videat̃ ꝑ testõrẽ;

sciens

sciẽs eũ esse creditorẽ. Et ita ẽt fuit determinatũ ĩ diffinitione causæ s. ĩ p̃cedẽti q̃one a mentionatæ.

2 Testamentarius.] *Creditor uel debitor minoris indistinctè vr̃ ĩ testõ dari posse tutor uel curator. qa eius fides approbata est à testõre: ita vr̃ sentire do. Azo. in sum. C. qui da. tu. uel cu. test. pos. uel non in iij. col. uer. itẽ creditor. Sed idẽ do. Azo contrariũ scripsit, ĩ l. pr̃. ff. de proc. et proptereà concordando dicũt et tenent do. Cy. Bar. et Bal. in prædi. auth. minoris. quod si testator sciebat debitũ; tunc cessat prohibitio, sin uerò ignorabat, tunc secus.*

SVMMARIVM.

1 *Donatio facta filio in potestate constituto, contemplatione matrimonii, an ualeat.*

2 *Sponsalitia largitas, quid dicat̃.*

3 *Filius sibi acquirit hodie, ex omni causa aduentitia.*

4 *Dos, & donatio, differunt.*

5 *Pater si quid donet filio, & id tacite, an intelligatur de donatione propter nuptias.*

QVAEST. CXLV.

FVit ẽt alia orta quæstio in decisione processus dicti castri rupischinardi, suprà in quatuor proximè
1 p̃cedẽtibus * quæstionib. mẽtionatis, videlicet si donatio facta p̱ nobilẽ Ioã. Alamandi Alberto eius filio cõtẽplatiõe
a m̃rimonii *a* dicti eius filii, & Ioãnetæ armuetæ ciuis Grat.
b sit & fuerit efficax & valida, *b* dubiũ facit, qa donatio facta per p̃rem filio ĩ p̃tãte cõstituto, obstãte ĩ capacitate filii, regl̃r nõ ualet. l. ii. C. de inoffi. don. l. donationes. C. de dona. inter vir. & vxo. & licet ĩ aliquib. casib. specialib. valeat, enumeratis p̱ gl. in d. l. ii. quã gl. cõiter doc. sequunt̃, & approbãt, tñ iste casus nõ est ĩter dictos casus enumeratus. esto em̃, ꝙ excipiat̃ casus dotis & donationis p̱p̱ nuptias, tñ lõga esse vr̃ dr̃ia inter eos & donationẽ, de qua suprà in themate fit mẽtio. Quia dos nõ residet ĩ p̱sona filię, sed trãsit ĩ maritũ, & occultat̃ unus actus, ut ff. de dona. inter vir. & vxo. l. iii. §. sciẽdũ. Et iõ ualet. ita ponũt Iac. But. & Bal. in d. l. ii. nõ sic est in casu ipso, quia donatio de qua hic agit̃, residet ĩ p̱sona filii, & nõ trãsit ĩ p̱sonã uxoris, & ita vr̃ ꝙ nõ valeat. Est ẽt differentia ĩter istũ casum, de quo hic loquuntur, & donationem p̱p̱
2 nuptias. Pro * quo sciẽdũ est, ꝙ nos habemus sponsalitiam largitatẽ, quæ est qñ sponsus dat sponsæ, uel econtra simpliciter, ut l. cũ te. & aliis pluribus

ribus legibus, ĩ tit. C. de dona. ante nuptias. & donatio propter nuptias. quod idẽ est hodie, ut l. si. eo. tit. & ista donatio p p nuptias est, qñ uir uel alius pro eo ad securitatẽ dotis dat uxori, ut ei optimè sit cõsultũ, quandocunq; soluat matrimonium, iuxta no. per Azo. in sum. dicti tit. in princ. & Host. in sũma. eo. tit. §. qualiter. per discursum totius prĩcipii. & de hac loquitur l. si liberis. cũ legibus sequentibus tituli præallegati. Et idem ẽt si donetur uiro, ut donet uxori ,ppter nuptias, ut in authẽ. ut sponsali. largitas. in prin. coll. ix. & in auth. eo decursũ. indè sumpta, posita C. de dona. ante nup. & iura loquẽtia de dona. propter nuptias itelliguntur & loquũtur de don. propter nup. uidelicet de donati. illa quæ fit uxori, ut supradictũ est: ut C. de coll. l. ut liberis. ibi, nulla discrepatione &c. l. illã. & l. illud. eo. tit. & in auth. de qualitate dotis in prin. col. 7. & de hac ẽt loqtur gl. d. l. & doct. qui illam sequũtur, & quæ ẽt differt à donatione, de qua supra in themate hmõi qõnis fit mẽtio. Quia prima non residet in p sona filii, sed trãsit ĩ eius uxorẽ, & ideò meritò ad ĩstar dotis iudicatur, sed ista donatio, de qua in themate fit mẽtio, residet in persona filii, igitur &c. & sic apparet, q l. Pompo. Philadelphus. C. fami. erc. & l. dedi dotem. ff. de colla. bono. nihil faciunt, quod donatio ista, de qua in themate, ualeat, quia loquũtur in don. ubi est cã dissimilis, ut prædictũ est, sed his non obstantib. dicẽdũ est, donationẽ (de qua suprà ĩ themate fit mẽtio) ualuisse, & fuisse, & esse ualid. & efficacem, licet enim nõ spõsalitia largitas nec donatio propter nuptias, tamẽ donatio inter uiuos facta contemplatione matrimonii p patrẽ in filiũ collata, & quæ facta extitit in cõtractu matrimonii, fuitq; & est pars dicti cõtractus, & confunditur cũ toto ipso contractu dotali, & fingitur esse unus contractus, iuxta no. Bal. in l. ii. & l.
c petẽs. C. de pac. Vnde cũ contractus ipse dotalis ualeat, & acquisitionis difficultate de patre ĩ filiãfamilias sublata, matrimonii fauore, idẽ cẽseri debet de don. facta p patrẽ filio in cohærentiis cõtractus matrimonialis, fauore cõtinui in utroq; casu locũ habẽte, cum ẽt cõtractus retinet naturam iuxta not. in l. ẽt. ff. de iof. test. & l. Marcellus. ff. de don. car. mor. per Bar. per eundẽ in l.

p

post dotē.in primo contrario tertiæ lecturæ.ff.sol.mat.Et p̄sertim cū donatio fuerit conditionata,qa aliàs nobilis Artaudus armueti & dicta Ioāneta eius filia nō cōsensissent dicto matrimonio. & ita ualuit saltē tanquā pactum, ut præfertur,conditionatū, p l. cū donationis. iuncta glo.C. de trans.secundū opi.Placen. quā sequūtur Pet.Cy.& Bal. aliàs si diceretur inefficax,remanerēt decepti dicti pater & filia,& nō esset nec seruaretur æqualitas,ubi ualeret,qđ pater dat ex causa dotis filiæ fauore matrimonii.d.l. Pomponius Philadelphus.ff.famil. ercis.& l.de dedi dotem. ff.de colla.cum simili.& non ualeret ꝙ pater daret filio matrimonii cōtemplatione,quā tñ (ne quid sequatur iniustum). uolūt iura seruari. l. illud.§. ad hæc autē.C.de colla. & l. fin.C.cōmmu.utriusq. iud. p̄sertim in cōtractibus dotalibus:in auth.de æqualita. dotis & donationis propter nuptias. in rubro & nigro.ī prī. col.vii. Præterea generalis cō suetudo & cōmunis obseruātia habet tales donationes in cōtractibus matrimoniorum persæpe fieri,& factos teneri, quæ pro lege debent obseruari,& in hoc attendi, ut tenet & no.Bal.in simili.in l.pactū quod dota.C.de coll. in 2.op. Nec premissis obstant in oppositione allegata, videlicet incapacitas filii &c. qua obstante nō valet donatio inter patrē & filium,vt iuribus supra pro hac parte alleg.Quia ſm iura antiqua quicquid acquirit filius,acquirit patri,vt l.placet.ff.de acq.hær. Et propterea hæredē nō habet rlr, vt l.2.ff.de castr.pec.Tamē in certis casibus ēt de iure antiquo sibi acquirebat, vt in castrensib.& in dote, & in pluribus aliis casib.no.per Bar. in

3 d.l.placet.* hodie tñ ſm iura noua acquirit sibi ex oī cā aduentitiæ,vt l.cum oportet. in prin.C.de bo.quæ lib. Etiā ex profectitia, sicut ob materiā non fictam uel ob cām rōnabilem,ut in auth. ex testa. cū ibi no.per Bar. C.de colla. Et in oīb.præmissis est capax,& habet hæredē.in auth.de hæred.ab intest.ueni.§.si qs igit. & in §. consequens. & § si verò.colla.ix.Et ita indistinctè cessare vr illa incapacitas. de qua supra ita ponit gl. ſm unā opi. in l.ii.C.de inoff. do. Et si nō indistinctè,saltem in hoc casu, de quo agit, cessat contemplatione matrimonii ad instar dotis,per iura suprà alleg.Et qñ dr ꝙ lōga est dr̄ia inter

4 inter dotem & * donatiõe, de qua s̃. in themate fit mentio, q̃a dos trãsit in aliã personã. Respõdeo ꝙ nõ obstãte dicto transitu: est tamen ut dicitur propriũ patrimoniũ mulierũ ut l. deniq;. §. proĩde. ff. de mino. nec ex dicta subtilitate ueritas dilata uel cõfusa est. l. in reb. C. de iur. dot. Et ꝓpterea dicit lex, ꝙ quãuis ĩ bonis mariti dos sit: mulieris tñ est. ita ponit tex. ĩ l. quãuis. ff. de iure
d dot. Et istud operatur *d* fauor matrimonii. cõsimili ergo fauore locũ habẽte ĩ donatione de qua s̃. in themate, consimilis esse debet iuris dispositio, ut iuribus uulgatis. Et cũ dicta donatio ualuerit ꝑ p̃missa nõ licuit dicto patri donatori eã reuocare. l. si quis argentũ §. fi. C. de don. & l. uelles necne. C. de reuo. don. in certis em̃ casib. donatio ualida ĩter uiuos reuocatur. de q̃bus habetur. l. fi. C. de reuo. do. inter quos casus iste, de quo hic agitur, nõ enumerat. Et s̃m s̃. allegata fuit cõclusum & determinatũ per dictos dñ̃os parlamẽti in diffinitione dicti processus castri rupischinardi inter dictas partes.
5 * Sed iuxta præmissa quæro, de alia q. Pater non fecit donationẽ filio in ipso cõtractu matrimonii: sed ꝑ ante cõtractũ contẽplatione matrimonii cũ aliqua muliere cõtrahendi, & nõ exprimit quòd donationẽ faciat propter nuptias, an dicatur ... lis propter nuptias donatio. Credo ꝙ sic, ꝑ l. 2. C. de bon. quæ li. alias tex. est in d. l. ... ibi, de collatione uero dotis uel donationis ante nuptias &c. & l. ut liberis. uer. nulla ... scretione intercedẽte &c. ... de coll. quartus & clarus tex. est in l. fi. C. cõmu. utriusq; iud. ibi, si q̃s etenĩ ꝓ filio ... ante nuptias donationẽ cõ-
e scripserit. gl. *e* id ẽ, per scriptu-
f rã dederit *f* sequitur ul' de-
g rit. gl. g. s. sine scriptura. ... aliqui ĩ iure errãtes uolunt dicere, ꝙ talis donatio patrẽ filio fieri non potuit, ... duntaxat à marito spõsæ ... à patre filio mariti ipsi spõ... iuxta l. ꝙ spõsæ. & l. quum ... testa. & l. fi. C. de dona. ante nuptias. Et talis donatio ẽst iure ualida, ut ꝓbant dicta quatuor iura, sic ẽt tenent gl. Cy. & Bar. in l. 2. C. de inofficio. donati. ẽt cessante quocunque iuramen.

a Cõtẽplatione matrimonii.] *Tu uide de hoc istũ consilio ... duodecimo, ĩcipiẽte, ex facti narratione nu. 1. uer. ad primum dubium. & per totum consi. ...*

b Valida.] *Hm̃oi autem donati... cõtẽplatione matrimonii in filio in pr...*

in poteſtate exiſtēte collata ꝑ diuerſitate tēporis diuerſam ſortitur naturā, pro tēpore enim conſtantis matrimonii cenſenda eſt donatio pp nuptias. et hoc reſpectu ualida eſt ipſa don. pro tpe uerò finiti matrimonii diiudicāda ē donatio ſimplex, et hac ratione nō tenet, ſed morte confirmatur, uel reſpectu Ioānetæ et matrimonii erit donatio ꝑpter nuptias. Reſpectu aūt ipſius Alberti tantū erit omni tempore ſimplex donatio, ita belliſſimè ſentire uidetur do. Oldr. cōſi. cli. incipien. ſi quis uerba donationis &c. enimuero ex his infertur talis reſolutio: uidelicet quòd dicta donatio eſt efficax et ualida, quatenus concernit cōmodum et fauorem dictarum Ioannetæ et matrimonii, in quorū nempe præiudiciū non debet aliquatenus īfrīgi. uerū quidā eorundem commodo et fauore penitus ceſſātibus inquātum reſpicit perſonā tantū prædicti Alber.. prætacta donatio non eſt ualida, niſi morte donantis ea demum confirmetur.

c Vnde cum.] *Donatio īter patrē et filiū an, et quādo ualeat, uide Pau. de Ca. ī cō. 345 ī antiquis.*

d Operatur.] *Tria enim ſunt quæ iſtud operantur, uidelicet, priuilegiū dotis, qa ꝑpriū patrimoniū mulieris et quia dos nō reſidet ī filia. ſed tranſit ad maritum, et acculṫatur unus actus. do. Bal. ī d. l. ii. col. ii. uer. contra primam partem. C. de inoffi. do.*

e Glo.] *Super uerſi. conſcripſerit. quod expo.*

f Sequitur.] *Supple. in litera.*

g Glo.] *Sup. in uer. uel dederit: quod interpretatur.*

SVMMARIVM.

1 *Donatio facta à patre filio in poteſtate conſtituto, an confirmetur iuramento.*

2 *Obligatio requirit duo extrema.*

3 *Pater quantū cōferre poſſit filio.*

QVAEST. CXLVI.

IMo & ſi dicta donatio, ſ. ī præcedēti quæſtione mentiōata, fuiſſet ſimplex donatio, & nō ob cām matrimo-
1 nii, adhuc*ualuiſſet uigore iuramēti in dicta donatione per dictū donatorē præſtiti de nūquàm reuocando, licet facta
2 fuerit inter patrem & filiū a in poteſtate cōſtitutum ſecūdū determinationem recolendæ memoriæ domini Pet. Papæ, patrui mei, prout ī quodā ſuo cōſilio reperio, qa do. Pe. ī. hac materia pro deciſione huius quæſtionis ſic diſtinguit, quia dicit ipſe, aut donatio ꝑceſſit à præcedenti conuentione ſine traditione, aut à præcedēti traditione primo caſu. aut loqmur (dicit ipſe) de obligatiōe naturali, aut de obliga-

ligatione ciuili.de obligatio-
ne naturali certũ est, ꝙ ualet.
quia inter patrẽ & filium po
test consistere naturalis obli-
b gatio. *b* l.frater à fratre.ĩ prĩ.
ff. de condi. inde. & ita pater
erit obligatus filio naturali-
ter. Si uerò de obligatione ci-
uili, & tunc licet ciuilis obli-
gatio nõ possit consistere in-
ter patrẽ & filiũ illa rõne: q̃a
de iure ciuili eadem persona
reputatur. l.fi. in fi. C. de ĩpu.
& aliis substi. hinc ẽt dicitur,
ꝙ pater est caput filii, qui non
dicitur integra persona, iuxta
no. in l. cum non solũ. §. neces
2 sitatẽ. C. de bo. quæ lib.* Et
obligatio est unũ quid, quod
requirit duo extrema, scilicet
extra modũ obligans seu agẽs
& extremum obligatũ seu pa-
tiẽs. Patet, quia nemo sibi ipsi
potest esse obligatus. l. hæres.
à debitore §. ꝙ si stipulator. &
§. seruo tuo. ff. đ fideius. Et cũ
de iure ciuili reputentur una
& eadẽ persona pater & fili⁹:
nõ est ibi nisi unũ extremũ: et
sic ibi non potest cadere obli-
gatio, quæ requirit duo. quod
secus est de iure naturali, q̃a
illo iure nõ erat identitas per
sonarum inter patrẽ & filiũ.
ideò, nõ mirum, si ibi cadat o-
bligatio naturalis, cum sint di-
uersa extrema. & illa ratione
non potest consistere inter pa-

trẽ & filiũ ciuilis obligatio,
quia quicquid quærit filius ꝙ
c q̃rit patri. *c* l. uulgata. *d* Om-
d nia ista sunt introducta p iu-
ciuile, in fauorẽ & priuilegii
patris, scilicet, ꝙ sint eadẽ pe
sona, & pater sit caput filii:
quicq̃d quærit filius, &c. Et
fili⁹ sit necessari⁹ hęres, & .
beat onera hæreditaria, ut
ter sine hærede nõ moriat
Sed q̃ñ aliquis contractu
nullus in fauorem seu pr e
gatiuã alicuius, ita quòd
qua actio nõ oritur, q̃a q
nullũ est, apparere nõ po
l. nã & si sub cõditiõe. ff. d
iusto rupto. & irrito test.
tñ iuramentũ apponatur
tali cõtractu nullo ualida
ex eo oritur actio ẜm glo.
auth. sacramenta puberũ.
si aduer. uẽdi. ubi contra
est nullus, si deficiat dec
tum in fauorem & priui
gium minorum: Certè, si
ponatur iuramẽtũ, ualida
& datur actio ex eo. ut ibi.
go dicamus idẽ in propo f
cũ in fauorem patris sit d
natio nulla, per oppositio
iuramẽti cũ ualidet, q̃a q
potest renuntiare fauori su
iura sunt uulgata. & istud
primum fundamẽtũ dicit
Pet. Papæ. Præterea dicit ip
ꝙ ius ciuile uult seruari iur
mentum & religionem. l. i. C

de sum.trin. & fin. ca. Si ergo vult iuramentū seruari, ergo vult veritatem seruari, quæ est de substantia iuramē ti.c.& si Xps.extrà de iureiu. si ergo vult seruari veritatē: ergo vult tollere fictionem, scilicet, quæ est, ꝙ pater & filius non sunt nisi vna extremitas, in qua non pōt cadere obligatio vt s̄.dixi. Ergo dicamus, ꝙ per appositionem iurī
e cum fictio tollat̄, e ꝙ sint duo extrema pater & filius, etiam de iure ciuili propter iur̄um, quod vult ī ius ciuile seruari, in quo iuramēto nulla fictio cadit. & sic si sint duo extrema de iure ciuili, ergo ibi cadit obligatio ciuilis, & sic pater erit obligatus naturaliter filio: vt s̄.dixi. & ciuiliter ꝓpter iur̄um. Secundo casu, qn̄ donatio procesſit à p̄cedenti traditiōe, & tūc dicit ip̄e do, Pe. Papæ, cū dominia sint de iure gentiū. Sic est, ꝙ licet illa, quę sunt iuregētiū quæsita ꝑ filiū ab extraneo, nō persistāt per momētū f penes filiū
f imò statim faciūt transitū in patrem: tn̄ illa quæ sunt iure gētium quęsita per filiū à patre, in ipso filio permanēt, & in eū incorporant̄. l. frater à fratre §. quæsitū. ff. de cōd. in de. Cū ergo dominia sint iure gētiū, dicamus ipso filio p̄manere & incorporari in eū sibi donata per patrē. & istud est s̄m fundamētū dicti do. Petri. Prætereà dicit ipse do. Pet. donatio fit nudo pacto. l. si qs argentū. §. pe. C. de do. Sed in in nudo pacto tm̄ inest natu-
g ralis obligatio g, quæ consistere potest inter patrē & filiū. l. frater à fratre. ff. de cōdi. inde. unde quod naturaliter agit̄, confirmari debet iuramento, ut plenè ī. dixi q. 190. circa prin. Prætereà & quartò, dicit ipse do. Pe. iuramētū facit de minore maiorem, & tollit obstaculū minoritatis: ut ꝓbat̄ in d. auth. sacramenta. & ibi per doc. dicamus ergo, ꝙ faciat de unitate duo extrema. Prætereà & quintò, dicit ipse, ꝙ illa quæ nō sunt ꝓhibita, p̄nt validari iur̄o, sed donatio inter patrem & filiū nō sunt perpetuo ꝓhibita. qa in certis casib. p̄missa ualet donatio ob merita, donatio ob cām dotis, & donatio pp nuptias, ut suprà dictum est in præcedē. qō. ideò nō est perpetuò prohibita, unde iuramento firmari debet, ut no. in l. non dubiū. C. de leg. & per Dy. in c. nō est obligatoriū. de re iu. li. vi. ita dicit ipse Petrus Papæ.
h Et hāc partem tenet h do. Pe. de Muris, & refert do. Henr. de Bouenco in d. auth. sacra-

menta.in sua repetitione.Licet ipse dominus de Bouenco ibi dicat, ꝙ non cõfirmatur talis donatio iuramento, ut ex ea oriatur actio: licet pater possit cõpelli ad obseruandũ talem donationẽ vigore iuri, iuxta c.cum contingat. extrà de iureiurando. ita dicit ipse ibi. Sed do. Pe. Papæ tenet, ꝙ imò ex tali donatiõe oriat̃ obligatio & actio: vt s̃.dixi.& credo, ꝙ hæc fuit opi.dicti Ia. Balduini in sua repetitiõe dictæ auth.sacramẽta, licet per alias rationes, & ꝓ hac parte allegat ubi s̃.idem do. Ia.Balduini tex.in auth.de immẽsis

3 dona.in prin.col.vii. Vbi * iure nouissimo pr̃ põt conferre donationẽ in unũ ex filiis, dũmodo moderatã donationẽ ĩ eũ conferat, & dũmodo patri remaneat tãtũ, ꝙ alius filius possit excludi à querela. C.đ inoffi.do.l.ii. & ꝙ ista donatio inter patrẽ & filiũ iuramẽto firmet̃, tenet Bal.in l.fi. C. de usucapionib. pro do.& ita fuit determinatum anno M.ccccl xi.đ mẽse Iunii.ĩ reuisione ꝓcessus dicti castri Rapischinardi dicto mẽse diffiniti.

a Inter patrem & filium.] *Vide de hoc scilicet, quod donatio simplex inter patrem & filiũ firmetur iuramento. istum plenè, con si.xx.ĩci.uiso facto, ut poniẽ.nu. 3. versi.et si fortè diceres.et consi. ciiii.inci.ꝑsuppositis.nu. 3. ver sed qd de donatione.et cõs. cc iii.inci.honesta mulier.nume. verf.i.quia dicta donatio.*

b Naturalis obli.] *Cõtrarium sentire do. Bal. in l.si pater.in col.circa prin. C.dè inoffi do. do.Bar.in d.l. frater à fratre. pe.col.ver.vi.quæro.vr̃ uerg opi.authoris, quæ vr̃ probab quia patria potestas est de iu ciuili, vt insti. de patria pote. te.§.ius aũt potestatis.sed ciuilis, vinculũ ciuile, nõ aũ turale põt tollere.§.fi.inst.de agn.tutel.ergo etc. et hãc net expresse do.Bal. in præa l frater à fratre.§.quæsitum do.Io.And.in addi.Spe.in ti. test.in uersi. pone filius fecit addi.quæ incip.ĩ fine.Hubert*

c Quærit patri.] *Hoc intellig iure antiquo, excepto tñ pe castrẽsi, seu quasi: ut inst.p quas personas no.acqui.§. i.et ibi & doc. & de hac materia do.Bar. & Bald.in d.l.frater à fratre. in prin. & per doc. c.i. extrà de pecu. cler. & Specu. de actio. post uer. quòd est filiusfami.*

d L.vul.] *Credo, quòd uoluit lega. præ. §. i. instit. per quas perso. no. acqui. ubi habetur quòd olim quicquid acquirebatur filiusfami. acquirebatur patri, excepta causa castrensi*

q.i

quasi imò verius.l.i. in prin. ff. si a pa.quis ma.fue.

e Fictio tollat.] *Vide de hoc istū consi.xxxi. incip. in Iesu Christi nomine amen.nu.3.solu. primi dubii.uer item licet donatio.*

f Per momentum.] *Vs in l.placet.ff de acqui.hæredi.*

g Naturali obligat.] *De hac naturali obligatione plenè & de illius effectu loquitur iste, consi. xii.inci.ex facti narratione.nu. 4.ver. præterea & si dicta conuentio uolu.i.*

h Tenet.] *Hanc in partem inclinare videtur do.Io.And. qui dicit contractum patris cum filio in potestate initum firmari iuramento: vt in additio.Spe.ti.de test.uer.pone quòd filius.in addi.incipi.in fin. Hubertus de Bobio.ibi: quæ dicit etc. iuncto ibi iuret. Et expreße istud firmat p pulchra media dominus Bal. in l.iii.col.ii.ver.sed quid si fuit.C. de usuca. pro dona. Et quòd iuramentum ualidet contractum inter patrem & filium, qui aliàs non ualeret. videtur text. in c. quanuis.de pac.in vi.& in c.cū contingat.in fine.extra de iureiuran. Et facit quia in prohibitis fauore personæ iuramentum illius, cuius fauorem respicit: facit ualere quod non valebat, vt dicit do.Io. And in regula non est obligatorium.in prin.de reg. iur.lib.vi.*

SVMMARIVM.

1 *Donatio facta filio, redeat ne ad patrem eo mortuo.*

2 *Quæsita per filiū, patri non quæruntur eo mortuo.*

3 *Verba in donatione apposita, ad habēdū, tenendū, possidēdum, permutandum, quid operētur.*

QVAEST. CXLVII.

Sed iuxta præmissa quæro, si mortuo dicto Alberto Alamandi donatario, superstite dicto Io. Alamādi eius patre & donatore bona donata ad ipsū Io. Alamandi patrem donātem redierint, uel an transierint ad dictū Claudiū filiū, & hære-
a dē dicti Alberti donatarii, *a* dubiū facit, quia sicut soluto matrimonio patre dotāte superstite dos ad ipsū redit: ut l.
b vulgata, dos à patre ꝓfecta. *b* ita donatio pp nuptias redit ad donātem, in qua dos & donatio propter nuptias ęquiparātur, ut l.cū multæ.C.de do. ante nuptias.facit l.si liberis. cū ibi no. p gl.& ī auth.dos da
1 ta.co.ti.* Et pariter dicēdū uidetur ī donatione, de qua agitur. facta dicto Alberto, ut soluto matrimonio ꝑ mortē dicti Alberti donatio ipsa redierit ad eius patrē donātem: attento

tento præſertim, ꝙ potiſsima ratio, propter quã dicitur donatio ipſa valere, eſt argumẽtum iurium de dote loquentiũ propter quæ iura s̃. allegata ã paritate rationis, dicitur ipſa donatio ualere contemplatione matrimonii, non ergo maioris efficaciæ debet eſſe dicta donatio, quã dotis cõſtitutio, nec tacitum q̃ expreſſum ſit, ꝙ ſoluto matrimonio redierit ad patrem donãtem, ſicut dos redit de iure ad patrẽ dotantẽ. Præterea de hoc, quod donatio de qua agiẽ, redierit ad patrẽ, vr̃ caſus in l. ii. C. de bo. quæ li. His tñ non obſtantib. dicendũ eſt donationẽ prædictã de qua hic agitur, ſeu eiuſdẽ ipſi Alberto Alamãdi cõpetẽs p eius mortẽ in dictũ Claudiũ eius filiũ & hæredẽ trãſiſſe, quia poſtq̃ dicta donatio fuit ualidata & efficax, p ea, quæ s̃. dicta ſunt, ipſo altero decedẽte trãſierũt in dictũ Claudiũ eius filiũ &
2 hæredem.* Quia ſm iura authẽticorũ iſtud eſt hodie expeditum, ꝙ ea, quæ perueniũt ad filiũ, patri nõ quærunẽ, ſed trãſeunt ad deſcẽdẽtes ipſius filii. in auth. de hære. ab inteſta. §. i. col. ix. & in authen. in ſucceſsione. C. de ſuis & legi. hæredi. quæ ad hmõi declarationẽ fuit facta ac edita. Ideò

moriente filiofamiliàs patre & nepote ſuperſtitib. relictis nepos præferẽ patri: ut ibidẽ hr̃. & eſt ratio, quia prima ci ſucceſsionis eſt deſcẽdentiũ. Secunda aſcendentiũ. Tertia collateraliũ, licet nepos non ſit ſuus reſpectu filii patris ſui p̃defuncti, cũ ĩ eius poteſtate non exiſtat, in §. ſui. inſti. de hæred. quali. & diffe. & inſti. de pa. po. in §. i. nec ibi diſtinguiẽ in qua ętate triũ vel quatuor aut pluriũ annorum talis filiusfa. vel nepos decedat ideò nec nos diſtinguere debemus. l. pſpexit. ff. qui & à quibus manu. li. non ſunt. Et iſtã
c cõcluſionẽ ponit gl. c in d. authẽ.
d d ĩ prin. ibi e dũ dr̃, & h
e no. hic &c. Præterea, qñ filia de conſenſu patris ſtipulatur dotẽ ſibi reddi & ſuis liberis aut ipſe pater nomine filiæ ſtipulatur ipſi filiæ reſtitui, & ſuis liberis: tunc ſoluto matrimonio ipſa dos redit ad patrẽ dotantẽ, ſed trãſit ad filiam ſi viuat, ut l. ſi cũ dotẽ. in prin. & l. poſt dotẽ. ff. ſol. matr. & no. Bald. in l. quæ dotis. in l. Gaius. ff. ſol. matr. Et ſic mortua deuoluiẽ ad eius liberos tanquã hæredes, ut eſt tex. in l. inter ſocerũ. §. cũ inter. ff. de pact. dota. vbi in caſu omiſſo, & nõ cõprehenſo in ſtipulatione facta per patrẽ de dote ſibi

sibi restituenda, donare uidetur ipsi filiæ & ipsius solius ẽ actio, ut l. cũ dotẽ. in prin. ff. solu. matri. & trãsit ad eius liberos, tanquã hæredes ipsius filiæ. & ita intelligit dictũ §. Bar. insequẽdo Odof. & Iac. de Bello visu in p̃dicta l. post dotẽ. ĩ ver. quartò quæro. vbi dicit, ꝙ qñ dos ex donatione tacita vł expressa acquiritur filiæ, ita ꝙ pater nihil habet ĩ ea facere, trãsit ad filios & hæredes filiæ. Secus, si non donauit tacitè vł expresse, vt notatur ibi. Vñ cũ voluerit ipẽ donator bona donata, de quib. agiẽ, virtute ipsius donatiõis dicto Alb. eius filio pertinere nedũ constãte matrimonio, sed ẽt dissoluto, ut patet primò ꝑ illa verba in dicta donatiõe apposita, dedit dicto Alb. suo filio p̃nti, stipulãti, & recipiẽti donatiõe apposita, pura, simplici, & irreuocabili. quæ dr̃ inter uiuos sine spe decætero reuocãda &c. Si enim non duraret nisi cõstãte matrimonio & ꝑ dissolutionẽ eiusdẽ censeret̃ esse reuocata, & finita nõ esset perpetua & irreuocabilis, qualẽ tñ esse voluit ipse donator. Itẽ per uerba illa rũ clausularũ saluo & retẽto &c. Et saluis retẽtis &c. prædictas. n. retentiones faciẽdo reliqua oĩa in ipsa donatione cõprehẽdi uoluit, & nihil vlterius reseruari, imò & reseruatiões, si quæ aliæ đ iure cõi essent, ꝑ hæc viderent̃ esse sublatæ. C. de pac. conuen. l. fi. in auth. de non alie. §. ut aũt. col. ii. & l. quęsitũ. §. idẽ respõdit. ff. de fundo instru. l. cũ p̃tor. ff. de iudi. & l. i. in fi. cum ibi no. in ñ. magnæ gl. ff. de re iu.

3 * Itẽ per illa verba, ad habendũ, tenẽdũ, possidendũ, ꝑmutãdũ: ut in quẽcunque voluerit transferendum in testamento, uel extra &c. Per quæ manifestè apparet, quod uolũtas & in testamento ipsius patris donatoris fuit, ꝙ tã cõstãte matrimonio q̃ dissoluto ualeret dicta donatio, qa si fuisset intẽtio, quòd soluto matrimonio ẽt per mortẽ dicti Alberti eius filii dicta donatio rediisset ad ipsum patrẽ, nõ ẽ uerisimile, quòd ei dedisset potestatẽ alienandi bona donata, & ea in quencunque trãsferendi, prout fecit. Postquã ergo apparet ex p̃missis, dictũ patrem uoluisse & fuisse intentiõis, ꝙ dicta bona donata pertinerent dicto eius filio absque limitatione tp̃is, & ꝙ donatio ipsa esset perpetua & irreuocabilis &c. dicẽdum est per mortem dicti Alberti filii bona ipsa non rediisse ad dictũ eius patrẽ: sed trãsiuisse

ad dictū Claudiū filiū & hæredem dicti Alberti. Sicut & dos in casu simili transit ad liberos & ad hæredes filiæ & nō redit ad patrē dotātē, per ea, quæ suprà dixi. Ex his patet respōsio ad rationes & iura in oppositū allegata. Quia illud quod dicit, ꝙ dos & donatio ꝓpter nuptias æquiparant: & sicut dos ad dotanté, ita & donatio ad donātē redire debet &c. habet locū, quādo non apparet patrē dotātē vel donātē uoluisse, ꝙ dos uel donatio, perpetuò, nedū constante matrimonio, sed etiam dissoluto pertineret filię vel filio. secus, si de hoc appareat per ea, quæ suprà dicta sunt. unde cū in casu isto, de quo hic agit, de hoc appareat &c.

f Et hāc opi. f etiā tenui dū practicabā ut patet, ī quodā meo cōsilio incip. tribus satis &c. super processu castri morgiarū facto. pariter ēt nō obstat. l. ii. C. de bo. quæ li. qa loquitur in casu, vbi nō apparebat, quod pater uoluisse dotē uel donationē propter nuptias filio vel filiæ pertinere omni tpe ēt matrimonio dissoluto. Et ita ſm hanc conclusionē fuit determinatum per dños meos in diffinitione dicti processus castri Rupischinardi.

a Dicti Alber. donatarii.] *Vide istū cons. 12. inci. ex facti narratione. nu. 6. uer. ad iii. uero dubium. uolum. i.*

b L. dos a patre profecta.] *C. solu. mat. et ibi gl. et doc. et de hoc plenè p d. Bar. in l. post dotē. vii. q. uer. v. quæro ff. eo. ti. sol. mat. Unde quod dicta illa l. dos à patre intelligitur si filius, aut filia decedant sine liberis secundū op. Marti quā ibidem gl. recitat: dicit eā teneri de consuetudine. Et sic qō præsens nō habet difficultatē, quia satis sustineri quòd Claudius filius Alberti donatarii succedit in dicta donatione, per d. l. dos à patre. C. sol. mat. Et sic pōt dici domi. auditori huius libri, qd nodū ī scirpo.*

c Glo.] *In uersi. si quis igitur.*

d In dicta auth.] *Scilicet de hæredi. ab intesta venien.*

e Ibi.] *Supple in gl.*

f Opinionem.] *Hæc videtur contra, per ea quæ leguntur et notantur in ipsa auth. de hæred. ab intesta. ueni. col. ix. iūctis his, quæ scribuntur per do. Bart. in d. l. post dotē. in vi. col. in iiii q.*

SVMMARIVM.

1 *Castrum an possit vel venditam ne uendicari, vel agi cōfessoria*

QVAEST. CXLVIII.

IN ꝓcessu existēte in manibus Petri de Bolisco, secretarii curiæ parlamenti, ſ diffinito ꝑ dictā curiā die decim-

cimasexta mensis Februarii, M.ccccl viii. inter Reueré. in Xpo patrē dñm, d. epm sancti Pauli tricastrinæ diœcesis, ad cām castri de balmis, agenté ex una parte, & nobilem Ga brielē de Berniciis dñm đ tar gēs, se defendenté ex alia, fue rūt factæ xxii. decis. in iure ꝓ ximè sequētes in camera con silii, ī qua erāt undecim tā do ctores, q̃ licentiati, uidelicet dñi Ioan. Bauilli p̃sidés, V. I. D. Ma. Thomassini in legib. li cētia. miles Guliel. guillionis, decretorū doct. Ioā. de sancto Germano leg. doctor, aduoca tus fiscalis. Ioā. de sancto Ger mano in legib. licētia. præposi tus ecclesiæ S. Andreæ Gratio nop. Ioā. Vileta legū doctor. Pet. Anselmi. Ioā. moteti. Frā ciscus Chāterelli. Ant. Vale- rii legū doctores. & ego Gui- do Papæ. Licet aliq fuerint in contraria opinione: at tñ ma
1 ior pars ita cōclusit.* Primò, nāque fuit quæsitū, an dictus dñs eps petédo dictū castrum de balmis, potuerit intentare prout intétauit rei vēdicatio nē, vel an debuerit intentare confessoriā prætextu iuriū in corporaliū dicti castri, cū pe- tat ipsum castrū cum iurib. & pertinentiis, q̃ pertinétię, uidelicet iurisdictio, pul uera giū, ius pasqueirādi, & simi- lia sint incorporalia. Istā qō- né mouet do. Inno. q ponit exéplū qñ petitur ciuitas, ca strū, vel villa, an cōpetat rei vēdicatio. Et post multa con cludit, quòd hoc casu potuit intentari rei uendicatio, cùm ipse dñs eps prætēdat dñium dicti castri sibi insolidū perti nere, pro quo allegat ipse in ar. l. ii. C. de fundis limitro. & l. ii. C. de bonis uacantib. Se- cus aūt dicit ipse dñs Inn. Si dictus dñs episcopus prætēde ret tātūmodo in dicto castro sibi pertinere aliquod ius, ui-
a delicet iurisdictioné *a*, vel ali quod ius incorporale, nā tūc eo casu nō competeret rei vē dicatio, sed confessoria. qūia rei vēdicatio nō cōpetit pro
b re incorporali *b*, ut uidetur uelle glo. in c. pastoralis. su- per uerbo uendicare. extrà de causa possessionis & proprie- ta. ita dicit ipse dominus Inn. qué sequitur dominus Ant. de But. in c. cum uenerabilis extra de religios. domi. Ita e- tiam dicit Io. Fab. instit. de a- ctioni. ĵ. §. prçiudiciales. ī viii col. ver. satis vidimus. đ actio nib. quæ competūt &c. & in §. omnium, e. ti. in x. co. & ibi latè de hoc. Et ita fuit conclu sum inter dictos dominos, ne mine discrepante.

a Iurisdictioné.] *Vide super hoc*

do.Bal.in l.i.vlti.col.uersi. quaeritur. utrum.ff.si cer.pet.

b Rei vēdi. ꝓ re incorporali.] *Hoc autē uerum est, ꝙ actio rei uēdicationis nō datur ad incorporalia. hac limitatione tñ adhibita: videlicet, nisi incorporalia ueniant acceßoriè ad rē corporalē: ut dicit do. Alex. in addi. ad Bar. in l.uendicatio ff. de rei vē. alle. ad hoc l.i.§.i. & §. si fundus.ff. de ui et ui arma. ubi licet interdictū. unde ui. nō detr ad mobilia principaliter, tñ datr in cōsequētia, qñ accedunt rei immobili. et ita dicit tenere in no. per ibi no. ī c. examinata. extra ꝺ iu.*

SVMMARIVM.

1 *Res ecclesiæ ut alienentur, quid requiratur.*

QVAEST. CXLIX.

1 Secunda cōclusio in dicto processu castri * de balmis fuit ista, ꝙ ꝓ forma
2 alienatiōis rerū ecclesiæ *a* nō requiritur forma requisita & data in authē. hoc ius porrectū. C. de sac. sanc. ecc. ita tenent Cy. Bar. & Bal. & Ang. in d. authen. hoc ius. idē tenēt gl. & Inn. in c. dudū. de re. eccle. nō alie. lib. vi. & Host. Io. An. Heuri. Bohic. & Anto. de But. in c. nulli. de re. eccle. nō
b alie. Sed sufficit solēnitas *b* & forma data ī summa. xii. q. ii. in c. sine exceptione. eadē cau sa & q. & in c. dudū. de re. eccle. nō alie. quæ forma est ꝙ alienetr cū tractatu ꝑcedē & de consensu capituli, & non dr requiri cōcessum Archiepiscopi. licet Bal. & Angel. in d. auth. hoc ius. dicat illud requiri. idē dicit gl. in verbo, defensore. in c. de reb. ecc. nō alie. lib. vi. ꝙ requiratur cōsensus Archiepiscopi qñ episcopi vel archiepiscopi alienant. An autem requiratur in alienatione facta ꝑ ep. authoritas Archiepiscopi & eius cōsensus: Io. An. in d. c. de reb. ecc. nō alie. lib. vi. remittit ad ea, q̄ notauit de his q̄ fiunt à ꝑlato sine consen. ca. & ibi cōcludit, ꝙ si epus iurauit nō alienare, sine consensu Papæ vel Archiepiscopi requiritur cōsensus Archiepiscopi, aliter nō valeret alienatio. Aut non iurauit, & nō requiritur consensus nec authoritas Archiepiscopi, nec Papæ, cū hoc iure cautū nō reperiatr. ita ibi concludit, & ibi sequitur Inn. & Host. in c. i. de his, quæ fiunt à prælatis sine consensu ca. Idem Henr. Bohic. in c. irrita. eo. tit. idē ibidē tenet do. Cardi. flor. referendo ibi ita tenere Archid. idē tenet & cōcludit Ant. de But. ī c. i. de his, q̄ fi. à ꝑla.

Idem tenet Inno, quē sequit Do. de sancto Gemi. in c. i. de re. ecc. nō alie. ita cōcluserunt dicti dñi doctor. in decisione dicti processus existentes, licet do. Io. de Imo. dicat, quod tutius esset requirere cōsensum Papæ, vel Archiepiscopi propter opiniones euitandas. in c. i. de his, quæ fiunt à prælat. sine cōsensu cap. Sed quæ solennitas sit seruāda in alienatione rei fiscalis: vide gl. in l. i. c C. de fide instr. & iure hastæ fisc. lib. x. Sed q̄ solēnitas requirit, d qn̄ vendit res priuati pro debito fiscali. no. in l. si quos. C. de rescin. vēn.

a Rerum ecclesiæ.] *De materia alienationis rerum ecclesiæ, de qua in hac q. cum decem seq. & q. 594. tangit. uide in decis. tho. quæst. 97.*

b Sufficit solennitas.] *Et quod hodie in alienatione rei ecclesiæ sufficit cōsensus epi & capituli. tenet do. Gof. in summa de re. eccle nō alie. i. col. uer. prohibenť. Et ibi subiūgit quod si res modica sit et necessitas magna, nō requiritur cōsensus capituli. alle. xii. q. ii. terrulas. Et quæ nā sint causæ, propter quas de iure res ecclesiæ pnt alienari: ponit ubi suprà do. Gof. dicens quatuor eße causas, ad quas ferè oēs aliæ reducuntur. uidelicet cā necessitatis: ut cū debitū urget. cā pietatis, ut pro redēptione captiuorū uel alimoniis pauperū. cā utilitatis, ut in c. sine exceptione. xii. q. ii. cā incōmoditatis uel minoris utilitatis: ut in d. c. terrulas. et de hoc quod p̄dixi, uide do. Inn. i c. fi. de re. eccle. alie. uel non.*

c L. i.] *Et ibi do. Bar.*

d Requiritur.] *Vide glo. i. in l. si minori. C. de iure fisc. lib. x.*

SVMMARIVM.

1 *Præscriptio cōtra ecclesiā an incipiat currere à tēpore Prælati malè alienantis. uide & num. 2.*

QVAEST. CL.

TErtia conclusio fuit in dicto pcessu castri de balmis, quod p̄scriptio a

1 * contra ecclesiam nō incipit currere à tpe p̄lati malè alienantis: sed à tpe eius successoris: & subducitur tēpus quo vixit p̄latus malè alienans, p tex. in c. si sacerdos. xvi. q. iii. & ita tenent Inno. in c. cum ex literis. in prin. de restit. in integ. & gl. in fi. in c. i. de resti. in integ. & vr̄ sentire Ioā. Fab. in l. fi. C. in qui. cau. ĩ integ. resti. nō est necessaria. ĩ fi.

2 * Notāter loquor de prælato male alienante, quia si prælatus aliquid alienauerit, quod potuerit de iure alienari, & cū solēnitate ad hoc requisita, de

ta,đ qua s̃.dixi q.149.tũc curret p̃scriptio de tẽpore præallegati alienãtis. vt volũt doc. in locis prælle. ita concluserunt dicti dñi doc. ibi p̃ntes.

a Præscriptio.] *Quod contra ecclesiam. nam currit præscriptio uiuente prælato in bonis alienatis: tenet do.Bal.in l.i.C.de bonis mater.i.col. circa princ. uersi.in tex.ibi, nullam præscriptionem.*

SVMMARIVM.

1 *Res ecclesiæ an præsumatur alienatæ in utilitatem.*

QVAEST. CLI.

Quarta cõclusio fuit in dicto processu castri de balmis, ꝙ licet in instr̃o dicat̃ & narret̃
a ꝙ sit factũ cã vtilitatis *a* * ec-
1 clesiæ, quod tñ non præsumi-
b tur, nisi aliter probet̃. *b* tex. est in l.i. iũcta gl. & ita ibi tenet Dominicus de sancto Geminiano de re.eccle. nõ alie. lib.vi. licet contrarium voluerit sentire gl.Inn.Host.Card. floren.iii.q.i.in c. ea noscitur. de his quæ fiunt à prælato sine consensu capit. vbi dicit ipse do.Cardi.floren. ꝙ quando Abbas præsentat aliqué, licet non dicat ꝙ præsentat de consensu capituli, præsumitur consensus capituli interuenisse: cũ de iure interuenire debeat: de quo ibi per eum. ita ẽt dicit do. Anto.de Butr. maximè, quando instrumentũ facit pro eo, qui est in possessione non recenti, sed longinqua: in d.c. ea noscitur de his quæ fiunt à prælato.

a Vtilitatis.] *Vbi enim est forma seruata, & decretum superioris interpositum, semper præsumitur factũ pro utilitate ecclesiæ, dicit do.Bal.in c.i.in uer. quæ [illegible] tur, qui feu.da.pos.in usi.feu.*

b Nisi aliter probetur.] *Probabiliter bene facit, quod dicit do.Bal. in l.si forte.uer.ult.ibi, ego dico melius ibi. & hoc dixi, ubi dicit, quod si in instrumento uenditionis factæ à capitulo, aliquius ecclesię continẽtur, præcedentibus legitimis tractatibus [illegible] Ista uerba inter easdem personas non probant, sed forte [illegible] eßet dicendũ, si specificaretur et qualis utilitas ecclesiæ [illegible] uenisset. arg. eorũ, quæ dicit Bal.in auth. unde si pares. [illegible] prin. uer. debet tñ. ibi, ergo quando pater. C. de inoffic. testa.*

SVMMARIVM.

1 *Tempus, quo ecclesia fuit in commendã conceßa, an debeat deduci de præscriptione.*

2 *Ecclesia concessa in commendam an dicatur uacare.*

3 *Depositum quo casu non debeat reddi.*

QVAEST.

QVAEST. CLII.

1 QVinta cōclusio, ꝙ de tēpore præscriptiōis nō subducit̄ tēpus,* quo ecclesia data fuit ĩ cōmēdam, quia tunc non dicit̄ uacar̄. a c.nemo. & ibi gl. de elec. lib.6. & Archi. Io.Mo. & Dominicus de sancto Geminiano. qa illo mō hēt legitimū defensorē. & ē canonicus titulus datio in cōmēdā, de quo in c.dudū. ii. de elec. & in c.q plures. 21.q.1. & p Inn. & doc. in c.si constiterit. de accusati. maximè p do. Car. flo. q oēs concludunt, ꝙ dr̄ canonicus titulus, & facit fructus suos. 2 nec* tūc dicit̄ uacare ecclesia. nec obstat. cap.i. de deposito qa ibi dicit̄ ꝙ canonici & ecclesia nō tenētur de deposito, ex eo, ꝙ pecunia nō fuit commēdata, id est in depositū tradita ecclesiæ., sed uiro belial, de quo nō tenet̄ ecclesia, & sic nihil facit ad factū. 3 nec * pariter obstat tex. in c.ne quis arbitret̄. ubi dr̄, ꝙ si tu mihi in cōmēdā, id est, ĩ depositū tradideris gladiū tuū, & post efficiaris furiosus, ꝙ tibi reddere nō debeo. Nō obstat pariter c.i. iūcta gl. fi. de præscrip. qa ibi loquit̄, qñ prælatus est hæreticus, tunc contra ecclesiam non currit præscriptio, quia tunc dicitur quasi uacare, nec est legitimus prælatus & sponsus. Sed quando datur in commendā, commēdatarius est bene legitimus p̄latus, ut prædixi supra, & sic non obstat.

a Vacare.] *Ecclesia commendata, censetur uacare de iure, non aūt de facto. ita uidetur sentire do. Archid. in c. qui plures. xxi. q.i. Et facit, quia cōmendatarius nō hēt ius in ecclesia secundum do. Inn. in c. dudū. iii. col. i. in gl. sua super uer. concessionem. extra de elect. potest tamen sumere alimēta, ut dicit do. Arch. ĩ d. c. qui plures, et in c. nemo. i. col. in uer. cōmēdare. de elect. li. vi. Et sic ur̄ ꝙ ecclesia cōmēdata sublata cōmenda remaneret uacans in curia Roma. facit quod no. Arc. in c. is cui. circa prin. ibi, et quia Papa eo tit. li. vi. Sed et fortè uerius uidetur ꝙ cōmendatarius fructus suos faciat, & ecclesia cōmendata, non dicatur uacare: quia commenda est canonicus titulus. secūdū gl. & do. Arch. & Io. An. et Pet. de Anch in d c. nemo & do. Card. in cle. fi. pen. col. xii. q. de procu. Item quia cōmēda habet quandā attinentiā uel affinitatē cum prælatura: licet non sit prælatura per quam ecclesia non dicitur uacare, in qua dictum est, habetur titulus commendæ, quia titulus est*

est cãtus ad acqsitionẽ fructuũ. ita sentit do Io. And. ĩ præall. c. nemo. in iii glo. commendare. et ibidem post eum d. Pe. de Anch. in uer. quæro. & pro hoc aliqui allegant Lap. in additio. ad Fe. in tracta. permu. quæstio. xv.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus rem repertam in mensa ecclesia, non potest alienare inconsulto Papa.*

QVAEST. CLIII.

1 SExta cõclusio* ꝙ prælatus eps, uel alius qcũq; sit, nõ potest rem ecclesiæ & mensæ episcopalis non solitã infeudari, de nouo ĩfeu-
a dare *a* in cõsulto Romano põtifice, obstante iuraméto præstito per eos de non infeudando Romano põtifice incõsulto. ꝑ c. ut sup. de reb. eccl. nõ alie. & c. ii. de feudis. & per text. in c. i. & ibi glo. fin. q feudum dare non poss. in usibus feudorum. per tex. in c. i. episcopũ uel abbatem feudũ dare nõ posse. & in c. i. de clerico qui inuestiturã facit. & ista est uera conclusio, quã tenet glo. iuris canonici pariter & ciuilis ĩ locis ꝑall. Host. Inn. Hér. Bohic. & Io. An. Card. flo. Inno. Ant. de Butr. & oẽs doct. in d. c. ii. de feu. Bar. Bal. Ang. & Sal. ĩ auth. quas actio. & in auth. si quas ruinas. C. de sac. sã. eccl. & And. d Ysern. & Iaco. de Aluar. in feud. in ca. præallegatis. Sed si prælat
b non iurauerit *b* non infeudare inconsulto Romano pontifice, non requiritur eo casu authoritas papæ, ut dixi supra q. 149. & ita fuit conclusum in diffinitione dicti processus castri de balmis, in processu non reperitur quod dominus episcopus Deodatus infeudans iurauerit nõ infeudare rẽ ecclesiæ inconsulto Romano pontifice, nec quod aliud iuramentũ præstiterit.

a Infeudare.] *Clericus seu prælatus non põt infeudare ea bona, quæ tpe sui ingressus reperit incorporata in ecclesiæ potestatem mẽsam solita ĩfeudari, ut dicit do. Ia. de Aluaro. ĩ c. viiĩ prin. iii. colu. uersi. quæro. cum gl. ex quib. infertur. de his qui feudare non possunt. in usi feud.*

b Iurauerit.] *Omnes autem except, & qui aliquod beneficiũ aliquẽ gradum à Papa recipiunt tenentur iurare de non alienando rei ecclesiæ, Romano põtifice inconsulto, ut dicit do. Bal. in d. c. in prin. iii. col. uer. quæro quæ, de his, qui feud. alie. nõ pos. et in uerbo sacramento. in præall. c. super. de reb. ecclesiæ alienan. uel nõ. Si tñ non iurarunt et alienauerunt rem ecclesiæ,*

alienatio seu infeudatio, dummodo neccessaria in alienationem rei ecclesiasticæ adhibeatur. de q bus in ca.i. dominus Pe. de An. de reb.eccle.nõ alienan.lib.vi. et ita notãdo sentire nr̃ do.Bal ĩ c.i. in uer.no.qđ archiepiscopus. ibi, cum omnes episcopi. de cle.qui in a uesti.fac.in usib.feud.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus quo casu rem ecclesiæ infeudare possit, & quo non.*
2 *Bona quando dicantur applicata mensæ ecclesiæ. & nu.* [illegible]
3 *Mensa ecclesiæ, quid dicatur.*

QVAEST. CLIIII.

SEptima conclusio, quòd licet res* ecclesiæ solita ĩ feudari, posit per p̄latũ, 1 si aperiatur feudum incõsulto Romano pontifice debitis solennitatibus requisitis rem infeudare, per iura prædicta. tñ si aperiatur feudũ, & p̄latꝰ dictũ feudum apertum & solitũ ĩfeudari nõ infeudet: sed recipiat fructus. & successor p̄latus reperiat illud feudum inter bona mensæ, nõ poterit incõsulto Romano pontifice ĩfeudare, si tenuerit per annũ inter bona mensæ suæ, & non infeudauerit. ita tenet Archi. in ca.i.xxxv.quæst.viii. Bart. uero ĩ l. si uacãtia. C. de bon. 2 uacan.li.x. dicit, ꝙ tunc* dicã tur applicata mẽsæ, & esse de mensa: qñ per officiales ad hoc deputatos descripta sunt in libro aliorũ bonorum mẽsæ, uel qñ prælatus hoc declarauerit. gl. uerò, in cle.i. de excessib.prælato. in uerbo, mensam. post Inno. in c.ut sup. a de rebus eccl.alie.uel non. dicentis, quòd bona intelligun tur de mensa, qñ percipit episcopus nõ solum directũ dominium, sed ẽt utile. & tũc infeudari non potest: secus qñ solum percipit dominiũ directũ. Sed dominus Cardi. floren. dicit in c.2. ex̃ de feudis, quòd si per annum prælatus tenuerit feudum apertum in mensa sua, quod desinit esse feudũ, solitum infeudari, & amplius non poterit incõsulto Romano põtifice, qa post quàm tenuit ꝑ annũ, satis uidetur innuere quòd uoluerit applicare mensę suæ, nisi ex alia cã distulerit ĩfeudare, de qua appareat, puta ut posset reperire bonum uasallum ꝓpitium ecclesiæ. Et de hoc ꝓtestetur, quod licet teneat & non infeudet ĩfra annum, est tamen deliberatus infeudare: dummodo inueniat uasallũ propitium. gl. etiam in c. qui feu.dare possunt. hoc idem sentit, uidelicet, quòd prælatus bona eccle. siue quæ reperit tem-

tempore sui ingressus de mẽ
sa eccle. licet aliàs sint solita
infeudari, non posit infeuda
re, nisi dũtaxat bona solita ĩ
feudari, q̃ tpe suo aperiunt.
Sed illa gl. cõmuniter repro-
bat, p c.i. in fi. de clerico, q iue
stiturã facit: ubi dicitur, ꝙ ar
chiepiscopus Mediolaneñ. id
quod tpe sui ĩgressus reperit
in ecclesia nõ infeudatũ, non
põt infeudare, licet sit solitũ ĩ
feudari. Alii uerò episcopi ea
q̃ sũt solita ĩfeudari, licet tpe
eorũ ĩgressus reperiant in bo
nis ecclesiæ, si sint solita infeu
dari, põt ifeudare. & hoc ibi
b dẽ tenet Bal. *b* dicens ad hoc
ut posit nõ infeudare, requi-
ritur ꝙ probaret incorpora-
tio facta mensæ ecclesiæ ſm
c ea quæ dicit Bar. in l.i. *c* C. de
bon. uac. li. x. & ſm Bald. ibi
dem. hoc quasi uidet sentire
Inn. in c. ut super. de reb. eccl.
nõ alie. & gl. post eum in c. ec
clesia frequens in uer. ad mẽ
sam. ex̃ de exces. præla. ubi di
3 cunt, ꝙ * bona intelliguntur
de mẽsa, qñ eps percipit uti-
le & directum dominiũ. Sed
dictus dominus eps Deoda-
tus, qui dictũ castrũ de bal-
mis infeudauit bastardo de
queralio percipiebat directũ
& utile dominiũ dicti castri
de balmis, tempore dictæ in-
feudationis, ergo intelligitur

de mensa. do. Iac. de Aluaro-
tis uerò, ĩ c. qui feudum dare
possunt. tenet idẽ quod Bal.
uidelicet ꝙ licet prælatus tẽ
sui ingressus reperiat bona e
clesiæ aliàs solita infeudari
poterit infeudare, sicut fecis
set prædecessor suus, per ra
tiones ibidẽ positas per Bal.
Nisi (ut dicit) essent incor
rata ecclesiæ & facta de me
sa, ut dicit ipe. habetur p̃ gl.
in c. ut sup. extrà de reb. ec.
nõ alie. & per gl. in cle. pa
leg. in quibus dicunt doct.
qñ pcipit eps utile domi
dicitur de mensa. ut ibi, ꝙ
tunc inconsulto Papa infeu
dare non posset. ita ibi d.
And. de Yser. ĩ d. c. i. quis
dare nõ pos. ubi tenet, ꝙ
prædecessor nõ dedisset in
dum illud, quod solitum
infeudari nihilominus p
successor dare, argu. not.
l. cum de consuetudine. ff.
legib. nisi à p̃decessore im
diatè fuisset illud feudum
ceptũ in mẽsam suam, per
ginta annos, qm̃ tunc esset
ducta consuetudo nõ da. d
& istæ sunt opini. doct. in
materia scribentium. Sed
dicta dominorũ doct. & iu
q̃ ipsi allegant, certè consi 4
rent, uidentur oẽs sentire
quod sonat gl. Archidia. &
mini Card. floren. uideli.

ꝙ si illa bona solita infeudari reuertantur ad ecclesiã, & nouus prælatus reperiat de mẽsa ecclesiæ suæ, licet sint solita infeudari, & tenuerit per certum tempus saltim per annũ, ſm Archid. & Cardi. floren. imo etiam sine temporis præfinitione, dummodo fuerit re e ducta ad mẽsam & scripta cũ aliis bonis de mensa, secundũ Bar. Bal. & Iac. de Aluarotis ĩ loco præalleg. & tũc nõ poterit illud nouiter infeudari. Et dicuntur & præsumuntur in dubio esse de mensa ecclesiæ, ſm Inn. Host. do. Car. floren. & doc. in c. ut super præalleg. quo casu nõ põt ĩcõsulto Romano põtifice eps infeudare: ita omnes sentiũt. Et ĩ isto casu ĩ quo sumus, quia apparet ex discursu dicti processus, ꝙ dictũ castrũ de balmis sit solitũ infeudari, sed apparet ꝙ dict⁹ eps Deodatus de stagno episcopus tricastrineñ. infeudans tenebat in mensa & cũ aliis bonis ecclesiæ suæ, dicendũ est, ꝙ dictus dominus eps Deodatus nõ potuit infeudare d dictũ castrũ de balmis disto bastardo de quæralio incõsulto Romano pontifice, ꝑ tex. in d. c. ut super. de reb. ec-

4 cle. alie. uł nõ.* Quę dicatur mẽsa, & qd appellatione mẽsæ contineatur uide tex. gl. & Bar. in. l. cum pater. §. mensæ. ff. de leg. ii. Quæ res dicantur esse de mensa episcopi uel abbatis. uide Innocen. in di. cap. ut super. & ponit remittendo Bar. in auth. qui rẽ. C. de sacro. san. ecc. & uide glo. & Ioan. An. in cle. de exces. præla. uerbo, ad mensam. e

a Inno. dicit.] *In præalleg. c. ut super ĩ gl. sua. in uers. de mensa. dicit ipse do. Inn. quòd cũ eps iurat non alienare ea, quæ sunt de mẽsa, intelligitur, ut nõ solũ teneatur nõ alienare. quæ antiquitus assignata sunt mẽsæ, sed ẽt q̃ de nouo, secus aũt est in illis reb. q̃ ecclesię sunt: sed aliis datur utile dominium, ẽt qñ ad ecclesiam reuertuntur. & dat exemplum in feud. & sic not. ꝙ res, in quibus ecclesia hẽt directum dominiũ, & alius utile, non possunt dici de mẽsa, cùm alius fructus percipiat, hoc est, ꝙ rerum feudaliũ ẽt ad ecclesiã reuersarũ fieri permittitur noua infeudatio: ut in d. c. ij. de feu. res enim, q̃ apud ecclesiam sunt, ita ut in bonis & utilitate eius ꝑseuerent, cẽsendæ sunt de mensa. & de illis ne qd exeat de mẽsa, nõ licet alienare seu infeudare Romano põtifice ĩcõsulto obstã. iuramẽto. hæc qdẽ colligũtur ex scriptis eiusdẽ do. Inn. in loco preall. & d. Bal. ĩ ꝑalle. c. i. de cleri. qui ĩuesti. facit.*

b Ibidem tenet Bal.] *Videlicet ĩ*

præ-

præalle.c.i.in princ.in v.colum. in uersi.consuetudo ibi ea enim, quæ non sunt, uel uerius in d.c. i.puta in ult.no.de cle. qui in uesti. facit. ubi dicit notando, ꝙ eoipso, ꝙ ecclesia reperitur in possessio. feudi non ideò præsumitur incomparatum esse, nisi hoc probetur, quod dicit menti fore tenendũ. & remittit ad not. per do.Barto.in l.ulti.C.de bon. uacan.lib.x. et per do.Io. And. in c.i.de rescr.in cle.

c Bar.in l.i.] *Vult allegare Bar. in l. ult.in.iiii.not.*

d Non potuit infeudare.] *Hoc est intelligendum, si iuraßet non alienare seu infeudare, iuxta ea, quæ dicta sunt suprà in quæstione proximè præcedenti.*

e Glo.& Io. And.] *Super uer. mensam. Illa gl. bene declarat, quæ sint ecclesiæ seu res de mensa. Ecclesię autem illæ dicuntur de mensa, quę sunt ita unitæ, ꝙ non habent rectorem perpetuũ: ut dicit domi. Cardi. in prædi. clementi.i.in uersi. præsentatos. ii. colum.iii.quæstio. de excessi. prælato.*

SVMMARIVM.

1 *Contractus feudalis, uel permutatio an dicatur, qñ ĩ infeudatione reperitur quid datum in recompensam.*

2 *Feudum gratia, non præmio conceditur.*

QVAEST. CLV.

ET ita vt ĩ proxima præ
1 cedenti * decisione c
tinetur, fuit concl
sum per dictos dominos de
in casu, in quem dictus c
tractus de cuius reuocati
in dicto processu agebat
fuisset merè feudalis. Sed
qui ex dictis dominis doc
nando dixerunt, hoc cas
ctum contractum non fu
feudalem, sed potius fuisse
tractum permutationis c
pro dicto castro de balm
ctus bastardus de quera
tradiderit in compensam
cto episcopo Deodato
na, quæ habebat in sancto
stituto, & in certis aliis lo
2 * Quia secundũ naturã fe
di non conceditur feudũ p
2 mio, sed gratia: *a* vt sunt i
vulgata. & cum natura fe
di, de qua in ipso contra
fit mentio, alterari & comu
ti potuerit in contractum,
naturam permutationis.
l.ubi ita donatur.ff. de do
cau. mor. & per consequen
non fuit opus consensu P
pæ, qui requiritur in inf
datione rei ecclesiæ, non
ta infeudari: vt dixi s.q.1
in prin. Sed hoc casu lit
re debuit tractatus & conf
sus capituli, prout ĩ quacun
ali

alia alienatione, vt plenè scripsi s.q. 149. Et istud fuit unũ fundamentum, quare fuit lata sententia absolutoria super dicto processu pro dicto domino de targe reo.

Sed gratia.] *Hoc tenet do Bal. in l.quoties.in ult.col.uersi.ex his. ibi, & per quos. & gl.in c.i.& ibi do.Ia.de Alua de benefi.fra. & tex.expressus in c.i.ĩ fi.de feuda.in uic.l.cõmis.sed ueritas est, quod feuda possunt acquiri per pecuniam indistinctè, ut tenet cõclusiuè do Ia.de Alua. in præal leg.c.in ii.co.in uer.ex qua gl.elicit duas conclusiones.ibi, sed tu melius et subtilius.de benefi.fra. in usi.feud.& ex hoc patet solutio præsentis quæstionis.nam dare pecuniam uel rem aliam pro feudo acquirendo, non est contra substantiam contractus feudalis. & sic non transit in alium contractum, obstãte quoque verborum significatione, quæ id nõ patitur. facit quod legitur & scribitur, in l.cum precario.ff de preca.vide do.Bar.ĩ l.ubi ita donatur.prima oppositione.ff.de donatione causa mortis.*

SVMMARIVM.

1 *Res inutiles & onerosæ ecclesiæ, poßint ne alienari sine ulla solennitate & nu.2.*

3 *Iuramentum non debet extendi ad grauamen ecclesiæ.*

QVAEST. CLVI.

ALia conclusio fuit in dicto processu, ꝙ licitũ est, tã ẽm* tex. glo. 1
& doct. alienare res ecclesiæ minus utiles, vel quæ sunt onerosæ ecclesię, & quæ plus incõmoditatis afferũt, quàm cõmoditatis, ẽt sine aliqua solẽnitate *a*, ẽm dispositionem 2
vniuersitatis, Concilii Agatatensis, relati in c.terrulas. & ĩ c.itẽ domus.xii.q.ii.& in c.fugitiui.& in c.cum liceat.eadẽ causa, & q.gl.i.ĩ summa.eadẽ cã & qõne.& idem Hugo.&
b Archidi.*b* Idem tenẽt Inno. Host.Henri. Bohic. do. Fran. de Zarab. Card. floren. in c. nulli. extrà de rebus eccle.nõ alien.idem Hosti. in summa. eo.ti.§.ex quib.ver.v.causa in commoditatis.idẽ gl.in c.i.extrà de his, quæ fi.à prelatis.nã gl.sequit ibidẽ Host. & Car-
2 di.flo. dicentes, * ꝙ episcopi possunt alienare domos etiã in ciuitatibus existentes, quę sunt maioris oneris, quàm vtilitatis, & maioris incõmodi, quàm commodi.idem tenuit Fede.de senis in suo cõs. 403. in quo consilio dixit & consuluit (ut refert Cardi. florẽ. in c.i.extrà de his quę fiunt à prælat.) ꝙ prælatus qui iurauit non alienare inconsulto

R Papa,

Papa, potest alienare dãdo in emphyteosim rẽ exigui valo
3 ris* Quia iuramentum nõ debet extẽdi ad grauamen ecclesiæ, nec ad id quod est ideterminatum ecclesię. idem tenet do. Ant. de butti. in c. i. extrà de his, quæ fiunt à pręla. ubi dicit ꝙ doct. dñi & tenet, ꝙ episcopus põt alienare domos ecclesiæ, quæ sunt minoris sũptus, quàm reditus sine alia solẽnitate. idẽ tenet Hosti. in sũma. de his, quæ fi. à præla. sine consensu c. in §. & in quib. ẽt dicit non requiri consensum sui capituli in alienandis reb. ecclesiæ, quæ sunt magis onerosæ, quàm utiles: & sic cũ dictum castrũ de balmis probetur per testes, ꝙ tẽpore dicti contractus erat magis onerosum, quam utile, bene potuit per hũc alienari & super hoc aliqui ex dictis dominis doctorib. opinando circa diffinitionem dicti processus, dixerũt dictũ contractũ ualuisse.

a Sine solẽnitate.] *Alienatio rei ecclesiasticæ fact a sine iuris solennitate, walet: si sit vtilis ecclesiæ: ut per doc. & dominũ Abb. Sicu. in c. i. de his quæ fiunt à præla. & est in electione ecclesiæ an velit stare huiusmodi contractui: ut in c. i. per glo. in uersi. sede uacan. aliquid Inno. et d. Inn. in p̃dicto c. i. de his quæ fiũt à prælat. ubi autẽ res esset par[...] alienatio facta per prælatum [...] ne cõsensu capituli, ualeret i[...] stinctè: ut vr̃ innuere d. Inn. [...] præal. c. i. de his, quæ fiunt à p[...] lat. sed secundũ do. Abb. vr̃ [...] tacitus consensus in aliena[...] perpetua rei paruæ: ut ipse [...] in iam d. c. i. in fi. de his, quæ [...] à præla. & in c. ii. eo. ti.*

b Archidi.] *Istud vr̃ esse ver[...] in rebus inutilibus, paruis [...] gè positis, secus autem in mag[...] rebus, licet inutilibus, uel l[...] positis, quæ quidem citra de[...] solẽnitatẽ alienari nõ possu[...] si fortè magna imminẽte ne[...] tate: ut sentire uidetur do. An[...] in c. terrulas. duodecima. q. [...]*

SVMMARIVM.

1 *Tempus an debeat inspici in [...] tractibus alienationis re[...] ecclesiasticarum.*

QVAEST. CLVII.

NOtanter supra in [...] cedenti qõne dixi, [...] tpe contractus, q[...]
1 in * contractibus hmõi al[...] nationum factarũ per eccl[...] siam, inspicitur tempus co[...]
a tractus: a An ecclesia sit læ[...] tempore cõtractus uel ne[...] non inspicitur an post con[...] ctum res sit reducta ad ma[...] gnam fertilitatem diligen[...] acquirentis, multum utilis [...] fru-

fructifera. ita decidit gl. iuncto tex. in propria materia in c. ad aures. de reb. eccl. non alie. & gl. iuncto tex. in c. cum dilecti. in propria materia. de empt. & vẽdi. facit gl. no. in c. dudũ. extra de elect. ẽt tenet Inn. in c. dilecti. & Host. post eũ, extra de emp. & uẽd. idẽ tenet Host. in d. c. ad aures. ubi dicit, ꝙ tp̃s contractus inspiciẽdũ est, si ecclesia dicat se lęsam ꝑ alienationẽ, quã facit ita ꝙ si res alienata sit multũ meliorata, hoc non considerabit, ne agricultores & emptores suã diligẽtiã & laborẽ deperdãt. facit text. cũ ibidẽ no. per eũdẽ Host. in c. i. de resti. in integ. ita etiã tenet Cardi. flo. & do. Ant. de Bu. in d. c. ad aures. & in c. cũ dilecti. extrà de empt. & uen. Idem ẽt tenet Raymũ. ĩ summa sua, đ casib. in ti. de usu. Et ista est cõis opinio canonistarũ in reb. eccl. & idẽ ĩ reb. prophanis. & plene ꝑ doc. in l. ii. C. de rescin. uen. & facit gl. ĩ c. cũ causam. extrà de testi. quã gl. ibi commẽdat singulariter dñs meus do. Io. de Crassis, prout sub eo reportaui in suis lectionib. dũ legeret Taurini dictũ c. cũ cãm. Et iõ licet dictũ castrũ de balmis sit nũc & vtile, per diligẽtiam dicti domini miargere, ut dicunt testes, non tñ propter hoc debet cõsiderari illud tẽpus pręsens, sed tempus contractus. & in hac opinione fuit maior pars dictorũ doctorũ, quæ ĩ deliberatiõne dicti processus ĩterfuerũt.

a Tempus contractus.] *Istud expressè tenet do. Inn. in c. ad aures in gl. sua in ver. tũc possũt. extrà de rebus eccle. alienandis uel nõ.*

SVMMARIVM.

1 *Terræ ecclesiæ incultæ possunt per prælatum sine solennitate dari in emphyteosim perpetuũ, vel feudum.*

QVAEST. CLVIII.

Alia & xi. cõclusio fuit facta per dictos dños docto. in decisiõne dicti processus* castri đ balmis,
1 ꝙ terræ ecclesiæ quæ sunt incultæ & hermes, possunt per prelatũ cũ solẽnitate, de qua dixi s̃. q. 149. dari in feudũ & emphyteosim perpetuã. iste ẽ
a tex. in c. ad aures. *a* extrà de reb. eccle. non alie. & ita etiã dicunt & tenẽt Inn. & Host. in d. c. ad aures. ibi dicit Host. ꝙ æquũ & iustũ est, ꝙ talis alienatio fieri possit ne alii à similib. retrahãtur, sed potius ĩducantur ad meliorandũ res hermes ecclesiæ, ita tenet etiã Cardi. flo. & do. Ant. de But. ĩ d. c. ad aures. dũmodo tradãt

res hermis & inculta, ut reducatur ad culturam, & quæ inculta non afferebat tãtam utilitatem, sicut quando est culta, quia si inculta afferret tãtam utilitatem ecclesiæ, sicut post culturam, nõ posset alienari, ut ibi ꝑ eos &c.

a In c. ad aures.] *Casus aũt prout hic ponitur, uidetur esse de indubitato, uel saltem decisus per ea, quæ dicta sunt suprà in q. 156. sed prælle. c. ad aures. ponit casũ magis dubitabilẽ, videlicet ecclesia dedit syluã reducẽdã ad culturã et ea reducta ad culturã concedetur reducenti in emphyteosim. ĩ hoc quidẽ dubio respõdeẽ ibi ĩ litera, id fieri posse*

SVMMARIVM.

1 *Alienatio rei ecclesiasticæ solenniter facta, ex qua tamen ecclesia est læsa an sit efficax.*

2 *Alienatio ꝑ prælatũ sine cõsensu Capituli facta, quãdo ualeat.*

QVAEST. CLIX.

Dvodecima conclusio facta fuit in decisione dicti processus. * ꝙ alienatio rei ecclesiæ, facta cũ solẽnitate, de qua ĩ c. sine exceptione. & ĩ c. dudũ. licet cã alienationis nõ subsit, vel ex ea alienatione ecclesia sit læsa, tñ tenet cõtractus, *a* licet posteà rescindatur per restitutionẽ in integrum. ita tenẽ gl. in summa. in fi. xii. q. ... ẽt tenet gl. iuncto tex. in c. ... extrà de restitutione in integrum. facit tex. in c. ad nos ... iuncto gl. ibi Inn. Host. Ca... di. flo. & Ant. de But. extra ... reb. ecclesiæ nõ aliena. q... delicet in cõtractu alienat... nis ecclesiæ seruat forma, ... cet enormiter lędat ex illo ... tractu, tñ tenet cõtractus ... sic cũ in isto cõtractu alie... tionis dicti castri de ba... fuerit seruata solennitas ... hoc requisita, de qua dixi ... 149. dicendũ est contract... tenere: imò plus dicũt do... c. i. & ĩ c. iii. extrà de his, ... 2 fiunt à prælato. * ꝙ alien... per prelatũ facta sine cõ... su capituli, non est ipso ... nulla, si ecclesia velit ... eam ratã hrẽ. ita tenet In... in c. i. & iii. præallegan... Host. in c. si. ne sede vaca... & in c. i. ii. & iii. extrà de h... quæ fiunt à prælato. ubi ... tat opiniones. & tenet, q ... let cõtractus ꝑ epm seu p... latũ factus sine cõsensu ca... tuli, q a alr nõ rescinderet... tñ rescindiẽ in c. si qua de ... bus. xii. q. ii. idẽ tenet ipse Ho... stiẽ. in c. i. extra de his q ... á prælato. vbi dicit, ꝙ aliena... tio ꝑ p̄latũ facta sine consen... su capituli, nõ est oĩno irrita ... qu...

quia sic non posset ratificari. Et tñ ratificari pôt per c.i. & iii.extrà de his,quæ fiunt à p̄lato.idem tenet de Zarabellis & Ant.de Butrio in c.i.& iii. & c.cum nos. extrà de his,q̄ fiũt à prælato. & idẽ dñs Anto.de But.in d.c.i.ne sede vacan.dicẽtes ꝙ cõsiderato tpe contractus est nullus, sed habendo respectum ad tempus futurum,in quo capitulũ pôt ratificare, non est nullus. & ibi prosequunt̃ per lõga verba, de quo ibi plenè per eos. Plus dicit Host.quẽ sequitur dñs Ant.de Buttio,ꝙ alienatio per prælatum sine consensu capituli facta, adeò tenet, ꝙ præstat cãm præscribendi, & cõfert titulũ præscribendi, per textũ, extrà de iure patr. vbi bonus casus iuncta gloss. quæ vult quòd ex alienatione facta per laicum de rebus ecclesiæ sine authoritate episcopi & consensu capituli nõ potest donatarius retinere,nisi ex præscriptione lõnga fit titulus. ergò ille titulus inualidus,sicut ibi sẽtit gl. dat cãm præscribendi. b & ibi dat tres solutiones glo. & Inn. addit duas, & Hostien.eas sequit̃, & do.Cardi.flo.& Ant.de Butrio,qui addit unam solutionem, quam tenuit & disputauit Florentiæ, ut ipse refert: & ibi est maxima difficultas in soluendo contrarium per gl.formatũ & inferendo text. dicti c.acura.Et iste est verus intellectus illius c.cura.de iure patrona. p doctores cõiter approbatus, ꝙ licet ad trãsferendum plenum ius nõ sufficiat solus consensus episcopi sed requirat̃ cõsensus capituli:tamen ad causandum præscriptionem, sufficit consensus episcopi,quẽ intellectum sequitur Inn.Hostien.Io.An. & Henricus Bohic. & Ant. de Butrio in d.c.cura. Sed in isto contractu facto de dicto castro de Balmis non solum interuenit consensus episcopi alienantis; qui sufficit ad causãdũ præscriptionẽ,ut p̄ximè dixi, sed ẽt interuenit tractatus & cõsensus capituli: vt patet ĩ instrumẽto dicti cõtractus.ergo sufficit dictus titulus ad causandũ præscriptionem. Sed iuxta præmissa quæro, nũquid emptor habet actionẽ cõtra prælatũ alienãtẽ rem ecclesię indebitẽ ad repetitionẽ predii. c uide Inn.c in c.si quis.de reb.eccl. nõ alie. vide ẽt ĩ.q.205.de illo qui tenuit rẽ feudalẽ tanquam allodialem,an perdat pretium.

a Tenet cõtractus.] *Vt plenius liqueat de hmôi iuris articulo, est dicẽdum, ꝙ alienatio de reb.*

eccle.facta cõtra debitã formam est nulla ipso iure licet facta fuerit in casu cõcesso:ut xii.q.ii.sine exceptione.Sed si facta forma seruata,et in casu concessa tenet de iure.ar.extra de his,quæ fi. a p̃-la.sine consen.ca. cum nos. et de emp.et uẽ.cũ dilectus et c.cũ cã. sed si dãnosa fuerit ecclesiæ,rescinditur p beneficiũ restitutionis. ut extrà de in integ.re.c.i.sed solus cõsensus dat cãm contractui, puta,dolo inducitur ecclesia, ut uendat et vẽditura nõ erat, tũc ipso iure nõ tenet contractus. ut ff.de dolo.l.eleganter.ar.xii.q.ii. quisqs ep̃s.in fi.et de rerũ permu. cum uniuersorum. si uerò dolus incidat in contractum, ut qa ecclesia spõte vẽdidit,quia vẽditura erat,sed circũuẽta ẽ ĩ pretio, qa minori pretio vẽdidit, quam res valeret,et hoc p circunuẽtionem emptoris,tunc tenet cõtractus. sed agitur ut ecclesia nõ decipiat,ut ff.de act. emp.et uẽ. l. Iu.§.si uẽdit.ubi autẽ ecclesia deceperetur ultra dimidia iusti pretii,agitur de iure cõi: ut extrà, de emp.et uẽ.cum dilec.et c.cum causa,et C.de rescin.uend.l.rem maioris.ita formaliter ĩquit do. Gofre.in summa de rebus eccle. alie.uel nõ.in ii.col in ver.et no. q̃ solennitas.ibi,alienatio facta. a

b *Causam præscribẽdi.] *Adde nunquid titulus inualidus à prĩcipio,præbeat causam præscribẽdi.Pe.de Anch.in c.cura.hic d legat. Et quãdo titulus inualid confirmetur per prælationẽ postea secutam, & quantum tempus requiratur, vide Barto.in l. cum de in rem uerso.ff.de us & licet titulus ex inutili cõtractu transferat possessionem, n tamen est iustus.ita tenet Ba in l.possideri.§. ex pluribus ca sis.ff. de acquirenda possessi*

c Inn.] *Qui in d.c.si quis.for hanc quæstionẽ,et respondẽdo cit,quòd emptor habet actio ex cõtractu,aduersus prælat dẽtẽ ad pretiũ reddẽdũ, ubi dit modum & formam petẽ*

SVMMARIVM.

1 *Alienationes rerum ecclesiæ consensu capituli, ualent dò uocentur præsentes.*

2 *Absentes quot & quibus ca debeant uocari in alienat rerum ecclesiasti.*

QVAEST. CLX.

ALia & decimaqua decisio fuit in dicto cessu castri de bal

1 facta, *uidelicet, q̃ ĩ alienationib.rerũ ecclesiæ,in quib.req rit cõsensus capituli, & cano nicorũ capituli,sufficit voca te p̃ntes.*a* Nec ẽ necesse re ptare cõsensũ absentiũ,sed suf ficit cõsensus pręsentiũ.ita co cludũt Inn.& Host.in c.i. de

de his, quæ fi. à præla. sine cõsensu capituli. idẽ ibidẽ tenet Hen. Bohic. idẽ do. Car. Hor. in d. c. i. in vlti. sua q. qui sequit Ant. de Butr. per regulã positã per gl. in c. præsentiũ. extrà de testi. quæ dicit, ꝙ absentes * nõ debẽt vocari nisi in trib. casib. ibidẽ expressis. inter quos nõ est ita. & sic nõ fuit necesse ꝙ in dicto cõtractu castri de balmis vocati fuerint canonici absentes sed sufficere debuit cõsensus tũc ibi præsentium.

a Præsentes.] *Quòd aũt consensus tantũ partiũ et nõ absentiũ sit requirẽdus in alienatione rei ecclesiasticæ, uñ expressè sentire do. Inn. ĩ pal. c i. et ibi d. Abb. de his, quæ fi. à pla. sine cõsensu ca.*

SVMMARIVM.

1 *Tempus cõtrà ecclesiam præscribendi, quantum requiratur.*

2 *Præscriptio quadraginta anno. currit contra Ecclesiam, excepta Roma.*

QVAEST. CLXI.

Vlterius in diffinitione dicti processus castri de balmis fuit a-
1 lia decisio * facta super eo, videlicet aliq uisi fuerũt tenere, ꝙ in materia feudali cõtra ecclesiã in præscribẽdo rẽ ecclesiæ, quæ dat̃ i feudũ, requiratur tm̃ tẽpus, cuius initii memoria nõ existat in cõtrariũ. vt tenet gl. quarta. q feu. dar. pos. Alii vt Azo, quòd sufficiũt xxx. ann. a Alii vt Iac. de Bel. visu. in c. i. q feud. da. pos. dicit, quòd reqruntur xl. anni. Alii vt Nico. de Neapo. d. c. q feu. da. pos. dicit, quòd sufficiũt xxx. anni. cũ infeudatio nõ sit oĩno alienatio, cũ remaneat dñium directum, ꝑ quod vtile põt consolidari & reuerti ad ecclesiã, sed posteà superuenerũt Bal. &. Iaco. de Alua. doctor nouissimus, actu legẽs de pñti in vniuersitate Paduæ, q in d. c. i. q feud. dare pos. istas varias opi. concordare voluerũt, sic distinguẽdo, aut infeudatio seu alienatio rei ecclesiæ est manifestè dãnosa ecclesiæ, & tũc requritur tm̃ tẽpus, cui⁹ initii memoria nõ hr̃. Et ita intelligatur dicta prima opinio, s̃m gl. s̃. in princ. allegatam. aut est manifestè vtilis, & sufficiũt xxx. anni. & ꝓcedat opinio Nico. de Neapol. Aut est dubiũ. & tunc requirũtur xl. anni. Sed omissis istis difficultatib. & subtilitatib. vera conclusio tã antiquorũ quã mo-
1 dernorũ * ẽ ista, scilicet quòd cõtra ecclesiã, nisi sit eccl'ia Rom. currit præscriptio xl. annorum. Ita dicunt & tenẽt

R 4 doct,

b doct.in authē.quas actiōes. *b* C.de sac.san.ecc. per illā authen.& Canonistæ in cap.de quarta.& c.ad aures.& c.il-
c lud. & c.quia iudicante. *c* extra de præscrip.& ī c.curia.extrà de iure patrona. Et ista est vera conclusio, & in materia feudali, licet aliqui voluerint dicere, ꝙ contra ecclesiam in materia feudali sufficiunt xxx.anni. per c. si quis per xxx. si de feudo fuerit cōtrouersia. vbi si vasallus possederit per xxx. annos feudū, dominus postea sibi non pōt mouere controuersiā, sed feudi consuetudines locum habent in rebus ecclesiæ. vt in c.i. & ii. extrà de feudis. & ita ibi tenent doct. Hostien. & Cardi. flo. Bal. & Iac. de Aluarotis in c.i.qui feud.dare possunt. Tamen quicquid sit, communior opin.est quòd requiruntur xl. anni. Sed per dictum processum apparet, ꝙ
d deducto tempore *d* quo vixit dominus episcopus Deodatus, infeudans, dictus dominus de targe, reus, dictum castrum tenuit & possedit tam per se, quàm per eius prædecessores, à quibus in hac parte causam habet dictum castrum de balmis, quadraginta, imò quadraginta quatuor annis, & vltra ante litem huiusmodi motam. igitur &c. De præscriptione contra ecclesiam Rom. & ecclesias [...]bi immediatè subiectas, vid[e] quæ scripsi s̄.q.36.

a xxx.anni.] *Huiusmodi aut[em] præscript.xxx.ann. etiam in p[...]nato non haberet locum, si [...]dò is causam ignorauit, quia [...]uiliter possedisset. ita sentin[...] do.Io.And.in addi Spe.de p[...] in prin.i.col in uer. Iaco.[...]*

b In authen.quas actiones. [...] *in l.fi.& ibi doc.& do. Bar.[...] tit. C.de sac.san. ecc.*

c Et c.quia iudicante.] *Et [...] ad audientiā. et ibi doc.[...] præscri.et istud est uerum [...] xl ann.præscriptio, et non [...] requiritur, et sufficit contra [...]clesiam, nisi lata sententia [...] iniusta uictor possedisset xxx [...]nis.xvi. quæstio.iii. inter [...]ra.§.item si de rebus. et ib[...] Archid. in glo. imò p̄scrip[...]*

d Deducto tempore.] *Hoc [...] dicit, q[uia] tp[or]e p̄lati malè alien[...] nō currit p̄scriptio, sed post [...] mortē incipit currere, ut sim[i]liter dicit do.Archi. xvi. q[...] iii. post quingentos.*

SVMMARIVM.

1 *Vasallus an possit feudum ali[e]nare sine consensu domini.*

2 *Vasallus si uendat rē feudal[em] irrequisito dn̄o, et posteà rec[u]peret, an euitet pœnā cōmiss[i].*

QVAE[...]

QVAESTIO CLXII.

FVit etiam conclusum
in diffinitione dicti pro
cessus castri de balmis,
1 * ꝙ licet iure antiquo,nouo,
& nouissimo vasallus sine cō
sensu dñi possit feudū suum
alii infeudare, vt est tex. in c.
i. si de inuesti. feu.controuer.
fue.§.fi. & in c.i. qualiter o-
lim feudum poterat alienari.
§.i. & in c. scilicet per quos
fiat inuestitura. §. sed ēt res.
& c. beneficium. si de feudo
controuersia fuerit. & de le-
ge Corradi. c.ii.§. simil'r & c.
imperialē.de prohi. feu. alie.
p Federi.§. illud quoque præ
a cipimus.& ita tenet gl. *a* Iac.
de Bel. viū. Nicola. de Nea.
Bal. & Iac. de Aluo.in locis
præallega. Ita ēt tenent glo.
Host.Vincētius.Io.An.Hen.
Bohic. & cōiter doc.in c.quæ
in ecclesiarum. extrà de con-
stitutionib. tñ vasallus irre-
quisito domino rem feudalē
vendere non pōt, licet olim
de iure antiquo posset neces
sitate suadente, vsque ad me-
diā partē ēt ignorante dño,
vt in c.i.quibus modis feudū
amittat.in §.rursus. hodie tñ
vasallus nec partē nec totum
feudū irrequisito dño pōt alie
nare.Quod si vendat dño ir-
requisito, cadit ipso iure à
feudo: & aperit feudū dño,vt
dicit tex.i c.imperialē.§.habi
te.de prohib.feu.alie.p Fede.
& in c.imperialis. de prohib.
feu.alie. p Lothariū. & ita te
b nēt Canonistæ post gl. *b* Inn.
Host.Car.flo.& do. Anto.de
But.in c.ii.ext.de feu. & doc.
in c.q̄ i ecclesiarū. ex̄ de cōst.
& in mō,qa tunc ti. de feu.§.
qm̄ ver.xxx.& ibi Io. And.in
addi.idē tenēt Legistæ,videli
cet Ia.de Alua. in c. si qs mi-
les.de feudo sine culpa nō ad
mittēdo.vbi dicūt.ꝙ cadit ip
so iure,nec requiritur aliqua
snīa. Idē tenēt gl.Ia. Ardizo
ne,Nicolaus de Neapo.Bald.
& Iac.de Aluo.in c.i.de pro-
hibita feudi ali. p Lothariū.
& in c.imperialē. de prohibi
ta feu.ali.per Fed. quod verū
puto,si prætextu talis vēditio
nis sequat̄ traditio, aliter nō
aperit̄ feudū,vt ꝓbat tex. de
ꝓhibita feu.alie.per Fed. ī c.
imperialē.in §.callidis.ibi dū
dr̄,& in alios trāsferūt &c.&
ita ēt tenent Pet.Iac.in tit.de
act.in rē. quæ pro re feudali
cōpetit.& idē puto in re em-
phyteotecaria,quæ si vendat̄,
& nō sequat̄ traditio,nō com
mittit̄,vt plenè dixi s̄.q.101.
2 * Sed quid si vasallus alienat
& tradit,& posteà recuperat
se , an euitet pœnā cōmissi?
doc. vbi suprà dicūt ꝙ nō.de

materiā iuris emphyteotica- rii in aliis terminis ēt tetigi, ꝗ.q. 575. & q.46.

a Glo.] *Puta qui feudū alie. ꝙ intellige uerū, dūmodo nō infeu det ecclesiæ. qa tūc deterioratur conditio prioris dñi, ut dicit do. Fel in d. c. quæ in ecclesiarū. in xxvij. col. in gl. in uer. feudū. circa princ.*

b Post gl.] *Videlicet in uer. alienare. et ibi do. Odo. in sum. tit. de feud. in uer. amittatur.*

c Posteà recuperat. ꝙ nō.] *De hoc est tex. rotūdus ī c. i. qd iur. si post alien. feu. uasal. ad recupe.*

SVMMARIVM.

1 *Vasallus rē feudalē, irrequisito dño, quo pacto euitet pęnā commissi uide et nu. 2. & 3.*

QVAEST. CLXIII.

Sed ſm iura feudorū tra-
1 dunt doc.* remediū va- sallo ad euitandū cōmissum, si vēdat rē feudalē dño irrequisito: puta si vasallus vendēs dicat in instr̄o venditionis hæc verba, vēdo uobis tale feudū, saluo iure dñi, &
a nō aliàs: nec alio *a* mō: quia tunc licet uēdat & tradat, nō cadit à iure feud. ita limitat Bal. & post eū Iac. de Alua. ī c. i. quæ fuit prima cā beneficii amittēdi. quos sequitur d. Car. flo. in c. ii. extrà. de feud, in iii. oppositio. vbi dicit, q[illegible] la verba īportāt, ꝙ nō intendit alienare, nisi posit: & æquitas suadet maximè i casu [illegible] vbi agiī de pęna alienātis, [illegible] fiat mitior interpretatio, [illegible] ta c. in pœnis. de re. iu. li. vi. c. eā te. ext. de iureiu. vbi p[illegible] nè p Card. flo. Et facit cōt[illegible] eūdē do. Card. flo. in d. c. ii. [illegible] isto casu qn̄ venditur cū [illegible] saluo iure dñi, nō vr̄ dñs c[illegible] tēni, qa illa clā habet, nisi [illegible] cōtradixerit. idē tenet Iac. Aluo. in c. imperialē, de p[illegible] hibita feudi alie. per Fed. [illegible] delicet, ꝙ nō priuetur. iur[illegible] no. in simili in l. si qdē, C. [illegible] exceptionib. & per Bar. in l. [illegible] C. de his, quæ pœnæ nomi[illegible] Idē ēt tenet Pet. in tit. de a[illegible] ī rē pro re feuda. in ver. ita [illegible] est notādū, ꝙ si vasallus [illegible] reperitur ēt alia limitatio.
2 hac materia, videlicet, * si [illegible] sallus vendat & trāsferat [illegible] condōne, si pōt hoc facere [illegible] iure sine amissiōe iuris & p[illegible] cii, tunc ēt hoc casu nō co[illegible] mittiī, vt dicunt Iac. de A[illegible] dizone, & post eū Iac. de Al[illegible] uo. in c. i. de prohi. feu. alie. [illegible] Fed. ar. ff. de acqui. pos. l. si ni[illegible] in vacuam. & ita ibi ēt tenet
3 Bar. Itē ēt si* dicat, si dño pla-
b cuerit. *b* Ita determinat Iac. [illegible] sum. sua ti. qbus mo. feu. amit[illegible] tatur. sub rubricella, si vēda[illegible] sub

sub condõne. Idẽ Bal. ĩ §. hoc quoque. c. i. de succes. feud. p l. si qs locuples. de manu. test. Idẽ Iac. de Aluo. in c. imperia lẽ. ĩ q. sua, quæ incipit, Quæro, quid si vasallus uendat. & ideò cum instrumẽto uenditionis dicto in castro de balmis factæ p dñum de Quæralio, dicto dño de Targe reo, fuerũt apposita illa verba, sal uo iure dñi &c. cõclusũ fuit, ꝙ ex hoc dictũ castrũ non est cõmissum, nec apertum dicto domino epo actori ꝗ iure feu. De hac materia & de forma libelli super cõmisso rei feud. vide ĩ. q. 454.

a Non aliàs, nec alio.] *Bene adduntur hæc uerba, quia illa uerba, saluo iure domini, nõ sufficerẽt ad euitandũ pœnã cõmissi. qđ innuere uĩ do. Ioan. Andr. post Host. in c. eã te. ij. col. in uer. afferes. extrà de iureiu. & istud expressè dicit do. Bal. in c. i. in §. fi. in ult. col. in uer. sed pone, ꝙ pater. quæ fuit prima cã bene. amit. quod equidẽ cũ grano salis est intelligẽdũ, uidelicet, nisi aliqua captio domini posset interuenire per corporalẽ traditionẽ, puta castrũ, quod uix dominus recuperare poterat. ita pulchrè dicit dominus Bal. in c. i. §. hoc quoque. v. col. uer. sed pone, quòd uendidit. de suc. feud. uel nisi de facto fuißet cogitatum. do. Bal. in l. i. xvi. q. C. de his, quæ pæn. no.*

b Si domino placuerit.] *An uasallus alienans feudũ reseruãdo beneplacitũ domini, euitet cõmißum, uide istũ, cons. 58. incipien. ex facti narratione. numero secundo. uersi. ad secundũ dubium.*

SVMMARIVM.

1 *Vasallus si nõ præstiterit fidelitatem domino infra annum, & diem, perdit feudũ. Et quod ita, nu. 2.*

QVAEST. CLXIIII.

1 ALia cõclusio in dicto processu * castri de balmis facta fuit, quòd si vasallus steterit per annũ & diẽ, ꝙ nõ petierit renouationẽ ĩstituere, nec p̃stiterit fidelitatẽ, amittit feudũ: p tex. ĩ c. i. in prin. q̃ fuit prima cã beneficii amittẽdi. & ĩ c. i. §. nulla. & ibi gl. pulchra. p quos fiat inuestitura. & ĩ c. i. §. p̃tereà. Et ibi gl. de phi. feu. alie. per Fed. Et rõ, qa * petere ĩuestiturá, est quasi qdã cõsensus recognitionis & reuerẽtiæ, quæ debet p̃stari domino, alias res cadit ĩ cõmissum, secũdũ Andr. de Ysern. Bal. & Iac. de Aluo. ĩ c. i. quæ fuit prima cã beneficii amittẽdi. idẽ tenet Hosti. in sum.

2

de feud.§. quòd ius acqratur
uaſallo.uer. propter iniuriā.
idem tenet gl.Hoſt.dominus
Car. flo. & Panor.in c.ii.ex-
trà de feud.& iſta eſt ueritas
ſecundū diſpoſitionem utriuſ
que iuris,ſed hoc caſu nō pri
uatur uaſallus feudo,ſi cōtra
riū faciat,uidelicet,ipſo iure,
a ſed per ſentētiam. a ita tenet
Hoſtiēſis in ſumma de feudis.
§.quibus ex cauſis.uerſi.poſ-
ſet autem quæri &c. & dñs
Car.floren.in cap.ii. de feu-
dis.ī vii.q.& An. de Yſernia.
Bald.& Iacob.de Aluarotis ī
c.i.quę fuit prima cauſa bñfi-
cii amittendi. dum dicunt ꝙ
pōt mora purgari ſic, ut dicā
ī.q.166.ſic ergo nō ipſo iure,
ſed per ſentētiā.nec obſtat ꝙ
ſ.dixi.q.162.circa finē.quòd
res cadit ipſo iure abſquę ſen
tētia,in cōmiſſum.Quia hic
loquimur in diuerſo caſu, ui
delicet qñ cadit in cōmiſſum
propter non peticā inueſtitu
rā infra annum & diem, quo
caſu nō cadit, niſi per ſenten
tiā.quia tex.ī c.i.quę fuit pri
ma cā beneficii amittēdi. di-
xit,damnetur. & ī c.imperiā
lem.dixit,amittat. & ſic per
ſnīam &c.ibi uerò loquimur
qñ in commiſſum ex alie-
natione facta ſine conſenſu.
Quo caſu textus non loquu
tur per uerba futuri, ſed præ
ſentis tempo ris. ideò ibi ipſo
b iure *b* abſq; ſententia declara
toria cadit in cōmiſſum &c.

a Per ſententiā.] *Iſtud ſatis ap-
tè innuit dominus Iac. de Al.
in c.ſi.ii.co. uer. & ſecūdū iſtū
modū ibi, et tūc priuabit uaſal-
lus iure ſuo, per quos fiat im-*

b Ipſo iure.] *Ita no. domin⁹ In.
c.ex parte. extrà de feu. idē
luit dñs Bal. in c.i.§.uel ſi ab
lia.qb.modis feu.amit.uer. p
rò.licet cōtrariū uideatur n
do.Bal.in c.i.§.ſi.quæ fuit p
cauſa bene.amit.uer. not. &
ille.ſed ſi ipſius domini Bal.
ba ſedulò attēdātur, uñr no
idē,quod.do.Inn.prout ēt ſe
re uidetur dñs Iac.de Alua
palle.c.i.§ ſi.ii.col.ibi caris*

SVMMARIVM.

1 *Annus & dies datus emp
rei fæudalis, qñ īcipiat cur*
2 *Vaſallus qui non poßidet,
net domino ad onera feud*

QVAEST. CLXV.

1 SEd iuxta proximè di
ī pcedēti quæſtio. Q
ro qñ incipiant curre
annus & dies qui dãtur e
ptori, uel alias in re feu
cedēti. dico quòd nō à die
ptio. ſed à die adeptæ poſ
nō fecerit ſe inueſtiri à d
no, īfra annum & diem ca
à iure ſuo, & aperitur feu

dño, aliter non ita tenet Guilielmus de Cu.ĩ l. solẽnibus. C.de rei uẽ. per l.forma.§. si cũ ego.ff.de censibus.& per l. quo quisq;.ff.de acqui.re.do. Præterea rõne a dicit ipẽ Guliel.de Cu.ad hoc ut uasallus amittat feu.requiritur dolus. ut in c.fin.de probi. feu. alie. per Lothariũ. sed nõ põt sibi dolus ĩputari, quãdiu nõ possidet, qa ex quo nõ habet cõmoda feudi,non tenetur subire onera. Itẽ & quia non debet sibi imputari tempus illud quandiu nõ est in posses-sione:ut C.qui admit. ad bo. pos.ita dicit ipẽ dominus Guliel.de Cu. quem referunt & sequuntur doct.moderni per ratiões prædictas,primò Bal. Sal.Raph.Fulg.in d.solennibus, & An.de Yser.ĩ c.i.đ capitulis Corradi.in princ.ubi dicit ꝙ solũ ille qui possidet, priuatur feudo ex eo quod nõ petiit inuestiturã ĩfrà annũ & diem,& ad hoc adduci tex.in c.i.in princip.per quos fiat inuesti. quæ loquitur de possidẽte.ẽt in §.pręfereà.de prohib.feu.alie.per Fede.præsupponit uasallũ possiderẽ, ex quibus cócludit,ꝙ est necesse quòd possideat antequam cõmittatur: idẽ refert & tenet Ia.de Alua.in c.i.quæ fuit cau.benefi.amit.in q.quæ ici..

quæro quid si uasallus. itẽ tenet do.Car.flo.in c.ii. in vii. quæ.extrà de feud.quos sequitur.Bal.ĩ c.i.de capitulis Corradi.ubi dicit quod istud tẽpus nõ currit filio uel hære- 1 di,nõ se immiscuit uel adiuit hæreditatẽ,cũ nõ sit in pos.& ultra præmissa uenerabilis & egregius do. Gul. Guillionis decretorum doctor & cõsiliarius Delph.pro hac limit. adducit tex.notabilem.ĩ c.i. extrà de feud.ubi dicit ipse,uidetur casus pro hac limitatio-

2 ne, qa quãdo * uasallus non possidet,nõ tenetur ad onera feudalia , nec alia præstanda dño,quę requiruntur de natura feudi prestari dño, & incumbebat dicto dño episcopo tricastrino onus probãdi, quòd dictus dominus de targe ante petitã inuestituram possedisset dictũ castrum de balmis, per annum & diem. ita dicit Bal.quẽ sequitur do. Iac.de Alua.in c.quæ fuit prima causa benefi. amittendi. quod non probauit idem dominus episcopus sancti Pauli.igitur & c.istud fuit unum aliud fundamentorum in iure ꝓ dicto dño de targe reo.

a Ratione.] *Et ꝓ hoc facit , quia alienatio rei feudalis demũ punitur, si uallata fuerit traditione et non alias,ut no.per do.Cy. & alios*

& alios. in l. alienatum, ff. de uerb sig. ita dicit d. Bal. ĩ c. i. §. si liuellario. uersi. sequitur. quibus. mod. feud. amit.

SVMMARIVM.

1 *Vasallus si nõ petierit ĩuestiturã infra tẽpus debitũ, an & quãdo possit moram purgare.*

QVAEST. CLXVI.

SEd q̃a suprà q. 164. dicitur, quòd si uasal. infra
2 annũ * & diẽ nõ petierit [1]nuestiturã, priuatur feu. q̃ro an possit mora purgari. Et quãq̃ Ia. de Alua. & q̃dã alii, ĩ c. i. quæ fuit prima cau. bene fi. amit. dixerit, ꝙ nõ, cũ lege feu. hoc expſsè non caueatur, & ideo clemẽtiores lege esse nõ debeamus. tñ do. Ardizo. in summa, q̃b. mod. feu. amit.
a tenet q̃d põt purgari, *a* dũmõ celeri satisfactiõe sibi cõsulere studuerit. arg. extrà de loca. c. potuit. & c. si q̃s p̃sbyterorũ. extrà de reb. ec. nõ alie. & dicũt d. Bal. & Ia. de Alu. in c. i. q̃ fuit cau. benefi. amit. q̃d ista opi. est equa, licet l. nõ probeẽ, & dr̃ celeriter prouisum,
b *b* secun. Hosti. in sum. de loca. §. potuit. & §. quid sit de naturæ. uer. q̃d ueri. & seq. & ẽm Inn. Car. flor. Ant. de But, qñ ꝓuidet antequã uocetur in iudicio, & iõ cũ dictus dñs de targe reus, antequã uocetur in iudicio ꝑ dictum do. Epm tricastri. obtulerit uel p̃stare homagiũ ipsi dño ep̃o põt dici dictus reus purgare morã, licet ꝓbatur, ꝙ post distulisset per annũ & diẽ antequã obtulisset dictũ homagiũ, & ita in diffinitione d. ꝓcessus fuit cõclusum ꝓpter dicta, & hæc locũ hñt ĩ re feudali, sed qñ in re emphyteotæ, mora possit purgari, uide quæ s̃. dixi, infrà q. 123.

a Potest purgari.] *D. Bal. uidetur tenere cõtrariũ ꝑ tres rationes mouet, ut ĩ c. i. ĩ prĩ. quo tẽp. miles inue. pe. deb. opi. tñ ipsius d. Iac. Ardizo. ur̃ sanior. ꝑꝑ æquitatem innititur. Nec obstãt rõnes do. Bal. q̃ sibi locũ uẽdicare uñr ĩ casu quo feudũ reuertitur ipo iure ad dñm q̃d nõ est ĩ hac spẽ. sed in casu alienatiõis, iuxta no. d̃ phiõ. feu. ali. ꝑ Fed. §. callidis. in gl. ibi ... re, et q̃ supra dicta sunt q. ... & quæ dicit do. Bal. in c. i. §. ... circa fi. per quos fiat inuest.*

b Celeriter ꝓuisum.] *In hoc casu cẽsetur q̃s celeri satisfactiõe sibi cõsuluisse, q exactus in iudicio uel extra iudiciũ, statim ... sine ullo termino homagiũ p̃stare ... ar. eorũ, q̃ dicit do. Inn. ĩ gl. ... ĩ uer. nisi celeri, circa fi. extrà de loc. Et ꝙ ritè sumitur ar. de emphyteosi ad feudũ, p̃sertim in hoc iuris articulo, probãt ea, q̃ dicit do. Bal. in c. i. in prĩ. ĩ uer. petentibus ... inuest. q̃ fuit pria cã bene. amit.*

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Vasallo sufficit petere inuestiturã ad euitandũ commißum.*

2 *Laudimia ã debeãt p re feudali.*

QVAEST. CLXVII.

Licet aliq uoluerĩt dicere, quòd non sufficiat uasallo petere ĩuestiturã,*nisi ẽt offeratur fidelitas: tñ ueritas est, ꝙ sufficit petere inuestiturã, licet nõ offeratur fidelitas, qa petẽdo inuestiturã satis uĩ offerre fidelitatẽ. ita tenet gl. ĩ c. i. *a* p quos fiat ĩuesti. & c. i. quo tẽpo. miles. & ita ẽt tenet An. đ Ysern. quẽ seqtur Ia. de Alu. in c. i. q̃ fuit prima cau. bñ. amit. gl. & Bal. in c. i. §. nulla. p quos fiat ĩuest. & iõ uisa oblatiõe p dictũ do. de targe. in qua petiit ĩ uestiturã, licet nõ obtulerit fidelitatẽ, sufficit, ita fuit ibi đ terminatũ. Sed an * debeãtur laudimia p re feudali, sicut p re emphyteotecaria, uide quę scripsi infrà q. 415. in fine.

a Gl. ĩ c. i.] *Scilicet ĩ §. fi. ĩ uer. à fidelitate. quæ gl. est multum solẽnis, et ponit practicam & formã qũo fidelitas sit pollicenda, et in uestitura petenda. et qũo et qualiter uasallus debeat dñm adire, et adeũdo honorare præsentibus partib. curiis et aliis magnis et honorabilibus uiris. et an dñs si nolit ĩuestiturã facere, priuetur fidelitate, et qualiter fidelitas sit facienda, et quib. uerbis, de iure.*

SVMMARIVM.

1 *Dñs ꝓprietate ne priuetur, si uasallo deneget inuestiturã. uide & nu. 2.*

QVAEST. CLXVIII.

Sed iuxta p̃missa, q̃ro, qd si uasallus* petierit in uestiturã ĩfra tẽpus debitũ, & dñs noluerit eũ ĩuestire, an debeat dñs priuari proprietate? gl. *a* in c. i. in fi. p quos fiat inuest. & And. de Ysern. ĩ c. ii. ĩ §. i. de l. Corradi. & Ia. de Alua. in c. i. q̃ fuit pri. cau. bene. amit. tenẽt ꝙ sic. Idẽ ẽt tenẽt Ia. de bello uisu Nico. de Neapo. & Bal. *b* in c. i. §. nulla. per quos fiat inuesti. dicẽtes, ꝙ si dñs distulerit facere iuestiturã uasallo* petẽti infra tẽpus debitũ, certè priuat ꝓprietate feudi, nisi sit aliqua iusta cã ex qua ipse dñs sit motus ad differendum, cum ad paria iudicet, ut in c. i. de for. fide. ĩ fi. Et ista est opi. quã oẽs sequũtur, & iõ cũ d. dñs eps tricastriñ. tenuerit aut aliàs distulerit ĩuestiturã bon. de targe sine cã legitima, de qua appareat p ꝓcesum, certè quãdiu ipse dñs eps uiueret. ueniret priuãd⁹ ꝓprietate, sed ñ eccła ar. no. in c. cũ uenissent, ex de insti. De hac materia uide q̃ dixi infrà q. 304. & q. 415.

Gloss.

a Gloss.] *Puta iam dicta. in uer. à fidelitate,*

b Bald.] *Videlicet in fin. col. uer. quaeritur quid si uasallus.*

SVMMARIVM.

1 *Dñs si meliorauerit feudũ, dñs non põt illud uẽdicare, nisi refectis expensis meliorationũ.*

QVAEST. CLXIX.

SEd qd si uasallus meliorauerit feudũ, puta quia
1 ibi domũ siue* castrũ fabricauit prout fecit d. dñs de targe reus: ex quib. feudũ est melioratũ, uel domũ de lapidibus fecit, quae antè erat de tabulis, uel aliàs fecit feudũ utile, qd' erat ĩutile, uel seruituté ibi acqsierat, uel libertaté nõ soluẽdi ibi per hoĩes tallias siue subsidia Delph. p ut fecit d. dñs de targe in d. castro de balmis, quia affrãchiri fecit homines in d. loco de balmis habitãtes per dominũ nostrũ Delphi. de nõ soluendo ibi subsidia Delphi. ut patet ĩ camera cõputorũ Delp. Et aperiatur feudum domino alia quàm ex delicto, ut puta quia feudũ erat datũ agnatis, qui deficiũt, certe dñs nõ poterit feudũ uẽdicare, nisi solutis expensis meliorationũ, & acquisitionũ, quia in feudo pmissa est retentio, propter ex-
pensas meliorationis in eo...
ctas, siue in faciendo de no...
siue in reficiendo, donec p...
facientem tollatur aut solu...
per dominũ, & si iterim a...
dñs ad feudũ uendicandu...
poterit per exceptionem d...
repelli. Ita uoluit text. in...
gl. quae hoc decidit ad lit...
in c. i. §. si uasal. in ti. hic f...
tur lex, deinde incipiun...
gni cõsuetud. & ad hoc i...
tex. qui similiter hoc dec...
in alia materia, quàm fe...
§. certe. & ibi gl. & Io. Fa...
de re. diui. ubi qui bo. fide...
si. in fundo alie. licet aedi...
cedat fundo dñs tamẽ...
nõ potest uẽdicare fund...
nisi prius offerat preciũ...
ficii, aliàs exceptione do...
set repelli, ita tenẽt And...
Yser. Bal. Ia. de Alua. in...
i. §. si uasal. praeall. & pe...
§. idem tenet Host. in su...
feu. in §. apud quẽ. uer...
tereà. quos sequitur Ba...
Iac. de Alua. in d. §. si uas...
& dicũt ibidẽ dicti doc. ...
ita seruatur de consuetu...
de hoc etiã habetur pe...
in auth. excipitur. C. de...
quę liber. & in l. fin. §. e...
C. cõmu. de leg. & supe...
C. de iur. emphy. Circa ...
a materiã dicũt Bal. a & A...
quos sequit, & refert Inn...
si Seruius. §. Marcellus. ...

leg.i.qđ si emphyteosis fuerit finita culpa emphyteotæ, ut quia soluit canonem, vel non fuit debitè inuestitus, quòd tūc nihil poterit detrahere de melioramentis, sed cōmodū meliorationis pertinebat domino.* Quæro si res emphy. fuerit alienata incapaci, an dñs directus poterit petere poni ī manib. capacib. dic quòd sic, *b* vt per Spe. in ti. de loca. §.nunc aliqua. uersi. cxvi. & sequen. idem Bal. in l. cū quæstio. C. de leg. uide de hoc quęstio. ccccxxxviii. & ideò in diffinitione d. processus aliqui ex dominis docto. opinando uoluerunt dicere, quòd d. dominus episcopus tricastrin. potest repelli exceptione doli, cum non obtulit precium ædificii & meliorationis feudi d.domino de targe reo. Tamen dubitaui *c* in hac opinione residere, cum ea quæ suprà dicunt doctores, loquantur, quādo feudū aperitur domino, aliàs quàm ex delicto, puta defectu agnatorum, ut recitaui suprà, circa prin. Sed in casu pñtis processus dictus dñs episcopus prætēdit apertionem feudi ex delicto siue dolo, quia dictū castrū de balmis fuit uēditū, per d. de quęralio, d.domino de targe, sine consensu ipsius episcopi. Et ex eo etiam quia ipse de targe reus non fecit se inuestiri à d. domino episcopo infrà annum & diem, igitur &c. Et uide quæ circa hæc dixi infrà q. 436.

a Bald.] *Videlicet in §. si uasallus & ibi d. Ia. de Alua in ver. quæro ad extrà. & ut ipsi dicunt est ratio, quia text. præalleg §. si vasallus. loquitur quando per defectū generationis amittitur feud. secus autem ꝑpter delictum & culpā, quo casu si amittitur principale, amittitur etiā accessoriū, ut per l. ii. C. de iur. emphy.*

b Dic quòd sic.] *Et istud videtur habere rationem, ne quidem domino directo ius suum detrahatur, ut in stitu de his, qui sunt sui vel alie. iuris. in §. dominorū quidem. ibi, nec cuiquā hominū ius suum detrahi. non obstat. lib. vi. de immuni. eccle c i. §. sanè. ibi, uel extra manum suam ponant huiusmodi acquisitis. Quia loquitur in alio casu diuerso, uidelicet collectarum et taliarum, hic autem loquitur de oneribus naturalibus ipsius rei quod immunitate non congruit, etiam per præmissa.*

c Dubitaui.] *Et rectè propter inductionem præmissorum.*

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia quando dicatur enormiter læsa.*

QVAEST. CLXX.

ALia decisio fuit facta in conclusione dicti
1 pcessius* castri de balmis, quòd tunc in alienatiõe rei ecclesiæ dr̃ ecclesia enor-
a miter læsa, a quando apparet de læsione vltra dimidiã iusti precii, iuxta ea, quæ leguntur & no. per gl. in c. ad nostram. extrà de reb. eccl. non alie. & in c. i. extrà de resti. in integ. et in c. cum dilecti. & in c. cum cãm. extrà de emp. & uend. & ibi gl. & doct. sed ex isto contractu, de cuius reuocatione agit̃, considerato tp̃e contractus, qui debet considerari, p̃ eã quæ plenè dicta fuerunt suprà q. 157. & consideratis depositionib. testium dicentiũ, q́ dictum castrum de balmis illo tunc erat magis onerosum ecclesię quàm utile, & cõsiderato, q́ quasi oẽs testes dñt q́ dictum castrum erat tũnc ruinosum & hermum, & consideratis ẽt bonis datis in recompensam, ac etiam cõsideratis oneribus in custodia dicti castri ac retentionib. in instrumento dictę infeudationis declaratis per dictum dominũ episcopũ Deodatũ infeudantem factis, non põt dici dicta ecclesia enormiter læsa. & in hac opi. fuit maior pars dictorũ dominorũ dect[illegible] & licentiatorum, qui in d[illegible] sione dicti processus interfu[illegible] rũt. Et inde fuit lata senten[illegible] absolutoria pro dicto do[illegible] no de carge reo dicta die[illegible] mẽsis Febru. M.cccclviii. &[illegible]

a Enormiter læsa.] *Dicitur* [illegible] *enormis læsio, quando est* [illegible] *dimidiã iusti precii. Iustũ* [illegible] *precium intellige, id est* [illegible] *secundũ æquitatem iudicis* [illegible] *to eo, quod vr̃ cõiter æquũ* [illegible] *dum opi. uulgi, uel secundũ* [illegible] *mationem discretarum* [illegible] *vrũ: ut dicit do. Bal. in l. ii. C.* [illegible] *iiii. et vlt. no. C. de rescin. ven.* [illegible] *quia ad talem læsionem nõ* [illegible] *tuitur ecclesia, sed ei subue*[illegible] *iure cõi et etiã cuilibet.* [illegible] *l. ii. C. de resc. ven. sed vbi est* [illegible] *fra illã læsionem cœpta* [illegible] *minoris ecclesia restituitur* [illegible] *periatur enormiter læsa, ut* [illegible] *gl. hoc ideò dicit in c. pe. extrà* [illegible] *reb eccl. nõ ali. Enormis autẽ* [illegible] *sio, æstimabitur arbitrio iu*[illegible] *inspecta quãtitate cãæ et q*[illegible] *tate personarũ gl in uer. di*[illegible] *rit. inst. de emp. et uẽd.* [illegible] *Bar. in l. scio ff. de in integ.* [illegible]

SVMMARIVM.

1 *Dominus directus an commi*[illegible] *simul et pẽsionem petere* [illegible]
2 *Moræ purgatio quando ad*[illegible] *tatur usque ad litem contest.* [illegible]
3 *Solutio est facti.*

Domin[illegible]

4 *Dominus recipiendo canonem sine protestatione, an renunciet commisso.*
5 *Compensatio non fit ipso iure in pœnalibus.*
6 *Canonis remißio an fiat propter guerram. disting.*

QVAEST. CLXXI.

REperio in quodã consilio recolendæ memoriæ dñi Petri Papæ patrui mei, incipiente, an lapso triennio &c. ꝙ ipse multum amplè & no. declarauit in iure istud dubiũ, uidelicet,
1 *an lapso triẽnio dñs directus possit efficaciter petere cõmissũ, & pensionẽ nõ solutã, cũ protestatione ꝙ recipiẽdo unum non sibi præiudicet ad aliud. Et vr̃ dicere ipse do. Pet. Papæ, ꝙ sic, *a* per l. si ꝑ emptoré. aliàs est §. in l. fundo. ff. de lege cõmis. & Bar. no. per illum tex. ꝙ vtrũq; possit peti, ut ibidẽ dicit Bar. cõtrariũ tñ tenet ipse d. Pe. Papę, ꝑ ea, quę not. Spe. in ti. de loca. in §. nũc aliqua. in uersi. xxiii. & xxvi. & quæ no. in c. potuit. extrà de loca. & in l. ii. C. de iur. emph. Præterea, dicit ipse do. Pe. ꝙ vtrũq; possit peti. facit rõ, qa pœna cõmissi est condõnalis, scilicet si nõ soluat pensio per triẽniũ, ut patet, per l. ii. circa prin. C. de iur. emphy. si bene inspiciatur. & extrà de loca. c. potuit, vbi gerũdiuũ, æquipollet ablatiuo casui, q ablatiuus resoluit in condõne. l. si quis ita. §. si duo. de stat. li. & de cõdi. & demõ. l. à testatore. mõ si dñs directus petat pẽsionẽ & cõmissum, si emphyteota soluat pẽsionẽ, ẽt post triẽnium, deficit cõditio cõmissi. Cùm ergo deficiat cõditio cõmissi, patet ꝙ nõ põt petere cõmissum. nec obstat, si dicat, ꝙ iste emphyteota fuit in mora quolibet anno, quia nõ soluit de statuto ĩter ipsos cõtrahẽtes. Et sic nõ possit mora purgari ꝑ l. magnã. C. đ cõtrahẽ. & cõmit. stip. qa dies ĩterpellat ꝓ hoĩe, vt ibidẽ. & c. potuit ĩ fi. eẍ de loca. qa illud est verũ, ꝙ nõ possit mora purgari, qñ dies & pœna sũt appositi ab homine, qa tũc nõ admittit purgatio morę, ut d. l. magnã & ẽ rõ: qa qñ apponit ꝑ cõtrahẽtes dies & pœna, debitor põt sibi ꝓuidere, ne currat dies, & iõ si dimittat labi, sibi imputetur, ut clarè patet, ꝑ d. l. magnã. ĩ fi.
2 * Sed qñ dies ẽ appositus ab hoĩe, sed pœna nõ ẽ apposita ab hoĩe, sed à lege, ut ĩ casu nr̃æ qõnis, tunc bene admittit purgatio moræ usq; ad litis cõtesta. ut no. ꝑ Dy. ĩ l. si ita qs. §. Seia. ff. đ uerb. oblig. & ꝑ Bar. in l. si insulã. ff. eo. ti.

& in l.i.ff.de penu legata. Et est ratio, ꝙ admittat purgatio moræ in hoc casu, qn̄ est oppositus dies tm̄ ab homine & nõ pœna: licet debitor potuerit sibi prouidere. Tn̄ qa lex subrogat sibi pœnā cõmissi, si non soluatur die statuto ab homine, & per l. Ex æquitate introducta est purgatio moræ: ut l.si seruū.§.sequitur circa medium ipsius.§.Ió nõ mirū si pœnam quàm lex subrogat, si ēt tollat per purgationem, quam lex ēt introduxit, & sic una lex per aliā legē tollat. ar.Inst. de leg.agna.tute.§.fi.Cū ergo in casu qõnis nr̄æ dies sit appositus ab hoīe & pœna subroget à lege, patet ex p̄dictis, ꝙ debet admitti purgatio morę: put de hoc ēt tetigi s̄.q.123.Cū ergo possit emphyteota purgare morā, ēt post triēniū, saltim usq; ad litis contest.vt s̄.dictū est, vel usque ad modicū tp̄s post triēniū, iuxta no.in c. potuit. extrà de loc. patet ꝙ non pōt dn̄s petere pœnā cõmissi, qa quoties lex subrogat aliquam pœnā alicui factā, ut puta solutioni, vel alicui facto,
3 *quia solutio ē facti, iuxta l.cõsilio. §.fi.ff.de cura.furios.talis pœna subrogata per legē nõ pōt peti.ut no. per gl. expresse in l.si qs ab alio.§.fi.ff.de re iudi. qa interesse dr̄ esse pœna respectu soluētis, sicut cõmissum.vt ff.de eo, per quē fa[ctum] est.l.i.§ si plures. Præterea, dicit ipse do. Pet. qn̄ est in pote-state alicuius annullare ali[quē] actū, si ex illo actu re[ci]piat cõmodū, non poterit po-steà annullare: ut l. post lega[tum] ff.de his quib.vt indig. ubi fi-lius exhæredatus pōt per que-relā annullare testm̄, si tam[en] recipiat aliquod cõmodū ex illo testõ, non poterit postea annullare: & ita ibi in propo-sito. post triēnium in ptāte do-mini directi est, annullare con-tractū emphyt. Si ergo aliq[uod] cõmodū accipiat ex emphy-teosi, nõ poterit petere annul-lare, & ita non poterit petere cõmissum, & si petat cõmiss[um] & annullet cõtractū, nó pote-rit postea petere pēsionē. Præ-tereà, dicit ipse do. Petrus, [propo-]sito ꝙ talis pœna possit pe[ti in] libello, tn̄ adhuc utrunq; n[on] posset peti, vt utrūq; cõseq[ua]-tur, qn̄ dicit ipse, tm̄ opera[tur] tacitū, quātū expressum. l. ci[m] quis. ff.si cer.pe. sed si interc[on]-trahentes fuisset expressa p[œ]-na cõmissi, sic dicendo solu[e] tm̄, & si nõ soluas per triē[nium] ꝙ res cadat in cõmissum p[er] expressionē pœnæ commiss[i] transfusa & nouata esset p[ræ]cedés dispositio, ut l.ita stipu-latu[s]

latus.in fi.ff.de verb.obli & l. obligationũ ferè.§.fi.ff.eo. ti. & de penu legata.l.i.Ergo pater, ꝙ utrunq; non possit petere, cũ vna trãsfundatur in alia. Prætereà & quintò, dicit ipse, mitius agitur cũ lege, quã cũ homine.l.Celsus.ff. de arbi.& no.in c.delĉtes.in fi. extrà de celebra.missa. sed si ista pœna esset apposita ab homine, non peteretur vtrunq;, ut dictũ ẽ.ergo nec petatur vtrũq; qm̃ pœna apponitur à lege, ut ĩ casu pñtis qõnis.ita dicit ipse do.Pet.Papæ. Et ſm hãc opi.
4 uidi determinari.* Iuxta hãc materiam quæro, an dñs recipiendo canonẽ sine protestatione, renũciat cõmisso?gl.vr voluisse, ꝙ sic.in l.ii.C.de iure emphy.& in c.potuit.de loca.cũ qua pertrãsit Io. An.in d.c. potuit. dum remittit ad ea, quæ dicit Spec. in tit. de loca.§. nunc aliqua. in uersi.
b xxviii.& xxv. *b* uide tamẽ distinctionẽ, quam fecit Imo. in d.c.potuit ĩ sua repe.in 27.
5 col.post Card. flo. * Sed iuxta hanc materiam quæro. cessaui in solutiõe canonis dom⁹ meæ, dominus directus uult agere ad cõmissũ, replico sibi, ꝙ ipse tantundẽ debet mihi. An hoc casu habeat locũ cõ-
c missum? dic ꝙ non, *c* quia in pœnalib. fit ipso iure cõpensatio, ut pœna euitetur.ar.C.de cõpẽ.l.et aliàs rlr nõ fit cõpẽsatio ipso iure, nisi opponatur. ista sunt verba Pe.Ia.in ti. de act.in rẽ, quæ pro re emphy. quæ cecidit in cõmissum, cõpetit.circa prin.ibi itẽ est notãdũ ꝙ sic &c.Si emptor rei emphyteoticariæ non dicat uerũ precium domino directo, fortè ut ipse emptor minus soluat de laudimiis dño, vel ut fortè dñs directus nõ capiat. ita faciliter iure prælationis res committitur, & cadit em-
d ptor à iure suo *d*.ita Pe.Ia. in ti.de act. in rem.generalis libellus ibi effectus, quia emphyteota &c.Et sic est hic vnus casus, in quo mendaciũ
e punitur. An pp guerrã *e* fiat remissio canonis? docto. cõiter dicunt, ꝙ sic.aliqui tñ distin-
f guunt, *f* aut durauit modico tpe, aut duobus vel tribus annis, ut plenè tractat de Imo. in c.potũit.de loca. in sua repe.xxxi.col.

a Quod sic.] *Et hæc opinio est vera & optima ratione fundata, quod sic ostẽditur. Nam in hac specie sunt duo, quorum quodlibet onus suum, vnum s. quod emphyteota percipit fructus, vel per eũ stetit quominus perciperet. ppter quod ad pẽsionẽ tenetur, aliud quod fuit in mora et in retentiõe pensionis soluendæ p triẽ*

nium, et ob hoc meretur expulsionẽ, si domino placet. Res ergo et pœna propter diuersas causas exiguntur, nec pœna succedit loco rei. ut ff. de arb. si quis rẽ. Vtrũque igit exigitur. qa cũ pœna expulsionis, sit pœna legalis, exigi potuerit res pẹna. sicut euenit in re furtiua & pœna furti. ff. de cõdi. fur. si ꝑ fure. ii. respõso. In pœna aũt cõuẽtionali nõ sic. ff. de act. emp. l. ꝑdia. Istud ꝓculdubio procedere vr̃, quãdo dñs primo deiecit emphyteotã, quòd tũc põt pẽsionem petere. ff. lo. l. colonus et col. ii. in authẽ. ꝗ nõ alie. aut ꝑmu. re. ec. §. scire aũt emphyteotas. sed qñ prius pẽsionẽ recepit: et tũc aut tpis posterioris, et nõ ẽ dubiũ quin emphyteota expelli nõ poßit cũ dominus recipiẽdo pẽsionem posterioris tpis iuri suo, quo ad hoc renũciare intelligatur, et ita loquitur Spe. in ti. de loca. §. nũc aliqua. ver. xxiii. et xxvi. Aut uero tpis præteriti: et tũc si recipiat pẽsionẽ simpliciter, et nõ expellet, quasi purgata sit mora. ff. si qs cau. l. ii. facit. ff. de pub. et vectiga. l. fi. & de eo, quod certo loco. l. fi. Sin autẽ recipiat cũ protestatione sui iuris, et tũc deiicere põt. ff. quib. modis pig. vel hyp. solu. l. si debitor. et hoc sentit Spe. in ꝑalle. §. nũc aliqua. q. 25. Sanè quãtũ ad fructus perceptos ab eo tpe, quo res incidit ĩ cõmissum expulso emphyteota à re emphyteotica dominus iure experiẽ. Spe. in d. §. nunc aliqua. q. x. Et ꝙ utrunque uidelicet cõmissũ et pẽsio tẽporis præteriti, peti possint pariter et dãnum in re datum, tenet d. Spe. in sæpe d. §. nunc aliqua. ver. xi. ibi. alii tñ dicunt. q̃ quidẽ opi. ibidẽ format do. Io. And. in addi. quæ incipit, hoc placet. et pro hac opinione facit, quod dicit Spe. ĩ uer. xxxv. ibi Ia. contra et bene. etc. et hanc opinionem a parte vr̃ tenere in vers. xxv. ibi, nam et si eũ expellere uellet etc.

b Xxviii. & xxv.] *Voluit allegare in vers. xxvi. et xxvii. & facit quod habetur in vers. xxix. & xxiii. licet ibi loquatur in alio casu, videlicet, quando recipitur pensio posterioris temporis.*

c Dic ꝙ nõ.] *Ita tenet expꝓßè Spe. ĩ præ. §. nuc aliqua. vers. lxxix.*

d A iure suo.] *Et est rõ, qa perinde ẽ ac si nõ denũciasset ut dicit Specu. in d. §. nunc aliqua. in uers. xcii.*

e Propter guerram.] *Videtur distinguendum, aut emphyt. suscepit in se periculum casus fortuiti, aut nõ. Primo casu, tenetur. secundo non. Vel si census debebatur ex fructib. non tenetur, alias sic do. Io. And. in addi. ad Spe. ĩ prealle. §. nũc aliqua. ver. cxxxvii. ĩ addi. quæ incipit, qđ si sterilitas. vbi arguit, ꝓ et cõtra.*

& prope

& prope finẽ dicit, quod p̃misi.
* Distinguunt.]. Sed q̃ emphyteota qui propter guerras non potuit fructus seu reditus percipere, possit petere remissionem mercedis, et sic effectualiter, nõ teneatur, uoluerunt Ia. de Are. Cy. Barto. & Sal. in l. i. C. de iure emphy. ar. l. cũ unus. §. ult. iuncta l. iii. §. Labeo et in l. interdũ. §. i. ff. de acqu. pos. & per l. in uẽditione. § i ff. de peri. & cõmo. rei uend. Idẽ tenuit Pe. de Anc. in c. potuit in xi. q. de loca. Et licet Anto. in d. c. potuit. distinguat, an guerra duret per triennium uel minori tẽpore, tñ eum damnat ibi Ioã. And. de Imo. in d. c. potuit. tenẽs simpliciter opi. Iac. de Are. & sequacium, quæ est cõis opi. legistarum, prout dicit Ab. Sicu. in d. c. potuit. in fi. licet dicat, q̃ Flo. & consiliũ Paduanum contrariũ consuluerit. uide tñ quod eleganter consulendo tenuit Philipp. Corne. in consil. 181. inci. nisi s nonnullis actis. col. 13. uer. nã ad hoc in ii. uolu.

SVMMARIVM.

1 Protestatio dñi an ualeat, quò d utrunque petere possit, pensionem & commissum.
2 Protestationis usus. & nu. 4.
3 Lex q̃ñ subrogat loco obligatiõis aliquã pœnã, uel aliqd aliud, illa subrogatio dr̃ alternatiua.

QVAEST. CLXXII.

VNum aliud terigit dictus dñs Pet. Papæ in dicto suo cõsi. in præ
1 ceden. q. mentionata. * Videlicet si dñs post trienniũ recipiat solonẽ canonis seu pẽsionis cũ protestatione, q̃ possit petere cõmissum, & econtrà, si recipiat cõmissum sub protestatione, q̃ possit petere pẽsionẽ, an ualeat ista protestatio. & uř q̃ sic. & no. per Spe. ĩ ti. de loc. §. nũc aliqua. uer. xxv. & no. extr. de loca. ca. potuit. in glo. magna. & pro hoc facit dictũ gñale, q̃ protesta
2 tio * cõseruat ius ĩ futurũ, vt iurib. vulgatis. cõtrariũ tñ tenet ipse do. Pe. Papæ, q̃ imò nõ valeat talis protestatio, qa dicit ipse, si bñ inspiciat ĩ materia protestõnis, est vna rła, q̃ protestatio cõseruat ius in futurũ, tũc cũ tale ius futurũ ẽ possibile de iure exerceri p̃ ipsum protestãtẽ, seu cõsistit ĩ ptãte ipsius protestãtis. Sed si tale ius futurũ est, ipossibile de iure exerceri per ipsum protestãtẽ seu nõ consistit in ptãte protestãtis, tũc talis protestatio ñ valet, nec cõseruat ius ĩ futurũ. ista rła p̃bat. sic dicit ipse do. Pe. Papæ. Certũ est enim, q̃ impossibile ẽ de iure, q̃ monachus habeat pro

 prium

prium. extrà de ſtatu mona
cho.in c. cùm monaſterium.
modò pone, ꝙ talis recipiť in
monachũ, cũ proteſtatione,
ꝙ habeat propriũ, nũquid va
let talis proteſtatio? certè nõ.
ut no.ff.de uſu & habit.l. per
ſeruũ. §.i. & ibi eſt tex. & fa
cit l. cũ precario.ff. de preca.
& no.ꝑ Io.And.Hoſt.& alios
doc.in c.cũ M.Ferrariẽſis.ex-
trà de conſti. Ad idẽ certum
eſt, ꝙ poſt litis conteſt. ĩpoſ-
ſibile eſt de iure, aliquid ad-
di, diminui, vel mutari in li-
bello: iuxta no.in l. edita.C.
de eden. Modò pone ꝙ ille ꝗ
tradit libellũ, proteſtať ꝙ poſ
ſit addere, diminuere, uel mu
tare, uſq; ad ſñiam, nunquid
ualet iſta ꝓteſtatio? certè nõ
ualet, ut hř & no.extrà de fi-
de inſtru.in c.inter dilectos.ĩ
gl. dicunt ꝗdã &c. Et ita pa-
tet probata dicta rła, & faciũt
ea, quæ ponit Bar. in d.l.edi-
ta.uerſi.quæro dixi &c. circa
fin.ſuæ repe. & ibi notab. pro
bãtur per eũ. hæc rła ſic eſt in
propoſito pœna cõmiſſi con-
dõnalis. ut dixi ˢ. in præced.
q.ſ. ſi nõ ſoluatur ꝑ trienniũ,
ergo ſoluatur ẽt poſt triẽniũ,
ut in præcedẽ.q.dixi, deficit
conditio. Si ergo eſt impoſsi
bile de iure hře aliquã actio-
nẽ ad cõmiſſum, patet ꝙ pro
teſtatio nõ ualet, nec conſer-
uat ius in futurũ: per ꝑdictã
regulã. Item ſi recipiat com-
miſſum dñs directus, impoſ-
ſibile eſt de iure eum hře ali-
quam actionem ad penſionẽ
3 nõ ſolutam.* Et eſt ratio, ꝗ
qñ lex ſubrogat loco obliga-
tionis aliquam pœnã, uel al
quid aliud, tunc illa ſubrog
tio dř alternatiua, ꝑinde ac
debitor eſſet obligatus alter-
natiuè. pro hoc bene facit l.
miles. §. decem.i. reſponſa
ff.de re iud.& no.per Bart.i
ſtipłones nõ diuidũtur.vii.
ff.de uerb.ob.Sed ſic eſt, ꝙ
obłone alternatiua ſi cred
tor recipiat unũ, ĩpoſsibile
de iure, ꝙ poſsit petere aliu
l.ſi nõ ſortẽ. §.ſi dotẽ.ff.de c
di.inde.cũ ſi. Si ergo ĩpoſs
le eſt de iure petere ſołonẽ p
ſionis propter recipiẽtiũ co
miſſum, patet ergo ꝙ prote
ſtatio ſuper ſołone pẽſioni
nõ valet, per ꝑdictã regulam
Prætereà, ꝙ dicta proteſtatio
nõ ualeat, probat ipſe do.Pe
Papæ, ꝗa quotieſcunꝗ aliꝗ
habet neceſſariò ceſſare à pe-
titiõe alicuius rei, talis prot
ſtatio nõ valet, ut no. in l.al
menta.C.de nego.geſt.& p
doc.ĩ c.gratiæ. de reſcri. ĩ cle
quia mulier habet neceſſari
ceſſare à petitione alimẽtor
datorũ filio ꝑ. triẽniũ. ideò
proteſteť, nõ ualet. Sic ĩ pro-

poſi

posito dñs directus habet necessariò cessare super petitiõe pœnæ cõmissi, cũ deficiat cõditio, sub qua cõmissum debetur, scilicet si soluatꝰ pensio. Itẽ habet necessariò cessare super petitione pẽsionis, si receperit pęnã cõmissi, sicut dicitur ĩ alternatiua. ut s̃. dixi. Ad hoc faciunt no. per Pe. de Bella pert. ĩ l. fi. ff. de eo, quod cer. lo. ubi dicitꝰ, ꝙ si creditor recipiat sortẽ tñ, & protestetꝰ ꝙ possit petere interesse, iuxta materiã illius l. quòd talis protestatio nõ ualet: & est rõ, ẽm Pe. de Bella perti. qa reci
a piẽdo sortẽ, sublatũ est principale. ergo & accesso. iũ, qd
4 uenit officio iudicis mercenario. Si ergo ex iuris necessitate uideatꝰ remittere, patet ꝙ nõ ex volũtate vrꝰ remittere, iõ sua protestatio nihil releuat, ut s̃. dictũ est. Prætereà dictus do. Pe. Papæ dicit: certũ est, ꝙ ĩ pœnis legalib. protestatio nil operatur: ut no. per Bar. ĩ l. fraudati. ff. de publi. & uecti. & cõmis. Et põt esse rõ: qa nemo põt facere qn leges locũ habeant ĩ suis gestis. Ex ar. ĩ l. nemo põt. ff. de lega. i. & no. extrà de foro cõpe. in c. si diligẽti. ĩ prin. primæ gl. de testa. c. tua. in fin. sic in ꝓposito pęna cõmissi, est pęna legalis, ergo patet ꝙ ꝓtestatio per eũ facta sup pęna legali non valet. Ista sunt verba formalia dicti do. Pe. Papæ in dicto suo cons. manu sua ꝓpria scripto, & signato. Et ita ẽt vidi determinari ĩ iudicãdo ꝗ hac protestatione in hoc casu. vide plenè ꝑ Imo. ĩ c. potuit. de loca. in sua rep. in xxvi. colũ. post Car. flo. Sed qa s̃. de ꝓtestatione, scripsi iuxta hanc materiã protestationis, quæro: aliqs cõparet corã iudice, à quo appellauit, & protestatur, ꝙ eius appellatio sibi salua remaneat, an valeat talis protestatio. Inn. dicit, ꝙ sic. ĩ c. quæstio. *a* extrà de appe. & uide plenè q̃ dixi ȷ̃. q. 364. Et * de materia protestõnis, vide plenè ꝑ Bar. in l. non solũ. §. morte eius. & ĩ l. de pupillo. §. si procurator. ff. de ope. no. nun. Sed vide alium casum, in quo quis non renunciat suæ appellationi cõparẽdo corã iudice à quo. de quo tetigi ȷ̃. q. 436. in uersi. lxi. quæro &c.

a Inn. in c. quæstioni.] *Videlicet ĩ gl. sua super uer. iuramẽto.*

SVMMARIVM.

1 *Emphyteota soluẽs ĩstitori domini, de cuius mandato nõ cõstat, an sit liberatus. distin. nu. 3.*

2 *Procurator falsus, quis dicatur.*

4 *Creditore inuito & contradicente,*

te, nemo poteſt recipere ſolutionem a debitore.

QVAEST. CLXXIII.

IN dicto ſuo cõſilio ſuprà proximè mẽtionato, dict⁹ do. Pe. Papæ mouet aliud
1 dubiũ ſatis ſingulare, * videlicet an emphyteota fuerit liberatus p̱ ſolõnẽ factã geſtori ſeu receptori dñi, de cuius mãdato vel ratihabitione nõ cõſtat: & vr̃ primò (dicit ipſe do. Pe. Papæ) ꝙ nõ ſit liberatus: q̱a ſoluit ꝓcuratori fal
2 ſo. & * dr̃ falſus, *a* q nunquã
a mandatũ habuit: *b* vt no. ĩ l.
b ſi procuratori. ff. de condi. ob cau. in i. gl. Et ꝙ nõ ſit liberatus, probat̃ p̱ d. l. ſi procuratori. in ii. reſponſo. cũ ſi. & vt dicit Bar. in ıã d. l. ſi procuratori. debitor nõ liberat̃, ſiue ſcienter ſiue ignorãter ſoluerit illi, qui nõ habet mandatũ. Nõ eñ debet eſſe debitor ita credulus, & ſi ſecus, ſibi imputet̃. vt l. ꝙ ſi ſeruus. §. ſed ſi ſic accipit ff. de ĩ rẽ verſo. ĩ c. p̱ tuas. ii. extrà de ſimonia. In cõtrariũ faciũt no. per Bart. ĩ l. Celſus. ff. de vſuc. ubi dicit ꝙ aſſertioni aduerſarii debet credi: & aſſertio aduerſarii ĩducit titulũ. & ita patet ꝙ emphyteota ſoluẽdo illi, q̱ ſe gerebat pro tali, ſit liberatus. Dictus tñ do. Pe. Papæ ꝓ declaratione & deciſione on-tis materiæ ſic diſtinguit:
3 * Aut talis geſtor publicei. co vel villa habebat̃ pro re-peratore, ſeu procuratore: mini, & tũc dicit ipſe empr
c ſibi ſoluẽdo ẽ liberatus. c a: iii. ĩ prin. ff. ad Mace. & l... barius. ff. de off. præt. & i. q. turbat̃. & faciũt no. extr.. reg. iur. ĩ c. ad probãdũ. ii
d q̱a cũ ĩ cõi opi. pro tali hr̃, vi-delicet ꝙ agit, ut ibi dr̃. & q̱ no. p̱ Inn. in c. i. extrà de f... inſtr. ĩ gl. itẽ bona eſt argumentatio ex eo, quod fieri cõſueuit, vt habet̃ & not. extrà ... ſen. ex cõ. in c. ad hæc. & ff... pub. & uect. l. ſi publican. §. fi. & no. ĩ l. liberorũ. §. ... Caſsius. ff. de leg. iii. & l ... uus pluriũ. §. fi. de leg. i. ... cõiter cõſueuit fieri, ꝙ pu... ci recuperatores nõ cõſueuerũt demõſtrare mãdatũ, quo habẽt à dñis directis. ar. ... torũ per gl. Inn. & doc. ĩ c. ... in iure. extrà de offi. deleg. ... faciũt optimè, q̃ dicit Bar. ... si q̱s uxori. §. apud Labeo... ff. de furt. ſed ſolũ ſcribũt ... pyro ipſorũ emphyteotarum cõfeſsionẽ ſoluti, ergo &c. ... ita uidi ĩ iudicãdo determina-ri. Aut talis geſtor publice ... loco vel uilla nõ habebat p... recuperatore ſeu procurator... dicti dñi directi: & tunc au... dñ...

dñs directus scribebat istũ gestoré recipere solonẽ pẽsiõis, & nõ cõtradicebat, & tũc emphyteota est liberatus. & pro hoc facit l.fi.ff.qđ cũ eo. & faciũt ét notata p Io.Fab.insti. qđ cũ eo.§.i. & est rõ: qa qñ aliqs scit aliũ gerere actũ, q non põt inuito eo geri, talis sciens & non contradicés, vr̃ cõsentire, d l.fi.ff. quod cum eo.& faciũt no. in l. Caius.ff. de pig.act.& faciũt no. extrà de his q̃ fiunt à p̃lato. ĩ c.quãto. & extrà de reb.ecc.nõ alie. c.si qs presbyterorũ.Sed certum * est, ꝙ nemo inuito & cõtradicente creditore põt recipere solutioné à debitore.l. inuito.C.de solu. & ca. eã.& extrà de iureiu.imò nec aliud pro alio inuito creditore põt solui.l.ii.§.i.ĩ fi.ff.si cer. peta. ita alteri pro altero.s. creditoré inuito eo solui nõ p̃t,iuxta materiã legis,uero procuratori.ff.de solu. Si ergo dñs directus sciuit,& nõ contradixit, patet p p̃dicta, ꝙ vr̃ consentire. & ita ratũ habere. facit illud, quod dr̃ de dño sciẽte & non prohibente seruũ delinquere, quia tunc insolidũ tenet, q si ignoraret, liberat dãdo seruũ pro noxa, vt iuribus uulgaris. Aut dominus ignorat istum gestorem recipere solutionẽ pensionis, & tunc dicit ipse do.Pe.Papę emphyteotam nõ esse liberatũ, p iura s̃. alleg. De materia iuris emphyteoticarii. cõmissi & iuris pal. tetigi ét j̃.q.575.

a Dicitur falsus.] *Is aũt funditus dr̃ falsus procurator, qui nũquam habuit mandatum, sed is qui mandatum habuit, licet reuocatum, non dr̃ funditus falsus procurator. & not. differentiam inter hunc, et istum, ut colligitur ex scriptis do. Bart. in l. falsus procurator.uer.oportet.d.l.cũ quis. in fin. C. de furtis. Et in l. procuratori falso. in glo. i. ff.de cond. cau.dat. causa non secu.traditur casus in quo non est differentia.*

b Nunquam mandatũ habuit.] *Vel habuit, sed est reuocatũ, ut in gl.i.hic alleg. & in glo.i. in l. falsus.C.de furtis.*

c Est liberatus.] *Tu dic quòd liberabitur scilicet cedendo creditori actionem quam habet contra ipsum falsum procuratorem. Casus est in l. cum fundus. §.seruum tuum imprudens.ff.si cert. pet.do. Bar. in l. si procuratori. in v.col.in uer.i.casu quæro.ibi, puto tamen.ff.de cond. causa da. cã non secu.& in l.falsus.ii.col. uer. oppo. de l. cũ qs.C.de furt.*

d Videtur consentire.] *Istud est regulariter uerũ ut ĩ regula, is, qui tacet.in gl.i.circa mediũ. ibi qd ergo ĩ his, etc.de re. iu.li.vi.*

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Partem cēſus qui ſoluit, an eui tet commiſsum totius rei emphyteotecariæ.*

2 *Minor ſi ceſſauerit triennio in ſolutione canonis, an tempus ſibi currat.*

QVAEST. CLXXIIII.

VLterius & quartò dictus dn̄s Pet. Papæ in dicto ſuo cōſilio quæ
1 rit de alio*dubio, uidelicet ſi emphyteota pro re emphyteotecaria debeat pro canone bladum & pecuniam; & ſoluerit bladū triēnio, ſed ceſſauerit in ſolutione pecuniæ, an tota res dicatur cōmiſſa pro parte pecuniæ nō ſolutæ? dictus d. Petrus Papæ ibi determinat, ꝙ nec in totum, nec in partē
2 cōmittitur. *a* pro quo bene facit, dicit ipſe, l. cōmiſſoriæ. C. de pact. inter empto. & uenditoré & extrà de pœnis. c. ſuā. Præterea ad hoc, quòd committatur, requiritur ꝙ ꝑ totū triennium nil ſoluerit. ſed ſi nos compēſemus illud, quòd ſoluit in primo, ſecūdo, & tertio anno, uidebimus quòd totum triennium nō eſt lapsū,
b ſed compēſatione facta *b* nō erit fortè niſi biennium, uel unus annus, pro quo biennio uel anno nō eſt ſolutum, ſed ceſſatio per biénium in prio to uel per annum non fac cidere in cōmiſſum. ergo ſ Preterea, particularis ſolu inuito creditore non eſt tio, ſed ipſo uolēte particula ris ſolutio, eſt ſolutio. l. tu §. Lucius. ff. de uſu. ſed l. de iur. emph. dicit, quòd ſoluerit per totum triēn. cadit in commiſſum. Sed certum, quòd iſte ſoluit, partem cenſus, quia uol dn̄o directo, ergo ſoluit. ſoluit ergo non cadit in c miſſum. Prætereà, dicit do. Petrus, certum eſt illud, quod debetur nob prouiſione noſtra, fortius bis debeť, q̃ illud ꝙ debet bis ex prouiſione aliena. cap. & poſt li. reuerſis. l. ſi in bello. & ibi not. & ff. de deicom. l. ſi filius. §. erit unt ibi not. per doc. in c. lus. de elect. li. vi. Sed cer eſt, quòd ſi uenditor ap pactum legis commiſſo contractu uenditionis, iſtud pactum eſt ex prou ne ſua, & poſteà poſt di ſtitutum legis commiſſ petat uenditor partem pre uel uſuras, renunciare u tur pacto legis commiſſo per ipſum & ex prouiſion ſua appoſito. ut l. commiſſo riæ. C. de pact. inter emp. ue

uendit. Item, si creditor apponat pœnã, si nõ soluatur principale, & sic ista pœnę appositio est ex prouisione sua. Et postea creditor recipiat partẽ principalis, renunciare uĩ toti pœnę, per ipsũ, & ex prouisione sua appositæ, ut c. suã. extrà đ pœnis. Si ergo sic est, ꝙ uideamur renũciare id, qđ uenit ex prouisiõe nostra, cũ magis debeatur nobis, ut s̃. dixi: multò fortius uidemur renunciare id, quod debetur nobis ex prouisione aliena, ut ĩ casu proposito, qa pœna cõmissi nõ debetur nobis ex ꝓuisione nostra, sed ex prouisione aliena, scilicet per legẽ: & ita patet ex prædictis, ꝙ renunciare uidetur ipsi pœnæ cõmissi. & ita nec totum nec pars commutatur. ita dicit & tenet d. Pet. Papæ. & sunt uerba sua formalia. pro hac parte tanquã magis æqua uidi iudicari. et de hac materia tãgit Spe. in tit. de arbitris. §. sequitur. uer. quid si plura capitu-
a
2 la &c.* Quid si minor cessa-
1
uerit triennio in solutione canonis, an tempus sibi currat? uide quæ plenè dixi j. q. 435. Itẽ qd si emphyteota cessauerit in solutione cẽsus pecuniæ, & dominus eidem em-
b
phyteotæ in tãtum teneatur, an locum habeat cõmissum? dic ꝙ nõ, quia in pœnalibus fit cõpensatio iure, ut dixi s̃. q. 171. in fi.

a Nec in parte cõmittit.] *Dum enim dixit, nec in totũ, uĩ ꝓbabile secũdũ Spe. in ti. de lo. §. nũc aliqua. uer. xxx. sed d. Io. An. in add. ad Spe. ĩ iã d. uer. fi. ĩ add. q̃ incipit, dic ꝙ superior uer. tenet cõtrarium. s. ꝙ propter cessationẽ in parte canonis, cõmittitur ĩ totũ. & ibidem sub cõpendio pulchrè respondet ad contraria.*

b Sed compẽsatiõe facta.] *In casu penè simili hæc qdẽ subtilitas primo aspectu placuit d. Io. An. sed plenius meditãdo eidẽ displicuit pp cõsequentiã absurditatis et ĩcõueniẽtiæ, ut in add. ad Spe. in d. §. nũc aliqua in uer. lxxi. ĩ addit. posita super uer. si unus.*

SVMMARIVM.

1 *Literæ sine testium subscriptiõe, non probant. Limit. nu. 2.*

QVAEST. CLXXV.

Literæ quantũcunq; habeãt sigillũ *a* publicũ habens * authoritatẽ à publico, nõ ꝓbãt nisi habeãt testiũ subscriptionẽ, uel nisi per notariũ curię apud acta sint scriptæ: uel consuetudo hoc approbet. ita tenet Ioan. An. *b* in c. post cessionẽ. ex̃. de ꝓbatio. in sequẽdo opinionẽ Archi. in c. ut circa de elec. li.

vi.

vi. quos seqtur Sal. in l. ad instructioné. C. đ epis. & cle. ita ēt fuit declaratū ī cōclusione processus Carmelitarū Belliuisus in Romanis, & Prioris sonne, in manib. Cathalani Chāterelli Delp. sed qñ sigillū dicatur auth. uide Bald. in l. si qua per calum. C. de epi.
2 & cle. in q. pē. Sed* literę, quę emittuntur in cancellaria re
c gis Frāciæ, c & domini nostri Delp. bene probāt, sine testiū īscriptione, qñ sunt sigillatæ sigillo authentico cācellariæ. & hoc operatur cōsuetudo, quæ in hoc sibi locum uédicat: ut dicit Salyc. in d. l. ad īstructioné. Et siſiter literæ iudiciales, quę emanāt à curiis téporalibus, & spiritualibus pñtis patrię Delp. fidē faciūt cum sigillo sine testiū subscriptione, & istud operat actus iudiciarius: qa tales literæ cōceduntur in iudicio, quo casu ēt probāt, ut dicit Sal. ubi s̃. Sed quæro, circa hoc, dñs Ia. Marchi legū doc. quondā iudex terræ cassenuantici uno semel dū esset ī uilla coste S. Andreæ pro aliqbus aliis negotiis concesit literas patentes, nó in figura iudicii, quæ fuerunt signatæ manu Io. Berāgerii notarii dictæ suæ curiæ absq; testibus, & sigillatæ sigillo dicti dñi iudicis, in qbus literis inter cætera ipse do. Ia. Marchi faciebat loc. tenenté suū d. Odoné Ancellini, in legib. licentiati, qu dā ad inchoandū & cōplē corā eo inuétariū tūc inch tū p Maria uxore Ant. A cherii. An fidé faciāt dictæ teræ locū tenentis, uel ua rit dictum inuétarium co dicto do. Odone Ancelli choatū & completum & c q non, in sequendo opi. A chi. Io. An. Sal. in locis su alleg. nec in hoc casu uid trariū seruari de cōsuetu ne. De sigillo, qué effect habeat, uide Bal. ī l. qui fecit, quæ incipit imperi. clemétiæ. circa pri. super bo sigillo. & đ hac materia gilli, uide quæ dixi in tra de præsump. per me Gui Papæ cōpilato. ī §. reperi quod &c. De materia sig etiam tetigi j. q. 481.

a Literæ quantūcūque hab sigillū.] *De hoc uide p d. R deci. 22. in deci. Tholo. q. 24.*

b Io. An.] *Speciale aūt ē in s indiciorū q credat tabellio sine subscriptione testiū, sed n ris et sigillo epi sine subscrip ne testium non creditur, non ur plenè prouisum, licet subscriptio testiū, quia posset ponēs furtiuū sigillum sub bere testes mortuos, nunc tūc uen-*

uētes. Itē dicit Io. An. in c. post cōfessionē. iii. col. i uer. et ibi sub scriptione iūctā vi. col. in uer. itē cū ipse Inn. de prob. et quod hic dicitur de consuetudine. tenet Spe. in ii. parte. ti. d. pb. § si uer. x. ibi stat enim in hoc. ubi, dicit ꝙ *cōsuetudo facit sigilla authē.*
c A cancellaria regis Frāciæ.] *et istud tenet Spe. in d. uer. ibi, sigillū aūt cācellarii Parisiensis.*

SVMMARIVM.

1 *Confessio facta per creditorē extra iudiciū, quidnā operetur.*
2 *Confessio extra iudiciū sine cā facta, nō inducit obligationē.*

QVAEST. CLXXVI.

1 IN decisione processus diffiniti in sententiis* prolatis ī uigilia ramispalmarū anno dñi M.cccc liiii. īter nobilē Bādoniū adhemarii agētē ex una parte, & do. Gordereū ex altera, in manibus Io. Botuti secretarii Delp. fuit facta conclusio, ꝙ cōfessio per creditorē extra iudicium facta, ēt parte absēte, uidelicet quo ad probationē liberationis inducendā, per l. Publia Meuia. §. fi. ff. deposi. & ita dicit ēt Io. Fa. insti. de acti. in §. item si quis. in iiii. col. Sed qd de confessione debiti, extraiudicialiter facta, quid super hæc operet̄ iurīm? Vide Hēri. de Bouen. in sua repe. in materia de causa formali. C. si aduer. uen.
2 * Confessio enim extra iudicium sine causa a facta, nō inducit obligationē. casus est in l. cū de indebito. §. fi. ibi, sinautē cautio. ff. de prob. idē tenet gl. in l. i. gl. fi. ubi ut ergo hoc uideas pleniꝰ ff. de inter. acti. idē tenet Cy. in l. generaliter. ī i. ii. & iii. q. C. de non nu. pec. Idem Bar. in d. l. cum de indebito. maximè si fiat in partis absentia, ut in c. fi. ibi, ī abbatis absētia extrà de succes. ab ītest. l. certum. § si qs absente. ff. de cōfes. secus tñ est in confessione iudicialiter facta, quæ ēt ualet sine cā, sicut ponunt Bar. & Cy. in locis præallega. nec etiā ualet promissio sine causa b facta: ut tenet gl. in d. l. i. ī fi. ff. de interroga. actio. Etiā si stipulatio interueniat obstante exceptione doli, quæ pōt apponi. l. ii. §. circa. ff. de excep. doli. De confes. extraiudiciali, plene tractat Io. Andr. in add. Spe. in ti. de eo. §. i.
a Sine causa.] *Vel cū causa sed ī discreta, ut no. d. Bal. in l. cū de ī debito. § sinautē cau. ff. de pba.*
b Promissio sine cā.] *Hoc intellige, qñ præcessit confessio & subseqtur stipulatio. uerbi gratia. Meuius cōfitetur se debere cētū Titio q̄ p stipulationē reddere pro-*

promittit, sed ubi non est confessio, sed pmissio sine cā discreta, uel specifica, ur facta aīo donādi. omnes doc. concludunt ī l. cāpanus. ff. de ope. lib. refert domi. Alex in addi. ad Bar. in d.l. cū de indebito. in §. sed hoc. in addi. quæ inci. sed pone.

SVMMARIVM.

1 *Creditor si partim debiti recipiat sine protestatione, an possit posteà agere ad residuum.*

QVAEST. CLXXVII.

FVit ēt conclusio facta in decisione dicti processus, quòd si actor
1 * petat minorē summā, & ad illam fuerit reus cōdēnatus, vel soluerit sine condemnatione, quòd talis actor poterit iterum agere ad residuum secundum Ioā. Fab. instit. de acqui. in §. si minus intētio-
a ne. in vi. col. *a* i. q. quid si actor &c. quod intelligo, ēt si actor in prima petitione non fuerit protestatus de agendo ad residuum. quia ibi loquit
b Io. Fab. indistinctè, *b* igit &c. Et hoc verum, nisi petierit actor in prima petitione, pro
c resta *c* &c. Quia tunc vr tacitè fieri solutio residui non petiti. ita seruat hæc curia parla. in iudicando. sed si petitio facta per partem, probetur, & pro alia nō, an pro parte probata poterit sñia ferri pro actore? vide q̄ dixi s̄. q. 27.

a Sexta col.] *Voluit allegare col. quæ est ult.*

b Indistinctè.] *Ita ēt loquit do. Dyn. in §. si minus. in uer. sine periculo. & in uer. ult. quæro. insti. de actio.*

c Pro resta.] *Et pro hoc facit dicit do. Anto. de Are. in pr. le. §. si minus in i. not. ubi ... sentit de dictiōe taxatiua. ... hic dicit de dictione. s. resta.*

SVMMARIVM.

1 *Iudex laicus potest cognoscere & punire de periurio.*
2 *Iudex ecclesiasticus debet cognoscere de clerico periuro, adultero uel sacrilego.*
3 *Princeps secularis an possit dispensare super iuramento.*
4 *Periurus qualiter puniatur.*
5 *Trāsactio facta inter duos tutores, uel curatores, an sit personalis, uel realis.*

QVAEST. CLXXVIII.

a DE periurio *a* prin...
1 laicus* cognosce...
punire; quia est c...
men cōe: vt in auth. de ...
datis prin. §. si verò. & no...
Io. An. in c. licet. extra de ...
b reiu. *b* in nouella. & no...
nulli. C. de testib. & ibi Ba...
& in l. ii. C. de fide instru. ...
tenet Bald. in extra. impe...
cle. de pace Constan. in ...
supe...

ſuper verbo, tam uaſalli.ibi,
ſed hic quæro.ubi ẽt tenet, ꝙ
periuriũ eſt crimen cõe, & ꝙ
iudex ſecularis põt punire de
periurio.Et facit l.ſi quis ma
ior.C.de tranſact.Nec obſtat
c c.venerabilis c extrà de ele.&
quod not.in c.cum ſit gñale
extrà de foro comp. quia lo-
quuntur in clerico. hic aũt lo
quimur in laico. & idẽ de lai
co ſacrilego vel adultero. ita
intelligitur d.l.ſi quis maior.
2 & alia* iura ciuilia.de clerico
uerò adultero,periuro vel ſa-
crilego iudex ecclesiaſticus
debet cognoſcere. Et ita lo-
quũtur cõtraria.& ita tenẽdo
ius in quolibet foro ſuo,nihil
eſt cõtrariũ.tenet glo. in d.c.
cũ ſit gñale.vbi gl. enumerat
caſus,ĩ quib. cognitio ſpectat
3 ad eccleſiã.* Sed an princeps
ſecularis poſsit diſpenſare ſu-
per iuro?Credo,quòd ſic, per
l.fi.in prin.ff.ad muni. & ui-
de quę plenius dixi ſuper hoc
4 infrà q.194. Sed qualiter* pu
d niatur periurus d, alibi dici-
tur,ꝙ pœna capitali.xxiii. q.
v.c. rex. quod intellige uerũ
de teſte,qui fert falſum teſti-
monium in cã criminali.talis
enim morte morietur.ff. de ſi
car.l.i.§.i.& dixi plenius.ſu-
prà q.44.aliàs enim ſi in con
tractibus quis periurus eſt no
tatur infamia, ut in l. ſi quis
maior.C. de tranſac. & ple-
nius de hoc tetigi in tracta.
quem feci ſuper materiam d.
l.ſi quis maior. in prin. aliàs
e ſolum Deum habet ultorẽ e.
l.ii.C.de reb.cred.quod intel
lige uerum,ſi in alterius non
cedit præiudicium. ita dicit
gl.in c. quicunque.vi. q. i. Et
eſt periurus fuſtigandus fuſti
bus,ſi iuret per genu princi-
pis.ff.de iureiu.in l.ſi duo.§.
vlt.& de pœna teſtis, q deie-
rando deponit falſum in cã
criminali,vide quid iudicatũ
fuit in hac curia parlamenti.
Delphi.ſuprà q.44. & dotati
ne ipſius conuentus dotata.
5 * An aũt tranſactio facta in-
ter duos priores uel curatores
ſit perſonalis uel realis? Dic
ꝙ perſonalis.Sed ſi Papa con-
firmet, erit realis.vid tex.no.
in c.ueniẽs. extrà de trãſ. &c.
a De periurio.] *Vide quis iudex
puniat piurũ, et quæ ſit eius pœ
na,iſtũ conſi.29.incip.ille incar
ceratus.nu.3.uer.item ẽt dictus.
ubi remittit ad ea, q̃ ſcripſit cõſ.
89.in i.dubio.ver.i.circa primũ.
& in q.Tholo.q.16.i.addi.*
b De iureiurã.] *Videlicet lib.vi.
& ibi in d.c.licet in uer.multũ
facit.dicit do.Io.And.ex litera,
petere iudicẽ ſecularẽ de piurio,
uel iura cognoſcere poſſe, et diffi
nire.Et idẽ vr̃ ſentire do.Pet.de
Anch.in præalle.c. licet ĩ v.no.*

T Nec

c Nec obstat c.venerabilis.] *Tu dic, quòd illud c. uenerabilis. loquitur in casu quo dubitatur an iuramentum sit licitum & seruandũ nec ne, in quo quidẽ casu esset remittendũ ad iudicẽ eccle. Ita dicit d. Io. And. ĩ c. cũ laicus super vlt. gl. de for. compe. li. vi.*

d Qualiter puniatᷓ periurus.] *Sup hoc vide do. Cy. C. de reb. cre. ĩ l. iurisiurãdi. ĩ ver. iuxta hoc. & ibidem do. Bal. qui tãgit octo modos puniendi periurium.*

e Deum habet ultorem.] *Dicũt aliqui, quòd periurus põt extraordinarie puniri, licet solũ Deũ habeat ultorem. & alleg. domi. And. in auth. sceni. non solum si fideiussor. præstens colla. v.*

SVMMARIVM.

1 *Prælatus an possit dare laico in cõpensationem aliquã pẽsionẽ, sine consensu capituli.*

QVAEST. CLXXIX.

AN prælatus in recompensam alicuius meriti posit laico dare pẽsionem sine consensu capituli

1 * Et an post mortẽ suam possit successor hoc reuocare. circa hoc põt distingui, qã aut cõceditur perpetuò dicta pẽsio, aut ad tps. Si perpetuò, nõ valet sine consensu capituli. Aut ad tp̃s, & tunc valet talis concessio: & non potest per successorem remoueri: It[a] dicit Arch. xvi. q. i. c. posse[ssio]nes. a & in c. i. ĩ fi. de reb. ec[cl.] nõ alie. lib. vi. ita fuit cõclu[sum] in uisione processus carme[li]tarum belli uisus in Rom[a]nis: in quo processu carme[li]tę, petebant quandã pensi[onem] l. florenorũ dudũ circa ... ni sunt lapsi per olim pri[orem] Sonnæ impositã perpetuò ... per d. prioratu Sonnę, & ... promissam dño nr̃o Delph[ino] ponte capella & hospital[i] ... næ eidem priori per dñm ... Delphi. dicto priori Sonn[æ] suis successorib. perpetuò ... ditã & quæ pẽsio fuit, per ... Hũb. Delph. dicto cõuẽtu[i] fundatione & donatione ... sius conuen. donata. An ... trãsactio facta ĩter duos ... res vł curatos, sit personal[is] ... realis? Dic q̃ personalis, ...

b pa cõfirmet, erat realis. b vi[de] tex. no. in c. veniens. de tra[ns.]

a Archi. c. possessiones.] *Pa[ssus] ver. clericis, ibi, et quod dicit ... et alleg. xvi. q. vi. illud.*

b Erat realis.] *Hoc intellige ... quando Papa confirmaret ... trãsactionẽ cum causæ cogni[tio]ne, & non in communi for[ma] quæ nihil iuris addit. ita ... cit do. Inno. in c. ueniens in ... glo. super ver. confirmatum ... trà de trans.*

SVM[MARIVM]

SVMMARIVM.

1 *Felonia uasalli cõtra dominum, qualiter probetur.*

QVAEST. CLXXX.

A D probãdum feloniã per * dominũ contra vasallũ requiruntur quinq; testes omni exceptione maiores, *a* ut probatur ĩ li. feud. in c. uno. sub rubr. quot testes sunt necessarii ad probandũ feudi ingratitudinẽ. & ita fuit conclusum in camera consilii die xx. mensis Martii, M.ccccl viii. ĩ diffinitione processus nobilis Baudoini domini sancti Germani actoris ex vna parte, & dñi guardę rei, ex altera, in manib. Io. Botuti, secretarii Delph. ĩ quo processu dictus dñs guardæ opponebat contra dictum Baudoinũ eius uasallum de felonia: licet gl. in d. c. uno. dubitauerit an dictus tex. pro lege debeat obseruari.

a Quinq; testes omni exceptione maiores.] *Et huius decisionis est ratio ut cautius agere tur cũ vasallis, ne de facili fortè per uiles et redemptos testes aut paucos possent domini priuare uasallos suos feudis. Ita pulchrè inquit do. de Aluarotis. in usi. feud. in ti. quot testes sunt necessarii ad probandũ feud. ingra. in c. uno. in versi. & fuit ratio decidendi. Verũ. ꝙ ille tex. debeat seruari ꝑ lege, optimè ꝓbat ibi do. Iacob. de Aluarotis per plures rationes.*

SVMMARIVM.

1 *Stylus curiæ sancti Marcellini habeatne locũ in instrõ debiti, nõ etiã sigillato. uide et nu. 2.*

3 *Et, indicat repetitionem qualitatis præcedentis.*

4 *Submissus curiæ sancti Marcellini, possit ne ante litẽ contestã pænitere.*

QVAEST. CLXXXI.

I N visitatione processus celestinorum de colũberio, in regno agẽtium, ex vna parte, & Anton. Neireti ciuis Grationop. se defendentis ex altera parte, diffiniti die 24. Martii, M.ccccl viii. in manib. Ant. đ Molena secretarii Delphi. Circa stylũ dictæ curiæ sancti Marcellini in dicto processu pro parte dictorum dominorum celestinorum, productum fuit inter dominos meos parlamẽti in camera cõ
1 silii determinatum * & cõclusum verbis ipsius styli bene pensatis & consideratis, ꝙ qs non videtur obligatus rigori dicti styli, etiã si in instrumẽto obligatorio reperiatur expressa submissio ad dictã curiam, nisi tale instrumẽtũ ẽt

fuerit ſigillatum ſigillo dictæ
curiæ. & hoc probant uerba
dicti ſtyli ibi, quòd inſtrumé
ta quæ reperientur ſigilla-
ta ſigillo dictæ curiæ &c. A
quibus verbis nõ é recedẽdũ
arg. in l. nõ aliter in prin. ff.
de leg.iii.maximè in re dubia
ut l.i.§.ſi is q̃ naué.ff. de exer
cito. Dictus enim ſtylus ſta-
tuẽdo, ꝙ cõtra tertium poſſeſ
ſore in actione perſonali fiat
executio, eſt cõtra iuris diſpo
ſitionem.in l.i.§.ſi hęres.ff.ad
Trebel.& in l.fi.ff.de contra-
hen.emp.& vend.cũ ſimi. ma
ximè nõ diſcuſſo principali,
iuxta authen. hoc ſi debitor.
cũ materia.C.de pig.acti. ẽt ĩ
eo ꝙ nõ amittit tres exceptio
nes excludẽdo præſcriptionẽ,
& aliàs exceptiões de iure ad
miſsibiles.Et iõ ſtrictè intelli
gendũ eſt,videlicet, vt nõ ſuf
ficiat ſimplex ſubmiſsio ad ip
ſam curiam ſancti Marcelli-
ni,ſed requiraẽ ẽt ſigillatio ta
lis inſtrũ obligatorii, iuxta l.
conſtitutionib.ff.ad muni.iũ-
cta l. quicquid aſtringendæ.
ff.de verb.obli. Sed iuxta præ
2 miſſa,quæro*,aliquis ſe obli-
gauit,& ſe ſubmiſit uigori ſty
li & ſigilli curiæ ſancti Mar-
cellini, prout etiam in dicto
inſtrumento obligatorio, per
dictos dominos celeſtinos in
dicto proceſſu producto hæc
verba deſcribuntur, an hoc
caſu requiratur ſigillatio in
ſtrumenti obligatorii.& vi[...]
tur, quòd non, per verba d[...]
cti ſtyli in aliis documen[...]
& membraneis quibuſcunq;
ad uires dicti ſigilli cõfec[...]
in qua cl'a non repetuntu[...]
la verba, ſigillata ſigillo &[...]
Sed fuit tunc per domi[...]
meos contrariũ determi[...]
tum in dicta cauſa celeſtin[...]
rum, & credo quòd bene,[...]
licet ibi non repetantur [...]
verba, ſigillata ſigillo &c.[...]
a men cenſetur repetita, a c[...]
3 copula &, indicat* repetiti[...]
qualitatis præcedentis, ut [...]
b cit Bar. *b* in l.Seia.§. Caio[...]
de fun.inſtru.& inſtru.leg.
& dixi latius infrà q.427.[...]
facit pro hac parte.cap.ſec[...]
dò requiris.de appel.ubi cl[...]
ſula, appellatione remota ad[...]
cta in prin.cõmiſsionis, cen[...]
in medio repetita. Sed de q[...]
operabitur ſimplex ſubm[...]
ſio ad dictam curiam in in[...]
ſtrumento obligatorio non [...]
gillato deſcriptam, credo [...]
operabitur, ut debitor etiam
alterius territorii ad dictam
curiam ſancti Marcel. poſſi[...]
c conueniri *c*, iuxta l.i. & ii. [...]
iur.om.iud.& l.ſi conuenerit
ff.eo.ti. Sed contra eũ proce[...]
tur ſ̃m iuris cõis diſpoſiti[...]
nem, non aũt ſ̃m diſpoſitio[...]
nem

nē dicti styli à iuris cōis dispositione exorbitātis, cū rigori ipsi⁹ debitor nō reperiat, nec cēseri debeat obligat⁹, nec ꝑ cōsequēs simplex submissio ad dictū rigorosum stylū extēndi. ar. eorum quę legunt & no. in l. sed & si quis. §. quę sitū. ff. si qs cautionib. Si enim voluisset debitor dicto rigori se obligasse, bene expressisset, ut dr ī simili, *d* in l. una. §. sin autem ad deficien. C. de cad. tol. & ita ēt in hoc casu serua tur in d. curia parla. De mā styli d. curiæ sancti Marcellini, uide quæ dixi s̃. q. xv. in quodā alio casu* Sed iuxta p̄missa, q̄ro, an submissus d. curiæ sancti Marcel. ante litē cō testatā possit pœnitere. dic ꝙ sic de iure. l. si conuenerit. cū gl. ff. de iuris. om. iu. Sed de stylo d. curiæ nō admitteret pœnitētia, ut scripsi s̃. q. 87. Sed qd de pręscriptione, quæ non pōt opponi de stylo ī d. curia sancti Macel. uide quæ dixi ĩ. q. 319. Sed qd, debitor se submisit oīb. curiis Delphi. an intelligatur facta submissio ad curiam sancti Marcel. cabeoli vel parui sigilli mōtispessulani, q curiæ sunt rigorosæ? Credo ꝙ nō cōprehēdant sub illa generalitate *e*, arg. l. sed & si qs. §. quæsitū. ff. si quis. & ī l. filiusfa. §. fi. ff. de dona. & vr casus in cle. non potest de procura. & ita seruat in iudicando in hac curia parlamenti.

a Censet repetita.] *Pro hac opinione uide optimū textum in §. illud in fi. ibi, quòd prima parte eo uerbo usa est. inst. de l. Aquil.*

b Bar.] *Dicit em̄ ipse d. Bart. quòd uirtus copulatiuæ qualitatem præcedētis legati repetit in seq:*

c Possit conueniri.] *Hoc fortè uerum, nisi priusquam adiretur ipse iudex mutata fuerit uolūtas: ut habetur in l. si conuenerit. ff. de iurisdi. omnium iudicum.*

d In simili.] *Facit c. ad audiētiā. in fi. cum ibi nota. extrà de decu.*

e Sub illa generalitate.] *Nam in cōceßione generali nō ueniūt ea, quæ quis non esset uerisimiliter in spē concessurus. ut in c. in generali. de regulis iuris. libro sexto.*

SVMMARIVM.

1 *Positione negata an poßit quis se iuuare.*

QVAEST. CLXXXII.

An quis possit se iuuare positione per eum negata?* 1 do. Archi. in c. i. *a* de confessis. li. vi. argm̄ pro & cōtra: & finalr determinat, ꝙ nō. ita ēt tenet do. Bar. *b* in l. post legatū *b*. ff. de his, qui bus ut īdig. & ista ē cōis opi. nisi ps peteret errorē corrigi dicit Arch. ubi s̃. Et ita determina

 mina

minauerunt & concluserunt dñi mei de parlamento in diffinitione processus appellationis Bartholomei Sacherii appellantis, & Claudii diuisionis appellati diffiniti de mẽse Martii die sententiarum, M. ccclviii. in manibus Io. Cabodi secretarii Delphina.

a Dñs Arch. in c. i.] *Scilicet col. ii. uer. nunquid ergo. ut ipse huius dicti assignat rõnem dicens, quia suã turpitudinẽ allegaret, quia contra suũ dictũ ueniret. s. ponens contra suam asseuerationem, & rñdens contra suam negationẽ. & sic innuit idẽ ius esse in utroque uidelicet ponente & reddẽte quod dicit esse uerũ, nisi probaret se errasse, & istud lĩta esse uerũ, qñ error reuocaretur statim, p tex. l. i. C. de erro. aduo.*

b Do. Bal. in l. post legatũ.] *Scilicet in prin. in ul. col. in uer. quæro aduersarius fecit unã positio.*

SVMMARIVM.

1 *Pensio annua super feudis Delphinalibus imposita.*

2 *Pensio an posit imponi in re emphyteoticaria.*

QVAEST. CLXXXIII.

Reperiẽ in camera cõputorum Delphin. ꝙ dudum anno M. ccclxxxix. & die xxvi. mẽsis O-
1 ctob. do. Iac. * de monte mauro tunc guberna. Delphi. statuit & ordinauit, ꝙ super feudis aut reb. emphyteoticariis Delph. non posit nec debeat imponi pensio, & ꝙ imposita à xl. annis tũc proximè lapsis tollanẽ, quę ordinatio expresse fuit confirmata per curiam parlaméti, & dñm Ma. fuso[...] gubernatorẽ, anno M. cccc xxvii. & die xxvi. mẽsis Ap[...]lis. Reperiẽ ẽt in camera computorũ alia ordinatio confirmatoria præcedentiũ facta do. Radulphũ de Gauco[...] tunc gubernatorẽ Delphi[...] ccccxxiiii. & die xi. Dece[m]bris. & ẽm dictas ordinatio[nes] fuit iudicatũ in manib. Io[...]tuti secretarii Delphin. an[no] M. cccclii. inter Pe. Mour[...] de turre pini ex una parte, [&] certos hoĩes, de dictis pẽsi[oni]bus tunc cõquerẽtes, & q̃ pe[n]siones fuerũt dicto anno p[er] sñiam parlaméti sublatę & [re]uocatæ, ut latius in sñia cõ[ti]neẽ. Sed expost anno M. ccc[c]lviii. & die xxiii. mẽsis Dece[m]. fuit contrariũ iudicatũ in ma[n]ib. Petri de Bolliaco, secreta[]rii Delph. i cã Abbatis, & co[n]uentus S. Andreæ monacho[]rũ Viennæ, in qua Io. Puget[...] aliàs collomat ciues Lugdun[...] fuit condẽnatus ad soluendũ quandã annuã pensionẽ duo[]rũ scutorũ auri: licet ꝓbare[t] fuisse

fuisse iposita super feudo Delphi.& a tpe dictarum ordinationũ citra. * Et de hac materia an possit iponi pẽsio in re re emp.tãgit Bat.in l.fi.in fi.*a* ff.de cõtrah.emp.& vẽ. & Io. Fab.insti.de act.§.itẽ Seruiana. *b* & Spe.in ti.de loc.§.nũc aliqua.versi. lxxxvi. & versi. cxviii *c* & vide q̃ scripsi ĩ. q. 475. Et de materia pensionũ super certis reb.assignata,uide in l.lega. ff.de an.le.in §.i.

a Bar.in l.fi.in fi.] *Voluit al.Bal. in d.l.fin.in addi. illius iiii. adver. quia loquitur in aliis teris.*

b Io.Fa.§.itẽ Seruiana.] *Scilicet in ix.col.uer.quid de iuris. cãæ. tamẽ quia loquitur in alio casu.*

c Versi.lxxxvi.& uersi.cxviii.] *Voluit allegare uersic. cxxv. & uer.clxvi.quibus locis tangitur de emphyte. dante alteri rem emphyteo. in emphyteosim.*

SVMMARIVM.

1 *Masculi censeantur ne inuitati ad bona testatoris,ex tacita mẽte testatoris,excludendo filias.*

2 *Liberi masculi filii testatoris an censeantur substituti,ex uerbis testõris,si filii mei decesserint sine masculis, substituo Sempro.*

3 *Liberis substitutis uel inuitatis, an teneat patri instituto facultas eligendi.*

4 *Liberi liberorum in quibus terminis censeantur instituti.*

QVAEST. CLXXXIIII.

IN illa qõne,qua quærit̃ si testõr dicat,si heres meus
1 sine liberis decesserit,*talẽ substituo, an liberi veniãt ad bona testõris ex testõ vel ab intestato. dixi plenè s̃. q. 39.ꝙ liberi nõ veniũt ex testõ insequẽdo opi.gl.Bar.Ray.&
2 seq.*Sed iuxta hæc quæro,đ alia qõne quam non reperio motã per doct. Aliquis in suo testõ instituit filium suum,& adiecit talia uerba,& si filius meus decesserit sine liberis masculis,substituo Sẽproniũ. An hoc casu liberi masculi filii testatoris censeãtur substituti in bonis testatoris, saltẽ ex tacita mente testatoris. Et uı̃ ꝙ non,per ea, quæ dixi in
a d.q.39.In contrarium uı̃,*a* ꝙ imò hoc casu liberi masculi uideantur ex tacita mente testatoris substituti.
b *b* Sicut uidemus in simili,ꝙ si statuto ciuitatis caueat̃,ut extantibus liberis filiæ nõ succedant,certè hoc casu liberi masculi cẽsentur inuitati ad hæreditatẽ paternã,quia illa uerba cõtinẽt dispositionẽ in persõnã liberorũ masculorũ, ut censeant̃ masculi instituti. Ita dicit & tenet Bar.in l.liberorũ.ibi,pone exemplũ in themate.ff. de uerb.signi.& pro fundamẽto

alleg. Bart.ĩ l.fideicommiſſa.
§.cum eſſet.ff.de leg.iii. Et fa
ciũt,quæ dixi ĵ.q. 485.circa
fi.ibi, & eſt rõ &c.& q.299.
& l. ĩ rõne.la ii. §.tametſi.ff.
ad l.Falcid.Nã illa uerba ſta
tuti habẽt duo capita. unũ ĩ-
cluſiuum maſculorũ, aliud
excluſiuum filiarũ. Et primò
em̃ capite quo maſculi ĩclu-
duntur, vñr fœminæ exclu-
ſæ, ut no. in c. Raynal.in gl.
ſuper verbo, maſculis. extrà
de teſta. ita dicit ibi Gofred.
quia incluſio vnius eſt exclu
ſio alterius.ff. de leg.i. l.ꝙ in-
terim.§. ſi quis põt. & habẽt
illa uerba, ſtantibus maſcu-
lis,facit ad diſpoſitionẽ ĩ per-
ſonã maſculorũ,ut dicit Bal.
in l. maximũ uitiũ. in ii. no-
tab.C.de lib.præte. uel exhæ
red.qui ibi ſequitur opi. Bar.
& non mirũ, quia qñq; uer-
ba conditionalia ẽt inducũt
diſpõnem ex mente legis. vt
ff.de oper.lib. l.ſi ita ſtipula-
tus, vt ibi ẽt dicit Bal. iõ pro
concordia iſtorũ contrariorũ
puto diſtinguendum, q aut
teſtator dicit, ſi hæres meus
ſine liberis deceſſerit, &c. &
tunc liberi liberorũ non ue
niũt ĩ diſpõnẽ. ita loquitur
prima pars ẽm opi.gl.Bar.&
ſeq. in d.l. Lucius. Aut teſta
tor adiecit uerbũ, maſculis.
dicendo, ſi filius meus hæres
deceſſerit ſine liberis maſcu
lis,talẽ ſubſtituo. Et tũc pcẽ
dit ſecũda pars, quòd liberi
maſculi ueniãt ĩ diſpõne ẽm
Bar.& Bal.ĩ locis palle. Et fa 4
ciunt ad hæc, q̃ dixi ĵ.q.219.
Et iſte eſt unus caſus ſingula
ris, qui quotidie occurrit
facto, ĩ quo liberi nõ ueniũ
in condõne,ſed ĩ diſpõne.cõ
trariũ tñ fuit deciſum in q.
519. Vlterius ẽt & ſecundus
caſus in terminis noſtræ q
nis reperit,ẽm Bar.qñ uide
cet ex uerbis teſtõris libe
cẽſent grauati, ut ſi dicat te
ſtator, ſi filius meus deceſſe
rit ſine liberis, uel liberi ſ
ſine liberis, bona mea deue
niant ad talẽ &c. Quia tunc
eo caſu vñr inſtituti, ut dic
Bar.in l.cẽturio. in q.ult.
q.prin.quę incip.Quæro u
terius,quid ſi teſtator &c. d
3 vulg. * Sed an hoc caſu iq
liberi uñr ſubſtituti,uel in-
ſtati,an remanet patri inſti
to facultas eligẽdi, quẽ ex
ctis liberis uoluerit,ita ut
ficiat, & uolũtati teſtõris
ſatisfactũ, dũ tñ ad aliquẽ
uel aliquos dictorũ libero
hæreditas pueniat? Credo
c ſic,per l.filiusfa.§.cũ pater.
ff.de leg.i.§.& l.ſi is,cui cu
plures.ff.de lega. iii.& facit.
fœminæ.C. de ſecun. nup.
bi mater põt relinquere v
ex li-

ex liberis.primi matrimonii, cui uoluerit. Et licet illud sit correctũ hodie, tñ rõ manet. facit ẽt l.unũ ex famllia.§.si
4 de Falc.ff.de leg.i.* Restat ergo, quòd non reperiunt̃ nisi duo casus,in quibus in terminis propositæ qõnis liberi liberorum censentur instituti. Primus, uidelicet qñ liberi liberorũ ex uerbis testõris censentur grauati, quo casu uñr instituti, ut dicit Bar. ubi s̃.ĩ d.l.cẽturio.uel qñcunq; appareret de uolũtate testãtis tacitè uel expresse. Secũdus casus,qñ uidelicet testõr adiecit uerbum,masculis, quo casu per excussionem filiarum uñ inuitare masculos, ut uolunt Bar.& Bal. ĩ locis s̃.alleg.Sed respectu huius secundi casus,in quo fit mentio de uerbo,masculis, fuit determi
d natũ contrariũ. *d* M.cccli. die uerò x.mẽsis Iunii,in diffinitiõe causæ remissionis nobilis Claudii Alamãdi actoris,& nobilis Io.Alamãdi dicti de grãgis super facto Rupischinardi, quia maior pars dñorũ,qui in dicta reuisione interfuerũt, ita concluserũt, licet aliqui fuerũt in cõtraria opin. quòd imò per illud uerbũ,masculis, uidebat̃ ipse Claudius inuitatus ex testamẽto do. Eymari eius patris, per iura & rões s̃. declaratas.Tñ maior pars dñorũ fuit ĩ cõtraria opin. Alias decisiones super dicto ꝓcessu reuisionis tunc factas, uide ĩ.q.596.

a In contrariũ uř.] *Prima opi. uř uerior, quia utrobique est eadem ratio: sicut enim per illa uerba, si sine liberis, non intelliguntur ex testamẽto uocati ipsi liberi, siue sint masculi, siue fœminæ. sic nec censeri debent inuitari ex testamento, si dicatur, si sine liberis masculis, cum expressio eorum, quæ tacitè ĩsunt, nil operatur.l. ÿ.ff. de leg.i. non obstat, quod hic inducitur de statuto, quia aliter mens statuti omnino offenderet̃, nisi filius masculus succederet exclusa filia, quia si secus fieret, ad successionem defuncti ueniret filia. quod foret contra mentem statuti de directo. sed in casu dispositiuo ultimæ uoluntatis testantis, si quidem uoluntas nihilominus seruaretur, si liberi masculi non ueniant ex testamento, dummodo illis extantibus ueniat ad eius successionem. & sic testator per uerba prædicta, nõ intẽdit ipsos uocare ad eius successionẽ ex testõ, sed eisdẽ ius succedẽdi saluũ esse uoluit, illiq; nolens in quoquã ꝑte x. substi. derogare. statutũ uerò excludendo filiã in existẽtiã filiorũ masculorum*

rum eos ad successionē uocauit: quia ꝙ de uno negatur, de alio conceditur. xxv. distin. qualis. & ff. de iudi.l. cū prætor.unde horū tanquā separatorū separata debet esse natura.l.fin.& ibi do.Bar.ff.de calum.

b Substituti.] *Aduerte, si duabus institutis testa͞r dicat, si altera earum decedat sine liberis, &c. ꝙ per illa uerba non ueniūt filii uocati ex testō. tanquā substituti. Ita tenet Alex. in consi. 251. inci.uī.i.col.ii. uer.nō obstat.ī ii. uolu. ubi dicit ita se habere cōem opi quæ fuit originaliter gl.fi.in l.Lucius ff de hæred. instit. quam etiā ibi sequuntur Iac.de Are.Cyn.Ray. Bar.Bald. Ang.& Ioan.de Imol. Licet contrarium teneat Oldr. prout refert Alex. in præalleg. consi.*

c §.cū pater.] *In uer. sed si oēs. & ibi do. Bar.in prin. præal.§.*

d Determinatum cōtrarium.] *Et bene, ut suprà in apostil posita in uer.in contra.*

SVMMARIVM.

1 *Appellationē desertā pōt Princeps admittere.*

2 *Eleuamentum an & à quo debeat fieri.*

QVAEST. CLXXXV.

1 PRinceps ad supplicationem * partis pōt admittere desertā appellationem, per aliquam uerisimilē præsumptionē, quæ eā mo- a
ueat: a ita dicit do. Inno.in c.ex literis. in fin. extrà de restit.in integ.idē ēt facere pōt præfectus prætoris:ut ibidē b
b dicit Inn. b quæ obseruari & fieri vidi in cancellaria domini nostri Delphini,dū in hac patria residebat. Sed nondū 1
hoc obseruari per hác curiā parlamenti: licet uicem præfecti prætoris obtineat, licet ipsa curia uia ordinaria bene 2
restituat partem per uiā rest. in integ.parte audita,& probatis legitimis impedimētis per testes & cła gñali, si qua 1
iusta cā &c.Et ita uidi in pluribus causis fieri temporibus
2 meis. De * eleuamento tpis, an & à quo debeat dari, si pars fuerit negligens in appellatione interponenda, aut introducenda,aut prosequenda. dic ꝙ princeps hoc pōt facere: per tex. in l.ii.§. ꝙ si ita contigerit. ibi,à nostro numine reparationem peti præcipimus &c. C.de temp. appel. & ibi dicit Azo. & ita seruat in regno Franciæ. De ptāte principis, uide quæ plenè dixi in tractatu per me Guidonem compilato.qui intitulatur tractatus rescrip.& clausularum derogat. & non obstantium in rescriptis principum 2

cipum apponi solitarum.

a Quæ eā moueat.] *Vide quod dicit do. Abb. in c.ex literis.in ulti. no.de restit.in integ.Et ibi ipse ponit diffinit. supplicatio.*

b Dicit Inno.] *In glo. sua, in uersi. matri.*

SVMMARIVM.

1 *Mutuans pecuniam ad mercādum, ad medium lucrum & damnum, an sit usurarius contractus.*

2 *Contractus sapientes usuram. remis.*

QVAEST. CLXXXVI.

1 SI quis mutuat pecuniam ad mercandum, ad * medium lucrum & mediam perdam, an sit usurarius contractus. Ioan. And. in c.mutuanti. extrà de usur. super verbo, nauigans &c. dum ibi facit dñiam de mutuante, & de illo, qui contrahit societatem, vr̄ dicere ꝙ sic. Idem tenet d.Raym. in summa de casibus in titu. de usu.uer.item mutuat aliquis &c. Veruntamen de consuetudiue generali tollerantur tales cōtractus ēt de iure canonico, secundū opin. aliquorum.pro quibus facit qđ nota.xiiii.q.iii.c. plerique. & ista est ueritas, ꝙ de iure non est contractus

a vsurarius, *a* ita dicit do. Pet. Papæ, ut reperio in suis not. nec obst.dicit ipse do.Pe.Papæ.c.nauigāti.s̄. alleg.ꝗa loquit̄ ī illo, ꝗ vult hr̄e totū lucrū & totā ꝑdā, sed aliud est in illo,ꝗ vult habere solū medietatē lucri & ꝑdæ,ꝗa tūc ē societas. Quia unus ponit pecuniā & alius operā. ut in gl. dicti c.nauiganti. suꝑ uerbo, mutuās &c. Nec obst. verbū, mutuati.ꝗa ꝑ sequētia verbū ad mediū lucrū & ꝑdā,declarat̄ & cōuertit̄ in aliū cōtractū, uidelicet, societatis. arg. l.ubi ita donat̄.ff.de don.cau. mor.Sensū em̄ magis, q̄ uerba,attēdere debem us.ar.c.cōstitutus extr. de relig. do.ubi emphyteosis,accipit̄ ꝑ cōtractu cēsuali.& ff.de p̄scr.verb. l.insulā.ista sunt uerba d. do.

2 Pet.Pa. De materia * cōtractuum, q̄ sapiūt vsurā, uide q̄ plenè dixi ego Guido Papæ ī quodā tractatu ꝑ me cōpilato,ꝗ ītitulat̄ tractatus de cōtractib. q̄ sapiūt usur. & ꝗ usurarii dici pn̄t uel nō &c.

a Non ē cōtractus usurarius.] *Crederē ꝑbabiliter cōsiderādū, dū dr̄ ad mediū lucrū et ad mediā perdā, an intelligatur de ꝑda illius, quod poßet euenire ratione lucri, an uerò quod posset cōtingere ad capitale seu sortē. ī primo aūt casu,quia mutuās occasione mutui stat securus.ꝗ ad dam-*

damnũ capitalis, et sic mutuũ id saltẽ cõmodi ĩ tuto habet, ita ꝙ lucrũ exinde proueniens, censeatur usura. in ii. uero casu, qa est ꝑinde ac si is exerceret mercãtiã seu mercimonia, ĩ quib. ẽ lucrũ et dãnũ, ẽt ĩ ipso capitali. Nõ est qd, quod dici possit usura, cũ capitale subyciatᷣ fortunæ, ut in cæteris neg. Ad p̃missa faciũt, quæ dicit dom. Pa. extrà de usu. ĩ c. nauig. in secunda no. et in uer. sed aduersi.

SVMMARIVM.

1 *Capellæ fundatæ p laicos ĩ fundis propriis, sint ne beneficia ecclesiastica.*

2 *Hæredes fundatorũ capellarũ, pñt, sine authoritate supioris, conferre capellas, cui lubet.*

QVAEST. CLXXXVII.

1 AN capellaniæ q̃ quotidie * fiunt & fundãtur seu dotanẽ per laicos in suis ꝓpriis fundis, & domibus, sint bñficia ecclesiastica? Rñdetur, quòd sic, si authoritate diœcesani sunt ordinatę, ut no. gl. ordinaria. ĩ c. si bñficiorũ. gl. i. in fin. de deci. ĩ cle. ergo à cõtrario sensu illius gl. si authoritate diœcesani, nõ sint ordinatæ, non
a sunt bñficia ecclesiastica, *a* imò sunt ꝓphana, ut not. per Io. Fab. insti. de re. diui. §. nul.
lus. uer. si qs baro actãte &c.
a Ex quib. * infert do. Pe. papæ patruus meus in suis not. q hæredes taliũ fundatorũ absque & sine alia pñtatione
b diœcesani, *b* uel alterius superioris fienda, pñt liberè conferre tales capellanias illis, quib. placet, dũmodo idoneis ad hoc, iuxta & secundum dispõnẽ testõris, iuxta not. per Gul. de monte Laud. in c. gratiæ. de rescrip. ĩn clem. & ita pluries uidi obseruari in hac patria Delphi. & fieri per aliquos barones hñtes capellas in eorũ castris, qui conferũt eorum ꝓpria authoritate absque pñtando diœcesano. Et similiter facit do. noster Del-
c phi. q cõfert *c* capellã sancti Vincẽtii fundatã in ecclesia beatæ Mariæ Grationop. per regẽ Carolũ magnũ. Et de istis capellis facit mẽtionẽ Io. And. ĩ c. i. circa prin. extrà de succes. ab intest. & hæc faciũt pro capella, quã ego Guido Papæ de anno currẽte domini M.cccclvii. fundaui & dotaui in domo mea, mandamẽti Curuillionis loco dicto in fontanillo, ad honorẽ beatæ Mariæ uirginis, quæ capella tũc expost fuit authorizata per dñm epm Grationop. de anno dñi M. cccclviii. Sed in ipsa authorizatione retinuit

ius

ius patronatus, ut cōstat in literis penes me existentibus.

a Nō sunt benefi.ecclesia.] *Quia priuatus non facit locum sacrū ut in c.ad hæc.de relig.do.*

b Sine alia præsen.diœce.] *Istud non uidetur procedere de iure, quia institu.benefi.spectat ad episcopo.vel eorum offic.c.ex freq. de insti.& coll.seu insti.facta à patrono laico, non ualet, ut in c. cum laic.de iur.pa.Inn. excommunicatur patro.laici qui cleri. instituunt.c.præterea.eo.ti.*

c Delphin.qui confert.] *Rex quoque Anglorum et rex Vngariæ cōferunt in suis regnis præbēdas ex priuilegio Papæ, ut dicit do. Bal.in l.rescri.penul.col.in vers. et ideò.C.de præc.Imper. offe.*

SVMMARIVM.

1 *Trebellianica an detrahatur de piis relictis.*

2 *Causæ piæ remissiuè.*

QVAEST. CLXXXVIII.

1 LIcet * hodie indubitatū existat, quòd de relictis ad pias causas falcidia detrahatur, ut probat tex.s̄m cōem intellm̄.ī auth. siliter.C. ad l.falci.& probat̄ in l.si quis ad declinādam. C. de epis. & cler. Tn̄ de trebellianica nō: ita est indubitatū: quia aliqui gl.puta Io. And. in c.si pater.super uerb.trebellianicæ.d̄ test.& ibi ēt Archi. uident̄ tenere, q̄ ēt de relictis ad pias cās detrahat̄ trebelliānica. quos sequit̄ do.Lud. Pōta.dictus de Roma. in sua repe.d.authent.siliter. quorum opi. secutus fuit do. Oldr.in suis consiliis, ut ibi refert dictus do.Lud.cōtrariam tamē a opi.*a* q̄ nō detrahatur de piis relictis, tenet Spe.in tit.de instru.edi.§.compendiosè. uer-b si.sed cum deductio.& Bald.*b* in l. id quod pauperibus. C. de episc.& cler. idem Iac. de bel.uisu & cōiter legistæ in d. auth.siliter.& ita s̄m opi. Legistarum, q̄ non detrahat̄ trebellianica de piis relictis, q̄a magis æque videt̄ fauore aīæ: uidi determinari in hac curia 2 parlamenti. Et de * materia piarum causarum, recurre ad dictam repeti.do.Lud.ubi magis plenè tractat, quàm alibi uiderim, licet Bal.in d. l. id quod pauperibus, aliqua tangat, licet nō ita plenè. De materia priorum relictorum ēt scripsi ĵ.q.cc.in fin.

a Contrariam tamen opinio.] *Et in hanc opi.uidetur vergere d.Pet.de Anch.in c.i.iii col.versi. viii. opponitur. iuncto versi. ex hoc.& uersi.sequen. de testā. libr.vi.*

b Bal.] *Et do.Bar.in l.Marcellus. ī iii.col.uer.vlt. q. ff.ad Trebel.*

SVMMARIVM.

1 *Cautio iuratoria an sufficiat in materia authenti. quæ supplicatio. C. de precib. Imper. offer.*

2 *Cautio iuratoria qua forma præstatur per Iudicem.*

3 *Supplicari bina uoce an poßit à sententia parlamenti.*

QVAEST. CLXXXIX.

Circa materiam authẽticæ, quæ supplicatio: C. de preci. imper. of-
1 fe.* fuit inter nos dubitatum, in camera consilii, in cã Charrueti contra Guillieti, si pars quæ obtinet sñiam non possit dare fideiussorem, & iuret fecisse diligentiam de reperiẽdo, & velit iuratoriam cautionem præstare, an executio sententiæ debeat retardari, donec fideius. præstiterit. quia doc. ĩ iure scribentes non mouent istam quæst. fuit tamen inter nos conclusum, talem iuratoriam cautionem fore de iu-
a re admittendam *a* per authẽ. generaliter. C. de epi. & cler. & per no. Spe. in ti. de contu. §. si. vers. sed nunquid excommunicatus, & versi. cautio autem. & de procur. §. ut autem ver. & no. per Host. in summa vt lite non cõtest. §. ii. super verbo, cõstituatur. Et pro hoc facit, quia in cautione usufructus, si non possit idonea cautio prçstari, sufficit iuratoria, vt tenẽt Pet. & Cy. l. vsufruc. C. de vsufru. licet gl. ib voluerit cõtrariũ, ut plene dixi ĩ. q. 250. uide ẽt quæ d...
2 đ iuratoria cautiõe. s. q.* Se... iuxta hæc quæro, quæ form... debeat teneri per iudicẽ in... statione talis iurĩ. dic ꝙ suf...
b cit, ꝙ pars iuret quod crede... se non posse fideiussores in... rire, neque requiritur alia in... dagatio fideiussorum, ita d... cit Odof. in d. auth. genera...
3 ter. Sed * an à sñia parla. p... sit bina uice supplicari. v... quæ dixi ĩ. q. 345. Et de ma... ria auth. quæ supplicatio, n... de. quæ dixi ĩ. q. 420.

a Iuratoriam cautionem fo... de iure admit.] *Videtur q... iuratoria cautio nõ sufficia... nil debet addi formæ stipula... nis prætoriæ, ut l. i. §. quòd si... aliqua. ff. de præto. stip. sed... ma legis est, ut cum fideius... caueatur. ut in præalleg. au... quæ supplicatio. ibi. nisi ... pars dignã fideiussionẽ p... ergo etc. Prætereà, si condit... gis iura cautionis uoluisset, ... cut expreßit đ fideiussione, ita... cautiõe iuratoria expreßisset... ad audiẽtiã. de deci. ad hoc... Papa. de privil. li. vi. Nec... auth. gñaliter. hoc alleg. q... hoc fuit expressũ. In contrar... uidetur*

uidetur, quia q fideiuss. dare debet. et dare nō pōt, remittitur iuratoria cautio. ut l. i. per gl. gñaliter. circa fi. et ibi do. Bar. ī ult. oppo. ff. qui satis. cog. Sanè ī hoc casu pro cōcordia uř dicendū, ꝙ si is, qui cauere habet, sit suspectus, non audiatur, nisi det idoneā cautionē iuxta ea, quæ dicit do. Bar. in l. oībus. ff. de iudi. Sed si secus, res fortè erit sequestranda, secundum ea, quæ scribit dominus Gofre. ī summa de sequestra. pos. & fruc. in §. gñaliter. uer. iii. quid circa. & uer. et no. ubi uerò suspitio cessaret, locus iuratoriæ cautioni esse uideretur, ut hic traditur.

b Quod credit.] *Cautio iuratoria pręstatur sub hac forma scilicet iuro ꝙ non possum inuenire fideiussorē, et ꝙ faciā, quod incumbit. ut dicit do. Bal. ī auth. gñaliter. ii. col. uer. in tex. ibi, iuratoriam. C. de episc. et cleri. & hanc formā iurandi penè formaliter ponere uř gl. iii. in prææalle. l. i. ff. qui satisd. cogan.*

SVMMARIVM.

1 Iudex quomodo debeat uersari in salariis aduocatorum.

2 Actio et obligatio an oriantur ex pacto clientuli facto cū aduocato de eminenti salario.

3 Iuramenti diffinitio.

4 Iuramentum inducit obligationem de iure ciuili.

5 Donatio inter uirū et uxorē an firmetur iuramento.

QVAEST. CXC.

IN honorariis aduocatorū *a* ita uersari iudex debet, ut pro modò litis 1 * proque aduocati facundia, & fori cōsuetudine, & iudicii, in quo erat acturus, existimationē adhibeat, dūmodo licitū honorariū, id est, quantitas nō egrediatur. ista sunt uerba iurisconsulti in l. i. §. in honorariis. & §. si cui. ff. de variis & extraor. cog. 2 * Sed iuxta hoc quæro, clientulus ex pacto habito cū aduocato ꝑmisit & iurauit soluere aduocato ꝑ patrocinio unius causæ ultra dictā summā cētum aureorū, uidelicet mille florenos, uel aliā maiorē summā, utrū ex tali cōuētione iurata oriaꝭ actio & obł. Doctores nō tāgūt, tñ credo ꝙ oriaꝭ actio & obł utroq; iure, & ciuili & canonico. Et primò de iure ciuili nō ꝓbaꝭ. nā licet ex tali ꝓmissione excedēte summā cētū aureorū non oriatur obligatio ciuilis, per d. §. ī honorariis. §. si cui. oriꝭ tñ naturalis obligatio, qa ex cōtractu ēt de iure reprobato, propter consensum iuregentiū oriꝭ naturalis obł, *b* b ut in l. i. ff. de nouat. & in l. si pupil-

pupillus.ff.de uer.obl.Iõ iurõ firmatẽ talis ꝓmissio. quia ubi cũq; est naturalis oblõ, iurm aditum habet in cõtractum, confirmare,c ut dicit Holt.in c. quintauallis. extrà de iureiu. quem sequitur do.Rapha.
c
Cu.doc. nouissimus.in l.si qs pro eo.ff.de fideiuſ.& nõ mirandum, si naturali obligationi tm̃ accedat iurm, quia tali naturali obligationi tantum põt accedere fideiussor. l.ii.ff. de fideiuſ. & l.fi.§.i.ff.eo. pro quo ultra eos adduco text. in l.i.C.de sum.trin.& fi.ca. vbi lex ciuilis vult iurm seruari: cuius obseruantia transit ad hæredes.in auth.de iureiur,à moriente præstito. Ex quo ẽt patet, ex eo obligationẽ induci,quia aliter non transiret cõtra hæredes. l.ii.ff.de fideiuss. & l.fi.§.i.ff.eo. nec obstat qđ dicere uoluit Bar.videlicet,ꝙ ille qui iurat, non consentit
d parti,sed Deo, d quia hoc est falsum, ut dicit ipse d.Raph. Cu.per l.iii.§.fi.ff.de iureiur.
3 * Nam iuramentũ ẜm Tulliũ siue Ciceronem, nihil aliud est, quàm affirmatio iurõ firmata. Nam ille qui iurat, licet Deum in testem adducat: tñ iurat parti, ẜm Ciceronẽ. iii.officiorũ.& Ouidius inqt, iurauit à menti.& sic iurm habet consensum respectu partis,sed adducitẽ Deus in testẽ, ita ꝙ iurm iure ciuili induci[t] obligationẽ. Nec ob.dicit ipse d.Raph.Cu.tex. in d.l.si quis pro eo.in prin. quia loquit[ur] iurõ operarum incertarũ.p[ro] quo ẽt stiplõ non ualet pp[ter] certitudinẽ. l.antep.ff.de sti[p]. seruo.& ibi glo: ita soluit ip[se] do.Raph. istud contrariũ.[et] aliud põt dici,ꝙ licet ex sim-plici iuramẽto non oriat[ur] obli-gatio, tñ ubi præcederet a[li]qua certa conuẽtio prout casũ nostro,cũ iurõ orit[ur] obli-gatio: Et istud est de me[nte] Bar.in d.l.si quis pro eo.ibi, condò quæro, utrum de i[ure]
4 ciuili &c.*Ex quibus præ[mis]eà patet,ꝙ iure ciuili iurm [in]ducit oblonem.Silr ẽt iu[re ca]-
e nonico ex iuramẽto e orit[ur]
f actio f & oblõ, vt tenent C[anon]. in c.cũ uenissent.extrà de i[ure]iu.quos sequitẽ Bar.in d.[l.si] quis pro eo.dicens,ꝙ quia [ius] cano. dicit iurm seruandũ. c.cum contingat,extrà de [iureiu]. reiu.ergo debet producere [a]ctionẽ & oblonem.ar.ẜm [...] in l.statuas.ff.de ac.rer.do. not.per gl. in auth.sacrame[nta] pub.C.si aduer.uen. ita d[i]cit Hen.de Bouen.in auth. cramẽ.in sua repe. in mate[ria] causæ efficientis,in i.q.pri[n]. uer.ex istis effectib. licet [...] no.in d.c.cũ uenissent.& in[...]

nouit.de iudi.dicat contrariũ scilicet, ꝙ producat actioné, sed non monitioné: tñ Inn.in d.c. quintauallis.in prin. voluit, ꝙ ꝓducat officiũ iudicis, sed Host.& Io.And.in d.c.cũ uenissent. & cõiter Cano. tenent, ꝙ producat actioné, ꝓ quo allegãt ipsi c.ex rescripto de iureiu.& Bart. in d.l.si qs pro eo.ibi aduerte, licet dicta capi.&c.dicit hãc opi.esse uerã de iure canonico, prætereà pro fortificatione huius, dicit Bar.in d.l.si quis pro eo. in fi. qué in hoc sequitr dictus do. Hér.de Boué.in d. sua repeti. in materia cãæ finalis, ꝙ quãdo cõtractus prohibetr ꝑꝑ subditorũ utilitates, sicut in l.ii. & in l.cũ his.ff. de trans. ubi prohibetur trãsactio super alimẽ is, ité ꝓhibetur pactũ, ꝑꝑ qđ qs renunciat futuræ successioni.in l.pactũ.C. de pac. & l.pactũ.C.de colla. Et in istis casib.contract⁹ firmantur iuramẽto, & ex ipsis producit act.oblig.vt in c.quanuis pactũ.de pac.li.vi.nõ em̃ sunt ꝓhibiti dicti cõtractus ex eo, ꝙ sunt contra bonos mores, sed ꝑꝑ vtilitaté subditorũ: qa de facili pro modico renũciarét h eorũ ius futurũ: iõ lex voluit prouidere vtilitatibus subditorum, & nõ principaliter ob fauoré publicũ. Idé in donatione inter uirum & vxoré, q̃ prohibita est, ne unus efficiat ditior, & alius pauperior, quæ ẽt cõfirmat iurõ, secũ. Gul.de Cu.in l.i.ff.de don. qué sequitur Bar.in d.l.si quis pro eo.in g fi.g co.& in l.Seius Augerius. ff.ad legé Fal.& Hé. de Boué. in dicta sua repeti.Raph.Cu. in d.l.si quis pro eo.& ista est cõis snĩa, ſm quam uidi pluries iudicari per recolẽdę memoriæ do.Ia.de Godabla, officialé quondam Grationop. licet Ang.uoluerit contrariũ, ut refert idem do. Raph. Cu. in d. l. si quis pro eo. quam opi.Ang.ẽt tenet Gul.de mõte laud. in cle.i.de iureiu.quorum opi.non seruatur in iudicando, modò reducendo ad thema suprà propositum, iura nr̃a prohibuerunt pro salario aduocati solui ultra cẽtũ aureos.in d. §. inhonorariis. & in §.si cui non. ꝙ si contra bonos mores ultra dictos centũ aureos uellet exigere, nec ẽt prohibetur, ea ratione ꝙ sit contra publicã vtilitatem principaliter, sed ꝑꝑ priuatã utilitatem clientulorum, quę præsumuntur omnia uelle dare propter timorem litis *h* sicut infirmus ꝑꝑ timoré mortis: ut dicit gl.in l.quisquis.in §.pręterea. super uerbo prætereà contractum.C.de posthu.

rō à simili dicamus saltē pactionem excedentē summam centū aureorū iur̄o in se confirmari, ut producatur ex ea actione actio & obl̄o, sicut s̄. dixi.in dona.inter uir.& vxo. cū sit eadē rō, iuxta l.uulgatā illud.ff.ad leg.à qui.cum sim. Nec obst.ad præmissa d.§.præ
i tereà.ibi, prætereà *i* nullū cū eo litigatore contractū, quē i propria recepit fide, ineat aduocatus, nullamq; cōferat pactionē &c. allegatus per do. Vitalem de cabanis, in quodā suo consilio, uolens ex dicto tex.dicere ꝙ talis pactio excedens summam centū aureorū non posit iur̄o in se confirmari cū ibi lex dirigat prohibitonem in personā aduocati, in sequendo opi.Bart.in d.l.si quis pro eo.ibi aduerte tn̄, qa
5 prædicta sunt uera &c.* Sed ad hoc pōt r̄nderi, ꝙ respectu huius opi.Bar.non vr̄ procedere, cū in donatione inter virū & uxo.donans prohibeatur, ut l.iii.§.i. & §.prohibet̄. ff.de don.inter uir. & uxo. & tn̄ s̄m Bart.in d. l. si quis pro eo.firmatur talis donatio iuramento, iō in hoc Ang.uoluit reprehendere Bar. dicendo, ꝙ Bart.fuit in hoc passu sibi contrarius, cū fuerit in opinione, ꝙ donatio inter uirū et uxo.iuramēto cōfirmetur, cū lex prohibeat personā, & ti... Bar.dicit, ꝙ quādo lex prohi... bet personā iurātis, nō indu... tur obl̄o prætextu iuramē...
k Ad idē ēt contra Bart.k ... l §.& cū lex.C.de rei vxo.ac... & inst.qbus alī. licet.in pri... & l.Iulia.ff.de fundo dota... maritus ꝓhibet alienare fū... dū dotalē, & tn̄ iuramēto... mat, in c.licet.de iureiu.li... qa licet ibi tex.nō dicat cō... riū confirmari, sed iuramē... esse seruādū, tn̄ satis puta... in d.l.si quis pro eo.ibi, ter... dixi &c. Iō d.do.Raph.Cu... d.l.si quis pro eo.in hoc pa... reprehēdit Bar.dicens nō d... fiēdā differētiā antequā p... hibeat̄ cōtractus uel perso... ita ēt dn̄t Ant.de But.& Im... in c. cū cōtingat. in eorū re... ti.dicens ultrà, ipse do.Raph. Cu. ꝙ transit talis obligat... iuramenti contra hæredes, ... producat actionem & oblig... tionē ꝑ præmissa: quia alite... nō transiret cōtra hæredes, ... c.ueritatis.extrà đ iureiu.ib... sunt uerba do.Cu.Item ēt n... obstat l.si qui aduocatorū.C... de postu. per d. do. Vitale... de cabanis, pro parte domi... Rupis aruādorū, & cōtra h... redes domini Iusteri mehe... se in hoc casu allegata, qu... loquitur in eo, qui facit pa... de quota litis, ut patet ibi i... tex.

tex. sibi certæ partis &c. iuncta gl.ii.ibi, & sic dic hanc legẽ loqui, cũ paciscitur de magna parte &c. Sed quid dicendũ ad l.non dubiũ.*l* in fi.C.de legib.allegatã ẽt in contrariũ per d.do.Vitalem de cabanis? rñdet Bal. & dicit post Ia. de Bu.sic, pro solutione istius cõtrarii, quòd aut contractus secundum naturalem æquitatẽ & secundũ merũ iusgentium habet esse & formam esse.uerbigratia, minor ex necessitate uendit rem sine decreto, æquũ est, ꝙ ualeat, tñ ius ciuile nõ vult, ꝙ valeat, quia deficit solẽnitas. tñ si interueniat iuramentũ, oĩa roborant̃ qa robur istud est diuini iuris, & habet istud iuramentũ cãm subsistendi, ita ꝙ posito quòd minor luserit preciũ, non dẽt rescindi contractus, iuxta auth.sacra.pub.idem in sĩli dicamus in casu nostro, cliẽtulus ex necessitate aduocationis ꝓmittit aduocato ultra centũ aureos æquũ est, quòd ualeat ex naturali æquitate iuregentiũ ꝑ consensum. Tñ ius ciuile nõ vult ꝙ valeat, si tñ iuramẽtũ interueniat, oĩa debẽt roborari, ar.d.auth. sacra. Si aũt cõtractus non contineret naturalẽ æquitatẽ, ut qa deficeret forma & cã, tũc nõ valeret iurñ.ita loquitur d.l. non dubiũ.ĩ fi. Ista sũt verba Bal. post Ia.de But.in d.l.nõ dubiũ.& iõ ego Guido opinãdo in camera cõsilii cũ aliis dñis meis parlamẽti circa decisionẽ processus dictæ cãę dñi Rupis Aruandorũ, & hæredũ domini Iusteti Mehense, dixi dictũ cõtractum fuisse iuro vallatũ, causis & rationib. suprà tactis. & aliqui ex dñis meis ẽt fuerũt huius opinionis, & tã ex causis præmissis, quàm multis aliis ibidẽ, tũc per dominos meos deductis & allegatis signãter ꝑꝑ reiteratã obligationẽ, quam fecit d. dñs Rupis dicto dño Iusteto de summa petita, sicut uidemus ĩ exceptione, nõ nume. pecu. in l.cũ fidẽ.C.de non nu.pec. & in Velleiano.in l.si mulier perfectè.C.ad Vellei.fuerunt literæ præcissæ concessę dictis hęredib. dñi quondã Iusteti, dictos hæredes dñi Rupis Aruandorũ de summa vndecim florenorũ auri, die sñiarũ natalis dñi & anno currente dñi M. cccclviii.ĩ manib.Io. Iofredi secretarii Delph. cõsiderato ẽt ꝙ d.l.i.in §. in honorariis.& §.si cui. ff.de uar. & extraor.cog. loqtur in aduocatis salariatis de publico, *m* ut dixit Iofre.in summa, in ti.de offic.iud.quo petitur sala.&c.in §.i.ĩ uer. quar- m

tum ꝙ salariũ. Sed juxta præ
missa quæro cliẽtulus ex pa-
cto cõuenit soluere aduocato
pro una cã ultra cẽtũ aureos,
& non iurauit soluere, sed po
steà lite pendente, uel ante li
tẽ motam vel post litẽ finitã
soluit realr. An ipse cliẽtulus n
posit tanquã indebitũ repe-
tere ab aduocato? doct. non
mouent hanc qõnẽ, quod ui-
derim, sed credo, ꝙ non posit
repetere, quia ẽt ex cõtractu
à iure reprobato pp cõsensũ,
iuregẽtiũ orit naturalis oblo,
ut s. dixi, per l.i.ff. de do. & l.
si pupilius.ff. de verb.ob. quæ o
naturalis oblo impedit repe-
titionem indebiti iuris igno-
rantia soluti, ut legit & no. p a
gl. Bar. & doct. in l. cũ quis. C.
de iur. & fact. ignor. Sed de
hac vltima qõne nondũ uidi
iudicari, tñ pẽdet de facto in
curia parlam. in quodam pro
cessu inchoato, xv. anni sunt b
elapsi, in manib. Io. Botuti se-
cretarii Delph. & nondũ dif-
finito, quia dormit & dormi-
uit decẽ ann. proximè lapsis.
Vlterius ẽt audiui, ꝙ Imo. in
l.i.§.fi.ff. de don. dicit, ꝙ qñ ad
uocatus patrocinat pro salute
vitæ hominis, vel defensionis
eius in cã criminali, ꝙ tũc po c
test aduocatus pro maiori sũ
ma centum aureorũ pacisci:
sed nescio, si ita dicat, nec ex

quibus moueatur ita dicere,
quia non habeo lecturam di-
cti do. Io. de Imol. Fertur q
quod Ang. in d.l.i.ff. de uari
& extraor. cog. dicit, ꝙ ubi c
esset ardua & opus esset ma
gnis laborib. & studio, quo
tũc aduocatus posset pacisci
ultra dictam summã cẽtũ
reorũ, sed nescio si ita dicat
quia non habeo ejus lectu
Et de hac materia pactor
inter aduocatum, & clien
lum, uide quæ ultra hæc d
suprà q.cii. qualiter aduo
tus & medicus pñt petere
latium. & de forma libel.
de Cyn. in authẽ. dos data
de dona. ante nup.

a In hono. aduo.] *Vide de h*
istum qui all. ꝫ hanc q. con
inci. circa process. uẽti. nu. 9.
vi. quia licet ibi, & non obst
ẽt & ĩ decisio. Tho. quæstio. x.
in addi. & quæst. 406. & 44

b Oritur naturalis obligatio
De hoc vide pulchrã distincti
do. Bal. in l. non dubiũ. viii
uer xi. ibi, iuxta hoc quæro. C.
legi. et do. Bar in l. cũ lex iii
& versi. iuxta prædicta qro. g
dic ergo. ff de fideius. et do l. h
in c. cũ cõtingat. i v. cob. ver.
primũ ibi iñ si minor. d iur

c Contractũ confirmare.] *V*
cunq; præcedit obligatio natu
lis iurũ super illa præstitũ i
de iure ciuili inducit obliga
tio

niem do. Panor. in præalle. c. cum cõtingat. in ult. col. ver. ult. ista.
Sed Deo.] Cui iuratur. do. Panor. in d. c. cum cõtingat. in x. col. ver et primò sciendũ. ibi et iõ pro mittẽs. et in xi col. uer. secundo mẽbro, ibi multò ergo fortius. & d. Bart. in l. si quis pro eo. ii. col. uer. secundò quæro. ff. de fideiuss. Obligatio tamen oritur parti secundario, ut sentire uidetur domi. Abb. in c. i. col. v. ver. tertiò non placet. extra de iureiur.
Ex iuramento.] Iurm enim firmat contractum inutilem dom. Pan. in alle. c. cum contingat in vii. col. iii. uer. uenio ad secũdã: ibi concludit ergo. et ibi dicit esse communem opinionem doct. & do Bar. in præalleg l. si quis pro eo in prin. in iii. col uersi. tertio dixi et in pe col. uer decimo phibetur. et do. Alex. consi. 8. ii. uol.
Actio.] An actio oriatur ex iuramento do Bar. in l. si quis pro eo. in ii. col. ver. sed cõtra istud oppo. et ver. sed quæro, quid de iure cano. ff. de fideiuss. Et tenet ibi, ꝙ non de iure ciuili secus autẽ de iure canonico.
g In fi.] In d. uer. ult. prohibetur.
h Propter timorẽ litis.] Hoc verum intellige si pactũ fiat pẽdẽte lite, ut dicit gl. ĩ d l. q̃squis. et tex. in l. i in §. i honorariis. uer. litis cã. ff. de uar. et extraor. cog.
i Præterea.] Aduerte ꝙ ille tex. loquitur in casu, quo honorariũ ꝑmissũ fuit aduocato pẽdẽte lite.
k Contra Bar.] Hãc singularem opi. d. Bar egregiè impugnat do. Panor. in præalle. c. cũ cõtingat. in iiii. col. in ver. circa primum.
l Ad l. non dubium.] Vide pulchrè do Panor. in d ca. cum contingat. in iii. col uer. nunc attingendo ibi unde formalius.
m De publico.] Vide Spe in tit. de sala. §. sequitur. uer sed et id.
n *Posset pacisci.] Aduerte ꝙ aduocati pñt ante litẽ motã uel eà durante uel finita, de salario cõuenire, nisi recipiant salariũ de publico. Ita tenet Pet de Anch. in c. i. de postul. per l. antepenul. C. de profes. et medi. li. x et l. i. §. si cui ff. de uar. et extraor. cog. et per Hostien. in summa illius ti. de postu in §. qui postulare.
o De forma libelli.] Spe. in ti de magistris. circa prin. & uer. cæterum. et uer. sed & salarium.

SVMMARIVM.

1 Lex imperialis super fundamentis qualiter fieri debeat.
2 Diffidamentum quomodo debeat denunciari.
3 Bellum ut dicatur iustum quinque requiruntur.
4 Bellum quis possit indicere.
5 Proditor, quis dicatur.

QVAEST. CXCI.

EOs qui decetero aduersus aliquos iustã diffidationis cãm se habe-

re fingentes, ipsos in locis, ubi domicilia nõ obtinent, aut ea communiter non habitant, in
1 tempestiue* diffidant, declaramus damna quæcũque per incendia, spolia, vel rapinas diffidat ipsis cum honore suo inferre non posse, & quia patrocinari non debet alicui fraus & dolus in pñti constitutione in perpetuum ualitura, sancimus diffinitiones huiusmodi quibuscunque dominis aut personis cum quibus aliqui fuerunt in societate & familiaritate, uel honestate, quamuis amicitia conseruati, sic factas uel fiendas in posterum non ualere, nec licere prætextu diffidationis cuiuslibetquẽpiam inuadere, per incendia, spolia, uel rapinas, nisi diffidatio per tres dies naturales ipsi diffidando personaliter vel in loco, in quo habitare consueuit, publicè fuerũt intimata, positque de intimatione hmõi per testes idoneos fieri plena fides, quisquis secus quempiam diffidare & inuadere modo præmisso nõ seruato præsumpserit, infamiam eoipso ĩcurrat, & sic nulla diffidatio, ac si nulla facta esset, quẽ ẽt tanquã proditorẽ per quoscũque iudices pœnis legalib. statuimus castigari. In hibemus ẽt & damnamus uniuersas & singulas guerras & lites iniustas, cũcta quoq; iniusta, incendia, spolia, & rapinas, indebita, & inconsue thelonia, & cõductus, et exactiones ꝑ ipsis cõductorib torqueri cõsuetas sub pœ quib. sacræ leges præmiss eorũ quodlibet faciunt pu da. Hæc lex nõ est in corp iuris clausa, sed fuit du mera cõputorum Delph. strata, sed ad effectũ obser tionis eisdem temporib. bus domini gubernatores ius patriæ Delph. erant rii Imperiales, & quam l Guido Papæ hic duxi com mẽdãdã pro declaratione teriæ eiusdẽ p modũ gl. D ergo, sup ve. bo, diffidãt. d diffidamẽti, uide plene p l An. ĩ nouella, đ homi. ĩ c. tetigi ĩ. q. 437. Sed qđ si p diffidamẽtum capiant treu ad certũ tps, an lapso tpe po sint debellari ĩpunè, sicut an te treugas captas facere pot
a rant? dic q sic, a p l. iii. §. si a
2 diẽ. ff. de re mili.* Sup verba tres dies. dic qa diffidamẽ
b dẽt ita denunciari b, ut ille diffidat, possit se munire c tra ei⁹ aduersariũ, al' dicer ꝑditio. ꝑ hoc adducũt do in l. aut q al'. §. si qs se den ciauerit. ff. qđ ui aut clã. ĩ ve b., habitare cõsueuit. ĩtud

sufficere per tex.& glo.ĩ l.licet.C.de repudiis,licet cõtrariũ uideat̃ per l. q̃ absenti. in prin.ff.de acqui. pos.vbi dicit tex. certior factus fuerit &c. qũo.n. poterit dñs certior fieri,si fiat citatio seu ĩtimatio ĩ domo,ĩ ꝑsonã alterius ex familia ? si dñs sit lõgè absens, nõ video.tñ oportet hoc casu stare huic legi,cũ fuerit cõdita per Imperatorẽ hñtẽ ptãtẽ legẽ cõdẽdi,vt plenius đ hoc dixi ȷ̃.suꝑ verbo, domicilia, de citatiõe facta ĩ domo habitatiõis ĩ ꝑsonã vxoris. uide q̃ c dixi ȷ̃.q.255. & q.445. super verbo,domicilia. q̃ro nũcius d portãs lr̃as diffidamẽti accessit ad domũ ꝓpriæ habitationis diffidati,sed eũ ibi nõ reperit,iõ ipse nũcius ibi dimisit lr̃as diffidamẽti ĩ dicta domo,vel eas tradidit alicui de familia diffidati,an hoc sufficiat?vr̃ ꝙ,ar.l.licet.cũ sua gl. C.de repu.ĩ cõtrariũ.vr̃ per l. q̃ absenti.ĩ prĩ.ff.de acq. pos. nã ibi dicit tex.certior factus fuerit. mõ per tradita alicui de familia dñs nõ est certior. nã pone,ꝙ dñs est abñs, qũo põt certiorari?nullo mõ.Præterea nõ est dubiũ, ꝙ in casu d.l.abñti. tractat̃ de fauore illius,ad quẽ mittit̃ ep̃la, & requirit̃, ꝙ fuerit certior fact⁹. ergo multo fortius ĩ casu huius qõnis, cũ in ea tractet̃ de odio.ar.l.cũ q̃d ẽ.ff.de libe. & posth.& c.hodia.de re.iu.lib. vi.& ꝓ ac parte facit.l.absenti.ff.de don. Crederẽ tñ primã partẽ ueriorẽ,videlicet ꝙ sufficiat tradere literas diffidamẽti,ĩ domo habitationis alicui de familia sua,ꝑ uerba huius legis,ibi,dũ dicit̃, vel ĩ loco, ubi habitare consueuit, publicè fuerit ĩtimata &c.Si teneamus ꝓ lege hãc cõstitutionẽ Imperialẽ, ꝓut facere debemus, cũ oẽs natiões sub c ipso Imperatore c subsint.xi. q.i.c.si qs. ĩ uer.uolumus ẽt, d natio Frãciæ d vt dixit tex.ĩ l. in noĩe dñi.§.iubemus, ibi, Galliæ seu Frãcorũ.C.đ offi. p̃fe. p̃to. suꝑ uerbo, iniustas. 3 * dic, ꝙ q̃nq; req̃runt̃ ad hoc, e vt guerra dicat̃ iusta, e scilicet persona,res,cã,añimus,& authoritas. & plenè uide in sũma Raymũdina, de casib. in rubr. de bellis. & plenius per Io.de Lign. ĩ trac.suo bellorũ.& ibi ẽt đ materia duelli, q̃d dicat̃ bellũ licitũ & illicitũ, & ex qua cã indici possit bellũ,uide Inn.ĩ c.q̃đ s̃. ex̃ de uoto. & uoti. redẽ. Sed q̃s 4 possit ĩdicere bellũ ? dic * ꝙ solus pricẽps.24.q.3.c.1. & ii. & tenet Spe.ĩ ti. de offi. dele. §.cõstituit.uer.sed nũq̃d põt bellũ &c.Suꝑ uerbo,proditorem,

rem,quero quis dicatur prodi
f tor? *f* dic * ꝙ ille est prodi-
5 tor,qué vulgus appellat pro ditorem,qui sine aliqua causa & sine ulla dissidatione eũ qui de eo confidebat, vulnerat, uel grauiter offendit. Idé dicit Bart. in l.respiciendum. §.delinqui.ff.de pœnis.& maximè committendo proditionem contra maiorem suum. vt l.fi.C.de lib.tol.lib.x.item dicit Io.And.ꝙ mouentes bella sine ulla diffidatione,dicũtur agere proditoriè. in c. ꝓ huma. de homi. lib.vi. Iaco. But.uerò dicit, ꝙ oẽs qui dãt alicui potionem uenenatã, sunt proditores. in l.i.C. de male. & Mathe. aliquando ẽt dr̃ proditor, reuelator secretorum.ff.de his, qui no.in fam. l. athletas. §. calumniator.dr̃ ẽt ꝓditor qui permittit transire gentem inimicã. C.de re mili. si quis barbarũ. Bal.ĩ l.i.quib.mod.feu. amit. circa medium. De materia duelli, plenè dixi ĵ.q. 517.

a Quod sic.] *Istud intelligendũ est, si guerra præcesserit, secus si materia tm̃ præparata fuisset ad guerram nondũ motã, quia tunc treuga facta fuerit ad certum tempus, debet illa finita de necessitate fieri diffidatio, alias primus erumpens in bellum seu territorium alterius aggrediẽs, dicitur latro. Et est quia ubi ... præcedit dispositio ibi lapsus te... poris pro se non habet disposi... nẽ inducere, sed ubi dispositi... guerra præcessit ex priuato i... re sufferentiæ, seu treuga, ... facto remanent contendentes i... guerra. Ita dicit do.Bal.in ti... pace Constan.§.uasalli qui ... re.in uer. sed quid.*

b Denunciari] *In factis em̃ ... morũ nũquã debet perueniri ... bellũ, nisi præcedat admoni... & diffidatio. Quandoque ... indicit bellum. & tunc non ... necessaria monitio, cum tũc ... tiuè & clam liceat consulere ... nis suis.do.Bal.in l. si manum... sort. in uer. adde ff. de obsequ... pat.præstan.*

c Sub ipso Imperatore.] *Ip... em̃ Imperator est superior, et d... minus omnium prouinciaru... lxiii.distin. Adrianus & ibi g... in uer. per singulas item omn... rerum. viii. distĩ. quo iure. xxiii. q. viii. cõuenior C de quadri.pr... scrip l. bene a Zenone. imo ipse ... dominus totius mundi.l. de pr... cario.ff ad leg. Rhodiã. de iac. ... cundum gl. ibi. & glo i xiii q. ... futurã et ideo põt mundum a... alio occupatum uendicare ut d... cit do Bar.in extrauag.ad rep... mendum circa princ.in gl. sup... uerb totius orbis.*

d Natio Franciæ.] *Contradicit Spec. in titu. de appel. §. nunc tra-*

tractemus. post prin. & elegantissimè do. Oldr. cons. 69. incip. consueuit dubitari.

c Iusta.] *Ista quinque requisita ponit in contrario casu glossa in c. quod aũt. xxiiii. quæstione secũda. Quot aũt sint genera belli, et ꝙ sit iustum bellum, d. Are. in c. iustũ bellũ. xxiii q. ii. dom. Inno. in c. olim. lo i. in glos. sua, in uer. uidelicet. de restitu. spolia. et do. Bart. in l. ex hoc iure. prima col. uer. quæro quæ sunt bella licita. ff. de iustitia & iure.*

Proditor.] *Christianus Christianũ nõ debet offendere, nisi prius ipse eũ diffidauerit, uel iudicis iuris authoritatẽ habuerit, alias est ꝓditor d. Bal. in l. itẽ nulla in v. not. C. de episc. & cleri.*

SVMMARIVM.

1 *Echeuta legalis, quid: et quãdo locum habeat et nu. 2.*

2 *Filia dote contenta cũ iuramẽto, cessit bonis paternis, his uerbis adiectis, salua legali echeuta. an eo casu filia succedat patri ĩtestato. Et an debeat a patre ĩ aliquo institui. nu. 3.*

QVAET. CXCII.

1 NOn reperiť iure cautũ de legali echeuta, *licet illis uerbis sæpissime utãtur notarii in instrumẽtis matrimoniorũ, ubi filiæ dote contentæ renunciãt b cũ iuramẽto bonis paternis. Sed bene legiť đ legitima successiõe, de qua facit mẽtionẽ Cy. a in l. una. in prin. C. qñ nõ peťẽ. partes petentibus accrescãt. 2 * Sed iuxta de hoc q̃ro, filia dote cõteñta cũ iuramẽto, qttauit bona paterna, adiiciẽdo illa uerba, salua legali echeuta. An eo casu filia succedat patri ĩtestato? Reperio do. Pe. Papæ in suis notabilibus, sic distinguẽtẽ, qa dicit ipse aut pater reliqt alios liberos, qui nõ qttauerũt vnà cum filia, quæ quittauit, aut reliquit illã solã filiã, quæ qttauit. Primò casu nõ põt talis filia succedere patri intestato. Ratio qa illud pactum uidetur fuisse factũ in fauorem aliorum filiorum. ita ẽt dicit Saly. in l. pactũ, qđ dotali. C. de pactis. in q. quæritur mõ, an pactum, &c. Et ẽt ĩ fauorẽ patris, ut possit facere ad libitum sui de bonis suis. Secundò casu potest succedere patri intestato, quia cessat fauor prædictus, scilicet filiorum qui nõ supsunt. Et quia non disposuit de suis, uidetur eidem filiæ tanquã proximiori reliquisse. l. cõficiuntur. in prin. b de iure codi. & hanc dist. approbat expressè Io. de Ligna. in c. fi. extrà de dona. ubi pulchrè de hac materia tan-

tangit. & secundum prædicta pñt intelligi illa uerba, salua legali echeuta. ita dicit dictus do. Pe. Papæ. Itē tenet recolē dæ memoriæ do. Steph. Guillionis, legū doctor, præsidens quondā huius patriæ Delph. Sed dicit, ꝙ credit, ꝙ talis filia nō admittat hoc casu ad successioné patris ītestati, nisi deficiētibus agnatis & aliis ꝓximioribus uiro uxore uel fisco exclusis, sicut ponit tex. ī l. i. c. vñ uir & uxor. Ita dicit do. Steph. Guillionis, ī suo repertorio, sup uerbo, legali echeuta. Sed ego Guido, credo cōtrariū, uidelicet, ꝙ filia ꝑtextu dictæ reseruatiōis legalis echeutæ, nō extātib. aliis liberis, succedat patri ītestato exclusis agnatis aliis uenientibus ab intestato, ſm dictū do. Pe. Papæ, ꝑ rōnes s. tactas imò plus uoluerūt aliq dicere, ꝙ talis filia indistīnctè succedat patri intestato. & dicūt esse casum in l. fi. §. illud. ff. de hære. uel ac. uen. ex noua uoluntate. licet tacita, per d. l. cōficiūtur. Pro quibus ur casus in c. cum inter. extrà de renū. Ita etiā tenet Genzelinus in capi. quāuis pactū. de pac. lib. vi. Et secundū dictā opi. dicti do. Pe. Papæ communiter uidi iudicari, uidelicet quòd filia qttauit bona paterna, cū illa reseruatiōe legalis echeutæ, nō succedat patri intestato, stātibus aliis liberis, q c quittauerūt, nō stātibus aliis liberis succedat exclusis agnatis, & aliis uenientibus ab intestato. Secus aūt si nō fuisset adiecta dicta clausula quia tūc nō succederet patri intestato, ēt si alii liberi nō starēt, sed deuoluerent bona aliis uenientibus ab intestato secūdū cōmuné doc. opin. in l. ... ctum qđ dotali, C. de collat. ... cet Gēzelinus uoluerit cōtrariū, ut s. recitaui.
3 *Sed an filia q̄ quittauit bona paterna, ... beat per patré in aliquo in... tui, ut ualeat testamētū? ... Io. de Aramone. in d. l. pa... quod dotali. tenet ꝙ non ... sua repetitione, quā penes ... habeo ego Guido. & de h... ēt tetigi j. q. 295. & q. 426. ... filia quæ qttauit cū iurame... to, uide q̄ plenè dixi j. q. ... cū quatuor aliis sequē... quæstionibus. a b
4 *Iuxta hāc materiā q̄ro, filia quittauit bona paterna, & materna, an ... tur quittasse bona fraterna ... dic ꝙ nō, nisi exp̄ssè dicat ... fraternis, q licet procedat ... nō tñ fuerunt post mortē ... tris amplius paterna, sed ... terna, ut dicit Bar. ī d. l. in §. ... lud. ff. de hær. uel actio. uend. ... Sed pone, ꝙ in instrō quitta... tia

tiæ nõ dicitur, ꝙ filia quittet bona fraterna, sed tantũmõ dicit̃, notarius usus fuit hoc uerbo, frarãchiæ. An sub hoc uerbo frarãchiæ dicerent̃ bona fraterna cõprehendi, ut filia uideat̃ bona fraterna quittasse, relinquo cogitandum.

a Cyn.] *Etiã facit ibi mentionẽ tex. in prin. de ipsa legitima successione, quæ uendicat sibi locũ quinq; modis in genere. Vnus modus est liberorũ. alius nepotũ ex filiis ĩ potestate cõstitutis. tertius est parentũ. quartus agnatorũ uocatorũ ab intestato. quintus est nõ solũ ab intestato, sed ẽt ex testõ, in quibusdã personis ẽt extraneis ita dicit do. Odof. in d. l. unica. in ij. co. uer. unde circa istum arti. C. qñ non peten par. peten. ac. & post eũ ibi do. Cyn. in principio in præalle. l. unica. Adde de hac quæstione uidẽdũ* Dominicũ *de S. Geminiano, in c. quãuis. in ult. q. de pact. li. vi.*

b In prin.] *Ver. sed ideo fideicommißa. & in fortificationẽ huius opi facit quod ibi notãdo scribit do. Bal. dicens, quod succedentes ab intestato, uidẽtur succedere tacito iudicio testatoris. et ibi dicit gl. quod hic ẽ fictio, et nõ põt probari cõtrarium, ubi factum nullum est testm̃. qđ est inquit ipse do. Bald. no. di. & ex hoc colligit. ꝙ licet testator ueniens ab intestato reputet indignum; tñ ubi nullum factum est testamẽtum, talis succedit ab intestato.*

SVMMARIVM.

1 *Confines quomodo probentur in Delphinatu.*

2 *Confines castri uel plebeiatus quomodo probentur.*

3 *Probatio centum annorum quomodo poterit fieri.*

4 *Pars una an teneat̃ alteri parti exhibere instrumentum faciens pro limitatione mandamenti sui.*

QVAEST. CXCIII.

Quia ĩ hac patria Delphi. sæpe occurrunt lites & cõtrouersiæ super finibus mandamentorum* & ecclesiarũ parrochialium, pluriesq; ex commissionibus mihi factis per dictam curiam parlamenti super ipsis limitibus examinauerim testes, & non sine dubio, non sit modica difficultas in iure in modo probandi tales confines, ideò uoluit ĩ iure uidere de mõ talia probãdi. Et reperio quãplurimos modos inferius particulariter declaratos p quos seu alterũ ipsorũ confines de iure probantur. Primò nanque, probantur tales cõfines per publicũ instrumẽtũ, si de hoc fuerit cõfectũ. l. optimã. C. de contrah. & cõmit.

mit.stip.cum ibi no.facit l.cũ aliquis.C.de iure delibe. Sed quid si in aliquo instrumẽto fiat mentio de cõfinibus,dicẽdo sic,domus talis, iuxta cõfines talis mãdamẽti,an talia i strumẽta i alios cõfecta ꝓbẽt cõfines?dic ꝙ nõ,ut dicit Bar. in d.l.cũ aliquis.C.de iure delib.Secũdò, ꝓbaẽ per lapides antiquos. l.i.§.qui i reb. ff.de fal.& l.qui tabulas.i pri.ff.de fur. Tertiò mõ probatur ꝑ famã publicã.c.cũ cãm.*a* ꝗ ꝓb. quæ fama publica probatur per duos testes bonæ opi.l.iiii. §.i.& ibi no.ff.de tes.& ꝗ hac ꝓbatione quæ fit ꝑ famã i re antiqua, uide q̃ dixi ĩ.q.357. Quartò ꝓbãtur cõfines, per custodes locorũ. l. i noie dñi. circa prin. *b* ibi, qm̃ ita cõuenit,ut sp custodes fines prouinciæ seruent &c. Quintò, per libros antiquos,ut d.c.cũ cãm.iũcto c. ad audientiã. de rescr. Sextò ꝓbanẽ ꝑ scripturã in colũna uel lapide expſsã.24.q.3.c.sanè.& l.i.& ii.de albo scribẽ.& no.gl.in c.cum cãm.Septimò probãtur ꝑ depositiões testiũ,ut in d.c.cum cãm.& sufficit, ꝙ tales testes dicant,nos uidimus hoc opus factum esse,ita & sic à nrĩs ꝓdecessoribus audiuimus l. in sum.§.itẽ Labeo,& ibi glo.& Bar.ff.de aqua plu.ar. Octauò ꝑ uolũtatẽ patrisfamilias declaratã in eius uita.l.si seruus pluriũ.§.fi. ff.de leg.i.& l. si qs duas §.si qs aũt.ff.cõmu.prædi. Nonò ꝓbãtur per cõem opi.ut no. per Spe.i ti. de prob.§.i.uer.hoc ẽt no.in §.uidẽdum restat.uer.xiii.ꝗ. per cõem opi. Decimò *c* credo,ꝙ pñt cõfines probari per ꝑsumptã probationẽ, ubi essent difficiles probatiões ꝑp lõginquitatẽ tpis,per ea quæ ponit Bal. plenè in auth.qui act.C.de epis.& cler. Et uidetur iudicari pro probationibus factis,iuxta ii.iii.vi.& ix.modos prædeclaratos. Sed iuxta hãc materiã q̃ro,pone ꝙ ẽ cõtrouersia inter duo castra de confinibus territoriorum. homines unius castri deponunt ꝙ bãnerius illius castri custodiebat usq; ad illum locum, & ibi pignorabat, & ita audiuerunt a suis prædecessoribus nũquid tale testimonium ualebit? hoc.dicunt ꝙ sic, ꝑ tex. in l.i nomine.§ i Sardinia. uersicu. ubi autem inuatione *e* &c.C.de offi.præfec.Afric.

2 *Qualiter probẽtur cõfines castri,uel plebeiatus.gl i l.cõptinam.C. de contrah.& cõmit.stipu.& de iure delib. l. cum aliquis. est etiam gl. in l. prædiis. §. Titio.ff. de legat. iii. super uerbo, emptio-

ptionis &c. Et pro hac mate ria uide Spe.in ti.de probat. §.i.uer.bř. Vlterius circa hoc quæro,quia ego Guido Papæ de pñti in curia parlamenti cōtra hoīes sanctæ Eufemiæ, qui comprobanť territorium meū sancti Albani in certa parte usurpare,an posśint ,p-ducere testes pro me de hominibus cōmorantibus in dicto loco meo sancti Albani? credo ꝙ sic,quia uidemus, ꝙ illi de uniuersitate pñt esse testes in cā uniuersitatis,ut no.Inn. in c.cum nuncius.extrà de testib.& Spe.in ti.de teste.in §. i.uer.sed nūquid in cā vniuersitatis &c.Multo fortius ergo poterant in hac cā mea deponere, quæ eos non concernit. Item uidemus, ꝙ in subsidiū aliis deficientib.admittuntur aliqui testes,qui aliàs non admitterenť.in l.consensu.§.seruus. C. de repudiis. Itē dicta cā non cōcernit cōmodū,nec incōmodum ipsorum hoīum meorū sancti Albani,cur ergo repellerētur?nō uideo, iuxta ea,quæ legunť & no.in l. parētes.C.de testi. & in l.idonei.imò(quod fortius est)uidemus ꝙ illi de vniuersitate pñt esse testes in cā uniuersitatis,posito ꝙ reportent commodū in uniuerso, ut dicunt Cy.& doc.in d.l.parentes. & in d.l.idonei. & in l. cōsensu, & in l.intantum. §.uniuersitatis.ff.de re.diui.& Spe.in ti. de teste.§.opponiť.uer.sequiť in addi.Spe.* Sed qūo poterit 3
3 fieri probatio centū annorū.
f uide Bal. *f* in authē. quas actiones.C.de sacrosf ecc. Et dixi ĵ.q.357.* Sed an una pars
4 teneatur alteri parti exhibere instrm̄ faciens pro limitatione mandamēti sui?Dic,ꝙ sic, cum sit cōe inter eos:ita dicit Spe.in ti.de instru.edi.in §.uidendum restat.uer.ex præmissis ēt collige &c. Si singulares de uniuersitate pñt esse te
g stes pro uniuersitate *g* & qñ. uide quæ dixi in apparatu statuti, si quis per literas.in glo. super verbo, cōi æstimatione fide dignos &c. Item Io.Fab. C.de sum.tri. & fid.cath. dicit ꝙ facta antiqua quæ excedunt memoriam hominis,,pbantur per cōem relatum antiquorum,& per liberos antiquos, & per historias anti-
h quas, *h* & habet talis antiquitas vim legis & cōstitutionis.
a Cap.cū cām.] *Vbi post omnes uide d. Feli. pulchro ordine tractantē hanc q.probationis finiū.*
b Circa prin.] *Imò post princi.in §.sancimus in uer. si Sardinia. ibi, & ubi custodes antiqui seruabant,& ibi quoniam ita,etc. C.de offi. præfec. præto. af.*

Decimò

c Decimò.] *Adde xi.q̃ cõfines ꝓbãtur per clausuras & burgos. ut ĩ præ.uer.si ĩ Sardinia. ibi si cut ex clausuris et burgis ostẽdit*

d §.ĩ Sardinia.] *Voluit alle.uer. quia ibi nõ est §.sed uer.quia sẽ per continuat imperator dictũ suũ,ut in simili dicit do.Io.Fa.ĩ §.sed hæc hodie.inst.de satisda.*

e Ver.ubi aut inuasione.] *Ibi nõ est uer. sed tantummodo coma.*

f Bal.] *Qui in d.auth. quas actio nes ponit certos modos ꝓbẽdi pos sessionẽ centũ ann.ut ibi in ult. col.uersi.iiii.& ultimo.*

g Testes ꝑ uniuersitate.] *Si quæ ratur de actu per quẽ singulari ter cuiq; de uniuersitate obue nit utilitas, illi de uniuersitate nõ admittũtur in testes,qa in re ꝓpria etc. in casu uero cõtraria testes esse pñt ita sẽtire uř d.Io. An.in c. cũ nũcius.ĩ gl.i.extrà de testi. Aliter tñ et moderatiue uř sẽtire d.Abb.ĩ c insuper ĩ 3. col.in uer.primũ mẽbrũ.de test.*

h Per historias antiquas.] *Hoc uř fore intelligendum, quando ab antiquo est adhibenda fides talib.alias nõ.ita sentit d. Feli. in c.inter dilectos. viii. col. in gl.in uer.magis in uer.& idẽ al leg.d.Abb.in c. cum causam de prob.et d.Bar.in l.i.ff.si cer. pe.*

SVMMARIVM.

1 *Princeps tẽporalis an super iuramento possit dispensare.*

QVAEST. CXCIIII.

a PRĩceps tẽporalis potest
1 super iuramẽto a dispẽ sare,*ut uř casus expressus in l.Imperatores.in pri quæ est l.fi.ff.ad muni.& fa cit l.fi.ff.de re mil. Quod fa cit ad qõnem, aliquis à pre sonatus ꝑ eius aduersariũ ꝑ misit aut iurauit sub fide sui corporis uel aliàs ad sancta Dei Euãgelia de tenẽdo ar stũ uel obstagiũ in aliquo lo co,nunqd princeps, ut pote dñs noster Delph.uel magni ficus dñs gubernator eius b cũtenẽ.poterit sup tali ꝓmis sione seu iurõ dispẽsare & in bere tali à ꝑysonato, ne arre stũ uel obstagiũ teneat, sed q̃ ipse ab obstagio recedere possit absq; metu ꝑiurii seu fidei ruptæ? Credo q̃ sic,ꝑ di cta iura. Et pro hoc bene fa cit,qđ hř in c.ii.de maiori.& obed.ubi dř,q̃ qui prĩcipi nõ obedierit,morte moriat. Pro hoc ẽt facit gl.in l.adigere.§. fi.ff.đ iure patro.ubi dicit nõ. legẽ uim apostolici obtinere, ut iurm remittat, ita ẽt nõ. Bal.ĩ l.nec patron⁹.C.de ope. liber.Et ita uidi obseruari, & fieri ꝑ dñm de Gaucourt nũc gubernatorẽ Delp.ꝑpe Guer rarũ regis Franciæ & ducis Burgũdiæ,circa quod uide,q̃ dixi

dixi s.q.78.in qbus pōt princeps dispēsare,ponit Spe.ī ti. de dispensa.in §. siue quorū. uer. itē princeps. sed in qbus priceps pōt derogare iuri scripto,b & qualiter, & quomodo,uide tractatum meū, quē cōpilaui q intitulatur tractatus rescriptorū & clausularū derogatoriarum &c.

a Dispēsare.]*Hoc forte uerū quādo dispensatio fundat in principe,nō aūt in parte qa in iuro autoritas superioris ītelligitur excepta.capi. ueniētes.et c.peti.extrà de iureiur.et pro intellig.huius uide d.Io.An.ī re.in malis.*

b Derogare iuri scripto]*Vid ad materiā d. Bal. in l.i.C.de iure aure.annu.& gl.in l.iii.§.si is p quo.ff.quod quisq; iur.d.Inn. in c.quæ in ecclesiarū.de const. gl.in c. proposuit.de cōces. præben.d.Ab.in c.cum olim.de re. iur.dom.Car.in cle.ij. de re.iur.*

SVMMARIVM.

1 *Domini de parlamento possint ne cōtrahere ī ditione Delph. eis cōmissa. Et quid de Iudicibus inferioribus.nu.2.*

QVAEST. CXCV.

1 Consiliarii ī curia parlamē. Delph. creati p d.nrm* Delph.quandiu eius placuerit uoluntati, cēsent perpetui & nō tpales. ita dicit Bar.ī l. de pupillo.§. a si qs ipsi prætori.a ff.de noui ope.nun.quod facit ad qōnē, utrum ipsi dñi consiliarii possint contrahere & acqrere in hac patria Delp.obstante dispōne iuris.in l.i.C. de cōtractibus iudicū,sed quia ipsi cēsētur perpetui, pñt emere & acquirere in ditione Delph. eis cōmissa.l.pręsidis.& l.pri b cipalibus.b ff.si cer.peta.l. nō licet.ff.de contrahē. empt.& uēdi.& tenet gl.in l.eos.C. si cert.pet. Et ꝙ tales dñi consiliarii censeantur perpetui,est tex.no.in l.iurisperitos.ī prī. ff.de excus.tut.& facit bñ gl. quæ rōnē ponit in l.iiii.§.cū furiosi.ff.de tut.& ra. distra, & l.sufficit.ff.de cōdi.inde.& tenet Bar.in l.de pupillo.§.si qs ipsi.ff.de no.ope nunc.& ibi mouet qōnē & Cy. ī l.qs quis.C.si certū peta.Et ita uidem⁹ quotidie fieri, & obseruari de cōsuetudine huius pa 2 triæ Delp.*Et idē crederē de aliis iudicibus inferioribus,si sint ppetui.Secus si essent tpa c les c ut iurib.s.alleg.sicut sūt iudices maiores Graysnodani Viennēsi,& terrę turris & siřes,qui ẜm statuta Delp.solēt esse tēporales,idē in iudice curiæ cōis præsentis ciuitatis Grationo,qui temporalis est secūdum pactiōes con do-

dominorum. circa hoc tñ de illis iudicibus inferioribus, ui de quæ scripsi j. q.554. circa fi. prohibitum est iudicibus emere. ut d.l.una.C.de cõtractib.iud. sed debet subaudiri ab illis, qui sunt de sua iurisdi. per gl.in l. non licet.ff. de contrahé. empt. & uendi. ab aliis uerò, qui de sua iurisd. non sunt, bene pñt, cum esset ratio potentiæ seu impressionis resultãtis ex officio. ut l. si per impressionem. C.quod metus causa &c.

a Bar.in §.si qs ipsi prætori.] *Caue, qa hoc nõ dicit sed tacitè, & obscure innuit in iii. col.in uer. quæro. sed illud apertius ibi explicat d Bal. in uer. tractat ẽt. Et per eundem in l.iurisperitos. ff.de excu. tuto.et uide ibi q.ad materiam faciẽtem de delegato cõmittente uices suas, ut per do. Bar.arg.in uer.modo deleg.*

b L.principalib.] *Et ibi do Bart. & Bal. quos omnino uide pulchrè circa hãc materiã distiguẽtes. uidelicet, quãdo officialis cõtrahere potest, & quãdo non.*

c Secus si essẽt tẽporales.] *Hoc intelligẽdum est, nisi sint officiales in loco suę originis, uel nisi cõtrahãt cũ nõ subditis. uel nisi cõtrahãt pp incumbentem necessitatem, ut colligitur ex dicta distin.do.Bar.et Bald.in præalleg. l.principalib.ff.si cert.pet.*

SVMMARIVM.

1 *Nobiles quo casu priuẽtur pri-uilegio nobilitatis.*

2 *Negotiatiões quæ clericis ... bilibus sint permissæ.*

3 *Clerici studentes an dicãtur ... uere clericaliter.*

QVAEST. CXCVI

NObiles ẽt si militi genere essent procr... t', si exerceant me...
1 monia & mercantias, * &... les hmõi negotiationes ... tribuere tenentur in tali... subsidiis Delphi. Quin... clerici se immiscentes ... ribus negotiis nõ gaud... uilegiis clericis conces... in c. fi. de uita & hone.cle... ita nec tales nobiles g... re debẽt priuilegio seu ... nitate, qua gaudẽt nobi... uentes, de qua i l.iii. §... mu. & hono. nam sicut cle... co non conuenit, imò qu... modo uř prohibitum, ... cularib. negotiis se imm... ut in d.c.fi.& cle. i. de uit... honest.cleric.ita non co... nit, imò quodammodo p... bitum est nobilibus ne... bus negotiationibus se im... sceant, nec de his se inter... tant. l.nobiliores.C.de co... mer.& merca.iuncta l.... C.loca.si enim non obst...

charactere, qui in clericis imprimitur, ut ponit gl. super uerbo, tonsuram. c. fi. extrà de temp. ordi. lib. vi. ipsi propter tales negotiationes seculares priuétur priuilegio clericali, dum eas exercent: ita & nobiles, *a* licet de nobili gñe procreati existãt: cum in uno nõ sit potior ratio, q̃ in alio, ergo idem ius statuendum. l. fi. ff. ad l. falc. C. de cõsti. pecu. Prętereà, ipsi nobiles talia exercentes, faciunt actum contrarium & non correspondenté nobilitati. ut l. nobiliores. & l. milites. suprà alleg. ideò priuilegio seu immunitati nobilibus nobiliter uiuentib. concesso uidentur renunciare. l. sp. §. fi. ff. de iure immu. & l. fi. in fin. ff. de veteranis. hoc ét vr̃ dicere in clericis expresse d. c. fi. de ui. & hone. cleri. & Spe. in ti. de biga, in ii. libello ibidem subiuncto. Nec releuatur in aliquo, si probarent se de genere nobili fuisse ꝓcreatos. ut l. iii. §. i. versi. cæteri. ff. de mu. & ho. quæ probatio nobilitatis fieri posset per famam. ut dicit Bal. in l. proueniendum. C. de postul. Et potest esse ratio procedens à diffinitione nobilitatis positæ per Bar. in l. i. C. de dignita. qua dr̃ nobilitas & qualitas illata per principatum tenété qua quis ultra honestos acceptus oñdit. & notãter dr̃ qualitas ex eo, quòd põt adesse præter subiecti corruptionem. quod apparet in muliere plebeia, quæ si nubat homini nobili, ipsa nobilis efficit. l. mulieres. C. de digni. & l. fœmine. ff. de sena. Et in muliere nobili, quæ si nubat homini plebeio, ipsa dišinit esse nobilis. l. i. C. de dignit. Et ita in exercẽdo tales negotiationes & mercantias nobilitati non conueniẽtes, effectus nobilitatis, eisdẽ obesse debet, sicut in d. c. fi. de uita & hone. cle. lir̃. & pro hoc vr̃ t ext. expressus, in l. per id tp̃s. C. de decu. lib. xii. *b* & ita ẽt de cõsuetudine obseruatur in hac patria Delphi. Et ideò in talis quæ conceduntur dño nostro Delph. per tres status huius patriæ ĩ literis, quæ mittũtur banneretis & syndicis ciuitatũ pro talis peræquandis, subiũgitur cl̃a: Exceptis nobilibus, nobiliter, & clericis clericaliter uiuentibus, excludendo nobiles nobiliter, & clericos clericaliter uiuentes. De hac materia scripsi ĩ. q. 381. & ibi scripsi decisione super hoc factã. Et p̃missa esse uera intelligo, dũ tales exercerẽt negotiatiões. ubi aũt desisterẽt ab eisdẽ, credo ꝙ priuilegio nobiliũ gauderent

c derent.c ut in d.c.si hr̃.Sed an nobilis qui contribuit bis aut ter l.dictis subsidiis cũ popularib.teneat̃ expost contribuere,uide in l.i.C.de auro coro. li.x.*& quæ dixi j̃.q.387.Sed
2 quæ dicant̃ negotiationes licitæ & permissę nobilib.& clericis ex q̃bus non præuenitur immunitate nobilib.& clericis concessa, uide Spe. in tit. de bigamis.ĩ ii.q.ibi subiũcta. Sed utrũ nobilis cultiuas suas possessiones,priuet̃ priuilegio nobilitatis?Dic q̃ nõ,vt ponit in simi de clerico Spe. in tit.de cleri.cõiu.in pri.ver. sed qũo dices &c.ibi,ueruntamen &c. Et uide,quæ circa hoc dixi s̃. q.xii.Sed an nobiles nobiliter viuentes teneãtur cõtribuere pro rebus rusticalibus in subsidiis Delph.uide quæ scripsi
3 j̃.q.383.* Et an clerici stantes ĩ scholis dicant̃ viuere clericaliter, ut nõ contribuãt in subsidiis Delph.uide quæ dixi s̃.q.83.Sed an clericus succedens patri teneat̃ cõtribuere in subsidiis sicut pater.uide Bar.in l.Paulus rñdit per procuratorẽ.in i.q.ff.de acqui.hære.& Hen.Bohic.in c.statutũ extrà de censi.& ibi ponit utrum miserabiles personæ teneantur contribuere. & de hac q.vide q̃ dixi j̃.q.382.

a Ita & nobiles.]*Pro hoc bene fa-cit tex.in l.i.uersi.scientib.C.ne-gocia.ne mili.lib.xii.& to.ti.ne mili.l.militares.*

b C.de decu.lib.xii.]*Credo q̃ noluit allegare.C.de decu.& fi-tio: l.iii. quæ incipit, per id... ubi no.gl. q̃ non iuuat officio dignitate, qui male eam ...*

c Desisterent,priuilegio ... liũ gauderẽt.]*Istud vr̃ prob... ar.l.ii.in prin.ff. de decurio.*

SVMMARIVM.

1 *Domini de Parlamento an ... sint concedere indicta,ad ... lationem alicuius ciuitatis ...*

QVAEST. CXCVI...

1 DOmini mei de parla-mẽto * Delph.Grã-no.residentes licet ... cem pres.prę.obtineãt nõ pñt idictũ siue tributũ no... utpote cõe uini aut panis ... aliud simile cõcedere alicui ... co vl̃ uniuersitati. vr̃ casus ...
a pssus a.i l.i.C.de superindi... lib.x.& in auth. de coll. ... col.ix.istud ẽt in simi probat... in vectigalib. quæ incõsu... principibus nõ debent cõ... di,nec aliàs,donec seruata ... ma,de qua in l.i. C. noua ... cti inst.non poss.ita dicit ... in l.nõ solet.C.eo.ti.& ita ... uant pfati spectatores dñi ... de parlamẽto, qñ eis offert... tur super hoc supplicationẽ ... nolue...

b nolunt prouidere: *b* sed remittere cõsueuerunt partes corã domino nostro Delph. dum residebat in hac patria. Et nunc remittũt coram magnifico domino gubernatore Delphi. uices ipsius domini nostri Delph. gerente. ita uidi & fieri & obseruari temporibus meis. De potestate & authoritate huius curiæ parlamenti, uide quæ scripsi plenè infrà q. 454.

a Casus expressus.] *Videtur in l. placet. & ibi do. Bar. C. de excusa. mune. lib. x.*

b Nolunt prouidere.] *Secus quãdo collecta foret imponenda propter aliquã necessitatem imminentem utpotè incursum seu inundationem fluminis, aut uirgens debitum etc. alia, quia tũc uidetur hoc posse concedere ipsum parlamẽtum. arg. l. i. §. fi. in gl. in ver. proconsul. ff. quod cuiusque uni. etiam arg. eorũ quæ dicit do. Bar. in l. iiii. §. actor. uer. quæro quid si illi. ff. de re iudi.*

SVMMARIVM.

1 *Cõmissio procedẽdi in aliqua cã summariè et simpliciter, an possit cõcedi per curiã parlamẽti.*
2 *Stylus & consuetudo curiarum pro lege habetur.*
3 *Consuetudini uillæ, & stylo curiæ contradicentibus, utri potius standum.*

QVAEST. CXCVIII.

1 Sed an dñs gubernator Delphi. uel curiæ parlamenti possit * commissionẽ facere, ꝙ procedatur in aliqua causa summariè, simpliciter, & de plano, sine strepitu & figura iudicii? Credo quod nõ, de iure: quia delegatus Papę ẽt de latere, hoc facere non posset: vt est gl. sing. secundũ do. Io. de Imo. in c. fi. de hær. lib. vi. & refert Ang. de Are. in l. i. §. interdum. ff. à quib. appel. nõ licet. Et nullus põt hoc facere, præter quàm Papa uel Imperator. ita dñt & tenent Inn. in c. olim. extrà de actu. & Spe. in ti. de leg. §. superest uidere. uer. sed nũq d legatus *a*. Et ponit bene ad lõgum Io. And. ĩ d. c. fi. extrà de hæret. lib. vi. Idẽ Frãcis. de Zabarel. ĩ cle. dispẽdiosam. de iudi. in ti. q. i. per rationes, quas ibi ponit, quæ ibi vñr secus de stylo & cõsuetudine in dicta curia parlamenti diutius & longissimè obseruatis. ipsi dominus gubernator & curia parlamẽti hoc faciunt & facere pñt, * quia stylus & con- 2
suetudo curiarũ pro lege habent. in l. quando. in fi. ibi, in cæteris mos iudiciorum. qui hactenus obtinuit, & in posterum seruatur intactus, C. de

iureiur.& l.generaliter. §. in
omnib. C.de reb.cred.& iure
iurando,& l.i.C.quæ ſit lõga
conſue. iſtud vr̃ tenere Ray-
nerius de ſabanaco in repe.
ſua.l.more maio.ff.de iuriſd.
om.iud. ſuper expoſitione li-
terali horũ verborum, more
maiorũ cõpertũ eſt,id eſt, per
uſum uel conſuetudinẽ magi
ſtratuũ ab antiquo ita obſer-
uatũ. Et ita obſeruatur. & ſi
cõtrariũ iudicaret, ſnĩa eſſet
nulla,ac ſi contra legem foret
lata, cum ſtylus uicem legis
obtineat,iuxta no.per Cy. in
l.ii. uer. qñ prouoca.non eſt
neceſſe.in iii.q.Sed an ſit ali-
b qua differentia *b* ſi in tali cõ-
miſsione ponãtur hæc uerba,
ſummariè, ſimpliciter, & de
plano,ſine ſtrepitu iudicii, vl
hæc verba,ſine figura iudicii,
ꝙ ſic:ſicut ponit Inn.in c.oli,
& ibi videtur. & Spe. in tit.
de inquiſitione.§.nunc tracte
mus.uerſi.quid igitur,ſi in li
tera appoſitæ &c.& Io.And.
in d.c.fi.de hæredi. lib. vi. &
Bar.in ſua extrauag.ad repri.
ſuper uerbo, figura. Et diffe-
3 rentiam ibidem recitat. * Sed
ſi ſtylus curiæ contradicat cõ
ſuetudini, nillæ uel econtrà
cui potius ſit ſtandum? Dic ꝙ
ſtylo curiæ ſit not.Cy. in d.l.
ii. C.quando prouo. non eſt
neceſ. ſed quanto tempore
indicatur mixtus,uide Rayn.
de ſabanaco, in ſua repeti-
tione.l.more maio.ff.de iuriſ
omn.iudi.

a Verſi. ſed nunquid legatus.] *Spe.autem poſt argumentatio-
ad utranque partem, conclu-
legatum domini Papæ cognoſ-
re, & committere debere iu-
ordine ſeruato.allegat in arg.
trà de iureiur.c.uenientes.&
ego ei.dixit eſſe expreſſum.ff.
offi.procon.in l.nec quicquam.
de plano.& §.decretum.*

b Differentia.] *Strepitus
videtur reſpicerre abbreuiati-
nem dilationum,& ſuperflu-
tem allegationum,& huiuſmo-
di. figura autem iudicii vide-
concernere ordinem iuris ſu-
ſubſtantialia, utpotè libelli
litis conteſtatio,&c.talia,ut
ligi poteſt ex clement. ſæpe.
ibi dom.Io.And.& Card.de
bo.ſignificatio.*

SVMMARIVM.

1 *Præſcriptio actionis perſona-
debitoris contra creditorem.*
2 *Ius canonicum tollit præſcrip-
nem in mala fide.*
3 *Iuramentum habet tacitam co-
ditionem, ſi res in eodem ſta-
permanſerit.*
4 *Ius commune & ſtatutum
poſſunt ſtatuere quòd mala
dei poſſeſſor præſcribat odio
gligentis.*

QVAEST.

QVAEST. CXCIX.

IN ca.malæfidei possessor. de reg. iur.lib.vi.& c.fin. extrà de præscrip. habeãt locum in præscriptione debitoris, cõtra personalem actionem creditoris*, ita ꝙ corrigantur hodie.l.sicut.& l.oẽs. C.de præscrip.xxx.vel xl. anno. per dicta duo capitula. & reperio Bart.in l. sequit̃. §.si uiã *a*.ff.de usuc.& ĩ l.fi.ff. quẽ ad.serui.amit.qui dicit,quòd non corriguntur, quia dictũ c.malæfidei loquit̃ de præscriptione, quę requirit factũ p̃scribentis, hoc ẽ possessionẽ. Siĩter d.c.fi.loquitur in præscriptione rei,ut patet ibi. dũ dicit rei alienæ &c. Et sic in præscriptione, quæ procedit ex possessiõe & facto præscribentis.dubium autẽ istud loquitur in præscriptione, quæ nõ requirit aliquod factũ præscribentis, quia nõ possessionẽ,sed tm̃ negligentiam creditoris nõ petẽtis, & ideò dicta iura canonica emanata ad correctionem iuris ciuilis, nõ debent ad casum, de quo nõ loquũtur,extendi,per l. præcipimus.C.de appel.& c.cum nõ expediat.de electi.li.vi.cũ simi.Hãc eandem opi. expressè vr̃ tenere Inn.in c. cura. in gl.pen.extrà de iure patro. dicens, quòd cum ista præscriptio inducta fuerit ab eo, qui habet ptãtem disponendi in tẽporalibus,ut in l.bene à Zenone. C. de quadr. præscriptio.& in l.deprecatio.ff.ad legem Rhod. de iactu. cum simi.Meritò tutus est debitor p̃scriptione, qui eius authoritate id fecit.argu.c.quod qs *b* de regu.iur.li.vi.Potuit enim princeps in odiũ negligentis creditoris & fauorem debitoris *c* adiicere ipsi creditori ex sua negligentia pœnã, & sic ex iusta eã adiicere pœnam priuationis iuris sui, ut patet in l.tutius.ff.de euictio.Præterea cũ ipse princeps actionẽ induxerit.l.ii.ff.de origi.iuris ipse illã tollere potuit, & dare contra eã exceptionẽ debitori.C.de legi.l.digna uox.& ff.de regu.iur.l.nihil tã naturale ẽ.& not.Inn.in c.quæ in ecclesiarũ.extrà de cõstit.Istã eãdẽ opi.tenet Host.in sum. ĩ tit. de præscrip.rerũ corpora. §.quæ res p̃scribi pñt.Dicens ꝙ aut quærit̃,an cũ mala fide procedat præscriptio rerũ realiũ,& dicendũ est quòd nõ.& in hoc ius canonicũ corrigit ius ciuile,quia cũm talis præscriptio requirat possessionẽ præscribẽtis, meritò apud eũ ẽ mala fides, & per cõsequẽs ĩ eo pactũ.Nã tali casu negligentia

gentia nõ potentis nõ prępõderat malæfidei, & pacto illius præscribentis, & habet locum d.c.fi. quia habet locũ eius ratio, & hoc est, ĩ quo corrigit̃ dispositio iuris ciuilis circa præscriptioné positã. insti. de perpe. & tẽpo. præscrip. in prin. & ĩ l.i.§.i.C. de anna. excep. & l.ii.C. de cõst. pecu. & l.oẽs. & l. sicut. C. de ṗscrip. xxx. vł xl. anno. Si uerò quærat̃ an procedat cum mala fide ṗscriptio in actionib. personalibus. & tunc dicit ipse do. Host. ꝙ sic, qa debitor tali actione obligatus nihil posside t alienũ, ut patet ĩ l.ii.§. appella. ff. si cer. pet. Et iõ cũ nõ possit dici debitor esse in pacto, ex quo nihil possidet alienũ d. Sed tãtũmodo suũ cũ creditoris uoluntate, ideò nõ dr̃ peccare debitor, qui nõ soluit creditori, nisi eo inuito aut interpellato hoc faciat, meritò pręscribit debitor ius liberationis cõtra actioné ṗsonãlé creditoris, ex quo nõ procedit cũ aliquo pacto, sed tantũ ob negligentiã creditoris nõ petentis. & hoc est, in quo remanet firmũ ius ciuile, neque ꝑ ius canonicũ corrigit̃, secũdũ ipsum d. Host. ubi suprà. idẽ ẽt tenet Hẽr. Bohic in c. si diligenti. in iii. dist. extrà de pręscrip. Et ita ẽt secundũ dictas

opi. Bar. Inn. Host. & Hẽr. B. hic fuit iudicatũ Tholosę, ut patet in decisionibus capel. Tholo. q. 76. licet gl. iuris canonici contrariũ determinat scilicet gl. pe. in d.c.fi. & gl. in d.c. possessor. dicẽtes

2 licet ius ciuile inducẽs hanc præscriptioné ẽt in mala fide considerauit ad finẽ publicæ vtilitatis, ut litiũ esset finis ff. pro suo. l. fi. & ne domini rerum essent sub incerto. l. ff. de usucap. attamẽ ius canonicũ dictã præscrip. euacuat rõne euitandi pactũ, in quo esset præscribens debitor, si præscriptio procederet cũ mala fide, ꝙ pactũ præscribentis tollit̃ per negligẽtiam nõ petentis. Vnde cùm tractat de his, quę cõcernunt animã, de ipsius pacti eneruatiõe, ius canonicũ præfert̃ iuri ciuili, ut no. in d.c. malæ fidei. & in c.i. extrà de no. oper. nun. merito ius canonicũ ĩ hoc ius ciuile potuit corrigere. Ang. de Per. ẽt & Lud. Ro. tenent hãc opi. ĩ d.§. si uiam. Io. An. c. ii. de excepti. li. vi. Ant. de Bu. & Panor. ĩ d.c. fi. extrà de præscr. sed ꝑ alias rõnes. idẽ ẽt tenet Io. de Imol. in sua rep. d.c. fi. ut refert Ang. de Are. doct. nouissimus. in d.§. si uiam qui sequit̃ hãc partem, ut ibi plenè ꝑ eũ, & ibi recitat ipse de

de Are.tres opi.d. Io.d Imol. præceptoris sui.& Bal.idē videtur tenere., in l.i. C.de serui.& aqua.dicēs,ꝙ Cano.rectius dicunt in eorū foro. Volens tn̄ innuere aliud esse seruandū in foro tēporali. idē expresse dicit Io. Ferrarii, in titu. forma responsionis rei conuenti. in glo. super verbo, præscriptionis. vbi dicit, quòd in materia præscriptionis huius actionis personalis seruetur ius ciuile in foro temporali,& ius canonicū in foro spirituali. & ibi ponit suas rationes. Sed contra hanc vltimam partē, videlicet contra gl. Ang. de Peru. Anto.But.Imo. Pan.Ludo.Ro.& Ang.de Are.& pro opi.Bar. e Inn. Host.& Hen. Bohic,& Io.Ferra.de quibus s̃. in i. parte tetigi, fuit cōclusum in hac curia parlamēti. die viii.mēsis Martii M.cccclix.in diffinitione ꝓcessus nobilis Artandæ de fontana,hæredis Mefreoni eius viri quōdam appellātis.ac Inn.& Pe. Saliguionis fratrum, de costa sancti Andreæ appellatorū, in manib. Ant.de molena secretarii Delphi. per do.meos parla. j. nominatos. Licet in obligatione iur̃m interuenerit, quia (vt tunc dixi)iuramentū simpliciter præstitum de non soluendo,debet intelligi ciuiliter, uidelicet si infra legitimū tempus, scilicet, præscriptione non cōpleta debitor requirat̃, vt probat̃ in c.ad nostrā. lo iii. extrà de iureiur. Quia iuramentū regulatur ẜm naturā contractus. l.fin.C.de non nu.pecu. cum si.

3 Et iuramentū *habet tacitam cōdōnem,si res in eodē statu ꝑmāserit, vt no. doc.i c. cū cōtingat.extrà de iureiu. & in auth.sacra.pub.C.si aduer.uen. & si non pōt ius ciuile tollere iur̃m.l.si ex falsis. C.de trāsac.recepit tn̄ tale iuramentū gn̄aliter ꝑstitū īterpretationē ciuilē,vt l. si libertus.ff.de ope.libe. & c.veniēs. & c. quāto. extrà de iureiur. Et dixi q. 427. Debet ergo tale iur̃m īterpretari esse seruādū durāte actiōe q̄ inerat tp̄e iur̃i ꝑstiti: non aūt sublata actiōe ꝑsonali, lapsu xxx.ann. licet Hen.Bohic, & Host.per verbū,fore,in locis s̃.alleg.videant̃ velle contrariū. & Hē. de Bouē.in sua repe.d. authē. sacra.pub. in fi.suæ repe. licet cū distinctione, videlicet, si debitor iurauerit soluere certa die, siue certo terīo, vel si simpl'r ad req̄sitionē creditoris,quia si simpliciter ad req̄sitionem creditoris iurauerit soluere, vult dicere ipse do.

Henri.de Bouen.ꝙ currit pręscriptio non obstãte iuro̅,secus, si certo termino iurauerit soluere, ut ibi plenius per eũ.Et pro hac parte, ꝙ nõ obstãte iuro̅ præscribat debitor contra actioné personalé,facit statutũ Delphi. sub rubr. de compulso.& præci. concedẽdũ ibi statuitur,ꝙ cõtra instrumentũ obligatoriũ admittitur inter cæteras exceptiones exceptio præscriptiõis.Si ergo uult admitti præscriptioné aduersus ĩstr̃m đbiti, ergo nõ uult, ꝙ iur̃m impediat exceptioné præscriptionis, quia in omnibus instr̃is obligatoriis adhibetur iuramentum, & hoc põt tale statutũ operari,qa in oĩ iuramẽto, intelligit̃ authoritas superioris, videlicet principis seu dñi gubernatoris Delph. eius in hac patria locũtenentis,qui dictum statutum condidit, excepta per l.Imperatores.in prin.quæ est l.fin.ff. ad muni.Et facit ad hoc quod alibi dicit Bal.in feu. in tit. si de feu.cõtrouer. fue.c. si quis per xxx. ibi, sed simplicitas
4 canonistarum &c. * ubi dicit ipse Bald.ꝙ ius commune & statutum pñt statuere, ꝙ malefidei possessor præscribat non fauore præscribẽtis, sed odio negligentis. ibi dicit Bal.Et ita vt suprà per ista & multas alias rõnes ibidem tunc tactas fuit conclusum pro parte, in qua conclusione fuerunt pñtes spectabiles uiri do.Ioan.Bauilli I.V.D. præsidens. Mat. Thomass[...] licentiat. in legib. miles.G[...] d
liel. Guillionis decretorum doctor, aduocatus fiscalis: ego Guido Papæ, & nemine nostrum discrepante, excepto dom.Gul.Guillionis,[...] e
tenuit & secutus fuit com[...] nem opi. Canonistarum [...] rõnes ibi tunc per eum ta[...] & deductas. De materia præscriptionum, vide quæ p[...] dixi infrà q. 416. &c.

a Bar.in §.si viã.] *Inn.in i.c[...] uer.modo quæro.ubi tenet q[...] subiungitur esse verum salu[...] terminatione sanctæ matris [...] clesiæ et Theologorum.facit [...] protestationem fieri solitam [...] materia fidem tangente, qua[...] est ista, vt putat in simili, [...] cle. unicam.§. sanè. de usu.[...] per c.unum. in §. fi.de sum [...] & fid.ca.lib.vi.*

b Cap.quod quis.] *Melius [...] cit l.i. in fi.C.de his, qui ue[...] æta.impe.*

c In fauorem debitoris.] *Ad[...] uerte, quòd in hac specie d[...] cessare omnis fauor, & milit[...] tantum odium, nam fauere [...] probo debitori habenti mala[...]*

co[...]

conscientiam, esset inducere ad peccandum, nec posset hoc dici uere esse de iustitia, et in eo posset recurri ratione peccati ad curiam episcopi. do. Bald. in l.i.§. initium. super gl. cogitauit.ibi, nisi faueant &c.ff.de postu.

d Nihil possidet alie.] Pro hoc bene facit quod not. do. Inno.in c.quia plerique. in i. col.ibi,uel melius. quia nihil est apud hũc & c.extrà de immu.eccle.

e Opinione Bar.] Contrariam opi. tenet do.Bar.in l.omnes populi.vii. colũ.in iii. q. princ. in uer.secundo iuxta prædicta ibi, istæ leges non ualent ff.de iusti. & iur.dicit tamen do. Bal. primam opi. ipsius do. Bar. quam tenet idem do.Bart. in præalleg. §. si uiam fore ueram in foro Iusti. ut in x.col.si de feud. fuerit contro.inter do.& agna.in c. si quis per xxx. annos. in ii. col. in uer.quærit hic gl.ibi, tñ in foro Iustiniani, &c. & pro hac opin. oĩno ibi uideas ipsum do. Bal.qui pulchrè loquitur.Et bene facit tex.ff.de usucap.l.pign. §. si mandauero. ibi dicit domi. Bar.quod qui scit se actione personali teneri,non est possessor malæfidei. quod dicit esse bene notandum. idem sentit do.Bald.in l.si duobus.§.fi ĩ fi.in uer.extrà quæro.C.commu.de lega. et optimè et facit pro hac opinione id, uidelicet, ꝙ mala fides esse non potest: ubi legis authoritas interuenit, quæ iustificat, alioqui authoritate legis qs decipitur, quòd esse non debet, ut l.i. et ibi do.Cy. et Bal.C. de his qui ueni. æta. imp. sed in casu huius quæstionis dubitari posset, an ius ciuile id facere possit. & hoc est quod tangit do.Bart.in præal.l. omnes populi. ubi tenet, ꝙ non, quia ius ciuile non excludit peccatum. sed do.Bar. doctor subtilis, in d.c.si qs per xxx. annos. hoc tacitè concedere uř, in casu, uidelicet, quo ius ciuile id ipsũ statueret, fauore præscribentis, ubi uero non fauore præscribentis, sed odio negligentis, tunc bene quidem statuere põt, quia potius est quædam pęna legalis, quam præscriptio. ad primũ alleg.C.de edic.diui Adria.tol. l.edict.§.fin. ad secundum arg. ff. ex quibus causis maior. l. sed & si per prætorem. §. sed si cum decreto. et in hanc opin. uergit do. Panor. nisi in casu, quo debitor tenebatur offerre debitum creditori. et tũc quia fuit in culpa præscriptio, ipsum non iuuabit ut ĩ.c.quod cleri. in ix. col.in uer.ideo dicit Ioan. And. ibi, pro concordia. de for. compe.

SVMMARIVM.

1 Testamentum solenne, an possis reuocari in minus solenni uoluntati.

Vide

Vide & nu 3. Et disting. nu.4.

2 *Testamentum an censeatur reuocatum per hæc uerba testatoris, nolo testamentum meũ ualere.*

5 *Testamento reuocato, an censeãtur reuocata prælegata.*

6 *Legata in causis alimentorũ relicta, an debeantur ex minus solenni testamento.*

QVAEST. CCI

1 EYmardus Saunerii, ciuis quondã Grat. cõdidit * eius ualidũ testm̃, in quo sibi heredẽ uniuersalẽ instituit nobilẽ Io. de Cizerino, ciuẽ quondã Gration. Deinde per septẽ menses post, dictus Eymardus corã notario & septẽ testib. per publicũ instr̃m in uoluntate minus solẽni reuocauit dictũ

a suũ testm̃, *a* & institutionem hæredis de dicto nobili Io. de Cizerino factã, & noluit dictũ testm̃ ualere, sed uiribus carere. & post dictã reuocationẽ superuixit dictus Eymardus xx. annis. mõ q̃rit̃, si dictũ testm̃ ualidũ fuerit reuocatũ per dictã cõtrariã uolũtatẽ minus solẽnẽ. vr̃ q̃ non, cũ non effluxerint decẽ anni añ dictã reuocationem, prout effluere debuissent. vt tenet gl. in l. sancimus. C. de test. in gl. fin. quã ibi sequitur Cy. & Io. Fa. in suo breuiario. ac Azo ĩ sum. ĩ ti. de test. & Pe. Iac. ĩ ti. de ac. ex testã. & Ang. in l. nr̃am. circa prin. vbi Sal. in vno casu &c. C. de test. q sic intelligunt d. l. san-

b cimus. Sed credo cõtrariũ per text. d. l. ibi, sinaũ: te &c. Propterea, q̃a post d. reuocationẽ effluxerũt dec anni añ mortẽ dicti Eymardi, quod sufficere debet & opi. aliquorũ, ut refert d. gl. fi. in prin. Et in hac opin. postea fuit do. Host. in sum. in ti. de test. §. qualiter infirmet. uer. ité per posterius. ĩ fi. & post hoc decẽniũ sit lapsũ. Idẽ ẽt videt̃ sentire Ia. de Bel. & Bar. ĩ summario dictæ legis. Et ita s̃m hãc vltimã partẽ tãquã magis æquã, fuit conclusum & determinatũ ĩ conclusio. per dictos d̃nos meos 2 parlamẽti die x. mẽsis Martii, M. ccccLix. & s̃nia lata contra hæredes dicti quondã nobilis Io. de Cizerino ad opus Dreuoni Saunerii fratris & hæredis ab intestato dicti Eymardi, ĩ manib. Io. Iofredi secretarii Delph. fuerũt tñ dicti hæredes nobiles Io. de Ci- d zerino releuati ab expẽsis processus dictæ causæ, q̃a probabilẽ habebãt opinionẽ famosi doctoris, videlicet gl. & sequaciũ, q̃a opi. famosi releuare debet ab

ab expẽsis: e vt dixi ĵ.q.277. Sed quare nõ fuit iudicatum ẽm opi.d.gl.cũ habeat cõcordãtes, videlicet. Azo.Cy.Io. Fa.& Pe.Ia. Rõ fuit, q̃a talis opinio, pro qua fuit ŝ. iudicatũ, ẽ magis amica textui. ĩ d. ver.finaĩt testõr.&c.& magis ẽt æqua, ut dicit Ang.ĩ d.l.sãcimus.in fi.secundũ q̃ æquitatẽ propterea debuit iudicari, iuxta l.Titius. & l. q filium. circa fin.ff.ad Trebel.itẽ quia Bar.in l.si iure.ff.de leg.iii.dicit quòd si testõr dicat coram septẽ testib.reuoco testamentũ meum, quia uolo decedere intestatus. ꝙ tũc testm̃ ẽ reuocatũ, q̃a vr̃ ĩstituere ueniẽres ab ĩtestato, & per aditionẽ ueniẽtiũ ab ĩtestato ademptio ĩ testõ confirmaẽ. vt l. si ita quis.ff.de hæ.ĩsti.si sic, ademptio valet. * Sed si simpl̃r dixisset, nolo testm̃ meũ valere, sicut dicit dictus Eymard⁹ tũc dicit ipse Bar.testm̃ nõ esset reuocatũ, nisi cũ cursu decẽ annorũ. per d.l. sancimus. & p̃ §.pe. ĩsti.quib. mod.test. ĩfirmenẽ.sed do.Io.de Imo.dicit, ꝙ imò tale testm̃ ẽ reuocatũ, d ẽt si nõ dicat, ꝙ uelit decedere ĩtestatus. & est rõ ẽm eũ, quia cassando & reuocando eius testm̃, vr̃ ĩ dubio velle decedere ĩtestatus & ĩuitare voluisse tacitè veniẽtes ab testato: iuxta l.cõficiunẽ.§.i. ff.de iur.cod.& hãc opi. vt ipse de Imo.refert, tenet do.Hono. de perusio. ĩ l.hac cõsultissima.C.de test.ĩ §. & quis: hæc s̃nĩa est uerior in strictu iuris rõne, e ut dicit idẽ de Imo.hãc opi.ẽt sequiẽ do.Pe. de Besu. doctor nouissimus actu legẽs Papiæ, dũ ego Guido Papæ studebã ultra mõtes. in l.si ita scriptũ.§. regula.ff. de lib.& posth. Sal. tñ in d.l. sancimus. ibi, q̃ro circa hæc &c.nõ firmat pedẽ, sed relinquit cogitãdũ.* Et ita ẽm hãc opi.modernorũ, uidelicet Hono.de perusio, Inn.& Pet. de Besu. testm̃ reuocaẽ corã vii. testib.per simplicẽ reuocationẽ f absq; transcursu dictorũ decẽ annorũ, ẽt si testator nõ dicat ĩ reuocatione, ꝙ velit ĩtestatus decedere. Nec obstat ad p̃missa d.l.sãcimus.vbi hr̃, ꝙ reuocatio ñ sufficit ad submouẽdũ uires testi, dicendo, nolo testm̃ meũ ualere, nisi cũ transcursu decẽ annorũ, quia ibi corã minori numero testium, iõ ibi non tolliẽ præcedẽs testm̃, nisi cum trãscursu decẽ annorum, ut ibi, sed vbi uoluntas mutatur coram septẽ testibus, tollitur p̃cedẽs testamentum absq; transcursu decem annorum, dicit de Imo.vt refert dom.Petrus de

Besu

Besucio ĩ d.l.si ita scriptum.ĩ §. regula.ĩ solutione cõtrarii. qđ ibi facit de d.l.sãcimus.& ita uidetur bene fuisse iudicatum per dictã curiã parlaméti ad opus dicti Dreuonii fratris & hæredis ab ĩtestato dicti testatoris. & quæ sentẽtia expost de anno do.M.cccclxi. de mẽse Decembris ĩ cã reuisiõis,fuit p dños de parlamé
4 to cõfirmata.*Ideò pro breui cõcordia & declaratione huius materiæ, cũ quæritur an testm̃ solenne posit reuoca-
g ri g minus solenni uoluntate. Ego Guido Papę sic distinguo ex dictis & mẽte dictorũ doct. Quia aut fit reuocatió corã tribus testibus,aut corã septẽ testibus. Si corã trib.testibus fiat reuocatio, dicẽdo: testm̃ meũ nolo illud ualere: tũc reuocať testm̃ cũ trãscursu dictorũ decẽ annorũ,ut in d.l.sancimus.qui tñ decẽ anni non debẽt necessariò esse effluxi añ reuocationem, sed sufficit ꝙ antè uel post sint effluxi ante mortẽ testatoris, ẜm Hosti.Ang.Ia. de Bu. & Bar.in locis s̃.allegatis.quicqd dicat gl.in d.l.sancimꝰ. & eã sequẽtes.Si uerò coram septẽ testibus fiat reuocatio,dicẽdo,reuoco testm̃ meum,& nolo illud ualere,tũc ẽt reuocať testm̃, posito ꝙ nõ dicat, ꝙ uelit decedere intestatus, qa etiam hoc casu uideť ueni entes ab instato inuitare uoluisse ad eius hæreditaté. Et hoc casu,qñ corã septẽ testibus fit talis reuocatio, nõ est necessarius trãscursus dictorum decẽ annorũ,ut dicũt et tenent Bald.Imo.Honofior. et perusio,& de Besucio.*Sed a
5 h an *h* hoc caso testa. reuocata cen seantur esse reuocata pia legata, qa de aliis nõ est dubium quin sint reuocata, b
ta l.militis.§.ueteranus.ff. de test.mili.& uideť,ꝙ non,ar. l.testõ. ff.de fideicõ.liber. facit bñ.l.,pxime.§.fin.ff.de his quæ in testa.delẽtur.Pro hoc facit,quia legata ad pias causas uel pro anima facta,ualent, ẽt nõ adita hæreditate, ut dicit Bar.in l.i.C. de sac. c
san.ec.quem ibi sequiť Salyc. idẽ posuit Spec.in ti.de instru. edi.in §. nũc aliqua. uer. pone & hær.qđ nõ mirũ, q multa ĩ fauorẽ piorum legatorum pro anima sunt à iure statúta,quæ non reperiuntur respectu aliorũ legatorũ, ut colligiť in auth. sed cũ testator.C.ad le.Fal.& in l.i.C.de d
fideic. & hæc opinio uideť satis ęqua.*Sed an ex minus so-
6 tis ęqua.*Sed an ex minus solẽni testamento debeantur legata ĩ causam alimẽtorum relicta?dic ꝙ sic,per d.l.i.C. de e
fideic.

fideic.q̃ hoc ẽt tetigi ĩ.q.576. in fi.de materia piorum legatorũ ẽt tet.ĩ.q.556.& q.576. in fi. Legata pia ẽt debent̃ hæreditate non adita, ut plenè scripsi notabilibus meis in.§. legata pia.foli.xxx. An Trebell. detrahitur de piis relictis, uide q.188.

a Reuocauit dictũ suũ testm̃.] *Tu uide de hoc et an in donatione posit reuocari.ĩsiũ, consi.c.xlvii.incip.consilium pro Re.patre.nume.3.uersi.ad tertium.*

b Credo cõtrariũ.] *Quòd autem cursus decenii incipiat à tẽpore cõditi testamẽti, et nõ a tempore uoluntatis, posteà emissæ. patet p tex.præ.in l.sancimus in prin.et ibi, et post eius confectionẽ decẽnium præfluxerit. et ita tenet gl.fi.in præ.l. sancimus.q̃ ibi approbat do.Cy ĩ uer.ulti.q̃ritur.*

c Ab expensis.] *Nam iustã causã litigandi habuisse uñr, qui pro se habuit opinionẽ unius do.Bar.ĩ l bonorũ.ff.q̃ bo.pos.Bal.ĩ auth. generaliter.C.de epi. et cle.doc. in c.ut debitus.de ap. & hoc uerũ, nisi talis opinio sit reprobata cõmuniter ab alÿs, quia tũc ab expensis non excusat.do.Car. in cle.ÿ.in prin.de ele.*

d Tale testamẽtũ est reuocatũ] *Istud expreßè tenet do. Bal. in prealle.l. sancimus. in i. col.in uer. reuoco in dubium.*

e In stricta iuris ratiõe.] *Imò de æquitate, cũ cõtrariũ sit iniquũ sentit do Bal.in alle.l.sancimus in uer.reuoco in dubium ibi.q̃ uidetur ualde iniquum.*

f Simplicem reuocationem.] *Vide do.Ang.Are.instit. quib. mod.testa.ĩfir.§.ex eo aũt stylo.*

g *Posit reuocari.] *Nunqd testamẽtũ solẽniter factũ ĩtelligat̃ reuocatũ per aliã ultimã uoluntatem factã ad piã causam, corã tribus testibus: latè tradit Philip.Corn.in consilio lv.incip. uidetur in hac.in 4.uol.Et nunqd testamentũ primũ tollatur per secũdũ inualidum, ita, quòd secũdũ saltẽ ualeat iure codicillorũ, latè tradit in consil.vÿ.inci. reperio me.eodem.in iiÿ.uolu.*

h Sed an.] *Vide Alexand.consil. 30.in tertio uolù.*

SVMMARIVM.

1 *Renũciatione et cõclusione facta ĩ cã, an partes postea admittãtur ad pductionẽ ĩstrumẽtorũ.*

2 *Renunciatio et conclusio an requirantur in causa denunciationis uel accusationis.*

QVAET. CCI.

1 a RENunciatione uel cõclusione*facta *a* in cã põt altera pars admitti ad producendũ literas uel b instrũ, *b* si aliqua ratio eudẽs moueat iudicẽ. ita tenet Spe. in ti.de renũ.conclusio. circa

prin.

prin.in uer.& ſcias &c.qui al
le.c.qa prætereà. ĩ fi.ex̃ de cã
poſ.& ꝓprie.maximè ſi talia
inſt ſa ſint de nouo repta. Et
quæ reperta de nouo, ꝓbãtur
per iuramẽtũ,ut dicit Bar.in
l.admonẽdi.ff.de iureiu.& te
tigi.ĩ.q.254.idẽ ĩ ꝓductione
teſtiũ, qa teſtis ſemel exami
natus & publicatus, renũcia
to & cõcluſo in cã, põt itera
c tò ĩ cã ex officio iudicis c exa
minari,ut no.Ia.Bar.& gl.in
l.repeti. ff.de qõnib.& Spec.
ti.de teſte.§.nũc tractãdum.
uer.qd ergo.& uer.ſed ſi aliq̃
iuſta cã moueat iudicẽ.maxi
mè ꝑſtito à parte iurõ, ꝙ hoc
maliciosè nõ petit,qb.cõcur
rẽtib.poterũt iterũ ſup eo.ar
ticulo teſtes ꝓduci.ar.ĩ auth.
ð teſt.§.quia uero multi.ubi
dr̃, ꝙ admittit̃ poſt cõcluſio-
nẽ,q̃ magis impediri dẽt,q̃ re
nũciatio.ita tenet Inn.ĩ c. cũ
ueniſſent.in uer.credimus tñ
&c.extrà de teſti. Et ita etiã
ſeruat ſtylus pręſent.curiæ
parlamẽti Delph.prout uidi
tꝑibus meis ĩ plurib.& diuer
ſis cauſis fieri& obſeruari.tñ
cõſueuit adducere ipſa curia
parlamẽ. hãc clauſulã ad ua
lẽdũ,qd ualer̃ potuerũt,q̃ tñ
clauſula nõ neceſſaria appo-
nit̃ ſecũdũ opi.Inn. ut ſ.uide
alios caſus ſpãles in qbus te-
ſtibus publicatis alii admit-
tuntur.de quibus tetigi.ſ.q.
a 124.Sed iuxta*ꝓmiſſa quæro
an in cã denũciatiõis uel ac-
cuſationis requirat̃ renuncia
tio.& concluſio.Bar. dicit q
non,in l.libellorũ.ff.de accu
de hac materia uide ſ. q.72.

a Concluſione facta.] *Vide de hac materia in deci. Tho.q.13. & quod ibi ſcripſi.*

b Inſtrumenta.] *Poſt concluſionẽ poſſunt fieri probationes ſaltem per inſtrumẽta, uel per teſtes ſup aliis articulis. do.Card. in clem.i.q.14. de cauſa poſſ. & propri.quod ur̃ uerũ obtenta reſtitutione in integrũ, ſaltem ex clauſula generali.c. auditis.de reſti.in integ.& ibi do.Inno.in gl. ſua in uerb.probationẽ &c. de do.Panor. in præalle.c.auditis.in uer extra gl. quæri. et do. Card.in præal.c.i.xiiii.q.i opp.*

c Officio iudicis.] *Vide do.Bar. & Bal.in auth. qui ſemel. C.de proba.& do.Pan.ĩ c.cũ clamor. de teſti.in uer.no.bene hãc gl.not. do.Inn. in c.per tuas.eo.tit. in prin.et circa fi.Sed ad petitionẽ partis, nõ tenetur iudex iterum examinare teſtes, niſi in caſib. de quib.per ipſum do. Panor.in præalleg.c.per tuas.*

SVMMARIVM.

1 *Remiſſio crimino ſi de uno loco ad aliũ ut fiat, ſex reqrũtur.*
2 *Vagabundus, quis dicatur.*

Re-

3 *Remissio an debeat fieri in contractibus.*
4 *Iudex potior uter sit in cognitione causæ, an qui personaliter delatũ cepit, an qui uerbaliter citare mandauit.*
5 *Ciuis Gratio. cõmisit homicidiũ Valentiæ, an Iudex cõis Gration. poterit cõtra eũ inquirere de dicto crimine.*
6 *Remissus an debeat pũtari cũ eo dẽ pcessu facto corã remittẽte.*
7 *Confessio operatur duo, corã Iudice remittente.*

QVAEST. CCII.

IN remisione malefactoris fienda uel impediẽda
1 sunt sex* considerãda. nã primò oportet ꝙ constet crimẽ, de quo agiẽ, fuisse cõmis-
a su m. *a* l. prima. §. itẽ illud. ff. ad senatuscõsultũ Sillieanũ. ita tenet Pet. Iac. in tit. de successione regni Frãciæ. §. & ẽ aliud minus. uersi. & est notandũ. Secundò, ꝙ constet crimen fuisse in territorio iudicis requirentis commissum. l. i. ibi dũ dr̃ cõmissum. C. ubi de cri. agi oportet. & de isto uidelicet delicto, & in quo loco delictũ fuerit perpetratũ; iudex requisitus potest facere informationem antequã delatum remittat. ut no. p gl. in c. pastoralis. de re iudi. in cle. & hoc uerũ est, nisi iudex requirens eidem iudici requisito informationes super delicto trãsmitteret, prout est in talibus fieri consuetum. Tertiò, ꝙ delatus non sit uagabũ
b dus, *b* quia tunc ubique posset puniri, ut d. l. iuncta glo. posita super uerbo, reperiunt
2 in fine. Et* est uagabundus, q certum nõ habet domiciliũ, secundum gl. positam ĩ l. i. §. prætor. de dãno infecto. ibi, habitationem nõ habeat. idẽ Bar. ibidem. Quartò, quòd ipse delatus non sit accusatus d̃ hæresi, quia tunc ubique pro tali crimine põt puniri, nec fieret remissio, facit bene qđ ponit Bar. in l. si dominiũ. ff. de furtis, & ẽ melior cõditio pſidis possidentis. ita determinat Ia. But. ĩ l. Arriani. C. de hęret. & alle. l. ex ea. ff. d̃ posthumis. Quintò, ꝙ nõ cõmiserit crimẽ penes iudicẽ, penes quem detinetur, quia antequã remittatur, debet fieri de tali crimine punitio. l. si
c cui. §. fi. & l. fi. d̃ accu. Sextò, *c* ꝙ iudex debitẽ reqraẽ, alr̃ nõ teneẽ remittere in authẽ. ut nulli iudicũ. §. si uerò qs cõprehensorũ colla. ix. & uide Cy. ĩ auth. qua ĩ ꝓuincia. C. ubi d̃ crimine agi oportet. Et sũt isti sex casus notandi qa quotidie occurrũt in facto, & iuxta ẽ. alle. uidi semper obser-

ſeruari in hac curia, exceptis
duobus caſibus, in tertio &
quarto capitulo comprehen
ſis, uidelicet de uagabũdo &
hæretico. Sed quæ in futurũ
videbo obſeruari, hic ſubiun
gam. Et nota iſtos ſex caſus,
quia alibi non reperiuntur
ita ſimul collecti. nã eos col-
legi prout melius potui in iu
re noſtro, quia ſepe occurrũt
in facto. De materia hmõi re
miſsionis tetigi ſ̃. q. 104. Sed
3 * an in cõtractib. fieri debeat
d remiſsio? *d* uide in l. ſolent. ff.
de cuſto. & exhi. reo. per doc.
Sed an iudex domicilii, corã
quo delatus eſt primò conuẽ
tus, erit iudex delicti in alie
no territorio commiſsi, ẽt ſi
delatus petatur remitti iudi-
ci delicti, vel an teneatur eũ
remittere? Crederem, ꝙ iu-
dex domicilii coram quo de-
latus fuit primò cõuentus, &
intitulatus, non teneatur re-
mittere, cum in criminali ẽt
ſit locus præuentioni, ut dicit
Bar. in l. ſepulchri uiolati. ff.
de ſepulchro uiolato. ibi, ter-
tiò eſt uidendum. Item dicit
Ang. de Are. in tract. ſuo ma
leſi. in gl. ſuper uerbo, iudex
cõmiſit, ꝙ Caius & alii inq-
ſiti citarent̃. ibi, quæro, an ex
citatione uerbali &c. & in q.
ſeq. ibi, & ſic ille iudex præ-
fertur in dicto proceſſu &c.

4 * Et ibi dicit de Aretio quò
in cognitione cauſæ & præ
uentione ipſius eſt potior il
le iudex, qui primò perſo
naliter delatum cepit, quã
ille qui uerbaliter citare ma
dauit. Et pro præuentio
iudicatur in curia parlam.
5 uide ĩ. q. 462. * Quæro ult
rius, aliquis ciuis huius ci
tatis Grationop. commiſit
micidium Valẽtiæ, an iud
cõis Gration. poterit inq
rere contra eum de dicto c
mine & officio ſuo? Odo.
Iac. de bello uiſu tenent,
non. in l. i. C. ubi de crimi
oportet. Idem tenent Ga
nus & Io. An. in addit. Spe
e trarium tenẽt Cy. *e* Bart
Ange. de Aret. ita refert i
Ange. in tract. ſuo de ma
in glo. i. in xvi. col. ibi, qu
an de delictis commiſsis p
b ſubditos &c. * Si delatus r
mittitur, an debeat præſen
ri, in eodem proceſſu fac
coram remittente, uel ſi de
beat fieri nouus proceſſus,
tigi ĩ. q. 419. & ſuper hoc
cit Sal. in l. ea quidem. C.
accu. ibi. xiiii. quæro an c
feſsio &c. dicit quòd non de
f bet ſtari proceſſui *f* facto c
ram iudice remittente, qu
agitatum fuit coram non iu
dice. no. Bartol. in l. mag
ſtrantibus. ff. de iur. om. iud

ubi dicit ét Bar. quòd inquisitor nõ habet stare processui facto coram remittẽte. quod putat uerũ Ang. de Are. in suo trac. malef. in gl. super uerbo, necnõ &c. in x. col. ibi, quæro an cõfessio &c.* Aduertendũ tamẽ secũdum Ang. de Aret. ubi s̃. quòd duo operatur confessio corã iudice remittẽte, unum est quòd est tantæ potẽtiæ, quòd facit tale iudicium, ex quo potest poni ad torturã per iudicẽ, cui est facta remissio sine alio iudicio, arg. in l. capite v. & ibi Bar. ff. đ adul. Secũdò operat̃, ꝙ cogit̃ posteà corã iudice ordinario prima confessione ꝑseuerare, ut no. Inn. ĩ c. si clerici. de iudi. ꝙ no. secundũ Ang. de Are. ubi s̃.

a Fuisse cõmissum.] *Iudex requisitus non debet remittere in cã criminali sine cãæ cognitione, hoc est, debet corã iudice remittẽte aliqualiter cõstare de crimine. d. Car. ĩ cle. pastoralis. ĩ §. deniq; in ult. vers. de seu. & re iud. et d. Oldr. cons. cxxiiii.*

b Vagabũdus.] *Vide quo ad hoc d. Panor. in p̃al. c. fi. viii. col. ver. sed circa hoc q̃ro. de foro cõpetẽ.*

c Sexto.] *Adde septimũ, videlicet ꝙ delictũ nõ sit minimũ, quia remissio pro delicto minimo fieri nõ debet: d. Ge. in c. Romana. §. cõtrahẽtes. de foro cõp. in vi. Itẽ octauũ, ꝙ remissio petatur inter subditos eidẽ imperio d. Bal. in l. ii. uer. sed nunquid. C. de ser. fug. Itẽ nonum, quòd remissio petatur fieri à minori tribunali ad maius, quia non fit de maiori tribunali ad minus. d. Old. per cõs. cxxiiii et de hac materia remissiõis in delictis, uide d. Panor. in c. fi. lib. vi. in ver. iii. gl. et uer. seq. usque ad uer. circa hoc quæritur. extrà de foro comp.*

d In cõtractib. remissio.] *In causis ciuilib nõ habet locum remissio. d. Bar. et doc. in l. hæres ab sẽs § . si quis. in uer. circa hanc. ff. de iudi. & hoc ṽr probari per tex. in c. Romana in §. contrahentes. ibi, nisi inueniãtur etc. et ibi gl. in vers. inuitos de fo. cõp. lib. vi. imò nec in criminib. ciuiliter intentatis fit remissio, ut sentit d. Pan. in p̃al. c. fi. in vii. col. in uer. ult. dicit gl. Istud tamen fallit in certis c. de quib per eũdẽ d. Panor. in præ. c. fi. in ix. col. in uer. uenio ad secundum. ibi, & ex his infertur.*

e Cy.] *Ipse d. Ang. opi. d. Cy. et suorum sequacium in puniendis delictis semper secutus est, ut ipsemet ibi testatur in fi. præ. uer. q̃ro an delicti.*

f Non debet stari processui.] *Et pro hoc l. ult. C. si à nõ cõpe iudi. & in c. at si cle. extrà de iudi.*

SVMMARIVM.

1 *Filiusfamiliàs appellare potest sine mandato, nomine patris.*

2 *Dominus appellare potest pro homine suo.*
3 *Episcopus sine mandato speciali potest appellare pro ciuitate, uel subditis.*

QVAEST. CCIII.

1 FIliusfamilias sine mandato * appellare põt nomine patris,ut est gl.in l.cõsen su.§.filiũ.ff.de app. & appellationé p ipsum filiũ,vł aliũ nomine patris interpositã,põt filius sine mãdato ĩtroducere.arg.l.exigẽdi. C.de p cu.Nã si filius actiones patris in iudicio posfit intẽtare,litẽ cõtestari,testes producere,nomĩe patris sine mãdato,iuxta dictã l.exigẽdi. multomagis põt appellare & appellationé
2 interpositã introducere *a*.arg. auth.multomagis,C.đ epi.& cle.facit quia cui est permissum antecedẽs seu prĩcipale, cẽseť esse permissum cõsequẽs seu accessorium.l.cui iurisdictio.ff.de iur.om.iud.l.iii.§.q habet.ff.de serui.rust.prędi.facit l.ad rẽ.& l.ad legatũ.ff. de procur. Sed permisſũ est filio agere pro patre.per d.l.exigẽdi.sequitur ergo eidẽ pmisſũ esse appellare,tãquam accessorium. & ita fuit declaratũ & cõclusum per dominos meos de mense Martii, M.ccccli x.ĩ sententiis Paschæ in quadam causa appellationis Io. Filii appellantis, & Amblardũ de sellis appellati,existẽte in ... nibus Io. Albi secretarii Del ph. ĩ qua causa filius dictus a pellãtis appellationé dicti patris in curia parla.introdu xit sine mãdato patris.quæ troductio conclusa fuit leg mè fuisse facta causis & ... nib.suprà deductis & allega aliis tũc per dictos dom
2 meos declaratis.* Idẽ dic in domino, quòd posſit p mine suo appellare. ut po Spe.in ti.de app.§.i.in fi.Sp liter ẽt dñs põt p homĩe agere.ut dicit Inn. in c. de
3 ctis. de app.* Idẽ videmus epo: q sine mandato speci põt appellare p ciuitate su vł subditis suis.ĩ c. dilecto pẽ principiũ,extrà đ app.§.
a Appellare & appellationé troducere.] *Istud optimè pr tur per tex.in l.i.ibi, sed & iure &c. iuncto ibi, & si li &c.ff.de ap.reci.uel non.*

SVMMARIVM.

1 *Ius accrescendi in contractib.*
2 *Monasteriũ an posſit petere bo uxoris. q̃ post mortẽ suã oĩa ... na sua dõabat dicto monasterio.*

QVAEST. CCIIII.

MAritus & vxor omnia eorũ bona donauerunt Titio,in qu do-

donatione sibi reseruauerunt quatuor sestaria frumenti, & quatuor sestaria vini, quãdiu uiuent, vel aliquam aliã pensionem uno moriente, utrũ a-
1 lius* debeat habere totam pẽsionem vel medietatem dũtaxat? & credo ꝙ medietatẽ dũtaxat, quia ista pensio retẽta ꝓ alimonia, respicit cãm rei-
a terabilem *a* in se recipiẽtẽ. l. alimenta. §. basilicæ. ff. de ali. & cib. leg. ubi habetur, ꝙ cã alimentorum est reiterabilis. istud etiã tenet Cy. ĩ l. cũ qõ.
b in fin. C. de le. & Bart. *b* in l. re cõiuncti. in q. quæ incipit, tertiò principaliter quærit &c. ff. de leg. iii. Et pro tãto medietas duntaxat debet. nec alia accrescit superuenienti. De hoc vr̃ text. expressus in l. dominus. §. i. ff. de usufru. hanc partem etiam tenet Bar. in d. l. re cõiũcti. in præ. q. hoc etiã probatur tali ratione. In con
c tractib. *c* enim ꝑꝑ emolumẽtũ iã alteri quæsitũ nõ habet locum ius accrescẽdi. l. i. circa fi. ff. de usufru. accrescendo. & l. aquam. §. fi. ff. queãdmo. serui. amit. ponit Bar. in d. l. re coniũcti. in q. q̃ incipit, quarto est in tempore consideran dum &c. & hoc tenet Bar. expressè in l. si mihi. & no. ĩ iii. q. in uer. q incipit. & iõ prædicta inducunt &c. ff. de verb. obl. & q̃a ĩ casu proposito ius fuit quæsitum cuilibet dictorum cõiugum, restat dicere ius accrescendi inter ipsos locũ nõ habere. Et ꝓ ista parte bene facit. l. Lucius. §. Caio. ff. ad Treb. & l. fi. §. filium. ff. de leg. ii. Istud ẽt sequit̃ Bar. ĩ d. §. Caio. & Cy. in l. fi. C. de impu. & aliis substit. Et ita fuit declaratũ & iudicatũ die viii. mẽsis Iunii, M.ccccIix. ꝑ dños meos parla. in camera cõsilii, in qua erant spectabiles uiri, d. Io. Bauilli p̃sidens Ma. thomassini, Gulie. Guiliõis, Io. đ S. Germano, aduocatus fiscalis, Pe. Banil. ꝓcurator fiscalis, V. I. D. & ego Gui. Papæ in cã tũc uertente in manib. Io. đ Vourey secretarii Delph. inter relictã An. ucceyriæ agẽtẽ ex una parte, & Stephanũ đ plastro reũ ex altera mãdamẽti Curuiliõis.* Iux̃ hæc
2 quæro, uir & vxor post eorũ mortẽ dederunt oĩa bona alicui monasterio, morit̃ uxor, an monasteriũ poterit petere bona vxoris. vide Cy. in l. pe. C. đ imp. & aliis subst. De mã iuris accrescẽdi in cõtractib. uide l. si mihi & Titio. & ibi Bar. ff. de uer. ob. De materia iuris accrescẽdi in ulti. uolũta. uide Bart. & doc. in l. duo socii. §. si duo sint hæredes. ff. de hære. instit. & l. si seruu-

communis.in gl. iubentibus ff.de acq hære.& in l.cum solus seruus.in gl. fi.ff.eo.

a Causam reiterabilē.] *Et ꝑ hoc videtur fortassis contrariū eius quod hic scribitur, ut resonare uidentur uerba d.Cy.in præal. l. cū q.i uer.hoc facit ad q.C.de le. & ꝑ hoc pōt induci casus ī l.alio.§.cū quodque.ff.de ali. & ciba.leg. Sed do.Cy.& tex.præ.l.et §.cum.in alio casu loquuntur.*

b Bart.] *Qui tenet quòd in relictis ob causam alimentorū non est locus iuri accrescendi, ut in l. hic alie.ī xi.col.circa prin.ī uer.iii. principaliter quæritur. & pro hoc est tex.& gl.ff.de usufru. l. dominus.§.per fideicōmis. & ibi d.Bal.qui dixit illum tex.ad hoc allegari, uidelicet quòd in legato alimentorum non habet locū ius accrescendi. & aßignat rōnem, quia tale legatum naturaliter ē cassatū.& ideò fortè etiam in legato uestitus et uestimētorum, et subdit dicens illum tex.esse bene notādum. Verum in terminis casus nostri uidetur forsitan nō ineleganter aliter dicendum, ideò quia hoc fuit non solū re & verbis, sed ēt persona, quia uir & uxor una caro.c. debitum pastoralis officii.extra d bigamis. Nec enim est uerisimile q ipsi donatores intellexerunt se ita voluiße denudare, cū saltē integra alimēta apud quemlibet eorum perpetuò sint. Bene facit, quod dic... Bal.in l.si mihi et Titio in prin... circa fi.ibi, nisi ex consideratio... ne contrahentium aliud esset... de uerb.obl. Et istud habet ra... nem.nā uir & uxor simul ui... commodè, uerbi gratia, de x... stariis frumēti, et alter eorū... sum minus commodè uiuet d... Non obst. iura pręal. in cont... riū, quia nō loquūtur in tali ... ubi sic cōcurrit triplex funic... ut hic. & maximè cum cā ... mentorū proficiscatur ab ipso ... gēte hmōi integra alimenta, ... etiam competit obliga.antido... quæ etsi non efficax ad agēdū... tamen æquitate subnixa pote... ad retinendum.l.sed si leg.§.... suluit.ff.de peti.hære.iuncto ... testō.§.i.in uer.propterea, q co... ditur.ff.de fideius.*

c In contractib.] *Non habet lo... cum adde Spe. de dona.in ue... quid si pluribus.*

SVMMARIVM.

1 *Appellanti super impedimen... an stetur sub iuramento.*

2 *Protestatio per aliquem fa... probatur iuramento.*

QVAEST. CCV.

IN causa appellationis ex... stēte in manib. Antonii d... Molena, secretarii Delph... īter Gulielmū Bruneti, & N... colaū Buellerii de S.Anto. a... pellantes, & cōsules Mont... Rigau...

Rigaudi appellatos ex altera dicti appellantes omiserunt introducere eorum appellationem ĩ.xxx.dies secũdũ statuta Delph.in curia parlamẽ. sed eã introduxerũt post xxx. dies post duos dies post. & dubitãtes de decis.tradiderũt dicti appellãtes supplicationẽ,
1 in qua se * petierunt restitui ex clausula generaliter aduersus dictam introductionẽ debito tempore nõ factã ex duobus capitibus.primò ex eo qa eorum appellatio ad eorũ notitiam tẽpestiuè nõ peruenit. quia eorũ procurator eis dictam appel.nõ notificauit, nisi ꝑ tres aut quatuor dies infrà dictos xxx. dies. Scđò, ex eo ꝙ ipsi appel.credebant adhuc in curia parlame.esse tps xi.dierum ad introducendũ: sicut erat,nõ est diu, dũ curia parlamẽ.totius Bal.erat annexa curiæ parlamẽ.Et super i-
a stis impedimẽtis *a* petierũt se admitti ad probandũ per eorũ iuramentũ,cũ aliter,ut dicebãt,probare nõ poterãt, Ad quod præstandũ fuerũt admissi ex ordinatiõe dictæ curię,& ita iurauerunt in manib. commissarii,in partib. ad hæc per dictã curiã parla.ordinati. Et ideò dicta curia parla. uiso ꝓcessu & iuramẽto præstito,restituit dictos appellãtes aduersus omisionẽ dictæ introductionis debito tpe nõ factæ, die scđa iuridica post quasimodo M. ccccli x. in sequẽdo opiniones Spe.in ti.de app.in §.nunc breuiter.uer.qd ergo. & Sal.in l.pręses.C.de app.& Inn.in c.ex literis. ex̃ de rest. in inte.ĩ fi.idẽ ẽt tenẽt dñi de
b rota.*b*.q.cl.Et facit ẽt pro hac parte qđ dicit Bar. in l.si qs.
2 C.depo.dũ dicit* ꝙ ꝓtestatio per aliquẽ facta probaᵗ iuramẽto,licet Bal. ibi cõtrarium teneat. Facit ẽt pro hac decisione,quia qualitas animi bẽne pꝛobaᵗ,per iuramentũ,ut dicit Bal.ubi suprà.& Bar. in l.Celsus.ff.de usu.& in l.inter omnes.§.rectè.ff.de furt.& vide plenè q̃ super hac mã dixi suprà q.64. & infrà q.244.

a * Istis impedimẽtis.] *Ad declarationem articuli, uide pulchrè Alex.in consil.cxiiii.in v. uolu. ubi latè examinatur, nunquid in causa appellationis currat tẽpus impedimenti causatum in persona iudicis, & qualis protestatio requiratur.*

b Domini de rota.] *Videlicet decisio.clv.in additio.ii. quæ incipit sed pone.circa fi.in uersi. sed dubitatur. Innocen.*

SVMMARIVM.

1 *Iudex an possit ex iusta causa pœnam libertatum augere uel*

minuere, non obstante iura-
mento. uide nu. 2.
3 *Causæ, quibus iudex mouetur*
ad minuendas uel augendas li-
bertatis pœnas.

QVAEST. CCVI.

IN hac ciuitate Grationo
po. sunt priuilegia & liber
tates ab antiquo concessæ
per dominos olim Delphinos
& episcopos Grationo. condo
minos præsentis ciuitatis, qui
in multis casib. statuunt cer-
tas pœnas pecuniarias in con
dẽnationib. fiendis, ẽt in cau-
sis criminalib. per iudicẽ cu-
riæ cõis dictæ ciuitatis, puta
in crimine adulterii, in quo
crimine statuitur pœna pecu
niaria centũ solidorũ, & simi
liter in multis aliis delictis &
criminibus certæ pœnæ pecu
niariæ statuuntur. Et quæ pri
uilegia & libertates iudices di
ctæ curiæ (ut plurimũ) ad re-
quisitionẽ consulum dictæ ci
uitatis iurare consueuerunt,
1 eas obseruare debere*. Sed iu
xta hoc quæro, nunquid iu-
dex qui iurauit illa seruare,
poterit ex causa illas pœnas
augere uel minuere, non ob-
stãte iuramento? & uidetur ꝙ
2 nõ: *a* quia nõ est recedendum
à uerbis legis, ut ff. de exerci.
act. l. i. §. si is, qui nauẽ. in ver.
in re igitur dubia. Item statu
ta, libertates & priuilegia de-
bent aliqd operari suprà ius
cõmune. Si autẽ nihil opera-
rẽtur, frustra essent concessa.
ff. de lega. i. l. si unũ. ff. de usu.
in l. si stipulatus. Ecõtrariò vi-
quia istæ pœnæ ex statuto li-
bertate vel priuilegio sunt s-
brogatæ in locũ ordinariũ pœ
narũ à lege taxatarũ, vel à iu-
dice taxãdarũ ergo illorũ se-
quunt nãm, ut ff. si quis cau-
tio. l. si eũ. §. qui iniuriarũ. S-
in illis poterat iudex olim a-
gere uel minuere, ut l. & si se-
uerior. C. de his qui no. infa.
& ff. eo. in l. quid ergo. §. pœn
grauior. & ff. de pœn. l. in se-
uorũ. §. si ergo & ĩ istis. Quid
dicẽdũ? credo ꝙ cũ iudex, qui
iurauit legitimè ſm leges &
iura iudicare, ut ĩ auth. iusiu-
randũ, quod præstat ab his, in
prin. col. ii. Et tñ pœnam à le-
ge taxatã ex cã potest augere
uel minuere, lege permitten-
te & sine periurio, ut patet in
d. l. & si seuerior. & in l. si. ff. q
satis. cog. Ergo nõ posset plus
iudicẽ adstringere statutũ vel
priuilegiũ, quã lex cõmunis
& generalis, quæ est maioris
autho. maximè, quia talia pri
uilegia & statuta quæ fiũt p
pœnis minorandis, nõ uident
debere sortiri effectũ. iuxta l.
si unus. §. illud. cũ ibi no. ff. de
2 pac. ex his* ergo dicere, ꝙ iu-

dex nõ obstãte iuro põt talẽ pœnã statuti uł priuilegii ex cã augere uel minuere, sed đ quo ergo operabunt talia sta tuta uel priuilegia? credo ꝙ ĩ dubiis & cõibus, & ubi nõ ẽ cã augmẽtandi uel minuẽdi, ut tunc iudex talia statuta & libertates sequatur, ut in l. ho die. ff. de pœn. sicut seq̄ret le gẽ scriptã, q̃a pœna & obliga tio legis scriptę est mutata et nouata in pœnã cõuentionis & statuti, ut ff. de pecu. l. licet §. sed si filiũ. Sed q̃a s̃. dixi, ꝙ iudex non obstante tali iuro põt pœnã augere uel minue
3 re ex causa, * q̃ro quæ sũt istæ causæ. respondeo ꝙ minuere potest propter cõditionẽ per sonæ delinquẽtis, & pp igno rãtiã delĩquẽtis, & ꝓpter fa ctionẽ incõsultã. Primò, dico ꝓpter cõditionẽ ꝑsonæ delĩ quẽtis, qđ emergit quãdoq; propter iuuẽtutẽ uel senectu tẽ uł dignitatẽ: De senectute ꝓbat. ff. de termi. moto. ĩ l. ii. De iuuẽtute ꝓbat. ff. de min. ĩ l. auxiliũ. §. i. De dignitate,
c q̃a minus ẽ puniẽdꝰ c nobilis q̄ ignobilis. ff. de pœn. in l. aut facta. §. ꝓ͞tereà. De ignorãtia probat in. l. i. ff. de sica. & in l. i. C. eo. tit. de factione incõsul ta, ut q̃a deliquit propter do lorẽ repẽtinã. ff. de pœn. l. ab sentẽ. §. ult. istę sunt causæ di f minutionis, q̃ sunt tres. Cau sæ uerò augmentationis, sunt duæ, una ẽ delicti atrocitas.
d Quia pp atrocitatẽ *d* augmẽ tatur pœna. ff. de pœn. l. quẽ dã. ut presbytero falsificante. secũdũ cõmunem intellectũ. l. presbyteri. C. de epis. & cle. Alia uerò & secunda causa ẽ
e propter delicti frequẽtiã *e* cũ multis grassantibus &c. ut in l. aut facta. in fin. ff. de pœn. Et propterea iurisconsultus considerans omnes pœnas & causas imponendi, dicit eas hodie esse arbitrarias ĩ l. ho die. ff. de pœn. Et ista de stylo curiarũ p̄ntis patriæ Delph. seruatur in iudicando ĩ locis, in quib. sunt tales libertates. Et ita ẽt ego Guido, obserua ui in dicta curia cõi Gratio nop. dũ fuit iudex ipsꝰ curiæ de anno currẽte dñi M. cccc xxx. Et ĩ aliis curiis bãnare torũ, q̃s tũc tenebã puta uilla cathonaisi, & q̃busdã, aliis lo cis, in q̃bus ꝑ libertates impo nuntur certæ modicæ pœnæ pecuniariæ ĩ delictis & crimi nibus puniẽdis. Quæ tñ pœ næ pecuniariæ cõsueuerũt đ stylo curiarũ augeri uel mi nui prout ex iusta cã æquũ iu dici, nõ obstante dicto iuro. Nec dicitur iudex cõtra eius iurm uenire, licet iuraue rit *f* tales libertates obseruare

per suprà alleg. Et hæc uera ĩ foro tẽporali, sed in foro spirituali, fortè contrariũ iudicaretur, cum dictũ iurm possit sinè interitu salutis æternæ seruari, iuxta c. cũ cõtingat. extrà de iureiuran.

a Quod non.] *Alia pæna, q̃ statutum nõ põt imponi per iudicẽ, quando uerba statuti sunt imperatiua ad iudicẽ. do. Bal. in l. cũ. C. de fur. & idẽ Bal. in auth. nouo iure. C. de seru. fug. ratio. est, quia iurauit seruare statuta, rõne ergo iuramẽti, ac ẽt, q̃ non habent iurisdictionẽ, nisi secundũ formã statuti, præcisè tenentur ad seruationẽ ipsorũ. ar. l. qui cũ uno. §. quæ post. ĩ uer. recessum. ff. de re mil. & hoc uerum, nisi ex cã. do. Bal in l. quocunque. C. de ser. fugiti. & in l. si seuerior. ff. de infa. et do. Bar. ĩ l. quid ergo. §. pæna grauior ii. col. ĩ uer. ad istud oppo. ibi, oportet ergo. ff. eo. tit. de infa.*

b Quæ sunt istæ causæ.] *Adde do. Bar. in præal l. quid ergo. in §. pæna grauior. in iii. co. uer. ueniamus ad diminutionẽ. ibi, nã q̃nq; fit diminutio. ff de infami.*

c Minus est puniendus.] *Hoc ĩtellige, nisi delinquat circa sibi cõmissa, ut l. presbyteri. C. de epi. et cle. et ita põt intelligi c. homo. xl. distin. & c. inter corporalia. §. sane. & c. quoniam. extrà de translatio. episco.*

d Propter atrocitatem.] *Adde Cardi. in cle. i. §. quæ omnia. et ibi gl. de pęnis.*

e Propter delicti frequentiã.] *Adde do. Bal. in l. q̃cunq;. C. de ser. fugi. et in l. si q̃s nõ dicã rapere. in iii. col. itẽ no. aliã differentiam. C. de epis. & cle.*

f Licet iurauerit.] *Bene facit ca. quemad. extrà de iureiurã. Hic ponitur forma sententiandi ĩ materia reintegrãdæ possessiõis seu quasi iuris percipiendi decimas à tẽplariis Hierosolymitanis & hospitalariis, de terris, laborib. seu possessionib. eorũ propriis manibus uel sumptibus cultis.*

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia de decimis non soluendis quatenus extendantur.*

QVAES. CCVII.

ANno dñi M. cccclix. & die xxi. mensis Iunii, in dicta uenerabili curia parlamẽti, fuit lata sñia inter uenerabile capitulũ beatæ Mariæ Grationo. & dñm p̃ceptorẽ Echirolarũ, & certos eius colonos reos, ĩ manib. Antonii de Molenã
1 secretarii Delphi. cuius * tenor sequit. Licet s̃m dispositionem iuris cõis de benignitate sedis apostolicæ sit tẽplariis Hierosolymitanis & hospitalariis indultũ, ut de labo-

ribus, terris, & possessionib. quos & quas propriis manib. vel sumptibus colunt, nemini soluere decimas teneant. Tñ non est eis licitũ decimas de terris ipsorũ subtrahere, quas aliis tradunt excolẽdas. Et quia nõ cõstat dictos reos propriis manibus nec sumptibus colere terras seu campũ de ysartis, de cuius decimis agitur, iõ his & aliis causis ex processu resultantibus ad hæc nos iuste mouentib. dicimus & ordinam⁹ dictos actores fore reintegrãdos ĩ possessione ipsorũ ꝑcipiẽdi decimas in parochia sancti Iacobi de chirolis, & maximè in cãpis, de ysartis, de cuius spoliatione agitur, & quos per præsentes reintegramus, condẽnãdo propterea dictũ do. Eymarũ de põdio, ꝑceptorẽ Echirolarum, ad restringendũ eisdẽ actoribus gerbas à rapinis de ysartis, & gerbas existentes sub manu Delphi. in grangia Ioan. Ferrarii ꝑ do. Michaelem captas, & ĩ domo ꝑceptoris ꝑdictæ Echirolarum deportatas, unà cũ expensis, in hac cã corã nobis per eosdem actores legitimè, factis, in quibus ipsum dñm Eymarũ præceptorẽ in ꝑsonã Iacobi Rodulphi eius procuratoris, & econtrà cõdẽnamus, taxa eorũdem nobis reseruata. & ita fuit iudicatũ. ꝓ quo facit c. à nobis. & c. dudũ, *a* extrà de deci. Et ex hac sñia ẽt apparet, quòd hæc curia parlamẽ. cognoscit ẽt đ possessorio causarũ spiritualium. de quo plenè dixi suprà q. i. &c. De causis quorũ cognitio spectat ad iudicẽ ecclesiasticũ, vide plenè Ioan. Ferrarii in tit. forma opponendi contra iudicẽ suspectum. in glo. super uerbo, nec fuisse iudicẽ cõpetẽtem.

a Cap. dudum.] *Melius facit c. ita per. extrà de deci. q statuit ut hospitalarii & templarii soluant decimas de possessionibus quas acquisiuerũt post consiliũ lateranense, et sic forte iste ꝑceptor nõ allegauit, aliàs probauit dictas possessiones fuisse acquisitas ante consiliũ Lateranẽ. propter quod fuit condemnatus.*

SVMMARIVM.

1 *Firmarii curiarũ Delphi. et aliorum iurium Delphi. non debẽt gaudere priuilegio fisci, in exigendis eorum debitis.*

QVAEST. CCVIII.

IVxta materiã sñiæ in ꝓxima ꝑcedenti qõne mẽtionatæ, q̃ro de qõne, laicus quidam emit, & arrendauit fructus alicuius ecclesiæ, uel ꝑsonæ ecclesiasticæ, an gaudere de-

re debeat eodē priuilegio circa tales reditus, sicut talis ecclesia, adeò ꝙ nō teneat soluere collectam vel vectigal. Spe. mouet istā qōnē de immunita. eccle. in fi. Et vr̃ dicere, ꝙ nō gaudeat. idem tenet Archi. in c. quanquā. de censib. lib. vi. & pro hoc facit l. licitatio. §. fi. ff. de pub. & vec.

1 * Et ex hoc dico, ꝙ firmarii curiarum Delphi. & aliarum iuriū & emolumētorū dn̄i nostri Delphi. nō debēt gaudere priuilegio fisci in exigēdis eorū debitis ad cām taliū firmarū per suprà allega. q̄a ex mutatione personæ mutatur conditio rei, vt dicit Bart. in l. Paulus rn̄dit ꝓ ꝓcuratorē. ff. de acq. hæ. Sicut nec ēt fiscus succedēs in locū priuati, utit̄ iure fisci, sed priuati. l. fiscus. ff. de iur. fisc. & no. per Pet. Iac. in primo libello sui libri. Et q̄a qn̄q; tales firmarii iuriū Delphi. talib. abutūtur, uolētes eorum debitores more debitorū fiscalium cōpellere ad soluēdū, curia parlamen. cum ad eius notitiam peruenit̄, hoc nō patitur, sed mādat tales ab arrestis & carcerib. relaxari, ita vidi fieri & obseruari ēt in cōtradictorio iudicio, nisi debitores eorum reperirent̄ de nouo erga eos obligati, cum illa clausula, ꝙ pn̄t compelli ad soluendū more debitorum fiscalium, quia tunc ex illa noua obligatione possent cōpelli more debitorum fiscaliū per incarcerationē, cū ad hoc possi

2 debitor se obligare, a per ea quæ dixi suprà q. 61. de uenditione iuriū fiscaliū & Delphi. uidæ quæ dixi infrà q. 536. &c.

2 Obligare.] *Vide no. per doc. in l. ob æs. C. de act. & obli.*

SVMMARIVM.

1 *Exceptiones, quæ apponi pn̄t contra literas compulsorias.*

2 *Exceptio confussionis, habetur loco solutionis.*

QVEAST. CCIX.

IN statuto Delph. sub ru. de literis cōpulsoriis & processis

1 concedendis * enumerātur certæ exceptiones, quæ opponi pn̄t contra literas cōpulsorias, uidelicet excōicationis, falsi, transactionis, rei iudicate, solutionis, præscriptionis, & pacti de nō petendo duntaxat. Sed quid si opponatur cōtra instrm̄ vel cōtractum in ipso instrumento contētum de inualiditate vel nullitate ipsorum, an talis exceptio admitti debeat, contra literas cōpulsorias, non obstā re dicta dispōne statutaria in statuto

statuto adiecta, ibi, dum dicitur, duntaxat admittanť &c. vr ꝙ sic, *a* per ea q̄ dicit Bart. in l. diuus. ff. de testa. mili. & ita uidi iudicari. de hoc plenius dixi in trac. quē feci sup dicto statuto Delphi. in vi. q.
2 Sed * iuxta hoc ulterius quæro, an contra tales literas cōpulsorias admittať exceptio confusionis actionū factarū per aditionē hæreditatis, iuxta l. debitori. C. de pact. & l. hæres. §. ꝙ si stipulata. ff. de fideius. Credo ꝙ sic, qa talis cōfusio habetur loco solutionis, & idē importat ꝙ solutio. iste est tex. notabilis ĩ l. Vranius. circa prin. ff. de fideius. & uide glo. in l. ita nobis pudor. C. de adult. Sed de hac ulti. q. nondū uidi determinationē fieri in curia parlamen. sed si quā in futurū fieri uidero, hic subiungā. Sed quid de pēsatione, an ille qui petit compensari, uideatur soluere, ut admittatur inter alias exceptiones statuti? dic quòd sic. bene Bar. s. l. amplius nō peti. ff. rē ra. hab. & de hoc dixi in dicto meo trac. quē feci super dicto statuto de literis cōpulsoriis & p̄cisis concededis. in v. q. circa finem &c.

a Quod sic.] *Adde do. Io. Pe. de terra in forma executionis sentētiæ, in gl. i. in iii. & iiii. col. do. Bart. in l. i. §. per iu. ff. ꝙ ui aut clā. et l. pla. et l. fi. et ibi do. Bar. ff. de pet. hær. gl. in l. eius. ĩ prin. ff. ad Treb.*

SVMMARIVM.

1 *Sequestrationes an impediāt cōcessionem præcisarum.*
2 *Baratator, quis dicatur.*
3 *Res sequestrata an possit interim uendi.*

QVAEST. CCX.

ANno dñi M.ccccl viii. & die. xx. mēsis Martii, fuit cōclusum p dños meos de parlamēto * in camera cōsilii, ꝙ seysinę non debeāt ĩpedire cōcessionē p̄cisarū. Et ꝙ decæterò ĩ curia parla. cōcedanť p̄cisæ cū expēsis super cōpulsoriis, nō obstātibus seysinis per quācunque curiā factis, attento ꝙ de iure tales seysinæ sunt regľr ꝓhibitæ, nisi ĩ casib, *a* videlicet qñ đbitor ē magnꝰ baratator uel suspectus de fuga, uel ꝑꝑ inopiā, vel ē prodigꝰ, ut dicit Bar. ĩ l. mulier. ff. de l. cōmissoria. ibi, q̄ro, an bānū sit de iuŕ &c. nec ē de exceptionib. quæ pñt opponi ſm statuta ad impediēdū cōcessionē p̄cisarū, de qbus tetigi s̄. ĩ p̄cedēti qō ne. & plenius scripsi ĩ apparatu, quē feci sup statuto Delp. de lr̄is cōpulso. & p̄cisis, * Sed
2 quis

quis dicatur baratator: dic, ꝙ ista uerba grossa & materialia intelligunt, secūdū ꝙ uulgus ītelligit, ut dicit Bal. C. de ser. fug. in auth. sed nouo iure. circa fi. Sed an durāte seysina creditor meus me poterit cōuenire ꝓ debito seysito? Dic ꝙ nō,
b secundū Bar. *b* Old. & Iac. de Aret. in d. l. mulier. nisi si aliqua res ponat in arresto, mandato iudiciario, ex iusta cā, de
3 causis s. ꝓximè ḋclaratis.* An interim ipa res poterit uēdi? dic ꝙ nō. imo si uendatur, uēditio erit nulla, ut dicit Bar. in d. l. mulier &c. & ita &c. De materia sequestrationis tetigi ĩ. q. 246.

a In casib.] *De quibus in glo. fi. in c. fi. extra de seque. pos. et fruct. et ibi p d. Gof. in sum. in uer. gnāliter, & alius casus habetur in cle. ad compescendas. eo. ti.*

b Secundum Bar.] *Aduerte: qa loquitur in alio casu, qui. s. debitor propter seysinam uel protestationem, aut denunciationem à iudice uel alio authoritatē habente sibi factam excusatur, ne incidat in pœnam. Et adde do. Bal. in prin. l. mulier. qui hoc notando limitat esse uerū, nisi opera & fraude debitoris factum esset, ut in uersi. Ego credo.*

SVMMARIVM.

1 *Debitor an potest renūciare beneficio cessionis bonorum.*
2 *Debitori incarcerato et creditor an debeat ministrare expensas, si non habeat unde uiuat.*
3 *Debitor fisci an possit cedendo nis.*

QVAEST. CCXI.

DEbitor nō pōt renunciare bñficio cessionis bonorū. & iōꝙ est
1 contra hominis libertatē & humanitatem: & sic cōtra bonos mores ex parte creditoris eā à debitore sic humanitē exigētis. ar. ff. sol. mat. l. alii. §. elegāter. & ibi Dyn. & Bar.
b Rapha. Cuma. & Cy. i l. i. C. qui bonis cedere pos. Et hoc uerum, respectu carceris non euitandi. Quo casu nō ualet renunciatio. Quo uerò ad alium effectū, uidelicet ꝙ i bonis postea quæsitis nō conueniatur, nisi inquantū facere pōt, tūc hoc casu ualet renunciatio. ita dicit Bal. concordando doct. in l. i. C. qui bo. cedere pos. quē sequitur Ang. de Are. institu. de actionibus. in §. fi. Sed si cū iuramento fieret talis renunciatio, credo ꝙ debitor teneretur tale iuramentum seruare, qa licet ex parte creditoris uertātur mali mores, tamen ex parte debitoris nulli mali mores uertuntur, per regulam Bar. quā ponit in l. si quis

si quis pro eo.ff.de fideiuss. & facit c. debitores à simili.extrà de iureiur. Ita etiã tenet
2 Spe.*a* in ti.de renunciatione. in §.i.uer.itẽ est beneficium. quẽ sequitur Ange. de Are.ĩ loco præalleg. Donec habita dispẽsatione iuramẽti, super quo iuramẽto eẽt dispẽsãdũ, ut dicit in propriis terminis do. Hẽri.de Bouẽco.in auth. sacramẽta.C.si aduer.uen.in sua repetitione, ĩ materia causæ finalis, circa mediũ, ibi, secũdò infert, ꝙ in renũciatione cessionis bonorũ &c. Sed his nõ obstãtib.fuit determi
b natũ & ordinatũ cõtrariũ *b* in personã Vincẽtii Mazę de pedemontiũ, qui incarceratꝰ in carceribus Briãsonetii, ad instãtiã cuiusdã uocati mornilte hospitis Briãsonii, non obstante renũciatione cessionis bonorum cũ iuro fuit ad cessionẽ admissus, licet non obtinuisset dispẽsationem iuramẽti.sed fuit ordinatũ per dños meos de parlamẽto dictũ debitorẽ bene admissum fuisse ad dictã cessionẽ per iudicẽ Briansonii, à quo fuerat appellatũ. Et fuit hæc ordinatio per curiã parlamẽti facta die xxii.mẽsis Nouembr. M. cccclix.ĩ manibꝰ Ant. de Mo
2 lena.* Sed quid si debitor incarceratus nõ habet unde uiuere, an creditor debeat sibi ministrare expensas? Credo, ꝙ sic, per gl. singularem in l.fi.C.de eroga.mili.annonę. li. xii. Itẽ etiã tenet Ang. de Are.ĩ loco præal.ita seruatur de consue.generali in hac patria Delph.in curis. Sed de illo qui se obligat ad tenendũ obstagia, donec soluerit suo creditori: uide quæ dixi s̃. q. 60. An quis possit se obligare ad carceres pro debito ciuili? uide plenè p Ang. de Are. insti.de acti.in §.eum quoq;.
3 *An debitor fisci possit cedere bonis? Bar.ꝙ nõ, ĩ l.cũ aũt eo.ff.ad leg.Iul.pec. & ita seruatũ ĩ curiis præsentis patriæ, uide Cy. ĩ l.i.C.q bonis cedere pos. Sed an cessio bonorũ facta p debitorẽ, psit fideiussoribus? Dic ꝙ nõ, ut ẽ tex.iũ cta gl.ĩ l.ubicũq;.ff.d̃ fideius. & Dy. pro hac parte allegat tex.ĩ l.à debitore.§.ꝙ si stipulator.in fi. ibi, fideiussorẽ manere obligatũ.ff.d̃ fideius. De hac materia cessiõis bonorũ, uide doct.in l.iiii.C. q bonis cedere pos. An cedens bonis, posteà possit cõueniri, si pueniat ad pinguiorẽ fortunã; & de miserabili cessione, uide quæ dixi j̃. q.343. De materia cessionis bonorum, uide multas quæstiones. Et de materia lata per Pę. Ia.in ti. de ces-

cessione bonorũ. per totum titulum illum &c.

a Tenet Spe.] *Adde Ro. decisione 467. quæ incipit, utrum possit renunciari cessioni bonorũ, cum iuramento in antiquis.*

b Cõtrariũ.] *Hoc fuit mirabile, quòd do. de parlamento determinauerunt contra iuramẽtum dicti Vincentij Mazæ, contra c. cum cõtingat. extrà de iureiur. non obtenta dispensatione per dictum Mazæ; super iuramento suo, cũ ipsi teneãt locũ principis, tanquam suprema curia et princeps non debet esse author periurij. l. i. C. si aduersus uen. sed fortè aliter fuit actũ ĩ dicta curia parlamenti, tamẽ ꝑ dicta ordinatione facit rõ humanitatis insurgens ex parte creditoris. Nam inhumanũ censetur in creditore, sic debitori adimere libertatem euitandi carceris, quanto magis in debitore sibypsi libertatẽ tollẽti? Quoniam carnem suam nemo unquam odio habuit. xii. q. ij. non æstimetis. charitas enim ordinata incipit a seipso. l. præsens. C. de seruitu. & aqua. adde capel. Thol q. 100. et allegat do. Bar. in suo tractatu de carcere. & do. Ang. Aret. inst. de actio. in §. fin. & l. iudices. C. de episcopal. audien.*

SVMMARIVM.

1 *Statutum Delphi. si quis per literas, &c. an possit intẽtari re mobili, uel se mouente.*

2 *Exceptio excõicatiõis, obstet ne agẽti interdicto unde ui, uel a tẽtãti interdictum simile.*

QVAEST. CCXII.

Res mobiles & se mouẽtes, possident, sicut immobilia. tex. sunt l. rẽ quæ. & l. in re. ff. de acq. pos. & ponit & determinat Bar. in l. i. ĩ pri. ff. de acq. pos. & in l. i. ff. utrobi * & ex hoc 1 apparet, ꝙ statutũ Delph. si quis per literas &c. habet locũ pro re mobili, uel se mouẽte. uide tñ quæ plenius dixi in apparatu meo super statuto, si quis per literas. in gl. super uerbo, rei al-cui⁹. &c. De materia dicti statuti, & q̃liter debeat practicari, & de his q̃ debẽt obseruari & fieri procedẽdo circa materiã dicti statuti ĩ cã appellationis, uide q̃ dixi s. q. 37. & q. 38. * Sed iuxta 2 missa quęro, an exceptio excõmunicationis obstet agenti interdicto unde ui, uel intẽtanti dictũ statutũ, ꝙ ad illud d. interdicti est introductum. Spe. tenet ꝙ sic. in ti. de petitorio & possessorio. i §. fi. & ibi ponit xxvi. casus, qui obstant agẽti dicto ĩterdicto. Nec obstat c. si quis. ex̃ de restit. spo. quia ibi nõ opponebat crimẽ no-

notorium. uide sup hoc Ang. in l. momētaneæ. C. uñ ui. Vtrum regu. dolo petis, habeat locū in hoc iterdicto recuperandæ, uide Barto. in l. si quis conditionis. C. locati.

SVMMARIVM.

1 *Attentata medio tempore non reuocantur.*

2 *Appellatus quo casu poßit sententiā diffinitiuam executioni mandari curare.*

3 *Appellatio an erit deserta, si qs nō poßit eam propter inopiam introducere.*

4 *Iudex an poßit terminum per se statutum ad introducendū appellationem prorogare.*

5 *Iudex an possit suam sentētiam exequi appellatione deserta.*

6 *Attentata an debeant reuocari, si constet euidenter apellationem esse iniustam.*

QVAEST. CCXIII.

STatuta Delph. prouidēt, ꝙ nisi appellatio introducat̄ ĩ. tēpus statutorū, ꝙ appellatio sit deserta, qđ ēt ꝓbat̄ de iure. ĩ l. iii. §. si à die. ff. de re mi. & no. Inn. in c. persona s. extrà de ap. Et tetigi ĩ. q.
1 326.* Sed si appellans non faciat citari partē appellatā ĩ. xxx. dies post introductionē appellatiōis, processurā in cā appellationis, nō declarāt dicta statuta antiqua, si appellatio sit deserta, nec alia pœna statuit: iō dicta curia parlamēti cōsiderans cōgruū & cōueniens esse aliquā modificationē super hoc fore necessariā, ut euitetur uia diffugii, ordinauit ultra statutū, ꝙ de cęterò attentata medio tēpore nō reuocentur, sed remaneant attentata in eodē statu, donec ĩdiffinità feratur, licet iura aliter disponant. in c. nō solū. de app. lib. vi. Sed hoc signāter appūctuatū fuit in odium tardantium eorū appellationes prosequi. Sed posteà præfatus dn̄s noster Delphi. Ludouicus in certis suis statutis & ordinationib. per eū editis die ii. Maii, M. ccccxlix. in camera consili registratis in libro statutorum, statuit & ordinauit, ꝙ nisi fuerit inhibitum ĩ. dictos xxx. dies, ꝙ iudex à quo posit suā sn̄iam mādare executioni, ac si ĩ rē transiuisset iudicatam. sed istud statutū loquitur, quādo appellatur ad parlamētum. secus aūt esset, si appellaret̄ à iudice Graysuodani ad iudicē appel. toti⁹ Delph. quia ĩ hoc casu nihil disponit statutum. ideo relinquendum est dispositioni iur. commu-
2 nis.* Et ex his collige, ꝙ appellatus eo casu, eius sententiā etiam diffinitiuam potest exe-

executioni demādari facere, lapsis dictis xxx. diebus, si .j. ipsos xxx. dies non fuerit inhibitum, & citatus processurus in cā ap.
3 * iuxta hæc quæro, si quis eius appellationē nō posit ītroducere propter inopiam, an erit deserta. Inn. dicit quòd non in c. ex ratione. de appellationibus.
4 * An iudex posit terminū per eū statutum ad introducendum ap. prorogare ēt .j. tempus? Inno. dicit ꝙ non. in ca. personas. de appel. Vtrum iudex
5 * posit exequi suam sñiam, si appellatio sit deserta, si sup desertione non fuerit pronūciatum? Inn. quòd sic in c. ex
a rōne. *a* de app. Et uide quæ ēt dixi in tractatu de appellatio.q.cx. Sunt ēt viii. casus, in quibus iudex ordinarius pōt se de cā appellationis intromittere. quos ponit Guil. de Monte Lau. in cle.i. de sequestr. pos. & fru.
6 * Quæro si cō stet appel. euidenter esse iniustam, an debeant attentata re
b uocari? dic quòd non, *b* secūdum Inn. & Bal. in c. pastoralis. de offi. dele. notatur etiā. ff. nil. nouari pen. app. in glo. ibi, itē, quòd si patenter appareat &c. quā ibi sequit̃ Bart. idem esset si cōstaret ex actis de desertione app. per decisionem rotæ, per regulam, dolo petis &c. & l. si is à quo. ff. ut in pos. leg. hodie si constat & agatur de re iud. cum olim. de resti. spo. c. literas. facium not. per Io. Mo. in c. cupientes. §. pen. de elec. lib. vi. De materia appellationū, vide plene scripsi .j. q. 436. & ibi tetigi de materia attentatorum. in uer. lxxx. quæro &

a Inn. in c. ex ratione.] *Circa prin. in uer. sed & ibi sine citatione facta.*

b Dic quòd non.] *Ad hoc facit, quòd attentata, facta tamen ante inhibitionem non debeant reuocari, si constat appellationem esse euidenter iniustam uel nullam. uide istū consilium sexagesimonono. incipien. pro declaratione. nu. 11. uersi. ii. quia & si etiam.*

SVMMARIVM.

1 *Reuocatio donationis an transeat ad hæredes. uide et nu.*
2 *Hæres donatoris an possit donationem quam donator decreuerat reuocare.*
4 *Vasallus si commisit delictum propter quod perderet feudum an hæres domini possit id opponere.*

QVAEST. CCXIIII.

1 REuocatio donationis * inter viuos, propter ingratitudinem, non tran-

transit ad hæredes, per ea quę
a habentur in l.fi.*a* C. de reuo.
dona. de hac materia vide plenè per Io. de Ferra. in ti. forma libelli quo agitur contra
2 donantē.*Sed iuxta hoc quæro, donator nō reuocauit talē donationē, quā pp ingratitudinē reuocare poterat, sed in uita sua dixit & declarauit coram testib. ꝙ volebat eam reuocare, quod non fecit morte præuentus, an eius hæres petere poterit eam reuocari? & vr̄ ꝙ nō per l.fi. in fi. C. de don. cau. mor. facit quod scripsi in notabilib. meis in §. si marit⁹. Sed dic verū esse, secūdū do. Oldr. de Laud. ī d.l.fi. qn̄ nō præcessit uoluntas aperta reuocādi donationē, sed si præcesserit aperta voluntas reuocādi, poterit hæres petere reuocari, argumēto q̄rele inofficiosi testamenti, quæ est odiosa. tn̄ sola uolūtate mouēdi eā trāsmittitur ad hæredē ff. de inof. testa. l. poscimus. §. fi. & l. seq. & ita uidi determinari. An ius eligēdi transeat ad hæredem. uide quæ scripsi in notabilib. meis in §. utrū
3 ius eligendi &c.* An reuocatio donationis, de qua in l. si unq̄. C. de reuo. do. transeat ad hæredē? vr̄ ꝙ nō. p d.l.fi. C. de reuo. do. ibi, nullā &c. non vr̄ tamen necesse, quod hæredes reuocari petāt, cū ipso iure sit reuocata in materia d.l. si unquam. per gl. in d.l. sup uerbo, reuersurum &c. & ita tenent Iac. de Bu. Cy. Bar. & Saly. De materia d.l. si unquā plenè scripsi ī notabilib. meis in §. si unquā &c. fo. 139. verso. & Petrus Helie latius posuit in sua repe. d.l. si unquā.
4 C. de reuo. don.* Quæro, uasallus commisit delictum, propter ꝙ perderet feudū, an hęres dn̄i poterit opponere? dic ꝙ nō ſm Ang. de Are. l. rei iudica. §. hæredi. ff. solu. matri. Et ibi tractat ipse de Are. si maritus non opponat de adulterio, an hæres poterit opponere &c.

a In l.fi.] *Et in c.fi. extrà de dona.*

SVMMARIVM.

1 *Executio sententiæ an possit fieri die feriato disting. nu. 2.*
3 *Examinatio testium an, & quādo posit fieri die feriata.*
4 *Debitor pōt interpellari die feriata, ut constituatur in mora.*
5 *Pignoratio posit ne fieri die feriata ob honorem Dei, uel Sanctorum. disting.*
6 *Exceptio excommunicationis an obstet petenti sn̄iam exequi.*
7 *Restitutio in integrū postulata, an impediat executionē sn̄iæ.*
8 *Sententia an possit mandari executioni contra illum, qui*

causam habet ab illo, qui dolo
desiit possidere.
9 *Sētētia lata cōtra prīcipalē po-*
test mādari executioni contra
fideiussorem sine nouo processu.
10 *Decretū an possit interponi die*
feriata ob honorem Dei.

QVAEST. CCXV.

a AN executio sniæ a pos
sit fieri die feriato ?
1 * Vincentius dicit ꝙ
sic.siue sit feriata repētina,si-
ue ob honorē Dei, vel sancto
rū.in c.fi.extrà de iud. quē se
quit̄ d.Arch.ī c.sicut sine iudi
cio.ii.q.i. qui allegat. de pœ-
nit.dist.i.c. Adā. & quod no.ī
c.fi.de iud.Bar.uero ī l.i.§.nū
ciatio.ff.de ope.no.nun.vr̄ vel
le,ꝙ possit fieri talis executio
tēpore feriato introducto ob
necessitatē hominum , sed ꝙ
die feriato ob honorem Dei
vel sanctorum introducto,fie
ri non possit talis executio .
2 *Ideo pro concordia istarum
opi. & latiori declaratione i-
stius materiæ, puto sic distin-
guendum , quia aut quærim⁹
an fieri possit die dominico ,
& tūc dicere ꝙ nō , per l. dies
festos.ibi,dū dr̄, nec ullis exa
ctionib. ꝓphanari dominicū.
itaque diē ita semper honora
bilem decreuimus veneran-
dū, ut à cunctis exactionibus
excusetur &c. C. de feriis. &
hoc idē tenet Alb. de Ros.
d.l.dies festos. Aut quærim.
b an fieri possit talis executio
alio die feriato ob honor.
Dei vł sanctorū q̄ die dom.
co,tunc subdistinguo, q.
quærimus de pignoration.
fit in executione sniæ, aut
incantib. si de pignoratio.
tūc crederē, quòd fieri pos.
etiā die feriato ob honor.
Dei vel sanctorū, q.a in ea
uertit̄ causę cognitio,nec s.
pitus iudicii, per l. prætor.
prin.ff.de iudiciis.& sic inte.
gerē dictū Vincētii & An.
in locis s̄.alleg.ꝑ ea, q̄ dic.
Ant.de But.& Panor.in d.c.
de iud.vbi dicūt,ꝙ nuda ex.
cutio,in quibus causę cog.
tio nō requiritur,pōt fieri d.
feriato ob honorem Dei v.
sanctorū.& idē tenet Fed.de
Senis in suis cons.vt refert P.
nor.ī d.c.fi.de iud.quorū o.
fortifico ex eo , ꝙ videmus q.
die feriato ob honorem D.
vel sanctorum appellat̄ cor.
iudice, per tex. cum gl.in l.i.
C.de feriis.Itē dari potest li-
bellus corā iudice tali die fe
ria.l.miles.§.sexaginta.ff.de
adul.& no.ī l.i.ff.de feriis.itē
ēt tali die feriato ob honor.
Dei fiūt adoptiones,& emāci
pationes & manumissiones.l.
actus oēs.C.de feriis,& simili
ter excōmunicatio & absolu-
tio,

tio,quæ non reqrũt causæ co gnitionẽ, ut puta in notoriis criminibus,ut plenè ꝑ Host.ĩ sum.in ti.de feriis.in §.q̃liter distinguaṫ.itẽ citatio fieri põt die feriata ẽt ob honorẽ Dei, uel sanctorum ad diem nõ fe
c riatam,ut tenẽt Io.An.ĩ c.fi.c de feriis.gl.& Arch.ĩ c.placita.xv.q.4. & gl.ĩ cl.i. de foro cõpe.idẽ Cy.Dy.& doc.ĩ l.fi. C.de fer.idem tenet Albe. de Ros.in d.l.dies festos.& Bar. ĩ d.§.nũcia.sicut.n.citatio ex pediṫ solo uerbo,sic ẽt pignoratio.itẽ ẽt tali die feriato ob honorẽ Dei põt fieri delegatio seu cõmissio causæ,ut di-
3 cit Sali.ĩ d.l.fi.C.de feriis*Itẽ
d ẽt examinatio testiũ *d* potest fieri die feriata ob honorem Dei,si iurauerit die nõ feriato, ut scripsi supra quæ. 125. Item etiam insinuatio donationis potest fieri coram iudice, ẽt die feriato ob honorem Dei, qa in ea non reqritur causæ cognitio,ut dicit & tenet Io.An.in addi.Spe.ĩ ti.de instru.edi.ĩ §. porro. circa fi. ubi plenè tractat materiã insi
4 nuationis*Itẽ debitor die feriata ob honorẽ Dei põt ĩterpellari,utcõstituaṫ ĩ mora,qa nõ est actus iudiciarius.Secus si iterpellatio fieri deberet iudicialiter,ut ponit Sali.in l.si ex legati cã.ff. de uerbo.obli.

in sua repeti.Ex quibus propterea patet, ꝙ ualeat pignoratio facta alio die, q̃ dominico,cũ fieri nõ debeat extẽsio uel argumẽtatio de dieb⁹ ob honorẽ sanctorũ introductis ad diẽ Dominicũ, ꝑ ea quæ habẽtur & no.ĩ l.oẽs Deo.C. de feriis.in gl.suꝑ uer. apostolicæ. dũ ibi quæritur de festo beati Martini.Prætereà, iura quę præcipiũt dies festos celebrari, uidentur loq tantũmõ in his,quæ requirũt causæ cognitionẽ, & ubi fit strepitus iudiciorũ,quãdo oporteт partem in ius uocari,ut in c.fi.ex de feriis.& c.fi.de iudiciis. & d.l.dies festos. ibi, respirent partes &c.Sed pignoratio in cãm iudicati, uocationẽ partis,& causæ cognitionẽ nõ requirit.per d.l.si prætor.in prĩ. igiṫ fieri põt pignoratio die feriata ob honorẽ sanctorũ, maximè in hoc actu pignorationis,qui expeditur solo uerbo,dicẽdo simpliciter executor sñię debitori in domo suę habitationis uel alibi extra iudiciũ uerba seq. uidelicet, pignoro te pro tali debito, ad instãtiã talis creditoris,& de tuis talibus bonis dicta enim die qua fit pignoratio, non decernitur executio siue pignoratio fieri.Sed fit iã cognitio đ cã & sola uerbali le

uatione pignoris,ut prædixi.
& qui executor sentẽtiæ est nu
dus minister, & nullã causæ
cognitionem habet, etiam de
exceptione,quæ corã eo in a-
ctu pignorationis ꝓponeret:
ut in c.pastoralis.§.pe.de off.
dele. secundum Cõpostel. Et
faciunt no.per Are.in d. c. si-
cut.& ꝑ Host.in c.cũ sp.extrà
de re iud.imò quòd plus ẽ pro
hac parte,quod val et pigno-
ratio die feriata facta etiã die
dñico, facit generalis consue
tudo præsentis patriæ Delph.
& aliarũ patriarũ circũuici-
narum,quę seruatur in curiis
spiritualib.in quib.curiis con
ceduntur literæ,ꝑ quas mãda
tur partes citari & executio-
nes sentẽtiarum excõmunica
tionũ fieri,& denũciari dieb.
dominicis,& aliis festiuitati-
bus in offertoriis pro populo
ad diuina cõgregato,quę exe
cutiones non sunt minoris,
sed maioris effectus, quàm
5 talis pignoratio.* ex qbus ꝓ
pterea cõcludo,ꝙ ualet pigno
ratio facta die feriata introdu
cta ob honorem Dei vel san-
ctorum, facta tamen alio die
quàm dominico,licet forte ẽt
dio dominico facta deberet
ualere de cõsuetudine prædi
cta.Et hoc nota,quia alibi ita
plenè non reperies hanc mate
riã tractatam. Idẽ dico in re-
quisitione de pignore,q̃ fac
executor sñiæ, dum requir
debitorem condẽnatũ, quò
iudicet sibi pignora secund
statuta Delph. ꝙ valeat tal
reqsitio ẽt die feriata ob hon
rem Dei vel sanctorum, eade
ratiõe sicut in pignoration
per rationes prædictas. At
quærimus de incantib. rei
pignore captæ,quæ fiunt
executionẽ sñiæ:& dico, n
valẽt die feriata facta ob ho
norem Dei vel sanctorũ,qu
fiũt cũ turba & uoce ꝓcon
quæ cessare debẽt die feria
introducto ob honorẽ Dei
sanctorũ, iuxta d.l.dies festo
& hoc casu põt intelligi op
Bar.in d.l.i.§.nunciatio.ff.de
ope. no. nunc. Aliis aũt dieb
feriatis introductis ob nece
tatẽ hominũ posset fieri tale
incãtus,& hoc ẽ,quod dicere
voluit Bar.in d.§. nunciatio.
Aut quærimus de mis. in po
bo.incãtorũ.quãdo pars mit
tit in possessionẽ realẽ,& tũ
dicerẽ idẽ,quod suprà dixi in
pignoratiõe,qa ĩ illo actu nõ
interuenit uox præconis, nec
alius strepitus iudicii. ita ẽt
vr̃ velle Ant.de But.ĩ c.fi. de
iud.ubi dicit,ꝙ executio sñię
põt fieri die feriato,etiam ob
honorẽ Dei uel sanctorũ in-
troducto,ubi fit mentio in re
adiudicata.Secus,si alienæ rei

caperentur

caperētur in executionē iudicati, in quib. reqritur cāæ cognitio, itadicit ibi Ant. đ But. & alle. idē tenere Fed. de Se. in suis consi. Cōcluderē ergo de iure, ꝙ pignoratio in cām iudicati, & missio in pos. possunt fieri die feriato ob honorē Dei, alio tñ quàm die dominico, incātus uerò non. ita in curia parl. respectu pignorationis, vidi tolerari tales pignorationes factas dieb. feriatis ob honorem sanctorū. De incātib. autem nihil dico, qa nunquā audiui incantus fuisse factos die feriato ob honorē Dei vel sanctorū. Si verò fierēt tales incātus tpe feriato ob necessitatem hominū introducto, ualerent tales incantus. Et siliter pignoratio, ut uoluit Bar. in d. §. nuncio. imò & fortè dici posset, quòd pignoratio facta ēt die dominico, ualeat de consuetudine. đ qua s. ꝑximè tetigi. et hæc sunt notanda & menti tenenda, quia alibi hęc mā non reperiť ita plenè tacta per doc. Circa tñ ea, quæ dixi de reqsitione fienda per executorē sñiæ debitori de pignorib. iudicādis, est aduertēdum, quia hodie de stylo nouiter in curia par. introducto nō requirit debitor de iudicādo pignora, sed pignorať debitor nulla præcedēte requisitione, & statim ꝑcediť ad icāt⁹, vt dixi j. q. 281. Licet ſm statuta Delphi. quæ obseruabanť tépore, quo ego practicabā, erat necessaria requisitio de pignore quæ statuta respectu huius requisitionis hodie nō seruanť pro abbreuiatione litium. vt
6 scripsi j. in d. q. 281. *Sed iuxta hanc mām quæro, an exceptio excōicationis obstet peténti sñiam exequi. Host. & Inn. tenent ꝙ sic, in c. venerabilē. extrà de except. & Arch. in d. c. sicut. ii. q. i. & est tex. hodie in c. pia. in fi. de excep. li. vi.
7 * An rest. in integ. postulata impediat executionē sñiæ? gl. ꝙ sic. in l. una. C. de in integ. rest. post. ne qd noui fiat. vide tñ ibi Cy. Et in mā executionis sñiæ, vide q̃ dixi j. q. 329. & in not. meis. in §. vtrum in executione sententiæ. fo. 145. exceptio quæ pōt opponi, contra executionē sententię, impedit executionē fieri. l. fi. C. si ex falsis instrumētis. qđ verū intellige, si ꝑbatiōes essēt in prōptu, & essēt plenæ, ut i d. l. fi. ibi, manifestis probationib. &c. Si aūt requireret altiorē indaginē, tūc impediret executio, sed exceptio reseruareť pstita cautione reddēdoque exigeť. l. ii. C. đ fal. & l. fi. C. de ord. cog. & in auth. quæ

ſupplicatio.C. de præci. imp.
off.& in c.ſubſtituta.extrà de
in inte.reſt.& ponit Bart.ple-
nè ĩ extrauag.ad repri.col.xi.
In ſex caſib. põt procedi ad
executionem ſnĩæ,licet fuerit
appellatũ, dũmodo iudex nõ
detulit appellationi. q ſunt il
li ſex caſus,ponit. In c.paſto-
ralis.de off.dele.Guliel.de mõ
te lau.ponit viii.caſus. in cle.
i.de ſequeſt.poſ.& fru.vide s̃.
8 q.213.*An ſnĩa poſſit mãda-
ri executioni cõtra illũ, q ha
bet cãm ab illo,q dolo deſiit
poſſidere.uide Bar.in l.is cui
§.q in poſ.ff.ut ĩ poſ.leg.& fi
deicom.& Cy.in l.una.C.de
alie.iudi.mu.cau.facta.& ſcri
pſi in no.meis,in §. vtrũ ſnĩa
9 &c.fo.119. verſo.* Snĩa lata
contra principalem, põt man
dari executioni, cõtra fideiuſ
e ſorẽ ſine nouo proceſſu. e glo.
ſing.in l.fi.C.de uſu. rei iud.
in gl.p.ĩ fi.uide tñ Bar.in l. ſti
pula.ff.iud. ſol. An ſnĩa quæ
in rem trãſiuit iudicatã, poſ-
ſit retractari,ſi æquitas ſuade
at uel erronea pbẽt?Dic ꝙ ſic
p c.cũ ĩter.circa fi. de re iud.
& vide quæ ſcripſi ĩ no. meis.
10 in §.ſnĩa.fo.cli.verſo.*An de
cretũ poſſit interponi die fe-
riato ob honorem Dei? vr̃ ꝙ
ſic,per d.l.actus omnes. C. de
feriis.Crederem cõtrariũ: qa
decreti interpoſitio reqrit cau
ſæ cognitionẽ. l. magis put.
§.ne paſſim.ff. de re.ec. erg
die feriata exerceri non põ
ff.de bo.poſ.l.iii. §.ſi cã.& ſ.
quis or.in bon.poſ.ſeruẽt.l.ii.
§.dies.uide ſuper hoc Bar. in
l.nec mãdan. §.fi. licet poſſe
dici, ꝙ ubi emineret neceſſi
tis actus, ẽt requirentes cã
executionẽ, exerceri poſſet
die feria.l.ii.in fi.ff.de fer.O
citatiõe ſancta die feria.ad d
nõ feria. uide quæ dixi in 36
cõſ.meorum.

a Executio ſnĩæ.] *Vide Pau.de Ca.in l.pe.ff.de feriis.Fed.de ſe conſ.cxxix.et hęc ſufficiant p ta hæc q.*

b Executio.] *Nuda executio cum non exigat cauſę cognitio, ẽtiã feriis introductis in honorẽ Dei, fieri põt, id eſt, facta tenet. fieri tamen non debet, quia in facien do peccatur, niſi immineret peri culum, puta fuga ita d. Panor. ſentit concordando uariantes opi.in c.fi.in pen.col.in uer. vii. lec.eſt.ibi, ego puto poſſe dici etc. extrà de iudiciis.*

c Io.And.in c.fin.] *In iiii.col. in uer.ſed quæramus caſum.ibi in contrarium uide d.Pa.in c.fi.in v.col.in uerſi.redeo ad primã.ex trà de feriis.*

d Examinatio teſtium.] *Adde domi.Pan.in c.i.circa fi. in uer ſi.ulti.oppo.extrà de fer.Hic po nit forma pi.ĩ uer.ualet, pignoro*
te

te etc.usq; illuc, dicta ei die etc.
e Sine nouo processu.] *Hoc intelligeuerum i fideiussore iudicii, qui fideiußit iudicatum solui, non autem in fideius. cotractus, ut tenet do. Odof. Cy Bar. & Bal. in præ. l. fi. C. de usu. re. iud.*

SVMMARIVM.

1 *Processus nullus, poßitne de partium consensu validari.*
2 *Pars no citata ad vidēdas testiū attestationes, an poßit cōsētire*
3 *Reus confessus an poßit condemnari super processu nullo.*

QVAEST. CCXVI.

IVdex de voluntate partiū uolentiū, ꝙ tm̄ ualeat *processus, ac si lis legitimè fuisset cōtestata, & ordo iudiciarius seruat⁹, procedit in cā & profert sn̄iam, utrum valeant processus & sn̄ia? Dic, quòd non. ut tenet Spe. in ti. de sn̄ia §. i. iuxta propositionis seriē. ver. quid si de partium uolūtate. idem Inn. & Host. in c. referēte, extrà de præbē. & facit quod no. Archi. in c. si delegatus. extrà de rescript. li. vi. super verbo, cōmittat, quia substantialia iudicii cōsensu partium non possunt remitti. *a* l. quoties. C. de dignitatib. lib. xii. & no. gl. in c. de causis. extrà de offi. deleg. Et istud seruat in curiis inferiorib. pn̄tis patriæ, sed in curia parla. cōtrariū seruat, qa in eadē curia parlamenti cōsueuit procedi lite nō cōtestata, & aliis iuris solēnitatibus nō seruatis, sola facti ueritate inspecta, etiā præter cōsensum partiū, ut ui de s. q. 58. & q. 29. Sed qd *si ī cā ciuili vel criminali in examinatione testiū pars nō fuerit citata uisura testes iurare, an pars quæ nō fuit citata, possit cōsentire ꝙ valeāt attestationes ac si vocata fuisset? Credo, ꝙ sic, per ea quæ no. gl. & doc. in c. cū cām. extrà de test. & ī c. extrà co. ti. Et ita seruat hæc curia parlam. & similiter seruatur in omnib. aliis curiis inferiorib. pn̄tis patriæ Delp.
3 Sed si pcessus * nō ualeat, an iudex poterit cōdēnare reū cōfessum? vide quæ scripsi in no ta. meis. in §. ualet sn̄ia &c. fo. 16. Et ibi loqr̄ in ciuilib. sed in criminalib. confessus non potest cōdēnari, super processu nullo. & vide in nota. meis. in §. confessio facta. fo. 11. verso. & dixi s. quęstio. cxx. Sed an quis possit ratificare sententiam nullam pro se latam? vide quæ scripsi in apparatu meo, quem feci super statu. si quis per literas. in gl. super verbo, appellatione cessante. in fi. *b* &c.

a Remitti.] *Licet sentētia nulla*

nota. poßit ratificari p partes, ita si ualeat, tanquam sententia, potest tamen ita per partes ratificata ualere, ut pactũ. no. per Bar. & Bal. in l. i. C. qui pro sua iurisdi. Bar. ĩ l. si expreßim. in uersic. sed hæc opin. &c.

b In fin.] *Voluit allegare. in uer. quæro ulterius. ubi tenet, ꝙ sñia nulla defectu procurationis, põt ratificari siue pro ratificante, siue contrà fuerit lata. alle. gl. in l. si mater. §. hoc iure. ff. de excep. rei iud. quã glo. approb. do. Bar. in l. tutor ff. in quib. cau. in integ. resti. nõ est neces. ut ipse ibi dicit. et Ang. de Are. põst Raph. in l. si se nõ obtulit ff. de re iud. et subdit hãc eße cõem opi. ut refert idem de Are. ubi suprà.*

SVMMARIVM.

1 *Coruatæ cuius sumptibus præstandæ, de iure, & de consuetudine.*

2 *Coruatæ ubi præstari debeant.*

QVAEST. CCXVII.

IN hac patria Delphi. & in multis aliis patriis cir
1 cunuicinis * hoïes iuridiciabiles habitãtes in uillis, castris, & tam dñi nñi Delphi. q̃ baronũ bãneretorũ, tenentur præstare coruatas dñis locorũ anno quolibet, aliqui ex cõsuetudine antiqua, & alii, q̃a ita se adstrinxerũt in recognitionib. taliũ dñorũ. iuxta quod quæro, an tales dñi de-
a beãt ministrare victualia dictis hominibus in faciẽdo dictas coruatas. Credo, ꝙ sic de iure, p tex. in ppria materia. in l. si victu. ff. de ope. liber. Sed ideò ego Guido Papæ facere ministrare victualia hominibus meis sancti Albani Viennẽ. diœcesis, & hominibus meis mõtis clari, diensis diœcesis, dũ ipsi pstant mihi coruatas ex antiqua cõsuetudine in reparationib. bedalium molẽdinorũ meorũ dicti loci sancti Albani. Attamẽ in multis aliis locis tales hoies coruatas debẽtes, eas faciũt eorũ propriis sumptib. ex antiqua cõsuetudine, q̃ circa hoc est attendenda, iuxta l. si fundus. ff. de euic. cum si. mutis. Sed pone, ꝙ homo debẽs tres
b coruatas, quæ nihil aliud sunt, q̃ operæ seu præstatiões psonales, vadit ad certũ locum pro præstãdo, & eas faciẽdo, & tã eũdo, quã redeũdo expẽdit unã diẽ, nũquid talis dies cõputabitur in numero coruatarum, quas facere debet. dic ꝙ sic. l. quòd nisi. §. ex prouincia. ff. de ope. liber. * Item
2 certum est ꝙ coruatæ debẽt præstari in loco in quo dñs moratur, vt in l. operæ enim ff. de oper. lib. pone ꝙ domi-
nus

nus vult quòd ipse eas in alio loco præstet & faciat, vtrũ teneat alibi pstare? crederé fore distinguẽdũ prout in l. nemo. & l. mediterraneę. & l. pro lo 1 cis. C. de anno. & trib. li. x. De a materia ista tetigi j. q. 472.

a Ministrare victualia.] *In huiusmodi specie inspicienda est cõsuetudo regionis, quæ consueuit esse in protestatione coruatarũ, & illa seruãda est, quia sic actũ esse ũr. arg. l. excepto. C. loc. & l. dñi prædiorum. in fin. C. de agri. & censi. li. xi. et l. si prius. ff. de aqua plu. arc. Vbi aũt non apparet de consuetudine, tunc emphy. uel homo iuridiciabilis obnoxius præstatiõi coruatarũ, si non habet unde se alat, debet à dño percipere uictualia, aliàs si habet ũn se alat, præstabit coruatas sumptu suo. ita ũr sentire do. Bar. in l. si non sortem. in §. libertus. in viii. col. in uer. tertii dicunt. iuncto uer. quid ergo. ff. de condi. indeb.*

b Quæ nihil.] *Not. hic quid est coruata. de materia autem operarum seu præstationum personalium, uide plenissimè do. Bar. in prædi. §. libertus.*

SVMMARIVM.

1 *Venari in alieno territorio siue guarena nõ licet. Limit. nu. 2.*

3 *Columbes capere in columberio alieno, furtum est.*

QVAEST. CCXVIII.

NOn est licitum venari in aliena guarena, sine volũtate * domini. a ita dicit Bar. in l. uenationẽ. ff. de vsu. quod ita seruatur in hac patria Delph. de gñali cõsuetudine patriæ. Et ad istorum corroborationem dñs noster Delph. per suas patentes literas datas Costæ, die xxi. mensis Decemb. M. cccclviii. & registratas in grosso libro papyreo, fol. 16. verso, existente in camera cõsilii, mandat puniri uenantes ĩ guarenis alienis, ẽt corporaliter, arbitrio iudicantis. Et similiter ipse dominus noster Delph. mandat fieri & obseruari contra illos, qui uenantur b ad columbos columberiorum, vt eadem pœna puniantur, quia etiam secundũ constitutionem imperatoris Fede. insertam in feud. sub rub. de pace tenen. & eius violatoribus. in §. nemo. circa fi. ti. prohibetur ne aliqui * retia sua seu laqueos aut alia instrumenta ad capiendas venationes tendant, nisi ad ursos, apros, & lupos. De iure ẽt est prohibitum capere colũbos in colũberio, uel iuxta. & contra facientes cõmittũt furtum, ut plenè per Dy. & doc.

doc.in §.pauonũ.iſti.de re.di ui. De materia uenatiõis,uid̃ plenè, & multas qõnes ĩ l. una.C.de uenati ferarũ.li.xi. ꝑ d.Ia.Rebuffi,dudũ actu legenté in monte Peſſulano.

a Sine uolũtate domini.] *Bene fa.l.uſufructuarius uenari.§.ſi ĩ uiuariis.ff.de uſufr.et l.diuus pius.ff.de ſerui.ruſti.prædi.*

b Venatur.] *Voluit dicere aucupantur,cum in auibus non cadit uenatio, ſed aucupatio ſiue aucupium,ut no.in l.item.§.aucupiorum.ff. de uſufr. iuncta præalle.l.diuus Pius.*

SVMMARIVM.

1 *Edictum diui Adriani, an & quomodo competat poſſeſſori.*

2 *Dominus exiſtens in poſſeſſione rei ſuæ, an poſsit agere actione in rem.*

QVAEST. CCXIX.

1 EDictum diui * Adriani cõpetit ẽt poſſeſſori,nõ ut ſibi tradatᷓ poſſeſsio, ſed ut ſibi cõfirmetᷓ talis poſſeſsio,per l.i.ſecũdũ unũ ĩtel lectũ.C.de Car.edic.& l.3.§. miſsũ.ff.eo.ti.& ita hoc ibi tenet Bar.Et ideo, ſi hæres ſcriptus in teſtõ nõ uitiato accipiat poſſeſsionem, & partem bonorum hæreditariorum, quam habere potuit ſine cõtradictione,& alterius partis hæreditatis poſſeſsionẽ habere non poſsit,poteſt ĩtentare remedium dicti edicti, tam pro his quæ poſsidet, quam pro aliis quę nõ poſsidet,uidelicet pro his quæ non poſſidet,ut mittatur in poſſeſsionem,pro aliis uerò quę poſsidet, ut ſibi confirmetur poſſeſsio,per iura ſuprà alleg.& ita fuit concluſum poſſe fieri in diffinitione proceſſus nobilis Perucardi de bellacoſtba,dñi moderni caſtri de thoneto,agẽtis, & nobilis girardi de uernone,& eius uxoris rei diffiniti ꝑ dicto domino Thometi,in manibus Ioã.de uoyray, ſecretarii Delph. Et de materia huius edicti, uide quæ dixi ſ̃.q.132.

2 *Sed an domin⁹ exiſtens in poſſeſsione rei ſuę poſsit agere actione in rem, & petere pronũciari rem ſibi ꝑtinere iure dominii uł qua ſi,uide Cy.in l.i.in 4.q. C.de alie.mut.iud.cau.fac. Credo tamen ꝗ ſic, & hoc uidetur tenere Inno.in c.i. de confir. uti.uł inu.ubi dicit ſic formaliter. Ad ſecũdã reſpõdeo,quia ẽt is qui habet ius, & ꝗ eſt i eius poſſeſsione,poteſt agere. Nã quilibet põt petere hoc pronũciari,ſe legitimũ,ẽt ine diffamatiõe ꝑcedente &c. Et ꝓ hac ẽt facit ratio quã ſ̃ dixi de eo, ꝗ poſsidet,& põt pote-

petere possessioné sibi cõfirmari ex beneficio d.l.edicto. Nec obst.l.i.C.de ali.mu.iud. cã facta.ubi habetur, ꝙ existẽti in possessione nõ competit actio in rẽ. Quia sola possessio actioné ĩ rẽ non parit, sed etiã dominiũ.iuxta l.in rẽ.ff. de rei uendi. qđ sic etiã dicit gl.in d.l.i.Et licet contra possessorem debeat intentari, nõ propterea prohibetur, quin dominus possidẽs petere possit pronunciari rẽ ipsam ad se ꝑtinere iure dñi sic, ꝙ eius possessio ꝑ tale medium sibi confirmetur. & isto casu nõ imitatur talis actio omnino naturã rei uendicationis, sicut etiã in simili dicit Inn.in c.examinata. super uerbo, at
a tentare *a* extrà de iudi.ibi dũ dicitur, nõ tamen per omnia imitatur naturã rei uẽd. &c. Et pro hoc facit etiã in simili, quod dicitur de sententia ualida, quæ petitur confirmari, qua confirmatione secuta nihil ex pòst potest contra sententiam obiici, iuxta not. per Inn.in d.c.i.cuius decisio benefacit ad propositũ, & ita pluries practicaui & cõsului tempore quo practicabã.Sed nondum uidi iudicari, si possessor posit intẽtare actioné in re, sed quæ uidebo in futurũ hic subiungam. De materia huius, in aliis tamẽ terminis, uide quę plenè dixi ĩ. q. 356.in octauo effectu possessionis ciuilis.

a Super uerbo, attentare.] *Voluit allegare do.Inno.in præalleg.c.examinata ĩ glo.sua super uersicu. accipit. circa medi. in uersi.sed respondeo.*

SVMMARIVM.

1 *Sententia data super nullitate processus, sit ĩterlocutoria, uel diffinitiua.*

2 *Sentẽtiæ diffinitiuæ proprium.*

3 *Instantia perimitur lapsu triennij.*

4 *Sententia super desertione appellationis, est interlocutoria.*

5 *Appellatum si fuerit ab interlocutoria, & iudex ad quem pronunciet bene uel malè appellatum, an talis sententia erit interlocutoria.*

QVAEST. CCXX.

Locum tenẽs senescali Valẽ.& diœcesis ĩ sede
1 Valẽtię, tꝑe* quo ibi residebat curia, pronũciauit ꝑ suã sñiam ꝓcessum Ant. Romei, & Claudii Lãterni fore nullum propter defectum litis contestationis. A qua sententia dictus Anto. Romei appellauit, uiua uoce. Modo quæritur, an ualeat talis, ap-

appellatio, cùm ab ea nō fuerit appellatum in scriptis. iuxta ca. cordi. de app. li. vi. Credo quòd non valeat talis ap-
2 pellatio, cum talis * snia sit interlocutoria, & non diffini
a tiua. Nam snia diffinitiua *a* propriè est, quæ diffinit & dormire facit negotium in petitione deductum, de quo principaliter inter partes agebatur, vt probat i l. post sniam. & ibi ita dicit Sal. C. de sen. & interlo. om. iud. cuiusmodi non est dicta snia, igitur &c.
3 * Præterea & secundò uidemus, ꝙ si per lapsum triennii sit perempta instantia, & iudex absoluat reum ab obser-
b uatione iudicii, *b* talis snia nō ē diffinitiua, sed interlocu
c toria, *c* ut dicit Bal. in l. ii. C. de epis. aud. rō quia semper primæua actio, de qua ageba
4 tur, remanet. * Præterea & tertiò, videmus ꝙ snia super desertione appellationis, est interlocutoria, & non diffinitiua, ut dicunt Bal. & Sal. in l. præses. C. quō & quando iud. quia nō imponit finis negotio principali, cum hac tñ distinctione, quam aliàs fecit do. Io. Bauilli utriusq; iuris doc. præsidēs curiæ parlamē. de qua distinctione tetigi supra q. 11. Quia aūt dicit ipse, loquimur in appel. quæ emittitur à snia interlocutoria, aut diffinitiua. si ab interlocutoria, dicit ipse do. Bauilli, ꝙ eo casu snia super desertione appellationis est interlocutoria: rō, quia ex tali desertione appellationis nō imponit finis negotio principali. & ꝙ ita debent intelligi dicta Bal. & Sal. ubi suprà. Si diffinitiua, tūc dicit ipse, talis snia super desertione appellationis, est diffinitiua, quia ita ponit finē ēt negotio principali. Ita dicit ipse, quæ distinctio placuit dnis meis tūc ibi existentib. per quā distinctionem in primo mēbro, probatur ēt, ꝙ appellatio, de qua in dicta cā agebat, sit inualida, cū snia à qua fuit emissa nō imposuerit finē negotio principali, videlicet super interdicto uti possidetis, de quo inter dictas partes in dicto processu agebat. Et sic propterea debuit appellari ĩ scriptis, tā quam ab interlocutoria, per d. c. cordi. de hoc ēt tetigi suprà q. 16. Et si qs diceret, ꝙ licet dicta snia, đ qua hic agitur, foret interlocutoria, ꝙ tñ ipsa habet uim diffinitiuæ sniæ. Quia si ita esset, adhuc đbuisset ĩ scriptis appellari, vt dicit Io. Mo. in c. cupientes. §. si uerò per xx. dies. de ele. lib. vi. in glo. magna. Et ita fuit

fuit in dictā cā conclusum, p dños meos parla. in camera consilii die xiiii. mensis Aug. M. ccccliх. Et inde tunc in proximis sententiis diffinitiuæ sñiarum, & declaratum dictā appellationē fuisse nullam & inualidā, qa ī scriptis nō fuerat appellatū, sñiam recepit prouidus vir Io. Rosseti secretarius Delphi. notarius dictæ causæ appellationis. Sed an sñia lata per iudicem appellationū super nullitate sñiæ iudicis primæ instantiæ sit interlocutoria, vide quæ scripsi suprà q. 16.*

4 Si fuerit appellatum ab interlocutoria, & iudex ad quē, pronunciet bene uel malè appellatū, an talis sñia iudicis ad quē, erit interlocutoria? Dic q sic secun. Hen. Bohic. in c. in literis. extrà de offi. dele. in i. distin. iō erat appellatū ī scriptis, iuxta c. cordi. de appel. lib. vi. de hoc ēt scripsi suprà q. 11. &c.

a Sententia diffinitiua.] *Ad quod sentētia diffinitiua dr ea, per quam partes à lite descēdūt. Item quæ diffinit cōtrouersiam, et imponit finem toti causæ in iudicium deductæ. Not. in cle. i. de seque. pos. et in l. i. ff. de re iudi. et per do. Car. in cle. sæpe. in §. et quia. in xv. no. de uerb. signi. Et istud uř uerū, in cā ordi. secus in summaria. quia licet diffiniat: ut in d cle. sæpe. tñ non est mera diffinitiua, ex quo trahit a natura interlocutoriæ hac scilicet quòd fertur lite non contest. nec seruatis aliis solennitatibus iudiciarii ordinis. Nec pōt dici mera, qa merū est abstractū ab oī cōposito. l. quā seruus. ff. de condi. et demon. ubi cm unū & idē ens, habet effectū unius subiecti et formā alterius, denominare illud debemus a subiecto formali, tanquā digniori et potētiori. l. an inutilis in prin. cum ibi no. ff. de accepti. Et hæc secūdum do. Alex. post do. Ang. in l. imperium. in iii. col. in uersi. ex quo infert. ff. de iurisdi om iud. Quorum quidem opi. uř uera, licet multi contra. Tunc quia forma dat esse rei. l. rei. §. de re iu. ff. loc. Tamen quia mutata forma mutatur substantia. l. non sunt libe. ff. de statu ho. Sed in iudicio summario mutatur forma processus, cuius appellatione uenit sententia. iuxta no. in c. quum ēt. extrà de sen. & re iud. ergo &c. Et per hoc patet resolutio per medium à fortiori ad qōnem per authorem propositā.*

b An obseruatione iudicii.] *Tu uide de hoc per istum consi 69. inci. pro declaratione nu i uer. ad primum. ibi facit ēt pro hoc.*

c Sed interlocutoria.] *Quia per eam partes à lite non recedunt,*

l. dicere

l.dicere. & ibi do. Bar.ff. de ar. gl.et doc.ĩ l.harũ.ff.ſi ſerui.uẽd.

SVMMARIVM.

1 *Præſcriptio ſi non opponatur, an Iudex poterit ſupplere & admittere.*
2 *Compenſatio an fiat ipſo iure.*
3 *Iudicium introductum die feriato ob neceſsitatem hominum, ualet.*
4 *Notorium requirit, quod pars proponat in iudicio.*
5 *Appellatio ad Papã, omiſso medio, an & quando ualeat.*
6 *Inſtrumenti groſsatio facta per notarium, de papyris alienis, non ualet.*
7 *Iudex an poſsit ſupplere et æſtimare, ſi ualor rei non probetur.*

QVAEST. CCXXI.

ITem dicta die xiiii. menſis Augu. fuit dubitatum in concluſione proceſſus Claudii Coſtani, & Antonii
1 Armueti.* Sed an p̃ſcriptio xxx. annorũ quam opponere poterat dictus Claudius aduerſus petitionẽ dicti Armueti, debeat obſtare dicto Claudio, cõſiderato ꝙ Claudius de ipſa præſcriptione nõ oppoſuit. Et dixi ꝙ non. primò, q̃a videmus ꝙ contra fideiuſſorẽ nõ dat̃ actio, niſi prius diſcuſſo principali, niſi renũciauerit iuri de prius cõueniendo principalẽ, q̃ fideiuſſorẽ, tñ fideiuſſor hoc nõ opponat, [illegible] tur ſn̄ia cõtra eũ, & ualeat, [illegible] dicit Bar.ĩ l. ꝓplatã.C. de [illegible] & inter. om.iu. Et idem [illegible] Bar.ubi ſ̃.in agẽte hypothecaria nõ diſcuſſo principali debitore, q̃a ſi hoc nõ oppon[illegible] cõdẽnat̃ poſſeſſor. & de h[illegible] ẽt tetigi ſ̃.q. 94. & ĩ.q. 4[illegible]
2 * Ad idẽ uidemus, ꝙ cõpẽſatio fit ipſo iure. ſed hoc ue[illegible] ſi petat̃, al's nõ, ut tenet g[illegible] l.ſi cõſtat.C.de cõpẽ. Itẽ u[illegible]mus, ꝙ cõtra legatariũ ue[illegible] natariũ hæreditatis p̄nt ag[illegible] creditores actiõe ꝑſonali. [illegible] hoc uerũ, ſi donatarius ue[illegible] gatarius patiat̃, ſecus ſi dic[illegible] ſe nõ teneri, vt plenè dixi ĩ.q.
3 460.* Præterea, uidelicet iudiciũ tp̄e feriato ob neceſsitatẽ hoĩum introductũ, ſed hoc u[illegible] rũ, ſi pars hoc non opponat.
4 l. ſed ſi p̃tor.ff. de feriis.* Itẽ uidemus, ꝙ licet notoriũ non
a indigeat ꝓbõne, *a* tñ requirit ꝙ ꝓponat̃ ꝑ partẽ in iudicio, & dicit gl. notab.in cle.appellãti. de ap. Itẽ ẽt uidemus, ꝙ proceſſus q̃ fit ꝑ filiũ contra patrẽ, ſine uenia, ẽ nullus. Sed hoc uerũ, ſi pr̃ cõparendo in iudicio hic opponat, ut dicit Bar.in l. quamuis. in fi.ff. de in ius uoc. Itẽ uidemus, quòd libellus ineptus procedit, [illegible]

pars

pars rea de ineptitudine non opponat, ut dicit gl. ĩ l. fi. C. đ anna. excep. & in l. si mater. ff. de excep. rei iud. & in c. ii. ex trà de libel. obl. & ponit Inn. notab. in c. cũ dilectus. de ordine cogni. Et ualet processus, ut dicit gl. in d. l. fin. C. de ann. exce. & tenet Io. Fab. ĩ §. curare. insti. de act. sed an à tali grauamine, in quo admittatur talis libellus ineptus, possit de iure ciuili appellari, uide q̃ dixi ȷ̃. q. 426. uer. 64. quęro. *b* *
b
5 Item ét uidemus, quòd licet sit appellandũ ad immediatũ superiorẽ, si tamẽ appelleť ad Papã omisso medio, & pars appellata corã Papa citeť in cã appel. processura, & cõpareat, & non opponat, nec petat se ad cãm remitti corã mediato iudice, ualet processus corã Papa formatus, vt tenet Arch. post Inn. & Ho. ĩ c. fi. alle. & de offi. dele. lib. vi. in fi. Itẽ uidemus, ꝙ uictus victori debet in expẽsis cõdemnari, ut in l. properãdũ. §. sin autem. C. de iu. Sed hoc uerũ, si à parte fuerit petitũ, aliter
c nõ, *c* arg. in l. iiii. §. hoc autẽ iudiciũ. ff. de dam. infec. & ita tenet Bar. in d. §. sinaũt. & in l. i. §. ii. ff. de magistra. cõue. cũ quo Bar. pertrãsit, de Aretio in l. iii. §. hoc aũt. ff. de dã. infec. Sed cõtrarium tenet gl. in l. fi. C. qñ prouocatio non ẽ necessaria. qua gl. approbat de Imol. ĩ l. Paulus. la i. ff. de re iu. & dicit ipse de Imo. hoc esse de iure uerius. Et idẽ ĩ fructibus, qa iudex nõ põt cõdẽnare in fructib. nisi à parte petanť. l. ex diuerso. in prin. ff. de rei uen. uide tñ quæ super hoc scripsi ȷ̃. q. 405. Itẽ uidemus, ꝙ si aliqs nõ possit esse procurator, ut puta clericus ĩ foro tẽporali, si nõ opponať, hæc exceptio ualet, & tenet processus, ꝑ gl. ĩ l. reũ criminis. C. de procu.
6 Itẽ* uidemus ꝙ nõ ualet grossatio instrĩ facta ꝑ notariũ de papyris alienis, nisi habeat cõmissionẽ à iudice. Sed de stylo dictæ curiæ parla. est uerũ, si pars hoc opponat, alś adhibeť fides, ut scripsi ȷ̃. q. 404. Sed qd si ista q̃ debẽt opponi ĩ processu, nõ opponanť ĩ processu, sed iuris
d alleg. an sufficiat? uide Bar. *d* ĩ l. eũ qui. in §. q ita. ĩ uer. moueo tibi unũ dubiũ. ff. de uer. ob. & iõ dictus Claudius Costani fuit cõdẽnatus ꝑ dictam curiam parla. ad soluẽdũ debitũ dicto Antonio Armueti, quia nõ opposuit exceptionẽ p̃scriptionis in processu, quæ sibi cõpetebat, & recepit sententiam Ant. de Mole. notarius ipsius causæ. Et hoc recurre circa hanc quæstionẽ. quia

quia alibi nõ reperies ita ple
nè hanc materiã tractatã. De
materia, si iudex possit sup-
e plere, e si pars non petat, te-
tigi in apparatu meo, quē cõ-
pilaui super statuto Delphi.
sub rubrica, de literis cõpul-
soriis & præcisis cõcedendis.
in q.vii. & Ang. de Are. ple-
nè in l. iiii. §. hoc autē iudi-
7 cium. ff. de dam. infec. * Si va
lor rei nõ probetur, an iudex
poterit ex officio supplere &
æstimare, ēt parte non peten-
te, sunt opiniones uariæ: tñ
Ang. de Are. tenet cum Bar.
ꝙ sic, in l. iiii. §. hoc aũt iudi
cium. ff. de dam. infe. ibi ĩ ver.
quintus casus &c. Et ibi ēt in
d. §. hoc aũt, vide si iudex pos
sit ex officio suo repellere te-
stem inhabilē. imò dicit, ꝙ
sic. de Aretio tñ ibi distin-
guit &c.

a Probatione.] *Adde Io. And. in c. accedens. super gl. ulti. ibi, non expressit. extra vt lite non contest. & glo. in cle. appellanti. de appellatio. & do. Card. in cle. i. xxii. q. in fi. de foro cõpet. Istud forte est uerũ, qñ notoriũ constat iudici vt iudici: tunc iudex põt supplere de facto. vt colligitur ex scriptis do. Bal. in l. i. C. ut quæ desunt aduo. ff. iudex suppleat. in ii. colũ. in iiii. oppo. quia notorium esse debet probari. gl. in c. ad nostram. de emptio. & uend. & Spe. iiii. par te. ti. de noto. cri. §. i. uer. qua liter sciet iudex. Sed probatio notorio. factum notorium pro necesse non est. l. si uerò. §. i. gl. ff. qui satisd. cog. & idem notorium esse crimen sufficit pro ri, licet crimen non probetur. Bal. in marga. in uer. notorium tertio singulari.*

b Lxiiii. quæro.] *Vbi tenet posit appellari ab interlocutoria, in qua iudex admisit libellum ineptum.*

c Aliter non.] *Vide in decis. Tholosa. q. 111.*

d Vide Bar.] *Dicit enim do. Bar. in loco hic alleg. quòd qñ exceptio inest ipsi obligationi, ut in pactis incontinēti appositis, & in pactis, quæ tacite intelliguntur, tunc sufficit hoc allegari in obligationibus, sed quando exceptio non inest obligationi, sed uenit extrinsecus, ut est exceptio pacti, posteà facti, & omnis exceptio, quæ partium conuentione non uenit, ut exceptio metus, erroris, & hmõi, tunc est necesse quòd opponatur.*

e Supplere.] *Vide do. Odofr. Cyn. Bar. & Bald. in l. i. C. ut quæ desunt aduo. par. & ibi plenè per eos dißeritur de hmõi materia.*

SVMMARIVM.

1 *Donatio facta absenti, notario pro eo stipulante, an ualeat.*

Donatio

2 *Donatio facta absenti inter uiuos, non ualet, nisi interuenien te nuncio uel epistola.*

3 *Donatio confirmata morte, quo iure petatur.*

QVAEST. CCXXII.

IN donatione cã mortis requirit pñtia donatarii. l. inter mortuos. ff. de do. cã mor. no. ar. in l. i. ff. eod. & per
1 Io. Fa. inst. de do. §. i. Sed * qd
si fiat absenti, notario pro eo
stipulante, an ualeat dicta donatio, ut ex ea oriatur actio & obligatio? Bar. vr̃ uelle, ꝙ sic, in l. tam is. in §. filiusfa. ĩ uer. quæro an ista donatio cã mortis &c. ff. de do. cã mor. & credo quòd bene, qa licet donatio cã mortis sapiat naturam ultimæ uoluntatis, in plus tñ sapit naturã contractus, iuxta ea quæ leguntur & notantur in l. ii. circa princip. ff. de dote prele. iõ ualidatur stipulatione notarii. per l. non tm̃. de adop. & l. iii. ff. rẽ pupil. sal. fore. & in §. cũ aũt. inst. de ado. & faciunt quæ dicunt Canonistæ, in c. quãquam. de usu. lib. vi. Præthereà, licet iuramẽ tum adiectum in donatione uel contractu inter absentes factos absque ministerio epistolæ uel nuncii, non firmet ĩ se contractum, tñ quo ad obseruantiã, ualet, ut tenet Hẽr. de Bouenco. in auth. sacramẽta pube. in sua repe. in materia causæ fi. in prin. ibi, secũdò, ẽt infero ex pmissis &c. Et ita fuit conclusum die xix. mẽsis Augu. M.ccclix. in difinitione processus Ioãnæ uxoris Arnulphi Rolandi agẽ tis ex una parte & Ia. Marronis, & cõsortium suorũ ex altera in manibus Ioan. Albi.
2 * Donatio, quæ fit absenti in-
a ter uiuos, non ualet, *a* nisi interueniat nuncius uel episto-
b la. *b* l. nec ambigi. C. de do. Et si quis non ut nũcius, sed motu suo proprio notificet donatario, adhuc non sufficit. ita no. gl. in l. consensu. ff. de ac. & ob. & ĩ d. l. nec ambigi. & ĩ l. i. C. de contrah. emp. & uen. in fi. & hæc est cõis doc. sentẽtia. Sed quid si hoc casu interueniat iuramẽtum? uide Hẽ. de Bouenco in dicta sua repetitione. De stipulatione notarii in hac materia, uide quæ dixi plenè ĩ. q. 306. & q. 307. & s̃. q. 49. De * donatione, q̃
3 confirmatur morte, quo iure petatur, an ut legatum, uel ut fideicommissum, uel quo iure? uide plenè Bar. in l. ex uerbis. de do. inter uirũ & uxo.

2 Non ualet.] *Hoc intellige, nisi donatio facta absenti uallata sit traditione, ut sentit gl. i. in præal. l. nec ambigi. & ita intelligitur*

gitur dictũ do. Azo. in sum. C. de do. ĩ uer. cui possit donari. et hoc expreße uoluit do. Bal. quẽ omnino uideas. et do. Cy. in l. illud C. de sacrosanctis ecclesi.

b Nũci⁹ uł epistola.] *Istud uerũ est, ẽt si donatarius audito, ꝙ sibi absenti quid donatũ sit, dicat hoc mihi placet, ut p d. Bar. in l. absenti. in prin. ff. de do. Ex quo elicit, quòd si hoc dictũ fuisset ĩ præsentia, diceretur pfecta donatio. Quod mihi notandum uisum fuit propter ea, quæ habentur per doct. in l. si quis argentũ §. fi. C. de dona.*

SVMMARIVM.

1 *Donatio facta patri per filiũ ipso patre authorizãte, an ualeat.*

2 *Donatio cã mortis facta per filiumfamiliàs, alteri quã patri, quatuor requiruntur.*

3 *Donatio cã mortis ut cõfirmetur, an mors patris et filii requiratur.*

4 *Donatio cã mortis per filiũ, de authoritate pr̃is facta, an possit reuocari sine cõsensu patris.*

5 *Licẽtia patris an reqratur specialis, uel sufficiat generalis ĩ donatione per filium.*

QVAEST. CCXXIII.

Item in cã supra mentionata, fuit ẽt dubitatũ, an
1 ualeat * donatio cã mortis facta per filium patri, ipso authorizãte. & fuit determinatũ ꝙ nõ, quia nemo in facto proprio pôt sibi authorizare. l. i. §. pupillus. & l. quod diximus & l. si seruus cõis. ff. de autho. tuto. & §. fi. insti. e dẽ, & l. i. §. fuit quæsitũ. ff. Trebel. & facit cle. si una. reb. ec. nõ alie. & l. qm̃. C. d excusa. tutor. Et hãc opinionẽ tenuerũt gl. Dy. & Bar. l. i. ff. de auth. tu. & Cyn. in seruũ. C. qui test. fac. pos. q
a opinionẽ ẽt credo uerã, a nemo pôt sibiipsi donare. §. itaq;. instit. de donatio. in l. ius dandi. ff. de tuto. &
2 ra. da. ab his. * Et circa h materiã sciendũ est, ꝙ ad h ut donatio cã mortis fact filiũfamiliàs alteri, quàm p tri, ualeat, reqrũtur. Prim quòd patre permittẽte fa l. tam is. §. filiusfamiliàs. ff. d do. cã mortis. Secundò, ꝙ p ter eisdẽ nominatim & exp sè cõcedat licentiã, ꝙ don cã mortis. in l. eũ non solũ. § filius aũt. C. de bo. quæ liber. Idẽ tenet gl. in l. qui in potestate. ff. de test. & est in l. filius familiàs §. patri. ff. de do. & i bi casus secũdũ Bar. Tertiò, ꝙ permissio seu consensus patris præcedat, ut d. l. filius. § patri. Quartò, quòd is cui d natur sit præsens, aut nota pro eo stipulet, ut dixi s. qu præ-

præcedenti. licet secus sit in homine sui iuris existēte, qm̄ tunc nòn obstante absentia peteretur, ut fideicōmissum. l.fideicommissa.in prin.ff.de leg.iii. quia nō refert cū quo quis loquatur. l. cum pater. §.donatio.ff.de legatis ii. Ita & ponit Bar.in d.l.tam is. in §.i.& facit quod no.per eum in l. hæredi. ff.de lega. ii. & per docto. in l. i. C. de donat.cā mortis. Quod tn̄ sic in filiofamiliàs fieri nonpōt, cū testari nō possit, neq; fideicōmissum relinquere. & sic à psona absente, cui donatur, nō pōt, ut fideicommissum peti. l.qui in potestate.ff. de testa. & no.per gl.in d.l.tam his.§. primo. Sed potest hic quæri,
3 an* mors utriusq; , patris & filii, in donatione cā mortis confirmanda, requiritur. Dic ꝙ sufficit mors filii. ita tenet glo.in l. nec fratris.C. de do.
4 cā mortis.& dic ut ibi. * Sed an donatio cā mortis per filiū, đ authoritate patris facta possit reuocāri sine consensu patris? uř ꝙ nō, quia nihil tā naturale, &c.l. nihil.ff.de regu.iu.aliqui tamē tenent cōtrariū, per l.donatio.ff.de do. inter uir.& uxor. De hoc scripsi in notabi. meis in §.an donatio &c. fol. cli. uerso &c.
5 *Sed an specialis licentia patris reqrať uel sufficiat gñalis licentia patris? glo. ĩ dicta l.qui in potestate.ff. de testa. uidetur uelle quòd requiratur specialis licētia, & quòd non sufficiat generalis.

a Etiam credo uerã.] *Istã opi. dicit eße magis cõmunẽ et ueriorẽ d.Phi.Deci.in cõsi.cclxxix.in ci.placet mibi.col.ij.ĩ ij.parte cõsiliorũ. Plures tñ docto. tenent cõtrariũ, ꝙ talis donatio ualeat: et præcipuè Ang.ĩ l.i.§. fuit q̃situ.hic alleg.quẽ Alex. ibi seqt̃ post alios, quos ibi refert. & idẽ late cõsuluit Alex.in cõsi.cvi.in cip.quo ad præsens quæsitũ.li.i. ubi pro ista opi.alleg.Oldr.cõsuluisse in cõsi.xxvi.inci.pater cõsẽsit filiæ donatæ.et dicit Pau. de Ca.in l.seniũ.col.ii. uer.sed an pater.C qui test.fa.posse pluries consuluisse, & pluries tenuiße, quòd ualeat talis donatio.*

SVMMARIVM.

1 *Dispensari an possit super iuramento, de quo in c. quãuis. uide & nu. 2.*

3 *Hæres iurantis an debeat petere dispensationem iuramenti.*

QVAEST.CCXXIIII.

1 ITē fuit dubitatũ in d.processu, an super * iurõ, de quo in d.c. quamuis pactũ possit & debeat dispen-

 sari

ſari Archi. Inn. Dominicus
de ſancto Geminiano. tenent
quòd non, in d.c.quamuis. ꝑ
uerbum ibi in tex. oĩno &c.
Sed alii,ut Vinc.& Gof.tenẽt
contrariũ,in c. cũ contingat.
extrà de iureiur.ut refert Ar-
chi. in d.c. quamuis. quos ſe-
quitur Hen.de Bouenco ĩ ſua
repetitione.auth. ſacramẽ.C.
ſi aduerſus uendi.in cã ſimili
2 ibi. Quinto * dr̃, & alle. Pet.
Iac.ita etiã tenere, uidelicet
quòd ſuper dicto iuramento
põt diſpenſari. & hanc partẽ
credo ueriorẽ. nam uidemus
quòd licet iuramentũ ſuꝑ cõ
tractu uſurario p̃ſtitũ,operet̃
quòd iurãs teneat̃ ſoluere. ut
in c.debitores. de iureiurãdo,
tñ ſuꝑ tali iuramẽto parte pe
tente diſpenſat̃.in c. per tuas.
de uſu. Et ad idẽ ẽt in filiofa
miliàs, ꝗ renunciauit Mace-
doniano, ſuꝑ quo diſpenſat̃.
Idẽ ẽt in contrahente cũ of-
ficiario contra legis prohibi-
tionem, de qua in l.non licet.
ff.de contrah.emp. & uendi.
Cui ẽt ſuper iuramento diſpẽ
ſatur. ut Bar. in l. ſi quis pro
eo.in princ.ff.de fideiuſſo.ibi,
quartò dixi &c.ſimiliter ẽt de
eo,qui renũciauit ceſsioni bo
norum cum iuramento, cum
quo ẽt ſuper iuramẽto diſpẽ
ſatur, ut dicit Hen.de Bouen
co in d.ſua repeti. in materia
cauſæ finalis,circa mediũ.ibi
ſecundò infertur,quòd in re-
nunciatione ceſsionis bono-
rũ &c. Similiter ẽt in dona-
tione inter uirũ & uxorem
quæ firmatur in iuřo, quo-
obſeruationẽ iuramenti,
Bar.ĩn d.l.ſi quis pro eo. &
l.Seius Augerius.ff.ad leg.
Tñ ſuper tali iuramento u-
re poſtulante diſpenſatur,
conſtet talẽ donationẽ fu-
factã uiro inſtigante, & p-
mouente,ut dicit Hen.de
uen.ĩ d.ſua repe.in fi. In q-
tò dicitur &c. Idẽ in alien-
tione fundi dotalis, ĩ qua
ẽt diſpenſari ſuper iuram-
aliquibus concurrentibus,
delicet doli præſumpti, co-
cturis. ut dicit ipſe de Bou-
co.i.§. ſuꝑ eſt uidere de cã
&c. uer.ſecundò dr̃ &c.Et
uer.v.dr̃ &c.Ibi, puto tñ
cit ipſe de Bouen.) odio d-
tarii donationẽ ſibi fieri i-
gãtis & promouentis. ſi ue-
uel ex probabilib. cõiectu-
dicta promotio uel inſtiga-
probaretur,quòd deberet ſu-
iuramẽto diſpenſari, ut idem
cit idem de Bouen.no.ẽt Pe.
Iac. in tit.de condictio.ex le-
ge. uer. quando. ideò fuit c-
cluſum in dicto proceſſu p-
ſe diſpenſari ſuper iuramen-
to, de quo in d.c. quamuis.
3 Sed circa hanc * materia-
quæ

quæro an hæres iurantis debeat petere dispensationem iuramenti. Dic quòd non, quia dispensatio petitur & fit ꝓpter periculum animæ. sed in hæredem iurantis nõ trãsit iuramentũ quo ad periculũ animæ. ut no. Inn. & Host. in c. ueritatis. extrà de iureiurã. Igitur potest agere hæres iurantis absq; dispensatione iuramenti per defunctum præstiti: licet enim cano. contingat. de iureiuran. nõ dicat contractum, sed confirmandi tantũmodo dicat iuramentũ esse seruandum. tamẽ ipse de Bouẽ. ĩ d. sua repeti. tenet, ꝙ contractus iuramẽto firmatur, *a* etiam iure canonico, & quo ex tali cõtractu iuramẽto oritur actio cõtra iurãtẽ, & eius hæredẽ. ar. in l. nã posteà. §. fi. & l. ait prætor. §. fi. cum l. seq. ff. de iureiuran.

a Iuramento firmatur.] *Adde q̃ habetur & scribuntur s. q. 166. & in apostil. seu additionibus*

SVMMARIVM.

1 *Dispensari an possit super iuramento in contumaciam partis citatæ. & nu. 2.*

QVAES. CCXXV.

Viso ergo si potuerit dispẽsari super dicto iuramento, uidẽdum est si ualuerit dispẽsatio dicti iuramenti in dicto processu producta.* & uidetur prima 1
facie ꝙ sic, cũ in dicta dispẽsatione iuramẽti fuerit Ant. Saluatoris pater dictæ Ioannetæ, cuius intererat, debitè uocatus & in citatiõe ꝑsonaliter apprehesus: qui licet nõ cõparuerit, potuit nihilominus in eius contumaciã super dicto iuramẽto dispensari. & ualuisse uidetur, vt dicere videtur Io. And. in addi. Spe. in tit. de iureiu. in iii. col. ibi summariè &c. Fuit tamẽ conclusum & determinatum in decis. d. processus, d. dispensationem non ualuisse. Primò
2 * ex eo, ꝙ in prima die ita fuit lata sñia super dicta dispensatione, & sic præcipitãter ex eo obruto, q̃ reddũt sñiam nullam, ut no. Inn. in c. ii. extrà đ in integ. resti. & facit l. ii. C. đ sentẽ. ex bre. recit. ibi, nõ subditas, sed liberatas &c. Secundò, ex eo, quia talis dispẽsatio
a iuri debuit fieri cũ causa *a* & cũ cãæ cognitione *b*. ut uoluit gl. in c. nõ ẽ. extrà de uoto & voti redẽpti. quę in ipsa dispẽsatione nõ interuenerũt, igit̃ &c. Et si dicat̃, quòd nõ poterat de cã cognosci: qa dictus pater citatus coram dño archiepiscopo Viennæ commissario apostolico comparere

 noluit.

noluit. Ad hoc fuit tũc in huiusmodi decisione ꝑ aliquos ex dominis parla. responsum quòd dicta filia coram dicto domino commissario debuerat proposuisse causam læsionis, & petere citari iteratò dictum eius patrem, uisurũ probationes fieri sup læsione talis quittãtiæ, & suas probationes facere in cõtumaciã dicti eius patris. & inde cõstito ipsi dño cõmissario de læsiõe poterat ipse dñs commissarius ad suã sñiam procedere, citato iteratò dicto patre, & tũc in contumaciã super iurõ dispẽsare. Et istud est, quod uoluit Ioan. An. ubi s̃. ita fuit tũc determinatũ per dominos meos nemine discrepãte. Et de materia dispẽsationis iuramẽti, vide quæ dixi s̃. q. cxl. Tamen aduocati hæredum dicti Antonii Saluatoris ex alio capite dicebant dictã dispensationẽ iuramẽti esse nullã: quia fuerat facta non præcedẽte perẽptorio edicto, iuxta l. ad perẽptorium. cum l. seq. ff. de iudi. Sed male dicebant, quia cum ipse Ant. Saluatoris fuerit in citatione personaliter apprehẽsus, illa citatio personalis, habet vim perẽptorii, ut dicit
c Inn. in c. ad petitionẽ. *c* extrà de accu. De mã dispensationis iurĩ, plenè tractat Hen. de Bouen. in sua repeti. auth. sacramẽta. & tetigi plene in notab. meis fo. ii. verso.

a Dispensatio iurĩ debuit fieri cum causa.] *Vide quod dixi Spe. de l. ii. §. nũc ostẽdendũ. ver. xxiiii. ibi, prius tñ etc. et ibi, dispẽsat etiã episcopus ex cã &c.*

b Et cum causæ cognitione.] *de suprà q. cxl.*

c Inn. in c. ad petitionẽ.] *In sua in uer. remouerit. et regi in ver. si aũt inueniatur. ibi, nihil respõdet, sed tamen personaliter citatus non uadat.*

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum an conualidet & confirmet in se cõtractum, pactum inter patrem et filiam.*
2 *Cõditio tacita si res in eo. statu manserit, inest omni cõtractui.*
3 *Vsura inficit contractum.*

QVAEST. CCXXVI.

ITem fuit ẽt in diffinitio
1 dicti processus * quæsitum an iuramentum conualidet & confirmet in se contractum siue pactum inter patrem & filiam. De quo in c. quãuis pactũ. de pac. li. vi. & in l. pactum dotali. C. de col. la. adeò ꝙ licet super iuramẽto quo ad effectum agẽdi, fuerit dispensatum, remanet pa
a ctũ ualidũ. *a* Et videtur ꝙ tale pactũ nõ fuerit iuramẽto cõualidatum

ualidatũ, ne ius ciuile corrigatur, quia aliter scilicet ius canonicum immitteret falcẽ in messem alienam. Cum enim ius ciuile improbet dictũ pactum, in d.l. pactum. C. de collat. intelligit̃ et si fuerit iuratum, iuxta l. non dubium. C. de legi: & ista sunt uerba formalia do. Rapha. Cu. qui hãc opi. tenet expresse in l. si qs pro eo. in prin. ibi, tertius arti. ff. de fideiuss. q̃ opi. d. Rapha. fortifico vltra eũ. Primò quia iurm. ius commune nõ tollit l. si ex falsis. C. de trãsac. & in l. fi. C. de nõ nu. pe.* Secũdò, quia in omni iuraměto inest tacita cõditio, si res in eodem statu permãserit. ar. in l. cũ qs ff. de solu. & no. p Io. An. in c. debitores *b* circa fi. extrà de iureiu. Sed sublato iuraměto per dispẽsationẽ res nõ est in eodem statu, igit̃ &c. Sed d. Bar. in d.l. si qs pro eo. ĩ prin. ibi, quartò põt dici. tenet contrariũ, ꝙ imò tale pactũ cum sit introductũ in fauorẽ filiarũ, confirmat̃ in se iuramento, quẽ sequunt̃ d. Io. de Imo. & Dñicus de sancto Gemi. in d.c. quãuis. & Io. An. & doct. oẽs cõiter utriusq; iuris. qa relaxatio iuramenti, quæ fit quo ad effectũ agẽdi, est modici præiudicii, qa nõ nocet in aliquo parti in negotio principali, nec vinculo obligatiõis cõtractæ per tale iuramentũ, secundũ Alb. de Rosa. post Old. C. de usuris. sup rubrica in q. fi. & Pe. de Anc. in d.c. debitorũ. & Io. An. ĩ ad di. Spe. eo. tit. sup rubrica. Et iõ in dicto pcessu fuit conclusum, ꝙ post relationem iuramenti necessariũ est agere ad rescisionẽ cõtractus ex enormi læsione, vel alia iusta cã. Aliter non debet contractus validatus rescindi, &c. Et in hac opi. fuerunt d. Io. Bauilli, & Io. de sancto Germano aduocatus. sed ego super hoc dubitaui, quia cum iuramentũ per dispẽsationem sit sublatũ, c remanet contractus nullus, *c* per d.l. pactũ quòd dotali. iõ nõ vr̃ necesse agere ad rescissionem contractus, cũ remaneat nullus. De dispensatione iuramenti super contractu usurario uel alio modo præstito, tangit d. An. Siculus dictus Barbatias, in l. acutissimi. C. de fideicommiss. in sua reper. 3 & ibi inter* cætera ipse dicit, quòd si quis iuret soluere usuram, quòd illud uerbum usura, inficit cõtractũ, & non est necessaria dispensatio. De dispẽsatione iur̃i, tãgit ẽt Hẽ. de Bo. in auth. sacra; pub. C. si aduer. uend. in sua rep.

a Remaneat pactũ validũ.] *Vide*

d.Pan.in c. cum contingat.in viii.col.in uer.sed ultra prædicta extrà de iureiu.

b No.per Io.An.ĩ c.debitores.] *Adde pulcram gl.&ibi concordantes in c. quemadmodum.in uers. conditio.extrà de iureiurã.*

c Remanet cõtractus nullus.] *Hoc uidetur uerũ, secundũ distinctionẽ quã facit d.Pa.ubi s. ĩ præalle.uer.sed ultra prædicta ibi, unde potest sic distigui &c. ueruntamen in casu isto id locum demum uendicare uidetur, si renunciatio facta sit patri per filiã ob meritum uel reuerẽtiã, quia tunc nõn ualet obtẽta absolutione a iuramento.d.Bal.in l.pactum.in uer.uenio ad q.C. de colla.*

SVMMARIVM

1 *Filia quæ renũciauit bonis paternis, an debeat certiorari de beneficio. l.pactum dotali. C. de coll.ut cum iuramento ualeat ea renũciatio & qttãtia.*

2 *Iustitia una est ex comitibus iuramenti.*

QVAES. CCXXVII.

1 PLus dixi in decis.dicti ꝓcessus*, ꝙ si ꝓmissa cessarẽt, ꝙ dicta Ioanneta, q̃ mediãte dote quittauit patri bona paterna, cõtra dispositionẽ d.l.pactũ dotal.C.đ colla. & nõ fuit certiorata per notariũ nec per aliũ tp̃e dictæ qttãtiæ de bñficio dictæ legis, ꝙ nõ ualuit dicta quittãtia. q[uia] non potuit renũtiare iuri, q[uo]d ignorabat.ut tenet gl. ĩ auth. qũo oporteat epi. & cler. a[d] ordines produ.§.igitur. in g[l]. super verbo, interroga. col. & facit l.fi. ff. ad Vellei. & l[.] mater.ff.de inoff.test.maxim[e] quia mulier ignorat iura. Ne[c] iur̃m hoc casu ignorantes l[i]gat, cũ nõ trahatur ad inc[o]gnita.l.fi.C.de nõ nu. pec. & l.fi.ff.qui satisda.cogan.& i[ta] dicere uoluit gl. sup. verbo [...] mẽte.ĩ c.ad nr̃am.lo iii. extr[à] de iureiu.aliter, si diceret iu[ra]mentũ extendi ad incogita[ta] esset uinculũ iniquitatis, q[uod] non est dicendũ, ut c.quãto, circa mediũ.extrà de iureiu. nec i[n]
2 eo esset* iustitia, quæ est vn[a] ex comitib.iur̃i.xxii.q.ii.c.a[d] animaduertẽdũ.quia iuramẽtũ ueritatẽ, iustitiã & iudici[um] cõtinere debet a.xii.q.4.c.in[nocens] nocens.§.quod aũt. & posui[t] gl.nr̃a in auth.quod eis.C.de nuptiis. Prætereà, iuramẽ.ci[uilẽ] uilẽ & æquã interpretationẽ recipit, ne quis immoderate lædat̃. l.si libertus.§.libertus. ff.đ operis libertorũ.c.veniẽs. & c. quanto.extrà de iureiu. & no. Bar.in l.societate.§.ar[bitrorũ] bitrorũ.ff.pro socio. Et fui aliquo tẽpore durante uisitatione

tione dicti processus in hac opi. Sed posteà vidi Dominicũ de sancto Gemi. qui tenet cõtrarium post Arch. in d.c. quamuis pactum. quòd non requiratur quòd filia certiore
1 tur in casu d.c.per tex.q ibi ĩ distinctè ẽ intelligẽd⁹, si filia certiorata uel nõ.ita ibi tenẽt ipsi. & facit rõ ultra ꝑ eos ad hoc, ꝙ qs præiudicet sibi per iuřm,nõ requirit ꝙ sciat, qa sufficit iurari super facto.l. si duo.§.idẽ Iulia.de iureiur.& si duo §.si qs iurauerit.eo.ti. ut consuluit Bar.ut refert ipse in l,ii.C.de rescin. uen. de hoc ẽt scripsi in no.meis.in §. iii.l.sciẽdum &c.fol. lxvi.&c. verso. & ita ꝯm eorũ opi. fuit conclusum in diffinitione di. processus Ioannetæ vxoris Arnulphi Rolãdi diffiniti in manib.Ioãnis albi secretarii Delphi.in curia parlamẽti de mẽse Decembris,M. cccclxi.

a Continere debet.] *Scilicet ut omnino sit licitum. ut per domi. Pan. in præall. c. cum contingat. in vi. col.in ver.ix. quilibet potest dari.*

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio filiæ circa bona paterna & materna, extendatur ne ad ea quæ pater perdidit cõuolando ad secunda uota.*

2 *Filii & filiæ qui renunciauerũt bonis paternis, an possint ad ea regressum habere disting.*

QVAEST.CCXXVIII.

EX dicto processu fuit alia orta quæstio, videlicet an dicta* Ioanna, q̃ quittauit bona paterna, cũ iuramento, possit petere id qđ dictus Antonius Saluatoris eius pater perdidit, post ea cõuolando ad secunda vota, iure disponente. ut in l. fœminæ.§ illud.C. de secundis nuptiis, quod ius locũ habet nõ solũ in muliere, imò ẽt in viro, vt ibidẽ tenet gl.quã sequitur Saly.& cõiter doc. Et credo quòd sic, pro eo quod talis quittantia seu renunciatio non extendiť ad id quod pater perdidit sua culpa. ita dixit Bartolus in authen.hoc amplius, in quæstione penul
a ti.*a* ibidem formata hæredibus qui hæreditatem diuiserunt. C.de fideicommissis.ita etiam determinat in l. qui Romæ.§.duo fratres.in fi. primæ oppositionis.ff. de verbo. oblig.& allegat l.qui cum tutoribus. ff. de transactio. Attento etiam, quòd filia de hoc non cogitauit ideò ad hoc non porrigitur quittantia.l. mater. ff. de inoffici. testa. nec etiam iuramentum.l. fi.ff.qui satisdare coganť. & l. fina.

fina. C. de non numerata pecunia. cum simi. Et ita fuit cōclusum in decisione dicti processus in præcedenti quæstione mentionati.
2 * Quæro iuxta præmissa, filia quittauit cum iuramento, & sic est exclusa à successione patris, an filii ex ea possint regressum habere. dic secundum Bar. in l. qui superstitis. ff. de acqui. hære. aut liberi ueniunt ex persona sua propria, & tunc possunt: Aut uolunt uenire ut hæredes matris, & tunc non possunt, ut ibi plenius per Bart. & uide Pet. Hely. in l. si unquam. C. de reuocā. donatio. in sua repeti. Item quæro, an filia quæ quittauit, cōputetur in numero liberorū, ut faciat partē in legitima, licet non admittatur ad partē dixi ĩ. q. 295. An filia quæ qttauit cum iuramento, debeat in aliquo institui per patrem in testamento, ut testamentū ualeat, dixi plenè in d. q. 295.

a Quæstione penul.] *Voluit alleg. quæstionem ultimam. Ipse autem dominus Barto. loquitur in aliis terminis, tamen optimè potest induci pro decisiōe huius quæstionis. ad quod etiam facere uidetur dominus Fely. Profectò nec multum facit dicta quæstio Cy. in hoc casu. si hæres non uult obedire præcepto testatoris infra annum, debet priuari hæreditate; quæ peruenit ad alios nominatos, in illa auth. hoc amplius. quòd si alii nolint accipere hæreditatē, an remaneat apud hæredē inobediētē. & respondet, quòd sic. et non multū facit illa quæstio ad qōnem nostram sufficiant tibi rationes & iura quæ adducit præsens author.*

SVMMARIVM.

1 *Clausula generalis, uel ex ali[a] cā de præsenti, vel de futur[o]*

1 *Quomodocunq; & qualitercu[n]que, usus.*

QVAES. CCXXIX.

Sed quid si in dicta quitt[an]tia suprà mētionata fuisset adiecta sequens clausula, videlicet, quæ sibi cōpe-
1 tere * possent iure legitimæ ex testamēto, aut ab intestato vel alia quacunque causa. An dicta filia petere posset id quod dictus Ant. Saluatoris eius pr[æ] cōuolādo ad secūda vota, perdidit obstāte dicta clausula, vł ex alia quacūque cā, &c. & posset dici, ꝙ nō, pro eo, quia de ipso bñficio censet cogitasse, saltem generaliter. & hoc sufficit. l. duos. §. colonus & l. si duo. §. idem Iulianus. ff. de iureiur. Et facit bene ad hoc qđ ponit Bar. in l. rē maioris ptii. C. de rescin. uen. in qua.

quæ

quæ incipit, quæro quid si minor iurauit, &c. Fuit tñ in diffinitione processus determinatum cõtrariũ, ꝙ imò dicta Ioanna potuit uti beneficio dictæ.l.fœminæ.in §. illud.& petere portionem quã dictus eius pater perdiderat cõuolãdo ad secunda vota. ratio, qa illa generalis clausula, ex alia quacunque causa, &c. intelligi debet ex causa de pñti, & nõ ex cã de futuro. ut no. Barto. in l. qui Romę §. duo fratres. ff. de verb. obligat. De* dictione, quomodocũq;, & qualitercũq;, vide q̃ scripsi in notabilib. meis in dicto §. quandoque. De filia quæ quittauit bona paterna salua legali echeuta, vide §. dixi s̃. q. 192.

SVMMARIVM.

Hæredum suorum appellatione, intelligantur necẽt extranei. nide & nu. 2. & 3.

QVAES. CCXXX.

Petrus Saluatoris donauit dicto Ant. Saluatoris eius patri, & suis hæredibus oĩa eius bona dona-
1 tione cã morris. * quærit an appellatione suorũ hæredũ, cõtineant tantũmodo sui, qui in potestate sua sunt? & vr ꝙ sic, per §. sui. insti. de hæredũ qualitate & differentia. & in l. suis. ff. de liber. & posthu. & in l. i. §. extraneũ. C. de rei uxorię act. Contrariũ credo a in hoc casu, ꝙ imò contineantur omnes, quicũque sunt hæredes, siue sint in potestate, siue sint extranei: quia materia est indifferens. ergo transitoria ad quoscunque hæredes. ut no. in l. ex facto. §. fi. ff. ad Trebell. Si enim esset materia feudalis tunc appellatiõe suorũ hæredũ, cõprehenderent solũ filii sui. gl. & Dy. in d. l. ex facto. §. per ea, quæ hñtur. in c. i. §. & si cliẽtulus. de aliena. feud. & p Bar. in l. iurisiurãdi. in §. si liberi. ff. de operis libertorũ. Dñtur ẽt sui ex parte mulierũ. C. đ priuilegio dotis. l. i. & l. fi. C. q po. in pign.
2 hab. * Sed in mã ita indifferẽti dico, ꝙ appellatione suorũ hęredũ, intelligit de suis hæredibus quibuscũque. Et facit quod habetur per Bar. in l. liberi libertæque. C. de operis liberto. & ita fuit conclusũ & determinatũ b in diffinitione d. pcessus. Aduertẽdũ tñ ad ea quæ dixi suprà proximè ĩ materia feudali, quia in materia feudali appellatione suorũ hodie de cõsuetudine generalis pñtis patrię Delphi. secundum quã consuetudinem feudalia sunt redacta ad instar patrimoniorũ, continent

omnes

omnes hæredes etiam extranei, ut dixi suprà q.59. nisi in feudatio aliter se haberet. Et de hac materia, uide quę dixi j.q.458.& q.306.

a Contrariũ credo.] *Et bñ: quia hoc satis importat subiecta materia. secundum quam uerba sũt intelligenda. l. si uno in princi. & ibi. d. Bart. ff. locati. talia eñ sunt subiecta, qualia p̃dic. ita p-mittunt. extrà de decimis. dudũ. gloß. fin. do. Oldr. consil. lxxx.*

b Determinatum.] *Cõtrariũ pro determinatione curiæ facit ĩ argu. quòd legitur. & not. in cap. dignitatem. in §. ad hæc. de præbend. & dignita. lib. vi. et ibi domi. Car. qui in primo no. notãdo, dicit quòd uniuersale adiectum uni speciei, non includit aliam. Clausula enim generalis bene cõprehendit aliam, quam expressam, si sunt eiusdẽ generis, uel cõditionis, non alterius separati et diuersi, maximè si sunt grauiora aut si sumus in materia restringibili, ut colligitur ex scriptis do. Car. ubi supra uersi. opponitur, quod per illa uerba.*

SVMMARIVM.

1 *Filia quæ renuntiauit bonis paternis uideatur ne etiam renuntiaße fraternis.*

2 *Renunciationes a iure prohibitæ, non recipiunt interpretationem extensiuam.*

QVEAST. CCXXXI

1 FVit ét ĩ diffinitione dicti processus * dubitat[...] an renuntiatio facta p[...] filiã patri, cũ iuramento, d[...] nuptui tradebatur, extẽdatu[...] ab bona fraterna. Hanc qõ[...] plenè disputauit pro & cõtr[...] Bar. in l. ii. §. illud. ff. de hæ[...] dita. uel act. uend. Et finalit[...] tenet quòd talis renunciati[...] bonorum paternorum & m[...] ternorum non extenditur a[...]
a fraterna. a & ita etiã in sequ[...] do opinionem Bar. fuit conclusum in diffinitione dic[...] processus. Et hoc uerũ, max[...] mè si tp̃e quittantiæ frat[...] uiuebant. quo casu nõ pote[...] talis renuntiatio extendi ad futuram successioně. l. si ita sit scriptũ. §. si sub cõditione ff. de le. ii. & ff. de acq. hæred. l. qui sup̃stitis. & l. is, qui. C. de pactis. l. final. tales enim
2 * renuntiationes, quæ sunt i[...] iure prohibitæ, non recipiun[...] interpretationẽ extẽsiuam. l. quod uerò. ff. de legi. &c.

a Nõ extenditur ad fraterna.] *Pro hoc bene facit, quod filia d[...] tata non obstante renuntiatione, etiam iurata, & promissione de non petendo amplius, pote[...] petere bona materna. ita consu[...] luit dominus Bar. ut ipse refert i[...] l. ut iusiurand. § si liber. in ...*

ma colum. uersi. quæro, pater instituit filiam. ff. de operis libertorum.

SVMMARIVM.

1 *Substitutionis spes an possit alteri cedi ante conditionis euẽtũ.*
2 *Fideicommissi remissio quibus uerbis fiat.*
3 *Fideicommissum non agnitum, an transmittatur.*

QVAES. CCXXXII.

DIcta Ioanna uxor Arnul. Rolandi dum nuptui collocabatur, fecit pactum de non petendo, * & quittauit Anton. saluo eius puer pro dote sibi cõstituta certa iura sua, & cętera oĩa & singula iura omnesque actiones sibi competẽtes & cõpetituras in bonis Matelinæ eius auiæ maternæ, siue quæ competerent sibi & competere poterant nunc uel in futurum ratione legitimarum legatorum institutionis uel substitutionis. Ex quibus quæsitum fuit in decisione dicti ꝓcessus, an ualeat dicta quittãtia respectu substitutiõis sibi competentis ex testamẽto dictæ suæ auiæ, cum tẽpore dictæ quittantiæ non fuisset locus substitutioni in personã ipsius Ioan. sed ex post euenerit. Et uidetur quod non ualuerit, quia substitutio quæ nondum cõpetit, extra bona nulla est. ut in l. substitutio. ff. de. acquir. rerũ do. In contrarium quòd ualuerit dicta quittãtia etiã respectu dicti fideicommis. facit, quia quis potest renuntiare iuri suo. ut in l. si quis in conscribendo. C. de pact. & remittẽtibus actiones suas nõ datur regressus ad eas. l. si quis. §. areã. ff. de sol. l. quæritur. §. si uenditor. ff. de ædil. edict. posito qđ dicta substitutio tempore dictæ quittantiæ locum nõ habuisset, per ea, quæ leguntur, & no. in l. i. C. de pactis. maximè, quia ex tenore instrumẽti dictæ quittantiæ dicta Ioãna reperitur fuisse certificata & certiorata de testamẽto dictæ auiæ. Ex eo, qđ ipsa Ioanna quittando & remittendo dictam substitutionẽ, & bona ex ea sibi competitura à dicto suo patre sibi reseruauit cẽtum florenos, in d. testamẽto auiæ legatos Angel. ĩ quibus ipsa Ioanna fuerat dictæ Angelinæ substituta, ꝙ sufficit ad uerisimiliter coniecturandum ipsam Ioannã de dicto testamento auiæ suæ, & cõtentorum in eodem fuisse certioratam, ut dicit Bar. in l. qui Romæ. §. duo fratres, ff. de uerbo. obligati. in iii. quæ.

cir-

circa medium.ibi, nisi probetur aliud ex quo pŝumat̄, ut q̄a legata soluit uel cū legatariis pact⁹ est, &c. Attēto iur̄o p̄ eā præstito, per ea quę dicit Ioānes Ferrarii in ti. forma libelli, quo agitur ut pacta seruentur. in gl. super uerbo, pro iur̄o firmitatis. Et ita ꝙ dicta Ioanna uideatur remisisse dicto suo patri ius dicti fideicōmissi, fuit decisū & iudicatū per dn̄os meos parlamenti in cōclusione dicti ꝓcessus diffiniti de mēse Decē. M.ccccl ix. in manibus Ioan. Albi. ego tn̄ fui tunc in cōtrariā opi. per ea quæ dicit Bart. in d. §. duo fratres. in q. quæ ĩcipit, quinto quæro. pone in
2 diuisione dictum* est, remisit unus alteri in parte sua oē ius præsens siue futurū ex testamēto seu ab intestato, iure fideicōmissi, uel alio quocūq; mō, an hæc uerba sufficiāt ad remissionē fideicōmissi, &c.
a & ibi determinat quòd nō. *a*
3 * Sed an fideicōmissum non agnitum transmittatur? gl. dicit ꝙ non. sicut nec hæreditas non adita. in l. à testatore. in fine. ff. de condit. & demōstrat. & in l. cū filio. ff. de le. i. facit l. in cāæ. la secunda. §. idem pomponius. ff. de minoribus. & ubi substitutus non transmittit ius substitutiōis ad hęredē, si fideicommissum ante conditionis euentū possit remitti alteri. uide l. mulier. § ex asse. ff. d̄ iur̄ doti. & Bar. i l. à testatore. ff. de condi. & demon. & uid̄ dictā l. substitutio. ff. de acq. rer. dom.

a Determinat ꝙ non.] *Aduerte ꝙ aliud est remittere ius fideicōmissi conditionalis, id est, renunciare tali iuri, aliud est remittere, id est, cedere hmōi ius. in primo aūt casu intelligūtur et habent locū iura primo loco inducta. in secūdo uerò casu uēdicant sibi locū in cōtrariū allegata. & hæc colligi possunt ex his, quæ ita dicit d. Io. de Ferra. in forma libelli. quo agitur. at pacta seruentur. in gl. in uer. pacta. in v. conuentionibus. uer. deinde notādū est. iūctis his quæ tanguntur per d. Bar. in l. his pōt. in princ. ff. de acq. hæred. et quæ habētur et notātur per gl. et docto. in §. ex condi. instit. de uerb. oblig. Vel dic aliter, ut colligitur ex scriptis do. Odof. Cy. Bart. & Bal. in l. prima. C. de pactis. ubi etiam per omnes habetur, quòd fideicōmissum ex futuro euentu pēdens potest per pactū remitti. sed in cā quæstionis præsentis fuit pactum, ergo &c. Præterea uerbum remittere est aptū ĩcludere pactum et simplicē renuntiationē. in dubio præsumitur, siue accipitur pro pacto, ut res melius ualeat,* dicit.

dicit formaliter d. Bal. in præall. l. i. in ii. col. in uer. ii. oppon. ibi, ex hoc not. C. de pact. quod aũt dicit do. Bar. in præal. §. duo fratres. in uer. quintò quæro est curiæ. utique in alio casu uidelicet quo dictum fuit iure fideicõmissi simpliciter, nõ adiecto, ex quo testõ, et sic non ualebat remissio, quia etiam quo ad intellectũ nõ poßunt dici inspecta & cognita uerba testamenti, quod requiritur. ut d. l. his. ff. de transact. l. i. §. i. ff. quemadmodum testamen. aperiant. & l. fi. C. de iureiu. sed hæc saltẽ quo ad intellectũ fuerũt cognita & inspecta per illa uerba, uidelicet in bonis maternæ, eius auiæ maternæ, &c.

SVMMARIVM.

Literas gubernatoris Delphinatus frangentes, qua pœna puniantur.

QVAES. CCXXXIII.

ALiquis fregit malitiose literas patẽtes à domino gubernatore Delph. emanatas & sigillo regiminis Delphinalis sigillatas.

1 * Qualiter debeat puniri, uidetur quòd pœna quin-

a gentorũ aureorũ. *a* l. si quis. circa prin. ff. de iurisdict. om.

b indic. & etiam pœna falsi. *b* l. hodie. in prin. ff. ad l. Cornel. de falsis. & ita no. per Dy. ista quæstio fuit dudum in facto tunc de priore sancti Donati, q certas literas à domino gubernatore emanatas fregit in scamno magni cõsilii Gratianop. xxii. mensis Martii, anno domini. M. ccccxli. de qua fractione fuit contra eum supplicatum in curia parlamẽti. & recepit informationes Ioannis Botuti secretarius Delphi. Sed non fuit determinatũ, sed qualiter puniatur falsificãs literas dñi nostri Delphin. uel domini gubernatoris, uide quæ dixi, ĩ. q. 455. & qualiter puniãtur acta falsitatis, uide infrà q. 245. De illo q remouet literas iudiciales à manu seruientis, uide quæ dixi infrà q. 579.

a Quingentorũ aureorũ.] *Vel uerius quinquaginta, ut instit. de actio. §. in pœnales. uel forte arbitraria, prout ibi sentire uĩ do. Ioã. Fab. in gl. erat enim ĩ fi. d. Ang. tenet primum, ut ibi in gl. albo.*

b Etiã pœna falsi.] *Et hoc uerũ, ubi aliqd mutuauit uel auxit, uel diminuit: secꝰ si totũ amouisset uel deleuißet: ut dicit d. Ioã. Fab. in præalle. §. pœnales. in gl. uel positum sustulißet.*

SVMMARIVM.

1 *Delphinatus dominus, an poßit locum tenentem constituere.*

QVAES.

QVAEST. CCXXXIIII.

DOminus Delph. creauit locunten. dñi gubernatoris Delph. uidelicet dominũ de targe ĩ absentia domini de gaucort tũc gubernatoris. & similiter remoto dicto dño de targe nobilẽ Aymarũ de claromonte & ipso dño Aymaro mortuo creauit locũte. do. Chalanconis, ẽt de tp̄e do. Lud. de Laual gubernatoris Delph.
1 * an tales locũtenẽtes habeãt ptãtẽ ac si forẽt à dño gubernatore constituti & creati? dic ꝙ
a sic, *a* ut ponit Bar. in l. i. §. hi. ff. de le. iii. & ita vidi obseruari tp̄ibus dictorũ do. de targe, nobilis Aymari de claromonte, & d. mõtis Aynardi. Similiter etiã uidi fieri hoc anno currente domini, M. ccccl ix. ꝙ præfatus d. Ludo. de laual gubernator Delphina. sibi assistentibus spectabilibus uiris dominis parlamenti dedit & concessit iudicaturam Graynosdani ad duos annos, do. Io. moleti legum doc. & fecit locunte. formatum do. iudicis do. Franc. chanterelli legum doctorẽ ad media vadia, & iura dictæ iudicaturæ, prout facere potuit. ut dicit Bar. ubi s̃. &c. De locumten. iudicis, facit mẽtionẽ Baldus in authẽtica, licet nouo iure C. de seruis fugitiuis.

a Dic quòd sic.] *Istud probari u[...] detur per arg. a maioritate r[...] tionis, quod ĩ iure est ualidu[...] l. i. in princip. ibi, multomag[...] C. de rei uxo. ac. si enim do. D[...] phi. potest creare gubernator[...] quod est maius, potest a fort[...] creare locumte. gubernator[...] quod est minus: id nimirũ q[...] in maiori cõceditur, licitum[...] se uidetur in minori. c. per u[...] rabilem. extrà qui filii sint l[...] ti. tu tamen lector hic notab[...] quòd locumtenens factus a [...] cipe habet idem imperium, q[...] i s cuius uicẽ gerit. Secus si [...] eo delegatus fuerit, cuius lo[...] net. Nã princeps potest cõmit[...] re merũ imperium, prout u[...] C. qui pro sua iurisdictio l. i [...] si. uerũtamẽ unus locum te[...] nõ potest facere alium locum[...] nẽtẽ. ita no. d. Bal. in l. si inc[...] tus. in §. a perfectis. ff. de leg[...]*

SVMMARIVM.

1 *Incarceratus si appellet, non [...] bet detineri.*

QVAEST. CCXXV[...]

SI quis incarceratur, [...] appellet, non debet d[...]
1 neri, secundũ dñm * Fr[...] de Zaba. qui hoc ponit ĩ c[...] frequens. circa prin. in vi. q[...] de excessibus prælatorum. So[...]

co[...]

contrarium uidetur, ꝙ imò debeat detineri, per l. eos. §. penulti. *a* de appel. & facit quod no. Inn. in c. ut fame. extrà de sent. excõ. Sicut dicitur de appel. ab interlocutoria, iuxta determinationē c. nō solum. de appel. lib. vi. Ita tenet Bal. in l. ii. C. đ epis. audi. Et hæc ulti. pars seruatur de stylo, & consuetudine omnium curiarum pręsentis patriæ Delph.

§. pe.] *Voluit. allega. §. super his in l. est. qui est antepenul. dictæ l.*

SVMMARIVM.

Incarceratus iam post mensem, an poßit appellare.

QVAEST. CCXXXVI.

SEd quid si quis steterit ĩ carcere p*mēsem, q̃ nūc vult appellare, ab ista detētione, an posſit? & videt̄ ꝙ nō, quia appellauit infrà decē dies à tpe p̄scripti facti de capiendo. Sed credo cōtrarium, sicut à simili uidemus, ꝙ à tortura reiterata seu repetita sē per appellatur, licet retrò nō fuerit appellatū, ita & à detētione carcerū quia grauamē tūc infertur. unde successiuo grauamine nō currit tempus appellādi. & hæc est opi. Spe. in ti. de appel. §. nō restat. uersi. sed quid dicēs ex hac detētione reali. ita etiam Bal. in l. si clericus. C. de epis. audiē. in quæstione, quæ incipit, secundò quæritur, &c. & ita uidi obseruari.

SVMMARIVM.

1 *Appellans an debeat relaxari à carcere per iudicem, a quo.*

2 *Executio pœnæ corporalis per quem Iudicem fieri debeat.*

QVAES. CCXXXVII.

IVdex causæ appellationis debet sequi statuta primi iudicis. ratio, q̃a loco eius succedit. l. penul. ff. iudi. solui.
1 Et istud induco* ad q̄onem, si in causa criminali fertur sententia in curia alicuius banereti, à qua appellet̄, quę sentētia si per iudicē appellationū cōfirmet̄, pœna uenit applicāda bursæ fisci bānereti, cuius iudicis. & istud vidi obseruari in hæc curia parlamēti.
a 2 Itē executio *a* pœnæ corporalis fieri debet per* illū iudicē bānereti à quo. q̃a lex suæ iurisdictionis hoc dicit. ex quo ꝓpterea sequit̄ qđ talis iudex bānereti pēdente causa appellationis debet eū detinere
b *b* in suo carcere. & istud ēt pluries uidi obseruari in hac curia parlamenti, q̃ in cæteris curiis inferiorib. præsentis patriæ Delph. &c. nisi iudex cāę appellationis ex causa ipsum

mouente mãdaret sibi remitti per iudicem a quo.

a Item executio.] *Hanc opi. amplectitur Bal. in l. si quis litigãtium. C. de episc. aud. in uer. iii. no. contrarium tenet do. Cy. in l. eos. in princi. in uer. viii. quæritur. & Bar. ibi, in uer. quis mandabit. C. de app. Et idem ibi tenet do. Bal. in iii. col. in uer. item quæritur. Sed hæc opi. est intelligenda in causa ciuili, in causa uerò criminali procedit alia opi. ita innuit do. Bal. in prin. l. si quis litigantium. & istud inibi sequitur do. Alexã. de Imo. in apostilla ad do. Bal. in uer. criminali. & in fi. assignant rationẽ.*

b Detinere.] *Hoc tamen non seruatur Lug. uidemus enim quòd quando dominus Correarius cõdemnat aliquem criminosum si appellat ad iudicem ressortorũ, remittitur criminosus ad curiã dicti iudicis ressortorum, & deinde Parisius ad parlamentũ, si habet uñ expensas facere poßit.*

SVMMARIVM.

1 *Animal an propter delictum, puniatur.*

QVAES. CCXXXVIII.

SI animal brutum delinquat, sicut quandoq; faciunt porci, qui comedunt pueros, * an debeãt mori? dic quòd sic. casus est. xv. q. i. cap. si mulier. Et si homicidium cõmittant, debẽt per suum dñum tradi iustitiæ u[t] moriant. Exo. xxi. cap. & [...] quòd aliàs delinquunt, quò[d] debent puniri, ut ibidem h[a]betur, & in c. xxxix. ibi, de[n]tem pro dente. & alibi di[ci]tur Leuiti. xx. cap. Qui cu[m] iumento coiuit seu cohabi[tau]it, morte moriatur, pecus [...] occidat. & in cap. xxi. dr, Iu[mentum] si hoiem interfece[rit], lapidibus occidat, ita [...] uidi practicari in hac pa[tria] Delphi. Sed in patria Burg[undiæ] dum ibam ad ciuitaté Cat[a]lani in Campania, ad Reg[em] tunc ibi existentem, uidi qu[en]dam porcum in furcis sus[pen]sum, qui dicebatur occidi[sse] quendam puerum.

SVMMARIVM.

1 *Rex Franciæ an poßit aliena[ta] reuocare sine metu periurii.*

2 *Rex Franciæ, an sit subditus Im[]peratori.*

3 *Imperator an poßit conceder[e] aliquod priuilegium ante co[]ronationem.*

QVAES. CCXXXIX.

REx Fráciæ dñs nr po[...] coronationem aliqu[a] 1 nostra de regno * & p[a]trimonio regni alienauit, & iurauit nunquã cõtrauenire, an

an poterit alienata reuocare sine metu periurii? dic ꝙ sic, ut in c.intellecto. extrà de iu reiu. & facit quod ibi no.per Gofre. Sed an cessante iuro posset alienare castra uel uillas inuitis habitatoribus in eisdem? credo ꝙ nõ, ꝫm Bal. qui hoc ponit in c.generali.si de feu.defuncti contr. fuerit. & disputauit magis latè in proœmio feudorũ, in uer.sed expedita diffinitione feudorũ.hãc eandẽ opi.tenet Host. in c.dilecti filii. extrà de maio.& obe.& ibi Inn.Idem ẽt Bal. in feudis in tit.an feudũ amittat, si uasallus nõ obtulit seruitium.in c. gñali alienatione.quia dñs sine uoluntate uasalli non põt ius suũ in alium transferre.iuxta no. per Bal.de prohi.feu.alie.per Fede. in §. prætereà ducatus. in fi.& Pet.Iac.in tit.de cau. ex quib.domi.amit.debeat.l. prope, in uer, Rex Franciæ. ideò Cõstantinus imperator qñ donauit urbẽ beato Siluestro papæ, fecit cũ consensu ppli Romani. ut refert Bald. ubi s.tñ gl. i d.§.prætereà ducatus, dicit ꝙ uerũ est in minore, bñ tñ ponit in maiore. & circa hoc uide quæ dixi j. q.560. Sed iuxta p̃missa, quæ
2 ro *an dñs nr̃ Rex Francorũ
a sit subditus Imperatori. *a* uẽ text.ꝙ sic. in l.in noĩe dñi.§. iubemus. ibi, uel Galliæ seu Francorũ,&c. C.de off.pfec. p̃to.Afri.pro quo l.fi.ff.de cẽ. & C.de quadr.præscri. l.bñ à Zenone.nam & oẽs nationes sub ipso sunt. xi.q.i.c.si quis. uer. uolumus. & ꝗ oẽ dicit, nihil excludit, ut iurib.uulgatis, ita ẽt tenet Bal.in feu.ĩ ti. de phi.feu.alie. p Lothariũ. sed quicquid sit de iure, contratiũ seruat de cõsuetudine, & audiui à nobili Gabriele de bñficiis dño de targe, ꝙ ipse semel uidit regem Frãciæ Carolũ vii.& imperatorẽ sĩl incedẽtes, & trãseũtes p vnã
3 portã.* Sed ꝙ ĩperator nõ p̃cedebat regẽ, sed sĩl de latere transibãt indifferẽter. Sed an imperator añ coronationem possit cõcedere aliqđ priuilegiũ? gl.ꝙ nõ, in d.l.bñ à Zenone.in glo.fi.in fi. idẽ tenet Spe.in ti.de rescripti pñtatione.§.fi.item ꝙ obtẽtum &c.
a An rex Francorum sit subditus imperatori.] *Vide suprà q. xiij.circa fin. in apostil. in uer. Clodoueus. Et pro parte negatiua facit gl.in §.i.insti.de pa.po. & expreßè tenet do.Ioã.Fab.in rub.super proœmio insti.in uer. Frã. & do.Inn.in c.per uenerabilẽ.extrà qui fi.sint legi. in sua gl.ĩ uer.recognoscat.ibi, nostra. Rex em̃ Frãcorũ, qui frãcus est à*

iure Romano, & dedignatur legibus subiici, non tamē dedignatur sacros canones imitari. do. Bal. in prima parte cōsilii, quod incipit ego puto. in §. sed uereor. ipse autem portat coronā libertatis, et gloriæ do. Bal. iii. parte, cons. 419. §. & iō. quod consiliū incipit, petita venia flexisq; genubus loquar. Meritò igitur dr̄ Rex regum, ut per do. Card. in cle. i. in princip. de immunita. eccle. li. sexto. hinc est, quòd contra regis Franciæ decorem, id est, prima uexilla inuictißimi regis Francorum, nemo præsumat honorem, ut formaliter inquit Bal. i. consi. ego puto. in princi.

SVMMARIVM.

1 *Compromissum utrum expiret lapsu trienii. disting.*

2 *Appellatio an sit deserta post lapsum triennii.*

QVAEST. CCXL.

Vtrum expiret cōpromissum per lapsum triennii, & efficiatur desertū? Azo dicit,* q̄ si lis sit cōtestata, expirat per triēnium, si uerò nō est cōtestata, durat usq; ad xxx. ann. *a* l. properandū in princi. C. de iudi. ibi, nō ultra triennii metas post lit. contesta. &c. Sic inducēdo arbitrium ad instar iudicii ē redactum. l. i. ff. de arbitri. sed iudicium sit desertum post litē contesta. lapsu triénii, per dictam l. properandum. ergo & ipsum arbitrium. & cum lite nō contest. iudiciū nō expiret per lapsum triennii, sed duret xxx. annis. l. sicut. C. de præscriptionibus xxx. uel xl. annorum. idem & arbitrium arg. d. l. i. ff. de arbitris. Spe. dicit, q̄ ubi arbitrium factum sine præfinitione temporis, quòd efficitur desertū per lapsum triēnii. aliàs nō. l. i. & l. properādū. alleg. & l. si unus. §. multo. & l. litigato. i. respon. so. ff. de arbitris. de ocio, dicit q̄ ubi pœna ē apposita, expirat p triēniū, secus si sit amicabilis cōpositor. l. nō distinguem⁹. §. multo. ff. de arbitris. recitat Speculator in ti. de arbi. §. differt. uersi. itē. ut [illegible] triēniū. Quid dicendū? puto opinionē Azo. fore ueriorem per iura allegata. Ex quorum doct. opinionib. cū appareat iudiciū & arbitrium parificari, & ita sit, q̄ de iure canonico, iudicium non efficit desertum, per lapsum triēnii. ut c. uenerabilis. extrà de iudi. quod ēt tenet gl. in l. properandum. in prin. allegata. pari ratione & multo fortiori ratione
b arbitrium expirat *b* per talem tēporis lapsū, considerato maximè, quòd hoc expresse iura

iure cautum non reperitur, si cut de iudicio, ut l. properan-
2 dum. * Nunc insurgit q̃ ta- lis, appellans & appellatus fa ciunt compromissum sine tẽ- poris prefinitione, utrum per lapsum triennii compromis- sum sit desertum, & per con- sequens appellatio ipsa deser ta? & credo quòd non, per au then. si tamen. de tempo. app. imò requiritur quòd biẽniũ sit elapsum, postquam arbi- trium fuerit desertum, vt ibi in fi. dicitur, nisi biennium &c. Et ita seruatur.

Xxx. annos.] *Hãc opi. tenet do. Bal. in l. sed et si compromissum. ff. de arbi.*

Nec arbitriũ expirat.] *Istud posset procedere de iur. cano. secus fortè de iure ciuili, cum instantia iudicii perit lapsu triennii. secundum canones, aliter, ut extrà de iu. c. penultimo.*

SVMMARIVM.

1 *Exhibita iudici p̃ animi ĩformatione, dicãtur ne de actis cãę.*
2 *Exhibere, et producere, quid differant.*
3 *Acta causa, si petatur authorũ instrumẽtũ, an debeat concedi.*

QVAEST. CCXLI.

1 AN aliqua exhibita * co a ram iudice per partẽ ad ipsius iudicis animi informationem, sint & dici possint acta & de actis cau
a sæ? credo quòd non, *a* quia ad aliquorum iustificationẽ nõ cẽsent p̃ducta, sed extra formam iudicii pro animi informatione exhibita. quod p̃bat verbum exhibere, in l. ii. ff. ad exhib. ut in l. i. & l. nõ ignorabit. C. eo. tit. Ideò nõ possunt dici acta, neque de actis ipsius processus. c. quoniam contra falsam. extrà de proba. & l. a-
2 cta. ff. de re iudic. Et * in hoc differt uerbũ exhibere, à verbo producere, quod adaptat̃ ad ea, quæ iudicialiter fiunt. vt in d. c. quoniam cõtra falsam. & l. produ. ff. de testibus. Et ita de stylo ẽt seruat hæc curia parlamenti, nec talia dicunt̃ de actis causæ, nisi in causa iudicialiter producan-
3 tur * Sed q̃d de actis, si de parte petatur authorum instrumentum, an debeant cõcedi? dic quòd sic. vt l. emancipationi. C. de instrumen. & l. gesta. de re iu. Sed hæc curia parlamen. hoc non permittit de cõsuetudine in ipsa curia diutius obseruata, quæ consuetudo iudicii est obseruanda. l. fin. in princi. C. de priuilegio scholar. &c.

a Quòd non.] *Vide Bar. in l. i. in i. opposi. ff. de officio procurat. Cæsa. et bene dicit author, q̃ nõ. nã*

acta sunt scripturæ quæ fiũt in iudicio.ff.de re iudic.l.acta. et l. actorum.C.de re iud.l.gesta. Sed ea,q̃ pro animi iudicantis exhibent informatione, non quidem fiũt in iudicio, sed seorsum et ad partẽ ergo etc.uerũ tñ quòd iter acta iudicialia debeant disputationes et allegationes contineri et inseri, dicit Spe.in ti.de dispu. et alleg.in §.porro.in ver.et no.ꝙ inter acta.sed hoc non obseruatur secũdũ Io.An.ut dicit in addi.ad Spe.vbi suprà in ver.Ioan. de Deo.Et ad p̃missa facit, quòd notãdo dicit do.Inn.in c.p tuas in gl.sua ĩ uer.capitulis interrogationẽ autem.extrà de testa.

SVMMARIVM.

1 *Exhibitorum Iudici pro animi sui informatione an copia concedi debeat Iudici.*

2 *Productio instrumenti non intelligibilis, a parte facta, an ualeat.*

QVAEST. CCXLII.

1 SEd an de talib. exhibitis iudici pro * animi sui informatione, debeat cõcedi copia aduersario? ex dictis s̃.in precedenti q. apparet,
a quòd non *a*.quia postquã nõ fuerũt iudicialiter ꝓcura.copia nulli est cõcedẽda.l.i.§.edenda.in fi.ff.de edẽ.à cõtrario sensu.& hoc ibi etiã senti re vñ Bart. in suo summari[o] bene põderato.& ita ét serua[t] stylus dictæ curiæ parlamẽ[ti] p[r]out uidi obseruari xxx. [an]
2 nis ꝓximè lapsis. * Iuxta p[ræ]missa q̃ro, aliquis ꝓducit [in] cã aliquod instrm̃ uel aliud
b quod non est intelligibile vel per quod pars nõ pot [in]strui, an ualeat talis ꝓducti[o]: dic ꝙ nõ: sed talia habẽtur [pro] nõ productis: vt ĩ c.cũ in m[ul]tis.de rescrip.li.vi.ita no.Za barel.in cle.ii.vt lite pendente nihil innouetur &c.

a Apparet quòd non.] *Pote[st] men si uelit, quoniam imò de[bet] copiã cõcedere, quia in his, q[uæ] sunt iuris, spectat ad officium [iu]dicis supplere, quod à partib[us] uel aduocato est omissum, uel [mi]nus.d.l.i.C. ut quæ desunt ad[uo]par.secũdum Spe.in ti.de disp. alle.in.§.si.uer.sed nunqd In[...]*

b Intelligibile.] *Vide q̃ no.i c. [in]ter dilectos.extrà de fide instru.*

SVMMARIVM.

1 *Instrm̃ producẽs in actis cãæ, & postmodũ dicẽs se nolle eo uti, an possit ad ipsius exhibitionẽ.*

QVAEST. CCXLIII.

ALiquis exhibet & producit ĩ actis cau[s]æ ali qđ instrm̃, & ex post retinet, & dicit se nolle uti eo
1 dẽ* utrũ cogi possit ad ipsius exhibi-

exhibitionē?& maximè ꝑ copia aduersario cōcedenda videret, quòd non, per l.i.§.edē da.in fi.ff.de edendo.& ita ibi tenet Azo, a q̄ fuit tuba ueritatis.in gl. posita super uerbo, usurus, sed cōtrariū seruatur in omnib.curiis pn̄tis patriæ de stylo, si is cōtra quem fuit productū, hoc petat &c. Tenet Azo.] *Bal.tamen ibi post summarium dicit, quod secundū ueritatem illius tex.omnia sunt edenda.id est fienda copia parti eorum quæ producuntur, & sic concordaret cum consuetudine curiarum Delph.de substi.in fi. huius quæstionis. Vide quod pro hoc dicit Bal.in l.ii.§.si plura.in ver.ex hoc sequitur.ff. quemadmodū testa. ape.*

SVMMARIVM.

1 *Instrumenti perditio an iuramēto probetur, vbi alia probatio deest.vide & nu. 2.*

3 *Iuramenta de nouo reperta, an probentur iurament o.*

QVAES. CCXLIIII.

Quispiam in causa sua produxit iudicialiter uerbo, quod dam instrumentum. posteà dum pars petit, quòd tale in-
1 strumentum * realiter tradat, dicit talis producens, id à casu perdidisse, & hoc vult iurare, an debeat credi suo iuramento?& credo quòd sic secundum Spec. in tit. de instr. edi. in §. postquam vers. illud quoque notandum. quia tale iuramentum est circa hoc probatio sufficiens. l.fin.§. sinautem dicat non esse sibi possibile &c. ff. de fid. instru. &c. significasti. lo i. iuncta glo posita super verbo, si ita. extrà de homi. Et pro hoc bene facit, quod tenet Bar.in l.si quis depositi. a
2 ff.depositi* ubi dicit, ꝙ protestatio probatur iuramento, licet Bal.ibi dicat. cōtrariū.maximè si talis sit bonæ famæ, q petit iurm̄ deferre.l.non omnes.§.à Barbaris, ff. de re mi. & facit c.nulli.in fi.de elec.li. vi.& ita uidi seruari ĩ hac curia parlamenti . Sed quid de impedimentis, an probentur iuramēto?uide quæ dixi s̄. q. ccv.
3 * Sed an iuramēto probētur instrumēta fuisse de nouo reperta?Bar. ꝙ sic in l. admonendi.ff.de iureiu.& ibi tenet Bar. expressè instrumēta de nouo reperta post cōclusionem in causa sunt per iudicē recipienda.& de hoc dixi suprà quest.cci.

a Bal.in l.si qs depositi.] *Voluit allegare dominum Bart. in l. si quis vel pecunias.in uersi. ult. no.C.depositi.*

SVMMARIVM.

1 *Occultans instrumẽtũ aliàs a se productũ qua pœna puniatur.*

2 *Falsificans acta causę, qualiter puniatur.*

QVAEST. CCXLV.

SI aliquis aliquam partẽ actorũ alicuius causæ p eum productorum, nolit
1 exhibere,* licet eam occultet qualiter debeat puniri? dicendum sibi certum terminũ debere per iudicẽ præfigi, ĩ quo exhibeat, aliàs pronũciari eisdem decætero nullam fidẽ fore adhibendam. ita dicit In-
a nocent.*a* in c. perpetuis. extrà de fide instrumẽto. & clarius
b Bar.*b* ĩ l.i.§.edẽda.ff. de edẽ. vel põt priuari ipsorũ cõmodo, iuxta l.pe.C.de le.qui hoc satis probat, & ista seruat stylus dictæ curiæ parlamẽti Delph.prout uidi tã de tpe, quo ibi practicabã, q̃ postquã fui cõsiliarius ĩ dicta curia. Qua
2 liter* aũt debeat puniri falsificãs acta, vide Bar.in l.i.ff.de his quę n testa.delẽ. & in l.ĩ fraudẽ.§.quoties.ff. de iure fisci.& alle.tex.in c. cùm olim magister.extrà đ offic. deleg.

a Dicit Inn.] *In gl.sua in ver. cõmuni.vbi ponit remedia concernẽtia iudicem aduersus non producentem.*

b Et clarius Bar.] *In uer. pro declarãda.ubi tradit remedia cõpetẽtia parti, cõtra nõ p lucẽtẽ. Et addi.do.Cy.ibi ĩ uer.ulterius q po.et do.Ale.de Imo.ĩ uer.ĩ gl.*

SVMMARIVM.

1 *Iudex qñ ad sequestrationẽ alicuius rei, uel iuris, uel ad appositionẽ manus curiæ, pcedere possit. uide p discursum. nu. 3.4.& 5.*

6 *Sequestratio necessaria faciens mandatum Iudicis, priuet quem sua possessione.*

QVAEST. CCXLVI.

IVdex non debet, ad sequestrationem alicuius rei, iuris, vł ad oppositionẽ
1 manus* curiæ procedere, ni
2 quatuor cõcurrẽtib.* Primo q sibi saltẽ sũmarie cõstet de iure creditoris, vel alterius sequestrũ apponi petit, vł q in prõptu de iure suo sibi faciat. l. cũ pponas. C. de bo. auth.iud. pos. & ĩ l.si is, à quo
3 circa prĩ.ff.ut ĩ pos.le.* Secũ q uocet debitor vł alius, ĩ c. ius piudiciũ sequestrũ apponi requirit: q a postquã de eius piudicio agit, ipse dẽt uocari. l.is cui.ff.de serui. & l. C.si pp publicã pẽsita. vendi. fuerit celebra.iũcta l.ti.C.si p
4 vim, vł alio mõ.* Tertio q is q sequestrũ petit opponi, hoc faciat ad sui iuris vł debiti cõ[...]

seruationẽ, & nõ cã calumniæ uł ęmulationis. & hoc iurare debet, quod iuramẽtũ sibi debet, à iudice ante omnia deferri. l. de pupillo. §. qui opus. & §. seq. ff. de ope. no. nũ. facit bene l. qui bona. §. pe. & §. fi. ff. de dã. ifec. Quartò * requiritur, ꝙ ex persona debitoris, uł alterius, cõtra quem sequæstrũ fieri requiritur, emineat uel appareat suspicio de qua in l. Imperatores. §. fi. ff. đ ap. & in l. si cũ dotẽ. §. sin autẽ. ff. solut. mat. & in l. sena tusconsul. ff. de offi. præsi. & no. gl. in l. i. C. de prohi. sequestra. pec. & in c. dilectus. extrà, e. ti. in antiquis. Quibus cessantibus nõ debet procedi ad sequestrũ. Vbi autem de uia facti dubitaret, propter partiũ potentiã posset ẽt procedi ad sequestrũ, iuxta l. ęqꝯ simũ. ff. de usufr. & ita etiã in iudiciis obseruatur, & uidi obseruari de anno d. M. cccclix. de mẽse Maii, dũ erã ĩ ciuitate Viẽnæ, pro testib. examinandi super pedagio capituli ecclesiæ Vienen. qđ pedagium tunc reduxi ad manus D. lp. & deputaui tertiũ, q id exigeret sub manu Delp. qa uidebã ꝙ ciues Viẽnæ se ĩsurgebãt uia facti cõtra dños dicti capituli. Et notandum est ẽt circa hæc, ꝙ tales seqstrati-óes de iure, propriè appellãtur banna. ut in d. l. si cum dotem, & §. sinautem. & ĩ iuribus præalleg.
6 * Sed utrum sequestratio necessaria, quæ fit ad mandatum iudicis, priuet quem sua possessione, uide Iac. de butri. & Bar. in l. i. C. de prohi. sequestra. pecu. & eundem Bar. ff. de acquir. pos. l. ĩteresse. qui tenet quod
a non. *a* Et in quibus sit permissa sequestratio, uide glos. & doct. ubi suprà. Et utrum sequestrum mediante cautio-
b ne debeat tolli, *b* uide ibi suprà.

a Tenet ꝙ nõ.] *Idem tenet ipse dom. Barto. in l. licet deponere. ff. de po. adde glo. i. & uer. ecclesiæ. in ca. examinata. extrà de iudic.*

b Mediãte cautione debeat tolli.] *Dic ꝙ sequestrũ cessat et tollitur præstita sufficienti cautione. domi. Bald. in l. i. in uersic. ij. not. C. de ordi. cog. & d. Pan. in c. ii. in iiii. col. uersic. sed nunc quæro. de sequestra. pos. et fruct. & ibi ego dico, ponitur limitatio per eundem dominum Panormi.*

SVMMARIVM.

1 *Papa moriente, an expiret potestas data conseruatoribus.*

2 *Cõseruator, quis dicatur. Et ad quid constituatur.*

QVAES.

QVAEST. CCXLVII.

1 AN papa* moriente expiret potestas conseruatorib. data? dic quod sic, quo ad negotia nōdū cœpta. casus est in c. hac cōstitutione. *a* de offi. deleg. li. vi. officiū aūt &c. & plenè per Io. Fa. inst. māda. ī §. itē si adhuc & istorū cōseruatorū officiū cōsistit quasi in mero imperio. ut dicit Inn. *b* in c. statuimus. extrà de of. del. Sed an officialis possit esse cōseruator? uī quod nō. p ea quæ habent in d. c. hac constitutione. Sed contrarium uidetur per ea, quæ habentur in cle. ii. de rescrip. & ita seruat cōsuetudo.

2 * Sed quis dicat cōseruator, & ad quid constituatur conseruator, & quā potestatē habeāt, & an ipsi habeant iurisdictionem, uide. c. i. extrà de of. dele. & Host. *c* ī c. statutū. e. ti. & quod posuit in litera sua ī fi. ti. de of. dele. in antiquis. Si alicui cōcedat priuilegiū uel frāchesis, an debeat sibi dari cōseruator? uide ī l. præcepit. C. de canoni. largi. ti. li. x. & uide quæ circa tales cōseruatores dixi suprà q. 18.

a Hac constit.] *Et adde ibidē do. Pet. de Anchar. in nono notabi.*

b Vt dicit Inn.] *In ii. col. ī gl. sua in uersi. alii tamen dicunt.*

c Et Host.] *Adde do. Inn. ubi suprà. in prin. statuimus. & Spe. ti. de. iudi. dele. in §. excipi pōt. i uersi. sed nunquid conseruator. & ibi do. Bal. & Ioan. An. in ad. di. eiusdem.*

SVMMARIVM.

1 *Mulier quomodo cauere debeat pro donario sibi facto a uiro.*

QVAEST. CCXLVIII.

TEstator quidā reliquit uxori suæ * quædā sua bona ad eius uitā dūtaxat pro donario suo uel simpliciter, utrū talis mulier teneat cauere de utēdo fruēdo re sibi legata arbitrio boni uiri, uidelicet quod nullā læsionē ex usu afferret proprietati. *a* Credo quod sic, p l. usufr. C. de usufru. Cauereque ēt teneatur se factură in talibus reb. seu bonis quæ faceret ī re sua, ut in l. i. §. cauere. ff. usufru. quē admodū caueat. nec nō ēt de restituēdo res ipsas hæredi testatoris, post tempus in legato comprehensum. ut l. illud. & ibi casus notabilis. C. de le. sic eā inducēdo. nā ubi res aliquæ allegant ad tēpus, ut puta ad xx. annos, uel quandiu uixerit legatarius, constat legatū esse ualidū, & sequitur quòd impleto tempore legati, quia legatarius moritur, res ipsæ legatæ reuertuntur ad

ad hæredes testatoris.l. quoties.C.de dona. quæ sub mo. l.fi. §. sinaũt sub cõditiõe.C. cõmunia đ le.l.seruo legato. §.si seruũ. & ibi ẽt ꝑ Bar. ff. de le.i.Et ideò pro indemnitate hęredũ ipse legatarius tenetur cautionẽ ꝑstare, ut ad ueniẽte tpe ĩ legato apposito, res legatæ nõ factæ deteriores culpa sua restituant hæredib. ut ibi dicit tex.Ex quo propterea apparet dictã uxorẽ,cui factũ est legatũ ad tẽpus,quãuis in certũ, ut quia quãdiu uixerit.l. si cũ hęres. ff.qñ dies le.ce. & l.post mortẽ.C.de fidcicõ.teneri cautionẽ prædictã præstare, & ita uidi obseruari. Et nota circa hãc mãm, ꝙ nos habem⁹ do tẽ,b donationẽ ꝑꝑ nuptias,c dotalitiũ, d donationẽ simplicẽ,doariũ,& bona parafernalia.e De dotalitio & q̃d significet,idẽ de doario, & q̃d significet,uide in c.pleruq;. ex̃ de dona.inter uir.& uxor. per gl.& in c.nup.extrà eo.ꝑ Ioã.And.& Host.de aliis uerò dic.ut in l.fin.C.de do.ante nup.& in l.fin. C. de pact. conuentis &c.

a Quòd sic.] *Quinetiã hmõi cautionem nõ potest testator remittere do.Bal.in authen. cui quid relictum.in uersi.not.quòd testator.C. de indi.uidui. tollen.l.i. & do.Bar.& Bal.C.de usufruc. et per docto.in l. nemo potest.ff. de lega.*

b Habemus dotẽ.] *Quid sit dos, do.Bart.in rub.ff.sol.mat.& q̃d dicitur ius uniuersale, ibidem traditur per eundem Barto. & docto.*

c Donationẽ ꝑpter nuptias.] *Est enim donatio ꝑpter nup. id quidẽ,quod spõsus sponsæ donat. quãdo ab ea dotẽ recipit.c. nuper.extrà de dona. inter uirũ et uxor.& ibi dom.Gofre.in sum. & per do.Azo.in summa. de donation.ante nup.*

d Dotalitiũ,id est, donatio propter nupt.] *c.plerunque.ti.p̃ale.in gl.uersi.dotalitium. & in c.ex parte. extrà de for.compe. ĩ gl.super uers.dotalitii.ubi aũt sponsus aliam donationem facit sponsæ, uocatur sponsalitia largitas,ut per Gof.in tit.iam dicto.de dona. inter ui. & uxor. in §.Est aũt sciendnm quòd quæstio iuxta instrm cõcipitur.uide Specu.eodem titul. in uersic.in sponsalitia autem largitate.*

e Et bona paraphernalia.] *Dicũtur bona paraphernalia,quæ uxor habet extra dotem,quorum administratio sit data uiro exꝑsse uel tacite per cõsignationẽ ĩstrumẽtorũ.do.Bar.in l.maritus in i. opinio. C. de procuratori. & domi.Bald.in l.fina. iuncta glo.in uersic.usuras.C.de pact.* con-

cõuentis. et require ff. de iure dotium. l. si ego. §. dotis. & l. super dote. et l. hac lege. C. de pact. conuẽ. et nota. eod. tit. in gl. rub. & in authẽ. de exhibendis reis. §. fin. col. v.

SVMMARIVM.

I *Cautio de donario facto mulieri à uiro, an debeat præstari cũ fideiußoribus.*

QVAEST. CCXLIX.

I VTtrũ cautio, de qua s. i pcedẽti qõne * fit mẽtio debet præstari
a cũ fideiussoribus? *a* dic quòd sic, quia uerbũ cautio, à lege prolatũ, intelligitur cũ fideiussoribus, secundũ Pe. Ia. & Cy. & est tex. in l. si creditores. ff. de priui. credi. & l. uniuer. C. de preci. Impera. oft. aliàs esset frustratoriũ remediũ illi⁹ legis, si de nuda cautione intelligeretur, cũ solũ haberet obligatum, quem p prius habebat, ut ibi not. per Bar. & doc. licet gl. aliter dicat, in l. sancimus. C. de uerb. sig. & male idẽ in l. in omnibus. C. de iudi. & in l. de di. in pri. ff. de cõd. ob. cau. & quæ sit ratio. uide ibidem per eos. Hoc idẽ probatur in l. Archimedorã. C. ut in pos. leg. cõsiderato iure de toto, quoad totũ, idẽ iuris est de parte, quo ad partem. l. qui de tota. ff. de rei uen. idẽ probatur in l. iubemus. §. i. C. ad Treb. nã cũ ibi sit speciale, in contrarium est ius cõmune. idẽ in l. hac edictali. §. is illud. C. de sec. nu. Preterea l. in omnibus. de iud. & l. si fideiussor. §. fi. ff. q satisd. cog. dicũt, quòd causa cognita iudex cautioné præstare faciet. Sed quæ erit cã hoc colligi potest, si in manu forti uel aduersarii res poneretur, uel ex aliis causis tactis in d. §. fi. & authẽ. matri & auiæ. C. quando mulier tutelæ of. fun. pot. uel in materia l. i. C. ubi pup. edu. debeat. Et ista uidi determinari &c.

a Fideiussoribus.] *Et quòd huiusmodi cautio debeat præstari cũ fideiuss. apertè uidetur uelle ai. Bald. C. de usufru. l. i. in uer. ... not. Et in uer. iuxta hoc.*

SVM MARIVM.

I *Cautio iuratoria an sufficiat, si non possit idonea præstari.*

QVAEST. CCL.

I SEd si non* potest idoneã cautionem prestare, an sufficiat iuratoria cau. gl. dicit quòd non, in l. usufr. C. de usufruct. Pe. & Cy. ibidem tenent contra glo. Guil. de Cuni. dicit, quòd illo casu committi debet alicui bono

uiro,

uiro, qui de cõmoditate fructuum sibi respondeat. l. post quam. §. Imperator. ff. ut in pos. leg. uel fideicõ. cuius opi. ibi sequitur Barto. si persona sit suspecta, aliàs si non suspecta, ipse sequtur opi. Pe. & Cy. in dubio, & propter inconuenientiã quę patent. sed si res aduersario traderetur, uel ad manus inimici trãferetur, & ita secundũ opi. Guil. de Cu. uidi determinari, uł posse dari alia prouisio, iuxta declarationem positam in l. hac edictali. in §. his illud. uers. certè. C. de se. nupti. Et de hac materia an sufficiat iuratoria cautio tetigi s̃. q. 189.

SVMMARIVM.

1 *Verba, quòd hæres meus portet nomen & arma mea, an importent conditionem.*

QVAEST. CCLI.

TEstator præcepit & ordinauit, ꝙ Titi⁹ cognomen & arma eiusdem testatoris habeat, & recipiat,
1 & sit hęres eius: * hæc uerba an importent cõditionẽ uel modũ? Et breuiter credo ꝙ cõditionẽ, & de hoc uidetur casus, ĩ l. mulier. §. si quis hæreditariũ seruũ. ff. de cõdi. in sti. ubi hæc uerba, iussus est manumittere, & hæres, esse ĩ portant conditionem, & sequitur effectus, ꝙ Titius conditioné adimplere debet antè, quã hæres esse posit, sicut dicitur in materia conditionis. Et ita practicaui, dum in officio aduocationis existerẽ in causa dom. Bertachi. & Pe. de theysio fratrũ cõtra dominum Chalãconis, ubi agebatur de hæreditate domini Ioã. Leuzonis militis, qui instituit dictos de theysio, & ordinauit quòd ipsi portarét eius cognomen & arma, prout & fecerunt, & ex post nũcupati fuerunt Leuzonis, aliàs de theysio, & uidi expost in curia parlamenti ita determinari.

SVMMARIVM.

1 *Salarium operarijs quomodo soluẽdum sit, ĩ multiplici salariorum differentia.*

QVAEST. CCLII.

PRomisi dare operariis meis eũtibus ad uineas meas quantum dabunt aliis ciues Grationo. fossatis, uel putatis uineis meis, reperitur, ꝙ aliqui ciues dederũt unum grossum, alii sex liardos, & aliqui unum grossum cũ dimidio. insurgit quęstio, secundum quorum salarium debeam meis operariis soluere.

1 re.*ista questio est singulis annis in hac ciuitate Gration. Et dicendum videtur, quòd secundum salarium illorum, qui grossum dederunt, etiam
a minus *a*:ut in l.qui cõcubinã.
b §.cũ ita*b*.lo i.ff.de leg.iii.cum suis concor.ibi alle.& ita determinat Dy.ibidẽ.& ita iudicaui de anno domini M. cccc xxxi. tempore quo erã iudex curiæ communis d.ciui. Gratio.cum de facto occurri.

a Etiam minus.] *Adde quæ leguntur et no.ĩ regu. in obscuris li.v. et ibi per do.Io.An. ĩ mercuria.*

b §.cum ita.] *Iste §. optimè est allе.ab auth.nostro pro hac q.et uide eum, quia est ualde eleg.*

SVMMARIVM.

1 *Contractus an sit prohibitus in arresto, sicut in carcere.*

2 *In uinculis qui dicantur.*

QVAES. CCLIII.

SI quis dedit fideiussores
1 de tenẽdo *arrestum, vel de nõ recedendo ab arresto, & iurauit nõ recedere, an cẽseatur carceratus, & in vinculis detentus? credo ꝙ sic. Et pro hoc uidetur tex.no. in l.ĩ eadem.§. in uinculis, iuncta glo.fi. & l.necnon.ff. ex quib.
2 cau. maio.* In uinculis autẽ etiam eos accipimus, qui ita alligati sunt, ut sine dedecore in publico apparere nõ possunt, licet detur facultas abeundi, ut uel quia iurauerint, uel sub fideiussore sunt, & super hoc vide quæ scrip. in notabil.meis.in §.secũdo, quis dedit fideiusso. Et facit bene quod ponit Inn.in c. nuper. in prima gl.extrà de sententia excommunicatio. & hæc sunt singularia & attendenda. quia ex hoc apparet quòd cõtractus factus per tale arrestũ nõ sub-
a sistit uirib.*a* Et iõ ann.M.cccc ix.& die iii.mensis Nouem. curia parlamenti reuocauit quãdam cõpositionem factam per quẽdã de roybone, per castellanũ brisiaci licet ille homo dictam cõpositionẽ postea rectificauerit extra carceres, ipse tamẽ adhuc existens in arresto. De cõpositionib. quæ fieri prohibentur, uide infra quest.ccccxxvi. Sed quid si quis per uim extorqueat obligationẽ? dic ꝙ committit uim publicam: tex.est in l.iiii.in pri. ff.ad leg.Iul.de ui publ. De cõpositione facta preysone: iõ uide suprà q.cxiii.

a Nõ subsistit uiribus.] *Hoc intellige uerum, quando contractus est cũ ipso incarcerante seu eius participe, et limita istud procedere, quãdo iniuste seu indebite incarceratur.do.Bar.l.qui in carcerẽ.ff.quod met.cau.et do. Bal. in* ...

rub.de resc.uẽdi.ĩ uer.itẽ reqrĩ qille. Istud tñ in omni casu fallit.qñ cõtractus tẽdit ĩ utilitatẽ ĩcarcerati secũdũ do.Bal.ubi s.

SVMMARIVM.

1 *Confessio facta inter certas personas an præiudicet aliis.*

QVAEST.CCLIIII.

1 CONfessio* per aliquẽ facta in uno iudicio inter certas personas sibi præiudicat in alio iudi-
a cio inter alias personas, *a* p c.per inquisitionem.extrà de ele. & ibi tex. Hoc idẽ ibidẽ tenẽt Inn.& Io.An.idẽ Spe. in tit.de cõfes.in §.nunc uidẽdũ. circa prin. Nec obstat c.ĩter dilectos.uersi. nec attestationes &c.extrà de fid.instru. & l.is apud quẽ.C.de edẽ.& l.i.C. res inter alios acta.qa loquũtur in actis habitis respectu ꝓbationũ factarũ per testes uel instrũ, & nõ per cõfessionẽ. & uidi in curia parlamẽti determinari. Et est rõ diuersitatis,qa multa possũt opponi cõtra testes,uel ĩstrũ, sed nõ sic in cõfessiõe. Nimis enim esse indignũ iudicamꝰ, ut ꝙ quisq; uoce dilucide ꝓtestatus est, id in eundẽ casũ ĩfirmare.l.generaliter. C. de nõ nu.pec. & in c.per tuas.extrà de prob.Testes tamẽ recepti inter certas personas, faciũt p̃sumptionẽ cõtra aliàs. l.admonẽdi. & l.si quis libertatẽ.& ibi Bar.ff. de iureiur. Sed an acta in uno iudicio fidẽ faciãt in alio?uide quæ dixi suprà,quæst.136.

a Alias p̃sonas.] *Cõfessio non præiudicat,nisi quo ad interrogantem,non aũt quo ad alias personas nõ interrgantes. ut de hoc ẽ tex.no.ff.de interro.actio.et no. do.Bald.Abbas Sicu. in c.quãuis.de re iud.Ioã.And.in addi. Spec.de confes.§. nunc dicendũ. in uersi.quid si confiteantur ad fin.Imo.in c. qualiter et quando ii.de accu.*

SVMMARIVM.

1 *Citari personaliter à delegato, uel ab ordinario quando quis possit.*

2 *Citatio qualiter fieri debeat.*

QVAEST. CCLV.

a QVis non potest citari personaliter *a* * à
1 delegato,nec ab ordinario,nisi casib.descriptis,ĩ c.i.de iud.li.vi.nisi citarẽ corã Papa, Impatore, aut alio prĩcipe,ut ibidẽ no,qđ facit ad q.sæpe occurrẽtẽ de his,q citanẽ corã dño gubernatore Delp.locũ tenẽte dñi nñi Delph.p̃sonalr ultra casus ibidẽ d̃scriptos,an fieri possit.circa hoc aduerte,qa đ stylo curiarum

rum poteſt pars citari perſo naliter, quãdocũq; uř iudici
2 expediens.* De materia cita tionis, ſi debeat fieri i pſonã citãdi, uel quomodo, & quali
b ter & quando. uide plenè *b* p Bar. in l. dies. §. prætor. ff. de dã. infec. An ſufficiat citare procuratoré in pricipio cãæ, uide Bart. in l. eum qui. C. de procu. & in l. meminerint. C. unde ui. & gl. in c. cãm quæ. extrà de dolo. & tetigi infrà q. 455. in fi. Vtrũ ſufficiat citatio ad domũ? uide Bar. in d. l. dies. & in l. i. in prin. ff. de lib. agn. Et de hac materia, ui de quæ dixi ĩfra ccccxlv. De materia citationis, ſcripſi in notabi. meis. in §. citatio incongrua. cum ſex §. ſequen. fo. 12. &c.

a Perſonaliter.] *Ex cauſa tamẽ põt, quæ ĩ citatione tũc debet exprimi. l. fi. C. de proc. Aliàs nõ arctaretur citatus ad pſonaliter cõparẽdũ, ſecũdũ d. Pe. de Anc. in c. i. hic allegato. in i. notabili.*

b Vide plenè.] *Tu uid omnino d. Inn. ĩ c. ſi aduerſarius. ĩ gl. ſua. ĩ uer. publicè. ext. d eo, q mit. ĩ poſ.*

SVMMARIVM.

1 *Mulier pgnãs citata, an teneať in iudicio cõparere. Et quod nõ comparentis periculum.*

2 *Mulier pro debito ciuili non debet incarcerari.*

QVAES. CCLVI.

a 1 MVlier *a* aliqua prægnãs ſeu grauida* citatur pſonaliter cõparitura corã iudice, ſi ipſa nõ cõpareat, utrũ pœna contra eã debeat declarari? Di q nõ, quia cõparere nõ tene
b ſiue ipſa ſit prægnãs *b* a uir ſuo, ſiue ab alio. l. nõ exigim §. ſi uero pp. ff. ſi quis cautio ita etiam ibidẽ tenẽt Guli. de Cug. & Bar. Et ita uidi obſeruari ĩ hac curia parla. Ad ide
2 mulier* etiam pro debito ciuili, nõ debet incarcerari, ne circa caſtitatẽ iniurietur. ut auth. ſed nemo. iuř. C. đ cu reo. Etiã ſi nõ habeat bona, quib. fieri poſsit executio contra eã. Et fuit declaratũ di vii, mẽſis Feb. M. cccl x. ĩ ma bus Io. Botuti, in cã Catharinæ de maſo ex una parte, & Ioã. fratris de ſcalis, ex altera & hoc fuit tunc limitatũ muliere honeſta, per l. i. C. of. diuer. iud. ſecus in meretricib. nã utilitas uitæ earũ meruit laqueis legũ ĩnod l. quę adulteriũ. C. de adult.

a Mulier.] *Verecũdiæ ſexus muliebris parcitur. C. de iur. ca ii. §. ſui autem.*

b Sit prægnãs.] *Etiã nõ prægnãs mulier inuita ad iudiciũ trahenda perſonaliter nõ eſt; quatũ cau*

causa in iure non expressa. c. ii. de iud. lib. vi. & ibi do. Io. And.

SVMMARIVM.

1 *Briansonii consuetudo, ut proximior agnatus possit rem alteri uenditam infra certum tẽpus pro eodem pretio habere. & nu. 6.*

2 *Pactum adiectũ, quòd si infra xviii. menses restitueret, uenditio haberetur pro nõ facta, utrum excuset proximiorem à lapsu anni.*

3 *Tẽpus reuocandi rem, an currat minori xxv. annis.*

4 *Vendicanti rem, an non debeãt restitui fructus.*

5 *Ius competens proximiori agnato de uendicanda re, an alteri possit cedi.*

QVAES. CCLVII.

a
1 CAuetur de consuetudine ĩ patria Briãsonii a * quòd ꝓximior agnatus uel cognatus potest rem alteri uenditam infra decem dies inter pręsentes, uel infra annũ & diẽ inter absentes, pro eodem precio habere, utrum ualeat talis consuetudo? b uide Dy. in l. dudũ. C. de contrahen. emptio. & uenditio. qui refert Iac. de ro. talem qõ. mouisse. in l. contra maiores. C. de inof. test. & Oldra. in l. fina. C. in quibus cau. in integ. resti. non est necess. Aliquis uẽdit unam rem Titio, consuetudo est, ꝙ proximior eã habere possit ꝓ eodem precio infra certum tẽpus. emptor dicit se nõ teneri tradere proximiori, & mouetur propterea litigiũ inter proximiorẽ & emptorẽ, qđ litigiũ durat per annum, fertur sententia pro emp. Nũc quæritur à quo tẽpore incipiat currere annus, an à tempore uenditionis factæ, uel à tempore litigii finiti. Ia. dicit ꝙ à tempore finiti litigii. & alle. tex. in l. quãdiu. C. qui admi. ad bon. posses. possunt. & nihil plus dicit. * Sed iuxta præmissa quæro, uenditor in uenditione adiecit in fin. quòd eo casu quo ipse infra xviii. menses restitueret pretium, uẽditio haberetur pro non facta, utrum tale pactum excuset proximiorem agnatũ, à lapsu anni. de quo loquitur dicta consuetudo. Videtur ꝙ sic, ut l. quãdiu. supra allegata. Et ita uidetur tenere Iac. in loco præal. In cõtrariũ facit & uidetur tex. expressus ĩ l. ii. §. biduum. ff. quando appellã. fit. sic inducendo, appellatio nedum tẽdit ad suspensionem sententiæ, sed etiã rescisionem. l. i. C. de post. l. furti. §. i. ff. de his, 2

b

 qui

qui notan. infa. & in l. tale. §.q ,puocauit.ff.de pact.Sed sic est, quòd si sentētia diffinitiua proferatur sub conditione, dēt appellari statim infra biduum a tēpore snię, & non expectari cōditionis euētus, imò si expectetur snīa, trāsit in rē iudicatā, nec ualet appellatio. Idē dicamus ī casu isto, nā cū talis cōsuetudo sit rescissoria contractus, ꝙ annus statim currat à tēpore cōtractus pfecti, ne suspēdatur propter pactū adiectū, quia si in actu cōditionali tēpus statim currat, ut d. §. biduū. multomagis statim debet currere in actu purè & perfectè celebrato. arg. auth. multomagis C. de epis. & cle. non obstat l. quandiu. alleg. & ibi apparebat de diligētia petentis possessionē bonorū. iō nimirū si tēpus bonorū possessionis agnoscēdę ibi nō currat, donec certū sit, ꝙ tabulæ sint ualidæ uel ne. In casu uerò nr̃o iste proximior nullā diligētiā fecit ĩ. annū, sicut facere debuit statim præstādo de iure talis consuetudinis. l. si fundū. C. d̄ rei uē. iō nimirū, si contra eū currāt lapsus anni. l. fi. in fi. C. de anna. excep.

3 * Sed an illud tēp9 currat minori xxv. annis? d. Old. ī l. fi. C. ī quib. cau. ī integ. rest. nō est. neces. qui mouēt ēt istā q
dicit quòd sic. Sed restituitur
& alleg. c. cōstitutus. extrà de
in integ. resti. de hoc ēt tetig
suprà q. 31. Sed nōne iste mi-
nor tenetur restituere expē
illi à quo ipse repeciit? Dic
sic, ut ff. de in integ. rest. mi
4 l. intra utile. §. i. Sed nōne * i
casù proposito, ille, à quo r
uēdicat̄ tenet̄ restituere fr
ctus? dic ꝙ nō, s̄m Oldr.
s̄. qa hic agitur cōdictiōe
lege uigore talis consuetud
nis, q̄ ē stricti iuris, ut ist
act. §. actionū. & qñ agitur
ctione stricti iuris, ad rē q
nūquā fuit in bonis pete
ibi nō ueniunt fructus ni
tpe litis cōtest. ff. de usu. l
deamus. §. si actiōe. s̄m Ol
ī l. fi. C. in quib. cau. in inte
5 resti. non est neces. * Quæ
iuxta hanc materiā, an ill
ius cōpetēs proximiori ag
to, posit alteri cedi. uide q
plenè dicit Ange. de Are. in
usufru. circa prin. ff. de no
ope. nū. Et an ipse agnatus
neatur restituere impēsas fa
ctas ī medio tēpore. uide ple
nè eundē Ang. de Are. in d
6 i. §. nūc uidemus. * Sed an
cta cōsuetudo habeat locū
res extraneo traditur in so
tū, & nō uēditur? Spe. ī ti. d
emp. & uēdi. in §. nūc dicē
in uer. sed pone statutū est,
ali-

aliquo loco tenet, ꝙ non. *c*
a In pria Briãsonii.] *Idẽ ĩ Picardia, ubi uiget talis cõsuetudo, ut dicit d. Odof. in l. dudũ. hic alle. Eadẽ ẽt est cõsuetudo ĩ regionibus Germaniæ quàm pluribus.*
b Valeat talis cõsuetudo.] *Vide no. d. Bal. ĩ pall. l. dudũ. ĩ uer. sed q̃ro. ubi tenet, ꝙ hmõi cõsuetudo nõ ualet, qa reprobatᷓ rõne turpidinis, uel ĩtolerabilis iniqtatis.*
c Quòd nõ.] *Nota ergo differentiam, quæ ad hanc q. inter uendere & dare in solutum.*

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia collegiata, quomodo cognoscatur.*

QVAEST. CCLVIII.

1 Ecclesia collegiata * cognoscitur per signa, de quib. not. in c. dilecta. extrà de excessi. præla. & dicit Pau. ꝙ signa sunt cõe sigillũ. ĩ c. significauit. extrà de appel. Cõe refectoriũ, & cõe dormitoriũ, de quo Inn. in c. postulãti. de iure patr. & not. in c. à nobis. eo. ti. Nõ tñ requiruntur oĩa prædicta signa in simul, ut dicit Frãc. de Zaba. in d. c. dilecta. & ca. hi qui. de ętate & quali. ordi. in cle. &
2 tres faciũt ecclesiã collegiatã, *a* & prioratum cõuentualem, ut no. per gl. & doct. in præall. c. à nobis. & ponit gl. in cle. ii. de præscri. Licet ꝯm Pau. duo sufficiũt, ut in c. i. de elect. ita dicit Fran. de Zaba. in c. causam. de elec. in c. i. in collegio tñ inter scholares faciendo, requirũtur saltẽ tres. l. Neratius. ff. de uerb. sig.

a Et tres faciũt ecclesiã collegiatã.] *Imò duo faciũt colligiũ ecclesiasticũ, & sic ẽt cõuentũ, sed ad collegiũ faciẽdũ inter seculares reqrũtur saltem tres. d. Car. in c. ij. xiij. q. de rescript. cle. In uno solo tñ retinetur colligũ. do. Inn. in c. præsente. de iure patr. l. sicut in decurionibus. cum gl. & Bar. ff. quod cuiusque uni.*

SVMMARIVM.

1 *Consul quòd quis sit in ciuitate, an sit probandum.*
2 *Iurisdictio an sit apud fiscum.*

QVAEST. CCLIX.

1 Si in ciuitate, in qua * qs est consul, negetur, ꝙ sit cõsul, an requiratur probatio? Dic ꝙ nõ, ut tenet Bar.
a in l. i. *a* C. qui & aduer. quos. Quod facit ad multa, præsertim utrũ do. ꝓcurator fiscalis huius curię parlamẽti uel alterius curię inferioris debeat probare se esse talem, & si nõ probauerit in processu, an ꝓcessus sit nullus. & certè nõ, ꝑ no. per Bar. ubi s̃. & ita seruatur de stylo dictę curię parlã. Idẽ dicerẽ ď officiali uł iu
b dice. *b* Itẽ de magistris curia

c rũ,qui c in stationibus d sunt
d præpositi.* Circa præmissa,q̃
2 ro utrũ apud fiscũ sit iurisdictio. Dic f̃m Bal. ꝙ fiscus est duplex,scilicet uniuersalis et particularis, ut fisci Papieñ. tñ apud nullũ fiscũ est iurisdicto.
e Quia fiscus est e idem ꝙ custos sacrista,lege animatus & armatus.& sacrista seu repositorium publici thesauri hẽt priuilegia & proprios iudices, & uice publicæ personæ fungitur,& ei donari & legari potest.& habet procuratorem,qui agit & conuenitur noĩe fisci. Et est saccus sine conscientia, qui imbursat oĩa malè acquisita.ff.de calũ. l.in hæred.& ff.de inoff.testamen.l.Papini. §. meminisse. Propriè tñ fiscus nõ est, nisi imperii & papæ.l.i.C. de bonis uocan.li.x.ff. ad municipales.l.simile.ita dicit Bal.in feud.ĩ ti.de pace iuramẽ. fir. ca.i.§.ad hoc &c.

a Bar.in l.i.] *In uer. circa primã partẽ.Et loquitur formaliter in decurione,qui et consiliarius ciuitatis dicitur. C. de decu.glos. rubricæ.libro decimò.*

b Iudice.] *Istud uoluit in terminis do.Bal.in præd.l.i.C. qui & aduer.quos.in uersi.iii.oppo.*

c Curiarum.] *Etiã mercatorum. ut per do.Bal.ubi supra, in uer. idem si quis.*

d Stationibus.] *De stationibus fit mentio,et q̃d sit statio, not.C.de cõpẽsat.ĩ l.i.et ibi gl.ĩ uer.statio*

e Fiscus est.] *Fiscus ꝓpriè dr̃ saccus,in quo reponuntur bona publicata et cõsiscata q̃ post marsupium,id est, bursam non sufficiens cõcludere publicata cõsiitutus fuit pariterq; eò minus,de inde sufficienti effecto ad domũ deuẽtũ est, quæ & ærarium fisci uocatur.gl.in uers.fiscalis.l.i prouinciis.C. de numerariis.li. xii. et licet fiscus non habeat iurisdictionẽ ei tñ ut patriæ reuerẽtia exhibẽda ẽ.l.hi qui.ff.d postula. Quo sit, ut agens cõtra fiscũ teneatur ueniã ĩpetrare.l. bñ à Zenone.post med.ibi. ex nostra iussione.C.de quædri. p̃scri.*

SVMMARIVM.

1 *Cura an expiret,ꝓdigo reuocato ad bonã frugẽ. uide & nu.2.*

QVAES. CCLX.

1 CVrator datus est alicui prodigo.* q prodigꝰ esse desinit, & recipit bonos mores,utrũ ipso iure expiret cura,tex.est ꝙ lici l.i.circa prin.ff.de cura.furio si,& ita tenet expresse Petr. de Bella ꝑti.& ibi reputat ca sum singularẽ. Quod intelli ge,si p biẽniũ uel triẽniũ ste terit discretus.arg.in auth.de monachis.§.illud.col.i.Bart. uero

uero ĩ l.is cui.ff.de uerb.obl. uoluit dicere, ꝙ requirat̃ declaratio iudicis ꝑ rõnẽ quam sibi assignat.
2 *Quid dicẽdũ? crederẽ ꝙ si reputatus fuerit sanorũ morũ per biẽniũ uel triẽniũ, ꝙ hoc sufficiat. ar. l. Barbarius philadelphus.ff.đ offi.præto.& l.i.C.de test. & l.ii.C.de sent.& inter.om.iu. & c.cõsultationibus.extrà de iure patro. Si uero ante tale tẽpus disceptaret̃, & reuocaret̃ in dubiũ, tunc fortasse esset necessaria iudicis declara
a tio.*a* & ita posset saluari opi. Bar. Vide tñ quæ ponit gl. & post eã Bar.ĩ l.i.C.q. et aduersus quos in ĩte.rest.postulat̃. ubi dicere uolũt, ꝙ si quis ꝓdigus eligatur in cõsulem, ꝙ ex hoc non dicitur recepisse sanos mores, imò requiritur probatio, qđ intelligerem uerũ, nisi tꝑe maiori, utpotè biẽnio uł triẽnio talis esse appareret & reputaret̃.ut iurib.allegatis. Et pro hoc bene facit. l.cũ his.C.đ curat.furiosi &c.

a Iudicis declaratio.] *Istud procedit, ubi ẽ manifestũ ipsum prodigum ad sanos mores reuersũ, quia tunc is, ipso iure desinit esse sub cura. nam manifestum seu notoriũ æquiparatur sñiæ quãtũ ad effectũ đclaratiuũ, id est, quãtũ stylus ad declarandũ. do.Bal.in l.i.uer. quidam dicũt.*
b *C.de cura.furiosi.et ita tenet do. Pau.de Cast.ff.de uerbo. obli.l. is cui bonis.in iii.colum.in uer. unum tamen.iuncto uer.præcedẽ.& ibi d.Bar.post.Ia. de Are. in uer.quæro aliqs et do. Alex. de Imo.in iiii.col.in uer.inquantum.etiã quem omnino uideas.*

SVMMARIVM.

1 *Capellano moriẽte, instituto hærede laico, utrum inuẽtarium fieri debeat per curiam ecclesiasticam uel secularem.*

QVAEST.CCLXI.

Capellano moriẽte, relicto hærede homine
1 laico, * utrũ ĩuẽtariũ fieri debeat per curiã ecclesiasticã uel seculare? dic ꝙ ꝑ curiã secularẽ, quia mutatione personæ bona quæ erãt affecta priuilegio clericali, desierunt esse ecclesiastica, & cõditionẽ hæredum sequũtur. Ca
a sus est singularis ĩ l. Paul⁹ *a* respondit per procuratorem. in §.i.ff.de acq. hære. facit l. iii.C.de epis.& cle.& melius ĩ l.fiscus.ff.de iure fisci.istud uoluit dicere Spe.ĩ ti. de cle. cõiug.§.i.uers. ad hmõi autẽ arti.& c.ibi dũ dicit, aliàs nõ tenet̃ ecclesiasticus, quia mutata persona mutatur status rei &c. Istud uł tenere Dy.&
b Barto.*b* in d.l. Paulus. & ita

fuit dudũ iudicatũ in d.curia parlaméti pro Petr.Meyrodi hærede do. Stephani Croseti p̄sbyteri de turre pini, & pro ista parte bene facit, q̄a hæreditas antequã fuerit adita, repræsentat defunctũ, & postq̃ fuerit adita, repræsentat personã hæredis.l.i.§. Scæuola. ff.si q̄s testõ li.esse iussus fuerit.& in l.hæreditas ĩ multis. ff.d̄ acq.rerũ do.& l.cœptã.ff. de usucap. istud ẽt probat̄ p̄ l.i.de tuto.& cura. da. ab his. iũctis ibi no.p̄ Bar.dũ ibi dicit, q̄ clerico ĩpuberi succedẽti laico dẽt dari curator p̄ curiã ecclesia. & tñ curator dat̄ principaliter reb. secũdo personis, & ita patet q̄ moriẽte testatore bona eius & hæreditas sequãtur cõditioné personę hæredis. & pro hoc ẽt facit quod dixi j̃. q.382. & de hac q.etiam tetigi q.562.

a In l.Paul.] *Alias procuratorẽ.*

b Et Bar.] *In p̄d. l.Paul.in uer. in ij.parte.ubi notando dicit, q̄d mutatione personæ mutatur priuilegũ. et ex hoc arguit, q̄ si resp.uel ecclesiastica trãsit ad priuatũ,p̄dit priuilegiũ et efficitur usucapibilis.et hoc facit ad decisionẽ propositæ q̃onis,et adde do. Pau.de Cast.in prædi.l.Pau. in §.idẽ respon.qui casum illius.§. post do.Old.notandum esse dicit, pro renunciantibus hæreditati paternæ uel maternæ cum iuramento,qui eo nõ obstan.rem ad quem hæreditas peruenit,ab intestato decedente,possunt ipsam hæreditatem petere, quia mutatione personæ hæreditas ipsa desyt esse paterna,& facta est fraterna.& dicit hanc determinationem probari per l. quæ Titj test.in princip.ff.de his,qui ut indignis.*

SVMMARIVM.

1 *Delpihnatus consuetudo, circa instrumẽtorum confectionem.*

2 *Consuẽtudo loci contractus,uel iudicii,in quo bona sunt sita, an debeat attendi.*

3 *Regionis cõsuetudo, inspicitur in solẽnitate actus,de quo agitur.*

QVAEST. CCLXII.

2 Consuetudo a seu stylus notariorum est in hac patria * Delphin. 1 q̄ instrumenta recipiuntur sine indictione, & ualent talia instrumẽta & sunt probatoria,iuxta q̄d q̃ro, q̄dã de comitatu Gebénẽsi testm̃ suum cõdidit in loco de Romanis, cuius hæreditas situata est in Sabaudia, & hæredes eiusdem de comitatu Gebennensi,notarius domiciliarius Delphin. recepit instrumentum, nec indictionem adiecit, an instrumẽtum sit ualidum & probatoriũ.Sup̄ hoc sunt gl.

con-

contrariæ,præsertim ĩ l.i. C. de eman.li.& in l.si fundus.ff. de euic.super qua qõne dicit Cyn.b ĩ l.i.ĩ ii.q.C.quæ sit lõ ga cõsuetudo.ubi distinguit. Aut est cõsuetudo, quę perti net ad litis ordinationẽ, quæ uersaẽ circa ꝑcessum & ꝑces sus ordinẽ. Tunc cõsuetudo loci,iudicii seruatur.& debet attẽdi.l.testium.in fi.ff.de tes. Aut est talis cõsuetudo quæ tẽdit ad litis decisionẽ,tũc ser uaẽ cõsuetudo loci cõtractus ut l.i.ff.de usur. & l.si fũdus. ff.de euic. Idem dicit in d.l.i. C. de eman. lib.Cy. ẽt idem dicit in l.i.C.de sũ.tri.& fide ca.in q.quę incipit, uidimus qualiter statuta ligẽt forẽses &c. Ia. de Are. super secũdo mẽbro di.ꝑd.dicit sic, prout ibi refert Cy. Aut ex cõtractu celebrato nascitur ius,tũc ĩspicitur locus, in quo cõtra ctus est celebratus.R õ est,qa ex cõtractu iã est quęsitũ ius alteri.ut l.si fundus.& l.i.š.al le. Aut nasciẽ ius ex delicto, tũc ẽt locus delicti dẽt spe ctari.Et cũ talis stylus ac cõ suetudo de nõ ponẽdo indi ctionẽ, tẽdãt ad litis decisio nẽ,ex quo testõ ius fuit q̃sitũ hæredi instituto, cõsiderato maximè sicut euenit. ut l. cũ hæredes. in prin.ff.de acq.hæ re.iũcta gl.l. itẽ uidẽdũ. §.fi. ff.đ pe.hęr.& l.i.ff.de bo.pos.

2 Locus* & patria,in quib.tale testm̃ fuit cõditũ, debẽt attẽ di,& cõsuetudo ac styl⁹, ĩ iu dicãdo obseruari,ut patet per ꝑdicta. facit bñ ad præmissa qđ ponit Bar.in l.i.C.de emã ci.li.& ĩ l.si prius. ff. de aqua plu.arc.Si enim instrm̃ ab ali quo no.cõsti. authoritate ali cui⁹ uniuersitatis uirtute sui statuti cõfectum,fidem faciat ubiq; extra territorium talis uniuersitatis, sicut dicit & te net Bar.in l.i.& in l.cunctos populos.alle.in q.quæ ĩcipit, quæro circa statuta premissa &c.Multòmagis fidẽ ubiq; đ bẽt facere instrumẽta ab ali quo notario Delph.ẽm stylũ & cõsuetudi.patriæ, ĩ qua re sidet cõfecta,& hoc maximè propter utilitatẽ testãtiũ seu cõtrahentiũ,ne eorũ cõtract⁹ uel instrumẽta sub tali colo re ad nihilũ deducãtur. Istã rõnẽ ponit tex.in auth. de ta bellio.§.si uerò p̃ter hoc. ibi, ipsis tamẽ documẽtis propter utilitatẽ cõtrahẽtiũ nõ infir mãdis &c.coll.v.& facit ꝙ po nit Cy.l.cũ per liberũ.C. per quas personas nobis acquiri tur.ĩ q.fi.de procuratorio Pa risius facto &c.Et qđ no. per gl.in d.auth.ut ꝑponatur no mẽ Imperatoris. in princ.gl. positæ super uerbo,mox &c.

coll.v. ubi dicit cõſuetudinẽ ĩ talib.attẽdi. Et iſtud magis clare dicit gl.in c.cũ dilectus ſuper uerbo, approbata.extrà de fide inſtru.ubi dicit gl. qđ conſuetudo facit inſtrm̃ authẽticũ & ualidũ, ubi aliàs
3 nõ eſſet.* Et eſt rõ, quia in ſolennitate actus, de quo agit. conſuetudo regionis inſpicitur.iſtã regulã dat Bar.l.i.in fi.ff.de uent.inſpi. quam ponit in l.cunctos populos. C. de ſum.trini. & fide cath. ubi ipſam ponit in q. quæ ĩcipit,
c Sed deducitur an teſtamẽtũ c &c.Et ita uidi pluries in hac curia parla. determinari per dños meos ĩ cõtrario iudicio.

a Conſuetudo.] *De materia hic facta.ſ.qualis cõſuetudo attẽtat in deciſoriis iudicij, uide iſtum conſi. ccxviii. incip. indubitanter. in fina.*

b Dicit Cy.] *Viđ omnino d.Bal. in l.cũctos populos.in v.col.uer. v.quæro q̃d de cõtra.C. de ſum. tri.& fide cath.uide ẽt do.Bar. in d.l.ſi fũdus et alios doc.q̃ lex clariſſima eſt ad hãc mãm. itẽ ẽt in teſta.eſt obſeruãda cõſuetudo loci.ut dicit Bar.ĩ l.i.§.fi. ff.de uẽtre inſpi.et uiđ qõ.quã ponit d.Pe.de Fer.in forma li.qñ petit hæreditas ab inteſt. in gl. uallatũ legitimo numero. ubi dicit, q̃ teſtm̃ factũ Venetiis ab aliquo Bono. ubi ſufficiunt quatuor teſtes, ualet ẽt Bononiæ, et ubique. idẽ dicit in contractib. inſpici debere locum, ubi fit contractus. & hanc docet eſſe communem opi.doc.*

c Sed deducit an teſtamentũ.] *Voluit allegare d.Bar.in præalle.l.cunctos.in xi.col.in uer.vi. quæro ibi, ad idẽ quòd teſtm̃.*

SVMMARIVM.

1 *Clauſula in fine libellorũ appoſita, et aliàs ſibi debitam iuſtitiã miniſtrari, quid operetur.*

QVAEST. CCLXIII.

IN fine libellorũ & ſupplicationũ cõmuniter ap-
1 ponitur hæc *clauſula a & aliàs ſibi debitã iuſtitiam miniſtrari, ex qua talis ſequitur effectus, quòd licet talis libellus propter eius generalitatẽ admitti non deberet, iuxta not.p gl.ĩ l.fi.C.de an.exceptione. attamẽ ut res potius ualeat, quã pereat, iuxta l.quoties.ff.de uerbo.obligat.proferetur ſentẽtia, quæ erit ualida & fiet condemnatio in minorem partem, quæ fieri poterit.ita dicit Inno.in c.cum dilectus.extrà de ordi. cog.idem etiam tenet Specu. in titu. de conceptione libellorum. §. iam nunc uidendum.in uerſi.tale inſtrumentum. & ita ſæpiſsime uidi in hac

hac curia parlamenti fieri ob seruari etiam in contradictorio iudicio. Idē ēt dicerē ubi libellus aliàs ineptè cōcluderet, per eā, quę dicit Inn. in c. examinata. de iudiciis. ꝑ qua facit c. dilecti filii. de iudiciis.

2 Hæc clausula.] *Videlicet, peto iustitiā ministrari super præmissis, et quodlibet præmissorū operatur sñiam fieri posse ex libello in exempto, nō cōstet de intentione libellantis, & actio cōpetat, licet inepte ꝓponatur, ut p do. Panor. in c. cū dilectus. in xvii. col. in uersi. ex prædictis infero ad illud. extrà de ordi. cog. uide quo ad ꝑdictā clausulam do. Alex. i. parte. cōs. cxxi. ii. col. uer. alio fundamēto. et v. col. uersi. nō obst. Idem uult Alex. consi. xxxiiii. circa finem, in iii. uolumi.*

SVMMARIVM.

1 *Cēsu legato, an censeatur legatū dñium directum. uide et nu. 2.*
3 *Censu et dominiū, ut se habeāt.*

QVAES. CCLXIIII.

1 AN legando * uel dādo censum, quē quis percipit super aliqua domo uel aliqua re, censeaē legare uel donare, directum dominiū talis domus super qua cēsus percipit? Pro cuius q̄stiōi rñsione, est ꝑsciendū, ꝙ cēsus q. ꝑ aliqua re debet, & dominiū directū talis rei se habēt, ut principale & accessoriū. Nā dñium directū est principale, & canō, est accessoriū, qa ad cām dñii directi fit, & præstaē. l. ii. C. de iure emph. hoc sic ꝑsuppōsito, qa nō est ĩcōueniēs unū habere dominiū directū alicuius rei, & aliū suꝑ tali re percipere cēsū. l. fi. §. fi. ff. de cōtrah. emp. & uē. nec principale sequiē sitū accessoriū, nec sibi cadit, insti tu. de rerū di. §. si tn̄. & §. literas. licet bene cōtra l. si ut certo. §. usq; adeò. ff. cōmo. & C. de institoria. l. quicunq;. §. pe. & l. eos. C. de usu. & ꝙ hr̄ per gl. Dy. & Io. An. in c. accessorium. de re. iur. li. vi. iō sequiē,
2 * ꝙ legato censu nō uenit nec censeē esse legatū directū dominiū, & de hoc uide tex. in d. l. fi. §. fi. ff. de cōtrah. emp. & uē. Et ꝑ hoc bene facit l. summa cum ratione. §. emptor. ff. de peculio. ubi seruo cōcesso, qui est principalis, nō censetur peculiū cōcessum, ꝙ se habet ut accessoriū. Multò ergo minus ubi cōcessum esset peculiū, nō censeē seruus cōcessus, ut iurib. allegatis. Sic ēt in ꝓposito est dicendū.
3 * Præterea census & dominiū directū se habent ut diuersa separata, ut apparet ex iā dictis. ergo uno legato uel cōcesso aliud non cen-

cẽsetur legatũ uel concesſũ, cum de uno ad aliud nõ fiat illatio.l.ſi ante.ff. de except. l.ſi maritus.C.de dona.inter ui.& uxo.& l.duob.ff. de testa.tutela.Et hæc faciunt cõtra creditores,qui faciunt pignorari debitores ſuos ĩ cauſam iudicati de eorũ cenſib. quando ſeruientes Delph.q faciũt pignorationes,capiũt de pignore cenſus.non exprimendo cepiſſe de pignore cẽſus cũ directo dñio. Quia ſi hoc non dicatur, nõ cẽſetur dominium directũ captum fuiſſe de pignore, cũ ſint res diuerſæ.& ſeparatæ.per ſ. allegata.tñ quicquid ſit de iure,hæc curia parla. innuit cõtrariũ,qa cẽſib.captis de pignore,mãdaĩ creditoribus, ꝙ recognoſcanĩ, & fiunt recognitiones de cẽſu cũ directo dñio, licet in pignoratione nõ fuerit facta mẽtio de directo dñio rerum quib.debentur dicti cẽſus, & ita ſeruat
2 ſtylus dictæ curiæ,qui pro l. debet ſeruari *a* l. ſi qñ. in fi. C.de ĩiu.Et ſup iſta materia vide Hoſt.in ſumma in ti.de iure emph.§.fi.uerſ.qd ergo. & Spe.eo.ti.uer 86. & Bar.ĩ l.ſi domus.§.fi.ff. de leg. i.

a Stylus.] *Debet pro lege ſeruari. de hoc ſupra in præludio ſtylus quid ſit,et quod modis ſumitur in iure do.Bar.in l.i.in ver.quarit hæc gl.C. de ſacroſ. eccleſiis.*

SVMMARIVM.

1 *Comitatus Valentinẽſis,et Diẽſis,an dicãtur de Delphinatu.*

QVAEST. CCLXV.

1 AN comitatus Valentiné.* & Diéſis, acqſiti p dñm nřm Delph.ab anno dñi M.ccccxv.citra ex diſpõne teſtamentaria d.Lodouici de pictauia,quõdam comitis dictorũ comitatuum, & adiũcti huic patriæ Delp.dicanĩ,cẽſeanĩ de Delph.ad hoc ut debeãt ibidẽ degẽtes uti & gaudere libertatibus pñtis patriæ Delph. Credo ꝙ ſic, quia tale argumẽtũ cenſeri debet eſſe,idẽ ſicut ipſe Delp.cui accedit.l.prædiis. §.qui domũ.& l.vxorẽ.§.legauerat.ff.de le.iii.& l. quod in rem.§.i.ff.de le.i. Nam eo ipſo ꝙ dicti comitat' æſtimati fuerunt adiuncti Delp.ipſi
2 de Delp.fuerũt effecti,*a* ſicut probãt dicta iura.& hoc tenere vř expſſe Bal.in c.i.§.præterea ducatus.in q. quæ incipit,ſed qd ſi Marchionib.circa fi.de ꝓhi.feu.alie.per Fed. & alleg.l.inetr ſocerũ.§.cum inter.ff.de pac.dotali.Et facit etiam quia res unita ſapit naturam & conditioné eiuſde

rei,

b rei, cui unit̄ *b*.gl.i.c.i.ne ſe.ua can.in gl.iii.& facit l.idem ſi fundum.§.ſed ſi inſulā. ff.de uſufru. item ēt facit quia priuilegiū conceſſum ciuitati, trahitur ad uillā, quæ eſt addita poſteà illi ciuitati. no. Bar.in l.præſula.ff. de acqui. re.do.Ita ēt vr̄ in caſu ſir̄i tenere Gui.de Cuneo.in l.ſi cōuenerit.ff. de pig.actiōe. Vbi dicit.ꝙ ſi rex occupet aliquā uillam, ꝙ illa debet regi legibus occupātis, ſicut dicimus in eo, quod accreſcit ꝑ alluuionē, ꝙ efficit̄ eiuſdē iuris, cuius erat p̄diū, cui adiicit̄.ꝑ hoc ff.de admi. tuto. l. quos. §.fi.Et ita ſeruat̄ in degentib. in dictis comitatib. Valen. & Dieuō.tā reſpectu libertatū, q̄ aliorū bonorū, & onerū pn̄tis patriæ Delph. De hac materia etiam tetigi ĩ.q.489. & ibi uide plenius.

a Effecti.] *Quia coniunctū alteri aſſumit nām eius, cui adiūgitur l.fi.ff.de uino, trit.et oleo le.et ff. ꝓ ſocio. ſed ſi adiiciatur, et facti, ꝙ religioſa ſunt q̄ religioſis adhærēt.ff.de rei uen.l.q̄ religioſis.*

b Cui unitur.] *Tu uide de hoc iſtū conſ.134.inci.circa proceſſū diffiniendo.in primo euidentiali nu.i.uerſ.& pro euidentia. ibi, ſed ipſa eccleſia. quæ unitur.*

SVMMARIVM.

1 *Decimas an oēs ſoluere teneātur*

2 *Decimarum exactio an habeat cauſam continuam.*

3 *Decimarū ſolutio q̄ bōa tribuat.*

QVAES. CCLXVI.

A Præſtatione decimæ nullus eximit̄. in c. à nobis. ex̄ de decimis. in antiquis. 1 *Ideo dicta curia parl. de anno dn̄i M. ccccliх. appunctauit, quòd nobilis Gulielmus uaſque, caſtellanus grane, ſoluat decimas priori dicti loci ꝓ poſſeſsionibus quas tenet ipſe caſtellanꝰ in d.loco nomine Delp.quas ipſe caſtellanus ſoluere recuſabat. 2 *Sed an exactio decimatū habeat cām continuā? dic ꝙ ſic. Quo quotidie pn̄t & debent exigi, & non ſolū p̄diales, ſed ēt perſonales.ita dicit In.ĩ c.de quarta, de decimis. De ſeruitutibus habentibus cauſam cōtinuā uel diſcontinuā, tetigi ĩ. q. 473. De materia decimarum in foro conſcientiæ, uide aliquas quæſtiones ſingulares per d.Martinū de laude in tractatu de conſcientiis. 3 *Sed quæro quę bona tribuat ſolutio decimarum a? dic ſecundū Io.An. in c.i.de deci.in vi. Primū bonū ſanitatem corporis. Secundū ubertatem fructuum. Tertiū remiſsionem peccatorum. Quartū dōa celeſtia. Ex quo

infertur

infertur, quòd licet cõductor non teneatur ad solutionem pensionis propter sterilitatem de loca.tenebitur, si nõ soluit decimam, secundum Gemini anũ in d.c.i.de decimis.lib. vi.iõ sint cauti domini aduocati opponere contra tales, ꝙ ipsi non soluerunt decimas. De materia decimarum etiã tetigi ĩ.q.cclxxxiii.

a Quæ bõa tribuat solutio deci marũ.] *Adde xvi.q.i.c.decimæ. quæ autem mala proueniunt ex subtractione decimarum, uide Gofre.in summa de decimis.§.in summa not.est.*

SVMMARIVM.

1 *Donatio primo filio nascituro ex tali matrimonio facta, ualeat ne.*

2 *Stipulatio interposita per notarium, ad opus futurum, an ualeat.*

QVAEST. CCLXVII.

PActum factum est in cõtractu matrimonii, ꝙ primus filius masculus nasciturus succedat in tali do
1 mo*forti, seu castro, vł ipsum habeat præcipuum stipulatione per sponsum patrem futurum uel notarium nomine ipsius interposita, an ex tali pũcto sic stipulatione uallato, quærat filio primo nato ius.

Credo quòd sic, ut uidet text
a expressus, in l.diui.§. pactis.
C.de naturalib.liberis.& in l.
si interdictum.ff.de pact.dotali.hoc etiã ratione probat, q per pactũ uallatũ stipulatio põt acquiri filio nõ nato. l. quis operas.ff.de oper.liber. Paulus.§. Paulus rñdit. ff.de bonis libertotum.& d.l.diui §.pactis.l.non aliter. ff. de r. dop.l.Caius.ff.de usur.l.si pupillus.ff. rẽ pupil. sal. fo. Nec obstat l.usufructus.ff.de sti. seruo.q̃a loquit̃ de ualore substantiæ stipulationis, quæ nõ põt esse in pẽdenti, an ualeat uel nõ ualeat. Sed bene põt esse in pendenti, cui acquiratur ipsa stipulatio & deductũ in ea, ut in casu isto. Nõ em̃ fuit ualor & substantia stipulationis in pendẽti, quia interposita per notariũ, qui fuit stipulatus, iõ fuit ualida. per l.non aliter.& l.Caius. s̃. allegat. Idẽ dicerem in ecclesia nondũ ædificata, quòd eidẽ solui debeat. ita no.Bar. in l.seruus ad custodiam.ff.de ali.& ciba. lega. Nec obstat c.ad audientiã.lo ii. extrà de eccle. ædific.
2 quia*ecclesiæ quæ nondũ est, uel capi.priuilegium non pot sit concedi, ut statim priuilegiata, ualet tamen cũ erit ædificata, vel cum erit capitulũ. sicut seruitus põt cõstitui ædi

fic[illegible]

ficio futuro. & futura aqua non ut statim sit seruitus, sed obligabitur constituens ad eã constituendam, cum fuerit ædificium. l. si seruitus. §. fi. de seru. urb. præ. & no. gl. in l. seruitus. §. fin. & in c. ad audientiam. s. alle. & Bar. in d. l. seruos. Sic in proposito ualet stipulatio per notarium interposita ad opus filii nascituri. Et ita aliàs consului dum practicabam in causa d. Morgiarũ & do. Pipeti, eius fratris, ad causam terræ Morgiarum. & obtinui sententiã in dicta curia parl. pro dicto d. Morgiarum, qui tunc uocabatur dominus de tribus meuis. De hanc materia uide quæ dixi j. q. ccccv.

§. pactis.] *Ibi, & unà cum fratribus suis postea ex eisdem parentibus. fortè progenitis. iũcto ibi, nec minus pactorum emolumenta percipiant.*

SVMMARIVM.

1 *Constitutio præcarij, quid operetur.*

2 *Testamentum capti ab hostibus an ualeat.*

QVAES. CCLXVIII.

Qvidam donauit bona sua Titio, casu quo moreret̃ sine liberis, constituẽdo ex nũc pro 1 ut* ex tunc, & ecõtrà se dicta bona donata possidere p̃cario nomine dicti Titii donatarii. morit̃ donator sine liberis, an dñium dictorũ bonorũ donatorũ trãesat in eius hæredẽ vł donatarium. Fuit dictum & conclusũ, quòd in donatariũ, quia in puncto mortis donatoris, seu per momentũ ante dominiũ a censetur esse in donatarium trãslatum causante dicta precarii cõstitutione, ex uerbis p̃dictis ex nũc, & c. l. qđ meo. in prin. ff. de acqui. poss. l. quædam. ff. de rei uen. Iunctis his quæ habent̃ in l. iiii. §. i. de cõdit. & demõ. & in c. ex parte. de cler. nõ resi. hoc ẽt probat̃ in fictione legis Corne. l. lege. Cornelia. ff. de testa 2 mẽ. ubi captus * ab hostib. si ibidem moriatur, fingitur fuisse mortuus. per momentum ante captionem, & ualet eius testamentum. l. in omnibus. & ibi gl. ff. de cap. & postlim. reuersis. & l. si ab hostibus. ff. solu. matrim. Licet in §. fina. insti. qui testa. face. non pos, dicatur prima hora captiuitatis. Et pro hoc facit quod dicit Bar. in l. si filius. ff. de uerbo. obligat. ubi initium contractus initi sub conditione, inspicitur, ut ibi. Et de hac materia constitutionis precarii, uide quæ dixi

dixi suprà.q.cxli.Et ĩ.q. cccc xix.& q.ccccxii.

a Dominium.] *Puta utile.ut per dominum Bal.in rubr.C.de iure emphy.in prin.& ibidem in l.i. col.i.in uersi.sed quid si.C. quando licet ab empti.disce.precariũ enim, & si ficta dicatur traditio, ueram tamen & propriam acquirit poßeß. secundũ d. Bar. in l.ab emptione.in ult.col.ĩ uersi.fi.ff.de pac.et in cons.lxxxi. qđ incipit Marti. Forniconis de Eugubio.Et istud est uerũ,ẽt si fiat a ꝓcuratore,ut per ipsum d.Bar. in locis præall.doct.Bal.ĩ l.i.col. ii.in uer.denuo quæro.C.quando licet ab empt.disc.*

SVMMARIVM.

1 *Denuncians debeat ne in expensis condemnari parti priuatæ.*

2 *Thesaurarius Delphinalis si quẽ trahat in causam, in curia parlamenti, & succumbit, an debeat in expensis condẽnari.*

QVAES. CCLXIX.

DEnunciator facta denunciatione speciali
1 * cõtra aliquẽ nominatim secuta absolutoria, debet in expẽ.cõdemnari.l.i.C. de sumpt. recu.lib.x. & in l. i.đ decurio.eo.li.& tenet Cy.
a ĩ l.sẽtimus *a*.C.đ excu. tuto. & dicitur fieri nominatim, si nomen uel cognomen alicuius subiũgatur, uel alia demonstratio.l. nominatim.ff. de condi. & demonst. l.quoties.§.si quis nomen.ff.de hære.instit. Si uerò sit generaliter contra omnes, qui culpabiles poterint reperiri, nõ de[bet] in expensis cõdemnari, nisi [pro]bationes ministret, uel insti[ti]get fieri condemnationẽ.l.c. hæc verba.ĩ gl.sup uerbo ne[cessarii].ĩ fi.ff.de his q̃ notã. in[fa]. Et ita uidi in dicta curia parlamenti fieri & iudicari tẽp[ori]bus meis, in cõtraditorio iudicio in diuersis causis. De hac [mate]riã etiam scripsi in notabilibus meis.§.nedum.fol.lxi.Et nõ debet iudex procedere, ni[si] si legitimis indiciis uel informationibus præcedentib.l.ea quidem.C.de accu.l.itẽ apud Labeonẽ.§.hæreditatis.de iniuriis.& si faciat, tenetr ad ex-
b pensas, sm Cy. *b* in d.l. sancimus. Et hoc facit contra procuratores fiscales q ipsi debẽt in expensis partis condemnari, si aliquem ponant in ꝓcessu pro crimine publico vł pri[uato], nisi præcedentib. infor-
c mationib. *c* Sed de stylo & cõsuetudine curiæ parlaméti & aliarũ curiarũ præsentis patriæ Delph. non consueuerunt tales procuratores fiscales in expẽ.priuatorum partiũ condemnari. Sed quid de thesau-

thesaurario Delphi. qui nomine Delph. ad causam suæ receptæ quandoque trahit aliquē in causam in curia parlamēti,& succumbit, * an debeat in expēsis condemnari? & uidetur quòd sic, de iure suprà allegato. Ita etiam uidi obseruari de hoc anno currēte domini M. cccclix. & die viii. mēsis Martii, in quadam cā, in qua fuit condēnatus Ia. de Denanto in expēsis dicti thesaurarii agentis pro quodam debito, in quo tenebaꝰ Io. Bruneti ad cām firmæ magnarū gabellarum de Romanis. Tunc fuit dictū & cōclusum ꝑ dños meos parlameti, & cameræ consilii cōputorū Delph. quod in cæteris similibus causis idem seruetur ꝑ & contra dictum thesaurariū. Istud idem scripsi manu mea in camera consilii. in li. in quo est scripta pragmatica sancto. in fi. dicti libri. in quo ēt multa alia scripsi ad perpetuā rei memoriā de his quę ī dicta curia parla. fiunt & determinanꝰ. Sed an denūciās teneaꝰ se inscribere ad pœnā tallionis? uide Bar. in l. diuus. ff. de custo. reorum.

a Sētimus] *Voluit allegare l. seueriter. & ibi do. Cy. in uer. item probatur.*

b Secundū Cy.] *In. d. l. seueriter uersi. per legem istam probatur. et ibi do. Bal. qui dicit quod si iudex dolo uel lata culpa cōtra aliquem inquisiuit, potest etiam criminaliter accusari & puniri, & hoc menti fore tenendum.*

c Informationib.] *Vel fama aut indiciis. quia tunc non excusatur procurator fiscalis a pœna præsumptæ calumnię. Secus his præcedentibus, propter necessitatē sui officii, ut in simili dr̄ de iudice inquirente. & secūdum d. Cy. ff. de iud. in l. sancimus in xv. q. & ibi d. Bal. in xiii. q.*

SVMMARIVM.

1 *Dies termini an computetur in termino. disting.*

QVAES. CCLXX.

An dies *a* termini computetur in termino. Io. de Are. distīguit. 1 Aut * iudex dicit, do tibi terminū triū dierum, & nō cōputatꝰ, quia intelligiꝰ de proximis sequē. l. qui Calendis. ff. dē uerb. obli. Aut dicit: do tibi terminū hinc ad tres dies, & tūc debet cōputari. l. iii. §. denique. ff. de minori. Quia tūc fit cōputatio de momēto ad momentū. l. i. §. dies. ff. qn̄ appellādū sit. ita dicit Bar. ī l. i. *b* ff. si qs cautionib. Sed qd sit de iure dē stylo dictę curiæ parlaméti, & cōi obseruā

tia & ſiṁiter aliarũ curiarũ pñ
tis patriæ Delph. dies termini
non conſueuit computari in
termino, tamen aliqui in lite
ris compulſoriis & aliis oppo
ſitis diem continentibus po-
nunt ex abundanti clauſulã,
uidelicet die executionis mi-
nime computata.

a An dies.] *Hoc eſt regulare in iu re quòd dies termini non compu tantur in termino, quia in dubio ſemper computatur de momento ad momentũ: niſi in caſibus ex-preſſis in iure in cõtrariũ. Et ui de ſuper hoc Ioan. Andr. in c. ſu per eo. de appellatio. Et per do. Card. in cle. ſicut. eo. ti. in i. q.*

b In l. i.] *Vbi etiam uide plenè per Alex. imò pleniſſimè. in l. i. col. ii. poſt principium in uer. in tex. ibi præterea. & ult in ef-fectu, quod dies dati termini non computetur in termino, ſi-ue dicatur ſtatuẽdo terminum ab iſta die, uel infra dies certos aut ſine aliqua ꝑpoſitiõe ſimpli citer dilatiõe ſtatuta, ubi enim poneret aduerbiũ hinc, ſeu ab-hinc, ſecus, ſecũdum eum, quia talis dictio denotat extremita tem temporis. Allegat l. placet, cum gl. in uerbo. abhinc. C. de ſa croſ. eccl. & inſtit. de iure natu. in princip. cum gl. in verſi. hinc.*

SVMMARIVM.

1 *Gratiæ redemptiuæ uſus.*

QVAEST. CCLXXI.

SI debitor promiſit dec
cum uſuris, uſque in t
li feſtò, uolẽs ſoluere a
1 te feſtum, ut nõ teneat* ad
ſuras futuri tẽporis, an ſit
diendus. credo ꝙ nõ, per
Romæ. in prin. ff. de uerb. o
a & tenet gl. in l. qui pecuni
ſi. cer. pe. Quod facit ad qõ
ſæpe occurrentẽ. Vendidi ce
tũ cenſum ſuper domo me
ſoluendum anno quolibet i
feſto omnium ſanctorũ, cu
gratia redemptiua, quòd p
ſim redimere infra decem a
nos quandocunque dictu
cenſum, contingit ꝙ uolo re
dimere dictum cenſum p
duos uel tres menſes ante te
minum omnium ſanctorum,
an teneat ſoluere cenſum il-
lius proximioris termini? Et
credo. quòd ſic, de iure, per te
ra præalleg. Sed de conſuet
dine præſentis patriæ ſeru
oppoſitum, quia redimendo
per duos uel tres dies ante te
minum ſolutionis liberat de
bitor ſolutione cenſus illi
proximi termini. ita ſemp
uidi obſeruari à xxx annis, c
tra quos inchoaui practicare
in hac patria Delphi. De uen
ditione cum reacheto, & de
multis aliis qõnib. hanc m
riam concernentibus, uide

ſcripſi in notab.meis.§. qua-
re mutuaſti mihi, &c. ſcripſi
ét de uenditione facta cum
reacheto, infrà q.cccccxvi.
a L.qui pecuniam.] *Et ibi domi
nus Odofr.in uerſi.ſed quid dice
mus, quia bene explicat mentem
gloſſæ pręcedentẽ pecuniã et aſſi
gnat, rationem huius deciſionis.*

SVMMARIVM.

1 *Dominium directum an probe-
tur ex recognitione, et trãsfera
tur. diſting. num e.2.*
3 *Confeßio extraiudicialis, indu-
cit probationem debiti.*
4 *Recognitio ſola, an efficiat quem
hominem alterius.*

QVAES. CCLXXII.

VTrum dominium vel
quaſi probetur ex re-
2 cognitione, *a* uel an
1 uirtute eiuſdem * transferatũ?
Et videtur dicendum quòd
non, nam certum eſt, ꝙ ſunt
certi modi, per quos rerum
dominia nobis quærunt, in-
ter quos recognitio non repe
rit enumerata. Diſtingue ſic,
Aut tẽpore recognitionis, q̃
aliquis facit, dominiũ rei quę
cognoſcitur, ſpectabat & per
tinebat ad illum, in cuius fa-
uorem recognoſcitur, aut ad
neutrum ipſorum, patet argu
mento à ſufficienti partium
enumeratione, quod eſt vali-
dum in iure. l. patre furioſo.
ff.de his qui ſunt ſui, uel alie
ni iuris. Si ad illum in cuius
fauorẽ ſit recognitio, tũc ſpe
ctabat, nullum dominium ſi-
bi ex tali recognitione fuit q̃
ſitum, quia quod ſuum erat,
amplius ſuum fieri non po-
tuit l.cum res. C. de cõtrah.
empt.& uend.& l.fi.ff.eod. Si
ad neutrum, tunc recognoſci
tur dominium, quod non ha
beret, non põt in alium trans
ferre, qa nemo plus iuris, &c.
l.nemo.ff.de reg.iu.l.traditio
ff.de acquiren.rer.do.Si autẽ
dominiũ tempore recognitio
nis eſſet talis recognoſcentis,
& ad eum res cognita ſpecta
ret, & ꝑtineret iure dominii.
Et tali recognitione ſola non
potuit dominiũ in aliũ tranſ
ferri, ſicut ex nuda traditio-
ne, & non trãsfertur. l. nun-
quam nuda. in prin.ff.de ac-
quir.rer.dom. Tũ quia in iu-
re non reperitur cautũ, ꝙ ex
recognitione transferatur do
miniũ, neque recognitio in
ter modos, per quos tranferẽ
dominiũ, enumeratur, igitur.
Et p̃miſſa uera, maximè ubi
nulla traditio reperiẽ facta
de re recognita, neq; in reco-
gnitione, ipſa ſunt uerba, quo
rũ uirtute dominiũ uel poſſeſ
ſio abſque reali traditione,
põt trãsferri. de quib. in l. qſ-

quis.C.de do.& in l.quædam mulier. ff. de rei uendic. Faciunt ad premissa. l. traditionib.C.de pact.isti.de re.diuis. §.per traditioné.Nec ex eo q̃
2 * quis recognoscit uel cõfitetur ré propriã tenere de emphyteosi & directo dominio alterius abdicat à se,neque abdicare põt dominiũ. l. si quis ui.§.differentia. ff. de acquir. poss.ubi dr̃,quod differentia é inter dominiũ & posses.Nã si quis dominus esse nõ uult ali cuius rei,nihilominus dominiũ apud se remanet.ex quib. uidetur inferri,quòd tales huiusmodi recognitiones nõ pbãt dominiũ uel quasi, respectu illorũ in quorũ fauorem fiunt.Nã si recognoscendo qs uelit rem suam propriã effici, & dominii illius in cuius fauoré recognoscit,& uelit abdicare à se dominiũ, ipse quo ad hæc nihil agit,quia sp manet dñs,nõ obstãte tali recognitione,ut in d.§.differentia. iuncta l.nunquã.in prin.ff.de acquir. rer. domi. Prætereà , aut dr̃ quòd in tali recognitione é uerus titulus & uera traditio,aut uerus titulus, & ficta traditio,aut fictus titulus, & uera traditio,aut nullus titulus,& nulla traditio. hoc pbat̃ à sufficiéti partiũ enumeratione , quòd ualet in iure, ut dictum est.Non primò, ue rus titulus, quia recognitio non est uerus titulus, per se, maximè quo ad dominii translationé.ut d.§.differentia. & ẽt quia inter titulos ueros n[on] enumeratur, ut dictũ est. Neque ẽt inest traditio uera ne[c] realis, & actualis traditio, de qua in d.§ p traditioné.cũ seq. & secundũ l.traditioni[b.] supra alleg.Neque etiam subest secũdum membrũ dict[æ] distinctionis,quia recognitio nõ é uerus titulus, ut dictum est. Et quia uerba quorũ uirtute dominiũ fictitie trãsfert, ut est per retẽtioné usus fructus in tali recognitione nõ fuerit inserta,etsi prætendat̃ fictus titulus,quãuis ĩualidus.ut d.§. differẽtia.iũcta l. nunquã.ar leg.nõ tñ é uera traditio, sine qua dominiũ nõ põt trãsferri ut l.traditionibus. & §.per traditionem.allegat. nisi in certis casib.ibidem notatis,inter quos iste non enumerat̃.Si enim uero titulo præcedẽte nõ trãsfert̃ dominiũ absque uera & reali traditiõe, regulariter nisi in certis casib.in d.l.traditionib.no.Multominus debet transferri absque traditione reali,ubi subesse dr̃ duntaxat fictus titulus.ar.authen. multomagis.C.de sacros.Si enim utrunq; in aliqua recognitione

ne subesse prætenditur, uideli cet fictus titulus, & ficta traditio. Et nunc intro quartum membrum distinctionis, tũc ẽt isto casu nihil dñii trãsfertur in illũ, in cuius fauorem fit recognitio. aliter diceremus duas fictiones, circa idẽ & respectu eiusdem personæ concurrere, & operari simul, & semel. qđ nõ est dicendũ l. i. C. de dotis ꝓmis. & l. cum post. §. generi. ff. de iure do. Et maximè, qñ persona in cuius fauorẽ fit recognitio, est priuata, nec reperit priuilegiata iuxta l. fi. C. de sacrosan. eccl. Si aũt persona eẽt de enumeratis. ĩ d. l. fi. fortè aliud uideret dicendũ, dũ tñ recognoscẽs asfereret rẽ, quã cognoscit esse suã propriã. & ita in recognitione scriberet. super quo videat Bar. ĩ l. si rẽ aliquã. ff. de acqui. posse. Quintò casu nõ põt dici dominiũ translatũ, nec probatio dominii inferri. ut l. nunquã. in prin. & l. traditionib. s̃ alleg. Et hãc partẽ, ꝙ ex recognitione nõ probat dominiũ, tenet Pe. Ia. in libellis suis circa fi. primi libelli. ibi, decimò ponit, & c. hoc idẽ tenere uidetur Io. Fa. insti. de actio. §. æquè in q. quæ incipit tertiò quæritur. in fi. Inn. in c. dilectus. extrà de capel. mo. Et facit bene, quod no. Bar. in d. l. si rẽ aliquam. Sed ꝓmissis nõ obstanti. ego Guido Papæ credo cõtrariũ, uidelicet, ꝙ ẽt in priuato ex recognitione facta à dño seu proprietatis, recognitæ probatur dominiũ directũ recognitũ, ꝑ l. cẽsualis quædã professio. C. de dona. & ita ibi tenet expressè Bal. *b* qui dicit de hoc ibi esse casũ. Licet enim ex tali cognitione nõ trãsferat dominiũ, *c* ꝑ rationes suprà ꝓ parte cõtraria tactas, tñ ex ea inducitur ꝓbatio dominii. *d* sicut uidemus* in cõfessione extraiudiciali *e* q̃ licet nõ inducat obligationẽ, inducit tamẽ probationẽ debiti, ut legit, & notat per gl. & doct. in l. Publia Meuia. §. fi. ff. depositi. & ꝑ gl. in l. i. ff. de interr. act. nec obst. l. scimus. C. de agri. & cẽsi. li. xi. quia ĩ illo, qui se recognoscit ascriptitiũ. Et iõ ibi maior ratio, pro quo uide q̃ plenè dixi ĩ. q. 314. Et ita pluries dũ practicabã consului, & obtinui. & ita seruãt stylus & cõsuetudo curiarũ parlamẽti officialatus Gration. Graynosdani, & Bannaretorũ pñtis patriæ Delp. ꝓut uidi fieri & iudicari in cõtradictorio iudicio. Et credo ꝙ đ tẽpore meo reperiẽtur ultra centum sentẽtiæ in dictis curiis, in quib. ex sola recognitiõe fuit cõmissũ ad-

b c d 3 e

iudicatum & declaratũ etiã
contra tertiũ possessoré. & ista
vr̃ mihi magis æqua opinio,
probato ꝙ recognoscens esset
dominus rei recognitæ, tẽpo-
re recognitionis. Si enim in re
cognitione reperiretur tradi-
tio rei cognitæ, uel ꝙ ibi esset
uerba, quorũ uirtute dñium
uel possessio absque traditio-
ne potest transferri, de quib.
in l. quisquis. C. de dona. & in
l. quædã. ff. de rei uẽdic. uel cõ
stitutio pcarii, ex qua trãsfer
tur possessio. & per cõsequẽs
dominium, ut dixi s̃. q. cxiii. &
q. cclxvii. uel si fieret talis re-
cognitio personis priuilegia-
tis, de quib. in l. fi. C. de sacro
san. eccle. tũc in istis casib. qõ
nr̃a non esset dubia, quia sine
dubio probaretur dominiũ ex
tali recognitione, sed ĩ thema
te huius præsentis quęstionis
non interuenit traditio uera,
uel ficta, nec est persona, cui
sit recognitio priuilegiata. Sed
tñ adhuc dico hoc casu domi
nium probatur ex tali simpli
ci recognitione, per d. l. cẽsua
lis quædã professio. imò & for
tè attẽtis stylo & cõsuetudi-
ne, de quib. dixi s̃. posset dici
ex tali recognitione esse trã-
slatũ dominiũ, quia consuetu
do hoc põt operari, etiam si-
ne traditione, ut dicit Inn. in
c. ii. extrà. de cõsuetudine. Et
ita obseruandũ est in iudicā
do, quia aliter sequeretur in-
cõueniens maximũ: nam ma
ior pars patrimonii Baron
Bannaretorum, & aliorum
nobilium pñtis patriæ cons
stunt in censibus, & redit
quos si probare nõ possent
cognitiones simplices, sequ
ret̃ eorum totalis exhæred-
4 tio * Sed utrũ ex sola recog
5 tione quis efficiat̃ homo al
rius, tex. ꝙ nõ, in l. cũ scimus
C. de agri. & censi. li. xi. Et u
de quæ dixi ĩ. q. cccxv.

a Ex recognitione.] *An domi directum per unicam recognitio nẽ probetur, uide istũ cons. 14 incip. consi. pro reuerendo. nu. uersi. ad primum quæsitum.*

b Bal.] *In uersi. hic est casus. ad d. Bar. in l. rura. C. de omni agro deser. lib. xi.*

c Non transferatur dominiũ.] *Hoc uerum, nisi secuta sit præs tio pensionis seu census, quia transit dominiũ, per ea, quæ sc bit dom. Bar. in l. cum scimus. C. de agri. & censit. lib. xi.*

d Inducitur probatio dominii.] *Istud putarem uerum, quando sunt duæ recognitiones, uel unica, uallata tamen stipulatione uel approbata solutione cautionis, ut colligitur ex scriptis & not. per d. Barto. in præalleg. l. cum scimus.*

e In cõfessione extraiudiciali.]

Nam

Nam cõfessio extraiudicialis, ꝓdest quantum ad probationẽ, q̃ dominiũ directũ præsumetur esse filii, cui facta fuit recognitio, donec ꝓbetur cõtrariũ. ita formaliter sentire vr̃. do. Bar. in l. cum falsa. in uersi. quid si confiteor. C. de iuris & facti igno.

SVMMARIVM.

1 *Cessio debiti facta per unum de cognatione, alicui studenti, an valeat.*

QVAEST. CCLXXIII.

VTrũ cessio debiti facta ꝑ unũ* de cognatione *a* alicui studẽti ualeat? Credo quòd sic. & est ratio, q̃a qñ duæ rationes simul cõcurrunt, quarum una prodest, & alia nõ, sed attẽdimus illã, quæ prodest. l. si q̃s. ff. de acquiren. poss. l. merito. ff. pro socio. Sed sic est in proposito igit̃, &c. Itẽ, quia cognitio omnẽ suspicionẽ cessare facit. l. iii. C. de diuortiis. Idẽ, si esset facta ab extraneo dum tamẽ iuraret eam nõ facere i fraudem. l. fi. C. ad l. Iuliam repet. & uide Cy. in l. q̃ stipendia. C. de procura. Sed hæc curia parlamenti, hoc nõ permittit, prout uidi, quia cũ studentes regulariter sint priuilegiati, talis cessio uĩ fraudulẽta, *b* & facta in potẽtiorẽ rõne priuilegii, & sic nulla. l. i. cũ mä. C. ne lice. potẽt. Et uide de hac mä cessionis, *c* quæ dixi in tractatu meo. de præsumptionibus. in §. in contractu cessionis. &c. & Bar. in l. facta. §. si hæres. ff. ad Trebell.

a De cognatione.] *Vide Spe. ii. parte ti. de ces. act. §. i. uersi. sed nunc ratione cõsanguinitatis. et ibi in additio. do. Ioan. And.*

b Vidẽtur fraudulẽta.] *Bene facit, quod dicit Spe. ubi supra de ces. ac. in uersi. iiii. præsumitur simulata. & do. Bal. in l. qui stipẽdia. C. de procur.*

c De mä cessionis.] *Plenius uideas Spe. ĩ ꝑalleg. ti. de ces. act.*

SVMMARIVM.

1 *Donatio propter nuptias, an possit peti dote non soluta.*

2 *Statuto stãte, quod uir mortua uxore lucretur dotem uel certam partem dotis datæ, an locum habeat in dote, nõ soluta.*

QVAES. CCLXXIIII.

IN contractu matrimonii uir uxori in dotis augmento propter nuptias & contemplatione matrimonii, donauit centũ florenos, de quibus possit ad eius uoluntatem facere soluit̃ in matrimoniũ morte uiri, uel mulieris. reperit̃ ꝗ dos non fuit soluta. vel ꝗ pars dotis tan-

1 tummodo fuit soluta.* Nunquid mulier habere dēt augmētū dotis? dic ꝙ nō, nisi dos fuerit soluta. Et si pars fuerit soluta de augmento habebit, pro rata dotis solutæ. Casus ē in authen. de non eligendo secundo nuben. §. pe. qui incipit illudq;. collatio. i. Et transumptiuè ī authē. sed q̄ nihil. C. đ pac. conuen. super dote uel donatione propter nuptias. Et si opponatur de iuramēto, ꝙ in contractibus præstari consueuit, respondetur ꝙ in tali iuramēto inest tacita cōditio, si dos fuerit soluta. sicut ꝓbat dictus §. illud & ꝓ hoc l. fi. C. de non nu. pe. & l. fi. ff. qui satisd. cog. iō dicit Inn. in c. quē
a admodum *a*. extrà de iureiu. ꝙ ī quolibet iurō insunt sex cōtradictiones. & est quintū, si promissum seruetur. Et quia isto casu promissum nō est seruatum, quia dos non fuit soluta, iō iurm non obstat. idem vr̄ dicere Bart. in d. l. fin. C. de non nume. pecu. Nec ad tale ius quod partes ignorant, porrigitur iuramentum, neque etiam renuntiatio, si generaliter fiat. d. l. fi. C. de nō nu. pec. iūcta. l. mater. ff. de inoff. testa. Attento ꝙ in renunciatione ad hoc quod ualeat, debēt partes certiorari. in auth. qūo oporteat, ep. & c. cler. ad ordines perduci. §. si igit̄. gl. super uerbo, interroget. col. ii. facit l. itē apud Labeonem. §. hoc edictum. ff. de iniur. Quæ enim generaliter fiūt, nisi specialiter notentur, uidētur quasi ne-
b glecta. *b* ut ibi habet̄. non o. c. qui ad agēdum. de procu. li. vi. q a ;ibi speciale iudicium. Et p̄missa de iure procedunt, nisi maritus renūciet dictæ authen. sed quæ nihil faciendo pactū, ꝙ donatio soluat̄ dote soluta, uel nō soluta, quòd pactū seruaret̄. l. i. §. ꝓculdubio. C. de rei uxo. act. & l. fi. §. illa pacta cōtra dicta seruari oportet. C. de dona. ante nupt. Et ita ī iudicādo seruat̄ ī hac curia parlamē. Sed quid si pēdētè termino maritus morit̄, & sic nō recuperauit dotē, an uxor lucrabitur donationē ꝓpter nuptias? uide quæ dixi j. q.
a 429. * Sed quid si statuto caueat̄, quòd mortua uxore uir lucretur dotem uel certā partē dotis datæ an locū habeat in dote nō soluta? uide Bar. in l. iubemus. C. de sac. sanct. ecclē. & Sal. in l. si cōstante. C. de dona. ante nupt. Cy. in l. quod in uxorē. C. de nego. gest. quē ibi sequit̄ Bart. qui dn̄t, quòd si pr̄ filiæ nō soluat marito dotē terminis promissis, ꝙ maritus nō tenet̄ eam alimentare, quia deceptis & non decipientibus

tibus iura subueniũt. De Doario & Dotalitio, quid significent, tetigi s̃. q. 248. in fi. in l. ii. ibi, nullus ad id &c. C. de bo. quæ libe. probat̃ quod sicut dos à patre profecta, ad patré reuertitur. sic ẽt donatio pp nuptias à patre profecta, ad patrem reuertit̃. & hoc ẽt probatur in l. fi. circa prin. C. cõmunia utriusq; iudi. qua dote seu donatiõe propter nuptias reuersa, quis inde sequat̃ effectus? dic ut in d. l. ñ. quæ ẽ singularis, nec est alibi, ut ibi dicit Bar. quod no. & tene méti, quia pauci aduertũt, & tñ sæpe cõtingit in facto. De materia augmẽti dotis, uide quæ scipsi ĩ. q. 363. Quid si in contractu matrimonii nõ fiat donatio propter nuptias, sed pro & nomine superuitæ, prout communiter fieri consueuit, in hac patria Delphinali, an debeatur ipsa superuita, dote non soluta? uide quæ plenè dixi ĩ. q. cccclxv. &c.

2 Inn. in c. quemad.] *Videlicet in princi. in sua glo. in uer. conditio, ubi dicit in iuramento fore subintelligendas sex conditiones, ut saluo iure alterius, et authoritate superioris, si Deo placuerit, item, si res in eodem statu permanserit, item, si seruetur mihi promissum, item, quod non præcipiatur contra ius.*

b Quasi neglecta.] *Adde bene facere dictum Bal. in rub. C. qui admitti. col. iii. uer. in contrarium. ubi inter cætera dicit, quòd ignorans nõ intelligitur præstare præsentiã nec consensum. alleg. l. coram. ff. de uerbo. signi. l. diem proferre. §. corã. ff. de arbi. & l. hæredes palã. §. in testamẽtis. ĩ uer. certiorentur. ff. de testamen.*

SVMMARIVM.

1 *Grationopolitani ciues, an possint se submittere Curiæ Parlamenti Delphinal.*
2 *Citatio est actus iurisdictionis.*
3 *Vasallus iurisdictionẽ alterius prorogare nõ potest, sine uoluntate domini sui.*
4 *Exceptiones, dilatoriæ post litis contestationem opponi non possint. limita. nu. 5.*

QVAEST. CCLXXV.

1 VTrum ciues* præsentis ciuitatis Grationopolis possint se submittere dictæ uenerabili curiæ parlamẽti. Et an submissi possint in eadẽ curia conueniri, & cõuenti condẽnari? Pro cuius quæsiti determinatione præmitto, ꝙ de anno domini M. cccxliiii. & die tertia mensis Iunii fuerunt pacta & trãsactiones initæ inter R. ĩ Xp̃o patré do. Io. tunc episcopum Grationop. nomine suo, &

ecclesiæ suæ, ex una parte, & illustrem dominum Humbertum Delph. Viennensem &c. in quibus pactionibus subiungit͂ clausula sequẽs. Excepto ꝙ ciues etiam & incolæ & habitatores in eadẽ ciuitate, & territorio, nullatenus posſint per curias ꝑdictas Delph. nec aliquẽ earundem seu quoscũque iudices seu familiares aliquarũ ipsarũ curiarũ, ex quauis cã criminali vł ciuili, cõntractu uł quasi, delicto vł quasi, vbicunq; commiſsis cõtractis, aut initis, citari, vel cõueniri, puniri, condẽnari, uel capi, aut incarcerari, nec aliquã iurisdictionẽ seu quencũque actũ iurisdictionis uel executionis posſint ibidẽ curiæ Delphi. seu earũ officiarii ĩ dictos ciues & incolas & habitatores dictæ ciuitatis & eius territorii aliqualiter exercere, nec in quascũque personas ibidẽ delinquẽtes, uel cõtrahentes suꝑ dictis criminib. aut cõtractib. ibidẽ cõmiſsis, uel initis, posſint actũ aliquẽ iurisdictionis exercere officiales iudices uel familiares Delphinales ꝑdicti. sed per curiã, iurisdictionẽ cõem &c. Quæ pactiones inter dictas partes fuerũt iuramẽto, & aliis debitis & necesſariis promiſsionibus roboratæ. Quibus sic præmiſsis, tria principaliter apparent, & colliguntur, scilicet ꝙ dicti ciues Grationop. nõ possunt, quouismodo in dicta curia parlamẽti. Delph. citari nec conueniri, ut patet ibi dũ dicitur, ci-
2 tari uł cõueniri. Et ratio,* quia citatio est actus iurisdictionis l. cũ clericus. & l. oẽs. §. si uero apparitor. C. de epi. & cler. l. ii. ff. de in ius uoc. faciũt no. per Bar. in l. extra territoriũ. ff. de iur. om. iudi. authẽ. offerat. C. de lit. contest. in §. fi. insti. de pœ. te. lit. Iõ ille actus iurisdictionis per dictam curiã parlamẽti fieri prohibet͂ ibi, Nec aliquã iurisdictionẽ seu quẽcunque actũ iurisdictionis, uł executionis, posſint ibidẽ &c. Secũdò, ex dicta clausula pactionũ colligitur, quòd dicti ciues Gration. corã dicta curia parlamenti citati uel cõuenti de facto nõ pñt confesſi, uel conuicti, condemnari, ut sonant dicta, uel clausulæ. ibi, puniri, vel cõdemnari. Ratio, quia condemnare aliquẽ est actus iurisdictionis, & iurisdictionem importat. l. i. & ff. d̄ iurisdictione om. iud. & l. i. C. eo. hoc est apparet ex diffinitione iurisdictionis, q̃ sic diffinit͂ ꝑ Accur. in d. l. i. Iurisdictio, est potestas de publico introducta, cum necesſitate ius dicẽdi, & equitatis statuendæ. facit l. ex qua

qua re.ff.de iudiciis, q actus iurisdictionis inter dictos ciues & in dicta ciuitate & eius territorio expresso prohibetur.ibi, puniri uel cōdemnari puniri, habēdo respectum ad causas criminales, & condemnari, habendo respectum ad causas ciuiles, ſm quod in simili habetur in l. causas & lites.C.de transactio. & l.i.ff. de testibus. Ex quib.infertur iurisdictio huius curia parlamenti per dictos ciues rōne contractus uel quasi, in eadē ciuitate & territorio eiusdē initi per litis contestationē, & si tacitè prorogari nō pōt, saltem cū effectu.Rō, quia cū ipsi citati confessi & cōuicti non possint, nec debeant ibi cōdemnari, ut patet ex pmissis, sequitur, q nec iurisdictio nē per litem cōtestatam possunt prorogare, cùm nulla cōdemnatio inde possit neq; debeat sequi, quæ condemnatio locū habet lite contestata, & non antè.l.is qui obtulit.ff.d rei uen. Et facit quod not. in l.si à te.§.si quis fundū. ff. de excep.rei iud.cū ante litis cōtestationē quis nō dicatur agere uel agere uelle.l.hoc amplius.ff.rem ratā haberi.imò nec litem aliquā possunt dicti ciues corā parlamēto contestari, per quam deueniatur ad cōdēnationē, quia cū prohibetur condēnatio (ut patet ex dictis) omne illud per qd deuenitur & deueniri potest ad condēnationē, censetur esse prohibitum. a l. oratio. ff. de sponsa.l.cū lex. ff.de fideiuss.& c.cū quis.de reg.iuris. Et maximè, ubi eadē cā prohibitionis in actu per quē, & in actu ad quē deuenitur durat & reperitur, sicut hic, durat & reperit cū eadē cā prohibitionis, quæ est in cōtestatione litis, eadē reperit post litis cōtestationē, & in cōdēnatione. ideò prohibita cōdēnatione.litis cōtestatio censetur prohibita. Et sic meritò prorogatio iurisdictionis, q per eandem fit mediantibus quibus ad ipsam deuenitur, per iura s.alle.faciunt no.per Dyn.in d.c.cū quis. hoc etiā magis corroborat ex fine dictarū pactionū, dum in eis dicitur ibi, nullo tēpore cōtrauenire directè uel p obliquū &c.Et quibus uerbis iunctis aliis in prima clausula insertis, uidetur prohibit⁹ actus qcunq; iurisdictionis, qui in ipsos ciues posset exerceri p dictā curiā parlamenti directè, hoc est per prorogationē expressam, uel obliquā, hoc est, per prorogationem, tacitam, quæ fit per litis contesta-

tioné.aliàs dicta uerba de nullo operarétur,quod nõ est dicédũ. Ad quæ bene facit c.i. đ clericiis cõiugatis.li.vi.ubi clerici cõiugati cũ unica uirgine pro delictis uel excessibus ab eisdé cõmissis, trahi non possunt criminaliter aut ciuiliter ad iudiciũ seculare, nec ab ipsis iudicibus cõdénari,ne per unã uiã concedatur iudicibus,quod per aliã denegatur eisdé.Sic idé in proposito actus iurisdictionis una uia,hoc est prorogatione tacita ꝑ litis contestationé facta, nõ dét per ipsum parlamétũ in ciues huius ciuitatis exerceri,cui alia uia,hoc est,citationis cõuétione aut cõdénatione denegatur expressè, ut patet ex præmissis. facit ét l. scire oportet.§.si mater.& de tu. & cura. da. ab his. Tertiò colligiẽ ex dictis pactionib⁹, ꝙ parlamétũ Delph.uŕ reddi iudex incõpetés quoad ciues huius ciuitatis,ét prorogatione in ipsum tacitè ꝑ litis cõtestationé facta.Et est rõ, qa uerba ꝓhibitoria dictæ clausulæ relata ad dictũ perlamétũ,ꝓferũtur negatiuè.ibi,nullaten⁹ possint ꝑ curias prædictas aut aliquã earũ seu quoscũq; iudices,citari,& ꝑꝑ qđ oĩs actus iurisdictionis qualitercunq: sequatur, céseẽ idé

prohibitus.l.ii.in prin.& §.i. ff.ne q̃d ĩ loco publico. iũcta l.nõ dubiũ.C.de l.g.& l.i.C. ne fideius. do.détur,& ꝙ ibi no.ꝑ gl.& Bar. cui ét derogare uŕ nũciaŕ nõ pñt ciues & i colæ huius ciuitatis Gration. 3 ẜm qđ in simili dŕ * in uasallo,q̃ iurisdictioné alterius ꝓrogare nõ põt sine uolũtate dñi sui,ut no. per gl.in l.i.ff. đ iudiciis.& ꝑ Inn.in c.inter quatuor.de maio.& ob.Itéẽ pro eo, quia dicta uerba prohibitoria ꝓferũtur negatiuè, ẜm qđ ĩ siñ dŕ,ĩ lege uŕ statuto ꝓhibéte aliq̃d fieri negatiuè,cui nõ põt renunciari. ut no. ꝑ gl.ĩ d.l.i.ĩ fi.C.ne fideius.do.détur.Et si iurisdictio iudicũ Delph.nõ põt ꝑ ciues huius ciuitatis prorogari,sicut nec aliqua iurisdictio ꝓhibita prorogari.l.ii.§.sed si iudex.ibi ,nisi specialiter.ff.đ iudiciis.& faciũt no.per Inn. in ca.de causis.de offi. deleg. Quæ iura hic locũ sibi uendicãt,cũ dictæ pactiones legis effectũ quo ad ipsas partes,habere césenẽ.l.i.§.si nõ couenerit.ff.depos.l.si unus.§.prætor b ait.*b* ff.de pac. & id per pactũ fieri põt,qđ ꝑ legé.l.nõ ipossibile. & ibi no.ff.de pac.ĩ rub. 4 C.de decre.đ curio.li.xi.*Sed an dicta exceptio fori declinatoria poterit per ciué uel in-

co-

colā Grationo.opponi poſt li tis cōteſtationē ſuř, ꝙ nō, q̄a exceptiōes declinatoriæ poſt litis cōteſtationē opponi nō poſſunt.l.fi.C.de excep. perē ptorias.cū ibi no.C.ſen.reſci. nō poſ.Sed hoc* eſt uerū,niſi ſint pacto uel cōuētione coar ctatæ ſeu alteratæ, quia tunc poſt litis cōteſtationē pn̄t op poni.ar.in l. qui futurū.ff.de pac.& l.cōmiſſoriæ.C.đ pac. iter emp.& ué.,ꝑpt ī caſu no ſtro uigore dictorū pactorū, iuxta præmiſſa. Et audiui tē porib.meis ego Guido, ꝙ in quadā cā tūc uertēte in dicto parlamēto,ꝙ cōſiliū Delph. tunc appellabař inter arctā- dū armueti ciuē Grationo.& Claudiū garcini in curia par lamenti cām inchoatā,inter dictas partes,ēt lite cōteſtata fuit cā ipſa remiſſa iudici cō muni hui⁹ ciuitatis per dños Iac.gelu.Io. generū. Guliel. gelinū, & Siſredum Tholo. tunc cōſiliarios in dicto cōſi. Delph.& recepit ſniam Pet. chāterelli quondā tunc ſecre tarius Delph.ī dicto cōſilio, ꝙ nunc appellatur parlamēti Delphina. & hoc etiā ſcripſi infrà queſtio.562.

2 Cenſetur prohibitū.] *Adde q̄ leguntur & notantur in c.nam cōcupiſcentiam.de conſti.& in c.cum quid.de reg.iur.in vi.*

b L.ſi un°.§.prætor ait.] *Voluit all.l.iuriſgētiū.§.p̄tor ait pacta.*

SVMMARIVM.

1 *Citatus corā diuerſis Iudicibus, eadem die, coram quo debeat comparere.*

QVAEST. CCLXXVI.

AN citatus in dicta curia parlamēti Delph. 1 * & ī foro epiſcopali, & ibi cōparet,an ī curia Parlamēti ubi nō cōparet,đbeat cōtumax reputari ? uř quòd nō,q̄a prīcipes tp̄ales ſubsūt 2 epiſcopo,*a* quo ad cēſurā eccleſiaſticā,ut no.Inn.ī c.ī. ex̃ de offi.ordi. & ſic maior epiſcopus uř.attamē dicit Inn.in c.cū parti.ibi, nos credimus, &c.de app.ꝙ citatus à rege,debet ei honorē in cōparēdo exhibere magis,q̄ epiſcopo.Sed Papa ab omnibus honorari dēt,quia Papę eſt obediēdū. Et citatio Papę excuſat nō cōparētes alibi,niſi ꝓcurauerit ſe citari,ut ibidē dicit Inno.

a Subſunt Epiſcopo.] *Vide d. Pan.in c.ſolitæ.in prin.et ī uer. not.vii.& in uer. no. ibi duas. extrà de maio.& obed.*

SVMMARIVM.

1 *Opinio doctorum, an releuet ab expenſis.*

2 *Gl.opinio in iudicando, quando ſequenda.*

QVAEST.

QVAES. CCLXXVII.

OPinio doctoris releuat
a ab expensis, *a* s*m* Hen
ricũ Bohic in c. sacro.
§.uerũ.extrà de sententia ex
communicat.& Franciscũ de
Zabarellis in cle.ii.de magi-
stris.dicit Bar.in l.qui solidũ.
§.etiã.ff.de legat.ii.& ita uidi
pluries obseruari in hac cu-
1 ria parlamenti,cũ opinio* do
ctoris sit etiã probabilis. ut
no.ĩ l.i.C.de legibus. tamen
in iudicando respectu nego-
tii principalis,ubi sunt uariæ
opiniones doctorum,commu
nior opinio est tenenda & in
sequenda.l.scire oportet. §.il
lud.eum §.sequenti.ff.de ex-
cus.tut.in cl.i.in fin. extrà de
sum.trini.& fide catho.Idem
tenet Petr.Iaco.in tit.de com
pendiosa substitutione. circa
fi.Idẽ Ioã.Fa.in prooemio in
b stitu.in c.fi.*b* ibi, hoc hortor.
idem Cy.in l. i. C. de acti. &
oblig.dicit tamen.Iac. butri.
2 ꝙ gl.est* insequenda in iudi-
cãdo,qñ gl.est approbata per
aliquos alios famosos docto.
ubi dicit ipse in l.ii. C.q pro
sua iurisdictione. Sed in iudi
cando hæc curia parlamenti
non seruat dictum Iac.butr.
quia quandoque iudicat con
tra glos. licet habeat docto.
eam approbantes, sed sequi-
tur ipsa curia magis æquã op
nionẽ,prout æquũ uidetur
endum.Sed quid si super un
processu sint diuersæ opinio
nes,& iudex eligat unã, lic
malam,quam in sua senten
tia exprimat,an sentẽtia e
nulla.dic ꝙ non, secundu
Bar.in l.qui Romæ.§.duo f
tres.in vi. oppo.ff. de uerbo
obligatio.

a Opinio doctoris releuat
expẽsis.] *Adde d.Bar.ĩ l.i bon
rũ.ff.de bo.pos.do.Bald.in aut
genera.iij.col. in uer.ex præd
ctis apparet.C.de episc.& de
Alex.in l.iuris qui admi.ad
pos.poßunt.et d.Car. in clem.
nimis absurdum.iiii. col.in ue
quartò quæro. ibi addũt aliq
xi.priuilegium de magistris
no.in c. ut debitus honor. extra
de appel.Et istud intellige uer
nisi talis opinio sit reprobata
muniter ab aliis doct.do.Car.
cle.ii.in prin.de ele.uide etiã
prædicta l.iii.§.si rem.ff.de leg.
iii.& ibi docto.& l. properan.
dũ.§.si autẽ.& ibi do.Bal.ff. de
iudi.& do. Bar.in l.si quis imp
ciatus.ff.deposi. et uide ad mat
riam supra q. 101. in §.præte
reà.in uersi.si fuerunt. tamen.
& do. Alex.in addi.ad do. Bar.
in præallega.l.in bo.*

b Io.Fab.in prooe.in lt.i ca.fin.]
*Voluit allegare domi.Io.Fab.in
præludio suorum commẽtariorũ*

in ii.

in ii.col.in §. item est attenden dus.in uer.hoc hortor, quod non sis opinionum inuentor. et uide quod no.de offic.præfect.præt.l. i.§.his cunabulis. et l.ii.in fin. de cust.reo. De hoc etiam tetigi].q.463.quia tunc non recordabar, hic scripsi, etc.

SVMMARIVM.

1 *Homo an possit se obligare ad pugni amputationem.*

2 *Membrorum suorum dominus nemo est.*

QVAEST. CCLXXVIII.

1 AN homo* posit se obligare ad pugni amputationem, ut ecce quidã delatus promisit & iurauit confiteri ueritatem, & casu quo cõtrarium reperiretur, uoluit quòd pugnus sibi amputaretur, uel manus abscindatur, reperitur quòd nõ fuit cõfessus ueritatem, nũqd debet sibi pugnus amputari?
2 Credo ꝙ nõ, *a* pro * eo, quòd
2 ipse talẽ obligationẽ facere non potuit, cũ ipse nõ sit dominus membrorũ suorũ.l.liber homo.la i.ff. ad legẽ Aquil.iuncta l.ii. & l.iii. C. si res aliena pig.data sit.& facit l.si quis.§.fin.ff.de pe.l.omne delictũ.§.pe. ff.de re mili. & audiui, ꝙ aliàs casus euenit ĩ personam Franc. Petilionis, ciuis quondam Grationop. qui talẽ fecerat submisionẽ.
a Credo quòd non.] *Facit: quia talis obligatio uĩ esse contra bonos mores, et sic nõ ualet.c.fi. extrà de pact.ct si foret iurata, ut in regula, non est obligatoriũ de regu.iur.in vi. quod enim fit cõtra bonos mores, non arctat. Patet quia talis dicitur homicida sui, et Dei conditioni inimicus. ut l.v.§.si quis absciderit.*

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata contra homines alicuius ciuitatis, an noceat eorum successoribus.*

QVAEST. CCLXXIX.

a SEntẽtia *a* lata reperitur, cẽtum anni sunt, elapsi
1 cõtra habitatores * alicuius castri uel loci, pro domino talis castri uł loci. Nũc dñs modernus uult se iuuare tali sñia contra habitatores modernos, qui dicũt quòd nõ sunt hæredes prædecessorum habitãtiũ, nec eorũ bonis successerunt, iõ talis sñia eis obesse non dẽt tanquã res inter alios iudicata. l. secunda, tertia, & fi. C. quib. res iudicata non nocet. Contrarium
b credo, *b* quod licet prędecessores decesserint, successores repræsentant defunctos, & faciunt eũdem populum, sic quòd

quòd populus modernus censetur idē populos. textus notabilis in l. proponebatur. circa medium, ff. de iudiciis.

c Quod facit pro quæ.c quā habuerūt dñi Decanus & capitulū beatæ Mariæ Grationo. contra homines herbesii ad cām decimarū, qui dicebant sñiam cōtra homines Herbesii latā anno M.ccccvii.eisdē obesse nō debere, cū non sint hæredes nominatorū in sñia, quia imo nocet, cum moderni faciāt eundem populum, & defunctos repræsentant, & fuit cōclusum & sñiatum in hac curia parlamenti de anno proximè lapso currente domini, M.ccccl viii. An sententia lata contra unum ex mercatoribus, super solutione pedagii, noceat alii? uide infra q.559.

a Sententia.] *Tu uide de hoc quæsito istū, consil.clxxi.incipiē. circa materiam.nu.iiii.uersi. sicut & licet alii condelati.*

b Contrariū credo.] *Pro hac opinione fortiter facit tex. in l.sicut municipij.in §.in decurionibus.ff.quod cuius.uni.no.& ibi d.Bal. qui hanc q̄onē format in terminis.in uer.in text.ibi, sunt ergo, iuncto uer.idem dicen.*

c Pro quæstione.] *Hanc quæstionē formaliter tangit & decidit ubi supra.*

SVMMARIVM.

1 *Spurio possit ne quid relinqui patre.*

2 *Liberi q̄liter succedant parētib.*

3 *Spurij an succedāt matri, si mu sit illustris.*

QVAEST. CCLXXX

TItius cōiugatus ex muliere soluta, unum habuit filium masculū cui in testō quoddā castrum

1 legauit,* morit̄ testator sine liberis naturalibus & legitimis fratre suo hærede uniuersali instituto, utrum talis fi-

a lius dici debeat spurius ita credo q sic, ut ponit Bar. in l. ff.de his quib. ut indig. Sed an poterit & debeat habere dictum castrū sibi legatū? ut

b q b nō. & de hoc est casus in ca.tāta est.ex̄ qui filii sint legitimi.iūcto di.Holt.ibidē, super uerbo aliā, in d.c.adiecto.dicit & exponit aliā, ēt de se solutā.pro qua expositione facit gl.in §.sunt personæ.ist. de nuptiis.in vi.casu.ibidē in ferto, dicit q habēs uxorē, cū alia cōtrahere nō pōt, obstāte primo matrimonio.Et ita sequitur q filius ex muliere quāuis soluta suscept⁹, est de numero illorū, q succedere non possunt.pro hoc facit bene in auth.quib.mod.natu.ef. fi.

fi.sui.§.pe.col.vii.& q no.per Sal.i l.i.C.de cōcubinis.Et ita uidi iudicari in hac curia par la.de anno dñi M.ccccxxxix. in cā bastardi Valē.cui Aymarus Comes quōdam Valentinēsis,eius pater naturalis legauerat in suo testō castrum
2 nouū Dalmacē.* Qualiter liberi succedūt parētibus ī materia huius qōnis ? dic sic,qa quidā sūt legitimi tm̄,ut adoptiui uel arrogati, alii legitimi & naturales,ut nati ex uero matrimonio, non ficto.hi succedūt. s. legitimi tantū & legitimi & naturales parētib. suis ī omnibus bonis.C.de legiti.here.per totū.& C.de ado.l.cū ī adoptiuis.Alii sunt naturales & nō legitimi, ut nati ex cōcubinis, & hi succedūt in duabus unciis ab intestato.C.de natura. liberis.authē.licet patri. & hæc qn̄ pater nō hēt alios liberos, nec parentē seu cōiugē legitimā. Alii sunt spurii,ut ex adulterino uel incestuoso coitu uulgò cōcepti.ff.de sta.ho l. uulgo.& hi in nullo succedunt. ut dicta authē.licet patri.nec aliqd debēt habere in bonis
c patris.c ut C.de ī cestuosis nuptiis.l.ex cōplexu. Succedūt
3 *.tñ matri, si nō sit illustris, quia mater succedit eis.C.ad Orfi.l.si qua illustris.uide extrà q filii sint legitimi.c.tāta. An īperator posit legitimare natū ex dānato coitu? Dic q sic,si dicat nō obstāte auth.ex cōplexu.C. de incestuosis nuptiis.ita dicit Saly.d.auth.ex cōplexu.uide canoni.in c.per uenerabilē.ex q filii sint legitimi.sed Bar.ī l.fi.ī fi.C.si cōtra ius uel utili.publicā.tenet q sufficit q prīceps dicat,nō obstāte aliq lege q ī cōtrariū loquat.& istud sufficit.qa est specialr loq.ista sunt uerba Bar.ubi s. & pro tāto styl9 cācellariæ curiæ Romanę solet dicere,nō obstātib9 qbuscū q cōstitutionib.apostolicis,per quos effectus pn̄tiū literarū posit īpediri. De hac mā uide p Io. An ī nouella.ī c.i.de excesib.prelatorum.& Petrū Iaco. in rub. de statu curia. ubi dicit q sufficit certa scientia.cū nō obstātia generali,uidelicet nō obstante aliqua l. De bastardis tetigi ī.q.580.

a Dici debeat spuri9.] *De hoc, vr̄ tex.ī l.uulgò cōce.ff.de stat.homi.*

b Quòd nō.] *Vide super hoc dispu.quam ponit d.Are.insti. de leg. cog. succ.§. uulgò quæsitos, quæ est breuis & bona dist.*

c In bonis pr̄is.] *Imo nec in bonis matris.ut tenet do.Odo. in præalle.auth.licet pr̄i.uer.qa segniari super ista auth.et hoc uerū, vt ibi dicit,qa ē talis coitus, quæ accusa-*

cusari potest et gl. in §. nouissime insti. ad senatusconsult.

SVMMARIVM.

1 *Creditoris electio est in executione iudicati, ut capiantur mobilia et immobilia, preposte ro etiam ordine.*

2 *Executionis iudicati forma.*

QVAEST. CCLXXXI.

IN statuto Delphin. dudũ M.ccccliі.& die.ii. mens. Iunii. facto per Manif. uirũ, d. Gaufredũ lemengre dictum Bossiquault, tunc gubernatore præsentis patriæ Delphi. & per alia statuta antea ꝑ olim gubernatores Del-
1 phina. facta, * ita ad executioñe rei iudicatæ in actione personali debebãt debitores primo reqri, de bonis pignoribus suis indicãdis, & inde expectari per diem natura-
2 lem. * & lapsa die naturali si nõ ĩdicabant debitores, eorũ creditores lapsa die naturali potẽrant capere de bonis debitoris. primò de mobilibus, si reperiebantur, deĩde de immobilibus, iuribus, cẽsibus, & actionibus ad electioñe creditorũ. Sed pro acceleratione prædictæ executionis, ad euitandumq́ue maiores expẽsas, fuit stylus in dicta curia parlamẽti Delphi. introductus, & obseruatus ab anno domini M.ccccl. citra quod absque dicta requisitione de pignore creditor potest facere pignorari debitorẽ d bonis suis mobilibus uel immobilibus, censibus, iuribus, & actionib. ad ipsius electionem absq; dicta requisitione, & non obseruato iuris ordine. de quo in à diuo Pio. ff. de re iudic. Et ad hoc ad perpetuam rei memoriam duxi hoc scribendum die xiii. mensis septembris. Et de materia executionis sup. uide quę dixi s̃. q. 215. et j. q. 329. & q. 567.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteota et uasallus an teneãtur domino de damno per eos illato in re emphyteotica ria uel feudali.*

QVAES. CCLXXXII.

SI emphiteota uł uasallus * deterioret rẽ feudalẽ uel emphiteoticariã, tenetur dño de tali damno feudi deterioratione, per l. in fraudẽ. §. cõductor. ff. de iure fisci. & l. forma. § si uicem. ff. de cẽs. & l. diuortio. §. si fundum. ff. solut. matrimonio. & ibi p Bart. iuncta. l. quamquàm. §. i. ff. de aqua plu. arcen. Et ita tenere uidetur Spec. in titu. de locato. §. nunc locato. uer. fic. xi. quæritur. in fin. Sed qd si do-

si dominus petat cõmissum, an emphyteota uel vassallus possit petere melioraméta?ui de quæ dixi infrà q.438.

a Deterioret rem.] *Emphyteota deteriorans rẽ emphyteoticã, ad dit à iure suo.auth.qui rem. & ibi do.Bal.C.de sacrosan.eccle.in ii.no. Et hoc est uerũ secũdũ eun dẽ Bal.ibidem tribus concurren tib.scilicet, quòd deterioratio sit notabilis. Itẽ quod sit perpetua. Itẽ quod saltem deterioratio pro ceßerit leui culpa deteriorantis.*

SVMMARIVM.

1 *Decimator an poßit prohiberi fructus efferri fundo, ante solutam decimam.*

2 *Animæ nostræ qualiter absoluã tur, si non soluamus decimas.*

QVAES. CCLXXXIII.

EXactor decimarũ põt facere inhiberi domino fundi, ne fructus ex

1 portet,* *a* nisi eo uel eius nũ-

a cio præsente. pro quo facit l. ii. ibi sub effectu curialiũ &c. qñ & quibus quarta pars. lib.x.iuncta l.non solum.ff.de rei uen. Nam postquã habet partẽ in fructibus, ratione de cimæ, ergo & in fundo, qa fru ctus sunt pars fundi.in l.fructus.ff.de rei uẽ.ĩ reg.cõi, potior est cõditio prohibentis.l. Sabinus.ff.cõi diui. Et quod ipse decimator vel nũcius eius debeat interesse, probat.ff. de procu.l. Paulus. & in l.suscepta.§.i.ff.de inoff.test. & ĩ l.nam ita diuus.ff.de adop.& in l.si perlusorio.ff. de appel. & in l.si parentes.ff.de eui. & de re iud.l.de unoquoque. & C.de ar.tu.& l. fi. ita ẽt tenet

b Spe.*b* in tit.de deci.uersi.ulti. quærit &c.ubi dicit, quòd sic hodie faciunt iudices qñ agitur de fructib.alicuius fundi. Et ẽt hoc anno currẽte domini, M.ccclix.obseruauit hoc curia parla.in causa decimarũ dominorum de cap. beatæ Mariæ Grationo.quia domini prædiorũ uolebant gerbas bladorum à fundis extrahere & portare in domibus eorũ, insciis dictis dominis de capitulo, ita quòd ipsi dñi de capitulo fraudabãtur de multo, ĩ eorum decimis, ob quod fuit appunctuatũ, ꝙ in herbis & in prædiis, antequã gerbæ ex trahant decimæ soluantur eis

2 dem.* Quæro circa, hoc qualiter animæ nostræ absoluentur, si nõ soluamus decimas. Rñdeo, quod malè, secundũ gl.in cle.i.de usuris. Aduertẽdum tamen secundũ Thomã de Aquino, ut refert Archi. in xvii. q.vii.in c. maiores.ꝙ animæ eorum, quæ non soluerunt decimas, non sunt in

uia damnationis, si non petã tur à curato uel ab illo cui debentur. Sicut uidemus, in simili, dicit Ioan. And. in capi. per uenerabilem. qui fil. sint legi. quod saluanť animæ Regum, & principũ, qui nõ obe-
c diunt imperatori, *c* quia imperator ab eis nõ petit subiectionem. tutius tamen esset soluere, uel cum eis cõponere pro decimis, secũdum gl. in d.c. i. De materia decimarum &c. scripsi suprà q. cclxvii.

a Ne fructus exportet.] *Vide de hoc istum, cons. xx. inci. ex processu. do. Archi. nu. i. uer. ad primũ ibi, et quòd gerbæ.*

b Tenet Spec.] *Qui plenè tractat hanc q̃ne̅, et arguit p parte negatiua, & tõdẽ cõcludit p parte affirmatiua, ut hic. & adde do. Ioã. Andr. in additi. eiusdẽ Spe. ibidẽ in uer. de rei uẽ. nõ solũ ubi dic. Ala. et Gratia. sic consuluit Io. de do. & Albe. Pà. sic indicasse. Quĩ ẽt dicit Spe. ubi suprà, qđ decimæ portari debẽtur ad domũ eius, cui debentur, alleg. no. xvi. q. i. reuertimini. prope prin. plus dicit ibidẽ quòd decimarius potuit ingredi fundũ, ut recipiat decimas, ẽt inuito domino. alleg. C. de pact. c. fi. de Iudæis. c. nemo.*

c Imperatori.] *De potestate et iure Imperatoris, uide in c. noui. de inde in additio. dicti Barbatij, circa princip. capituli.*

SVMMARIVM.

1 *Decimę quòd non soluãtur, an minus plenè, an consuetudine possit introduci.*

2 *Decimale ius an poßit à laicis præscribi.*

QVAES. CCLXXXIIII.

a A N consuetudo *a* possit inducere, quòd de-
1 cimæ nõ *soluant, uel q minꝰ plenè soluant? Inn. di-
b cit *b* q nõ, in ca. in aliquibus. ex trà de decimis. & allegat c. quicunque. xvi. q. vii. ita ẽt tenet & no. gl. expresse in d.c. in aliquibus. super verbo, cõsuetudo est, q detur xiii. pars uel
c minor. talis consuetudo c... sufficit, nisi à Papa esset approbata, quia non ualet cõsuetudo, quę absq; mortali peccato seruari nõ potest, quantumcunque longa, ut in c. quoniã... ne. de præscr. Nam tales bona fidẽ habere non possent, quia de iure diuino talis decima debetur, ergo nec consuetudo locum habere põt, ut dicit... gl. istud ibidẽ tenet Io. And. ĩ c. ii. extrà de deci. li. vi. & ibi recitat opi. Theologorum, & eos reprehendit, ut in cle. ii. de iudi. in cle. & ibi ẽt no. per eum, idem ibidem d.c. ii. tenet Guil. de monte Lauduno, qui
2 expresse *ponit, nũquam ius deci-

decimale à laicis posse præscri
bi,& ibi ponit modũ,per quē
recusantes sunt monendi, Et
ista est communis opin. Ca-
no.tamen do. Host. in sum.
in titu.de dec.post multa, q̃
ibi dicit circa hanc materiã,
dicit quòd licet decimæ à lai
cis non posint præscribi,quo
ta tamen bene præscribi pōt.
& ita generalis cõsuetudo ĩ
hac patria Delphi.in locis cir
cumuicinis se habet. & ita ēt
secundum talem consuetudi
nem uidi iudicari in curia of
ficialatus Grationo. & etiam
determinari in hac curia par
lamenti in multis & diuersis
causis,quæ in materia posses-
sorii ibidē uentilabantur. De
materia decimarũ, uide quę
dixi infrà q.cclxxxviii.

a An consuetudo.] *An & quando solutio decimarũ tollatur cõsuetudine uel præscriptione, uide post omnes do.Fel.ĩ c. causam in prin.de præscrip.*

b Inno.dicit.] *In gl.sua in uer.cõsuetudinē.et in c.significauit. in gl.sua persoluũtur de parochia alii parochiæ. Adde gl.i.quæcunque cognouerit.xvi. q.vii. & ibi do. Archiepisc.in uer.et dicas.& do.Gof.in summa.ti.de deci. ĩ §. item nunquid longa cõsuetudo. et do.Pan.in c.in aliquibus. sup gl.fi.circa princ.ibi,alii.*

c Talis cõsuetudo.] *Magnũ eñ dubium est,in iure,utrũ ualeat consuetudo seu p̃scriptio diminuēs quotam decimarũ indubitatũ,quæ existit,quod cõsuetudo alterãs modũ dandi eas ualeat, secundũ do.Card.cõs.cxlvi. notũ sit uniuersis.ita referēte do. Fel. extrà de præscrip.in c.cum ex officii.in v.col.in §.limita primò.*

SVMMARIVM.

1 *Castellanorum Delphi. iurisdictio an possit prorogari de consensu partium.*

2 *Procurator an posit sine speciali mãdato,iurisdictionem prorogare.*

3 *Castellani an poßint mulctare.*

QVAES. CCLXXXV.

STatuto præsentis curiæ Delph. cauet ꝗ castellani habeãt cognitionē us-
1 que ad lx.solidos.* cõtingit, ꝗ partes litigãdo corã castel lano prorogant tacitè uel expressè eius iurisdictionem de maiori summa, an posit ta-
2 lis prorogatio *a* fieri,& sentētia inde secuta ualeat? Sal.dicit quòd sic,per multas rationes in l.certas rationes. C.qñ prou.nõ ē neces.& facit text. in l.de qua re.§.i. ff. de iudi. & ita uidi in iudicando seruari in curia parlamēti,licet iudices inferiores quãdoq; iudicent cõtrarium ad instigatione firmariorum curiarũ, ut

eorũ emolumenta amplientˇ.

2 * An procurator sine speciali mandato posſit iuriſdictionẽ prorogare? Inno. in c. de cauſis. extrà de offi. dele. & Pau. de Caſt. in ſua repeti. l. i. ff. de iudi circa finem, dicũt quòd

3 non. An * caſtellani poſsint mul ctare? dic ꝙ non. caſus ẽ expreſſus in l. ii. §. fi. ff. de iud. licet contrariũ ſeruent caſtellani Cabeoli mõtis alqueri sã cti Boneti, & plures alii caſtellani pñtis patriæ Delphi. ut ſcripſi infrà q. ccccxxvi.

a Talis prorogatio.] *Quot modis fit progatio do. Bar. & Paul. de Ca. ĩ l. ii. §. fi. ff. de iud. Per quos aũt caſus uel modos dicaẽ fieri, do. Bart. et alii. in l. ſi couenerit. ff. de iur. om. iu. et in quib. caſib. poſſit progari iuriſdictio, et in q bus caſib. non. doc. in l. ii. C. qui p ſua iur. et in c. pe. et gl. de off. de le. et de hac materia, uide Spe. ĩ ti. de cõp. iud. adi. §. i. uer. quid ſi Deo ſequen. & tit. de excep. et rẽ plica. §. iiii. uerſi. item nota.*

SVMMARIVM.

1 *Delegatus an habeat iuriſdictionem, ante præſentationem ſuæ commiſsionis.*

2 *Delegatio ſuperueniens an retro trahatur, ut confirmet proceſſum uel ſententiam illius, qui proceſſit ut iudex delegatus.*

3 *Delegatus eſt maior ordinario, in cauſa ſibi commiſſa.*

4 *Delegati iuriſdictio an perpetuetur per citationem.*

QVAES. CCLXXXVI.

IVdex delegatus ante præſentationẽ ſuæ cõmiſsionis nullã hẽt * iuriſdictio-

1 nẽ a, ſecundũ unã opi. quã po-

a nit Inn. in c. ex cõqone. ig magna. uer. ſinaũt nõ pñtaſſer. extrà de reſt. ſpo. quã opi. ſequiẽ Hoſt. & alii doc. ibidẽ & iõ inquit Bal. in l. eũ q. iuri. q. ff. de iu. om. iud. ꝙ iudex delegatus debet eſſe cã, ut faciat inſeri ĩ actis pñtationẽ

b ſui reſcripti antè, quàm ad aliquos actus ꝑcedat, & ita obſeruabã tẽpore, quo reſidebã in magno cõcilio præfati dñi noſtri Delph. dũ ipſe reſidebat in hac patria Delph. i cõmiſsionib. quæ ab eo & eius cancellaria mihi dirigebant, & de qua pñtatione Spe. facit unũ ti. expreſſum & ſpeciale, uidelicet, de reſcripti pñtatione. Sed * an c delegatio ſuper-

2 niẽs retrotrahaẽ, ut cõfirmet

c proceſſum vel ſententiã illius, qui proceſſit ut iudex delegatus? Dic ꝙ nõ, ut not. gl. ordi. & ſingularis. ĩ l. iſtar. C. de iure fiſci. li. x. ff. de iudi. l. licet. & no. Cy. poſt Pe. de bella per tica. in l. i. C. q pro ſua iuriſ. i iii. q. & Inn. in c. prudentiã. in gl.

gl.magna.extrà de offi.deleg. imo licet delegatio præcederet,& nõ esset exhibita & præsentata,ut s̃.dixi,eius præsentatio subsequẽs,nõ retraheretur,nec cõfirmaret ꝓcessũ,& sñiam præcedentẽ ipso iure nulla,ut no.Bal.in d.l.eũ qui. in iiii.q.quod est notabile. & ẽ ratio,qa delegatus ante pñtationem suæ cõmissionis nullam habet iurisdictionem,ut
3 suprà dixi.* Delegatus in cã sibi cõmissa,maior est ordinario.in c.significasti. & c. sanè. & c.pastoralis. in prin. & §. qa verò.de offi.deleg.Sed quales sint effectus, uide ibidem
4 enumerantur.Sed * an per citationẽ perpetueẽ iurisdictio a delegati?dic quòd sic,ut tetigi j̃. q. 488. Item citatus per delegatum nõ teneẽ comparere, nisi in citatione sit inserta eius commissio, ut dicit Bar. in l.si quis ex aliena.ff. de iuris.om.iudi. Item dicit Host. in c.prætereà.extrà de dila.

a Iurisdictionẽ.] *Istud tenet Spe. in ti.de compe.iudi.ade. §. uiso. uersi.nam eo ipso.*

b Pñtationẽ.] *Quin etiã fieri procuret citationẽ, ne per aduersarium fortè secũdas literas impetrantem et prius citari facientẽ ualeat præueniri,non enim quo ad hoc sufficit sola rescripti præsentatio, nisi impetrati subsequatur citatio, secundum Spe. ubi suprà, versi. si uerò plures. ibi & sine more.*

c Sed an.] *Item an superuenientia iurisdictionis in delegante, ualidet delegationem ante ab eo factam, uide domi.Fel.in c.cũ ex officii. col.xvi. post med.uer. octa.conclusio.*

SVMMARIVM.

1 *Campsor an quilibet propria authoritate esse possit.*

2 *Campsoris officiũ in quo stet.*

QVAEST. CCLXXXVII.

1 VTrum quilibet possit * ꝓ sua uoluntate esse cãpsor, & cãbiũ tenere?gl.uř dicere, ꝙ sic, *a* in l.
a quidã. § nummularios. ff. de eden.ita dicit gl posita in d.§. nũmularios. Mercator dicitẽ qui negociationem exercet quæstuariam, ex qua aliquid quæritur.l.mercatores. C.de conuen.& mercatorib. ita diffinit Bart.in l.seruis. in prin, ff.de leg.iii.Negociator est nomẽ generale, & cõprehendit omnia p̃missa.l.legatis seruis. in prin.s̃. alleg. Et quia officiũ cãpsoris consistit in mercando,emẽdo, & uendẽdo,ipse põt dici mercator. & argen
b tarius,sumiẽ pro cãpsore *b*,sicut ponit exẽplũ gl.in uer. decurrit.i d.§.nummularios.Et

c idē dicēdū vr̄ in nūmulario,c qa sumit̄ ét pro cāpsore.ita dicit gl.i.in l.prætor.in prin.ff. de eden. præsupponendo ibidē,ꝙ d.§.nūmularios.loquatur de cāpsoribus.& tales nūmularii olim tp̄e.ff.eligebant̄ publica authoritate.d.l.argētarius. ut in prin. & fortasis usque ad certū numerū,sicut dr̄ ī medicis in l.parabola. C. de epis.& cler.licet hodie quilibet est campsor pro sua uoluntate,ut dicit gl.i.di.§.nūmularios.& maximè ī hac patria Delph.in qua oēs mercatores & alii pro libito uolūtatis tenēt bancas cambii tā de iure,per suprà alleg.quàm de inueterata consuetudine. qđ secus est in regno Franciæ,vbi nullus audet bancam cambii tenere,nisi authoritate regia, & contrarium facientes acriter puniuntur.

a Quòd sic.] *Idem tenet d.Odof.ī l.quædam sunt personæ.in princ. in uer.ordi.Signori.ff.de eden.et propterea hodie nō statur eorum rationibus nisi contra seipsos,ut uoluit d.Odof.ubi suprà.*

b Argētarius sumit̄ ꝑ campsore.] *Vide do.Bal.in rub.C.de fid. inst.in viii.col. uer. reuertor ad primum.*

c Nūmulario.] *Argentarius & nūmularius uidentur differre,sicut genus & species.nam argentarius,est de argento tantum dādo,& recipiendo,& hoc inducit ipsum nomen argenti,ut per gl. in l.prætor.ff.de eden.*

SVMMARIVM.

1 *Laicus spoliatus decimis,an possit petere se in integrū restitui.*

2 *Repetendi ius,quid requirat.*

3 *Laici hodie possident decimas ex tolerantia prælatorum.et quo iure.nume.4.*

QVAES. CCLXXXVIII.

VTrum laicus spoliat9 decimis,* possit petere se in integ. restitui.
1
Io.glosator decreti dicit ꝙ nō xiii.q.i.c.i.ubi sic dicit:laicus nec repetere pōt,qa ea possidere nō potest.*a* extrà de re-
a
scr.c. cām. Ad hoc *enim ut
2
qs repetere possit aliqd,requirit̄ ꝙ fuerit in possessione iuris,uel facti.extrà de resti.spolia.c.ex parte.unde nō sufficit ꝓbare spoliationē,nisi ꝓbet ꝙ possederit.c.cō sultationib. extrà de resti.spo. Et hāc opi. uidetur tenere Io.Andr. in c. ad decimas.de rest. spo.li.vi. Idem tenet Hent.Bohic.in c. quāuis.extrà de deci.idē Archi.in suo rosario.ī d.c.i.xiii. q.i.Sed Bar.Brixi.ibidē tenet contrariū, quòd imò laic9 potest petere restitutionē aduersus spoliationem decimarum quia (dicit ipse) uidemus quòd

quòd quis pōt petere restitu tioné eius, quod de iure posside re nō potest, ut in restitutio ne cōsanguineę. in c. literis. extrà de resti. spo. Itē seruus petit restitutioné rerū domini absentis, quas de iure nō pōt possidere. l. i. C. si per uim uel alio modo. Itē uxor potest re petere res donatas sibi a uiro, si spoliata est, quarum domi niū habere nō potest, ff. de ui & ui arma. l. i. §. deiicit. Itē ha bens plena beneficia, repetit alterū, si fuerit spoliatus. & tñ de iure illud non pōt posside ri cū aliis. c. referēte. extrà de
3 præb. Cū* laici hodie posside ant decimas. ex tolerātia prę latorū, & ex infeudatione, aut aliàs ex donatiōe eis dudū seu eorū pdecessorib. facta in Lateraneñ. cōcilio, de quo infrà dicā, qui propterea ueniūt re integrādi, cū latro restituatur c. cū in literis. extrà de rest. spo. Ita dicit dictus domi. Bar. Brixi. ſm cuius opi. pluries ui di iudicari in hac curia parla menti in pluribus & diuersis causis, ī materia possessorii de cimarum in eadē curia uenti latis, si aūt talis laicus nō ha
b beret ti.*b* ut pdixi, tūc ipse lai cus spoliatus non integraret, per dictum ca. ad decimas. de restitutio. spolia. libro sexto. cum ius commune facit con-
4 tra eum, ut ibi*. An aūt decimæ possint aliquo iure à laicis possideri, uide Ioan. And. in ca. cum apostolicas. extrà de his quę fiunt à prælato sine consensu capi. & ita refert de Lateranē. cōcil. quod fuit M.clxxix. factum ab Alexandro Papa. Et de hac materia decimarum, uide quæ dixi suprà quæstione cclxxxiiii. & quæstione cclxvi.

1 Possidere nō pōt.] *Et hoc intellige procedere in confeßione decimarum facta post Lateraneñ. cōciliū, secus si ante, ut legitur & no. in c. causam de præscrip.*

b Nō haberet tit.] *Causatū ante Lateraneñ. cōciliū, quia hodie decimæ laicis in feudū cōcedi à personis ecclesiasticis uel secularib. nō pñt, ut prædicto c. causam.*

SVMMARIVM.

1 *Bonorum paternorū diuisio, qualiter facienda inter fratres.*
2 *Instrā. diuisionis bonorū īter fratres, penes quem custodienda.*

QVAEST. CCLXXXIX.

a SVnt duo fratres *a* bōa pa
1 terna* cōiter habētes, & tenētes, qui uolūt deueni re ad diuisioné bonorū, qualiter debeat fieri talis diuisio? Posset dici, ꝙ forte deberet fieri talis diuisio, iuxta l. iii. circa pri. C. cōmunia de legatis. Sed

credò aliũ modum fore tenẽdũ, videlicet, ꝙ antiquior fratrũ faciat diuiſionẽ, & iunior
b eligat *b*, per tex. in c. i. ex̃ de pa rochiis. in antiquis. & ibi ita tenent Hoſt. & Io. An. Item tenet Bal. in l. ſuus quoque. ff. de hæredi. inſti. & ita ẽt ſeruat inueterata cõſuetudo huius patriæ, prout uidi fieri tẽporib. meis, & ſemper audiui à maiorib. meis ita fuiſſe ha-
2 ctenus obſeruatum &c.* Sed penes quẽ remanebãnt inſtrumenta communia cuſtodienda? Dic quòd penes antiquiorẽ, per l. fi. de fide inſtrum. & tenet do. Martinus de Laude doct. nouiſsi. in tractatu ſuo de primogenitura.

a Sunt duo fratres.] *Circa hãc diuiſionẽ & multiplices alias diuiſiones inter fratres fiendas, uide per do. Pet. de Vbal. in tractatu ſuo de duob. fratrib. in iiii. princi. ſub qõne ix. & ſequen.*

b Eligat.] *Vide ar. in §. i. uer. itaque per ſe. inſti. de ſadiſda. tuto.*

SVMMARIVM.

1 *Circa dictio, qualiter ab actore usurpetur in suis articulis & poſitionibus.*

2 *Circa, dictio, incerta eſt.*

QVAESIT. CCXC.

Libello oblato, & lite cõteſtata, actor in ſuis articulis uel poſitioni-
1 bus* nõ deducit quantitatem expreſſam & petitã ĩ libello, ſed ſubiungit uerbum, circa, dicendo, ponit ꝙ debet centũ uel circa, non probat niſi de quadragintaquinque, utrũ ex cuſet à pluri petitiõe, propter uerbũ, circa, ĩ poſitione ſubiũ
2 ctum? credo quòd nõ *a*, quia ſicut petitio debet eſſe clara. l. ſi in rem. ff. de rei uẽ. in auth. de teſt. ĩ perfectis. in prin. col. viii. ſic & detractio. l. hæredes palã. §. i. ff. de teſ. iõ dicit Bar. ꝙ pars poſſet detrahi renũciando illi parti expreſsè, ſicut poſ toti liti renunciari. l. poſtquã liti. C. de pac. pro hoc inducit ipſe Bar. l. i. C. đ plus peti. ibi, ſi quidẽ ante inchoatã litẽ eũ pœnituerit, uel ueritatẽ con-
2 feſſus fuerit &c. quæ* tñ renũciatio expreſſa & clara non fit per uerbũ, circa, quod eſt de ſe incertũ, ut l. qui duo cõpdia. ff. de ſerui. ruſti. & c. cupiẽtes. circa finẽ. extrà de ele. lib. vi. ita dicit Bar. in l. edita. C. de eden. in qõne quæ incipit, hoc præmiſſo. prope finẽ. Et ita uidi pluries in hac curia parlamẽti determinari.

a Quod nõ.] *Etiam, quia dictio, circa, importat parũ plus, uel parum minus. per gl. in uer. minus in l. Publia Meuia. ff. depo. Adde qđ do. Ab. ĩ c. fi. de deſp. impu. dicit. ꝙ ſi teſtis dicat, talis ẽ*

circa

circa xii.annos,uel talis possedit circa xij.annos,quod talis testis nõ probat certũ et determinatũ tempus.uide eundem Abb.ibi.

SVMMARIVM.

1 *Bonorum mobilium,præsentium & futurorum appellatione,nõ comprehenduntur debita.*
2 *Rerum appellatione,an contineantur iura,& actiones.*
3 *Bona præsentia et futura,an possint obligari.*
4 *Bona futura possint ne uendi.*

QVAEST.CCXCI.

1 Appellatione bonorũ mobiliũ, præsentiũ, &*futurorum,nõ cõ
a prehendũtur nomina, *a* hoc est,debita.ita dicit Bar. in l.i. C.si aduer.trãs. in l.quintus. ff.de aur.& argen.leg.& in l. centurio.in iii.q.prin.circa fi. ff.de uulga.& pupil. idẽ Spe. in ti.de fruct. & interesse.ĩ §. i.uer.sed pone.& Pe.Iac.ĩ tit. de actione ex testamento. Et dixi ĩ.q.499.Hinc est, quòd dixi donationem omnium bonorũ, mobilium & immobilium,præsentium & futurorum ualere,quia sic donãdo, postea poterit donãs de debi-
b tis *b* suis testari,& sic non habebit hæres nomen hæredis ĩ uanũ.ꝙ per hoc submouetur contrarium,quod posset fieri de l.stipulatio hoc modo concepta.ff.de uerb.obli.cum ibi
2 no.per Bar.* Sed an appellatione rerum mearũ contineãtur iura & actiones, dixi q.
3 483.* Sed postquam sumus hic in materia dispositiõis bonorum futurorum,quæro an bona præsentia & futura possint obligari, & sic in obligatione generali ueniant bona futura?tex.ꝙ sic in l.fi.C.quę res pig.oblig.pos.exceptis tamen iis,quæ uerisimiliter nõ esset obligaturus specialiter. ita dicit gloss.in d.l.i.C. quæ res pig.oblig.pos. quod secus est in dona.uel uen.in quibus non ueniunt bona futura, ut l.si ita.ff.de au. & arg. leg. & ibi plenius per Odof. & doc.
4 Sed nũquid*bona futura possunt uendi?dic ꝙ sic, per tex. in l.si in emptione. §.i. ff. de cõtrah.emp.& uen. An in legato bonorũ mobiliũ & immobilium, ueniant nomina, uide quæ plenè dixi ĩ.q.419. Et uide de hac materia infra quęst.584.

a Nomina.] *Tu uide de hoc quod scripsi post istũ ĩ decisione cccclxxxiiii.in uersiculo,an appellatione bonorum.*

b De debitis.] *Quinetiã & de aliis bonis testari potest donator omnium bonorum, præsentium et futurorum,nisi traditio in donatione accessisset,secundũ Bal.*

in

in authē.sed cùm testator.i. col. uer.quæro nunquid ille. C.ad legem Falcidiam.

SVMMARIVM.

1 *Destituto exceptione debet subueniri officio iudicis, si æquū fuerit uisum.*

2 *Sentētia expressè lata contra stylum Curiæ, an sit nulla.*

3 *Stylo Curiæ potius, quam consuetudini standum.*

QVAEST. CCXCII.

1 SI alicui non cōpetat* exceptio, si tamen inde resultet equitas, ꝙ sibi prouideatur, dēt ab ipso implo-
a rari officium iudicis, *a* quo sibi prouideatur. l.planè. ff. de peti.hære.& facit bene, quod ponit Bar.in l.illicitas.in prī. ff.de officio.præsidis. & dicit, quòd destituto exceptiōe nō nu.pec.ꝑ lapsū biēnii subuenit ex officio iudicis. Et istud facit ad qōne pro curiis, in quibus nō admittūtur nisi certæ exceptiōes, prout ī curia parui sigilli Mōtispessulani, & in curiis Cabeoli, & sancti Marcellini, in quib.nō admittuntur nisi tres exceptiones, uidelicet falsi, solutionis, & nouationis, tñ si resultet æquitas ꝑ officiū iudicis implora tū dēt cōuēto subueniri, & ita ut audiui semel fuit obtētū in d.curia parui sigilli. facit pro hoc l.i.ff.de pet.hęr.& l.planè.eo. ti.& uide Bar.ī l.i.ff. quod ui aut clā.uiđ tñ quæ circa hoc pleni⁹ dixi in tractatu, quem feci suꝑ statuto Delph.sub rubri.de literis cōpulsoriis, & pro-
2 cisis.in q.8. * Sed an sentētia lata expressè contra stylum curiæ, sit nulla? dic ꝙ sic. sicut si cōtra legē esset lata, cum uicē legis obtineat, iuxta no. ꝑ Cy.in l.ii.C.qñ prouo.non est neces.in iii.q. Idem tenet Ray.de Sabbanaco in sua repetitione.l.more maiorū.ff.de
3 iur.om. iud. Si stylus* curiæ contradicat cōsuetudini uillæ, uel ecōtrà, stādū est potius stylo curiæ, quàm cōsuetudini, cum se habeant adinuicē tanquā generale & speciale, ut no.per Cy. & Ray. de Sabba.ubi s̄.Sed stylus curiæ quāto tēpore inducatur, uiđ Sabba. in dicta sua repetitione. De materia styli sancti Marcellini, etiam tetigi.s̄.q. 181.

a Officium iudicantis.] *Nō præsupponit obligationē.et datur in subsidiū, cū deficit actio.l.qui per collusionē.ff.de act.emp.& uen. l.quæro.in prī.ff.loca.ubi doct. Et ꝙ detur deficiēte actione ordinaria, est ēt tex.in l.quædā.ff.de eden.et ibi doct. Notandum tamen est ꝙ officium iudicis, est remediū ordinariū.ut est gl.ī l.si is a*

qui

quo.in prin.ff.ut in pos.leg.et cõ petit pro omni actu bona fide facto,ubi deficit actio. ut l.cum filius.ff.si cert.pet.et ubicũque æquitas suggerit,quid faciendũ. ut ẽ gl.in l.si seruus.ff.de usufruc.& ĩ locũ exceptionis deficiẽtis tex. singularis.ĩ l.si.ff.d petitio hære.

SVMMARIVM.

1 *Executor sententiæ, quod facit, uidetur à iudice factum.*

QVAEST. CCXCIII.

1 QVod * executor sententiæ facit, uř à iudice factũ fuisse.ut dicit expresse Cyn.in l.ab executore.in v.q.C. quorũ appellationes nõ recip.allegat. l.& licet.C.de cõstit.pecu. Et iõ si excedat fines mãdati,nullũ est qđ fit ab eo.c. cũ dilecta. ĩ fi.extrà de rescriptis.ita tenet gl.fi.in c. qđ ad cõsultationẽ. extrà de sen. & re iudic.cõtra quẽ executorẽ propterea põt agi de dolo.in l.non uř.§.qui iussum.à cõtrario sensu.ff.de
a regu.iur.in c. qđ quis. *a* à cõtrario sensu.& ibi per Dy.extrà eo.li.vi.Et actiõe iniuria
b rũ,*b* quia licet iuris executio
c non habeat iniuriam.*c* l.iniuriarum.§.i.ff.de iniur.tamẽ si excedat fines mandati, non ẽ iuris executio, sed iniuriæ illatio.l.si iniuriæ.& ibi ẽ text. expressus.ff.de iniur.Et aliàs potest ex iudicis officio puniri.in auth.de mãda.prin.§.hęre.col.iii.De actione iniuriarum,uide quæ dixi ĩ.q.394.

a In c.quod quis.] *Adde in eod. ti.do.Ioã. And.in mercurialib.*
b Actione iniuriarũ.] *Facit ad hoc,qđ no.ĩ deci. Tho lo.q.397. & infrà.q.334.*
c Executio nõ habet iniuriã.] *Facit quod scribitur,per gl.in l. quod enim nullus. §. planè. ff. de acquir. rerum dominio.*

SVMMARIVM.

1 *Sententia, quæ nulla est,an possit per aliam confirmari.Et an in ea confirmatione possit opponi de nullitate primæ.*

QVAEST. CCXCIIII.

1 QVæro, utrũ ſnia q̃ nulla* est,possit cõ
a firmari.*a* super hoc dicit Inn.in c.i.de confirma. uti.uel inuti.ubi mouet quæstionẽ, utrũ ſnia, à qua non fuit appellatũ, uel quæ in rẽ trãsit iudicatã, possit peti cõfirmari &c.Et uidetur ibi dicere, ꝙ ubi sententia est nulla, fortè quia à nõ cõpetenti iudice lata, uel etiam dico,si esset uenalis, uel contra ius scriptũ lata,iuxta l.ii.& l.uenales. C. quãdo prouo. non est necess.uel quia lite nõ cõ

te

te.fuit lata, ꝙ tunc ſententia confirmationis non faceret ualere.& ſequitur in uer.Itē plus dicimus,ꝙ ille qui petit ſententiā confirmari, debet probare ſententiā tenere, ut puta,ꝙ iudex qui illā protulit,erat cōpetens,& ꝙ ordinē iuris ſeruauit, nō autē habet probare,ꝙ ſit iuſta, ut dicit ibidē Inn.& ita uidi determinari in camera conſilii inter dominos meos de parlamento,inſequendo opinionē In-
2 nocentii. * Sed quid ſi iudex appellationum confirmet ſētentiā nullā, & non appellet à ſententia iudicis appellationū,an in executione ſententię iudicis appellationū poterit opponi de nullitate priæ
b ſētētiæ?*b* Dic ꝙ ſic,ut plenè dixi in tractatu meo, de appellationibus. in §.cviii. quæro &c.

a Poſsit confirmari.] *Vide do. Bar.in l.i.in uer. circa tertium. & in uerſi.quæro iterum.C.quādo prouo.non eſt neceſſe.*

b De nullitate priæ ſentētiæ.] *In hoc iuris articulo diſtinguit per do.Bar.in præalle.l. i.in iii. col.in uerſi.ſed antequam.*

SVMMARIVM.

1 *Filiusfamiliàs qui quittauit bona paterna, an numeretur inter liberos.*

2 *Filius emancipatus an computetur in numero liberorum.*

QVAEST. CCXCV.

AN filiusfamiliàs, qui quittauit bona paterna, cum iuramento,
1 * numeretur inter liberos,adeò,ꝙ partem faciat in legitima,licet ad partem non admittatur?Pe. Ia.in ti.de cōd. ex l.omnimodo ex teſtamento cumulata.ī q.quæ incipit,
a ſed q̄d erit ſi filius*a* &c.dicit, ꝙ ſic,ſed ꝙ portio remanebit
b hæredi patris.*b* Sed contrariū mihi uidetur tali ratione,quia ipſe filius tale pactū cum iuramēto faciendo ſe totaliter alienum reddit à ſucceſsione paterna, quia pater ſuus non tenet eū hęredē inſtituere,uel exhæredare,ſecūdum Pe.Iac.ubi ſ.quē in hoc caſu ſequitur do.Io. de Arramone,in repetitione ſua.l.pactū. C.de coll. quā repetitionē ego Guido,penes me habeo.hāc opinionem ēt ſequit do.Io.Guillionis,famoſus doctor Montiſpeſſulani, in quodā ſuo cōſi.incipiente,in duobus exactis,ex quæſtione ſuperius &c.& mouetur tali ratione.nā ipſa dicit, filia uel filius qui quittauit cum iuramento, cogitur iuramentum ſeruare omnino.c.quāuis.de iure-

iureiū.li.vi.ibi omnino serua ri debebit,ergo debet intelligi,q͞ siue pater nihil reliquat nec in aliquo eum hæredē in stituat,q͞ nō impugnabit nec annullabit testamentū, quia qui omne dicit, nihil excludit,ut iuribus uulgatis. & generaliter est intelligēdū.l.i.§. generaliter.ff.de le. præstandis.& sic sub illo iuramento cēsetur comprehēsus omnis modus,per quem possit uolūtatem patris impugnare, & sic q͞ non possit dicere nullum,licet sibi nihil relinquatur. De hoc ēt tetigi ĵ.q.518. in fi.imo nec talis filius patri suo ab intestato pōt succedere.iux̃ d.l.pactū.iū̃cto c. quāuis.de pac.li.vi.& hoc idē tenēt dicti doct.in locis s̃.alle. Sic q͞ propterea uerū est dicere,talē filiū haberi pro mortuo,quantum ad succedēdū, modo filius qui habetur pro mortuo, non computatur in numero liberorum, præsertim dum & quando agitur de augmento uel diminutione legitimæ aliorum fratrum superstitū,quia perinde habetur,ac si rerum natura nō esset,ita q͞ non facit partē, nec admittitur ad partē ad similitudinē filii exhæredati.l.i.§. si pater. ff.de cōiungendis cū emāc.liberis. Pro hoc etiā bene facit una regula,quam ponit Bar.ĩ l.huiusmodi.§.si Titio & Meuio.ff.de leg.i. & sic dicit,q͞ ille,qui non admittit ad partē, nec admitti sperat aliquo iure actionis,retentionis,uel alterius æquitatis per se uel per alium, si facit partē l.i.§.in i.& §.pro secundo.C. de cad.tol.l.si duobus. §. Titio.ff.de leg.i.& q͞a filius qui successiōi paternæ cū iuramēto renūciauit,ad eam admitti non pōt ex testō, uel ab intestato iure actionis,uel retentionis,per se uel per aliū, obstāte iuramēto per eū præstito,q͞ omnino est seruādū, ut d.c.quāuis.sic nihil excludendo,dū uniuersaliter loquitur, dicēdo,omnino sequitur,propterea q͞ ipse partem facere nō pōt obstāte regula iam dicta. Sed opinio Ia. est magis cōmunis inter doc.ĩ iure scribētes, ut plenè tetigi in tractatu meo qui intitulatur tractat⁹ ĩ materia detractionum fiendarū per hęredē grauatū in rest.fideicōmissi,& quę ueniāt substituto restituēda uel non,in x.q.& ita in hac curia parla. uidi iudicari pro opi. Pe.Ia.& sequacium,& fuit iudicatum iteratò,ut dixi. ĵ.q. 2 599.Sed * q͞d de filio emācipato,utrū cōputetur ĩ numero liberorum? Pet. Iaco.ubi

suprà

c s̃.c dicit ꝙ nõ. Et idẽ đ deportato uel exhæredato iusta de cã. De filio, qui qttauit bona paterna, cum iuro, plenè tetigi suprà q.224. & in iiii. quęstionibus ibi sequentibus.

a Sed quid erit si filius.] *Videlicet in iiij. col. in § . sed quid erit. in uersi. ille ergo filius.*

b Remanebit hære. patris.] *Et ẽ ratio. qa pater uidetur ꝓuidisse hęredi suo futuro, ut dicit d. Pe. Ia. ĩ præ. §. sed quid erit. in uer. dicamus ergo. in fin. & alle. l. si pactum. ff. de proba.*

c Vbi s̃.] *Voluit all. d. Pe. Ia. ĩ iiij. col. in §. et est notãdum. in prin. et in uer. idem in emancipati.*

SVMMARIVM.

1 *Legatorũ & debitorum solutio, ad quem pertineat.*

2 *Meliorationes factę in rebus hęreditarijs, ad quem spectent.*

3 *Quarta Trebellianica an detrahi possit de legato de portione hæreditatis, uel aliqua re facto, uel de legitima filii.*

QVAEST. CCXCVI.

1 AD onus fideicõmissarii spectat* solutio le-
a gatorũ *a* insolidũ. l. ii. iũcta gl. C. ad Treb. & in l. i. §. fi. & ibi no. per gl. ff. eo. ti. & ibi gl. magistralis, quã sequũtur cõmuniter doct. debita & funeris ĩpẽsa spectat ad hęredẽ pro quarta parte, uidelicet pro qua'ta Trebe. ꝓ ceteris aliis partib. quæ sunt ix. unciæ ad fideicõmissariũ. ut ibidẽ no. licet de funeris impẽsa nihil dicat, sed tñ eodem passu ambulãt, sicut æs alien. l. Papi. aliàs l. cõtrà ueteram. §. iiii. de inoffi. test. præstatio alimẽtorũ, anni luctus mulierũ, spectat ad hęredẽ, qa mulier anno illo operari dẽt ad opus hæredis. Bar. ĩ l. sicut. ff. de ope. li. & ibi no. Tũ ẽt pro eo, quia illo anno durãte hæres lucratur fructus bonorũ mobiliũ & mouẽtiũ, quos nõ teneť reddere. l. i. §. exactio. C. de rei uxo. act. iõ qui sentit commodũ, & onus sentire debet. in c. qui sentit. de regulis iuris. libro sexto. ita dicit gl. posita super uerbo, facto. & gl. sentit in l. diuortio. ff. soluto matrim. Quod idẽ dicẽdum uř de uestibus lugubribus mulierum eadẽ rõne. licet Ang. in l. decreto. C. ex quib. cau. infa. irrogatur. dicit & tenet ꝙ dictæ uestes lugubres nõ debẽtur uxori ab hæred. bus uiri, nisi consuetudo loci hoc habeat, uř nisi ẽt testator
2 ita disponeret.* Sed qd de meliorametis in reb. hæreditariis factis, ac ex pẽsis, inde sustentis? dic quòd ad onus hęredis spectat iiii. parte, & ad fidei-

fideicõmissariũ pro trib.partibus.l.ubi purè. in fi. iuncta opi.Bar.ibidẽ posita.ff.ad Trebe.Attamẽ sup fructib.perceptis p hæredẽ,utrũ cõputari debeãt solutiones taliũ onerũ,uide Bar.ĩ l.scribit.*b* ff.ad Treb.Ista hic duxi subiũgẽda pro meis memoria in futurũ. quia quotidie occurrunt in hac curia parla. super detractionib.fiẽdis de hereditatib. fideicõmissariis, quæ restitui ordinatur detractis detrahẽdis. de qbus detractionib. ẽt tetigi ĩ.q.496.Sed an * delegato de portione hereditatis, uł de aliqua re facto,aut etiã de legitima filii, quam quis rogatus est restituere, detrahi posit quarta Trebellianica? dic quòd non in l.mulier. §.fin.ff.ad Trebellia.

a Solutio leg.] *Vide de hoc.ſ.de modo ſolutionis debitorum & legatorum fiendæ per hæredem rogatum & fideicommiſſarium iſtum,& conſ.ſuo viii.nume.iij. uer.inique.ibi,ſolutio uerò legatorum.uol.i.*

b Scribit.] *Fortè uoluit allegare l.Marcellus.in §. idem Pomp. ſcribit, ſed caue, quia aliud ibi dicit d.Bart.ſubtiliter tamen intelligendo,poſſet trahi in argumentum,quòd ſic.ad quod dicitur per eundem do. Bar. ibidem in uer.quæro quid ſi teſtator.*

SVMMARIVM.

1 *Feudales conſtitutiones an faciant ius apud omnes.*

2 *Delphinalis conſuetudo, in quibus deroget conſtitutionibus feudalibus.*

QVAES. CCXCVII.

Constitutiones feudales clausæ in li. feudorũ faciunt ius * cõe apud oẽs,ut dicit Ia. de bello uisu, de his, qui feudũ dare pñt.c.i.circa fi.idẽ Mar.suly magni.Cyn. & Ia.de But. in auth.ingressi.C.de sac.san.eccl.in antepe.q.idẽ Innĩ c. ex trãsmissa.& ĩ c.uerum: extrà de fo.comp.& plenẽ in c.ceterum.de iudi.Facit bene c.i. de feud.cog.& ita ẽt * in hac patri Delphi.sicut ius scriptũ seruatur exceptis aliquib.ĩ qbus cõsuetudo contraria in hac patria reperitur, uidelicet in eo ꝙ mulieres in feudo succedunt, & in certis aliis,ĩ quib.iura feudorum sunt hodie de cõsuetudine huius patriæ ad instar patrimoniorũ redacta,ut ẽt refert Io. Fab.ĩ stit.de rerũ diui.in prin.& in auth.ingressi.C.de sac.sanc. ecclesi. quia feuda de consuetudine præsentis patriæ possunt sine consensu domini legari, in dotem dari,& alie-

alienari. & quæ consuetudo ĩ talibus est attendenda & seruãda, ut tenet expræssè Petr. Iac. in tit. de cond. ex l. imperialẽ. §. callidis. ibi dum dicitur, item fallit ꝙ hodie &c. & in uer. qui incipit, item fallit. quia de cõsuetudine idem tenet Bal. in tit. qualiter olim feudũ alie. poterat. §. porro. ibi dum dicit, quando alienatio erat facta de bona cõsuetudine. De materia feudali, uide q̃ dixi ĩ. q. 302. & 303. & s̃. q. 59. & quæst. 180.

a Faciunt ius commune.] *Hoc tenet pulchrè do. Bal. in præludio li. fæu. in ii. col. in uer. in contrarium quòd iste liber sit authẽticus. & d. Ia. de Aluarotis. in prologo d. libri feud. in ii. col. in uers. ex nonnullis. et in præfatione eiusdem, quæ incipit, humanum. in iii. col. in uersi. quæro tertio. sed do. Pet. Ia. de Aurelia co, aliter locutus est, errorrem quorũdam secutus quasi rigidè carpit. ubi suprà do. Bal. ut ĩ tracta. suo libellorum. in tit. de condi. moribus habetur. et copiosius in titu. de causis, ex quibus uasallus, quantum est de iure scripto, dẽt amittere feud. in iii. col. uer. item quia ĩ prædictis locis.*

SVMMARIVM.

1 *Furnum cõstruere in fundo proprio utrum quilibet poßit.*

2 *Furni habendi ĩ priuato ius præscribi potest.*

QVAES. CCXCVIII.

1 Vtrum qlibet posit facere furnũ in domo propria, ad *coquẽdum panem suum, nõ obstante quòd baro uel nobilis ibi per prius habeat furnum. dicit Ioan. Fab. instit. de act. in §. æquè. in quæstione, quæ incipit, sed quis erit modus probãdi &c. si formaliter. & ideò credo, quod si in una uilla fuisset furnus, non potest quis prohiberi, quominus ua dat alibi, uel quominus quilibet posit ibi ędificare furnũ, nisi aliàs sibi prohibitum fuisset, quia contra illa quæ sunt licita de se, & debent de iure communi, non conuentione, non currit præscriptio, nisi à tpe, quo quis est prohibitus iure cõtrario uti, &c. Et pro hoc nihil allegat Io. Fab. Tamẽ hoc bñ probat l. quoties. ff. de seruitutib. & no. per gl. Cyn. & Bar. in l. i. & ii. C. de seruit. & aqua. pro hoc etiã facit, quia quilibet in re sua propria facere potest id, quod sibi prodest, licet alteri no-
a ceat, a dũ tamen animo nocẽdi non faciat. l. i. §. deniq;. ff. de aqua plu. arcen. nec in dubio animus nocendi præsumitur:

tur.l.meritò.ff.ꝑ soc. quod tenet gl.& bene secundum Bar. in l.filium. §.fin.ff.de dam.in fect.& dicit Pet.Iac.in suo libellario,libellus super furno. in uer.qui incipit, itē quod ꝑ dictum ius habēdi furnū &c. quod*ius habendi furnū in loco priuato bene pōt præscribi,licet secus in loco publico uel communi.l.fi.ff.de usuca. quod facit pro illis, qui in do a mibus suis furnum fecerunt, & longissimo tempore tenuerunt,& panes suos decoqui fecerunt,ꝙ ipsi tale ius præscripsisse censentur,& præscribere potuerunt, licet de præscriptione iuris fiscalis agatur,ut uidetur text.in ratione in l. si manifestè.C.de ser.& aqua.licet illa l.Mālius.faciat quādo mos,hoc est,consuetudo antiqua,prætendit,ꝙ est multum attendēdum in modo articulādi vel libellādi,ꝑut ēt dicit Bar.in l.i.C.de serui.& aqua. b & præmissa uera,*b* nisi ius super hoc tali baroni fuisset q̄situm authoritate principis.l. quominus. ff. de fluminib. l. quod principis. in prin. ff. de aqua plu.arcen. & plenè ponit Bar.in d.l.quominus. in i. c q.*c* quā mouet de molendino uel ēt præscriptione, ut quia uolēti facere furnū de nouo, inhibuit,ne faceret. & post ꝓhibitionem ius tale præscribit.l.quoties.ff. de serui. & aqua.& sic est in uilla mea sancti Albani,in qua habeo furnū,& nullus audet facere aliū furnū ex antiquissima præscriptione,sed omnes habitantes in ipso mādamento tenentur ibi decoquere eorum panes,soluendo mihi certum annuum tributum.

a Licet alteri noceat.] *Vide l. sicut.§. Aristo. & ibi dominus Bar.ff.de serui.uend.& no. in l. pen.ff.de iniur.*

b Et præmissa uera.] *Hæc referas non ad proxima,sed ad ea, quæ supra dicuntur in princip.*

c In prima q.] *Adde eundem d. Bar.ibidē in uersi.ii.quæro.*

SVMMARIVM.

1 *Testator exclusione filiarum, uideatur ne noluisse hæreditatē suā ad masculos peruenire. Et an ea dispositio inducat fideicōmissum,quoad masculos nu.1.*

QVAES. CCXCIX.

1 TEstator *plures habet filios & plures filias, filiabus hæredibus particulariter institutis,filios hæredes instituit uniuersales,& ipsos adinuicē substituit in casu, quo sine liberis masculis decederent.prohibendo & ordinando,quòd nullæ filiæ succedant

cedant in bonis suis, sed ꝙ liberi masculi ipsas habeāt maritare ad ordinationē amicorum. * Vtrum per hæc uerba inducatur fideicommissum in fauorem liberorum masculorum, credo quòd sic. *a* quia ꝑ hæc uerba uoluisse uidetur hereditatem suam, atque bona ad liberos masculos filiorum suorū peruenire, fœmellis exclusis. Pro hoc uidetur tex. in l. epistolā. §. fi. iuncta l. ubi. §. i. ff. ad Trebell. Nam eoipso, ꝙ ipse grauauit tales liberos masculos de maritādo fœmellas, ipse eis suam hæreditatem tenetur reliquisse. l. denique. §. interdum. ff. de pecu. leg. & l. si stipulatio facta fuerit. ff. de oper. lib. facit bene quod posuit Bar. in l. Centurio. in q. quæ incipit, ulterius quæro &c. ff. đ uulg. & pup. & de hac materia tetigi s̄. q. clxxxiiii. & i. q. cccclxix. & q. ccccc. & ibi reperies decisionem quæstionis præsentis &c.

a Credo quòd sic.] *Contrarium determinatur infrà quæstio. cccccc. & ibi uide ad intelligentiam eorum, quæ hic dicuntur & omnino suprà quæst. xxxix. & q. clxxxiiii.*

SVMMARIVM.

1 *Hæreditatis non aditæ trāmißio fit ad proximiores. & nu. 2.*

3 *Occupatio iure peculij hodie correcta est.*

QVAEST. CCC.

1 FIliofa. uel nepoti in potestate cōstituto hæreditate delata, * & in ætate pupillari morieēti, hæreditate per patrem uel auum non adita, proximiores ab intestato succedūt, nec pater ipsam hæreditatē, potest occupare iure peculii. ut in auth. de hære. ab intestato. in prin. qđ magis declarat in auth. in successione. C. de suis & legi. hæred. dū dr̄ in successione, pater. si. siue filiusfa. &c. quicquid dicat, in l. si infanti. C. de iur. deli. quæ hodie est correcta per dictā auth. sicut tenēt gl. Bar. & Bal. in d. l. si infanti. nā hæreditas talis quasi primo iure 3 censetur quæsita filiofa. in ætate infantili morieēti, & ipso iure, sicut dicit tex. ĩ l. si matre.
2 C. de suis & legi. hæ. sequit ꝙ in ipsis talib. bonis tali infanti quæsitis ꝓximiores succedūt & debēt admitti, ut dicit authē. de hære. ab inte. & ĩ auth. in successione. s̄. alle. nec præmissis obst. ꝙ dicit Bar. in d. l. si matre. ubi dicit, ꝙ uerba ipso iure debent intelligi secuta aditione reali vł uerbali, & sicta super hoc declaratiōe animi ad similitudinē cōpensare uolentis,

uolẽtis, iuxta no. in l. si cõstat. C. de compensa. Quod ẽt posuit in l. uẽtre. ff. de acqui. hære. Quia illud intelligit in extraneo, vł filio aut nepotẽ ætatẽ infantilem iã egresso, hære de instituto, non aũt in filio, uel nepote ĩ ætate ĩfantili mo riẽte, cuius pr̃ uel auus, in cuius erat potestate, hæreditatẽ adire neglexit, qa in tali casu nõ est necessaria animi declaratio p talẽ infantẽ facienda, cum ẽt talẽ animũ adhuc faciẽdi nõ habeat, quia quicqd uidet, vł audit, ignorat. l. i. C. de fal. moneta. iõ aditio ipsa iuris ministerio supplet̃. l. si infanti. alleg. adeò ꝙ talẽ hæreditatẽ, quasi patrio iure quæsitã ad ꝓximiores trãsmittit, 3 ut d. auth. per* quã occupatio, iure peculii, de qua ĩ d. l. si infanti. mẽtio habet̃, est hodie correcta, nec ẽ mirũ, si aliqua statuãtur in fauorẽ alicuius ĩfantis, quæ aliàs respectu maiorum aliter decisa reperiunt̃ sicut uidemus in casu l. qui duos. §. cum in bello. & §. fi. l. cũ pubere. & l. si mulier. ff. de reb. dub. Nec obst. l. ii. §. si qs ex liberis. ff. ad Tertul. qa ibi est alius casus, si bene inspiciatur, sicut dicit Cy. expresse ĩ l. apud hostes. C. de suis & le. hære. quod ẽt potest satis percipi ex positiõe casus d. §. quẽ ponit ibi Bar. cũ apostilla Dy. uel potest dici, ꝙ ibidẽ nepote moriente, non superat aliquis, in cuius potestate foret, cui negligẽtia hæreditatis nõ aditæ posit ĩputari, sicut fuit in casu. l. si infanti. iõ nimirũ si ibi non habeatur hæreditas quasi patrio iure quæsita, & sic cessat trãsmissio. ita dixi ĩ decisione ꝓcessus diffiniti in manib. Ioã. Albi. inter uxorẽ Arnulphi Rolandi, agentem & Iac. Maronis & consortum suorum de Ebruduno &c.

a Potest occupare.] *Potest tamen hæreditatem & ex iure cõpelli ꝑ mediã personã infantis adire. hæreditas em̃ nõ adita per infantẽ trãsmittitur ad patrẽ, ac si ipsi ĩ fanti nõ q̃sita fuisset. no. do. Bal. ĩ l. si infanti. C. de iure delibe. ĩ i. col. iii. no. ueruntamẽ adit tãquã hæres. ĩfantis, et cũ eo æqualiter succedunt alii ꝓximiores, ueluti mater & frater. d. Bal. ubi suprà in ii. col. in uer. sic sequitur alia conclusio. Sed aliter sentit dom. Alex. ibi in addit. ad d. Bal. in v. opp. super uerbo differentia.*

SVMMARIVM.

1 *Famæ uis & effectus. Vide ꝑ discursũ nu. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. et 9.*

QVAES. CCCI.

2 FAma operat̃ a multos
1 effectus.* & ĩter cæteros operatur effectus sequẽtes,

tes,quos studẽdo collegi, & pro mei memoria in futurũ descripsi,quia hic sunt effectꝰ singulares,& dispersi hincinde in corpore iuris. Primus
2 * est,quia imped:t matrimonium contrahendũ.in c.ii.de cõsan.& affi.& ibi per doc.Se
3 cũdus*effectus est, qa releuat quẽ à probatione,iuxta no.p gl.& Bar.in l.i.C.q & aduer.
4 quos.Tertius * effectus , quia fama cum iuro officiarii facit fidẽ.tex,est in auth, hodie, & ibi ẽt tenet Bart.C.de diuor-
5 tiis. Quartus*est,qa fama excusat quẽ à dolo.l.si miles.§. mulier.& ibi ẽt tenet Bar. ff. ad adul.& l.plagii.C.ad l.Iul,
6 de plagi.Quintus est, *ꝙ trãsfert onus probationis in aduersarium,in casibus in quibus communis opinio seu fama quem constituit in possessione alicuius qualitatis,libertatis , aut seruitutis.l. mater. C. ne de statu defunctorũ.& l.ii. C. si seruus uel libertus ad decurio,peruenit.li.x. Sex
7 tus* est, quia in aliis in quib. sufficit famã esse,licet in ueritate non ita sit,operatur pbatione plenã.l.Barbarius. ff.de offic.præto. & l.i. C. de testa. & l.ii. C. de sent. & interlo. om.iudic,ita dicit Bar.in l.de minore.§.tormẽta.in questione,quæ incipit, ultimo principaliter quæro,&c.ff. de quæ
8 stionib.*Septimus est,quia releuat quẽ à tormentis,uel operatur,quòd qõnetur,iuxta ea quæ ponit tex. in d.§. tor-
9 menta.Octauus* effectus est, qa præsumi facit instrumentũ ab aliquo notario bonæ famæ existenti confectũ,esse ua
b lidũ *b*,ubi aliàs nõ ualeret.l non oẽs.§. à Barbaris.ff.de re mil.tenet Bar. in l.ii.circa fi. ff. quẽad.testa.ape.ubi dat cõsiliũ aduocatis practicantib. ꝙ formẽt articulos, & de legalitate & bõa fama notarii. & facit bene quod ponit Spe. in ti.de instru.edi.in §.restat. uer,quid si dũ testes publicantur, &c. De alio effectu famæ tetigi infrà q.cccxlvi.&c.De fama & uoce publica quæ sit ĩ patria,& similiter de rumore publico,si excusat à dolo, dixi infrà q cccexlvi.& cccxl.

a Fama operat.] *De potestate et uirtute famæ,uide post omnes diuersas quæstiones do. Fel. in c.ueniens.el i.ante iii.col. uers. prima conclusio.cum sequen. de testa.Item fama probat semiplenè.l.iii.§.eisdem.cum ibi not.ff. de testi.l.admonendi.ff.de iureiu.et in c.ueniens de testa.et no. do.Bar.in l.de minore.§.tormẽta ff.de quæst. Et hoc uerũ quando apparet,ꝙ ipsa fama traxerit originem ex aliquib.probabilib.seu uerisimili.*

uerisimili.causis.aliàs secus.l.de curionē.C.de pe.& ideo dicit do. Bar.in præd l.de minore.§.tormēta. quod non sufficit probare famam simpliciter. & idem no. do.Bal.in l.ꝓprietatis.C.de prob. secundū do.Alex.ii. parte.consi. nc.in iiii.col.in uers. non obstat. Ista tñ procedunt ubi agitur de magno præiudicio, ubi uerò agitur de modico præiudicio, tunc fama facit plenam prob. ut in c. super eo, de consang.& affin.& in c.ueniens.de resti.aliàs autē sola fama, sine aliis adminiculis non prob.dom.Inno. & Abb.in cap.cùm causam de probat.

b Esse ualidum.] *Tu uide istum consilio lxxxv.incip. adhærendo opinioni.nume.iii.uersiculo, ueñio ad tertium.*

SVMMARIVM.

1 *Fiscus læsus, an debeat in integrum restitui.*

2 *Carolus. Francorum Rex, in integrum est restitutus.*

QVAEST. CCCII.

1 2 VTrum fiscus læsus possit* in integ. restitui? Pet.& Cy.a tenent ꝙ non, in l.res publica. C.qui. ex caus.maior.in integ. restitu.in quæst.prima.per rationes ibidē per eos deductas. Tñ quicquid sit de iure, de stylo, & communi obseruantia, seruatur contrarium, quia restituitur. & fuit ita iudicatū pro dño nr̃o Carolo* Francorum Rege inter Delph.Vienñ.qui tunc minor, & læsus, fuit in integ.restitutus sentētialiter aduersus remissionē quā fecerat dño Ludou.de Pictauia, domino sancti Valerii, de comitatibus Valen. & Dieñ. Et quos comitatus ex post habuit, & adhuc tenet & possidet (ut notoriū ē) ipse dominus nr̃ Delphi.Sed an fiscus remaneat illęsus, si nō cōficiat inuentariū infra tp̃s iuris? uide q̄ scripsi infrà q.cccxxxiii.& q.cccclxxi.in uersi.an fiscus, &c.

a Pet.& Cy.] *In i.col.q.i.ubi format quæstionē tam de fisco, quā de principe, scilicet rege Francorū.et aduerte quod ipse loquitur in principe maiore, quod probatur arg.ru. ubi autem Princeps eßet minor natu, de iure uenit restituēdus. si læsus reperiatur: Nā tūc in eo duo singularia concurrunt. puta quia Princeps et minor.unde si nō sit restituēdus, qa Princeps, saltē quia minor, debet restitui. De principe autē maiore ratio fuit dubitādi, quia respub.& res principis idē uidebantur; sed respub.restituitur ergo & princeps uidebatur restituēdus, ratione læsionis, licet maior. Sed cōtrariū deciditur, qa peritus, ꝗ nō uerificatur ī maiore.*

SVMMARIVM.

1 *Hæres institutus quod acquirit ratione suppleměti legitimæ ueniat ne in fideicommißo uniuersali.*

2 *Bona donata an ueniant in fideicommisso, ubi quis ea restituere non fuit expreßè rogatus.*

3 *Præcepta iure substitutionis pupillaris an ueniant in fideicommißo uniuersali.*

4 *Actio quæ intentetur contra fideicommißarium.*

Nota hanc quæstionem utilem.

QVAEST. CCCIII.

QVæ sunt illa, quæ ueniũt in fideicõmisso uniuersali? uide Barto. in l. Marcellus. §. quidã. ff.
1 ad Treb.* Sed quæro, utrũ illud quod hæres institutus acquirit ratione suppleměti legitimæ, quæ filius uel filia hæres particulariter institutus egit ad supplemẽtum infrà tẽpus iuris, ueniat in fideicommisso uniuersali. & licet circa istud, ꝙ nõ reperi tactũ, uideretur prima facie dicendũ, ꝙ sic, ad similitudinẽ iuris, quod acquirit iure actionis, quod uenit ĩ fideicõmisso uniuersali. l. si totam. iuncta gl. ff. de acq. ren. hæred. & l. Papinianus. ff. ad Treb. quod tenet Bar. in d. §. quidam attamen. saluo saniori iudicio, credo ꝙ non ueniat, ex eo maximè, ꝙ in tali iure, quod est pars legitimæ de iure naturæ debitæ, nõ potuit per fideicõmissum substitui,
a nec aliud grauamẽ apponi, & imò si tale vel aliud simile onus diceret, vel reperiret adiectũ, ipsum pro nõ adiecto haberet. l. quoniã in priorib. C. de inoff. test. iuncta l. quæ de tota. ff. de rei uẽdi. quãuis fuerit in plus talis hæres institutus, q̃ ascendere posit legitima sibi iure naturæ debita. ut d. l. qm̃ in prioribus. iuncta l. sancimus. §. cum aũt. eo. ti. sicut tenet do. Raymũdus de Sabanaco, in rep. sua d. l. qm̃ in prioribus. in pe. q. licet ante repetitionẽ dictæ l. per eũ factã asserat contrariũ tenuisse, ut ibidem recitat. Non obstat similitudo allegata in cõtrariũ quia non potest dici similitudo, sed diuersitas, quia in casu dictarũ legũ nõ reperit prouisio, quæ est & reperi[illegible] casu dictæ l. quoniã in priorib. sed nimirũ si aliud ius statuat, cũ separatorũ separata eẽ debeat ratio. l. duob. ff. de testa. tute. l. tam is. ff. de do. causa mor. Sed iuxta præmissa, quæro de alia q. Tres fratres fuerũt hæredes ĩstituti, & adinuicẽ grauati de restituẽdo, decessit vnus, & ita portio sua ad alios duos deuenit iure fideicõmissi,

si, demum decessit alius, utrũ id qđ habuit à primo ueniat ĩ fideicõmisso, sic, ꝙ tertio debeat restitui? uide Bar. in l. pater. §. quindecim. ff. de leg. iii. & in l. Marcellus. §. quidã. & in l. Scæuola. ff. ad Treb. Vlte
2 rius* iuxta hoc quæro, an bõa donata ueniãt in fideicõmisso, ubi quis ea restituere non fuit expressè rogatus, sed simpliciter facta est substitutio alicui, qui hæres fuit institutus? dic ꝙ nõ l. cohæredi. §. cũ filiæ. ff. de uulg. & pupill. de hoc ẽt uř bonus tex. si bene ĩducatur. in l. Lucius. §. maritus. ff. ad Treb. iuncta gl. posita super uerbo sentiisse, dum dicit. Et qa hoc ex ꝑ ssè dixisset, allegat ibidẽ certa iura. probatř ẽt in l. à filia. in princ. ff. eo. probatur ẽt in l. unũ ex familia. §. fi. cum l. seq. ff. de le. ii. & uide in d. l. cum uirũ.
3 * Vlterius circa pręmissa quæro, utrũ ea quæ percipiunt iure substitutionis pupillaris, veniant in fideicõmisso uniuersali? pone in terminis: Testator habens duos liberos, unũ ĩpuberẽ, & aliũ puberẽ, quos hæredes instituit, & dicto pupillo aliũ pupillariter substituit, & talẽ substitutũ rogauit restituere hæreditatẽ Titio, ĩ casu quo decederet sine liberis, pupillus decessit ĩ ætate pupillari, & sic locũ habuit substitutio. Demũ moritur alius filiꝰ sine liberis, nũ quid id qđ habuit iure pupillaris substitutiõis, teneař restituere Titio? Dicẽdũ ẽ, ꝙ sic. argu. l. qui fundũ. §. quis filiis. ff. ad l. falc. & ita tenet Bart. in l. ita tñ. §. qui suspectum. ff. ad Trebel. Sed quid de ꝑlegatis utrũ ueniant in fideicommisso uniuersali? dic, ut in l. Marcellus. §. peu. ff. ad Treb. & in l. cum uirum. C. de fideicõmiss. Sed
4 iuxta ꝑmissa quæro,* q̃ actio intentetur per fideicõmissariũ, ut hęreditas ei restituař? dicit ꝙ actio ex testõ, ut not. gl. in l. & si nõ scriptura. C. ad Trebell. idem tenet Bart. in l. si legatarius, ff. eod. tit. ista studendo in diuersis passibus iuris collegi, & hic duxi inserenda pro mei memoria, quia sunt singularia. Et semper occurunt ista in iudicãdo in hac curia parlamenti super restitutionibus fideicommissorum, & in eadem curia uidebo determinari super præmissis q̃õnibus, hic determinationes subiungam. De uerbis ex quibus inducitur tacitum fideicõmissum, uide quæ dixi infrà quæst. cccclxix.

a Grauamẽ apponi.] *Adde quæ habentur in c. Raynutius. extrà de testa. et in c. Raynaldus. eo. ti.*

SVMMARIVM.

1 *Dominium utile rerum, quæ infeudantur, si traditio rerũ interueniat, an transferatur.*

QVAEST. CCCIIII.

a EX infeudatione transfertur dominiũ *a* utile rerũ, quę infeudantur,
1 * si traditio interueniat. in c.
b i. §. si quis. *b* uers. si dñs. de cõ trouersia inuesti. aliàs incipit si de inuesti. controuer. fuerit & in c. ibi, tanquã dñs posſit uẽdicare. de ĩuest. de re aliena fa. in feudis. col. x. iũcta l. non solũ. §. meũ. ff. de rei uẽd. l. Q. Mutius la ii. §. argento. ff. de aur. & ar. leg. istud ẽt tenet gl. expresſè sup uerbo, de bonis. in c. i. per quos fiat inuestitura. & ẽt in c. i. de cõtrouersi. inter uasallũ & aliũ de benefi. feudi. licet enim ex inuestitura uerbali nõ quærat̃ dñium, pro eo, ꝙ nõ continet traditionẽ, uel quasi, sicut no. Inn. in c. ex parte. extrà de cõstitu. & Dy. in c. i. de re iu. li. vi. Tñ ex reali inuestitura, ut potè, quia ei quæ dat̃ in feudũ posſesſio traditur uel apprehẽdit̃, dominiũ utile quærit̃, ut iurib. suprà alle. ita ẽt no. p Bal. in d. c. i. si de inuestitura cõtrouersia fuerit. Hinc est qđ dr̃, per feudum reputat̃ esse in bonis uasalli, adeò ꝙ ipsi tenent solue re dotes & collectas cæteraque onera ad usufructuariũ pertinẽtia, tãquã ille, qui percipit fructus. l. qui pendentes. & quid sit. ff. de usufru. l. neque. ff. de impensis in reb. do. factis. De materia feudorũ, unde quæ dixi supra. q. 293. infra q. sequenti. & s̃. q. lix.

a Transfertur dominiũ.] *Licet ex infeudatione reali transferatur dominiũ utile, et uasallus efficiatur dominus utilis, tamẽ bona feudalia alienare non potest, nisi in certis casib. ut per Spe. ti. de feud. §. ii. ver. xix. Et uide casus in quib. uasallus põt rem feudalẽ alienare. per do. Pet. Iac. ti. de condi. ex lege. l. Imperialẽ. §. sed fallit. et uide d. Bal. ĩ li. feud. de alien. feud. c. i.*

b §. si quis.] *Ibi uide Bald. de hac q. et de multis aliis pulchris qõnibus & singularibus.*

SVMMARIVM.

1 *Vẽditio rei allodialis, q̃liter fiat*
2 *Homo si abneget domino homagiũ et alteri præstet, utrum dominus priuetur dominio suo.*

QVAEST. CCCV.

1 SI uasallus feudũ alienet credẽs eẽ frãco * allodio, ut puta q̃a pri vł auo paterno successit, & ita iuret, vł iurare paratus, ẽ electiõi emptoris cõmittit̃, utrũ dño velit

lit cedere feudũ, an uasallo restituere, quo restituto uasallo idẽ uasallus ꝓ bñficio retinebit, non obstãte uẽditione, eò quòd ignorãs alienasset.c.ii. de cõtrouersia inter dominũ & emptorẽ. ubi uerò uasallus sciẽs rem esse feudalẽ, & eam de frãco allodio uẽdat, ipsa res cõmittit. ut in c.i.§.i.de ꝓhibi. feu.alie.per Fed.& c.i.§. i.de feudi alien.per Lothariũ. Et emptor sciens rem esse feudalẽ ꝑtio suo priuatur, ut in dictis iuribus habetur, & auget dominus rei uẽditione directa, ut tenẽt gl.& Bal.in d.c.i.qa eũ sp sibi retinet. ut in c.i.§. si uerò de iuestitura.de re. alie.facta. Idẽ ibi tenet And.đ Ysern.attamẽ (prout ipse dicit) uƒ melius dño, ꝙ agat cõdictione ex morib.& usu feudorũ, uidelicet ex cõsuetudi
1 ne, ex l.imperialẽ. *a* sic dicẽdo cũ Titius teneret ĩ feudũ à me talẽ rẽ, & eã sciẽter uẽdidit, ex ea cã tu possideas eã, ob quã feudũ illud est mihi apertũ, ago ut mihi restituas. Et hęc cõdictio aduocat possessionẽ tm̃, ut in l.i. C.de don.quæ sub mõ.nõ rẽ, nec rei dominiũ, quia nemo cõdicit rẽ suã, præterquam à fure.l.fi.ff. usuf. queãdmodũ
2 caueat, ita dicit ibidẽ * Quid si homo alicuius domini eũ abneget, & alteri præstet homagiũ, utrũ priueƭ dñs suo dominio? Spec: dicit ꝙ nõ, in tit.de iurisd.om.iu.§.i.uer.illud. Item, de illo, qui instrumento uenditionis asserit rẽ esse de dominio alterius, uide quę dixi suprà q.24.

a L.Imperialẽ.] *Adde d.Pet.Iati.de condi.ex l.Imperialem.& ibi, et in duobus ti.sequenti. omnino eũ uideas de hac materia.*

SVMMARIVM.

1 *Hęredum suorum appellatione, qui comprehendantur.*

QVAEST. CCCVI.

GEnerale uerbũ, si aliqua dispositione adiectũ, cõiunctũ speciei seu alicui uerbo speciali, restringitur ad speciẽ, à suo generali significato, ut probaƭ in l.fi.ff.de de tritico, uino, & oleo lega.l.seruis urbanis. in prĩ & l.cum quæreretur. §.i. ff.de le.iii.ita dicit Bar.super rub.đ nouo C.cõponẽdo.cir
a ca prin.*a* * Quod facit ad q̃-
1 stionẽ, qñ quis aliquẽ instituit & sibi suos hęredes sub-
b stituit, *b* qui hæredes aut tantũ sui, aut extranei quicunq; uideantur substituti cum appellatione hæredum tam sui, quàm necessarii hac etiam

ex-

extranei qcũq; cõtineãtur. l. sciendũ.& l. hęredis appellatione. & l.ex illa parte. ff.de uer.sig. Et p iã dicta uidẽtur sui tãtũmõ substituti pp uerbũ,suos,ibidẽ subiunctũ, per qđ uerbũ, hæredes, qđ est generale, restrĩgitur. super quo uide quæ ponit Bal. in c.i.de natura succesśiõis feudi. coll. x. ubi mouet istã qõnẽ.facit bñ qđ ponit Spe.in ti.de test. §.in primis.uer.si.ubi dicit ꝙ nomẽ hæredis positũ in ultima uolũtate in substitutione nõ significat alios,quã descẽdẽtes.qđ sec⁹ ĩ cõtractib.l. si. C.de hære.insti.l. sub diuersis. §.i.ff. de cond. & dem.hoc ẽt facit ad multa alia, quę sæpe contingunt. De hac materia, uide quę plenè dixi ĵ.q.452. & quęst.330.

a Bartol.circa princ.] *In uer.uenio ad secundam.*

b *Hæredes substituit.] *Aduerte, qñ quis instituit Titium & suos liberos,an ueniant liberi simul cũ Titio, uel ordine successiuo. Et quid si institutum erat testatori de descẽdẽtibus non de transuersalibus , uide pulchrũ cõsil.d.Phil.Decii, in cõsil.ccv.ĩcip.in cã. in secunda parte consiliorũ.Et qui cõprehẽdantur appellatione hæredũ. uide Alex.ĩ consi.cv.incipiẽte perspectis uerbis..col.ii.uer. si comprobatur. et col.sequenti.in primo uolu.in consi.clxv.incipien.consideratis uerbis.in secundo uolumine.*

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum fidelitatis præstãdum ab habitantibus in territorio alicuius bannereti.*

QVAES. CCCVII.

SI aliquis,q nõ est homo meus, moretur in territorio * meo , ac iurisdi- 1 ctione, ipse non tenetur præstare mihi homagiũ uel fidelitatem,attamen ratione habitationis ipse est mihi subditus, & iõ ipse dẽt mihi præstare sacramentum,ꝙ nõ erit mihi nociuus,sed fidelis, ut no.Hostiẽ.extrà de simonia. & in c. diligẽti.ĩ lectura sua. pro quo uidetur tex. ĩ feudis qualiter uasallus iurare de- a beat in c.i.§.fin. *a* Et iõ anno dñi,M.ccccĺx. de mẽse Nouẽbris,dum fui in Sancto Albano,feci corã me asignari omnes homines meos ipsis locis caput hospitii faciẽtes, & dũ corã me fuerunt, ipsi mihi pstiterunt iuramentũ , ꝙ erũt mihi fideles,&c. ut cõstat iuramẽto recepto per Claudiũ ueteris,notarium dicti loci.

a §.finali.] *Vbi ad hoc uide Lapertum.& ibi dominum Bal.in uer.iii.est iurament.*

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Institutionibus duab. eodē testamēto factis, an secūda ualeat.*
2 *Instituo, uerbum, qualiter sumatur.*

QVAEST. CCCVIII.

Titius eius uxorem hæredē instituit, quamdiu uixerit, ei post ei⁹
1 *decessum Sēproniū hæredē uniuersalē, utrum institutio de Sempronio facta, ualuerit, qui reperitur superuixisse dictæ uxori? uidetur ꝙ nō, ut l. miles ita. in prin. ff. de testa. mili. ibi miles. ita hæredē scribere potest, quo ad uiuet Titius, hęres esto post mortē eius, sed Titius, &c. ubi dicūt Dy. & Rayn. aliud in pagano, quod est notādū, & nihil plus dicūt. Idē uoluit dicere Bar. ī l. hęreditas. ff. đ hæred. insti. ubi facta oppositione de d. l. miles ita. dicit & soluit aliud in milite, ut ibi, aliud ī pagano. ita ergo. & ꝙ ibi duplex institutio reperitur in testamēto pagani, quarū prima ē ad tēpus certū facta, utpotè quādiu uixerit. l. i. circa pri. ff. de cōd. & dem. Et secūda ē subiūcta, initiū habere debēs à tpe incerto, hoc est, post tēpus primo loco instituti quādiu uixerit, ꝙ secūda institutio nō uř ualere, licet prima institutio bene ualeat. l. qui filio. in prin. & l. in tēpus. ff. de hæredi. institu.
2 *Sed credo cōtrariū, a ꝙ imò secūda institutio ualet, qa uerbū instituo, dēt sumi ꝓ substituo, sicut sumiť in l. Gallus. in gl. posita super uerbo, exprimat. ff. đ libe. & posth. & istud uř tenere Bal. in l. id ꝙ pauperib. 14. q. C. de epis. & cle. quæ all. l. q̄rebatur. ff. de test. mili. ubi mouet qōnē de uxore īstituta, & usufr. Vide ĵ. q. 534. de substitutiōe cōpēdiosa facta filio puberi. Sed qd ī filio, q. substituiť hæredi extraneo, & nihil sibi relinqtur iure institutionis, an testm̄ ualeat? uide quæ plenè dixi ĵ. q. 325.
a Credo cōtra. iū.] *Hāc opi. tenet exp̄ssè d. Bal. ī l. extraneū. ii. col. uer. ulterius q̄ro. C. de hær. insti.*

SVMMARIVM.

1 *Ligii, qui dicantur.*
2 *Argumentū ab etymologia, ualidum est in iure.*

QVAEST. CCCIX.

Vltra octo genera hominū, quę ponit glo. in rub. C. de agri. & censi. li. xii. reperio alia duo hominum genera. Quia alii sūt homines ligii, & alii nō ligii homines.
1 *Ligii dicunť, re spe-

ſpectu imperatoris uel regis Frāciæ, uel reſpectu domini noſtri Delphini, quia ſibi homagiũ faciunt nullius alterius fidelitate ſalua. de prohibi. feu. alie. p Fe. §. i feu. col. x. c. ueniēs. extrà de iureiu. Et dicũtur ligii, quaſi ligati domino uel quaſi legalitatē cõtinētes, ſic alludēdo etymologiæ uocabuli, quod* eſt argumentũ ualidũ in iure. inſt. de teſta. in prin. & inſti. de tutelis, §. 1. & §. tutores. iũcto §. ē & aliud. inſti. de dona. ita dicit Spec. in ti. de ho. & fide. *a* circa prin. uer. & no. in uer. dr̃ autē homo ligius &c. de quo homine ligio, hr̃ tex. expreſſus in clemē. paſtoralis. §. rurſus. ibi, homoq; ligius uaſallus &c. de ſenten. & re iudi. & ibi plenè per Gulielmũ de mõte lauduno qui bene declarat quis eſt homo ligius. Sed quid dicatur feudũ ligium, & feudum nõ ligiũ, uide plenè per Bal. in prœmio feudorum. ibi, ſexta diuiſio feudorum.

a Spe. in ti. de ho. & fide.] *Voluit allegare Pe. in ti. de feu. in §. quoniam ſuper homagys et fidelitatibus.*

SVMMARIVM.

1 *Ligius homo non poteſt eſſe duorum.*

QVAES. CCCX.

HOmagium ligiũ, de quo ſ. proximè tetigi, non poteſt fieri duobus diuerſis dominis, etiã pro diuerſis feudis, ſecundũ Spe. in ti. de fi. & ho. *a* uer. x. quæritur. & Bal. in prœ. feu. vi. dii in fine,* dicit ꝙ homo ligius non poteſt eſſe duorum. qui allē. Spec. ubi ſ. & c. recolentes. extrà de ſtatu mona. Tamen Petr. Iac. in materia feudorum circa finem x. diſtinctionis, dicit ſe uidiſſe uaſallos facere homagium ligium diuerſis dominis, pro diuerſis caſtris. & ita ſeruat cõſuetudo in hac patria Delphinali & aliis patriis circunuicinis, quicquid ſit de iure.

a Spe. in ti. de fi. & ho.] *Allegare uoluit penul. §. quoniam ſuper homagiis & fidelitatibus.*

SVMMARIVM.

1 *Homines non ligii, qui dicãtur.*

QVAES. CCCXI.

HOmines non ligii dicunt, qui faciunt homagium alicui baroni bānereto uel militi, & ita* alteri quã imperatori, uel regi, aut domino noſtro Delphi. ſcm Spec. ti. ſ. in præcedēti q. alleg. in uerſi. & nota. Et

talis

talis potest de iure esse horũ duorum diuersorum domino rũ,pro diuersis feudis. casus uidetur expressus,quem Spe.
a alle.in c.graui.*a* ibi,uel cuicũ que aliæ personæ &c.in uer. queritur &c.ita etiam seruat consuetudo in hac patria Delphin.

a c. graui.] *Voluit alle c.grãdi. de supp.negli.prælato.li.vi.*

SVMMARIVM.

1 *Ligiorum hominum diuisio bifaria.*

QVAEST.CCCXII.

HOminum nõ ligiorũ alii dicuntur franci, alii talliabiles, & ita uidemus in hac patria Del-
1 phi.& locis * circunuicinis, ubi ita se habet consuetudo talium hominũ talliabiliũ, quę debet propterea attendi. ff.commu.prędi.l.uẽditor.§. si cõstat.& l.de quibus. ff.de legi. ꝙ si etiam dicit Spe. in ti. in præce. q. mentionato. uer.xix.quæritur.circa fi. & uer.xxvii. quæritur. in fine. De materia hominũ talliabi lium,& manus mortuæ uide quę dixi plenè infra q. 261. Iuxta hanc materiã quæro, si fili⁹ natus ex homine meo, & muliere , quæ sit fœmina alteri⁹ domini, cuius erit homo talis ? dicit Martinus de fano,quòd meus erit adiudicandus.l.ne diutius. C.de agri.& censi. li. xi. quia iura plus fauorisant mihi, qui sũ dominus patris, quã illi qui est dominus matris.ita refert
a Spec.i ti.de homagio & fidͤ.*a* §.i.uer.v.quærit.ibi , in hac qõne &c. Et de hac materia uide plenè per dominũ Martinum de fano.in suo tractatu de hominitiis.hanc etiam materiam uide per Spe.in ti. de feudis. An per mortem hominis decedentis ab intestato bona spectant ? do. Bal. ꝙ sic.in l.i.C.de hęredita .de curia. nisi consuetudo aliter se haberet,ut ibi dicit idẽ Bal,

a Spec.in tit.de ho.& fide.] *Voluit allegare,ut suprà dixi duabus q.præceden.*

SVMMARIVM.

1 *Franci homines,dicuntur dupliciter.& nu.2.*

QVAEST. CCCXIII.

a FRanci *a* homines* dicũ
1 tur dupliciter. uno mõ qui liberi sunt à præstatione alicuius homagii, sic ꝙ tali cõditioni nunquam fuerunt adstricti.insti. de ingenuis.in prin.. uel si fuerint ad stricti,qui pacto seu remissione aut principis rescripto uľ pre-

præſcriptione fuerunt à tali conditione liberati. De prīo eſt text.inſti. de libertinis.in §.i.& §.multis. De ſecūdo,ē tex.in l.i.& ii. C. de iure aureorū anulorū.& de na.reſti. De tertio,eſt text.in l.ii.C.đ præſcripti. lōgi tēporis quæ
2 pro libertate. Alio * mō dicūtur frāci,q recognoſcūt ſe homines alicuius nulla cā adiecta, & homagiū ſimplex faciunt alicui bānereto,uel militi uel alteri nobili,ſiue ſe adſtringendo ad aliquod ſeruitiū.& de iſtis hominibus,uidetur loqui Martinus de fano.in tractatu ſuo de hominitiis & homagiis,in ii.q.pricipali.quā ēt Spe.in ti.š.in pcedentibus quæſtionibus allegat,in uer. iiii.quæritur &c.

a Frāci.] *Id eſt liberi & ab omni ſeruitute abſoluti.d. Bal. in c.i. circa fin.in uer.alia qō.de c.qui curi.uendi.in uſi.feud.*

SVMMARIVM.

1 *Tal[l]iabiles,qui dicantur.*
2 *Operas ſuas an quis poßit locare in perpetuum.*
3 *Talliabiles,quib. æquiparētur.*

QVAEST. CCCXIIII.

TAlliabiles dicūtur, q ita ſe recognouerunt quibus prætereà imponi pōt talia, quia ad eā ſe adſtrinxerunt,& iō ſic dicun
1 tur à* tallia,alludēdo etymologiæ uocabuli, ut nomē cōſonet rei.l.defenſores.ii. C.đ defenſoribus ciui. inſti.de tutelis.§.i.& §.tutorū,cum ſimi. Et ipſorū hominum modus ſeu uſus potius moribus & ex uſu antiquo, q̄ alio iure naturali,uel gentiū,fuit introductus & adinuentus. Iu dicit Gulielmus de mōte laudµno in cle.paſto.§.rurſus.đ ſnia & re iud.(ubi poſt eū ſubiungit d. Frā. de Zabarellis, Card.flo.q̧ talis uſus ſeu modus fulcitur iure poſitiuo,pp pactiones & ſtipulationes, q interueniunt,quibus mediantibus quis pōt obligare perſonā ſuā,& cōditionē deteriorē facere.l.cū ſcimꝰ. C. de agri.& cēſi.li.xi.l.i.§. i.l.iuriſgētiū.§.prætor.ff.de pactis.c. i.& ii.extrà eo.ti.ita ēt tenet
a Spe.ī ti.de homa. & fide.a in uer. q īcipit,prīo &c. & uer. ii.quęrit.& allegat text.quē dicit exp̄ſsū in c.grādi.š.all. ibi,fidelitate,homagio,iuro, ſeu pacto,&c. iſtud idē tenet Io.Fab.inſt.de iure pſonarū. §.pe.in prima qōne. Pro hoc
2 facit bene,quia ſi qs * operas ſuas poſsit locari in perpetuū.l. ſibi.lo ii. iūcta gl.locati.& quod locari poſsint i perpetuū,tenet Io.Fab.inſt.de iu
re

re psonarũ.§.pe.in pe.quęst. itẽ ẽt pacto uel stipulatione põt se quis hominẽ alterius cõstituere, uł ligiũ, aut talliabilẽ uel frãcũ. arg. l.fi. C. de constit.pecu. Attẽto ẽt ꝙ ex hoc libertas sua nõ minuiť, imò teneť dñs eũ cõtra alios ĩ psona & reb. defẽdere. xxii. q.ult.c. de forma. ĩ fi. sicut dicit Spe. in ti.s̃. alle. in uer. qui
3 incipit, primò &c.* Et tales hoies talliabiles propriè pñt æquiparari hominibus adscriptis glebæ seu oneri talliarũ soluendarũ, sicut ad scriptitii se adstringũt. l. cũ scim⁹. C. de gra. & censi. li. xi. De hac materia tñ uide plenius infrà q. seq. Et ibi ponitur limitatio & declaratio ad prædicta.

2 Spec. in titu. de homa. & fide. *Voluit alle. ti. de feu. §. quoniã super homagiis et fidelitatibus.*

SVMMARIVM.

1 *Confessio simplex se esse talliabilẽ, an sibi, & posteritati pręiudicet. uide & nu. 2.*

3 *Pater si iuramentũ adiecit in recognitione tallię, an filius tali iuramento adstringatur.*

QVAEST. CCCXV.

SEd iuxta præmissa, quæro Titius recognouit se & liberos suos natos, & nascendos, esse hominẽ & homines talliabiles cuiusdã nobilis, & suorũ, & promisit & iurauit, sed nunquam tñ tale homagium aliàs pręstiterat,
1 modò insurgit quęstio,* utrũ uirtute talis recognitionis dictus Sempronius filius possit cõueniri & conuẽtus condẽnari ad recognoscẽdũ se esse hominẽ talliabilẽ hæredi dicti nobilis? Pro cuius quęsiti euidẽtiori declaratione pręmitto, quę s̃. dixi, q. pręcedenti. Quibus pręsuppositis, si cõstaret legitimè de tali recognitione, dictus Titius potuit adstringere se & liberos suos ad talem cõditionẽ, ut dixi ĩ q. pręcedenti, iuncta l. pe. C. de libertis & eo. libe. sed qa nullũ tale homagiũ fuit per dictũ Titiũ patrẽ pręstitũ ipsum peti non põt uirtute dictę recognitionis à dicto Sẽ-
2 pronio filio, ex tali seu alia recognitione, si nõ sequatur actus uel usus, de quo appareat, utpotè pręstatio homagii, uel solutio talliæ, nõ põt petẽdi ius fuisse quæsitũ, ita uoluit dicere Io. Fab. insti. de act. §. ęquę. uer. iii. quęriť &c. facit bñ l. nec si uolẽs. iũcta l. interrogatus. C. de libe. cau.
2 Et est rõ.* quia tales recognitiones nõ pĩudicẽt quasi contrariæ naturę existentes, sed quo ad adscriptitiã cõditionẽ bene

bene præiudicant, si tamen talia subsequãtur, de quibus in l. cùm scimus, circa princ. C. de agri. & cẽsi. li. xi. ita dicit gl. in d. l. nec si uolens. per quã gl. apparet, ꝙ si quis confiteatur se hominẽ talliabilẽ, qui primò erat frãcus, aut liber, ꝙ ex tali confessione sola ipse nõ potest pretẽdi homo talliabilis, nisi pstatio homagii, aut prestatio seu impositio & solutio tallię fuerint subsecutæ, ita uoluit dicere tex. expressè in d. l. cũ scimus. ubi text. cum scimus nostra iura nolle præiudicium generare cuiquam circa conditionem. subaudi, prout dicit Dyn. statim, ut de libero fiat adscriptitius. Sequitur ĩ tex. neque ex cõfessionib⁹. subaudi, prout dicit Andræas de Ysernia solis uerbalibus. Sequtur, neque scriptura, nisi etiã ex aliis argumẽtis aliqđ accesserit incrementũ, sancim⁹ solam confessionẽ uel aliam quãcunq; scripturã. ad hoc dicit Odof. id est, ad inducendũ maculã adscriptitiæ cõditionis. Sequitur, minimè sufficere, nec adscriptitiã cõditionẽ cuiquã inferre, sed debere huiusmodi scripturæ aliqđ aduenire adiutoriũ, uidelicet ex præstatione sensus adscripti, uel ex aliis legitimis mediis talis scriptura ĩuenitur: melius est enim ĩ huiusmodi difficultatibus, dicit Odof. id est, casibus seruituti similib. & odiosis. in uer. sequitur in tex. ex plurib⁹ capitulis cõditiones ostẽdi, & nõ solis confessionib⁹ neq; scripturis homines fore liberos, ad deteriorẽ trahi fortunã &c. pbat ergo clarè d. l. ꝙ ex sola cõfessione homagii talliabilis seu adscriptitię cõditionis facta, nõ potest pretendi homagiũ talliabile deberi, nisi talis cõfessio aliis argumentis incremẽtum habuerit, utporè per homagii pstationẽ, aut p solutionẽ glebę seu talliæ, quæ cũ nõ fuerint secutæ recognitionẽ pdictã, ex ea libertas dicti Titii ad deteriorem trahi nõ potuit fortunã. qđ ẽ multũ notabile. Nec obstat ꝙ s. dixi in præcedenti quęstio. ꝙ pactionibus & stipulationibus potest quis adstringere suã psonã, & ipsius conditionẽ deteriorẽ facere, quia illud limitationẽ recipit. per d. l. cum scimus. uidelicet, si aliquis subsequatur actus, illi pmissioni correspõdẽs, & ipsum coadiuuãs, aliter non. sicut ponit tex. ad literam in dicta l. cũ scimus. quod tenet gl. in d. l. nec si uolẽs. Sed qđ
3 si in tali* cõfessione seu recogni-

gnitione facta per d.Titiũ pa trẽ iuramentũ interuenit, an Sempronius eius filius & hæres ligetur tali iuraméto? cre
b derẽ ꝙ nõ.b qa licet successor debeat seruare iuramentũ defuncti, ut in auth.de iureiurãdo à moriẽte præstito. attamẽ si nõ seruat, nõ est ꝓpterea ꝑiurus. ut l.generaliter. ĩ prin. C.de iureiu.& no.ꝑ Bar.in l. codicillis.§.qsquis.ff.de le.iii. & ponit Bal.in l.nõ dubiũ.C. de legibus.& est casus in c.ueritatis. extrà de iureiur. Sed qd de Titio patre recognoscẽte, qui iurauit, ut quotidie uidemus, an ipse teneatur ad obseruantiã talis iuramẽti? Dico ꝙ sic, cũ possit seruari sine interitu salutis ęternæ: iuxta c.cum contingat. & c. licet. extrà de iureiur.& c.quãuis. de pact.li.vi. Et facit auth. sacramẽta.C.si aduersus uẽditorẽ. Sed crederẽ, ꝙ super tali iuraméto esset dispensandũ per Episcopũ, cũ istud iuramẽtũ sit naturæ contrariũ, & cõtra hominis libertatẽ. Sicut in simili dixi de illo, q renunciauit cessioni bonorũ in iurõ. de quo uide quæ plenè dixi. s̃.q.211. De dispensatione tamen iuramenti, uide quæ plenè dixi supra.q.140.

a Seu alia.] *Vide omnino d. Bar. in l.cum scimus.C.de agri.et censi.lib.xi.*

b Crederẽ, ꝙ nõ.] *Caue, quia etsi in hæredẽ nõ descendat obligatio iuramẽti, tñ descẽdit obligatio principalis: ut pulchrè dicit d.Pet.de Anch.in c.cũ C.laicus in iii.not.de for.cõpetẽti.li.vi.*

SVMMARIVM.

1 *Talliabilis, an poßit immunitatem cõsequi præscriptione xl. anno. uide nu.2.*

3 *Iuramẽtũ interiectum an impedit præscriptionẽ immunitatis.*

QVAEST. CCCXVI.

Sed iuxta præcedentem quæstionem, a pone *
1 quòd dictus Sempronius filius dicti recognoscentis ignorauit dictũ Titium eius patrem cognouisse, se esse hominem talliabilem, sicut probabiliter potuit ignorare, post quã eam nõ fecit.l.fi.in fi. ff. ꝓ socio.& l.qui ĩ alterius. ff. de reg.iur. Et quod fuerit in quasi possessione libertatis spacio xl.annorum absq; eo, ꝙ dictũ seruitiũ uel aliud homagiũ ab eodem petitũ fuerit: & pro libero homine & franco & nõ talliabili se gesserit, an dici debeat frãcus & liber à dicta cõditione homagii, & ipsum talem fuisse effectũ per lapsum quadraginta annorũ, nõ obstãte tali reco-

gnitione.licet habuerit titulũ: credo ꝙ sic: quia in tali libertate præscribẽda null⁹ requirit titulus. Et de hoc est textus expressus in l.ii.C. de præscriptio.lõgi tẽporis, quæ pro libertate datur. iũcta gl. sup uerbo, bona fide. imo dato casu, ꝙ probaretur dictum Sẽpronium filiũ malã fidem habuisse, quòd tamen in dubio non est præsumendũ, ipse præscriptione xxx. aut saltem
b xl. annorũ, *b* inquantũ ipse si milis dici posset, aut parificari homini ascriptitio, esset tutus text. est expressus in l. omnes. ibi dum dicitur, in quacũq; persona, &c. Et sit liber. & ex præsentis saluberrimè minutione securus, &c. iũcta gl. sup uerbo liber. C. de præscriptione xxx. uel xl. annorũ. & facit generalitas. l. sicut. eo. tit. hoc etiam tenet Azo, in summa in titu. de præscri. longi temporis, quæ pro libertate cõpetit. Si igitur seruus existens in quasi possessione libertatis spatio xl. annorum, à cõditione seruili uel adscriptitia liberat: sic & talis possessio cõtinuata sibi præstat firmã libertatis defensionem, ut l.ii. & l. si omnes s. alleg. Multo magis debet præstare Sẽpronio filio, quasi possessio sua iam dicta tam lõgissima.

a r. auth. multò magis. C. de
2 episco. & cle. Cõcludẽdo* ergo dixi quòd di. Sẽpronius filius dici meret francus, & à tali cõditione talliabili liber. nec uirtute dictæ recognitionis potest cõueniri neq; condemnari.* Sed an iuramentũ
3 si interuenerit, impediat talẽ præscriptionẽ: uide quæ dixi plenè s. q. cxcix. ĩ fine. De hac materia uide in simili quę dixi infra q. ccclxxxvii.

a Iuxta præcedentem. q.] *Vide istũ, consi. suo ccxiii. incip. sequitur rationes. nu. vi. uer. alia etiam ratione.*

b Saltem xl. annorum.] *Istudũ pus uidetur necessarium, per ea quæ legũtur, et notãtur in l. cũ satis: et ibi. d. Bar. circa prin. C. de agri. et censi. li. xi. & hoc sentit gl. hmõi. in l. omnes nocendi. C. de præscri. xxx. uel. xl. annorũ.*

SVMMARIVM.

1 *Iuratus, an habeat officium de publico, perinde ac notarius.*
2 *Tabellio quisne poßit effici, de consuetudine.*

QVAEST. CCCXVII.

1 VTrum iuratus *curiæ Graysinodani uel officialatus præsentis ciuitatis Grationopo. uel alicuius alterius curiæ, qui non est notarius, publicus possit stipulari

lari pro aliquo absente ? Et uidetur quòd non, pro eo, quia non est publica persona: utpotè notarius. instit. de inutili stipulatione. §. si quis. & l. stipulatio ista. §. alteri. ff. de uerb. obli. nam licet speciale existat in notario, ut pro alio possit stipulari, ut no. in d. §. si quis. & in auth. de litigiosis. §. ad excludendas. col. viii. Quod tenent doc. cõmuniter omnes: plenè ponit Bart. in l. i. ff. rem pupil. sal. fore. At tamen hoc nõ reperitur in iurato curiæ qui non est notarius. Plus dixit Spec. in tit. de instru. edi. §. restat. *a* uer. sed quis potest facere tabelliones. Quod licet* ex consuetudine aliquis possit effici tabellio, non tamen habet potestaté & officiũ publicũ, quod tabellionibus, legibus, & iure scripto datur. Et ita potestaté stipulandi quam habet notarius, ut s. dixi. Sed fortè hodie æquitate canonica, qua quis etiã nõ publica persona potest alteri stipulari, iuxta c. quoties cordis. q. 6. Crederé *b* talem iuratũ curię posse stipulari, ac si esset notarius, & ita etiam tolerat consuetudo & stylus curiarũ pręsentis patrię: prout uidi temporibus meis obseruari.

a §. Restat.] *In septima columna.*

b Crederem.] *Pro opi. authẽ. uĩ facere id, quod legitur in c. ad audientiam. in §. nos igitur. extra de prescriptione.*

SVMMARIVM.

1 *Notarius an possit conficere instrumentum procurationis in causa propria.*

2 *Notarius potest facere instrumentum in quo se obliget alteri.*

QVAEST. CCCXVIII.

1 AN notarius possit* instrumentũ procurationis cõficere pro se in causa propria ? Et uidetur quod non. *a* per ea quę ponit Bar. in l. pupillus. §. itẽ ipse tuto. ff. de authoritate tutorũ. & plenius. in l. ii ff. de stipulatio. seruo. ubi inter alia dicit, quòd promissio facta à notario, qui procuratoré facit & procuratoriũ conficit, non ualet. quia inter promittenté & stipulanté debet esse differentia. Sed quicquid sit de iure, de stylo, & communi obseruantia curiarũ præsentis patriæ, tolerantur talia procuratoria, prout uidi in pluribus & diuersis causis. 2 *Notarius tamen de iure potest cõficere instrumẽtum in quo se obliget alteri, secundum Bar. in l. si puberes. ff. de falsis.

a Et uidetur, quòd non.] *Et illud est uerum, quando notarius scriberet procurationẽ paßiue: quia nõ potest sibi adscribere autoritatẽ uel officium: ut tenet do. Bal. in l. iudices. in fi. C. de fi. instru. ubi uerò actiuè, scilicet quando notarius alium constitueret procuratorem, potest scribere propriam procurationẽ: & quo ad mandatum ualet: & facit fidẽ tam pro ipso procuratore quàm pro parte aduersa hoc inducente contra constituentẽ: sed pro ipso non nisi probaret ante illi instrumento fidẽ impositã. quo autem ad stipulationem cõtentam in procuratione, per quã procurator releuatur ab onere satisdandi, non sufficit huiusmodi instrumentum procuratoriũ. quia inter stipulantem & promittentem debet eße diuersitas. & ita sentit do. Bar. in l. seruus communis. in uerbo, quæro quidam notarius. ff. de stipu. seruo.*

SVMMARIVM.

1 *Statutum an posſit tolere præscriptionẽ longi temporis xxx. uel xl. annorum.*

2 *Renuntiari an posſit præscriptioni xxx. uel xl. annorum, ex pacto inter contrahentes adiecto.*

QVAEST. CCCXIX.

1 AN statutum possit tollere prescriptionẽ lõgi* temporis xxx. uel xl. annorum? Bal. dicit quòd a sic. in c. i. a de cap. Cora. in §. preterea. in feud. col. x. imò & omnẽ prescriptionẽ indistincte secundũ Ant. de But. ut dixi q. ccccix. & ita iudicatur in curiis Delphi. sancti Marcellini & Cabeoli, uigore styli ipsarum curiarum, in quibus nõ admittitur exceptio praescriptionis aduersus instrumentum obligatorium ad uires, & submisſione ipsarum curiarum confectum, nisi tantummodo exceptiones solutionis, nouationis, & pacti de nõ petẽdo. Sed aduerte: quia hoc casu oportet quòd instrumentum sit sigillatum sigillo dictæ curiæ sancti Marcellini, ut dixi plenè suprà q. 181.
2 *Sed an ex pacto inter côtrahentes adiecto posſit renunciari tali præsciptioni: uel testator in suo testamento possit impedire ne currat? & uidetur quod sic, per l. quòd si nolit. §. si quid ita. ff. de ædil. edic. sed Bar. dicit, quòd cũ sit merè odiosa, non posſit eidẽ renunciari. ut not. ipse in l. i. ff. de usucapi. & de lega. i. l. nemo potest. De hac etiam materia tetigi s. q. lxxxi. De materia styli d. curiæ sancti Marcellini uide que dixi s. q. 15.

a In c. i.] *Adde dom. Bar. in addi. Spec. in ulti. colum. in uersic. pp nunc*

nunt Tudertini. ubi uult, quòd princeps potest statuere, ne præscriptio unquã currat. ex quo nõ est de iure diuino, sed humano. alleg. l. ut inter diuinum. C. de sacrosan. eccle.

SVMMARIVM.

1 *Gesta per falsum procuratorem an possint ratificari post renunciationem & conclusionem in causa. disting. nu. 3.*

2 *Gesta per falsum procuratorem, an possint ratificari post sententiam.*

4 *Gesta per falsum tutorẽ uel curatorem, an poßint ratificari p pupillum.*

5 *Tutor an possit ratificare gesta per falsum actorem.*

6 *Gesta per procuratorem, quo casu non possint ratificari.*

QVAEST. CCCXX.

Quia gesta per falsum procuratorem, possunt ratificari: ut l. licet. C. de proc. & l. licet. *a* ff. de iudiciis. * Nunquid post renunciationẽ & conclusionem in causa poterit fieri talis ratificatio? dic quòd sic: postquam tale negotium nõ peccat, nisi in defectu consensus: talis consensus potest interuenire quandocunque ante sententiam. l. quod enim. §. ratum. ff. rem ratam haberi. Et hoc tenere uĩ glos. in l. si mater. § hoc iure ff. de exceptio. rei iudi. & Bart. ibidem & idem Bar. in l. si tutor. C. in quibus cau. in integ. restit. non est necessar. Et ita seruatur de stylo in hac curia parlamenti Delph. Sed * utrum post sentẽtiã gesta per falsum procuratorem possint ratificari? Videtur casus, quòd sic, in d. l. licet. C. de procu. glos. sup uerbo; solent, ibi. nisi ratum habeat &c. Et pro hoc ẽ tex. in l. iii. §. falsus pro. ff. rem ratam haberi. & tenet glos. l. ii. C. si ex falsis instrumentis sententia lata fuerit. In contrarium uidetur, per l. i. C. si in cõmuni eademq; causa in ĩteg. restit. post. fuerit. Et per l. si fundus §. i. ff. de pign. & l. si mater. C. de rei uend. * Sed pro concordia dic, quia aut quis uult ratificari sententiã in sui fauorem, & nõ potest. ut l. si pupil. §. sed si ego. ff. de neg. gest. l. si seruus. ff. de prec. & c. cũ quis. extrà de sententia excõ. li. vi. Aut uult habere ratum in sui præiudiciũ. & tunc hoc facere potest. ita intelliguntur iura pro ista parte s̃. alleg. ita dicunt gl. Cy. & Bart. in d. l. i. C. si in cõmuni eademq; cã ĩ integ. rest. post. Sed uidi in hac curia parlamenti tolerari indistinctè ra-

 siti-

tificationes sentẽtiarum, siue pro ratificãte fuisset lata sententia, siue contra eũ. Et ita etiam communiter pertransẽũt iudices inferiores præsentis patriȩ Delphi. ex quadam ęquitate. Et hãc partem sequitur Ang. de Are. post Raphaelẽ, qui dicit quòd est communis opinio in l. si se non obtulit. ff. de re iud. Et scripsi de hoc in apparatu meo, super statuto Delph. si quis per literas. in glos. super uerbo, appel. in fi.
4 * Vtrũ gesta per tutorem, uel curatorem possint ratificari per pupillũ? Bart. ꝙ nõ, in l. si tutor. C. in quibus causis in integr. restit. non est
5 necessaria. Sed * an tutor possit ratificare gesta per falsum actorem? credo quòd sic. per ea quæ dicit Bar. in d. l. si tutor. Vtrum per appellationẽ sententia nulla, ualidetur ex quadam tacita ratificatione: uide infra q. ccccc xxxvi. in uer. vi. pone. Bald. in l. falsus. C. de furtis. dicit, quòd gesta per procuratorẽ reuocatũ tamen possunt ratificari: cum tamen distinctione ibi posita. dicit etiam ipse Bal. in authen. ei qui appellat. C. de
6 tẽporibus appellationũ. * ꝙ si iudex interloquendo pronunciat assertũ procuratorẽ non habere sufficiens mandatũ, quòd postea non possum gesta per eum ratificare.

a L. licet.] *in glo. fi. in fine.*

SVMMARIVM.

1 *Oeconomum Ecclesiæ citari sufficit, in causis tangentibus capitulum Ecclesiæ. et quid de quolibet uniuersitate. numero. 2.*

QVAEST. CCCXXI.

IN causis tangentibus capitulum alicuius ecclesiæ sufficit quòd citetur oeconomus ecclesiæ. tex. notabilis ĩ l. omnes. §. hoc nihilomi
a nus *a*. C de episc. & cle. Idem
2 * in gardiano fratrum minorum. idem ĩ procuratore fratrum prædicatorum. idem in cõsulibus uniuersitatis, arg. d. l. Et ita etiã seruatur de stylo pñtis curiæ parlamẽti & aliarum curiarum præsentis patriæ Delphi. De materia cita-
b tionis, *b* plenè tetigi in notabilib. fo. xii. & fol. xxxii. uerso. & foliis xxxvii. lxxxiii. cxli. cxlv. De materia citationis etiam tetigi supra quæstione cclv.

a Nihilominus.] *Et ita ibi no. do. Bal. in i. nota.*

b Citationis.] *de materia citationis, uidè per do. Fely. in c. i. indispersim per totum cap. de multis modis citandi.*

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Iudici delegato non creditur, nisi constet de eius mādato. Quid de ordinatione nu. 2.*

QVAEST. CCCXXII.

NOn creditur iudici đlegato, nisi de eius cōstet commissione. *a*
1 * per l. fin. C. de legibus. & facit text. in c. cū in iure peritus. extrà de officio deleg. Et idem in officialibus Cæsaris. l. prohibitum. C. de iure fisci. Et idē in procuratore. ut capit. alia. extrà de procura. & c. causamq;. extrà de iudiciis. & facit hoc ad quæstionem. agitatus est & completus processus coram locumtenente iudicis Graysnodani. nō constat ī processu de eius locūtenentia, nunquid ualeat talis processus? dic quòd non, per
2 iura suprà allegata. * Secus tamen est, de ipso iudice ordinario. quia licet in processu non constet de eius potestate, nihilominus tamen ualet processus, quia pro eo præsumit. ita tenet gl. in di. c. cum iure peritus. in gl. fi. Et ibi dicit Innocen. quòd sentētia talis delegati uel asserti locumtenēs non debet executioni demandari, nisi de eius cōmissione uel locūtenentia cōstet. & ita seruatur in omnibus curiis pn̄tis patriæ Delphinalis. Et de hac materia respectu iudicis delegati qualiter đbeat exhibere eius comissionem tanquam exerceat: uide quę dixi s̄. q. 286.

a Cōmissione.] *Et ideò delegatus quando citat, debet mittere copiam rescripti. nō tamen bullā, alias non ualet citatio. ordinarius uerò quando citat, non dēt facere fidē de sua iurisdictione. sufficit enim ipsum esse ī possessione iurisdictionis. Si tamē citat sibi subditum, uel in loco subditi, secundum dominum Bal. in Marga. in uerbo, delegatio. ibi, delegatus quando citat.*

SVMMARIVM.

1 *Clausula testamentaria, Si non ualet iure testamenti, ualeat iure codicillorum, quid operetur.*
2 *Codicillum positne quis facere, sine testamento.*
3 *Clausula codicillaris si sit adiecta in testamento, nunquid testamētum ualebit iure codicillorū facto secundo testamēto.*
4 *Petitio hæreditatis directa an competat ea, qui agit uigore codicillorum.*

QVAES. CCCXXIII.

PAria sunt rogare uenientes ab intestato, uel dicere, si non ualet iure te-

ſtaměti,ualeat iure codicillo
rũ.de hoc eſt glo.no.in l.ſi iu
re.in fi.glo.ubi repetit,ibi,te
ſtator ab inteſtato.C.de teſta
men.manumiſ.& in l.ex teſta
mento.C. de fideicom. & ibi
etiam gl.not. quod not. pro-
a pter illam clauſulam, *a* ſi nõ
1 *ualet iure teſtaměti ualeat iu
re codicillorũ,quę conſueuit
b apponi in teſtamentis:*b* nam
ſi teſtamětum rũpatur,ueniẽ
tes ab inteſtato cenſentur ro-
gati reſtituere hæreditatem
hæredi ſcripto, ita etiam te-
net Dyn.Cy.& Bar.in auth.
ex cauſa.C.de lib.præteri.uel
exhære.& ita in hac curia par
lamenti uidi determinari in
iudicando.maximè in proceſ
ſu,reuiſionis nobilis Claudii
alamandi. ſuper Caſtro rupi
ſchinardi. de hoc ẽt tetigi q.
52.in fi.& q.513.&c. Si codi
cilli rumpantur rupto teſta-
mento, uide plenè per Ioan.
Ferrarii.in ti.forma libelli,ſu
per legato rei ſingularis. in
gloſ.ſuper uerbo, non ualet,
uel ualebit. & plenè ibi tra-
ctat materiam dictæ clauſu-
læ codicillorum.in glo. ſuper
uerbo,ualere debeat codicillo
2 rũ.Quòd*quis poſsit facere
codicillum ſine teſtaměto:ui
detur tex. in §. non tantum.
inſti.de iure codicil.& in l.ab
inteſtato.ff.eo.Ad cõfirmatio
nem codicillorum requiritur
aditio ex teſtaměto,ſi factum
ſit. ſed quãdo nullũ factũ eſt,
tunc codicilli requirunt tan
tum aditionem ab inteſtato.
ita ponit Bar.in l.ſi quis.§.te
ſtamento.ff.de iur.cod.in qua
l.in prin.ponit,ꝙ per codicil
los ab inteſtato uidětur roga
tiones ſuccedentes nati & na
ſcituri:quia quando quis de-
cedit inteſtatus, uidetur inſti
tuere illos.qui ſibi ſucceſſuri
ſunt ab inteſtato. Pro quo l. 3
cõficiunt.ff.de iure codic. Ex
quibus concluditur,ꝙ ſi appa
reat de teſtaměto,codicilli ca
piunt uires ex teſtamento. Si
autem non cõſtat de teſtamẽ
to, uel dicetur teſtamentum
nulliter factum inter ueniẽ-
tes ab inteſtato,uidětur roga
ri reſtituere hæreditatem per
modum fideicommiſsi,ſecun
dũ formam codicilli. & pro
hoc faciunt not.per Bar.in l. 4
Scæuola.ff.ad Treb.Eoipſo,ꝙ
quis inſtituitur in codicillis,
debet hæreditatem accipere
uenientibus ab inteſtato, ac
ſi per fideicõmiſſum eſſet re-
licta:ut dicit Hoſti.in ſum.de
teſti.§.quibus autem uerbis.
uer.ſed cui ĩ codicillis &c.Et
eſt tex.in l.ſi qs cũ. circa pri.
ff.de iur.codicil. & gl.& Bar.
in l.ex teſtamento. C.de fi-
deicommiſ. Quid ſi teſtator
di cit,

dicit, quòd iure cuiuslibet alterius ultimæ uoluntatis ualeat? uide glo. in l. eam quam. super uerbo, tradetur. C. de fideicom. & glo. in auth. ex causa præteri. glo. in fin. C. de li. præteri. & l. ex ea. §. i. ff. de testa. & p Bar. ĩ l. i. ff. d iur. cod. Vtrũ in codicillis posſit reuocari ſubſtitutio facta in testamento? uide Bar. ff. de test. mili. l. militis codicilis. in prin. Quid si in testamẽto ſit adie-
3 cta clauſula *codicillaris, nũquid ualebit testamentũ iure codicillorum facto ſecũdo testamento? dicit quòd non ualebit iure codicillorũ, niſi in ſecũdo teſtõ fiat mẽtio de primo teſtõ: aliàs nõ trahẽdo diſpoſita prio teſtõ ad ₤m. ar. ff. de iniust. rupto testa. l. poſcimus. §. fi. & ff. ad Trebel. l. si quis priore. Bal. hic dicit ĩ d. §. fi. post Nico. Materelli. Sed
4 * an illi, qui agit uigore codicillorũ, cõpetat petitio hereditatis directa? dic ꝗ nõ: quia in codicillis hæreditas nõ potest dari directè, licet per fideicommiſſum & uerbis precariis hæreditas dari & auferri poſsit in codicillis, ut l. hæreditatem. C. de codicil. inst. eo. §. pen. & l. hæreditas. ff. de his, quib. ut indig. & l. ii. §. fin. ff. de iure codi. Sed per tale fideicommiſſum uniuerſale in codicillis relictis cõpetit actio
c ex testamento, c ut not. Spec. ĩ ti. de testa. §. i. uer. ex codicillis. ibi dum dicit, nec mireris, si ex codicillis actio ex testamẽto competat &c. hoc idẽ uoluerũt gl. & doct. in c. Raynaldus. de test. in glo. quę incipit, hic agebatur actione ex testamento. Sed ubi agitur ex codicillis. an competat remedium. l. fi. C. de edic. diui Adria. tollen. Cyn. ibi dicit ꝗ nõ. Et ulterius dicit ibi Cyn. ꝗ fideicommiſſario non competit remedium. d. l. fin.

a Clauſulam.] *Clauſula enim codicillaris in teste inualido, facit uenientes ab intestato uideri grauatos de restituendo hæredi ſcripto. l. ex ea. §. i. per gl. fin. de test. do. Bar. in l. posthumus. §. fin. de iniust. testamen. et in auth. ex cauſa. ul. q. et ibi do. Bal. vij. q. C. de libe. præte. do. Alex. in l. certi. C. de test. iiii. & in conſi. xli. in. i. uol. et d. Bal. in d. l. ex ea. §. ex his. in uer. in ea gl. ubi uult istud eſſe uerum, etiã si testamẽtũ ſit nullum, ex cauſa præteritionis, uel exhæredationis: licet aliter ſentiãt Ray. et Old. ut ibi refert ipſe do. Bald.*

b *In testamẽtis.] *Aduerte ad unũ ſingulare dictũ, quòd uirtute clauſulæ codicillaris oppoſitæ in testamẽto ſubſtitutio facta etiã per uerba directa, trahitur*

bitur ad fideicōmissum: ut not. uoluit Bal. in l. uerbis ciuilibus. in fin. ff. de uulg. & pup. tradit Alex. in consi. lxxxii. incip. perspectis his. in i. uolu. & hoc pro notabili dicto ponit mathesi. in nume. suo. cxli. incip. nota mirabilem doctrinam. et idem Pet. de Ancha. consi. xvii. incip. non seruato ordine dubiorū. in prin. refert & sequitur do. Phili. Deci. in consi. ccv. in causa. circa fi. in ii. parte consiliorum. ubi dicit, istud bene procederet in substitutione compendiosa, prout loquitur Bald. in d. l. uerbis ciuilibus: & alii, qui illū sequuntur. alias secus. uide do. Phili. Dec. in l. precibus. C. de impub.

c Actio ex testamēto.] *Puta utilis: cum ad instar testamenti codicilli sint inuenti. ita dicit gl. in uerbo directo. in § codicillis. instit. de codi.*

SVMMARIVM.

1 *Actio iniuriarum mihi cōpetit cōtra illum, qui actum minus iuridicum contra me exercuit.*

QVAEST. CCCXXIIII.

1 SI* quis Titium faciat capi,
2 *a* uel citari, aut aliàs inquietari per curiā, nec subest causa iusta, præcedēte uel post probata, an ipse talis qui capi fecit, possit iniuria-
b rum conueniri. *b* l. iniuriarū. §. si quis per iniuriam. ff. de iniuriis. & bene facit l. in criminali. ibi, executionem poscit militaré &c. C. de iurisd. om. iudi. Si enim ex occupatione rerum uel expositione uenali publicè facta; competat mihi actio iniuriarum. l. item apud Labeonem. §. si quis bona. & §. sequē. ff. de iniur. multò fortius competit ex captione personæ, cum in plus se habeat persona, quàm bona; arg. l. sancimus. C. de sac. sanct. eccle. idē dum practicabam cōsului, & ex post uidi super hoc iudicari in hac curia parlamenti. De actione iniuriarum in alio casu, uide suprà q. 293.

a Si quis Titiū faciat capi.] *Vide de hoc malè in decisi. Thol. q. 6. & aliquis. q. 397.*

b Iniuriarum cōueniri.] *Hoc tamen intellige uerum, quādo quis ad talem actum processit animo iniuriādi, et de hoc cōstat, quia in dubio non præsumitur. & ideo cōueniri debet actione in factū, & quasi maleficium. secundum do. Bar. in l. iniuriarū. § idem Labeo. ff. de iniur.*

SVMMARIVM.

1 *Insinuatio donatiōis potest fieri quocunque iudice.*

2 *Insinuatio donationis, ad quid introducta.*

3 *Insinuationis diffinitio.*

4 *Insinuatio an possit fieri post donatio-*

nationem.

5 *Insinuatio an requiratur in donatione causa mortis.*

QVAEST. CCCXXV.

1 POtest fieri* ĩsinuatio donationis coram quocunque iudice, secundum Bar. nec requiritur decretum secundum eum, prout ipse ponit, in l. Modestinus. ff. de dona. Sed super hoc attẽde: quia
2 gl. ordi. *a* in auth. ut non fiãt pignorationes. §. fin. col. v. dicit, quòd iudex donationem debet confirmare, per ueram suam authoritatem, ac decretum debet ĩterponere. Quid dicẽdum? Crederem, quòd iudex debet esse competens uel respectu rerum, quæ donantur, uel respectu donantis. Et est ratio, quia insinua-
2 tio* requiritur propter duo, primò ut nõ fiat donatio clausa, sed publicè, ne donãs fraudetur. l. data. C. de dona. Et ideò in talibus summis ccccc. aureos excedentibus, requiritur maior solennitas. arg. l. fi. iũcta glo. ibidem posita. C. si certũ pet. Secũdo ꝙ fiat ĩsinuatio apud iudicem, quia in his quæ coram eo fiunt metus & dolus abesse præsumũtur, proptereà ibi iudex decretum interponit. l. i. C. de prædiis mino. l. si quis spontaneis. lo i. C. de decurio. lib. x. & propterea dicit Bal. in l. pacta nouissima. C. de pac. quòd si testamentũ uel donatio causa mortis coram iudice, scilicet apud acta insinuentur, ualent, licet duo testes dũtaxat existãt, & hoc determinat, per l. omniũ. C. de testa. quod est notabile: sed ꝙ talis iudex debeat esse competens, probatur in l. secundum. C. de dona. & ideo si fieret talis insinuatio ꝑ episcopum, uel coram eo ipso nõ ualeret. l. repetita. C. de test. & facit quod ibi not. per Bal. Sed si iudex super talibus insinuationibus fiendis fuerit deputatus per partes, in alium nõ possunt consentire: ut l. secundum. & l. repetita. suprà alleg. Et ita determinat per dictas ll. d. Bal. ĩ l. illud. C. de sac. san. &c. ubi autem non esset alius talis iudex deputatus; tunc in dubio iudex ordinarius respectu donãtis uel rerum donatarum esset competens. l. præsidium. C. de prædiis min. facit bene l. i. & ii. C. si nõ à competen. iudi. Modò sic est, quòd si talis insinuatio posset fieri corã quocunque iudice, & ita coram alio, quàm corã ordinario, nulla esset prouisio legis ordinantis fieri insinuationẽ. patet, quia ipse talis iudex ignorat cõditionem donantis. & non inquire-

quireret uel posset inquirere,
utrũ donans fuerit deceptus,
ĩductus, uel seductus, & quid
ex tali donatione consequit̃,
aut consequi potest. imò nec
de inquirendo curat. & ideo
nimirum si iudex ordinarius
debeat esse ille, coram quo fit
talis insinuatio; aliàs uolẽs do
nationem excessiuam sibi fie
ri uel eam etiã uolens facere
legem de facili fraudaret, eli
gendo aliquem iudicem igno
notum, ignorantem, & incõ-
petentem. & istius opinionis
uidetur esse Bal. in l. illud. &
pro tãto dicit ibidem Guliel
3 mus de Cug. quod quia* insi
nuatio nihil aliud est, nisi de
scriptio in actis facta decre-
to uel authoritate iudicis
competentis. & hanc par-
tem credo fore uerã & tutio
rem, quicquid dixerit Bar-
tol. & ita uidi determinari in
pluribus & diuersis causis
quas uidi temporibus meis
in hac curia parlamenti Del
phi. diffiniri. Sed an insinua-
tioni possit cũ iuro renũcia-
ri? uide quæ dixi infrà q. 350.
4 Sed* an insinuatio possit fie-
ri post donationem? dic ꝙ sic.
l. fi. §. pen. C. đ don. ante nup.
Et sicut donatio propter nu-
ptias respectu mulieris & in
eius fauorem, non indiget in
sinuatione, sic nec pactũ de
donatione lucri factum etiã
insinuatione, non indiget. gl.
in l. i. §. fi. in fi. C. de don. ante
nup. Itẽ Azo. & Cyn. in d. §.
fi. & est alia gl. in auth. ut spó.
largi. in prin. col. ix. An in do
na. cã mortis requiratur insi-
5 nuatio?* credo quod nõ quia
olim donatio cã mortis ad in
star donationis ĩter uiuos e-
rat generaliter insinuanda: ut
C. de dona. l. donatio. hodie ta
men si quinque testibus exti-
tit uallata, non requirit solẽ
nitatem insinuationis. Est ho
die expressum. C. de donatio.
causa mortis. l. fi. & not. glo.
in l. si quis pro redemptione.
§. fin. C. de don. Specu. in tit.
de instrumen. edi. §. porrò. q̃a
in l. si quis pro redemptione.
§. fin. C. de don. fit mentio de
solidis, respectu ĩsinuationis.
Quæro quantum ualent illi
solidi. Dic quòd solidus ibi
accipitur pro aureo, quorum
lxxii. faciunt libram. ita dicit
Cy. in d. l. si quis pro redem-
ptione. & ĩ l. illud. C. de sacro
sanct. eccle. Idem uidetur te
nere gl. in. §. fin. instit. de pœ
na. temere litigantiũ. Vtrũ in
donatione ob causam requi
ratur insinuatio: uide Barto.
in l. Aquilius Regulus. ff. de
donati. De materia insinua-
tionis tetigi infrà q. 16.
a Gl. ordin.] *Posita in uer. illud*
quo

quoque gestis monumentorum. & ad glo. sequen.

SVMMARIVM.

1 *Compositio facta per incarceratũ, iustè detentum, ualet.*

QVAEST. CCCXXVI.

a DE iure iudex potest ĩducere partẽ *a* ad cõpositionẽ: ut no. Spe. in tit. de offi. omn. iud. in §. deseruit. in uersi. & generaliter.* ibi, partes ad cõpositionem. & ualet compositio fa-
1
b cta per incarceratũ *b* iustè detentũ: ut tenet Bar. in l. qui à
c latronibus. ff. de testa. *c* Tamẽ de stylo & cõsuetudine præsentis curiæ parlamẽti Delphi. ipsa curia nõ tolerat cõpositiões, quas faciunt banneretis aut eorũ officiarii, cõtra quæstiones ĩ eorũ iurisdi. sed grauati conquerentes in hac curia parlamẽti Delphi. audiuntur, & uocatis talib. bãneretis & eorum officiariis, reuocantur tales compositiones summariæ, absque processus inuolutione. Et inde remittũtur tales componentes corã iudicibus taliũ banneretorũ, pro iustitiá, de casu, pro quo dicuntur composuisse debitè ministranda, quandoque tamen ex iusta causa mouente curiam, ipsa curia aduocat ad se causas, pro quibus compositiones dicuntur factæ: prout & ita factũ fuit die iii. mensis Nouẽbris, M.ccccl ix. qua die fuit aduocata causa inquisitionis coram iudice Bresiaci inchoata super prętense occultatione limitũ bressini & de roybonis: quia officiarii bresiaci inquestatos componi fecerũt ad certas magnas pecuniarũ sumas, quæ cõpositiones dicta die etiã fuerunt reuocatæ. & recepit inter dictas partes factas Ioannes Albi secretarius Delphi.

a Inducere partẽ.] *Vide sup hoc d. Fely. in c. super questione. de offi. deleg. Quoniam etiam debet iudex prius concordare partes, quàm ad iudicium ueniant, si potest. v. q. 2. si primates. et xc. di. studendum. xxiii. q. ulti. si quis membrorum. & de simonia. c. querelam.*

b Per incarceratum.] *Vide s̃. q. 253. et Adde quæ ibi dixi in uerbo, non subsistit uiribus.*

c ff. de test.] *Et per eundem in l. qui in carcere. ff. quod metus causa.*

SVMMARIVM.

1 *Minores & reliqui fratres, an possint hæredes institui. Et an ualeat testamentum. uide & nu. 2.*

3 *Conuentus Prædicatorum, an possint hæredes institui.*

QVAEST.

QVAEST. CCCXXVII.

AN fratres minores possint hæredes institui, & ualeat testamētū?
1 *uidetur ꝙ nō. *a* per c.i. de re
a li. domib. li. vi. & ita ibidē aliqui tenēt: qa ipsi nō possunt habere propriū in cōi, nec in particulari: ut not. Bar. in l.i. ff. de test. Credo tamē contrariū. ar. l. si qs ad declinādam. circa prin. in uer. si quidā captiuos &c. C. de epi. & cle. nā si captiui, qui sunt serui, ut §. serui. lo ii. instit. de iure ꝑso: possunt hæredes institui. ut in d.l. si quis ad declinādam. Pari rōne & tales mēdicātes. & hāc partē tenet Bar. in l. ciuitatibus. ff. de le. i. licet enim ipsi sint incapaces proprietatū, utpotè domorum & possessionum: ut d.c.i. & cle. exiui de paradiso. non tamē prohibētur hęredes īstitui, adeò ꝙ tales res hæreditariæ ꝑ episcopū
b uēdenť, & ꝑtiū eisdē tradeť: *b* ut d.l. si qs ad declinādā. & l. fideicom. §. si seruo. ff. đ le. iii.
2 Et ita ibi tenebať. Et * ꝙ possint hęredes institui, uř casus expressus in l.i.C. de sac. san; ecc. cōsiderato ꝙ eorū religio est approbata. ut d. c. i. & cle. i. de regula. & trans. ad reli. & id quod eis relinquitur in dubio, censetur relictū ecclesię suę, ut l. ciuibus. ff. de re. dub. & c. requisisti. in prin. extrà de test. ꝓ quo uide Bar. in l. seruos. ff. de ali. lega. & ita seruatur ī iudicādo in hac curia parlamēti, & tolerātur institutiones, de ipsis fratrib. minoribus factæ: sed de stylo &
cōmuni obseruātia præfigit eis annus, infra quē habeant bona hereditaria, uēdere, & in manibus capitibus ponere, ita semꝑ uidi obseruari. Sed
3 an *cōuentus prædicatorum possunt hæredes institui? credo ꝙ sic: quia licet prædicatores non possint in particulari aliquid: tamē ī cōi possunt habere, ut dicit Bar. ī tractatu suo minoricarū. in §. de hæreditatibus, quæ ab intestato defe. tamen quæ bona dicunt ad manus mortuas deuenire, qui ut plurimū mouentur de directo dńio alterius. dictacuria parlamenti consueuit statuere terminū arbritrio ipsius curię, infra quem ipsi habeant bona hæreditaria uendere, & extra manus suas ponere, ne domini directi fraudentur eorum laudimiis & uenditionibus. Et de materia prædicatorum & aliorū: uide c.i. de relig. do. lib. vi. & Spec. in ti. de statu monac. in uer. tertiò quęro. uide ēt omnino Io. And. qui loquiť de præ-

prædicatorib. & minorib. in c.nimis praua.extrà.de priui legiis.& ibi tex.De hac materia,uide quę scripsi in notabilib.meis in §.secundũ cõem doctrinam doct.&c.fol.lxiiii uerso.

a Quod nõ.] *Ista est ueritas:iure tamen legati,eis aliquid de hæreditate relinqui potest:dummodo non tantum, quòd præsumi possit in fraudem:extrà de uer. sig.cle.exiui de paradiso.§.proinde.et ibi do.Car.in ii.q.*

b Per episcopum uendentur & eisdẽ preciũ tradetur.] *Istud uidetur fieri de æqtate: sed hoc nõ potest bene probari iure:ut dicit do.Car. in præ.§.proinde.v. colũ.ibi,et per hoc de æquitatẽ.*

SVMMARIVM.

1 *Iudex an possit extraneum delinquentem in suo territorio punire.*

2 *Episcopus an possit suum Archiepiscopum excommunicare, delinquentem in sua diæcesi.*

QVAES. CCCXXVIII.

SEruiẽs curiæ Delph. de buxo,deliquit in territorio meo sancti Albani baronis, an iudex meus sancti Albani possit eum puni-
1 re? * Videtur ꝙ sic. dũmodo hoc notum faciat iudici maiori Delph.buti. per tex.in l. in officiales.C. de officio re-
a cto.prouinciæ.& ibi Bar. *a* facit l.cõtra. C.de excep.& ex a&t.lib.xii. & super hoc uide, quæ plenè nota.Pet.iac.ti.de arbore succes. regni Franciæ. §.est & aliud.uer.sed quid e-
2 rit. ubi idẽ tenet. * Sed nunquid eps suũ Archiepiscopũ excõmunicare possit,si ĩ sua diœcesi delinquat?dic ꝙ nõ: quia inferior est,ut dicit Inn. in c. statuimus.extrà de maio.& obe.sed extraneũ Arch. sic : quia in suo territorio est maior.& hæc hic duxi inferẽda:quia die herina tertia huius mẽsis Nouemb. M. cccclix.audiui casum euenisse de facto in personã ministralis Delphi.de uiro,qui in territorio Varciæ citauit quendã hominem, & qui ministralis fuit inquestatus in curia Varciæ per iudicem loci:quia absque requirẽdo officiarios dicti loci Varciæ,exercuit officiũ magistratus in territorio alieno.&c.

a Ibi Bar.] *Qui ita no.formaliter. et hoc sentit do.Azo in sum.e.ti. de off.re.prouin.in uer.sunt autẽ multa ibi,delinquentes præsentiat etiã si extranei sint &c.*

SVMMARIVM.

1 *Creditor debet facere citari debitorem,uisurum uenditionem*

pigno-

pignoris.

2 *Executor non tenetur seruare ordinem iudiciorũ in citationibus et aliis.*

3 *Excommunicatus an possit petere executionem sententiæ.*

QVAES. CCCXXIX.

1 DE iure creditor*debet facere citari debitorẽ uisurum uenditionẽ pignoris,aliter non ualet executio.hoc probatur in l. creditor.C.de distra.pi.ibi,notũ debitori facere &c.Quod ita seruatur in ciuitate Aueniois & in Sabaudia, prout uidi:& in multis aliis curiis, ꝑ ut audiui : sed in hac patria Delphi. de stylo & consuetudine ac ex tacita mẽte statutorum huius patriæ seruatur cõtrariũ:quia in tali executione,uenditione pignorum, in incantibus pignorũ nõ uocatur debitor,donec factis incãtibus debitor citatur:dicturus cur pignora incãtata emptori expediri nõ debeant.debet tamẽ aduertere creditor, ꝙ nõ capiat bona plus ualentia,quàm ascendat debitũ: ut dicit gl.in l.quandiu.C.de distrac.pign.Sed propter hoc, si cõtrariũ facit,pignoratio nõ est nulla:sed uenit reuocãda: ut dicit Bar. in l. à diuo Pio. a §.in uẽditione.a ff.de re iud. Quod ita etiã disponũt statuta Delph.quæ prohibẽt bona capi in duplo plus ualentia: quæ statuta in hoc seruantur in hac curia parlamenti & ceteris curiis Delph.Et sup hac 2 materia uide* Inn.in c.ex ratione extrà de appe.ubi dicit, ꝙ executor in citationibus & aliis,nõ tenet̃ seruare ordinẽ iudiciorum.qui do.Inno.ibidẽ subiũgit,ꝙ executori nullus ordo præfigit̃, nec uitiat, quod fit ab executore,ratione ordinis nõ seruati:& ideo secundum eundẽ ibidẽ non habet citare partes:attamẽ quo ad citationem contrarium uidet̃.per ca.licet episcopus.extra de prebẽ.li.vi.in fi.Sed de stylo omniũ curiarũ Delph. nõ uocatur pars rea in executiõe sentẽtiæ:nisi pars uictrix tardauerit facere exequi suã sentẽtiã,per duos uel tres annos:quo casu cõsueuit de stylo pars rea citari dictura cur talis sentẽtia executioni demandari nõ debeat: & super hoc proceditur summariè absq; inuolutiõe processus.De materia executionis,uide quę dixi s̃.q.98.& q.215.& q.281. 3 Sed * an excõmunicatus possit petere executionẽ sententiæ?Inn.dicit ꝙ nõ,in capitulo,uenerabilẽ.extrà de exe.& idẽ tenet ibidẽ Host.& reci.

Arch.

Arch. quidẽ uidetur tenere in c. ſicut ſine iudicio. ii. q.i. An iudex requiſitus poſſit cognoſcere de uirib. ſñiæ? ui de quæ dixi ĩ.q.574.&c.

a Bar.in §.in uẽditione.] *In ver ſi.quæro,hic dicitur.*

SVMMARIVM.

1 *Tutor antè, quàm accedat ad administrationem, quinque ſunt neceſſaria, quæ uide per diſcurſum.nu.2.3.4.5.& 6.*

2 *Tutor, qui daĩ ex inquiſitione, debet pronũciari idoneus, antè, quã ſibi decernatur tutela.*

QVAEST. CCCXXX.

Qvinque ſunt neceſſaria, antequam tu-
1 tor*accedere debeat ad adminiſtrationem.primò,
2 ꝙ recipiat* res cũ decreto *a*
a l.iij.ff.de auth. tu. & eſt tex. expreſſus in l.naturali.in fi. ff.de cõfirmando tu. Et iſtud decretũ nihil aliud eſt, quàm præſtare tutori quaſi poſſeſſionem adminiſtrationis, ſicut dicũt cano. ꝙ aliquis ſit inſtitutus in beneficio;nõ ta mẽ accepit adminiſtrationẽ: niſi ponaĩ in quaſi poſſeſſione adminiſtrationis.extrà de inſtitu. c.ii.in princ.per Inn. de conceſſione præbendæ. c. propoſuit.in i.glo.& iſtud decretũ conſueuit omitti: quia ſemper in decretatione tutelarũ iudices interponũt eorũ decreta.& hoc non omittunt ꝑ ꝑ emolumẽta ſigilli.Secũdò,
3 requiritur,*quòd tutor faciat inuẽtarium de bonis pupilli: ut probatur in l.fi.C.arbitriũ tutelæ.Iſtud & ſecundum extremum nõ obſeruatur: quia de ſtylo curiarũ tolerant geſta taliũ tutorum in iudiciis, & extrà,pro & contra pupillos,poſito, quòd non conſtet de confectione inuentarij.
4 * Tertiò requiritur,quod iuret. in auth. quæ obligari res minorũ prohibentur.§.fi.col. v. Et iſtud ſeruatur . quia in omnibus decretationibus tutelarũ iudices faciunt iurare
5 tutores. Quarto*requiritur, quòd ſatiſdet: ut nota.glo.in l.legitimos. C.de legi.tu.Sed contrariũ huius,etiã de ſtylo curiarũ præſentis patriȩ Delphina. ſeruatur & toleratur, quòd tutores admittuntur ad adminiſtrationem etiam ſine
6 ſatiſdatione.*Quintò , quòd expreſſè promittat defenſio-
b nem *b* pro pupillo ſuſcipere: per tex . in l. fi. §. ſancimus. C. de adminiſt. tuto. & iſtud ſeruatur.quia notarij qui recipiunt inſtrumenta tutelarum,hoc non omittunt ponere in eorũ inſtrumentis. Aduertendum tamen, quia licet

de iure præmissa requirãtur, tamen in his, quę ad cõmodũ pupilli simpliciter spectarẽt, ualent gesta per tutorẽ etiam præmissis quinq; nõ interuenientibus. ut ff. de administratione tutorũ. lege, tutor qui repertorium. & C. de tut. uel cu. qui satis non dederũt. lege fin. ita dicit Bartol. in lege prætor. ff. de noui operis nuntiatio. Cynus uerò circa dictũ paragraphũ, sancimus, in lege finali. C. de administratione tutorum dicit, quòd dicta quinq; requiruntur: ueruntamen dicit ipse circa ultimũ, quòd tutor debet cũ satisdatione promittere pupillũ indefensum non relinquere: sed de stylo curiarũ præsentis patriæ Delphinæ tolerantur gesta per tutorẽ, etiã si nõ satisdederit; ut suprà dixi. tamen a ipsi semper promittunt pupil 1 lũ indefensum nõ relinquere.
7 re.*Vnum etiam aliud addo, quod de iure tutor, qui datur ex inquisitione, debet pronũciari idoneus, antè, quàm sibi b decernatur tutela, l. tutores. in fin. & ibi hoc tenet Bartol, ff. de confirmando tuto. Sed istud ultimũ etiã de stylo curiarũ huius patriæ non seruatur. quia iudex cõstituto sibi ex inquisitiõe, ꝙ sit idoneus, consueuit eum decernere tutorem, absque eo quòd pronuncietur idoneus &c.

a Cũ decreto.] *Quod autẽ iudex interponit in huiusmodi actu legitimo suam authoritatẽ & decretũ: & de forma instrumẽti, uide Spec. in tit. de tut. in § i. & ij. sed q. in uersi. instrumentũ autẽ. & in uersic. in datiua authẽ.*

b Defensionem.] *An autẽ tutor, curator, & similes possint dimittere administrationẽ, & nõ esse defendere, cum opus est. uide in Specul. de actore uersic. sed quæritur. & dicit ibi, ꝙ est in arbitrio iudicis, an uelit eos remouere, an cogere, ut administrent.*

SVMMARIVM.

1 *Testamentum an possit probari per instrumentum.*

QVAEST. CCCXXXI.

AN testamentũ possit probari a per* instrumentum? glos. disputat hanc quęstionem in l. ij. C. de fideicommissis. & ibi uide Bartolum, & plenius in l. hæredis. in princip. ff. de testamen. qui tenet opini. Ioan. b quam dixit de cõsuetudine seruari. & quæ cõsuetudo seruatur in tota hac patria Delphina. & ubique &c.

1 Possit probari.] *Vide do. Alex. cõsilio à secundo uol. ubi dicit, ꝙ testatris uoluntas debet probari per vij. testes. & illa probari testa-*

testamenti solennitas potest probari per duos testes.

b Opinio Ioan.] *Vide Specu. in titu. de probat. §. uidendum. in uersiculo, an testamentum, qui remittit ad d. l. fina. C. de fideicommis. & sic concor. cum præsenti authore.*

SVMMARIVM.

1 *Hæres institutus, potest perpetuò hæreditatem adire.*

QVAEST. CCCXXXII.

1 a HAEres* institutus. perpetuò *a* potest hęreditatem adire. ut uult glossa, in lege cum antiquioribus in glo. super uerbo, beneficio. in princip. C. de iure deliberã. siue sit suus, siue extraneus, quod sic etiam tenet & plenius in lege, quandiu le ge prima. & in lege, quandiu. lo tertio. ff. de acquiren. hęredita. & ibi Bartó. & plenius ipse Bartol. in l. si quis suus. ff. de iure deliberãd. quod uerum est, nisi tẽpus esset à iudice ad instãtiã substituti uel aliorũ quorũ interest, pręfixũ adeũdi: qm̃ tunc lapso tẽpore non potest postea adiri. ut dicta lege, quandiu. lo tertio. & facit etiã quod not. Bartolús, in dicta lege cum antiquioribus. Nec obstat dicta lex. cũ ubi ius deliberandi est annale: quoniam hoc est uerum respectu iuris transmittendi: sed non respectu succedendi, quin possit semper adhuc is, cui delata est hæreditas, si uiuat, adire. ita uidi determinari, &c.

a Perpetuò.] *Hoc ad xxx. annos Aditio enim post xxx. annos fieri non potest. lege, licet. & ibi doct. & do. Bal. in uersi. iij. quæro. C. de iure delib. do. Bald. in l. recusari. ff. de acquir. hæret. & ista est causa doc. opin. secundũ do. Alex. de Imol. in præ. l. licet. iij. uer. an autem. & ibi consultat opi. do. Saly. tenentis contrarium.*

SVMMARIVM.

1 *Fiscus hæres institutus, non patitur pœnas statutas contra nõ conficientes inuentarium.*

QVAES. CCCXXXIII.

1 a FIscus * hæres institutus non patitur *a* pœnas statutas contra non conficientes inuentarium. de quibus in l. sancimus. C. de iu. deli. per l. j. §. an bona. & l. nõ possunt. ff. de iur. fis. & ita uidi iudicari, ut etiã dixi in q. cccccclxxj. i uers. an fiscus &c. Sed qd de ecclesijs, uel ecclesiasticis ꝑsonis, aut pijs locis, ut sunt hospitalia, si hęredes instituãt, patiẽtur pœnas? de qui-

quibus in d.l.sancimus.Et uidet quòd sic,per auth.de hæred.& Falci.in §.fin. & ita tenet Iac. de Bel. uisu in fine suæ lræ.idē d.Ray. de Sabanaco in rep.sua.§.si uerò postquàm.in d.l.sancimus.sed potest restitui.p cle. i.de in integrū resti.facit c.quia contingit.§.illi ēt.de relig.do. ī cle. Bar.super hoc ultimo dubitauit,ut refert ipse in auth. sed cum testator.C.ad l.Fal.&c.

a Non patitur.] *Quia fiscus non tenetur conficere inuentarium, cum nō teneatur ultra uires hæreditatis, secundum do. Barto. in l. i. §. an bona ff. de acqui. hæredi.*

SVMMARIVM.

1 *Responsio ad positiones,per, credit,uel,non credit.*

QVAES. CCCXXXIIII.

Debet de iure responderi positioni,per uerbū credit,uel non credit, iuxta quod quero: in positione deducitur aliquod instru-
1 mentum,reus respōdit* & dicit,respōdeo & dico prout in instrumento super hoc confecto continet:an sit sufficiēter responsum? credo ꝙ sic.quia perinde habetur ac si expressè expresſisset id, quod in instrumento continetur, per text.in l.fin. C. de fal.causa adiecta legato. cum ipsa,sint paria,expressè exprimere,uel per relationem a ad aliud. pro quo l.edicta. glos. prout. C.de eden.& quę ibi no.Bar. facit bene lex ait prætor.§. fin.ff.de re iud. Et hoc etiam similiter scripsi ī.q. 459. Et ita dum practicabam, obtinui. & uidi etiam in hac curia parlamēti tales respōsiones tolerari etiam in contradictorio iudicio.

a Per relationem.] *An par sit aliquid fieri expreſſè uel per relationem certam? do.Felyn.de re iudi.c.inter cæteras.in i.conclusio.Et adde dicta authoris,quod in simili dicit do. Panor. uo.ii. consi.iiy.i.co'um. uers. quia per relationem. in fi.*

SVMMARIVM.

1 *Substitutis duobus,quorū unus decedit antè, quā hæres,an eius portio remaneat hæredi hæredis uel deueniat ad consubstitutum.*

QVAEST. CCCXXXV.

Quæro, duo dati sunt substituti: unus decessit prius, quàm hęres: deinde ipse hæres decessit altero substitutorum superstite. Vtrū talis superstes possit petere tam portionem suam,quàm portionem alteri sub-

substituto defuncto relictam.
a text. vñ q sic, *a* in l.una.§. in primo itaque. ibi uel ibi coniũctus fuerat. & in §.is itaq;. C.de cadu.tol. nec cedit lucro hæredũ hæredis instituti, nec est differentia fiẽda, utrũ tales substituti sint re & uerbis, aut uerbis tantum cõiuncti. ut d.§. in primo itaque. & §.is itaq;.de cadu.tol. Et quæ sit ratio. dic ut ibi per Bar.

a Quòd sic.] *Hoc non uidetur procedere, quando dictio taxatiua scienter uerbis expressis à testatore posita esset: per text. singul. in l. Lucius. §. qui habebat. ff. ad Trebelli. & nihil ad rẽ, licet loquatũ de institutione: quia ius accrescendi habet locum in substitutione. d. Bal. & Ioan. de Imo. in l. sed si plures. §. ad substitutos. ff. de uulga. & pupilla.*

SVMMARIVM.

1 *Appellatio an dicatur deserta, si nõ introducatur a termino a Iudice præfixo: et uide nu. 2*

QVAEST. CCCXXXVI.

1 AN iudex a quo, possit præfigere* terminum appellãti, ad introducendum suam appellationẽ coram iudice ad quem? dic q sic, adeò q si tempore præfixo nõ introducatur, erit appellatio deserta: quia tale tempus est in arbitrio iudicis, à quo: a ut tenet gl. in l. præses. *a* C. de appella. & tex. facit in c. cum sit Romana. extrà de appel. Et ita seruant stylus & statuta presentis curiæ parlamenti, & alrarum curiarum præ
2 sentis patriæ Delphi. Sed* pone, quòd appellans ante tempus sibi præfixum introducit suam appellationẽ. uerbi gratia, iudex a quo, dixit appellãti: introducas appellationem tuam decima instantis mẽsis Maii. si talis appellans dictã die non introducat eius appellationem, sed ante dictam diem, an dicta appellatio censeri debeat deserta? Videtur q sic, per clẽ. quamuis. rigor. de appellationibus. Sed credo, quòd non: per tex. in l. cũ antiquioribus. §. in his autẽ. ibi, & præmaturæ. C. de tẽp. appel. ita tenet gl. in authen. ei qui. super uerbo, unius mẽsis &c. C. eo. nec obstat dicta clemẽ. quãuis. quia ibi tẽpus est concessum in fauorẽ iudicis a quo, hic in fauorem partis, quare secus. Pro quo l. quod fauore. C. de legi. & l. pe. C. de pact. tamẽ ut tollatũ ista difficultas, iudices Delphi. consueuerunt dicere, & interim quandocunque. De mã ista & apostolorum concessione et tetigi s. q. 25. in fi.

a L.preses.] *De hoc uide do. Alex. Bart. in d. l. præses.*

SVMMARIVM.

1 *Emptionis uel uēditionis titulū accipiens, uel ex quolibet alio contractu, rem litigiosam sciēs pretio etiam punitur.*

2 *Venditor puniaturne in plus, quia rem litigiosam uendit emptori ignoranti.*

3 *Supplicatio an faciat rem litigiosam.*

4 *Litigiosi uitium an duret perempta instantia.*

5 *Litigiosa res an possit hipothecari.*

6 *Litigiosi uitium qualiter contrahatur.*

7 *Lis quando dicatur pendere.*

QVAEST. CCCXXXVII.

PRo declaratione & summario l. censemus. C. de litigiosis. 1 * scias ꝙ ille, qꝫ accepit emptionis uel donationis titulū, uel ex quolibet alio cōtractu, rem litigiosam siquidem sciens, nō tm̄ teneť rem reddere uenditori: sed ēt puniť pretio, quod applicať fisco: nec cedit lucro alienantis: sed de suo ipse alienans tantū teneť fisco dare. si aūt ille, qui accepit, ut ignorās, fit restitutio rei uēditori, & pretiū eidē restituiť, per uēditorē, aut ab eodē liberatur, si nō soluerit, & amplius habebit emptor a uēditore tertiā partem pretii. b Et idem est in donatione rei, uel contractu, exceptis tamē excipiēdis in d. l. cēsemus. sed a qui sunt casus excipiendi a in quibus non contrahitur uitium litigiosi? Dic, ꝙ datum pro dote uł propter nuptias, uel qn̄ fit in causa transactionis uel diuisione bonorū, in legatis, & alis relictis in testamēto. Ita dicit tex. in d. l. iubemus, in fine. Et præmissa omnia probanť in dicta l. censemus. Sed an * uēditor puniat 2 in plus, quia rē litigiosam uēdit emptori ignorāti? dicunt quidam, quòd nō: quia nō puniť, nisi tm̄ in illa tertia parte pretii, quā debet dare emptori ignoranti: & sic tūc fiscus nihil habebit: quia l. cautū non reperiť, & pœnæ sunt moliēdę. l. interpretatione. ff. de pœnis. Sed do. Azo (tuba ueritatis) in tit. de litigio. in summa dicit, ꝙ ipse uēditor tūc dabit fisco alias duas partes pretii, & in hoc sequitur Host. eū in sūma sua in ti. de alie. iud. mu. cau. sed Placētinus dicit in summa in tit. de liti. ꝙ tunc uēditor dabit de suo ꝑprio ipsi fisco integrū pretiū, ultra tertiā partē pretii, quā ēt dabit emptori bonefid. quē decepit tn̄. media opinio placet Pe. Iaco. in tit. de re litigiosa. circa fi. b Item

quòd

ꝙ in prædictis dictũ est de p̄-
tio rei litigitiosæ, ubi fuit uē
ditio, idē dēt dici de eius æsti
matione, quãdo ex alio titulo
facta est alienatio, exceptis q̄
busdã alienationib. de quib.
in d.l. censemus. ita dicit Pe.
Iac. ubi s̃. itē ē alia pœna seu
uitiũ litigiosi cõtractus, q̄a si
q̄s emat rē litigiosã & cadat
a possessione, & uelit illã pe-
tere, ipse repellet̄ exceptione
rei litigiosæ: ut dicit Pe. Iac.
ubi s̃. itē pœna rei litigiosæ
alienatę nõ est: ꝙ debeat fisco
applicari: sed dēt reddi alienã
ti, ut s̃. dictũ est. ita dicit Pe.
3 Iac. ubi s̃. in fin. ĩ tit. *Sed an
supplicatio faciat rē litigio-
sã? Henr. Bohic. in c. cãm. ex-
trà de testib. tenet ꝙ sic. sed
an p̄ citationē dicat̄ res liti-
giosa? dicã ĩ. in fi. in uer. sed
4 qualiter &c. Sed* an perēpta
instãtia duret uitiũ litigiosi?
dic ꝙ sic. sed cõtractus ualet,
& tenet. ut l. i. C. de lõgi tēpo
ris præscriptione. & ita tenet
Bar. in l. i. in fi. ff. eo. tit. potest
tñ cõsiliũ dari de re litigio.
uēdita sine uitio & pœna liti
giosi, uidelicet ꝙ res ipsa uen
dat̄ sub hac forma, quãdocũ
que res esse desierit litigiosa:
uēdo ea tibi ex tũc, prout ex
nũc. ita ponit text. ĩ simili, in
l. quod sæpe. §. si quis amico.
ff. de contrahe. emp. & uend.
iũcta l. in fuga. ff. ad legē Fal.
de pla. & ita tenet ibi Bar. &
recitat dominum Andreã de
Pisis. alium modum posuisse,
5 quē ēt ibidē ponit. Vtrũ* res
litigiosa possit hypothecari?
Bar. quòd non. in l. i. ff. de liti
giosis. Et ibi plenè de hac ma
teria, per Bar. ubi inter cæte-
ra dicit, ꝙ hodie alienatio rei
litigiosæ, est ipso iure nulla.
De materia rei litigiosæ, ui-
c de c plenè p̄ Pe. Iac. ubi s̃. per
Bar. in d. l. q̄d sæpe. §. si q̄s a-
mico. Et quæ res dicat̄ litigio
sa, uide in l. quãquã. §. Iulia-
nus. ff. de aqua plu. arcē. & in
§. i. de litigiosis. p̄ Bar. Sed an
p̄ hypothecariam actionem
in iudicio intentatam dica-
tur res litigiosa: uide quæ di
xi ĩ. q. 432. De materia rei li
tigiosæ, tetigi in notabili.
meis. in §. uenditio. fo. xviii.
An in actiõe reali in iudicio
deducta locũ habeat uitiũ li-
tigiosi, si pendēte lite cedat̄,
uel remitat̄ alteri, uide quæ
6 dixi q. 479.* Sed qualiter cõ
d trahatur uitiũ litigiosi? *d* dic
quòd de iure canonico cõtra
hitur p̄ solam citationem: in
clementina i. ut lite penden-
te. de iure autem ciuili & au
thenticorum contrahitur in
actione reali, in qua de domi
nio quasi, uel utili, uel dire-
cto agitur, per solam libelli

oblationem.ut in authē.litigiosa.C.de litigiosis. licet olī per litis contestationem tantum:ut l.ij.C.eod.imò & hodie requiritur litis contestatio: ut tenet Ioan. And.in c. j.ut lite pendente. libr.vj. in glo.litigantibus. in personali autem contrahitur per litem conte.cum in ea nihil sit immutatum:secundū Cy.& Iaco.de But.
7 * Quando dicitur lis pendere? Ioan.Ferra.ponit quinq; modos. Videlicet per libelli oblationē. Secūdò,per appellationē.Tertiò,per relationē seu consultationē factā Principi,per iudicē.Quartò, per iudicis recusationem. Quintò, per in integrū restitu.postulationem. illa ponit Ioannes Ferrarij doctor nouissimus in forma responsionis rei,super uerbo,exceptionem litis pendentiæ,&c.

a Casusexcipiendi.] *Vide et addit.Spec.in tit.de cessi.actio.§.i. uer.si autem fit cessio.*

b Circa finē.] *Voluit allegare circa mediū.in uersi.sed an uēditor.*

c Vide.] *Adde dom.Azo.in summa.C.de litigio.*

d Vitium litigiosi.] *Vide do.Bar. col.v.uers.quæro dicitur hic do. Cy.in authen.litigiosa.in uersic. breuiter dicendū est.quæ ibi tenet, quod quādo quæritur de actione reali, per quam mouetur quæstio de dn̄io rei, tūc efficitur res litiosa per solā cōuētionē,sine libello: in cæteris uerò uitiū litigiosi cōtrahitur demū lit.cōtesta.*

SVMMARIVM.

1 *Procurator an admittatur in causis criminalibus, ad media causæ.*

2 *Procurator an admittatur ad declinatoriā fori,uel dilationē causæ, opponendam.*

3 *Iuramentum calumniæ, an exigetur à procuratore,allegante causas absentiæ domini.*

4 *Procurator num admittatur ad probandas causas absentiæ, quas allegat.*

5 *Procurator num interueniat, si statuto pro pœna corporali debeat imponi pœna pecuniaria.*

6 *Procurator generalis ad omnes causas,an possit comparere in causa criminali sine speciali mandato.*

QVAES. CCCXXXVIII.

Aliquis accusatur de crimine : uel contra eum denunciatur: ipse respondit & cauit, & petit
1 * se admitti ad media causę p pcuratorē.an debeat admitti? credo q sic.a arg. l.ij.C.de accusat.Et ita etiā seruat stylus & cōsuetudo curiarū præsentis patriæ Delphi. nisi esset crimen capitale. iuxta l. reos.eod.tit.* Sed iuxta præmissa 3

missa quæro, quidã accusatus de crimine capitali constituit procuratoré ad exceptiones declinatorias apponẽdas, uel (quod fortius est) ad dilationé petẽdam: uel ad testes producendos: uel ad testes partis aduersę iurare uidendũ. Erit ne hoc permissum? dominus Guido de Suza dicit ꝙ sibi ui detur, ꝙ nõ: quia talia allegare, uidet aliqua defensio proponi. l. ij. ff. de except. unde putat ipse dominus Guido de sudarijs, ꝙ ad exceptioné declinatoriã opponẽdã bene possit cõstitui procurator, ut ueniat ꝓcura. & dicat iste accusatus nõ est de foro isto: qa in isto territorio nõ fuit illud delictũ perpetratũ. Sicut allegans causas absentiæ auditor: sic & iste: quia extra territoriũ &c. ff. de iurisd. om. iu. l. fi. Quia opponẽs exceptioné declinatoriã non se defendit: cum nõ suscipiat iudiciũ. Et cùm defendere sit iudicium suscipere, imò declinat iudiciũ. Sed quo ad testes producẽdos, dicit ipse do. Guido de Sudarijs, uideri sibi quòd nõ debeat admitti procurator: quia lex dicit, ꝙ accusatus de crimine capitali, debet causam ex uinculis dicere. ff. de custo. reo. l. ij. Sed certè ad testes partis aduersæ iurare uidẽdũ: dicit ipse posse admitti procuratoré. Sed nũquid à ꝓcuratore q allegat causas absentię, exigetur iuramentum calũniæ, nec calũniosè alleget. dic quòd sic, secũdũ uerã opi. C. de iura. calũ. l. ij.

3 * Sed nũquid admittitur ad ꝓbandas causas, quas allegat esse ueras? dic ꝙ sic: quia oĩa uidẽtur esse cõcessa &c. ff. de iur. om. iu. l. ij. & de procur. l. ad legatũ. & l. ad rẽ.

4 *Sed quid si ꝑ statutũ ciuitatis pro pœna corporali debeat pœna pecuniaria imponi, nũquid interueniat procurator? Videtur ꝙ sic: *b* quia sublata est causa ꝓhibitiõis. Sed tu dic quod nõ: quia origo debet inspici. ar. ff. de dona. l. qui id, ꝙ cũ multis si. Ista sunt uerba d. Guido. de suda. in d. l. reos. C. de accus.

5 * An procurator generalis ad oẽs causas possit cõparere in causa criminali, sine speciali mãdato? Dic ꝙ nõ, *c* iuxta ea, quæ legũtur & no. in l. cũ clericis. & auth. clericus. C. de epis. & cler. quia in illis requiritur speciale mãdatum: & quibus pœna domino applicatur: ut tenet Spe. in tit. de procu. §. i. uer. sed nũquid.

6 a Credo ꝙ sic.] *Vide do. Bal. qui pulchre respõdẽdo distinguit, in l. seruum quoq; §. publicè. in ij. col. in uersi. sed iuxta hoc quæro.*

b c

ibi,

ibi, ego sic dico. ff. de procura.

b Quòd sic.] *Et istud tene: quia debet cõsiderari effectus iudicii, nõ titulus criminis. Itẽ, quia nõ genus criminis, sed sentẽtia spectãda est. Bal post d. Cy. in prae. §. publicè. in v. colũ. uersi. & circa istud primũ. & horũ dictum intelligendũ cũ illa distin. l. an pro aliquo delicto corporali imponitur paena pecuniaria. purè & simpliciter, et tũc admittitur procurator: aut sub cõditione, & tũc secus. d. Io. Pet. de Ferra. in practica sua in forma inqsitiõis, in glo. in uer. sed quid si p statu.*

c Dic quòd non.] *Et est ratio: qa ubi de crimine speciali disputatur, mandatum speciale requiritur. dominus Bal. in alleg. §. publicè. in ii. col. in prae. uers. sed iuxta hoc quaero. ibi, item excipe contra testes &c.*

SVMMARIVM.

1 *Confessio facta in criminali, statim non praeiudicat: nec plenã facit probationem.*

2 *Reus apud quem locũ debeat adduci ad perseuerandum in cõfessione facta in tormentis.*

3 *Confessio facta, tormentis paratis, an ualeat.*

QVAEST. CCCXXXIX.

QVidã inculpatus de crimine, ultrò, idem absq; formidine tormentorũ confessus fuit se deliquisse. nũquid statim sit cõdẽnãdus? aliqui doct. antiqui & Moderni dixerunt eũ non esse statim cõdemnandũ. Sed quod debeat iudex post certos dies uel tẽpus iterũ corã se facere duci reũ, & interrogare eũ iterum de maleficio. a
1 qui dixerunt dicti docto. † q confessio facta in criminali, statĩ nõ praeiudicat, nec facit plenam probationẽ. ut in l. ii. C. de custo. & exhib. reo. secũdum dictos doctores: quã sic intelligunt, qui nõ distinguũt, an sit facta cõfessio formidine tormentorũ, uel sine. Intelligũt etiã ita l. i. §. diuus. & §. si quis ultro. ff. de quaestionibus. Et ita dixerũt esse locum perseuerationi, dicẽtes quòd in hoc est differẽtia inter confessionẽ in causa ciuili, & in causa criminali. arg. inst. de pub. iud. in prin. Dñs tamen Dy. est in cõtra. opi. quã dicit esse cõmunem opi. Nam cum quis confitetur se crimẽ cõmisisse, q statim captus incarcerandus est, & absq; alia perseueratione & cõfessione condẽnandus. ut ff. de custo. & exhib. reo. l. fi. i. respon. C. de paenis. l. cũ. reis. & ita intelligit. l. si cõfessus. ff. de custod. & exhib. reo. nec obst. dicit ipse do. Dyn. dictus §. diuus. & §. si quis ultrò. quia intelliguntur in con-

in cõfessionib. hominis ĩ tormẽtis. Itẽ non obst. dicit ipse do. Dyn. ĩ d. l. ii. C. de cust. & exhib. reo. qa intelligit̃ similiter in cõfessione facta ĩ tormẽtis: ut patet ĩ fi. ubi dicit, ꝙ iudicib. &c. Et hæc est uera lectura, & cõmunis opi. *a* ſm Dy. Si autẽ confiteat̃ qs ĩ tormẽtis, uel formidine tormẽtorũ, tũc cõfessioni nõ statur, nec ꝑ cõfessionẽ probat̃. ut d. §. diuus. & C. quorũ appella. nõ recipiunt. l. ii. Et est rõ: qa quæstio, res fragilis ẽ. ut l. i. ff. de q̃stio. & tunc locũ habet dicta. l. ii. C. ď custo. & exhibit. reo. ut iudex faciat corã se uenire criminosũ, & quærat ab eo utrũ uelit ꝑseuerare ĩ sua cõfessione: an uelit tractare uel cõtrariũ dicere. Et si ꝑseuerauerit, tenet cõfessio: aliàs nõ, ut d. §. si qs ultrò. ita dicit, & tenet d. Dy. Et hoc uerũ in cõfessione facta in tormẽtis sine indiciis, ſm Bar. ĩ l. qõnib. ff. de quęst.

2 *Sed iuxta hoc quæro apud quẽ locũ debeat reus adduci ad ꝑseuerãdũ ĩ cõfessione facta in tormẽtis? respõdeo ꝙ apud acta, uel apud aliũ locũ publicũ, & nõ ĩ cõspectu torturę: ut probat̃ in d. l. ii. C. de custo. & exhib. reo. ibi, sed publico testimonio, &c. ſm Dy. in d. §. diuus.

3 *Sed quid si cõfiteat̃ quis tormẽtis sibi paratis, nunquid ualebit cõfessio? Dic, ꝙ nõ, nisi ꝑseuerauerit: quia ꝑinde hr̃ ac si in tormẽtis fecisset. l. i. §. sed & si suspicio. & §. si ex incẽdio. ff. de incedio, ruina, naufra. & ita no. in d. §. diuus. in gl. ſm Iacob. Sed qd si quis cõfiteat̃ hominẽ se occidisse, & nõ constet quis homo sit occisus, an ex tali cõfessione sit dãnandus? Ang. hãc qõnem mouet in l. certũ. in prin. ff. de cõfessi. & ibi dicit ꝙ nõ, nec obstat, dicit ipse Ang. gl. *b* ĩ l. inde Nerat. §. fi. ad l. Aquil. quia loqtur ibi gl. dicit Ang. qñ cõfessio erat de certo homine, de quo contrarium confessionis poterat faciliter probari, &c.

a Et cõmunis opinio.] *Pro hac opi. quæ distinguit. aut quis cõfitetur spõte aut metu tormentorũ. adde et uide omnino dominũ Ioãnẽ. Petr. de Ferr. in practica sua, in forma inquisitionis. in gl. i. in viii. col. in uer. circa primũ.*

b Glo.] *Videlicet uer. confessoriã. Adde do. Guid. de suda. & do. Ang. et do. Albertũ de Gãdino, in eorũ tractatibus qõnum, & tormentorum. in quibus de hac materia ad satietatẽ inuenies.*

SVMMARIVM.

1 *Iussus iudicis an excuset a pœna.*

2 *Delphinalium castellanorum potestas*

testas non latè patet.

3 *Iudex arrestauit debitum meũ in manibus debitoris mei, ad supplicationem cuiusdam, cui tenebrar: an durante eo arresto possim agere contra debitorem meum.*

QVAEST. CCCXL.

a NOn debet quis obedire iudici, *a* * in his,
1 quæ à iure fieri prohibentur: alias punit. tex. est ad literam in authen. sed no uo iure. in fine. C. de custodia reorũ. Et facit, pro causa quã de hoc anno currente domini, M.cccclix. habeo in curia parlaméti contra tres homines, de sancta Euphemia, quę de præcepto Castellani sanctæ Euphemiæ (ut dicũt) plãtauerunt quandã pillonẽ infra territoriũ meũ, sancti Albani pro limite. contra quos homines ago ad damnũ, interesse, & iniuriã, quod facere possum, nec excusãtur iussu castellani: quia imò, nec ex-
b cusati fuissent iussu iudicis, *b* per tex. in d. authe. sed nouo iure. in fine, ibi, obediẽtes ue-
2 rò, &c. Castellani * enim in hac patria sũt sicut duumuiri, & nõ habẽt iurisdictionẽ: nisi usque ad sexaginta solidos, secundum statuta præsẽtis patriæ Delphi. ideo tanto minus sunt excusati dicti homines sãctæ Euphemiæ obtẽperãtes iussui dicti castellani, licet ueritas fuerit, q dicti homines ita fieri instigauerint. p d. Castella. ppter pasqueragia eorum ampliãda, super dicto mãdamento
3 meo sancti Albani. * Iuxta hoc quæro, iudex arrestauit debitũ meũ in manibus debitoris mei, ad requisitioné cuiusdã cui tenebar, quod arrestũ seisina appellat, an durãte illa seisina potero agere contra debitorem meũ? Bar. quòd non, in l. mulier. ff. de leg. commissoria. Et ibi uide plenẽ, de arresto & præcepto, per iudicem facto.

a Obedire iudici.] *Quando iussus iudicis ordinarij, uel delegati excuset, uide Bar. et Paul. de Cast. in l. furti. §. qui iussu. ff. de his qui no. infam. & ibi Alex. post Bar. ĩ c. qđ quis. de reg. iur. li. sexto. et do. Ioannem in mer.*

b Iussu iudicis.] *De iussu iudicis, & an excuset à pœna uide istum, consiliũ xxxi. incipiẽ. in Iesu Christi. ad finem. numero ix. uersicu. & alibi probatur.*

SVMMARIVM.

1 *Bonæ committentis crimen læsæ maiestatis, eaq; sita sub diuersis dominis, utrum & cui confiscabuntur.*

2

2 *Bonorum publicatione facta, an intelligantur publicata nomina debitorum.*
3 *Bonis publicatis fisco, an intelligatur publicatũ ius patronatus.*

QVAEST. CCCXLI.

SVprà quæst. 76. tetigi cui applicari debeant bona damnatorum, de hæresi; sed quia bona committentis crimẽ læse maiestatis ẽt confiscantur, in l. quisquis. C. ad l. Iuliã maiestatis, quæro si talia
1 lia* cõmittẽs bona habet sub
2 diuersis dominis: a utrũ & cui confiscabũtur talia bona? respondetur ꝙ principi, in quẽ tale crimẽ est cõmissum, siue ab eodẽ bona teneãtur immediatè. & hic, nullũ est dubiũ. l. donationes. ff. de do. & d. l. quisquis. & l. fi. ff. ad l. Iuliã. maiestatis. siue immediatè, ut quia ab alio immediatè domino, puta Comite, uel Barone, illi principi subdito tenentur in feudũ, uel aliàs, ut de prohibita feudi aliena. per Feder. ca. Imperialẽ. §. illud. collat. x. ut per hoc habeat suæ iniuriẹ ultionẽ, arg. in c. i. §. denique. quæ sit prima cã beneficii amittẽdi. Pro hoc tamen ipsi domino immediato nõ præiudicat, qui alieni criminis infortunio ius suũ perdere nõ dẽt. l. res uxoris. C. de dona. inter uirũ & uxorẽ. & in l. si quis presbyter. C. de episcopis & clericis. & C. de bonis dãnatorũ. l. i. & l. si filius. Nã & liberti bonis publicatis iura patronatus nõ intelligũtur esse publicata. ff. de bonis libertorũ. l. si in libertatẽ. & ff. de bonis dãnatorũ. in l. fi. §. i. ita dicit Hẽric. Bohic. in c. uergentis. extrà de hæreticis. Et præmissa uera, in bonis nõ feudalib. sicut probãt iura allegata. Et hẹc iura seruari iubentur in authen. ut nulli iudicũ. §. fi. col. ix. Nec prodest cõtra hoc aliqđ priuilegiũ ad importunã instantiã ciuitatis uel alterius impetrãdũ. C. de bonis ua. l. i. & l. iii. & de petitio. bon. subla. l. i. li. x. Nec licet alicui cõfiscare sine licentia principis speciali, & ex certa sciẽtia data. C. de iure fisci. l. ꝓhibitũ. & l. una. C. ne sine iussu principis certis iudicib. liceat confiscare. ubi uerò essent feudalia, illa domino immediato feudi cõmittunť. Sed si maiori dño satisfieri non fecerit, feudo priuabiť, ẜm qđ legiť in c. i. §. penulti. de prohi. feud. alie. per Fede. col. x. Alii dicunt, ꝙ in isto crimine ẽt feudalia cõfiscanť. Nec obstat dictũ c. §. pe. quia intelligiť, tã de offẽsa contra alium dñm, quàm cõtra principem commissa.

cõmiſſa. & hanc partẽ tenet Spe.in tit.de feudis.C. qm̃ ſuper homagiis.uer.xl. quærit. ita dicit & ponit Henr.Bohic in c.i.in quibuſdam.extrà,de priuilegiis.Sed iuxta hoc quęro,an crimen læſæ maieſtatis committat in aliũ dñm, quã Imperatorem. uide quæ dixi
a j̃.q.cccxliiii.* Sed an publicatione bonorum facta intelligant eſſe publicata nomina debitorũ? Vr ꝙ ſic, per l. ſi cõſtãte.§.ſi bona.ff.ſol. ma. ſed hoc uerũ,qñ illud uerbũ profert ſimpliciter,ſi aũt proferetur nomine bonorũ,cũ adiectione mobilium tñ,uel adiectione immobiliũ,uel ſimile, & ſemel mobiliũ & immobiliũ nõ cõtinent nomina debi
b torũ : *b* quia eſt tertia ſpecies ſeparata.l.qui tabernas.§.fin. ff.de pec.Bar.poſt gl.in l.mouentiũ.ff.de uerb.ſigni.Ita refert d.Ia.de puteo.ĩ §.ſi bona. de quo uide quæ dixi s̃.q.291
3 & j̃.q.584.Sed * an bonis publicatis fiſco,cẽſeat ius patronatus publicatũ?Sali.ꝙ non, in l.i.C.de bonis libert.& de mã auth.bona dãnatorũ. C. de bonis damnat.uide plenè, per Bald.in feud.in tit. de pace tenenda, & eius uiolatoribus.Sed cui applicent bona illius,qui ſeipſum interficit:uide Cy. & doct. in l.ii. C. qui teſt.fa.poſſ. An dicta auth.bona damnatorũ. ſit hodie correcta,uel in quibus habet locum:uide quæ dixi j̃.q. 437. uerſi.ſed quod dixi,&c.

a D[i]uerſis dominis.] *Vide omnino do. Angel.in tracta.maleficiorum. in gl.& eius bona publicamus.in i.col.in uer. quæro bona expreſſe.*

b Nomina debitorum.] *Vide iſtum,infrà dec.ccccclxxxiiii et quod ibi poſui in addi.in uer.in appellatione bonorum.*

SVMMARIVM.

1 *Productio teſtium per partem priuatam facta, non prodeſt, neque nocet parti fiſcali.*

2 *Teſtes producti a falſo procuratore, alia parte præſente, an ualeant.*

3 *Pronuntiari an poſſit in criminali, ex probatione habita in cauſa ciuili.*

QVAEST. CCCXLII.

1 VTrum teſtes in cauſa * inquiſitionali, per partẽ priuatã producti proſint parti fiſcali,quę ipſos nõ produxitur ꝙ nõ, per tex.in l.ſi quãdo. C.de teſta. circa finẽ.ibi, quæ eos introduxit,&c.Et facit ca.ii. extrà de teſt.ſicut enim res inter alios acta,aliis nõ prodeſt, neque nocet, ẽt in ſimili negocio. a 2 3

ciō.l.ii.& l.fi.C. qui.res iudi. nō nocet.sic nec productio ꝑ partē priuatā facta non prodest neque nocet parti fiscali. ut dicto c.secundo.cū not.per Inn.in c.cōstit.extrà, de test. ubi dicit, ꝙ testes producti respectu unius personę,nō ualent respectu alterius. & facit bene quod no.per Bar. inl. i. §.fi.ff. de qō. & in l. denuntiasse.§.fi.de adulter.Sed quicquid sit de iure,hæc curia parlamenti Delphi.seruat cōtrariū:prout uidi in multis & diuersis causis inquisitionalib. obseruari,nam de stylo dictę curiæ fit cōdēnatio cōtra delatū ex informationib.sumptis tantūmodo per partē pri
2 uatā.* Sed an testes producti a falso procuratore,parte alia pñte,ualeāt? Vr̄ ꝙ sic,per tex. in d.l.si quando ibi alterutra parte pñte, &c. in contrariū vr̄ per l.licet.C.de procurato. & facit l.cum minor.§.falsus procurator.ff.rē ratā haberi. Et hanc quæstionē relinquo
a pro utraque parte dubiam : *a* quia non recordor uidisse in hac curia parlamenti determinatione fieri de iure,& de
3 stylo.* Sed an ex probatione habita in causa ciuili possit pronuntiari in criminali cā? Dic,quòd non, per gl.in l. si quis ad se fundum. super uerbo,destinatus.ff.al.l.Iulia. de ui publ.ibi Bar. & idem Bart. in l.secunda.§.primo.ff.ui bonorum raptorum.

a Dubiam.] *Prima opi. uidetur probabilior : Nam procuratoris falsi factum potest tacitè uel expressè ratificari, per do.utentem illo.ut per do.Bar.& doct.in l.si tutor.C.in quibus cau.rest.in integr.non est necess.& in l.licet. ff.de in.*

SVMMARIVM.

1 *Cedens bonis, non liberatur, quin soluat ad pinguiorem fortunam euectus.*

2 *Lugduni, cessio bonorū liberat, etiam in futurum.*

QVAES. CCCXLIII.

1 CEdens* bonis, *a* non liberatur,quin soluat si
a perueniat ad pinguio
2 rē fortunā.l.qui bonis* C. q. bo.ced.possūt. quod uerū itelligo,nisi uituperosa fieret cessio:ut qa remotis familiarib. de culo percussit supra lapidem,iuxta consuetudinē curiarū ciuitatis Lugduni, & aliorum diuersorū locorū:quoniam tunc liberatur, etiam si perueniat ad pinguiorem fortunam.ut est glo.in ca. sicut dignū.in §.primo. super uer-
b bo,si hūc, *b* &c.extra,de homicidio.in antiquis. Et de hac

materia

materia cessionis bonorum, uide quæ dixi plenè suprà quæst. ccxj.

a Ccdens bonis.] *Tu uide de notatis super hoc, plenè per istum. consil. cxxiiij. incip. circa materiã. num. vij. uersi. ad septimum.*

b Gl. in §. j. super uer. hũc.] *Voluit allegare §. iiij. qui incipit hi quoq;. & gloß. in uersic. si habent. ibi, nisi pro eo iam sustinuisset pœnas corporales.*

SVMMARIVM.

1 *Machinans mortem alterius, quàm Imperatoris, an incidat in crimen læsæ maiestatis. disting. num. 2.*

3 *Machinans mortem unius ex dominis Parlamenti Delphinalis, an incidat in crimen læsæ maiestatis.*

QVAEST. CCCXLIIII.

1 POne aliquis machinatur necẽ alterius domini, quã Imperatoris,* a an habeat locum titulus ad l. Iul. maiestatis? & uidet̃, ꝗ nõ: quia dictus titulus loquitur de principe, hoc est, de Imperatore, ergo non est extendendus. l. cùm quidam. ff. de liberis, & posthum. & capitu. odia. de regulis iuris. libro vj. in cõtrarium uidetur per l. iij. §. reus etiã. C. de epi.

2 aud. Circa* hoc puto distinguendũ: quia aut loquimur de maioribus Baronibus, ut de Rege Franciæ, de domino nostro Delphino, de Duce Burgundię, & similibus, tunc locũ habet pœna dictæ l. aut nos loquimur de inferioribus Baronibus existẽtibus subtalibus maioribus, & tunc non habet locũ pœna dictæ legis. aut nos loquimur de talibus Baronibus, qui superiorẽ nõ recognoscũt, saltim de facto: & tũc habet locũ pœna dictæ l. sic intelligitur l. iij. C. de epis. audi. Nã licet l. locum nõ habeat, attamẽ mens l. locum habet, & hoc sufficit, sicut dicimus in l. hæc actio. quæ est pen. ff. si quad. paupe. fecisse dicatur. & ita tenet Paul. de Cast. in l. j. ff. ad l. Iul. maie. & ita etiam uidetur tenere Archi. in c. felicis. de pœnis. li. vj. & facit bene. ij. q. j. si quis. ij. q. v. c. iij. Sed quicqd sit de iure, obseruatur in hac patria Delph. quod cõspirãtes in talles principes uel mortẽ ipsorũ machinantes siue recognoscãt superiorẽ siue nõ, puniũtur pœna dictæ l. & ita de tẽpore meo fuit obseruatum in patria Sabaudiæ, in persona domini Io. lagireti. legũ doc. qui propter cõspirationẽ per eum factam in personam domini Amedei ducis Sabaud.

fuit

fuit decapitatus, & bona sua confiscata, de anno domini M.ccccv. licet ipse dñs Sabau. recognoscat superiorẽ, uidelicet imperatorem.* An machinans mortem alterius ex dominis parlamen. Delph. incidat in crimẽ læsæ maiestatis.
3

b Saly. ꝙ non *b*. in l. quisquis. ibi tertio quæro. ad l. Iul. maiest. sed tales puniuntur tanquam delinquentes in magistratum ut ibidem di. Salycetus.

a Quàm Imperatoris.] *Vide do. Car. in cle. ii. de re iud. & d. Bar. & doc. in l. cuiusq;. ff. ad l. Iul. maie. & d. Alex. in l. i. eod. ti. & Spec. de feud. §. ii.*

b Quod non.] *Secus tamen in his, qui militãt circa latus, principis, siue in militia armata, siue inermi. sexta. quæstio. i. si qs et ibi dom. Archi. Et uide loca ad quæ ipse remittit.*

SVMMARIVM.

1 *Supplicare secundò non licet a sententia Præfecti Prætoris Delphinalis. limita. nu. 2.*

QVAEST. CCCXLV.

1 A Sententia* præfecti p̄toris nõ licet secũdò supplicare. *a* per text. in l. i. quis aduersus. C. de precib. impera. offerẽ. & no. Inn. in c. ex literis. extra de in integr. restit. Et ita dom. noster
a

b Delph. *b* in sequẽdo hãc iuris dispositionẽ, per suas patẽtes literas concessas Romæ, M. cccclii. prohibuit supplicari bina uice a sentẽtiis ex ordinationibus curiæ parlamẽti. & nisi semel uidi. tñ in hac curia parlamen. quæ uicẽ præfecti prætoris obtinet, admittit secundã supplicationẽ ab alia parte emissam de anno domini. Mil. cccli. in cã dominorũ Bachagii, & Meolani, super facto castri ornaceui. Sed ubi secũda supplicatio ab eadẽ parte emitteretur, non admitteretur, per dictã l. si quis aduersus. prout uidi fieri in hac curia parlamenti. iõ* credo ꝙ dictũ rescriptũ Delphinale debet intelligi ꝙ non supplicetur nisi semel: uidelicet ab eadẽ parte. Et de materia huius supplicationis: uideque dixi in, alio tamẽ casu, suprà quæstio. clxxxix. & Spe. in ti. de supplicatiõe. Et an hæc curia parlamenti obtineat uicem præfecti prętoris: uide quæ dixi s̃. q. cxcvii.
2

a Secundò supplicare.] *Semel tã tũ a sñia supplicatur, sed appellatur bis post sñiam. Spe. de sup. §. i. & per hoc patet. et §. ii. uer. item semel tantùm.*

b Dominus noster Delph.] *Tu uide de hoc per istũ cons. cxxxix. incip. literæ Delphinales. nu. iii.*

uers.iii.quia.cũ. ii.uersi. sequẽ.

SVMMARIVM.

1 *Barones & Bãnereti an debeãt requiri ĩ exequẽdis literis Parlamenti Delphinalis.et num.2.*

QVAEST. CCCXLVI.

DIE duodecima mẽsis Nouemb.M. ccccliх. magnificũ delphinale parlamẽ. quo erãt dñi Io. copperii,locũ tenẽs, Ioã. bauilli, præsidẽs, Matthæ. thomassini,gulielmus guillonis, Ioã. de sancto Germa. aduocatus fiscalis,legũ doc. Io. de morallio,Io.de orgniaco,auditores computorũ,Pe. bauili,legũ doc. procurator generalis Delphina.& ego Guido Papæ habita deliberatione super mõ dirigendi literas à curiis Delphi.ad curias,& contra subditos Baronum,& Banneretorũ & ecclesiarũ iurisdi
1 ctionẽ obtinẽtiũ fuit*ordinatũ & statutũ,ꝙ amodo in antea literæ iudiciales citatoriæ q̃ emittũtur à curia parlamẽti,exequẽdo in territoriis dictorũ bonorũ & bãneretorũ,
a fiãt sine requisitione *a*,& exequãtur sine difficultate p officiarios taliũ Baronũ & Bãneretorũ,iuxta etiam ordinationes dudũ factas per dominũ Hũbertũ Delph. de qbus tetigi.ꝗ.q. cccclіііі. Aliæ uerò literæ citatoriæ ab inferioribus iudicibus Delphi. emittendo exequendæ in terris taliũ Baronũ,& Banneretorũ,fiãt cũ illa clausula,requisitis requirẽdis,&c. Et executores ipsarũ eas exhibere & præsentare debeant officiariis dictorũ locorũ ipsos requirendo, iuxta mẽtẽ & tenorẽ libertatũ Delphi.in xxiii.ca. Sed quid si iudex Graysuodani condemnauerit aliquẽ subditum Bannereti, q deliquerit in territorio Graysuodani,uel aliàs si-
2 bi submissum,*an ipse iudex Graysuo.in literis suis executoriis debeat requirere officiarios talis Bannereti? fuit die xxii.mensis Nouemb.per dic. dominos meos determinatũ, & cõclusum,ꝙ nõ, & q̃ pmissa tunc fuerũt in deliberatione cõsilii posita ad quærimoniã magistri Io.Poytier, pcuratoris fiscalis, & exactoris expletorũ dictę curiæ Graysuodani cõtra iudicẽ, & officiarios curię Thesii ei petere p do.de dunois:tunc dño & possessore dict.locorũ. qui officiarii, nõ permittebant exequi sententiam iudicis Graysuodani,contra quendã eorũ subditũ latã, super quadã inquesta:qa ipsi officiarii nõ requirebãtur in literis executoriis iudicis Graysuodani: iõ tunc

tũc fuit cõclusum, ꝙ nõ reqrebat̃ requisitio in iuris subditũ ꝓ iudicato curię Graysuo.

a Sine requisitiõe.] *Et pro hoc facit, quia inferior nõ potest imponere legẽ superiori. de iureiur. c. uenietes, et do. Bar. in authẽ. sed nouo iure. C. de ser. fugit. Nec enĩ potest inferior limitare iurisdictionẽ superioris. d. Bal. ubi supra, ergo frustra fieret reqsitio, ubi requisitus nil potest agere iurisdictionem seu potestatem requirentis, seu eius uicẽ gerẽtis.*

SVMMARIVM.

1 *Depositiones testium super impertinentibus articulis examinatorum, an ualeant.*

2 *Testes producti ab aduocato, in causa appellationis, super eisdem articulis, quibus in prima instantia, an ualeant.*

QVAEST. CCCXLVII.

TAM de stylo huius curiæ parlamenti, quàm uigore statutorũ Delphinaliũ sup articulis qui traduntur in causis, nõ disputat̃ per partes sup admissiõe uel

1 non admissione ipsorũ. * Sed oĩa admittũtur, saluo iure impertinentiũ, & non admittẽdorũ, modo iuxta hoc quæro an depositiones testiũ super talibus articulis impertinẽtibus examinatorũ ualeãt. do. b Innoc. in c. per tuas. extrà de test. dicit, ꝙ nõ. Tamẽ de cõmuni obseruãtia in iudicãdo tolerãtur tales ꝓbationes, si curiæ ęquũ uideat̃, & faciant

a ad decisionẽ causę. a Et ita fiẽdũ esse uidet̃ sentire Bar. in l.

b si duo. §. idẽ Iulianus. b ff. de iureiu. ubi facit mẽtionẽ Bar. de illa clausula saluo iure impertinẽtiũ, & nõ admittendo

2 rũ. * Sed iuxta hoc q̃ro, sæpe hoc cõtingit, ꝙ in cã appellationis aduocati tradũt articulos, super q̃bus testes fuerant iã examinati in prima instantia, tñ curia parlamenti ex inaduertẽtia admittit tales articulos, ad probandũ per testes, contra cle. si. de testib. & eorũ quę scripsi suprà q. xiiii. an tales testes probent: dico, ꝙ non cũ pręsumãtur subornati. in c. fraternitatis. extrà de testib. licet eorũ depositiones faciãt ad decisionẽ causę. Et hoc ẽt operatur clausula, quę additur saluo iure impertinentiũ, & non admittendorum.

a Ad decisionẽ causæ.] *Tũc. n. uidentur tales articuli nõ oĩno impertinẽtes, cũ uideãtur suffragari ꝓposito. et tũc sic pertinẽtes, et admittẽdi. & sup hoc uide d. Io. And. in addi. ad Spe. ĩ tit. de testib. infrà, nunc uidẽdũ in addi. quæ inci. quando in articulo.*

b Bar. §. idẽ Iulia.] *Et hoc uerũ cũ de terminatione illa, quã ibi ponit ĩ uer. quæro iuxta literã.*

SVMMARIVM.

1 *Creditor ſi egerit contra principalem, an poſteà poterit redire ad fideiuſſorem.*

2 *Creditor qui in cauſa iudicati pignus accepit, non poteſt, eo relicto ad aliud tranſire.*

QVAEST. CCCXLVIII.

a NObilis Petrus *a* de bella comba, pro octo centum florenis dotalibus eius uxoris compulit principalem debitorẽ in patria Sabaudiæ, cõtra quẽ obtinuit ſnĩam, & inde capi fecit de pignore certa bona, quæ inde fuerũt incãtata, & eidẽ Petro creditori liberata pro dicto debito in ultimo incantu, tãquã plus offerenti. Quibus ſic peractis ipſe Petrus relicta proſecutione dicti proceſſus, fecit citari nobilẽ Frãciſcũ de orliaco, fideiuſſorẽ dictæ dotis in hac curia parlaméti uigore ſubmiſsionis, ad ipsã curiã a quo petiit dictã ſummã dotalẽ, pro qua pignorari fecerat dictũ principalẽ dicto fideiuſſore replicãte, & opponẽte de dictis incãtib. & liberatione, quos ẽt in cã producit. Et ſuper hoc fuit groſſus exorſus proceſſus, in manibus magiſtri Cathalani Chanterelli: in cuius diffinitione fuit dubitatũ pro quo deberet ſnĩa ferri, an pro dicto Petro creditore, uel ꝓ dicto fideiuſſore. & uidebaẽ ꝙ eſſet ferẽda ſnĩa pro dicto Petro creditore, ex eo, quia poſito, ꝙ liceat creditori eligere, quẽ uoluerit aut principalẽ aut fideiuſſorẽ, propter renũtiationem iuri de prius cõueniendo principalem, quàm fideiuſſorẽ. Et elegerit dictus Petrus debitorẽ principalem potùit nihilominus redire ad fideiuſsorẽ. tex. ſunt. in l. nõ recte. & in l. iure noſtro. & in l. reos. ibi, uel ſatis non facienti eo, cõtra quẽ egeras, quod poteſt ad aliã reuerti, &c. C. de
1 fideiuſ. * Vnde licet ipſe Petrus elegerit principalẽ debitorẽ, licuit ſibi redire ad fideiuſsorẽ, propterea, quòd fortius eſt ubi creditor capit pignus, non ideo impedit proſequi contra fideiuſsorẽ, licet teneatur cedere ius pignoris. tex. ſunt in l. ii. & in l. omiſsis pignori. C. eo. ti. & no. Bart. l. inter reos. ff. de fideiuſ. In contrariũ uř: quia creditor, cui ꝑ ſubhaſtationẽ liberanť bona debitoris, pro debito hř loco emptoris, & uocatur emptor. l. ii. & iii. C. ſi in cauſa iu. pi. c. ſit. & l. ſi eo tpe. C. de diſtra. pig. & emit pro eodem pretio ad quod aſcẽdit debitũ. poſtquàm

quàm ergo emit, & habet ius ad ré consequendã, sicut emptor, & qui iam soluit pretiũ siue hr̃ pro soluto. unde sicut emptor qui soluit pretiũ uenditori, nõ auditur uolẽdo præ tium recuperare, sic nec in casu isto uolendo a fideiussore petere, cum exceptiones quæ cõpetunt etiam principali, cõpetant fideiussori. iura sunt
2 uulgata. Prætereà * creditor qui in causa iudicati pignus accepit, non potest ab eo discedere, & ad aliud pignus transire, l. a diuo Pio. ff. de re iudi. Vnde postquam Petrus creditor accepit pignus, & nedum accepit, sed fuit sibi liberatum, quomodo ergo potest ad aliud trãsire, & ad fideiussorem recurrere, non uideo. Nec obstat si dictus Petrus creditor non habuit possessionem realẽ dictorũ bonorum incantatorum, & sibi liberatorũ: quia stat per eũ: quia realẽ possessionẽ obtinuisset, si prosecutus fuisset, quod non facit, igitur, &c. Et ita pro ista parte fuit iudicatũ, M.cccclix Decembris, in manibus dicti magistri Cathalani.

a Nobilis Petrus.] *Tu qui in practica curiarũ uersaris, nota hãc quæstionẽ: quia multa uolumina Iuris perscrutaberis, antè, quã hãc materiã absolutã inuenias.*

SVMMARIVM.

1 *Mulier nobilis, nupta plebeio, an mortuo uiro debeat conferre in subsidiis Delphinalibus, unà cum plebeiis.*

2 *Mulier nobilis nubens plebeio, an retineat paternã dignitatẽ.*

3 *Vidua ignobilis, relicta uiri nobilis, uel qui foret immunis à subsidiis an debeat contribuere cum plebeiis in subsidiis.*

QVAES. CCCXLIX.

IN hac curia parlamenti Delphin. fuit lis mota inter cõsulesciuitatis Dieñ. ex una parte, & nobilem Mariã de cizerino, filiã nobil. Ioan. de cizerino, quondam ciuis Grationo. uiduam relictã honorabilis uiri Stephani nigri, ciuis quondã dictæ ciuitatis Dieñ. super eo. quod dicti cõsules petebãt, ꝙ ipsa nobilis Maria cõtribueret ĩ subsidiis Delphi. cum plebeiis dictæ ciuitatis Dieñ. sicut faciebat dictus Nigri quondã eius maritus. dicta nobilis Maria de cizerino, dicente & replicãte se esse nobilem, & de nobili genere procreatã, quod & probauit in ꝓcessu dictę cau
1 sę. *Modò dubitatũ fuit, si ipsa debeat in dictis subsidiis cõtribuere. Et ur̃ ꝙ nõ, cum ipsa Maria sit nobilis, & de nobili

genere precreata. nam in confessione trium statuum præsentis patriæ in cõfessione dictorum subsidiorũ exceptantur nobiles nobiliter uiuẽtes &c. In cõtrarium uidet, quòd mulier retinet dignitatẽ, quã habet à patre, donec nubat
a plebeio. in l. fœminę. a §.i. ibi. parentes uero. ff. de senatoribus. Et ita etiam summat dictum tex. Alberi. de rosate.
2 * Ergo à cõtrario sensu, si nubat plebeio, nõ retinet paternã dignitatem. Et licet maritus moriatur muliere stante in tali statu, retinet talem cõditionem uiri. per l. filius. §. uidua. ff. ad municipales. Nam uidua abstinens à secundis nuptiis, uidetur in præteriti uiri coniugio perdurare, & in prioribus consistere nuptiis. in authen. de nup §. soluto. & no. Archidia. in c. si quis. de sepul. libro vj. & alibi dicitur, quòd mulier sequit uirũ siue in uita, siue ĩ morte. xiii. q. ii. c. unaquæque mulier. & debet sepiliri, cum suo ultimo uiro, ubi de eius sepultura uerteretur dubium. in dicto
b c. si quis. b de sepult. libro vi. & ideo mense Decembris die sñiarum, M. cccclix. in diffinitione processus dictæ causæ in manibus Ioannis de uouray secretarii Delphi. fuit cõdemnata dicta nobilis Maria ad cõtribuendũ in dictis subsidiis, pro eius bonis a dicto eius uiro sibi euẽtis. Sed aduertẽdũ: q̃a quãdocũque ipsa nobilis Maria in futurũ nubat cũ uiro nobili, ipsa gaudebit nobilitate sua. & nõ tenebit cõtribuere in dictis subsidiis cũ plebeiis. ita dicit Bar. in repeti. l. primæ. C. de dignita. libro decimosecundo. & in l. incolas. C. de incolis. libro
3 x. Sed * quid de uidua ignobili relicta uiri nobilis uel alterius, quæ non contribuebat in dictis subsidijs, an debeat contribuere cum plebeiis in dictis subsidiis? uidetur quòd non, per præmissa a contrario sensu. Et uide quæ circa hoc dixi suprà, quæst. cclxxx. &c.

a L. fœminæ.] *Omnino ibi d. Bar. & in l. fin. uersi. sed quid si est effecta uidua. C. de uerbo. significationibus.*

b C. si quis.] *Voluit allega. c. ii qui. in fin. & ibi dicit Archi. quod uidua priuilegium, & domicilium uiri retinet. & de hoc legitur & no. per docto. in l. fin. §. uidua. ff. ad munici. si ergo illud priuilegium, qualiscunque uiri, scilicet nobilis seu ignobilis, illud sortitur, & retinet, ut d. l. fæminæ. per d. Bar. in pradi. l. fin.*

SVMMARIVM.

1 *Iuri quod introducit insinuationem, an renunciari possit cum iuramēto. uide et nu.2.et 5*
3 *Lex ubi prohibet contractū praecepto directo ad personam, talis contractus iuramento non firmatur.*
4 *Renunciatio super fundi dotalis alienatione, aut pacto de non succedendo patri, non ualet.*
6 *Insinuatio an poßit fieri coram quocunque, etiam incompetēti.*

QVAEST. CCCL.

VTrum renunciatio facta iusdicēti, donatio
1 nē ccccc.aureorū *excedētē nō ualere, & iurō firmatā, ualeat, adeò, ꝙ donatio talem summā excedentē sit ualida? Dicēdum uidetur quòd sic: nam licet maiores nostri praesertim Cyn.in l. si quis pro redemptione, in questione fi.C.de dona.& Bar.in l.Modestinus. in antep. q.ff. eo.tit.& in l.nemo potest.ff. de leg. i.dicere uideantur,
2 *quòd non possit renunciari iuri, quod introduxit insinuationem, hoc tamē intelligendum est cessante iuramento. Sed ubi interuenit iuramētū, ualet & tenet renunciatio. in c.cum contingat. extrà de iureiur.& in c.licet.eo. tit.li.vi. Et hoc tenet Bar.si eius uerba bene intelligantur, in l.si quis pro eo.ff.de fideiusso.dū ibi dicit, quòd ubi cōtractus non ualet rōne publicae utilitatis secūdariò, tunc si lex ꝓhibet cōtractū nullo ꝑcepto directo ad personam talem contractum faciētem, contractus ipsequannis nullus existat, bene firmatur iurō. sicut uidemus in l. Iulia. de fundo dotali, quae alienationes fundi dotalis prohibet ꝑꝑ publicā utilitatē secūdariò, licet talis prohibitio principaliter & primò ī fauorē mulierū cōseruet, ne suis priuentur dotibus.l.i.ff.solu. matri. Idē in pacto facto, de nō succedēdo patri, qn̄ pactū lex ꝓhibet.l.pactū.C. de collationib.q̄ tn̄ alienatio & pactū si iuramēto firmentur, ualēt & tenēt.ut c.cū cōtingat. & l.licet s̄.alle. & c.quāuis.de pac. li.vi.
3 Vbi*uerò lex ꝓhibet cōtractū ꝑcepto directo ad personā, tūc talis cōtractus iura
a mento nō firmat̄.*a* Et est rō: quia qui facit cōtra praeceptū legis factae ab habēte authoritatē, peccat mortaliter. Qm̄ scriptū est: qui non obedierit principi, morte moriatur.c.ii. extrà de maiori.& obedi. in antiquis. iō si fideiussor pro dote soluēda detur cōtrà titu

lum,ne fideiussores dotiũ dẽ-
tur:talis fideiussio iuramẽto
nõ firmatur.Et est ratio,quia
ibi fit prohibitio præcepto di
recto ad personã,uidelicet ne
mulier det,& ne uir accipiat.
Ideo si contrarium fieret,fa-
ctum esset contra præceptum
legis.& ita iuramentum esset
interpositũ sup peccati mor-
talis obseruatione: & sic per
cõsequens nullũ : quia iura-
mẽto firmato,nõ debet sic ser
uari ubi in salutis æternę uer
geret dispendiũ:ita dicit Bar.
in d.l.si quis pro eo.in uersi.
iij.&c.Sed sic est,licet textus
dicat donationẽ excedentem
ccccc. aureos non ualere,in
eo,quòd excedit dictos ccccc.
aureos, ut l.sancimus. ibi dũ
dicitur,Si quid autẽ ultra le-
gitimã diffinitionem donatũ
fuerit, hoc quod superfluum
est,tantummodo non ualere,
&c.C.de don. Non tamẽ pro
pterea reperitur aliquod præ
ceptum prohibitum,quod di
rigitur ad personã donantis.
qa lex nõ prohibet,quod nõ
posit donare ultra quinq; cẽ
tũ.Sed si donet lex ipsa illud,
quòd excedit,uult nõ ualere,
sicut ex tenore dictę legis,san
cimus. clarè potest uideri.
Ideò si renuncietur,& cũ iu-
ramẽto tali iuri, ualet & te-
b net renuntiatio, *b* sicut dici-
4 mus*in alienatione fundi do
talis,& in pacto facto de non
succedẽdo patri,super quibus
facta renũtiatio nõ ualet; tñ
bene firmatur iuramento,&
firmata ualet & tenet,uti iu-
ribus allegatis.Prouisio enim
à iure facta, ꝙ donatio ultra
ccccc. aureos non ualeat sine
insinuatione,principaliter cõ
cernit fauorẽ donantiũ,& se
cũdariò utilitatẽ publicã,ne
donãtes domesticis fraudibus
præsertim necessariorũ & cõ
iunctarũ personarũ suis pri-
uẽtur bonis,ipsa prodigaliter
donãdo. Et ideò renũtiatione
facta cum iuramẽto iuris in-
sinuationẽ requirenti, tenet
renuntiatio & firmatur dona
tio,secundũ Bart.& dicta per
eũ in d.uer.iii.dixi,&c. Licet
hæc opi.Bar. in hoc,ꝙ uoluit
facere differentiã quãdo præ
ceptũ legis dirigitur in perso
nã contrahentẽ,reprobetur p
doctores nouissimos, uideli-
cet per dominos Raphaelem
cumanũ, Ant.de But.& Io.
de Imo.dicentes non esse fiẽ
dã differentiam,prohibeatur
cõtractus uel persona,ut dixi
5 s̃.q.exc.Tamẽ*pro illa parte,
quòd renuntiatio insinuatio
nis confirmetur iuramento,
uidetur gl.expressa in authẽ-
ti.sacramẽta. super uerbo,cõ
tractibus. C.si aduersus uen-
ditio-

ditionē. dum ibi dicitur, contractibus etiā, si ipso iure non ualeant. in eis enim maximè iuramētum firmat. l. quoniā. ff. de leg. j. l. j. ff. ad municipales. & l. j. C. de thesauris. lib. x. &c. Et hāc partem. ꝙ ualeat renūtiatio insinuationis cum iuramēto, tenēt expressè Ioā. de Imo. in c. cùm cōtingat. de iureiu. & Io. And. in addi. Specu. de instru. edi. prope finē. super §. nūc uerò aliqua. in uersi. item no. ꝙ donationes ultra summā ccccc. aureorum excedentes, &c. in uersi. fin. dicti
c §. c De hac materia etiā uide, quæ scripsi in notabilib. meis in §. donatio sine insinuatione, &c. fo. xlix. uerso. & fo. xviij. Tum etiā quia donatio sine insinuatione non est penitus inimica iuri, ꝙ patet: qa tenet infrà summā ccccc. aureo. d. l. sancimus. C. de dona. præstito tali iuramēto, nō ui, non dolo, neq; metu, super tali renūtiatione facta, iuramētū ipsum est seruandū: sicut probant dicta iura. Istā partē etiā tenet do. Humbertus de bouēco, in sua repetitione dictæ authenticæ, sacramēta. in materia causæ fina. in uersi. v. infertur, quòd si fiat renūtiatio, &c. Et pro hac parte, ꝙ ualeat talis renuntiatio, cū iuramento, recordor fuisse iudicatū in hac curia parlamenti, de anno dom. ccccxxxiij. in causa tunc ibi diffinitiua ad causam castri illiui, inter dominū Humbertū de grolea, tunc balliuū Matiscon. & Senescal. Lugdun. ex una parte, & dominā Helynorgiā, dominā Turnionis ex altera: in cuius causę diffinitione ego Guido Papæ tunc fui adiunctus dominis meis de parlamēto, cū tunc de numero cōsiliariorū non existerem, sed practicarē. Posteà ēt de anno dñi M. ccccxlj. & de mēse Iunij in causa reuisionis castri Rupischinardi fuit hæc quęstio posita in mediū, & determinatū posse renuntiari insi-
6 nuatiōi cū iuramēto. *Sed an insinuatio possit fieri coram quocūq; iudice etiā incompe-
d tenti? d uide quę dixi supra q. cccxxvj. Sed an in donatione causa mortis requiratur insinuatio: uide quæ dixi s̃. qō. ccccxxv. in fine, &c.

a Non firmatur.] *Vide quo adhoc omnino do. Pan. extra de iureiu. in c. cum contingat. in iij. colum. in uersi. circa primum.*

b Tenet renuntiatio.] *Contrà uidetur sentire d. Bald. in l. illud iij. col. uersi. v. quæro. iuncto uersic. sequen. C. de sacros. eccl. & aperte d. Paul. de cast. i. parte consi. not. xci. in uer. nec habet obstare. ubi*

re. ubi tenet expreße, quod insinuationi etiam cum iuramento renuntiari non poteſt.

c In uerſi. fi. dicti §.] *Vbi ipſe dominus Ioã. and. nõ uidetur reſolutiuè loqui: ſed allegãdo pro & cõtrà, uidetur dare in terminis.*

d Incompetẽti.] *Vide quod not. do. Bal. in præal. l. illud in iij. col. in uerſi. illud eſt notandum. C. de ſacroſan. eccle.*

SVMMARIVM.

1 *Hæres rogatus an poſſit cogi facere inuentarium de rebus reſtitutioni ſubiacentibus, ad ſubſtituti poſtulationem. Et quid ita? nu. 2. 3. & 5.*

4 *Bonorum hæreditariorum deſcriptio per quem fiet.*

QVAEST. CCCLI.

1 VTrum hæres rogatus reſtituere* hæreditatẽ, ſi ſine liberis deceſſerit, uel poſt eius obitum, poſſit ſubſtituto poſtulãte cogi bona ponere in inuẽtario? & uideretur dicendum, quòd nõ, propter rationẽ poſitã in l. ij. dũ in ea dicit quid enim tã durũ, &c. C. quando & quibus quarta pars. libr. x. Conſiderato maximè, ſi quæ incõueniẽtia reſpectu hæredis uel hæreditatis, quæ inde ſequi poſſent, ex tali inuẽtarizatione, ſicut dicit tex. in l. fi. ibi dũ in ea dicitur. Interdũ etiã neceſſe eſt fieri, ne ſecreta patrimonij, &c. C. de ali. pupil. præſtandis. Attamẽ iſta ratione nõ obſtãte, credo hęreditarias res ad poſtulationẽ ſubſtituti debere pro ſui iuris cõſeruatiõe deſcribi. Pro hoc uidetur text. in l. j. §. ſeruus. in uerbo, curatore autẽ, &c. ff. de uentre in poſſeſſionẽ mittendo. & hæc deſcriptio nihil aliud eſt, quàm quędã quaſi inuẽtarizatio, ita dicit text. in l. ſi quis intra. iuncta gloſ. poſita ſup uerbo, deſcriptio. C. de bonis damn. Et poteſt* duplex aſſignari ratio: quia mediante tali deſcriptione auffertur uia malignãdi hęredi, qui aliàs ceſſante deſcriptiõe poſſet de facili res hæreditarias diſſipare, aut furari in præiudiciũ ſubſtituti. Ita dicit tex. ad literã in d. l. ſi quis intra. dum in ea dicitur, ne quid rei priuatę cõmodis per gratiam atq; colludiũ furto ſubducatur. & pro tanto talis deſcriptio uidetur promiſſa, ut malitijs hominũ obuiet. l. in fundo. ff. de rei uẽ. Alia* eſt ratio, quia cũ talis deſcriptio proſit ſubſtituto, nec eſt hæredi nociua, ideo ad poſtulationem ſubſtituti debet fieri. l. j. §. itẽ aiunt. ff. de aqua plu. arc. & l. creditorẽ. ff. de euictio. Præterea,

a b 2 3

tereà, hæres rogatus restituere sub certa die, uel cōditione, aduenięte die, uel cōditio
a ne, tenetur rationē a de rebus hæreditarijs reddere. l. cū tale. §. Titius. ff. de condi. & demō. & l. mulier. §. sed enim. ff. ad Treb. Quā tamen reddere non posset rationē cōmode, nisi sciretur quæ sunt res hæreditariæ: quod tamen cōmodè nō posset sciri, nisi mediāte descriptione. ergo descriptio ipsa ad postulationē substitu
b ti est fiēda. Et istā partē b tenet Pet. Ia. in titu. de fideicō. hęre. pet. uer. item interim pēdente conditione, &c. & pro hac parte uidi determinari in dicta curia parlamenti in extraneo hærede. Et pro hoc facit ēt ratio, quia licet de iure sequestratio sit prohibita. ut l. j. C. de prohibita sequestra. nisi in certis casibus, ibidē per glo. not. attamen potest fieri creditore postulante descriptio rerū, quę sequestrari petūtur: ita dicit & tenet Bart. in d. l. j. §. seruus. ff. de uen. in pos. mittendo. ubi etiā dicit, ꝙ descriptio bene potest fieri, & est permissa: ut sciatur quæ & quot sunt res, sicut habet in l. si quis. s̃. allega. Idem posuit in l. mādatis. ff. de requi. reis
4 & fiet* ista descriptio per notariū, in præsentia hæredis & substituti uocatis duobus uel tribus ex cognatis uel amicis eorundem, qui talem descriptionem tenebunt secretam. Et ita cessare potuerūt rationes in contrarium factæ: quæ descriptio sic facta, licet non faciat fidē respectu, creditorum legatariorum, tamē faciet fidē respectu hæredis, &
5 substituti. Ad* quem finē propterea, ne res hęreditariæ subtrahantur aut dissipētur, fuit talis descriptio iure introducta, iuxta dictam l. si quos. suprà allega. Et istam partē, uidelicet, quòd nō facit fidē respectu creditorū, & legatorū, sed solū respectu hæredum & substituti. tenet Bar. in l. qui repertoriū. in quæstione, quæ rō qualiter inuentarium debeat fieri &c. ff. de administra. tutō. & fiet talis descriptio sumptibus substituti, cū ad ipsius fiat utilitatem, argumen. l. fina. §. in cōputatione. C. de iure delib. l. j. §. idem tutor. ff. de tute. & rationibus distrahen. & l. tutoribus. §. fina. ff. de administra. tuto. Sed an fideicommissarius possit sibi cautionem petere præstari ab hærede rogato suo uel extraneo ante conditionis euentum? uide l. cum Archimedoram. C. ut in posses. lega. &c.

Ratio-

a Rationem.] *Hæc est potissima rõ Spe.de instr.edi.§.si.uer.quid in patre.ubi dicit, q licet pater habens usũfructũ in aduẽtitiis filii,nõ teneatur reddere rõnem administrationis:tamẽ qa posset alienare bona filii, tenetur facere inuẽtariũ,ut sciri possit,si aliquid alienauerit. Et rõ eius concor.cũ authore nostro.Et secundũ hoc,ego Ioã.de gradibus. utriusque iuris professor,iudicaui in curia appellationũ uenerabiliũ et egregiorũ dominorũ Decani & Capituli ecclesiæ Lugdunen.in quadã cã sancti Genesii, ubi pater qui habebat usumfructũ bonorũ aduẽtitiorũ filii sui, nolebat facere inuentariũ,et erat timendũ de alienatione bonorum,& ideò iudicaui debere fieri inuẽtarium ab ipso patre. secundum opin.Spec. ubi suprà.*

b Et istam partem.] *Pro hoc facere uidetur,quod dicit d.Panor. ii.uol.consi. iiii. penul. in uersi. formatur & sextum.*

SVMMARIVM.

1 *Inuentarii confectio potest remitti à testatore,uel Iudice.*

QVAES. CCCLII.

a 1 b CONfectio inuẽtarii *a* ĩ tutorẽ*põt remitti *b* p testatorem.l.fin.C.de arbi.tute.tenet glo. in l.tuto. C.de administ.tuto.Et nõ a- c liàs nisi aliud iudici uideret l.in confirmãdo. ff.de confir. tut.& l.utilitatẽ.eo. tit.itẽ & si cõsuetudo esset de nullo inuentario conficiendo,non cõficeret. l.an in totum.C.quæ sit longa consue.& l.de quib. §.inueterata.ff.de legibus.itẽ si expediat pupillo nõ habere tutorẽ,potest remitti à iudice confectio inuertarii. Idem si expediat pupillo quantitatẽ sui patrimonii non manifestari, potest etiam isto casu à iudice remitti inuentarizatio. l. secunda. §. tractari.uersic. ergo si mater.&c. C. ad Tertul.& l. fi.C.de ali.pupil.præstan. ita dicit Bar. in l. tutor qui repertorium. in quæstione quæro quare dicatur iustissima causa. ff. de admini.tutor.De materia inuentarii iuxta dispositionem legis finalis.C.de iur.delibe.uide quæ dixi.infrà q.571. 1 2 3

a Confectio inuẽtarii.] *Vide de hac materia in deci. Tho.q.46.*

b Potest remitti.] *Adde do.Bar. & docto. in l. tutor qui repertoriũ.ff.de administra.tuto.et in l. nemo potest.ff.de leg.i.& domi. Cy.& Bald.in l.fi.C.de arbi.tut. & do..Alex.y.uolu.consi.lxxxii. in ulti.col. & non potest intelligere illud uerum,quòd tutor nõ tenetur conficere inuentarium, quãdo testator confectionẽ inuẽtarii*

tarii remiserit, nisi iudicialiter uideatur, ut q pupillo expediat fieri inuentariũ, quia tunc fieri debet non obstante remissione inuentarii, per ipsum testatorem facta. domi. Barto. in l. in confirmando ff. de confirm. tuto.

c Aliud iudici.] *Potest index ex causa confectionẽ inuentarii remittere tutori, sed quando expedit pupillo, non tetigit eius facultatem, secundum do. Bar. in præd. l. tutor. & d. Abb. in c. ex parte. ii. extrà de app.*

SVMMARIVM.

1 *Filii ex filia, an dicantur ex alio corpore nati, ut faciant deficere fideicommissum.*

2 *Neptis, an dicatur ex proprio corpore nata.*

3 *Testatoris uoluntas maximè debet attendi.*

QVAEST. CCCLIII.

TEstator tres habẽs masculos, & tres fœmellas, quas hæredes instituit particulares, & masculos uniuersales, & alterũ altri sine liberis & ꝓprio corpore & legitimo matrimonio ꝓcreatis, ex decedenti substituit, & si omnes sine liberis ex ꝓprio corpore ꝓcreati decederent, filias suas & eorũ liberos masculos substituit: moriunt duo masculi sine liberis, tertius inde morit̃, relicta nepte quadã ex filia sua præ defuncta, inter quã neptẽ & filias iã dictas est quæstio,* in 1 quas seu quẽ locũ habeat substitutio nepte dicente in ipsius personã locũ habere, per l. i. C. de condi. inser. & l. iubemus. §. pe. & fi. C. ad Treb. dictis sororibus contrariũ dicẽtibus & asserẽtibus in personas suas locũ habere, ꝓ eo ꝙ conditio sub qua fuerunt substitutæ, euenit, qa fratres sui nullos liberos ex proprio corpore procreatos reliquerunt,
2 *quoniam neptis ex proprio corpore non processit, & conditio in forma specifica debet impleri. l. qui hæredi. & l. Meuius. ff. de condit. & demõ. insurgit qõ, quæ dictarũ partiũ
a bene dicat. do. Bal. in d. l. i. *a* C. de cõdi. in ser. uidet̃ moue
b re istam qõnem, *b* & ibi te-
c net, ꝙ neptis dr̃ ex proprio *c* corpore nata: quia dicit ipse, in nepote est sanguinis cõtinuatio, qñ immediatè dicit̃, quicq̃d per rerũ naturã cõtinuatiauẽ ẽ unũ & idẽ. l. cũ acutissimi. C. de fideicõ. & facit bene pro hac parte, ultra eũ. l. fi. de polli. Tñ qcquid dixerit in hoc do. Bal. ego Guido sup hoc dixi & consului, dũ practicabam contrarium pluribus rationibus subscriptis,

quia

qa certũ est, ꝙ pater testator
ad ei⁹ hæreditatẽ admitti uo
luit primò filios suos mascu-
los,quos uř prędilexisse.l.Pu
blius.§.i.de cõdi.& demõ. &
l.Iuli.ff.ad Tre. & ibi ẽt not.
ꝑ Bar. Et post dictos mascu-
los inuitauit ad eius hæredi-
tatẽ liberos ipsorũ nulla diffe
rẽtia, utrũ essent masculi uel
fœmellæ, dũ tñ essent de suo
proprio corpore procreati,de
legitimo matrimonio existẽ
te,& si nulli esset tales liberi,
ipse inuitauit suas filias, &
post ipsas liberos masculos ea
3 rũdem.& ista fuit*uolũtas te
statoris expressa, quæ multũ
d dẽt attẽdi d.l.ĩ cõditionib. ff.
de cõdi.& demõ.& l.fideicõ-
missa.§.itẽ si qs.ff.de leg. iii.
Vlterius est ꝑmittẽdũ,ꝙ testa
tor adiiciẽdo in substitutione
uerbũ,ꝓprio corpore,uř exclu
sisse liberos filiarũ, utpotè ne
potes & ꝓnepotes, si q forẽt
tẽpore obitus earũ,quãuis ta
les appellatione liberorũ cõti
neanť.l.cognoscere.§. libero
rũ.& l.liberorũ.ff.de uerb.si-
gni.sicut dicimus in simili de
uerbo,masculos,ĩ substitutio
ne adiecto,cui⁹ uirtute fœmel
læ excluduntř:q alias exclude
renť.l.cũ ita legatũ.ff.de cõd.
& demõ.in c.Raynaldus. iun
cta gl.suꝑ uerbo,masculis.ex
trà de testa.& tenet Bar. in l.
cũ auus.ff.de cõd.& demõ.&
tetigi š.q.174.Nõ ergo sine cã
adiecit testator in substitutio
ne hoc uerbũ, proprio corpo
re.uolẽs intelligere de liberis
ĩmediatis suorũ liberorũ.ali-
ter hoc uerbũ proprio,de ni-
hilo operareť.quod tñ nõ est
dicẽdũ.l.si quãdo.§.i.ff.de le.
i.l.si stipulat⁹.ff.de usur.Inde
dř, ꝙ in dubio recurrere debe
mus ad cõmunem uerbi intel
lectum,& illũ seruare.c.ex li
teris.lo i.ibi,ad cõmunẽ uer-
bi intelligentiã &c. extrà de
spõsalib.ĩ antiquis. Et est rõ,
qa uti debemus uerbo ad id,
quod fuit institutũ:ut legitur
& not.xxii.q.ii.c. is autẽ.i.re
spõso.nec ab eodẽ dẽt recedi.
l.non aliter.in prin.ff.de leg.
iii.& l.i.§.institorũ.uer.in re
igitur dubia melius est uerba
edicti seruare &c. ff. de exer-
ci. nisi tñ de mẽte disponẽtis
aliter & aliud nõ appareret u
ut ĩ d.l.non aliter hř. Et cũ si
gnificatũ huius uerbi,ꝓprio,
se habeat ĩmediatè respectu
corporis filiorũ, qui hæredes
fuerunt instituti.ut de hoc uř
text. satis expressus in c.nul-
li.uerb.proprio iuramẽto &c.
c.ut circa.§.fi.de ele.li.vi.in-
sti.de patria pote.§. i. Et fa-
cit quod not.per.gl.in l.i.§.q
mandatum.ff.de offi.eius,cui
est manda.iurisdict.quòd iu-
men-

mendo in suo proprio signi-ficato, nulla agit absurditas, uel iniqtas, imò æqtas, ut statim dicā. ipsum propterea sic accipere debemus, & eo. uti, ut restringatur ad liberos qui ex talibus filiis fuerūt immediatè procreati. Et ista fuit & est uera mens ipsius testatoris, p quā uoluit liberos īmediatos filiorū, hoc est, ex ipsorū corpore proprio ,pcreatos, prius admitti quā filias suas: & in defectu talium liberorū admitti filias nepotibus & neptibus exclusis. Istud ēt uidemus, ꝙ rōne personę substitutæ materia successione filii sui pupilli excludit, uirtute substitutionis pupillaris tacitæ, q̄ aliàs nō excluderet. nam fratre uel sorore pupilli substitutis, mater excludit, q̄ tñ nō excluderetur, si alius esset substitutus. Ita dicit gl. fi. in l. fin. l. precibus. C. de impu. & aliis substi. Idē tenēt doc. præsertim Bar. in l. ii. ī q. quæ incipit, q̄ro ex qb⁹ &c. ff. de uulg. & pup. propterea monasteriū hr̄ loco filii. c. in præsentia. extrà de prob. tñ si testator opponat ī testamēto, liberis ex senatis, nō hēt locū. auth. nisi rogati. C. ad Tre. ita dicūt ibi Cy. & Bar. istud ur̄ uelle dicere l. i. C. de cōd. īser. dū ibi dr̄, nisi euidēs uolūtas testatoris ī cōtrariū appareat &c. Quæ tñ euidēs uolūtas in casu isto apparet, pp uerbū propriè adictū, qđ ī suo ,pprio & cōmuni significato dēt teneri, nec ab eod. dēt recedi. iuxta l. nō aliter. & qa ēt filiæ ipsius testatoris fuerunt datæ substitutæ: quas ad suā hæreditatē prius admitti uoluit, q̄ neptē alterius dictorū suorū filiorū, quæ à suo proprio corpore nō processit, sicut processerūt filiæ. & ita ēt in dubio dēt cōiecturari, sicut dictū fuit s̄. de matre & filio dato substituto pupillo fratri suo. nā ex charitate & necessitate, uel etiā ex naturali affectione mens testatoris cōiecturatur. l. si seruus plurium. §. fi. ibi, charitas uel necessitudo &c. ff. de le. i. l. Aurelius. §. Titius. ibi, præsūptionē propter naturalē effectum &c. ff. de li. leg. faciūt bene, l. cū acutissimi. C. de fideicō. & l. cū auus. ff. de cōdi. & demō. & talis coniectura probationē euidentem operat̄: sicut hr̄ in l. licet. & ibi ēt no. per Bar. ff. de le. i. non obstat l. Lucius. la ii. ff. de hær. insti. qa in casu illo testator. uoluit prius ad eius hæreditatē liberos fratris sui, q̄ extraneū substitutū. qđ apparet ex his uerbis, aut filium, filiam, natū, natamue nō habebit &c. uolēs quòd si ha-

be-

beret, quòd ipsi tales liberi substituto extraneo præferrẽtur: quod sic non fuit in casu isto, ubi testator filias suas admitti uoluit deficientibus liberis ex proprio corpore filiorum hæredum procreatis, ut dictũ est suprà, ibi, in quibus filiabus cadebãt charitas & naturalis affectio, cũ essent ipsi testatori in eodem gradu, in quo filij hæredes erant. & ideò pariter debeant institui cum fratribus secundũ ordinem charitatis, cum natura in ipsis procreandis in nullo cẽsetur peccasse. l. maximum uitiũ. C. de libe. præte. uel exhæret. Non obst. etiam dictũ Bal. quia sine l. loquitur. & licet esset continuatio sanguinis, nõ tamẽ propterea sequitᵉ nepotem ex filio fuisse à proprio corpore sui aui procreatum, cũ aliud sit corpus aui, & aliud sit corpus eius filij, & conditio in proprio significato debet adimpleri. l. Meuius. & l. qui hæredi. suprà al leg. & quia à diuersitate corporũ sequitur diuersitas animorum e: sequitur dictũ Bal. in nullo obstare. & pro ista parte benefacit. quòd pulchrè ponit Archidia. in ca. nulli. super uerbo, proprio iuramẽto. extrà de ele. lib. vj. Concludẽdo ergo, credo sorores bene dicere, & substitutionẽ in earum personas locum habere. De hac materia etiam tetigi suprà quęstio. ccxxxiij. & infrà q. dcxij. De liberis ex proprio corpore procreatis, tangit do. Lud. põti. dictus de Roma. in l. ex facto. §. si. ff. ad Trebel. De hoc etiã tetigi in not. meis. in §. si uerbis ex proprio corpore.

a Dom. Bal. in d. l. j.] *In i. col. in uers. quæro quid si.*

b Istam quæstionem.] *Aduerte, quia ipse do. Bal. non mouet huiusmodi quæstionem sub his terminis, cum dicat ex suo corpore, si autem ex proprio.*

c Ex proprio corpore. *Voluit dicere ex suo corpore, allegãdo ibi d. Bal. & uide do. Bart. in l. liberorũ. viij. col. uer. q̃ro quid. ff. de uerbo. signi. Et facit ad materiã, licet in aliis terminis loquatur, & idem do. Bal. consi. xix. v. parte. Adde eundem Bal. in c. i. §. fin. de suc. feud.*

d *Multum debet attendi.] *Aduerte tamen, quòd iura quæ dicunt uoluntatem testatoris esse attendendã, intelliguntur, quando apparet de tali uoluntate dispositiua, quia non sufficit testatorem ita uoluisse, nisi disponat: ut est tex. not. in l. quidam cum filium. ubi Bald. & Inno. ita dicunt, per illum text. ff. de hæredi. insti. & facit tex. in l. i. §. fin autem*

aũt ad deficientis.C.de cadu.tol len.ubi per illũ tex.Bal.dicit, ꝙ illud quod testator nõ loquitur, uelle nõ præsumitur.& talis uo lũtas debet concipi, ex uerbis te statoris.l. Gallus.§.quidã rectè. ff.de libe. & posth. ibi, ut ex eo casu ualeat, qui ex uerbis cõcipi possit.quẽ tex.ad hoc ponderauit Bal.in c.secundo requiris. de ap pel. apostillando tex.ibi,in uer bo,intentioni.uide do.Phi.Dec. in consi.ccv.in ij.parte consilio-rum.in ij.col.

e Diuersitas animorũ.] *Vide pro hoc c. quia diuersitatẽ.in princ. & in gl. in uer. corporũ. et ibi concor. extrà de conces.præ.*

SVMMARIVM.

1 *Priuilegiũ concessũ ab alio, quã ab Imperatore, Papa, Rege Frã ciæ, uel Delphino, an teneat.*

QVAEST. CCCLIIII.

a VTrũ alius *a* quã Imperator, Papa, Rex Frãciæ, uel dominus no-
1 ster* Delphinus posit priui-
b legiũ cõcedere? *b* credo ꝙ sic. l.forma. C.de off.præfect.præ to.Aff.l.nõ ambigit.ff.de leg. maximè respectu suorũ sub-
c ditorũ, quòd quilibet Baro *c* potest in sua terra facere, sicut facere potest legatus in ꝓuincia sibi cõmissa.c.fi.de of. leg.Et ẽt quicũq; iudex ordinarius inter suos subditos:ut no.in l. i. ff. quod quisq; iur. & l.diuus.uers.sed caput &c. ff.de cust.& exhi.reo.idẽ etiã uidemus in ciuitate iurisdictionẽ omnimodã habente.l. Antiochensiũ. ff.de priui.credi.& l.Lucius.§.fin.ff.ad municipi.quæ hoc potest facere inter suos ciues: ut ibi dicitur. Istud ẽt uidemus in episcopo, qui inter suos subditos potest priuilegiũ cõcedere,& cõstitutiões facere.in c.fi.extrà de his quæ fiũt à maio.parte ca. & c. ii. de maio.& obe.facit bene c.ut animarũ.de cõst.li. vi.ita tenet Io.Fab.inst.de iu. natu.gen.& ciui. §. sed quod principi.Idem uidetur tenere Bart. in l. oẽs populi. in i. q. suæ repetitionis.ff. de iust.& iur.& istud seruatur in iudicãdo in hac curia parlamẽti. sic ẽt ego Guido in uilla mea sancti Albani,ĩ baronia,ĩ qua habeo omnimodã iurisdictionẽ altã & bassam:quia ibi aliqua edicta & constitutiones decreui.Quero,olim Delphini cõcesserũt libertates aliq̃bus uillis, seu in eisdẽ habitãtibus non soluendi pedagia, per Delphi. an illæ libertates extendant ad terras & uillas posteà acquisitas? uide quæ dixi infrà quæ.ccclxxxix.& c.

a Vtrũ alius.] *Hic not. quòd priuilegiũ præsumitur concessum motu ꝓprio. c.si motu.de præb.*

& digni. & per Bar. in l.i. C. de peti.bo.subl.lib.x.quod est uerũ, si secũdum formã legis est cõcessum: alias præsumitur concessũ ad postulationẽ partis, secundũ Bar. ubi suprà. & per Ludo. Põt. in l.iii.ff.quod quisque iur.

b Priuilegiũ concedere.] *Potest concedere priuilegium, quicũq; potest legẽ facere: & in quibus potest: ut Papa in spiritualibus & etiam in temporalibus in terris subiectis Romanæ ecclesiæ, ut etiam cùm ad eum deuoluitur iurisdictio in temporalibus faciunt no. per Inn. in c. quanto. de consuetu. et c. ad audientiam. de præscrip. Itẽ põt concedere Imperator priuilegiũ in tẽporalib. nõ in spiritualib. quia de his enim non licet disponere. xcvi. dist. bene quidem. item potest episcopus in sua diæcesi priuilegiũ cõcedere. extra de religio. do. cõstitutus. & de censi. c. cũ uenerabilis. & c. cũ olim. ii. de priuileg. et xvi. q. ij. uisis. dũ tñ faciat de uolũtate capituli. extra de excessib. plato. c. sicut unire. et de iur. pat. c. pastoralis. multo fortius patriarcha. extra de cleri. non residen. cum ad hoc no.*

c Quilibet baro.] *Si non tendit priuilegiũ in præiudicium superioris. Nam inferior non potest limitare iurisdictionem superioris. do. Bal. in auth. sed nouo iure. C. de ser. fugiti.*

SUMMARIUM.

1 *Prælatus nouus an possit res seu iura ecclesiæ possidere.*

2 *Ecclesia possidet, per suos canonicos.*

3 *Possessio an cõtinuetur de patre ad filium.*

QUAEST. CCCLV.

1 Vtrũ prælatus * nouus cẽseatur res, uel iura sui beneficii possidere, uel quasi, sine noua apprehẽsione? Et dicendũ est, ꝙ sic, secũdũ Bart. in l. i. §. fi. & l. cũ hæredes. in princ. ff. de acqui. pos. qui alle. Inno. in c. in officiis. extrà de testa. Et est ratio, q̃a ipsa ecclesia possidet, quæ ecclesia nõ moritur, nec mutaẽ. xii. q. ii. liberti. Pro hoc bene facit l. iubemus. ĩ fin. C. de sacro. eccl. facit l. raptores. uer. sin autẽ diaconissa.. ibi, & plenã possessionẽ earundem. C. de epis. & cle.. unde dicit Spe. i ti. de pet. & posses. §. i. uer. sed pone &c. Vacante ecclesia, Petrus occupauit possessionẽ cuiusdã rei ecclesiæ: electus in prælatum ecclesiæ repetit possessionẽ illius rei occupatæ, petẽs occupantẽ puniri tãq̃ inuasorẽ. Petrus dicit, ꝙ intrauit uacuũ, cũ à nemine possidebaẽ: iuxta l. nũquã. §. uacuũ tempus. ff. de uluca. & l. cũ quærebatur. C. unde ui.

utrum

utrũ bene dicat? dico ꝙ non: quia non dr̃ uacua talis possessio: quia ecclesia dicitur possidere & ius habere. d. l. raptores. §. sinautem. & ecclesia nunquã moritur: ut c. liberti. alle.
2 *Et sicut ciuitas possidet per suos ministros. ut l. i. §. fi. cum l. seq. ff. de acquirẽ. poss. ita ecclesia per suos canonicos possidet: quia uacãte ecclesia, apud eos remanet iurisdictio. in c. cum olim. extrà de maio. & obe. & ca. is qui. ideò non est necesse, ꝙ factus episcopus intret quãlibet possessionem siue rẽ sui episcopatus, sed sufficit, ꝙ intret possessionẽ sui episcopatus. ar. l. possideri. §. i. ff. de acqu. pos. Et ita semper uidi obseruari in iudicando in hac curia parlamẽti: etiam circa quęcunq; alia beneficia. Et de hac materia qualiter cõtinuetur possessio in beneficialibus, uide in quodam consilio domini Petri papæ: incipiẽte, ego dico hunc libellũ &c. qđ consiliũ posui ĩ. q. cccccclxxx. &
3 ibi uide &c. * Si continuetur possessio de patre ad filiũ, uide quæ dixi in statuto, si quis per literas. in glo. si. circa fi.

SVMMARIVM.

1 *Possessio ciuilis, quot & quos effectus operetur.*

QVAEST. CCCLVI.

QVos & quot effectus operetur, & habeat
1 ciuilis possessio? *dico ꝙ octo, inter alios. Primus est, quia per eã fit dominii trãslatio, si uendens aut donãs dñs existat. l. quisquis. iuncta gl. C. de do. & l. si quis argẽtũ §. sed & si quis. eo. tit. Et hoc uerũ, si donãs uel uendẽs possideret. Quia si nõ possideret, non posset per cõstitutũ in aliũ trãsferre possessionẽ, etiã ciuilẽ: q̃a nemo dat quod nõ hẽt, ut plenius dixi in apparatu meo, quẽ feci super statuto, si quis per lr̃as. in gl. super uerbo, possessio. in uer. & ultra. &c. Secũdò, q̃a ꝑ eã causatur præscriptio cũ sine ea præscribi nõ possit. in c. sine possessione. de reg. iur. li. vi. & l. serui & filii. §. fi. ff. de fur. & l. i. §. ꝑ seruũ in fuga. ff. de acq. posses. & l. de accessionib. ff. de diuer. & tẽp. præscr. Nec sola naturalis sufficit. l. acquirit̃ §. fi. ff. de acqui. rerũ do. ita dicit Dy. ĩ d. c. sine possessione. iõ dicit Bar. in l. i. ĩ prin. ff. de acquiren. possess. quòd possessio ciuilis, est ius insistẽdi rei non prohibitæ possideri, apta ꝑducere ciuiles effectus. Ex tali possessione ciuili trãsfert̃ uera possessio: ut dicit Bar.
a in l. ab emptione. *a* ff. de pa-

 ctis.

ctis.& alleg.l.certe.ff.de precario.Tertius,quia ipsa causã te licitum est domino ingredi possessionem,etiam per uiolentiam, si eam reperiat per aliam occupatã.l.clam possidere.§.qui ad nundinas.ff. de acq.pos.Quartus est,q̃a possidẽti ciuiliter dat̃ interdictũ, unde ui.l.i.§.deiicit.ff. de ui & uiar.Quintus est,quia operat̃ fructuum acquisitionem: nã ciuiliter possidẽs facit fructus suos.l.iii.§.ecõtrario.iũcta gl.sup uerbo nõ multũ.ff. de acq.pos.& Bar.in l.si fur.in prin.ff. de usufr. ubi dicit esse casũ.idẽ tenẽt Pe.& Cy. in l. certũ.in ii.q.C.de rei uẽ.Sextus est,q̃a per eã quis excusat̃ a uitio clandestino: ita tenet Bar.expressè in l.creditores.ĩ uer.q incipit, distingue.C.de pig.& alleg.tex. iũcta gl.in l. cũ creditor.C.de furtis.Septimus est,q̃a habẽs ciuilẽ,põt naturalẽ possessionẽ apprehẽdere, ẽt resistẽte & cõtradicẽte illo,q possessionẽ habet naturalẽ:ut d.l.creditores.& ibi ẽt ita tenet expressè Bart. in uersi.q incipit,& p̃dicta uera &c.Octanus ẽ,q̃a p eã impedit̃ missio, quę geri petit̃ ex bñficio edicti diui Adria.& similiter possidẽs, se eẽ allegat dñm:ut de dñio excipiat,qđ incõtinẽti paratũ se offert pbare.Istã cõclusionẽ ponit gl. ĩ l.ii.ibi dũ in fi.primæ gl. dr̃, ut & si dicat̃ p̃scripsisse, hoc ei pmittit̃.alle.l.fi.in fi.C.de edi.diui Adria.tol.&ita dñiũ sibi acquisiuisse, qđ p præscriptionẽ mediãte ciuili possessione acquirit̃.l.serui & filii. §.fi.& l.i.§.seruũ,qui in fuga s̃.alleg iũcta l.fi.C.de lõ.tẽp. p̃scriptione.Istã cõclusionẽ ẽt ponit Bar.in d.l.fi.C. de edi. diui. Adri.tol.in q̃õne, q̃ incipit, pcedo ulterius,& q̃ro qd si ulti n⁹cõtradictor &c.bi dũ dicit,siue eñ dicam⁹,istud esset iudiciũ adipiscẽdę possessionis,qđ uerius ut̃.sicut p interdictũ quorũ bonorum põt obiici exceptio dñii uel alterius iuris.si tñ quis pbaturus sit in cõtinẽti:ut no.in l.fi. C. quorũ bonorũ.& ĩ l.s̃.alle. Siue dicamus hoc esse interdictũ,quasi recuperãdæ possessionis. Pro certo põt opponi exceptiones, q̃ ĩpediũt restitutionẽ,si aliqs est paratus incõtinẽti pbare. ut habuistis no. in l.cũ querebat̃. C. unde ui. uerba ista sunt Bar.ad lrãm in loco præal.Et notetis istã:q̃a alibi nõ reperi tractatũ, nec istos effect⁹ legi p aliquẽ fuisse collectos, sicut ergo Guido hic collegi. & uide s̃m istos octo effectus pluries & in diuersis causis iudicari & determinari

minari in hac curia parlamē
2 ti.* Iuxta p̃missa, quæro, ali quis possidet autoritate iudi cis, & dicit se fuisse missum in possessionem authoritate literarũ iudicialiũ : quod ita ꝓbat esse per testes, uti ũ suffi ciat. dic ꝙ nõ secundũ Bar. in d. l fi. C. de edic. diui Adriani tollēdo. in fine quæst. &c.

a Vt dicit Bar. ĩ l. ab emptrõe.] *In uer. ult. aduertas. ubi uult d. Bar. quod licet ex ui constituti se quatur tantum ficta traditio, possessio tamē quæ exinde acqui ritur est uera & propria. hoc est notandum pro q̃one, quam ibidē inducit ipse domi. Bart. contra opin. do. Gul. de Cuneo.*

SVMMARIVM.

1 *Probatio centum annorum quo modo potest fieri.*

2 *Præsũptio orit̃ ex facto antiquo.*

QVAES. CCCLVII.

1 Quomodo potest fieri probatio* cētum an-
a norũ? *a* dicit do. Bal. ꝙ directè nõ põt fieri, sed be ne præsumptiuè : q̃a in factis antiquis multũ operat̃ fama: ut no. Inn. in c. ueniẽs. de uer bo. sig. maximè in his, quæ re putant̃ notoria : ut ipse Inn. ponit in c. cãm. de iur. cal. fa- cit l. si mater. C. ne de statu defunctorũ. itē ratione diffi- cilis ꝓbationis, sufficit proba tio præsumptiua: ut no. in l. q ex liberis. in princ. ff. de uulg. & facit qđ no. p Cy. in l. i. ĩ fi.

b col. *b* C. de sen. q̃ sine certa

c quãtitate ꝓferunt̃. *c* põt ẽt ꝓ bari p instra facta successiuè sup possessione uel reditibus. l. Põponius. ff. q̃b. mo. usufr. amit. nã qui reditus pcipit, in dubio, præsumit̃ possidere. l. li

2 tib. C. de agri. & cẽ. lib. xi.* Et

d iõ dicit do. Bal. *d* ꝙ in instru- mentis nõ expedit ꝓbare ꝙ notarius fuerit notarius, uel in quasi possessione : quia ex ipso facto ita antiquo oritur præsumptio: ut ponit Inn. in d. c. ueniẽs. dicit etiã do. Bal. ꝙ est necesse, ꝙ testis reddat cãm, ex qua præsumat̃ sensus corporalis præsũptione iuris: sed nõ reddat rationẽ directè per sensum corporis. ita tenet

e Bar. in l. i *e* ff. si cer. pe. in sua repetitiõe. sed sufficit sensus remotus ab actu, si ex eo præ sumat̃ actus: ut de eo, qui ui- dit furiẽtẽ cũ gladio euagina to, sãguinolẽto, uel uidit scho larem de domo meretricis de nocte exeuntẽ. l. neq; natales. C. de prob. p̃missa ponit Bal. in auth. quas actiones. C. de sac. san. ec. Et uide Archi. in c. si plures. xvii. q. vii. ibi uide omnino Cy. & doc. in l. testiũ C. de testi. & ita respectu pro

bationis antiqui, uidi in hac curia parla.obseruari.in iudicãdo. De probatione rei antiquæ, dixi s.quæ.cxciiii.&c.

a Centum annorum.] *De probatione centum annorũ.et rei antiquæ, notat iste, cons.i.inci.in ac. negatoria.uer.et si quispiam.nu. x.ad fi.et consi.lxxxviii.uol.i.*

b In fi.col.] *In uersi. hoc de interesse singulari. & ibi & propter hoc &c.*

c De sen. quæ sine certa quantitate proferuntur.] *Voluit al- le.de sen.quæ pro eo, quod interest, proferuntur.*

d Dicit d. Bal.] *In l. Barbarius Philadelphus.in viii.col.in uer. qualiter autẽ probetur. ff.de of. præto.Et adde do. Bar. in præ.l. Barbarius.iii.col. in uer. quæro quæ ẽ ratio.ibi, et sumit argumẽtũ.et uide oĩo do.Fel.in c.si scripturã.in vi.col.in uer.itẽ requiritur.extra de fid.instr.Et quæ hic dicunt, formaliter tãgit ipse do. Bald.in auth. quas actiones. in ult. col.in uer.ego dico.C.de sac. san.eccle.*

e Tenet Bar.in l.i.] *In uersi.item ap.ratio testis Quo ad hoc, uide do.Bal.in præal.l.i.in iiii.co.uer si.ex hoc arguit.*

SVMMARIVM.

1 *Peti aliud pro alio an possit: sicut solui aliud pro alio.*

2 *Actionis diffinitio.*

QVAEST. CCCLVIII.

NObilis Antonius de Mõte acuto, petiit in hac curia parl. uigore submissionis à dño sancti Laurẽtii de Põte, centũ florenos, pro uestibus nuptialibus pro missis soluere per dictũ dñm sancti Laurẽtij dicto de Mõte acuto, pro sorore quã nup tui tradidit dicto đ Mõte acuto, ad quos centũ florenos tñ nõ erat obligatus dictus dñs sancti Laurẽtii: sed ad uestes nuptiales tradẽdũ. quæsitum fuit si eius petitio bñ processerit.& uidebať, ꝙ sic. 1 *quia sicut qñq; aliud pro alio põt solui, iuxta ea quę ponit Bar. ĩ l.ii.§.i.ff.si cer.pe.& l.Paulus respondit.ff. de solutionib.ita pari ratione aliud ꝑ alio põt peti, cum nihil referat, quid de æquipollentibus fiat. Contrarium tñ credo, quia illud põt & debet peti, qđ est in obligatiõe.& hoc 2 *ꝓbat diffinitio actionis, q̃ nihil aliud ẽ, q̃ ius ꝓsequẽdi in iudicio, qđ sibi debeť.insti. de actionib. in prin.Sed sic ẽ, ꝙ uestes dicto de Mõte acuto debẽtur, in quibus d.dñs sãcti Laurẽtii se obligauit. instit. de obliga. in princ.Igiť ipsas uestes petere debebat d.de Monte acuto,& non pecuniam pro ualore uestium:

stiũ:q̃a petẽdo pecuniã, petiit aliud, quàm sibi deberet. ideo malè ꝓcessit talis petitio. ita dicere vr̃ Bar. in l. si quis stipulatus fuerit decẽ in melle. ff.
a de sol. ibi, *a* dũ dicit, Et ideò si ꝓmitto tibi dare centum libras in florenis: floreni non sũt tm̃ in solutione: imò ẽt in obligatione. idem dicere uoluit in d. l. Paulus. ubi dicit, ꝙ si mutuaui tibi cẽtum libras in florenis, nõ possũt peti, nisi libræ, sicut si res aliqua data esset in dotẽ æstimata: q̃a res ipsa & non ęstimatio dẽt peti. l. cũ dotẽ. & ibi gl. C. de iure dot. & l. si. ff. sol. ma. ita ponit Bar. in antepe. q. q̃ incipit, sed quæro &c. & ita fuit iudicatum in dicta causa, die sñiarũ natalis do. M. cccclix. in manus Ioã. Rossarii dictæ curiæ parla. cuius causę ꝓcessum retuli ego Guido Papę. Tetigi de hac materia. j. q. 492. in fin. & q. 493.

a Ibi.] *Scilicet in ij. col. in uersic. aduertatis.*

SVMMARIVM.

1 *Præcepto Iudicis an sit optemperandum. Et an negligentibus pœna infligatur.*

QVAEST. CCCLIX.

De preceptis seu mandatis iudicum uel aliorũ iurisdictionẽ habẽtium, uide tex. in l. i. ff. si quis ius dicẽti non obtẽperauerit. & in l. creditor. §. iussus. ff. de ap. qđ notabiliter notatur per gl. in c. ad aures. extrà de tempo. ord. Et inde insurgit talis
1 qõ.* Iudex præcepit aliquib. suis subditis, ꝙ reficiant mœnia uillę, uel faciãt tale quid, & sub pœna xxv. li. sed ipsi obtẽperare recusant, an poterint inquietari: uel utrũ pœna cõtra eos poterit declarari. ur̃ ꝙ
a sic *a* per d. l. i. ff. si quis ius dicẽti non obtẽperauit. Et est rõ, q̃a in dubio debet pareri iudici propter eius authoritatẽ. l. seruo inuito. §. cũ p̃tor. ff. ad Treb. & l. si p̃tor. in prin. & §. Marcellus. ff. de iud. & q̃ nõ paret, pręsumit̃ esse in dolo. l. nõ potest dolo carere. ff. de reg. iur. ubi ẽt no. quo modo is q̃ nõ paret iudici, puniri põt, & debet. ita ẽt dicit Dy. in c. ꝙ quis mãdato. eo. tit. lib. vj. ratione cuius doli p̃sumpti ipse talis nõ obtẽperãs, inquietari põt. l. j. C. ad le. Cor. de sica. & l. si nõ conuicij. C. de iniu. ac ẽt mulctari. ut d. l. i. si q̃s ius dicẽti nõ obtẽperauerit. facit ẽt quod dicit Spec. ti. de iur. om. iud. §. fi. in fi. ubi dicit, ꝙ si mãdatũ uel inhibitio iudicis cõtẽnitur, ad eius spectat officiũ hoc punire. ut l. i. ff si quis ius dicenti. supra alleg. & c. i. de

matri. contracto contra interdictũ eccl. cũ suis concordãtijs: quia preceptum quod fit à iudice, etiã sine causæ cognitione, *b* de his quę ad eius pertinent officiũ, ualet: sicut dicit Inn. in c. cum uenissent. extrà de in integ. restitu. super glo. posita super uerbo, inhibitionem. ibi dũ dicitur, itẽ præceptũ de his &c. & alleg. vij. q. i. c. quia & no. de tẽpo. ord. c. ad aures. Et præmissa seruãtur in iudicijs in hac patria Delphin. Sed est aduertendũ, ꝙ si talis non obtẽperans, nõ inquietetur uel nõ mulctetur ꝟ. annũ, ipse poterit lapso anno inquietari, uel mulctari. l. j. §. fi. ff. si qs ius dicẽti nõ obtemp. &c. De præcepto iudicis etiam tetigi s. q. ccclx.

a Videtur ꝙ sic.] *Et facit, quia ex arbitrio eius uenit, qui mulctã inducit. ff. de uerb. signi. l. si qua pæna. & l. aliud est fraus. §. i. id enim potest prætor in actibus, qui ab ipso procedunt in ipso initio, quum producit quod possunt cõtrahentes quãdo cõueniunt aut cõtrahunt, ut arg. ff. de manumis. l. seruus hac lege. & de uerbo. oblig. l. in conuentionalibus. & hæc uide plenius tacta per do. Oldra. consilio xv. in uer. potest & aliter responderi.*

b Etiã sine causæ cognitione.] *Tu uide de notatis in hac quæstione istũ consi. clxxi. incip. circa materiã processus. num. v. uersicu. ad quintum quæsitum.*

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia an possit fundari infra aliquam parochiam.*

2 *Nunciatio noui operis locum etiam habet pro republ.*

QVAEST. CCCLX.

1 VTrum* ecclesia possit fundari infra aliquã parochiã? credo quod non *a* saltem in præiudicium ecclesiæ parochialis. iuxta c. j. cum ibi not. de reli. do. & facit bene in auth. ut nullus fabricet orato. dom. sine consensu epi. circa principiũ. col. v. Ideò rector parochialis ecclesię cuius interest propter oblationẽ, sepulturas, & alias obuentiones, eidẽ pertinẽtes, iuxta no. in c. dilectus. extrà de capel. monacho. & ca. pastoralis. extrà de his, quæ fiũt à prela. sine cõsensu capituli. & ꝑ Hosti. in c. ad audientiã. de eccle. ędi. xiij. q. j. c. ecclesias. põt se & debet opponere pro iuribus suę ecclesiæ cõser uandis. l. iij. §. i. & §. pe. ff. de no. ope. nũ. & poterit nouum opus nunciare. l. i. §. nũciatio. ff. de no. ope. nũ. Quæ nũcia-

2 tio* no. ope, locũ habet ẽt pro repub. l. iij. in fi. eo. ti. uel agere interdicto, quod ui uel clã, si ta-

si tñ clandestinè fuerit sacrũ. Et pro hoc est tex. notabilis in l. prohibere. §. si cũ.l.se. ff. quid ui aut clã. Nec est curãdũ hoc casu, utrũ ius seu titulũ habuerit talia ædificandi, uel ne. in l. i. §. & parui. ff. eo. tit. Et pro hoc facit dict. Bart. positum in l. ii. §. si quis. ff. ne quid in loco publico. ideo q̃a ego Guido Papæ fundaui capellã beatæ Mariæ de Fontanilio, infra parochiã S. Vincẽtij de plastris mãdamenti curuillionis, in fundo meo, ibi iuxta domũ meã, ordinaui rectorẽ ipsius capellę curatũ d. parochiæ sancti Vincẽtii de plastris, ne iuribus suis parochialibus in aliquo derogarem. & ita seruatur in hac patria Delphina. ubique.

2 Credo ꝙ nõ.] *Hoc intellige, nisi subsit causa: ut per dom. Panor. in c. ad audientiã. in uer. in glo. ij. in fi. extra. de eccle. ædifi. et quæ sunt causæ propter quas noua ecclesia nõ potest construi in præiudiciũ ecclesiæ antiquæ parochialis: uide do. Gof. in sum. in præ. ti. de eccl. ædi. in §. est aũt sciẽdũ. ĩ uer. tres aũt sunt causæ.*

SVMMARIVM.

1 *Manus mortua, est quòd si rustícus decedat sine libero, uel alio descendẽte, dominus totum occupet iure peculij.*

2 *Manus mortua an locũ habeat, substituto filio presbytero.*

QVAEST. CCCLXI.

DE manu mortua do. Host. in sum. in tit. de natis ex libero uẽtre. in uer. fin. mouet quęstionẽ in 1 hæc uerba: Quid aũt de * cõsuetudine, quæ est in castris & locis aliquibus, ꝙ si rusticus decedat sine libero uel alio descẽdente, dñs totũ occupat iure peculii? dico ipsam seruãdã si pscripta sit, quia Iudæi propter loci cõsuetudinẽ habẽt sub dominio suo Christianos, ut nota. in tit. de Iudæis. sub rubrica, de seruis Iudeorũ & Sarracenorum: quia cùm hoc prohibeť in clericis specialiter, de laicis uideť cõcessum. agumentũ de successione ab intest. cap. ii. potest enim dñs allegare ꝙ ab initio hoc pacto fuerit hic natus: ad quod probandũ inducat consuetudinẽ, quæ optima est legũ & dubiorũ interpres. ut c. cũ dilectus §. i. extrà de consue. & ĩ l. cũ de in rẽ uerso. ff. de usuris: et dicit tex. expresse in l. si de interpretatione. ff. de legibus. & uide quod no. per eundem Host. in tit. de censi. §. si quis census. & ad hoc in Leuitico xxv. c. ibi, de terra quoque non uendetur in perpe-

perpetuum: quia mea est, & uos aduenæ uel coloni mei estis. ita dicit ibidē. post quē Hosti. dicit frater Io. in sum. confessorum, ti. de successo. ab intesta. in q. cxxi. quid sit de cōsuetudine terræ, quod mortuo homine sine filio dñs totū accipiat: dicit ibi talē consuetudinē esse seruādā in sequēdo opi. Host. s. positā. quā ibidē effectualiter ponit. & hæc consuetudo seruat ēt in hac patria Delph. ab antiquissimis tpibus: & manum mortuā accipiūt barones, bānereti & alii nobiles huius patriæ homines talis cōditionis habētes. Et similiter illustris dñs nr Delph. accipere solebat. sed ī libertatib generalib. pñtis patriæ domi. Hamber. Delphi. qui dictas libertates cōcessit & præsentem patriam in domū Frāciæ transtulit, uoluit & ordinauit q ipse & sui successi Delph. dictā manū mortuā nō accipiāt, nisi ab illis q eandē manū mortuā acciperent ab hominibus suis: ita sonat libertas Delphi. & ita seruatur. Caueat ergo d. Ant. de Poypia miles d. Thosiaci: q nullos liberos habet, nec habere sperat: quia ipso mortuo do. noster Delph. poterit s. cū capere manū mor. qa ipse do. Ant. eā pluries accepit ab hominibus suis dicti loci Thosiaci, prout uidi tēporibus meis. De hac materia manus mortuæ uide Cyn. a in auth. sed episcopalis dignitas. C. de episc. & cle. & ibi tangit, licet bene modicum. ponit ēt in l. uolūtariæ. C. de excusat. tu. in q. fi. & modicū dicit. Sed* qd si talis homo decedat substituto filio presbytero, an locū habeat manus mortua? uide Io. Fa. insti. quibus modis ius patriæ potestatis soluitur. in §. i. De hominib. talliabilib. uide quæ dixi s. q. cccxii. usq; ad q. cccxvi. & ibi uide multa singularia quæ dixi de hominib. & c. Et de manu mortua, uide in c. i. libertatū Delph.

a Vide Cyn.] *Silicet post d. Iaco. de Ra. in uersi. & per istam rationem. & facit ad materiam quod ibi dicit do. Sali. post dominum Pe. in uer. & ex hoc manus autē mortua. Itē successio q̄ sic uulgo appellatur, ut ex præal. colligitur.*

SVMMARIVM.

1 *Iudicis officium an possit implorari pro aliqua re, quam quis prætēdit ad se pertinere, ut sibi restituatur.*

2 *Iudicis officium debet implorari, ubicunque deficit actio: & æquitas inde resultat.*

QVAEST.

QVAEST. CCCLXII.

1 a VTrum* offm̃ iudicis a posſit intẽtari pro aliqua re quã quis ꝑtendit ad ſe ꝑtinere ut ſibi reſtituatᷣ?credo ꝙ ſic.& hãc qõnẽ uidi de facto in hac curia parla.de tp̃e quo ĩ ipſa curia practicabã ſuper facto Caſtri Salauerii.qđ do.Gul. de Gehẽ. miles,ꝓ quo aduocatus tunc exiſtebam,aſſerebat fuiſſe ſibi legatũ.pro cuius expeditiõe ſibi fiẽda offm̃ iudicis intẽtauit cũ eius petitio ab aliq̃b.reputata fuit inepta. Sed ego Guido dixi & ſuſtinui oppoſitũ,ꝑ l.de uſuf.ff.de uariis & extra ordi.cog.ubi ꝓ equo meo,mihi reſtituẽdo põt iudicis offm̃ implorari.qđ eſt ſatis ſingulare.facit bene c.dilecti filii.ex̃ de iudiciis.in antiquis.ibi dũ dr̃,ꝓuideatis attẽtius, ne ita ſubtiliter ſicut à multis fieri ſolet:cuiuſmodi actio intẽtetᷣ inquiratis.ſed ſolũ ſimpliciter & pure factũ ipsũ, & rei ueritatẽ ₤m formã canonũ & ſanctorũ patrũ inſtitutionẽ, inueſtigare curetis &c. Pro hoc ẽt adduci põt.Nã ſicut directũ bñficiũ ex edicto diui Adriani cõpetit:& põt intentari pro uniuerſali hæreditate:ita utile beneficiũ tale põt pro re ſingulari legata intẽtari.ſicut dicimus ĩ l.pe.ff.ſi quadru.paup. feciſſe dica. De animali bipede quod pauperiẽ fecit,pro quo dãno utilis datur. licet ille titulus principaliter factus fuerit pro animali quadrupede, quod dãnum ĩtulit. Et hoc ſatis uĩ ſentire Spe. in ti.de offi.iud.§.i.uer.itẽ cũ ua ſallus &c. Et ſequitᷣ unus talis effectus in iure, ꝙ implorãs tale offm̃,nõ habet neceſſariò probare rẽ, quã petit ſibi reſtitui,ad ſe pertinere iure dñii uel quaſi. ſed ſufficit ꝙ probet ſe talẽ rẽ ante occupationẽ de eadẽ factã poſſediſ-
b ſe.ita dicit Bar.ĩ d.l.de uſu. b & allegat gl.ĩ l.ĩ ciuilẽ.C.de furtis.& l. manifeſtiſſimi. §. ſed cũ in ſecundã.eo. ti. Nec præmiſſis obſtat l. in cãæ circa prin.ff.de mino.dum dr̃,ꝙ exiſtente remedio ordinario ad extraordinariũ non eſt recurrendũ:quia hoc uerũ ẽ in caſu d.l.in aliis tñ ſecus eſt. ita dicit & ſoluit Spe.in ti.de off.iud.§.i.uerſi.ſed opponitᷣ. Et ita fuit in dicta cã iudicatũ.& miſſus in poſſeſsionẽ dicti caſtri dictus Guliel.de Gehennis:ſed poſteà ſuperueniẽte guerra principis Auraice, quã fecit in hac patria,ĩ ſocietate multorũ Burgundorum & Sabaudiẽſium,dictũ caſtrũ fuit reductũ ad manus Delp.

Et

2 *Et quia s. tetigi de off. iud. sciẽdum est, quòd officiũ iudicis potest & debet implorari, c ubicunq; deficit actio.c si tñ æquitas inde resultet. de qua in l.illicitas. in princip. ff. de offic. præsid.ita tenet ibi Bar. & ut bonus text.in l.si me & Titium.ff.si cert.pet.Ideo practicat, q̄ fine libellorum poni cõsueuit illa clausula, & aliàs debitam iustitiã ministrari, &c. pro qua clausula facit bene dictũ c.dilecti filii &c.

a Officium iudicis.] *Vt quæ hic dicuntur, plenius intelligas, uide d.Ro.in tract. de offi. iudi.qd lo.actus propo.in rubricel.de of. iudi. quod da.in quinq; casi.& Spe.in parte in tit.de off.om.iu. §.i.uer.itẽ imploratur loco principalis actionis. et in tit.de causa pos.in §.priuata.in uer.sed et si me.& in prædictis locis traditur theorica et practica eorum, quæ hic tanguntur.*

b Bar.in d.l.de usu.] *In uersi.sequitur.in tex. ibi tertius casus.*

c Vbicunque deficit actio.] *Adde quòd no.Cy.ĩ l.Quintus ff. de annu.le.ubi dicit quòd officiũ iudicis imploratur a non ualenti agere.sequitur Bar.in l.si deposita.C.depo.& ad.Pe. de an.in c. ad apostolicam. de simo.ubi per illum tex. expreße colligit, quòd ubi nulla datur actio, si subest æquitas.officio iudicis subuenitur.alle.l.hæreditas.§.i.ff.de peti.hær.*

SVMMARIVM.

1 *Dotis & augmenti inęqualitas quandoque toleratur. Vide nume.2.& 3.*

QVAEST. CCCLXIII.

Licet ĩ pactis de dote & 1 dotis augmento* lucrãdis, æqualitas debeat seruari.in auth.de ęqualitate dotis.§.i.col.vii. & in authẽ. æqualitas.C.de pactis cõuentis super dote. attamen inæqualitas dotis & augmenti, quandoque toleratur: ut habetur per gl. ord.in l.ex morte.super uerbo, hoc tamen obseruandum &c. C. de pactis conuentis sup dote. Primò ui 2 delicet* si usus & consuetudo patriæ habeat oppositum. ita uoluit dicere gl.in dicta authẽ.æqualitas.facit l.ii.C.quę sit longa consue.l. de quibus. a ff.eo.titu.*a* Sicut est in patria Delphi. quia uidemus quotidie.q̄ ex pacto maritus de dote lucratur pro super uita cẽtum uel ducentos florenos, & uxor duplum. Et sic prætextu consuetudinis non seruatur æqualitas in istis.* Secun 3 dò si iuuenis recipiat in uxorẽ mulierem senem: uel nobilis ignobilem. Nã etiam isto casu inæqualitas pactorum tole-

tolerat̄,& pactū inæquale a-
diectū,censetur esse quædā re
muneratio respectu iuuētu-
tis: aut respectu nobilitatis.
Et talis remuneratio ualet de
iure ēt inter cōiuges facta. l.
qđ aūt.§.si uir.ff. de don.iter
uirum & uxo.ita uoluit dice
re Bar.qui dictū.§.allegat ad
istud propositū in l.si diuor-
tio.i.q.& in l.si ita stipulatus
fuero. §.i.ff.de uerb.obl.& q̃
maximè ubi tale pactū iura
mēto reperitur uallatū:quia
tunc tenet iuramentū, quod
est seruandum.in auth.sacra
menta. C. si aduer.uen. & in
c.licet. & c.si uero.de iureiu.
& quòd no.p Bar.in l.si quis
pro eod. ff.de fi. De materia
augmenti dotis in aliis ta-
men terminis,uide quæ scri-
psi s̄. q. cclxxiiii. super uita
debeatur dote non soluta.ui-
de quæ scripsi in q.566.&c.
a ff.eo.ti.] *Voluit allegare. ff. de legi.& sen.consul.*

SVMMARIVM.

1 *Appellans si compareat corā Iudice a quo,cum protestatione, quòd sua appel.sibi salua remaneat,an ualeat protestatio.*

QVAES. CCCLXIIII.

SI quis corā iudice,à quo
appellauit, cōpareat &
protestetur quòd appel.
1 sua sibi remaneat salua,* u-
trū protestatio faciat remanē
re appellationē saluam? Cre
a do quòd sic,*a* ut tenet expres
sè Inn.in c.quæst.extrà de ap
pel.ibi dū dicit,fateor tamen
&c. Hoc idem ponit & tenet
in c.qua fronte.in eo.tit. ibi
dum quærit, Sed quid si ap-
pellans uel it absolui &c.nec
obstat.l ad solutionē.C.de re
iudi.& quod not.per Spec.in
tit.de app.§.fin.uersicu.item
quod appellans &c. Quia lo
cum habēt dicta & alia iura
cōsimilia,ubi quis comparet,
nulla facta protestatiōe: quæ
reseruatius in tali actu,aut a
lio.l.si debitor.§.fi.ff.qui.mo.
pig. uel hypo.sol.& facit spe-
rare animum ab actu,qui agi
tur.l.qui in aliena.§.fi.ff. de
acqui.hære. & l. ac si quis.§.
plerique.ff.de relig. & sump.
fune.& l.iurisgentium.§.qđ
ferè.ff.de pac. Et pro hoc be-
ne facit, quod Martinus su-
bli.dicit in q. quā disputauit
quæ incipit, tempore litis cō
testandæ &c.Pro quibus acce
dant ea,quæ ponit Bar.in l.i.
C.de lite cōtesta.& in l.si qs.
in princ.ff.de legat.iii.Et præ
missa intelligo uera, quando
iudex protestationi non con-
tradicit,sed tacet: & ita ēt ta
citè admittit. aut quādo pars
aduersa de contrario nō pro
te-

testatur: quoniam aliud fortè esset dicendum. Pro primo facit l. si autem: §. si quocũque modo. ff. de neg. gest. Pro secũdo facit l. i. §. elegãter. ff. de li. agno. ita ponunt dicti doctores in dicta quæstione disputata. & ĩ l. i. §. allegata. Sed q̃a plerũque contingit, ꝙ iudex admittit protestationem factam, talis admissio operatur ad probationem protestationis. l. quod in diem. §. i. ff. de cõpẽsatio. & l. si autem. §. simili quoque modo. ff. de neg. gest. Et facit bene quod ponit Inn. in c. pręsentiũ. lo i. in gl. super uerbo, compellere. ibi dum dicit, nisi iudex ĩ hoc aduersario consentiat &c. extrà de testib. licet ipse d. iura non alleget. Et facit quod no. ĩ d. q. disputata ꝑ Martinũ subli. Sed quid si iudex q̃ aliquo actu iudiciali protestet, quòd si de iure uel aliàs nõ ualeat, aut admitti uel fieri non debeat, quòd habeatur pro non facto? Certè tunc per talẽ ꝓtestationem nõ præiudicatur alicui: nec nouũ ius quærit. ita ponit Bar. ĩ l. ille à quo. §. ĩ. ff. ad Trebel. & facit in c. cũ contingat. & ibi not. de off. de leg. & ponit Bal. in l. fi. in iiii. quæst. C. de edi. diui. Adri. tollen. & in authen. si dicatur. C. de testa. in auth. de test. §. si uerò. & ibi Iac. de bello uisu. Facit etiã quod ponit Bal. in l. asse toto. ff. de hære. insti. & ibi allegat multa iura. facit bene. l. iii. C. de priui. fisci. ibi, salua igitur &c. Et ponit Pet. Iac. in tit. de duello. in fi. secus tñ est, ubi ipse iudex reseruat uel admittit appellationẽ simpliciter: q̃a tũc eã cẽsetur approbare: ut suprà dixi. Et de materia protestationis, *b* in aliis tamen terminis, uide quæ dixi secundum dominnm Petrum Papæ, suprà quæstione clxxii. &c.

a Quòd sic.] *Istud etiam tenet d. Alex. consi. cxxx. iij. col. in uer. quia respondeo. iiii. uolu. & d. Ioan. And. in c. solicitudinem. in vi. col. in tex. audiendus. iuncto eo, quod scribit super glo. fin. extrà de appel. & eodem titu. in vi. in c. fin. in gl. quid si l.*

b De materia protestationis.] *Vide omnino do. Bart. l. non solum. §. morte. in ij. col. in uersic. his præmissis. ff. de no. ope. nun. et do. Pan. in præ. c. solicitudinem. in ulti. not. & plenius per eundem d. Panor. tangitur in c. cum M. in iiii. col. in glos. in uer. sine præiudicio. extra de consti. et ibi plenissimè discutitur materia protestationis, per d. Fely. in xv. col. uersi. restat postremò. per do. Io. An. in regula in generali. in iii. colum. in uersic. quinquagesimo.*

mo.de reg.iur.in vi.in mercu.

SVMMARIVM.

1 *Probandum in iudicio aliquid qui se adstringit, si non probet, perdit causam.*

2 *Clausula, citra onus superfluæ probationis, quid operetur.*

QVAEST. CCCLXV.

1 SI quis ponit uel proponit *aliquid ĩ iudicio, ad qđ probandũ se adstringit: & si non probat, perdit cãm. l.i.§. itẽ quæritur. ff.de aqua quotidiana & æsti.& in l.prætór.ii.§.docereque.ff. ui bon. rapt.& in l.denũciasse.§.quid

2 tamẽ.de adul. *Ex hoc sumitur practica, que ponitur in libellis, positionibus & articulis, dũ dicit, citra onus superfluæ probationis &c. ut dicit Bar.in d.§.itẽ queritur. tamẽ si plura ponantur in libello, quorum unum per se sufficeret, tunc sufficit unum probare. Ita dicit gl.in c. significauit, extrà de appel. idem super hoc Bar.in l.diui. ff.de re iudi.& ĩ l.i.§.itẽ quærit. ff.de aqua quoti.& æstiua. & Innocen. & Henri. Bohic in c. li-

a cet causam. *a* de probationibus &c.

a Iñ c.licet causam:] *Quo ad huiusmodi materiam, & effectum clausulæ citra probationis, &c. uide domi. Felin. in præ.c. licet causam.in vi. charta. in glo. in uersi. adstrinxit. ubi ponit duas conclusiones & illarum nominationes & fallẽtias. & adde quòd eleganter tradit idem domi. Felin. in c.inter dilectos.in vi. col. gl.in uersi. addendi uel minuendi.extra de fid.instru.*

SVMMARIVM.

1 *Possidens lite pendente non debet teneri in possessione.*

2 *Fiscus, an lite pendente inter eum & priuatum, possit rem litigiosam in manus suas trahere, & priuare partem priuatam sua possessione. disting.nu.3.*

QVAEST. CCCLXVI.

1 POssidens * lite pendente, debet teneri in possessione sua. l.i.§. si autem proprietarius. C.communia de manu. & l. si seruus. ff. quod cum eo. & l.fin. in princ. ff. de usuc. & faciunt not.per gloss.in l. fin.C. de ordi.co.& l.si institutæ. ff.de inoffic. testa. Et hæc sunt de iure, & stylo omnium curia-

2 rum uera inter priuatos. *Sed quid in fisco, an possit lite pendente inter fiscum & priuatum rem contentiosam ad manus suas ponere & priuare partem priuatã sua posses

sione

sione lite pẽdẽte? uidet̃ quòd sic.arg.ĩ l.senatus.§. senatus. & l. Titius. ff. de iure fisci.& facit l. Paulus Callimachus. in §.fi.ff.de leg.iii.Circa hoc
3 crederẽ*sic dicẽdum,quòd ubi fiscus habet legitimum cõ
a tradictorem,*a* non debet rem quam petit,auferre à possesso re:nec ad manum suam ponere lit.pendente: ut dicit gl. in l.res,quæ.in gl.1.ff.de iure fi-
b sci. ubi autem non esset *b* legitimus contradictor: tunc posset ad manus fisci reduci:per text.cum glo.C. de iure fisci. in l.defensionis.in prin.super uerbo pendente, &c. Et dicit Dy.in d.l.defensionis, quòd illa lex habet locum,ubi non constat de iure fisci. Sed primum membrum intelligo uerum:nisi esset timor dilapidationis fiẽdæ per possessorem: quia tunc res deberet inuentarizari,uel ad manus tertias poni.argu.ff.de appel.l.Imperatores.in fin.Et ita seruatur in hac curia parlamenti &c.

a Legitimum contradictioné.] *Quis autem dicatur legitimus contradictor:traditur per dom. Bart.& Alexan. ac doc.in l.fi. §.sinautẽ.C. de edic. diui. Adr. toll. Quis uerò dicatur non legitimus seu iniustus:uide notata in l.non iustè.ff.de collu.deteg.*

b Non esset.] *Vbi non est contradictor,iudex debet esse facilis.l. fin.& ibi d.Bal.in v.no.et Ale. C.de edic.diui Ad.toll. Si tamẽ apparet,debet iudex examinare iura partium: alias processus est irritus:secundum do.Bal.ubi supra in vii.nota.*

SVMMARIVM.

1 *Clausula generalis, renuntians omni Iuri canonico & ciuili, per quod contra præmissa uel aliqua de prædictis,dicere,facere,uel uenire,etc.utrum comprehendat omnes alias renuntiationes.*

2 *Clausula,iurat omnia rata, & grata habere gesta per eum, quid importet.*

QVAEST. CCCLXVII.

1 In aliquo contractu reperitur renuntiatio*aliquorum spiritualium,in quibus spiritualis renuntiatio requirit,& inde subiicitur clausula generalis talis uel consimilis tenoris:& omni tali iuri canonico & ciuili, ꝑ quod contra præmissa uel aliqua de prædictis dicere,facere,uel uenire,&c. Vtrum ĩ tali clausula generali comprræhẽdantur aliæ renuntiationes, quæ specialiter fieri debent:ut puta renuntiatio diuidendarũ actionũ,uel ordinis, aut alia
a similia? credo quòd sic *a* arg. cap.

c.qui ad agendū.extrà,de pro cur.lib.vi. & not. per gloss.in l. sed & si quis. §. quæsitum. ff. si quis cautionibus . ita dicit expressè Dyn.in cap. contractus.de reg.iur.lib.vi.circa finē.ibi,dum dicit:item siquidē casus specialiter exprimatur,&c.Et pro hoc benè facit, quod ponit Bar.qui illud idē uř tenere in dicto §.quæsitū. in quæstione,quæ incipit,sed an hoc habet locū in contractibus,&c.circa finē. & allegat.cap. sedes apostolica.extrà,de rescr.in antiquis.& ita pluries practicauí, dū erā in aduocatione. & consequēter uidi in hac curia parlamenti

a determinari, &c. * Quid de generali clausula,in qua quis iurat omnia per eum acta habere rata & grata, quid important illa uerba? dic, quòd non cōtraueniať neque de iu

b re,neque de facto.*b* gl.singularis in l.id quod pauperibus. C.de epis.& cle.alia autē uerba iuramēti quibus quis iurat non contrauenire aliqua rōne,uel cā,importāt, ut omne remediū tollať.secundum Bar.in authen.sacramēta.C. si aduersus uēditionē. Et Pe

c trus,ut refert Cyn.in l.ii.*c* C. de rescin.uendi.& posuit ista do.Ambrosius de Vignate in c.illo uos.de pignori.circa finem.De clausula generali ex quacunque causa , uide suprà,quæstione ccxxix.

a Credo quòd sic.] *Vide Bal. in l.si diuisa.C.loc.et conduc.et eūdem Bal.in l.ii.in v.col. in uer. quinto quæro.C.de rescin.uēd.et in l.i.in ij.col.in uer.quid dicemus.et in iij.col.ī uer.sextò quæritur.et ibi Saly.in v.col.in uer. his opi.sic recitatis.& in vi.col. in uer.quæro quid si.C. commo.*

b Neque de iure,neq; đ facto.] *Adde Bar.in l.metum.§.uolēti. in ij.col.in uer.item uerbum ratum refertur.ff.quod me.cau.*

c Cyn.in l.ii.] *In ii.col .in uersic. vi.quæritur.*

SVMMARIVM.

1 *Sententia quæ transiuit in rem iudicatam,retractari potest,si æquum uideatur* Iudici.

QVAEST.CCCLXVIII.

Sententia lata contra ius litigatoris,quæ in rē trāsiuit iudicatā, si æquitas

1 * suadet uel erronea *a* * pro-

a betur,retractari debet, *b* in c.

2 cùm inter.circa fi.extrà,de re

b iudica.in antiquis,quòd sic tenere uř Specu.in tit.de sentētia.§.fin.uer.si sit lata contra ius litigatorū,&c.facit l.planè.circa med.ff.đ peti.hęred. & quod not.Bar. in l.j.§.hoc interdū.ff. quod ui aut clàm

& uide quę dicit Bart.in l.illicitas. ff.de offic. præsi.& ita seruat hæc curia parlamenti, prout uidi in pluribus & diuersis fieri & obseruari.

a Vel erronea.] *Vide Bald.in additio.ad Spec. in tit. de sentẽtia excommu. iiij. colum.in uersic. sententia lata.*

b Retractari debet.] *Vide de hac quæst.istũ, consil.clxx.incipi.circa processum uentilatum. num.iii. uer.ad tertium.*

SVMMARIVM.

1 *Curia parlamenti Delph.nõ reddit processum irritum defectu litis contestationis.*

2 *Summariè procedere, quid importet.*

3 *Credit, uerbũ, quã uim habeat,*

4 *Sententia an sit ipso iure nulla, testibus non publicatis.*

QVAEST. CCCLXIX.

QVæ sunt causæ summariæ: habetur in l. ii.§.sciendum.in gl. ff.ad exhib.& in clem.dispendiosam.de iudi.& habetur in clem. sæpe. de uerb.sig.& ibi. de Zaba.in uersi.porrò.xxiii. & xxiiii. quæstionib. & licet in illis causis summariis non requirat̃ litis cõtestatio: tñ in causis ordinariis in quibus ꝓceditur summariè, requiritur litis cõtestatio, ad hoc ut ualeat processus. ita tenet Bart. in l.dies cautionis.§.penul.in vii.quęst.ff.de dam.infe.& ita ẽt (ut audiui) determinãt domini de rota.

1 *Sed de stylo & cõmuni obseruãtia pręsent. curiæ parlamẽti qualescunq; sint causæ, siue sint summarię, siue ordinariæ, ipsa curia nõ attendit ad talẽ defectum litis cõtestationis: quia procedere cõsueuit ad diffinitionẽ causarũ, etiã lite nõ cõtestata prout ẽt uidentur disponere statuta Delph.quæ disponũt, ꝙ in quibuscũq; causis ẽt maioribus, iudex possit procedere, si sibi uideatur, summariè, simpliciter, & de plano, sine iudiciorũ strepitu & figura, per quæ uerba etiã tollitur litis cõtestatio, ut uolunt doct. in clem.sæpe.de uerb.signi.& Bart.in extr.ad reprim. uide plenè Frãc. de Zabarell.in dicta cle.sępe.in xxiii.& xxiiii. quæstionibus.

2 *Sed quid operetur uerbũ summariæ, quod in rescriptis apponitur, uide Bart.in dicta extra. ad repri. & Spec.in tit.de inquisitione. §. nunc tractemus.uer. quid igitũ si in litera, &c. litis cõtestatio nõ potest fieri, nisi per

a negationẽ, *a* uel per confessio

b nẽ: *b* ut dicit Ioã.in c. olim. *c*

c de lit.cont. Et nõ potest fieri

3 per uerba, nõ credit *quia uerbum

bũ credit, nõ est assertiuũ, nec præcisum, ut dicit Ang. in l. fi. C. arb. tutelæ. De hac materia, qualiter fiat litis cõtest. uide in c. lviii. cõsiliorũ meorũ. Et de hac materia qualiter procedatur in hac curia parlamenti, uide quæ dixi suprà
4 quęst. lviii. *Sed utrũ testibus nõ publicatis sentẽtia sit ipso iure nulla. gl. in l. prælatũ. C. de sent. & interloc. om. iudic. uidetur uelle, ꝙ sic. Bald. tamẽ tenet contrariũ in feudis. in tit. si de inuestitura inter do. & uasal. lis oria. Et in hoc seruatur opin. Bal. in dicta curia parlamenti, in qua summariè proceditur.. ut s. dixi, licet plurimũ publicẽtur, quãdoque tamẽ sumptis informationibus absque publicatione proceditur ad diffinitionem, & tenet sentẽtia. ita pluries uidi, &c.

a Per negationem.] *An & qualiter, & per quæ uerba fiat litis contestatio, uide istum, consi. clvij. incip. Lud. Richar. num. i. uersic. credo indubitanter. per totum.*

b Per confessionem.] *Hoc est uerum, quando confessio emanat post libellum porrectum: secus si antè. ita dixit Goffr. in sum. extrà, de lit. contesta. in uer. sed quid si petan. ubi etiam subdit, dicens lit. contesta. fieri per narrationem actoris, & responsionem rei contradictoriam. allegat. C. de iu. l. rem non nouam. §. patroni.*

c Ioan. An. in c. olim.] *Vide ipsum ibi. i ii. col. in uer. lit. cõtest.*

SVMMARIVM.

1 *Prorogatio an uidetur facta iurisdictionis, si quis se submittat cognitioni iudicis.*

2 *Compromitti an possit in dominos parlamenti Delphinalis.*

QVAEST. CCCLXX.

Si quis a se submiserit co
1 gnitioni * & ordinatiõi, præsentis curiæ parlamẽti Delph. An uideatur se submisisse, ut in arbitrium? credo quòd non, si pœna in tali submissione non fuerit adiecta: ita uidetur uelle glo. in l. 1. in fi. primæ glo. ff. de iud. & in l. episcopale. C. de episco. audiẽ. Sed operat̃ talis submis-
b sio prorogationẽ iurisd. b expressam. arg. d. l. i. de iudic. cũ per uerbum, submissio, & per uerbum, subrogo, fiat iurisdictionis expressa prorogatio. arg. in c. inter dilectos. extrà, de donatio. iũcta l. ii. §. cõuenire. ff. de iud. An * autẽ pos-
2 set compromitti in dominos parlamenti? uide quæ dixi suprà quæstio. lxix. Sed quid de illo, qui se submittit gratię

misericordiæ iudicis? uide quæ dixi infrà q.ccccxcv.

a Si quis.] *Author noster hic succincta peritia de hac materia: quamobrẽ uide latius, per Bart. in l.i.ff.de iudi.super gloß.i.*

b Prorogationẽ iurisdi.] *Fit prorogatio iurisdictionis per quemcunq; actum consensus expressiuum. Bart. in l.si conuenerit. ff. de iurisd.om.iud. An autem & quando locum habet prorogatio iurisdictionis in criminalibus: uide Bald. & doct. in l.si quis ex consensu. C.de episco. audien. & l.i.C.ubi de crimin.agi op. & in l.i.C.de iurisd.omn.iudic. hoc tamen not. quòd prorogatio in causa criminali facta non ligat manus proprio iudici, quin procedat contra delinquẽtem, secundum Bald.in l. post.uersi.intellige tamẽ.C. de iurisd.om.iud.et Card.in cap. pen.de offic. deleg.*

SVMMARIVM.

1 *Subsidij, uerbi etymologia.*
2 *Argumẽtatio ab etymologia probabilis est in iure.*
3 *Subsidium uoluntarium, quid.*
4 *Subsidium necessarium, quid.*

QVAEST. CCCLXXI.

Quia ĩ hac patria Delphi. dominus noster Delph. nõ potest ꝓpria authoritate imponere talias, ĩuitis hominibus patriæ, secundum libertates generales præsentis patriæ cõcessas per dominũ Humbertũ Delphi. Attamen quia in hac patria gentes trium statuũ concedunt quandoque domino nostro Delph. dona gratiosa. xxx. uel xl. miliũ florenorũ, quæ dona subsidia uulgariter nuncupãtur. ideò sciẽdũ est,
1 *quòd subsidium, dicitur de subuenio subuenis. & ista est deriuatio sua seu etymolo-
a gia. *a* quæ est probabilis * ar-
2 gumentatio *b* in iure insti.de
b tutelis. §.j.& §. tutores.& de testa. in princ. & ita habetur tex.ĩ simili, in l.si ager.§.fi.ff. de uerb.signific.ubi tributum dicitur à tribuẽdo, quia dño uel militibus tribuitur, à donãdo.l.inter donũ.ff.de uerb. signific. sic etiã subsidiũ à subueniendo: & tale subsidium quãdoque uoluntariũ, quandoque necessariũ, siue necessitatis.licet alibi uocari uidea tur auxilium, in c.conquerẽte.circa fi.ibi, moderatũ auxilium. extrà, de offic.ordi.uo-
3 lũtarium * subsidium dicitur esse, illud quod gratiosè est cõcessum, & cẽsetur esse quædam donatio: quia à liberalitate procedit: quia donari uidetur, quod nullo iure cogẽte conceditur. l. donari. ff.de dona. & l. donari.ff. de regu. iuris.

iuris. inde dicitur quod concessio idē censetur, quod donatio.l.fina. circa princ. iuncta glo.ff.de dona. l.in concedendo.ff.de aqua plu.arcē.& l.princeps. ff. de uer.sig.& de huiusmodi cōcessione gratiosa,uidetur text.in cap.si gratiosè.de rescript.lib.vj.Neces
4 sariū uerò * subsidiū dicitur esse illud,quod imponitur alicui homini, uel populo, & ita coactè quodāmodo subditur lege, more,imperio, uel eius qui iubēdi habet potestatē, & tale appellatur indictū uel superindictū, id est,impositum seu superimpositū: de quo habetur in l. j. C.de superindictis.lib.x.et l.indictiones. C. de an. & tribut. eod. lib.x. Istam differentiam seu distinctionem subsidij uolūtarij,hoc est, gratis concessi, subsidii necessarii,hoc est,indicti seu impositi,facere uidetur iurisconsultus Vlpianus in l.manus propriæ.ff.de uer. sign. De materia ipsorū subsidiorū, & quis in eis teneatur cōtribuere, uideas plenè, quæ dixi infrà q.ccclvi.usque ad quæstionem cccc. inclusiuè,&c.

a Etymologia.] *Est enim etymologia origo uocabuli, cum uim nominis uel uerbi,per interpretationem colligimus, ut inquit Isidorus.i.lib.etymologiarum.*

b Argumētatio.] *Qualiter formetur argumētū ab etymologia seu allusione uocabuli,traditur ĩ l.ij.§.appellata. ff.si cert.peta.*

SVMMARIVM.

1 *Vintenium an sit soluendum nomine prædiorum in alieno territorio sitorū,licet ibi non habitem.uide nu.2.*

3 *Habitantes in mandamento,& ibi habētes res & possessiones, soluant integrum Vintenium.*

4 *Vintenium,unde dicatur.*

QVAEST. CCCLXXII.

DE uintenio *a* quod soluitur in pluribus castris & territoriis pręsentis patriæ Delphi. de blado,aut uino, pro uillis ædificādis ac muris seu mœniis cō
1 struendis:*dubitatū fuit,utrū si quis in aliquo territorio talis uillæ uel castri prędia possideat,non tamen habitet,utrum tale uintenium ibi præ
b stare teneat. & dixi q̃ sic *b* *,
2 ut uidetur text. in l. ii. C de mu.patrimo. li. x.ubi tex.dixit munera,quæ patrimoniis publicæ utilitatis gratia inducūtur, ab omnibus subeunda sunt &c.Sed sic est,quod tale Vintenium possessoribus imponitur gratia publicæ utilitatis,& pro mœniis construēdis,

dis, ac ipsorũ reparatiõe, quæ publicã utilitatẽ respiciũt. l. ad portas. l. ædificia. & l. oẽs. lo ii. C. de operibus publicis. igitur sequitur, quòd ipsum præstari debet à possessoribus prædiorum in territorio talis uillæ uel castri situatorũ, licet possessores, ibi non habitẽt. l. rescripto. §. sciẽdũ. uerũ quidã sunt &c. ff. de mu. & hono. ideò notantur, in d. l. ii. de mu. patri. dicitur ab omnibus. Quia qui omne dicit, nihil excludit. l. a procuratore. C. mãd. l. Iulia in prĩ. ff. de leg. iii. istud dicere uoluit gl. super uerbo, ab omnibus. in l. fi. C. de mu. patrimo. li. x. Item dicere uoluit gl. in rub. eo. ti. in fi. ibi. dũ dicit, & hoc ẽt alienigenis &c. Istud idẽ cõprobari potest, maximè, si ita se habeat cõsuetudo, quia tũc ratione cõsuetudinis esset fiẽda præstatio. l. libertus. §. sola. ff. ad munic. l. de quib. ff. de legib. l. an totũ C. de ædifi. priua. quia si hoc facere potest priuilegiũ principis, prout potest, eti tex. not. in l. munerũ. §. prætereà. ff. de mu. & hon. idẽ potest & consuetudo, in c. super quibusdã §. pretereà. extrà de uer. sig. l. nõ solent. & l. fi. C. noua. uec. imp. nõ posse. & l. i. in fi. cum l. sequenti. ff. de aqua plu. arcẽ. Et præmissa uera sunt tam in nobilib. quã ignobilib. ideò tex. dicit ab omnibus &c. pro hoc bene facit l. munerum. §. patrimoniũ. in fin. ibi dũ dicitur, neque ueteranus, aut miles, aliusùe qui priuilegio aliquo subnixus est, licet põtifex excusetẽ, &c. ff. de muneri. & honor.

3 *Sed iuxta premissa quæro, Vtrũ illi q habitãt in mandamẽto: sed solũ ibi habẽt res possessiones, soluãt integrũ uinteniũ. dic ꝙ nõ, nisi medium, ut dixi s̃. q. vii.

4 *Sed quæro unde dicatẽ uinteniũ. dic ꝙ dicitẽ de uinco uincis: quia ꝑ uinteniũ inimici uincũtur. arg. l. pupillus. §. oppidũ. ff. de uer. signifi. uel dicitẽ à xx. quia xx. pars fructuũ pro uintenio, hoc est muris construẽdis seu raparãdis datur. Et uinteniũ, mœnia & muri, sunt idẽ, & pro uno, & eodẽ habẽtur, cõsiderato, ꝙ secũdũ cõmunẽ modũ & usum loquẽdi muri alicuius loci Vinteniũ appellãtur: q cõmunis usus loquẽdi in talibus debet attẽdi. l. i. & ibi Bart. in l. Labeo. ff. de supel. leg. &c.

a De uintenio.] *Scripsit de uintenio suprà quæst. vii. & melius consi. suo i. inci. in actione negatoria. & per eo in uersic. quo ad primum num. i uolu. i.*

b Quod sic.] *Istud etiam tenet Azo*

Azo in sum.in ti. de muneri.patri.in y.col.in uersi. munera subire coguntur.ibi,excipitur,nisi sit tale munus.

SVMMARIVM.

1 *Delphinale edictũ,ne blada extrahantur è prouincia,extendaturne ad Lugdunenses, Sabaudienses,& prouinciales habentes terras in ea patria.*

QVAEST. CCCLXXIII.

VTrum uetitũ de bladis nõ extrahẽdis ab hac patria Delph. fieri possit de iure? Cyn. quòd sic,in l.i.in fi. C. quæ sit lon.
1 cõsue.*Sed an tale uetitũ extẽdat̃ ad Lugdunẽses,Sabaudiẽses & ꝓuinciales habẽtes terras in hac patria, in q̃bus blada seminata fuerũt: adeò ꝙ ibi extrà Delph. extrahere nõ possint? dic ut no.per Cy.
a ubi. s̃. *a* Sed utrũ tale uetitũ extẽdat̃ ad farinã, uel panes factos, de blado, seu farina bladi, ꝙ excreuit ĩ hac patria Delphi. Quo ad farinã dicit
b Dyn.ꝙ nõ *b*,secundũ propriã significationẽ. Bart.tenet oppositũ. per l.si cui lana. ff. de leg.iii.quia sicut lana,siue filata siue nõ, cõtinet̃ appellatiõe lanæ:ut ibidẽ dicit̃:sic ẽt farina, donec sit in panes cõuersa,cõtinetur appellatione bladi seu frumẽti.Ita dicit & exponit ipse Bar. in l.quæsitũ.§. illud.ff.de leg. iii. Quo uerò ad panes factos,uidetur tale edictũ nõ extendi, ut patet per iã dicta.Quicquid sit, licet à uerbis edicti nõ sit recedendũ.l.nõ aliter.in princ. ff.de leg. iii.& l.si serui. ff. de nox.attamẽ eadẽ ratio prohibitiõis quę est in blado,ne annona carior efficiat̃,& ne subditi fame pereãt, est in farina & pane, quæ extrahi possent à patria:ideò idẽ ius est statuẽdũ.l.istud. ff. ad l. Aquil.& l. fi.ff.ad l.Fal. Et q̃a ubi mens legis,idẽ uel plus habet q̃ uerba,attẽdi debet ad mẽtẽ,sicut ad uerba.l.ut gradatĩ.§.sed si le.ff.de mu. & ho.& l.aut facta.in fi.ff.ad Treb.& ita pluries in iudicando uidi in hac curia parlamẽti determinari & appunctari puniẽdo portãtes panes extra patriã durãte uetito. De hac materia uetiti de bladis non extrahendis extra patriam, etiam tetigi j. quæstione ccccclxxii.

a Per Cy.ubi s̃.] *Ipse Cy.in præ. l.i.in ul.uersi.arguit pro & cõtra.& uidetur uergere in partẽ affirmatiuam, uidelicet quòd extrahere possint.*

b Quod non.] *Aut si per statutũ sit prohibitum extrahi bladum, possit extrahens deportare pro suo usu, uide Ioan. de porta.*

porta. in l. cętera. §. sed quis ad opus. ubi etiam Bar. & alios. ff. deleg. i. & ibi. Alexand. in fin. ver. item no.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium an possit conferri per ordinarium, irrequisito patroni laici consensu.*
2 *Consensus Capituli superueniẽs post collationẽ, an eã ualidet.*
3 *Ordinarius an poßit beneficium conferre irrequisito patrono ecclesiastico.*
4 *Papa, uel delegatus poßit conferre beneficium inconsulto patrono laico.*
5 *Vicarius generalis Episcopi, an poßit beneficia conferre, sine speciali mandato.*
6 *Vicarius Episcopi, an poßit aliũ substituere uicarium.*
7 *Electio facta sine consensu patroni laici, an ualeat.*
8 *Clericus patronus præsentando indignum, priuetur ipso iure.*

QVAEST. CCCLXXIIII.

PErmutatio facta per ordinariũ de beneficio spectante ad præsentationẽ patroni laici, ipso contem-
1 pto * & non uocato, non est ipso iure nulla, sed uenit annullanda per sententiã, si talis laicus patronus eius contemptũ prosequatur infra tẽpus, infra quod præsentare poterat & debebat. & ita decisum fuit per dominos de ro-
a ta quæstio. ccciii. *a* quæ incipit itẽ quod permutatio facta
b &c. alii habent in ordine *b.* quæstione iii. & vii. per rationes ibidem plenè deductas. Et ita etiam fuit conclusum super processu causæ uertentis in hac curia parlamenti, inter dominum procuratorẽ fiscalem Delphi. ex una parte, & dominum Antoniũ pellissonis in manibus Antonii de mollena secretarii Delph. ad causam curæ sancti Georgii sperenchiæ: quam curam uacantem per resignationem causa permutationis tunc factæ, dominus archiepiscopus Viennensis seu eius uicarius de anno domini Mil. ccclix. & die pe. mensis Septẽbris, cõtulit di. domino Ant. pellissonis, contempto, & non uocato domino nostro Delphi. patrono dictæ curæ. Et quia dictus dominus procurator fiscalis nomine Delph. infra tẽpus iuris, uidelicet quatuor mensium prosecutus fuit contemptum pręfati domini nostri Delphi. patroni, ideo in diffinitiua dicti processus leuata fuit manus Delphinalis ad utilitatẽ d. Iacobi bouis, quẽ do. gubernator Delphi. nomine Delphi. præsentauerat

rat d.do.archiepiscopo.Et qđ s̃.dixi,collationẽ factam non esse ipso iure nullam,si fiat in cõtemptum patroni laici, est uerum in collatione necessaria,quæ fit ex causa permuta
c tionis,c iuxta cle.unã,de rerum permu.Aliud autem est in collatione uoluntaria,quę erit per mortem uel resignationem simplicem.tunc enim collatio esset ipso iure nulla, si fieret sine consensu patroni laici, per c. decernimus.xvi. quæst.vii.& gl.in c.cum dilectus. extrà de iure patronatus.in gl.super uerbo præsenti.ita ẽt ibi fuit decisum in sequendo etiam decisionẽ Ro-
2 tæ,ubi s̃. An autem*consensus patroni posteà superueniens ualidet collationem uo
d luntariam?d domini de Rota ubi s̃.dicunt quòd sic,per ra-
3 tionem ibidẽ declaratã.* An autem ordinarius possit beneficiũ conferre inconsulto pa-
e trono ecclesiastico?e dic quòd non:& si fiat,uenit irritanda. in ca.illud.extrà de iure patro. Et dicit Panor. in d.c.illud.circa princ.Item nota,episcopum non posse beneficiũ patronatũ alicui conferre sine præsentatione patroni, etiã ecclesiastici. Et quòd institutio facta sine præsentatione talis patroni, est de rigore iuris irritanda, notãter dicit ipse bene hæc uerba.Nã ideò dicitur de rigore, quia de æquitate non esset irritanda, cum ius patroni dependeat de gratia: ut no. de iure patro.c.quoniam. hic tamen rigor præfertur æquitati patrono instante,ut in c.decernimus.xvi.q.vii.Et per illum tex.potest dici, quòd institutio sit ipso iure irrita, quod etiam sentit Io. And. in c.ii. de officio uicarii.li. vi. Et tũc expone, uerbum irritanda,id est,irrita nũcianda, uel est irritanda quo ad factum, sicut de facto processit. ista sunt uerba Pan.in d.c.illud.Et ita fuit declaratũ in camera consilii die xv. Septembris. Mil. ccccl x.super facto curę prioratus mõtesaugiasii.quod secus est in legato de latere:qui potest inconsulto patrono ecclesiastico beneficiũ cõferre: sed alii legati, qui non sunt de latere, ita facere non possunt.Et hæc habentur per gl. in c. dilectus. de offic. deleg.
4 in antiquis glos.fi.* Sed quid de patrono laico,an Papa uel delegatus possit conferre inconsulto patrono laico? dic
f quòd non.f in d.ca.dilectus. extrà de offi.leg.& in ca.cum dilectus.extrà de iure pat. Et ibi glo. super uerbo,præsentare.

re. Et quia est speciale in legato de latere, quòd possit beneficiũ cõferre incõsulto patrono clerico: ut dicit gl. in d.c. dilectus. super uer. præsentare. ibi, sed hoc uidetur speciale. ergo in cõtrariũ est ius cõmune. uidelicet, ut episcopus incõsulto patrono ecclesiastico nõ possit beneficiũ conferre: l. i. ff. ad muni. cum similibus. & si faciat, eius collatio irritabitur per dictũ c. illud. cum ibi notatis per Panorm.
5 * An uicarius gñalis episcopi possit beneficia conferre sine speciali mãdato? dic ꝙ nõ, nisi sit sibi specialiter cõcessum. in c. fi. de offi. uicarii. li.
6 vi. Sed * an uicarius episcopi possit alium uicarium substituere? dic ꝙ nõ: ut in c. clericos. de offi. uicarii. in antiqs. nisi ex causa necessaria, ut ibi dicit Io. de lig. ut quia uicarius est infirmus uel uicarius de licẽtia episcopi se absentat pro modico tẽpore, tũc ad modicum potest alium substituere, ut ibi dicit Io. de lig.
7 *Sed quid de electione facta sine cõsensu patroni laici? dic ꝙ nõ ualet, nec debet confirmari, ut uidet gl. in c. de hoc. super uerbo, regẽ aũt, & prin
g cipes. g extrà de simo. & ibi loquitur gl. de rege uel prin-
8 cipe patrono. * Sed an clericus patronus h præsentãdo indignũ, priuet ipso iure? dic ꝙ sic. & est ratio: quia præsentatio clerici patroni uim electionis habet: ut not. per Io. An. in c. cũ autẽ. in fi. extrà de iure pat. Sed sic est in electione, ꝙ eligẽtes indignũ, priuẽtur ipso iure c. cũ in cunctis. in fi. de elect. quare, & c. maximè etiã appellatione electionis cõtinetur præsentatio. c. quærelã. de elect. no. per Io. An. ĩ rub. de elect. li. vi. priuatur tñ pro illa uice in c. inter dilectos. de excessibus prælatorũ. De materia iurispatronatus etiam scripsi infrà q. cccccvii. Et uide etiã in singularibus meis in folio ccxxix. uerso. Et ẽt de hac materia iurispatronus, in lxxi. cõsiliorũ meorũ. uide ẽt de sancto Gemi. in c. cũ in illis. in §. cũ autẽ. de præbẽdis. li. vi. itẽ dicit Iac. de Puteo. in l. si cõstante. ff. sol. mat. ꝙ iuspatronatus est inæstimabile, & nullius precii reputaẽ. l. naturalis. in fi. ff. de præscrip. uer. l. planè. la ii. in §. fi. ff. de leg. An permutatio possit fieri de beneficio per episcopũ sine cõsensu patroni? uide in singularibus meis, folio 249. uerso.

a Quæstione.] *Voluit dicere decisione seu conclusione, cum stylus uoluminis Rotæ nõ per uiã quæ-*

quæstionũ, sed per modũ decisio nũ seu conclusionum aut determinationũ progreditur.cccii.alias cccvii .in nouis.

b Quę incipit, itẽ quòd permutatio facta.] *Alias incipit, permutatio facta per ordinarium.*

c Ex causa permutatiõis.] *Istud intellige uerum, quando permutatio fit propter ecclesiæ necessitatẽ uel utilitatẽ: secùs si nõ propter necessitatẽ, uel utilitatem ecclesiarum, sed propter fauorem personarum: uel aliàs uoluntariè fieret permutatio: quia tunc permutatio facta contempto patrono seu iis, quorum interest, esset nulla ipso iure: ut tenet Egidius de bella mera in tractatu permut.benefi.eccl.parte prima, quæstio.ii.& in fi.iii.q.*

d Validet collationem uolũtariam.] *Istud uidetur etiã sentire Egidius de bellamera, ubi suprà, in prin.iuncto uersic. Lap. primò dicit.*

e Patrono ecclesiastico.] *Quo ad hoc, uidetur non esse facienda differentia inter patronum ecclesiasticũ, & laicũ patronũ: quia utrobique est identitas rationis. & licet Papa quandoque pũctationes clericis, & nũquam consueuerit auferre laicis, iuxta le cta & nota.de iur.patro.c.cum dilectus. & de præbend.c.ii.lib. 6.tamen Episcopus non plus potest auferre patrono clerico, quã laico: ut dicit Egidius de bellamera ubi supra. in iij.q in uersic.ad quintum.*

f Dic q nõ.] *Papa enim patronis laicis præiudicare nõ intẽdit, ut eos a fundationibus ecclesiarũ non retrahat. ubi supra in præuersi ad quintum. in fin.ita inquit ipse Egidius de bellamera. Vide tractatũ.ca.fi de iure patron. qui est amplissimus in materia iurispatronatus: in quo omnia ad hanc materiam pertinentia ad satietatem inuenies.*

g Glo. super uer. regem aũt & principes.] *Aliàs super uers.& principes: Istud quod hic dicitur à parte sentit glo. i. sed intellige hoc uerũ, si patronus laicus prætendat aliquã causam legitimã contradicendi: aliàs secus, nisi hoc haberet de iure speciali, & à solo Papa ibi dicit Pano. super glo.in uersi.regem.*

h Sed an clericus patronus.] *Tu uide de hoc istũ cõsi. lxxi.incip. pro decisione præsentis processus. num.i.uersi.i. quòd non ualuit.*

SVMMARIVM.

1 *Actio de dote consequẽda an cõpetat uxori, cui non fuit promissa dos solut, sed uiro: uide & nume. 2.*

3 *Filia an petere possit ambas dotes, si pater eam secundo nubẽtem dotet, non facta mentione de prima dote.*

QVAE-

QVAEST. CCCLXXV.

1 MAter pro filia quam nuptui tradebat, *cõstituit in dotem quinquecentũ florenos: quos quinquecentum florenos soluere promisit uiro: contingit quòd mortuo uiro filia agit contra hæredẽ ad sibi soluẽdum dictam dotem: cùm pater eam soluisset marito, opponit hæres patris constituẽtis, quòd dicta dos fuit promissa solui marito, & nõ ipsi filię: & quòd propterea sibi filiæ non competit actio: iuxta l. si pro te pater. C. de dot. promis. circa hoc fuit inter nos dubitatũ, an dictus hęres patris constituentis benè dicat. ego dixi, quòd malè dicit dictus hæres constituentis, et ꝙ dicta filia bene petit: quia d. l. si pro te pater. procedit ubi maritus uiueret: sed ipso defuncto subest æquitas, ꝙ ipsa
a filia sua dotem petere possit: a de qua æquitate uidetur tex. in l. i. §. uideamus. ibi æquissimũ nobis uisum &c. & in §. accedit. ibi tunc præsumatur & mulierẽ ipsam stipulationem fecisse &c. C. de rei uxo. act. iuncto c. dilecti filii. dum in eo dicitur, prouideatur attentius, ne ita subtiliter sicut & multis fieri solet, cuiusmodi actio intẽtetur iniquitatis: sed simpliciter & pure factũ ipsum & rei ueritatẽ secũdũ formam canonũ & sanctorũ patrũ instituta inuestigare curetis, &c. de iudiciis. in anti- 3
quis. et ꝓ hac parte uidetur una glo. in l. si socer. §. Lucius. ibi, uel melius etiã nõ legata dote &c. ff. sol. mat. Et maxime iudicis officio nobili implorato, cui congruit, ut dos mulieri conseruetur, nec ea destituatur. l. i. ff. so. ma. Pro hac parte etiã uidetur facere tex. in l. in rebus. in princip. C. de iur. do. & ita inter dños meos de parlamẽto fuit cõclusum, M.ccccix. de mense Aprilis, super processus dominæ Antoniæ uxoris domini Hũberti Achardi in legibus licenti. quæ petebat Ioãni lætitię dotẽ claudio florensac eius primo uiro, posteà constitutã, & eidem uiro solui promissam.
2 *Tamen tẽpore quo practicabã, consului pluries ex abundãti ad omnẽ cautelã, quod uxor procuraret sibi cedi actiões per hęredes uiri: iuxta a
l. fi. §. i. uer. & si debitor. & l. legatum. lo i. ff. de leg. i. ut cessaret ille obiectus, qui fieri poterat de d. l. si pro te pater. & quod dicta l. si pro te pater, intelligitur etiam soluto matrimonio: ita quod actio de

de dote non competat uxori cui dos nõ est solui promissa: sed marito: nisi actiones per hæredes uiri cedãtur uxori. tex.est in l.si socer. §.Lucius.
3 ff.sol.mat. * Sed quæro, si pater secũdò maritet filiã, & sibi dotem constituat, nõ facta mẽtione de prima dote filiæ, an petere poterit ambas dotes? dic quod non poterit petere, nisi dotẽ secundò constitutã in secundo cõtractu matrimonii, per tex.in l.dotẽ.ff. de iure dot. & tenet Cyn. in auth. sed quamuis. C.de rei uxo. act. Istã quæstionẽ uidi in terminis de anno domini M.ccclx.in manibus Ioãnis rossati secretarii Delph.in dicta causa uxoris domini Hũberti Archi.in legibus licentiati.sed non fuit hęc questio terminata, quia ante diffinitionẽ processus ipsi amicabiliter cõcordauerũt: quia ego ostendi d.l.dotem. dicto dño Humberto. cuius timore ipse fuit contentus cum parte cõcordare &c.

a Petere posit.] *Quia dos est proprium patrimonium filiæ. l. denique.§.sed utrum.ff. de mino. Itẽ, quia mulier habet actiones, ex stipulatu ad exigendum dotem sol.matr.uel etiam eo cõstante, si maritus uergat ad inopiam. Quinetiã habet in rebus dotalibus inæstimatis exigendis rei uen. saltem utilem: Azo. in sum. C. de iure dot.in §.sit autem exactio do.*

SVMMARIVM.

1 Consiliarij an teneãtur cõtribuere in subsidiis Delphinalibus.

QVAEST. CCCLXXVI.

IN generali reuisione focorum præsentis patrię Delphi.inchoata fuere in hac ciuitate Grationo.per dominos meos de parlamento de anno dñi M.ccccl x. ego Guido papæ cogitaui & scripsi in iure circa xxviii. casus infrà proximè descriptos, qui in ipsa reuisione occurrere poterant, in iure determinandos, circa illos. quia cõtributione subsidiorũ Delphinalium se eximere intendebant. qui casus durãte dicta reuisiõe per diuersa interualla fuerunt decisi & determinati in camera consilii, prout infra in fine cuiuslibet casus seu quæstionis
1 describã. * Et primò an domini mei consiliarii in dicta curia parlamenti quæ in administratione iustitię & regiminis huius prouinciæ instituti sunt, debeãt esse immunes cõtribuendo in dictis subsidiis
a Delphi.& certum est, ꝙ sic.*a* Primo de iure scripto. quia

talia

talia imponũtur perſonis ple
beiis pro modo ſuarũ faculta
tum.l.i. C.de muneri.patri.
li. x.& l.i.C.de anno. eo.li.ſe
cundũ etiã obſeruantiã præ-
ſentis patriæ Delph. Sed ipſi
dñi de parlaméto eo ipſo, ꝙ
ibi in officiis aſſumuntur,de-
ſinũt eſſe plebeii, cũ antea eſ-
b ſent,ꝑ tex.in l.iudices *b* C.de
dig.li.xij.& debẽt dici nobi-
c les.ut ibi dicit Bar. *c* ꝑ tex.d.
d l.*d* igit̃ &c.Secundò ſi de iure
nõ forẽt exẽpti, ſunt tñ ex in
dulto principis, uidelicet dñi
nr̃i Frãcorũ Regis, nũc Del-
phini Viẽnenſis eis cõceſſo de
anno dñi 1434. in quo mãdã
tur teneri franci & immunes
à cõtributione dictorũ ſubſi-
diorũ ut latius in literis paté
tibꝰ,in camera cõputorũ Del
phinaliũ regiſtratis cõtinet̃.
Tertiò iure conſuetudinario
tanti tẽporis ſpacio introdu-
cto,quòd de cõtrario memo-
ria hominis non exiſtit, ipſi
dñi cõſiliarii dictæ curiæ par
lamenti à talibus ſunt & eſſe
cõſueuerunt exẽpti, & ſunt in
illa quaſi poſſeſſione nõ cõtri
buendi, nec in hoc aliqua cõ
trouerſia eiſdem per cõſules
preſentis ciuitatis infert̃. Sed
hęc duxi premittẽda,pro deci
ſione q̃ſtionis proximè ſequẽ
tis. De etymologia uocabuli
ſubſidii,uide s̃.q.ccclxxj.

a Quòd ſic.] *Vide l. curiales om
niũ.C de decur. lib.x.& l.maxi
marũ.C.de excuſa. mune.eod.li.*
b L. iudic.] *Adde propriũ tex.in
materia.ff.de decur.l.honores §.
is,qui non ſit.*
c Dicit Bar.] *In uer. ex hoc.&
idem ſentit de doctoribus.*
d Per text.dictæ legis.] *Scilicet
ibi & honore exuti, inter peſſi-
mos quoſq; & plebeios habeant.*

SVMMARIVM.

1 *Cõſiliarius loco motus, gaudeat
ne eiſdem priuilegijs & immu
nitatibus, quibus in conſulatu
exercendo. Et quid ita.num.2.*

QVAEST. CCCLXXVII.

1 QVid* ergo ſi quis ex
dñis meis dictę cu-
riæ parlaméti uolũ-
tate pricipis priuet̃ ab officio,
an debeat gaudere eiſdé priui
legiis, immunitate, & præro-
gatiuis: de quib. s̃. tetigi, qui-
bus utebat̃ ante priuationẽ?
a Dico ꝙ ſic *a*, per tex. in l. una.
C.de comi.q. prouin.reg.lib.
2 xii. Nã habẽti * priuilegium
b immunitatis , durat *b* eidem
quãdiu uiuit: licet poſteà exu
atur tali dignitate: per tex.ad
literã in ꝓpria materia.i l.eã
legẽ.C. de excuſa. mun. li.x.
Hinc eſt, quod dicit Spec.i ti.
de leg.§.fi.uer. itẽ nota.pro-
pe fi.ꝙ qui ſemel fuit legatus,
debetur

debeť ei reuerẽtia in memoriã priſtinæ dignitatis. Ex his fuit concluſum, ꝙ dñs Frãciſcus porterii, olim præſidens præſentis curiæ parlamenti, non debet compelli ad cõtribuendum cum plebeiis in dictis ſubſidiis Delphinalibus per conſules præſentis ciuitatis Grationopo. &c.

a Quòd ſic.] *Quia beneficiũ per dignitatem quæſitũ, durat etiã deficiente dignitate. C. de dignitati. li. xij. maior dignitas.*

b Durat.] *Hoc uerum, dummodo non priuetur tali dignitate propter furta & ſcelera, ut in l. iudices. C. de digni. lib. xij. & ff. de ſena. l. ſenatorem. & ff. de decu. l. fi. iuncta gl. in uer. decurio.*

SVMMARIVM.

1 *Iudices Delphin. inferiores an cõpellantur contribuere in ſubſidijs patriæ.*

QVAES. CCCLXXVIII.

SEd quid de iudicibus curiarum Delphinaliũ cõ-
1 munis Grationo.* Grayſuodani, Viẽnenſij, & terræ turris Viẽnenſii & Velẽtinẽſii Criſtæ & Montilii, an debeãt in dictis ſubſidiis contribuere? credo ꝙ nõ, quia eo ipſo ꝙ talia officia eis cõferũt, deſinũt eſſe plebeii: per tex. in d. l. iudices. C. de digni. li. xii.

Et dicũtur uiuere nobiliter, cum uerſatur circa leges, ius dicendo legis miniſteria: quia idẽ eſt uerſari circa leges uel circa arma, cum æquiparentur. C. de Iuſti. Cod. cõfir. in
a prin. *a* Sed contrarium ſeruatur, quia compelluntur contribuere in eiſdẽ ſubdiis Delphinalibus.

a In princ.] *& ibi uide, quod dicit d. Odof.*

SVMMARIVM.

1 *Viduæ relictæ Conſiliariorum Delphinal. an compellantur cõferre quid in ſubſidiis. Et quid de cæteris. num. 2.*

QVAEST. CCCLXXIX.

1 QVæro quid, quo ad uiduas* relictas cõſiliariorũ parlamẽti, & auditorũ cameræ cõputorũ Delphi. & aliorũ nobiliũ, qui in dictis ſubſidiis Delphinalibus cõtribuere nõ debẽt, nec cõſueuerũt? credo ꝙ tales rectè durãte eorũ uiduitate, nõ debẽt cogi contribuere in dictis ſubſidiis cum plebeiis: quia tales uiduę retinent di-
2 gnitatem maritorũ. *a* iuxta l. cũ te. C. de nupt. facit l. fœmi-
b næ. *b* ff. de ſenato. facit benè l. mulieres. C. de dignita. libr. xii. l. fi. C. de incolis. li. x. Et ex his propterea dicerẽ, quòd

relicta

relicta magistri Io. de marolio quondam auditoris cōputorum Delphi. non debet cōpelli ad contribuendū cū plebeiis in dictis subsidiis Del-
2 phinalibus.* Et idem de similibus, dum tamē uiuant in uiduitate castè & honestè: aliàs secus. per tex. in l. quæ adulteriū. in fine. C. de adult. & ita fuit conclusum per dominos de parlamento in camera consilii de anno dñi M. ccccLxi. de mense Aprilis, in reuisione focorū generali præsentis patriæ Delphina. &c.

a Retinent dignitatem maritorum.] *Et eorū domiciliū. Nam uidua uidetur stare in primo matrimonio, dum est uidua, ut l. fin. C. de bo. mat. & l. i. §. exactio. C. de rei uxo. ac. secundum Pet. de anc. in ca. significauit. de paro. & ali. par. pro hoc alleg. tex. in l. i. C. de priui. scho. lib. x. Et an uidua ueniat appellatione uxoris, uide Alexan. in consi. clxii. inci. uiso processu. col. ii. uer. istud etiam. in uol. ii. Quæ autē dicatur propriè uidua, dic ut per Bal. post glos. in l. fin C. ad legē Falcid. de plagia. & an mortuo marito uidua retineat domicilium mariti, uide omnino Iaso. in l. cum quædam. in i. nota. ff. de iu. om. iudic.*

b L. fœminæ.] *Hæc lex melior in proposito, quæ uult quòd fœminæ nuptæ, coruscēt radiis maritorum, & uiduæ radiis relictorum. Et contra degenerant nuptæ quæ uilioribus nupserunt, secundùm Bald. ibi. Vel congruētiùs & clariùs ad materiā subiectam uxoris coruscant, radiis maritorum, & eorum dignitate & priuilegio gaudent, etiā post mortem ipsorum, donec nubent alii inferioris gradus, quo casu dignitatem amitterent secundū Bart. in præallegata. l. fœminæ.* 2

SVMMARIVM.

1 *Vidua nobilis, relicta plebeii an teneatur ad subsidia Delph.*
2 *Argumētum à contrario sensu, in iure ualidum est.*
3 *Vidua plebeia, relicta nobilis, aut aliàs exempti, an durante uiduitate gaudeat priuilegio immunitatis.*

QVAEST. CCCLXXX.

SEd quid de muliere nobili uidua, relicta * plebeii a, sicut est Felizia reynarde, quæ dicitur de nobili genere procreata, quæ fuit nupta plebeio, uidelicet Ioan. pic, ciue quondam Grationopolit. An debeat ipsa cōtribuere ī dictis subsidiis Delphin. Et uidetur ꝙ non: quia, quando fiunt cessiones trium statuū in hac patria Delphi. pro dictis subsidiis indicēdis, exci-

excipiũtur nobiles nobiliter uiuentes, qualis eſt dicta Felizia. In contrarium uidetur: quia mulier retinet dignitatem, quam habet à patre, donec nubat plebeio. l. fœminæ. §. i. ibi, parẽtes uero. & c. ff. de ſenatoribus. & ita etiam ſummat dictum textum Albe. de roſate. ergo a contrario ſen
2 ſu,* quod eſt fortiſſimum in iure, ſi nubat plebeio, nõ retinet talem dignitatem paternam, ſed eã amittit, per text. in l. fin. C. de dignita. lib. xii. ita dicit gl. in l. cum te. C. de nuptiis. licet talis maritus plebeius moriatur, mulier ſtans in tali uiduitate, retinet talẽ conditionẽ, uidelicet plebeii. l. filii. §. uidua. ff. ad municipa. nam uidua abſtinens à ſecundis nuptiis, uř in præteriti uiri coniugio perdurare, & in prioribus cõſiſtere nuptiis. ita dicit Archidiacon. in cap. ſi quis. de ſepultu. lib. vi. qui alleg. §. ſoluto. in authent. de nupt. facit benè. l. mulieres. de incolis. lib. x. & alibi dicitur, ꝙ mulier ſequitur uirũ ſiue in uita, ſiue in morte. xiii. q. ii. cap. unaquæque mulier. Et ita in ſimili caſu fuit iudicatum in hac curia parlamenti de mẽſe Decẽbris, M. ccccl ix. pro cõſulib. ciuitatis Dienſis cõtra nobilẽ Mariã de ceziri no, quæ ẽt fuit nupta plebeio ut ſcripſi ſuprà q. cccxlix. Sed aduertendum eſt, quia quandocũque ipſa Felizia nubet in futurũ cũ uiro nobili, ipſa gaudebit nobilitate ſua, & nõ tenebitur contribuere. ita dicit Bar. in d. l. i. de dignitatibus: in ſua repetitione. & facit d. l. mulieres. C. de incolis. lib. x. Et ita reſpectu dictæ Feliziæ fuit deciſum in generali reuiſione focorũ M. cccclxi. de mẽſe Aprilis, per dominos parlamẽti in camera conſilii.
3 Sed * quid de plebeia relicta nobilis, vel alterius priuilegiati, & exempti: an ipſa ſit exempta a contributione dictorum ſubſidiorum, durãte uiduitate? uide quæ dixi s. quæſtio. proximè præcedenti. quæ eſt quæſtio ccclxxix.

2 Relicta plebeii.] *Iſta quæſtio & ſequentes deciduntur per dicta in proxima apoſtilla quæſtionis præcedentis.*

SVMMARIVM.

1 *Clerici clericaliter uiuentes, nõ tenentur ad ſubſidia Delphinalia.*

2 *Regiſtrum, quid remiſſiuè.*

QVAEST. CCCLXXXI.

1 DE clericis autem clericaliter * uiuẽtib. a ſicut
2 ſunt presbyteri, et alij

 eccle-

ecclesiastici, dixi aliàs suprà quæstio.lxxix.ꝙ ipsi debẽt cõ tribuere in dictis subsidiis in locis, in quib. consueuerunt esse registra, pro rebus regi-
b stratis, *b* quas ipsi acquirunt quoquo titulo. insequendo opi.Bart. in l. rescripto.§. fi. ff.de mune.& honor. Sed postea hic aliter ponderando hanc materiam, credo contrarium, quòd imò ipsi nõ debent cõtribuere. Primò, per textum, qui hoc dicit ad lite-
c ram in cap.clericis. *c* de immu.eccl.lib. vi. ubi Papa authoritate apostolica prohibet collectas siue tallias sub adiutorii, mutui, subuentionis, subsidii, uel doni nomine seu quouis alio ti. uel quæsito colore clericis & ecclesiasticis personis, & eorũ bonis imponi per principes uel potestates, & quòd contrariũ facientes & factores eorũ sententiam excommunicationis incurrunt, &c. Quòd etiam cõ probatur iure ciuili. in l.ii. & in authẽ.itẽ nulla communitas.C.de episc. & cleri. & ꝙ nõ obstãte registro ecclesiastici in talliis, siue collectis laicorũ contribuere nõ debeãt, ẽt pro reb.registratis, tenet expresse Bal.in l.placet.C.de sacrosan. eccles. qui ibi in hoc reprobat Bar.& credo, ꝙ bene: qa talia statuta & cõsuetudines cõtra libertates ecclesiæ cassæ et irritę esse debẽt.in authen.cassa.C.eo. tit. facit l. priuilegia.i §.i.eo.tit. Et istud ẽt est de mẽte triũ statuũ præsentis patriæ, dũ in donis quę faciunt, excipiũt a cõtributione eorundẽ clericos clericaliter uiuẽtes, & ita ẜm hãc opinionẽ fuit decisum & determinatũ ꝑ dominos meos parlamẽti die uigesima octaua mẽsis Ianuarii, anno domini M.cccclx.dũ in dicta reuisione generali fiebat uisio focorũ patrię Briãsonii: in qua patria esse cõsueuerũt registra, & suꝑ hoc uide pleni⁹ ꝑ Bal. ĩ lectura, q̃ fecit super l.de pace Const.quæ incipit, imperialis clementię. super uer. nos Romanorũ. ibi quid de colle-
2 ctis &c.*Quid dicaẽ registrũ et an scripturæ registri faciãt fidẽ: uide Inn.in c.i.de procu.

a Clericaliter uiuẽtib.] *Et nõ coniugatis ꝑ c.unicũ.de cle.coniug. li.vi.ꝙ solũ in duob.reseruat eis priuilegium, uidelicet, c.si quis suadẽte.xvii.q.iiii.& ne prodelictis ciuiliter aut criminaliter trahantur corã iudice seculari.*

b Pro reb.registratis.] *In æstimo seu catastro descriptis. et aduerte. ꝙ Bar. quẽ allegat author in præallega.l.rescripto.§.fi.loquitur in alio casu.uidelicet qñ per statu-*

ſtatutũ p̃dia ſunt facta tributaria ſub cẽſu collectarũ, et ꝑ talibus p̃diis eccleſia põt collectari. Et in hmõi ſpecie loquit̃ Bar. quẽ ſequitur Sal. in l. itẽ nulla. in i. col. ĩ i. q. C. de epiſ. et cle. Motiua tñ elegãtia Bal. in l. fi. in iii. col. in uerſi. alij ſuper hoc puncto. C. ſine cen. et rel. fune. cõpa. nõ poſ. uergentis. In cõtrariã ſñiam uide omnino, et adde ꝙ dicit Spec. in ti. de cle. coniug. in uerſi. ad huius aũt articuli euidentiam. & Archi. in c. i. uer. ſed certè. de immu. eccle. li. vi. Sed. Pe. de Ancha. ibi uр̃ inclinare ad Bar. dũ poſt recitatã opi. Arch. quærit an ſit dare remediũ, ꝙ clerici cõferant in iſtis collectis pro poſſeſſionibus ſuis: ut ĩ iam d. c. i. ĩ iii. col. in uer. quæro. poſt Io. And. in uer. ſed iuxta hoc q̃ro. et Pan. i. uol. cõſ. iii. in uerſ. probat̃ quarto. ibi enim et Pau. de Ca. ii. parte. conſ. ccccxx. in ult. col. in uer. dicendũ eſt. ibi, ſed nec etiã pro bonis propriis &c. et Bart. conſi. clxxx. quod incipit, ſi aliqua poſſeſ. æſtimata et allibrata ſeu appreciata in lib. cõis. et uide ꝙ dicit Bal. in additi. ad Spec. in tit. de cle. coniu. circa princi.

c Clericis.] *Hodie ẽ reuocatũ, et pro infecto hr̃, cũ omnib. ſuis declarationib. exinde ſecutis, ut in cle. i. et ibi Card. de immu. eccl.*

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiaſtica perſona patri plebeio ſuccedens in bonis paternis, an teneatur ad ſubſidia Delphinalia.*

2 *Præsbyter an liberetur à patria poteſtate.*

QVAEST. CCCLXXXII.

SVpra dixi de bonis, quæ acquirunt clerici à plebe-
1 iis, *ſed quæro ſi lius eccleſiaſticus ſuccedit patri agnatis, uel cognatis, plebeiis: ex teſtamento, uel ab inteſtato: An debeant contribue-
a re *a* in dictis ſubſidiis pro bonis eis ſic obuentis? Dico ꝙ nõ: quia ex mutatione perſonę mutat̃ cõditio rei: ut dicit Bar. in l. Paulus reſpõdit per procuratorem. ff. de acq. hær. in fin. ſui cõmẽti. & cũ dominiũ taliũ rerũ ſit translatũ in perſonã eccleſiaſticã, ex tali ſucceſsione non debent tales perſonæ in talib. ſubſidiis collectari, pro dictis eorũ bonis, iuxta expoſitionem d. c. clericis. & auth. itẽ nulla cõmunitas. & ſuꝑ hoc uide l. fiſcus. in prin. ff. de iure fiſci. & Spe. in ti. de cleri. coniug. circa medi. ibi, ad euidentiã &c. & ita fuit deciſum in d. reuiſione generali focorũ. Et pro his faciunt quę dixi ſuprà queſtio. cclxi. An priuilegiatus, ſuccedẽs nõ priuilegiato, gaudere debeat ſuo priuilegio: uł ſi de-

beat, an ut iure priuati, uide plenè Bar. in l. cū filiusfamilias. in §. in stipulatione ff. de
b uerb. obl. & ī l. fiscus. *b* ff. de iure fisci. & Henr. Bohic. in c. di
2 lectus. de præbē.* An presbyter liberet à patria ptāte? Bar. dicit ꝙ sic. ī l. patre furioso. ff. de his qui sūt sui uł alię. iur.

a An debeant contribuere.] *Ista quæstio est expedita, per in superioribus inducta.*

b L. fiscus.] *La i. ubi dicit Bar. ꝙ priuilegiatus succedens non priuilegiato, pro tēpore futuro gaudet priuilegio suo: secus pro tempore preterito, quia utitur iure eius, cui successit, & quomodo istud sit intelligendū, et in quo casu, et quando uerificetur, uide theoricam Cyn. per uerba, & elegantia distinctionū mēbra in huiusmodi materia succedentis in auth. quas actiones. in ii. col. uers. quinto quæro. C. de sac. eccl.*

SVMMARIVM.

1 *Clerici primæ tonsuræ non coniugati, studentes, non tenētur ad subsidia Delphinalia. Quid de coniugatis. nu. 2.*

QVAES. CCCLXXXIII.

1 Sed quid de clericis pri-
a mæ tōsuræ, *a* * non cōiugatis, existentib. in scho-
b lis, uel studiis? *b* An debēt cōtribuere ī dictis subsidiis? Credo ꝙ nō, per l. ii. C. de episc. & cle. & ita alias fuit decisum in hac curia, ut scripsi s. q.
2 lxxxiiii. Si* autem essent con-
c iugati, deberent cōtribuere *c* per ca. i. de cleri. coniuga. lib. vi. per tex. ibi, in cæteris &c. iuncta glo. Et per hoc dico, ꝙ filius Ioan. Pauioti quōdam, qui est coniugatus, debet contribuere in dictis subsidiis Delphinalibus, licet sit in scholis, & clericus primæ tonsuræ.

a Clericis primę tonsuræ.] *Ipsi enim gaudent priuilegio clericali, ēt in reb. suis: ut not. c. ex parte. in §. quidā etiā. de cle. coniug.*

b Studiis.] *Studentes collectam soluere non compelluntur in rebus propriis: ut in l. i. & ii. et ibi Bar. C. qui æta. & profes. se excu. lib. x.*

c Cōiugati deberēt contribuere.] *Quia tales clerici non gaudent in persona, nec in rebus priuilegio aliorū clericorum, ut legitur, & not. in præal. c. ex parte. & ibi Panor. in i. nota.*

SVMMARIVM.

1 *Nobiles, nobiliter uiuentes, ad subsidia non tenentur, nec quidem pro rebus registratis.*

2 *Collecta imposita pro solido & libra, utrum quis pro re, quam tenetur restituere, cogatur collectam soluere.*

QVAE-

QVAES. CCCLXXXIIII.

a Sed quid de nobilib.*a* nobiliter uiuẽtibus, qui acquisierunt & quotidie acquirũt à plebeiis res registratas,* an debeãt cõtribuere cũ plebeiis, pro talib. rebus? credo ꝙ nõ: q.a in cõfectione triũ stãtuũ pñtis patriæ, quæ fit ꝓ subsidiis incidẽdis, excipiuntur nobiles nobiliter uiuẽtes, prout etiã de iure excipi debẽt, per l.iii.§.i.ff.de mune.& hon. Et licet tales res registratæ sint cõtributariæ, quãdiu sunt in manibus plebeiorũ, tamen quãdo transeũt in personã nobilis, sequuntur eius conditionẽ: quia ex mutatione personæ mutatur cõditio rei, ut dixi suprà, q.ccclxxxii. & tenet Bar. in d.l. Paulus respõdit per procuratorẽ. in fi. ff.de acq.hær. Et ita secũdum hæc per me scripta, fuit decisum per dominos parlamẽti. die xxviii. mensis Ianua. anno domini M.ccclx. durante d. reuisione generali focorum in reuisione focorum patriæ Briãsonii, in qua patria sunt, & esse cõsueuerunt registra. Et hec uera credo, nisi in illis nobilibus, qui reperiũtur specialiter obligati cõtribuere in talibus pro rebus registratis; quia tenentur pro illis rebus contribuere prætextu obligationis, iuxta l.i.& ii.C. de act.& ob. cum multis similibus. & hoc dico propter aliquos nobiles de Ebreduno, qui (ut fertur) ad hoc se obligauerũt, ut audiui.* Quero iuxta hoc, si fiat collecta pro solido & libra, utrum pro re, quam quis tenetur restituere, teneatur soluere collectã? dic quòd non. l.nemo.ff.de in integ. rest. & ibi per Bart. Et est ratio, quia non uidetur talem rem habere. l.iii.§.*b* hoc edicto. ff. de neg. gest. l. Lucius. §. idem respondit. ff. ad muni.

Marginal numbers: 1 (at "tas,*"), 3 (at "ligauerũt"), b (at "lem rem").

a Nobilibus.] *Ipsi tamen nobiles non possunt collectas, nec angarias, aut perangarias subditis suis imponere: nisi ex consuetudine uel conuentione. Bald. in l. is quibus. C. de fideicom. hære. & uide quòd ipse Bart. dixit in l. cum multa. ulti. uersi. C. de bon. quæ libe.*

b L.iij.§.] *Adde & melius. ff. de uaca. mune. l. muneribus. Et l. fi. §. ulti. ff. de mune. & hono. & l. honorem. eod. tit. Et hæc iura faciũt pro opi. quia nobilis uel militat uel militauit, uel aptus natus est militare: præterea nobilis gerit honorem saltem dignitatis nobilitatis: omnis enim nobilitas est dignitas: ut notat Bart. in l. i. de dign lib. xii. sed nõ*

omnis armata militia est dignitas: est tamen principium nobilitatis prout & studium legalis scientiæ, ut not. in l. i. in prin. de Iusti. cod. confir. Militia autem cinguli aurati, de qua per glo. in l. pen. ff. ex quib. cau. maio. est dignitas: & similiter militia equitum Romanorum. Secùs est, ut dixi de simplici militia esse censendũ, ut in rubro & nigro. C. de aquædu. lib. xii. Si igitur simplex miles, qui tantùm est principiũ nobilitatis, est immunis à contributione subsidiorum Delphi. cum plebeiis, quantò magis immunis esse debet nobilis: qui uel iam militauit, & sic est ueteranus; uel de præsenti militat? et ita actu est miles uel saltem aptus natus est militare patriæ, paratusq; ad iussum principis militiam assumere: qui meritò militis loco habendus est. Sic itaq; patet hãc opinionẽ probari per locũ à maioritate ratiõis. de quo in l. i. C. de rei uxo. act. Quod autẽ nobilitas tribuat immunitatem: etiam, quo ad excusatione tutelæ probatur per tex. sing in l. non tantum. & ibi nota. Bald ff. de excus. tut.

SVMMARIVM.

1 *Plebeii habẽtes iurisdictionem in castra & homines an teneãtur ad subsidia Delphinalia.*

2 *Feudum natura nobilitat.*

QVAEST. CCCLXXXV.

QVid aũt de habitãtibus in pñti ciuitate Grationo. & aliis ciuita. & uillis * pſentis patriæ Delph. habitãtibus & tenẽtibus castra insolidũ, uel in parte, cũ territorio, et omnimoda iurisdictione, & homines iurisdictiõabiles cõtribuẽtes in dictis subsidiis, an debeãt esse exẽpti a dicta cõtributiõe dictorũ subsidiorũ Delphin. & credo ꝙ sic, etiã si tales ortũ nõ habuerint à nobili progenie; dummodo de talibus castris, quæ habẽt & tenẽt, fuerint inuestiti: & de ipsis homagiũ fecerint dño nřo Delphi. & uiuãt nobiliter. Quia feudũ * de sui natura nobilitat possessorẽ *a*, ut dicit And. de Yser. in lib. feud. in tit. de capitaneo, qui curiã uẽdidit. circa prin. ibi, itẽ propter dignitatẽ &c. Et alibi dicit ipse de Ysernia, in tit. per quos fiat inuestitura, ꝙ infeudatio cõfert nobilitatẽ &c. facit ẽt, ꝙ ipse not. in cap. i. quis dicatur dux. Et idẽ dicerem de homagiis præstitis in personã dñi gubernatoris *b* Delphin. qui repræsentat personam principis, cũ eadẽ potestate: maximè in hoc casu de homagiis recipiendis: & ex his dicerem quòd

quòd Petrus Rolandi ciuis Grationo.con dñs Argésoni, licet sit plebeius, & similes tenẽtes castra in hac patria, nõ teneantur in dictis subsidiis contribuere: & ita fuit cõclusum & determinatũ per dños parlamenti cameræ cõputorum Delphi. in camera consilii, de anno currente domini M.ccccIxi. de mense Aprilis, dum fiebat reuisio generalis focorum in hac patria Graysuodani: & tunc fuit per sententiã determinatum, quòd dictus Petrus Rolãdi nõ contribuat in dictis subsidiis: qa tenet di. castrum argensoni. recepit sententiã Ioannes Botuti secretarius Delphina.

a Nobilitat possessorem.] *Vide Bald. in usi. feudo. tit. quis dicatur dux. §. cæteri uerò.*

b In personam domini guberna.] *Et bene fa.*

SVMMARIVM.

1 *Plebeii non habẽtes castra, sed feuda particularia, tenentur ad subsidia Delphinalia.*

QVAES. CCCLXXXVI.

QVo uerò ad alios plebeios nõ habentes castra: sed habẽtes tantũmodo & tenẽtes feu
a da particularia, puta cẽsus, &
1 reditus *a* * de feudo Delphinal. dicerẽ quòd ipsi contribuant in dictis subsidiis: quia si pro uiginti uel triginta sestariis frumenti censualibus: uel pro una domo, uel aliquibus particularibus possessionibus de feudo nobili Delphini mouẽtibus, tales essent exempti, sequeretur inconueniẽs: quia multi plebeii tales modicas res feudales sibi acquirerẽt, ut ab ipsorũ contributione essent omnino exempti, ideò eisdẽ non debẽt suf-
b fragari *b*. in l. semper. §. diuus quoque. ff. de iure fisci. quia grauarentur alii plebeii, qui de tãtò plus onerarenť, quod nõ est tolerandũ. Ne etiã fiat fraus legi, iuxta ea quæ le. & not. in l. dubium. C. de lega. cum etiam talia feuda particularia, quæ non habent dignitatem, nõ nobilitant possessorem, quod secus esset in habẽtibus dignitatem. ita di-
c cit Bald. *c* post docto. in feudis. in tit. quis dicať Dux, uel Marchio. ĩ §. cæteri. Et ex his apparet, ꝙ Dreuonus sonnerii ciuis Grationopolitanus, & similes suæ conditionis li-
d cet habeant feuda nobilia, *d* contribuere debent in dictis subsidiis, attento maximè quòd de præsenti cessant armatæ, in quibus plebeii seruiebant ratione aliorum censuum,

suũ, quos à dño nostro Delphi. tenebant. Tum etiã, quia ipse Dreuonus non est nobilis: ut est notorium, licet dicatur uiuere nobiliter: quia ut quis eximaẽ à talibus subsidiis: ambo copulatiuè requntur: quòd sit nobilis, & uiuat nobiliter: nec alterum ipsorum sufficeret: quia ad uerificationẽ coniunctiuæ non sufficit alteram partem esse uerã, ut l. qui hæredi plures. ff. de condi. institut. & hoc tenet Bart. in l. i. C. de dignitatib. lib. xii. Prætereà etiã, quia si dicatur, ꝙ dominus Dreuonus seruierit in armis seu seruire fecerit, ob hoc ideò fuerit affranchiatus à contributione &c. patet in literis per eum productis. istud non obstat: qa tales nouitates sunt sublatæ per Regem seu eius commissum potestatem habentẽ, ut patet ex productis per consules huius ciuitatis: & ita fuit conclusum in camera per dominos parlamenti: & cameræ computorum Delphin. de anno domini, M. ccccli. in generali reuisione focorum præsentis patriæ Delphinal.

a Census & reditus.] *Ista propriè non dicuntur feuda, sed emphiteosis. ut institu. de loca. §. adeò autem. licet a feudo profluant: ut colligitur ex his quæ ib Ioan. Fab. in uer. sed qd. de uasal.*

b Non debent suffragari.] *Pro hoc bonus text. in l. cura. in §. fi. ff. de mu. & hono.*

c Ita dicit Bald.] *Caue, quia loquiẽ in alio casu, puta quo Valuasini accipiunt feudum a Valuasorib. quod quidem feudum si non est nouiter acquisitum, sed antiquitùs, nobilitat. ibi dicit Bald. & post eum Alua. quod non reperitur in casu præsentis quæstionis.*

d Feuda nobilia.] *Id est, census et reditus, qui mouentur de feudis nobilibus: alioqui implicaret contradictionem. Si enim essent feuda nobilia, utique nobilitarent. quod tamen negatur: uide in materia Alua. in prælu. lib. feud. in v. col. uer. ii. diuisio.*

SVMMARIVM.

1 *Nobilis nobiliter uiuẽs, an teneatur ad subsidia Delphinalia: licet bis aut ter ea soluerit.*

2 *Nobilitas quomodo probetur.*

QVAES. CCCLXXXVII.

Sed quid si nobilis nobiliter uiuẽs soluerit subsidia trib. uel quatuor annis, pro diuersis subsidiis, an præiudicet sibi, ut teneatur in futurum in talibus subsidiis cõtribuere.* & uidetur ꝙ sic, cũ ẽt unus actus &c. C. de episc. audi. l. nemo. & facit. C. de

de his qui spon.mu.l.i.li.x.& ff.de pactis.l.si unus.§.sed qđ in specie dotis. circa hoc puto dicendum, q cū iste actus reiterationem recipiat, non præiudicat tali nobili, nisi p uicibus, quibus soluit: nō aūt pro futuro tempore: iuxta auth. presbyteros.la ii.in fi. C.de epis.& cleri.& de excusa.tuto.l.uolūtariæ. In actib. uerò, qui reiterationem non recipiunt, pręiudicasset sibi dictus nobilis.ut l.ii.cum ibi no.C.de iure do. impe.& ita no.etiam per gl.in c.accessissent.extrà de consti. Vnde in cāsu isto, cum actus sit reiterabilis de sui natura, dicerem
a requiri xxx.annos *a* ad hoc, ut esset sibi generatum pręiudicium perpetuò: antè autem quandocunq; posset se opponere. & de hoc est tex.in c.accedēcibus.extrà de priuile. Et de hoc uide glo.in l.falsò.C. de diuer.rescrip. De hac materia uide, quæ scripsi suprà q.
a 316. * De modo articulandi super nobilitate ad probādū
b quem nobilem: *b* uide plenè per Bart.in l. si ut proponis. in sua repetitione.circa fi.C. de digni.lib.xii. & alibi dicit Bar.in l.prouidendum. C.de postu.quòd nobilitas probatur per famam.

a Xxx.annos.] *Vide Bart.in l.i. ī iij.no.C.de auro.corona.cui adde quòd dicit Panor. extra de consu.c.fi.in ix.col.uer.sed quæro.ibi, credo tamē &c.ex quorum quidem scriptis uidetur sufficere tempus x.anno.*

b * Ad probandū quē nobilē.] *Et quæ ueniant appellatione nobiliū: uide pulchre per Pau. de Cast.in consi.cvij.incip.quātum ad primū in prin. in ij.parte cō si.et adde, quòd si ex forma statuti aliquis perdidit nobilitatem, puta quia fuit de falsò condemnatus: intelligitur quo ad honores & utilitates: non autē quo ad onera: ut notat Bar.in l. i.per illum textum.C.de infa.li. x.& in repe.l.i.in penul.col.C. de digni.lib.xii. Sequitur Lud. Roma.in l.si quis in graui.§.de his.ff.ad Sillei. Ange.de Are.in tracta.malefi.in uersi.Sempronium.in ult.colum. refert & sequitur Ias.in rubri. ff.de iusti. & iure.*

SVMMARIVM.

1 *Aduocati quare immunes sint a subsidis Delphina. Et nu.2. 3.4.& 5.*
6 *Doctores legum, dicuntur uiuere nobiliter.*
7 *Sacerdotes sunt exempti a subsidiis Delphina.*
8 *Doctores legum, sacra ministrare dicuntur.*
9 *Doctores legū sunt in dignitate.*

Do-

10 *Doctores, aduocationis & procurationis officiũ passim usurpantes, non sunt exempti a subsidiis Delphina.*

11 *Doctoratus gradũ recipiens diplomate principis, an gaudeat insigniis doctoratus.*

QVAES. CCCLXXXVIII.

QVo uerò ad doctores legum qui aduocãt in causis ĩ curia parlamenti, dicerẽ ꝙ non teneãtur contribuere in dictis subsidiis: sed debeant censeri no-
1 biles nobiliter uiuentes.*Primò quia glo. in l. societatis. dicit argumentũ, pro bene literatis, ꝙ ita ut nobiles recipiantur &c. ff. pro soc. quia nõ refert an habeaẽ nobilitas naturaliter, uel ex accidẽti. ut ibi dicit Bar. facit l. ꝓximos. ibi, literataq; militia. C. de ꝓxi. sacro. scriñ. li. xii. ad idem gl. in l. prouidendũ. C. de postul. dicit ꝙ sciẽtia nobilitat.
2 Secundò, quia*aduocati non minus militant quã illi qui gladiis & clypeis nitũtur. in l. aduocati. C. de aduo. diuerso. iudi. ideò nullum personale munus neq; collecta eis debet imponi, neq; cum cæteris peræquari debẽt: ut in l. san-
a cim⁹. *a* ibi, nulla ingeraẽ peræquatio &c. C. eo. ti. Tertiò,
3 quia* ex quo doctores aduocati dicũtur militare, per d. l. aduocati. debẽt ergo à talib. eẽ exẽpti: ꝑ l. iii. §. i. ff. ad mu-
b ni. ubi militãtes, *b* à talibus eximũtur: licet fortè ibi tex loquaẽ de militãte in armis qa idem est dicẽdũ de aduocatis, cũ nõ minus militent quã qui gladiis &c. ut dicit d. l. aduocati. Ad istud propositũ alibi dicit Bar. ꝙ aduocati & milites nõ cõueniuntur nisi inquantũ facere possunt, & sic æquiparãtur. ut in l. milite. ff. de re iu. Quartò, quia
4 * militia nobilitat, ut dicit Bar. in l. ii. §. filiis. ff. de decuri. sed aduocati doctores nõ minus militãt &c. iuxta d. l. aduocati. ergo milites cẽseri debẽt, & si milites cẽseantur, debẽt à dictis muneribus eximi. iuxta l. iii. §. i. ff. de mu. & hono.*Quintò, ꝓ hoc facit,
5 qđ habeẽ expressè in l. medicos. C. de profes. & me. lib x. ibi, & doctores legũ una cũ uxoribus, & filiis, necnon rebus quas in ciuitatibus possidẽt, ab omni iunctione, & ab omnibus muneribus ciuilibus uel publicis immunes esse præcipimus. Et ista est uera de iure, licet Bar. ĩ d. l. medicos. & in l. i. C. de mu. & in quo lo. uoluerit dicere ꝙ d. l. 6
medicos. uoluerit loqui ĩ doctoribus actu legẽtibus. quia c
credo,

credo, ꝙ ipse in hoc malè dixerit ex quatuor motiuis sequentib. Primò q͠a tex.in l. medicos.loquit̃ ĩdiſtinctè:nõ diſtinguendo de doctorib. actu legentibus uel aliis aduocatis:ideò indiſtinctè eſt ĩtelligenda illa l.medicos. ut iuribus uulgatis.Secundò,quia ſi Imperator aliter uoluiſſet, ſtatuiſſet, & tã de doct. actu legẽtibus, quàm de aliis bene expreſſiſſet : ſic alibi dicit̃ ſi Imperator aliud uoluiſſet, bene dixiſſet,in l.una.§.ſi uerò.C.de cad.tol.Et idẽ de Papa,ſi aliter uoluiſſet,bene expreſſiſſet, in c.ad audiẽtiam. extrà de decimis.Tertiò,quia Bar.pro limitatione quam facit de dicta l. medicos. de actu legentibus,nõ adducit legẽ neq; rationẽ.ideò huius limitationi nõ ẽ ſtandũ,quia non ſufficit dicere,ſic eſt:niſi lege aut ratione probet̃. iuxta authentic.de triente & ſemiſſe.ĩ § cõſideremus.Quartò, quia doctoribus etiã actu non legentibus:ſed ſolùm aduocantibus,de iure concedit̃ talis immunitas in talib. nõ cõtribuẽdi, ut d.l.ſancimus. ibi, nulla ingeratur peræquatio &c.C.de adu.diuer.iudi. Et dicũtur doctores legum,
6 uiuere nobiliter.*quia ſecun
c dũ uulgi opinionẽ c uerſantes circa arma,dicũtur uiuere nobiliter, ob quod eximuntur à talibus muneribus. d.l. iii. §.i.ff.de muneri. & hon. Idem ergo dicamus de doctorib. uerſantib. circa leges, cũ leges armis æquiparentur.C. de Iuſti. C.confir. & in prin.& dicit ibi no.glo. ꝙ iſta duo brachia, arma & leges, fecerunt urbem Conſtantinopolitanam præ omni
7 bus aliis dominari.* Præterea ſacerdotes à talibus ſubſidiis eximũtur,per c. clericis. de imm.eccl.li.vi.etiã de conſuetudine:quia ſacra mini-
8 ſtrant. * Sed doctores legum ſimiliter ſacra miniſtrare dicuntur,iuxta ea,quæ legũtur & notantur in l.leges. C. de leg. & in l. i. ff. de iuſti. &
9 iur.igitur &c.*Præterea,doc. legum ſunt in dignitate:ut in cle.ii. de magi. & tenet Bart.
d in l. i. *d* C. de nouo C. compo. & ſic ſi ſint in dignitate non ſunt ergo plebeii, ut debeant in dictis ſubſidiis contribuere : ſed debent diuerſo
e iure cenſeri a plebeiis,*e* cùm ſeparatorum ſeparata eſſe debeat ratio : ut iuribus uulgatis. Nec obſtant dominis doctoribus contra eos oppoſita per conſules huius ciuitatis Grationop. allegantes, quod dicti domini doctores

res lucrãtur pecunias de eorũ aduocationibus: qa ipsi domini doc. hoc facere possũt iure eis pmittente: ut in l.i.§.in honorariis.& §.si cui.ff.de uariis, & extraor.cog. Ideò si iure permittẽte hoc faciãt, non debẽt dici eorũ immunitates & priuilegia perdidisse. argu. a in l.Gracchus. C.de adult.& hoc dico respectu doctorum pñtis ciuitatis, qui aduocant in curia parla. qui nõ exercẽt aliquod officiũ procuratiõis: quia tũc secus esset, cùm officiũ procuratiõis uile reputet: b ut in l. quia si procurationẽ. C.de decur.li.x. Iuxta ẽt decisionẽ aliàs factã, de quã s.scripsi, q.lxxxix.

10 * Et ideò dicerẽ ꝙ doc. in Auenione degẽtes, & alibi: qui exercẽt officium procurationis, cũ aduocatione hincinde per curias discurrẽdo, nõ à talibus esse exẽpti f dicũtur. & ita ꝙ dñi doct. aduocantes in d.curia parla. nõ debeãt contribuere in dictis c subsidiis, fuit cõclusum & determinatũ diffinitiuè per dominos parlamenti & cameræ cõputorũ Delphi. die ultima d mensis Aprilis, anno dñi, M. ccccl xi. dũ fiebat reuisio generalis focorum pñtis patriæ Delph. & recepit sententiam e Ioan. Botuti secretarius Delphi.

11 * Sed an recipiens gradum doctoratus per bullam uel rescriptũ principis, debeat gaudere insigniis doct. ꝙ non, per l.si ita quis.§.fi. de leg.ii.& ponit Io.Fabr. in stit. de iure natu.gen.& ciui. li. g Et de quibusdã aliis quæstionibus materiam doct. concernentibus tetigi s.q.88.

a L.sancimus.] *Puta la prima: adde omnino quod in summa lius tituli de aduocatione diuersorum iudicum dicit do. Azo. §.habent autem priuilegium uersi. item prouinciales. & seq.*

b Militantes.] *Adde quòd etiam ueterani ab huiusmodi muneribus excusantur: ut ff. de uac. mune. l. à muneribus. Quod facit in argumentum, quòd aduocatus qui cessauit ex aliqua legitima causa postulare, gaudere debet priuilegio aduocatorum quia immunitas nõ cũ dignitate, sed cũ persona extinguitur. etiã legũ. & ibi glo. in uer. qui diu. C. de excusat. mune. lib.*

c Secundum uulgi opinionẽ.] *Et quæ rectè arguitur. do. Bart. super rub. ff. ueter. in ij. col. in uersi. sed regulariter.*

d Tenet Bart. in l.i.] *In ij. col. in uersi. quæro circa hoc. ubi dicit, quòd doctoratus, est dignitas, & allegat c. quãtò. extra de mag.*

e A plebeiis.] *Et meritò: quia aduoca. sunt nobiles. ut C. de po[...] lat. l. prouidendum. in prin.*

Not

Non à talibus esse exempti.] *Bene facit gl.i.in l.uniuersos.C. de decur.lib.x.*

Ioãnes Fabri institu. de iure natu.gen.& ciui.] *§.respõsa.in uersi.item quomodo istud.tamẽ ibi dicit aperte, sed pro hoc facit:quia ad creandũ doctorẽ sex requiruntur. scilicet quòd promotores iurati deponant eum sufficientem.& quòd examinetur,quodq; examinatio approbetur. hoc ponitur in l.nemini. C.de aduoc. diuer. iud. itẽ quòd biretum in signum splendoris capiti imponatur,& quòd cathedra inuestitura possessionis tradatur. denique & sexto, quòd liber ueluti materia cõferatur. Traditio autem annuli,osculũ, & benedictio, non sunt de substantia:quia,ut inquit do.Bald. mulieres osculantur,desponsantur,& benedicuntur,& tamen non doctorantur.sic no.ipse Bal. in proœ. decre. ita referente do. Christofo.Por.instit.quibus modis ius pa.potest. solu. in §. filius familias. in ij.addit. super fin.glo.in uersic. militauerit.& uide etiam Bart.in l.magistros. C. de professo. & med. libro x. Ad præmissa autem facit,quòd legitur,et no.in l.nemo.C.de ad uoc.diuer.iudi.& ibi glo.fi.quæ notat, quòd doctor debet gradatim & non satyricè, id est, per saltus promoueri : aliàs non gaudet priuilegijs doctoralibus.*

SVMMARIVM.

1 *Filij doctorum an gaudeãt immunitate patrum.*

2 *Filij doctorum an retineant patrum dignitatem.*

QVAEST. CCCLXXXIX.

Sed quid de filiis doctorũ,sicut est Ioãnes Porterii ciuis Grationop.quid
1 dicemus? * crederẽ idẽ quòd excusetur à tali cõtributione subsidiorum Delphina. quia text.in l.medicos. C.de professo. & medic. clarè loquitur ibi,unà cum uxoribus,& filijs &c. à quibus uerbis legis non est recedendum.l.i.§. si is,qui matrem. in uer.in re igitur dubia &c.ff.de exercitoria.prætereà do.Ludouicus Porterij legum doctor pater dicti Ioãnis Porterii fuit aduocatus in dicta curia parlamẽti.Et licet deposuerit officium aduocationis dum fuit assumptus in præsidentẽ cameræ cõputorum Delphi. nihilominus retinuit dignitatẽ,qua antè præfulgebat prætextu aduocationis. l. i. C.de aduoca.diuer. iudi.& quibus dignitate & priuilegiis præfulgere debet dictus Ioãnes Porterii eius filius , cum etiã talia transeant ad liberos ,

a l.ii.C.eo.tit.*a* & ibi dicit Frãc.
a Accur.in* summario dictæ l.
b ꝙ filii nati, ante dignitatẽ *b* & post, sortiuntur ęquale priuilegiũ cũ parẽtib. prætereà ꝓ hoc bene facit. l. diuus. ff. de quæst. ubi filii gaudẽt priuilegio & prerogatiuis parentib. cõcessis. quæ l. diuus. ẽt locũ habet in consiliariis nostri tẽporis. ut ibi dicit Saly. facit l. milites. C. eo. tit. Prætereà dictus dominus Ludouicus tẽporib. eius uitæ & mortis: q a præsidens cameræ cõputorũ Delphina. erat immunis à dicta cõtributione subsidiorum Delphinalium; & si ipse reliquisset eius uxorem, ipsa ante in uiduitate gauisa fuisset eadẽ prærogatiua, per ea quæ dixi suprà, q.ccclxxix. multomagis gaudere debet eius fi
c lius: ut in auth. multomagis *c* uulgata. prçtereà, pro hoc uidetur bene facere l. fi. C. de fil. official. lib. xii. ubi habetur, ꝙ filii sequuntur paternã cõditionẽ. Prętereà dictus Ioãnes Porterii uiuit nobiliter se armãdo in guerris, dũ per principem cum aliis huius patriæ mandatur & aliàs more nobilium huius patrię. Prætereà, etiam ipse Ioannes Porterii tenet a domino nostro Delphin. multa feuda nobilia, de quibus ipse fecit homagium domino nostro Delph. no in personam domini ei[...] cancellarii, ut constat ex p[...] ductis per eum in process[...] nec ad hęc obstant quæ sup[...] dixi q.ccclxxxvi. de habẽti[...] aliqua particularia feuda, q[...] nihilominus debent contr[...] buere: quia multa alia cõc[...] runt in personam dicti Io[...] nis Porterii suprà declara[...] quæ omnia simul iũcta coad[...] iuuant, ut excusetur à tali c[...] tributione: quia quæ non p[...] sunt singula, multa iuuant. *d* sancimus. C. de testa. & l. ne[...] nõ. §. si quis sępius. ff. ex qui[...] cau. maio. & habetur in c. c[...] dilectus. extrà de succ. ab i[...] test. maximè, quando plu[...] tẽdunt ad eundem effectum ut plenè per Bart. in l. i. §. [...] ff. de quęst. ubi plenè dist[...] guit circa hoc brocardicu[...] & ita quòd dictus Io. Por[...] rii ex causis pręt actis non [...] beat contribuere in dict[...] subsidis Delphina. fuit di[...] finitiuè pronunciatum & de[...] claratum, die ultima mensis [...] Aprilis Millesimo, ccclxi. per dominos de parlamento & recepit sententiam Ioannes Botuti secretarius Delphinalis. Qualiter probetur
d nobilitas, *d* Bart. in l. prouidendum. C. de postula. dicit quod per famam,

L.ii.

a L.ii.C.eo.tit.] *Azo. in sum.C. de excu.mu.lib.x. in §.in summa illud.in uersic. personis. & quod legitur & notatur in l. emancipatum.ff.de sena.*

b Nati ante dignitatem.] *Quo ad hunc iuris articulum, uide l.si senator.et quod scribit Bar. C.de digni.lib.xij.*

c In auth.multomagis.] *C.de epis.& cle.& uult argumentari per argumentum sumptũ à minori. de quo in c.si dominus. de cle.& mo.C.de negot.gest.l.i.ff. de sena.l.qui indignus.*

d Probet̃ nobilitas.] *Vide Bart. in l.i.in pen.col.in uer.ex istis. & ibi traditur modus articulandi in probanda nobilitate.*

SVMMARIVM.

1 *Licentiati in legibus,an teneatur ab subsidia Delphinalia.*

QVAEST. CCCXC.

SEd quid de licentiatis in legibus? Bal.mouet hãc qõnem,& arguit pro & contrà.*finaliter determinat idé quod in doctoribus. in l. societas.§.fi.ff.pro soci. licet aliqui habeant dictam quæstionem in eorum libris, & alii non. Et istud posset dici uerum in licẽtiatis in hac curia parlamenti aduocantibus,iuxta l.sancimus.ibi,nulla ingeratur peræquatio &c. C.de aduo.diuer.iud.& secũdũ Bal.licentiatus in reb.fauorabilibus,pro doctore habetur.in l.i. ff. solu. matr. in fine. a licet cõtrarium uideatur.ar.l.cetera.§.fi.ff.de lega. i.& ibi per aliquos doctores tangitur. Sed contrariũ fuit decisum in curia parla. M. ccccxi. & die ultima mensis Aprilis, dum fiebat reuisio generalis focorum præsentis patriæ Delp.Considerato, ꝙ licentiati non habent illam dignitatem, quã habẽt doc. de qua in cle.ii.de magistris. & per Bar.ĩ l.i.C.de no.Co. comp. item etiam quia l. medicos.C.de prof.& med.quæ loquitur de doctoribus, non facit mentionem de licentiatis,de quib.tamen loqui potuisset,si uoluisset. Pro quo facit quod in simili dicitur, si imperator uoluisset, bene dixisset.in l.una. §. si uerò. C. de cadu.toll.sicut etiam dicimus de Papa, si uoluisset, bene expressisset. in c.ad audientiam.extrà de deci.& ideò nõ uidetur d.l.medicos. fore ultra casum suum extendenda. argu.l.si uerò. ff.solu. matri. cum simili.

a In fi.] *Voluit allegare Bald.in pen.col.in uer.quod si filius non*

est doctor: sed licentiatus. Et est ratio secundùm eundem Bald. ibi: quia est in potentia, et actu propinquo uidetur in actu.

SVMMARIVM.

1 *Nobiles, exercentes mercaturam, astringuntur ad subsidia Delphinalia.*

QVAEST. CCCXCI.

QVid autē de nobilibus, qui exercēt mercimonia & mercan-
a tias? a dico* ꝙ debēt cōtribue-
1 re in dictis subsidiis: quia sicut clerici qui se immiscēt secularibus negociis, non gaudent priuilegiis clericorū cōcessis. ut in c. fi. extrà de uita & hone. cle. ita nec tales nobiles gaudere debent priuilegio seu immunitate, quibus gaudent nobiles nobiliter uiuentes. de qua l. iii. §. i. ff. de mune. & ho. nā sicut clericis non conuenit: imò quodammodo uidetur prohibitum, ne secularib. negociis se immisceāt: ut in d. c. fi. & in cle. i. eo. tit. ita non conuenit: imò quodā modo prohibitum est nobilibus ne talibus negociationibus, nec de his se intromittāt. l. nobiliores. C. de comm. & merca. iūcta l. milites. C. loc. Si enim non obstante charactere qui in clericis imprimitur, ut ponit gl. super uerbo, tonsuram. in c. fi. de temp. or din. lib. vi. ipsi propter negociationes seculares priuantu[r] priuilegio clericali, dum ea[s] exercent: ita & nobiles. cùm in uno non sit maior ratio quàm in alio. ergo idem iu[s] a statuendum. l. fi. ff. ad l. Fal. & l. fi. C. de consti. pecu. cum si-
b mili. & ista est ueritas. b Si e-nim tales nobiles uellent a b mercātiis desistere, gauderē sicut per antè priuilegiis nobilium. arg. dicti c. fi. de uit. & hone. cler. Et hęc faciunt casu Claudii Cocti, drapeꝛii 1 & mercatoris Gration. cu[ius] Claudii pater, erat apothecarius, prout uidi: qui licet prætendat se nobilem, prout tamen non est, tenebitur contribuere in dictis subsidiis Del- a phinal. per supradicta. Et id[em] de aliis eiusdem conditionis. 1 Et ita fuit conclusum inter dominos meos de parlamento ī camera cōsilii, M. cccclx & die ultima mensis Aprilis, dū fiebat reuisio generalis fo corum Delphina. Sed postea per requęstam commissariorum deputatorum pro reuisione prędicta, ac etiam cōsu- b lum præsentis ciuitatis, fuit dictū, quòd ipse Claudius C[o]cti, non contribuat in dictis subsidiis, donec aliter fuerit ordi-

ordinatum: attento etiã quòd ipse tunc exhibuit literas patẽtes a domino nostro Delph. eidem dudum concessas. tamen per aliqua, quę ipse produxerit in causa, non docuit se nobilem.

a Mercimonia & mercantias.] *Vide istum consi.ccxvii.inci.omissa facti narratione.nu.ii.uersic.ad secundum & tertium.*

b Et ista est ueritas.] *Facit gl. i. in l. uniuersos.ibi, aliàs deponit honorem.C.de decurio. lib.x.*

SVMMARIVM.

1 *Nobiles, laborantes suismet manibus in propriis possessionibus, nobilitatis priuilegio non priuantur.*

QVAEST. CCCXCII.

a SEd qd de nobilibus *a* laborantibus in eorũ proprijs possessionibus, & q

1 eas colũt propriis* manibus, an perdant priuilegia nobilitatis, ut debeant contribuere in dictis subsidiis Delph. cum plebeiis? Credo quòd non sicut in simili uidemus de clerico, qui licet exerceat opera rusticalia in suis propriis pos

b sessionibus *b*, non propterea perdit priuilegium clericale: ut dicit Specu.in tit.de clericis coniugatis. in §.i. in uersic.ueruntamẽ non prohibeo &c.& ita fuit etiam aliàs conclusum in hac curia, ut scripsi s.in q.xlj. An bastardi nobilium debeant contribuere in subsidiis Delphi.uide j.q. cccccIxxx.

a Nobilibus.] *Hoc tamen explorati iuris est, quòd nobilis esse non potest, qui exercet artes mechanicas.Bal. in l. nobiliores.C. de cõ. & mer. Aut qui uile exercet officium no.gl.in c.qui cõtra ecclesiæ pacem.xxiiii.q.i.& l.ne quis,C.de dig.lib.xii.*

b Propriis possessionibus.] *Hic attende cõtra quorundã opin.& præcipuè sacerdotũ, qui dicũt nõ esse honestum, ut sacerdos exerceat opus rusticũ, uel mechanicũ proprio corpore: tales nõ aduertũt ad uitã et conuersationẽ beati Pauli apostoli: qui laborabat propriis manibus funes cõponendo: ut inquit Lucas in actibus Apostolorum.clxx.ubi dicit ipsemet Apostolus. Quæ mihi et his opus fuere, manus istæ ministrauerunt. et alibi dicit Lucas, Sedẽs, scilicet Paulus operabať. erat enĩ artis zenofactoriæ, q̃ est ars cõponendi funes. itẽ hoc clarũ est uidere in c i.de celeb. missa.ubi dicit tex.exeat ad opus rusticũ.scilicet sacerdos. postquam diuinum officiũ cõpleuerit. imò (quod plus est) sacerdos potest emere coriũ & facere sotulares. xiiii.q.iiii.c.canonum.in glo.*

SVMMARIVM.

1 *Secretary supernumerarii curiæ parlamenti Delphinal. tenetur ad subsidia Delphina. Et quid ita. uide per discursum nume. 2. 3. 4. 5. & 6.*

QVAES. CCCXCIII.

SEd quid dicemus de secretariis supnumerariis curiæ parlamẽti nouiter
1 à sex annis citra per * dominũ nostrũ Delph. affrãchiatis à contributione subsidiorum Delph. an debeãt cõtribuere, non obstãte eorũ affranchiamẽto? & uidetur ꝙ sic, causis
2 & rationib. subscriptis. * Primò, quia secũdùm ordinationes regias publicatas in cessione triũ statuũ Viennæ, M. ccccl vii. dictæ exceptiones & aliæ nouitates fuerint sublatæ & reuocatæ. & conclusum ibidem, quòd nouiter affranchiati contribuãt ut cõsecretarii Delphin. Secundò, quia
3 *talis exẽptio fieri nõ potuit
a per principẽ *a* in præiudiciũ aliorum ciuiũ, ut tenet Henr. Bohic post Host. in c. peruenit. extrà de immu. eccle. quẽ sequitur Io. An. in c. non minus. eo. ti. & Spe. in ti. de censi. §. i. uersi. quid si uniuersitas. &c. quia priuilegia exemptiua debent intelligi, sine præiudicio aliorũ. l. ii. §. si quis à pricipe. ff. ne quid in loc. pub. Licet aliqui uoluerint dicere contrariũ. ar. l. ab omnib. ff. de lega. i. qa iudicio meo, d. l. minimè ad hoc inducit. nã ibi loquitur text. in dispositiõe testatoris, qui potest inter hæredes
4 suos prout uult, disponere, & unũ cohæredẽ exonerãdo: iuxta l. ab eo. cũ sua materia, C. de fideicõ. ꝙ nõ sic potest princeps, qui non potest ius tertii absorbere: iuxta l. bene à Zenone. C. de quadr. præscr. Et si dicatur, ꝙ nõ cædit in præiudiciũ dictorũ ciuiũ: quia dicti affrãchiati tollẽtur de nu-
5 mero focorũ solubilium. Ad hoc potest respõderi, ꝙ ubi esset cõsuetũ pro singulo foco certũ quid dare: puta quinque florenos pro foco, prout alias in hac patria Delph. uidi fieri, tũc resecãdo focũ secretariorũ, priuilegiũ ipsorũ non redũdaret in preiudicium aliorũ ciuiũ. sed quia modernis tẽporibus nõ cõsueuerũt dona siue subsidia illo modo
6 cõcedi: sed in uniuerso datur xxx. uel xl. millia florenorũ, dictũ priuilegiũ secretariorũ redũdat in preiudiciũ aliorũ ciuiũ, & totius patriæ: quia illa uniuersalis summa inter oẽs peræquatur, & sic quantò sunt plures foci, tantò minus ascen-

ascendit portio cuiuslibet. & sic nõ ualuit dicta exẽptio dictorũ secretariorũ, q̃a in praeiudiciũ aliorũ ciuiũ, per praedicta. & latè ponit Ange. in l. si se nõ obtulit §. actor. in iij. col. ff. de re iud. ubi plenissimè tractat hãc materiã.
4 * Tertiò, quia priuilegiũ nõ ualet, nec est seruandũ, quãdo per ambitionẽ petentiũ cõceditur. ita dicit Hen. Bohic ubi suprà, ibi, secus per ambitionẽ &c. Quod sic factũ fuit in dicta exẽptione secretariorũ, ut est notoriũ, & fatẽtur ipsi nouẽ cẽtũ scuta dedisse, igitur &c.
5 Quartò per * importunitatẽ ipsorũ secretariorũ fuerũt dictae exẽptiones cõcessae, ut est notorium, quae importunitas equiparatur metui: ut not. Inno. in c. petitio. extrà de iure iur. idẽ Bal. in suo repertorio super Inn. ideò talis impetratio nõ debet sortiri effectum. talis enim apparet de importunitate dictorũ secretariorũ, q̃ causantibus pecuniis dictas exẽptiones obtinuerũt.
6 Quintò, quia dictae * literae exẽptionis nõ fuerũt interinatae uocatis consulibus, & aliis quorũ intererat, & sic contra ius & stylũ p̃ntis curiae parl. Igitur &c. Et ita fuit cõclusum & determinatũ per dños de parlamento in praesentia domini locumtenentis & dominorũ cõputorum camerae Delph. de mẽse Aprilis, anno d. M. ccccl xi. Recepit acta Io. Botuti, secretarius Delph.

a Per principem.] *Not. tamen quòd princeps potest ex sola uoluntate contra ius positiuum dispensare, ut no. Inn. in c. cum ad monasterium. de sta. monach. ut in d. c. cum ex literis. de in intẽ. resti. Et est sciẽdum, quòd quãdo princeps actum gerit ex certa scientia, proinde est ac si diceret se uelle facere de plenitudine potestatis: si illa opus est in actu, quẽ gerit, in glo. c. ad haec. de rescrip. & not. per Abb. in c. cum inter. in prin. de exce.*

SVMMARIVM.

1 *Medici non tenentur ad subsidia Delph.*

2 *Medicus qui promisit aliquem curare a podagra, si ipsum curet, & postmodũ ille in eundẽ morbum reincidat, an medicus sit liberatus a promissione.*

3 *Medicus qualiter petet salariũ a curato.*

QVAES. CCCXCIIII.

a 1 DE medicis a doctoribus, etiã non est * dubium, quòd non debent in dictis subsidiis Delphin. contribuere, sicut nec doc. legum. per d. l. medicos. C. de profes. & medic. & ita

etiam semper uidi seruari in hac curia parlamenti Gratio. & ita fuit dudum temporibus meis iudicatum in parlamento Parisiis pro magistro Stephano Gicle, doct. in medicina, & tũc ciue Lugdu. sed aduerte, q.a si medicus doctor exerceat mercantias publicè, sicut facit magister Paulus de Violardis: qui tenet apothecã apothecariæ, tenetur cõtribuere in dictis subsidiis, iuxta ea, quæ s̃. dixi. q. cccxci. sed magister Bartholomeus doc. in medicina, qui practicat, & non exercet mercãtias, debet esse immunis à cõtributione dictorũ. Ita fuit determinatũ in camera cõsilii, M. ccccixi. die ultima Aprilis. sed dũ & quando ipse magister Paulus uoluit relinquere dictas mercancias, remanebit immunis à dicta cõtributione subsidiorum. Sed quia hic loquor de
2 medicis, * Quæro, medicus promisit quẽ curare à podagra, & fecit curã, sed curatus ex interuallo reincidit in illam infirmitatẽ, utrũ ipse sit liberatus à tali promissione? dic ut not. per glo. & Bar. in l. maritus. ff. locat. Standũ est relationi medicorum, quæ fit corã iudice; aliàs non ualet, probatur in l. semel. C. de re mili. lib. xij. Et aduertẽdum, quòd ubi possunt haberi plures medici, non debet stari iudicio unius: ut dicit Bart. in l. si in rixa. §. fi. ff. de sica. & Ange. de Aret. in trac. suo de maleficiis. super uerbo, una alia 1
3 persecutiõe. Qualiter * medicus debet petere suum salarium? & de forma libelli uide Cy. in authẽ. dos data. C. de donat. ante nupt. &c. 1
a De medicis.] *Ad hoc enim ut medici gaudere possint immuni. multa exiguntur. primò, quòd sint doc. l. reddatur. C. de profes. et medi. li. x. Secũdò ꝙ sint de archiatris, uel principibus medicorũ. uel ꝙ sint recepti in ciuitate à decurionibus, siue consiliariis, prout olim intra statutũ numerũ medicorũ eos deligi oportere, a retro principib. decretũ extat. ut C. eo. tit. l. cum te medicum. et Azo. in sum. illius ti. in §. iiẽ illud notandũ est. Tertiò, ꝙ ipsis specialiter immunitas cõcedatur ut l. nec intra numerũ. ti. alleg. de profes. & ibi glo. et Bar. medicina enĩ tradĩt esse sciẽtia artis mechanicæ: ut per magistrũ Hugonẽ in Didascoli cõs. ii. ubi tractat de discretione artiũ. c. de diuisiõe mechaniæ in vii. sciẽtias. medici aũt non sunt maioris authoritatis seu ualoris quã obstetrices. ut l. si duob. responso i. ibi, medicos aũt & obstetrices. & cõ mu. de lega. et in c. nõ sunt. in gl. in uer-* a 2 3

in uerbo, nec medico. xiiii. q. v. et Spec. in tit. de salariis. in §. postremo. in princ.

SVMMARIVM.

1 *Iudæi astringũtur ad subsidia Delphin. Et quid ita. n. 2. et 3.*

QVAEST. CCCXCV.

1 DE Iudæis in hac patria Delphi.* quid dicemus? an debeãt contribuere in subsidiis Delphi. uidetur quòd non, cùm talia imponantur personis, pro rebus. in l. ii. C. de annonis & tribut. lib. x. sed ipsi Iudæi, ut est notoriũ, nulla bona immobilia habẽt in hac patria Delphi. nec alibi habere cõsueuerunt, igitur &c. Contrarium
a tamen credo. *a* Primò, quia*
2 ex priuilegio per dominũ nostrũ Delphi. eis à decem annis citra concesso, ipsi possunt sibi acquirere res immobiles, et (ut fertur) aliqui ex ipsis iã
3 aliqua acquisierũt. Secundò* quia & si nulla bona immobilia haberẽt, ipsi tamẽ notoriè habent bona mobilia, puta mercãtias, aurũ, & argentũ, quę publicè tradunt ad usuras, & quo ad bona mobilia etiã inter Christianos debet in talibus respectus haberi, sicut ad immobilia, & pro modo bonorũ immobiliũ debẽt collectari & peræquari: ut ponit Bar. ĩ l. i. C. de mulie. & in quo loco, in sua repeti. & alibi dicit Bart. ꝙ sicut nõ cadit præsumptio fugę in possessore bonorũ immobiliũ: sic nec etiã in possessore bonorũ mobilium: maximè quæ de facili occultari uel amoueri nõ possunt, ut in l. sciendum. circa prin. ff. qui satis. cog.
a Contrarium tamẽ credo.] *Et hoc uerius, quia Princeps potest Iudæis auferre bona, cum non habeant ea, nisi ut peculiũ. Old. consi. lxxxvii. in uersi. & ob istã rationem.*

SVMMARIVM.

1 *Habitãtes in Delphinatu, ibiq; habentes immobilia, an et quatenus teneantur ad subsidia.*
2 *Collecta an debeat solui pro re dotali.*
3 *Mulier an contribuat, quid, et ubi, pro bonis paraphernalib.*

QVAEST. CCCXCVI.

QVid de habitãtibus in hac patria Del-
1 phi. * qui habẽt eorum bona immobilia in diuersis territoriis, & manda-
a mentis? credo quòd nõ *a* debent contribuere, in d. subsid. in diuersis locis; sed solum in
b loco domicilii. *b* ita dicit & tenet Bart. in l. i. C. de mun. & in quo loc. in sua repetitione, in quæstione, quæ incipit

cipit, sed cui possit imponi
hæc collecta,&c. Debebit tñ
in peræquatione fienda habe
ri respectus ad bona, quæ ali
bi possidet, secundùm docto-
res,ut refert Iacob.Rebuff.in
l.i.C.de mune. patri.lib.x.&
2 ita seruat in hac patria.* Sed
quid de re dotali? Dic, ꝙ ma-
ritus soluet collectam pro re
dotali, in loco sui domicilii,
cũ percipiat fructus rei dota
lis. ita tenent glo. & Bart.in
d.l.i.C.de muli.& in quo lo-
3 co.* Sed quid de rebus para-
phernalibus,an mulier cõtri
buat pro ipsis bonis in loco,
ubi sunt, uel ubi maritus fo-
uet domiciliũ? Dic, ꝙ ubi ma
ritus cũ uxore fouet domici-
liũ,& nõ ubi sunt bona:quia
uxor sequitur domiciliũ ui-
ri.ita fuit consultũ in camera
cõsilii per dominos meos,M.
ccclx. & die xxiiij. mensis
Maii,in manib. Cabaudi, in
causa uxoris Põsoni Bouerii,
& cõsultũ Alessiani,pro quo
facit d.l.i prin.C.de mu.& in
quo loco.cũ talia subsidia nõ
sint merè patrimonialia:quia
imponũtur principaliter ꝑso
nis,licet pro modo facultatũ.
facit etiã pro decisione huius
quæstionis l.fi. §.itẽ rescripse
runt mulierem.ff.ad muni.

a Quòd non.]*Hoc uerũ,si tribu
tũ solueretur de illis in loco,ubi
res sitæ sunt,per l.priuatæ.C.de
excu.mune.lib.x.Sed si alibi de
ipsis rebus non solueretur tribu
tũ,& collecta imponitur ab eo
qui habet iurisdictionem utro-
bique,debet solui,qui habet ibi.
Si uerò imponitur collecta ab
eo, qui nõ habet iurisdictionem
utrobique, & tunc pro rebus si
tis extra territorium illius non
debet solui.arg. l.fi. ff.de iurisd.
om.iud.& de bo. auth.iud.poss.
l.cum bonis. §.fi.*

b In loco domicilii.]*Vide Bart.
in forma.§.i.ibi, de cẽsi.Itẽ col-
lecta per uillas & castra solui
debet in ciuitate,cui subsunt.gl.
in auth.quib.mo.natur.effi.sui.
§.si igitur ex qualibet.uer.per-
soluat. facit l. qui ex uico.ff.ad
muni.& l.insulæ.ff.de iud.Col-
lecta formæ si potest imponi in
loco in quo possidet,secundũ Spe.
de cẽsi.§.nũc dicendũ.uers.pone
Reginus.ubi etiã dicit, quẽ non
teneri ad onera personalia. &
istud etiam tenet Bart. in l.i.C.
de auro coro.lib.x.*

SVMMARIVM.

1 *Incolæ circumuicinarũ patria-
rum Delphinatui,an & qua-
tenus adstringantur ad subsi-
dia, pro immobilibus in Del-
phinatu sitis.*

QVAEST. CCCXCVII.

SEd quid de forẽsibus in-
colis patriarũ regni Frã
ciæ, Sabaudiæ,& prouin
ciæ

1 ciæ quæ nobis*conuicinãtur, quę habẽt in hac patria Del phi. hæreditates & bona immobilia, an debeãt ipsi tallia ri & perequari in dictis subsi diis Delphi.pro modo bonorum, quæ habẽt in hac patria Delphi. Circa hoc semper ui di obseruari de consuetudi-
2 ne, *a* quia in dictis patriis circũuicinis cõpelluntur homines Delphin. contribuere cũ eisdẽ pro rebus, quas ipsi in dictis patriis circũuicinis habẽt, & possidẽt: & similiter
b ẽt cõsueuerũt ipsi forẽses *b* cõpelli ad contribuendũ in hac patria Delph. pro rebus, quas citra habẽt, licet citra nõ foueant domiciliũ: ut uidemus in illis de Turnone in regno, qui cõtribuũt cũ hominibus Tineti in Delphinatu, & ecõtra & illi de sancto Simphoriano Auzonis ĩ ciuitate Lugduni, & ecõtra & illi de Tarascone, & de Sistarico in puincia prouinciæ contribuũt cũ hominibus Delphin. pro bonis quæ citra habẽt, & econtra. & quę cõsuetudo attendi debet circa hæc, maximè in collectis inductis, pro facto principis: ut in casu nostro. pro quo facit l. i. C. de auro coro. lib. x. & hãc partẽ tenet do. Iaco. de Bello uisu in qua dã quęstiõe per eũ disputata, quę incipit, Tertiò quęritur, an ciuitas Tudertina in Italia, constituta in Perusio, possit collectas imponere p possessionibus, quas habet in territorio Tudertino, &c.

a De cõsuetudine.] *Quæ in hoc inspiciẽda est. l. semper. §. legem. & ibi gloß. in uerb. legem. ff. de iur. immu. & in l. i. in gloß. in uersi. septuagenario. C. qui mor. se excu. lib. x.*

b Forenses.] *Vide in apostilla, in q supra proximè præcedenti posita, in uersi. in domicilÿ. & ad de hic.*

SVMMARIVM.

1 *Consules Ciuitatis Grationopolitanæ, immunes sunt a subsidÿs. Et quid ita. numero. 2.*

QVAEST. CCCXCVIII.

1 AN aũt*cõsules huius ciuitatis Grationop. & aliarũ uniuersitatũ præsentis patriæ Delphin. debeãt dictis talliis seu subsidiis Delphin. contribuere, cũ cæteris plebeiis, si cõsules ple beii existãt? glo. in l. si quis. §.
a honorẽ. *a* ff. de mune. & hono. dicit, quod sic. Bart. tñ ibidẽ
b tenet cõtrarium. *b* quæ opin.
2 Bar. cõmuniter * obseruatur, propter quàm plurimos labores, quos dietim pro uniuersitatibus sustinent ipsi cõsules.

a §. honorem.] *Alias est lex.*

b Tenet contrarium.] *Aduerte: quia Bart. in prædicta l. honorē. sentit oppositū. glo. tamen aliter tenet ibidem, dicens, quòd consules non tenentur soluere collectam. & sic seruatur opi. glo.*

SVMMARIVM.

1 *Procuratores, quamuis nobiles, tenentur ad subsidia Delphinalia.*

QVAEST. CCCXCIX.

AN autem procuratores practicantes * in dicta curia parlamēti Delphin. qui sunt de nobili genere procreati, prout duo de presenti in dicta curia existunt, uidelicet Bertrādus de Ziserino, & Valētinus baccalàrii, debeāt cōtribuere in dictis talliis seu subsidiis Delp. Fuit alias determinatū, quòd
a sic, *a* in pñtia dñi cancellarii Delphi. ut scripsi s. q. lxxix.

a Quòd sic.] *Officium procura. est igitur ignobile. & ideo non potest esse de prioribus populi Bart. in l. uniuersis. & in l. si quis. ii. C. de decur. lib. x. procuratio autē, est res infamissima, & seruilis obsecundatio. Not. in l. si quis procurationem. C. de decu. lib. x. idcirco licet de nobili genere sit ortus procurator, pōt et debet ueluti quilibet plebeius talliari.*

SVMMARIVM.

1 *Cæci an subyciantur subsidiis Delphinalib. disting. num. 2.*

QVAEST. CCCC.

AN cęcus debeat cōtribuere in dictis subsidiis Delphinalib. * Videtur quòd non, per tex. in capit. licet. extrà, de censi. sed
a aliter seruatur *a* in hac patria
2 Delphin. quia si cæcus sit * diues, talliatur & contribuit in dictis subsidiis Delphin. si sit
b pauper, non *b* talliatur, & ponitur seu enumeratur in rotulis inter miserabiles personas. ita semper uidi seruari in hac curia parlamenti.

a Aliter seruatur.] *Pro hoc facit, quod statuitur in surdo & muto, qui a muneribus non excusantur. ut l. honores. §. i. ff. de decur. hoc est uerum, quo ad onera patrimonialia. a personalibus muneribus orbatus utroq; oculo excusatur: ut in l. i. & ibi Bal. C. qui mor. se excu. lib. x. nō autem a patrimonialibus.*

b Pauper non.] *Vt in l. cum facultates. & l. fi. in fi. C. de his, qui num. libe. uel pauper excu. mer. lib. x. & ff. de uaca. mune. l. sextumdecimum. §. corporis debilitas. ibi, patrimonio sufficientis.*

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Habentes duodecim liberos, an immunes sint a subsidiis Delphin.*

QVAEST. CCCCI.

SEd quid de homine habēte duodecim liberos, an excusetur à cōtribuēdo in dictis subsidiis Delphi.
1 * & uidetur quòd non, per text.in l.neque.C. de mune. patrimo.lib.x.ubi inquit tex. neque tempore, neque ætate, neque numero liberorum à muneribus, quæ patrimoniorum sunt, excusationem quis habere potest. Sed hoc uerum nisi haberet duodecim liberos: quia tunc a talibus excu
a saretur, *a* ut C.de decurio.l.si quis decurio.& ff.de iur. immu.l.super. §. demonstratur. & ibi per doctores. Et hoc facit pro Hugone marchi. ciue Grationop. qui de præsenti habet xii.liberos, &c. Sed consuetudo temporibus moder. seruat contrarium, quia peræquantur in subsidiis Delphi. habitantes in hac patria Delphi.nō habito respectu ad numerum liberorum.

a A talib.excusaretur.] *Istud uidetur sentire gl.i.§. demonstratur.hic allegato. posita in uersi. sexdecim. & hoc sequitur ibi Bar.& in hanc opi.uergere uidetur Io.An.in regu. decet concessum in i. col. in Mercur. lib. vi.dum ibi post distinctionem, quam facit gl.i.in l.i.C.de his, qui numero libe.subdit; sed uide quod ibi no.remittēdo ad nota. in præ.§.demonstratur. uerum tamen Azo. dicit quòd nemo a patrimonialibus numero liberorum uacat, nisi fortè xvi.pueros filios quis habuerit, quorum educationi eum uacare oporteat, et maximè si pauper fuerit, ut in summa.C.de his, qui nu.libe.li. x.circa priu.in uer.item a muneribus.*

SVMMARIVM.

1 *Monetarii, an quid conferāt subsidiis Delphi.uide & nu.5.6.*
2 *Filii monetariorum, an gaudeant priuilegiis patrum. uide & nu.7.*
3 *Consuetudinis eadem est uis, quæ priuilegiis.*
4 *Mercatores se immiscentes quādoque monetariorum collegio, an debeant gaudere beneficio immunitatis.*

QVAEST. CCCCII.

SEd quid de monetariis? An priuilegia * concessa
1 monetariis & operariis monetarum, transeant ad eorū liberos? Credo quòd nō, per l.i.& l.semper.§. immunitati.& l.in honoribus.§.uacatio-

cationum.ff.de uaca. & excu.
a mun.*a* Ex quo sequitur, quòd
2 *si quis monetarius moriatur relicto uno uel pluribus liberis, ꝙ ipsi non gaudeāt priuilegio, quo eorum pater gaudebat, ut monetarius. Attamen aduertendum, quia licet tales liberi non gaudeant de iure priuilegio monetariorū, per suprà alleg. tamen de consuetudine diutius obseruata in hac patria, & alibi tam in regno, quā in imperio, ubi monetæ cudunt̄, liberi ipsorū ipso iure absque noua creatione per principem fiéda, dicūtur monetarii, & gaudēt priuilegiis monetariorū, si actu & habitu exerceāt officiū. Si autem tales liberi monetariorū essent pupilli, durante tali ætate, nō gauderent talib. priuilegiis: quia nō possunt exercere actu tale officium, quod tamen in hoc requiritur: iux
b ta l. semper. §. negotiatores. *b* ibi, actu, & c. s̄. alleg. Neq; eisdē liberis pupillis suffragat̄, si per eorū præpositos collegio monetariorum aggregentur, cū actu nō operētur, nec possent operari: ut d. §. negotiatores. imò talis aggregatio de eisdē pupillis facta, potius censetur facta causa euitandi munera & tallias, quib. subiiciūtur populares plebeii, quā alia de causa. ideò eisdē non debet suffragari. ut dict. l. semper. §. diuus quoque. & tenet glo. in d. §. negotiatores. Sed quid dicemus de subsidiis Delph. quæ sub nomine doni concedūtur in cessione trium statuū præsentis patriæ Delph. an tales monetarii actu & habitu debeant esse exépti ad cōtribuendū in eisdē uigore priuilegiorū monetariis concessorū? Crederé quod sic: qa licet in eorū priuilegiis non fiat mētio de donis gratiosis, sed solū generaliter de talliis & aliis tributis: tamé ipsi sūt & fuerūt in longissima posses- 4
sione, usu, & cōsuetudine nō cōtribuendi, in dictis donis gratiosis, in regno, imperio, & Delph. ut est notoriū. ió prætextu talis consuetudinis debēt esse tales monetarii actu & habitu à dictis subsidiis e-
3 xēpti. quia *sicut priuilegium principis est potens a talibus quē eximēdi; sic et cōsuetudo: nā quod pōt priuilegiū, sic potest & cōsuetudo, in c. super quibusdā. in §. preterea. extrà de uerb. signifi. & in l. non solēt. & l. i. in fi. C. noua uectig. imp. nō posse. & l. i. in fi. cū l. seq. ff. de aqua plu. arcen. Prætereà ét, quia sicut cōsuetudo est potés ad inducendū quem facere teneri cōtribuere i col

lecta

lecta principis: ut l. una. C. de auro corona. lib. x. sic ēt cōsuetudo cōtraria non cōtribuendi debet esse potēs ad inducēdā liberationē à contribuēdo in talib. subsidiis. arg. in l. Arrianus. ff. de act. & obli. cum multis similibus. Et ex tali cōsuetudine possunt ipsa priuilegia monetariis concessa interpretari, quòd princeps, qui ipsa concessit, uoluerit etiam ab omnib. talib. subsidiis gratiosè per modū doni cōcessis, ipsos fore exēptos, cū sit legitima dubiorū interpres: iuxta l. si de interpretatione. ff. de leg. facit c. cū dilectus. & cap.
4 i. extrà, de consuetudine.* Vlteriùs circa præmissa quæro, aliqui mercatores draperii, notarii, & incolæ de Romanis, Criminaci, Mōtilli, Burgundiæ, Quiriaci, & certorū aliorū locorū præsētis patriæ Delph. se fecerūt congregari collegio monetariorū, nō tñ cōtinuè actu exercēt officiū: licet quandoq; fit, & quando que nō, ēt tēpore, quo monetæ cudunt: sed interdū circa eorū mercātias & alias suas artes, an tales debeāt excusari à cōtributione dictorū subsidiorū? credo ꝙ nō. quia præsumi debēt se eo casu fecisse aggregari collegio monetariorū causa euitādi talia munera, ad quę alii plebeii tenētur: iō non debet eis talis aggregatio suffragari: per dictū §. diuus quoque. & in fraudē dictorū subsidiorū censetur fuisse facta talis aggregatio, quæ fraus ꝓ ꝑeà nō debet eisdē patrocinari. l. i. in prin. ff. de dolo. & ad hoc bene facit distinctio, quam ponit Cy. in l. i. C. de epis. & cleri. Ex quibus omnib. infero, tres cōclu-
5 siones.* Prima cōclusio, quòd monetarii actu & habitu qui cōtinuāt opera monetariorū, dū monetę cudūtur in patria, gaudere debēt priuilegiis monetariorū & esse debent exēpti à contributione in dictis
6 subsidiis.* Secunda cōclusio, ꝙ mercatores & alii non operantes continuè in dictis monetis, dum ipsæ cuduntur, nō debēt gaudere dicta immuni-
7 tate.* Tertia cōclusio, ꝙ pupilli & adulti liberi monetariorū & operariorū, qui non possūt operari defectu ętatis, non debent gaudere dicta immunitate non contribuendi in dictis subsidiis, neque aliis priuilegiis monetariis concessis: etiam si collegio monetariorum forent aggregati.

a ff. de uaca. & excu. mune.] *Voluit alleg. tit. de iu. immuni.*

b §. negotiatores.] *Adde §. licet. & in corpore.*

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Magistri particulares moneta rũ tenẽtur ad subsidia Delph.*

QVAEST. CCCCIII.

a QVid autem de magistris particularib. dictarũ monetarum? *a*
1 recordor quòd*circa xx. anni sunt elapsi, uidi litẽ motã in dicta curia parlamẽti ĩter consules de Romanis agentes contra Antonium & Petrũ Foresii, aliàs Coppo, tũc magistros particulares dictæ monetę de Romanis: à quib. magistris particularibus con sules petebant ꝙ contribuerẽt in dictis subsidiis cũ plebeiis dicti loci; dictis magistris particularibus dicentib. se fore exemptos, uigore dictorũ priuilegiorũ monetariis cõcessorũ; attamen dicta curia parlamenti ordinauit dictos magistros particulares debere contribuere in dictis subsidiis. Et aduertendũ, ꝙ in dictis subsidiis cõtribuunt etiam illi, qui non cõsenserunt confessioni talis doni seu talliæ. & uide j. q. 424.

a Monetarũ.] *De materia monetarũ, ac monetariorũ, uide C. de murile. li. xi. in l. i. et in l. edicimus. et per totum ti. de uete. nu mi. potesta. eo. lib.*

SVMMARIVM.

1 *Instrumentũ grossatum per notarium, de prothocollis alienis, an & quatenus fidem faciat.*

2 *Instrumẽta de antiquo grossata, quanto tempore dicantur.*

QVAES. CCCCIIII.

LIcet de iure instrumẽtum grossatum per notariũ de prothocollis
1 *alienis, nõ ꝓbet nisi cõstet
a de commissione *a* iudicis sibi facta de talibus prothocollis grossandis: iuxta c. cũ P. tabel
b lio. *b* extrà de fid. instru. ẽt si talis notarius asserat se habere talem commissionẽ, iuxta c. quoniã cõtra falsam. extrà de proba. & facit auth. si quis in aliquo documẽto. C. de eden. tamẽ de stylo dictę curię parlamenti ualet, & facit fidẽ tale instrumẽtũ, nisi in discursu processus pars opponat de defectu talis cõmissionis. Nec sufficit, ꝙ pars illud opponat in iuris allegationibus, extrà processum, ad partẽ traditis. & ita uidi iudicari, M. cccclx. de mense Februarii. in processu, difinito inter Gaudisardi appellãtes de quadratio. Ad idẽ ẽt probat instrumentum grossatũ ex cõmissione; ẽt si nõ cõstet de cõmissione notarii, qui grossauit, si tale istrumẽtũ de antiquo tpe sit grossa.

ſatũ,per ea,quæ ponit Inn.in c.Alberi. extrà de teſti. quod uidetur probari. in c.cũ cauſam. extrà de prob. & in c.ad audientiã. extrà de præſcrip. quia ubi ſunt probatiões diffi ciles, propter lõginquitatem tẽporis,ſufficit preſumpta ꝓbatio,iuxta ea quę ponit Bal. in authẽ.quas actiones.C.de epiſc.& cler.& ita etiã ſeruat ſtylus preſentis patriæ Del-
2 phin.in iudicando.* Sed quã to tẽpore dicãtur inſtrumẽta de antiquo tẽpore groſſata? Hoſt.dicit ꝙ poſt bienniũ. in c.in præſentia. extrà de renũ cia.& ponit Bal.in c.i.de mili te uaſ.qui fuit cõt. quẽ ſequi tur Ioã.An.in c.clerici.extrà de uita & hone.cle.ſuper uer bo, breuiori. & cęteros alios caſus,in quibus requiritur,ꝙ interueniat oppoſitio partis, etiã de his, qui ſunt iuris:uide quæ dixi ſ.q. ccxxj. Et de materia cõmiſſiõis circa groſ ſationẽ inſtrumẽtorum receptorũ per notarios mortuos, uide plenè quæ dixi ſ. q. ii. De materia prothocollorum: uide quæ dixi ſ.q.xix.

a De cõmiſſione.] *Quando aũt hæres eſt notarius,tũc cẽſetur ſi bi facta commiſſio à lege,ut ipſe ſubſcribat:uoluit Bart.in l.ſi qs. §.cogẽt. ĩ uerſiculo ultimo ſcias. ff. de eden.Sed d.Pau.de Caſtr. in præallegat.§.cogẽtur.notãdo ſentit cõtrariũ, quẽ ibi ſequitur Alex.in ii. colum.in uerſi.item not.ſecundum Bart.*

b Cap. cum P.tabel.] *Vbi uide Fer.tranctantẽ iſtam materiam per quindecim quæſtiones ualdè utiles,& pulchras.*

SVMMARIVM.

1 *Iudex an poſſit condemnare partem in fructibus, intereſſe,& expenſis, ſi a parte non petantur.& num.3.*

2 *Iudex ſi omiſerit cõdemnare in fructibus, petitis à parte, an poterunt illi denuò peti.*

QVAEST. CCCCV.

SEmpronius contra Titiũ obtulit libellũ in rei uẽ dicatiõe petẽdo dictũ Sẽ proniũ condẽnari ad reſtituẽ dũ fundũ, tacito de fructibus fundi perceptis lite pẽdẽ. An
1 * iudex poſſit *a* ex ſuo officio
a reũ cõdẽnare in fructibus ſal tẽ perceptis à tẽpore litis motæ? Inn.in c.grauis. extrà de reſtit.ſpo. dicit ꝙ nõ. quẽ ibi ſequitur Hoſt.in lectura, pro quib.facit ultrà, ꝑ eos allegata l.ex diuerſo.ĩ prin.ff.de rei uen.Sed Ant.debu.doc.nouiſ ſimus, tenet oppoſitũ,ꝙ imò iudex poteſt cõdẽnare in fru ctibus ex officio ſuo, etiam ſi actor non petierit : & allegat l.ædiles. §. item ſciendum.ff.

de

de ædil. edict. Item ēt dicerē ĩ usuris. l. usurariis. ff. de usu. & secundum hāc opi. An. de
b But. *b* tanquā magis æquā & rationi cōsonā, fuit determinatū per dominos meos parlamēti in camera cōsilii, die ult. mensis Martii, anno dñi, M.cccclx. in cā tunc diffiniti uā inter Gulielmū uilareti supplicātē, & Michaelem olerii de uspinco, supplicatū, in manibus Io. cabodi secretarii Delphi. cū ēt in dicto libello peteretur debita iustitia mi-
2 nistrari.* Sed q̄d *c* si tales fru
c ctus fuerunt petiti, *d* & iudex
d omiserit condēnare, *e* an po-
e terunt posteà peti? Dic ꝙ nō: ut dicit Anto. de but. ubi suprà, idem interesse. Et de hac materia fructuū, & de aliis q̄stionibus uide Io. Fera. in tit. forma libelli, qua agit̃ actione reali, in glo. super uerbo, simili cū fructib. &c. Aduertendū tamē, ꝙ iudex potest super expēsis, & interesse proferre sentētiā incertā cōdemnādo ĩ fructib. & expensis taxatione sibi reseruata: ut dicit idē de Butrio ubi s̃. ita ēt dicūt legistæ ĩ l. i. C. de sentē. quę pro eo, qđ interest profe. & ita seruat stylus dictæ cu-
3 rię parlamenti.* Sed quid de expēsis? Bar. ĩ l. properādū. §. sinautē. C. de iud. dicit ꝙ non debēt per iudicē adiudicari, nisi petātur. & idē Bart. in l. iii. §. hoc autē iudicium. ff. de dam. infect. Sed de stylo & cō muni obseruātia dictæ curiæ parlamenti adiudicantur, si æquū uideatur curię, siue petantur, siue nō: qui stylus pro bat̃ authoritate glo. in l. fi. C. quan. prou. nō est nec. quam glo. approbat Ioā. de Imo. ut scripsi s̃. quæstio. ccxxi. max. mè, quando pars petit sibi debitā iustitiam ministrari.

a Iudex possit.] *Quoniā etiā debet; ut colligitur in Specu. in ti. de dispu. et alleg. §. satis clare. uer. sed nūquid de fructib. et se. uer. sed nūquid de fructib. et iuncto uer. Sed nunquid iudex. Et istud intellige de fructibus lite contesta. perceptis.*

b Ant. de But.] *Vide de hoc Ab. in d. c. grauis. in pen. col. uer. sed circa hoc. de rest. spo.*

c Sed quid.] *Vide per Abb. ubi supra in proxima apostil.*

d Fuerunt petiti. *Est autem notādum, quòd fructus antè litem contest. percepti, si nō fuerint petiti antè, post sententiā peti pos sunt. l. ex diuerso. in glo. errore. ff. de rei uend. Sed secus est, ut ibi habetur, de fructibus post lit. contesta. perceptis.*

e Condemnare.] *Si iudex omiserit condemnare in fructibus petitis, tenetur de suo refundere, & secundū Ioan. And. in addi. Spec.*

Spec. tit. de disput. & allega. in §. satis clarè. fructus autẽ post litem contestatã percepti, possũt peti quãdocunq; post sententiã: iuxta not. per glo. errore. in l. & ex diuerso. ff. de rei uendi.

SVMMARIVM.

1 *Præscriptio debitoris an currat cõtra debitorem, intermissione unius pẽsionis annuæ. et nu. 2.*

QVAEST. CCCCVI.

Pone quòd debes mihi x. annua: soluisti p tres annos, & in quarto an-
1 no desinis soluere.* nunquid currit tũc præscriptio pro illis præstationibus, quas debeo facere in futurum insequẽtibus annis? Circa hanc quæstionem est magna contentio inter Bulgarũ & Martinum, in l. cum notissimi. in §. fi. C. de præs. xxx. uel xl. anno. ubi Mar. dicit quòd non: imò in quolibet anno incipit sua præscriptio. sed Bulg. dicit contrariũ, & reprobat opinionẽ Mar. per l. eos. in prin. C. de usu. Io. uerò & Azo distingunt, quos sequitur glos. inter annuum debitũ, & ultimam uolũtatem, & annuum debitũ ex contractu inter uiuos, & sic sedeant Marti. & Bulg. ut habetur in glos. d. l. cũ notissimi. in §. fin. Sed docto. Moderni non approbant dictam distinctioné: imò indistinctè dicũt, & sequũtur opinio. Mar. & approbãt eius opi. Primò, ex decreto. §. fi. ubi parificat annuũ debitũ tã ex ultima uolũtate, quàm ex cõtractibus.33Intereà, nõ potest negari, quòd in contractibus pro sequẽtibus annis non sit obligatio, saltem in diem. ut ff. de oper. liber. l. qui bona. & l. Stichum. §. stipulatio. ff. de uer. obli. & C. quando dies legati cedat. l. i. & in d. l. cùm notissimi. §. illud. & C. de anna. excep. l. i. in fin. ergo, &c. Nec obst. d. l. eos. quia ibi loquimur in accessoriis. Nec obstat huic respõsioni, quòd glo. opponit. d. l. centũ. ubi durat accessorium sine principali: quia refert, utrũ eneruetur ius actoris præscriptiõe, quia tunc tolleretur omne ius in accessoris, eò quòd præscriptione completa uidetur cõpleuisse totũ, ut nõ teneatur ad aliquas præstationes. Aut eneruetur ius actoris per solutionem, quia si in totum satisfacit, in totum tollitur, si
2 pro parte remaneat.* Cõcludit ergo, quòd annuæ præscriptioni non currit præscriptio indistinctè, nisi à principio cuiuslibet anni. Et hoc uerũ, nisi cessaretur per centum annos, tunc enim satis potest con-

concedi,quòd omne ius est sublatum.ut ff.de usufruct. leg. l.si ususfructus. & ff. de usufru.l.an fructus.& hanc conclusionē Mar.secuti sunt Iac. de are.Ray. Petr.Cy. & Bal. in d.l.cùm notissimi.§. fin. & Cy.iteratò hanc suā opinionem recitat.in l. plures apochis.C.de fid.instru.Et hanc opinionem etiam uidetur sequi Bar.ī l.de pupillo.§.si pluribus.ff.de noui ope. nun. Et pro hac opinione semper uidi iudicari in omnibus curiis præsentis patriæ,de tempore, quo practicabam, & plures sententias pro hac parte obtinui, & super hac quæstione fuit inter nos in camera consilii de hoc anno domini,M. ccccl x.de mense Martii dispu tatum, & allegatæ rationes hincinde circa diffinitionem processus fratrum minorum Grationo. agentium contra Claudium costani, & Petrū marelli. sed ex aliis fundamētis fuit dictus processus diffinitus contra dictos fratres minores.ideò tūc fuit decisā hęc quæstio.sed credo opinionem Martini & sequacium esse ueriorem,per tex.in d.l.cum notissimi.in §.fin.dum parificat hoc casu contractum ultimæ uoluntati.Salyce.uero qui postea superuenit, tenet ꝙ præstatione annui debiti ex ulti ma uoluntate, non præscribi tur,quo uero ad aliam præsta tionem annuam debitam ex contractu, ipse fecit quandi nouam opinionem a distin guendo pro concordia Mar & Bal.quæ sua distinctio, ib uideat.sed adhæreo ego Gui do Papæ opinioni Mar.Iac. Aret.Ray.Pe.Cy.Bar.& B. & sequacium, quorum op nio est magis communis:&. sequenda in iudicando,iuxta l. scire oportet. §. illud. cu §.seq.ff.de excu.tu.attento quod est magis amica textu in d.l.cùm notissimi.§.fin.u s.primò dixi. De materia in terruptionis præscriptionis uide quæ plene dixi j.q.ccc xvi.An in præscriptione lib tatis contra seruitutem,uel beratiouis contra obligatio nem,requiratur bona fides de iure ciuili, & quid de iure ca nonico:uide quæ plene scrip infrà q.ccccxvi.circa finem.

a Nouam opin.] *Quæ uult ꝙ an nuæ præstationi, & annuæ obli gationi curriculis xxx.anno. sit præscriptum. et sic, secūdum eū, non potest actor petere reū con demnari ad præstationem an nuam pro futuro tempore: sed ad præstationem cuiuslibet an ni medii, infra dictos xxx. an nos. hæc quo ad annuam stipula tionem.*

tionē. Quo uerò ad annua legata, tenet ipse Saly. Martinū per omnia uerum dixisse, ut in §. fi. hic alleg. in iij. col. in uer. sed ad uerte pro Deo. Profectò istiusmodi opinio Salyc. in cōsideratione subtilis speculationis laudabilis est; in ratione autē ueritatis & æquitatis, & Modernorum opinione sequacium, Martinus probabilior uidetur. Quia sicut ipse Sal. concedit annuā præstationē rectè peti pro secundo, tertio, quarto anno, & deinceps usque ad xxx. annos: ita est pro primo, ii. iii. iiii. & cæteris annis post xxx. annorū spaciū emensis, eā peti posse uidetur. Nā radix causalis uirtute cuius petitur huiusmodi annua præstatio, æquè subsistit utrobique, cū et illa in quolibet anno propagetur in annos centum extendenda. & facit quod dicit Cyn. in l. si certis annis. in iiii. colum. in decima quæst. ibi, sed cùm soluo uno anno indebitum, & c. C. de pact.

SVMMARIVM.

1 *Præscriptio annuæ præstationis, quanto tēpore acquiratur.*
2 *Seruitia annua quanto tempore acquirantur.*
3 *Seruitus realis quanto tempore præscribatur, remiss.*

QVAEST. CCCCVII.

Quia suprà proximè scripsi de actione, quę cōpetit pro annua prestatione, an & qn̄ prę-
1 scribatur.* Quæro circa hāc materiam de alia quæstione: quidam soluit mihi xl. annis censum seu aliā annuā præstationē, an acquiratur mihi actio cursu dictorū xl. annorū, uel an requiratur tantum tēpus, quod de cōtrario memoria hominis nō existat. In hoc uariauerunt doctores iuris canonici, & ciuilis: quia Inno. in c. de quarta. extrà de præscrip. dicit, quòd sufficiūt xl. an. & allegat tex. in c. quia x. q. iii. & ī c. cōtra morē 100. distin. & ff. de aq. plu. ar. l. i. §. i. Host. pariter idem sentit, in
2 c. peruenit. extrà de cen.* ubi dicit, quòd seruitia annua acquiruntur spacio xl. annorū. quod dicit uerum de his, quę ius commune nō uetat: quia in his, quæ ius commune uetat, requiritur tantum tempus, quòd de contrario memoria hominis non existat. Idem dicit ipse Host. in summa de cen. §. quis census. ubi dicitur, quòd si quis agit petitorio, & proponat causam, ad quam probandam inducit patientiam longi temporis, obtinebit, si tempus probet. alle. ff. de usu. l. cùm de in rem uerso. Sed secundum iura nr̄a dicit ipse Host. quòd requiritur probatio longissim-

tẽporis,uidelicet xl. annorũ.
Idem tenet ipſe Hoſt. in ſum
ma in tit.de conſuetudine. in
§.obtẽtis.ubi dicit,quòd ſecũ
dum leges ad inducendũ præ
ſcriptionẽ longi tẽporis & cõ
ſuetudinẽ ſufficiũt x. anni in
ter præſentes, & xx.inter ab-
ſentes:tamẽ ſecundũ canones
a requirũtur xl.anni a.allegat.
c.olim. extrà de cen. ubi non
profuit tẽpus xxxvj. annorũ
ſoluenti ad certã monetã, &
requirũtur xl.anni.Idẽ tenet
ipſe Hoſtiẽ.in ſumma de præ
ſcript. §. quare. uer.puto.ubi
dicit,ꝙ negatoria poteſt ſem-
per intẽtari,niſi ſit ſpaciũ tã-
ti tẽporis,cuius initii memo-
ria hominis nõ exiſtat in cõ-
trariũ, licet ſecũdũ l.ſufficiat
longum tẽpus x. annorũ. Ita
dicit ipſe Hoſt.Ioã.An.ẽt idẽ
dicit in c.i.de præſcr.li.vi.ui-
delicet ꝙ de iure canonico re
quirũtur xl.anni.licet de iure
ciuili ſufficiãt x.anni.Hẽr.Bo
hic in c. peruenit.extrà de cẽ
ſi.dicit, quòd quicquid dicãt
alij,ſeruitutes habentes cau-
ſam diſcõtinuã,ut ſunt iſti cẽ
ſus,preſcribũtur ſpacio xl.an
norũ:dummodo nõ ſint tales
ſeruitutes, quas ius cõmune
poſſideri uetat.Et ita etiã te-
nuerũt Bern.& Io.Hiſpanus,
ut ibi refert ipſe Henr.Bohic.
Do. uerò Cardinalis Floren.
uidelicet Fran.de Zabar.in d.
c.peruenit.tenet poſt Hoſt.ꝙ
requirũtur xl.anni. ita tenet
in iii. & v.ſuis quæſtionibus.
Idẽ etiã tenerę uidetur Ant.
de But. in d. c. peruenit.Pa-
nor.uerò doct. nouiſſimus.in
c.de quarta.& c.ſi diligẽti.ex
trà de præſcr.uidetur uelle,ꝙ
ſufficiãt x. anni: dum allega:
dictã l.cũ de in rẽ uerſo. Spe.
uerò in tit. de reſti.ſpo.§.nũc
dicamus. uerſi. ſed ſi quis. &
in uerſi.pone ruſticus.dicit,ꝙ
in ruſtico, quãdo per eius do
minũ annua pẽſio petitur, re
quirũtur xx. anni. ratio quia
pręſumitur uiolẽtia facta per
dominũ ſubdito. idem tenet
Inn.quòd præſumatur uiolẽ-
tia facta per dominum ſubdi
to.in c.bonę.lo ii.extrà de po
ſtul.prælat.idem ſequitur I.
Fab. in §. æquè. inſtit. de a-
ction.ubi dicit, quòd ſi non
uſus eſt ſupra non potẽtem, | b
ꝙ præſumitur uiolẽtia: mani
mè,quando gagiabat uel ar-
reſtabat ſubditos:prout face-
re conſueuerunt Barones &
Bãnereti pręſentis patrię Del
phinal. quia alibi dicit Inno.
quòd inter dominum & ſub
ditos,metus pręſumitur.in c.
ſi diligenti.extrà de præſcr.in
aliis uerò, quòd in ruſtico,
ſentit ibi Specular.quod ſuffi
ciunt x. anni, dum ibi poſteà
ſub-

subiũgit, quòd sufficit longũ tẽpus, allegando d.l.cũ de in rem uerso. Hoc idem sentire uidetur ipse Spec. in tit.de iure emphy.in §. nõ solũ.uersi. lxiii.ubi dicit,quòd si emphyteota nõ uult cẽsum soluere, nisi dominus sibi prius ostendat titulũ,certè agendo negatoria,emphiteota absolueretur,nisi dominus de iure suo doceat,uel ostendat sibi pẽsionem fuisse solutam longo tẽpore,quod longũ tempus dicitur x. annorũ. glos. uerò in capitulo,seruitium.xviii.quęstio.i. uidetur sentire, ꝙ sufficiant xl.anni.dũ dicit longissimũ tempus requiri. Et pro hoc uidetur text. ad literã in dicto. c.olim. de cẽsibus.Ioã. Fab.uerò in dicto §. æquè.institut.de act. dicit quòd licet quo ad legistas sufficiãt x.anni.per d.l.cum de in rẽ uerso. & ibi gl.& docto. tamen quo
b ad canonistas *b*,qui uidentur habere aliam doctrinã in præscriptione seruitutũ, requirũtur uniformiter xl.anni.allegant c.cum eccle. Sutrina.de caus.pos.& propr.nisi præscriptioni resisteret expresse ius cõmune,quia tunc dicit ipse, requireretur tantum tẽpus, quòd de initio memoria hominis non existeret:iuxta c.i. de pręscrip.lib.vi.Dominicus de sancto Geminiano doct. nouissimus,in d.c.i.de præsc. lib. vi. dicit, ꝙ cõmunis opinio canonistarũ est, quòd requirãtur xl.anni.Et ita secũdũ hanc cõmunem opinionẽ. iudicauit hæc curia parlamẽti,in causa dñi de aquis,& Somontii ex una parte,& homines dicti loci Somõtii,in manib. Antonii de molena secre
3 tarii Delphinal. Sed * quãto tẽpore præscribatur seruitus realis:uide, quæ plenè dixi.j. q.cccccLxxiii.De materia interruptionis:uide,quæ plenè dixi j.q.cccccxvj.Et ibi multas alias quæstiones in materia præscrip. Pet.Iac.in tit.super pensione,seu reditu libellus.in uer.item credo.& dicit unũ singulare, uidelicet,ꝙ in acquirẽdo quasi possessionem annuæ præstationis, sufficiũt duo anni.De materia negatoriæ uide s. q. xxviii.

a Secundum canones requirũtur xl.anni.] *Hoc in rebus ecclesiæ.sed in rebus priuatorũ xxx. an.c.sanctorum.et ibi gl.in uer. si sincerè. in fi. extra de præscr. & xvi.q.iiii.c.possessiones.& in gl.i. et Panor. in c.i. de quarta. in iiii.col. in uers. sed quantum ad principalem articulum.extrà de præscrip.*

b Quo ad canonistas.] *Ad ptigẽdũ uerticẽ huiusce quæstionis, uide om-*

de omnino Panor.in c.peruenit.
in ij.col.in uer.& ex hoc dicto.
extra de cen. & breuiter hoc
duxi notandũ.& magnũ eſt di-
ſcrimẽ, utrũ aliquid intẽdatur
ex cauſa præſcriptionis; utrũue
ex alia quauis cauſa habili ad
transferendum ius prætẽſum,
probãda per tẽpus.Nã in primo
caſu nititur quis ex tẽpore, &
tunc tẽpus longum aut longiſſi-
mũ ſecundũ naturã actionis re
quiritur,& ſtylum fori,& qua
litatẽ perſonarũ,in quo & inter
quas contẽditur.In ij. uerò caſu
innituntur cauſæ quas quis pro
bat per præſumptionẽ ex curſu
diuturni tẽporis reſultantẽ. &
tũc regulariter ſufficit tẽpus.x.
anno.niſi ageretur de mutatio-
ne ſtatus perſonæ: uel niſi age-
retur cõtra ruſticũ:uel niſi ius
cõmune reſiſteret uel niſi indu
ceretur huiuſmodi præſumptio,
cõtra patientẽ, ubi ageretur de
magno præiudicio. Quia tũc nõ
ſufficeret allegare titu.ſed opor-
teret probare: nec ſufficeret cur
ſus lõgi tẽporis: ſed neceſſaria fo
ret præſcriptio legitima: ac quo
que exigũtur anni.xxx.ſingula
inquã ſingulis pertinẽter referẽ
do.ad horũ ſiquidẽ pleniorẽ in-
telligentiam uide Inno.in c.de
quarta.in glo. ſua, in uer.qua-
dragenaria.extra de præſcri.Et
adde ibi Ioan. An. in iij.col.in
uerſi.& de materia glo. & Pa

nor.in vi.col.in §.expediẽdo &
ampliãdo.in uer. uenio ad pri-
mũ.& Fel.in xij.col.in §.utrũ
in præſcribẽda libertate.per to-
tũ uſq; ad calcẽ. & Rof. in iij.
parte in tractatu de actione ci-
uili.in rubr.de ac.ex ſtipu.ex ii
po.præſump. in princ.et in uer.
ego ago. et in iii. et vi. oppoſi.et 1
Spe.in ti.de cau.poß.et propri.
in §.i.in iii. col.in uer.hæc for-
ma obtinet.de reſt.ſpo.in §.ii.in 2
uer.ſed et ſi aliquis.uſq; in fi.ti.
et de cenſi. in prin.et in uerſi.a
in petitorio.et Odo. in l.ſi certis 3
annis. in iii. col. in uer. et ideo
uos dicetis. et in uer. ex prædi-
ctis ergo apparet. C. de pact.
ibi Cy.in iii.col.in i.reſtat.ut ui
deamus. in uer. ſi quæro. et in
uer. ix. iuxta præmiſſa.et ibi
Bar.in ii.col.in iiii.oppoſitione. 1
et in l.cùm de in rẽ uerſo.in uer
ſi. quæro, ruſticus dedit. et in
uer.itẽ ſi uolo. ff. de uſur.et in
uide omnino glo.in uer.longi.et
eundẽ do.Bar.in l.litibus.in uer
ſi.ex hac litera.C.de agri.et ce
li.xi.et do.Bal.in prædic.l.ſi cer
tis annis.in 3.& 4.oppo.& in
uerſi. uenio ad quæſtionẽ.& in
uerſi.iuxta hoc quæritur.et ui-
de omnino ipſum Bald. egregiè
et compendioſè hanc materiam 2
perſtringentem, in præallegat.
l.cum de in rem uerſo. in uerſi.
ſed pro huius declaratione. et
Salyc. in dicta l.ſi certis annis.
in iii.

in iii. colum. in uersicul. concludamus prædicta sic. C. de pactis. & Ioan. Fabri institut. de actionibus. in §. æquè. in vi. col. in uer. quid ergo dicet in seruitiis & præstationibus.

SVMMARIVM.

1 *Præscriptioni annuæ præstationis, nō sufficit probare cursum temporis, sed debet causa specifica allegari.*

2 *Libelli forma in præscriptione xl. ann.*

3 *Causa quæ debeat allegari in præscriptione. disting.*

QVAEST. CCCCVIII.

SEd iuxta prætactam materiā, quæro an sufficiat allegare tēpus xl. anno-
1 rū, uel requiratur * ꝙ allegetur causa cū cursu tēporis, & an causam sufficiat allegare in genere, uel si debeat in specie allegari, ut agens possessorio ad solutionem talis annuæ præstationis obtinere debeat. Et circa hoc puto, ꝙ sit necesse allegare causam uerā, et sufficiētē, in specie: licet nō probet: & proponat actor in iudicio talia, uel similia uerba: Peto talē censum, quē
2 *mihi debes ex tali cōtractu (ipsum specificando) ad quē contractū probandū induco possessionē xl. annorū: secundū Canonistas, uel x. anno. secundū Legistas, ut in pced. q. dixi. & istud sufficit. si autē solū diceret actor, peto cēsum: quia mihi eum soluisti xl. annis: hoc certè nō sufficeret: ut dicit gl. & Archi. in c. seruitiū. xviii. q. ii. Idē gl. in c. peruenit. extrà de cen. quā ibi sequūtur Host. & Hen. Bohic, & Cardi. flor. in eodē c. peruenit. in iii. & iiii. q. ubi dicit, ꝙ ille, qui uult probare sibi cēsum debitū, sufficit ꝙ alleget causam in libello: quāuis eā non probet: dūmodo pro-
3 bet a cēsum annuū sibi fuisse solutū xl. annis. Et ibi allegat multos alios docto. ita tenuisse. Idē tenet Ant. de Bu. in d. c. peruenit. Idem etiam tenēt Card. & Pano. in c. de quarta. & in c. si diligēti. extrà de præscrip. Idem tenet Io. An. in c. i. de præscrip. lib. vi. ubi quærit, an petens solutū spacio xl. an. probata solutione xl. an. obtineat & dicit ꝙ cōmunis opinio legistarū, quā sequuntur moderni canonistæ, in d. c. peruenit. in glo. ii. est: quod si allegat & probat tēpus tantū, sine aliqua causæ allegatione, nō sufficit ad obtinendum. si autem allegat causam, sufficiat. ita etiā ibi dicit de sancto Gemin. & Cardi. dicit alibi in d. c. per-

 uenit.

3 uenit.ꝙ licet sufficiat * in seruitutibus realib.allegare causam propinquã : puta dominiũ:nõ sic est in ꝑsonalibus, in quibus debet allegari causa remota in specie:puta contractus,ex quo insurgit obligatio. allegat gl. quæ hoc tenet in l.ii.§.circa.ff.de doli ex cep. & ista est cõmunis sententia Canonistarũ.Legistæ pariter idẽ tenent,quòd requiratur allegatio causæ cum probatione possessori: licet causa allegata nõ probetur. ita dicũt gl.& doc. in l. cũ de in rẽ uerso.ff.de usuris. gl.etiã Dy. & Bart.in l.litibus.C.de agricolis & cẽsitis.lib.xi.& Cyn. & Petr.in l.si certis annis.C. de pac.dicũt, ꝙ licet in realibus actionibus causam propinquã siue immediatã sufficiat allegare, non tamẽ sic in
b personalibus *b*, sufficit causam immediatã,scilicet obligationẽ allegare. Sed oportet dicere causam remotã, scilicet contractũ:ut ff.de except. rei iud.l.an eundẽ.§.actione. & ideo dicunt non sufficere in libel.dicere,quòd reus obligatus est ad soluendũ dictũ censum, & quòd lõgo tẽpore soluit:sed oportet, ꝙ dicat:dico te obligatũ ex tali contractu,ad talẽ annuũ censum.& ita hoc sentit gl. in l.ii.§.circa. ff. de doli excep. ibidẽ tenet Bald.in d.l.si certis annis. dicẽs, Aut nulla causa allegatur:aut minus sufficiẽs,& nõ ualet. Aut allegatur sufficiẽs & idonea:& talis satis probatur & præsumitur per longi præscriptionẽ: quia talis præsumitur causa, qualis per effectũ demõstratur. & ibi prosequitur ipse Bal.hanc materiã per.vj.chartas.idẽ tenet An. in sua repetitione d.l.si certis annis.ubi dicit, ꝙ communis opinio Legistarũ & Canonistarũ est, ꝙ allegetur causa una cũ discursu & præstatione lõgi tẽporis,secundum Legistas, & secundũ Canonistas lõgissimi, scilicet xl.annorũ, ꝙ sufficit & præsumitur causa,qñ tamen non sufficeret, nulla causa allegaretur.Itẽ sequitur Bar. in d.l. cũ de in rẽ uerso.ubi dicit, ꝙ cautus aduocatus debet asserere in libello illã præstationẽ sibi deberi ex stipulatione:& tunc sufficit probare illã annuã præstationẽ, qua probata operabitur probatio stipulationis.Idẽ etiã ibidẽ tenẽt Bal.& Io.Fab. in §. æque.inst. de ac.ubi dicit, ꝙ nõ sufficeret tẽpus per se,nisi esset tantũ tẽpus,cuius initij memoria non existeret in contrariũ: nisi allegaretur causa idonea. Cõclusio ergo est

est ista, ꝙ debet exprimi causa idonea: licet non probetur cũ prestatione temporis: aliàs debet sequi absolutoria senté tia. Et ita fuit decisum, per dominos meos parlaméti, in diffinitione causæ, de qua in præcedéti quæstione fit mentio.

a Eã non probet.] *Videtur tamẽ probari oportere solutũ fuisse ex causa allegata, ne usus longi tẽporis operetur duo specialia contra l.i.C.de dot.promis.Sal.in l. si certis annis.in iiii.col.in uer. quæro dixi.C.de pact.et ibi Bal. in iii. col. in uer. extrà opponitur.et Bar.in l.cum de in rẽ uerso.in uer. breuiter aduerte.et in uer.nũc ad propositũ.ff.de usur.*

b In personalibus.] *Adde Cyn. in præalle.l.si certis annis.ĩ iiii. col.in uers.iuxta hoc quæro. ubi ipse assignat rationem: quare in obligationib. personalib. nõ sufficit causam propinquã siue immediatam allegari: sed in realibus obligationibus benè sufficit.*

SVMMARIVM.

1 *Verba illa, præscriptione, etc. in aliquo cõtractu adiecta, an impediãt cursum præscriptionis. Et quid si proferantur a statuto.nu.2. Et quid si a contrahentibus.nu.3.*

4 *Malæ fidei poßeßor, quòd præscribat, an statuto poßis induci.remiß.*

QVAEST. CCCCIX.

a QVæro q̃d *a* operẽtur illa uerba, præscriptione nõ obstante, 1 &c. * in aliquo actu adiecta, an impediãt cursum præscriptionis? Bal. ĩ c.de c. Corradi. §.preterea. de feu. col.x. dicit ꝙ nõ, per regulas generales, quæ habentur in l. sicut. & l. oẽs.de p̃scr.xxx.uel xl.anno- 2 rũ.* sed q̃d si illa uerba ꝓferãtur à statuto? uerbi gratia, dicit statutũ, ꝙ instrumẽtum publicũ demãdet executioni, nõ obstãte aliqua prescriptione. dic ꝙ tale statutũ nõ põt intelligi, ꝙ remoueat prescriptionẽ longi tẽporis, quæ nõ habet locũ in actionib. personalibus: nisi uno casu, ut C. de usufru.l.corruptionẽ.ergo ut aliq̃d operetur, debet intelligi, ꝙ remoueat præscriptionẽ lõgissimi tẽporis, scilicet xxx. uel xl.annorũ: iuxta q̃d uide quod nota. C.ne rei domi. uel tẽpl.l.uniuersas.& de decurionibus.l.quis decurio. b lib.x. *b* Sed Ant. de But.indistinctè tenet, ꝙ statutũ ciuitatis ualet, ꝙ nulla præscriptio currat: qa populus potest cõtra legẽ statuere. in l. omnes populi.ff de iusti.& iure.licet uideatur contra publicã utilitatem: ut in l.i. ff. de usucap. tamen quia habet naturalem

æquitatẽ, ne quis locupleteť cũ aliena iactura, tále ſtatutũ ſuſtinetur. l. nã hoc natura. ff. de condi. indeb. & facit ꝙ uoluit Io. And. in c. poſſeſſor. de regu. iur. in mercur. Ita dicit Butr. referẽs Ioan. de Graſſis, in c. cũ à nobis, extrà de præſcrip. prout reperio in recollectis meis, ſub ipſo, dũ legebat Thaurini, ſcriptis & reportatis. Et ita ſeruat ſtylus curiæ ſancti Marcellini: in qua curia cõtra obligatũ ad dictam ſubmiſſam cõcedunť precisè nõ obſtãte præſcriptione. Sed reſpectu ſubmiſſionis ad dictã curiã aduerte, qa nõ ſufficeret ſimplex ſubmiſſio, niſi inſtrumentũ debiti ẽt ſigillo dictæ curię ſancti Marcellini unà cũ ſubmiſſione eſſet ſigillatũ: ut plenè dixi ſuprà quæ
3 ſtio. clxxxi.* Sed qd ſi uerba prædicta proferãtur à contrahẽtibus, uel à teſtatore, q iuſ ſit ſolui nulla præſcriptione obſtãte? uidetur ꝙ in infinitũ extẽdatur: iux l. qđ ſi nolit. §. ſi quid ita ff. de ædi. edi. ſed Bar. dicit ꝙ huic exceptioni, cũ ſit merè odioſa, nõ poteſt renunciari, ita not. ipſe in l. i. ff. de uſucap. et in l. nemo pôt.
c ff. de leg. i. c & de hoc ẽt tetigi ſ. q. cccxix. Sed quid ſi illa uerba ponãtur in reſcripto principis, uel aliquo priuilegio? dic ut no. C. de ſac. ſanc. eccl. in auth. quas actio. iſta ſunt uerba Bal. in loco ꝑ alle. attamẽ in hac materia ultra Bal. uide l. ii. & l. repeti. ff. quibus mod. uſu. amit. ubi ꝑ hæc uerba, toties quoties &c. uel ſimilia impediri pôt ꝑſcriptio. Ita dicũt docto. per illa. & facit bene quod not. Bal. in l. ii.
4 C. ut in poſſ. leg. De * materia, an ſtatuto poſſit induci, ꝙ malæfidei poſſeſſor ꝑſcribat: tetigi aliqua ſuprà quæſtio. cxcix. circa fin. &c.

a Quæro quid.] *De hoc uide per Ange. in authen. ut de cæteri non fiant commut. uer. not. col.*

b Lib. x.] *Hucuſque incluſiuè à princi. ſunt uerba formalia Bal. in prædicta hic alleg. poſita in §. uerſi. quæro ergo.*

c ff. de leg. i.] *Hucuſq; a prin. huius uer. ſed quid, recitãtur pariter uerba formalia. Bal. in prin. §. præterea. poſita in uerſ. iſta. Et pro deciſionibus quæſtionis optimè facit, quod dicit Bal. in l. i. in ul. col. in uer. quæro ſi promitto. ff. ſolu. matri. Et ꝙ per pactũ nõ poſſit fieri, ꝙ non currat præſcriptio niſi xl. annorum, tenet Ang. de Vbald. in authẽ. ut de cæterò non fiant commu. coll. v. in uer. ibi, nullo tempore. Sed ut ibi uult, hoc tamen fieri poſſet per ſtatutum, dummodo præſcriptio excedat centum annos.*

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Filiusfamilias conuentus super compulsoriis in curia parlamẽti, an possit opponere de nullitate, eò quòd non fuerit conuentus de authoritate patris.*

QVAEST. CCCCX.

DE iure filiusfamiliàs in agendo, aut defendendo nõ põt esse in iudicio sine authoritate patris, & si existat, iudiciũ ẽ nul
1 lũ, ut plenè dixi s̃.q.iii. * Sed pone ꝗ filiusfamiliàs cõuenitur per cõpulsorias, in iudicio in curia parlamẽti, uel sancti Marcellini, in quib. certæ exceptiones admittũtur, aliis reiectis, ex cõtractu cũ eo facto, ex quo obligatur in l.tã ex cõtractib. ff. de iudi. An talis filiusfamiliàs poterit dicere ꝓcessum nullũ defectu authoritatis patris? dic ꝗ non, secundũ qđ iudicatur ĩ dicta curia parlamenti, cum secundum statuta Delphin. certæ exceptiones contra compulsorias admittuntur, de quarum numero nõ est ista exceptio nullitatis, cõsiderato ẽt, quòd hęc curia parlamẽti nõ attendit ad hanc patriã potestatem: ut scripsi suprà q.liiii. Ita fuit determinatum die iii. mensis Apri. M.ccccl x. in causa tũc diffinitiua inter Ioan. Vesperie de Romanis appellãtẽ, & dominã Abbatissam uerneysonis, appellatã, in manib. Ant. de Molena: licèt contrarium de iure uideatur, per ea quæ
a dicit Bar. *a* ĩ l.diuus. ff. dẹ test. mil. De materia statut. Delphi. ĩ quo aliquę exceptiones admittuntur: an alię uideantur reiectæ: uide quæ dixi suprà q.ccix. & ĩ apparatu, quẽ feci super dicto statuto Delphi. de literis cõpulsoriis, & pręcisis concedendis. Et an filiusfa. possit appellare pro patre sine mãdato & appella. introducere uidi s̃.q.cciii.

a Dicit Bar. *Aduerte, quia Bar. in d.l.diuus. hic alle. loquitur quando quis opponit talem exceptionẽ, quæ dicit sententiã seu processum, nõ esse sentẽtiam, seu proceßũ. Et ideò in hoc casu est distinguẽdũ, aut allegatur sentẽtia seu processus esse nullus ex defectu iurisdictionis: & tũc de hac nullitate poterit opponi, per ea q̃ dicit Io. An. in cle.i. extr. de seq. pos. & fru. Aut allegatur nullus ex defectu solẽnitatis uel formæ iuris cõis, & tunc secus. Aut allegat̃ defectus formæ seu solẽnitatis substãtialis ipsiusmet sentẽtiæ siue processus, ẽt tũc auditur opponẽs. Sed ubi allegatur nullitas, quæ nõ tãgit formã seu solẽnitatẽ substãtialẽ ipsius rei,*

prout

prout est in casu huius qõnis, nõ admittitur exceptio talis nullitatis. Ita colligitur ex scriptis Bar. in l. i. §. qui refert. in uersi. ego in ista mate. ff. quod ui aut clam.

SVMMARIVM.

1 *Prælationis ius an possit alteri cedi siue remitti.*

2 *Laudimiũ an debeatur ex remissione, quæ fit inter socios cohæredes.*

3 *Dominis duob. existẽtibus, uter utetur suo iure in laudimio.*

QVAEST. CCCCXI.

Dominus directus potest rẽ emphyteoticariam quãdo alienatur, iure prælationis sibi retinere.
1 * sed hoc est uerũ, si uelit eã retinere nomine suo. Nam si uellet nomine sui alicuius amici eã retinere, nõ posset: ut l. fi. §. sed nec hac occasione. ĩ fi. C. de iur. emph. in auth. ut de cætero non fiant commuta. circa mediũ. & hoc ibi no. per Iac. & doc. in §. de cætero col. v. facit ff. de iur. do. l. si mulier. §. ex asse. de lega. præstã. l. iii. §. i. & de admi. tu. l. si pluribus. & per Cyn. in l. ad officium. in fin. C. commu. di ui. & facit l. iiii. §. cum igitur. ff. de in diem adiec. ita tenet
a Dyn. & Bart. *a* in d. §. cum igitur. in i. questio. & Petrus H[...] liæ. in suo tract. de iur. emph. & ita uidi semper iudicari [...] hac curia parlamen. Delph. De aliis uerò multis q. in h[...] iuris emphyteoticarii, u[...] quę plenè dixi suprà q. xi[...] xlvii. xlviii. & q. ci. cvii. cxxii 1
clxxi. clxxiii. clxxiiii. & inf.
2 q. seq. Sed an * ex remissione quæ fit inter socios cohæredes, debeatur laudimium? [...] ꝙ non, sed Bar. in l. fi. ff. de [...] di. furti. potest fieri cautela, [...] dominus directus poterit [...] capere iure prælationis, si e[...] phyteota uendat, si domin[...] uoluerit laudare: nam hoc [...] su si laudet, tenebit uenditi[...] si non laudet, uenditio, qu[...] ẽ cõditionalis, deficiet. Istu[...] cõsilium tradit & ponit Ba[...] 1
in l. quod sæpe. §. si quis ar[...]
3 co. ff. de contrah. empt. * Sec[...] si sint duo dñi directi, quor[...] unus uult retinere iure p[...] lationis, alter uerò non, [...] uult inuestire emptorẽ. D[...] ꝙ quilibet utetur iure su[...] al
lega. l. i. §. si alter ex heredib. ff. quor. lega. licet cõtrarium uideatur per l. quod si licet uno. §. fin. ff. de in diẽ addic. uide super hoc quæ dixi infrà q. ccccviii. De materia iuris p[...] lationis tetigi in aliis termi[...] nis, suprà q. lxxv. a

a Et Bar.] *Caue quia nil per Bar. nec*

nec Bal. in §. quem noster. hic alle. sed bene facit in ar. auth. ut de cætero. con. ec. re. non fi. col. v. tam in rubro quàm in nigro, ibi ut perpetuò apud.

SVMMARIVM.

1 *Recedente in commissum, an dominus poterit agere post quinquennium.*

QVAES. CCCCXII.

POne, ꝙ postquàm res cecidit in cõmissum, dominus stetit per quinquen-
1 nium*, ꝙ non egit contra emphyteo. sed semper eũ dimisit possidere: nunquid post quinquenniũ poterit agere? uidetur ꝙ nõ, pro quo uꝛ casus in l. ii. C. de uecti. & cõmissis. iũcta l. cotem. §. dominus. ff. de publi. & uecti. ad quod facit. l. i. C. de contr. iud. & l. fi. C. si maior rẽ sine decr. uend. credo tamen contrariũ, quia cõdictio ex l. ii. C. de iur. emph. est personalis, ut in §. appellamus. insti. de actio. & ita du-
2 rat usque ad xxx. ann. *a* qñ ꝓponiꝛ in modũ agẽdi, sed si in modũ excipiẽdi, est perpetua, insti. de perpe. & temp. acti. in prin. Et illa ultima pars seruatur in iudiciis, prout semper uidi obseruari, tam in curiis temporalibus, quàm spiritualibus præsentis patriæ &c. De præscrip. iudicis agẽtis ad supplementum legitimæ, uide quæ dixi etiam q. lxxxiii. & de præscrip. iu. adeundi hæreditatem, uide quæ dixi q. xcvi. consiliorum meorum.

a Triginta annos.] *Quinetiam si emphyteota per mille annos possideret, & non interuerteret possessionem, nũquam præscriberet: licet pensionem non soluat, & fingat in animo suo, quòd rem illã, ut propriam possideat: secundum Spe. in tit. de loca. in §. nunc aliqua. uer. seu. q. xliiii. circa med. et fi.*

SVMMARIVM.

1 *Pedagium si quis fregerit, emolumentum condemnationis cui applicetur.*
2 *Pedagium qui emit, an uideatur pænas trasgressorũ emisse.*
3 *Confiscationes an pertineant ad proprietarium, uel usufructuarium.*
4 *Confiscatio facta ad bona, quò porrigatur.*

QVAES. CCCCXIII.

VBi aliquis cõdẽnatur ex eo, quòd fregit pe-
1 dagiũ, id est, * ꝙ trãsiuit absq; soluẽdo uꝛ arcysonãdo pedagiũ, emolumẽtũ cõdẽnationis debet firmario peda-
2 gii applicari, ꝑ tex. ĩ l. si qs *a* C. de uect. & cõmis. Sed styl⁹ dictæ

dictæ curiæ parlamēti habet
in cōtrarium: quia talia adiu
dicantur fiſco uel alteri ban-
nereto tradētib. ad firmā eo-
rum pedagia: niſi aliter inter
partes fuiſſet actum. ita uidi
in plurib. & diuerſis cauſis tē
2 porib. meis determinari.* De
hac tamen materia, uidelicet,
an ille qui emit pedagium,
uideatur emiſſe pœnas tranſ
greſſorum: dic in l. creditor. in
prin. & ibi Cyn. in ſuis addi-
tio. C. de iure emph. De ma-
teria uectigalis uide in c. qui-
buſdam, §. prętereà. extrà de
uerb. ſig. & ibi probatur ꝙ ius
exigendi uectigal poteſt præ-
ſcribi. Aduertēdum enim in
hac materia pedagiorum, ꝙ
colligentes pedagia, debent te
nere itinera tuta: unde ſi fiat
aliqua roberia in territorio
domini exigentis pedagium,
tenetur ipſe dominus reſti-
tuere, uel malefactorem exhi
bere, ſecūdum Arch. qui hoc
not. xxxiii. q. vi. ſi quis perę-
grinos, quē ſequitur Bal. ī ti.
de pace iur. fir. in c. conuenti-
3 culas quoque.* Confiſcatio-
nes an pertineāt ad proprieta
rium uel ad uſufructuarium,
uide Bar. in l. diuortio. §. in-
terdum. ff. ſol. mat. in ii. q. &
per eundē Bart. in l. Impera-
4 tor. in fin. ff. de iur. fiſci.* Con
fiſcatio facta ad bona, quo

porrigetur? uide Bar. in l. pu-
pil. in ii. q. ff. de tu. & cura. da.
ab his. & in l. i. C. de ſum.
trin. & fid. cath. & Bar. in §. ſi a
iudex. de clerico uiolatore pa
cis. in feud. An fiat cōfiſcatio
ipſo iure quo ad dn̄m, uide
Bar. in l. Imperator. in fi. ff. de
iur. fiſc. De materia pedag.
ēt tetigi ĵ. q. ccccxlix.

a L. ſi quis.] *Iſte eſt bonus tex.*
qui optimè & clariſſimè diffin.
hoc iuris argumen. Et adde quæ b
ibi dicunt Bal. et Sal. utrum ae
tē aliæ pœnæ extra pœnam com
miſſi pertineant publicaniſ ſeu
pedagiarÿs, uide Bal. in l. creca
tor. in i. no. ff. de act. empti.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum an ſit quid perſo*
nale, uel reale.

QVAES. CCCCXIIII. c

IVramentum eſt quid per
ſonale. ut probat tex. in l.
generaliter. C. de iureiur.
circa prin. ibi, multum diſcre
pat iuramentum hęreditariū
1 à perſonali &c.* Circa quod
tamē diſtingue, quia aut nos
quærimus de iuramento ex
parte eius, cui iuratur: & tūc
eſt reale, pro quo in authen.
de iureiur. à mori. præſt. in
princ. col. v. unde dicit Inno.
in c. ueritatis. extrà de iure-
iur. quòd iuramentum trāſit
ad

ad hæredem recipientis, non ad hæredem iurantis. Et est effectus, quòd hæres non sor-
a titur forum *a* spirituale ex iuraměto defuncti, nec censura ecclesiastica potest compelli, ut no. in c. fi. de for. comp. lib. vi. ita dicit Inn. in d. c. ueritatis, idem etiam tenet Ant. de Bu. in c. cum sit. de for. cõpe. in v. colum. ibi, inquãtum dixi & scripsi, š. q. lxxvii. in fin. licet Abbas dixerit contra-
b rium. *b* in c. parochianos. extrà de sepul. tamẽ ueritas est, quòd iuramentum quantum ad spiritualitatem, quę sibi inest, non transit ad successorẽ iurantis: sed quantum ad robur contractus bene trãsit cõtractus iuratus: quia uires robur assumpsit de pręterito à principio, & ex persona hęredis robur contractus non mu-
c tatur *c*. Item transit quantum ad probationem. not. in d. authen. de iureiu. à mori. præsti. in prin. quæ sic debet intelligi, secundum Bald. in suo repertorio super Inn. de qua in tit. de iureiuran. ubi hoc ponit. Et ita uidi pluries determinari inter dominos meos parlamenti, qui in decisionibus causarum seruant opinionem Inn. de qua in d. c. ueritatis. Et quia Ioan. Ardissoni decretorum doctor, & officialis Grationo. conabatur quẽdam laicum ciuem huius ciuitatis Grationop. hæredem cuiusdam iurantis coram se trahere in iudicio uigore iuramenti à defuncto præstiti, allegando pro se opinionem Abb. de qua suprà tetigi: domini mei de parlamento de hoc anno currente domini M.ccccLx. & de mense April. coram se in camera consilii euocari fecerunt do. officialẽ, cui præmissa re demonstrarunt: & qui dominus officialis tunc eisdem dominis meis dixit, quòd à talibus decæterò desisteret. De hac materia uide quæ dixit Bal. in sua repeti. l. rem maioris. C. de rescind. uend.

a Non sortitur forum.] *Adde Anch. post Io. And. in c. cum C. laicus. in iii. not. de foro compe. lib. vi. ubi dicit, quòd licet iuramentum ex parte recipientis sit reale. i. transmissibile ad hæredes: tamen ex parte pręstantis est personale, et ad hæredem non transit.*

b Contrarium.] *Si bene inspicitur, Abbas non præcisè dicit cõtrarium, sed dicit, quòd licet nõ possit conueniri coram ecclesiastico iudice hæres iurantis: põt tamen implorari officium iudicis ecclesiastici, ut hæres satisfaciat animæ defuncti.*

Non

c Nõ mutatur.] *Hoc uidetur sentire Anch.in c.cum C.laicus. in iij.not.de fo.compe. lib.vi.ubi in auth.quod obtinet. C.de probat. ubi hæres cogitur stare iuramẽto defuncti &c.*

SUMMARIUM.

1 *Rem feudalem si emerim, & uelim præstare fidelitatem domino, cum recognitione homagii, an dominus possit recusare.*

2 *Possessio an transferatur per inuestituram.*

3 *Dominus directus an per inuestituram rei feudalis debeat exigere laudimia.*

4 *Dominus aliquis si inuestierit de re feudali aliquem nobilẽ, uel plebeium, an per talem inuestituram uideatur facta infeudatio rei.*

QUAEST. CCCCXV.

EGo emi rẽ feudalẽ, & uolo prestare fidelitatẽ
1 *domino, cum recognitione homagii, an dñs possit recusare, me recipere. Pe.Ia. in ti.de actio. in rẽ. pro re feu
2 dali.in uer.& est notandum *a* &c. & dicit, quòd dominus non tenetur nec cogitur uasallo uendenti cõsentire: quia dicit ipse, lege cautum nõ reperitur, licet in emphyteota sit secus, ut C.de iu. emph.l. fi. sed Ia. de Bello uisu, quem sequit̃ Bal.in ti. per quos fiat
b inuestitura.§. fi. *b* ibi quæritur, quid si uasallus &c. uidetur aliter uelle, dicẽtes, quòd illa recusatio non nocet uasallo: quia dominus tenetur sibi ad interesse, ut in feudis c. no.forma fidelitatis. §. fi. ut potest precisè cogi tradere si penes se habeat, & inuestiturã facere: ut in feudis, si de feu.fue. controuer.c.facta. & quia dominus priuabitur possessione feudi: sicut uasallus priuatur iure suo, si recuset fidelitatẽ præstare: ut in feudis
de for. fidel. §. dñs. & qui 2
feu.priu. c.ex facto. uel priuabitur proprietate, ut dixi s. clxvi. Sed quicquid sit de iure, dicta curia parlamenti ... ter seruat de stylo: quia si dominus recuset, aut plus debito differat inuestire, & retinere, emptorem rei feudalis uel emphyteoticæ. ipsa curia consueuit dominum summari facere per literas patentes, quòd inuestiat & retineat emptorem rei feudalis, uel em-
phy. quod si facere recuset, 3
consueuit ipsa curia iure superioritatis tales emptores retinere & inuestire, & mandare eos conseruari in possessione talium rerum, nisi fieret alienatio de nobili in rusticum, quia tunc dominus non tene-

teneretur inuestire rusticū: ut dicit Pe.Ia.ī ti. de actio.in rem pro re feudali.in uers. at tñ dominus nō tenetur&c.tamen respectu domini nostri Delph.consueuerunt inuestiri & retineri ēt rustici seu plebeii de reb.feudalib.in camera cōputorū Delph. soluēdo duplicia laudimia dño nostro Delph.& hoc quādo æquū & honestū uidetur dominis parlamēti & cameræ computorū Delph.si tamē non uideatur eis honestum, consueuerunt recusare inuestituram facere

2 *An per inuestiturā transferatur possessio? Dic ꝙ nō:licet uideatur data licentia intrandi possessionem ꝓpria authoritate:ut dicit Inn.in c.ii. extrà de consuet.ita semper uidi fieri & obseruari,ut ibi, si tales emptores sunt capaces, & nisi dominus uellet retinere iure prelationis pro eodē precio.quod potest, etiam respectu rei feudalis de consuetudine generali præsentis patriæ. De materia rei feudalis uide quæ dixi s̃. q. cccv. Sed

3 * an dominus directus pro inuestitura rei feudalis debeat exigere laudimia?Pe.Ia.in ti. de act. in rē, quæ pro re feu. cōp.ibi, Sed hodie aliter seruatur &c.dicit ꝙ nō.quia dicit ipse aliquo textu nō reperit.sed Ioā. Colūbi.in sua gl. in c.Imperialem.§. illud.facit mentionē de laudimiis, quando feudum alienatur. Sed de cōsuetudine generali præsentis patriæ Delphi. Sabaudiæ, & cæterum aliarū patriarum circunuicinarum percipere, & habere cōsueuit laudimia ab emptore,etiam res feudalis ꝓ inuestitura ad instar rei emphyteoticariæ:aliter tamē seruatur in regno Franciæ: ubi pro re feudali non recipiuntur laudimia.

4 * Sed juxta hóc quæro, aliquis dominus inuestit de re feudali aliquem nobilem, uel plebeiū, an per talem inuestituram uideatur facta infeudatio talis rei? uidetur ꝙ sic,sicut in simili uidemus, ꝙ inuestitura in beneficialib. operatur institutionē & collationē beneficii: secundum gl.in c.authoritate.de insti.in antiquis. & Henr. Bohic.in c. ex transmissa. de elect.Et tetigi in q.lxxxiii.consiliorum meorum.

a Et est notandum.] *In huiusmodi articulo ipse Pet. ita subdit, quòd aliter obseruatur: quia ex quodam errore in quibusdam locis dominus cogitur consentire uasallo alienanti, uel retinere pro eo precio;nisi precium interueniat, uel alias recipere emptorem in possessionem feudi idoneum:*

neum: tamen pro feudo obtinendo, & seruien.

b In §.fi.] *Et uide omnino quod ibi dicit Aluaro. in iii. col. in uer. sed tu circa.*

SVMMARIVM.

1 *Præscribaturne contra fiscum. distinguitur.*

2 *Præscriptio triplex, odiosa, & fauorabilis, & partim odiosa, partim fauorabilis. numero 2. 3. & 4.*

5 *Præscriptionis cuiusnam hic rationem habeamus.*

6 *Dilatio ipsa an sit perpetuata, per interruptionem præscriptionis.*

7 *Præscriptio an interrumpatur per sententiam arbitri.*

8 *Præscriptio an in aliquibus casibus cesset.*

9 *Bona fides an requiratur in præscriptione libertatis contra seruitutem, uel liberationis cõtra obligationem.*

10 *Mala fides authoris, an noceat successori.*

11 *Iuramentum an impediat præscriptionem.*

12 *Iudex an debeat admittere præscriptionem, si pars non opponat de eadem.*

13 *Præscriptio uel usucapio an aliquo casu dormiat.*

14 *Quo tempore præscribatur officio iudicis.*

15 *Præscriptionis xxx. annorum exceptio, an impediat litis contestationem.*

16 *Excommunicatus an præscribit durante excommunicatione.*

QVAEST. CCCCXVI.

1 CVm quęrit, an * & qualiter præscribatur contra fiscum. dic aut loquitur de iure superioritatis & similibus, & talia non præscribuntur aliquo tẽpore, ut C. de pręscri. xxx. uel xl. annorũ. l. cõpetit. aut quærit de rebus seu iuribus quę princeps possidet, ut priuatus, uide. licet fundũ uel domum, aut annuu censum, & hoc casu sunt

a gl. contrariæ: *a* quia una glo. dicit, ꝙ talia præscribũtur centũ annis, in auth. de nõ alien. aut permu. reb. eccle. §. si nu. nus. col. ii. sed Hẽricus Bohic. in c. diligenti. extrà de præscr. fin. dicit d. gl. non esse ueram, quia imo credit ipse Hẽri. Bo. hic, ꝙ talia pręscribuntur xl. annis, ut in d. l. cõpetit. Et pro hac ultima parte fuit conclusum in camera cõsilii per dominos meos, de anno M. cccc lx. de mẽse Iunii, dum tractaretur de laudimiis debitis in thesauraria Delphin. per aliquos de uoyrone, qui ipsa laudimia celauerãt xl. annis proximè lapsis & ultrà. sed quia penden-

pendentibus dictis xl. annis fuit facta proclamatio in uilla uoyronis, instãte procuratore fiscali generali Delph. ꝙ omnes debentes dicta laudimia soluant in thesauraria Delphi. An per talẽ proclamationẽ fuerit interrupta dicta præscrip. xl. an. Credo ꝙ non. Primò quia uox ꝓconis paucis innotescit, ut iuribus uulgatis. Secũdò, quia uidemus, ꝙ ad faciendum quẽ malæfidei possessorem, debet denunciari ante contractum, & nõ sufficit, quòd post contractũ fiat durante præscriptione, ita dicit Io. de Grassis, in c. si diligẽti. extrà de pręsc. ibi. l. si fundũ. & alleg. l. pe. cũ ibi no. per gl. ff. pro empto. ita scripsi sub eo in meis recollectis. multò ergo minus operabitur dicta proclamatio interruptionẽ. Tertiò, quia dicta præscriptio xl. anno, & similiter pręscri. xxx. anno, cũ sint merè odiosæ, nõ interrũpuntur, nisi per citationẽ. ut l. omnes. & l. sicut, & l. cum notissimi. C. de præs. xxx. uel xl. anno. Et ita fuit appũctatũ & ordinatum per dños meos parlamenti in d. cã laudimiorũ uoyronis nõ fuisse interruptã dictam præscriptionẽ xl. anno. contra fiscũ, per dictã pręconizationẽ. Verũ quia suprà aliqua dixi de interruptione præscriptionis, pro pleniori declaratione

2 *dic, quòd quædã est præscriptio totaliter odiosa, quia est introducta principaliter ĩ odiũ illius cõtra quẽ pręscribitur ꝑꝑ eius negligẽtiã, ut in ꝑ̃scriptione xxx. uel xl. ann. ut l. fi. in fi. C. de ann. excep. & ista præscriptio interrũpit ꝑ simplicẽ citationẽ. ut l. omnes sicut. & l. cũ notissimi. C. de ꝑ̃sc. xxx. uel xl. ann. Quod intelligo de citatione illa, cũ causa facta, ita ꝙ saltẽ in prima dicta citatione ipse reus fuerit instructus & certificatus de causa, propter quam citatur, aliàs simplex citatio nõ operaretur interruptionẽ, per ea, quæ dixi ĩ. q. ccccl xxviii. Et est ratio, quia illa præscriptio causat ex negligẽtia nõ petẽtis, qua negligẽtia cessante cessat ipsum causatũ, hoc

3 est ipsa præscriptio.* Quædã est præscriptio quæ procedit in bonis mobilib. cum iusto titulo & bona fide, ut est usucapi. & ista est merè fauorabilis, nec cõtinet aliquid odii, cum in fauorem pręscribẽtis sit introducta: & ista nõ impeditur per litis contest. & multo minus per citationẽ. & iõ est necessaria sententia diffinitiua. ut l. si post acceptũ. ff. de rei uen. & l. ii. §. fi. de usuc. pro

emp. Cuius ratio eſt, quia per
litis conte. uel citationem, nõ
ceſſat cauſa præſcribẽdi, hoc
4 eſt, fauor. Alia* ẽ præſcriptio
partim odioſa, & partim fa-
uorabilis, ut illa quæ proce-
dit cum iuſto titulo & bona fi
de in rebus immobilibus per
decẽ annos inter præſentes,
& xx. inter abſentes. ut l. fin.
C. de præſc. lon. tẽp. Et in hoc
eligitur quædã media uia: ut
non interrũpatur per citatio
nem ſimplicẽ: ſed per litis cõ
teſta, ut l. more. C. de rei uen
dica. Quædã eſt præſcriptio,
quæ currit ſui natura, nõ cõſi
derato odio uel fauore: uel a-
ctione redhibitoria, uel quã-
to minoris, & iſta interrũpi-
tur p litis cõte. uel p oblatio
nẽ precũ ipſi principi. ut l. i.
& ii. quã. libel. princi. da. litis
cõteſt. faciat. Et de hac mate-
ria interruptionis, uide p Bar
to. in l. cũ quis. §. ſi quis pro
reo. ff. de ſolutio. Et de hac ma
teria interruptionis, aliquas
quæſtiones tetigi ĩ. in hac ea
5 dẽ q.* De qua ergo interru-
ptione loquitur text. in l. fi. ff.
de eo, per quẽ factũ erit. certè
nõ de præſcriptione xxx. uel
xl. an. quia tẽpore iſtarũ legũ
iſtę pręſcriptiones fuerant in
cognitæ. ut not. per glo. ordi-
nariã in l. q occidit. §. i. ff. ad
leg. Aquil. & l. Iulianus. aliàs

incipit, nõ ſolũ. ff. ex qui. cau.
maio. & in auth. ut eccle. ro. 7
gaut. priuile. centum anno.
in prin. col. ii. Dicendum eſt
ergo, ꝙ d. l. fi. ff. de eo, per quẽ
factum er. inquantum dicit 8
quòd res fuit tempore omiſ- b
ſa, loquitur de præſcriptione
x. uel xx. ann. uel de uſuca. p
priè ſumpta, quæ non interr
pitur per litis conteſt. ut pa
tet ex premiſſis. In eo uerò
dicit d. l. fi. actionem ex tem
pore fuiſſe amiſſam: loquitur c
de præſcriptione illarum a
ctionum quæ ſui natura cu
6 runt, ut prædictum eſt. *Se
dubitatur utrum per interr
ptionem pręſcriptionis ipſa
actio ſit ppetuata, ſuper quo
dic, quòd per talẽ interruptio 9
nem talis præſcriptio facta
per citationem ſimplicem, a
ctio non perpetuatur in xl
annos, ſed ſimpliciter interr
pitur ipſa pręſcriptio, & erit
neceſſe, ut ex die citationis in
choetur noua præſcriptio, ta
lis, & tãti tẽporis, qualis erat
prima. Sed ſi per litis cõteſta.
eſſet facta interruptio prẹſcri
ptionis, tunc actio perpetua-
tur uſque ad xl. annos. & ita
ex parte litis conte. uel eo tẽ
pore, quo partes tacuerunt, e
rit neceſſe, quòd currat noua
pręſcriptio xl. ann. ut l. fin. C.
de præſ. xxx. uel xl. ann. & ut
de

dè quæ no.per gl. & Bar.in d.
7 l.cũ notissimi.in princi. * An per sententiam arbitri interrumpatur præscriptio? dic quòd sic,per l.pen.C.de arbi.
8 Sed an sint aliqui*casus, in q
b bus cesset præscriptio? *b* dic ꝙ sunt xii.casus & ultrà, quos ponit gl.in c.cum non licet. extrà de præscript. Sed an pacto uel statuto possit tolli pręscriptio: uide quæ plenè scripsi s.quæst.cccclx. De mate-
c ria præscriptionum c(in aliis tamẽ terminis) uide quę plenè dixi s.q.ccccvi.& ccccvii. & ccccviii.Et de pręscriptionibus,an,qualiter & quãdo currant contra pupillum, uel adultum, uide quæ dixi plenè
9 s q.xxxi.*An in præscriptione libertatis contra seruitutem, uel liberationis contra obligationem requiratur bona fides? aliqui doctores dicunt,quòd non: per l.sequit. §.si uiam.ff.de usucap. & dicunt in hoc nõ esse correctũ ius ciuile per ius canonicum. & ita uidetur tenere Inn. in c.non.extrà. de præsc. & Bar. in dicto §.si uiã. Sed Ioãnes de Grassis in d. c. si diligenti.de præs. in recollectis meis tenet, quòd imò requiritur bona fides de iure cano.allega.d. c. fin. extra de præscrip. uide tamen, quæ circa hoc
10 plenè dixi s.q.cxcix.Sed* an in hac materia præscriptionũ mala fides authoris noceat sucessori? Io. de Grassis in d. c.si diligenti.in gl.bona fides. ibi. l.si quis emptionis.colligit ex illa gl. quòd in præscriptione longi temporis requiritur bona fides authoris. aliàs nocet successori. secùs in præscriptione longissimi
d temporis. *d* Ratio (dicit ipse) quia de iure ciuili in præscriptione longi temporis, requiritur bona fides.l.fin. C. de præsc. lon.tem.in præscriptione autem longissimi temporis, non. Ex quo sequitur, quòd cum de iure canonico indistinctè ad pręscriptionem bona fides requiritur,per tex.in d.c.si diligenti. mala fides authoris semper nocebit successori. quod est uerum secundũ Ant. de But. in sucessoribus uniuersalibus: quia tenentur ad exonerandum conscientiam defuncti. ut in c.fi. extrà de sepul. In particularib. autem,secus.Ita intelligitur Dyn.in c. possessor. de regu. iur. Ita dicit Ioan. de Grasis: ubi suprà.
11 *An corrigantur hodie l. sicut.& l.omnes. C.de præscri xxx. uel xl. anno. per c. malæ fidei possessor. de re. iur. lib.vi.& c.fin.extrà de præsc.

uide, quæ plenè dixi s̃. q. cxcix. Et ibi an iuramentum impediat præscriptioné. An iudex debeat admittere præsc. si pars nõ opponat de eadem. uide quæ plenè s̃. dixi, q. ccxxi. Et quia s̃. uisum est qualiter præscriptio xxx. uel xl. anno. quæ est merè odiosa, interrũpitur ꝑ simplicé citationé. ut d. l. cum notissimi. quia illa solùm currit ex mera negligentia nõ petentis: sed q̃d de præscriptione, quæ inducitur à statuto curiæ, uel ciuitatis, puta statuto præsentis patriæ parlamenti, & aliarũ curiarũ præsentis patriȩ cauet, ꝙ debitor possit redimere pignora ĩ. quatuor mẽses à die liberationis, quando debitum est de maiori summa, & ꝙ lapso tempore non audiatur. debitor infra dictum tẽpus non redemit, sed citari fecit creditoré infra tempus redimendi recepturum debitũ, an interrumpatur præscriptio dictorũ quatuor mensium datorũ ad redimẽdum pignora. doct. non mouent hanc quæstioné, quod uiderim. Tamẽ crederẽ prima facie, quòd interrũpatur talis præscriptio quatuor mẽsium, per simplicẽ citationẽ: eadẽ ratione interrumpit̃ præscript. xxx. uel xl. an. quæ causatur ex negligentia quæ

similiter interrumpitur sola
citatione: per d. l. cum notissi-
mi. & præmissa pñt colligi ex
dictis Ia. de Are. & Ia. de But.
in d. l. sicut. & d. l. fi. ff. de eo q.
12 qué factum est. *Vlterius circa
ca materiam interruptionis
p̃scriptionis: quæro nũquid
interruptio facta in debitore
principali, porrigatur ad fideiussõ. gl. dicit ꝙ nõ, in l. cum
quis. §. quis pro reo. ff. de iu-
lu. & idẽ ibidẽ Bar. uide Cy.
in l. fi. C. de duo. reis stip. &
de materia interruptionis, ꝗ
de per Bar. in d. §. si quis pro
13 reo. * Quæro ulterius circa
hanc materiã præscriptionis
an præscriptio uel usucapio
e aliquo casu dormiat. e Certè
de præscriptione dormiente
nõ habemus in iure express.
in præscriptione xxx. ann. n.
l. sicut de præscriptione xxx.
uel xl. an. s̃. all. Tamẽ de iure
canonico ur̃, ꝙ talis præscri-
ptio dormiat tp̃e hostilitatis
& exercitus armorũ, si tantus
esset exercitus, ꝙ iura in ciui-
tate non redderentur. ut in c.
ex trãsmissa. extrà de presc. ue-
rũ tamẽ Inn. ibi dicit, ꝙ istud
est ẽt uerũ, de iure ciuili: nihil
tñ allegat. Quod istud tamen
possit esse uerũ, uidetur probari. C. de fun. limi. l. fi. lib. ii. ha-
bemus etiã casum expressum 14
hodie in illa constitutione ex-

traua-

trauaganti Fed. Imperatoris de pa. Constan. Et aduerte, ꝙ licet in aliis casib. quis impediatur agere: præscriptio tamen currit contra eum, sed restituitur: f ut ĩ ti. ex quib. cau. maio. per totum. maximè, in l. sed si per prætoré. §. si fortè. tamen isto casu, id est, in ista præscritione xxx. an. ipso iure nõ currit: sed dormit: quod é notab. idẽ fortè dicendũ esset eadẽ æquitate de tépore mortalitatis, quando est tãta mortalitas, ꝙ ius non reddatur, ꝙ illo tpe p̃scriptio dormiat. ar. d. c. ex trãsmissa. illa enim hostilitas Dei est fortior, quã hostilitas hominũ. Idẽ etiã reperio, ꝙ præscriptio dormiat contra ecclesiã uacanté. ut extrà eo. c. i. & iii. quia licet ecclesia habeat œconomum, tñ uacare dicitur: ut ibi no. Et iõ posset fortè dici, ꝙ uacãte imperio, nõ currat præscriptio cõtra eũ, licet in administratione succedat ecclesia: quia tp̃s uacationis debet subduci de medio. Item nõ currit præscriptio tempore schismatis, ut in c. fi. in fi. extrà de præscriptio. quod est ar. tempore schismatico imperii, contra ipsum non currit præscriptio. & ita no. in l. naturaliter ff. de diuer. & tẽpor. præscrip.
14 per Bar. *Sed quæro, quo tẽpore præscribatur officio iudicis? habes gl. in d. l. sicut. sup uerbo, persecutione. quę uult ꝙ nõ præscribatur nisi xxx.
g ann. g Sed est alia gl. cõtraria, quæ dicit, ꝙ prescribitur triẽnio. in l. sequitur. §. fructus. ff. de usuca. & ibi uide Bar. & Cyn. in l. ancillæ, C. de furt.
15 .* An exceptio præscrip. xxx. an. impediat litis cõtesta. Bar. dicit ꝙ sic, per tex. in d. l. sicut. circa fi. ibi, nullæ mouẽdi &c. Et ita Bar. in l. fin. ff. pro suo. Tertius possessor p̃scribit hypothecaria actione aduersus creditoré præscript. lon. tẽp. in l. i. C. si aduer. credi. quod intelligo uerum de creditore priuato: quia secus crederé in ecclesia, uel minore ius hypothecæ prætendente: per auth. quas actiones. C. de sac. san. eccle. iuncta l. fi. C. in quibus caus. in integr. rest. nõ est nec. & l. sicut. C. de præscipt. xxx. uel xl. ann. De materia præscriptionũ in actionibus criminalib. uide gl. & doct. in l. quærela. C. de fal. Quæ sunt necessaria ad præscribendum seruitutem. uide Bar. in l. i. §. denique. ff. de aqua plu. arc. Vtrum res ecclesiæ quæ subsunt Papæ, gaudeãt præscrip. centũ ann. uide quę dixi s. q. cxxxvi. Vtrũ & qualiter possit p̃scriptio quæri circa ius

exigēdi uectiga. uide Bar.ī l. ſi publicanus.§.fi.ff.de publi.

26 *An excōmunicatus præſcribat durante excōmunicatiōne?Hoſt.in c.cum non liceat. de p̄ſcr.tenet ꝙ non.quia ipſe eſt quaſi mortuus,in auth.de priui.dot.circa medium.coll. viii. cōtrarium tñ notauit ipſemetHoſt. extrà de off.dele. in c.prudentiam.§.ſexta.quē ibi uide. Si fiſcus bona annotata non petat infra xx. ann: an lapſu ipſorū xx.an.ſit excluſus?uide gl.in l.pe.C.đ requir.reis.An titulus īualidus præbeat cām præſcribendi?uide quę dixi ſ̃.q.clix.circa mediū.ibi plux dixi.Hoſt.An tēpus trium ann.de quo in l.ii. C.de iure emph.currat cōtra pupillū, & q̄d de adulto.uide quę plenè dixi j̃.q.ccccxxxv.

a Glo. contrariæ.] *Aduerte ꝙ in reb.patrimonialib. principis, locū habes pcæſcript. xl.an.ut no. per gl.in l.i.C. ne rei do.et hoc ī caſib.ī quib. currūt præſcriptiones triennii,x.xx.xxx.anno.contra alium.nam in aliis in quib. minora tempora ſpecialiter ſtatuuntur,illa ſeruantur in fiſco, qui in aliis , ut in tēpore ad appellandū,in redhibitoria, & in aliis minoribus præſcriptionib. ar.ff.de diuer.et tē. præſcr. l.in oībus. itē niſi reperiatur aliud tēpus ſpecialiter in caſib. ſpecialib.ī fiſco ſtatutū,quod quādoq; reperitur.ut C. de fun.rei pri.l. eū q.Et de fun.patri.l.fi.de du. l.eū q ſē.ī fiſ.latis nō retractā. l.i.C.ne rei do. uel tēplo.et iſtū* b *uerificatur in iā quæſitis, in a quirendis autem cōſideratur,a* c *quis poſſideat cum tit. & præſcribit mobilem triennio rē im bilē x.an.ff.de uſuc.l. Et dico & nō xx. quia fiſcus debet ſemper præſens reputari.l. i. cū ia* d *not.C.de quadri.præſcri. Au ne titu.et tūc aut fiſcus admi tur cōtra ius cōmune, & eo ca ſi poßeßor uult computare ip tēpore,quo bona fuerūt denūcia ta,p̄ſcribit,quadriēnio; ſi a* e *quo fiſcus īcipit ius habere x an.ut ff.de iur.fiſ.l.i.§.p̄ſcrip Aut de iure cōi,et tūc ur̄, q* f *quiritur p̄ſcript.xl. an. ut l. C.de præſcri. xxx. uel xl. an. reb.aūt cōcernētib. ſtatum i rij,uel ſuperioritatem,uel tr* g *torum rationem,non currit p ſcri.temporis cuiuſcunque. C præſcr.xxx.an.l.competit.extra de præſcrip.c.cū ex officii.& c. cū non liceat.Et ſimiliter in re ſeruatis eccleſiæ in ſignum uniuerſalis dominii;ut no.gl.in cle. ægro.li.6. Sed cōtra alias res p blicas principis, nō ur̄ ꝙ ten p̄ſcriptio hodie, niſi centum an. ſicut nec cōtra eccleſiā Romani. ut l.fi.C.de ſacr.eccle. Quia q priuilegio gaudet eccleſia Roma*

na,

na, in præscrip. gaudet imperiũ: ut sentire uidetur gl. in c. mulũ. in authen. de non alie. aut permuta. §. finimus igitur. coll. ij.

b Cesset præscriptio.] Vide Gofre. in summa, in ti. de præscri. in §. item exigitur.

c Materia præscriptionum.] De hac materia præscriptionum, uide in tract. Bal. Et per Petr. de Ferra. in sua practica. de forma respõ. rei conu. ĩ gl. præscriptiõis.

d Secus in præscriptione lõgissimi temporis.] Istud sentire uidetur gl. xvi. q. iii. in c. placuit. in §. quòd si ab eo. in uers. continuare. in fi.

e Dormiat.] Casus, in quibus impeditur præscriptio, enumerantur per Gof. in summ. in ti. de pręscri. in §. sunt & quædam.

f Sed restituitur.] Quo ad hoc uide Gof. ibi s̃. in præ. §. sunt & quidam. in uer. impedit præscriptionem, quo ad effectum.

g *Nisi xxx. annis.] Limita istam regulam, quæ habet quòd officio iudicis præscribitur xxx. an. ut procedat, quando officium iudicis habet causam ex iure de præterito: secus si ex iure, quòd in futurum semper instat: quia cum istud officium semper nascatur. in quo duret post xxx. an. Ita no. Ias. ĩ l. prætor ait. §. si aliquãdo. col. iii. uer. in ult. parte. post Bar. & alios quos ibi refert, et sequitur. ff. de ope. no. nun. per theoricam gl. quam reputat nõ. in l. ii. in gl. magna. C. de ser. & aqua.

SVMMARIVM.

1 Emphyteota an teneatur recognoscere toties quoties fuerit per dominium requisitus.

2 Creditor tenetur dare quittantiam toties, quoties fuerit a debitore requisitus.

QVAEST. CCCCXVII.

Dominus directus petit à suo emphyteota,
1 ꝙ si recognoscat * annuũ censum super tali re: emphyteota uerò dicit, quòd est paratus anno quolibet soluere cẽsum: sed dicit se nõ teneri recognoscere. Quæritur, quid iuris? & uidetur primò, quòd dñs directus bene petat: q̃a q̃s debet facere qđ alteri prodest, & sibi nõ nocet. l. si creditor. ff. de euictiõ. Itẽ
a pro hac parte facit *a* in simili. l. plures apochis. C. de fide instru. In contrarium uidetur, quòd nõ teneatur emphyteota recognoscere: sed quòd sufficiat sibi cẽsum annuum soluere: quia solutione eius, qđ debetur, tollitur omnis obligatio. & nullæ reliquiæ obligationis remanẽt: insti. quib. mod. toll. ob. in prin. Item debet sibi imputare dominus, si sibi super hoc non cauit, dum res fuit in emphyteosim

tradita:uel aliàs ſibi recogni ta,in eo quod nõ facit emphy teotã obligare ad recognoſcẽ dum toties, quoties fuiſſet re quiſitus.Pro quo facit l.Modeſtinus.ff.de ſolut. & l. ii. ff. de hære.uel act. uen. Veritas tamen eſt iſta,quòd iſte emphyteota debet cognoſcere,ẽt ſi ad hoc recognoſcendũ ſpe cialiter non ſe obligauerit. ꝓ quo facit §.emptorib. ĩ auht. de non alie.reb.ecc. & eſt gl. in auth.ſi quas ruinas. C. de ſac.ſan.eccl.ſuper uerbo,deť. ibi,debet fieri renouatio.& faciunt etiã rationes ŝ. in prin. præſentis q.deductæ & allegatæ.& ita ſeruatur iudicando in dicta curia parlamenti,
a prout ſæpiſſime uidi.*Ad idẽ ſeruat etiã ipſa curia parlamẽti in debitore,qui ſoluit & petit inſtrumentũ quittãtiæ de ſoluto ſibi per creditorem fieri.& pro hoc facit l.ii. in §.fi. C.de quadr.præſc.argu.à contrario ſenſu,quod eſt fortiſſimũ in iure.l.i.§.eius rei.ff. de offi.eius cui eſt man.iu. De recognitione fienda per tertium poſſeſſorem, uide quæ dixi ſuprà q.xlii.

a Parte facit.] *Adde l.forma.ff.de cenſ.& l.iii.§. eſt autem perſonaliter.ff.ad exhiben.& l. ſi uina.§.ſi plures.ff.ad l. Aquil.& l.Titius hæres.ff.de act.emp.& uend.& auth.de mã.prin.§.cæ ges autem.in prin.col.iii.*

SVMMARIVM.

1 *Saluamguardiam infringens, qua pœna puniatur.*
2 *Saluaguardia an poſſit concedi in territorio alieno.*
3 *Saluaguardia a quo detur, & quanto tempore duret.*
4 *Saluaguardia pro eundo,an intelligaĩ ẽt data pro redeundo.*
5 *Saluuſconductus datus hoſti, an debeat ſeruari.*
6 *Pars poteſt petere ſecuritatem ſibi præſtari a Iudice.*
7 *Facere contra ſecuritatem quãdo quis uideatur.*

QVAES. CCCCXVIII.

SVprà, in q.lvi.dixi,quòd ſaluaguardia Delph.nõ
1 tollit iuriſdictionẽ *Sed 2
modo quero in quam pœnam
a incidit ille, qui infringit ã talẽ ſaluaguardiam Delph.uidetur quòd incidat in crim. læſæ maieſtatis:per tex.in l.i. in prin.ibi uel aduerſus ſecuritatem eius cõmittitur &c. ff.ad l.Iul.maie.cuius pœna ẽ capitalis:ut l.iii.in prin.ff.eo. ti.& cõfiſcatio bonorũ.l.quiſquis.C.eo.quãuis tex. uideatur,quòd flammis comburatur:in l.i.C.de nili agger.non rũp. Et alibi uideť tex. quòd debeat ultimo ſupplicio puniri. 3

niri.arg.in l.denunciamus C. de his,qui ad eccl. confu. Alii dicunt,quòd ad duplum damni.arg.l. Christiani.C.de paganis. Sed dic, quòd punitur extraordinariè,cùm certa pœna non sit statuta: iuxta l.i.ff. de effra.& expila.& facit l.hodie.ff.de pœn. Non obst.d.l.i. in prin.ff.ad l.Iul. maie.quia loquitur in eo, qui securitatẽ publicam uiolauit.ar.in feud. de cle.uio.pa.in §. si quis.Nõ obst.etiã d.l.C. de nili agger. nõ rump. quia loquitur in alio casu.Et ita de iure per pręmissa, ac etiam de stylo dictæ curiæ parlamenti Delphi. seruatur, quòd infringentes saluangardiã Delphin. extraordinariè,arbitrio curiæ secundum qualitatem personarũ, & attrocitatẽ delicti,puniũt.
2 * An saluaguardia possit cõcedi,in territorio alieno?Dic ꝙ non etiã tẽpore guerrę.l.cùm sæpè. de eroga.mili. annonæ. li.xii.& ponit Guil.de Cu.in l.illicitas.C.ne potent.& ff.de offi.præsi.De materia securitatis, quando petitur ab illo, qui dubitat offendi: uide in l. quæ bona.§.quoniã.ff.de dã. infect.per Bar.& per Cyn.& doct.in l.denunciamus. C.de his,qui ad eccl.conf.Et à quo
3 sit * danda, & quanto tẽpore durat:uide authẽ. de manda. princi. in §.sed neq;. coll.iii.
4 * Si detur securitas pro eũdo, an censeatur esse data pro redeundo? dic quòd sic,ut ponit
b Bart.in l.nullã. *b* C.de nauicu.li.xi.& in l.i.ff.ad l.Iul.ma
5 iest.* Sed quid de saluoconductu:si sit datus hosti domini nostri Delphi.uel alterius principis,utrũ debeat sibi seruari? dic quòd sic. xxiii,q.i.c. noli.& tenet glo. in c.offerebat.xxxiii.q.vii.quod est notandũ. Sed quid de diffidamẽto ? uide quæ dixi s̃. q. cxci.
6 * Si quis dubitet offendi,potest adire iudicẽ,& petere securitatem sibi præstari. doct. alleg.text.in l. denunciamus. C.de his qui ad eccl.conf.Et ibi materia securitatis per
7 Cyn.& docto.* Quæro,quãdo quid contra securitatẽ uideatur facere. Respondeo,aliquid mali mihi faciendo, uel inferendo, de quo dic ut no. in l.si quis maior. C. de trãsact.& per Cyn. & doct.ĩ d.l. denũciamus. C.de his,qui ad eccl.confu. Alii dicunt,quòd ille dicatur frangere securitatẽ, qui per se uel p aliũ dãnũ dat.arg.ff.de uer. ob.l.stipulatio ista.§.i.ii.& iii. & ff.loca. l.i. De mã securitatis, & diffidamenti,& multis quæstio. uide plenè per Io. An.in nouel.de homici.in c.i.libr.vi.

In-

a Infringit.] *Circa hūc articulum uidetur dicendum. Aut quis infringit saluam gardiam datam à principe, seu eius magno consilio, siue eiusdem in hac patria, aliaue qualibet locumtenēte: & tunc incidit in crimen læsæ maiestatis: & sic pœna l. Iuliæ maiesta. & uenit puniendus. ut colligitur ex scriptis Pau. de Castr. in anti. ij. par. consi. ccccxxij. in vi. col. in uer. contrarium. iuncto uersi. itē dictus. Aut infringit saluam gardiā datā ab alio quàm a principe, seu eius magno consilio, seu eius locumtenen. Et aut offendit personam aut bona. Primo casu, aut occidi, & tūc plectitur pœna mortis. Aut uulnerat, & tūc murilatur, aut alias iniuriatur: & tunc pœna pecuniaria mulctatur, ut in lib. feud. de pa. tenen. §. si quis hominē. et §. si quis aliū. & §. seq. Secundo aūt casu, cum certa in hoc casu nō uidetur pœna determinata, iudicis arbitrio punit: ut l. i. ff. de effrac. & expila. et l. hodie. ff. de pœn. Et uide in ma. Guili. de Cun. in tra. secul. circa finem. & Bart. in l. i. ff. ad l. Iul. maiest. & in l. iii. §. transfugas. ff. de sica.*

b L. nullam.] *Adde Bar. & doct. in auth. habita. in i. col. uersic. quæro istud priuilegium. C. ne fil. pro pa. & per Abb. in c. quia diuersitatem. de conc. præb.*

SVMMARIVM.

1 *Delatus ex confessione facta corā Iudice remittente, an possit puniri per Iudicem, cui remittitur, non facto nouo processu.*

2 *Executio rei iudicatæ, utrum et quando possit impediri.*

3 *Exceptio omnis, quæ non repugnat sententiæ, potest opponi post sententiam, quæ transiuit in rem iudicatam.*

QVAEST. CCCCXIX.

EX cōfessione facta per delatum coram iudice remittēte, nō potest de-
1 latus * cōdemnari per iudicē cui fit remissio: sed debet fieri nouus processus, cum talis cōfessio corā non suo iudice facta, sit nulla. ita tenet Bart. in l. diuus. ff. de cust. reo. & in l. magistratibus. ff. de iur. om. iud. dicit etiā Bal. idem, quòd processui corā inquisitore formato iudex, cui remittitur hæreticus, non habet necesse stare: sed potest talis iudex, cui remittitur delatus, facere nouū processum, & secūdum quod ei uidebitur, delatū punire: ut in auth. de san. episc. §. si uerò crimen. colla. ix. Et ita seruatur tā in præsenti curia parlamenti, quàm in cæteris curiis Delphin. præsentis patriæ: licet Saly. uidetur tenere

nere contrariũ, in l. ea quidẽ. C. de accu. in q. decima, quæritur, &c. confessio tamẽ facta coram iudice remittẽte, operatur duos effectus, ut plenè dixi suprà q. ccii. in fi. & idem dicit ipse Sal. quòd in causis ciuilibus iudex requisitus nõ debet cognoscere de uiribus sentẽtiæ iudicis requirẽtis. allegat ipse l. properandũ. §. sin autem reus. C. de iudi. cũ ibi
a
not. per Pe. & Cyn. l. à diuo Pio. in §. i. ff. de re iud. & ibi per doc. super hoc tamẽ uide, quæ pleniùs scripsi infrà q.
a
cccccIxxiiij. tñ hoc casu curia ipsa cõsueuit citari facere partem, uisuram prouideri super expeditione petita, ut curia prouideat circa modum exe-
2 quendi. * Vtrũ & quando impediri possit executio rei iudicatæ: uide Spec. in tit. de exce. rei iud. ĩ §. postremò. & ibi ponit xvii. casus, in quibus impeditur executio sententiæ.
3 *Circa hãc materiam, attẽde ad hãc regulam, quòd omnis exceptio quæ non repugnat sententię, potest opponi post sententiam, quæ in rem transiuit iudicatam. l. i. C. de iu. & fac. ign. & l. si fullo. ff. de cõdi. sine cau. & l. eleganter. §. si quis post. ff. de condi. inde. no. Ang. de Are. inst. de act. §. sed si quis. in fi. & ibi dicit ipse Ang. quòd exceptio, ne qs conueniatur, nisi inquantum facere potest, opponi potest etiam post sententiã quæ trãsiuit in rem iudicatam. l. ex diuerso. §. fin. cum l. seq. & ibi Bart. ff. so. ma. & idem Bart. in l. Nesennius. ff. de re iudic. De materia impediendi executionem, uide Pe. Ia. in ti. de actione in factum, ex re iudi. in fi. *a* De materia executionis sententiæ latæ in alieno territorio, uide quæ dixi suprà q. xxiii. &c.

a In fine.] *Voluit allegare. in uersic. item siue agatur.*

SVMMARIVM.

1 *Rescriptum impetratum a Principe, quòd sententia non mandetur executioni, donec de meritis causæ reuisionis fuerit cognitum, an ualeat.*

QVAEST. CCCCXX.

IN hac curia parlamẽti seruat̃ de stylo dispositio auth. quæ supplicatio. C. de prec. Imp. offer. ita, quòd sentẽtiæ in ipsa curia parlm. prolatæ ad instar præfecti prætoris, mãdantur executioni, nõ obstante supplicatione super reuisione sententiæ oblata, si uincens caueat: iuxta dispositionem d. auth. quę supplica-
1 tio. * Sed pone, quòd uictus obti-

obtinuit rescriptũ à principe, quòd sententia nõ mandetur executioni, donec de meritis causæ reuisionis fuerit cognitũ: an ualeat tale rescriptum? Dic, quòd non, quòd contra
a consuetudinem *a* & stylũ ipsius curiæ parlamenti. & pro hoc facit tex. secundũ doc. in l. probatorias. C. de diuer. offi. lib. xii. & facit auth. ut diuinæ iussiones. §. fi. coll. v. Itẽ, quia cõtra iuris dispositionẽ,
b in d. auth. *b* quæ supplicatio. ideò nõ ualet dictũ rescriptũ. l. rescripta. C. de preci. Impe. offe. Et ita seruat stylus præsentis curię parlamenti: quia à xxx. annis citra & ultra uidi rescripta emitti à rege Carolo, tunc Delphino, & consequẽter à domino nostro Delphino: in quibus mandabantur suspendi executiones aliquarũ sententiarũ dicti parlamẽti, usq; ad finẽ causæ reuisionis. Sed ipsa curia parlamenti nunquam uoluit obseruare talia rescripta, cõtra ius & stylum huius curię edicta, sed talibus rescriptis non obstantibus semper fuerunt tales sententiæ mandatæ executioni. De materia dictę auth. quæ supplicatio. uide quæ plenè dixi s̃. q. l. & ccccix. Quæ impediãt executionem curiæ parlamenti, & quę non: uide quę scripsi s̃. q. l. & q. xcviii.

a Consuetudinem.] *Rescriptum cõtra ius cõmune uel utilem cõsuetudinem non ualet: quia præsumitur surreptitium: nisi in eo de ipsis fiat mentio cum clausula, non obstante. secundùm Bal. in l. omnes. iiii. q. C. si cont. ius uel uti. pub.*

b In d. authen.] *Per hoc tamen nõ minus ualet rescriptum, cum tantummodo immineat seu generetur parti præiudicium moratorium: per not. in l. quoties. C. de preci. Impe. offer. Sed ideo non ualet: quia ut prætangitur contra consuetudinem & stylum curiæ, quæ in hoc fortè fundatur, quòd quando rescriptum impetratur, debet pars citari, quæ ex inde posset lædi. glo. in l. ita diuus. ff. de adop. & Bar. in l. adoptio. cod. ti. Et hæc procedũt, nisi prĩceps in rescripto uteretur plenitudine potestatis. Alex. consil. ii. in v. columna. uersi. & nõ dubium. lib. ii. & Bald. in prædi. l. nam ita diuus. in i. q.*

SVMMARIVM.

1 *Debitor an possit conueniri corã diuersis iudicibus, pro eodem debito.*
2 *Iurisdictio delegati perpetuatur per solam citationem.*
3 *Debitor cõuentus coram duobus iudicibus pro eodẽ debito, adhibitis a creditore literis compul-*

pulsoriis, an poßit petere se remitti ad primum iudicem.
4 *Præcisarum literarum species.*

QVAEST. CCCCXXI.

CReditor quidã de diœcesi Grationo. citari fecit, & in ius uocari debitorẽ suũ corã domino offi
1 ciali Grationop. corã quo* fecit talis creditor eius petitionẽ, deinde ipse creditor d. suũ debitorẽ citari fecit pro eadẽ causa corã dño iudice maiore Graysuodani, qui debitor cõparet coram d. iudice Graysuodani, & petit se remitti corã d. domino officiali, dicẽs, quòd pro eodem debito fuit primò conuẽtus corã d. domino officiali & sic ubi cœptum est iudicium: ideo ibi finẽ sumere debet. l. acceptum. ff. de iudiciis. cum simil. creditor uerò replicat, quòd corã d. domino officiali lis non fuit cõtestata: & sic nõ debet dici iudicium cœptum: ut in auth. de litigio. & faciũt ea, quę leguntur, & no. in l. si conuenerit. ff. de iu. om. iudi. Credo tamen dictam causam & partes coram d. officiali fore remittendas: licet coram eo nõ fuerit lis cõtestata; & causam coram eo fore terminandam. Pro quo adduco tex. in l. tam collatores. in §. quoniam ue-
a rò. *a* ibi, cõuentione quæ oblata &c. & ibi negotium ex priore agnitione prioreq́; cõuẽtiõe, &c. C. de re mil. li. xii.
2 * Et ex illo tex. dicũt aliqui, quòd iurisdictio delegati perpetuatur per solã citationẽ, ita quòd mortuo delegãte nõ finitur delegatio: licet contrarium uideatur notari per gl. in l. & quia. ff. de iurisd. om. iud.
3 *Sed iuxta pręmissa, quæro, quidam creditor citari fecit suum debitorem corã domi. officiciali, uel corã iudice Graysuodani, et obtulit suam petitionem. Sed posteà pœnitens impetrat literas compulsorias ab ipsa curia parlamẽti uigore submissionis super eodem debito: debitor citatus corã parlamento excipit contra creditorem, & dicit quòd creditor pro eodem debito eũ cõuenit alibi coram officiali, uel iudice Graysuodani, petẽdo se remitti coram quo fuit primò conuentus. Quæritur an sit audiendus. & uidetur ꝙ sic, per dictum §. quoniã uerò. Contrariũ credo: quia ista non est de exceptionibus, quę
4 secundũ statuta Delphi.* impediunt cursum præcisarum, quæ sunt excõmunicationis, falsi, transactionis, rei iudicatę, solutionis, ꝑscriptionis, & pacti de nõ petẽdo duntaxat; de

de quibus in statutis Delphi. sub rub.de cōpulsoriis & præcisis concedendis.ita uidi determinari in curia parlam. ipse tamen debitor potest in alio iudicio,in quo primò fuerat conuentus, facere adiudicari sibi & taxari expensas suas,cōtra creditorem.Si statutum aut stylus curiæ nō admittat, nisi certas exceptiones, ac omnes aliæ exceptiones censeantur prohibitæ opponi: uide Bar.qui singulariter ponit.in l. i. §.i. & l. prætor. §. hoc interdictū.ff.quod ui aut clam.De officio iudicis est clarum,quòd per tale statutū nō censetur prohibitum implorari. l.planè.ff.de petit. hæred.De hac meteria implorationis officii iudicis, uide quę dixi suprà.q.cccclxii.Sed quid de illo, qui conuenitur eadem die coram diuersis iudicibus, corā quo debeat cōparere?uide quæ dixi infrà q. cccclxiij.

a In §. quoniam uerò.] *Sed iste text.loquitur in milite.& sic uidetur speciale in milite,quòd deposita conuentio non possit apud aliū iudicē conueniri: ergo in cōtrariū est ius cōmune.l.ius singulare.ff.de leg. et senatusc. pro opi. tamen authoris facit authen. qui semel. C. quomo. & quan.iudex.*

SVMMARIVM.

1 *Aggressores domuum alienarū, siue depopulatores, qua pœna sauciandi sint.*

QVAEST. CCCCXXII.

Contigit de facto,quòd de anno currēte domini,M.ccccxl.& die xi. mēsis Iunii, aliqui in magno numero gentium cum armis circa horā mediæ noctis,aggressi fuerūt ui armata quoddam castrum, & ibi cœperūt ui & potētia Antoniū Bolomerii, & eū ligatū preysonériū quò uoluerunt traduxerūt. sed posteà eorum manus euasit: qua impediti eū extra præsentem patriam trāsducere non potuerūt.* Modò quæritur, 1 in quas pœnas inciderunt,& qualiter ueniant puniendi dicti delati. Credo q dicti delati tria delicta cōmiserunt,& in eisdē ciciderunt: quia primò commiserunt iniuriam a dicto Bolomerii intrādo domū suę habitationis ipso inuito per tex.in l.qui domū.ff.de iniur.in qua sua domo debebat esse tutus.l.i.ibi, maneat unusquisq; domi suę tutus atq; securus, &c. C.de præto.&c.lib. xii.& facit l.nemo de domo. ff.de regul.iur. cum si. Secundò, inciderunt ipsi delati in crimen legis Iu-

liæ

liæ de ui publica: quia ipsi aggressi fuerunt dictam domum habitationis dicti Bolomerii, & in ipsa uioléter cum armis intrauerũt, hoc probat text.in §. item lex Iulia.insti tu. de publicis iudic. & in l.i. in princ.ff.ad l.Iul.de ui pub. Alio etiam capite, quia dicti delati in quodã nemore sibi obligari fecerunt dictum Bolomerii in certa magna scutorum summa, ex quo etiam ipsi inciderunt in pœnã dictæ legis Iuliẹ, de ui publi. l.iiii. in princ.ff.ad l.Iul.de ui pub. Cuius criminis pœna est deportatio, ut dicit tex.in dict. §.itẽ lex Iulia.loco cuius deportationis succedit bannimentum, maximè quando fit à tota patria. iuxta l.amissione.§.i.ff.de capi.dimi.et habetur per Bart.in l.mathematicis.C.de epi.aud. & omnium bonorum publicatio. ut dicit glo. in l. ii.C. ad l. Iul. de ui pub.sed hodie nõ publicãtur. sed deferuntur ascendentibus & descendentibus in crimine læsẹ maiestatis. ut in auth.bona damnatorum. C. de bon. damnat. De materia legis Iuliæ de ui publica, uide plenè per Pet. Iac. in titu. de act. l. Aquil. Tertiò, commiserunt dicti delati crimẽ capitale triplici respectu. Primò, in eo quòd dictum Bolomerii ceperunt, & penes se captiuatum certo tempore detinuerũt.& pro hoc alleg. doct. text.in.l. ñ.C.de appa.comit.orien.lib. xii. Alio & secundo respectu ipsi inciderunt in crimen carceris priuati: quia ipsum Bolomerii contra eius libertatẽ detinuerũt, quod est crimen capitale. l. una. C. de priua. carce.licet enim priuato sit licitum quem capere, & iudici tradere.iuxta l. capite.v.ff.de adult.hoc tamen non fecerũt ipsi delati. Aliò etiã & tertio respectu,qui dictum castrum inuaserũt, & portas ipsius castri effregerũt, & in idem castrum ui armata intrauerũt, & in eodem circa tria millia florenorũ, ut asseritur, rapuerunt:ex hoc etiam pœnã capitalẽ incurrerunt,per tex.in l.penult.ff.ad l. Iul. de ui publ.Sed dicti delati, licet citati in prẹdicta curia parlamẽti,non cõparuerunt:ob quod die Lunæ, xiiii. mensis Iulii, anni prædicti in manib. Ioã. Albi secretarii Delphina.fuerunt mulctẹ declaratæ contra quemlibet ipsorum ad cẽtum marchas argẽti fisci ẹrario Delphin. applicandas: & ordinatum iteratò eos citari sub pœna annotationis bonorum & bannimenti.

De for-

De forma qualiter procedi debeat contra accusatum absentem, uide infrà q.ccccxxix.

a Iniuriam.] *Quin etiam iniuriã commiserunt indebitè incarcerãdo, & eo nomine potest experiri actione iniuriarum, per quam consequetur etiam damnum & iniuriam. Alex. prima parte, cõsil. xvij. in iij. col. in uer. nam etiam Bald.*

SVMMARIVM.

1 *Magistratus officium falsò assumentes, qua pœna puniantur, & num. 2.*

3 *Iuramẽtum purgationis remiß.*

4 *Auxiliantes eademne pœna plectendi, qua impietatis duces.*

5 *Bannimentum, succedit hodie loco deportationis.*

QVAEST. CCCCXXIII.

EVenit casus in hac patria Delphi. q nũq̃ euenisse dicitur in regno,
1 * nec in Delph. quòd nobilis Rodul. de Comeriis coram se assignari mandauit per uocatũ dote seruientem generalẽ Delphin. & sub pœna omnes dominos dictæ curiæ parla. corã se comparituros in uilla Alauardi ad diem xii. mensis Iunii, Milesimo quadringẽtesimo sexagesimo. Et quia dicti domini de parlamento, dicto die coram ipso non comparuerunt, eos reputauit contumaces, & certa alia expleta eadem die contra ipsos dominos parlamenti fecit, de quibus expletis cõstat iuramẽt. tunc corã eo in manibus du[..]rum notariorũ recepto, & [..]cta expleta die, ubi s. iuxta [..]signata fieri fecit nobili Rodulphi, assistẽtibus quàm p[..]ribus nobilibus, & plebeiis [..] num. lx, uel circa: cũ fu[..] & armis ipsum nobilem Rodulphi associantibus ad in[..]tiam & requisitionem ipsi[..] nobilis Rodulphi. Modo q[..]ritur, si ipse nobilis Rodul[..]
a liquerit. *a* Credo quod ipse [..]cidit in crimen læsæ maie[..]tis: cũ ipse ad illa processi[..]
2 eius priuata authoritate: * q[..] priuatus in se assumẽs offici[..] magistratus, incidit in crim. læsæ maiestatis, per text. [..] iii. §. fi. ff. ad l. Iul. maie. cu[..] pœna est ultimum supplic[..] & confiscatio omnium bo[..]rum: iuxta l. quisquis. C. ad l. Iul. maiest. Nec obstat, [..] ipse nobilis Rodul. fuisse balliuus montiũ Delphi. quia uilla Alauardi, in qua ipse dicta expleta fecit, nõ est in suo balliuatu, sed in balliuatu domini Guliel. de cursillione, militis balliui, patriæ bassæ præsentis patriæ Delphi. & sic ipse nobilis Rodul. non excusatur b

tur de dicta pœna, quia habes iurisdictionem, & eã exercẽs ultra terminos eiusdem, ẽt capite punitur, per l. fi. C. de appari.comi.orien.li. xii. Et ita ibi no. Ia. Rebuffi per dictũ tex. Prætereà, dicta curia parlamẽti, quæ uicẽ præfecti prætoris obtinet, est superior curia huius patriæ Delph. & sub eadẽ curia parlamẽti, subsunt balliui huius patrię. Et hẽt ipsa curia omnimodã coertionẽ in dictos balliuos, tãquã inferiores iudices: ut est in hac patria notoriũ. Et per cõsequẽs ipsi balliui tãquã inferiores iudices, debent honorẽ impendere dictæ curiæ parlamenti & dominis eiusdẽ parlamenti, tanquã eorũ superiorib. iuxta l. potioris. in prin. C. de offi. recto. prouin. imò (quod plus est) dicti balliui in eorũ balliuiatib. nullã coertionẽ habẽt in dominos dicti parlamẽti, sicut uidemus, ꝙ episcopus q̃ est inferior, non põt eius archiepiscopũ superiorẽ suũ excõmunicare, ẽt si deliquerit in sua diœcesi. ut dicit Inn. in c. statuimus. extrà de maio. & obe. Sed an in aliquo deliquerint dicti homines dictũ Ro-
b dulphũ associantes *b* cum armis in ipso maleficio, tenẽdo dictã dietã in uilla Alauardi, cũ ipsi starẽt ibi cum armis à latere, & circũcirca ipsi Rodul. scientes (ut fatentur) dictum Rodul. ibi dictã dietã tenturũ uigore assignationis prædictę? Et arguendo ad ambas partes, uidetur primò, ꝙ sic: cũ ipsi præsumantur eidẽ Rodulpho in præmisso delicto ꝑ eũ perpetrato, auxiliũ præbuisse, stãdo ibi cũ armis cũ ipso: ut dicit Inn. in c. contumacia. de cle. percuss. stãdo enim ibidẽ cum armis, præsumũtur habuisse malũ animũ: ut dicit Bal. in feudis. in ti. de pac. ten. & eius uiola. in §. si quis rusticus. & alibi dicit Bar. quòd associando delinquentẽ in maleficio, dicitur eidẽ auxiliũ dedisse. ĩ l. furti. §. ope. ff. de fur. & cum ipsi sibi astantes cũ armis, malo animo, præsumantur auxiliũ d. Rodul. pręstitisse, ipsum ẽt associãdo in dicto delicto: uidetur ꝙ ipsi tãquam fauores, opem & auxiliũ præstãtes, deliquerũt: ut d. l. ĩ furti. §. ope. & l. is qui opẽ. ff. de fur. & in §. interdũ. inst. eo. Et ꝙ debeant puniri eadem pœna qua dictus principalis author, facit in l. iii. in prin. ibi quiue opem. ff. ad l. Iul. ma. & l. pe. ff. eo. ti. idem uidetur tenere Ang. de aret. in suo tract. de male. in gl. super uerbo, dicto

maleficio semper assistit, &c. In contrariũ, ꝙ nõ debeant puniri eadẽ pœna, qua dictus eorũ author uidetur: quia licet ibi interfuerunt in dicta dieta, nõ tamen animo & intentione delinquẽdi, saltẽ, ꝙ ex processu appareat: sed solũ requisiti per dictũ Rodulphũ, ut eũ ibi associarẽt expositurus, ut eis dicebat. Domini de parlamento aliqua ex parte domini nostri Delphi. (ut attestãtur ferè omnes) inquisiti, & interrogati quid fecissent, si ipsi domini de parlamẽto interuenissent. Et dicũt se nõ fuisse intẽtionis, contra ipsos aliqd facere, prout nec ꝑ dictũ Rodulphũ facere fuerãt requisiti. Et si dicatur, ꝙ ipsi sequaces fuerũt pñtes in expleto, ꝑ dictũ Rodulphũ tũc facto, dũ ipe Rodulphus dños de parlamẽto nõ cõparẽtes, pronũciauit contumaces. Ad hoc potest dici, ꝙ ipsi nesciebãt, ꝙ ipse Rodulphus illud expletũ facere uellet: quia eis nõ declarauerat: sed solũ eis dederat ad intelligẽdum, quòd ipsos sibi cõgregare uolebat. qa in ipsorũ pręsẽtia uolebat dominis de parlamento aliqua dicere ex parte domini nostri Delph. Iõ nõ uĩ puniendus ex illo solo actu associationis eadẽ pœna dictus Rodul. eorũ author: quia animus in delictis inspicitur. l. 1. C. de sica. & in c. imperator. l. distin. & facit q̃ alibi dicit Alberi. de rosa. q quãdo mãdatarius rem, quã agit mandato alterius, non putat esse delictum, ꝙ tunc excusatur à pœna, licet mandãs puniatur. l. si quis id q̃ ff. de iur. om. iu. & tetigit Bar in l. nõ solũ. §. si mãdato. ff. de iniur. Sed dicti associãtes, ut animos suos declarẽt in processu nõ putabãt delinquere, eũdẽ Rodulphũ associãdo, in referendo aliqua dñis de parlamento ex parte dñi nñi Delphi. Igiĩ, &c.

3 Et* quæ declaratio eorũ animi ẽt iustificatio eorũ iuramẽtis, de quo iuramẽto purgationis habetur in gl. in d. l. i. C. de sica. & in l. præsẽti. §. sic ubi. C. de is qui ad eccle. cõfu. & sic remanet hęc questio pro utraque parte dubia. Credo tamẽ hãc ultimã partẽ esse uerior ẽ, cũ in delictis potius attẽdatur animus, quã actus delinquẽtis: ut in d. l. i. C. de sica. & in l. eum qui. & l. is qui cũ telo. eo. ti. Sed q̃d rñdemus ad argumẽta s. pro parte affirmatiua facta? puto sic rñdẽdum. Quia

4 *aut actus, q̃ geritur est de genere malorũ, puta uerberare, uel occidere hominẽ, & similia,

milia, & tũc ſtans cũ armis,
cũ malefactore, in ipſo male
ficio, eadẽ pœna punitur: qa
cõſtat, ꝙ habuit animũ delin
quẽdi. Ita loquũtur cõtraria:
aut actus q geritur nõ eſt de
genere malorũ: qa actus po-
terat eſſe de ſe licitus, puta a-
liqua audiendo ex parte dñi
nři Delp. tũc mãdatarius nõ
punit̃: iux̃ no. ꝑ Albe. & Bar.
ĩ locis ꝑalle. Ita loquit̃ caſus
noſter. Imò (quod plus eſt) ĩ
his quæ sũt de genere malo-
rũ, circa ẽt crimẽ læſę maie-
ſtatis, nihil cũ authore agen
tes, ſed ſimplici fauore cũ eo
ſtãtes nõ puniunt̃ eadẽ pœna
qua author: ſed arbitraria ꝓ
modo culpæ. ita dicit tex. ĩ c.
fi. §. illud aũt. de pœnis. li. vi.
iũcta gl. ſuper uerbo, ſimplici
fauore. ubi dicit, ꝙ ſimplex fa
uor intelligit̃ illius, q ad ma
leficiũ faciendũ nihil adiicit.
Crederẽ tñ dictos aſſociãtes
dictũ Rodulphũ tã ex dicto
ſimplici fauore, iuxta dictum
§. illud aũt. quã rõne delatio
nis armorũ offendibiliũ in co
adiuuatione gẽtiũ incidiſſe ĩ
pœnã legis Iulię de ui publi
ca. l. i. in prin. ff. ad l. Iuliã de
ui pub. cũ ibi notatis ꝑ gl. ſu-
per uerbo, dñi. & ibi hãc ſeq
tur Bart. facit l. unica. C. ut
arm. uſu. inſc. prin. interd. ſit.
li. xi. & ĩ auth. de armis. coll.
vi. Cuius criminis de ui, pœ-
na publica eſt deportatio, &
omniũ bonorũ publicatio. ĩ §.
itẽ lex Iulia. de ui publica. in
ſti. de publ. iudi. & hr̃ in l. ii.
ff. ad l. Iul. de ui pub. & ponit
plenius Pe. Iac. in ti. de act. l.
Aquil. licet quo ad publica-
tionẽ hodie ſit correctũ per
auth. bona damnatorũ. C. de
5 bo. dãna. & ibi Ia. de But. *Et
ſic hodie remanet pœna de-
portatiõis, loco cuius hodie đ
cõſuetudine ſuccedit bãnimẽ
tũ. ut dicit Bar. ĩ l. mathema-
ticis. C. de epi. aud. Sed dicerẽ
loco bãnimenti attẽta mã ip
ſos fore cõdẽnãdos arbitrariè
in aliquib. pecuniarum sũmis
ſm qualitatẽ perſonarũ rõne
delationis armorũ ĩ coadiuua
tione gentiũ ſine authoritate
principis facta. & ita factum
fuit per uocatum Vales com
miſſarium ad hoc ſpecialiter
deputatũ. licet aliqui alii ibi
opinantes dixerint aliquos ip
ſorũ corporaliter puniẽdos.
a Deliquerit.] *Vr̃ enim multifa-
riã deliquiſſe, ſcilicet le. Iulia đ
ui publi. & l. Iul. de ambi. nam
ẽt qui cũ iuſto ti. regnat, termi-
nos ſuæ iuriſdictiõis ĩperii au
ptãtis debitæ in ſuos ſubditos ex
cedẽs in ꝑdicta crimina incidiſ
ſe cenſetur, ut uidetur uoluiſſe
Bar. in tract. de tyran. in ix. q.
Quantò ergo magis hæc ueri-*

ficatur in eo, qui talia admittit in nõ subditos, an aũt inciderit in crimẽ læsæ maiestatis? uideť quòd nõ, ex quo prædicta faciẽdo, non intẽdebat occupare dñm, uel iurisdictionẽ aut imperium mistũ, uel merũ dñi nostri regis Delphi. Ad hoc faciunt egregia dicta Lonzini consi. xxij. in iiii. col. uersi. nec obstãt argumenta.

b Associãtes.] *Vide quæ notãtur C. de his, qui latro. in l. i. & in l. i. C. de rapt. ad fi. & l. si quis nõ. C. de epi. & cle. & per Alex. in l. is qui opem. ff. de fur.*

SVMMARIVM.

1 *Cõsensus omnium an requiratur in indicendis collectis.*

QVAEST. CCCCXXIIII.

1 IN talliis siue *collectis in dicẽdis, requiritur cõsen-
a sus omniũ. nec sufficit *a* cõsensus maioris partis uniuersitatis, ut dicit Bart. in l. ii. §. ex his igitur. ff. de uerb. obli. & in l. quod maior pars. ff. ad municipales. & habeť p Dy.
b in c. *b* quod oẽs. extrà de reg. iur. & ideò in donis quæ fiũt dño gubernatori pręsentis patriæ uel balliuis, qñ uisitant patriam, requiritur cõsensus omniũ, nec possunt cõueniri ad contribuendũ in eisdẽ, nisi illi qui conferũt. ut ibidẽ per Bar. & hæc iuris dispositio seruatur in donis, quæ fiunt prædictis officialibus, uel sim... 1
bus. sed aliter seruatur de cõsuetudine generali præsentis patrię Delph. in subsidiis Delphi. quæ conceduntur in cõgregationibus triũ statuũ præsentis patriæ dño nro Delph. quia cõpellũtur ad contribuendũ in eisdẽ etiã illi, qui nõ consenserũt, ubi maior seu sanior pars uocatorum consensit. & hanc opinionẽ etiã de iure tenet Pet. Pa. & secũdũ eũ sen... psi j̃. q. ccccccxxxi. in tertio dubio. in q. ibi, Sed iux̃ primũ quero &c. De materia huiusmodi subsidiorũ, & qui in eisdem subsidiis contribuere de- a
bent, & qui nõ, uide quæ plenè scripsi s̃. q. ccclxxvi. & seq. usque ad q. cccc. inclusiuè, &c.

a Nec sufficit.] *Videtur tamen quòd sufficeret consensus cõmuniæ quia quod per eos factum est, per omnes factum uidetur. Pe. Ia. in tractatu libellorum. tit. de ... sulibus. in uer. & quis ... mus. alle. l. municipibus. ff. de cõmuni. di. & demo. & l. municipes. ad munici.*

b Dyn. in c.] *Bar. & Dy. in locis allegatis de collectis specialiter nihil dicunt, licet ponant generalem distinctionem, quãdo res est communis, ut singulorũ: aut communis, ut uniuersorum, etc.*

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Testamentum an ualeat, in quo filius non reperitur institutus, sed substitutus per fideicõmissũ*

QVAES. CCCCXXV.

SI quis filius in testamento paterno per fideicommissum substituatur:* & nihil sibi relinquatur iure institutionis, utrum censeatur preteritus, ita quòd testamẽtum nullũ existat quo ad heredis institutionẽ? & dic ꝙ sic. casus ẽ in l. ex facto. §. Lucius. & ĩ l. is q. ff de uulg. & pupil. & l. ita tñ. §. q rogatus. ff. ad Treb. Et licet uideat̃ tex. expressus in cõtrariũ, in l. san
a cimus *a* §. cũ aũt. C. de inof. test. ubi ẽt gl. super uerbo, celebrari. dicere uoluit, quòd substitutus hr̃ pro quasi instituto. quod sufficere uidetur, in filio, licet hæres nõ fuerit institutus. dicit ibi Bar. ꝙ gl. illa nõ est uera, cũ nõ sufficiat relinquere filio ꝑ fideicõmissum, sed iure institutionis: sicut ponit tex. expressè in auth. ut cũ de appel. cog. in §. aliud. ĩ prin. ibi, uel fideicom. & c. coll. viii. ꝑ quẽ §. s̃. d. §. cũ aũt, censet̃ in parte correctus, & ista ẽ ueritas. & ita in iudicãdo seruat̃. De hac materia, uide quæ scripsi j̃. q. ccclvi. in aliis tamẽ terminis.

a In l. sancimus.] *Voluit allega. l. scimus. Et ibi adde Bal. in primo no assignantem rationem huius dicti. & Pau de Cast. in fi. illius §. cum autem. ac Sal. in eo. §. in uer. quæro supposito the.*

SVMMARIVM.

1 *L. filio præterito. ff. de iniust. & irr. testa. locumne habeat in filio præterito à linea materna. Et an filius præteritus, possit dicere testamentum nullum. uide nu. 3.*

2 *Filij præteritio, habetur pro exhæredatione.*

4 *Filius præteritus, si non dixerit testamentum nullũ, sed decesserit, an testamentũ cõfirmetur.*

5 *Dotis collatio an habeat locum in successione materna.*

6 *Legitimæ supplementum, an habeat etiam locum in matre.*

7 *Testamentum, in quo mater est instituta, nulla causa inserta, & filius est hæres institutus, an possit dicere testamentum nullum.*

8 *Pater an teneat̃ aliquid relinquere filio naturali, in testõ.*

9 *Auus an teneatur instituere filium ex filia, ut testamentum ualeat.*

QVAEST. CCCCXXVI.

AN l. filio preterito. ff. de iniu. & irrito te-
1 sta. locũ habeat* in filio preterito à matre, uel linea materna? & uidetur quòd

a non *a* : quia loquitur in filio
præterito à patre, in cuius e-
rat poteſtate, ſicut ibi dicit
tex.ad literã: ſed filius nõ eſt
in poteſtate matris. inſtit. de
pat.pote.in prin.igitur &c.cu
2 ius preteritio*habetur pro ex
hæredatione. in §. mater.in-
ſtit.de exhæ.lib. & d.l.loquit
in præteritione, prout ſtat in
terminis præteritionis, ut ex
tenore eiuſdem poteſt uideri.
dico, quòd licet di.l.ſecũdum
uerba locũ nõ habeat in filio
præterito à matre, tamen ſe-
cundũ mentẽ locũ habet.Nã
ſicut præteritio ac exhæreda-
tio,quo ad rũpendũ teſtamẽ-
tũ reſpectu hæredis inſtitutio
nis parificant:ut auth.ex cau
ſa. C.de lib. prete. uel exhæ.
& in corpore unde ſumitur.
ita etiã in reconualeſcẽtia te-
ſtamẽti æqualitas quæ reſpe-
ctu præteritionis reperitur,
prout eſt præteritio. de qua
in d.l. filio preterito. reperiri
debet reſpectu exhæredatio-
nis uel præteritionis,quæ pro
exhæredatione habetur:ſic ꝙ
paritas, quæ eſt in ruptura te
ſtamẽti,exiſtat in eius recon-
ualeſcẽtia, & fiat ſecundũ mẽ
tem talis extenſio.arg.in l.nõ
poteſt.ff. de leg. iuncta. l.i.C.
de ædi.priua. & l.i .C.quæ ſit
long. conſ. & ita etiam tenet
expreſsè Pet. de muris.in d.l

filio præterito. in xiii. q.quæ
incipit, decimotertio quær
&c. Et ita uide in dicta cur.
3 parlamẽti determinari.* Sc
an filius in caſu dictæ l. fili
præterito. poſſit dicere teſt
mentũ nullum, poſt annu
Bart. in d.l.filio preterito.te
net quòd nõ. ſed Bal.& An
dicũt, quòd imò uſq; ad xx
annos. Idem tenet Ioan.
Imo. & Raphael Cuma.in
ſi filius qui in poteſtate. ff.
lib. & poſthu. quos ſeq.
Petr. de Beſucio. in d. l.fi.
preterito.& iſta eſt opinio c
munis,quę ſeruatur in iud
do,ut dixi ſ.quęſt.ccccxc
4 * Si filius hoc caſu nõ dixer
teſtamentum nullum,ſed de
ceſſit, an teſtamentum con
metur? ſunt uariæ opinion
in d. l. filio præterito. &
Cyn.& doctores in l.ii. C.
poſth. hære.inſt.ſed Ioã.Fer
ra.in titulo forma libelli,q
petit.hære.ex teſt. diſtingu
& ibi dicit, quòd in hoc caſu
teſtamentum cõfirmatur, in
glo.ſuper uerbo ac realiter &
actualiter introducatur. An
pater teneatur facere mentio
nem in ſuo teſtamento de fi-
lio in ordine conſtituto, uide
C. de epiſco. & cle. in l. deo
nobis.in §. hoc etiam.Sed an
pater teneatur aliquid relin-
quere in ſuo teſtamento filię,
quæ

quę quittauit cum iuramēto bona paterna: uide quæ dixi
5 s̃.q.ccxcv.* An collatio dotis habeat locum in successione materna? dic quòd sic, si mater constituit dotem. in auth. de æquali. dot. §. illud. coll. vii. & l. ut liberis. C. de coll. Sed quid de filio exhæredato? uide quę dicit ipse Pet. de mu
6 ris, in d. l. filio præterito.* Sed an supplementū legitimæ habeat locum in matre sicut in patre? dic quòd sic, per tex. in l. omnimodo. C. de inof. testa. iūcta glo. super uerbo psonis, ibi dū dicit, uel parentibus, nec potest in legitima aliqd onus imponi. ita sentit glo. in l. quoniā in prioribus, super uerbo, stationibus. & de hoc
7 tetigi j. q. ccclxxviii.* Iuxta præmissa, quæro utrum testamentum in quo mater est prę terita, nulla causa inserta, & filius est hæres institutus, sit nullum. Dic quòd testamentum ex tali causa nō rūpitur: quia habebat filios quos instituit, quorum filiorum prima causa est in successione. ut C. de suis & leg. auth. in successione. & nō tenetur quis instituere ascendentes, quandiu stant descendentes. ff. de iniu. rup. test. l. si quis exhæredato. in prin. & de inoff. test. l. pater filium. & insti. dę succes. li. §. sed nostra. Ista sunt uerba Bart. in quodam suo consi.
8 *An pater teneatur relinquere aliquid filio naturali in suo testamento? doc. dicūt, q nō, ut scripsi j. q. cccccxxxii.
9 * An auus teneatur instituere filiū ex filia, ut ualeat testamentū? dic quòd sic, ut dicit Ioā. Ferra. in tit. forma libelli, in quo petitur hæreditas ex testamēto. in glo. super uerbo, ac realiter & actualiter introducatis. ibi, sed quid si filius, &c. & uide ibi etiā si mater &c.

a Quòd non.] *Contrarium est uerū, ut infra dicitur. Nam ratio dictæ ii. partis illius. l. filio præterito. consistit in approbatione præteriti. ergo et exhæredati per identitatem rationis. l. a Titio. ff. de uer. obli. Sicut enim pōt approbare præteritus, ita & exhæredatus. & sic utrobique est eadē ratio. & per consequēs idem ius. l. illud. ff. ad l. Aqui. unde ex quo præteritus uel exhæredatus, cuius fauore testamentū inualidū uult ualere, debet utiq; ualere. Bal. in d. l. filio præterito. in iiii. col. in uers. iiii. quæro. ibi, nam ratio istius. & pro hac opi. bene facit, quod dicit idem Bal. ubi supra in uer. quæro si pater.*

SVMMARIVM.

1 *Filius si iuret attēdere testamē-*

tum, & disposita in testamẽto paterno, an uideatur renũciasse detractioni legitimæ, et quartæ trebel.

2 *Iuramentum ciuile, æquam interpretationem recipit.*

QVAES. CCCCXXVII.

a 1 SI quis filius iuret attendere *a* testamentum,* & disposita in testamento paterno, an uideatẽ detractioni legitimæ & quartæ Trebellianicæ renunciare: sic ꝙ eam detrahere non possit? credo ꝙ non, pro eo quòd iuramentũ non porrigitur ad ea, de quibus quis non cogitauit. l. fi. C. de non nu. pecu. l. ii. ff. qui sati. cog. hoc uoluit dicere gl. sup uerb. mẽte &c. in c. ad nostrã. extra de iureiu. ita etiam uoluit dicere & tenere Dyn. in quodã suo cõs. ut refert Bald. in l. ii. C. de resc. uen. Aliter si diceretur iuramentum extendi ad non cogitata, ipsum esset uinculum iniquitatis, qđ tamen non est dicendum. ca. quanto. circa medium, extrà de iureiu. Nec in eodẽ esset iustitia, quod est unũ de comitantibus iuramentum. xxii. q. ii. cap. animaduertendum. qa iuramentum ueritatem, iustitiam & iudicium continere debet. xxii. q. iiii. cap. innocẽs. uer. & posuit gl. nostra. in auten. quod eis. C. de nup. pro- hoc bene facit qđ ponit Cy. in. l. fi. in q. iii. C. ad l. Fal. ubi dicit ꝙ si hæres sciens facultates testatoris promittat soluere legata, talis promissio intelligitur facta detracta tamẽ Falcidia. iuramentum. n. non tollit ius commune. l. si ex falsis. C. de trans. & l. fi. C. de nõ nu. pecu. & facit quod no. per Bal. in l. ii. C. de rescind. 2 uen.* Præterea iuramentum ciuile ęquam interpretationem recipit, ne quis immoderate lędatur. l. si libertus. ff. de op. liber. c. ueniens. & c. quanto. extra de iureiur. ita ponit Bart. in l. societatem. §. arbitrorum. ff. pro soc. & ideo in casu illo ipsum iuramentum ad prædicta, ex quibus magna sequeretur lesio & iniqua, non debet extendi, & ita uidi determinari per dominos meos parla. Delphi. in camera con silii, &c.

a Iuret attẽdere.] *Hoc autem uidetur, quod is non facit contra iuramentum in hac specie, qui petit legitimam & Trebellianicam. ex quo illam petendo nõ uenit contra præmissa, quia p petitionẽ earũ nõ cõtrauenitur testo nec dispositis in eodem. quid. n. est contra tenorem testamenti seu dispositionem eiusdem, ius legitimæ & Trebellinnicæ, nisi in quantũ expressè aut tacitè fuisset*

sent in ipso testamento prohibitæ legitima & trebellianica? tūc nimirum eas petendo, infringeretur iuramentum. et ideò in petitione eorum non foret audiendus. illud tamen uidetur, quòd si in testamento fuisset aliquid relictū filio iure institutionis: tūc uideretur petendo plus relicto, uenire contra tenorē testamēti. & ideò pariformiter non audiēdus. quia tunc tacitè uidetur actum, ut tali relicto esset contentus: secus in alio casu. de quo hic per authorē, cum de legitima et Trebellianica non fuisset cogitatum, nec dictum, & propterea iuramentū ad ea nō extenditur. in c. clericus. extra de iureiu.

SVMMARIVM.

1 *Commissum, in aliena curia, declaratum, aut discussio bonorū alterius causæ, impediatne cursum literarum curiæ Cabeoli. & nu. 2. & 3.*

QVAES. CCCCXXVIII.

Quidā Ant. Gaufredi de aureica creditor exposuit clamorem
1 * in Cabeoli de quadā magna florenorū summa, & qui literæ Cabeoli petebātur exequi contra dominū Cotani de castillione possessor castri de cutrone in prouincia hypothecatum & submissum d. curiæ Cabeoli cum comminatione marchæ. quæ cōminatio causante uenit ad præsentem ciuitatem Gration. do. Io. guiri mandi utriusq; iu. do. tā pro parte regis Siciliæ, quàm pro parte priuata, exposuit corā do. meis parla. casum suū, declarādo etiā rationes, propter quas ipse dicebat d. literas Cabeo. nō esse exequen. in d. castro. & tunc die xvii. mēsis Iulii. M. cccclx. per di. dominos meos factę fuerūt duę cōclusiones circa stylū dictæ curiæ Cabeoli pro decisione dictæ
2 causæ. Prima* cōclusio, quòd quia in curia cameræ rationū Aquensis fuerat inchoata discussio bonorum debitoris principalis inter creditores, et ius in eisdē habere prętendētes, antequam fuisset clamor expositus in dicta curia Cabeoli, quòd illa discussio impedire debet executionē dictarū literarū Cabeoli, nō obstāte dicto stylo ipsius curiæ mētionē faciēte de discussione in aliena curia facta: & merito, quia iudiciū uniuersale attrahit ad se particulare. l. solemus. ff. de iudiciis. & l. iiii. ff.
3 de peti. here. * Secūda cōclusio, ꝙ ubi do. directus cōmissū rei obligatæ fecerit declarari per iudicē competentem uocatis uocādis, in forma debita,

ta, ꝙ ipſe dominus directus ſe opponens poterit impedire curſum clamoris expoſiti in ipſa curia Cabeoli: poſito ꝙ poſt expoſitũ clamorẽ proceſſus cõmiſſi fuerit inchoatus: prout factũ fuit in cõmiſſo dicti caſtri, attẽto, ꝙ per tale cõmiſſum reſoluuntur omnes hypothecæ & obligationes, iuxta l. lex uectigali fundo. ff. ſi pignor. & de hoc tetigi ĩ. q. ccccLxxv. & iõ tũc fuit ordinatũ, dictas lr̃as Cabeoli nõ fore exequẽdas ĩ d. caſtro.

2 Iudiciũ uniuerſale.] *In materia uide pulchras qõnes tactas per Bar. in l. ſi quis libertatẽ. in ult. col. in uer. quæro, quid fiet. in uer. iuxta hoc quæro. ff. de pe. hære. et Bal. C. loca. in l. emptorẽ. in ii. col. in uerſ. ſed pone.*

SVMMARIVM.

1 *Proceſſus quomodo fiat contra abſentem de graui crimine accuſatum.*

2 *Abſentis citandi forma.*

3 *Proceſſus contra abſentem accuſatum de graui crimine, de iure canonico qualiter formetur.*

4 *Negotia grauia uel maiora, quæ dicantur.*

5 *Dilationes a iure ordinatæ an poſſint augeri uel minui, ſi negotia dicantur grauia uel maiora.*

6 *Citationis quod debeat eſſe interuallum.*

QVAEST. CCCCXXII.

PRocedi debet contra abſentem de graui crimine accuſatum: *qui
1 primò citari debet uoce tubæ
trina uice, per interuallum
xxx. dierum: ut tenet gl. in l.
2 iter. ff. d̄ pub. iudiciis. *Sed de
ſtylo & communi obſeruantia præſentis curiæ parlamenti illud tempus xl. dierum eſt arbitrarium ſecundum qualitatem perſonarum & criminis atrocitatem: quia quãdoque ponitur in literis citatoriis interuallũ octo dierum, quandoque decẽ dierũ, quandoq; iiii. dierũ: Et ſub magnis pœna fiſco Delphinali applicãdis, ꝓut obſeruari ſæper uidi, & fuit obſeruatũ in cauſis mẽtionatis. s̃. q. ccccxxii. & q. ccccxxiii. & q̃nq; citantur ultra citationes uoce tubę, in domo habitationum ſuarũ uel ſuorũ parentũ, quã do ſunt filiifami. ex abundanti. & quãdoq; etiã de ſtylo dictę curiæ nõ fiunt niſi duæ citationes uoce tubæ, cũ clauſula cõminatoria & præciſa, ꝙ aliter ad declarationẽ pœnarũ uł alterius actus ꝓcederetur, ꝓut fuit factũ in dictis cauſis: & ſi modo ꝓmiſſo citatus

tus nō cōpareat, mulctę cōtra talē cōtumacē, & aliæ pœnæ eis īpositę declarari cōtra eos cōsueuerunt, facta mitigatio ne arbitrio curiæ. & hoc facto iteratò citatur reus absens modo pręmisso sub pœna an
2 notationis *a* bonorū suorū: q. reus si non cōparet, bona sua annotantur, & facta annotatione mādant regi & custodiri sub manu Delphin. per castellanum loci ubi sunt bona situata, uel per alium idoneū ad hoc deputādum, & sub inuētario, iuxta l. fina. ff. de requir. re. quæ bona recuperat reus, si infrà annum ueniens se purget, ut probatur in l. i. C. de requi. reis. & in d. l. fin. ff. eod. post annum uerò non audiretur, nisi cum principis indulgentia. ut per Saly. in l. eum qui. C. ad l. Cornel. de sica. quo anno lapso iteratò citatur reus uoce præconia dicturus cur sua bona nō debeāt cōfiscari, & si nō cōpareat cōfiscanē, licet fortè de iure in hoc actu nō sufficeret citatio uoce tubæ: sed deberet ꝑ lr̄as reqsitorias citari in loco ubi degit talis reus, iux̄ formā gl. positę. in l. i. ff. de custo. reo. quando sciretur ubi degit: ubi autē nesciretur, sufficeret citatio per edictum, ut dicit Saly. in l. i. C. de req. reis. Et præmissa remedia sunt adinuenta cōtra absentē accusatū de grauib. criminibus. nō aūt in nō grauibus criminib. Et ideò, quia in nō grauib. criminib. non reperiūtur remedia adinuenta procedendi contra absenté, in illis nō grauibus potest ad sentētiam cōtra absentes procedi. Ita dicit Bart. in l. absenté. ff. de pœ. ibi, secūdò quæro, dicitur hoc, &c. ét lite nō contesta. ut dicit Pet. Ià. in ti. de rest. in integr. ut possit agi rescissoria. in fi. & qualiter absens possit condēnari, uide Bar. in l. pe. §. ad crimē. ff. de accus. Et an absens lite nō cōtest. in criminib. cōdemnetur: uide doc. in §. si qs tutor. instit. de susp. tut. Et qualiter & quādo in criminibus procedatur in diffinitiuā contra absentem, uide plenè Ang. de Are. ī trac. suo de maleficiis. in gl. super uerb. q. iudex, uidēs ꝙ inquisitus nō apparet, &c. & Spe. ī ti. de accu. in §. qualiter. uer. sed nūquid
3 sufficit* Sed qualiter in foro spirituali cōtra absētē de graui crimine accusatū ꝓcedet? Dic ꝙ cōtumax ante litis cōtest. excōicat. iiii. q. v. c. quisquis. & ii. q. ii. c. præsētis. Et si perseuerauerit per annū, pōt suspēdi, uel perpetuò priuari officio, uł bn̄ficio: ut extra, de

xta.

æta.& quali.c.cũ bonæ. & de
testi.cog.c.cũ cã.& de app.&
de coha.cle.c.sicut.& de cleri
cis nõ residẽ.c.ex tuæ. xi.q.
iii.c.rursus.& c.quicunq;.ita
dicit Aegidius in suis libellis
sub rubr. de contu. accusa-
ti in criminali, qualiter pro-
cedatur cõtra eũ. Remedia
aũt procedẽdi in causis ciuili
bus cõtra absentẽ nõ cõparẽ
tẽ sunt prodita remedia pri-
mi & secũdi decreti, ut ibi di
cit Bar.in d.l.absentẽ.& ple-
niùs p eũ de materia primi &
secũdi decreti habetur in l.si
finita.§.Iulianus.ff. de dam.
inf.& in l.apud Iulianũ.ff.ex
quib.cau.in po.eatur.Et qũo
in casib.in quib. non põt fieri
missio contra absentem fer-
tur sententia diffinitiua,uide
ff.de dam.inf.l.finita.§.Iulia
nus.Sed quæ sunt grauia deli
cta,dicitur in gl.i. in princi.
d.l.i. C.de req. reis.& ibi ple
4 nius per Sal.* Sed extra hãc
materiã incidẽter quęro,quę
dicantur grauia, uel maiora
negotia. dic quòd grauiora
sunt illa,in quib. agitur de fa
ma.vi.q.i.c.ex merito.& c.de
teriores. vel si de beneficio
agatur,in c. quærela. extrà
de procu. vel spiritualibus,
vel libertate, vel de crimi-
ne, extrà de transact. c. pen.
vel propter scandalum quod
contingere posset. ita ponit
Spec. in tit.de rescript. præ-
sentatione. §. ratione autem
5 causæ, &c. * Item quæri-
tur, si dicantur grauiora vel
maiora, an dilationes à iure
ordinate possint augeri uel
minui.uide Bart.in l.ii. ff. de
re iud.& ibi ponit decem cau
sas, ex quibus potest dilatio
abbreuiari, uel augeri.& tan
gitur, per eundem, in au-
then. qui semel. C. quo. &
quando iudex.& ibi Cyn.&
in l.i.C.de dilat.:& per Dr.
in cap.indultum.de reg. iur.
lib.vi.& Spec.in tit. de dila-
tionibus. in §.i. Et de mate-
ria dilationum, & si fuerit
dilatio nimis arctata,an pos-
sit appellari, uide Barto. in
d.l. ii. ff. de re iud. & infra
q. ccccxxxvi. in uersi. clxvi.
quæro, &c. & ibi nihil di-
cit.Item de materia perem-
ptorii in causis ciuilibus, ui
de ple. in l. consentaneum.
C.quo. & quando iud.Quæ
ro iuxta hanc materiam,ali-
quis promisit aliquem crimi
nosum coram iudice præsen
tare certa die, quod non fe-
cit, qualiter teneatur,& pos-
sit conueniri & puniri. uide
gl.xxiii.q.v.c. cũ homo.glo.
6 super uerbo arietes.* In ciui
lib.debet esse in citatione in-
teruallũ ad minus decẽ die-
rum

rum.l.perẽptorium.ff.de iud. Sed hodie istud tempus est arbitrarium de stylo curiarum præsentis patriç. In prima citatione non debet poni perẽptoriè.l.consentaneũ.C.quo. & quan.iud.istud cõmuniter obseruatur de stylo curiarũ.

a Annotationis.] *Modus aũt annotationis cõtumacium reorum, traditur per Gandi.in tract.maleficiorum. in rub.quid sit agendum, reo absente & contumace. Subdit tamẽ ibidem, quòd quia bona damnatorũ seu proscriptorum conseruantur filijs & ascẽdentibus & descendẽtibus usq; ad iii.gradũ:ut in auth.ut nulli iud.§.i.coll. viii.hodie aliter obseruatur. Dicit etiam quòd de generali cõsuetudine totius Italiæ, non seruatur cõtra cõtumaces, quod dicitur de annota.bonorum.& quòd accusatus expectetur per annum.imò cum fuerit citatus solenniter, ponitur in banno communis & potestatis, postea super illa accusatione & banno condemnatur: quia iudex potest iurisdictionem suam pœnali iudicio defendere: ut ff. si quis ius di.non obt. l.i.*

SVMMARIVM.

1 *Mulier an debeat totam donationẽ propter nuptias, uel augmentum dotis lucrari, moriente marito, pendente termino dato ad soluẽdam sibi dotẽ.*

2 *Interesse medii temporis an deduci possit.*

QVAEST. CCCCXXX.

SVpra q. cclxxiiii. tetigi qualiter augmentum dotis siue donatio propter nuptias facta uxori contẽplatione matrimonii non debet, nisi dote soluta.* Sed pone, ꝙ maritus dat uxori aut alteri pro ea dotem constituenti terminũ ad sibi dotẽ soluendũ; moritur maritus pendẽte termino, per eũ dato, ad sibi dotem soluendum; & sic nõ fuit sibi dos soluta, an mulier debeat totam donationem propter nup.uel dotis augmentũ lucrari? Aliqui doct.mouentes istam quæstionem dicũt, quòd sic, ac si totam dotẽ soluisset, ex quo fuit habita fides de dote.arg.in simili.inst. de rer.diui.§.uenditæ.& ff.de contrahẽ.empt. & uẽ.l.quòd uendidit. cum ibi nota. Nec obstat tex.in §.illud.in auth. de non eli. sec.nubente. col.i. quia ibi nũquam fuit habita fides de dote, aliàs ibi esset casus in contrarium. Et per hoc uidetur ibi glo. super uerbo, percipiat.cũ dicit, respondeo ibi, fuit parata dare &c.et hãc opi. uidetur sequi Sal. in l.si

2 constante. C. de don. ante nup.

nup.in q.de statuto &c.Et ex his dico, quòd hodie ex forma instrumentorũ matrimoniorum, quæ fiunt nostris tẽporibus, in quibus semper mariti habent fidem de dote ex promissione & obligatione parẽtum filiarum, quòd uxor lucratur augmentum dotis, etiã dote non soluta, siue maritus dederit terminos ad soluendum dotẽ, siue non. arg. iuriũ prædictorũ, non obstãte d. §. illud. qui loquitur, ubi nõ fuit habita fides de dote, ut suprà dixi secundum doct. Et sic patet ꝙ hodie nõ est necesse ponere in instrumento contractus matrimonii illã clausulã, dote soluta uel nõ soluta, quæ in talibus instrumẽtis solet in hac patria Delphi. per aliquos opponi: quia absque illa clausula uxor debet indistinctè lucrari dotis augmentum & donationem propter nup. attẽto quòd hodie maritus ex promissione & obligatione parentum uel amicorũ habet fidẽ de dote promissa. Et de hac materia uide quæ plenè scripsi infrà q. cccccLxv.

Quidam circa hoc dicunt in casu in quo maritus dat terminũ ad soluendũ dotẽ, quòd interesse medii tẽporis debet cõsiderari & deduci. nã æqualitas est hic consideranda: ut habetur in d. auth. in uer. æqualitas &c. Et ideò quia si maritus habuisset dotem ab 1
initio, lucratus esset xx. uel e... fructibus xx. habuisset. C... 2
tè ista xx. deduci deberent de donatione, quasi nõ uideatur illa xx. soluisse pro dote. arg. ff. sol. mat. l. si cõstante. §. q... ties. & ff. quæ in fraud. cred. a
omnes. §. fi. & ff. ad l. falc. l. ... ca. & l. qui quadraginta. §. ... 1

2 *Sed credo quòd istud interesse medii temporis nõ possit deduci. Nã pendente dilatione apposita per partes nihil interim peti potest. tota enim dies uidetur collata in fauorẽ debitoris. ff. si quis cau. l. si ... nim. §. homo fisci. et ff. de uer. obl. l. cum qui calẽdis. §. ... ergo nõ potest peti, ergo n... la mora est, & sic multum in... teresse. l. lecta. si cert. pet. ... mediũ. An maritus faciat ... ctus suos rerum paraphern... lium: uide Bart. qui distin-
b guit, in l. penult. *b* ff. ad l. fal. Et plenius uide quæ scripsi infrà q. ccccLxviii.

a In l. si constante.] *In j. col. in quæstio. ubi ad uersi. not. ad oppositum facit. ubi dicitur, quòd dare & permutare, sunt pa... ria. allegat. l. fi. in fin. C. ad l. falcid.*

b L. pen.] *Vbi uide etiam Pau. de Ca. optimè distinguentem.*

SVM-

SVMMARIVM.

1 Sententia an ſit ferenda in perſonã procuratoris, an domini.
2 Procuratoriũ an ſit reuocatũ, domino moriente pendẽte lite.

QVAEST. CCCCXXXI.

DEbet de iure ſententia
a ferri *a* in pſonã procu
ratoris, ſiue ab initio
1 litẽ exercuit, * ſiue lite conteſtata tranſitum fecerit ad eũ, aliter ſententia eſt nulla ſecũdum Bar. & Io. quos ſequitur gl. in l. i. C. de ſen. & interlo. om. iu. licet Mar. fuerit in cõtraria opinione, ut recitat gl. in d. l. i. Sed ad euitãdum oẽs opiniones, uterq; & procurator & dñs cauſę debẽt condẽnari, ut tenet gl. in c. querelã. extr. de electio. Et ita etiã ſeruat conſuetudo aliquorũ iudiciorũ, ut recitat gl. in d. l. i. Sed Bar. dicit, quòd ſi dñs ſit prę́ſens tẽpore ſentẽtię, uolẽs cauſam proſequi, quòd in dubio prę́ſumitur eo caſu, poteſt ſnĩa ferri in eius perſonã. Ita dicit ipſe in l. ſi procurator. ff. de uerb. ob. Sed de ſtylo præſentis curiæ parlamenti, in qua proceditur ſummariè, ſola facti ueritate inſpecta, ut dixi s̃. q. lviii. Nõ curatur nec ſit uis, in cuius perſonã proferatur ſententia: an in perſonã procuratoris, an in perſonã dñi ſequẽdo opinionẽ ca-
b noniſtarũ. *b* ſecundũ quã opinionem non curatur in cuius perſonam proferatur, ut dicit glo. in c. ſuſcitata. in gl. i. extr. de in integ. reſti. & in c. querelam. extr. de elec. quia qñq; in perſonam utriuſq;, qñq; in perſonã procuratoris, & qñq; in perſonã dñi, licet nunquã in iudicio interfuerit. Et nihilominus ualet ſentẽtia, dũ modo conſtet in proceſſu de
2 mandato procuratoris. * Sed quid ſi dñs moriatur, lite pẽdente, an procuratoriũ ſit reuocatum? uide quę dixi s̃. qõ. ccxix. An dominus cõparẽdo in iudicio cũ aſſerto ſuo procuratore, uideatur eũ procuratorẽ conſtituiſſe? uide quæ dixi ſuprà q. xl. Sed quid ſi ante ſententiã moriatur procurator, dominus litis? uide quę dixi ſuprà quæſt. lxxxvi.

a Senẽtia ferri.] *Forma ſententiæ hæc, condẽno talẽ procu. nomine Titij, tali inquã procurato. nomine Meuij domi. ſui. ut colligit & not. per Bar. in l. licet in pupilla. in §. ſi plures. ff. de procu.*

b Opinionem canoniſtarũ.] *De iure canonico poteſt indiſtinctè in perſonam domini concipi ſola aut procuratoris, uel utriuſq;: niſi in cauſa matrimoniali, electionis, aut alia ſpirituali*

& in

& in causa criminali, et in causa in qua à princ. dominus comparuit. Quia in his in personam domini cõcipi debet. glo. in c. querelã. in uerbo, œconomi. de elect. & ibi uideas omnino Bal. in v. col. in uersi. capio. glo. quæ incipit, concipienda. ubi declarat, quando forma uerborum concipi potest in personam alterutrius, & quando in personam procuratoris concipitur necessariò.

SVMMARIVM.

1 *Procedi qualiter debeat in actione hypothecaria, si tertius possidet.*

2 *Bonorum discussio qualiter fiat in actione hypothecaria.*

3 *Possessores tertij an debeant generaliter uocari in declaratione hypothecariæ actionis.*

4 *Possessoribus pluribus existentibus, utrum creditor poterit eligere, quem uoluerit, uel agere contra quemlibet pro rata.*

5 *Hypothecaria an poterit intẽtari contra tertios possessores, non facta discussione, si debitor notorie non sit soluendo.*

6 *Probatio ad obtinendum in hypothecaria, an sufficiat, si creditor probat per testes, quòd uidit debitorem possidentem.*

7 *Hypothecaria intentata in iudicio, an faciat rem litigiosam.*

8 *Iudex an necessariò debeat pronũciare discussionem bonorum fuisse factam antè, quam agatur hypothecaria contra tertia possessorem.* 1

9 *Sentientia an ualeat, interu hypothecaria cõtra tertiũ pos sessorem, non facta discussi bonorum principalis.*

10 *Exceptio discussionis, an sit p emptoria.*

11 *Discussio prĩcipalis debitoris sitne fieri pendente iudicio tra tertium possessorem.* 2

12 *Auth. hoc si debitor, an habe locum circa discussionem fie dam, ubi debitor in instru to hypothecæ se constituit bo hypothecaria possidere prec rio nomine creditoris.*

13 *Hypothecaria an agi possit co tra debitorem debitoris, ubi na sunt obligata, etiam n discusso principali.*

14 *Pactum creditoris cum deb re, quòd ipse faciat fru suos, an ualeat.*

15 *Fructus rei hypothecæ quomo non computentur in sortem*

16 *Res litigiosa an possit hypothe cari.*

17 *Fundus an censeatur hypotheca tus, aliqua pensione imposita ex cõuentione partiũ, in aliquo cõtractu, uel sup aliquo funda*

QVAES. CCCCXXXII.

SVpra q. cviii. tetigi de hypothecaria, quãdo debitor aut eius hæres possi de

det rem hypothecatam.*Sed hic quæro, a quid si tertius posſidet, qualiter procedi debeat in actione hypothecaria? dic φ primò debet diſcuti debitor principalis, & eius fideiuſſor, & eorũ bona, antequã perueniatur ad pignorũ poſſeſſores, & ipſis diſcuſſis perueniatur ad poſſeſſores rerũ obligatarũ, iuxta auth.
2 hoc ſi debitor. C. de pig.*Sed qualiter fiet talis diſcuſſio? dic φ debitoribus & eorũ fideiuſsoribus cõdemnatis per ſnĩam, uel per obtẽtionẽ præciſarũ fiet executio ſnĩæ, uel præciſarũ in bonis ꝑ eos poſſeſſis, ſi quæ habeant: ut in d. auth. hoc ſi debitor. & ſi nulla bona habeãt ſiue poſſideant, poterit creditor in hypothecaria actione regreſſum habere contra tertios poſseſsores bonorũ hypothecatorũ, iuxta d. auth. hoc ſi debitor. Sed antequã offerat libellus ĩ hypothecaria cõtra tertiũ poſſeſsorẽ, iudex mãdabit ꝑ ſuas patẽtes literas caſtellano aut notario loci, in quo degebat debitor, φ ſe ſummariè informet cũ uicinis & aliis teſtib. fidedignis, ſi ipſe debitor habeat aliqua bona mobilia uł immobilia & ſibi informatiões trãſmittat quib. informationib. per iudicẽ uiſis, ſi ex eiſdẽ cõſtat nulla bona habere, declarabit hypothecariã actionẽ cõpetere creditori cõtra tertios poſſeſſores. & iſtã formã tradit Ia. de But. in d. auth. hoc ſi debitor. & Ang. in auth. de fideiuſſo. collat. i. & ibi plenè per eũ de actione hypothecaria. Et hæc forma ſeruatur in hac curia parlamẽ. & in cęteris curiis pñtis patriæ Delph. Et de hac materia diſcuſſionis in hypothecaria, uide Spe. in ti. de primo & ſecũdo decreto. §. i. uer. porrò. & per Bar. in l. ſi quis inſtituatur. §. pen. ff. de hęre. inſt.
3 * Sed an ĩ dicta declaratione hypothecarię actionis debeãt uocari tertii poſſeſſores, ſaltẽ generaliter uoce præconis? Bar. uı̃ uelle φ ſic, in l. decẽ. ff. de uerb. obl. ſed de ſtylo huius curiæ parlamenti hoc nõ
4 ſeruatur. ſed pone, *φ sũt plures poſſeſſores, utrũ creditor poterit eligere quẽ uoluerit, uel agere cõtra quẽlibet ꝑ rata? dic φ põt eligere quẽ uoluerit, ꝑ toto ſuo debito. ita tenẽt gl. & Bar. in l. moſchis. ff. de iure fiſci. Et ita ſeruatur in curia parlamẽti Delph. & ſimiliter ĩ omnib. aliis curiis præſentis patriæ tam ſpiritualib. quã tꝑalib. prout uidi dũ practicabã. & hoc eſt uerum niſi eſſet annua pẽſio impoſi

ta super plurib. reb. quia tũc
debet agi cõtra quẽlibet pos-
sessoré pro rata. in c. cõstitu-
5 tus. extrà de reli. do.* Sed q̃d
si debitor sit notoriè nõ sol-
uẽdo, an poterit ĩtẽtari hypo
thecaria cõtra tertios posses-
b sores, *b* nõ facta discussione?
Ang. dicit, ꝙ nõ. in d. auth. de
fideiusso. §. i. & Ia. de Bu. ĩ d.
6 auth. hoc si debitor.* Pone,
creditor probat per testes, ꝙ
uidit debitoré possidere ré hy
pothecatã tãquã suã, an suf-
ficiat talis ꝓbatio ad obtiné-
dũ ĩ hypothecaria? dic ꝙ nõ,
ẽt si deponeret de xxx. ann. se
cundũ Io. Fab. insti. de act. §.
itẽ in Seruiana. sed contrariũ
seruat̃ de stylo curiarũ p̃ntis
patrię Delph. quia probato ꝙ
debitor possidebat ré hypo-
thecatã, ut suam, tanquã dñs
tẽpore obligationis, iudices
consueuerũt decernere hypo
thecariã creditori competere
contra tertios possessores. &
ita ẽt uult gl. in l. rem alie-
nã. super uerbo, pignoratitia.
& ibi plenè doct. ff. de pign.
act. & ita ẽt secũdũ hũc stylũ
uidi iudicarijin parlamẽto, &
in cæteris curiis Delphi. &
sim. ĩ curia officialatus p̃ntis
ciuitatis Grationo. Q đ intel
ligit̃, prius facta discussione
bonorum principalis, ut s̃. in
prin. p̃ntis q. scripsi, qui præ-
dictus stylus corroborat̃ d. gl.
in l. quidam in suo. in prin. s
per uerbo, admoneri. ff. de o
di. insti. ubi dicit, ꝙ si qs u
tur re, ut dñs, ꝙ præsumit
dominus, licet Inn. dicere
luerit contrariũ, in c. illud
fi. omniũ gl. de præsumpt.
de quæ super hoc latius scr
psi in tracta. meo, de præsu
Sed aduertẽdũ, ꝙ quãdo d
miniũ uenit in iudicio inci
ter, ut in casu isto, sufficit
minium præsumptiuè: ut p
nè dixi s̃. qõ. xxviii. & In
ubi s̃. loquit̃ ubi dominiũ
niret ĩ iudiciũ principalit
l. fi. ff. de rei uen. habet locũ
etiam in hypothecaria: ut
cit Io. Ferrarii in ti. forma
belli super hypothecaria.
7 gl. ex memoratis causis.* 10
hypothecaria in iudicio i
tata faciat rẽ litigiosã? di
nõ. Sed postquã est actũ h
thecaria, si debitor rẽ uẽd
põt illa actio hypothec
ꝓseq̃ cõtra emptoré absq;
scussione bonorũ, sicut prin
cipalis. Ita dicit Iaco. de But.
in d. auth. hoc si debitor. &
dicit probari per tex. in cor
pore. de litigio. §. ad hoc aũt
q̃a p̃ illã hypothecariã inte
tatã res nõ dicitur litigiosa
8 ut ibi dicit Ia. de But.* Sed si
sit necesse, ꝙ iudex pronũti
et discussioné bonorũ fuisse
factam

factã antè, q̃ agatur hypothecaria cõtra tertiũ possessorẽ? Iac. de But. tenet ꝙ sic.in d. authẽ.hoc si debitor.Itẽ dicit Iac.de Are.uide Ang.ubi suprà.Idẽ tenet Bar.ꝙ pręcedere debet interlocutoria iudicis,in l.stipulatio. §.habet.de uerb.obl.* Pone fuit intẽtata hypothecaria cõtra tertium possessorẽ,nõ facta discussione bonorũ principalis,& sup hoc lata est sententia,an ualeat talis sẽtẽtia. Iac.de Bu. ubi suprà, tenet ꝙ sic. & uide quæ super hoc dixi s̃.q.ccxxi. & q.xciiii.contrariũ tñ tenet Ang.in dicta auth. de fideiusso.§.fin.coll.i.Si bona debitoris sint discussa instante uno ex creditoribus,an alii debeãt petere discus.Ia.de But.ubi s̃.
10 dicit ꝙ sic ex abundãti. * An hæc exceptio discussionis sit perẽptoria?Iac.de But.ubi suprà dicit ꝙ sic,ita ꝙ potest opponi in quacunq; parte iudicii.Et uide quę circa hoc dixi s̃.q.xciiii.Ang. in auth.de exhib.& introd. reis. ponit unã pulchrã limitationẽ,ad auth. ei qui iurat. C. de bon. auct. iud. pos. quòd d.auth. ei qui iurat. habet locũ indistinctè, nisi bona debitoris sint creditori hypothecata:quia tũc in omnibus bonis fit missio etiã ultra mensuram debiti declarati. Quæro obligaui creditoribus unũ pignus specialiter, pro x.florenis.& unum aliud pro xx.florenis.& unũ est sufficiens pro toto debito,nunquid possum nihilominus utrũque retinere? uide Cy.in l. si mulier. in fin. C. de pac.
11 conuẽ. * An discussio principalis debitoris, possit fieri pẽdente iudicio contra tertium possessorẽ?doc.in d.auth.hoc si debitor. dicunt ꝙ sic. Et ita pluries practicaui,& uidi iudicari in hac curia parlamẽ. Idẽ ẽt tenet Ang. in d.auth.
12 de fideius.§.fi.colla.i.* Itẽ dicta auth.hoc si debitor.nõ habet locũ circa discussionem fiendã,ubi debitor in instrumẽto hypothecæ se cõstituit bona hypothecaria possidere pręcario nomine creditoris: sed põt creditor ingredi possessionẽ propria authoritate, cum per constitutũ ciuiliter possideat,secundum Bar.in l. creditores.C.de pigno.in sua repet. quod est notandũ. Idẽ ẽt tenet Io.de But.ut ibi Bar. refert.An constitutio pręca-
c rii excuset discussionẽ fiẽdã de debito principali:uide plenè Ioã.Ferra. in tit.forma libel.in actione hypothecaria. in glo.super uerbo,exceptionem executionis. & uide etiam singularia Barth. Cep.

so.2 o.uerso. qui idē tenet q̄d
Ioan.Ferra.tamen dicitur, ꝙ
Bart. tenet cōtrariū, in l.iii.
13 C.de pig.in sua rep. *Itē po
test agi hipothecaria contra
debitorē debitoris, vbi nomi
na sūt obligata, etiā non di-
scusso principali. tenet Spec.
in tit.de procu.§.seqtur.uer-
14 si.quid si mihi obliga.*Si cre
ditor faciat pactū cū debito-
re, quòd ipse creditor faciat
fructus suos rei hypothecatę,
d an ualeat tale pactū?gl.ꝙ sic
in l.i.C.de distr. pig.idē Ho-
stié.in c.salubriter.de usu.ui-
de tex.l.inter cohæredes. §.
ususfruc.ff.fami.erc. & faciūt
not.per Bar. in l.si cōstāte.in
iiii.membro prin.ff.solū.mat.
Et de hoc scripsi in tractatu
quem ego Guido Papæ cōpi
laui, qui intitulatur tracta-
tus de cōtractib. qui sapiunt
usuram, & qui usurarii dici
possunt, uel non.ibi, alius &
15 quintus casus &c. *Sed quia
creditor de iure debet fru-
ctus rei hypothecatæ compu
tare in sorté, Ioā.Ferra. tra-
dit cautelam, ut nō cōputen
tur fructus. in ti.forma libel,
in actione hypothecaria. in
gl.in uerb.relaxandū fore.cir
16 ca prin.*Vtrum res litigiosa
possit hypothecari: uide quæ
dixi s̄.q.cccxxxvii. Licet ter
tius possessor p̄scribat hypo-
thecariā actionē cū bona fid.
& iusto titulo decé annis l.
C.si ad uer.credi. hoc uerū
priuato, secus aūt credere
ecclesia uł minore, per aut.
quas actiones. C. de sac. sa.
ecc.iūcta l.fi.C.in quib.ca.
in integ. restit. non est ne.
17 * Si aliqua pēsio imponat
ex conuentione partiū in a
quo cōtractu, uel legetur
per aliquo fundo: an ipse fu
dus cēseatur hypothecatus
uide Bar.& doc.in l. Caius
ff.de ann.leg.& in l.fin.ff.
act.emp.quādo pensio im
neretur ad certū tempus,
cēsetur obligata res, sup.
imponitur, ut in d.l.fi.C.
act.empt.& de le.i.l. quidā
stō.& d.l.Caius. Sed si im-
nat in perpetuū, tunc res
hypothecata, & quilibet
sessor tenet, ut ff.de usufru. d
hactenus.& no.Host.in sua
in tit.de loca. §. quæ actio
uer. antepen. & pen. & ue.
Spe.in ti.de loca.§.nunc ali-
qua.uer. lxxxvi. Idem tenet
Pet.Iac.in ti.de act.in ré pro
re emphy. data, quæ cec. in
comm. in xvii. col.uersi. &
idem forté in anniuersariis,
& talis præstatio annua, di-
citur seruitus personalis in-
nominata, ut ponit Cyn. C.
de usufru. super rubrica. &
plenius scripsi s̄.q.xlii. in fi.
Quarto

Quæro.] *Vide per Ange. do. 2 Aret. in §. item Seruiana. & per Io. de Platea ibidem. instit. 3 de actionibus.*

*Contra tertios possessores.] *Adde, nunquid tertius possessor bonorum possit hypothecaria conueniri, non discusso principali. Corn. in consi. lxxxv. incip. uidetur prima. in prin. in iiii. uol. & in consi. ccxlvi. incip. in hac consultatione. in princi. eo. uol. iiii. & hypothecaria expressæ hypothecæ possit pro dote intentari, contra tertios possessores bonorum obligati, non facta excussione. latè tradit idem Corn. in cons. cclxvii. incip. quanquam uideatur. in iii. uol.*

c An constitutio precarii.] *Tu uide de hoc per istum, consi. x. incipi. domini de parlamento. uersi. suprà in dicta facti narratione.*

d Quòd sic.] *Istud intellige procedere de iure antiquo C. alias non ualet tale pactum, nisi in casibus exceptis de iure canonico, nota. C. de usu. auth. ad hoc. & extra eod. ti. c. conquestus. c. salubriter. ita dicit formaliter Bal. in l. dudum. in uersi. caue tibi. C. de distra. pigno.*

SVMMARIVM.

1 *Notarii recipientes instrumenta falsorum contractum, qua pœna puniantur.*

Instrumentum falsum qui dictat, qua pœna puniatur.

Notarius si fateatur in tortura, uel alias, se instrumentum falsum confecisse, an noceat pati illa confessio.

QVAES. CCCCXXXIII.

DVo notarii de Alauardo receperunt instrumentum de quodam actu à iure reprobato facto in villa Alauardi, de quo actu scripsi s. q. ccccxxiii. quæro si dicti duo notarii deliquerint, & qua pœna ueniāt

1 puniendi? Credo* quod ipsi deliquerunt, & quod pœna exilii perpetui ueniāt puniēdi, per text. in l. iubemus. la ii. in §. œconomus. ibi, his tabellionib. qui huiusmodi cōtractū uetitorū ausi fuerint instrumēta cōscribere, irreuocabilis exilii animaduersione plectent. C. de sac. san. eccle. Reperio tamen alias pœnas grauiores, uidelicet priuationis officii notariatus, infamiæ & amputationis pugni. in §. callidis. de prohi. feu. alie. in feudis. Sed credo, quod in casu nostro, de quo hic agitur, nō habeant locū pœnę dicti §. callidis. quia ibi loquitur tex. de cōtractu fraudulēto, scienter per notarium recepto. Ideò acrius ibi punitur propter

 frau-

fraudem dolose commissam. hic autem in casu, de quo agitur, licet actus fuerit de iure reprobatus, in eo tamē non interuenerunt fraus neq; dolus, licet quædā simplicitas.
a ideo mitius punitur *a*, pœna tantūmodo exilii: ut d. §. œconomus. Nec excusantur dicti duo notarii, si dicerent se nō credidisse dictum actū corā dicto Rodulpho per eos receptū fuisse de iure reprobatū, quia hoc scire debebāt, iuxta ea quæ legūtur & not. in l. generali. C. de tabu. li. x. & nihilominus dici posset ipsos officio notariatus fore priuādos, cū in ipso officio deliquerint: iuxta no. per gl. in auth. de nō alie. aut pmutā. re. ecc. coll. ii. in §. super hoc. super uerbo, reuisionem. Super hoc casu die ix. Augusti, M. cccclx. in cōsilio fuit cōclusū, dictos notarios grauiter deliquisse, & ipsos fore deportandos, iuxta d. l. iubemus. aut saltem officio notariatus eos fore priuandos. per d. gl. Sed mitius agendo dicti domini in pñtia dicti nobilis Io. Pales cōmissarii regii cōcluserunt, ꝙ pecuniariter punirentur, attēta qualitate personarum suarū: & ita fuerūt cōdēnati per dictū Pales ĩ audiētia, de mēse Decēbris, M. cccl.
2 *Sed qua pœna debeat puniri ille, qui dictat falsū instrumētū? Dic ꝙ pœna falsi, sicut notarius, qui cōficit instrm: ut tenet Bal. in d. l. iubemus. circa fi. in q. quæ incipit.
3 *Vltimo quæro, si notarius cōfiteat̃ in tortura uel aliàs se falsū instrm fabricasse, an noceat parti. Dic ꝙ nō, ẜm Bar. in l. si quis in graui. §. si quis moriens. ff ad Sillei.

a Ideo mitius punitur.] *Ad hoc faciunt, quæ notantur & legun tur ĩ c. inter corporalia. §. sane. ibi, quia nō ex malignitate etc. extrà, de translat. episco.*

SVMMARIVM.

1 *Secretarij parlamenti an debeant exigere decimam de condemnationibus. Et pœna exigentium. nume. 2.*

QVAES. CCCCXXXIIII.

ANno domini, M. cccclx. & die vi. mēsis Augusti, in camera cōsilii, in qua erant omnes domini mei de parlamēto & cameræ cōputorū Delphin. ac thesaurarius generalis Delph. fuit appunctuatū,
1 * ꝙ secretarii curiæ parlamēti, qui nunc sunt & ꝓ tēporib. fuerint de condēnationib. aut pœnarū declarationibus fisci, ærario in dicta curia parlamenti adiudicatis, aut adiudicandis in futu-

a futurũ,non exigant decimã *a* a partibus priuatis:licet in aliis curiis præsentis patriæ e-
b xigi cõsueuerunt. *b* Et corroboratur huiusmodi appunctuamentũ per curiam parlamenti factũ authori Archi. in c.ut officiũ.de hæreticis.li.vi.in gl.super uerbo,publicã. ubi dicit, ꝙ tales personæ cõtra quas inquiritur, non debẽt satisfacere tabellioni de labore.alle.in auth. ut nulli judicum. §.his insuper. coll. ix.Et ideò quia Petrus de Bolliaco secretarius in d. curia petebat decimam pœnarum declaratarũ in processu, ĩ manibus suis formato contra nobilem Rodulphum de cõmeriis domini Basside,campi rotundi, & eius complices ad cãm cuiusdã dietæ, per ipsos tentæ in uilla Alauardi, de qua dieta latius s.q. ccccxiii.tetigi.fuit tunc die vi.huius mensis Augusti appũctuatũ per dictos dominos in consilio, ꝙ ipse Pet. de Bolliaco, nõ exigat dictã decimã à partibus priuatis cõdẽnatis : sed fuerũt sibi taxati super dictis expletis ducenti flo. Et aduerte ꝙ dico,super expletis,quia hoc fuit licitum facere super dictis expletis,ut ponit Bart. in l.diuus.ff.de bo.dam. in fi.
2 Caueant ergo secretarii prædicti,ne decætero exigant dictã decimã : quia inciderent in crimen concussionis.l.i. & & ibi gl.ff.de concuss. etiam si à sponte soluentibus reciperent.ita gl.in l.i. C. de salg. hospi.non præst.lib.xii.& deberet talis contrafaciens, ab officio secretarii repelli,& priuari.l.si quis. C.de offi.præfe.prẹto.ultra pœnã concussionis,de qua s.proximè : & iõ in quibusdam curiis præsentis patriæ, maximè in curiis Delph.Ebreduni notarii non recipiunt decimas à partibus priuatis: sed super emolumẽtis domini.attamen Zaba.in cle.i.uersi.notariis. de hæreticis.uidetur tenere,ꝙ si talis secretarius non habeat stipendia ratione sui officii, ꝙ ipse potest exigere salarium ab inquisito.Et ita etiam faciũt dicti secretarii parlamenti : quia salaria exigunt ab inquisitis,pro eorum uacationibus & scripturis, ipsos inquisitos concernentibus. Sed an curia parlamenti potuit statuere,ꝙ dictæ decimæ nõ recipiãtur? Dic ꝙ sic,potestate eis, per d. Humbertum Delphinũ attributa:ut scripsi j.q.ccccliiii.

a Decimam.] *De decima tangitur C.de episco.et cle. auth.generaliter autẽ index. & in l.i. & ii.C.de spor:& sumpti.*

b Consueuerunt.] *Vide in arg. quod dicit Odof. in prædi. auth. generaliter. in ii. col. uersi. unde not. argumen.*

SVMMARIVM.

1 *Commissum emphyteoticariæ locumne habeat contra pupillũ.*

2 *Pupillus & adultus ubi æquiparentur.*

3 *Emphyteota si soluerit censum in parte, & in parte non, an pro parte committatur.*

4 *Pupillus non seruiens domino, an priuetur feudo.*

QVAES. CCCCXXXV.

VTrum cõtra pupillũ locũ habeat l. ii. C. de
1 iure emph. adeò * ꝙ res cadat in commissum per lapsum triennii, si non soluerit canonẽ? Et licet gl. in d. l. ii. in q. fi. & Cy. ibidẽ. in xii. q. Dy. in c. qui in ius. extrà de reg. iur. Spe. in titu. de locato. uer. xviii. Bar. in l. cũ filius. §. in hac. ff. de uerb. obli. dicãt, ꝙ cõtra minorẽ currit triẽniũ: licet posteà restituatur: attamen ipsi nõ distinguunt expressè, utrum talis minor sit pupillus, uel adultus. Credo tamen, quòd contra pupillũ
a dictum triẽnium nõ currat *a* motus per rationem positam in l. fi. ibi melius etenim est, intacta iura seruare &c. C. in quib. cau. in integ. rest. nõ est nec. cõsiderato, ꝙ talis lapsus tẽporis est adeo odiosus 2
respectu emphyteotæ: sicut & lapsus biennii respectu debitoris in pecunia non numerata, q. nõ currit cõtra pupillũ: ut d. l. fi. sic ꝙ ĩ utroq; casu eadẽ uř ratio. ergo idẽ ius statuẽdũ. l. fi. C. ad l. Fal. l. illud. ff. ad l. Aquil. Et per hoc uidet text. in d. §. in hac. ibi, nõ 3
uidet aũt ꝑ pupillũ stetisse ex huiusmodi stipulatione, si pupillus hæres erit &c. presupponẽdo, ꝙ pupillo nõ dẽt imputari quod adulto imputat. & istã partẽ uř tenere gl. or. & multũ no. in l. si tutoris. C. de adm. tu. istud idem cõprobatur in materia feudal. ubi adulto negligẽtia anni & diei imputatur. in c. i. §. prætereà. ibi, de prohi. feud. alie. per Fede. coll. x. quæ tamen non imputantur pupillo. in c. si qs decesserit, mino. non cogi fid. fac. eadem colla. Et maximè, ubi talis pupillus in ius patris 4
sui uel alterius succedit, qui ꝓpterea iustã causam ignorãtiæ habet, an talis census debeatur, uel res sit emphyteoticaria. & ita nõ põt sibi opponi rõ posita ĩ d. l. ii. de iure emph. quia talis ætas ipsum hẽt excusare. l. i. ĩ fi. C. de fal. mo. Nõ obst. l. properãdũ. in fi. C. de

de iudi. & §.pupillus. in auth.de hæred. & fal.colla.i.ubi
2 *pupillus & adultus æquiparantur quo ad casus ibi positos:quia in eis est speciale,sicut dicit & soluit Bar. in d.l. fi.C.in qui. cau. in integ.resti.non est nece.Concluditur ergo quòd cõtra pupillũ nõ currat dictum tempus triennii,& sic nõ est necessaria re-
3 stitutio in integ.* Contra uerò adultum currit dictum tẽpus:sed restituitur.ita debent intelligi glo. Cy.Dy.Spec.& Bar.in locis s̃.alle.Et ita uidi determinari in d.curia parla. De hac materia præscrip. cõtra pupillum uel adultũ etiã tetigi s̃. q. xxxi. de aliis præscriptionibus tã contra fiscũ, quã alios priuatos,uide multas quæstiones s̃.q.ccccxvi.Si emphyteota soluerit censum in parte, & in parte non, an pro parte incidat in commissum ? uide quæ plenè dixi s̃. q. clxxiiii. Et de illo,qui soluit falso gestori,an liberetur:
4 uide q.clxxiii.* Quæro,si pupillus nõ seruiat domino, an priuat feudo?dic quòd nõ. c. si minori.& c.fi.si de feud.def. contr. fuer. aliàs est rubrica, minorem non teneri fidelitatem facere. & ita ibi tenet Glo. & Bal.

a Nõ currat.] *Quòd autem nulla potest præscriptio aduersus pupillum currere. uidetur expeditum per text. in l. sicut. in uer. sed pupillari ætate. C.de præscr. xxx.uel xl.annorum.*

SVMMARIVM.

1 *Appellationis interpositæ uirtute, quis constituitur in protectione Iudicis ad quem:& eximitũ a potestate Iudicis a quo.*
2 *Iudex appellationum,de quibus possit se intromittere.*
3 *Iudex appellationum habet iurisdictionem in territorio ordinarij:ligata tamen est.*
4 *Iurisdictio Iudicis appellationũ expirat sentẽtia per eum lata.*
5 *Appellans non debet recedere a præsentia eius, a quo appellatur,ante, quam ille deferat appellationẽ, uel renuet deferre.*
6 *Iudex appellationum succedit in locũ Iudicis causæ principalis.*
7 *Appellari potest ad Papam. a superiore non recognoscente superiorem.*
8 *Appellans , uel appellatus,quis debeat probare in causa appellationis,disting.num.9.*
10 *Appellatione pendẽte an omnia debeãt remanere in eodem statu,in quo erãt tẽpore sentẽtiæ.*
11 *Appellatio a diffinitiua ualet.*
12 *Iudex appellationũ an debeat confirmare sententiam Iudicis a quo, latã expressa causa iniqua,& indebita,etiã si secundum*

dum processum potuerit aliter sententia ferri.
13 Appellatio nō petitis apostolis, an ualeat.
14 Sententia iudicis a quo, an cōfirmetur per appellationē interpositam.
15 Appellari an poßit a commina tione per iudicem illata.
16 Appellationem desertam esse, an sit sentētia interlocutoria, uel diffinitiua.
17 Sententia iudicis appellationū lata post desertionem, an sit nulla.
18 Sententia lata super nullitate processus, an sit interlocutoria, uel diffinitiua.
19 Appellari an debeat ab interlo cutoria, quæ habet uim diffinitiuæ.
20 Innouata medio tempore an debeant reuocari, si appellans nō faciat citari partem suam infra terminū statutorum Delphin. coram iudice, ad quem.
21 Attenta an debeant reuocari, si constet appellationem euidenter esse iniustam.
22 Appellatio an sit deserta, si eā quis nō poßit introducere præ inopia.
23 Iudex a quo, an terminum datū a se appellāti ad introducēdū appellationem, corā iudice ad quem, poßit prorogare.
24 Iudex causæ principalis, a quo, an poßit eius sententiam exequi, appelllatione deserta.
25 Filius an poßit appellare pro patre, sine eius mandato.
26 Dominus an poßit appellare, pro homine suo.
27 Episcopus an poßit appellare p sua ciuitate, uel suis subditis.
28 Impedimenta appellationis prosequēdæ qui allegat, an sit audiendus.
29 Tempora fatalium an currant in curia Grationop.
30 Cōpromißū inter partes factū, an impediat cursum decē dierū, qui dantur ad appellandū.
31 Appellatio ab interlocutoria, an admittatur in curia parlamenti Delph.
32 Grauamina oīa inserta in appellatione, an sint probanda.
33 Appellari an poßit a futuro grauamine.
34 Dies xxx. dati ad Apostolos cōcedēdos a iudice a quo, an incipiāt currere a die sententiæ, uel appellationis interpositæ.
35 Dies xxx. dati ad Apostolos cōcedendos, an currant de momento ad momentum.
36 Appellationi suæ renūcians, an ueniat cōdemnādus in expēsis.
37 Iudex ad quē, si pronunciet bene interlocutum a iudice, a quo, an desinat esse iudex.
38 Clausula solita apponi in appellationibus: protestando quod dictam meā appellationē possim prosequi per uiam nullitatis,

tatis, &c. quid operetur.
39 Incarceratus si appellat, an debeat remitti iudici ad quem.
40 Officium quod sit hodie subrogatum loco Quæstoris.
41 Appellari ad quē debeat à sententia Vicarij.
42 Episcopus si cōmittat causam, ad quem appellabitur.
43 Sentētiam quis an dabit executioni: an iudex, a quo: an iudex, ad quem.
44 Lex penult. C. de appel. ad quæ potest adduci in argumētum.
45 Tempora fatalium, an currant contra minores.
46 Tempora fatalium, an poßint prorogari consensu partium.
47 Iudex a quo, an poßit præfigere terminum parti ad introducēdam appellationem.
48 Appellationē an poßit pars introducere ante terminum sibi præfixum.
49 Appellans si petat se remitti iudici immediato, debet remitti.
50 Appellationē introducere uerbo, an sufficiat in parlamento Delphinali, si non poßit a notario statim haberi instrumētum appellationis.
51 Procedendi ratio, in causa appellationis, quæ interponitur a reintegratione poßeßionis, uigore statuti Delphina.
52 Statutū Delphinale, si quis per literas, an uideatur prohibere causam nullitatis.
53 Appellatio an ualeat a sententijs curiæ parlamenti.
54 Sententia diffinitiua uel interlocutoria super aliquo crimine prolata, an poßit mandari executioni infra decē dies datos ad appellandum.
55 Iudex appellationis an cognoscat de nullitate sententiæ, si simpliciter appelletur, & opponatur ab appellante.
56 Victus uictori an condemnari debeat in expensis, in causa appellationis.
57 Appellari an poßit a statuto uel edicto facto per iudicem, ne portentur arma.
58 Appellari an poßit a citatione, quando citatur non citādus.
59 Appellare an sufficiat ad iudicem competentem, nullo tamē expreßo.
60 Iudex appellationum cognoscit an appellatio sit recipienda.
61 Iudex appellationū nū debeat sequi statuta primi Iudicis.
62 Appellatio extra iudicium facta, quid operetur.
63 Appellari an poßit ab omißione condemnationis expensarum.
64 Appellatio an poßit interponi coram notario.
65 Appellatio an impediat executionem sententiæ.
66 Iudex q nō detulit appellationi, an poßit exequi suā sentētiā.
67 Iudex appellationū, an debeat statim inhibere.

Iudex

68 *Iudex appellationum, an ſit Iudex nullitatis.*

69 *Appellãs coram Iudice a quo, an intelligatur delere eius appellationem.*

70 *Dominus cõtumax an poſſit appellare per ſe, uel per procuratorem.*

71 *Appellare an poſſit tertia perſona.*

72 *Appellari an poſſit ab interlocutoria, de iure ciuili. et n. 85.*

73 *Poſſidens rem aliquam, dubitans in ea turbari, appellat extra iudicium.*

74 *Sententia ſi contineat plura capitula, an appellari poſſit ab uno.*

75 *Appellationes duæ an requirãtur, ſi ſimul & ſemel proferuntur interlocutoria et diffinitiua.*

76 *Appellari an poſſit à Iudice, a quo, qui aſſignauerit ad ordinandum ſuper amiſſione articulorum traditorũ, & ad diffiniendum ſuper tota cauſa, et cauſa diffiniatur omiſſa dicta ordinatione articulorum.*

77 *Si appellem a ſententia, & appellatus negat eam eſſe latã, an ipſe perdat commodum dictæ ſententiæ.*

78 *Tempus præfixum ad appellandum, an currat, etiam nullitate propoſita.*

79 *Iudex qui defert appellationi ob reuerentiam ſedis Apoſtolicæ, an totam iuriſdictionem a ſe abdicet.*

80 *Appellans a ſimplici interlocutoria, an poſſit de nullitate agere corã Iudice, ad quem.*

81 *Iudex appellationum, an poſſit pronũciare de his, quæ coram eo agi non poſſunt.*

82 *Dux ſi ferat aliquã ſentẽtiam, ad quem debeat appellari.*

83 *Appellari an poſſit a Iudice nõ ſuo, communiter electo.*

84 *Appellari an poſſit a ſentẽtia, in qua Iudex pronunciauit bene uel male appellatum.*

86 *Appellari an poſſit, ſi denegetur dilatio quæ petitur, uel audientia.*

87 *Appellationi per aliũ interpoſitæ, qui poſſint adhærere.*

88 *Appellare an poſſim poſt decem dies, ſi procurator meus non appellauit.*

89 *Appellari an poßit ſup decimis.*

90 *Attentata qualiter debeant reuocari.*

91 *Appellationis quis ſit effectus, cum quis primò appellat uiua uoce, ſaluo iure appellandi in ſcriptis.*

92 *Appellari an poßit, propter locum non tutum.*

93 *Pronuncians ſe iudicẽ non cõpetentem, an poßit illam interlocutoriam reuocare.*

94 *Iudex appellationum non ſuccedat loco iudicis cauſæ principalis.*

Prin-

95 *Princeps an poßit appellationẽ desertam admittere.*
96 *Appellari an poßit ab executore.*
97 *Iudex, ad quẽ, an poßit de nullitate sententiæ cognoscere, si appellatio a sentẽtia fuerit deserta, lapsu fataliũ, uel alias.*
98 *Appellari an poßit in causa momentaneæ possesionis.*
99 *Appellatio an poßit interponi coram notario.*
100 *Tempora fataliũ an currant, facto cõpromisso sine termino.*
101 *Appellatio deserta coram iudice ad quem, an poßim redire ad iudicem, a quo.*
102 *Reconuẽtio an admittatur in causa appellationis.*
103 *Ratificare infra decem dies an debeam appellationẽ meo nomine factam.*
104 *Dominus an repellatur ab appellãdo, si procurator fuerit uerus contumax.*
105 *Arripiens iter post appellationem interpositam, an censeatur interim esse in protectione iudicis, ad quem.*
106 *Iudex non admittens appellationem, an poßit statuere terminum appellanti, ad introducendam appellationem.*
107 *Minor qui non appellauit, an petens restitui, audiatur.*
108 *Appellationis instrumentum portãs, coram iudice ad quẽ introducens, an introducẽdo præsumatur habuiße mandatum introducendi dictam appellationem.*
109 *Causæ iustæ appellationis non prosequutæ, quæ sint.*
110 *Appellari ad quem debeat, ab episcopo in temporalibus.*
111 *Attentata an poßint reuocari, si lis contestetur super attentatis.*

QVAES. CCCCXXXVI.

CVm materia appellationũ sit quotidiana, & ipsius usus frequens existat, ut inquit iurisconsultus, in l.i. in prin. ff. de appel. & tam in practicando, quàm in iudicando. in d. superiori curia parlamenti, & aliis curiis inferioribus huius patrię, ideò ego Guido, duxi ipsam materiã hic tractare per quæstiones, & in fine cuiuslibet ponã quæ uidero de iure aut stylo curiarum obseruari. Et pro introitu præsentis materiæ præmitto vii. cõclusiones.
1 *Prima conclusio, quòd uirtute appellationis interpositæ quis cõstituitur in protectione iudicis ad quẽ appellatur, & à iurisdictione iudicis à quo appellatur, est exẽptus. extrà de app. in c. ad audientiã. Et hoc uerum, quantũ ad articulum appellationis: in aliis autem nõ est exemptus.
2 in c. proposuit. eo. ti.* Secũda con-

cõclusio, quòd iudex appella
tionum nõ potest se intromit
tere, nisi de his, quibus ad eũ
est per appellationem iurisdi
ctio deuoluta. in c. pastora. ex
trà de of. ordi. & c. i. de app.
3 lib. vi.* Tertia cõclusio: quòd
licet iudex appellationũ ha-
beat iurisdictionẽ in territo-
rio iudicis ordinarii: ipsa tñ
est ligata: quia non habet ef-
fectũ nisi appellatione inter-
posita, & corã ipso iudice de-
bite introducta: ut in d. c. pa-
storalis. no. per Bar. & Host.
Nam si iurisdictio sua uni-
cuiq; non seruaretur, ordo se
cularis et ecclesiasticus cõfun
deretur. xi. q. i. c. peruenit.
4 *Quarta conclusio: ꝙ iurisdi
ctio iudicis appellationũ per
appellationem ad eum deuo
luta, expirat sententia per eũ
lata. c. ut debitus honor. extrà
de app. & faciunt quę legun-
tur & not. per Host. in c. i. ex-
5 trà de offi. or.* Quinta cõclu
sio: quòd ubi appellatur ab a-
liquo, non debet appellans à
sui præsentia recedere antè, q̃
ipse à quo appellatur, deferat
appellationem, uel renuat de
ferre. ut in c. ex parte. extrà
de appel. la ii. & tenet Inno.
in c. super. eo. tit. quod uerũ
dico, nisi iudex statueret sibi
terminũ ad audiẽdum suam
responsionem, quod potest.
Sed secundum statuta Del-
phi. non tenetur appellans re
dire in petendo apostolos: sed
debet prosequi eius appella-
tionem corã iudice appella-
tionum, & ualet ac si aposto-
los obtinuisset: ut dixi s. q.
6 xxv. * Sexta conclusio: quòd
iudex appellationũ succedit
in loco iudicis causę principa
lis. l. tutor. in princ. ff. de usur.
& in c. Ray. in fi. de testa. ita
tenet Spec. in tit. de expensis.
§. nunc uidẽdum. uer. & not.
7 quòd expensę. *Septima con
clusio: quòd à superiore non
a recognoscẽte superiorẽ, *a* po
test appellari ad Papam: ut te
net Host. in c. cum Ioannes.
extrà de fide instru. quem se-
quitur Abb. Pan. in c. ex lite-
ris. extrà de prob. Et istis sic
præsuppositis uenio ad quęst.
8 *Et primò quęro, quis debeat
probare in causa appellatio-
b nis *b*, an appellans uel appel-
latus. & quia super hoc uarii
9 uaria dixerũt, sic * distingue,
post Bar. & doc. quia quan-
doque quæritur quis debeat
probare se iustè appellasse,
hoc est appellationem ritè in
terpositam esse, uidelicet con
gruo tempore, & similia, tũc
ille, qui appellat, probare de
bet. l. eos. in princ. & §. penu.
C. de app. & l. litigantibus. &
l. quoniam. eo. tit. Quandoq;
quæri-

quæritur quis probare debet de iniustitia causæ: & tũc aut altera pars tantùm prosequitur appellationem, altera absente contumace, & tunc ille debet probare, qui prosequit: ut in l. ampliorem. C. de app. & in auth. de his, qui ingre. ad appel. §. quia illud. Quandoque utraque pars prosequitur: & tunc aduerte: quia quædam est probatio, quæ fit per modum abnegatiuum. uerbi gratia, dico sententiam latã, me non citato, non prçcedẽte causæ cognitione, & hoc uolo probare per inspectionem actorum: tũc ei, qui appellat, incũbit probatio. & debet acta producere quæ iudex habet inspicere. ut l. ne casus. C. de app. & l. is apud quẽ. C. de eden. Si uerò quæris de probatione, quæ fit de directo per testes uel instrumẽta, tũc ille debet probare in causa appellationis, qui habet probare in causa principali. ut l. hi, qui. & ibi hoc tenet glo. post Io. And. C. de app. Nam appellatione interposita omnia remanẽt in eodem statu. l. iii. C. de app. Et ex hoc apparet, quòd originarius actor, qui habet probare in prima instãtia, debet producere acta in causa appellationis, siue sit appellans, siue appellatus. Et ita seruatur in curia parlamẽti, quando appellatur à diffinitiua; secus si ab interlocutoria appelletur: quia tunc de stylo appellans semper tenetur acta primæ instantiæ producere, tã in hac curia parla. quàm in cæteris curiis præsentis patriæ Delp. Et de hoc ẽt tetigi s̃. q. xx. In quibusdã tamẽ curiis extrà hãc patriã, uidelicet in curia officialatus Arelatẽ. semper appellatus siue sit actor originarius siue non, & siue sit appellatũ à diffinitiua siue ab interlocutoria, semper acta tenetur producere, prout uidi: quia in dicta curia Arelatensi aliàs liti
10 gaui in causa ꝓpria.* Secũdò quæro, an appellatione interposita, omnia debent remanere in eodẽ statu, quo erant tẽpore sentẽtiæ. l. iii. C. de app. An sit illud uerũ indistinctè in omni appellatione? Dic ꝙ nõ in appellatione ab interlocutoria. Nã in appellatione ab interlocutoria interposita iudex põt procedere, quousq; sibi per iudicẽ ad quẽ, fuerit inhibitũ, & ea quæ fecerit ualebunt et tenebũt: ut est casus in c. non solũ. extrà de app. li. vi. quòd secus est in appellatione à diffinitiua: quia si à diffinitiua fuerit appellatum, iudex non debet procedere ad exe-

executionẽ etiam ante inhibi
tionem:& si faciat, omnia re-
uocantur: ut in d.c.non solũ.
imò (quòd plus est) iudex te-
netur lege Iulia. de ui pu. ut
est casus in l.lege Iulia. ff. ad
11 l.Iul.de ui pub.* Tertiò à dif
finitiua potest uiua uoce ap-
pellari, & ualet appellatio.
Sed si appelletur post inter-
uallum, iudice nondũ sedẽte
pro tribunali, debet in scri-
ptis appellari: aliàs appellatio
est inualida. ut l. litigatori-
bus. cum sua gl. C. de app. In
appellatione autẽ ab interlo-
cutoria siue statim tempore
sententiæ, siue ex interuallo
appelletur, debet in scriptis
appellari: ut est casus secũdũ
12 gl. in c.i. de app. lib. vi.* Quar
tò super mã l. eos. C. de app.
q̃ro, & ista quæstio est aurea,
Iudex à quo tulit sñiam cõtra
Titiũ, & in sentẽtia expressit
cãm ratione cuius eam tulit,
quæ causa est iniqua, seu in-
iusta, ueruntamen secundum
processum nõ aliter debebat
ferri contra d. Titium. Titius
appellauit; iudex appellatio-
nũ reperit causam in senten-
tia expressam esse iniquã, &
indebitam: tamen secundum
processum contra d. Titium
non aliter debuisse ferri, an
ipse iudex appellationũ dictã
sentẽtiam debeat cõfirmare?
dic quòd sic, & causam bonã
& iustam in sua sententia ex
primere. & de hoc est casus
aureus in l. fi. ff. quod cum eo,
& ibi glo. & ita uidi iudicari
& fieri in hac curia parlamẽ-
ti. & istud tene menti: quia
13 alibi non reperies. * Quintò
quæro, aliquis appellauit, &
nõ petiit apostolos, an ualeat
appellatio? Dic, quòd nõ, sed
est nulla, iuxta cle. quáuis re-
gor. de app. Sed quid si simpli-
citer dico, appello, & iudex
det apostolos: nunquid cõfir-
matur, & ualet appellatio?
quidam dicũt, quòd si iudex
incontinenti det, quòd ualeat:
aliàs secus. Ita dicunt aliqui
doctores. Sed pone, quòd est aliquis
rusticus, q nescit petere apo-
stolos, sed dicit duntaxat ap-
pello, an ualeat eius app.
Crederẽ quòd sic: qm̃ non om
sciunt petere apostolos. arg.
in l. quoties. C. fam. exci. &
not. in c. per tuas. extrà de ap-
pel. & ita uidi in hac curia de
terminari, propter simplicita-
tem aliquorum rusticorum.
14 *Sexto, pone quòd sententia
iudicis à quo, est nulla, an per
appellationem interpositã ui
deatur confirmata? sic distin-
gue: quia aut sentẽtia est nul
la defectu cõsensus: quia fal-
sus procurator egit: & tũc cõ
firmatur, iuxta ea, quę dicit
glo.

gl.in l.fi.C.si ex falsis instru
mentis. Aut sententia ex alio
defectu est nulla : & tūc non
confirmatur per appellatio-
nem.in l.si expressim.§.fin.ff.
de appel.Ita dicit Bar.in d.l.
ii.C.si ex fal. instru. & in l.i.
15 qn̄ pro.nō est nec.* Septimò
an a cōminatione per iudicē
illata,possit appellari?& uide
tur ꝙ nō,qa uani timoris nul
la est æstimatio.l. si qs ab a-
lio.ff.de re iud.Tu dic, ꝙ qn̄
iudex comminatur de his, q
ad suā iurisdictionē pertinēt,
quòd tūc potest appellari. ff.
quod met.cau.l.ii. & l.fin.§.
i.Et ille est uerus casus. c.cū
cessante.extrà eo. Si uerò es-
set aliquis nō potēs, qui com
minaretur:qui aliàs nō habet
iurisdictionē,nō posset appel
lari.ita dicit Inn.in d.c. cum
cessante.quē ibi sequitur Io.
And.& uide gl.in l. si quis ꝓ
16 uocauerit.C.de appell.*Octa
uò,pone ꝙ iudex appellatio-
nū pronūtiet appellationem
desertā:utrū ista sit sententia
interlocutoria,uł diffinitiua?
doctores in iure scribētes in
hac q.uaria dixerūt,& repe-
riūtur diuersæ opiniones . iō
uide plenè quæ dixi suprà q.
xi.qa ibi recitaui opiniones:
&dixi qd sup articulo seruat̄
in d.curia parlamēti de stylo
17 ipsius curiæ. * Nonò quæro,
an sententia iudicis appella-
tionū sit nulla , lata post de-
sertionē.Bal.ꝙ sic,in feudis,
in ti.quo temp.mil.inue.per.
deb.in §.fi.in fi. quem sequi-
tur Host.in c. ex ratione. de
appel.& ista est ueritas, dicit
Old.per l.ii.in fin.C. de tēp.
appel.& est ratio ẜm eos:qa ꝑ
desertionem desinit iudex ap
pellationum habere iurisdi-
ctionē:licet Inn.teneat cōtra
18 riū, in d.c.ex rōne.*Decimò
quæro,an sñia lata super nul
litate processus,sit interlocu
toria sentētia,uel diffinitiua?
quod prodest scire:quia si sit
interlocutoria, debet in scri-
ptis appellari : alias appella-
tio est deserta. in c. cordi. de
app.li.vi.Et uide q̄ plenè dixi
19 s̃.q.ccxxi.*Vndecimò quæro
quid de interlocutoria, quæ
habet uim diffinitiuæ,an de-
beat in scriptis appellari? Io.
Mona.tenet,ꝙ sic,in c.cupien
tes.§.si uerò per uiginti dies.
de elec.li.vi.ī gl.magna. & te
tigi,in d.q.ccxx.& latius s̃.q.
20 xii.*Duodecimò quæro , qd
si appellās nō faciat citari par
tē suā infra terminū statuto-
rū Delph.corā iudice ad quē,
an innouata medio tēpore de
beāt reuocari? uide quæ ser-
uat hæc curia parlam.s̃.q.c-
21 xiii.*Tertiodecimò quæro,si
cōstet euidēter appellationē

iniustã, an attentata debeant
reuocari? Ant.& Bald. dñt, ꝙ
non.in c.pastoralis.extrà, de
offi.delegati.notatur ẽt ff. nil
noua.appel.pen.in gl.item ꝙ
si patenter appareat. quos ibi
sequitur Bar.Idem si consta-
ret ex actis de desertione ap-
pellationis, per decisionẽ Ro
tæ, iuxta regulam, dolo petis
&c.& per l.si is, à quo.ff.ut in
poss.leg.hodie agatur.in c.cũ
olim.de re iud.de restit. spol.
c.literas.Faciunt no.per Ioã.
Monac.in d.c.cupientes.in §.
22 pen.*Decimoquartò quæro,
quid si quis propter inopiam
nõ posset appellationẽ intro
ducere, an sit deserta? Inn. ꝙ
nõ, ĩ c.ex ratione.extrà, de ap
pellat.Idem dici posset de il
lo, qui propter paupertatẽ o-
misit appellare.l.si procurato
rẽ.§.si ignorãtes ff.mand. Et
dicũt super hoc docto.ꝙ tales
paupertates episcopus excu-
sat in appellãdo in scriptis:
quia ibi est expensa. Ab alia
uerò, quæ fit uiua uoce, nõ ex
cusat paupertas: quia ibi non
est expẽsa. Quis sit effectus i-
nopiæ, uide Inn.in c.pe.& gl.
extrà, de offi. deleg. Et ibi di-
cit, ꝙ inopia excusat ab excõ
municatione. idem dicit ibi
Inn.de inope, qui iurauit sol
uere certo termino, & nõ põt
soluere, ꝙ nõ dr̃ periurus. ita
ibi dicit Inn. Nã inopia quan
dã excusationẽ p̃stat, ut no.ff.
de ꝓcur.l.Titius.Ita ẽt ponit
Bal.i feudis, q̃ fuit prima ci
23 bene.amitt.in c.porro.*X[illegible]
quæro, an iudex à quo, ter
nũ per eũ datũ appellanti
introducẽdũ eius appella[illegible]
nẽ, corã iudice ad quẽ, [illegible]
prorogare, ẽt infra tp̃s te[illegible]
ni p eũ dati? Inn. dicit ꝙ
24 ĩ c.personas.de app.*Xvi.
iudex causę principalis à [illegible]
possit eius sententiã exe[illegible]
si appellatio sit deserta, [illegible]
to ꝙ super desertione nõ [illegible]
rit pronũtiatũ? Inn. ꝙ sic, ĩ
25 c.ex ratione. * Xvii. quæ[illegible]
an filius possit appellare [illegible]
patre sine mandato, & app[illegible]
lationẽ eius introducere. [illegible]
de quæ dixi, & quid serue[illegible]
in curia parlam.s. q. cc[illegible]
26 *Xviii.quæro, an dñs pro [illegible]
mine suo possit appella[illegible]
Spe.ꝙ sic.ĩ ti.de appel. in §.
27 ĩ fi.& tetigi j̃.q.ccccliii.*X[illegible]
an episcopus possit appellare
pro ciuitate sua, uel pro suis
subditis sine mandato? Dic,
ꝙ sic.in c.dilecto. circa prin.
extrà, de app.scripsi, in d.q.cc
28 cclxiiii.*Xx.quęro, si quis d[illegible]
cat se nõ potuisse eius app[illegible]
in termino sibi per iudicem
quo, p̃fixo introducere, alle
get impedimẽta quæ uult [illegible]
eius iuramentũ ꝓbare, an [illegible]

ad hoc admittẽdus? uide quę dixi. s̃. q. ccv. & ibi reperies quid super hoc seruatur, in
29 dicta curia parlamenti.*Xxi. an hodie ĩ d.c. curia parlam. currãt tpa fataliũ? uide q̃ di-
30 xi s̃.q.cxxxv. *Xxii. q̃ro, an cõpromisũ inter partes factũ impediat cursũ x.dierũ, q dã tur ad appelãdũ? uide quid iu dicatũ fuit in d.curia parlam.
31 s̃.q.cxv.&ibi plenè dixi.*Xx iii.q̃ro, an hodie in curiis pñ tis patriæ Delph.appellet ab interlocutoria? & qui sunt ca sus, in quibus de iure ciuili põt ab interlocutoria appella ri, uide q̃ plenè dixi s̃.q.lxxv.
32 *Xxiiii.quæro, pone, ꝙ plura grauamina inferuntur in ap- pellatione, nũquid debẽt om- nia ꝓbari? Dic, ꝙ si tẽdãt ad eũdem effectũ, quod sufficit unũ probare. si uerò tendunt ad diuersos effectus, tũc de- bẽt omnia ꝓbari, in c. ex par te.lo i.& ibi gl. not. & Henr. Bohic.extrà, de rescrip. & c. significauit.extrà, de appel.& ita dicit gl.super uerbo, ipso- rũ.in c.exhibita.extrà, de iu-
33 di.*Xxv.quæro, an à futuro grauamine possit appellari? ur̃ textus, ꝙ sic.in l.& in mul tis.C.de appel. & est casus in auth.de coll.§.si quis prouo- cauerit.coll. ix. unde plenius circa hæc quæ dixi in tracta- tu meo de appellat. in quęst.
34 xxvi.*Xxvi.q̃ro, an triginta dies ĩ. quos iudex a quo, dẽt apostolos cõcedere, de qb. ĩ l. iudicicib.C. de app. incipiãt
c currere à die sñiæ, c uel a die appell.interpositæ. Vide Tho. deci.cccclxxxiiii.quę incipit, nota ꝙ xxx.dies.Hostien.post Zenzeli.dicit ꝙ tempore ap- pellationis interpositę.& hoc probat quinque rationibus: quas uide in c.cordi.de appe. lib.vi.Verùm gl.in c.ab eo.su per uerbo, xxx.de appel.li.vi. & gl.iii.in clem.quamuis. ex trà, de app.& gl.ii.in l.i.ff. de libel.dimis.tenuerũt indistin ctè, ꝙ à tempore sententiæ la tæ currunt dicti xxx.dies: & hanc partẽ tenet Ioan. And. in d.c.ab eo.tam in gl. quam in nouella. Pro qua parte ur̃ casus, in dicta l.iudicibus. C. de appel.dum dicit, ex die sen tentiæ diffinitæ, & c.& ista est cõmunis opinio.tamen in as signatione ad dandum respõ sionem iudici super concessio ne apostolorum, est aduerten dum: quia quandoque iudex assignat diem ad dandũ eos, simpliciter dicẽdo, assigno ti- bi decem dies: qui cõputanẽ a tẽpore appellationis interie ctæ, quandoq; iudex assignat nõ simpliciter; sed specificè, di cẽdo. assigno decimũ diem iu

ris:& tunc illi x.dies cōputā-
tur à die sentētiæ latæ:& hoc
importat uerbum iuris, assi-
gnatione diei positum per d.
l.iudicibus.C.de app.& gl.su
prà alleg.Et est effectus:quia
si appellatio fuerit interiecta
die iii.post sententiā, & dies
v.iuris fuerit assignata,ꝙ nisi
pars appellās uenerit die x.à
die sentētiæ latæ cōputanda,
eius appellatio erit deserta .
Et ita uidi seruari ꝑ aliquos
iudices ad decipiendum iuris
ignaros, ut eorum appellatio
nes sint desertæ, ignorantes
tēpus iuris,ut eorū sententiæ
ratæ maneāt.Sed malè faciūt,
& contra conscientiā,nisi de-
clarent diē iuris.ita secūdum
statuta Delph. & stylū dictæ
curiæ parlamēti tēpus datū
ad petēdū apostolos, currit à
35 die sētētiæ.*Xxvii.quero,an
dicti xxx. dies (de qb. suprà
tetigi) currāt de momēto ad
d momētū? *d* Dic, quòd sic.est
glo. ord. in.cap. nō solū.glo.
sup uerbo,dicēdū.& glo.in c.
sciuit. de appel. lib.vi. & gl.
etiā in l.i.§.dies.ff.quā.appel.
sit. Et est effectus, quia hora,
qua sētētia fuit lata die x.iu
ris assignata,eadē hora pete-
re debet apostolos : alias ap-
pellatio sua esset deserta, iux
tà cle. quamuis rigor. aliàs
ubi non esset x. dies iuris as-
signata:sed simpliciter x.dies,
tunc tota dies cedit:& sic non
esset deserta. Et ista sunt no-
tanda, quia quotidie in facto
36 occurrunt.*Xxviii.quæro,qu
demus quòd appellans potest
renunciare suæ appellationi.
l.si quis libellos.C.de appel
la. An talis renuntians su
appellationi ueniat conde
nādus in expensis?Dic,ꝙ
ut tenet Inno.in cap.ex pa
te.extrà,de rescrip. Et ita
uatur in curiis præsentis p
37 triæ Delph. * Xxix.quæro
iudex ad quem, pronun
bene interlocutum à iudice
quo,nonne desinit esse iudex
ita quod cognitio negotii p
cipalis redeat ad iudicem
quo? Dic,ꝙ sic, per c.ut de
tus honor.extrà,de app.tam
hæc curia parlam.de stylo
sius curiæ,si æquū sibi uide
tur,retinet ad se quandoq
cognitionem negotii princi
palis : quòd facere non de
alii iudices inferiores,per di
ctum c.ut debitus. Et si con-
trarium faciant, potest appel
38 lari à tali grauamine.*Xxx
quæro,si aliquid operatur il-
la clausula in appellationib.
apponi solita protestando,
dictam meam appellationem
possim prosequi per uiā nul-
litatis,iniquitatis,uel facti in
iuriosi,& alias,secundū quod
mihi

mihi uidet̃? Dic, ꝙ sic, ut ui-
det̃ text. cum glo. in. l. si quis
ꝓuocatione. sup uerbo iniu-
39 ria. C. de app. *Xxxi. quæro,
si quis incarceratus appellat,
an debeat remitti iudici ad
quem? Gulielmus de Monte
Lauduno, dicit quòd erat ma
gis quæstio in studio Tholo-
sano, cum Episcopo Narbo-
nensi: & quia erat in facto, ip
se uoluit præcipitare senten-
tiam. Ancha. dicit, quòd cu-
stodiatur per iudicem à quo,
si est appellatum ab interlo-
cutoria: quia gesta per eũ te-
nent. c. non solum. de appel.
lib. vi. Si autẽ à diffinitiua, tũc
quia tota iurisdictio est deuo
luta ad iudicem ad quẽ, isto
casu põt petere, quòd sibi re-
mittatur sicut remittetur pro
cessus. C. de eden. l. is apud
quẽ. & c. i. de app. li. vi. Nam
incarceratio, est de processu.
Ad quod ipse Anch. nihil al-
legat. Sed probatur in cle. i.
post principium, de hæreti. ꝓ
hoc quia iudex ad quem, exe
quitur sententiam, si non con
firmetur prima. de quo dic,
ut notãt doctores, in c. pasto
ralis. §. prætereà. extrà. de of-
fi. del. Et quia (ut patet ibi &
not. ibi) iudex ad quem, non
indistinctè habet exequi sen
tẽtiam: uidetur quòd propter
dubium euẽtum incarcera-
tus non remittatur ad iudicẽ
ad quem, sicut etiam is, qui
captus est per iudicem secu-
larem, non remittitur ad ec-
clesiasticum, si alleget se cleri
cum: sed interim donec de
clericatu docuerit, per secula
rem custoditur, si ante captio
nem habeatur pro laico. de
sententia excom. c. si iudex
laicus. in fi. lib. vi. & hoc quã
do à diffinitiua est appellatũ.
Si autem ab interlocutoria,
tunc donec articulus appella
tionis discutiatur, retinebit̃
per iudicẽ a quo. Sed post di
scussionem si pronuntiatum
fuerit bene appellatum: quia
iudex ad quẽ subrogatur lo-
co iudicis à quo, per d. c. ut
debitus honor. potest iudex
ad quem, petere sibi remitti,
uel captiuum ad suum man-
datum faciat seruari in carce
re primi iudicis. Ita dixit &
notauit Zabar. in c. frequẽs.
in princip. in vi. q. de excessi.
præla. in clem. Et hanc q. tra
ctat Bal. in l. ii. C. de episc. au
di. & an quis impediat̃ incar
cerari, si appellet, & quãdo sit
appellandũ ab incarceratio-
ne, & si debeat relaxari, si ap-
pellet, uide quæ dixi suprà q.
ccxxv. & q. ccxxvi. & q. ccxx
40 vii. *Xxxii. quæro, quod offi
ciũ hodie de cõsuetudine est
subrogatum loco quæstoris?

de quo fit mẽtio, in l. præcipimus. in princ. ibi, uirũ ẽt illustrem quæstorem nostri palatii, &c. C. de appel. Dic, quòd cãcellarius Frãciæ uel in hac patria Delph. cancellarius domini nostri Delphin. sic exponit gl. quæstorem, id est, cancellarium, in l. fi. C. de diuer. rescr. Et qui cancellarius domini nostri Delph. põt cognoscere de appellatione interiecta à domino gubernatore huius patriæ, ut conseruatore uł executore alicuius indulti Imperialis. Sed de stylo dictę curię parla. seruatur contrarium: quia à sentẽtia dicti domini gubernatoris nõ appellatur: sed supplicat. & supplicatio nõ deuoluit ad d. cãcellariũ, sed ad ipsum parlamentũ, q cognoscit p modũ reui-
41 sionis de grauamine. *Xxxiii. licet a sententia iudicis delegati appelletur ad delegantẽ, ut in d. l. præcipimus. §. si hęc appellatio. C. de appel. Tamẽ à snĩa uicarii nõ appellat ad eũ, cuius est uicarius, sed ad eũ ad quẽ appellat, si ipse iudex ordinarius sentẽtiasset. & hoc modo potest intelligi ille difficilis. §. ff. qui & à quo appel. l. i. §. ab eo. & est casus in d. l. præcipimus. uer. sed si a p cõsulib. ibi, uel uicarius. &c.
42 *Xxxiiii. quæro, si episcopus cõmittat causam, an appellabitur ad ipsum Episcopũ delegantẽ, uel ad Archiepiscopũ eius metropolitanũ? Io. Mo. in c. Romana. de appel. li. vi. tenet quòd debet appellari ad metropolitanũ: seu ad ipsum Episcopũ delegantẽ. & ibi ui-
43 de Io. And. * Xxxv. quæro quis mandabit snĩam executioni, an iudex a quo, uel iudex ad quem? uř q iudex ad quẽ: per tex. d. l. præcipimus. in §. q si sibi exequẽtib. iudicata, &c. Cy. tãgit in l. eos. C. de appel. & Guliel. de Cun. in l. tale pactũ. §. qui puocauit. ff. de pact. & Bal. in d. l. præcipimus. uide Spe. ĩ ti. de executione snĩæ. §. nũc dicẽdũ. uer. sed pone. De stylo tñ dictæ curiæ parlamenti consueuit remitti iudici a quo, executio sentẽtiæ, qñ pronũciatur bene iudicatũ: nisi ex aliqua iusta cã, quæ moueat curiã, q sa curia duxerit retinẽdã exe-
44 cutionẽ snĩæ. *Xxxvi. quæro ad quæ potest in arg. adduci l. pe. ibi, sed ducatus, &c. C. de app. Dic q ad duo satis singularia. Primò, quia si rex Franciæ iudicet ĩ aliqua cã, nõ ut Rex, sed ut comes: q nihilominus poterit appellare ad eius superiorẽ, nõ inspecta regia maiest. Secũdò, q Episcopus uel clericus habẽs feudũ uel

uel iurisdictioné a principe, non debet ab eo appellari ad e Papam, e sed ad principem a quo habet feudū. Ita dicit ibi Bar. per dictū tex. licet tex. uideatur cōtrarius, ī c. Rom. de 45 appel. li. vi. *Xxxvii. quæro, an tēpora fataliū, de quib. in auth. ei qui appel. C. de tēp. appel. & in c. cū sit Rom. extrà de app. currāt contra minores? dic ut no. plenè per gl. in fi. C. si aduer. sent. & in l. si præses. C. quo. & quan. iud. & plenè per Bar. in d. l. fi. De materia præscriptionū, an, quando, & qualiter currant cōtra minores: uide q̄ plenè dixi s̄. 46 q. xxxi. & q. ccccxxxv. *Xxxviii. quæro, an tēpora fataliū de quib. in d. auth. ei qui appellat, possint consensu partiū prorogari siue differri, ita φ medio tēpore non currant fatalia? dic φ sic, p̄ c. quādiu. de appel. in cle. Et ita seruat hæc curia parlaméti: licet Oldra. dicat contrariū. in l. fi. C. de tem. appel. de intellectu dictæ auht. ei qui. uide ibi Cy. & Spe. in ti. de arbi. §. differt. uersi. item. ut j. triennii, &c. 47 *Xxxix. quæro an iudex a quo possit præfigere parti appellanti certū terminū ad introducendum eius appellationem coram iudice ad quem? dic φ sic, ita φ si tali termino præfixo eam nō introducat, appellatio erit deserta, ut scripsi plenè suprà, q. cccxxxvi. Nec pōt iudex terminum per eū præfixum etiam infra ipsum terminū prorogare, secūdum Inn. in c. personas. in fi- 48 ne. extrà de app. *Xl. quæro, quid si pars introducat eius appellationé, ante terminū sibi præfixum, an possit? uide quę plenè dixi in d. q. cccxxx 49 vi. in fine *Xli. quæro, de iure omisso in medio potest appellari ad Papam, f sed si appellans petat se remitti iudici immediato debet remitti, & si appellatus nō petat se remitti coram iudice immediato, an ualeat processus coram Papa formatus? Arch. post Inn. & Host. tenet φ sic, in c. si a delegato. de offi. dele. lib. vi. in fi. & tetigi s̄. q. 50 xxi. circa medium. *Xlii. quęro, an in curia parlamenti Delph. sufficiat uerbo introducere appellationé, si a notario nō possit statim haberi instrumētū appellationis? uide 51 suprà. q. xxx. * Xliii. quæro de modo procedendi in causa appellationis, quæ interponitur a reintegratione possessionis, uigore statuti Delphi. si quis per literas. uide quæ dixi suprà, q. xxxvii. & latius dixi in apparatu, per

me cōpilato super statuto, si quis. in gl.super uerbo, appel
52 latione cessante. *Xliiii. quia dictum statutū Delph. si q̄s per literas. prohibet appellationes, an uideatur prohibere causam nullitatis? uide quæ
53 dixi s̃.q.xxxviii. *Xlv. quæro, an à sententiis curiæ parlamē. appellatur? dic quòd nō: quia habetur ipsa curia loco præfecti prætoris. ideo non appellatur, sed solum supplicat. l.i.§.fi.ff.de offi.præf.præt. & in l.i.C.de sent.præf.præt. & l.si quis.& auth. supplicatio. C.de præci.imper.offe. super quæ uide quæ dixi plenè s̃.q.
54 li. *Xlvi. quæro, an sententia diffinitiua uel interlocutoria super aliquo crimine prolata possit mandari executioni infra decem dies, qui dātur ad appellandū? uide quæ plenè
55 dixi s̃.q.lxxiiii. *Xlvii. quæro, si simpliciter appellatur, utrū iudex appellationis co-
g gnoscat de nullitate g sñīæ, si opponatur ab appellante? Old. dicit ꝙ sic, per l.fi. ff. de iur.patrona.& l.quædam mulier.ff.fami.erc. quia non nullitas sententiæ, sed appellatio remittit cognitionem ad iudicem appellationis. nam si iudex ordinarius tulit sententiam, & est nulla; si nō appelletur, ipse idem cognoscit. Secùs est in delegato, ut no.C. quo.& quan.iu.l. si ut proponis. ista sunt uerba Oldra. & uide super hæc Inn. in c.dile-
56 cto.extrà de appel. * Xlviii quæro, utrum uictus uictori in causa appellatio. debeat
h expen. condemnari. h Inn. & Io.And. dicunt, quòd si causa appellationis agitur ex primis actis indistinctè, uictus uictori debet in expēsis cōdēnari. Et ē ratio, quia uictus errauit in iure. nam uidēs omnia acta, debet cognoscere utrū causam iustā habeat, uel nō. Ita ponit Inn. in c.fin. ut li.qui incipit, in causa autem appellationis. & ibi ponit multū plenè & clarè, extra de do. & contu. & ponit Io. And.c.iuris ignorantia. extra de reg.iur.lib.vi. in merc. Item etiam dicit Bar. in l. properandum.§. sinautem reus. C.de iudi. Idē tenet & ponit in l. hæres.ff.de adm.tuto. Vbi uerò sententia ex nouis ꝓbationib. firmaret, tūc cessaret ratio iam dicta. & ita non esset in expensis cōdēnandus. In dicit Bar. in d.l.hæres. Sed pone, ꝙ nouis ꝓbationib. factis nō obstantib. appellatus causam prosequit sentētiam pro se latā uolens sustinere, nunquid isto casu debeat in expēsis cōdēnari? Vr̄ dicendum, quòd

quòd sic, quia in culpa esse ui
detur ac temeritate. l. si quis
inficiatus.ff. depo.ratione cu
ius temeritatis fieri debet cō
dénatio expensarum. l.eum,
quem temerè. in prin.ff.de iu
di. Ita uoluit Bart. in d.§.fin
aūt.Et ita seruat hęc curia par
la.in iudicando.& de hac ma
teria uide q̄ dixi s̄.q.cxxxvii.
57 * Xlix.quæro,an à statuto si-
ue edicto facto per iudicē ne
portētur gladii uel arma, pos
sit appel. And. de pisis tenet,
quòd nō.quem sequitur Bar.
in l.fi.ff. de appel.recipi.& in
auth.de armis.§.fi.coll.vi.sed
58 debet supplicari. * L.quæro,
an possit appellari à citatio-
ne, quando citatur non citā-
dus? Dic quòd sic,secundum
cano.in c.præterea. extrà, de
dila.& tangit Bal.in l.ii.C.de
59 epis.audi. * Lj. quęro,si suf-
ficiat dicere,appello ad iudi-
cem competentem,neminem
exprimendo?dic,quòd sic,se-
cundū Bar. in l.i. in fine.ff.de
de appel.l.qui Romæ.§.Seia.
60 ff.de uerb.ob.* Lij.quæro,iu
dex appellationē cognoscit,
an appellatio sit recipienda:
an interim pendente d.cogni
tione debeat inhiberi? Inn.ꝙ
nō,in c.dilectus.extrà,de prę
scri.facit c.Romana.extrà de
61 appel.lib. vi.* Liij.quęro,nō
ne iudex appellationum de-
beat sequi statuta primi iudi
cis?dic quòd sic, quia loco e-
ius succedit.l.pe.ff.iudi.solui.
& tetigi de hoc s̄.q.ccxxxvii.
62 * Liiij.quæro,de quo opere-
tur appellatio extrà iudiciū
facta?dic quòd operatur,quia
per eam excommunicatio in
iusta nō ligat:secus si nō esset
appellatum,secundū Host.in
c.cum inter uniuersas. extrà,
de elec.& Bald.ibidem in re-
pertorio super Inno. & ualet
appellatio extra iudicium fa
cta,etiā sine expressione cau-
sæ aut personę. ita dicit Inn.
in c. consuluit. extrà, de ap-
pel.debet tamē intimari par-
ti,& iudici saltem infra men
sem,aliàs appellatio est deser
ta.in cle. causam.de elec.& ꝑ
talem appel.extra iudicialem
etiam eximitur à iurisdictio-
ne iudicis à quo, sicut in ap-
pellatione iudicialiter facta,
secundum Inn.in c.dilectus.
de appel. extraiu. uide infrà
63 in uer.lxiiij.quæro,&c.* Lv.
quęro, an possit appellari ab
omissione condēnationis ex-
pēsarum? Dic quòd sic,& ita
se habet mens l.fin. C. quan.
prou.non est nec. & ita tenet
Spec.in ti. de ap.§.in quibus.
uer. quid si dictus in causa,
&c.ubi dicit, quòd obseruat
curia.& tetigit ipse Spe.in ti.
de expensis.§. postremò. uer.
uerum

uerum autē.Idē tenet Io.An. in c. significauerunt.extrà de
64 except.* Lvi. quæro, an appellatio possit interponi corā notario? Dic ꝙ sic,& ualet.c. si.extrà,de appella.§.nunc dicamus.uer.& scias.ibi,uel statim fiat corā notario, &c.hoc idem ponit Cy. in l.ii. C. de his,qui prop.met.iud.non appel.ibi,uel coram tabellione, &c.& Bar.l.de pupillo.l.si qs ipsi prætori. circa princ.ff.de no.ope.nunc.& l.cum quidā. ff.de appel.in absentia tamen iudicis,uel si dubitetur adiri, ut dicunt Spe. & doc.ubi su-
65 prà.*Lvii.quæro, an appellatio impediat executionē sententiæ?uide Inno.in c.statuimus. extrà de elect. & quæ dixi infrà in uersicu.lxxxvii.
66 * Lviii . quæro,an iudex qui non detulit appellationi, possit exequi suā sententiā? uide Inno.in c.pastoralis.extrà de offi.deleg. & Bald.in reperto
67 rio suo super Inn.* Lix.quæro,an iudex appellationū debeat statim inhibere ? Dic ꝙ nō, donec sibi constet, ꝙ sit iudex uigore appel. ita dicit Inno.in d. c. pastoralis. de offi. delega. & ita seruat hæc cu
68 ria parla.* Lx.quæro,an iudex appellationum sit iudex nullitatis? dic ꝙ sic.ut in l.absentem.C.de accusa.secundū

Bar. qui latè prosequitur,in l.si expressum.ff.de app.Hinc est ꝙ dicit Inn.in d.c.pastoralis.ꝙ iudex nullitatis pot condēnare, & absoluere rùm. §.ex facto.in fi.ff.de
69 no.* Lxi. quæro,an appel corā iudice à quo , intelli delere eius appel. Inno. ꝙ non, in d.c. pastoralis. quo facit c.si à iudice.de appel.lib.vi. De hac materia
70 de s̃.q.clxxii.in fi.*Lxii.quæro,an dominus cōtumax sit appellare per se, uel procuratorē?uide Inn.et B in c.i.ut lite nō cōtest.&
71 dixi j̃. uer. xcv.* Lxiii.quæro,utrum tertia persona p sit appellare? & de his quæ test facere tertia persona teruenienſ in causa, uide nè Inn.c. cum super.extrà
72 sent.& re. iudi.* Lxiiii.quæro,an de iure ciuili possit pellari ab interlocutoria,q iudex admittit libellum ptū?dic ꝙ sic.& est ratio, reus cogitur procedere facto quod non potest repara ri.ut l. in bello.§. facti.ff.de capti. ita tenet Bal. in l.ii.C. de epis.audi.in quæst.quæ incipit, quintò quæritur, licet uideatur, quòd nō,quia processus nullus.ff.de interro.ac. l.si filius §. superuacua appel latio. ff.de app.l.si constat. ci

cit, quod no. Inn. in c. dilecto. de appel. ita arguit Bal. in d. q. idē si libellus sit obscurus, quia potest appellari. c. significantibus. de libel. obla. De hac materia etiam tetigi s. q.
73 lxxv. *Lxv. quęro, si possidens rem aliquam, dubitans in poss. sua turbari, appellat extra iudicium: quęro cuius sit effectus talis appellatio. Dic ꝙ si ex uerisimilibus appellat. appellatio sua operatur, quo restituitur in statū, quo erat tēpore appellationis emissæ, etiā si possessor nō fuerit spoliatus: nec talis appellans ad restitutio. obtinēdam cogitur docere de proprietate, nec de spoliatione: sed solùm, quòd tempore spoliationis possidebat: probato tamen de uerisimili causa appellationis, quo casu restitueretur ad rē & ad fructus medio tēpore præceptos, ut elicitur per doct. ex d. c. bonę. extrà de appella. sed non est alibi secundum Bald.
74 ibi. in reper. *Lxvi. quæro, si sententia contineat plura capitula, an possit appellari ab uno ca. Dic quòd sic. in c. dilectus. extrà de appel. & uide Bar. in l. appellanti. ff. de app.
75 *Lxvii. quæro, si simul & semel proferuntur interlocutoria, & diffinitiua sententia, an requirantur duæ appellationes? Dic quòd sic, in cap. si. §. fi. de appel. li. vi. & l. cum in una. in princ. ff. de appel. exponendo ibi, duplex sententia, id est. diuersa, uidelicet, una diffinitiua, alia interlocutoria, cum sint diuersæ. c. cordi. de appel. lib. vi. Patet: quia ibi diuersi modi appellandi ab eisdem sententiis statuuntur. facit bene l. etiam. la i. §.
76 i. ff. de minor. * Lxviii. quæro, si iudex à quo, assignauerit ad ordinandum super amissione articulorum traditorum, & ad diffiniendum super tota causa, & causa diffiniatur nulla facta ordinatione respectu articulorum, an possit appellari? Dic quòd sic. in c. ex parte M. de appel. Ita tenet Spec. in tit. de appel. §. qualiter. uer. item quod faciat. ibi, uel saltem ea ne-
77 glecta. * Lxix. quęro si appellatur à sententia, & appellatus negat eam fuisse latam, an ipse perdat cōmodum dictæ sententiæ? dic quòd sic, & debet sibi inhiberi ne ulterius ipsa mutetur. l. non alienum. ff. de interrog. ac. tenet Inno. in c. perpetuus. extrà de fid. instr. Ad idem qui negat feudum, perdit feudū, &c. tenet Inn. in c. cæterum. de iudi. in fin. facit in auth. de triente, & semisse. §. penult.

Lxx.

78 Lxx.quæro, an tempus decẽ
dierum præfixum ad appellã
dum currat etiã nullitate pro
poſita? dic quòd ſic, ut not. per
Barto. in l. ſi expreſſum. ff. de
appel. quod etiã uidetur tene
re Iac. de But. in l.i.C. quan.
79 prou. non eſt nec.* Lxxi. quæ
ro, an iudex qui defert appel
lationi ob reuerentiam ſedis
apoſtolicæ, totam iuriſdictio
nẽ à ſe abdicet? dic quòd ſic.
in c. ut debitus honor. cum ibi
80 not. de appel.* Lxxii. quæro,
an appellans à ſimplici inter-
locutoria, poſſit de nullitate
agere coram iudice ad quem?
Dic quòd nõ, ut in d.c. ut de-
bitus honor. Et ponit Inn. in
c. dilecto filio. ibi, ſi autẽ ante
81 ſententiã, &c. eo. tit.* Lxxiii.
quero, an iudex appellationũ
poſſit pronũciare de his, quæ
coram eo agi non poſſunt? dic
quòd non, ſecundum Inn. in
c. licet. extrà de for. compet.
82 *Lxxiiij. quæro, ſi dominus
noſter Delphi. uel dux Bur-
gundiæ, uel ſimiles, ferant ali
quam ſententiam, ad quẽ uel
ad quos debeat à tali ſentẽtia
appellari? dic quòd ad magi-
ſtrũ officiorum & quæſtorẽ
ſacri palatii, hoc eſt, ad conte
ſtabilem Franciæ, uel ad can
cellariũ Franciæ. l. ſi quando.
83 C. de app.* Lxxv. quæro, an
appellari poſſit à iudice, non
ſuo, communiter electo? dic
quòd ſic. Idem à iudice, cuius
iuriſdictio eſt prorogata. l. ex
cõſenſu. & ibi hoc tenet Bar.
poſt Dy. ff. de appel. Idẽ Spe.
in ti. de compe. iudi. §. primo.
uerſic. ſed an ſententia. & ap-
pellabitur ad ſuum ſuperior.
talis iudicis, ut tenet Spec.
d. §. uerſic. ſed ad quem. &
cit bene quod not. per gloſ.
84 q. v. c. à iudicibus.* Lxxvi.
quæro, ſi iudex, ad quẽ, ut ad
bonum uirũ recurritur, pro-
nũtiet bene uel malè arbitra
tum, an à ſententia ſua poſſit
appellari? Dic quòd non, ſe-
cundum Bar. in l. i. in fi. ff. de
leg. ii. & ponit Inn. in c. præ-
ſenti. poſt medium. extrà de
reſcrip. quod nota. quia quo-
libet die contingit contrariũ.
tenet Ant. de But. & Imo. in
c. quintaualis. extrà de iure-
iuran. & facit pro ipſorũ opi-
nione l. & in maioribus C. de
85 appel.* Lxxvii. quero, in qui-
bus poteſt ab interlocutoriis
de iure ciuili appellari? uide
aliquos caſus, quos ego nu-
meraui ſuprà q. lxxv. ultra ca-
ſus ibi enumeratos, uide unũ
caſum, ſuprà uerſi. lxxiii. &
cæteros alios caſus, uideẽt j.
86 *Sed ultrà quero, utrũ poſſit
appellari, ſi denegetur dila-
tio, quæ petitur: & ſi denegẽt
audiẽtia, an poſſit appellari?
uide.

uidetur quòd non possit appellari: sed quòd debeat ad superiorẽ per uiã simplicis querelæ recurri: ut not. per Spec. de app. §. in qbus. uer. xxxii. Quidam tamẽ dicunt quòd processus est ipso iure nullus, si iudex nullam det dilationẽ: cum debeat dare, quasi ex omissione ordinis, ut notatur xxii. q. iiij. c. uxor Felicis. per Archi. & ita dicit Bal. in l. ii. C. de epis. audi. in uersicu. xi. quęritur. Sed an à nimis magnã dilatione possit appellari de iure ciuili? & dicit Bart. ꝙ sic. si per eã impeditur, ne lis finiatur: utpotè quia excedit tempus instãtię: quia hoc grauamen est irrepabile, nisi per appellationem: secus si nõ excedit tempus instantiæ, secundũ Bar. & Bal. aut dicit, quòd in primo casu dilatio est nulla. ff. de arbi. l. si cùm dies. §. si intra. non obstat l. pendente. de temp. in integ. rest. pe. quia ibi tempus erat appositũ causæ, quod ex causa prorogatur. secus in tẽpore instantiæ, ut not. in l. properandum. in prin. C. de iudi. Et adde quod not. extra de offic. dele. c. de causis. ita dicit Bald. in d. l. ii. C. de epis. audi. uers. xii. quæ-

87 ritur. * Lxxviii. quęro, si quis uel qui possint adhærere appellationi, per alium interpositæ? Dic quòd sic, uidelicet illi quorum interest, & nõ alii. c. cum inter. extrà de ele. ii. q. vi. c. solent. dum tamẽ hoc faciãt j̃. dies x. in c. consultationi. extrà de appel. lib. vi. & ui de Archi. in c. ut circa gl. sup uerbo, adhærentes. de elec. li. vi. & c. statuimus. eo. tit. in gl. in uer. formã. tales enim adhærentes intelligũtur esse appellantes. ita innuitur in c. olim. extrà de accu. De ratificatione appellatio an debeat fieri infrà x. dies, qui dantur ad appellandum, uide infrà uer.

88 xciiii. quæro, &c. * Lxxix. quęro, si procurator meus nõ appellauit, an possim appellare post x. dies à tempore sententię? dic quòd si est pauper, uel colluserit cũ aduersario, quòd possum appellare. l. i. in fi. iuncta gl. ff. quan. appel. sit. & facit quod ibi not. per Bar.

89 Lxxx. quæro, an super decimis possit appellari? uide Gofred. in sum. in tit. de appel. §.

90 itẽ in causa, &c. * Lxxxi. quęro, qualiter attentata debeãt reuocari, & in libello peti? ui de Bart. in l. chirographis. §. adeò. ff. de admi. tut. ubi declarat c. nõ solum. de appel. li. vi. & plenè tetigi in notabilibus meis. in §. in causa mea, &c. uide ẽt, quæ dixi s̃. q. ccxxiii. et j̃. in uersi. si lis cõtestaẽ, &c.

Lxxxii.

91 Lxxxii. quæro, quis ſit effe-
ctus, cũ quis primò appellat
uiua uoce, ſaluo iure appellã
di in ſcriptis? uide l.cum pro-
curator.§.i.ff. de ope.no.nun
ci. & ibi tractat Bart. ſi quis
appellat uiua uoce, & poſteà
in ſcriptis, quã appellationẽ
92 debeant proſequi.* Lxxxiii.
quæro, ſi quis citetur in loco
non tuto, an poſſit appellare:
& ſit iuſta cauſa appellandi?
uide Gof. in c.interpoſita.de
93 appel.* Lxxxiiii. quæro, ali-
quis pronũciat ſe non eſſe iu-
dicem competentem, an poſ-
ſit illam interlocutoriã reuo
care? Io.de Graſſis præceptor
meus, dicit quòd non, in c.ſi-
gnificantibus.extrà de offi.de
le.per tex.d.c. Et ſi faciat, nul
liter faciet. Ex quo infero, ꝙ
non erit neceſſe appellare, ſed
agere ſuper nullitate talis re-
94 uocationis.* Lxxxv. quæro,
nunquid iudex appellationũ,
ſuccedat loco iudicis cauſæ
principalis? dic quòd ſic.l.tu-
tor.in princ.ff.de uſu.c.Ray-
nutius.uerſi.ſi. extrà de teſta.
& tenet Spec. in ti.de expen.
in §.nunc uidendum eſt.uer.
& not. quòd expenſæ, &c.
95 *Lxxxvi. quæro, an princeps
poſſit appellationem deſertã
admittere? uide quæ dixi ſ.q.
96 clxxxv.* Lxxxvii. quæro, an
ab executore poſſit appellari?
dic ſecundum doc. quòd aut
appellatur ab executione ſen
k tentiæ latæ k parte uocata, &
audita, & tũc non auditur ap
pellans, niſi quatenus exce[…]
ret fines mandati, iuxta l.a
executore. C.quo.appel.no[…]
recip. Aut appellatur ab exe[…]
cutione alicuius mandati […]
dicis conceſſi parte non u[…]
ta: & tunc auditur appel[…]
ab executione. ita dicit F[…]
Bohic.in c.de cetero.extr[…]
re iud.& ponit latius An[…]
Butr.& Pan.in c.fin.extra[…]
præſum. Et uide quæ dixi [in]
executore ſentẽtię. ſ.q.ccc[…]
97 lxxxiiii.* Lxxxviii. quæro[…]
appellatur à ſententia, & […]
pellatio poſteà ſit deſert[…]
pſu fataliũ, uel aliàs, an iud[…]
ad quẽ, poſſit de nullitate ſen
tentiæ cognoſcere? domini de
rota in tit.de appel. deciſione
l.determinant ꝙ non. Iac[…]
net expreſsè Zabar. in cle[…]
appellatione. in fine. de ap[…]
Cuius uerba formalia poſui
in not. meis in §.Frã.de Zab.
fo. vii.uerſo. & pro hac parte
aliqui doct.legiſtæ, l quitenet
hanc partem, allegant gl.in l.
ſi fundũ ſub conditione.in §.
ſi pater. ſuper uerbo, ſola ibi.
l.item.§.fin. &c. de lega.i.ex
qua gl.notatur, quòd quando
ui[…]iatur expreſſum, etiã cen-
ſetur uitiatum tacitum, & ita
uidi

uidi determinari in camera consilii in relatione, quã feci M.ccclx.de mense Decẽbris in processu tũc diffinito inter Claudium chaberti, & Georgiũ firmandi, in manibus Io. Albi. & uide quæ circa hoc
98 dixi in uersic.xcii.* Lxxxix. quæro, an in causa momentaneæ possessionis possit appellari? Bar.in l.ante sentẽtiã.ff. de app.reci.refert ꝙ Canonistæ dicũt, quòd sic. Sed in hoc æquiparatur interlocutoriæ: quia debet causa in appellatione inseri, pro quo allegatur Inn.in c.pastoralis. extrà de offi.deleg. De hac materia etiam plenè tetigi in apparatu, quem feci super statuto, si quis per literas . in glo.super uerbo appellatioue cessante.
99 *Xc.quęro, an appellatio possit interponi corã notario? uide quæ scripsi s̃. q. lvi. in fin.
100 * Xci.quęro si fiat compromissum sine præfinitione termini, an currãt tempora fatalium. uide quæ dixi s̃.q.ccxl.
101 *Xcii. quæro, ego appellaui à iudice Graysuodani ad iudicem appellationũ, posteà appellatio mea est deserta lapsu fatalium, uel aliàs, ita ipse iudex appellationũ pronunciat appellationẽ desertã, nec põt ipse iudex de nullitate cognoscere, ut s̃. dixi, in uer.lxxxviii. An potero redire ad iudicem Graysuodani, à quo: & corã eo de nullitate suæ sententiæ agere? Doct. nõ tãgũt expresse de hac quæstione: dic tamẽ, quòd ipse iudex Graysuodani à quo, potest de nullitate talis sententiæ cognoscere, cum ad eum spectet cognitio usque ad xxx. an. ut plenè per Bar.& doc. in l. si expressim.ff.de appel. Ita etiã sentit Zaba. in cle. si appellationem.
102 de app.in fi.* Xciii. quæro, an in causa appellatio. admittatur reconuẽtio? Spec. tenet quòd non, in ti. de recon. in §. nunc dicamus. uers. sed nunquid coram iudi. appel. tamẽ bene admittitur cõpẽsatio, ut tenet Spec. in tit.de app. in §. de offi. eius ad quẽ appellatur. uers. sed nunquid in cau
103 sa appellationis.*Xciiii.quæro, si appellet nomine meo, an debeam ipsam appellationem ratificare infrà x. dies? dic quòd sic, aliàs appellatio est deserta, ut scripsi suprà q. xiii. Et similiter etiam, si quis uelit adhærere appellationi alterius, debet adhærere infrà x. dies: ut dixi suprà in hac q. in uer. lxxvii. quæro,
104 &c.* Xcv. quæro, si procurator fuerit uerus contumax, an dominus repellatur ab appellando? dic quòd nõ, nisi do-

mi-

minus fuerit sciens & negli-
gens.ita tenet Innoc.in c.i.ut
lite non conte. Et ibi etiã fa-
cit mentionem Inn. de domi
no cõtumace, an possit appel
lare.uide Bar.in l.i.§.si procu
rator. ff.si quis ius dicen. non
105 obt.* Xcvi. quæro, an arri-
piẽs iter post appellationem
interpositã,censeatur esse in-
terim in protectione iudicis
ad quem? Dic ꝙ sic, per cap.
dilecti. lo i. extrà de appella.
Et ponit Inno.& Io.Andr.in
cap.ut dilectus.extrà eod.tit.
& Bart.l.de pupillo.§.sed qa
ipsi emptori. ff. de nou. oper.
nun.in secunda lectura,quod
facit ad quæstionem,quando
aliquis per castellanũ uel a-
lium magistratum in aresto
constituitur,& ipse constitu-
tus non tenet arrestũ,sed ap-
pellat,& recurrit ad superio-
rẽ causa prosequendi suã ap-
pellationẽ, quòd pro arresto
obtento nõ debet molestari,
nec aliquid contra eum inte-
rim fieri. & ita ibidem tenet
Bart. & ita seruat hæc curia
106 parlamenti.* Xcvii.quæro,
si iudex non admittit appella
tionẽ,sed eã respuit,an possit
statuere terminum appellãti
ad introducendũ suam appel
lationẽ corã iudice ad quẽ.
Dic quòd nõ,secundum Spe.
in tit.de remissionibus.in §.
uidendũ.uersic.si priusquam
107 *Xcviii.quæro,quid de mi-
nore adulto, qui non appella
uit,& se petit restitui:aduer
sus lapsum tẽporis? uide quæ
scripsi suprà. q.xxxi.in fi.&
108 q.clxi.*Xcix.quęro,an ꝗ
portando instrumentũ ap
lationis;& ipsam appellatio
nem corã iudice ad quem in
troducendo,præsumatur ha
buisse mandatum introdu
di dictam appellationẽ
109 quę dixi s̃.q.xiii.in fi.* C
tesimo quæro,quæ sunt
causæ, ex quibus quis p
dici excusatus à prosecu
suę appellationis,ut resti
tur ad tempora impedi
rũ? Dic multas.Primò,
si partes se ponant in cõ
misso, per auth.si tamẽ.
tempo.appel.Secundò,
cius appellantis fuerit in
1 impeditus ꝉ, in c.significa
de pig. Tertiò, si procu
appellãtis colluserit cum a
uersario, & impetrauit
ces suspectos.in c.signific
de appel. Quartò,quando cõ
stat de impotentia, ut in c.ex
ratione. de appellat. & teu
gi plenè de hoc in notabili
bus meis.in §. sed qa.fol.ci
uer. Quintò, si per cauilla
tiones aduersarii causa eit
tra biennium protelata.ar.
l.contra minores. C.de in
testa

testa. & in l. fi. §. illud. C. de tem. appel. Sextò, quando nũcius in curia non potest citò expediri. in c. ex literis. extrà de restit. in integ. & prudenter faciet appellans, si protestetur de impedimentis coram iudi. uel executore, peté do ne procedat in appella. & si contrarium faciat irritentur: ita dicit Innocen. in d. c. ex ratione. de appel. De materia app. ultra præmissa, uide quæ scripsi in notabilib. meis. fol. v. vj. vij. xvj. xlvj. uersi. liij. lvij. uer. lviij. lix. lx. lxxvi lxxviii. cxxxii. cxlv. cxlvii. cl. uers. cliii. clviii. cum quinque

10 fol. ibi sequentibus.* Si appelletur ab Episcopo in têporalibus, ad quẽ debeat appellari? dic ꝙ ad Arch. secundũ Spe. in ti. de appel. in §. nunc tractemus. uer. illud autem.

11 * Si lis contestatur super attentatis, an postea posint attentata reuocari? Archi. in c. non solum. de app. li. vi. dicit quòd non, donec in diffinitiua. & ita obtinuit in iudicando Spe. ut ibi refert Arch. sed Io. And. in nouella, in d. c. nõ solum. dicit contrarium, uide licet quòd lite etiam contestata super attentatis, debent nihilominus reuocari, ante diffinitiuã sententiam. ita etiam tenet Bald. & Salic. in l. iii. C. de app. & ista est magis æqua opi. quam tãquã magis æquã sequitur Angel. de Aret. in l. una. ff. nil no. appel. pe. & idẽ Rapha. ut ibi dicit de Aret.

a * Non recognoscẽte superiorẽ.] *Circa istum articulũ, nunquid possit appellari ad Papam à sententia domini non recognoscentis superiorem, saltem ratione pacti, uide pulchrè Corn. in consi. xlviii. incip. præsupponitur. col. penul. uer. circa ultimũ in iiii. uolumine.*

b In causa appellationis.] *Vide quo ad hunc iuris articulum, Bal. pulchrè distinguentem in add. ad Specu. ii. parte. in ti. de appella. in vii. col. uer. quæritur quis debeat probare.*

c Die sententiæ.] *Adde Thom. decisio. ccccl xxxiiii. quæ incipit, nota quod xxx. dies ad dandum apostolos. in authen.*

d De momento ad momentũ.] *Adde Spe. ii. parte. in ti. de appella. in §. restat uidere. in uersi. sed nunquid. ibi, tu dicas.*

e * Appellari ad papam.] *Aduerte, etiã quòd Episcopus, qui cognoscit de causa temporali tã quam delegatus principis, uel iudicis, ab ipso appellatur ad iudicem secularẽ, ut tenet Fely. in c. cæterum. col. ult. uersi. quis dicatur. de iu. per gl. in uerbo, suppliciis. in c. sæpe. xxiii. q. viii. Et quid si cognoscat, ut ordinarius,*

uide ibi per eundem.

f Ad Papam.] *Adde d. Io. Petr. de Ferra. in forma appellatio. gl. sed ad quem. ubi dicit istud ita emanasse ex quadā auaritia clericorum insatiabili.*

* *Adde tu, nūquid possit appellari ad legatū ī prouincia sibi decreta omisso medio, et qd in patriarcha, tradit d. Ias. post alios, quos refert ī l. q Romæ. §. Seia. col. iiii. & sequent. in iii. lec. ff. de uerb. ob.*

g De nullitate.] *Vide Ioan. Pe. de Ferra. in forma lib. appella. in gl. in uerbo, fuisse & esse nullam. in uer. sed quid dices.*

h Condēnari.] *An & qn̄ uictus uictori in cā appellationis uenit in expen. cōdēnandus, uide cito Capellā. q. ccxxiii. in addition.*

i Sexagesimoquintò, quæro.] *Tu uide de hoc quæsito istum latissimè consi. cxxxviii. inci. dom. Ia. Marc. per totū. ubi omnino.*

k Ab executione latæ sētētiæ.] *Circa istum articulū nūquid possit appellari ab executione sententiæ: uide latè per Corn. in consi. ccxxi. incip. in hac cōsultatione. in iiii. uol. Conclude tamē, quòd si iudex faceret executionē parte nō citata, potest talis pars appellare, secūdū Cy. in l. ab executore. hic allegata. & Bart. in l. a diuo Pio. §. in uenditione. ff. de re iudic. Et si iudex non uult admittere appellationē, sed uult exe*

qui, pōt de facto ei resisti. Ita in terminis tenet Cy. in l. i. in p... quē sequit Ias. in ii. col. C. de in... & fa. igno. alleg. l. prohibitū... ibi no. Bar. C. de iur. fisc. lib. x

l Impeditos.] *Si appellans fu... casu fortuito impeditus, q... nus suam appellationem ... tempus debitum prosequa... an ei subueniatur per resti... nem uel ipso iure: & an req... tur saltem sententia declara... ria impedimēti, uide Capella q. c. & ccxxi. in addit.*

SVMMARIVM.

1 *Arma portans, animo ... rendæ. qua pœna puni... quid de eum associanti...*

3 *Delinquendi potestas in ... num punitione attendi...*

4 *Confiscatio bonorum d... cui applicetur. Et an ... tat pro armorum delati...*

5 *Relaxans a carcere de... uel compeditatum, an ... in crimē legis Iuliæ ma...*

6 *Bellum licitum, uel illi... quod dicatur.*

7 *Armorum delationis co... ad quem spectet.*

8 *Seditio si fiat publicè, uel ... tim, ad quem spectet cogn...*

QVAE. CCCCXXXVI...

INter cęteras libertates ... tis patriæ Delph. in ... c. dictarū libertatū e... libertas, qua cauet effectu...

ter, ꝙ nobiles huius patriæ unus contra aliũ possunt impunè sibi guerrã indicere, & facere, eorum propria authoritate, donec eisdem ex parte iustitiæ fuerit inhibitum. quã libertatẽ dominus nr̃ Bal. de anno domini M.cccclі. & die x. mẽsis Decemb. per suas patentes literas in camera cõputorũ Delph. registratas reuocauit, inhibẽdo omnib. ne ad diffidamẽtũ uel guerram prorũpãt in forma hostilitatis, & congregationis gentiũ armorũ, sub pœna cõfiscationis corporis & bonorũ. quæ literæ domini nostri tũc statim post fuerunt uoce præconia in hac ciuitate Gratioonop. publicatæ. Posteà contingit de facto, ꝙ de anno domini M. ccccl x. & de mense Maii, nobilis Rodulphus de come. d. Bastide cãpi rotundi, mãdamenti mõtis bonodi, diffidauit nobilẽ Iacobum boni paris, causa bellum contra eum indicendi, & infra tres uel quatuor dies post diffidamẽtũ coadunauit gẽtes in numero circa lx. in armis tam nobiles, quã plebeios, quas gẽtes cum armis d. Rodulphus de come adduxit, ascẽdit infrà præsentẽ ciuitatẽ Gratıonop. ubi tunc erat ipse Ia. boni paris, Et se ascẽdit ipse Rodulphi in scãno magni cõsilii, cũ dictis suis gentib. in armis: aliqui enim portabant brigãdinas, aliqui ungios, aliqui ꝑtinas, & aliqui ballistas, alii diuersa genera armorũ. Sed ultra ad uiã facti non processerunt: sed recesserunt, absque eo, quòd malum intulerint dicto Iac. aut alteri cuiquam. Verum, quia pendet de præsenti processus ad diffiniendum coram nobili Io. de pales commissario ad hoc ꝑ Regẽ specialiter deputato, inter procuratorẽ fiscalẽ Delph. instantẽ pro iure & interesse Delph. ex una parte & associantes in præmissis dictũ Rodul. cũ armis ex parte alia, fuit mihi Guidoni necesse ire uidere, qd iuris in prædicto casu, si ipse Ropulphus, & eũ (ut pręmittitᷣ) associãtes in 1 armis, deliquerit: * & si & qualiter ueniãt puniẽdi, & ur̃ primò, quãdo ipe Rodulphus deliquerit & inciderit in crimẽ leg. Iul. maie. diffidãdo & indicendo bellũ, gentibus armorũ coadunatis, iuxta l. iii. circa mediũ. ff. ad legẽ Iul. maie. cuius pœna est confiscationis corporis & bonorũ. l. quisqs. C. ad legẽ Iul. maiest. cum si. Itẽ ẽt cauetur in literis dñi nostri Delph. in quibus interdicũtur quibuscũq; præmissa sub pœna cõfiscationis corpo-

a ris & bonorũ.& idẽ dicẽdũ a
2 uidetur de dictis* suis sequa-
cibus, cũ ad hoc ibi stando &
ueniendo cũ ipso Rodul. cũ
armis uidentur eidẽ auxiliũ
præbuisse. iuxta no. per Bart.
in l.furti.§.ope. ff. de furt. &
Inn.in c.cõtumacia. extrà de
cle. percus. & per Iac. Bu. &
Sal.ĩ l. una.C.de rap.uirg. &
ꝑ Ang.Are.in suo trac.de ma
lefi.in gl.suꝑ uerbo,dicto ma
leficio, sempꝑ astitit. & faciũt
ea, q̃ plenè dixi s.qõ.ccccxx-
iiii.qa ipsi do.Rodul. sic cum
armis associantes, uidẽtur ẽt
habuisse animũ delinquẽdi:
& dicit Bal.ĩ feud.ĩ ti.de pac.
tenẽ.& eius uio.in §. si qs ru
sticus. & sic uidẽtur dicti asso
ciãtes ẽt incidisse in dictũ cri
mẽ, ĩ quo incidit ipse Rodul.
eorũ author, ꝑ d.l.ix.in prin.
ibi, qui ueniẽtẽ.& l.pe.eo. tit.
Etiã uigore d. edicti Delph.ĩ
quo imponit̃ cõtrafaciẽtibus
pœnã confiscationis corporis
& bonorũ. Sed contrariũ cre
derẽ, uidelicet ꝙ ipẽ Rodul.&
d.eius cõplices nõ inciderint
in dictas pœnas, cũ ex illa dif
fidatione, & gentiũ in armis
coadunatiõe, nullũ dãnũ nul
laq; iniuria personaliter secu
ta fuerint cuiquã, sed destite
rũt ipse Rodul. & eius ꝑdicti
cõplices, & accesserũt ad eo-
rum domos. Pro quo adduco

tex.in l.q. falsam.ff.de fal.ub
ille q inchoauit fabricare fal-
sam monetã, & sic ꝓcessit ad
actũ extrinsecũ, ꝙ nihilo mi-
nus absoluitur, si desistat, et
illa nõ ꝑsistãt.nec ob.l.ii.
3 telo.C.de sica.* Quia loq.
in illo, qui uoluit delinquere
& nõ potuit.Hic autẽ lo-
mur in illo, q potuit de-
perficere, sed noluit, sed
b tit.hãc sol.tradidit Bar.i
diuus.ff.de sica.post gl.
c rẽ tamẽ, c ꝙ ipsi incide-
crimen leg. Iuli.de ui pub.
l.i.in prin.ff.ad leg. Iul.de ui
pub.iũcta gl. suꝑ uerbo,
ubi dicitur, ꝙ solũ portans
d ma, reputat̃ uis d, maxi-
-qñ fit coadunatio gẽtiũ
mis, ut ibi dicit Bar.pro.
casu nr̃o factũ fuit.Cuius
tus armorũ est unicuiq; in-
dictus, sine cõsensu princip.
l.unica.ut usus armo.insc.
interd. sit, lib.x. & in aut.
armis.col.vi.Cuius quidẽ
minis, l.Iul.de ui publ.pœna
ẽ deportatio, et oĩum bonorũ
publicatio, ut dicit gl.in l.ii.
C.ad le.Iul.de ui pub.Sed
4 dixi* de publicatione bono-
rum, habet locũ de iure anti-
quo & nouo, sed iure nou.
mo crederẽ correctũ, ꝑ aut.
bon. dãn. C.de bo.dãn.Qu.
habet locũ ẽt in illis, qui
deportantur : ut dicit Iac.
Ba.

But.in q.fi. quæ post recitationẽ diuersarũ opi. dicit hãc esse ueritatẽ. Iõ dicerẽ isto casu bona dictorũ delatorũ nõ esse publicãda:sed eos tantũmodo fore deportandos:loco cuius deportatiõis hodie succedit bãnimẽtũ:ut refertBar. in l.mathematicis.C.de epis. aud.Et ita ẽt fuit determinatũ in decisione dicti processus,præsente nobili Io.de pales,cõmissario ad hæc per Regem specialiter deputato: tñ q.a de stylo dictæ curię parlamẽti pœna corporalis põt & cõsueuit cõuerti ĩ pecuniariã, qñ æquum & expediẽs uĩ ipsi curiæ:iõ tunc ibi fuit cõclusum,ꝙ aliqui cõdẽnentur in pecunia dãda,& soluẽda dño nostro Delphi.aliqui in carcerib.ad tẽpus.Itẽ, de duob. notariis,q. receperũt in dicta uilla Alauardi expleta, ibi tunc per dictũ Rodul. facta, an deliquerũt,& qũo debeant puniri:uide quæ dixi suprà qõ.ccccxxxiii. Item an iudex possit pœnã legis in aliã commutare?uide Bar.& doc.in l. hodie.ff.de pœ. De materia diffidamẽti &guerræ,uide s̃. qõ.cxci.Et uide ẽt de materia guerræ, quæ s̃.q.cxiii.An de pręcepto iudicis, ꝙ non portẽtur arma, possit appellari: uide quæ dixi s̃. q. ccccxxvi. ibi.xlix. q̃ro &c. Vtrũ, & qñ iudex, & q.s iudex possit suã sñiam interpretari,uel etiam emẽdare,supplere,uel corrigere:uide gl.& Bar.in l.ab executore,in prin. & ibi tex.ff. de appel.tetigit ẽt gl.in l.actorũ.ff.de re iu.& Bar.in l.ii.C. de sent.ex breu.reci.

5 *An relaxãs a carcere delatũ, uel cõpeditatũ,incidat in crimẽ lẽ. Iul.maie. dic ꝙ sic, & debet pœna capitali puniri.tex.in l. cuius.§.itẽ q. cõfessũ. ff. ad l. Iul.maie.De illo, q. expẽdit falsã monetã,qualiter puniat̃, uide Bar.in l.lege Cor.ĩ prin. ff.de fal. & qua pœna puniat̃ falsificãs aliã monetã. q̃ principis sui,uide Bar.ff.de fal.in l.q.cunq;

6 *Quid dicat̃ bellũ licitũ & illicitũ, & ex qua cã possit induci, uide Inn. in c. ꝙ super.extr.de uoto & uoti redẽ.Et tetigi s̃.q.cxci. super tex.cuiusdã extrauagãtis factę p imperatorẽ:solius eñ prĩcipis est indicere bellũ.xxiiii. q.iii. c.i.& ii.ita tenet Spe.in ti.de off.dele.§.cõstituit.aer. sed nunq.d põt bellũ &c. De materia d. auth.bon.dãna.tetigi s̃.q.cccxli.

7 *An cognitio delationis armorũ ĩ. iurisdictionẽ alicuius p̃lati,uel baronis spectet ad regẽ,uel dñm nr̃um Delph.dic ꝙ nõ: quia portatio armorũ hẽt in se pœ

nã capitalẽ.l.qm̃ multa facinora.C.ad le.Iul.de ui. & sic est de mero imperio : ut ff.de iur.om.iud.l.imperiũ.ideò cognoscere põt Baro, uel prælatus, q hẽt merũ imperiũ, ita no.Pet.Ia.in ti.de cõdi.extrà. l.ante rub.de statu curię.uer. itẽ p̃sides.ita seruat̃ in hac patria Delph.in curiis bãneretorũ.* Sed pone, ꝙ una uilla insurgit cõtra aliã, uel dñs castri cõtra unũ aliũ dñm,cũ armis:uel in uilla fit seditio,qa minores insurgũt cõtra maiores,cũ armis: cui spectabit cognitio, an ad dñm loci, puta baronẽ,uel p̃latũ ? Dic ꝙ nõ: sed ad superiorẽ,puta ĩ regno Frãciæ Regi, de cõsuetudine & uetustate,q̃ uicẽ legis obtinet sic,cũ lege expressẽ nõ inueniat̃:ut no.Pet.Ia.in tit.de succes.regni Frãciæ.§.fi.in fi. De delatiõe armorũ plenè tãgit Pe.Ia.ĩ ti.de lege Aquilia.

a Et idem dicendũ.] *Adde quæ leguntur & no.in c sicut dignũ. §.i.extrà de homi.*

b Bar.] *Et Cy.in l.si quis non dicã rapere.C.de epis.et cler. ĩ sua distinc.quam facit quãdo conatus punitur. & per Fel.in suo tract. quem scribit de conatu.*

c Crederem tamẽ.] *Pro hac opi. facit quod armorum terror sufficit.ff.de ui & ui armata.*

d Reputatur uis.] *Caue quia congregatio hominum in arm... est uis, sed est quid prepara... rium ad uiolẽtiam: ideò ... buit homines congregat... mis, punitur.l.Iul.de ui pub... cundũ Bar.in l.i. uer. ... quæro.ff.ad l.Iul.de ui pu.*

SVMMARIV...

1 *Dominus directus an ten... resarcire emphyteotæ ... factam in domus extru...*

2 *Hæres usufructuarij, q... impensas in re,an repe... sit eas,finito usufructu.*

3 *Bonis emphyteotæ ex deli... plicatis,an directum d... dicatur applicatum.*

QVAES.CCCCXXV...

EMphyteota uine... terræ cõstruxit ... mũ infrà uineã ... rã,quæ unica cadit in ... sũ propter cessationẽ ... nis canonis,uel alias.* ... dñs directus teneat̃ ... emphyteotæ impẽsam ... in domo ibi cõstruct... ꝙ sic,p tex.no.ad h... dis,in tit. cõsuetud... incipiũt.in c.unico.in §. ... fallus.In contrariũ ... quia emphyteota tene... rem meliorare.l.iii.C.de ... re emph. & quod solo ... catur,solo cedit,insti.de ... uisi.§.si quis in alieno. ... par...

parte uidetur tenere Bar. *a* in l. impetator. ff. de ĩ diẽ addic. tamẽ non respõdet ad d. §. si uasallus. Sed quicquid sit, iudicatur tã in hac curia parla. quàm in cæteris curiis præsẽtis patriæ ꝓ hac parte ꝙ dñs. qui petit cõmissum rei nõ teneat ẽt talẽ expẽsam resarcire emphyteotæ. Nec ob. d. §. si uasallus. quia habet uerũ, ubi feudũ aperitur aliter, quã ex delicto, puta defectu agnatorũ: ut dixi plenè s̃. q. clxix. ubi autẽ aliter facto & culpa emphyteotę uel uasalli res cõmitteretur, tũc nõ teneretur dñs resarcire, ut ibi dixi, ĩ fin. d. q. & ita loquit̃ casus noster.
2 *Sed quid de usufructuario, q. fecit expẽsas in re, an finito usufructu eius hæres repetere poterit? Bar. dicit ꝙ sic ĩ d. l. Imperator. Sed q̃d in uasallo, uide s̃. in q. clxix.
3 * Circa hoc q̃ro, bona emphyteotæ ex delicto fisco applicantur, an directũ dñium dicat̃ confiscatũ. Dic ꝙ nõ, sed solũ utile, alle. Ia. de Are. tex. pro hoc in l. fin. §. si in libertinum. ff. de bonis damna.

a Tenere Bar.] *Caue, qa nihil ibi p Bar. sed uide Spe. in tit. de lo. §. nũc aliqua. uer. ii. et uer. clx.*

SVMMARIVM.

1 *Maritus an teneatur alere uxorem, nulla dote ab ea sibi constituta.*
2 *Vxor diues an teneatur alimentare uirum.*
3 *Vxori iustè mittitur repudium, si maritus nõ cognoscat eã infra biennium.*
4 *Maritus an teneatur alimentare uxorem, durante litigio.*
5 *Vxor an lucrabitur donationem propter nuptias, marito eã alimentante durãte litigio.*
6 *Maritus si sæuiat atrocius in uxorem, an liceat ei aufugere, & extra domum mariti, sit alimentanda, sumptib. mariti.*
7 *Frater tenetur alere sororem inopem. Et aliquando dotare.*

QVAES. CCCCXXXIX.

A N uir teneat̃ uxorẽ alimentare *a*, nulla dotẽ* constituta? dic ꝙ sic. l. si cum dotẽ. §. si autẽ in sæuissimo. iũcta glo. posita super uerbo quantitatẽ. ff. sol. matr. facit l. ꝙ si nulla. ff. de relig. & sumpt. fu. & uide plenius *b* Spe. in ti. qui fil. sint legi. & ita uidi iudicarĩ in cõtradictorio iudicio. sed quid si dos fuerit uiro à patre uel à muliere cõstituta, & non fuit soluta, sicut fuit ꝓmissa? Cy. l. q̃d ĩ uxorẽ. C. de neg. gest. dicit, quod tunc maritus non tenet̃ uxorẽ alimẽtare. *c* quia deceptis & nõ decipientib. iura subueniũt,

pro quo facit in auth.de non eligen.secundò nub. §. illud quoque.in fi.ti. col.ii. & hoc insequitur Bar.in d. l. quòd in uxorē.in fin. Sed pone, ꝙ filia habet patrē, & dos nō ē cōstituta,& maritus nō ē sol uēdo,credo ꝙ illi tunc maritus non tenetur alimēta præstare.ar.d.l.ꝙ si nulla; sed tenetur pater eā alimētare,præsertim si est soluēdo:ut d.l.ꝙ si nulla.de ista materia & alimentorū præstatione in diuersis personis , uide Spe.in ti.qui fil.sint legi.& ibi plenissimè,& Bar.in d.§.sinautē in sæuissimo.& Cy.in loco p̄alleg.

2 *Sed an uxor diues teneatur alimētare uirū? Dic ꝙ sic, in auth.p̄tereà.C.unde uir & uxor.ita tenet Bar.ī d.§ sinautē in sæuissimo. & Spe. in ti. qui fil.sint leg.§.i.uersi. quid si mulier locuples &c.

3 *Si maritus nō cognoscat mulierem infrà biēnium,iustè mittit repudiū l.in causis.C.de repu.

4 * Sed an durante litigio maritus teneat alimentare uxorē? dic ꝙ sic,ut est casus in sui ratione.in l.extraneo.ff.de uēt. in posses.mit.

5 * Sed nunquid hoc casu uxor lucrabitur donationē propter nuptias ? dic ꝙ non:ut d.l.in causis.in fin.

6 * Si uir uerberet atrociter uxorem suam,licitum est uxori fugere, & debet alimētari extra domū uiri,sumptib.ipsius uiri, secundùm Dyn.& Cy.in l.quod in uxorem.C. de nego.gest. Secùs si uxor [illegible] cederet sua culpa, ut not.[illegible] trà de diuor.c.significasti.[illegible] ponit Bal.in l.quāuis. C.[illegible] leg.

7 * Itē frater tenetur a[illegible] sororem inopē.l. qui filii.[illegible] ubi pupill.edu.debeat. Et eam dotare,si sit soror ex [illegible] te patris, secus si ex alio [illegible] tre,licet ex eadē matre.l.[illegible] plures.§.cum tutor.& ibi [illegible] ff.de admi.tut. De alime[illegible] quæ petunt pater uel mate[illegible] liberis,uł ecōtra,uide Spe[illegible] ti.de offi.om.iu. circa pri[illegible] uersi.itē si pater, uł mate[illegible] plenius per Io.de Fer.in ti.[illegible] ma libelli sup legato rei [illegible] gularis ī gl.i.in xxvi. col.[illegible] ponit multas notabiles qu[illegible] stiones de hac materia.Et [illegible] dicit, ꝙ in cā alimentorū [illegible] admittitur compensatio.

a An uir teneatur uxorem ali mentare.] *Tu uide de h[illegible] consilio cxxvii.inc. de [illegible] domini per totum.& in decisio. Tho.q.lxxvii.*

b Vide plenius.] *Vide Inno.in c. per tuas. de do. inter uirum & uxo. Bald. in margari.uer. maritus.uer.i.*

c Alimentare.] *Hoc intellige, si dotem constitutam mulier non p[illegible]*

potest soluere, quia pauper adhuc est alenda: quia non tenetur nisi inquantum facere potest. & idem si pater eius pro ea dotem promisit. quia similiter non tenetur, nisi inquantum facere potest, secundum Raphael. Cumanum, in l. si cum dotem. ff. sol. matri. & Alex. in l. si donaturus. §. i. ff. de cōdi. ob caus. Nec pariter dote soluta uir præstat alimenta uxori seorsum habitāti sua temeritate. Barth. Soc. consi. cclxxxvi.

SVMMARIVM.

1 *Princeps an possit causam in alio iudicio pendentem, indecisam ad se auocare.*

2 *Causa si auocetur ab aliqua curia inferiori ad curiam Parlamenti, quis producet acta.*

QVAEST. CCCCXL.

1 VTrum princeps * causam in alio iudicio pēdentē indecisam possit ad se auocare a proprio motu? dic quòd sic. in l. non aliter. C. de pala. sacra. largi. li. xii. & facit in ar. l. fi. C. de diuer. rescri. & uide gl. or. in c. ut nostrum. extrà de app. tex. sunt in c. licet. extrà de of. del. & c. ecclesia. extrà ut li. pen. Et ita uidi obseruari, quādiu dominus Delph. fecit in hac patria Delph. residentiā in cācellaria ipsius domini nostri, in qua quandoque causæ pendentes in hac curia parlamēti auocabantur coram ipso dño nostro: quādoque coram suo magno consilio. Et quandoq; per rescripta sua causę pēdentes in aliis curiis inferioribus præsentis patriæ auocabātur coram d. curia parla. Et similiter seruat d. curia uicē præfecti prætoris obtinens: quandoque ipsa curia parlamenti, si æquū sibi uideatur, auocat causas pendentes indecisas in aliis curiis inferioribus. De auocatione causæ uel negotii, quando fieri possit per superiorē, uide Henr. Bohic, in d. c. ut nostrum. & Spe. in tit. de censi. §. nūc uideamus, p toto. & de iud. dele. §. restat. uer. item reuocato &c.

2 *Si cā ab alia curia inferiori auocetur ad curiam parlamenti, ex aliqua iusta causa (ut plurimū facit ipsa curia) quis producet acta? dic, quód ille, qui produxerit causam auocari, siue sit actor originarius, siue nō: ita seruat dicta curia parlamenti de consuetudine ipsius curiæ.

2 Auocare.] *Pro hac opi. facit, quia plena iurisdictio in solo principe cōsistit. insti. de iu. nat. gen. & ci. §. sed quod principi. maximus enim Iudex est princeps*

ceps, qui super omnes iudices existit.ix.q.iii.iuncta.ff. ad l. Rho.de iac.l.depcario. Præterea, cũ princeps possit ex toto reuocare aliquẽ iudicẽ, prout & quilibet potest suum uicariũ ad libitum reuocare, ut not.Bald. in l.solent.§.sicut.ff.de offi.proc. fortius poterit ad se causam in alio iudicio pẽdentem auocare, seu reuocatur, iuxta no.in c.ut nostrũ.ibi,ad nostrũ iudiciũ re uocamus.extra de appel.

SVMMARIVM.

1 *Mercatorum libris ut fides adhibeatur, quæ requirantur: uide & per discursum.nu.2.3.4.5.& 6.*

QVAEST. CCCCXLI.

a PRo declaratione a l.instrumẽta.C.de pba. qa ibi fit mẽtio de adminiculis, qro quę possunt esse adminicula? dic quòd ista. Pri-
1 mò,* si mercator fuerit legalis homo, & talis reputatus: iuxta no. per Bar.in l.admonendi. ff. de iureiu. & l.nuda.
2 ff.de do. Secundò* si ipse mercator scripturã manu sua scripserit.l.generaliter.C.de non
3 nu.pe.Tertiò, si * ipse mercator ueritatem scribere cõsueuerit.l.uel uniuersorum.ff.de pig.ac.l.q semisses. ff. de usu.
4 Quartò, si * causam in scriptura subiunxerit, iuxta not. per Bar. in d.l.instrumẽta & a
l.cũ de indebito.§.fi.ff.de p.
5 *Quintò, si ipse mercator ali-
quid contra se in eodẽ li.scripserit.l. Publia. in fi. ff.de
& l.quædã.§. numularios.
6 de edẽ.Sextò, si * ex ueri-
libus circunstantiis præ- 1
possit esse uerũ, quod per
scriptũ reperit,ut pote re-
ctu habitationis ad tẽpus
biti contracti actu solutio- 2
factæ ad personas cõtrahen-
tes, & ad locũ cõtractus,
bus cõcurrẽtibus ex scrip-
ra priuata ac libro ratio-
infertur probatio, per d.l.in-
strumẽta. & l.rationes.
Et ideo dũ practicabã, de-
bã in facto p articulos, 1
hiberetur fides talibus
mercatorũ.Primò,quòd
mercator est bonus &
& p tali publicè reputat.
q ipse mercator manu su-
pria scripsit in dicto suo li-
tionũ debitum,de quo a-
tur.Itẽ q ipse cõsueuit
re ueritatẽ. itẽ q in tali
ptura, subiũgit causa
itẽ q ĩ eo li.scripsit manu sua
debita contra se. Et istis
batis sequitur sententia
debito scripto in tali li.
nisi,de quo uide per Io.Fe-
in tit.forma opponendi co-
tra instrumenta.in glo. super
uerbo, non cogitur.

Po

a Pro declaratione.] *De materia huius q. uide omnino Bald. in rub. de fide instr. & Bart. in l. quædam. §. numularios. ff. de eden. & Alex. eo. tit. in l. argentarius.*

SVMMARIVM.

1 *Legatarius uel donatarius an teneatur rei legatæ, uel donatæ dominium probare penes testatorem uel donantem fuisse.*

2 *Iura & actiones, an ueniant appellatione omnium rerum in donationibus.*

QVAEST. CCCCXLII.

TEstator quidã in suo testamento ordinauit omnia bona sua ad me
1 pertinere. * Vtrũ ego tenear & debeam probare quæ sunt & fuerũt bona sua, id est, quæ fuerunt in dñio suo? Credo, ꝙ nõ, ꝙ sufficit probare quæ bona possidebat tempore suæ mortis: quia eorũ, quę tẽpore illo, uidelicet mortis, posside bat, præsumitur dñs. l. i. C. de priui. fisci. & ibi gl. Et facit bene gl. in l. fi. C. de edi. diui. Adria. tol. sup uerbo, fuerit. Illi aũt, qui allegãt bona esse alterius, quàm testatoris, incũbit onus probandi. qui enim uult aliquẽ bonis, uel aliquo iure priuari, ei incũbit onus probãdi. l. ab ea parte. ff. de pba. Et ad pręmissa faciunt l. si ita. ff. de au. & arg. leg. & l. cũ actũ. cũ gl. ff. de neg. ge. Ita ex-
a presè ponit Bal. a in l. fi. ff. de appel. Pro qua opinione bene facit, qđ ponit gl. sup uerbo, occupatæ sunt. in l. ii. C. ne uxor pro marito. & qđ ponit Bar. in d. l. i. et in l. à diuo Pio. §. si super rebus. ff. de re iudi.
2 * Sed quid si quis legauit uel donauit omnes res suas, an iura & actiones, quæ habebat talis testator, uel donans, cõtra tertium ueniant, & compræhendantur? glo. in l. omne ius. & ibi plenè Bar. ff. de sta. homi. uidentur uelle, ꝙ sic. Gul. de Cuneo, ibi tenet cõtrariũ: quia gl. procedit, quãdo donauit res simpliciter. in hac autem quęstione proposita, dicitur res suas. Et suas & meas denotãt dominium. l. suos. in princ. ff. de leg. iii. & l. non solũ. §. meum. ff. de rei. uen. Quod nõ potest in actionibus uerificari, quæ suæ non dicuntur. l. nomen. in princi. ff. de leg. iii. hoc tenet Gul. de Cuneo. & no. in l. si legatari⁹. §. si bona. ff. ad Treb. & in l. res. ff. de uer. signi. & de bonorum possessione. l. i. & dic ut ibi not. in glo. Ita dicit Bar. in d. l. omne ius. & uide plenius per eundem Bar. in l. quintus. §. argento. ff. de au. & ar. leg.

Ponit

a Ponit Bal.] *Caue, quia non se firmat ipse Bal.*

SVMMARIVM.

1 *Citatus coram diuersis Iudicibus, coram quo potius debeat comparere.*

2 *Citatus Regi potius, quàm Archiepiscopo, debet honorem in comparendo exhibere.*

QVAEST. CCCCXLIII.

QVidam reperitur citatus ad instantiam suorũ creditorum, eadem die, in hac curia parlamenti, & coram domino officiali huius ciuitatis Gratio-
1 nõ. An * comparendo coram dicto domino officiali, possit reputari contumax in d. curia parlamenti, ut expletum contra eum factum ualeat? et uidetur quòd non. quia prin-
a cipes subsunt episcopo *a*, quo ad censuram ecclesiasticã: ut no. Inn. in c. extrà de offi. ordi. & sic uidetur maior episcopus. attamen Inno. in c. cum parati. extrà de appel. ibi, nos credimus &c. dicit quòd cita-
2 tus à Rege, debet * ei honoré
b in cõparendo exhibere *b* magis, quàm Archiepiscopo. Ex quo propterea cõcludo, quòd expleta facta in casu præsupposito in curia parlamenti in contumaciam partis non cõparentis; ualet & tenet: quia tunc debuit cõparere in parlamento citius, quàm coram officiali Grationo. Et ita uidi concludi in camera consilii. Secus si corã Papa fuisset talis citatio facta: quia Papa ante omnes honorari debet, & semper est eidem obediend... Et citatio coram eo facta, excuset à comparendo alibi, ... si procurauerit se ibi citari: ... ibi dicit Inn. et uide quod ... ff. de offi. præfe. præto. l. i. §. his cunabulis. & l. ii. in fi... cust. reo. De hac materia ... tetigi s. q. cclxxvi. Sed q... de illo, qui citari facit debi... rem suum coram diuersis ... dicibus, pro eodem debito ... de, quæ dixi s. q. ccccxxi. uide plenius de hac q. in l. ii. in §... ff. si quis cau. & in l. contra pu... pillum. in §. solus qui ad mi... nus. ff. de re iudi.

a Subsunt episcopo.] *Vide quod nota. in c. omnes principes. et ... c. solitæ. extra de maio. & ob...*

b Exhibere.] *Vide Bal. in marga... ri. uersi. citatio, uersi. xli.*

SVMMARIVM.

1 *Vicini an possint collectam indicere pro puteo reparando, aut uia reficienda.*

2 *Collecta pro uia publica reficienda, an possit indici authoritate dominorum Parlamenti.*

Con-

3 *Conductor, an dominus, debeat conferre in collecta, pro uia reficienda.*

4 *Via publica destructa, quomodo subueniatur Reipublicæ.*

QVAES. CCCCXLIIII.

VTrum possint uicini collectã indicere, pro
1 * puteo publico reap
a tando siue reficiendo *a*? dic quod
b sic. *b* arg. in l.i.§. uicinales.ff. ne quid in loco publico. Ad idem ff.de collegiis illicitis.l.i.§.i. & ff.de redi. l. iiii. §.actor.& ff.qđ cuiusq; uniuer. l.i.& ff. de uia pu.l.ædiles. Et possunt talẽ collectã indicere eorũ propria authoritate: per tex.in d.§.uicinales.in fi. quia concernit tantummodo illos, qui morantur in uicinitate uel in loco, ubi sit puteus. Secus autem in collecta publica: ut puta in collecta quæ indicitur transeuntibus supra pontem.nã illa non potest indici ab uniuersitate, nisi authoritas principis interueniat.ut C.de superindicto.
2 l.i.li.x.* Sed an ad hoc sufficiat authoritas dominorũ de parlamento, qui non obtinẽt uicem principis, sed solũ præfecti prætoris? Dic quòd sic, de consuetudine & stylo ipsius curiæ parla. De materia cõtributionis in reparatione mœniorum: uide quę dixi s. q.vii. & q.lxxviii. Et de cõtributione in reparatione uiarũ & itinerum: uide tex.in d.l.i. §.uicinales.ff.ne quid in loco publico.& Pet. Iac.in tit.sup iurisdictione, libellus in materia, ubi tractatur de bassa iurisdictione. ibi, nũc quæritur ad quem pertineat iurisdictio
3 in uia publica &c. Sed * quis debeat conferre pro puteo reficiendo uel pro carreria reparanda, aut cõductor domus, uel Dominus? Dic quòd dominus, per tex.in l.hi quę.C. de agri.& censi.lib.xi. Si tamen conductor aliquid soluerit, poterit imputare domino, & deducere de mercede.l.
4 ædiles. ff. de uia publica.* Si uia publica destruatur, quomodo subuenietur reipublicę? dic quòd iudex pręcipiet fieri uiam per fundum uicini, ut dicit Pet. Ia.ubi s. De uia publica, ad quẽ in ea pertineat iurisdictio, tetigi j.q. cccccl xxvii.

a Puteo publico reaptando siue reficiendo.] *Vide Spec. in tit.de censi.in §. nunc dicendũ. in v.col.in uersi:item pone.*

b Dic quòd sic.] *Adde Bar.in cõsi.incipien. quædam conuicina. Barth. Cæpol. de seruitu. urba. prædio. cxlvij.*

SVMMARIVM.

1 *Citatio facta in personam uxoris, an ualeat: & possit procedi contra maritum, tanquam cõtra contumacem.*

2 *Citatus corã Iudice delegato, an teneatur comparere, si in citatione non mittatur copia rescripti sui.*

3 *Citatus a non suo Iudice, an teneatur comparere.*

4 *Citari an, et quando debeat a delegato, uel ab ordinario.*

5 *Mulier grauida citata, personaliter ne teneatur comparere.*

QVAEST. CCCCXLV.

1 AN ualeat * citatio in personã uxoris & cõtra maritum tãquam contra contumacẽ possit procedi in iudicio? Aliqui dicũt, ꝙ sic. & allegãt ar. text. in l. q aliter. §. sed & si seruus rectè ait. ff. quod ui, aut clã. Sed Ia. de Are. dicit contrarium. Primò, quia ex hoc posset sequi inconueniẽs, si fortè uxor haberet odio uirum, uel ecõtra: & sic nõ notificaret unus alteri. Itẽ, quia sciẽtia patris non nocet filio. ff. quis ordo in bo. posse. seru. l. iiii. Sed qđ si fiat in personam uxoris in domo habitationis uiri? Credo ꝙ posset dici ista citatio ualida: per text. in d. l. aut qui aliter. in §. j. in fi. ibi autem dom[illegible] denunciandũ &c. Et facit pro hoc ff. de li. agno. in l. i. §. i. & de dam. infec. l. iiii. §. prætor. maximè, si uxori uel alteri de familia uiri in domo sua cõ moranti tradatur copia lit[illegible] rarum compulsoriarum, [illegible] citationis. ut dicit glo. no. l. licet. C. de repudiis. sed i[illegible] Iac. de Areti. credit hoc u[illegible] si lis erat contestata: alias [illegible] & sic intelligit ipse Iac. g[illegible] de autho. tut. in l. fin. & ff. app. l. ex cõsensu. §. fi. et l. [illegible] fi. quæ sentẽtiæ sine appe[illegible] Et etiã disponũt statuta D[illegible] phi. quæ uolunt ꝙ citatio [illegible] in personã citandi. Sed in [illegible] curia parlamenti de styl[illegible] uatur, quòd quãdo citat[illegible] cta in domo habitationis, [illegible] in personam uxoris, uerisi[illegible] liter deuenisse præsumitur [illegible] notitiam mariti, quòd ta[illegible] citatio reputetur ualida: & [illegible] proceditur cõtra eum in eius cõtumaciam, ubi maximè [illegible] agitur de magno præiudicio mariti, ita semper [illegible] & obseruari. 2 An citatus * corã iudice delegato teneatur comparere, si in citatione nõ mittatur copia rescripti sui? Inno. & Host. dicunt ꝙ non, in ca. proptereà. de dilatio. De citatione, uide s̃, q. ccccl[illegible]xiii. De hac materia citationis,

nis, etiã tetigi in tractatu de presumptionibus p me Guidonē Papæ cõpilato, in uer. presumitur clericus in ecclesia &c.
3 * Vtrum citatus à non suo iudice, debeat comparare? uide Bart.in l.extra territorium. ff. de iuris. om. iu.& Dy.in c.quæ fiũt à iudice. de reg.iur.li.vi. Vbi citari debeat uagabundus: uide Inn.in c.si aduersarius. extrà de eo, qui
4 mittitur in possessionē.* Non debet quis personaliter citari à delegato, nec ab ordinario: nisi in casibus descriptis in c. i.de iud.li.vi. Nisi citaretur corã Papa uel Imperatore: aut coram aliquo alio principe. Quod facit ad quæstionē sæpe occurrentem de his qui citantur coram domino guberna. Delph. personaliter ultra casus ibi descriptos. Verũ fieri possit? Sed quicquid sit de iure, tamē de stylo huius curiæ parla. in quibuscunq; casibus citatus personaliter corã dicto gubernatore, si nõ ueniat, reputatur cõtumax, & fit expletũ contra eũ indifferenter.
5 Sed * an mulier grauida teneatur personaliter citata cõparere? Dic ꝙ non, per l. non exigimus. §. si uerò propter. ff. si quis cautionibus. & ibi Bart. De materia citationis, ẽt tetigi s̃.q.cclv. An sufficiat citare syndicũ uniuersitatis: uide s̃.quæ.cccxxi. An sufficiat citare procuratorē: uide q̄ plenè scripsi in notabilibus meis in §.citatio, & processus incipere possunt.&c.

SVMMARIVM.

1 *Vox publica, & rumor in patria, excusãt à dolo et calũnia.*

2 *Lata culpa in delictis non æquiparatur dolo.*

QVAEST. CCCCXLVI.

1 VOx publica a *, & rumor, qui sunt in patria, sunt iusta causa credẽdi id de quo est uox publica: licet uerũ nõ sit. Ita dicit Bart.in l. proprietas. C.de pbationibus. & pbat̃ in l.ul. ff.de hær. insti. & ita ibi not. Bar.& in l.ii.in prin.ff.qs ordo in bonorũ possessione seruet. Idē probat tex. in l.eũ q. §.qđ dicitur. ff.de acq.hęr.& ibi dicit Bart.ꝙ fama excusat à dolo. facit l.miles.§.mulier. ff.de adul. & ibi ẽt per Bar.in l.i.ff.de arbitris. iuncta glo.& alibi dicit Bar. in l. ꝓprietas. C.de proba, ꝙ fama inducit iustã causam credendi. & sic inducit titulũ putatiuũ, qui sufficit ad prescriptionē. ita ibi dicit Bar, Et sic facit, ꝙ q accusauit aliquem de maleficio de quo erat fama, non põt puniri, tanquam faciens falsam

accu-

accusationem, quod fuit obtẽtũ millesies: ut ibi dicit Bart. & Sal. dicit in l. ea quidẽ. C. de accu. quòd opinio communis facit eum, qui secundùm illã agit, præsumi bonæ fidei: ut C. ne de statu defunctorũ. l. si mater. itẽ excusat à dolo. ut C. ad l. Flauiam de pla. l. plagii. & ibi glo. & ff. de abig. l. i. §. fi. cum ibi no. Ideò opinando, dixi nobilẽ Christianum de mota, uice castellanũ Voyronis, non fore inquietãdum etiam instante parte priuata: quia fecit per matronas uisitari quandam filiam puellam, quæ uoce & fama referẽtibus dicebatur partũ fecisse, & eum occultasse* Lata enim culpa in delictis nõ ęquiparatur dolo. glo. in l. in actionibus. ff. de in litem iurando. Quæ sit differentia inter cõmunem opi. & famam publicam: uide Spec. in tit. de notorio crimine. §. sequitur de manifesto. in fi. Per cõfessionem dicitur fieri crimen notoriũ. c. nostra. extrà de coha. cle. & ibi no. in glo. & ponit Bart. in l. si confessus. ff. de custo. reo. Vide de fama, quę scripsi s̃. q. ccci. Quæ sit differentia inter rumorem & famam, uide Inno. in c. iii. de præscr. Et de effectu rumoris, in l. Pacumeuius. ff. de hæret. instit. & per Bart. tetigi etiã s̃. q. cccl. in fi.

2 Vox publica,] *seu fama, cuius effectus sit, uide omnino Sal. in l. proprietatis. in uers. quæ quæ sunt. C. de probat.*

** Tu adde, cuius sit effectus, si est quæstio de filiatione, & fama uiciniæ, est contraria assertioni illorum quorum filius dicitur, & illi hoc negant: uide Pet. de Anc. in c. transmissa. qui fil. sint legit. in y. no. ubi dicit. quòd fama uiciniæ tunc deest, quando a patre & matre filius reputatur & nominatus. c. per tuas. de probat. uel quia in domo, uicinis scientibus, natus est: ut l. filium. ff. de his, qui sunt sui uel alie. iu. & l. si nis. C. de nup.*

SVMMARIVM.

1 **Executio an debeat fieri in bonis dotalibus, pro debitis mariris, uiuente uiro disting.**

3 **Creditori uxoris quo remedio subueniatur.**

QVAES. CCCCXLVII.

1 PONE uxor cõuenitur & cõdemnatur * in actione personali, an fiet executio in bonis dotalibus uiuẽte uiro? dic quòd non, à secundum gl. in quinq; legibus, in gl. magna. in fi. ff. de bo. dam. 2 * quod intellige, nisi debito cõtracto ante contractũ matri-

trimonii, quo casu quando mulier postea constituit omnia bona sua in dotē, pōt fieri executio in dote, cū bona dicantur deducto ære alieno. ut ff de uer.sig.l. subsignatū. §.bona. & ff.de iure dot.l.mulier bona. Pro debito uero cō tracto per uxorē, post cōtractum matrimonii, & dotis cōstitutionē, nō fiet executio in bonis dotalib. Ita intelligitur d.gl.& ꝓ hoc facit l. cū post. ī §.patrona.ff.de iu.dot. & ff. de his, quæ in frau.cre.l.fi.§. si à socero.uers. aut certè &c. Et ita uidi in hac curia deter
3 minari. * Sed quo remedio subuenitur hoc casu creditori uxoris? dic, ꝙ uxor tenebit cauere de soluēdo, sol.mat.ut d.uersi. aut certè &c. Vel fiet executio in bonis paraphernalibus si quæ habeat. Sed si nō possit cauere, credo quòd sufficiet iuratoria cautio, iuxta auth. generaliter.C. de episco.& cler.

2 Quòd non.] *Istud probatur, quia dos est uiri.ut in gl. in l. in rebus.in uersi.iure naturali. ibi, imò sunt uiri.C. de iure dot. Sed sic est, quod uir non conuenitur pro uxore, ut in rubro & nigro, nec uxor pro marito. Patet ergo, quòd pro debito uxoris in rebus dotalibus non debet fieri executio.*

SVMMARIVM.

1 *Commentariensis an pro expensis possit retinere incarceratū.*

2 *Commentariensis quod debeat præstare iuramentum.*

3 *Commentariensis capite punitur, si rem habuerit cum muliere incarcerata.*

QVAES. CCCCXLVIII.

SI incarceratus per sententiā iudicis, liberetur, an commētariēsis possit eū
1 retinere *pro expēsis, & salario custodie? Ia.de Are. dicit ꝙ nō: sed dēt eū ralaxare: & posteà cōtra eū agere, si uult.
2 allegat *a* ipse l. omnes. C. de pe.l.ob ęs.C.de act.& obli. & in auth.ut nul.iud.§.quia uerò homini. Ad quod facit (dicit ipse) quod no.in l. diuus. in fin.ff.de bo.dā. Sed de consuetudine, quæ iuri derogat, cōmētariēses huius ciuitatis Gration.solent eos retinere, donec soluerint, aut cum eis concordauerint, taliter quòd de expensis & custodia carce
2 rum sint contenti.* Sed iuxta hoc quæro, quod iuramentū debet præstare cōmētariēsis introitu talis officii? uide in clem.i. §. porro. de hæreti.
3 *Si cōmentariēsis cognoscat carnaliter mulierē incarceratam, capite punitur. ut di-

cit Ioan.Fab.instit.de pu.iud. §.item lex. De materia incarcerationis,uide quę dixi s̃. q. lxxiiii.

a Allegat.] *Iura hic allegata non probant opi. Iaco. de Aret. Et quod de iure incarceratus retineri possit pro expensis factis, facit l.si necessarias. in prin. ff. de pig.act.*

SVMMARIVM.

1 *Tonsura collata a non suo episcopo,an ualeat.*

2 *Tonsura collata laico a non suo Prælato,tenet.Et qd ita,nu.3.*

4 *Clericatus an possit probari per testes.*

QVAEST. CCCCXLIX.

1 LAicus effectus est clericus,à non suo episcopo*sine licentia uel cõsensu sui episcopi, nũquid ualeat tonsuræ collatio? Et uidetur primò, ꝙ non, iuxta c. eos.iũcta gl. super uerbo statuũt.& c. cũ nullus. de tẽpo. ord.li.vi.facit bene lxxi.di. c. i.& hoc uidet̃ tenere Io. An.ĩ c.fi.extrà de tempo.ordi.li.vi. & tetigi in c.i.gl.super uerbo. clericatus.eo.tit.in contrariũ uidet̃ quòd character uidet̃ impressus habita illa conside ratione,quòd clericatus ẽ or-

2 do a.c.cùm cõtingat.extrà de æta.& qualita. Ita dicit gl. in fi.super uerbo, tonsurã.extrà de tẽp. ord. Si igit̃ character sit impressus,ipse nõ potest de leri.sicut dicimus de actionibus directis,quæ in ossib. nostris adeò sunt incorporatæ quòd à nobis separari nõ possunt.l.iii.ff.pro soc. Item no.Bar.qui talem similitudinem facit de charactere & actionibus directis.ut l. nec potest.ff. de le.i. Nec obstant iura s̃.pro parte cõtraria allegata:quia loquuntur in clerico,qui facit se ordinari à non suo episcopo, sine consensu uel licentia sui prælati, [illegible] iura non possunt adaptari [illegible] casum istũ: in quo loquimur de laico & nõ de clerico [illegible] uidentur casus diuersi & aduersi. Et potest esse diuersitatis ratio: quia ille qui [illegible] clericus, iã est effectus de iurisdictione Episcopi.ille autem qui est laicus, non est de iurisdictione Episcopi: sed est de iurisdictione temporali [illegible] modò:sicut clericus non potest iurisdictionem alicuius Episcopi prorogare sine licentia sui Episcopi. ut l.significasti. extrà de foro comp.iii.q.vi.c. non liceat.& not.gl. in l.i.ff. de iudic.sic nec debet etiã ordines a nõ suo prælato recipere, sine licẽtia sui Epi. ut & c.eos.& c.cum nullus. lxxii. di. 2

3

di. c. i.de tempo.ordin.lib.vi. cũ potior rõ nõ uideaẽ ĩ uno casu, quam in alio. Iõ idẽ ius statuendũ est.l.fi. C.de cõsti. pe.& l.fi.C.ad l.Fal.Ille autẽ qui est laicus, nõ est de iurisdictione Episcopi: sed de temporali.ideò sicut ipse põt iurisdictionem alterius iudicis tẽporalis prorogare sine cõsensu & snĩa sui iudicis.l.i.ff. de iudi.& l.si cõuenerit.ff.de iurisdi.om.iudi.Ita uĩ, ꝙ primã tonsuram põt à non suo Episcopo sine licentia sui diœcesani recipere, postquam prohibitus nõ reperitur ordines cõferre clerico alienæ diœcesis:ut s̃.alleg. Non tamẽ reperitur prohibitum hoc in laico, si cõferatur.tenet ergo ta-
2 lis coll.arg.præmissorũ.* Pro hoc facit una talis ratio: quia si laicus à non suo prælato tõsurari non debet, argu. iuriũ allegatorum. attamen si tõsuretur, ualet, & tenet talis tõsura:iuxta illud, qđ fieri non debet, factum tamen tenet.l. ii.§.biduũ.ff.quã. appel. sit.l. relegatorum.§.ad tempus.ff.
3 de interdi. & releg.Et* maxime, quia aliquis canon non annullat talem tonsuram, saltem, quòd uidero dicẽdo sic: Nullus episcopus laicũ diœce.alienæ debet ordinare sine licentia Episcopi, & si fecerit, quòd ordinatio non tenet &c.Sicut in simili ponit Dy. in c.quæ contra ius.extrà, de regu.iur. Et licet in d.c.lxxi. dicatur in fine, quòd talis ordinatio de clerico facta rata non habeatur, &c. hoc debet intelligi in suis terminis.& ita in clerico ordinato a nõ suo Episcopo, & nõ in laico, de quo hic loquimur, cum à uerbis legis seu canonis nõ sit recedẽdum.l.non aliter. in prin.ff.de leg.iii. Vel potest dici, quòd d.c.i.locũ habet, quãdo executio talis ordinis interdicta est à proprio Episcopo:iuxta c.quod translationẽ. extrà de temp. ordi. in antiquis.aliàs autem ubi nõ sequitur aliqua interdictio talis ordinis, sed eam tolerat proprius Episcopus, & ita etiam habet ratã.saltẽ tacitè, uel aliàs expressè, rata manet talis ordinatio de clerico facta.ita uidenẽ sentire gl.ĩ d.c.i. lxxi. di.& Io.An.in d.c.eos.gl.sup
4 uerbo, statuunt tale. * Iuxta præmissa, quero, an clericatus possit probari ꝑ testes.Iac.de Bu. tenet quòd nõ.in l.si qua per calumniã. C.de episco.& cle.uide tamẽ super hoc quæ scripsi plenè ĩ.q.ccclxxiiii.
2 Est ordo.] *Dum quæritur, an prima tonsura sit ordo: dic si loquimur de ordine, in-*

quantum est sacramentũ, & imprimit characterẽ: isto modo nõ est ordo, nec sacramentũ, nec imprimit characterem. secundum Tho. ĩ iii. sñia. distin. xxiiii. et iõ iura non posuerunt primã tõsuram inter ordines. xxxii. distin. c. seriatim. lxxvii. dist. c. illud. & xciii. di. c. a subdiacono. si uerò loquimur de ordine, nõ ut est sacramẽtum, sed ut largo modo pro deputatione ad diuinum officium seu cultũ: sic est ordo. & ista no. extrà de ætate & qualitate. cum c. contingat.

SVMMARIVM

1 *Mulctæ inflictæ clerico antè, quàm se allegaret clericũ, an possint exigi per clericum.*

2 *Citatus a delegato an teneatur comparere.*

QVAEST. CCCCL.

SVpra q. ccccxxiiii. & q. ccccxxxvii. fuit uisum de delictis perpetratis in
1 hac patria *per nobilem Rodulphũ de cõmeriis, & eius sequaces. & contigit, quod quia aliqui ex dictis suis sequacibus citati coram parlamento responsuri intitulandis cõtra eos ad causam præmissorũ nõ cõparuerũt, mulctæ fuerunt cõtra eos declaratæ ad diuersas pecuniarũ sũmas fisco Delph. adiudicatas. Post quarũ mulctarũ declarationẽ fuerunt ipsi delati capti & incarcerati: sed fuit cõclusum eos fore remittẽdos officiali Gration. tamquã clericos, cum de eorũ titulis docuerint. Sed tũc fuit dubitatũ an ipsi remittẽdi deberẽt soluere antè eas mulctas, contra eos (ut præmittitur) declaratas. & dixerunt aliqui ex dominis, quod sic: quia ipsi debebãt cõparere, & eorũ priuilegia allegare: ar. l. ex quacunq; c. ff. si quis in ius uo. nõ ierit. & dicit l. si quis ex aliena. ff. de iudi. Sed ego dixi cõtrarium: quia in clericum iudex secularis nullã habet iurisdictionẽ neque coertionẽ & proinde ius corã iudice seculari, contra clericũ formatus est ipso iure nullus. in c. si diligẽti. extra de fo. com. Nec obstat d. l. ex quacũq; cã. quia loquitur de tali cõtumace, q. si cõparuisset, potuisset cõsentire in iudicẽ. quod secus ĩ clerico: cuius contumacia & comparitio æquiparanẽ. Nec põt operari plus cõtumacia, quàm consensus: ut in c. at si clerici. extra de iu di. & in dicto c. si diligẽti. & faciunt no. per Dy. in c. ea quæ fiunt à iudice. de reg. iur. li. vi. Et hanc opinionẽ expresse tenet Bal. ĩ d. l. ex quacũq; cã. ĩ q. quæ incipit, Itẽ quæro de illa q. clericus & c. & Spe. ĩ ti. de citatio-

tatione.§.uerhc.sed pone, ꝙ iudex secularis. Ideò die xiii. mẽsis Augusti, M.cccclx. in camera cõsilii, præsente nobili Io.de Pales, commissario regio, fuit determinatũ & cõclusum ꝑ dominos meos de parlamẽto, & ordinatũ, ꝙ dicti clerici non soluant dictas mulctas cõtra eos (ut prę mittitur) declaratas, & fuerũt relaxati absque solutione ipsarum mulctarum. de hac materia uide per Ang.de Are.l.cotumacia.§.contumaces.ff. de re iud. Vltra præmissa quærit Bal.in d.l.ex quacũq; cã, si iudex laicus bãniat clericũ quẽ ignorabat clericũ, an impunè possit occidi. Dicit Bal. ibidẽ ꝙ occidens excusat: qa ignorabat eum clericũ. & ita dicit Bal. ita fuisse determinatũ in quadã disputatione, per has leges, uidelicet, per l.pc. ff.de adul. & ꝑ l.fi.ff. de abig. Sed illi qui scirent de clericatu, nõ excusarentur. Et istud adduco pro determinatione q.cccxxiii. ubi dixi cõplices dicti Rodulphi excusandos ex eo, quòd credebant quòd in congregatione ibi enarrata dictus Rodulphus de commeriis, uellet aliquid eis dicere ex parte dñi nostri Delph. ꝑut ipse Rodulphus eis dabat ad intelligendũ: licet nõ fecerit. Itẽ * quærit Bal. in d. l.ex quacũque cã. an citatus à delegato, teneatur cõparere. & dicit quòd non, nisi iudex delegatus transmittat in citatione copiam delegationis suæ. ꝙ secus in ordinario iudice, alleg.tex.i c.pręterea. extra.de le. Et i hac materia curiæ, ibi ad hoc Bal. a qui eã latè tractat, ꝑ diuersas quæstiones, per duas colũnas. Ad hoc Bal. iiii. col. in uers. *ità quæro de ista quæstione.*

2
2
a
a
1
2
2
1

SVMMARIVM.

1 *Curia, uerbum, quid importet.*
2 *Sententiæ latæ, curiæ nomine, ualent.*

QVAES. CCCCLI.

Quid contineatur appellatione curiæ. ? ∗ do. Raymundus* de Sabanaco in sua reper.l.morte maiorũ.ff.de iuris. om. iu. dicit ꝙ uerbum, curiæ, ẽ uerbũ indifferens ad quẽcũque ius reddẽtẽ in curia, ar.l.ii.in prin.ff.de ori.iur. Quod facit ad quæstionẽ in ordinatione factã: in ꝓcessu alicuius causæ, dicitur uisis actis curia sic ordinat, &c. Vtrũ ualeat talis ordinatio, & quid cõpræhendatur appellatione huius uerbi, curia. Ego credo ualere talem ordinationẽ, & tale

uerbū curia, postquā est indif
ferens, summi ac referri de-
bet ſm materiā. Et ita tali or
dinatione sumetur curia, p
iudicē uł magistratū ī tali cu
ria pręsidente. l. si uno anno.
ff.locati. & l.si olei. C. eo. tit.
sic, ut res potius ualeat, quā
pereat. l. quoties. ff. de reb. du
2 biis. Ex*quib. propterea infe
ro, quòd snīę & ordinationes
quæ fiunt in hac curia parla-
mēti Delph. in quib. dicitur,
curia ordinat uł cōdēnat, &c.
quòd ualent tales sententiæ.
Et ita seruatur de stylo pn̄tis
curiæ. Similiter etiā, ut audi-
ui, seruaē in hac curia parla-
mēti regii Parisiis & Tholosę
a Appellatione curiæ.] *Ponitur
enim curia pro officio decuriona
tus. l. exceptiones. C. de numera
riis. libro xii. Et hoc facit in
materia præsentis quæstionis.
Quòd autem per curiam, intelli
gatur iudex, patet: quia ibi cen
setur curia, ubi est iudex. arg.
eius, quod dicit domi. Inn. in c.
exposuit. extra, de dilat.*

SVMMARIVM.

1 *Consulum creatio.*
2 *Consules cui iuramentum præ-
stare debeant.*
3 *Consulum creatio an fieri debe-
at cum decreto Iudicis.*
4 *Consulū unus an poterit negotiū
uniuersitatis insolidū gerere.*

QVAES. CCCCLII.

DE modo eligēdi cōsu
les ī hac ciuitate Gra
tiono. uel alia uniuer
1 siate: uide tex. in*authent. de
defen. ciui. in §. si qua uero
colla. iii. ubi habetur quomo
do cōsules, hoc est, defensore
2 ciuitatū, a debēt eligi per c
culū, id est, circuitū, sic, qui
quilibet suo loco tale onus
beat: & ita ēt de consuetudi
ne seruaē. Sed quid de cōfr
tris huius ciuitatis uel alte
us loci, an priores ipsarū co
fratriarū debeāt similiter e
gi, & ille modus obseruat
Dic quòd sic, p dictū §. si er
uerò. & ita de cōsuetudine
uaē. Et circa hāc mām aten
tēdū: quia in creatione acto
ris, tutoris, curatoris, uel fra
dici debet attēdi cōsuetu
ut not. gl. in l. ita tamē. circa
prin. ff. ad Trebel. quod est singu
lare: quia in multis locis non
semper seruaē dispositio iu-
2 ris in ipsis cōstituēdis. *An
cōsules debeant iurare domi
no uel suis officiariis: & de iu
ramēto quod ipsi debēt de iu
re præstare cōsules: uide quæ
scripsi post dominū Pet. Pa-
pæ, patruum meū j. q. cccccc
3 xxxj.*An in creatione cōsu-
lum requiratur decretū Iudi
cis? gl. quòd non. in l. actor.
ff. rem

ff. rem ratam haberi. Tamen alibi dicit gl. quòd requirit. C. de decretis decurionū. lib. x. super rub. Sed in gl. loquitur in syndicis creatis decurionib. uide Ioan. And. in tit. de
4 syndico. Si sint plures* consules, an unus ipsorū poterit in solidum negotium uniuersitatis genere? gl. quòd sic, in l. i. C. si unus ex pluribus tutoribus. idem Spe. in tit. de procuratorib. §. ratione. uersi. quid si plures sunt consules.

a Hoc est, defensore ciuitatū.] *Hi Græco uocabulo syndici uocitantur, qui gerunt negotia uniuersitatis. cap. i. & ibi gl. in rubr. & in gl. extra, de syndic. & ibi uide do. Gof. in summa. qui tractat, quid sit syndicus, unde dicatur, quid sit officium eius, & in quo inter se differunt procurator & syndicus, æconomus, actor, & uicedominus.*

SVMMARIVM.

1 *Fiscus, dicitur saccus.*
2 *Camera fiscalis, unde orta.*
3 *Cubicularii Papæ, uel Imperatoris, quam dignitatē habeāt.*

QVAES. CCCCLIII.

a Camera a fiscalis, dicit esse domus, in qua scripturæ patrimoniales, & alia iura fiscalia reponun-
1 tur.* Nā fiscus, dicit saccus, seu bursa: & augente impe-
2 rio, quia saccus non* sufficiebat pro præmissis reponendis, subrogata fuit una domus. Ita dicit gl. ordi. in l. In prouinciis. C. de nume. rutularriis & chartulariis. lib. xii. Quæ domus expost fuit appellata camera fiscalis, seu Imperialis. in c. i. §. si quis ausu. ibi, pœna. c. libra auri cameræ nostrę inferenda, &c. Quę camera in regno Franciæ, & in hac patria Delph. camera computorū appellatur. & de hoc uide quæ ponit do. Iac. Rebuf. in l. i. C. de iure fisc. li. x. Et in curia Roma. camera apostolica nuncupatur. Et
b quam camerā apostolicā b uisitaui ego Guido Papæ, de anno domini, M.ccccxlii. de mēse Septē. dum tunc Romæ ad Papā Nicolaū quartū in ambasiata missus fuissem, per illustrissimū dominū nostrum Lud. Delph. Vienñ. Verū, q2 tunc ibi me existente Romæ, præfatus dominus noster Papa habebat octo cubicularios
3 actu sibi seruientes: * quæro quam dignitatem habeant tales cubicularii Papæ, uel Imperatoris? uide in l. i. §. & cubicularios. C. de prępposi. sacri cubiculi. lib. xii. ubi de cubicularriis mentio habetur.

a Camera.] *Tria sunt scrinia seu*

cameræ sacræ, scilicet epistolarũ, quæ principi, uel ab eo mittebãtur, item, libellorum conuentionalium, recognitionum, item dispositionũ, ut est registrũ gl. super rub. C. de proxi. sacro. scrinio.

b Cameram apostolicam.] *Quæ etiam sic appellatur mortuo Papa, extrà, de elect. cap. ubi periculum. §. si quod ab. lib. vi.*

SVMMARIVM.

1 *Agi ut possit ad cõmissum, quæ requirantur, uide per discursum. nume. 2. 3. 4. & 5.*

6 *Dominus qualiter aget ad commissum.*

7 *Rem emphyteoticariam quibus sit prohibitum alienare.*

QVAEST. CCCCLIIII.

SVprà q. clxii. & q. clxiii. & q. clxiiii. & quæst. ccccxxxviii. tetigi de materia commissi rei feudalis: sed ultrà ibi dicta[a], di-
1 co inter* cætera requiri quatuor ad hoc, ut possit agi ad
2 cõmissum.* Primò probatio
3 feudi ex parte agentis.* Secũdò, in curia seu negligentia uel alia ingratitudine ex parte illius, qui uasallus dicitur. in c. i. circa prin. quę fuit prima causa beneficii amittendi. Et de prohibita feudi alienatione per Federicũ. §. præ-

tereà si quis. in feudis. col.
4 *Tertiò, quòd ipse qui uasallus dicitur, maior xiiii. ann.
existat: ut dic. §. præterea, si
5 quis. Quartò* quòd ipse ua-
sciat aut saltē scire debeat b
esse feudalem. in cap. i. in
super uerbo, ultra annum,
prin. quo tempore miles in-
uestiturã petere debeat. Sed
6 qualiter* agit a dominus
a cõmissum? gl. & Bal. dicũt,
aget dominus rei uendica-
ne directa. ita dicunt, in c.
de cõtrouersia inter do. & e-
ptoré. Idem ibi tenet And.
Ysern. attamen (prout dic.
melius uideť domino, qu
condictione ex moribus.
usu feud. uidelicet condi-
ne ex l. Imperialem. cum
concordantiis sic dicendo
Titius teneret in feudũ a
talé ré, & eã sciẽter uẽdi-
ex ea cã tu possideas eá. ob
feudũ illud est mihi aper.
ago ut mihi restituas. & hæ
cõdictio aduocat possessioné
tm̃: ut l. i. C. de do. quæ sub
modo. Non aũt aduocat rem,
nec rei dominiũ: quia nemo
condicit rem suam, præter-
quã à fure. l. fi. ff. usufru. qué
admodũ caueat. tñ quoquo-
modo istorũ duorũ modorũ
formeť libellus, in hac mate-
ria cõmissi rei feudalis admit-
titur libellus, put uidi in cu-
riis

riis huius patriæ obseruari. Idē etiam uidi obseruari in cōmissore emphyteoticariæ. in quo ratione commissi potest dari libellus concludens
b in rei uendica. *b* Et hoc modo formaui (credo) mille libellos, de tempore quo practicaui. Posset etiam intentari conditio ex l. ii. & ex l. fina. C. de iure emphyteotico. si emphyteota uersaretur circa rem emphyteoticariā, aliter, quàm in dictis legibus statuitur. Et tunc tantummodo ad uocaretur possessio, ut dixi su
7 prà in re feudali. * Iuxta hāc materiā quæro, quæ sunt personę quibus est prohibitū rę emphyteoticariam alienare? Dic, quòd illi, qui non sunt soluendo, aut quia emptor est ita magnus dominus, ꝙ non esset ausus emphyteota canonem petere: ut dicit Bal. in d. l. fi. C. de iure emphyt.

a Sed qualiter agit.] *Quòd autē possit utraq; uia experiri, tenet do. Pet. Iac. in practica sua libellorum, in tit. de eodē act. si agat contra emp. in ult. col. in uersic. item si feudum.*

b Rei uendicatione.] *Sic etiam formas libellum in huiusmodi casu, concludentem in rei uendicatione, do. Pet. Iac. in ti. de actio. in rem pro re emphyteot. cecidit in commissum. & in ti. sei.*

SVMMARIVM.

1 *Falsificantes literas Papæ, aut Principū, qualiter puniātur.*
2 *Delphini literas frangens, qualiter puniatur.*

QVAEST. CCCCLV.

1
2 Committitē * falsum *a* in literis domini nostri Papæ, & punitur committens sicut habetur, in cap. ad falsariorum. extrà de crimine falsi. Sunt etiā literæ Regis Franciæ, & committēs falsum in eisdem, punitur, sicut habetur in cap. ad audiētiam. eod. tit. Sunt etiā literæ prelatorum, uicariorū, et officialium suorū, & committēs falsum in eisdem, punitur, sicut habetur in cap. olim. extrà, de rescript. & hoc quādo tales literæ sunt de pura iustitia, importantes ordinationē uel decretum. Vbi uerò tales literę essent de simplici iustitia, ut sunt literæ citatoriæ & inhibitorię, quæ à iudicibus appellationum cōceduntur, uel aliæ consimiles, si falsitas cōmittatur in eisdem: quia tales de facili possūt iterato obtineri, nō est præsumendū, ꝙ impetrans, fraudem in eisdē commiserit, & maximè si eas non fecerit exequi, uel non fuerit usus: ideò nō debet molestari. iste est casus notabilis, in c.

in c.accedens. extrà, de crimine falsi. & uide quę ibi not. p gl. Gofr. & ita uidi obseruari in eo qui nõ fuit usus talibus literis. pro quo facit etiã l. qui
a falsam. ff. de fal.* Sed qualiter puniatur frangens literas domini nostri Delphini, uel domini gubernatoris Delph. uide quæ scripsi suprà quæst. ccxxiii. & ĩ. q. ccccclxxix. ĩ fi.

a Falsum.] *Qui sit falsum, quod modis dicatur, & committatur.*

SVMMARIVM.

1 *Testamentum an ualeat, filio instituto quandocunque decessevit hæres. & num. 2.*

QVAEST. CCCCLVI.

DIxi suprà q. ccccxxv. quòd testamentũ patris est nullũ, in quo filius non reperiatur institutus, licet reperiaẽ hæredi sub
1 stitutus.* Sed pone in aliis terminis, pater quidã Frãcesiam eius uxorẽ hæredẽ uniuersalẽ instituit, & quandocunque decederet filiũ suũ aut nepotẽ hæredẽ instituit, & dictæ eius uxori substituit. an ualeat tale testamentũ? & uideẽ ꝙ nõ: quia filius in primo gradu reperitur præteritus: quia institutus uel exhęredatus nõ reperitur, in §. eadẽ instituit. de hæred. quæ ab intestato. & ita testamentum nullũ. insti. de exhæredatione libe. in pri. In cõtrariũ uidetur, ꝙ imò ualeat, & incipiaẽ testamentum uires accipere à secundo gradu. l. iii. §. fin. ff. de lib. et posthu. & l. si miles in pri. ff. de iusto rup. test. Et uideẽ de præmissis casus expressus, in l. facto. §. Lucius. ff. de uulg. pupil. & ibi text. not. Quid
2 *dicendũ? ego credo testamentũ fore ualidũ, ẽt respectu primi gradus, & dictũ filiũ hæredem debere pro quasi instituto in sua legitima, quæ ad quatuor ascẽdit uncias. Et dicta Frãcesia uxor erit & reputari debet instituta ĩ octo unciis: & de hoc uideẽ casus notabilis & satis singularis, in l. Scimus. §. cũ aũt. C. de inofficioso testam. quẽ sic intelligit Bar. in
a l. si pater. *a* C. de cõdi. insti. & istud ponit, & dat intellectum ad d. §. cũ auth. non obstante, quod filio relinqui debet id, quod relinquitur iure institutionis: nec sufficit relinquere iure fideicõmissi. *b* in auth. ut cũ de
b app. cog. §. aliud quoq; capitulum. col. viii. & tetigi s. q. ccccxxv. ꝙ nõ fuit in casu præsenti: quia respõdetur, ꝙ imò fuit pater: quia ipse post mortẽ uxoris nedũ fuit substitutus, imò institutus, ut apparet dũ dicit, hæredẽ instituit: & dictæ

dictæ ei⁹ uxori substituit, &c. In qua institutione cũ mora fuerit adiecta, tractum habẽs post mortẽ uxoris, illa mora habeẽ pro nõ adiecta, quo ad eius legitimã. l. qm̃ in prioribus C. de inoff. test. Et habeẽ filius pro quasi instituto purè in sua legitima. & dicta uxor remanet, & habeẽ pro hęrede uniuersali instituta, ĩ residuo, uidelicet in octo unciis cũ onere fideicõmissi iniuncti, ut dicit d. §. cũ aũt. aliter uerba prædicta, hæredẽ instituit, essent adiecta super fine, nec de aliquo operarenẽ: quod tamẽ nõ est dicendũ. l. si quãdo. in princ. ff. de leg. i. & l. si stipulatus. ff. de usuris. & res ita debet accipi, ut potius ualeat, q̃ pereat. l. quoties. ff. de reg. iur. Et ita mihi Guidoni Papæ uidetur dicendũ. Et pro hac parte uidi iudicari in hac curia parlam. licet aliqui ex dominis meis parlamen. contrariam opinionem tenuerint.

In l. si pater.] *In i. col. in uer. ulterius opo. ibi, iam sic. et ibid. in prædi. l. si pater. uide omnino do. Bald. in ii. col. in uer. quintò oppo. ibi, & hoc uerum. ubi limitat huiusmodi dictum.*

Iure fideicommissi.] *Tu uide de hoc istum planè, consi. xcvi. in cip. casu nominibus. nu. ii. uer. ad secundum dubium.*

SVMMARIVM.

1 *Ascendentes, an dicantur legitimi hæredes, ut excludant substitutum.*

2 *Hæres uerbum, non compræhẽdit patrem. Et quos compræhẽdat. num. 3.*

4 *Filius uniuersaliter institutus an admittatur ad substitutionẽ insolidum, auo paterno uel materno hæredes nascituros ex legitimo matrimonio filiæ suæ substituente, filiis suis hæredibus per ipsum institutis.*

QVAEST. CCCCLVII.

1 MAter filiũ suũ * sibi hæredẽ instituit, & casu quo moreretur sine hærede legitimo, filias suas, & quosdã extraneos sibi substituit. defuncta matre, & ipsius hæreditate adita, moritur filius hæres sine liberis, supstite tñ patre suo, auo paterno, aut materno, utrũ excludãt substitutos? Videtur ꝙ sic: q̃a ipse pater uel auus hæres legitimus dici meretur. C. de suis & legitimis hęredi. ꝑ totum. iũcta. glo. posita super rubrica ibidem. ubi ascẽdentes sicut descendẽtes dicũtur legitimi hęredes: sicut ibi probãt multæ leges. Credo tamẽ contrarium, quia uerbum hærede, in casu isto sumitur pro filio,

filio, uel alio ex proprio corpore descendente.l. ex facto.
§.fin.ff.ad Trebel. Et talis appellatur legitimus, postquam
ex corpore proprio descẽdit.
l.ii.& iii.C. de suis & legitimis hæredi.& etiã uoluit glo.
super rubri.aliter sequeretur, quòd alii descẽdentes uel collaterales usque ad septimum
gradũ, qui legitimi dicuntur.
C.de legitimis hæredi. per totum.et institut.de legitima agnatorum successione.substitutos excluderent. Quod tamen non est dicẽdum, nec ita
fuisse de mente testantis: quæ in his debet præcipuè attendi.l.ii. §. itẽ si quis.ff. de leg.
iii.& l.penu.ff.de lega.primo.
& l.cum uirum.C.de fideicõmissis. Et pro hoc bene facit
quod ponit Bald. in capit.primo, de naturali successione
2 feudi.ubi dicit * quòd uerbũ,
hæres, non compræhendit patrẽ.facit etiam bene quod ponit Specu.in tit.de testibus.§.
3 in primis.uersic. fin.ubi * dicit, quòd nomen hæredis positum in ultima uoluntate in
substitutione, non significat
a alios, quàm descendentes.a licet in contractibus & in legibus significet directo succedentes in uniuersum regulariter, in l.fi.C.de hære.instit.
l.sub diuersis. §.i.ff.de condi.
& demonstratio. l. quædã.§.
his autem.ff.de eden.Non obstat ad præmissa, quod ponit
Bar.in l.Gallus.§. nunc de lege Velleia.ff. de libe.& posthu. Quia suum dictum credo intelligi debere in contractibus, & non in substitutione. & hoc satis sonare uidetur titulus quæstionis per sum Bart.ibi motę: dum causam mouet in illo, qui aliquid concessit Titio.& suis hæredibus.
Et ita in cõtractu, in quo uerbum, hæredes directo succedentes in uniuersum, significat, sicut dicit Bal.in loco supra allegat.uel etiã potest dici dictum Bald. locum habere: ubi aliàs non constaret de uolũtate contraria testatoris, quæ coniecturatur, ut quando Titiũ instituit.& si sine liberis decesserit, eius hæredes substituit: quia cum mentionẽ fecerit de liberis, ipse substituẽdo eius hæredes, de descendentibus uidetur sensisse, ut talia sint subiecta, quia demõstrãt prædicta.l.licet tamen sor.in prin.ff.de interog. act.
b Ita dicit Bald.in d. c.primo, de natu. succes. feud. colũna
ix. Et ita uidi determinari iudicando in camera consilii huius parlamenti. Sed iuxta præmissa quæro, de alia quæstione, quæ dependet ex præalle-

allegantis. *Auus quidam paternus uel maternus hæredes nasciturос ex legitimo matrimonio filiæ suæ substituit, si liis suis per ipsum hæredibus institutis. filia relinquit unũ filium masculum, quem hęredem instituit uniuersalem, & unam filiam, quam præteriit, uel legatariam facit aduenientе substitutione. Vtrum filius uniuersaliter institutus admittatur ad substitutionẽ insolidum: uel an filia soror sua cum eodem, & omissis multis quæ dici possent? Credo ꝙ filius hæres uniuersaliter institutus admittatur insolidum, pro eo, quòd secundum uerba institutionis duo requirũtur, uidelicet quòd sit filius, & quòd sit hæres. Ita tenet glo. ordina. in d. l. ex facto. §. finali. in fine. & idem Bartolus ibidem. Idem etiam teneri uidetur ipse Bartolus, in l. si is qui ducenta. §. utrum. ff. de rebus dubiis. in quæst. quæ incipit, secunda limitatio. & & ibi uidetur mouere istam quæstionem. & quia dicta filia licet sit filia, non tamẽ est hęres: ideò ad substitutionem non admittitur. Idẽ est, si talis filia nolit esse hæres uel nõ possit: utpotè quia repudiauit hęreditatem uel testamentũ, in quo ipsa fuit præterita, approbauit. Et ad istud bene facit, quod ponit Bartolus in l. cum filio. ff. de legatis primo. Et de hac materia uide quæ dixi suprà q. cccvi. Sed quid si dicta filia soror fuisset hæres particulariter instituta; an debuisset admitti cũ dicto filio masculo, uniuersaliter hærede instituto? uide infrà in sequenti quæstione.

a * Alios quàm descendentes.] *Nunquid appellatione hæredũ comprehendantur solum descẽdentes, & qui ueniant appellatione hæredum, latè tradit Phi. Cor. in consi. cclxxij. incip. in hac cõsultatione. in iiii. uolu. & quãdo appellatione hæredum, comprehendatur hæres hæredis in infinitum, consuluit Alex. in cõsi. clxv. incip. consideratis uerbis. in ii. uolumine.*

b Bal. in dicto ca. i.] *Videlicet in ij. colum. circa medium. in uersi. item no. quòd una persona.*

SVMMARIVM.

1 *Hæredis appellatione, an comprehendatur etiam hæres particularis.*

2 *Omne qui dicit, nihil excludit.*

QVAEST. CCCCLVIII.

1 IN dispositione paterna idem est dicere, hæres sicut filius:* dum tamen ipse filius hæres instituatur. ita,

habe-

habetur in l.ex facto.§.fin.iūcta glos. ff.ad Trebellia. sicut etiā ibi tenet Bald. expressè. modò pone, ꝙ testator moritur una uel duabus filiabus hæredibus particulariter institutis, & uno extraneo hærede uniuersali instituto, nūquid filiæ faciāt deficere cōditionē in terminis d.§.fi. Credo, quòd sic, & ratio, quia appellatione hæredis, omnes successores significantur. l. hæredis appellatione. de uerborū significationibus. Si ergo omnes successores significantur:
a ergo hæredes particulares *a* significari & cōprehendi mererentur, cùm successores appellentur, etiam hi, qui in unam rem tamen succedunt. l. prima. §. in locum successisse accepimus. siue per uniuersitatem, siue in rem sit successum. ff. quorum legat. & l.fin.
a ff.de excep.rei iud.* quia qui esse dicit, sicut in d.l. hæredis. dicitur, cum ibi subiungatur uerbum, omnes, nihil excluditur. l.à procuratore. C.mā. l. Iulianus. in prin. ff. de le.iii. Si igitur hæredes particulares appellatione hæredis simpliciter prolati cōprehēdantur, tales filiæ, licet particulariter institutæ, conditionē facient deficere. hoc tenet expresse Spec. in tit. de test. in §. imprimis. uersi. pone Ludo. instituit, etc. ubi ponit q̄stionē
b sequentem, *b* Ludo. institu[it] &c. filios suos, & rogauit C[.] ut si decederet sine liberis portionē suam restitueret fratri suo, si uiueret, & si n[on] uineret, eius hæredibus. [...] post decessit duobus filiis [ma]sculis relictis, quos hæred[es in]stituit uniuersales, ac una [fi]lia relicta, quæ hæres par[ticu]laris fuit instituta in dot[e,] quibus iussit eā esse contē[tam.] deinde moritur C. sine li[beris.] ris. & ita locus est fideicō[mis]so. filia quæ fuit hæres pa[rticu]laris, petit etiā partē po[rtio]nis C. ratione fideicōmi[ssi fi]lii fratris sui se opponu[nt fratres, di]cunt, ꝙ ipsa nō est hære[s] patris, sed legataria. Q[uæritur] utrū bene dicāt. Finaliter [...] matis diuersis rationibus [...] & cōtra, determinat ipse [...] ꝙ filia est admittenda [...] ultimę uoluntatis, quia qu[an]do pater facit mentionem de hæredibus, uidetur sensisse de liberis. Et pro ista parte for[ti]mat duas quæstiones eiusdem. Et ita fuit iudicatū in hac cu[ria] parlamēti super process[u] dñæ de spina, & nobilis L[...] liæ sororis suæ, nunc uxoris nobilis Claudii de area, hab[i]to contra procuratorē fiscale ad causam testamēti domini Guliel.

Gulielmi de agonto, domini quondam saornonis, & testamenti domini Raymũdi eius filii ac hæredis, qui dom. nostrum Delphinũ, ac dominũ Episcopũ Diẽsem hæredes instituit uniuersales, dictis suis filiabus hæredibus particulariter institutis. Pro quibus filiabus fuit pronũciatũ & sentẽtiatũ in dicto parlamento. De materia, si institutus in re certa habeatur loco hæredis, uide plenè Cy. in l. fi. C. de edicto diui Adria. tollen. & in l. quoties. C. familiæ ercis.

Hæredes particulares.] *Tamẽ propryssimè loquendo, is dicitur hæres, qui est hæres re & nomine: non qui est hæres ex re certa. Ita uoluit And. in l. cũ speciali. in ult. colum. circa prin. C. de testa. licet largiori modo loquendo appellatione hæredis, ueniat etiam hæres in re certa institutus, & hoc impropriè: non tamẽ propriè, ut idem Baldus in l. liberti. C. de operis liberto.*

Quæstionẽ sequentem.] *Istã quæstionem in proprys terminis format domi. Ioan. de Imola. in l. ex facto. in vi. colum. in uersi. item attende. ibi, ubi tra.*

SVMMARIVM.

Hæres uniuersalis debet declarari & palam, & nominatim.
Et quid de particulari. nu. 2.

QVAEST. CCCCLIX.

1 HAEres uniuersalis, debet à testatore palam *nominari, & institui nominatim *a.* l. iubemus. C. de test. & l. heredes palam. in princ. ff. de testa. & l. filiusfa. miles. ff. de lib. & posth. Modò ponamus, talis sit institutio particularis. Illis quibus parẽtes mei relinquerẽt, tũ qui
2 bus * de iure teneor relinquere, eidem relinquo iure institutionis tantas summas, quas eidẽ relinquerent &c. reperiẽ per testamentũ maternũ centũ florenos fuisse relictos Titiæ auię maternæ, nũquid talis institutio per neptẽ facta, diceẽ ualida, uel an auia materna dicetur præterita ꝑ neptem sic testantẽ? & credo ꝙ nõ dicetur præterita, & ualebit testamentũ, licet auia materna nominatim non fuerit instituta, neq; nũcupata: q̃a paria sunt aliquid exprimere per se, uel per relationẽ ad aliud, de quo tamẽ constet & appareat. l. fi. in fi. C. de falsa causa adiecta leg. & l. ii. & iii. C. de sententiis, quæ sine certa quanti. profer. & l. si ita rescripsero. ff. de con. & demõ. et l. asse toto. ff. de hęre. inst. et facit l. si fit. §. i. ff. de le. i. Et est rõ, q̃a institutio particularis æq̃paraẽ legato. l. quoties. C. de hæ-

de hære.insti. Ideo sicut legatũ potest fieri ac relinqui nutu.l.nutu.in prin.ff.de leg.iii. l.cum proponebatur.ff.de le. ii.ita etiam institutio particularis. Non obstant l.iubemus. & l.heredes palam.s. allegatæ: quia loquũtur in institutione uniuersali, quæ est caput, & fundamẽtum instit.de leg. §. ante hæredis. hic uerò loquimur in institutione particulari, quę similis est legato, sine quo uel qua bene potest fieri testamentũ, & quòd etiã ab intestato potest relinqui, sicut ista probãtur iu auth.ex causa. C.de libe.præteritis uel exheredatis.iũcto.§.ptæterea.insti. de fideicõmissis. & istam solutioné uoluit dare glo.in d. l.iubemus.licet loquatur in legato. Et secundum hanc parté uidi determinari in d.curia parlamenti.

a Nominatim.] *Si istud est spirituale, in institutione uniuersali.ut not.in l. iubemus. C.de testamentis: ergo ius commune est in contrarium. ut l.ius singulare.ff.de senatuscon.*

SVMMARIVM.

1 *Donatarius hæreditatis, possitne conueniri actione personali a creditoribus hæreditarijs.*

2 *Actiones effectualiter trãseunt contra emptorem hæreditatis.*

3 *Legatum hæreditatis, quid importet.*

4 *Creditores an possint agere actionibus personalibus, contra donatarium omnium bonorum.*

QVAEST. CCCCII

HAEreditas est nom[...] iuris.l.nihil.& l.[...] ditatis appella[...] de uerb.sig. Et cõtinet in[...] bita & credita. Ita tene[...] l.hæreditate. ff. de dona[...] ii. C. de pactis. iuxta [...]
1 quęro,* hæreditas aliqu[...] gatã est à testatore, uel d[...] ta, sicut legari uel don[...] test: iuxta d.l.hæredita[...] de donationibus. & l.cu[...] lius.§.Lucio. ff.de leg.[...] gatarius possit conue[...] ctione personali à cre[...]
2 bus hæreditariis. a Et[...] deatur, quòd non, pe[...] de hære.act.iuncta l.i.§[...] res.ff.ad Trebel. attam[...] dum est, quòd sic: post[...] ctiones ipso iure tran[...] tra legatariũ, uel don[...] Ista est opinio Azo[...] d.§.Lucio. Pro cuius[...] ne, quã credo ueram, [...] in d.l. ii. C. de pactis. q[...] actiones creditoribus n[...] peterent, ipsi ibidem ea[...] uere non potuissent, cũ n[...] sine actione experiat.l. [...] pil.§.uideamus.ff. de neg[...]

& l.quoties.§.item si tẽporali.ff.de admi.tu.& hoc uerum intelligo, si uult sponte subi-
b reb iudiciũ,ita ꝙ non opponat se non posse cõuenire:ut in dict.l.ii.C.de pactis.habẽt expresse, aliter inuitus non põt cogi.l.ii.ĩ fi.C.de hęred. uel actio.uendita. Istud idẽ
2 *uoluit dicere Ia.de But. dũ summãdo dicit actiones effectualiter trãsire cõtra empto rẽ hæreditatis. Et isto modo iura p̃dicta limitanẽ & intelligũtur, ꝙ est notabile.Non obstãt. l.fi. C.de hære. ac.& §.si hæres.s̃.alle.quia ipsa iura loquunẽ in legato fundi: aliàs alterius rei particularis. hoc apparet ex tenore d.§.si hęres.ubi de fundo fit mẽtio. ꝑ quẽ §. gl.uoluit ponere casũ in d.l.fi. ꝙ tamẽ secus est
3 in*legato hæreditatis. quod est nomen iuris, & importat damnum, & lucrũ, commodum,& incommodũ,debita, & credita:ut iuribus s̃.alleg. iũcta l.ii.§.sicuti.ff. de hære. uel act.uen. & uide in materia ista quæ notabiliter ponit Bar.in d.§. Lucio.& l.cũ pater.§.mẽse.ff.de lega.ii.& in d.l.hęreditatẽ. Vna alia limitatio ad d. l. ii.de hęred. uel acti.uen. & ad d.l.ii.hereditatẽ.ponit ibidẽ gl.& Bart. quare ibi uide. & hæc notantur: quia sunt satis singularia, & non reperies ita alibi collectũ.uide de hac materia per Io. Ferra.in tit. forma libelli pro legato rei singula-
4 ris. *Sed an contra donatarium omnium bonorum possint agere creditores actionibus p̃sonalibus: uide que dixi s̃. q.cv. An appellatione hæreditatis,legata,& fideicõmissa contineãtur? Dic quòd non,ut in l.Titius.ff.de leg.ii.

a Creditoribus hæreditariis.] *Vide d.Odof.in l.ii.in uer.item not.C.de pac.et d.Pau.de Cast. in l.hæreditatẽ.i.col.ff.de dona.*

b Sponte subire.] *Et tunc nõ poterit ulterius cum effectu conueniri hæres propter tacitũ pactum, factum inter ipsum & creditores. Et hoc limita esse uerum, nisi emptor seu donatarius hæreditatis esset non soluẽdo, & creditores illius fuissent inscii:ut tenet Alex.post d.Ric. & Saly. in l.post uenditionem. in ult.q.C.de pactis. & ibi dominus Odof. in uersi.sed denuò quæritur.*

SVMMARIVM.

1 *Hereditas,uerbum, an restringatur per uerbum, bona,copulatiuè iunctum.*
2 *Hæres an quis possit institui in re propria.*

XX QVAEST.

QVAES. CCCCLXI.

1 VTrum verbum, hære ditas, * restringatur per uerbum, bona sibi copulata, & copulatũ, vel declaretur? Dic quòd nõ, sed pro uno, & eodẽ subiecto hæreditario ponuntur. l. cogi. §. sed similes. uersi. & quamuis. ff. ad Treb. quod facit ad quæstionem, testator legauit hæ
2 reditatem & bona, *a* quæ & quam habet in tali loco, vtrũ haberi debeat respectus ad uerbũ hæreditatem, propter ea, quę habentur in l. quis seruum. §. si. ff. de le. i. uel aduerbum, bona, ꝓpter. l. subsignatum. §. bona. ff. de uer. sign. & dic ꝙ pro uno & eodem subiecto capi debent. Et habetur respectus aduerbũ, hæreditatẽ. ut probat dictus uersi. & quamuis. & uide, quod ponit Bar. in l. cum filium. §. Lucio. ff. de leg. ii. de quo §. Lucio. & eius materiã tetigi suprà in præced. q. quia illa q. ab ista, & econuerso de-
3 pendet. * Sed vtrum quis possit hæres institui in re sua propria? Dic ꝙ non. l. proprias. C. de lega. Et hoc propter rationem positam in §. sed & si rem. instit. eod. facit l. cum quis decedens. in princ. ff. de leg. iii. Hoc etiam probat per diffinitionem hæreditatis. l. nihil. ff. de uer. sig. & l. hæreditas ff. de regulis iuris. dum uerbum habuit, ibidem subiunctum, quod dominium habet, & importat. l. habere. ff. de uerb. sig. & l. stipulatio ista. §. habere. ff. de uerb. obli. hoc idem probatur in auth. ingressi. C. de sacr. eccl. ibi. utpotè nec domini rerum ... stantur. Et ita pluries uidi determinari.

a Hæreditatem & bona.] *Inter donationem hæreditatis, & donationem bonorum, magna est differentia: altera enim uniuersitatem, altera autem bonorum generalitatẽ sonat Pau. de Cast. in l. hæreditatem. in uer. gl. quæ incipit. ff. de dona.*

SVMMARIVM.

1 *Iurisdictio prorogata, an expiret per sententiam Iudicis, cuius iurisdictio est prorogata.*
2 *Procurator an possit prorogare iurisdictionem sine speciali mandato.*

QVAES. CCCCLXII.

1 VTrum * iurisdictio ordinaria prorogata desinat esse, lata sñia a... adeò quòd si sententia sit nulla, ꝙ de eadem posteà cognoscere nõ possit? credo ꝙ non. desinat esse. & est ratio; quia iurisdictio

risdictio quę prorogatur, non alteratur, nec mutatur: sed solū recipit ampliationē, quæ ampliatio nō alterat suā naturā, imò remanet talis iurisdictio prorogata eiusdē naturæ, cuius erat prius: sicut in simili dicimus ī donatione ante nuptias, quæ hodie ampliata est, & dr̄ pp nuptias, nec ꝓpter talem ampliationē dr̄ alterata. l. fi. C. de donat. ante nuptias. & l. inter socerū. §. cum inter. ff. de pact. dota. Idē
b tenet Paulus de Cast. *b* in sua repeti. l. i. ff. de iudi. Si ergo nō desinit, sequitur ꝙ ipse iudex ordinarius, cuius iurisdictio est prorogata, pōt de nullitate sniē iteratò cognoscere & pronūciare. Et ita uidi determinari in camera consilii in-
2 ter dominos parlamenti.* An procurator possit ꝓrogare iurisdictionem sine speciali mādato? dic ꝙ non, secundū Innoc. in c. de caus. extrà de offic. deleg. & Paul. de Castr. in d. sua repeti. De materia prorogationis iurisdictionis, an prorogās possit pœnitere ante lit. cont. & an iudex cuius iurisdictio est ꝓrogata, possit scientiā mādare executioni, uide quę dixi suprà q. lxxvii.

a Desinat esse lata snīa.] *Tu uide de hoc plenè per istum consi. clxxiiii. inci. circa processum uē tilatum. nu. ii. uer. ad secundū, si dictum consilium.*

b Paulus de Cast.] *Qui dicit, quòd iurisdictio prorogata est eiusdem naturæ cū prima, quā ordinarius habet inter suos subditos. ff. de iudi. l. i. in prin. in i. col. uer. in text. ibi, cū in suis. & ibi, item quid si potestas.*

SVMMARIVM.

1 *Iuramenti illiciti ratione, non potest quis conueniri.*

2 *Iuramentum illicitum an possit quis respuere, propria authoritate.*

QVAES. CCCCLXIII.

1 Quidam donauit* mihi domū suā, & iurauit donationē perpetuò habere ratam, & nō cōtrauenire. Secundò donauit tibi eandē domum, & iurauit pari modo: utrum dictus donās poterit cōueniri ratione iuramenti secūdo loco præstiti? credo ꝙ nō, ex eo, ꝙ nō est
2 licitum. *a* de hoc uide tex. in c. intellecto. extrà de iureiur. & ibi doctor. Idē tenet Spe. ī ti. de cōtrah. emp. & uēd. §. iii. uer. & no. cōsiliū gnale. & uide ipm ibidē. ita uidi pluries inter nos ī camera cōsilii ī diuersis causis ī curia parlam.
2 diffinitis determinari.* An qs possit uenire cōtra iuramētū

illicitũ, authoritate propria, nõ obtenta superioris authoritate, uide Inn. in c. uenerabilẽ. in gl. super uerbo uenire.
b extrà de elect. Henric. Bohic. *b* in c. si uerò. extrà de iureiu. Materiam iuramẽti, uide plenius per Bar. & Raph. Cumanũ, in l. si quis pro eo. in prin. ff. de fideius. & per Henric. Bohic. in auth. sacramenta puberum. C. si aduer. uendi. in sua nota. repe. Et tetigi de iuramẽto suprà cxc. q.

a Non est licitum.] *Et ideo nõ est seruandum: quia iuramentum non debet esse uinculum iniquitatis. xxii. q. iiii. c. inter cætera. & c. seq. Et adde, quòd iuramentum contra uotum est temerarium. et ideo non seruandum. ut c. rursus. & ibi plene per doct. qui cle. uel uouen.*

b Hẽricus Bohic.] *Qui ponit amplam et utilem distin. in hac materia, quæ non est prætereunda ab aliquo iurisconsulto. & not. quòd d. Henr. Bo. iurisperitus laudat ualde Fel. in c. cum quidem. de iureiu.*

SVMMARIVM.

1 *Iniuria illata uni de collegio, uel uniuersitate, an ipsa uniuersitas agere possit. & nu. 2.*

3 *Dominus qui possit agere pro uasallo aut subdito, cui illata est iniuria. & num. 4.*

QVAES. CCCCLXIIII.

1 VTrum * pro iniuria facta uni de collegio, uel uniuersitate, possit agere ipsa uniuersitas uel collegiũ. & uidetur ꝙ non, per l. intantũ. §. uniuersitas. ff. de in ius uoc. & l. sed & si hac. § qui manumittitur. ff. ꝙ cuiusque uniu. l. sicut. Itẽ, quia certæ personæ sunt, quæ possunt agere pro iniuria alteri facta: ut in l. i. ff. de iniu. insti. eo. in prin. & ita nõ est de illis. Nec mater agit pro iniuria filii: quia mater nõ habet eũ in potestate. Nec dominus aget pro iniuria subditi. extrà de priui-
a leg. in c. authoritate. *a* lib. vi. In cõtrarium uidetur. Nã qui tãgit mẽbrũ, totũ corpus tangit, ff. de fur. l. uulgaris. de pe. dis. i. & ibi notatur. Tñ dom. Old. de laude. in suis cõsilib.
2 qõ. lxiii. tenet* ꝙ imò uniuersitas potest agere, cũ habeat loco domini. l. ꝗ iure. ff. ad mu- nici. & C. de decurio. l. genera- li. li. x. Et põt petere, qđ fiat emenda subdito suo. xxiiii. q. ii. c. dominus. & notatur de sent. excõ. c. si iudex. li. vi. Itẽ si est talis actus, in quo cõmu- melia respiciat uniuersitatẽ, ipsa ẽt põt agere nomine suo, ut d. l. i. facit ꝙ not. Host. de sẽ. excõ. c. ut famæ. & i sũma. eod.

3
4
b
a

eod.titul. §. sed qualiter fiet hæc absolutio. facit extrà de fo.cōpe.c.ii.& c.si diligēti. in fi.& de sen.excom.c. cum desideres.& c.contingit. & qđ ibi no.Inn.ita dicit Old. ubi

3 suprà.Pro*cuius opinione ultra alleg.per eum,facit benè, quia dominus, si fiat iniuria uasallo suo, pōt agere actione iniuriarū,si in sui fiat contumeliā,& cōtēptū.insti. eo. in prin.& in cōstitutiōe Gregoriana.de elec.c.sciāt. ubi đ hoc dicit ēt Spe. q sic tenet ī ti.de iniur.§.i.uer.quid si fiat uasallo,&c.Et ita fuit determinatū inter dños de parlamēto, prout uidi.facit, ēt qa Epus sine speciali mādato appellare pōt pro uniuersitate sua uel subditis.in c. dilecto. ppe prin. extrà de appel. & dic ut ibi. qđ idē putat idem Spe. de dño alicuius loci. ar. dictę decretalis.& c.cōsuluit. eo.ti.& ii.q.vi.c.nō solēt. Et

4 *ē rō,qa factū subditi *b* tāgit

b dñm,isque suo nomine appellare pōt.ita dicit Spe.ī ti.đ ap. §.i.ver.pe.Et facit ad pręmissa qđ ponit Cy. in l.si nō cōuitii.ī iiii.q.C.de iniur. Et tetigi de hoc s̄.q. ccccxxxvi. in uer.xix.

a In capitulo authoritate.] *Et ibi gl.in uer.pertinēt. Et hoc uerū,quādo iniuria tangit duntaxat subditū,secus si quoquo modo tangeret dicta iniuria dominū:ut no.Pet.de Anch. in præ. c.authoritate.in quarto no. Dr̄ enim quicquā factū in iniuriā domini, quotiescunq; grauatur subditus domino.Io.An. in ult. gl.prælle.ibi,iniuriā domini.*

b Factum subditi tangit dominum.] *Adde Arch.in c.ad apostolicæ.in sua gl.hic uidetur.de sentē.& re iud.lib.vi.Quod quidē sanè intellige,prout tangitur in proxima apostilla præcedenti.in uer.in c.authoritate.*

SVMMARIVM.

1 *Actio iniuriarum, oritur ex iniuria facta re,aut uerbo.*

QVAES. CCCCLXV.

1 EX iniuria re * aut uerbis illata , sicut inferri pōt,iuxta l.i.ff.de iniu. statim q̄rit̄ actio iniuriarū.l. si unus.§.sed & si pactum. & ibi bonus text.ff.de pac.tenet gl.in §.fi.insti.de iniu.quæ iniuria nō cōsentiēte iniuriato ꝑ aliquē actū,iniuria nō pōt submoueri,ut tenet gl. ī d.§. & uŕ tex.ī l.si tibi.§. quædā. ff.de pact.& dicit Bar.ꝙ uerbum iniuriosum præcedens, declarat uoluntatem iurantis de esse, in reseruatione subsecuta.Quod est cōtra illos , q dicūt alicui , mentiris saluo honore *a* tuo : credentes per

talem reseruationem ab iniuria excusari, quòd non est uerum. ita dicit Bar. in l. si quis extraneus. in princ. ff. de acq. hære. Ita etiam ibidem dicũt Cyn. & Ray. quòd bene probat d. l. si quis extraneus. in princi. si benè inspiciatur. Ita uidi determinari in d. curia parlamenti.

a Saluo honore.] *Vide Spec. in ti. de aduoc. §. iam nunc uidendũ est. uers. hoc tamẽ caueat.*

SVMMARIVM

1 *Trebellianica an possit detrahi, pro re particulari, restitutioni subiacente.*

QVAE. CCCCLXVI.

Pater filiam pupillã hæredem particulariter in-
1 stituit ĩ mille* florenis, eidem matrem suam pupillariter substituit, quam per fideicommissum rogauit, post eius decessũ restituere dictos mille florenos: nunq̃d matre mortua (in cuius personã sibi locũ uendicauit substitutio) hæres ipsius poterit quartam
a Trebellianicam *a* detrahere? dic quòd non. nam si portione hæreditatis (quod est nomen iuris) legata prout legari potest, ut dixi s̃. q. cccclx. in princ. non sit locus detractioni quartæ. ut l. mulier. §. si. ff. ad Treb. iuncta l. quoties. C. de hęred. insti. multominus debet esse locus detractioni, quãdo legitima est relicta: in qua nõ ueniunt actiones hæreditariæ cũ deductis ære alieno, & funerũ impẽsa de-
b beat. l. Papinian. *b* §. iiii. ff. de inof. test. hoc ẽt ꝓbatur. Nam omnib. bonis relictis, locus detractioni. l. nã q̃. §. fi. cum l. seq. ff. ad Treb. Quòd tñ lo-cus est, si pars bonorũ leget. l. si seruũ. §. fi. ff. de le. ii. Nec p quantitate, uel re legata, pot quis cogi hæreditatem adire l. cogi. §. generaliter. ff. ad Treb. & ita uidi iudicari in a d. curia parlamẽti. Et de hac materia, an institutus ĩ re certa, possit detrahere quartam Trebel. tãgit Bal. in auth. sed cum testator. C. ad l. Fal.

a Trebellianicã.] *Hæres ex re certa grauatus illã restituere nõ detrahit Trebellian. sed hæres uniuersalis tm̃: secundũ Pan. in c. Ray. de test. in ult. col. uer. uni tñ notabis. et ibi subdit, q̃ hæres uniuersalis nõ solũ intelligitur is, qui hæres insolidũ: sed ẽt qui incerta quota hæreditatis.*

b L. Papinianus.] *Aliàs incipit, contra. ueterani.*

SVMMARIVM.

1 *Substitutio facta personæ incertæ, an ualeat.*

QVAE.

QVAES. CCCCLXVII.

1 TEstator* in testamento substituit hæredi suo proprium filium naturalē & legitimū masculū dicti sui hæredis, quem uoluit eius cognomen & arma portare. Contingit in facto, ꝙ dictus hæres decessit superstitib. duobus filiis naturalibus & legitimis. Modò quæritur, quis istorū dicetur proprius, qui ad successionem debeat admitti, uel an uitietur dicta substitutio, propter incertitudinem. Et uidetur, ꝙ uitietur
a propter incertitudinē. *a* iuxta §. i certis. ibi, fideicōmissa. in sti. de le. l. duo sunt Titii. ff. de testa. tute. l. tempus. §. i. ff. de hære. insti. Crederē tamē hanc substitutionem ualere, cum incertus de certis uideatē substitutus, iuxta l. unū ex fratribus. ff. de cōdi. insti. l. quoties. §. si quis ita. ff. de hære. insti. l. ii. §. si ita. ff. de bo. pos. sec. tab. Et ita uř tenere Bart. in l. quædā ita. ff. de reb. dub. Nec obst. d. §. in certis. & l. tēpus. §. fi. de testa. tu. q a loquūtur, qñ relictū est incerto de incertis. Modò ergo, si ualuit dicta substitutio, ut ꝙ ambo liberi debeant admitti ad dicta bona, postquam duo repe riūtur filii, ita ꝙ singularitas in pluralitatē resoluatur, considerato ꝙ de eorū fauore agitur, sicut in simili. in l. si quis ita. §. si q filio. ff. de test. tutor. & l. q filiabus. §. i. ff. de leg. i. Attamē cōsiderata uolūtate testatoris, qui uoluit dictum propriū filiū arma sua & cognomē portare debere, sicut in testamēto cōtinetē, est uerisimile ipsum testatorē intellexisse de unico tm̄. & ita de primogenito. hoc rectè probatur in ratione l. eū qui calēdis. uers. si aūt. ff. de uerb. obl. l. boues. §. hoc sermone. ff. de uerb. sig. l. hæc conditio. la i. ff. de cōdi. & demon. ubi uerba in cōtractu uel testamēto simpliciter uel indefinitè plata, respectu alicuius rei uel actus, in duob. intelligunē de primo. & ita uidi determinari in diffinitione cuiusdā processus diffinitiua in d. curia parlam. De filio & primo nato & eius prærogatiuis, uide plenè per Mar. de laude, doctor nouissimū, in suo tract. de primogenitura. De primo nato etiā scripsi ſ. q. ccccv. & q. ccccvi. de mandato, quod dirigitur in certæ personæ, uide plenè per gl. & Bar. in l. si pupilli. §. i. ff. de neg. gest.

a Incertitudinem.] *An incertitudo personarum uitiet, uide doc. in l. id quod pauperibus.*

C.de epi.& cle. & doctor. in c. cum tibi.extrà de test.

SVMMARIVM.

1 *Maritus an faciat fructus suos, de fructibus rerum parapher nalium.*
2 *Fructus industriales, sunt communes marito & uxori.*
3 *Fructus reperti ĩ hæreditate, an adueniẽte substitutione cõpendiosa debeantur et peti possint.*
4 *Mulier potest habere bona triplicis conditionis.*
5 *Paraphernalia unde dicantur.*
6 *Bona quænã sint in dñio uxoris.*

QVAES. CCCCLXVIII.

1 DE fructibus rerũ* paraphernalium, an maritus faciat fructus
2 suos? *a* dicunt Cy. Odof. Ioã. Fabr. & Bal. in l. fi. C. de pact. conuent. quòd fructus naturales, prout sunt poma & similia, quę sine ministerio & labor e annuo hominis ueniũt, sunt uxoris, nec maritus eos lucratur: & sic intelligunt gl. ibidẽ in dicta l. fin. positam.
2 Fructus * autem industriales sunt communes uxori & marito, ad similitudinẽ usurarũ pecuniarũ paraphernaliũ, q̃ omnes sunt mariti & uxoris: q̱a mariti industria ac expensa acquiruntur. ut dicta l. fin. Albericus de Ros. in d. l. fi. refert quòd Thomas piperati, doctor Bononien. hanc quęstionem disputauit, & finali ter tenuit, quòd nulla est fie da differentia inter fruct naturales & industriales: q circa industriales maior la bor uersatur: circa tamen na turales etiam labor uersatu pręsertim cõseruando & co ligendo. l. à tempore uel ad mino. §. fi. ff. de peti. hær. Vn de indistinctè loquendo q ad fructus naturales & indu striales, ipse distinguit. Aut les fructus exstãt, & sũt re tuẽdi, arg. l. si stipulata. §. i. de don. inter uir. & uxor quo q̱a d. l. fi. de pact. cõu loquẽdo de usuris paraphe naliũ, quæ sunt cões uxoris marito, uĩ negare de fructi Nã fructus & usura ĩ mul differũt. l. si nauis. ff. de rei u l. si possessor. ff. de peti. hæ. & l. ĩ fideicõmis. ff. de usur. & re in l. i. C. de cõdi. inde. & illud ꝓbat expressè. l. pe. circa pri ff. ad l. falc. ibi dũ dicit, apud maritũ resedisse cõstiterit & c. Aut sũt tales fructus cõsũpti, & tũc si maritus ꝑcipit cõtra uoluntatẽ uxoris, ipsi sunt re stituẽdi seu ipsorũ ęstimatio. l. de his. C. de don. inter uir. & uxo. & l. aduersus. C. de cri mi. expi. hære. Aut percipit, quia uxor ei donare uoluit, & tunc

tũc tenetur quatenus factus eſt locupletior. ar.d. l.de his. Old. autem tenet quia maritus eſt bonę fidei poſſeſſor, ex quo uoluntate uxoris ea non contradicente poſſidet, quòd de conſumptis nõ tenetur,ſiue loquamur de naturalibus, ſiue de induſtrialibus. arg. l. certũ. C. de rei uendi. & pro hoc alleg.l. deducta.§. q̃ poſt tẽpus.ff. ad Treb.inſtit.de re. diui.§. ſi quis à non domino. Iac.de But.in d.l.ſi.C.de pac. cõnuen.expreſsè & indiſtinctè ſtat cũ gl. uidelicet,ꝙ fructus rerũ paraphernaliũ ſunt uxoris.quæ glo.hoc dicit in l. ubi.C.de iur.doti.ibi,ſic ergo fructus &c.Bart. uerò mouet iſtam quęſtionem in l.pen.ff. ad l.Fal.reducendo iſtas opiniones ad concordiam, diſtinguit.Aut fructus talium rerũ per maritum percepti extãt, & debent mulieri reſtitui.l.ſi ſtipulatus ſum.ff.de dona.inter uir.& uxo.Aut ſunt conſumpti : & tunc aut percepit contra uoluntatem uxoris,et idem:quia debent reſtitui,ſaltem æſtimãdi inter uirum & uxo.Aut maritus percepit de uoluntate uxoris , & tunc ſi ſunt induſtriales,maritus partem in eis lucrátur:ſicut blada,uina, & ſimilia.d.l. fin.ad l.fal. quia quando dicit,quòd maritus tenebatur de fructibus reddere rationem,uerum eſt.Rationẽ autem ſic reddit: quia dicit fructus nõ extare: ſed eſſe conſumptos : & ſic eũ non teneri ad reſtitutionem, per iam dicta.Aut ſunt naturales, tunc tenet̃ maritus eos reſtituere,in quantũ eſt locupletior.l. ſi ſtipulata.§.i.ff. de do.inter ui.& ux.Si aũt maritus nõ eſt factus locupletior, quia fructus per eum percepti ſunt pauci, tunc nõ tenet̃ reſtituere.l.omnino.ff.de impé.in re.do.fac.& l.ſi id quod. §.& utrũ.ff. de don.inter uir. & uxo. & hæc opi. fuit Mar. & ſecundum hanc diſtinctionem Bar.& Marſil. tanquam ueriorem uidi iudicari,& pro iſta opi.faciente differentiam inter naturales & induſtriales,uidet̃ mihi , quòd ſit text. quẽ nõ alleg.doc. prædicti,in l.fructus.ff. de uſur. ubi caſus expreſſus, quòd maritus percipiẽdo fructus ex re uxoris ſibi donata, unde donatio nõ ualuit,facit ſuos:non autẽ naturales, ſicut nec citari bonæ fidei poſſeſſores, & tamen ibi percipiebat de uoluntate expreſſa uxoris , & tamen naturales non facit ſuos. & ita eſt ibi caſus . Sed iuxta hæc quęro,an cẽſus & reditus ſint fructus naturales , uel induſtria-

ſtriales: uide per Cyn. in l. cer
tũ. C. de rei uen. & in d. l. fin.
C. de pac. conuẽ. & Bart. in l.
3 ex diuerſo. ff. eod. ti. *Quæro
ulterius, an fructus qui in hæ
reditate reperiuntur uel inue
niuntur, an adueniente ſubſti
tutione cõpendioſa debeãt, &
peti poſſint? Dic ꝙ ſic. l. cẽtu
rio. in fin. & ibi eſt caſus. ff. de
uul. & pup. ponit Bar. in l. pre
cibus. eod. ti. quæro, quid pro
priè ſint fructus. uide melius,
q̃ alibi. in l. ſi à dño. in §. fi. qui
incipit, fructus. ff. de pet. hæ-
re. cũ l. ſeq. & l. i. C. de fruct.
& lit. expẽ. & Spe. in tit. de ex
pẽ. in prin. Iuxta hoc quæro,
mulier nubit uiro, nullã dotẽ
ſibi conſtituendo expreſſè, an
bona ipſius uxoris cẽſeantur
paraphernalia. Dic quòd nõ:
ſed dotalia in dotẽ tacitè cõ-
ſtituta, ſi interueniat traditio:
aliàs nõ. Sic intelligitur quod
not. in l. mulier bona. ff. de iu.
do. & ex hoc ſequitur aliud,
quòd nomina debitorũ, quia
nõ tradũtur, ſed cedũtur, nõ
præſumũtur in dotẽ dari. l. fi.
C. de repu. Ita tenet Bal. in c.
j. An mari. ſuc. uxori in bene
4 ficio. in feudis, * & circa hãc
materiã ad maiorẽ euidẽtiã
ſciendum eſt, ꝙ mulier poteſt
habere bona triplicis cõditio
nis. Quædã enim ſunt bona
dotalia. Quędã uerò bona pa
raphernalia. Quędam autem 6
ſunt bona propria mulieri[s]
ſuo regimini tantùm reſerua-
ta. Bona paraphernalia ſunt
illa, quę ipſa uxor tẽpore quo
inducitur in domũ mariti, ſe-
cũ defert, & in quibus admi-
niſtrationem cõcedit mari[to]
b tacitè *b*, uel expreſſè: ut ha[be]-
tur in l. hac lege. & in l. fi. C.
de pac. conuẽ. & in l. ſi ego.
5 dotis. ff. de iur. do. Et *dicuntur
paraphernalia, à para, quod
eſt iuxta, & fara, quod eſt
dos, quaſi bona data, iuxta do-
tem, ut not. Azo, in ſum. C.
de iur. do. in prin. Bona autem
quæ non ſunt paraphernalia
nec dotalia, appellantur illa
quę mulier habet omninò
parata à uiro, & in ſuo regimi-
ne ac dominio reſeruata, ut
puta ſibi data, uel ex ſucceſ[ſione]
delata, uel aliàs, de quibus lo-
quitur l. maritus. cũ ibi no.
C. de procur. Et cõſtat de his
per ueras probationes, a[li]- a
quin in dubio pręſumuntur
perueniſſe ex bonis ſui uiri, b
& per cõſequens definiũtur
uxoris, & erũt ſui uiri, & e-
ius hæredis, ut habetur in l.
Quintus Mutius. ff. de do.
inter uir. & uxor. & in l. etiã.
C. eo. ti. huius autem præſum- 1
ptionis ratio eſt, ne præſuma-
tur quæſiſſe turpi de cauſa,
quæ turpitudo potius eſt in-
gien-

gienda, q̃ præſumenda. * Sed quid ſi mulier probat, ꝙ iſta bona habuit à ſuo amaſio, uel ex turpi quęſtu rei, an ceſſabit d. p̃ſumptio, ut remaneat in eius dominio? Io. Ferrarii doc. nouiſſimus, in tit. de forma libel. quo uxor agit ad doté. in gl. ſuper uerbo, tanq̃ bona paraphernalia &c. putat, ꝙ datũ mulieri ex cãuſa turpi, fit ipſius mulieris. l. denique. §. ſed quid meretrici. ff. de condi. ob tur. cau. & l. ii. & l. mercalẽ. C. de condi. ob tur. cau. cõfirmat hunc tex. in d. l. Quintus. ſumpto ar. à ratione ceſſante. ulterius ubi dicit Io. Ferrarii, quòd fructus rerum paraphernalium cedũt lucro uiri: ſi uxor tacitè uel expreſsè conceſſerit uiro administrationẽ: aliàs ſecus: ut habetur l. fi. C. de pac. conuẽ. Et latiùs ibi proſequitur hãc materiam Ioan. Ferrarii.

a Fructus ſuos.] *Vide omnino Alex. in v. uol. cõſi. cxliiii. in ii. col. uerſic. circa ſecundũ dubiũ.*

b Tacitè.] *Videlicet per conſignationẽ inſtrumento. arg. l. fi. cum glo. in uer. uſuras. & ibi Bal. C. de pac. conuen. & l. maritus. C. de procu.*

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum tacitum, quibus uerbis per teſtatorem prolatis inducatur.*

QVAEST. CCCCLXIX.

1 Ex uerbis ſequentibus per * teſtatorem prolatis, inducitur tacitũ fideicõmiſſum. Primò ex his, ꝓhibeo ne alienes extra familiã. Aut iubeo, in mea familia perpetuò manere. Vel, peto, ꝙ fundus de familia mea non exeat. l. peto. §. fratre. et l. unũ ex familia. §. ſed ſi fundus. uer. ꝙ ſi talis. ff. de leg. ii. Item fit etiã in hæc uerba, Peto à te, ne uelis recipere in coheredem Titiũ in fundo Iuliano. l. Lucius. §. fi. ff. de lega. iii. Itẽ ex his uerbis, facias peruenire ad filiũ ſuũ. inducitur tacitum fideic. l. epiſtolam. §. fi. ff. ad Treb. Itẽ etiam ex his uer-
a bis, mãdo tibi nõ teſtari *a*, de his quæ tibi relinquo. l. qui filiũ. in princ. ff. ad Treb. Item etiã inducitur tacitum fideicommiſſum in perſonas maſculorum, excludendo filias, prout plenè dixi ſ̃ q. clxxxiiii. & q. ccxcix. et uide Bar. in l. cũ auus. ff. de cõdi. & demõ. In fideic. uniuerſali, uide quæ plenè dixi ſuprà. q. ccciii. Itẽ etiã per illa uerba tacitus & contentus, ita quòd nihil amplius petere poſſit, inducitur
b tacitũ fideicommiſſum *b*, ut dixi plenè ſuprà q. xciii. circa fin. Sed quæ ueniant in fidei-

com-

cōmiſſo uniuerſali, uide quæ plenè dixi ſupra q. ccciii.

a Non teſtari.] *Adde Bal. in marga. in uerb. fideicommiſſum. in ix. uer.*

b Tacitū fideicōmiſſum.] *Quādo teſtes & notarius rogantur tenere ſecretum, quod actum eſt Bar. in l. in fraudem. in princ. ff. de his quibus ut indig.*

SVMMARIVM.

1 *Iugum, quid ſit.*

2 *Delphino debetur ab agricolis Delphi. meſſis pro iugo boum, an itidem debeatur pro iugo mularū, aut aliorū animaliū.*

QVAEST. CCCCLXX.

1 IVgum * dicitur inſtrumētum ſeu artificium, cum quo iungūtur boues. l. immunitates. gl. ſuper uerbo, iugatio. C. de agrico. & cēſit. li. xi. & de iugo boum habetur tex. in auth. de man. princ. §. coges. col. iii. & in glo. fit mētio de iugo mularum. Sed inſurgit quæſtio, quot boues, ſeu quot mulæ faciant iugū. Et reſpondetur quòd duo boues ſeu duæ mulæ. tex. eſt expreſſus in l. ædiles. la ſecūda.

a §. ſi fortè iugū mularū a. &c. ff. de ædi. edict. quod apparet, dum ibi dicitur, ſed ex utriſq; erit computandum &c. Et ita etiam alterius mulæ, quæ nō eſt uitioſa. Sic ergo duę mulæ faciunt iugū. Pater, quia uendito iugo mularum, una fuit uitioſa, & alia non, ut ibi dicitur, & ſic nō erant niſi duæ mulæ. Hoc etiam magis declarat tex. ibi dum dicit, cū u[...] enim pretio uterque uenier[...] &c.* Sed iuxta præmiſſa q[...]

2 ro, homines agricolæ qui p[...] iugo boū debent domino n[...] ſtro Delphin. meſſem, an [...] etiam debeāt meſſem pro [...] go mularum aut aliorū an[...] malium? credo ꝙ nō, per l. [...] ues. in princ. ff. de uerb. ſig. [...] ita dixi in camera conſilii d[...] ſuper his altercaretur per [...] giſtros cameræ computo[...] Delph. Sed fuit determi[...] cōtrariū ea ratione: quia [...] ſis debetur pro paſquerant[...] & mulæ paſquerant, ſicut [...] ues: igitur &c. quia ubi eſt [...] dem ratio, idem ius ſtatuen[...] dū eſt. l. illud. ff. ad leg. Aquil. cum ſimi. De iugis quibus i[...] gantur boues: uide tex. cū g[...] in d. §. coges.

a §. ſi fortè iugum mularū.] *[...] luit allegare §. uēdēdi. autem [...] ſa ornatum iumentum uideri [...] uer. ſi plura iumenta. ibi, ſi forte iugum mularum.*

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumenti copia extracta à proceſſu an fidem faciat.*

In-

Instrumentũ productum, an debeat parti producẽti restitui.

QVAEST. CCCCLXXI.

INstrumentum est in processu* productum iudicialiter, & insertum, quod instrumentum expost fuit departitum, nũquid ex tali processu poterit extrahi tale instrumentum, & extractum faciat fidẽ a? dic quòd sic, ut tenet Bart. in l. chirographis. in prin. ff. de admi. tuto. & sic debet intelligi l. fi. C. de fide instru. ut ibi dicit Bart. Et istud obseruatur in curia parlamẽti, prout pluries uidi. Regulariter tamen copia instrumẽti aliunde sumpta, fidem nõ facit, per c. i. extrà de fid. instru. si enim scripturam non uidemus, ad exẽplaria nihil facere possumus: ut ibi formaliter habetur. Facit pro hoc, quia si nota instrumenti non facit fidem, ut not. Cy. in l. contractus. C. de fid. instr. multo minus debet facere copia: facit in authẽ. si quis in aliquo documento. C. de eden.* Vlterius circa hoc quæro, de alia q. quæ quotidie occurrit in hac curia parlamẽti, pars produxit iudicialiter ĩ causa sua aliquod instrumentum, utrũ debeat ipsi parti producẽti restitui? Dic quòd si est speciale ad illam causam non debet restitui: si uerò sit generale, uel contineat alia, quàm de his, de quibus in ipsa causa agitur, ita quod alibi indigeat, debet sibi restitui. Pro quo faciunt not. per Spe. in tit. de instru. edit. in §. nunc dicamus. uersi. illud autem. & uersi. & scias. & in tit. de procur. §. ratione autem formæ. uersi. fin. Et ideò de stylo huius curiæ parlamenti quæcũque instrumenta parti petenti sibi ordinãtur restitui, uisis prædictis & registratis in processu: nisi pars uellet de falso ciuiliter aut criminaliter redarguere.

a Faciat fidem.] *Vide quod dicit Azo. in summa. C. de edend. in in ultima colum. in uersi. acta autem. ibi, his tamen.*

SVMMARIVM.

1 *Coruata, quid, & unde dicatur. num. 2.*

QVAEST. CCCCLXXII.

QVia, suprà q. ccxvii. tetigi de coruatis, ꝑ latiori declaratione
1 huius materię *, quæro quid dicatur coruata. Dic quòd nihil aliud uidetur, nisi una opera coadiuuans. ideò corua-
2 ta* deriuari dicitur, de coadiuuo, & est propriè coadiuuatio

tio diurna, id est, una operatio diurna. l. i. de ope. libe. ubi dicit, quòd opera est unum diurnum officium. Et intellige artificialiter, hoc est respectu diei artificialis. l. ii. ff. de ann. leg. iuncta. l. ii. §. fina. cũ ibi notatis per glo. ff. de uer. sig. Quia obligatus ad operã seu coruatam, eam præstare
a debet de die, & nõ de nocte *a*, ut iuribus supra allega. nisi tamen obligatus reperiretur ad præstãdum de nocte: quoniã tunc hoc facere teneretur. l. duorum. ff. de oper. libe. iuncta l. si prius. in prin. ff. de aq. plu. arc. ita dicere uidet̃ Bar. satis expressè in l. si non sortem. §. libertus. ff. de condictio. indeb. in i. q. Et istarum
b coruatarum alię sunt *b* officiales, quę sine doctrina alterius sciũtur: ut arare, fodere, secare, blada falcare, fœna recolligere, & sic de similibus. Et istæ sunt merè personales: quia à persona duntaxat pręstantur. Aliæ sunt artificiales, quæ cum doctrina alterius sciuntur: ut est scribere, pingere, ędificia construere, & sic de similibus. & istæ sunt etiam merè personales. hoc probatur in l. legatis seruis. §. si ex officio. ff. de leg. iii. Alię sunt operæ seu coruatæ, quæ ab animalibus, & pro animalibus fiũt, ut est ducere blada per asinos, uel boues, chareare molas molendinorum, uel materias ædificiorũ, castri, aut fortalicii, & tales uidẽtur merè reales: quia
à rebus, hoc est, animalibus a
præstantur. Alię sunt, quę à hominib. & suis animalibus prestantur in similibus: ut
homo habens animalia, ipsa b
cũ animalib. suis teneatur dominũ adiuuare. Et tales dici possunt mixtæ: sicut dicimus in simili in materia munerũ. l. munerũ. in prin. & §. nup. ff. de mune. & hono. ista colgi ex his, quę not. per An. in 1
titul. de oper. liberto. & per 2
Cyn. in l. liberti. C. eodem. & glo. in l. si non sortem. § 3
libertus. ff. de cond. ind. &
quę ibi not. per Bart. & nota 4
quia satis singulare, & occurrunt ista sæpissimę, prout sæpe dixi in iudicando in hac patria, maximè pro coruatis, quę de consuetudine locorum in hac patria pręstãtur domino nostro 1
Delphi. bannaretisq́ue, & aliis nobilibus per eorũ homines & subditos. De hac materia etiam plenè tetigi s. q. ccxi. Sed iuxta hoc quęro, quidam qui tenebatur mihi ad coruatas, decessit superstitibus tribus liberis, qui diuisim morantur: an quilibet ipsarum tene-

tur

tur mihi tantas coruatas prę ſtare, ſicut eorum pater. Martinus de fano, in ſuo tract. de homicidiis. q. v. mouet iſtam queſtionẽ: & diſtinguit ideò uide eum ibi plenè.

a Non de nocte.] *Iſtud intelligi uerũ, niſi caſu neceſſitatis. Bald. in rub. de oper. lib. & ibi dicit quòd opera melior eſt de manę quam ueſperi.*

b Aliæ ſunt.] *Vide Bal. in l. ſi nõ ſortẽ. §. libertus. ff. de cõdi. inde. & ibi Bar. et poſt eum Alex. Et idem Bar. in l. liberti. C. de oper. liber.*

SVMMARIVM.

1 *Negligentia, multiplex.*

2 *Negligentia magna dolo, æquiparatur.*

3 *Manifeſtum dicitur, quod pluribus innoteſcit.*

4 *Reſtitutio in integrũ, ex generali clauſ. ſi qua iuſta cauſa etc. utrũ maiori negligenti conficere inuentarium infra tempus a iure ſtatutum, dari poſſit.*

QVAES. CCCCLXXIII.

1 NEgligentia * alia magna. l. magna. ff. de uer. ſign. Alia diſſoluta. l. fideiuſſor. in prin. ff. mãda. alia manifeſta. l. ii. C. de arbi. tu. Alia lata, & eſt text. de negligẽtia lata, in l. impuberibus. §. ſi fraus. ff. de ſuſpe. tu. Et de negligẽtia eſt tex. in l. ſi quis. C. de offi. pręfe. prætо. & in c. i. §. prętereà ſi q̃s. de prohi. feud. alien. p Fede. de ſe. col. x. & §. prætereà. inſtit. qui. mo. re cõtra. obl. Vnde magna negligẽtia eſt, non facere, quod oẽs homines uel maior pars hominũ, cõmuniter feciſſet in tali caſu. Et ſic

a eſt lata culpa *a*. l. latæ culpæ. in prin. ff. de uer. ſig. & not. in

2 d. §. prætereà. Quæ * lata culpa ſeu negligẽtia magna dolo ęquiparatur. ut l. magna. ſ. al leg. Et iõ ſi q̃s reperiatᷣ in tali magna negligẽtia, eius culpa ſeu dolus ſibi nõ debet patrocinari: nec in eius lucrũ cedere. l. i. in prĩ. ff. de dolo. & c. ii. in fi. extrà de do. & cõtu. Manifeſta in eo dicitᷣ, ꝙ cauſatur ex rei euidẽtia. Caſus eſt in c. cũ olim. in fi. extrà de uer. ſig. ibi, aut euidẽtia rei &c. unde dicit Bar. in l. hęredes palàm.

3 in prĩ. ff. de teſt. ꝙ * manifeſtũ dicitᷣ, qđ plurib. innoteſcit. iõ, q̃n aliqua res plurib. innoteſcit, ut q̃ fit in audiẽtia dictę curię parlamen. uel in aliquo alio loco publico, inde ſequitᷣ manifeſtum, & quaſi notorio proximũ. l. ſi pupillus. §. proſcribere. ff. de inſti. Et aduerte ad iſta, quia ſunt ſingularia, et alibi nõ reperies. Alibi etiã dicitur cõmuniter, quòd negligẽtia omnia lędit, in auth.

de

de quæstore.§.fin.col.vi.Ne-
gligẽtia enim maiori non dat
in integrum restitutio.l. non
enim. & ibi est textus expres
sus in l. sciendũ.& l. ab hosti
bus.§. fi.ff. ex quib.cau.mai.
Et est ratio, quia ad hoc ut
maior in integrum restitua-
tur, requiritur quòd sit læsus
sine culpa sua atque facto.l.
item hi.in princ. & §.i.& l.ei
quæ data opera. cum l. se. ff.
4 ex quib.cau.ma.*Quod facit
ad quæstionem, utrũ maiori
negligenti conficere inuenta
rium ĩ. tẽpus à iure statutũ,
de quo in l.statuimus. §. fin-
autem dubius. & §. seq.C.de
iu. delibe. dari possit in inte.
rest. ex clausula generali, si
qua iusta causa &c.Et credo,
quòd non maximè si in negli
gẽtia magna, aut lata, uel ma
nifesta reperiatur: sicut pro-
bãt iura s̃.ĩ prin.alleg.Et põt
assignari una alia talis ratio:
quia si minori negligenti uel
omittenti facere inuẽtarium
ĩ.tẽpus iuris, subuenitur iure
speciali. in auth. de hæret.&
fal.§.pupillus.iuncta glo.col.
i.ergo iure cõmuni denegatur
maiori: q̃a specialitas in uno
casu, præsupponit cõtrarium
de iure communi in casu cõsi
mili, l.i.in fi.ff. ad munici. ita
uidi determinari in camera
consil.dicti parlamẽti.De ma
teria restitutionis in integrũ
aduersus omissionem confe-
ctionis inuentarii in minore,
uide quæ dixi plenè s̃. quæ.
clj.cum aliquibus seq.q.

a Lata culpa.] *Adde l.cedere diẽ in fi.ff. de uerb.signi.*

SVMMARIVM.

1 *Clericatus litera deperdita, possit per testes probari, et gaudeat priuilegio clericali.*

QVAES.CCCCLXXIIII.

DE materia priuilegii
clericalis, qui debeat
1 * gaudere priuilegi
clericali, & quis iudex debea
cognoscere de habitu cleri
li, an iudex ecclesiasticu
secularis: plenè tetigi s.
2 cxxxviii. Sed*iuxta hanc
teriam quæro, litera tonsu
talis clerici est deperdita,
ipse clericus possit petere
sumantur informationes
a testes? dic quòd sic *a*, ad si
litudinem ueteranorũ: & si
tere ipsum gaudere debere
li priuilegio clericali, in his
quæ sunt à iure cõcessa.l.si
b lennibus *b*. & ibi not. text.C.
de fid.instru.& est ratio, quia
in examinatione literæ pro
fessionis non fit status muta
tio.l.statũ.C.eo.ti.nec ueri
ti præiudicatur, ut d.l.si sole
nibus. & uide, quę ponit Bar.
in l.

in l.ſicuti.eo.ti.iuncto c.cum olim eſſemus apud Peruſiũ. extrà de priui. ...

Quòd ſic.] *Et facit, quia ſcriptura nõ eſt de ſubſtantia eius, prout nec regulariter alicuius cõtractus. fallit in caſibus not. in l. pactum quod bona fide. C. de pac. ita in ſimili not. Saly. in l. inſtrumentis. C. de fid. inſtr.*

Si ſolennibus. *Vide ibi Pau. de Caſt. circa finem, quòd ſi quis geſſit ſe pro doctore, & opponitur ei quod non eſt doctor, & ſic incidiſſe in crimen falſi, poteſt ſe defendere, ſi per decenniũ fuit tentus et reputatus pro doctore.*

SVMMARIVM.

Licetia, uerbum, quid importet. Et unde dicatur. nu. 2.

3 *Libitum, unde dicatur. Et quid importet.*

4 *Teſtatoris uerba ad hæredem ſuum, quòd faciat ad libitum, uel iudicium, uel beneplacitũ, de bonis ſuis, quomodo illa uerba capiantur.*

QVAEST. CCCCLXXV.

IN iure, & in teſtamentis plerũq; repetitur ſumptũ uerbũ, licentia *a* Et ideò *ſi teſtator det licentiã hæredi uel legatario aliquid faciẽdi*, hoc importat arbitriũ boni uiri: patet: quia uerbum licentia deſcendit à uerbo licet, quoniam tantum eſt dicere, quod licitum arbitriũ boni uiri importat. l. fideicõmiſ. §. quãquam. ff. de leg. iii. & l. ſi ſit. in prin. ff. de le. i. Reperitur quandoq; etiã libera poteſtas: et hoc importat liberã uoluntatem *b*. l. i. in princ. ff. de teſt. mili. iuncta l. procurator cui libera. ff. de procur. Reperitur etiã iudicium tuum. Et hoc etiã importat liberã poteſtatem. l. Thais ancilla. §. Lucius. la ii. ff. de fideicõ. libert. Reperiuntur etiam quãdoq; hæc uerba, quibus uolẽs &c. & hæc etiã important liberã uoluntatẽ. l. cũ quidã. in prin. ff. de leg. ii. Secundò reperiuntur etiam quandoq; hęc uerba, ad uoluntatem tuam &c. Et hæc etiam important meram ac liberam uoluntatem, quam inſtituti & ſubſtituti tenentur inſequi, etiam ſi iniqua exiſtat. Iſta ponit Bald. in d. l. cum quidam. Reperiũtur etiam quandoq; hæc uerba, ad arbitrium boni uiri. ita no. per Bar. in d. l. cum quidã. Reperiuntur etiam hæc uerba, ſi iuſtũ exiſtimauerit. uel, ſi cõprobauerit. & iſta etiam importãt arbitriũ boni uiri: ut d. l. ſi ſit. in prin. ff. de leg. i. Reperiũtur ẽt hæc uerba, ad beneplacitũ. & iſta importãt liberam uoluntatẽ. in c. ſi gratio-

tiosè.extrà de rescri.li.vi. Reperiunt quādoq; hęc uerba, ad libitum suum &c. & ista
3 *importāt liberam uolūtatē. Patet, quia uerbum libitum, descendit à uerbo, libet, libebat, &c.quod uerbū de se importat liberam uoluntatē. de hoc est tex. expressus nec alibi reperi.in l.fideicommiss. libertas.circa prin.uer.ꝙ si ita. ibi dum dicit, Sed ita demum si totum in uolūtate fecit hęredis, si ei libuerit &c.ff.de fideicō.libertatibus. & faciunt no.per Bar. in l.alio.ff. de ali.
4 & cib.leg.* Et ista faciunt ad quæstionē, quādo testator ordinat, quòd hęres suus faciat ad libitum suū de bonis suis mobilibus uel pecuniis, seu ad beneplacitū uel ad sui arbitriū. & sic de similibus. Qualiter talia intelligantur, uidi in camera cōsilii altercari de intellectu & interpretatione dictorum uerborum. & finaliter post multa, fuit dictū, dicta uerba debere sic intelligi, prout suprà declarantur.

a Verbū, licentia.] *Istud uerbū, licentia, importat arbitriū boni uiri. Not.Bar.in l.i.in v.q.prin. C.de sacro. eccle. licet aliter uideatur sentire Inn. in c.cum ad monasteriū.circa fi.in gl. super uerbo, licētiā.extra de sta.mona.*

b Liberam uoluntatem.] *Istiusmodi uoluntatis libertas restri gitur cum bona fide.Bart.in l. alio hærede. in iiii. col. in uers. quæro.an exibitis.ibi, sed si p nens.ff. de ali.& cib.leg.*

SVMMARIVM.

1 *Legitima filii, an debeat detrahi de regno, uel comitatu, ducatu.*

2 *Filius non potest quoquo m priuari legitima: nec onus imponi.*

3 *Borbonii Dux, quomodo debeat succedere in regno Franciæ.*

QVAES. CCCCLXXVI.

1 VTrum legitima* loc habeat, & si possit d trahi in regno, duca-
a tu, aut comitatu *a*, uel a-
b li dignitate *b*? dic ꝙ nō: secundum Pe.in tit.de succes.reg. Fran.circa prin. in q.quę in pit, Sed quid, dū decessit Carolus &c. uer. nec qua est debita &c. alle.no.in c. cet.extra de uot.& uo.red. & ibi, gl.or. Inn. Host.& Io. And.hoc ibi tenēt: quia tales dignitates, ut ibi dicunt d
sunt indiuisibiles, & nō rec- 2
piūt diuisionē: ut dicit Pe.la in ti. quibus causis do. det perdere proprietatē.in v.d primogenitus .n.debet in ta
dignitate in totū succedere, c
nisi cōsuetudo esset in contrarium.

riũ.ut dicit Bal. in c.Imperialem.in §.prętereà ducatus.de prohibita feudi alie.per Fede. & idẽ no.glo.in c.si hæredes. extrà de testa.& in simili facit c.in maioribus.de præb.idem etiam tenet Christ.de castillione, qui degebat adhuc in humanis tẽpore quo ego studebã ultra montes, in quodã suo consilio. Et una potissima ratio est, ne fiat demẽbratio talis dignitatis. quia si aliter fieret, posset infra paucos annos ad nihilũ deduci. Et pro hac parte audiui dudũ fuisse iudicatũ in processu tũc uẽtilato inter dñm nostrũ regem Carolũ quartũ, ex una parte: & dñm Amedeũ Ducem Sabaudiæ ex altera, ad causam comitatuum Valeñ. & Dieñ. quos comitatus de præsenti habet et tenet dñs noster Delphi. dico tamen, ꝙ debet filio talis Regis, uel Ducis, aut Comitis solui per hęredẽ uniuersalem, legitima saltem in pecunia, in qua potest legitima solui de cõsuetudine curiarũ. ut dixi ĵ.q.ccccLxxxvii.

2 * Et qa legitima quoquomodo non potest priuari filius, nec onus sibi imponi. Sed an cõsuetudo uel statutũ possit diminuere uel tollere legiti-

c mã, c uide Ray. de Sabanaco in l.quoniam in prioribus, C. de inof. test. in sua repetitione.* Sed quia facio hic mẽtio

3 nem de rege Frãcię, quæro de Duce Borbonii, quomodo debeat succedere in regno Frãciæ. uide Bald. in c.i. de feudo marchię, ducatus, comitatus. & ibi ẽt in d.c. habetur, ꝙ ducatus, comitatus, & marchionatus sunt dignitates.

a In regno, ducatu, aut comitatu.] *Tu uide de hoc istũ, consi. cxxxi. inci. circa proces. reuisio. nu.iii. in uersi. ad tertium quæsitum. ibi, contraria sententia.*

b Tali dignitate.] *Quòd autem legitima non detrahitur de regno suo, opponendo Bal. in auth. hoc amplius. in uersi. oppono. & uidetur. C. de fideicõmis. & ibi aßignat rationem, dicẽs, quòd est indiuisibile: quia corona nõ potest diuidi. & rex significatur per corpus spirituum ipsius coronæ, cuius figura destrueretur, si diuideretur in partes. ista dignitas non diuiditur, ne minuatur authoritas dignitatis. alleg. c. de feud. marchio. col. x.*

c Tollere legitimã.] *Vide Oldra. consi. xciij. ubi tenet, quòd liberi nõ possunt in totũ priuari eorũ legitimis, etiam per statutum.*

SVMMARIVM.

1 *Proprietarius, an usufructuarius debeat inuestire de re feudali, uel emphyteoticaria.*

2 *Laudes & uendæ, ad quem pertineant.*
3 *Commissum ad quem pertineat, si durante usufructu res committatur.*
4 *Ususfructus an finiatur, si usufructuarius efficiatur monachus.*
5 *Monasterium an habeatur loco filii: ut faciat deficere fideicommissum.*

QUAES. CCCCLXXVII.

Utrum proprietarius uel usufructuarius debeat laudare,* uel in
1 uestire de re feudali uel emphyteoticaria? doc. allegant tex. in l. falsus. §. fin. in fi. ff. de furtis. quod proprietarius. et facit l. si quis mihi bona. in prin. ff. de acqui. hær. idem tenet Pet. Helie, in tractatu suo de iure emphiteoticario. in quæstione, quæ mouetur de patre, & quis ipsorum habeat laudare.
2 *Sed ad quẽ pertinebunt laudes & uẽdæ? Dic quòd ad usufructuariũ. Pro quo uidetur text. in l. usufructu legato. in primo responso. ibi, & omnes obuentiones &c. ff. de usufructu. * Sed ad quem pertineat
3 cõmissum, si durante usufructu res cõmittatur? dic quòd ad proprietarium: quia per cõ a missum fit consolidatio utilis dominii cum directo, uel usufructuarius non est directus dominus: igitur &c. Itẽ commissum uenit per modum separatum, ut in l. itẽ si fund. §. sed si insula. ff. de usufructu. quare &c. Sed huic multũ obstat dicta l. usufructu legato. §. i. Solutio. ibi loquitur quando per sententiã: hic loquimur, quando ipso iure: & in istis est differentia magna, ut not. Innoc. extrà de restit. spo. c. accepta. in fi. & de concess. præb. c. cum nostris. & sic ibi uidetur habere ex sua prouisione: ut l. iii. ff. ad l. Fal. sed secus, eum ipso iure fiat commissum. Et pro hoc in c. felicis. §. si qua. de pœn. lib. vi. ubi committitur ecclesiæ, & non rectori: quãuis rectores ecclesiarum sint usufructuarii. Præterea, ex natura cõtractus emphyteotici uenit cõmissum: & sic domino quæritur, nõ fructuario, cũ quo non fuit contractũ: & sic nõ obstat in feudis. hic finit lex Federici. si uasallus: quia ibi loquitur de his, quę usufructuarius acquisierit sua industria & prouisione: hic secus, quãdo ipso iure
4 quæritur, &c.* Sed si usufructuarius efficiat monachus, an finiatur usufructus? dic quod non: *a* ut tenet Spec. in tit. de statu monachorũ. uersi. xlvii. & Inn. in c. in pñentia. extra de probatio. Istam quæstioné dispu-

disputauit Bal. in c.qui cleri cus.in fi.si de feu.def.cõt.fuer. col.x.tenet istam partẽ. Et de hoc uide infrà, ccccxcv.q.& ibi plenè tetigi.* An monaste
5
b rium habeatur loco filii *b* ut faciat deficere fideicõmissũ? Rom.in l.ex facto.ff.ad Treb.
c dicit, quòd sic: *c* allegando auth.de sanct. episco.§.sed.& auth.nisi rogati.C.eod.

a Dic quòd nõ.] *Item tenet Bar. auth.ingressi.in ult. col.in uer. quæro quid si ingressus.C.de sac. san.eccles.*

b Loco filii.] *Vide Bart.in auth. si qua mulier. in ii.col.in uersi. quæro ergo primò.& in v.col.in uersic.sumus expediti. C.de sac. san.eccle.*

c Quòd sic.] *Et istud uidetur sentire Bart.in l.hære. §.Titius.in uer. facit ad quæstionem. ff. ad Trebel.& in l.si ita quis.§.i.ff. de le.ii.*

SVMMARIVM.

1 *Fructus percepti per ascendentes, an imputẽtur in legitima.*

QVAES.CCCCLXXVIII.

Vtrum fructus per ascendẽtes percepti im
a putent̃ in legitima *a*?
1 & uidetur dicendum, * quòd sic: per tex.in l.Papinianus.§. si conditioni.ff. de inoffic.testa.nam in d.§. dicitur generaliter, quòd fructus in falcidia imputãtur ibi fructus enim soluere in falcidiam &c. à qua generalitate excipiuntur duntaxat liberi primi gradus. ut ibi per Bart. & Cy.in additione. C. de inoffi.test.in l.sancimus: in ii. q.uide, quæ habentur & not.in l.in fideicommissoria.ff.ad Treb.Sicut enim descẽdentibus debetur legitima in bonis ascendentium: sic etiam ascendentibus in bonis descendentiũ: & possunt ascendẽtes agere ad supplementum eorum legitime: sicut descendentes: ut est tex. in l. omnimodo. iuncta glo. super uerbo, personis.ibi dum dicitur, uel dic parentibus &c.C.de inoff.test. Nec in legitima ascendentibus debita potest aliquod grauamen apponi. Ita sentit glo. in l.quoniam in prioribus.eo.tit.super uerbo, de sanctionibus.Et ita secundum has conclusiones iudicatur in dicta curia parlam.De cõputatione fructuum in hac materia etiam suprà tetigi.q.ccxcvi.De materia legitimi filii, uide alias quæstiones, de quibus tetigi s.q.xciii.

a In legitima.] *Et quòd in legitima imputetur, facit, quia omnia legata facta filio, & alia quæcunq;, ex titulo non oneroso,*

cõputantur in legitima.l.etiã.§.pen.ff.de bo. libe.per Bar.in l.si in quartã.ff.ad l.Falc.et ĩ l.filiũ quẽ.C.fami.erci. & no.in l.quoniam nouella.C.de inoff.test.

SVMMARIVM.

1 *Actione personali si agatur, an res q̃ petitur, efficiat̃ litigiosa.*

2 *Actio an efficiatur litigiosa, respectu summæ, quæ peti nõ poterat, quia dies nõdum uenerat.*

3 *Res an dicatur litigiosa, per simplicem citationem.*

QVAES. CCCCLXXIX.

SVpra q. cccxxvii. scripsi de materia rei litigiosæ in realibus.
1 *Sed quæro, si agatur actione personali, an res uel summa quæ petitur, efficiatur litigiosa? Dic ꝙ nõ: per l.quanquam. §.i.ff.de aqua plu.arc. ipsa tamẽ actio efficitur litigiosa, per litis cõtest.in l.ii.C.de litig. Ita dicit ibi Bart. Tamen Innoc. tenet simpliciter, quòd per actionem personalem res non efficitur litigiosa. in c. cum M. Ferrariensis. extrà de constitut.in glo.super uerbo, reuocatis.circa fi. uersic.& generaliter. & etiam circa princ.ipsius glo. ibi, quia motio litis personalis. Idem tenet Spec. in titu. de appel.§.nouissimè. uersi.sextus.& plenius in uer. item quia contractus litigiosi.cum uersic. seq. Idem tenet Inno.in c. dilecti.in fin.extrà de except. uide Henr. Bohic. in d. c. Martinus. in iiii.di. De materia rei litigiosæ, uide Ioan. Ferrarii in titu.libelli in actione reali.fo.xvi. Modò pone: egi actione personali contra te pro centum florenis, lite contestata, dono uel trado in solutum, aut lego Titio dictos c.flor. qui Titius agit posteà pro istis datis uel legatis, aut in solutum traditis, contra te: utrum poterit opponi sibi de uitio litigiosi? ui-
detur quòd sic: ut d.l.ii. Credo, quòd isti Titio competit 2
actio utilis sine cessione.l.a legato.C.de lega.& l.in fortũ.C. quando fisc.uel priua.& l.illam.C.de dona. nor.gl.in l.ii.de hęre.uel act.uend.quæ actio utilis est datiua & non natiua.ut dicit gl.in d.l.ex legato.& l.i.& l.ex malefi.§.heres.ff.de actio. & obl.& l.fin. C.quãdo fis.uel priua.qua actione nunquã egi contra te: 3
quia mihi non competebat. Sed solum directa, quæ ossibus meis affixa, ab eis nõ potest separari.l.iii.ff.pro socio. Et ideo nõ potest dici litigiosa: quia iudicio meo nunquã fuit deducta, nec erat in rerũ natura, quando egi. Sed à lege da-

ge datur actio, mediante tali donatione. Et ideo cum non dum esset, non potest dici effecta litigiosa. Et ita prima facie uidetur mihi, considerato etiam, quòd titulus de litigiosis est pœnalis. l. fin. C. de liti. ideo in suis terminis tenēdus & restringendus. in c. odia. extrà de reg. iur. Et de hac materia rei litigiosæ, uide plenè p Pet. Iac. in tit. de re litigiosa. Sed quid si actum sit, pro illa summa, quæ nondum peti poterat, quia dies non uenerat, licet bene cesserat: iuxta l. cedere
a a. ff. de uerb. signi.*
2 Vtrū illa actio efficiatur respectu talis summæ litigiosa? uidetur quòd nō: quia uerba cum effectu sunt accipienda. l. prima. ff. quòd quisque iuris. Et quia titulus de litigiosis, loquitur, quando actio intenta ta cōpetebat, & poterat intētari, & in iudicio effectualiter deduci. l. ii. & l. fi. eod. tit. quæ hoc bene probāt, & cùm sit pœnalis, restringēdus & in suis terminis tenēdus. d. c. o-
3 dia.* An per simplicē citationem dicatur res litigiosa, etiā si actor instrueret reum in citatione, super qua re uult eū in iudicio trahere? dic ut plenè dixi j. q. cccclxxxviii. Pet. Iac. in ti. de liti. in uer. in summa &c. tenet quòd in actione reali res efficitur litigiosa, per libelli oblationē, quod secus est in actione personali, in qua antè, quàm dicatur litigiosa, requiritur litis cōte. ut ibi per eum, & dixi s. in prin. præsentis quæst. Et ibi etiam uide. An per simplicem citationem dicatur lis pendere: & per citationē perpetuetur iurisdictio? uide quæ dixi s. q. cclxxxvi.

a Iuxta l. cedere.] *Primo respon. ibi, ubi in diem cessit dies non dum &c.*

SVMMARIVM.

1 *Conductor an possit repelli propria authoritate locantis finito tempore locationis.*

2 *Dominus si uendat domum pendente locatione, an emptor teneatur stare locationi.*

3 *Successor uniuersalis tenetur stare locationi sui prædecessoris. Secus de particulari. nu. 4. Et quid ita. nu. 5.*

6 *Res an possit auferri conductori, non obstante hypotheca, soluēdo ei interesse.*

QVAEST. CCCCLXXX.

1 LOcaui tibi domū meā ad duos * annos, nunquid finitis dictis duobus annis possum tibi domū meam claudere? Bald. dicit quòd sic, in cap. i. de contro.

inter domin. & uaſal. Et faciũt not. per Inn.in c.i. extrà de immunit. eccle.facit c.potuit.extrà de loca.& ita de antiqua conſuetudine ſeruatur in hac ciuitate Gration.Licet uideatur contrarium, per ea, quæ legũtur & not.in c.licet epiſcopus.de præben. li. vi.& per Bal.in l.ii.C.ſi prop.pub.
2 penſit.*Sed quid ſi pendente, locatione dominus uẽdat domũ:an emptor,habeat ſtare lo
a cationi?dic quòd non *a*,ut in l.emptorem quidem.C.locat. Sed pone, quòd colonus ſibi prouidit:quia pro manutentione rei ſibi locatæ, fecit ſibi obligari omnia bona domini locantis, uel ſpecialiter il-
b lam rem locatam, *b* an hoc caſu emptor habebit ſtare locationi?dic quòd ſic,ſecundũ Bart.in d.l.emptorẽ. & ſic habet conductor ius retẽtionis, donec finito termino locationis, uel donec ſit ſibi ſatisfactum de intereſſe ſuo.ut dicit Io.Fer.in ti.forma libelli,quo agitur ad facti præſtationem ſuper uerbo, ſoluere neglexerit:& ibi dicit idẽ tenere Bar. in l.i.§.quod ait.ff.de ſuperfi.
3 *Circa hoc *c* ſi ſucceſſor teneat ſtare locationi *d* ſui præ
c deceſſoris, pro dicendorum euidentia premitto duas regulas. Prima,quòd ſucceſſor uniuerſalis, qualis eſt hæres uniuerſalis, tenet̃ ſtare locationi ſui prædeceſſoris. l. ui... ueritati. C. loca.l.hæredis... l.ex qua perſona.ff.de reg...
4 Secunda*regula,eſt quòd ſu... ceſſor particularis non te... ſtare locationi factæ per ſ... prædeceſſorem.l.emptorẽ.C. loca. Et ratio differentiæ,e...
5 inter has duas regulas.*Nam ſucceſſor uniuerſalis repræſentat perſonam defuncti,... ad eum tranſeũt omnes obligationes actiuè & paſſiuè... parte, pro qua eſt hæres.l.... à matre.C.de rei uen.&... l.ii.ff.de præt.ſtip. & eſt ... in auth.de iureiuran.à ... præſti.in prin. Sed ſinguſ... ſucceſſorẽ nõ ſequitur obliga... tio perſonalis. Vnde licet ... ptor meus eſſet obligatus per... ſonaliter ad ſtatuendum lo... cationi: hæc obligatio perſo... nalis,nõ ſequitur emptorẽ.... i. §. ſi hæres percepto fundo ... ff.ad Treb. & hęc fuerunt de... mente Bar. in l.ſi certius.§.... ff.de aq.plu. arc. Sed hæc ſe... cunda regula fallit in vi. uel in ſeptem caſibus. Primò ... locatione facta ad non mo... 6
dicum tẽpus: quia per ipſam ſit tranſlatum dominium u... le in colonũ:ut in re emphyteoticaria, tunc ſucceſſor tenebitur ſtare. Secundò fallit hæc

hæc regula, si colonus habeat ius hypothecæ ĩ re locata: unde si locator hypotheca uerit omnia bona colono, pro manutenenda locationem, singularis successor cogetur stare locationi: quia ipse colonus poterit uti iure retẽtionis iure hypothecæ. Tertiò fallit secũdum doctores: quãdo plenum ius nõ transiuisset ad singularem successorem. l. in uẽditione. §. i. ff. de bon. auth. iud. possi. secũdum unũ intellectũ ibi positũ. Quartò fallit in fisco, ne ipse teneat̃ ad interesse. l. fi. in fin. ff. de iure fis. & est speciale in fisco. Quintò fallit si conuentũ esset inter singularem successorẽ & actorẽ: ut ipse singularis successor teneat̃ stare colono. in d. l. emptori. §. loca. & l. si merces. §. i. ff. loca. Sextò, si ipse colonus fecisset aliquas impensas in re locata, quia ipse colonus posset retinere, donec sibi satisfactũ esset de impensis. Sed an mulier habeat stare locationi uiri, soluto matri. uide plenè ꝑ d. Ia. de But. in l. filio. §. si uir. ff. so. mat.

6 *Sed iuxta ꝑmissa, quæro, q̃a s̃. in ii. fallẽtia dixi, ꝙ conductor põt rẽ retinere iure hypothecæ, an soluendo interesse poterit sibi auferri non obstante hypotheca? Ia. de Put. ubi s̃. dixit ꝙ disputando posset teneri, quòd sic. e quia illa hypotheca est accessoria ad actionẽ personalẽ: quia locator tenet̃ ad patientiã. & si nõ patitur, tenetur ad interesse. Sed dicit ipse Ia. de Pu. ꝙ cõis opinio est in cõtrarium, ut s̃. dictũ est in ii. fallentia. Sed quid de illo, qui emit cũ pacto de retrouẽdẽdo, an debeat stare suæ locationi? uide d. Ia. de Put. ubi s̃. Et q̃d in pacto legis cõmissoriæ uel addictionis in diẽ? uide ibi plenè ꝑ dictũ Ia. de Put. Itẽ, q̃d de fisco, cui bona sunt publicata, an debeat stare locationi? dic, ut plenè per d. Iac. de Pu. An successor singularis teneatur stare colono, ad usum propriũ? uide ubi s̃. An prælatus teneat̃ stare locationi factæ per prædecessorem? uide Inn. & Io. And. in c. fi. extra, ne præl. uices su. An prælatus teneatur soluere debita sui prædecessoris? uide Iaco. de Puteo, ubi suprà.

a Dic quòd non.] *Secus est in fisco, qui in hoc priuilegiatur, ut suus emptor teneatur stare colono, ne fiscus teneatur posteà ad intereßz colono. ut op. dicit Sal. in l. emptorem. in v. oppo. C. locat.*

b Specialiter illam rẽ locatã.] *Tu uide de hoc istũ, consi. cxxix. incip. processus fuit inchoatus nu,*

nu.iii.uersi.ad tertium.ibi, imò etiam posset dici.

c Circa hoc.] *Adde Bald.in l.emptorem.C.loc. & conduc. & ibi per Saly.*

d *Stare locationi.] *Vide Bar. in l. qui fundum. ff. locat. ubi dat consilium & cautelam qualiter conductor non possit expelli de locatione, etiam si bona uẽdantur: & etiam ut colonus rogatur stare in locatione.*

e Quod sic.] *Vide Sal.in l.emptorem.C.loca. & condu. prope finem.*

SVMMARIVM.

1 *Literæ iudiciales, ut fidem faciant, quid requirant.*

2 *Principi quid asserenti in suis literis patẽtib. an credi debeat*

3 *Sygillum, in quo literæ nõ apparent, nõ meretur dici sigillum.*

QVAES. CCCCLXXXI.

a Literis *a* *iudicialibus,
1 si non sint sigillatæ *b* si
b gillo consueto, non creditur. in c. significauit. extrà de app. Item si non sint signatæ signo secretarii, uel notarii ordinarii. l. in fraudem. §. quoties. lo i. ff. de iure fis, hoc tenet & ponit Spe. in tit. de instru. edi. §. instrumentum publicum. uers. item quod nõ est sigillatũ &c. uide Bar. in l. si procuratorẽ. ff. de proc. ita
c quod utrũque reqritur circa lib. literis, uidelicet sigillũ, & subscriptio notarii curiæ: nec alterum istorũ sufficit. Et ita seruantur in hac curia par. Delph. & in cæteris curiis, spiritualib. quàm tpalib. pr-
2 sentis patriæ Del. *Sed an cui prĩcipi in suis literis patẽtib. aliquid asserẽti credi debeat? Vide quæ dixi plenè in tractatu per Gui. Papę compilato, q intitulatur, tractatus rescriptorũ & clausularũ derogatoriarum & non obstantiarũ, in talib. rescriptis principum apponi solitarũ. in ... sed iuxta præmissa quęro, an credi debeat. Sed an literis iudicialib. credatur: uide ... cessionẽ. & ibi etiam gl. ... de prob. & uide gl. & Zab. in cle. i. de prob. De materia sigilli, quem effectũ habeat: uide Bal. in extrauaganti ... quam ipse & glo. summat, quę incipit, imperialis clementia. circa princi. super uerbo sigillo. De sigillo, quòd ... est deputatum ad sigillandum, uide Bar. in l. quę dotis. ff. ...
3 mat. *Sigillũ, quo literæ non apparent, non meretur dici sigillum, in c. inter. extrà de instru. & tenet Zabarel. in cle. ii. super v. no. ut lite pen. nihil inno. De hac materia sigilli, etiam tetigi plenè s. q. clxxi.

clxxv. & per Io. An. in c. à nobis. extrà de testibus.

a Literis.] *An & quando literæ probent, no. per Bal. & doc. in l. non epis. C. de pa.*

b Sigillatæ.] *Literis sigillatis publico sigillo communis creditur: aliàs non, nisi sint approbatæ pro aduersariũ. Bar. in l. procuratore absentẽ. ff. de procu. uide Spe. de ꝓba. §. iii. uer. x. & seq.*

c Vtrunque requiritur.] *Creditũ tamẽ literis episcopi, solo sigillo suo sigillatis sine tabellione, et testib. in his, quæ spectãt ad suũ officiũ, si nõ procedat ut iudex. Ro. deci. xxii. ĩ nonis. fuit dubitatũ.*

SVMMARIVM.

1 *Legitimatus per principem, an possit petere hæreditatem cum aliis fratribus naturalibus & legitimis.*

2 *Legitimati à Papa, an censeãtur legitimati ad temporalia.*

3 *Legitimatio, quid, & an retrotrahatur.*

4 *Legitimatio an habeat locũ ĩ filiis natis ex matrimonio legitimo.*

5 *Filij naturalis appellatione, legitimus, & non legitimus continetur.*

QVAES. CCCCLXXXII.

1 VTrum legitimatus* ꝑ principẽ possit petere hæreditatẽ cum aliis fratrib. naturalib. & legitimis Host. in summa in ti. qui filii sint legitimi. uersi. quid si Imperator. tenet, ꝙ non. uide super hoc Io. And. in addi. Spe. qui hanc materiam plenè tractat in ti. de succes. ab intesta. circa fi. in uer. spurius impe-
a trauit *a* a principe, ꝙ ẽt legitimus patri, & ꝙ legitimus agnatis, & cognatis possit succedere. uide ẽt in feudis, si de feu. contro. fuerit. & ibi per Iaco. de bello uisu, & Bald. & plenius per Henri. Bohic. in c. per uenerabilem. extrà qui filii sint leg. & Roma. in l. ex facto. ibi, item quid si superexistant filii legitimati. ff. ad Tre.
2 *Vtrum legitimati à Papa, censeantur legitimati ad tem-
b poralia: *b* uide in d. cap. per uenerabilẽ. & ibi Inno. Host. & gl. Tetigit Bar. in l. cunctos populos. C. de sum. tri. & fi.
3 cath.* Quid sit legitimatio,
c & an retrotrahaẽ: uide Batt. *c* in l. qua in prouincia. §. i. de ritu nuptiarum, & ibi dicit Bar. quòd legitimatio est na-
4 talium restitutio.* Vtrum legitimatio locum habeat in filiis natis ex clandestino matrimonio? Ioan. Fab. ꝙ non. instit. de nuptiis. §. fi. Sed iuxta premissa, quæro de q̃one, quam habui dum practicabam in facto pro cõmunitate Grueriæ in patria Sabaudiæ. Nam

Nam domin. Rodulphus comes Grueriæ, hæres institutus a patre, suo rogatus restituere hæreditatem dominæ Brissiaci sorori suę germanę, in casu quo decederet sine hæredibus à suo corpore legitimè procreatis. Contigit, ꝙ ipse do. Rodulp. decessit duob. liberis ex seipso soluto, & Titia soluta progenitis, quos ꝑ Imperatorẽ legitimari fecit, & quos hæredes instituit: utrũ talis soror à successione paterna per tales legitimatos excludi debeat? Et licet uideretur dicendũ, quòd sic, ex eo ꝙ legitimatio retrotrahitur, ut s̃. dixi. & plenè ponit Bar. in l. gallus. §. & quid si tm̃. ff. de liber. & posth. attamẽ credo, ꝙ nõ. Primò, ex uerbis in institutione adiectis, dum dicitur, sine hęredibus, hoc est, sine liberis. l. facto. §. fin. ff. ad Treb. à suo corpore legitimè procreatis, &c. Quæ uerba, operantur & importãt, ꝙ tales liberi sint legitimi tẽpore conceptionis & natiuitatis eorundẽ. l. nuper. circa. fin. C. de natural. lib. & arg. l. quid ergo. in prin. ff. de his, qui no. in fam. hoc tenere ur̃ Bald. in c. naturales. si de feu. def. cõtro. fue. Sed sic est, ꝙ tales legitimati non fuerunt huiusmodi tempore conceptionis eorũdem, neque natiuitatis: igi-
tur conditio adiecta, quæ in
sua forma specifica debe-
impleri. l. quibus diebus. i-
princ. & l. Meuius. ff. de co-
di. & demon. non euenit. E-
ita p cõsequens d. soror a-
cessione paterna nõ debet e-
cludi. l. i. §. sin autẽ sub co-
tione. C. de cadu. tollen. E-
cet tales donati fuerint le-
mati, non tamẽ est uerũ
re ipsos legitimè fuisse pro-
creatos, cũ procreatio legiti-
ma ꝓcedat ex iustis nuptiis.
l. ii. & l. filiũ. ff. de his, qui sũt
sui uel alie. iu. insti. de nup. in
prin. & §. sed si aduersus.
tenet Bar. in l. in cõcubina
ff. de cõcu. Ex quib. tali-
ptiis tales nõ ꝓcesserũt, -
cõditio nõ euenit. Quod -
secus dici posset, ubi hoc -
bũ legitimè ꝓcreatos, nõ -
set adiectũ. præterea text. -
expressus, in l. fi. ff. de iu-
5 lib. ubi * appellatione filii
turalis, & legitimus filius
nõ legitimus tm̃ cõtinet
ꝙ naturalis tantũ non a-
titur: ut ibi habetur secun- b
Labeonis sententiam. Nisi
liud de uoluntate testato-
appareat: ut ibi no. item qui
sanæ mentis arbitrabitur,
pater filiã naturalẽ & le- c
mã uoluerit excludi à suc-
sione sua ꝑ tales ligitimatos
que

qui fortassis à filio nō fuerūt procreati? credo, ꝙ nullus, uisa & cōsiderata decisione Iurisconsulti Papiniani, posita in l. cū acutissimi. C. de fidei cō. & in l. cum auus. ff. de condi. & demon. Ista tñ quæstio non fuit terminata per sententiam, quia mortē d. dominæ Brissiaci dominus Brissiaci eius filius concordauit cū d. comite Gruerię, pro certa pecuniæ summa, per d. comitem d. filio dominæ Brissiaci data. Et hanc quæst. hic subiunxi: quia eius materia est singularis & peregrina. & quæ uidebo in hac curia determinari, hic subiungam. De hac materia legitimationis tetigi infrà q. cccclxxx. in fi.

a In uer. spurius impetrauit.] *Istum uer. per authorem hic al leg. reperies in additio. quæ incipit, ubi hoc dixerit Gofr. & adde ibidem post Spe. Bald. in uer. legitimati, non sunt legitimati. & in uersic. sed an legitimatio. in quibus quidem locis Ioan. An. & Bal. uidentur inclinare in partem affirmatiuā.*

b Ad temporalia.] *Vide istum, consi. suo xiiii. inci. ex facti narratione mihi tradita. nume. i. uersi. ad primum dubium. & per totum. uol. i.*

c Vide Bar.] *Voluit allega. Bald. in princ. ii. nota.*

SVMMARIVM.

1 *Legatario competunt tres actiones ad legatū consequendum.*

QVAES. CCCCLXXXIII.

1 Legatario * competunt tres actiones ad legatum consequendum, uidelicet actio ex testamento, rei uendi. & hypothecaria. Sed pone, quòd legatarius omissis illis actionibus petit

a se mitti in possessione *a* rei legatæ: an bene agat? credò, ꝙ nō, per tex. expressum, ad quem multi aduocati non ad

b uertunt. in l. j. ibi, missionē *b* in possessionem penitus aboleri, &c. C. cōm. de leg. Sed hic curia parlamenti, quæ ad ueritatem facti solet tantum

c modo attendere, *c* in hoc non facit magnam uim: sed concedit literas in poss. missionis rei legatę in aliis tamen curiis inferioribus aliter fortè iudicaretur, per d. l. j.

a In possessionem.] *Legata legati causa potest petere, se mitti in possessionē rerū hæreditariarū, quas hæres possidet, uel dolo desiit possidere, pariter & in possessionē rerum propriarum hæredis, post sex menses à tempore petitionis numerādos, hærede ipso nō cauēte: ut legitur & not. in l. certa est forma. C. ut ī poss. leg.*

Ibi

b Ibi missioné.] *Voluit dicere, ibi in rem quidem missionem penitus aboleri. Ille est tex. si ritè ponderetur, nō quidem dicit missionem in possessionē, non competere legatario: sed dicit, ꝙ olim nō erat locus rei uend. in specie pñtis qōnis: nisi primò facta esset missio in possessionē et per hæc innuitur ēt ius missionis in possessionē cōpetere, licet nō sit necessaria ad hoc, ut cōpetat rei uēdic.*

c Attendere.] *Et profecto curia parlamēti summa mouetur æquitate, ut circuitus euitetur, & parcatur expensis litium.*

SVMMARIVM.

1 *Legati ademptio facta in codicillo, an ad hæredē hæredis, an ad fideicōmissarium pertineat.*

QVAES. CCCCLXXXIIII.

1 Testator in testamento suo hæredē instituit, * & sibi Titium substituit in casu, quo hæres sine liberis decederet. deinde in codicillo legauit unū fundū Caio: A dita hæreditate, morit̃ Caius legatarius, uiuēte hęrede, deinde morit̃ hæres sine li. Et ita locū habuit, & habet substitutio: hæres hæredis p̄tendit legatū factū Caio, sibi pertinere, ex eo ꝙ testator ipsum ademit per fideic. ipsum legando in codi. licet adéptio nō fuerit sortita effectum, p l. planè. in prin. ff. de leg. i. Su- 2
stitutus dicit oppositionē, ... ferendo ad se pertinere, po- 3
quā adēptio non fuit sort... effectum. & de hoc uidetur ... sus in l. ii. §. mulieri. ff. de ... 4
ro & arg. le. Et credo, ꝙ ... dicat substitutus nec ob... d. l. planè. in princ. qu... legatū in testamēto relict... fuit adeptū, ēt special... 1
testamēto uel codicillo, ... a
mirū si apud hæredē remana... rit: in casu uerò isto, à fideico...
a missario *a* in testamēto facto fuit in codicillo legatum ade... ptum. quæ ademptio nō ua... b
te legato, utpotè legato i... caduci ueniēte remane... fideic. ut d. l. fin. Ita di... Bart. Et pro hoc uř ēt ... in l. i. §. pro secundo. ut ... omnes personas, &c. C. ... du. toll. Et ita fuit iudica... in d. curia parlamenti.

a A fideicōmissa.] *Quod habet ... uti genus seu quoddam uni... sale. Et in hoc facit in arg. ... mulieri hic alleg. cuius casu ... fert tanquā genus à specie ... su l. planè. hoc alleg. secūdū ... ibidem. in i. opp. præ. §. mulie...* a

SVMMARIVM.

1 *Masculis, uerbū, adiectum in ... stitutione hæredis, uel in pri... mo gradu substitutionū, an ... sea...*

seatur repetitum in sequentibus gradibus.

2 *Verba præcedentia limitant sequentia obscura.*

3 *Hæredis appellatio non extenditur ad extraneos, quando in institutiõe fit mẽtio de masculo.*

4 *Dispositio limitata in masculis, nõ dr̃ prohibita in fœmellis.*

QVAES. CCCCLXXXV.

SI in aliqua dispositione
1 fiat *mentio de libe. ma-
a sculis, *a* utpotè in institu
tione, uel in prima substitutio
ne, ibid. subiũcta, ipsũ uerbũ
masculis, in omnib. substitu-
tionib. sequẽtib. censetur esse
b repetitũ. *b* l. iii. §. filius. ff. de li
be. & posth. l. legatorũ. §. qui
plures. ff. de le. iii. l. nihil. ff. de
cõiung. cũ emanc. lib. & facit
bene l. 1. cũ ibi no. per Bart. de
libe. præt. uel exhæ. ob dig. fa-
mi. & agna. suæ cons. quę con
seruatur per masculos. ar. l. i.
§. i. ff. de uẽtre inspi. facit qđ
no. Cy. & Sal. ĩ l. i. C. de adul.
& Bal. in l. fin. C. de lib. præt.
2 uel exher. * Et facit pro hoc,
quod alibi dicitur, ꝙ præce-
dentia uerba limitant sequen
tia uerba oscura: adeò ꝙ ipsa
uidẽtur in sequenti clausula
obscura repetita. l. si ita insti-
tutus, §. Chrysog. cũ ibi no. ꝑ
Bar. ff. de uerb. obl. facit l. talis
scriptura. §. fi. ff. de leg. i. Nisi
aliter de mẽte testatoris ap-
pareret, ex uerbis testatoris
cõiecturata, quæ uolũtas con
iecturata obseruanda esset. l.
cũ proponebatur. ff. de le. ii. cũ
simi. Et ita uidi in diffinitio-
ne cuiusdã causæ determina-
ri. & facit ad hoc quod dixi ĩ.
3 q. cccccxlv. *No. ẽt illud sin-
gulare dictũ, uidelicet, ꝙ quã
do in diffinitione aliqua fit
mẽtio de hęrede masculo, ap-
pellatio hæredis non progre
ditur ad extraneos. in c. si cle
ric. §. ii. de feu. alie. in feu. col.
x. facit quod not. in l. cõuen-
tionib. ff. de uerb. sig. & in l.
Gall. §. ẽt. & ibi per Bar. ff. de
4 libe. & posth. *No. ẽt & tertio
aliud dictum singulare, uide
licet, ꝙ dispositio limitata in
masculis, dicĩ prohibita ĩ fœ
mellis: quia quod uni appli-
catur, in cæteris denegaĩ. l. qđ
rerũ. §. si quis post. in fin. ff. de
le. i. ꝑ hoc l. fideic. §. cũ esset.
ff. de le. iii. & faciũt q̃ dixi s̃. q.
lxxxiiii. & q. ccxcix. Sed qđ si
ĩ primo gradu substitutionis
prohibeaĩ Treb. an censeatur
talis prohibitio repetita in se
quẽtibus gradibus? uide quæ
scripsi ĩ. quęst. cccccxciiii.

a Liberis masculis.] *Tu uide de tota ista materia, et de uolũtate cõiecturata, istũ cõsi. lxxxvii. inci. addẽdo ad allegationes. nu. i. uer. ex alio c. per discursum.*

Re-

b Repetitum.] *Adde quod uerba directa unius substitutionis, trahuntur ad aliam directam: l.uerbis.post gl.ibi, circa fin. in uer.quæro, utrum uerba. ff. de uul. & pup.per l.fin.C. de hær. insti.*

SVMMARIVM.

1 *Filius, an habeat ius in legitima, patre uiuente.*

QVAES. CCCCLXXXVI.

VTrum filius patre uiuēte habeat ius in le-
1 gitima?* Et est huius quæsiti magnus effectus: quia si habeat ius patre uiuēte, pater de bonis suis nō posset disponere, donando aut uendendo pro libito uoluntatis. l. si feudum. & l. res tuas. C. de re. alie. non alie. ubi, uerò filius nullum ius haberet, tunc ipse pater posset de bonis dispouere, prout uellet, tanquam dominus, moderator, & arbi. l. in re mandata. C. manda. l. dudum. C. de contrah. empt. & uen. & super hoc dubio aliqui maiores nostri opinati sunt, ꝙ filius habet ius in legitima, patre uiuēte. ar. l. in ius. ff. de lib. & posth. in qua opi. fuit Dy. & ita etiam uidet͂ tenere glo. in auth. de hære. & falc. §. si quis autem nō in plures. colla. i. ueritas tamen est, ꝙ patre uiuente, filius propriè non habet ius in legitima, nec sibi debetur: sicut nec patronus in bonis liberti uiuentis. l. ii. ff. si quis à paren. fuerit manu. Et pro hoc uidetur gl. in l. iii. ibi, sed respondeo, & c. C. de iur. & fac. ig. & uidetur tex. expressus in l. i. §. si impuberi. & ibi etiam tenet Bart. ff. de colla. bon. Non obstat d. l. in suis: quia imaginatione, & per quandam repræsentationem filius patre uiuente reputatur domi-
a nus. *a* non tamen per hoc sequitur, ꝙ sit dominus, & ꝙ
b habeat ius in legitima: *b* cum legitima non debeatur, nisi post mortem. in auth. de trie. & semis. circa prin. ibi, mediam eis reliqui totius substantiæ partem &c. col. iii. facit
c bene l. cum ratio. *c* ff. de bo. dāna. Ita etiam tenet Bart. in l. i. in fi. ff. de libe. agno. & hæc ultima opi. seruatur in iudicando, in d. curia parlamen. Delphi. De materia legitimæ debitæ filio: uide quæ dixi supra q. xciii.

a Reputatur dominus.] *Adde quod legitur & no. insti. de hær. quali. & diffe. in §. sinautem in uersi. sed sui. & ibi Io. Fa. in glo. scilicet ex artificio. Vbi dicit, ꝙ filius non est realiter dominus bonorum paternorum, uiuente parente.*

parente: aliàs sequeretur, quòd essent duo domini eiusdẽ rei, qđ esset absonum. Quod autẽ filius uiuo patre existimatur dominus bonorũ paternorũ, intelligitur uerũ, quo ad dominiũ interpretatiuũ et intellectuale: quia ex quo lex interpretatur, filiũ esse eandem personam cũ patre nostro, intellectualiter declaratur illũ esse dominũ & patrem. Secus quo ad dominium uerum et effectuale: quia dominium, est quædam plenitudo, quæ non capit plures insolidum. l. ut certo. §. si duobus uehiculum. ff. cõm. l. hæreditate. §. pater. ff. de cast. pec. l. iii. §. ex cõtractu. de acqu. poss. ita, inquit, penè formaliter Christ. Por. in ti. hic alleg. v. col. in addi. per quem uide.

b Ius in legitima.] *Vide Anto. de Aret. in præalle. §. sui autẽ. in gl. æstimantur ibi. ff. pro hære. l. i. in fine.*

c L. cùm ratio.] *Scilicet, in prin.*

SVMMARIVM.

1 *Filio an debeat fieri suppletio in pecunia, uel de substantia patris.*

2 *Legitima filii non debet detrahi à regno, ducatu, aut comitatu.*

3 *Borbonii Dux, quomodo succedat in regno Franciæ.*

4 *Borbonii Dux, feloniam commisit contra Lodouicum, Francorum Regem.*

QVAES. CCCCLXXXVII.

1 Pater* in testamẽto hæredẽ suũ particularẽ instituit, filiã suã in centũ flore. ultra dotẽ per ipsum patrem eidem filiæ in contractu sui matrimonii cõstitutã. Modo filia non cõtenta, agit ad supplementum legitimæ. An debeat sibi fieri per hæredem supplementum legitimę in pecunia, uel de substantia, & bonis paternis? uidi istam quæstionẽ plenè disputatã in quodam consilio recolendæ memoriæ Rodulph. de Seysigniaco, utri. iur. famosi doct. qui temporibus meis decessit ab humanis, in uilla Chamberiaci, qui in dicto suo consilio uoluit sustinere, ꝙ de iure debet fieri supplementũ legitimæ de bonis, & substantia

a patris, *a* per multa iura, per eum ibi allega. & specialiter per l. sancimus. §. repletionẽ. C. de inoffi. testa. Posset tamẽ dici & ꝓbabiliter, ꝙ secũdũ eum esset supplemẽtũ in pecunia, ut ipsum supplemẽtũ, quod est accessoriũ, sequatur dictũ particulare legatũ c. florẽ. quod est principale, & secundũ ipsum reguleẽ: iuxta l. cũ pricipali. ff. de re. iu. & c. accessoriũ. extrà. eo. ti. li. vi. Et ꝑ hoc uř tex. in l. si non mor

tis.in prin.ff.de inof.testa.ibi dum dicitur,aut si minus habuerit, quod deest, boni uiri arbitratu repleatur,&c.Et ita secundum hanc parté, ꝙ fiat repletio legitimæ in pecunia, & nõ de substantia seu bonis paternis,seruatur. Et uidi seruari tpib. meis de stylo & cõsuetudine pñtis curiæ parlamenti,& aliarũ curiarũ pñtis patriæ Delph.Bal.tamé post Gul.& Ia.But.dicit, ꝙ si testator relinquit filio mille flo. ꝓ legitima, ꝙ si filius uelit illos mille flo. in proprietatib. & nõ in pecunia,põt habere. quã opi.reprobat Sal. tamen do.meus do.Io.de Grassis,in d.§.repletioné.nõ sequit̃ opi. Sali. sed cõmuné opi. Bal. & sequaciũ. Super hac materia uide l.non amplius.§.fi.ff.de le.i.Aliqui doct.de hac materia tangũt in l.i.qui uas.§.fi. ff.de fur.qui inducunt ad hãc
2 materiam d.§.fi.*Quo uerò ad regna,ducatus, cõmitatus & similes, quæ habẽt dignitaté,ut habetur in feudis, in ti. de feudo marchiæ, ducatus, & comitatus.in §.i.nõ est dubiũ ꝙ legitima filii nõ debet de ipsis,regno,uel ducatu detrahi:sed in pecunia tantũmodo debet eis fieri repletio, & legitima solui : ut dixi plenè
3 s. q. cccclxxvi. * Qũo Dux Borbonii põt succedere in regno Frãcię ? uide Bal.in c. de feud.marchię,ducatus, & comitatus. Sed aduertendum
4 * circa hoc : qa de anno dñi M. cccclxv . & de mense Februarii,Dux modernus Borbonii insurrexit more hostili cũ certis suis fautorib.contra dominũ nostũ Ludouicũ regẽ Frãcorũ, & cõtra eũ cõmisit diuersimodè felonia,ex quibus dici potest dictũ Ducem Borbonii esse in futurũ priuatũ dicta successiõe regni Frãciæ, si unquã in eius personam haberet locũ. Sed postea lapsis octo mẽsib. facta fuit pax inter eos , in qua pace Deus eos cõseruare dignetur

a Substãtia patris.] *Ita uidetur sentire Pe.Ia.in ti.de cõd.ex omnimodo pro legitima portione debita filio.ĩ §.cũ aũt dictus auctor.in uer.præterea dicta... Circa substitutũ modũ de... nis supplemẽti, ex substantia... ciendi, uerti debet arbitrio boni uiri.et hæc est mẽs.l. si ... uertat.§.repletionẽ. hic per auctorẽ alleg. Et formaliter ... Old.consi. cxiii. & hoc sequitur Pau.de Cast.in prædi.§.repletionem.in uersi.secundò no.*

SVMMARIVM.

1 *Lis non dicitur per simplicem ... tationem.*

lis ut dicatur pendere, sex requirūtur. Quæ uide per discursum, nu.3.4.5.6.7. & 8.
Citatio simplex interrūpit præscriptionē xxx. uel xl. annorū.

Q. CCCCLXXXVIII.

Lis non dicitur pende-
a re *a* per citationem fa
ctā nisi per eā reus in-
struatur, super * quib. ad iu-
diciū trahitur seu uocat̄. Ca-
sus est in cle. cum lite. ut lite
pen. nihil innoue. iūcta gl. fi.
sita super uerbo, ad partē. ubi
dicit Zabarel. sex requiri ad
hoc, ꝙ prætēdi possit litem pē
2 dere. Primò, * ꝙ citatio ema-
3 nauerit. Secundò, * ꝙ à cōpe
4 tenti iudice. Tertio, * ꝙ ad ci-
tatū peruenerit uel ꝑ eū stete
rit, ut dicta cle. cū lite. Quar
5 tò, * ꝙ plenè per eā potuerit
instrui ad quid citatus est, ut
in d. cle. habetur. in fi. secūdū
6 Zēzel. * Quintò, ꝙ citatio sit
7 apta, ut ibidē habet̄ i gl. * Sex
tò, ꝙ nūcius sufficienter inti-
b mauerit *b* eam, ut in gloss. fi.
8 in fi. De hac materia, * quā-
do dicat̄ lis pēdere, scripsi s̃.
q. cccxxxvii. Et licet citatio
sola uideat̄ sufficiens ad ꝑpe-
tuandū iurisdictionē: ut dixi
s̃. q. cclxxvi. Non enim suffi-
cit ad inducēdū litis pēdenti
am. ita dicit glos. in d. clemen.
suꝑ uerbo, plene. Nisi in cita
tione īteruenīāt illa sex, de q̄
bus s̃. dixi. Et ita in hac ma-
teria uidi determinari in ca-
mera cōsilii. Simplex citatio
9 *habet etiā aliū effectū, q̄a in
terrūpit præscrip. odiosā xxx.
uel xl. an. ut plene dixi s̃. q.
ccccxvi. Q ñ res dicatur inte
gra, uide infrà, q. ccccxci.

a Pendere.] *Lis dicitur pendere, primo, per oblationem libelli. l. i. C. ut lit. pen. Secundò, per appellationem, in tit. nil nouari ap. pen. Tertio per relationem uel consultationem factam superiori per iudicem. l. ex eo. C. de appel. Quartò per iudicis recusationē. c. secundo requiris. et c. cū speciali. de app. & in l. apertissimi. C. de iudi. Quinto, per restitutionem in integ. C. de in int. rest. post. nil. no. fieri. Sextò, per libelli porrectionē. l. i. & ii. quādo libel. prin. da. Septimò, per impetrationem iudicis. de app. suggestū. de testib. cām. ii. Card. in clemen. ii. ut lite pen. in iii. oppo. Octauò, per cōmissionem causæ ibi, quartò oppo. Et hæc uera quo ad impediendam impetrationē: quo uero ad reuocationem attentatoris, requiritur citatio: ut ibidem traditur per Card. & & adde ibi dicta per eum in quinta oppositione.*

b Intimauerit.] *An autem credatur nuncio: in hoc dicit Fel. in cap. i. de iudic. quod creditur*

nuncio se citasse debite. tamen non creditur ei de commissione iudicis, nisi eam obstendat, uel probet.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium cõcessum per Principem alicui uillæ de exemptione pedagij per terrã eiusdem Principis ad terras postea quæsitas, uide nu. 3.*

2 *Villæ comprehenduntur appellatione terræ.*

4 *Immunitatum concessio, an sit realis, an personalis.*

QVAE. CCCCLXXXIX.

PRinceps concessit libertatẽ seu immunitatem hominibus alicuius uil-
1 læ terræ suæ * siue patriæ, quod nullatenus pedagium soluere teneãtur in tota terra sua. Qui princeps ex post acquirit unam uel duas uillas intra terminos terræ suæ situatas, in quibus pedagium ab antiquo solui cõsueuit. Nũc quæritur utrum ipsi homines uirtute talis libertatis sint, & esse debeant exempti à præstatione pedagii in tali-
3 bus uillis acquisitis. *a* Et uidetur dicendum quòd non, obstante pro nomine, terra sua, ĩ tali priuilegio adiecto, quod ad futuram non porrigitur terram. l. si ita. ff. de auro & arg. le. l. uxor. §. testamẽto. & l. his uerbis. ff. de le. iii. Itẽ pro hac parte est glo. ur̃ decidere istã quæst. in c. capella ducis Burgundiæ. o... trà de priuil. & exces. priu. ... cõtrariũ uidetur tali ratione nã princeps sic cõcedendo, ... indefinitè loquẽdo, potuit ... uidere respectu terræ per ... acquirẽdæ. Ideò dicta uerba terra sua, ad futuram terram ... porriguntur. l. si seruus. ff. ... serui. ur. præd. Considerat
2 ẽt. quòd appellatione * terræ uillæ cõprehenduntur. c. cum in partibus extrà de uerb. si... gni. in antiquis. Et quia beneficiũ principis latissimè debet interpretari. l. beneficiũ. ff. ... cõst. prin. cũ sua materia; ... tereà, tales uille sic acq... & infra limites terræ suæ ... tuatæ, statim facta acqui... ne cẽsentur esse de terra ... perinde acsi ab initio fo... Patet, quia ipsi terrę accedat. l. si ex toto. in ii. respõ. & ... quod in rerũ. §. i. ff. de leg. ... enim quæ ad augmẽtum ... suæ acquirunt, debet ad ... cẽseri, & dici, sicut de terra ... sa. l. pdiis. §. qui domũ. & l. ... xorẽ. §. legauerat. ff. de le. ... Et facit ꝓ hoc quod dixi ... cclxv. Itẽ facit ad hoc ẽt, ... libertas respectu habitan... alicui loco cõcessa, porrigitur etiam ad illos, qui postea ... niũ...

niunt habitaturi.l. forma. §. quanquam .ff.de censi.Et*ita in hac patria Delph.seruatur de consuetudine, ꝙ tales libertates, & immunitates extenduntur etiam ad terras & uillas posteà acquisitas per principem, prout etiam dixi in d. q.cclxv. Et super his uide quę dixit Spe.in ti.de.instru. edi. in §.non autē.uersi. si aūt dubiū &c. Vtrū*aūt talis cōcessio sit realis uel personalis, ui de Bar.in l.pater. ff.de serui. præle. & in l. quia tale. ff. sol. mat. Quis possit tales libertates concedere, dixi suprà q.cccliii.

Acquisitis.] *Vide Cyn. in l. placet. C. de sacros. eccl. & Bart. in l.damni.§.is, qui ædes.ff.de dā. infec.*

SVMMARIVM.

1 *Mensuræ qualitas, & forma, et ubi asseruari debeat.*

2 *Mensurarum concessio, & signatio, & fractio minus legitimarum, sunt misti imperii.*

QVAEST. CCCCXC.

Mensuræ debēt fieri æreæ uel lapideæ, & poni in ciuitatibus *uel uillis in locis publicis, ut unusquisq; tributarius sub oculis rerum omnium modis constitutis sciat quid debeat susceptoribus dare.l. modiis. C. de suscepto. & arca. lib.x. Et uide tex. no. de mensur. & ponde.loquentem, & quomodo debent esse iustæ: in auth. de col.§.eos.col.ix.Et quomodo debent custodiri in ecclesia, in §. si autem collatores. ead.col. Et debent signari signo seu armis domini.l.ii. C. de fru.Alex.lib.x.* talia facere, & mensuras cōcedere, uel signari facere, & minus lega- 2
a les a frangere, sunt misti imperii: ut ponit Petr.Iaco.in titulo de mix.impe.in fin.& ita seruatur in diuersis locis huius pa. Delphi. & obseruari faciunt domini locorū. & ita etiam facio obseruari in uilla mea supra Alb. ī baroniis, ubi mensuræ sunt assignatæ armis meis.

a Minus legales.] *Adde quòd falsantes mensuras, per pœnā furti tenentur.l.pen.ff.de fal. Et nota quòd mēsura debet esse æqualis. & in dubio statur mensuræ uicinorum locorum: ut no.in c. ex parte.extra de cen.*

SVMMARIVM.

1 *Res quando dicatur integra, ut mandatum non expiret morte mandantis.*

QVAES. CCCCXCI.

Præfatus quidā certas fecit ordinationes, quarum

a executionem *a* commisit alii
1 ex officiariis suis. * Vtrum mortuo tali prælato cõmissarius per eũ deputatus possit ad executionẽ sibi cõmissam ꝓcedere? dici põt ꝙ sic, ut in c. si super gratia. de of. dele. li. vi. & l. fundi. ff. de acqui pos. & ita ibidem tenet Bar. Nec obst. iura dicentia, ꝙ mortuo mandatore, re integra, soluitũ mãdatũ. l. ii. §. sed & si quis. ff. de do. & ibidẽ uide per gl. & Bar. & l. eius. §. quas uero. ff. si cert. pe. & per Io. Fab. insti. mãd. §. item adhuc. Quia ibi mãdatũ, & id respectu cuius fiebat mãdatũ, erat integrũ. In casu uerò isto, id, respectu cuius fuerat facta cõmissio, nõ erat integrũ. Patet: q̃a añ eius decessũ ordinationes fuerãt factæ: nec restabat nisi ipsas executioni demãdari. Et ideò est uerũ dicere rem non
b fuisse integrã. *b* Hoc probat clare d. c. si sup gratia. Vide de hac materia, quæ dixi s̃. q. cxxj. & j̃. q. ccccxviij. Sed quãdo dicat̃ lis pẽdere, uide c. si men. ut lit. pen. li. vi. & uide super hoc q. ccccxc.

a Executionem.] *No. quòd si iudex dedit licentiã executori siue nũcio, ut capiat debitorẽ Titii, poterit, eũ capere, etiam finito officio. Et hoc limi. secũdũ Ang. si cã cognita illud concessum fuerit executori: quia tũc sicut ... tus licentia est perpetua: ... mãdatũ executoris. Secus si ... set cõcessa sine causæ cogniti... quia tunc ex quo sic absq; ca... sæ cognitione, est lata interl... toria, & sic exorbitantur, ... tò illa expirat finito officio ... fert Ioan. de Imo. in l. fundi. ĩ uer. & p hoc. ff. de acq...*

b Integram.] *In iudiciis au... res desinit esse integra, qua... procurator actoris sit domi... litis per litis cõtest. & procura... tor rei per satisdationẽ. Bal. in ne... gotiis aũt dicitur res integra antequam negotium sit positũ aliquo, cũ sumptu: aliàs secus... negotiũ sit positũ in aliquo ... ne, cũ sumptu: per Bal. in l. man... datum. in ii. quæstio. C. man...*

SVMMARIVM.

1 *Moneta aurea an contineatur appellatione monetæ.*
2 *Aurei quot faciant libras ...*

QVAES. CCCCXC...

VTrum appella... monetæ contine... *moneta aurea? ...
1 tur quòd sic: ac ẽt argẽtum ... ii. gl. posita sup uerbo, num... & gl. posita super uerbo, ... cuniæ. C. de fal. mone. Nam
a appellatione pecuniæ *a* tã au... rũ quàm argẽtũ cõtinetur ... pecuniæ. la iii. & l. pecuniæ. ii. ff. de uerb. sig. Hoc etiam ... ba...

bat ex generalitate rub. C. de fal. mo. sub qua ponunt leges loquêtes tã de moneta auri, quàm etiã argêti: prout ex tenore l. i. & ii. eo. tit. uideri potest. Quod facit ad quæstionẽ, patet, quidã cõstituit ĩ dotẽ filię suæ mille flo. auri monetæ currẽtis in Delphi. qualiter dcbeãt intelligi hæc uerba? Dicendum uidetur, quòd mille floreni, in moneta aurea currenti in Delph. cẽsent cõstituti: qui in moneta aurea tunc currenti debẽt solui ad auri rationẽ: aliter uerbũ, auri, subiunctum, de nihilo operaretur: quod tamẽ nõ est dicendum. l. si quãdo. in prin. ff. de leg. i. Et ideò considerato, quòd nulli floreni auri cudũtur in hac patria Delphi. nec cudi consueuerunt, solui debent, dicti floreni auri in scutis auri currentib. in Delph. Consuetudo enim regionis ĩ talib. debet attẽdi. l. semper. ff. de reg. iu. ii. respõso. & l. nummis. ff. de le. iii. l. imperatores. ff. de cõtrahẽ. emp. & uẽd. hoc ponit Bart. in l. Paul. in iii. q. in fi. ff. de solutio. hanc qõnẽ sæpissimè uidi in facto, dum practicabã. & posteà in hac curia parlamẽti uidi determinari, & ordinari dictos flo. debere solui in moneta ad rationẽ auri, uel in scutis auri, ad rationẽ auri cõputatis duob. scutis auri cursum habẽtib. pro trib. flore. auri, & cõtra, p rationes p̃dictas. Sed iuxta p̃missa, quæro,* quot aurei faciant libram auri. pro cuius declaratione sciendũ est, ꝙ de libra auri sunt tex. ĩ l. Quintus Mutius. la ii. ff. de aur. & ar. le. & in l. una. C. de monopo. & ĩ l. duo. C. de suscepto. & arca. lib. x. & in auth. de armis. coll. vi. Et septuaginta
2
b duo *b* solidi faciunt libram auri: ut in l. quoties. & ibi gl. exp̃ssè dicit. C. de suscepto. & arca. eod. lib. & ibi solidus, accipitur pro aureo: ut no. in l. quoties. & ĩ l. quicũque. C. de seru. fug. & faciunt nota. per glo. instit. de pœn. te. liti. in §. fin. Ideò ccccc. solidi, de quibus in l. si quis pro redemptione. in fi. C. de don. ibi accipit solidus, pro aureo, quorum lxxii. faciunt librã auri. Ita dicit Cy. in d. l. si quis pro redẽptione. Sed quid de libra argenti? habetur de libra argenti, in l. si clericus. C. de epis. aud. Et pro singulis libris argenti, v. solidi inferũtur. ut in l. i. C. de arg. prec. qđ the. infer. lib. x. Circa tamẽ solutionẽ istarum librarum solidorum, debet consuetudo regionis attendi. l. circa. C. locati. & facit gl. in l. si quis argẽ-

tum.C.de dona. De his etiã ſcripſi in apparatu ſtatuti, ſignãs per literas in gl. ſuper uerbo, marchis argenti. & nõ poteſt peti aurũ, pro libris uel ſolidis argẽti, nec ecõtra, ſicut dicit Bar. in l. Paulus reſpondit. ff. de ſolu. quia debet tantum agi ad id, quod eſt in obligatione: aliter petitio eſſet inepta, & reus abſoluendus, quãdo petitur aliud, quã ſit in obligatione: ut dixi: ut plenè etiam ſ. q. ccclviii.

a *Appellatione pecuniæ.] *Et quid ueniat appellatione pecuniæ, etiam attento communi uſu: uide Bar. in l. talis ſcriptura. ff. de leg. i. Et quot modis accipiatur in iure pecunia, tradit Corne. in cõſ. xxix. inci. licet clarã. col. ii. uer. reſtat ut deueniã. in iiij. uol. & an appellatione auri, ueniat anulus: Bar. ĩ l. cũ aurum. ff. de au. & argen. leg.*

b Et lxxii.] *Aduerte, quòd ſolidi, id eſt, auri qui hodie ſunt ĩ uſu, non minus ualent quã olim. cũ de moder. ad cõſtituẽdam librã auri requirũtur xlvi. aurei. ſecũdũ Panor. in c. conquerente. extra, de offic. ordina. in iii. colum. uerſi. in uerbo, duos ſolidos.*

SVMMARIVM.

1 *Pecuniæ mutatio ſi fiat, et agatur de ſolutione, an de fortiori uel uiliori fienda ſit ſolutio.*

2 *Thares primus pecuniã cudit.*

QVAES. CCCCXCIII.

SI fiat, monetæ mutatio * & agatur de ſolution[e] 1
fienda, an quis cogi p[oſ]ſit ad recipiendũ monetã, q[uæ] mutata eſt in bonitate, & [ui]bilior facta? dic q non. Et [eſt] ratio, quia debet attend[i] quod uериſimiliter actũ [in]ter cõtrahentes, & ſecũd[um] id debet iudicari: aliter [...] quereretur, quòd res uendita quæ fuit iuſto precio uẽdita daretur pro minus iuſto p[re]cio. ideò audiri non debet ta[...]lis emptio, in detrimentũ uenditoris, per l. Paulus reſpõdit, ff. de ſolutio. & quod habetur in c. olim cauſam. extra [...] cen. In his enim, & c[æteris] contractibus attendi, & [...] debet, quod actum eſt. l. [...] per. ff. de reg. iu. ubi dicit [...] ſic formaliter. Item actum [in]tellige etiam tacitè, ratio[ne] rei quę uenditur, quę ſec[un]dum opinionem omnium [ua]let decem libras imperia[les] ideò non eſt audiendus, [...] de Veronenſibus ſupinè [...]cit, ſe ſenſiſſe: cum non eſt [ue]riſimile, &c. pro hoc bene [fa]cit l. imperatores. iun[cta] gloſ. ff. de contrahen. emp[tio]ne. & uenditione. Ita di[cit] Bart. in d. l. Paulus. circa principi. ibi dum dicit, Item quia dixi ueriſimilitudinem, p[...]

pro hoc etiam bene facit, quia solutum nõ uidetur, quod deterius soluitur. l. i. §. si res. ff. depo. & l. iii. §. primo. ff. commo. not. gl. in l. eleganter. §. q. reprobos. ff. de pigno. act. Et quia graue est fidem fallere. l. i. in prin. ff. de cõst. pec. Princepsq́; obligationes iam contractas præsertim naturales, non uoluit immutare, licet pecuniã mutauerit: ut not. Sal. in l. si ex legati causa. in quæstione quæ incipit: iuxta prædicta moueo dubia, &c. ff. de uerb. obl. in sua repetitione. sequitur propterea talem emptorem audiri nõ debere. Hoc etiam probatur una tali grossa & palpabili naturaliq; ratione. Ponamus, quòd à tẽpore uẽditionis citra facta est moneta de corio, sicut captiuitatis regis Io. de qua moneta licet currilibus si centũ flore. non ualent duos florenos de moneta currente tempore contractus: durum esset & cõtra rationem, quòd uenditor cogeretur recipere solutionẽ in tali moneta. non enim est uerisimile, contrahẽtes de tali moneta cogitasse: quam futuram esse ignorabant. ratio enim naturalis etiã debet attẽdi, cùm pro lege habeatur. l. cũ ratio naturalis. in princ. ff. de bo. dam. Et pro hoc bene facit, quod ponit Dy. in c. inspicimus. de reg. iur. li. vi. ubi ponit coniecturas. Contra tamen prædicta uidetur glo. decreti. in c. quis ignorat. xxxii. qõ. iiii. super uerbo, nostro. ubi dicit argumentũ, quòd si primo currebat fortior moneta, & modo currit uilior, de mãdato principis liberor soluendo uiliorem. de contrahẽ. empt. & uen. l. imperatores. Sed ibi subiungit illa gl. decreti uerba sequentia, arg. cõtra. extrà de cẽsi. c. olim. in fi. ff. si cer. pet. l. cùm quid. Et sic non uidetur contrariari illa glo. imò uidetur, quòd nõ possit fieri solutio de debiliori: dum ibi subiungit, argumentum contta &c. quia quãdo aliquis doctor recitat plures opiniones uidetur residere in illa, quã ultimò recitat. Nec esset opinio illius gl. si tenere uoluisset, quòd de debiliori moneta esset fienda solutio: quia ipsa loqueretur cõtra ueritatem, per rationes suprà in princ. deductas, uel posset intelligi d. gl. decreti in his, quæ reiterationem recipiunt, ut in præstatione cẽsus, uel annuæ pensionis, in quibus tantum damnum non uersatur: sicut in his, quæ tãtum semel præstantur & soluuntur: nec reiterationem recipiũt: ut est in dote

dote cōſtituta,uel in precio alicuius rei uenditæ. arg.extrà de dec.in cap.beneficium.ubi decima,quia reiterationē recipit, debet ſolui in moneta uſuali, ſeu curribili tempore ſolutionis.Imò dicit ibi gl.ſuper uerbo,ſimpliciter. ꝙ ſi dictū̃ fuiſſet expreſsè, quòd de moneta aliqua deberet ſolui: ut potè de florenis, uel ſcutis auri,quòd de illa deberet ſolutio fieri. arg.c.dilecta.extrà de præſcri.in anti.facit l.i.§.ſi conuenerit.ff.depoſiti.Et maximè, ſi iuramentū̃ interuenerit,quòd omnino debet ſeruari.auth. ſacramenta. C.ſi aduer.uēd.l.ſi quis maior. C.de tranſac.c. licet. de iureiur. in anti. Vel poteſt dici,quòd gl. decreti loquitur in contractu lucratiuo:ut potè donationis a uel legati:quia tūc de moneta uſuali, licet uilior exiſtat, poteſt ſolui. ar.l.ſi quis argen b tū.in prin. iūcta gl. ſuper uerbo,æſtimatione &c.C.de donat. Et eſt ratio propter l.ad rores.ff.de ædil.edict.& ut benignius agamus cū donatore. l.Neſennius. ff. de re iud. ita dicit Oldra.& uidetur ita dicere Azo in ſumma. in tit.de donat.Cōcludo ergo,ꝙ debet fieri ſolutio in moneta currēte tempore contractus : ſiue eſſet illo tempore fortior ſiue debilior, & ita ſeruatur in iu dicando:niſi aliter tēpore cōtractus eſſet actum inter partes. Non tamen nego neq; intelligo, quin debeat fieri ſolutio de moneta uſuali tempore ſolutionis,ad ualorē alterius monetæ currentis tēpore contractus:iuxta d.c.olim cùm ibi not. & per no.per g. in d.§. qui reprobos.hoc etiam ſentire uidetur Bar.& Sal.in d.l.ſi ex legati cauſa. Sic.enim iſto tempore, quo currit debilis moneta ad rationē uiginti quinq; groſſorum pro ſcuto auri,ſoluāt exactores Delphinal.& alii nobiles huius patriæ Delphin. qui ſibi ſolui faciunt eorū̃ cenſus de iſta noua moneta,ad rationē tamen bonæ monetæ. De hac materia *a*.uide plenè Bar.in l.Rutilia Polla. ff.de contra.emp. & uend.& in d. l. Paulus reſpondit.& Zaba.in clem.uīi de decimis: & gl. & Inn.in c.olim.extrà de cenſi.& Hē. Bohic.in c.quanto. de iureiur. Et Spec.tit. de oblig.& ſolu. §.ii.circa finē.Cy.in l.in minorū̃.C.in quib.cau.in integ. reſti.non eſt nec. & Ioā. Fab. inſtitut. quib. modis tollitur obliga.in prin.& Dy.in c.inſpicimus. de reg.iur.li.vi.De materia reacheutorum, uide Bart.in l. quoties in diē.ff.de uerb.

2 uer.obl.* Quis primò fabricanit monetã? dic ꝙ Thares, pater Abrahę: sicut recitat Alb. de Ros. in suo repertorio sup uerbo moneta. Et ibi recitat unde processerũt xxx. denarii quibus Christus fuit uẽditus. Item cui uel quibus cõpetat ius monetã cũdẽdi, uide quæ dixi j. qõ. ccccxcviii. Si debeã tur mihi xxx. floreni auri, an potero petere xx. scuta auri? dic, quòd nõ: quia scuta non sunt in obligatione, nec potest peti aliud, quã sit in obligatione, etiã ualor rei, quæ in obligatione cõsistit, ut plenè dixi suprà q. ccccliii.

a De hac materia.] *Adde Bal. in consi. cxxxvii. breui, incipit, super eo, quod quæritur, an ualor monetæ. & in l. cum quid. in ii. col. in uersi. extra quæritur. ff. si cert. pet. & ibi Bart. in ult. col. in uersi. & hæc faciunt.*

b Zaba. in cle. ii.] *In iii. col. in uersic. xiii. quæro. & hunc omnino uideas.*

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata contra minorem xxv. annis, curatorem nõ habẽtẽ, est ipso iure nulla. Et quid de contractu. num. 2.*

QVAES. CCCCXCIIII.

1 Sententia lata contra minorem uiginti* quinque annis, curatorem nõ habentem, est nulla ipso iure l. præses. C. quomodo & quãdo iudex. ex l. acta. §. fin. ff. de re iudic. Sed quid si causa agitata fuerit per procuratorem cõstitutum à minore curatorem nõ habẽte, an ualeat sen- a tentia? dic ꝙ non *a.* l. non eò minus. C. de procu. & l. licet. eo. tit. hoc uoluit dicere gl. in l. neq; super uerbo, interueni re. C. de procura. in q. ibi not. Nec obstat l. cũ & minores. C. si aduer. rẽ iudi. ubi causa agitata per procuratorẽ institutum à minore curatorẽ nõ habente, ualet & tenet: licet sibi beneficio restitutionis in integrũ subueniat. Quia uerbũ, legitimè, ibi subiunctum, tollit contrariũ. ubi glo. dicit legitimè, scilicet à minore, cũ authoritate curatoris. d. l. neque istud. idem dicit gl. in d. l. neque super uerbo interueniẽte. & si opponatur de l. curatorẽ. C. de in integ. resti. mi- 2 no. ubi contractus * celebratus à minore, curatorem non habente, ualet & tenet. ergo idem in iudicio, uel sentẽtia est dicendum, cum in iudiciis quasi contrahatur. l. iii. §. idẽ scribit. ff. de pœcu. Dicendum b est, secũdũ omnes, quòd nõ: *b* licet nulla lex hoc dicat. Ita dicit Accursius glosator, in d. l. cum & minores, quam glo.

gl.sequuntur omnes doct. super qua dicit Bart. quòd imò uidetur text.in l. acta.§.fi.ff. de re iudic. Pro hoc etiam uidetur text.quem ipsi non allegant,in d.l.si præses.in fine.& de hac materia, uide Bart. in d.l.cum & minores.& in l.cōtra pupillũ.ff. de re iudi. Sed aduerte ad premissa:quia pręmissa uera sunt, ubi minor

c xxv.annis *c* nō iurasset *d* acta

d seu agēda per procuratorem nomine ipsius adulti in iudicio habere rata, & contrà nō uenire. Quia si minor adultus iuret habere rata acta per procuratorē suũ, & nō cōtra uenire, prout cōmuniter fieri consueuit:tunc eo casu processus nō redditur nullus, defectu authoritatis curatoris: quia iuramentum eum repræsentat maiorem,sicut in contractu. & dicit glo. super uerbo,contractibus.in fin.quam gl.sequitur Bar. in authen.sacramenta.C.si aduers.uen.Et ita seruat in iudicando dicta curia parlamenti:ut plenè etiam dixi suprà quæst.xxxv.

a Quòd non.] *Et est ratio, quia si curatorem non habeat,nō potest esse in iudicio, saltem conuẽtus:sed debet sibi petere curatorem dari:ut C. qui dari tut.pos. l.uniuersis.& instit.de cura.§. fin.Et sic non ualet sententia cōtra eũ lata. Et hoc probatur da rè,in l.acta §.fin.ff.de re iudic. Ista formaliter dicit Sal.in l.cū & minores.in secunda oppo.C.si aduer.rem iudica.firmat Pe.de Imola in pdi.l.acta. in §.cōtra.*

b Quòd non.] *Quærit Bald.in l. non eo minus.C.de procu.quid si sententia non est lata, an ualeant acta cum minore in iudi. & respondet, quòd acta in fauorem minoris ualeant:alias non. uide eum ibi.*

c Minor xxv.annis.] *Maior tamen xiiij. quia impubes iurare non potest.l.qui iurasse.ff.de iu rei.xxij.q.v.paruuli. & Spec.de test.§.i.uer.item excipitur,quod est impubes.*

d Non iurasset.] *De hoc scilicet an iudiciũ minoris firmetur iuramento: uide istum consi. incip.nobilis Ioan.de monte ar... serio.nu.ij.uer.ad secũdum.ibi, nō obstat etiã.in iiii. dec.xxx...*

SVMMARIVM.

1 *Submittens se misericordiæ alicuius, an intelligatur se submisisse eius arbitratui.*

QVAEST. CCCCXCV.

Ille, qui se submittit misericordiæ alicuius domini*, bannereti,uel iudicis, se submisisse intelligitur eius arbitratui. in c. sanè.& c.ueniens. & ibi per Inno. de hac mate- 1 2

materia, extrà, de renũtiatione. ita tenet Io. Fab. inst. de cõtra. empt. & uen. in §. pretiũ. uersi. qui incipit, itẽ q̃d si misericordiæ, &c. & dicit Ray. de Saba. in l. post decisionem. C. de fur. ꝙ ubi aliquis se submittit gratiæ & misericordiæ curię, uidetur se submittere, sub conditione, si fiat sibi gratia, ideò in effectu non ualet submissio, nisi fiat sibi gratia, per d. c. sanè. & not. per Inn. in d. c. ueniens. De submittẽte sę alienæ iurisd. dixi suprà q. lxxvii. Item de illo, qui se submittit ad carceres, dixi suprà q. lxi. Item de illo, qui se submittit cognitioni iudicis non sui: an per hoc uideatur iurisdictio prorogata: uide, quę dixi suprà q. ccclxx. Item an ciues Grationo. se possunt submittere curiæ parlamenti: dixi s̃. q̃. cclxxv. An quis possit se submittere ad carcerem, ut possit incarcerari pro debito priuato, uel fiscali: uide plenè Ioan. Ferra. in titu. forma executionis sn̄iæ. in ix. col. ibi, addo & v. reme. &c.

SVMMARIVM.

1 *Clausulæ, detractis detrahẽdis, usus in fideicommissaria substitutione.*

2 *Reus quando dicatur esse in mora.*

QVAEST. CCCCXCVI.

1 SI fideicõmissarius * post euentum cõditionis substitutionis fideicõmissarię petat hæreditatẽ sibi restitui, absque adiectione illius clausulę, detractis detrahendis, an hæres hæredis rogati, qui ipsam hæreditatem possidet, habeat iustam causam recusandi ipsam hæreditatem restituere, ad hoc ut excuset à mora propter fructus per eum perceptos post euentum cõditionis ipsius fideicom. Et pro decisione huius dubii prę mitto, ꝙ duo sunt iura, quæ sibi uidentur contrariari, uidelicet l. qui solidum. in prin. ff. de leg. ii. ubi sic dicitur, qui solidum fideicom. frustra petebat hærede Falcidiam obiiciente, si partem interim solui sibi desiderauit, neque acceperat, in ea moram passus intelligitur. Per quam l. apparet, quòd iusta causa in parte, nõ tollit moram in alia parte. Et ita summat eam Bart. Aliud ius est, uidelicet in l. in fideicommissi. circa prin. ibi, tametsi non facilè euenire possit: ac non præcedente mora per ueniatur ad iudicem: ut puta legis Falci. rationem interuenisse, &c. ff. de furt. per quam l. apparet, quòd si quis ad iudicium

dicium uocatus, iustã habeat causam se defendẽdi in toto, uel in parte, respectu eius, qđ ab eo petit, ipse in mora esse nõ uidetur. hinc est, quòd inde dicitur in l. sciẽdum. in fi. eodem tit. quòd ubi exceptio aliqua iusta & admissibilis ꝑ uocatũ ad iudiciũ allegatur, mora facta non uidetur. Per quæ iura propterea Bar. dicit & notabiliter in d. l. qui solidũ. ꝙ ubi aliquis conuẽtus op
a ponit exceptionem *a* pro parte, nisi actor dicat exceptione opposita, se esse paratũ aliam partẽ recipere, respectu cuius exceptio nõ opponitur, reus non uidetur esse in mora. Sic
2 *intelligitur dicta l. in fideicommissa. ubi uerò exceptio. opposita pro parte, actor dicit reo, da mihi aliam partẽ, quæ non est in controuersia, & cuius respectu nulla opponitur exceptio: tunc isto casu reus uidetur esse in mora constitutus respectu talis partis. Sic intelligit d. l. qui solidũ. & est ratio secundum eum. Quia quando petitur totũ, reus nõ tenetur offerre partẽ: quia non est uerisimile, quòd actor uellet eam recipere. l. tutor. §. Lucius. ff. de usur. Ideò actor except. partis opposita exprimere debet ac protestari, quòd est paratus partẽ recipere. Ita dicit ibidẽ Bart. Et ideò cum dictus fideicõmissarius in petitione sua non subiũxerit illa uerba: detractis detrahẽdis, ipse hæres rogati ad iudiciũ uocatus, iustã habu[it] causam se opponendi, ac exc[i]piendi contra & aduersus ta[]lẽ petitionem factam per dictũ fideicommiss. respectu [to]tius hæreditatis. Et hoc propter detractiones tam quart[æ] Trebellianicæ, quàm etiã funerũ impensæ, debitorum quæ & legatorũ testatoris per eius hæredem solutorum. Nec nõ reparationũ & melioramẽtorũ in rebus hæreditariis factarũ, quæ detractiones in uim exceptionũ, pro parte dicti hæredis propositarũ sunt de[iure] admissibiles, elidẽtes in parte petitionẽ dicti fideicom. Ad cuius onus propterea solutio legatorũ insolidum debit[orum]
uerò & funeris impensæ, nec non expensarum in reparationibus & melioramentis re[rum] hæreditariarũ factarũ pro [certis] partibus, spectat & pertinet. & hæc probãtur in l. ii. iũcta gl. C. ad Treb. & l. i. §. fi. iuncta gl. ff. eo. ti. & l. ubi. §. fi. iũctis ẽt no. ibi ꝑ Bar. & l. mulier. §. sed ipse tibi. ff. eo. ti. & tetigi s̃. q. ccxcvi. Quæ sic so[-]
luta dictus hęres hæredis rogati, ac impẽsam potuit & debuit

buit detrahere,& sic de hære ditate petitã,retinere usq; ad cõcurrētē quãtitatē,donec si bi de p̃missis facta sit solutio. l.si ĩ area.ff.de cõdi.inde.et §. furta.inst.de obl.quæ ex male.na.Ex quib. ꝓptereà sequit̃ dictũ hæredē respectu totius hęreditatis,ad iudiciũ uocatũ nõ esse,nec dici posse fuisse in mora,neq; in toto neq; in parte,secũdũ Bar.in loco p̃alleg. quē ēt sequitur Sal. in l. si ex legati causa.in q.quæ incipit, pro euidēti tamē declaratione,quæro,si creditor plus debito petat: an super uero debito cõstituat debitorē in mora &c.ff.de uer. obl.in sua repe.& determinat,ꝙ nõ.Et ita uidi determinari in hac curia parla. An pro re particulari restitutioni subiacēte debeat detrahi Trebellianica. uide quæ dixi ĩ. quæst.ccccl xvi.

a Opponi excep.] *Non tamē tenetur opponere: sed poterit simpliciter petitionē negare.l.is qui ducēta.§.utrũ.ff.de reb.dub.& hoc secundũ regulam,quæ dicit, Cuius aliqua particularis est falsa, eius uniuersalis simpliciter est falsa.Spe.ti.depositi.§.septimò uidēdũ occurrit.uer.xi.cõsiderãdũ est.ibi,uel si uelit caut.*

SVMMARIVM.

1 *In mora an quis constituatur ante interpellationem.*

QVAES. CCCCXCVII.

1 IVxta prętactã quęstionē, quæro,an euētus* cõditionis fideicõmissi uniuersalis cõstituat hæredē hæredis rogati in mora ipso facto.Credo,ꝙ nõ.Ratio: quia in obligatione, quæ est pura ab initio, quis nõ constituit̃ in mora *a*, nisi per interpellationē. l.mora.in princ.ff.de usu.ibi, mora enim fieri intelligitur. nõ ex re, sed ex p̃sona,id est, si interpellatus loco opportuno nõ soluerit &c. Et in l.si ex legati causa. ff.de uer.obl. Ita etiam fieri debet in obligatione cõditionali, postquã est purificata: aliàs sequeret̃, ꝙ in puncto,quo quis obligatur per euentũ cõditionis,illo eodē puncto cõstitueretur in mora:quod tamē est absurdũ.l.quod dicimus. ff.de solu ti.& l.promissor Stichi. ff. de const.pecu. Ita dicit Guil.de Cug. in l. quod &. ff. si cert. pet.& Cy. *b* in l. si minorum. C.in quib.cau. in integ.resti. nõ est nec.& Bar.in l.quoties in diē.ff.de uerbo.obl.conclusio est ꝙ dictus hæres non potest argui de mora.De materia moræ, uide plenè p Bart. in l.si insulam. ff.de uerb.ob. & Sal.in l. si ex legati causa, ff.eod.tit.in sua reperi.

In

a In mora.] *Quid autem si minor committit moram, an restituatur aduersus cõmissionẽ moræ: uide per Bar. in l. in minorẽ. circa fin. uersic. quæro hic. C. in quib. caus. in integ. rest. non est neces.*

b Et Cy.] *In iii. col. in vi. q. aliter tamen uidetur sentire Odof. ibi, in v. col. in uersi. sed quæro hic. ibi, licet non habebant necesse &c. Sed quòd euentus conditionis constituat in mora, tenet Alex. & dicit esse communẽ opinionẽ: ut in l. quoties. in ii. col. in uer. itẽ inducitur. ff. de uerb. ob.*

SVMMARIVM.

1 *Monetam cudendi ius, cui competat.*
2 *Vectigal exigendi ius, per consuetudinem acquiritur.*
3 *Monetam quis primum cuderit.*

QVAES. CCCCXCVIII.

CVi competat ius cudendi monetã? dic ꝙ
1 ad * Imperatorẽ solũ, & duntaxat de iure, ut in c. quæ sunt regalia. ibi, moneta &c. in feudis. col. x. Attamen de iure speciali, ut potè priuilegio uel consuetudine, bene potest acquiri & cõpetere ta-
2 le ius *a*. De priuilegio probatur, quia ea competunt principi, bene possunt per eum cõmitti, & in priuilegium alicui dari. l. fi. C. noua uect. inst. nõ poss. facit quod not. glo. in c. quod translationem. extr. de offi. dele. de consuetudine probatur in l. quisquam. ff. de diuer. & temp. præscr. & C. de fund. limitro. l. i. & de pascu. publ. l. i. lib. x. Et est bona ratio: quia quæ potest princeps potest facere cõsuetudo: ut in c. super quibusdã. §. præterea. extrà de uerb. sig. facit q... ponit Cy. in l. i. C. de em... lib. ubi istud dicit. Item tenet & ponit Hen. Bohic. in c. quia ... to. extrà de iureiur. in ii. dist. ... allegat extrauagãtẽ lo. xxii. quę incipit, prodiẽs &c. Hinc est, quòd nos uidemus, quam plures principes & prælati, q cudi faciũt monetã, ... ex priuilegio uł cõsuetu... sicut duces Borbonii, Sabaudiæ, Archiepiscopus Ebredunen. Episcopus Lausan. Episcopus sancti Pauli ... strẽsis diœcesis, Princeps ... raicæ, & plures alii. Istud ... tiam una alia ratione cõ...
2 batur: quia * licet ius exigendi uectigal, sit de iure reg... ut in c. i. quæ sint reg. Atta... tale ius per consuetudinẽ ... quiritur. l. fi. §. præterea ... Idem tenet Bar. in l. si pub... canus. ff. de pub. & uecti. Idẽ tenet Cy. in l. i. C. noua uect. insti. non pos. & ibi ponit plu... rei

rés bonas rationes, & bñ urgentes. idẽ etiã tenet Spec.in ti.de cau. pos. & propri. in §. quia uerò.uer. quid de colligentibus pedag.&c.Istud etiã tenent doc.in l.i.super glo.in qua fit mentio de priuato.C. de impo.lucr.descr.li.x.alleg. l.eũ qui.C.de fund.rei priua. iũctis his quæ not.in l.si decurio.C.de decur.lib.1.Et ita seruatur in hac curia parla. Delph.et ubiq;.*Sed quis fuit primus qui fabrificauit monetã? dic ꝙ Thares,pater Abrahæ:sicut recitat Alb.de Ros. in suo reperto.super uerb.moneta.Et ibi ẽt recitat unde ꝓcesserũt xxx.argentei,quibus Iesus Christus dñs noster fuit uẽditus.Itẽ si fieri debeat solutio debiti de moneta currẽte tempore cõtractus, uel tẽpore solutionis, plenè suprà dixi quæstio.ccccxciii.

a Tale ius.] *Adde Cy. in l.si quis nũmos.C.de fal.mo.ubi dicit, q̃ moneta fieri possit per ciuitates. Est aũt sciendum, quòd moneta debet cudi expẽsis publicis. Bar. in l.qui falsam.ff.de fal.& in l. i.C.de ue.nume.po.lib.xi.Et debet moneta tantũ ualere formata,quantũ in massa.gl. in l.i.de contrahen.emp.*

SVMMARIVM.

1 *Nomina,an ueniant,legatis mobilibus & immobilibus.*

2 *Mulier an nubẽdo uideatur bona sua in dotem constituisse.*

3 *Mulier an censeatur cõstituisse in dotem nomina, siue debita.*

QVAEST. CCCCXCIX.

1 Testator quidã * suum mobile legauit,uel per fideicommissum reliquit alicui bona sua mobilia & immobilia: nulla facta mẽtione de nominibus seu debitis, nũquid ipsa nomina ueniant in legato uel fideicom

a missoa?dic ꝙ non,secundum

b Bar.in l.cẽturio b.in ii.q.principali. circa fi. ibi dum dicit, secus, si dicat,peruenire uolo omnia bona mea mobilia,etc. ff.de uulga.& pup.& dixi suprà qõ.ccxci.Et est ratio secũdũ eũ:quia nomina non sunt mobilia,nec immobi.sed sunt quoddã genus per se.l.à diuo Pio.§.in uenditione. ff. de re iud.l.quã Tuberonis.§.fin.ff. de pec.Idẽ tenet Spec.in ti.de fructi.& inter.§.i.uer.secundo queritur.Idẽ tenet Cy.in l.i.C.si aduer.trans.& ibi dicit se ita pluries dixisse.Idẽ & plenius Pe.Iac. in ti.de actio. ex testa.Et præmissa sunt uera,quãdo testator dicit bona mobilia & immobilia,qa secus esset, si simpliciter dixisset,bona sua, nulla mentione facta de mobilibus & inmobili-

bilibus: quia tunc iura, nomina, & actiones, uenirent in tali fideicommisso. l. ex asse. §. si quis bona. & l. nam quod. §. fin. cũ l. seq. ff. ad Treb. ponit Bar. in l. Quintus. la ii. §. argẽto. ff. de aur. & arg. leg. Nomẽ accipit pro actione personali. l. nomen. §. i. iuncta glo. ff. de

2 leg. iii. *Iuxta præmissa quæro, an mulier nubẽdo uideat bona sua in dotẽ constituisse. dic ꝙ sic, si interueniat traditio. ita debet intelligi, l. mulier bona, ff. de iur. dot. ex quo sequitur, ꝙ nomina debitorũ, quia nõ tradũtur, sed ceduntur: nõ præsumuntur in dotẽ dari. l. fi. C. de pact. conué. & l. fi. C. de repud. Ita tenet Bal. in c. i. an mari. succ. uxori in

3 bo. *Et ex his etiã infero, ꝙ si mulier cõstituat expresse bona sua in dotẽ uiro, ꝙ nõ cẽseatur in dotẽ constituisse nomina siue debita, nisi expresse dicatur, uel nisi dicat, quòd omnia bona sua in dotẽ cõstituit: tũc iura & actiones cõprehẽderentur, per præmissa.

a *Veniant in legato, uel fideicommisso.] *Aduerte tamen si testator dicat, lego bona mea: ueniunt nomina debitorum: ut no. Bart. in l. uxori meæ. ff. de usufru. leg. Et an nomina computentur inter mobilia, & immobilia, uide omnino Pe. de Anch. in c. nulli. de reb. eccl. non al... & Bar. in l. potest. de auth. tu...*

b L. centurio] *Vide Alex. i... mouentium. ff. de uerb. signi.*

SVMMARIVM.

1 *Obiectus cõtra testes, nõ pro... in causa principali, an adm... tantur in causa appellatio...*

2 *Parti, contra quã dantur ... ctus, licitumne sit dari alios ar... ticulos saluatorios.*

3 *Infamis an possit opponere te... stem contra productum, ... infamem.*

QVAEST. CCCCC...

1 Actor dedit obiectu... in causa pricipali ... tra testes rei, uel co... trà, super quibus testes cõ... runt examinati: licet habue... rit pars terminos ad proba... dum. An in causa appellatio... nis illi obiectus debeant ... probandum admitti? Et ... tur quòd non, quoniam ob... cere contra testes, est ... sum, ideò obiicere uolens ... admittitur, nisi ante pub... tionem fuerit protestatus: ... c. præsentium. extrà de tes. Nec ad talem actũ datur, ... unica dilatio. in c. licet di... ctus. extrà de test. & cũ pri... habuerit dilationẽ in prima instantia, ad hoc faciendum, & non fecerit, non debet ipse ...

in causa appel. admitti. Pro hoc uidetur text.expressus in c.licet causam, extrà de proba.ubi dato termino competenti parti,ad obiiciẽdum, & obiicere non curauit,ulterius ad obiiciendũ non debet admitti:ut ibi dicit tex.dum dicitur, super quo interloquẽdo dicimus &c.Tum ẽt, quia causa app.est alia à principa. l. cum apud Sempronium. ff. iud.solui. & l.ita demum. C. de proc.ideo exclusa parte ab obiiciendo,cõtra expressè uel tacitè per termini super hoc assignati lapsum, pars non debet in causa app. admitti ad hoc faciendũ. l. ita demũ.alleg.cũ in eadẽ instantia si adhuc duraret,non admitteretᷣ: ut d.c. licet causam. Nec obstat l.præcipimus. C. de app. & c.fin.de app.lib.vi.quia loquũtur in his,quæ concernũt negotiũ principale, & nõ ista accessoria,sicut obiicere contra testes .pro hoc facit cle. fi. de appel. Sed quicquid sit de iure, seruatur tamen contrariũ tã in hac curia parlamẽti,quàm in cæteris curiis præsentis patriæ,de stylo & consuetudine ipsarum curiarũ, in quibus curiis obiectus cõtra testes admittuntur ad probandũ, in causis appellation. qui non fuerãt probati in prima instantia. Et ita uidi obseruari xl. annis proximè lapsis.Sed quæro si obiectus probentur cõtra testes, an iudex coram quo factæ sunt probationes,eos punire poterit, dic ꝙ nõ.casus est in ca.cum dilectus.in fin. extrà de ordi.cog. Nec efficiũtur testes infames. secundum quod ibi text. & glo. ponunt. Licet Innoc.dicat eorum opinionem ex hoc grauari. 2 * Sed nonne est licitum parti, cõtra quam seu eius testes traduntur obiectus, dare alios articulos saluatorios a a,approbando famam bonam testium ? dic quòd sic: quia cuicunq; b b est licitũ testes saluare & iuuare:ut in c. præsentium.extrà de testib.li. vi.& ibi per Archid. & iii.q. i.c.de iudiciis.glo. super uerbo,confirmandos.ibi, dum dicit, uel potest confirmare illorum testimonia qui probati sunt criminosi &c.& ita seruatur de stylo præsentis curiæ parla. Sed an testis,contra quem dantur obiectus & non probantur, possit agere actione iniuriarum ?uide in l. i. §. i.ff. de uent.inspici. uide etiam quę dixi in apparatu.si quis per literas. in glo. super uerbo, communi æstimatione.circa finem. in quæstione, sed pone,quòd pars opposuit.

3 * An infamis possit opponere contra testem contra eum productum, quòd ipse testis sit infamis? Bart. quòd non. in l. in arena. C. de inoff. testa. & in l. cum mulier. in fin. ff. sol. matr. & ibi no. per eũ.

a Saluatorios.] *Sicut & reprobatorios. Sed hic sciendũ q; testes probatorios & testes reprobatorios probatoriorum reprobare licet, sed reprobatorios reprobatoriorum non, ut in c. licet. de test.*

b Quòd sic: quia cuicũque.] *Et etiam ratione: quia parilitas est seruanda in iudiciis. l. in sacris. C. de proxim. sacro. scrinio. lib. x.*

SVMMARIVM.

1 *Iudicaturæ finito termino, an idem iudex possit administrare, donec successor acceperit possessionem.*

QVAEST. CCCCCI.

Vacante officio iudicaturę maioris curiæ Graysuodani, quę nõ durat, nisi biénio, secundũ libertates generales huius patriæ, dominus noster Delph. uel dominus gubernator huius patriæ prouidit de alio iudice: ipse tamé iudex nouiter creatus, nondum accepit possessioné officii dictæ iudicaturæ, nonne ualebunt gesta per antecessorem, qui est in possessione ipsius officii, do... alius adeptus fuerit posse... nem dicti officii? Dic q; a quia *a* apud eũ remanet ... ministratio cum titulo: ... l. i. §. administrationem. C. ... omnes tam ciuiles, quam m... litares. Et idem dicendum ... de iudicatura curiæ com... nis huius ciuitatis Grati... quæ non durat, nisi anno. 1 idem de aliis maioribus iu... caturis huius patriæ. Et ... seruatur & uidi seruari te... poribus meis.

a Quòd sic: quia.] *Hoc intelligi... tur uerum, iurisdictio... ordina... ria: secus est in alio officio: unde legatus positus cum tẽpori... sumptione, non posset consi... neficia post tẽpus: licet ante ... cessoris aduentum, quod ... cundum Bal. in l. meminis... terit. ff. de offi. procon. in ... a uersi. extra quæro.*

SVMMARIVM.

1 *Professionem facere quã... censatur.*

2 *Ingressus religionis an ... sine religiosorum consen...*

3 *Prior conuẽtus prædicat... minorum, an possit confer... charistiã uel extremã u... nem suo religioso, extra ... nos conuentus, & num. 4*

5 *Prædicatores an debeant præ... dere minores.*

QVAE

QVAEST. CCCCCII.

VBi quis emittit uotũ intrãdi religionẽ aliquã:& postmodũ per interuallum habitũ suscipit, ab eo qui potest habitũ conferre,& illũ cui cõfert religioni aggregare,ipse talẽ habitũ suscipiẽs,professionem facere cẽsetur.*Ita dicit & tenet Inno.in c.fraternitatis.in gl.super uerbo,solẽni. extrà de frig.et malefi.in antiq.dũ tamẽ in ætate discretionis existat: ut in cle.fi.de reg. & transeũ. ad reli.Ita dicit Gul.de mõte Lauduno,in d. cle. Et est iste unus de quinq; casibus,quos ibi enumerat,quibus quis ꝓfessionẽ facere cẽsetur. Alius est & secundus casus, si quis uno cõtextu uotũ emittit, &
a habitũ solenniter recipit *a*,animo deserendi seculũ : ut in c.consulti.extrà de regula. in antiquis.quos casus etiã recitat Zaba.in d.cle. fi. Nec obstat c.porrectũ. extrà de reg. in anti.& quod not.in c.cum in magistrũ. extrà de elec.ubi dicit,ꝙ ex sola susceptione habitus quis non efficitur religiosus, nisi professio uera sequatur,quia in casu d.c.ingredi uolens religionem, habitũ suscepit, per manũ monachi, qui potestatem non habebat ipsum aggregandi religioni, sicut ex tenore d.c. potest uideri.Ita dicunt Gul. de mõte laud.Zaba. & Inn.in locis sũprà alleg. sic d. c. intelligentes.Pro hoc bene facit c.consuluit.quod alleg.ibi, ita habitus sine professione susceptus,ne matrimoniũ contrahatur, impedit &c. extrà qui cle.uel uou.matrim.contrah. pos.in antiq.& licet in habitũ conferendo requiratur cõsensus religiosorũ, ar.c. quos omnes tangit.de reg.iur.li.vi.
2 Tamẽ *receptio talis ingredientis religionẽ facta ꝑ Abbatẽ,uel Priorẽ sine consensu aliorũ religiosorum,ualet fauore religionis.Et ista fuit q. Mart.de Fano. qui sic determinauit,alleg.c.cum plãtare. & c.in his.extrà de priui. xii. q.ii.c. religiosam. & in arg.c. porrectum. §. alleg. ita dicit Spec.in tit.de statu mona.ubi istam ponit quæstio. in uersi.
3 xx.quæritur.* Insurgit tamẽ talis quæstio, utrũ Prior conuentus prædicatorum, possit cõferre euchari. uel extremã unctio.suo religioso,extra terminos sui conuentus ? Et licet uideatur quòd non , per cle.i.de priuil.& exces.præla. attamen dicendũ uidetur cõtrarium: cum d.cle.loquatur duntaxat in clericis & laicis

non autem in religiosis. Ideò ad tales non debet extendi: ut c.statutum.extrà de elect. lib.vi.& c.in pœnis.de reg.iu. & refert ibi Pe.de Saba.in lectura sua dictæ clem. primæ. quendam cardinalem sic tenuisse.super qua cle.dicit Zaba. quòd tales priores malè faciunt, si ministrant d.sacramenta religiosis alterius monasterii. Secus tamen, si religiosis sui monasterii. cle.ii.§. sanè.de sta.monac. ita seruāt prædicatores huius ciuitatis Grationop. & similiter uidi alibi seruari. Nec obstat l. fi. ff. de iuris. om. iudic. cum si.
4 quia respondetur, quòd * ministrare talia sacramenta, se habet respectu iurisdictionis uoluntariȩ: quia in inuitum non ministrantur. l.ii. iuncta glo.i.ff.de offi.proc. & leg.Et illa quȩ sunt uolūtariæ iurisdictionis, possunt ubiq; prȩsertim in subditum exerceri: ut d.l.ii.& nota.in l.i.C.de emanci.liber.Hoc uidemus in ordine militiæ: qui potest in alieno territorio conferri. & ponit Bart. in l.i.C.de digni. lib.xii.Et in aureis annulis liberto præstandis.l.ii.C.de iu
5 re anu. aur. * Sed qui debent primò ire, uel sedere, an prædicatores uel minores? dic ꝙ prædicatores: quia antiquior est eorum institutio. ita no. in cap. quarundam. de elect. lib. vi.

2 Habitum solenniter recipi... *Vide Anch.in c.i.in i.not.& nota.& in x.not.de reg.& ... ad relig.lib. vi.*

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum, quo sum usus ... aliqua causa, productum ... alio in alia causa, an possim ... probare. disting. num. ...*

3 *Instrumentum an possit quis im... pugnare, subscriptum manu propria.*

QVAEST. CCCCCIII.

1 POne, ego sum usus ... quo instrumento * ... qua causa. Deinde ... quis id produxit contra ... in quadam alia causa. Nunquid possum tale instrumentū reprobare? Dic quòd ... uolo id reprobare ratione au... thoritatis eiusdē, hoc est, ... tarii, qui recepit, uel scri... ipsum, & nō possum. ar. l. ... testibus. C.de test. aut uolo ... reprobare, propter aliquod ca... pitulū in eodē insertū, sepa... tum à primo, quod cōtra me facit. & tunc illud reprobare possum: secundum Pe.de Bel la pertica. ar. l. Publia Meuia. §.fi. ff.depo.& l.si ex falsis.C. de trāsa. Ita dicit Cy. in d. ... quis

quis. in ulti.q. Idem dicit de uerbo ad uerbũ Henr.Bohic, in c.presentium.in ii.di.extra de testi. & ad istud propositũ dicit Bar. quòd ubi producto aliquo instrumento, si uolo unũ capitulũ eiusdẽ reprobare, & aliud capitulũ ibidem
a insertum approbare.* Aut tale instrumentũ continet plura capitula separata, & tunc possum approbare unũ, & aliud reprobare. ut d.l.Publia. in fi.Aut continet tantũ unũ capitulum seu plura cõnexa: tunc aut respectu capituli qđ uolo reprobare, habeo cõtra me præsumptionẽ iuris. Aut ius non præsumit contra, nec pro, nec contra me. Primo casu, nõ admittitur reprobatio. l.si nõ conuicii. C.de iniuriis. & l.i.C.ad le.Cor. de sicar.secundo & tertio casibus admittitur reprobatio. l. Aurelius. §.idẽ quæsiit. ff.de li. leg.ubi
a Bar.a ista ponit.& ita fuit cõclusum in hac curia parla.ut
3 dixi plenius s.q. cxxxi.* Sed iuxta præmissa quæro, quid si instrumentum est subscriptũ manu illius, qui uult ipsum impugnare: utrum possit? credo quòd sic: tamẽ oportet eũ probare in subscriptione, ꝙ fuit deceptus, utpotè quia si ostenso instrumento fuit sibi dictum, ꝙ continebat unũ, & aliud cõtinebatur, & ipse nõ legit.l. fi.C.plus ualere quod agitur.& l.ii. C.de re. ecc.nõ alienã.hoc ponit Bart. in l.ii. ff. quẽadmodum testamenta aperiantur.Et ex hoc ego certifico decisionem huius curiæ aliàs factam. de qua in d.q.cxxxi.in qua dubitabaẗ, si ille qui producit instrumentũ in iudicio, in aliqua causa, possit aliquem errorẽ ibi adiectum petere corrigi. & dico ꝙ sic, per not.per Bart. in d. l. ii.ff. quẽadmodũ test.aperiã. Non obstante eo, quod posuit Inn. in c.cũ olim.in fi.de cen.quia debet intelligi, quãdo instrumentũ à domino sciente contenta in eo, fuit productum: cui tunc error ut ignorantia potest imputari. De hac materia uide Bar. in l.post legatũ. in princ.ff. de his, quibus ut indig. Inn.& Henr.Bohic. in c.Io. de fide instru. ubi ponit istam materiam.

a Vbi Bar.] *In uer.quæro pducto uno instrumento.adde bo.tex.optimè facientẽ in c.cũ uenissent. et ibi Panor.in v.col.in uersi.itẽ not. quòd licet confessio emanet cum certa qualitate. extra de institu.sanè istud libens addidisse uolui propter opi.distinguẽtem, an sit una oratio, uel diuersa, quam refert Bald.in l.i. in viii.col.in uer.denuò quæro.quæ*

tamen opinio sibi non placet: ut ibidem inquit, in uersi. quod mihi non placet. C. de confessis.

SVMMARIVM.

1 *Error adiectus in testamẽto, per quot testes probetur in testamẽto inter liberos. Et per quot, si inter extraneos.*

QVAEST. CCCCCIIII.

FVit in hac curia parlamẽti dudum processus uentilatus de & super hæreditate domini Amedæi de Mirabello, domini quodã de Mirabello, super quo processu ac etiã super testamẽto d. Io. eius filii factæ fuerũt aliquę decisiones, de quib. s. q. cxxvii. usq; ad q. cxxxv. in quo processu fuit orta alia quæstio, uidelicet, Vtrũ error allegatus ex dicto testamẽto domini Amedęi inter eos liberos cõditi, qui aliquos ex eisdẽ liberis suis hęredib. institutis onerauerat de debitis suis soluendis, quod fuit omissum describi: poterit ille error pro-
a bari per duos testes. *a* Cyn. tenet quòd sic: ut in l. errore. C. de test. Idem Innoc. in c. quoniam contra falsam. extrà de proba. Bart. tamen contrarium uidetur tenere in l. cum proponebatur. ff. de leg. ii. Credo tamen, quòd hoc casu talis error poterit probari per duos testes: pro eo, quia ista est quædã qualitas de debitis soluendis. quæ qualitas potest per duos testes probari, secundùm Bart. in l. cum proponebatur. in uersi. ii. casu &c. quòd sic, pro tali ratione testamentum inter liberos cõfectum, prout fuit dictum testamentũ do. Amedæi, posset probari duobus uel tribus testibus. l. hac consultissima. §. ex imperfecto. C. de testa. a
multò ergo magis, & fortius potest probari talis error in eodem adhibitus, per duos uel tres testes. arg. in authen. multomagis. C. de epis. & cle. Et hoc rectè colligitur ex solutione, quam dat Bar. in d. l. cum proponebatur. ad d. c. quoniam contra falsam. dum dicit, quòd d. c. loquitur in actu, in quo nõ requiritur certus numerus testium. & ideò fieri potest probatio per duos testes. Quod tamen secus est in testamento, ubi certus nu- 1
merus testium est determinatus, per quem & non minorem debet fieri probatio. Et quia in testamentis inter liberos confectis non requiritur certus numerus testium à iure determinatus: ut d. ca. ex imperfecto. ideò sequitur, 1
quòd talis error in testamẽto præ-

prædicto adhibitus, pōt per duos testes probari secundū solutionem prædictam, quā facit Bar. ad d.c. quoniam cō tra fallam. ideo supposito, ꝙ opi. Bar. uera esset, & procederet in testamento inter extraneos cōfecto, ipsa tamen non procederet in testamento inter liberos confecto: ut appa ret tam per sua dicta, quàm per alia suprà tacta. De hac materia etiā tetigi s. q. cxxx. & in q. s. prox. precedēti.

a Per duos testes.] *Hoc autē est sciendū, quòd testatoris uolūtas debet probari per septē testes: & illa probata testamenti solennitas potest probari per duos testes, secundum Alex. ii. uol. consi. lxxxvii. in i. col. in uer. quantum ad secundum. & propterea pro resolutione huius quæstionis, uidetur considerandum, an error inspiciat uoluptatem, an solennitatem: ut sic uel ii. uel vii. requirantur.*

SVMMARIVM.

1 *Donatione facta primò nato ex tali matrimonio, seu alteri masculo, si maluerit: an primò natus, uel omnes admitti debeāt.*

QVAES. CCCCCV.

1 FActum est pactum in contractu matrimonii, * ꝙ pater primogenito filio dabit tale castrum, seu alteri, ex ipso matrimonio nascituro, si maluerit &c. Ex quo matrimonio nati sunt duo liberi masculi. Deinde moritꝰ pater, nulla alia facta declaratione suæ uoluntatis. Insurgit dubium, utrum primogenitus insolidum admittetur ad istud castrum, uel utrum omnes pariter admittātur? Et licet dicendum uideretur, ꝙ omnes ęqualiter admitti debeant. arg. l. cū quidam. in prin. & l. cū pater. §. pe. ff. de le. ii. & quod habetur in l. utrū. §. cū quidam. ff. de reb. dub. attamen credo primogenitū admitti insolidum: supponendo tamen tale pactum fuisse stipulatione uallatum, iuxta ea, quę dixi s. q. cclxvii. Et est ratio, quia donatio respectu primogeniti fuit pura: & respectu aliorum liberorum, qui inde essēt nascituri, fuit conditionalis, uidelicet si alium mallet. Quę tamen cō ditio non euenit ex eo, ꝙ pater non declarauit aliū malle habere: sed ꝙ donauit primogenito: igitur remansit in solidum dicta donatio penes primogenitum, cui purè fuit facta: qui etiam pendente cō ditione in secundogenito adiecta totum habuit. Et quia deficit conditio, nunquam uenit,

nit,nec cessit dies obligationis,respectu secundogeniti.l. cedere diem.ff. de uerb. sign. Ideò tota donatio peruenit
a ad primogenitum. l.ii.*a* & l. qui libero. cum ibi not. ff.si pars hæredi. pet. & quod no. per gl. & Bar.in l.si quis.ff.de hær. insti. & l. planè.§. qui coniunctim.ff.de lega.i. Constat enim, quod donatio respectu secundogeniti facta, censetur facta sub hac conditione, si maluerit. Et ita donatio primogenito facta reperitur adempta sub conditione,& concessa sub contraria.arg.l. si legatum.ff.de adi.leg.facit l.pecuniam. & quod ibi not.per gl. & doct.ff.si cer. pet.Et cũ talis conditio non euenerit, quia nulla fuit uoluntas declarata:quæ declaratio cessauit per mortem.l.iiii.ff.locati.& l. mandatum.C. mandati.Restat dicere talem donationem nũquam sibi locum uendicasse in personam secũdogeniti. arg.l.i.§.sinautem. C.de cad.tollen.l. prima, & quod ibi not. ff. de condi. & demõ.Vbi autem hæc uerba, si maluerit, non fuissent adiecta: sed simpliciter dictum fuisset primogenito, seu alii ex dicto matrimonio nascituro,tũc isto casu primo& secũdogeniti concurrerent.l.cum quidam.ff.de uerb.sign. & d. l.utrum. quibus per hoc apparet esse responsum. Et si dicatur, quod donatio facta primogenito, fuit conditionalis tacita, uidelicet si nasceret, ipso tamen primogenito nato statim fuit purificata.l.interdũ.in prin.ff.de uerb. obl. quæ tamen non impedit ortum obligationis: ut ibi no. Et respectu secundogeniti fuit duplex conditio: uidelicet, una tacita, si nasceretur, & alia expressa patet; si magis de ipso uellet quàm de primogenito. Quæ expressa cum non euenerit, ipsa habuit impedire tam ortum obligationis, ut d. l. cedere diem. quàm etiam totam ipsam donationem infringere, ut in l.j.§.sinautẽ.C.de cad. tol.Considerato, quòd talis conditio erat meræ & liberæ uoluntatis ipsius donatoris, si mallet uel maluerit alium nasciturum, quam primogenitum habiturum.l.centesimis.§.fi.ff.de uerbo.obl.de filio primo nato,etiam scripsi suprà q.cccclxvi. & cccclxxvii.

a L.ii.] *In gl.in uerbo,ad eos.ibi, tu autem potes distinguere.*

SVMMARIVM.

1 *Donatio facta in contractu matrimo-*

matrimonii, primo nato: & nascatur primo filia, item filius, quis admittatur.

2 *Sermonis pronunciatio in masculino, quando nō porrigatur ad fœmininum.*

3 *Primogenitus, seu primonatus, quis dicatur.*

QVAEST. CCCCCVI.

1 IN contractu matrimonii maritus donauit * primo nato ex ipso matrimonio, ultra portionē suā & in auātagium, unā domū forte, cū decē libris annuī reditus. Ex quo matrimonio primò nata fuit una filia, Peroneta nuncupata. Secūdò, unus filius Ludouicus nūcupatus. Tertiò & quartò, gradatim plures filii & filię. Inter quos est quęstio utrū Peroneta primo nata, appellatione horū uerborum primonato, cōprehendatur. Et uidetur quòd sic. l. illa uerba. §. pueri. & l. patroni. & l. liberti. ff. de uer. sig. Et est ratio: quia sexus masculinus etiam sexum fœmininū
2 semper continet *a* l. qui duos mulos. ubi ista ponitur ratio. ff. de leg. iii. attamen credo oppositum in casu isto, in quo donator censetur intellexisse de filio masculo primonato, & non de filia primonata. Et potest assignari ratio: quia filiabus talia non consueuerunt in auantagio & ultra portiones suas donari. arg. c. i. in princi. & §. i. de succes. feud. in feudis. col. x. ideò dicit iurisconsul. Paulus, quòd pronunciatio sermonis in sexu masculino, ad utrunque sexum plerunque porrigitur. l. pronunciatio. in prin.
2 ff. de uerbo. sign. * Et notanter dicitur, plerunque: quia si appareat de contrario, tunc pronunciatio sermonis in masculino sexu, non porrigitur ad fœmininum. l. Lucius. §. quæsitum. ff. de leg. iii. Et istud probari potest ex consuetudine talium nobilium: qui talibus masculis & non fœmellis facere consueuerunt donationes, aut etiam ex charitate, id est, affectione, quam habent plus erga masculos, quàm fœmellas: sicut hęc habentur in l. si seruus plurium. §. fina. ff. de leg. i. & l. si fuerit. ff. de reb. dub. in his enim scrutari debet uoluntas donantis, & in qua præsumptione sunt hi, q̄ tales faciunt donationes. Vtrum de masculis uel femellis intelligere uoluerunt, ac ēt modus cōis loquendi & intelligendi ipsorum. l. Cassius. §. quod tamen Cassius. ff. de leg. iii. & l. cum

l.cum delanionis. §. asinam. ff.de fund.instru.leg. & l.Labeo.& ibi Bar.ff. de supel.le. Ita dicit etiã Ia.de Aret. in l. Lucius.c. quæsitũ.s̃. alle. Et ita sequitur Ludo. dici debere primò natum, cum nullus alius masculus eum præcessérit.l.proximus.ff. de uerb. signi.quia proximus est,quem nemo præcedit, ut ibi habetur. Et primo natus dicitur, respectu secundò & tertiò nati.l.si fuerit.§.fi.& ibi tex. de reb.dub.& no.in auth. de hære.& falcid.§.inordinatũ.iuncta gl.col.i. licet quandoque
3 *primonatus uel primogenitus ét dicitur, ubi nullus alius reperitur natus: ut in c. Ioseph.extrà de uer. sig.& ibi bonus tex. Non obstant iura s̃. in contrarium allegata. & & quod ponit Bar.in l.i.ff.de uerb. sig. quia ipsa militant, ubi de contraria uoluntate non apparet, sicut hic apparet præmissis coniecturatis. Qualiter sciri põt, ꝙ testator in testamento sic senserit:uide l.si seruus.§.fin. ff. de leg. i.& l.Lucius.§.maritus. glo. super uersicu. sensisse.ff. ad Trebel.

a Continet.] *Masculinum an & quando concipiat fœmininum, Bar. l.i.ff.de uerb.sign. distinguit. & in l. ita stipulatus. ff. de leg.ii.& in l.i. §.incertum. ff.de uent.in pos.mit.in l.si quis in tantam.C.unde ui.*

SVMMARIVM.

1 *Ius patronatus an pertineat ad hæredem, ante restitutionem fideicommissi.& nu.2.& 3.*

QVAEST. CCCCCVII.

a DIcit *a* Inno.in c.i.bi in
b fin. extrà de iurepa.
1 *ꝙ ius patronatus, nõ ad propinquos sanguinis.sed ad institutos hæredes def... tur.Nam si ad emptorẽ ... cũ aliis iurib. uillæ def... multò fortius ad hæredẽ... dicit ibidẽ Inn. Et hoc id... ponit recitatiuè Hẽr.Bo... in c.ex insinuatione.eo.ti... nunc surgit tale dubium... res qui habebat ex dispo... ne testatoris ius patrona... rogatus hæreditatem restitu... re Titio,decessit ab intestato, nunquid ius patronatus d... ratur agnatis uel cognatis ... intestato succedẽtibus:uel an pertineat Titio fideicom... sario. Et credo quòd talibus succedentibus ab intestato:& multò fortius hæredi suo ... pto saltem ante restitutioné per eos re uel uerbo factam, spectat ius patronatus, ꝓ eo, quòd omnia iura directa in eos

eos sunt translata. instit. de fideicom. §. restituta. & l. quoties. §. hæredes. ff. de heredi. institu. & l. hereditatis. & l. nihil. ff. de uer. sig. Ita q possunt tunc presentationem facere, tanquã uero patrono facta re uel uerbo restitutione hæreditatis fideicõmiss. ipsi fideicommiss. spectat ius præsentandi tanquam uero patrono, cũ per restitutionẽ omnia iura trãsierint in talẽ fideicõmi. iuxta l. restituta. ĩ prin. ff. ad Trebel. ita uidi determinari bis. hæres rogatus non detrahit Trebellianicã: q̃a fortè fuit prohibita detrahi, prout prohiberi potest hæredi extraneo. ut s̃. dixi, q. ii. tũc enim solus fideicõmissarius præsentabit tanquã insolidũ patronus: ubi autem hæres detraheret Trebellianicã, tunc ambo essent patroni, & facere deberẽt p̄sentationẽ, uidelicet fideicõmiss. cui est facta restitutio ꝑ tribus partibus, & hæres rogatus pro quarta parte, quia nõ obstãte restitutione remanet heres ꝑ quarta respectu Trebellianicæ ꝓ eũ retentę, per d. §. restituta. instit. de fideicõmi. hær. & tenetur etiã debita pro quarta parte soluere: ut dixi s̃. q. ccccxcvi.

2 * Sed iuxta hanc materiam pone, quidam suo testamento dotauit unam capellam & uoluit, q presentatio ipsius pertineret hæredi filio, & hæredibus heredis sui, & instituit hæredẽ uniuersalem filium suũ &c. Postmodum mortuo testatore filius suus hæres fecit testamentum, in quo instituit filium suum: & si decederet sine liberis, uoluit bona sua & hæreditatem suam peruenire ad Caium, subsequenter post mortẽ dicti secũdi testatoris dictus hæres mortuus ẽ sine liberis intestatus, & relicto superstite d. Caio fideicõmiss. nec non & relicto quodã cognato propinquiore, qui ẽ hæres ab ĩtestato, & restituit Caio fideicommi. posteà contingit uacare dictam capellã. Nunc est controuersia inter cognatũ & substitutũ, q̃a cognatus se iuuat testamẽto fundatoris, q̃ uoluit, q hæredes sui hæredis præsentarent. ꝓ l. fi. C. de hære. insti. substitutus dicit cõtrariũ, pro quo facit. l. q̃ liberis. §. hæc uerba. ff. de uulg. facit ẽt ff. de uerb. sig. l. in cõuẽtionib. Præstereà, fortificando sic, q̃a ea q̃ sunt cessibilia sunt ad hæredes extraneos transmissibilia. l. ex pluribus. ff. de admi. tuto. & ea quæ sunt trãsmissibilia ad hæredes extraneos sunt restitutibilia fideicom, ut no. ĩ l. si

patroni

patroni filius. in prin. ff. ad
Trebel.& not.per Ioan. And.
in addi. Spe. in tit. de loca.
§. nunc aliqua. uersic. clvii.
3 & ibi pulchrè. Sed * sic est, ꝙ
ius patronatus est cessibile &
uendibile, ut not. per Inn.
extrà de iure patro.c.ex lite-
ris. & per Io. Andr.in nouel
la. de iure patro. c. i.li.vi.er-
go est ad hæredes extraneos
trãsmissibile: ut not.per gl.in
c. ii. de iure patro. in cle. gl.
i.in fin.& ff. de iure patro. l.
si opera. Nec est curandum
de hæredibus sanguinis: quia
proximiores in sanguine hæ
redes non sunt admittendi,
ubi est dispositio in contra-
rium: ut no. per Inno.in rub.
in fin. de iure patro. & ibi
pulchrè. Nec obst. d. l. fin.
C. de hære. institu. quia si-
cut per obliquum succedit fi
deicommiss. sic etiam & hę-
redes hæredis.ut not. per gl.
in l.iii.in prin.ff.de pet.hęre.
& habet plus fideicommissa-
rius: quia habet dispositioné
hæredis, quam non habet hæ
res hæredis, qui per legem ad
mittitur: at non habet per di
spositionem testatoris: ut d.l.
quę liberis.in §.hęc uerba.&
in l.in conuentionibus. ff. de
uerb.sign. & si quid habeat si
ne retineat hæres rogatus,
hoc est contra uoluntatem
testatoris.l.Titia.ff.ad l.Falc.
facit ad præmissa l.si filius.ff.
quod cum eo, qui in ali. pot.
Nec obstat.l.quia. §. restitu-
ta. ff.ad Trebell. quia loqui-
tur in rebus non transmissi-
bilibus.

a Dicit Inn.] *De his uide per Fe*
ly.in suo tracta.de iurepat. ubi
multis dubijs decisis suo magni
fico sensu omnia cumulauit, quæ
ad ius patronatus pertinere ui
dentur. & sit tibi tractatus il-
le charus, ueluti pupilla ocu-
li tui.

b In c.i.] *Voluit allegare Inn. in*
rubr. de iure patrona. in uers.
transfertur autem.

SVMMARIVM.

1 *Ius prælationis in quib. locum*
habeat.

2 *Res an possit capi iure prælatio*
nis, in donatione.

QVAES. CCCCCVIII.

POne, aliquis emit unũ
1 tenementum * plurium
rerũ, in quo sunt quápl
res & diuersæ possessiones de
directo dominio, & emphy-
teosi diuersorũ dominorum:
mouẽtes, ꝙ quidam tenemen
tum emit uno precio: alter
dominorũ directorũ, uult ali
quam ré, quæ de sua emphy-
teosi tenetur, retinere iure p
lationis, utrum possit? & dicé
2 dũ uidetur quòd non: a quia
omni-

omnium rerum est una uenditio de facto de omnibus rebus insimul facta. l. scire debemus.cũ ibi no.per Bar.ff.de uer.obl.Ideo si talis dominus rem ipsam iure prælationis retineret, emptor non teneretur alias res ipso tenemento comprehensas recipere.ut l.si quis duos. ff. de contrahen. empt.& uend. Et est ratio: quia aliàs tale tenementum non fuisset empturus,nisi omnes res in eodem cõprehensas haberet: pro ut dicit ibidem gl.quæ alleg.l.ꝙ si uno. uersi.Celsus.ff.de in diem ad di.ꝙ esset præiudiciabile aliis dominis directis, ac etiã emphyteotę meliorationes suas uẽdenti.& istud facere non licet, quoniam ius prælationis tunc locum habet,quãdo per eum in nullo præiudicatᷓ emphyteotæ,ut.l.fin. C. de iure emph.Patet: quia à domino iure prælationis utente consequitur,quod sua interest: sicut consequeretur ab emptore:ut in d.l. si habetur. quod tamen non est in casu præsenti:& pro tãto uidetur, ꝙ ius prælationis locũ non habeat. facit bene: quia talis res est pars cõtractus.l. fundi partẽ. ff.de contrah. empt. & uend. Pro hoc etiam facit quod dicitur de permutatione, ĩ qua
1 cessat ius prelationis. & in cõtractu facto,ut des, ubi requiritur personæ industria, pro ut no.doc.in l.fin. C. de iure emphy.& in c.potuit.de loc. & ꝑ Spe.eo. ti.§. nũc aliqua. uers.cvii.& uer. seq.& Pe.Ia. de ac. in rem quæ pro emph.
2 competit. An * in donatione possit res capi iure prælatio-
b nis:*b* uide quę dixi s̃.q. xlvii. Vtrũ ius p̃lationis possit alteri cedi:uide q̃ dixi s̃.q.ccccxi. An dominus possit capere iure prælationis rem permutatã:uide quæ scripsi s̃. q. xcii. in fin.

a Videtur quòd non.] *Fortè tamen tenetur dominũ requirere. ar.de toto ad partem.l. quæ de. ff.de rei uẽ.licet dominus retinere nõ possit, propter rationẽ hic assignatã.ius enim requisitionis cũ sit bonũ & utile, non debet contẽni.ar.c.licet.extra de re.*

b Iure prælationis.] *Vide de hoc post omnes scribentes, Ias. in l. ult.C.de iure emphy.*

SVMMARIVM.

1 *Precarij constitutio.*
2 *Possessio facta, non sufficit ad constitutionem precarii.*

QVAES. CCCCCIX.

VEnditor domus cõstituit se eã possidere p̃cario* nomine emptoris,agit emptor cõtra uẽditorem,

rē,ut domū tradat, & eū potiorē ī possessione faciat:utrū procedat libellus. & uidetur quòd non:quia uenditor constituendo se possidere,trāstulit pos.in emptorem. l. quod meo.in prin.ff.de acquir.pos. l.quidam.ff.de rei uen. & ita facit quod debuit:quia possessionem tradidit.l.rē ali. cum ibi no.in gl. ff. de contrahen.
a emp.& uend.In cōtrariū *a* uidetur,quia iura loquentia de traditione quam facere tenet uenditor emptori,loquuntur de trāditione reali & actuali. & ita de possessione naturali. l.si traditio.C.de act. emp. in c. si facta. si de feudo defun. cōtr.fue.in feudis.col.x.in §. per traditionē.instit. de re.di
2 ui.*Et no.de possessione ficta seu ciuili,modo ita est,ꝙ per cōtestationem precarii non traditur naturalis.hoc est,realis & actualis possessio:sed ficta seu ciuilis:igitur sequitur libellum benè procedere.Pro hoc facit:quia quādo aliquis actus fieri debet naturaliter, non sufficit ꝙ fiat ciuiliter:tamen naturaliter fieri potest. l.si ita quis testamento.§.fin. & l.cū pater.§.hæreditatē.lo i.ff.de le,ii.& l. fideicōmissū. ff. de cond. & demon. & l. & ex parte.§. in insulam. ff.de uerbo. obl. Et quia uenditor domum potest tradere realiter & actualiter, ideò sequitur quòd non sufficit,si tradatur ciuiliter,hoc est fictè. De hac materia precarii uide quæ dixi plenè s̃.q.cxii. & j̃. q.cccccxii.s̃.q.cclxviii.

a In contrarium.] *Facit ꝙ possessio simpliciter prolata intelligatur de naturali possessione:ut l. l.stipulatio ista.§.hi quoque.te hoc quoque. ff.de uer.obl. Et hinc est, quod dicitur pedum positio.ut l.i.ff. de acqui.poss.*

SVMMARIVM.

1 *Remaneat,uerbum in donatione inter uiuos,quid importet.*

QVAES. CCCCCX.

FVit factum pactum iuramento uallatum per Aynardum bastardum domini Vignayci,domino Vignayci præsenti & stipulanti ꝙ eo casu, quo ipse bastardus decederet sine liberis legitimis, uoluit & concessit, ꝙ casttum suum Vatillici,sit & remaneat ex nunc, in antea ac in perpetuum dicto dom. Vignayci, suisque hæredib. & successoribus in dicto ca-
1 stro Vignayci.* Vtrū ex hoc censeatur donatio facta? Et uidetur ꝙ sic:quia uerbū,remaneat,totū importat,sicut si dixisset,

xisset, donat uel legat. l. cũ qs decedens. §. nuptura. ff. de le. iii. hoc ẽt probat in l. si cum a ante nuptias. iuncta gl. C. de do. ante nupt. ubi promissio facta per uerbũ, remanere, tã tum operatur ac si fuisset per uerbũ, dare. Et est ratio: quia in talibus plus sensum, quàm uerba inspicimus. & plus, q̃d est actum, quàm quod est in fieri. d. l. iii. §. conditio. ff. de adi. uel trãsfer. leg. l. sed Celsus. ff. de cõtrah. emp. & uẽd. In conuentionibus enim cõtrahentiũ uoluntatẽ potius, quàm uerba spectari placuit. l. in conuentionib. ff. de uer. sig. Quę uoluntas si consideretur, negari nõ põt, quin tale pactũ operetur & faciat cẽseri donationẽ inter uiuos factã esse, cũ testamentum esse non possit, cũ vii. testes nõ exiſtãt: neq; cõdicillus, aut donatio causa mortis, cũ quinque non existant testes rogati, quæ requiruntur. l. hac cõsultissima. §. i. & §. per nuncupationẽ. C. de test. & l. fi. C. d̃ codicil. aut ultima uolũtas, de qua in l. i. C. de sa. san. ec. mẽtio habetur, pro eo, q̃ ipse tũc in mortis articulo nõ erat cõstitutus, sicut requirit antè, q̃ d. l. locũ habeat. igitur erit donatio, cũ aliũ titulum importare non possit, attẽto quòd nullo cogente tale pactum fuerit factum: sicut dicimus in l. donari. ff. de donat. Et attento, quòd hodie nudo pacto fieri potest donatio. l. si quis argentum. §. sed & si qs. uersicu. & hoc prætermissum fuerit. C. de donat. Et pro hoc bene facit iuramentum interpositum, quo ualidatur dictum pactum: ubi aliàs foret inualidum: & an effectũ donationis facit operari. l. cũ pater. §. filiũ matrẽ. ff. de leg. ii. facit ad idẽ stipulatio interposita, per quã ualidatᷓ ipsum pactum, si aliàs foret inualidũ. l. i. C. ut act. ab hær. & cõ. hær. inci. & nõtauit gl. in l. hæreditas. C. de pact. conuen. super dote. ibi. sinautem à muliere bona eius post mortem suã aliquis stipuletur, ualet &c. Nec obst. l. licet. C. de pa. quia ibi agebaᷓ de hæred. dãda, quæ dari nõ potest, nisi in testõ. l. i. §. fin. ff. de codi. insti. eo. §. codicil. iõ nõ potuit ualere, ut donatio causa mortis in qua ẽt hæreditas dari non potest: sicut nec in codicillis: ut d. §. codicillis. Ita ẽt dicit Bar. in d. l. licet. hic uerè agebatur de re singulari danda: ut q̃a de uno castro, quod bene extra testamentũ põt dari: ut in toto ti. de do. ff. & C. eo. modo põt responderi ad l.

hæreditas. suprà alleg. Ita uoluit dicere Bar. in dictis ll. licet hoc probent clarè. d. l. licet. & l. hęreditas.

a In l. si cum.] *Caue quia uerbũ, remanere, capitur ibidem improprie: scilicet pro uerbo, reddi debere, secũdùm Odofr. ibi, et doct. sed de huiusmodi uerbo remanere, uide plenè per Bar. in l. centurio. ff. de uulg. & pupil.*

SVMMARIVM.

1 *Liberi nati tempore mortis hæredum, si substituantur, an etiam nati post mortem hæredum uideantur inuitati.*

QVAES. CCCCCXI.

1 PAter in testamento suo substituit liberis suis* liberos masculos, quos eius filia haberet tẽpore mortis dictorũ liberorũ, suorũ hęredũ institutorũ: cõtigit, ꝙ dicta filia testatoris nullos habuit liberos tempore mortis dictorũ hæredũ testatoris: sed post eorũ mortem habuit: an uideantur illi posteà nati sub
a stituti? uidetur ꝙ nõ. *a* l. si pro
b ximior. *b* ff. unde cog. & l. Titius. ff. de suis & leg. hæredi. Sed si ipse testator simpliciter locutus fuisset de liberis, tũc isto casu huiusmodi decisio nõ ꝓcederet: quia tales liberi quãdocũq; nati forent, ipsi ex uolũtate testatoris essent inuitati ad successionẽ, postquam de ipsis fecit mẽtionẽ: ut probat l. Lucius, la ii. ff. de hære. inst. iũcta l. cũ acutissimi. C. de fideicõmiss. ita fuit determinatũ in camera consilii.

a Videtur quod non.] *Cum illa inquam distinctione, an scilicet sint concepti in uita testatoris, uel non, secundum not. in §. cũ aũt. instit. de hær. quæ ab intest. defe. & ibi uide Ioan. de Plat. qui istud reducit ĩ simili ad pulchram q. de eo, qui fuit condemnatus, ut ipse ac filii & nepotes sint perpetuò exules. dicit ꝗ post condemnationẽ concepti, non afficiuntur pœna exilii. Et adde omnino Bal. ĩ prædic. §. cũ aũ. in uer. unde pone in terminis.*

b L. si proximior.] *Voluit alle. l. i. §. si quis ꝓximior. ff. unde cog.*

SVMMARIVM.

1 *Præcarii constitutio possit idem operari in personam secundi donatarij, quod in personam primi: factis donationibus duabus successiue in contractu, diuersis personis.*

QVAES. CCCCCXII.

1 TItius bona sua donauit Caio eius fratri, in casu, in quo ipse decederet sine liberis, usufructu retento, & constituit se precario nomine

nomine ipsius Caii possidere ipsa bona, & casu quo dictus Caius sine liberis decederet, ipse talia bona donauit Sempronio, se etiã cõstituendo ea precario nomine possidere, & usufructu retẽto prout suprà obiit dictus Titius donator sine liberis: & ita locũ habuit donatio personã ĩ dicti Caii, qui bona possedit: moritur inde dictus Caius, sine liberis, relicto certo hærede. & ita casus, sub quo donatio Sempronio fuit facta, euenit, contra quẽ hæredem Caii egit Sempronius rei uẽdicatione, asserẽdo bona sic, ut præmittitur, donata: sibi pertinere iure dominii uel quasi, utrũ bene agat? & credo ꝙ nõ. nam moriente dicto Titio donatore sine liberis, fuit uerũ dicere domũ & possessionẽ ciuilẽ dictorũ bonorũ in dictũ Caiũ primũ donatariũ fuisse trãslatas à die dictæ dona. factæ: quo die duo extrema cõcurrebãt de se habilia: extremum, quo naturaliter: & extremum, ad quẽ potẽtialiter: cũ tẽpore talis contractus poterat de iure fieri statim dicta translatio, si nulla donatio fuisset apposita l. quisquis. C. de dona. & l. qđ meo. ff. de acquir. poss. fuit igitur uerus dominus, & possessor ciuilis dictus Caius primò donatarius, cuius respectu, retentio, usus fructus, & ꝓ carii constitutio fuerunt factæ & operatæ: ut probant dicta iura. sed moriente dicto Caio primo donatario sine liberis, & ita casus euenit, sub quo donatio fuit ipsi Sempronio facta. Restat uidere, utrũ dictę clausulæ aliquẽ effectũ potuerint respectu ipsius Sẽpronii secũdi donatarii, operari: & quia dominiũ, & possessio ciuilis uirtute taliũ clausularũ fuerunt semel in dictũ Caium primũ donatariũ trãslatę, ipsę clausulę nõ poterũt ab eo auferri, sine eius uoluntate. l. si quis ui. §. differentia. ff. de acquir. pos. l. quoties. C. de preci. Imp. off. Tamen etiã quia aduenięte cõditione, sub qua donatio ipsi Sempronio secundo donatario fuit facta, non potest fieri retroactio respectu ciuilis possessionis & dominii, ad tempus quo donatio fuit facta: quia illo tempore, quo Titius donator desiit esse dñs & possessor ciuilis propter trãslationẽ in ipsum Caiũ primũ donatariũ, ut ꝓmittitur, factã. & ideò ꝙ non fuit penes d. Titiũ donatorẽ, nõ potuit transferri neq; fictè in dictũ Sẽproniũ ₰m donatariũ. l. nemo plus iuris. ff. de reg. iu. & l. traditio. in princ.

ff.de acquir.re.dom, & ita tenet Ang.de Are,in l, quãuis, §.si conditor.in prin.ff.de acquir.pos. & dixi Latius in apparatu meo statuti,si quis per literas.in gl.super uerbo, possessio.nam licet tẽpore donationis Caio primo donatario factæ,ac tẽpore existentiæ cõditionis dominium & ciuilis possessio eẽt penes donatorẽ: attamẽ adueniente conditione,sub qua donatio fuit Sempronio facta, nullũ dominiũ nullaque possessio ciuilis, neque naturalis erãt nec fuerũt repertæ penes ipsum donatorẽ.cum iam essent in dictum Caiũ translatæ: ut dictũ est,
a Et qa *a* erat ẽt tũc defunctus, & sic nihil poterat possidere, ut in d.§.deinceps.in auth.de nupt.col.iii. Aliter sequeretẽ dominiũ & possessionẽ ciuilẽ respectu unius & eiusdẽ rei, penes duos uno & eodẽ tpe posse reperiri: quod tamen ẽ absurdum dicere.l.iii.§.econtrario .ff.de acquir.pos,l. si ut certo.§.si duobus uehiculũ.ff. de cõmo.Ex quibus præterea sequitẽ, dictũ Semproniũ malè & sine actione egisse,quod tñ facere nõ potuit.l,si pupilli.§.uideamus.ff.de neg.gest, l.quoties.§,itẽ tẽporali.ff. de admi,tu.quod patet ẽt:qa nõ probauit bona donata ad se p tinere iure dominii,uł quasi. Nec ob.l,quoties.C.de dona, quæ sub mo.quia licet ibi secundo donatario cõpetat utilis actio personalis cõtra hæredes primi donatarii nulla stipulatione subiũcta,ex quadam benigna interpretatione,qua potest contra talẽ hæredem agere , ad tradẽdũ & expediendũ sibi res donatas: & sic est unus de casibus, in quib. alteri per alterum quæritur actio : ut ibi dicit Bart. & ponit gl, in §. si quis alteri,insti.de inut,stip. Nõ propterea tamẽ fit ibidem dominii translatio,in secũdum donatariũ, licet res donata tradatur primo donatario. nec hoc ibi dicitur.& ita ibi non obst,in aliquo,De hac materia constitutionis præcarii dixi suprà q, xii. & q. cclxix. & cccccix.

a Quia.] *Ista est ualidissima ratio: mors enim oĩa soluit, ut §. deinceps.in auth.de nu.col.iiii.*

SVMMARIVM.

1 *Detractio duarum quartarũ non habet locum in testamẽto nullo,adiecta clausula codicillari,Si nõ ualet iure test. &c.*

2 *Clausula codicillaris,Si nõ ualet iure testamẽti, ualeat iure codicill.quando locum habeat. Et de eius ui, et effectu. num.*

QVAE-

QVAES. CCCCCXIII.

DE detractione duarũ quartarũ, uidelicet legitimæ & Treb. & qñ
a fieri posit: uide gl. *a* & melius Bar. in l. quãquã. C. ad l.
1 fal. Quæ* tñ detractio duarũ quartarũ nõ põt fieri si testamẽtũ nullum existat ratione
b præteritionis *b* paternæ uel maternæ, in quo subiuncta est clausula, Si non ualet iure testamẽti, uult ꝙ ualeat iure codicill. Et solũ fit detractio unius quartæ: hoc est, legitimæ ex eo, ꝙ prætextu dictæ clausulæ proximiores ab intestato censentur esse rogati purè restituere hæreditatẽ heredi scripto. l. ex eo. C. de fideic. & l. si iure. C. de testam. man. & l. ex ea scriptura. ff. de testa. & ibi sũt no. gl. quas ponit Bar. in aut. ex causa. in fin. q. de li. præte. uel exher. Et iõ qa rogatio cẽseẽ facta purè, tãtùm detrahiẽ una quarta per filiũ rogatũ restitueẽ: hoc est, legitima. Istã conclusionẽ ponit Bar. in d. l. quãquã. Et ẽm hãc cõclusionẽ uidi determinari inter dños meos de parlamẽto in diffinitione cuiusdã processus. De detractione dictarũ duarũ quartarũ: uide quæ
2 scripsi s. q. lii.* Iuxta materiã clausulæ codicill. q̃ro qñ ha-
c beat locũ. *c* Dic, ꝙ locũ habet ubi testamẽtũ non ualet, ꝑ defectũ solennitatis omissæ. l. codicil. §. fi. de le. ii. & in l. ex his uerbis. ff. de testam. Et
3 *ubi apponiẽ in testamẽto talis clausula, si nõ ualet iure testamẽti ualeat iure codicillorũ, uel alterius ultimæ uoluntatis: talis clausula operatur uim fideicõmissi. Et inter liberos operatur illa clausula effectũ uolũtatis minus solennis & minus perfectę inter liberos: ut in l. fi. C. fam. erciscun. & in l. hac cõsultissima. §. imperfecto. C. de testa. & ita ponit Bart. in l. i. circa fi. ff. de iure codic. Et ꝑ istã clausulã uidenẽ grauati ẽt uenientes ab intestato. l. ex testõ. C. de fideic. quãdo uenientes ab intestato succedunt. Si aũt aliquĩ succederent ex testamẽto, ut puta, qa pręcesserat testamentũ, quod non erat ruptũ, illĩ hæredes succedẽtes ex testõ, uidẽtur rogati, secundũ Bar. in d. l. ex post. in prin. Nam in tali casu dicit Bar. uim testamenti esse conuersam in uim fideicõmissi & codicil. ꝑ d. clausulam. quæ uerba benè sunt notanda, secundũ eũ. Et ubi codicillus habet dependẽtiam ex testamẽto quod fuit nullũ, tũc clausula operatur, ꝙ uenientes ab intestato ui-

dentur rogati, secūdum Bar. ubi s̃.Spec.autē in ti.de de instru.edi.§. compendiosè. in uer.item uide, &c.dicit quòd c ubi testamentum deficit pp solennitatis defectū:quia deficit numerus testiū,uel alia solennitas,& tunc ualet iure codicil.Cy.uerò in auth.ex cā. de li.p̄te.uel exhær.sequendo opi.Dy.uř dicere,ꝙ d.clausula habeat uim fideicommissi, ut uenientes ab intestato restituant hæreditatē substituto. De hac materia clausulæ codicillaris, uide q.cccxxii.

a Vide gl.] *Et omnino Pan. in c. Raynutius.in xi.colum.in uerbo,legitimū.extra, de test.Dixi, omnino:quia disputatio de huiusmodi duarū quartarū detractione,redditur ambigua de iure ciuili,propter quod discrepantia est inter Pe.Cy.et alios eorū sequaces,ex una.& Bar.Bal. et alios doc.ex altera,quo casu tūc recurritur ad Canonistas,secundùm regulam,quæ uult , ꝙ quādo aliquod est dubiū de iure ciuili , si reperitur casus clarus de iur.canoni.prout est huiusmodi casus,stamus iuri cano.et in foro ciuili: ut legitur & notatur in c.i. & ii. extra , de noui ope.nun.& Bar. in l.priuilegia. C.de sacros.eccl.*

b Præteritionis.] *An autē clausula codicillaris habeat locum in testamento nullo ,ex causa præteritionis , uide Pau. de Cast. in consi.lviii.*

c *Quando habeat locū.] *Aduerte,quòd ubi deficit uoluntas testatoris,clausula codicillaris nihil operatur: ut not. declarat Bal.in consi.ccix.incip. quidam Nicolaus.col.fin.lib. v. secundū nouam formam:uide Phil. Deci.in l.precibus.C.de impub.& per eundem Phil.Deci. in consi. ccv.incip. in causa. in ii. parte. consi.Et quid operetur clausula codicill.uide omnino , quæ dixi in q.cccxxiii.in uerbo, in testis. suprà in apostill.ad istum.*

SVMMARIVM.

1 *Barones et Bannereti, an possint prohibere piscari in suis terris.*

QVAES.CCCCCXIIII.

VTrum Barones & Bānereti huius patriæ Delph.qui habent in superiorem dominum nostrū Delph. possint prohibere in terris suis, ne quis piscari habeat in riuis, in suis terris labētibus? dicit Ioan.Fa. quòd non,sicut nec pręsides,hoc facere pn̄t.l.iii.§.planè.ff.quod a ui,aut clā.nisi cōsuetudo a priuilegio eis ius tribuit. & ita ponit Ioan.Fab.in §. flumina. b institut. de rer. diuisio. & ita seruatur ī hac patria Delph.

a Nisi consuetudo.] *Tu dic de hoc, ut per istum, consi. clxxi. incip. circa materiã processus. nu. ii. uersi. ad secundũ. & sequen.*

b Io. Fab. in §. flumina.] *Circa fi. in uer. qd ergo de Baronib. ibi, ego credo, quòd Barones, &c.*

SVMMARIVM.

1 *Dolus futurus, an possit tacitè per testatorem remitti.*

2 *Falcidia, ad quid inducta sit.*

QVAEST. CCCCCXV.

TEstator facit legatum eius uxori, hoc mediãte, ꝙ ipsa teneatur re-
1 uelare* eius hæredibus aurũ, argentũ, ueyssellam, iocalia, & alia bona mobilia ipsius testatoris penes ipsam existẽtia. deinde in codicillo ipse eã releuauit in tali releuatione, & sibi legauit quicquid ipsa cepit, & alienauit de talib. bonis mobilib. Nũc petunt hæredes, quòd ipsa reuelet iuxta ordinata in testamẽto, ipsa respondet, & dicit se nõ teneri propter ordinata in codicillo. Oritur quæstio, quæ dictarũ partium bene dicat. & ui-
a detur ꝙ uxor, *a* per ea quę habentur in §. disponat. in auth. de nupt. coll. iiii. & i l. i. C. de sac. san. ec. & in aut. quod obtinet. C. de ꝓb. In cõtrariũ uidet, nã si remessio in codicillo facta ualeret, ipsa uxor inuitaret ad delinquẽdũ: cui tñ est obuiandũ. l. cõuenire. C. de pac. do. & dolus malus futurus sibi uideret remissus, qđ
b tñ fieri nõ põt *b* l. qdã decedẽs. in prin. ff. de admi. tu. & l. si unus. §. illud. ff. de pac. hoc ꝓbat alia ratione in cautione de utẽdo, ĩ qua usus fructus ẽ relictus arbitrio boni uiri: q̃ testator remittere nõ põt, ne usufructuarius inuitet ad delinquendum. l. i. C. de usufr. l. scire. C. ut in pos. leg. ita dicit gl. in d. l. scire. Tum ẽt, qa talis cautio fauoré hæredis cõcernit: Ió nõ põt remitti: ut d. l. i. hr̃ cautio uerò quæ respectu legati in die uel sub cõditione relicti, ꝓstari debet, fauorẽ testatoris concernit. Ió ipsa põt ab eodẽ remitti. ut d. l. scire. & cũ reuelatio p uxorẽ fieri ordinata fauorẽ hæredis legatariorũ, & creditorũ respiciat, ut est notoriũ, dicẽdũ uidetur, ꝙ ipsa à testatore nõ potuit ĩ codicillo remitti. Nõ obstat auth. sed cũ testator. C. ad l. Fal. ubi detractio d
Falcidiæ, q̃ fauoré hæredis cõcernit, prohiberi põt: quia dico, ꝙ talis detractio etiã utili
2 tatẽ testatoris cõcernit. * Nã introducta fuit Falci. ut testator hæredẽ habeat. Nã si non 1
detraheret, testator decederet

 inte-

intestatus: quia nullus uellet esse eius hæres. ita dicit & soluit Bar. in l.i.C. de usufr. non obstant iura in cõtrariũ allegata: quia ipsa loquunt, quã do uolõtas testatoris est conformis iuri. nã illa tũc est seruanda. ubi uero esset cõtra legẽ, uel bonos mores, aut per eã quis inuitaret ad delinquẽ dũ, ipsa non esset seruanda. ut d.l.i. & l. cõditiones. & l. filius. ff. de cõdi. inst. & pro hoc bene facit l. nemo põt. ff. de le. i. ita soluit & dicit Bart. in d.l.i. Iudex ẽt ex suo officio nobili põt talẽ uxorẽ cogere qđ reuelet, iuxta ordinata in testamẽto: ne ipsa lucrũ iniquũ reportet in fraudẽ & pręiudiciũ hæredũ legatariorũ, & creditorũ. iuxta l. illicitas. ĩ pri. ff. de offi. p̃si. iũctis ibi no.

a Quòd uxor.] *Et hoc fortè uerum, quo ad ea quæ ceperat, ea alienauerat de huiusmodi bonis mobilibus ante codicillum, per ea, quæ scribit Bar. in l. quidam decedens in prin. in ul. op. ff. de admi. tu.*

b Fieri non potest.] *De hoc scilicet, an dolus futurus possit remitti: uide istum, consi. xli. inci. Anto. pugnantis. ad finem. uersic. & ratio præmissorum.*

SVMMARIVM.

1 *Contractus an sit nullus, uel usurarius, ex gratiæ redemptiue adiectione.*

2 *Gratia redemptiua ut ualeat, quæ debeant concurrere.*

3 *Gratia redemptiua non habet locum nisi in ultimo anno seu tempore pacto inter emptorem & uenditorem.*

QVAES. CCCCCXVI.

An per confessionem reacheti seu * gratiæ redemptiuæ, quam fecit emptor uenditori, statim post contractum uẽditionis, ad partem, uitietur uenditio, uel ex hoc fiat cõtractus illicitus? a dic quòd non. quia talis contractus utroque iure ciuili, & canonico est permissus. ut in l. ii. C. de pac. inter empto. & uendi. & in c. ad nostrã. extrà de cõtrah. emp. & uendi. & est gl. aurea, q̃ uult & tenet, ꝙ tales cõtractus sũt ualidi de iure. ĩ c. cõquestus. extra de usu. præsertim Inn. Host. & Hen. Bohic. & tenere uidet Bal. in feudis ĩ ti. de feu do da. in uicẽ leg. cõmis. * Et hoc uerũ, dũmodo fiat rationabiliter, & seruet substantia cõtract⁹: uidelicet, ꝙ ibi sit cõsẽsus liber utriusq; partis, uidelicet emẽtis & uẽdẽtis, & q ibi sit p̃ciũ & merces, hæc est res, quæ emitur, & ematur, p iusto p̃cio rationabili taxato. 3 insti. de emp. & uẽd. hoc casu inter-

interuenire debeat iuſtũ precium.dicit glo. in d.c.conqueſtus.quod fieri poteſt taxãdo rei ualorem, quæ uenditur ſecundum conſuetudinẽ regionis,loci & temporis.l.uenditores.C. locati.l. ſi fundus.ff. de euic.& no.per glo.Bart.& Bal.in l. ii. C. de reſcin.uen. Et ſecundũ ea, quæ ſecũdum iudicium bonæ rationis uidetur expedire utrique,ementi, & uendenti,& etiam reipublicæ, ita quòd ibi fiat adæquatio dati & accepti, ſecundum proportionẽ, quam habet ad uſum hominũ, in quem ueniunt ſeu nata ſunt uenire,ut iuribus s̃.alleg. Si enim propter dictam gratiam redẽptiuam ſeu reachatũ minus uẽderetur,quàm res ualeret,iuxta commune preciũ,quo res uẽdi conſueuit, tũc iſto caſu contractus eſſet illicitus. Ita tenet gl.in d.c.conqueſtus.de uſuris. De hac materia plenè dixi in tract.quem compilaui ſuper cõtractibus qui ſapiũt uſuram, & qui uſurarii dici poſſunt uel non, in §. quid ſi uendidi tibi, &c. Et prædicta ſeruantur in iudicando,tã in curia parlamẽti,quàm in cęteris curiis præſentis patriæ Delphi. prout ſemper uidi à
3 xxx.annis citra.* Sed quid ſi emptor dat dictam gratiã redemptiuam,ita quòd uẽditor poſſit reemere in decem annis : nunquid poterit uẽditor redimere ſtatim, quando uoluerit?dic quòd nõ, ſed debet expectare ultimum annũ dictorũ decem annorum, & in qualibet parte ipſius ultimi poterit uenditor reachatare. l.ſi ita fuerit.la ii.ff.de manu. teſta.& hoc operatur dicta dictio,reemere,iuncta ablatiuo caſui.l.i. §. quibus.ff. de ſucceſ. edic. Ita ſentit Bart. in l. ſi cui. in princip. ff. de leg.i. Idem in l. Gallus. §. ille caſus. ff. de libe. & poſth. Sed ille contractus ex quo non poteſt uenditor quandocunque durantibus dictis decem annis redimere, cenſetur uſurarius:*b* ut plenè dixi in tractatu meo de cõtractibus illicitis.in §.pone circa hoc.xviii.col. De materia reachati uide *c* l.quoties. & l.ubi.& l. itemq́ue.ff.de in diem adiect. & Hẽr. Bohic.in c.ad noſtrã. de emp.& uendi.

a Illicitus.] *Vide ſuper hoc Alex. cõſil.xli.in iii.uol. An ſcilicet talis contractus de retrouendẽdo, cenſeatur uſurarius, & an tale pactum poſſit præſcribi.*

b Cenſetur uſurarius.] *Vide ea, quæ leguntur, & not. in præ.c. ad noſtram. & ibi per Pan.extra de empt. & uen.*

Rea-

c Reachati uide.] *An autem, si emptor alienat prædium emptū, cum pacto de retrouendendo alicui tertio, utrum competat primo uenditori actio contra istum tertium, ut ei reuendat. uide Alex.cons.i. in i.uol.ubi conclu dit post multa argumenta, quòd primus uēditor non pōt experiri cōtra tertiū. l.secundū emptorē.*

SVMMARIVM.

1 *Religiosi & fratres mendicātes, an possint adhiberi testes in testamentis & codicillis.*
2 *Religiosi & fratres mendicātes, quaten⁹ uidenẽ similes mortuo.*
3 *Conuersi an possint esse testes in testamentis.*
4 *Religiosi & fratres mendicantes, an possint esse testes in contractibus.*

QVAES. CCCCCXVII.

VTrū religiosi uel mendicantes possunt esse testes in testamento uel codicillis. & si adhibean-
1 tur*, an ualeat testamentū uel codicillus? Ioan. Fab. instit. de test. §. testes. uidetur tenere quod nō ualeat, quia religiosus similis est mortuo, l. Deo nobis. C. de epis. & cler. in auth. de mona. contrariū credo, qa religiosus monachus aut mēdicās testis in testamēto, non reperiẽ prohibitus. Ideò ipsi capaces esse cēsentur. l.i.ff.de testi. Ita tenet gl. ordi. in authē. si dicatur. C. de testi. plenius in auth. de mona. §. cogi
a tandū. *a* in gl. super uerbo, testes. colla. i. Et quādo dicitur,
2 quòd * uidentur tales similes
b mortuo. *b* hoc est uerum quo ad matrimoniū, ut ibidē dicit glo. & idem uoluit tenere Spe. in ti. de test. §. i. uer. item excipiẽ. ibi, attamē dico &c. pro ista parte bene facit l. quoniā. in fi. C. de hęreti. ubi hæreticus potest haberi testis in testamēto, & si habeatur, non propter hoc uitiatur testamētū. & hoc suadet utilitas necessarii usus. ideò ibi sic dicit, testimonia quæ in ultimis elogiis uel in contractibus cōsistūt, propter utilitatē necessarii usus, eis sine ulla distinctione permittimus &c. si enim propter hæreticū in testē adhibitū testamentū inde
non uitiatur, ut ibi: multò minus debet uitiari, si religiosus etiā mendicās, pro teste adhibeaẽ. Ad quid enim testamenta uel aliæ ultimæ dispositiones, in quibus religiosi, etiam 3
mendicātes, pro testibus adhibenẽ, debeāt propter hoc irritari? imò, quòd tales pro testibus adhibeātur in ultimis uolū. se habet cōmunis obseruātia. Nō obstat Io. Fab. quia si ne le- 4

ne lege loquitur:licet enim tales religiosi pro testibus adhibiti,testimoniũ in iudicio ferre nõ possint,sine sui superioris licẽtia: ut in c.ii.de posth. nõ propterea sequitur, quòd dispositio ipsa uitietur. Sicut dicimus in excommunicato, qui à testimonio ferẽdo repellitur:ut in c.ueniens.extrà de testi.attamen testamentũ uel cõtractus,in quo adhibetur pro teste,nõ uitiatur: ita tenet Spe. in ti.de teste.§.instrumẽtũ publicũ.uer. quid si testis inscriptus in testamẽto &c.Idẽ tenet Inn.in c.pia.gl.super uerbo,duraturis. extrà de exceptionibus.hoc est probatur in religioso dato executore in testamẽto: nã datio ualet,licet exercere non possit,sine sui superioris licẽtia.ut in c.fi.de testa.li.vi.Sic etiã idẽ erit in teste.Et ita secundũ hanc determinationem uidi iudicari in hac curia parlamẽti Delphi.

3 Sed quid * de cõuersis,an possint esse testes in testamentis? uidi quæ dixi ĩ. q. ccccclxiii. An depositio facta per clericũ in foro tẽporali, sine licẽtia superioris,ualeat? uide s̃. q.lxv.

4 *An fratres mendicãtes possit esse testes in contractibus?dic quod sic. plenè pro & cõtra scripsi in apparatu, quem feci super statuto Delphi.incipiente, si quis per literas.in glo.super uerbis cõmuni æstimatione fide dignos.

a §.cogitandum.] *Per hũc §.tenet Bart.quòd monachus potest esse testis,ut in auth.si qua mulier.in iii.col.in uersi.& eodem modo.C.de sacros.eccl.*

b Similes mortuo.] *Hoc nequaquã uerificatur in actibus naturalibus.nã monachus,quo ad actus naturales, nõ censetur mortuus:ut dicit Pan. ĩ c.clerici.in ii.col.in uers. uenio ad ulti.extra de uit.& & honest.cleri.*

**Tu adde Pet.de Anch.in c.sicut.de homi.in ii.not.ubi etiã dicit, quod licet monachi dicantur mortui mũdo.c.ii. de postu.tamẽ impregnãt & quãdoque cõmatres: alleg.Spe.de teste.§.i.uersi.item excipitur, quòd est monachus. Item,& comedunt.ut C.de bon. quæ libe.in auth.excipitur.Debent tamen monachi uacantes reduci ad claustrum.ut not.Pe. de Anch. in c. cùm in ecclesiis. de maio.& obedien.*

SVMMARIVM.

1 *Resortus,quid.*

2 *Resortus, an sit de essentia feudi.*

QVAES.CCCCCXVIII.

1 RESortus secundũ communem usum loquendi in hac patria* Delphinali,ac etiam regni Franciæ,

ciæ, nihil aliud eſt, quàm ius
a primarũ appellationum *a* qui
communis uſus debet atten-
b di *b*. l. cũ delanionis. §.aſinã.
ff.de fun.inſtru.& inſtru.leg.
l.Labeo.& ibi plenè per Bar.
ff. de ſupellec. leg.l. ſi ſeruus
pluriũ.§.fi. ff. de leg.i.de quo
uerbo nihil reperitur in iure:
& tale ius non eſt de eſſentia-
libus feudi.Patet,quia feudũ
poteſt bene concedi ſine re-
ſortu, ſicut ciuitas ſine terri-
torio.De primò,eſt tex.in ca.
i.§.fin. in quibus cauſis feud.
amit.ſecundum Obertum,in
feu.col.x.De ſecundo eſt tex.
in l.ii.in prin. ff.de uerb. ſig.
& l.pupillus.§.urbis.& l.bo-
na ciuitatis. cũ l.ſequenti.eo.
2 tit. Licet * enim fidelitas ſit
de eſſentia feudi, adeò quòd
in conceſſione feudi ſimplici
ter facta fidelitas intelligit,
quamuis de eadem nulla mẽ
tio facta fuerit, ut in c.i.§.fi.
in feudis.per quos fiat inue-
ſti. quod tenet expreſsè Bald.
in c.i.de cap. Coradi.Non ta
mẽ ſic eſt in reſortu.Nec mi-
rum,quin feudum poteſt eſſe
ſine reſortu,ut prędixi:& re-
ſortus ſine feudo : quod pro-
bari poteſt in multis caſtris
in hac patria Delph. ſituatis.
quę licet ſint de feudo Del-
phi.in ipſis tamen non habe-
tur reſortus : ut in caſtro ui-
riaci. Sed quòd reſortus habe
ri poſſit ſine feudo,hoc appa-
ret in caſtris Delph.reſpectu
c quorũ appellationes *c* ad do-
minum noſtrũ Delph.deuol-
uuntur. & tamen talia caſtra
non ſunt,nec dici poſſunt feu
dalia, cum ab ipſo & non ab
illo poſſideantur, nec in e
aliquis habet dominiũ utile,
ſicut habẽt uaſalli in caſtris
feudalibus : ut in c.i.de inue-
ſti.de re alie.facta.& c.i.in fi.
in quib.cau.feud.amit.ſecun.
Ober.Secundò habemus con
tractũ uaſilliticũ ſeu feudalẽ,
ut plenè per Petrum helie, in
tractatu ſuo de iure emphy.
ubi enumerat xx. quæ ſunt
de natura cõtractus feud.nul
la mentione facta de reſortu,
præſupponendo quòd feudũ
bene poteſt eſſe & conſtitui ſi
ne reſortu. Non obſtat clem.
paſtoralis.§. deniq;.de ſen.&
re.ibi, niſi ex natura feudo.
debitam ſuperioritatem, &c.
Quia aliud eſt reſortus, & a-
liud eſt debita ſuperioritas.
Patet,quia dominus non ha-
bet iuriſdictionem in uaſallo,
niſi ſuum foueat domicilium
in ſuo territorio,quãuis bene
habeat debitã ſuperioritatẽ:
ut ibi dicitur. contra tamen
pręmiſſa bene facit,quod po-
nit Inno. in c.cæterum.ext.
de iudi.& Petr.Iaco. in tit.de
condi.

cōdi.super moribus.in q.quæ incipit,comes dedit militi in feu. &c. ubi uidentur dicere, quòd appellationes deuoluũtur à uasallo ad dominũ feudi. Et de hoc tetigi, & plenè scripsi in q.cccccli.

a Primarum appellationum.] *Pro intelligētia eorum, quæ hic dicuntur, uide Petr. Iac.in tit. super iurisdict.ex mori.in uersi. fortalitio tamen.*

b Debet attendi.] *Quia usus quotidianus in causis approbandus est.Spec. tit.de aduo.§.nunc de exordys. in uer. aduocatus igitur.& no.instit.de satis.in prin.*

c Appellationes.] *Quisnam dicatur iudex in causa appel. quādo appellāt a dño feudi, uide Sal. in c.cæterum.hic alle.in vii.col. in uersi. quis dicatur iudex.*

SVMMARIVM.

1 *Renunciatum si fuerit arbitrio boni uiri, cum iuramento, ad illud tamen potest recurri,ubi foret grauis læsio.*

2 *Renunciatio boni uiri arbitrii, habet tacitam conditionem.*

3 *Læsio grauis,quæ dicatur.*

QVAEST. CCCCXIX.

Licet renunciatum fuerit arbitrio boni uiri,
1 & recursui * eiusdem,
2 cum pœna & iuramento:*a* ni
b hilominus pōt recurri *b* absq; metu pœnæ & periurii, si tamen grauis læsio prętēdatur. quoniam sicut promissio de stando ordinationi arbitrorũ simpliciter facta, habet in se tacitam conditionem,si ęquè
c fuerit arbitratũ c.l.si libertus. ff.de oper.libertorum.& in c. ueniens.& in c.quintauallis.
2 extrà de iureiu.Ita*etiam habet dicta renuntiatio tacitam conditionem,nisi renuntians grauiter seu immoderatè lædatur.argu.ff.locati.l.quæro. §.inter locatorem.& l.quidā cum filiũ.ff.de uer.obl.Ita etiam tenet Bart.in l.si societatem.§.arbitrorũ.ff.pro socio. in sua repetitione.uersic.quæro utrum possit renuntiare, &c. Nec iuramentum firmat tales promissionem & renuntiationem, quin prætendens se læsum grauiter, possit intentare cursum ad arbitrium boni uiri: perinde ac si nullum fuisset iuramētum interpositum pro eo, quòd tale iuramētum habet & recipit in se illas tacitas cōditiones præsumptæ uoluntatis,quas habent dictæ promissio & renũtiatio. arg.l.si,C.de non nume.pecu,in l.fin.ff.qui satisd. cog.et c.quintauallis extrà de iureiurand. Ita etiam no.per Bar.in d.§. arbitrio.uer.quid si extrà iuramętum super cō-

pro-

promiſſo,&c. Nec corroboratur talis renuntiatio,ſi in cõpromiſſo dictum fuerit, ſiue æquè, ſiue iniquè, &c. Et ꝙ de iure unius partis poſſit alteri dari,&c. pro eo,quòd talis clauſula præbet apertam occaſionem delinquendi, & inducit ad delinquẽdum, per conſequẽs nihil operatᷓ.arg.l. ſi unus.§.illud. ff.de pac.& l. cõuenire.ff.de pac.dota.Et ita nõ firmatᷓ iuramẽto:qa pactũ ſeu præmiſſio præbens occaſionem delinquendi,& inducens ad delinquendum, non confirmatur iuramẽto.ut no. glo. ordinaria, & ſingularis in ca.quemadmodum. §. fin. extrà de iureiu. & facit c.non eſt obligatorium. de reg. iur. libr.vi. Idem dicit Bart.in d. §.arbitrorum.in q.quæ incipit: quæro utrum poſſit renũtiari.Ita etiam tenet expreſsè Guliel. de Cu. & Bald. poſt eum in d.l. ſi unus.§.illud. in fin. quæſtio. Dicentes etiam, quòd ita practicant aduocati in ciuitate Paduana, uidelicet quòd non impeditur recurſus ad arbitrium boni uiri,per quaſcunque renuntiationes uel clauſulas ſi grauis læſio prætendatur.Et ita etiã in hac curia parlamenti uidi determinari: licet Angel. de Aret.teneat cõtrariũ.in l.i.§.

i.ff.à quib.app.nõ li.ubi dicit,
quòd illa clauſula,quòd arbi
tratores poſſint dare de iure
unius partis alteri,impedit re
curſum ad arbitrium boni ui
ri. Et ibi etiam plenè tractat
ſi poſſit renũtiari recurſui ad
3 arbitrium boni uiri. Sed* quis
dicatᷓ grauis læſio? dicit Bar
quando, quis eſt læſus in ſe
xta parte debiti.ita dicit in d.
§. arbitrorum, in q. quæ in-
cipit, quæro utrum poſſit re-
nuntiari, &c. De hac mate-
ria arbitrorum, uide plene
per Ioan. Ferr. in titulo,for-
ma libelli, quo agitur ad pœ
nam ex compromiſſo. in glo.
ſuper uerbis, tanquam in eo
rum arbitros.& in Spe.in ti.
de arbitrio & arbitratu re.
De materia arbitrorum & a-
micabilium compoſitorum,
etiam tetigi in c. conſi.conb
liorum meorum.

a Et iuramento.] *De hoc ...*
per Alex.in conſi. cxxxi.in ...
col.circa medium.in y.uolu.
b Poteſt recurri.] *Sed ſi arbi...*
habet poteſtatem auferendi ...
tum, & parum, non poteſt pe...
reductio ad arbitriũ boni uiri.
Bal.in marga. in uerb. arbiter.
ii.in i. uer.
c Arbitratum.] *Et ideo arbitriũ*
enorme, non tenet Bal.in mar-
ga.in uerbo, arbiter.i.in uer.ar
biter dicitur bonus.

SVMMARIVM.

1 *Hæres rogatus restituere fideicommissario quicquid supererit de hæreditate tempore mortis hæredis, an poterit alienare pro libito suæ uoluntatis de bonis hæreditariis.*

QVAEST. CCCCCXX.

TEstator uxorem suam uel alium sibi hæredē uniuersalem instituit,
1 & rogauit,* ꝙ restituat Titio quicquid supererit de hæreditate sua, post ipsius heredis mortem: nunquid poterit hæ
2 res alienare *a* pro libito suæ uoluntatis de bonis hęreditariis: nō obstante l.fi.§.penul. iuncta auth.res quæ.C.quorū lega. Dic quòd sic, dum ta
b men reseruet quartam *b* partem totius hæreditatis fideicōmissario: ita disponit tex.in auth.de restitu.§.nobis ergo. col. viii. unde sumitur auth. cōtra cum rogatus.C.ad Trebel.ꝑ quę iura l. Titius.ff.eo. ti.limitat̄ & restringitur. Nō obstant iura in contrariū allegata: quia illa loquuntur, quando quis rogatus est restituere hæreditatem, nō adiectis his uerbis, quod supererit de hæreditate, &c. Ita soluit glo.in d. l.Titius.& ibi ēt Bar. Et multòmagis posset, si data esset licentia hæredi, ꝙ posset facere ad libitū suū de hæreditate: & quod superesset, rogatus esset restituere, ꝑ eo quòd hæc uerba, ad libitū suum, liberam uoluntatē important.l.ii.de fideic.liber.Et de hoc uerbo, ad libitum suū, tetigi s̄.q.cccclxxv. Qualiter autē debeat formari libel. ꝑ fideic.ut dicta quarta sibi seruetur, uide Spec.in tit.de pigno.aliis causis.circa fin.

a Alienare.] *Tu uide de hoc quæsito istum, consil. ccxxii. incip. Ioā.molaris.nu.vi.uersi.ad sextum.ibi, quia illa uerba.*

b Reseruet quartā.] *Cuius diminutio, ut hic dicitur, non permittitur. hoc uerum, nisi in certis casibus, scilicet pro dote danda uel restituenda, pro sponsalitia largitate, pro captiuorum redēptione, pro sustentatione personæ hæredis suæq; familiæ: ut in præ di. auth. de restitutionibus. in §.si uero & ipsam quartam.in uersi.si uerò contigerit.*

SVMMARIVM.

1 *Substitutio cōpendiosa facta per uerbū commune, continet uulgarem, ante aditam hæreditatem, & pupillarem expressam.*

QVAEST. CCCCCXXI.

1 SVbstitutio *compendio-
a sa *a* facta per uerbū commune, continet uulgaré ante

ante aditam hæreditatem, & pupillarem expressam saltem generalibus uerbis, intra pupillarem ætatem. Et post pubertatem, fideicommissariã: ut sunt hodie casus expressi, quòd contineat pupillarẽ directã & expressam, & per consequẽs uulgarẽ. in c. si pater. de testa. lib. vi. ubi est tex. forma. ubi enim fuit facta compendiosa per uerbum cõmune, moriatur, & continet pupillarem directam & expressam. Sed quòd post pubertatẽ cõtineat fideicommissariam, est casus formatus in c. Raynutius. extrà eod. titu. in antiquis. ubi uerbum, succedat, quod est commune, etiã post pubertatem trahitur ad fidei commissum: quia natura uerbi hoc habet, cũ sit cõmune, ut infrà pupillarẽ ætatem ualeat iure directo, et posteà trahatur ad fideicõmissa: & ista est ueritas hodie per dicta iura decisa, ita uidi determinari, licet aliqui dixerint contrarium.

a Substitutio compẽdiosa.] *De natura formali, & effectu substitutionis, uide bonam glo. in uersi. ad exemplum. in §. qua ratione. insti. de pup. subst. & ibidem Io. Fab. egregiè differẽtem. in vi. col. uer. in ead. glo. ibi cum alle. l. iam hoc iure. & melius in viii. col. in uer. in ead. gl. ibi cum alleg. ead. l. precibus.*

SUMMARIUM.

1 *Substitutio facta filiæ, per patrem in certa pecuniæ quantitate institutæ, an sit fideicommissoria.* a

QUAES. CCCCCXXII.

1 Testator habens * duas filias, quãlibet i cccc: florenis instituit hæredem particularẽ, filio suo hærede uniuersali instituto, & casu quo dictas filias uel alteram ipsarum decedere contigerit, in quacunque ætate, filium eius substituit. Moritur altera filiarum in ætate pupillari, matre sua & fratre hærede uniuersali instituto, atque substituto, necnon alia filia superstitibus relictis. Modò quęritur, quę dicatur esse substitutio. Et uidetur quòd fideicommissoria, ex eo, quòd institutio facta fuit in certa re, seu quantitate, & substitutio facta fuit per uerba cõpendiosa, & communia dictauar: ideò debet operari per fideicommissum nõ pupillariter, nec directò. l. cogi. §. & generaliter. ff. ad Trebel. quòd sequitur Bar. l. cẽturio. circa n. illius l. ff. de uulg. & pupil. Ex sequitur, quòd dictus hæres uirtute b

uirtute substitutionis prædictæ nihil potest petere. Et est ratio: quia dicta quantitas in qua fuit filia hæres instituta, successit loco legitimæ suæ: in qua sibi non potuit per fideicōmissū substitui *a* l. quoniam in prioribus. C. de inof. testa. & qđ not. in l. si pater. C. de instit. & substi. imò est uerum, dicere talē filiam ab intestato decessisse. Cui æqualiter propterea successerūt frater & soror, & mater superstites, in authē. de hæred. ab inte. §. i. col. ix. In contrariū uidetur, quòd attento quòd frater fuit tali filiæ substitutus, ex mente testatoris coniectu rata, ipsa substitutio censetur pupillaris directa. *b* ut tenet gl. fin. in l. Lucius. ff. de uulg. Idem Bart. in l. cēturio. in iii. q. princ. ff. eo. & ita ab eius successione excludūtur mater & soror: ut in ca. si pater. in fi. de testa. lib. vi. Nec obstat, quòd ex aduerso dicitur, uidelicet, quòd nō ualet pupillaris substitutio, nisi is, cui substituit hęres, instituat ī aliqua quota portionis hæreditatis: qa textus uidet expressus in contrariū. in §. non solū. instit. de pupil. & in l. sed et si plures. §. ad substitutos. ff. eod. & in l. si fundum. cum l. seq. ff. de leg. i. Et ista ultima pars est uera, pro qua fuit iudicatū pro eo, quòd filius fuit datus substitutus. Secus tamē fortè, si extraneus ita posset intelligi dictum Bar. per quod se fundat in d. l. cēturio. De hac materia, uide s̃. q. ccccxiii.

a Per fideicōmissum substitui.] *De hoc per istum consil. quod incip. ex duabus. nu. ii. uer. ad secū. & in q. cccccxiii. ubi scripsi.*

b Cēsetur pupillaris directa.] *Vide Ioan. Fab. locis suprà proxime allegat.*

SVMMARIVM.

1 *Dos an reuertatur ad extraneum, qui eam constituit, extantibus liberis constante matrimonio.*

QVAES. CCCCCXXIII.

1 SI extraneus, *qui dotem cōstituit, stipuletur eam sibi restitui soluto matrimonio, ipsa dos reuertit *a* ad ipsum extraneum constituentem, etiam liberis extāti bus ex ipso matrimonio: ut l. fi. §. i. uersi. nisi, &c. C. de iure dot. facit l. ob res. §. i. ff. eo. tit. per quam l. fi. limitatur §. accedit. C. de rei uxoriæ ac. Et ita uidi circa hoc dubium determinari *b* in hac curia parlamenti in iudicando, secundū pluriū opinionē, quia aliqui ex dominis opinando dixerunt

xerunt contrarium. Similiter etiam, si pater patiatur filiã
c stipulari c dotem sibi uel liberis suis restitui, solu. mater. tunc dos nõ reuertitur ad patrem, nõ obstante quacunq; consuetudine: sed remanet filiæ aut suis liberis, secundum formam stipulationis: iuxta ea, q̃ ponit notabiliter Bart. in l. quæ dotis. & in l. Caius. ff. sol. matri. & faciũt no. in l. uxori. §. testam. ff. de leg. iii.

a Reuertitur.] *Hoc uerum uidetur facta cessione a muliere ipsi extraneo, qui dotem ipsius constituerat: ad quam cessionem potest compelli. & est casus, in quo actio inutilis cedenti, efficitur utilis, penes cessionem dotarij. ut no. Saly. in l. cum quidam. in princip. in ij. not. C. de iure dot.*

b Determinari.] *Idem tenet glo. in l. dos a patrẽ. post me. glo. ibi. Item probatur aperta ratione. ff. solu. matrimonio.*

c Si pater patiatur filiam stipulari. *Vide de hoc per istũ, consi. xij. incipi. ex facti narratione. nume. vii. uersi. secundò potest respondere, uol. i.*

SVMMARIVM.

1 *Dotalitii dominium an trãseat in uxorem sine traditione.*

2 *Meum, quid propriè dicatur.*

QVAES. CCCCCXXIIII.

SI dotalitium seu doarium constituatur sponsæ futuræ in * casu, quo
1 uir præcederet, utrũ ualeat? dic ꝙ sic, licet sub conditione sit suspensum, quia translatio dominii & possessionis fieri possunt sub conditione, ac in euentum conditionis. l. dotis fructus. §. fin. ff. de iure dot. et l. absenti. §. i. ff. de acq. poss. Et ita in iudicando seruatur. Et ex sola assignatione uel promissione casu conditionis adueniente, fit translatio domi
a nii a rei donatæ in uxorem, etiam sine traditione: ut tenet glos. in auth. donationẽ. circa fin. C. de iure dot. quæ ab omnibus doc. approbatur. super qua glos. dicit Cyn. ipsam ad quæstionem reducendo, ꝙ si res donata non fuerit tradita mulieri, nunquid habet rei uendicationem? dicit gl. ꝙ sic: & est speciale, quia sine traditione trãsfertur dominium, quod est notabile. ita dicit ibi not. & pro hoc facit benè, quod habet in auth. siue à me. C. ad Velleia. facit l. Quintus Muti⁹. §. arg. ff. de
2 aur. & arg. lega. * Id enim meũ esse uidetur quod à me uẽdicari potest: quia uendicatio nulli datur prærerquam domino

domino.l.non solùm. §.meũ. & l.in rem. ff.de rei uend. & l.i.C.de alie.mutãdi.iud.causa facta.cum si.Et de materia dotarii,.uide j.q. seq. & quæ dixi s.q.ccxlviii.

a Trãslatio dominii.] *Et in hac specie potest agere mulier utili actione rei uendicationis, secundum Salyc.post glo.in l.prædic. auth.donationem.in ii.q.*

SVMMARIVM.

1 *Vxor an censeatur proprietaria, uel usufructuaria ĩ bonis sibi a uiro cõstitutis ꝑ doario.*

QVAEST.CCCCCXXV.

Sed iuxta pretactam materiam: Pone, ꝙ maritus assignat uxori doariũ, uel aliquam rem ad alimenta, aut pro statu suo tenẽdo, 1 sibi donat uel legat: * nunquid istis casibus censebitur uxor proprietaria, uel usufructuaria, dic ꝙ proprietaria, ut est text.notabilis in l. Titia *a* la i.§.fi.ff.de leg.ii.& in l.dona.§. species.ff.de donat. & l.fi.ff.de usufru.ear.re.quæ usu consu.& in l. libertis. & b ibi tractat hãc materiã Bar.*b* ff.de alim.& cib. leg. & facit gl.posita in l.si mulier.C. de iure do.Et per hoc dico, ꝙ si mulier tenetur pro talibus rebus soluere collectas, quæ ꝓ ipsis rebus imponentur, census & alia onera ex ipsis bonis debita: cum etiam in mulierẽ talium rerũ transeat dominiũ, ut dixi in præcedenti q.Et ita de consuetudine etiã seruatur in hac patria, in locis in quibus collectæ & subsidia Delphina.soluuntur.

a L.Titia.] *Vide ibi omnino Io.de Imo.in §.Titia. in uer. in gl.fi.*

b Bart.] *In prealle.ll. in i.col.in uer.op.fortiter hic.*

SVMMARIVM.

1 *Executio sententiæ cõtra filium famil.latæ, fierine possit, patre se opponente.*

2 *Debitum filio, an possit solui patri, uel illi, qui sine mandato potest agere.*

QVAEST.CCCCCXXVI.

1 Executio sententię contra * filiumfamilias latæ, fieri non potest patre se opponẽte. hoc tenet gl. singularis in l.si filiæ. la ii.ff. solu. matrimon.quæ gloss.ab aliquibus approbatur. Sed d. gloss. in hac curia parlamen. non seruatur, quia fit exe- a cutio in bonis filii *a* etiam patre se opponente, nisi pater in talibus bonis filii haberet usufructũ, sicut in bonis maternis: iuxta l.prima. C.de bonis maternis. quo casu oppositio patris impe-

diret executionem talis sententiæ. An autem processus factus contra filium, in quo non interuenit authoritas patris, dicatur nullus de stylo huius curiæ parlamenti, uide
a suprà quęstione.liiii.*Sed utrũ id, quòd debetur filiofam. possit solui patri, uel alteri, qui sine mãdato potest agere? dic quòd non, ut tenet gl. in l. uero procuratori, ff. de solu. & ibi Bar. & uidetur text. in l. qui hominem. §. si gene. eo, ti. & si soluatur, non liberaẽ debitor, facit. l. ii. ff. ut legat, uel fideicom. seruan. cau. Et est ratio, quia receptio solutionis, est species alienationis, insti. quib. alie. nõ licet. §. nũc admonẽdi. & ad istud ꝑpositũ alleg. Bart. in d. l. uerò procuratori. ff. de sol. ubi istã mouet & determinat quæstionẽ. Et sic habes, quòd qui potest agere, non potest solutionem recipere, nisi haberet ad hoc speciale mãdatum; ita seruatur in iudiciis.

a In bonis filii, etiam in peculio profectitio.] *Vt legitur & not. per Castr. in l. si filio. ii. ff. sol. matr. ubi quærit an executio sentẽtiæ latæ contra filiumf. possit exequi contra patrem in legitima, & determinat post Gul. de Cu. quòd nõ. ut in ii. col. in ii. notabili.*

SVMMARIVM.

1 *Et, copula, quam uim habeat.*
2 *Et, copula, an semper requirat concursum duorum.*

QVAES. CCCCCXXVII

a COniunctio &, a iũgi & inducit repetitionẽ precedẽtiũ in sequẽ
1 bus: quod * est notabile pr statutis, qñ in uno statuto p nitur pœna, & posteà sequitur aliquod statutum sic, Et statuimus etiã, &c. nulla pœna adiecta, quod pœna in pri mo statuto posita, in sequẽti cẽsetur repetita. l. libertus. ff. de condit. & demon. l. Seię. §. Caio. ff. de fun. instru. et instr. lega. & dic ut ibi per Bar. .. dicit, quòd copula, et, induc repetitionẽ qualitatis prace dentis. et est text. in l. fi. §. fin. ff. de ui. tri. & oleo lega. Ita ui di determinari inter nos in camera consilii, in quadã cau sa, in qua altercabatur de in tellectu cuiusdam capituli, liberatum moyrentii. Dedi cta copula, &, tetigi etiam j. quæst. cccccxxxi. circa princ.
2 *An dictio, &, semper requirat concursum duorũ? dic q non, ut uide ff. de dam. infec. in l. si finita. §. eleganter. Et
b exponitur pro id est *b*, insti. de tutelis. §. pen. & l. si in uẽditio-

ditione.ff.de eui. & ibi glo. & qñq; exponitur pro uel,ut in auth.uc fratrũ filii.circa med. gl.super uer. &,col.ix.& l.sæpe compositum est. ff. de uer. sig.ponit Bar. in l.si quis ducenta.§.utrũ.ff.de reb.du.De hac dictione,&,etiã tetigi s̃. q.clxxxi. etiam tetigi de hac dictione,&,in notab. meis.in §. dictio &, posita &c. & in quatuor §. seq.

a Coniunctio, &.] *posita inter duo, quorum unũ de necessitate inest alteri, facit ea resolui, uel unũ fit adiectiuum alterius,ut placitus & consensus,id est,placitus consensus. Bart. in rub. ff.de pact.*

b Id est.] *Adde institut.de liber. in §.i.*

SVMMARIVM.

1 *Error in actis,an possit probari per duos testes.*

Q. CCCCCXXVIII.

1 SVnt*aliqua,quæ nõ possunt probari,nisi p scripturam:ut acta iudiciaria.l.à cõsulibus. C.de appel. & c. quoniam contra falsam. de proba. & certi alii casus, de quibus in l.pactum. C.de pact. meritò habetur in gl.Si tamen erratum fuerit in scribendo poteritne probari talis error per duos testes? dic ꝙ sic,arg.no.i l.errore.C.de test. & ita tenent Io.de Ra.Pe.& Inn.ut refert Cy.in d.l.errore.& hęc opi. Cyn.& sibi adhærentium seruatur in iudicãdo in hac curia parla. licet a Bar.tenuerit contrarium *a* in l. cum proponebatur. ff. de le.ii.uide super hoc §.fi.insti. de fidei. De correctione erroris, & eius probatione, uide quæ dixi s̃.q.ccccciiii.

a Contrarium.] *Adde Bald. & Pau. de Cast.in d.l.errore.C.de test. & idem ibi uidetur sentire Alex.in ult. q. quod sic. Illud intellige uerum,quando præteritus approbat testamẽtum, & non alias.Bald.in auth. ex causa. in uersi. nunc uenio ad illa uerba.C.de lib.præte.*

SVMMARIVM.

1 *Filio præterito an possit substitui pupillariter.*

2 *Præteritio,et exhæredatio,quid nam differant.*

Q. CCCCCXXIX.

1 VTrum pater filio*suo præterito possit substituere pupillariter: qa de exhęredato filio nõ est dubium. Nam casus est in §. non solũ.instit.de pupil.substi. & in l.i.§.fi. ff.eod.tit. Et credo breuiter,ꝙ sic,ex eo ꝙ non uidetur potior ratio in exhæredato, quàm in præte-

rito, dum tamen testator sibi heredem faciat.l.i.§. fi. ff.de uulga. & pup.ergo idẽ ius statuendum.in l.fi. C.de consti.
2 pe.& l.fi.C.ad l.Fal.Et si*dicatur,ꝙ imò est diuersa ratio in hoc, quòd præteritio reddit testamentũ nullũ: nõ aũt exhæredatio.inst.de exhæreda.libe.in prin. & l.inter cætera.cũ l.seq.ff.de lib.et posthu.Respondetur,ꝙ licet præteritio reddat testamẽtũ nullũ, quo ad institutionẽ heredis,nõ tñ reddit nullum,quo ad substitutionem pupillarẽ, uel fideicõmissariã, ut in authẽ.ex causa. C.de lib.præte. uel exhæred.& in §.siue igit. in auth. ut cũ.de appel. cog. col.viii.Idẽ etiã tenent doct. præsertim Dy. & Bart. in d. auth. ex causa.Et quã maximè,ubi filius præteritus, seu eius tutor non importabat testamentũ,in quo est preteritus.Et ita remaneat institutio ualida de æquitate prætoria, iuxta l.filio preterito.ff.de in iust.& irri.testa. Et ꝑ hoc bene facit l.qui fundũ.§.qui filius.ff.ad l.Fal.ubi pater filio instituto substituit exhereda tũ,& exheredato quendã tertium : & ualet substitutio,ut ibi.Et pro hoc bene facit,qđ ponit Bar.in l.ii.circa prin.in q.quę incipit,quid si est talis præteritus.&c.& in q.quę incipit,quid si filius præteritus approbet testamentum &c.ff. de uulga.& pupil.substi.

SVMMARIVM.

1 *Denũciatio qualiter fieri debeat debitori, in materia.* l.iii. *C. de nouat.*

2 *Cessionarius an habeat utilem actionem.*

QVAES. CCCCCXXX.

Qualiter fieri debeat denũciatio debitori in hac*materia.l.iii. C.de noua.dic ꝙ in tali denunciatione debet exhiberi & declarari debitori delegato, iuxta c.causam quæ. a extra de elect. in cle. facit quod ponit in l.nõ solùm. §. morte.in q. quæ incipit,secũdò principaliter est uidendũ &c.Ibi quando q; fit ex causa iusta &c. ff. de no..oper.nunc.facit bene nomẽ.C.quæ res pig.obli.... ibi, nondum certioratæ &c. Ita dicit Bar.in d.§.morte & uide eundem Bart. in l.si ita. §.si hæres.la ii. ff. ad Treb. ubi ponit multa no. in materia.d.l.iii. C.de noua.& uide Sal.in sua repe.& in l.si ex legati causa. in q. quæ incipit, ex prædictis &c. ff. de uerb. obl.ubi idẽ tenet,quod Bart. ubi suprà.Sed pone,quòd cedens

dens agit contra debitorem:
2 utrum debitor * possit opponere istam exceptionem: uidelicet quòd ipse cessionẽ debiti alteri fecit: & sic cessionarius, habet utilem actionem, quæ præfertur directæ. Bart. post Iac. de Are. & Old. dicit, quòd sic. in l. facta. §. si hæres. ff. ad Treb. istã ibi mouet, & determinat quæstionẽ. De materia cessionis actionis, uide plenè per Pet. Iac. in ti. de act. in rẽ, q̃ cõpetit ex cessione. per totũ. Et de hac materia cessionis actionis, ẽt teti-gi j. q. ccccclxvii. An cedens
b possit esse testis *b* pro cessionario sup actione cessa: opiniones sunt uariæ. uide plenè Pe. Iac. ubi suprà de actio. in rẽ, quæ pro cessione competit.

a Causam quæ.] *Voluit allegare ca. causam electionis. circa princip. ibi, porrecto ualet scriptura. auth. uel perlecto &c. & ibi Card. in ii. propo.*

b Esse testis.] *An cedẽs possit esse testis pro cessionario, per Fel. in c. insuper. in prin. vii. uer. quartò quæritur. de testi.*

SVMMARIVM.

1 *Substitutio facta in personã unius, an censeatur repetita in personã alterius sibi cõiuncti.*

2 *Prouisio facta respectu casus expressi, non porrigitur ad omissum.*

QVAES. CCCCCXXXI.

Miles quidam Hẽricus nuncupatus, in
1 suo nũcupatiuo * testamento, quendam Henricũ nepotem suum hæredem instituit uniuersalem, & casu quo decederet sine liberis masculis, quendam Stephanum, & liberos suos masculos hæredes sibi fecit, & instituit, & casu quo ipse Stephanus decederet sine liberis masculis, quendam Henricum de Varenis, & liberos suos masculos hæredes sibi fecit et instituit: quo testamento condito decessit sine liberis, primo loco institutus, uiuente adhuc testatore decessit. Decessitque etiã dictus Stephanus dicto testatore uiuẽte relicto unico filio masculo, qui fuit hæres ipsius testatoris: quia in eius personã locum habuit institutio: sicque à secundo gradu incepit testamentum, qui filius tandem decessit in ætate pupillari adhuc constitutus, relicto sibi superstite Ioanne filio & hærede dicti Henrici de Varenis prædefuncti, & tertio gradu instituti seu substituti. Insurgit nũc quæstio, utrũ dictus Ioan. ad hæreditatẽ ipsius testatoris admitti debeat. Pro cuius quæstionis declaratione, est præsciendũ,

quòd dictus secũdus gradus
respectu ipsius Stephani ce-
cidit in causam caduci : pa-
tet, quia uiuo testatore deces
sit.l.i.§. & cũ triplici.uersic.
uel uiuo testatore &c. C. de
cadu. tollẽ. respectu uerò sui
liberi masculi, suum fuit sor-
titus effectum: patet, quia hæ
reditatẽ testatoris adiit.l.i.§.
pro secundo.& §.his itaque.
C.de cadu. tollẽ. Secũdò est
a præsciendũ *a*, quòd testator
uoluit ipsum Stephanũ & li-
beros suos masculos insimul
ad hæreditatem suã admitti:
patet, quia eos coniunxit per
copulã, &, ibi, & liberos ma-
sculos &c.l.i.§.pro secundo.
& §.his itaque.suprà alleg.l.
si mulieri.ff. de usufr.accre.l.
fi.C.de impub.& aliis substi.
Et quòd maximè attento, ꝙ
isto casu nulla cadebat affe-
ctio siue charitas ordinata re
spectu ipsius testatoris, ex eo
ꝙ dictus Stephanus non erat
filius eiusdem: sed extraneus.
l.i.§.extraneũ. C.de rei uxo.
acti. Ideo ipse ac liberi eius-
dem non fuerunt nec censen
tur fuisse hæredes instituti or
b dine successiuo *b*, sed simul.
ita tenet glo. in l. Gallus. §.
quædam rectè. ff. de libe. &
posthu. ibi dum dicit, Sed ibi
testator erat extraneus &c.
hoc idẽ tenent ibidem Iac.de
Are.& Bart. si ad distinctio-
nem ibidem per eũ positam
bene attendatur. ibi dũ dicit,
hæres ergo ex prædictis &c.
Tertiò est præsciendum, ꝙ
filius masculus dicti Stepha
ni fuit admissus ad hæredita-
tem ex dispositione expressa
eiusdẽ, quia re & uerbis fue-
runt liberi masculi dicti Ste-
phani cũ eo coniuncti, ut ap
paret ex iam dictis.l.re coniũ
cti.ff.de leg. iii.& inst.eo.§.
eadẽ res. Quibus sic præsup
positis apparet mihi hãc quę
stionem motã fuisse, per Bar.
in l.sed & si sit.in princ.ff.de
lega.iii.ubi sic formaliter in-
quit, dicit testator, filiũ meũ
hæredem instituo, & si de-
cesserit sine liberis, bona mea
ueniant ad talem; contingit
quòd hæres relictis filiis de-
cessit: sed filii decesserunt sine
filiis. An ualeat fideicõmis.
Hic uidetur casus in uer. si
aũt &c. ꝙ non. nã cum testa-
tor dixit, si filius meus deces
serit sine filiis, per hoc mi-
hi uidetur relinquere filiis
sui filii. l. Lucius. la ii. cum
ibi not.ff.de hæred.inst.& ita
etiam iudicatur in hac curia
parlamenti, ut plenè dixi su-
prà quęst.xxxix. Et sic isti fi-
lii, si habent hęreditatem, ha
bent eam ex fortuna, & non
ex iudicio ipsius testatoris. &
sic

ſic uidetur ꝙ non potuerunt grauari:ut d. l.ſed ſi ſic. ergo ubi tales filii habẽt ex diſpoſitione ipſius teſtatoris,ſicut habuit filius maſculus dicti Stephani, ualet fideicõmiſſum: & ad ipſum admitteretur ille talis,ad quem teſtator uoluit bona ſua deuenire:ita ibi ſentire uidetur Bar.idem in l.cẽturio.in q.quę incipit,quæro ulterius,quid ſi teſtator dixit &c. ff. de uulga. & pupilla. iſtam mouet quæſtionem, dicens eam fuiſſe Ray. Et quia filius maſculus dicti Stephani hæreditatem adiuit ex diſpoſitione teſtatoris expreſſa, ut dictum eſt:dicendum uidetur, fideicommiſſum dicto de Varenis & liberis ſuis maſculis relictum,in caſu iam dicto ualere:licet filium maſculum reliquerit,qui poſteà ſine liberis deceſſit: & hoc per iam dicta,conſiderato etiam, ꝙ conditio ipſius Stephani appoſita cenſetur ex diſpoſitione iuris in perſonam filii ſui maſculi, quam habuit, repetita, cauſantibus maximè trib. rationib. ſupſcriptis.Prima, qa eodem gradu fuerunt inſtituti re & uerbis coniunctim. l. re cõiuncti.& §.ſi eadem res. ſuprà alle. Et pro tanto conditio in perſonam patris appoſita, cenſetur in perſonam filii cohæredis ac coniuncti repetita propter identitate gradus, & perſonarum. De primo,eſt tex.in l.quæ conditio.ii.reſpõſo.ff.de cond.& demonſt. iuncta l.i.§. pro ſecũdo alle. qui §.licet loquatur de portione legata quę cadit in cauſam caduci: tamẽ idem eſt in portione hæreditaria,quæ in eãdem cãm cadit,ut d.§.his itaq;.De ſecundo,eſt tex.in l.fi.de impu.& aliis ſubſt.iũcta l.cũ ſeruus.ii.reſpõſo.ff.de cond.inſt. & licet gl.reſtringere uoluerit d.l.quæ cõditio.in ii.reſpõſo.dũ dicit ſuper uerbo, certas perſonas &c.ſcilicet oẽs eiuſdẽ gradus &c.Illa tamẽ gl. nõ uideť procedere,ex eo, ꝙ tũc l. ipſa nullũ haberet dubium cauſante huiuſmodi dictione,omnis:quia qui omne dicit,nihil excludit. l. Iulianus.in prin.ff.de le.iii.Iõ d. l. quę conditio.in ii.reſpõſo, intelligi debet, quando cõditio fuit appoſita certorum in primo gradu inſtitutorũ, & nõ omniũ:quę cõditio in perſona aliquorũ appoſita,in perſona aliorũ ſibi coniunctorum præſertim re & uerbis cẽſeť repetita ſic,ut dicatur d.l. de caſu dubitabili fuiſſe factã,ſicut fieri debet.per d.l.ancillę. Secũda ratio eſt:quia cõditio ſi ſine liberis &c. fuit in ipſo teſtamen-

testamento apposita post nominationẽ factã de d. Stephano & liberis suis: prout ex casu supposito uideri põt: et pro tãto sequit̃, ꝙ ipsa in persona dicti Stephani adiecta, censet̃ in persona sui filii sibi re & uerbis coniuncti, fuisse repetita. l. mulieri & Titio. ff. de cõdi. & demõstr. quòd sic. Ibidẽ uidetur dicere do. Dy. soluẽdo contrariũ ibidẽ factũ de l. fi. §. Seio. ff. de lega. ii. Tertia ratio, ex eo, ꝙ dictus testator ibi prouidendo ac prouidere uolendo in casu quo dictus Stephanus sine liberis decederet, etiã sibi prouidisse cẽsetur in casu omisso: uidelicet in casu, quo liberi sui masculi etiã decederẽt sine liberis: sicut casus euenit. arg. l. mulier. in prin. ff. ad Treb. & l. si mater. C. de insti. & substit. sub cõditio. factis. Et hoc fundat duplex ratio. Prima, quæ est uolũtatis coniecturatiua. Nã testator nũquam uoluit ad hæreditatẽ suã admitti aliquã mulierẽ: sed solũ hæredes per eũ institutos, & eorũ liberos masculos, etiã uirtute alicuius Trebellianicæ: quam propterea detrahi prohibuit, iuxta auth. sed cùm testator. C. ad leg. falc. Et tamẽ si cõditio iã dicta in personam filii masculi, dicti Stephani nõ cẽseretur repetita, mater uel auia talis filii, uel alii sui proximiores ad hæreditatẽ testatoris admitterent̃ per mediũ ipsius filii ab intestato et sine liberis defuncti, ut §. consequens. in auth. de hære. ab intest. col. ix. & in auth. defuncto. qđ esset cõtra uolũtatẽ ipsius testatoris, nedũ cõiecturatã ex præmissis, sed etiã expressam. Vt ergo nõ fiat contra uoluntatẽ testatoris, quæ ex præmissis satis colligit̃ & apparet. l. si seruus pluriũ. § fi. ibi, itẽ eorũ, quæ sequũtur &c. ff. de lega. i. iũcta l. iii. C. de libe. præte. uel exhæ. Dicimus conditionem in persona Stephani adiectã fuisse in persona sui filii masculi, ex mẽte testatoris coniecturata repetitã. Nã ex cõiecturatione in consimili facta, pronũciatũ fuit in auditorio diui Marci, ut refert Scæuola in d. l. mulier. Alia est ratio & secunda, recollecta ex dictis Bar. positis in l. fi. C. de posthu. hære. inst. uel exhæ. dũ sic dicit: institutio facta de posthumo, in unum casum, porrigitur ad alium, in quo testator uerisimiliter prouidisset, si de eo cogitasset: ut d. l. fi. habet. & quia si testator cogitasset, ꝙ filii masculi dicti Stephani decessissent sine liberis, ipse 2

ipse etiam sibi prouidisset, & dictum de Varenis & liberos suos substituisset, sicut substituit. Ideo substitutio ipsa de d. Henr. de Varenis & liberis suis, in casu iam dicto facta, etiam porrigitur ad casũ, quo liberi masculi Stephani sine liberis masculis decederent: prout casus euenit, in quẽ uerisimile est, ꝙ ipse testator sibi prouidisset, si ipsum casum euẽturum cogitasset. Nec obstat. l. cõmodissimè. ff. de li. & posth. quia sic testator ad unũ casum dũtaxat se astringere
2 uoluit. * Et ideò prouisio respectu casus expressi facta, nõ porrigit ad omissum. ita dicit gl. in d. l. fi. Idem ibi Bar. & cõmuniter omnes doc. sic tenẽt. Nec obstat si dicatur, ꝙ cõditio sub qua dictus de Varenis, & sui liberi erant substituti, defecit, postquã Stephanus liberũ masculũ habuit: iuxta l. i. C. de insti. & subst. sub cõd. fact. & l. non est sine liberis. ff. de uerb. sig. Quia respondet, ꝙ nõ defecit: imò d. conditio in ipsius Stephani ꝑsonã apposita, respectu cuius pars, in qua fuerat cohęres datus, cecidit in causam caduci, cẽset fuisse tã ex dispositione iuris, q̃ ex præsumpta mente testatoris in personam liberi masculi dicti Stephani repetita: prout s. dictum & probatũ: cõsiderato ẽt, qđ portio ipsa cũ suo onere, & cũ sua cõditione iã dicta in ipsius ꝑsonã apposita, accreuit dicto suo filio, sicut ponit in l. i. §. pro secundo. & §. his itaq; alle. concludẽdo ergo, ad præmissa, dicẽdũ ur, ipsum Io. de Varenis ad hæreditatẽ iam dictã uirtute fideicõmissariæ substitutionis, ut dictũ est, tertio gradu factæ, admitti debere. Et ita decisum fuit in camera cõsilii ex tacita & coniectura tã mente dicti testatoris.

a Secundo est præsciẽdum.] *Tu uide de hoc istum, cõsilio cxxii. incip. Ioannes Molaris. nu. i. uersic. ad primum quæsitum.*

b Ordine successiuo.] *De hac materia uide omnino Io. de Imo. in l. Gallus. in § quidam rectè. in i. col. in uer. in gl. super uerbo, non exprimat. & Bald. in ii. col. in uersi. ii. quæritur.*

**Tu adde nũquid ista uerba, ordine successiuo, in effectu, uideãtur importare uulgarẽ uel fidei commissariam substitutionem. et de intellectu illorum uerborum, uide omnino quid eleganter consulendo tenuit Philip. Decius. in cons. ccvi. incip. in causa. in ii. parte consiliorum.*

SVMMARIVM.

1 *Substitutiones pupillares, uulgares & fideicommissariæ si concur-*

concurrant, an in electione sit eius, in quem collatæ sunt, uti qua malit.

Q. CCCCCXXXII.

SI quis substituatur uul-
1 gariter, pupillariter, * &
per fideicommissum, est
2 in ipsius electione, *a* quã sub stitutionem uelit eligere, si casus dictarum substitutionũ uno semel & eodem tempore eueniat. l. si quis seruo. ff. de manu. testam. quæ lex hoc bene probat: & ita ibi tenet Bar. Idem tenet ipse Bart. in l. recusare §. Titius. ff. ad Treb. Et ita in camera consilii uidi determinari, fieri posse. de intellectu dictorum uerborum dicam infrà sequenti q.

2 Electione.] *Istud tene expressè Alex. in l. recusare. in §. Titius. ff. ad Treb. qui tex. in huiusmodi materia est melior de corpore iuris, secundum Ang. ita ubi supra, referente Alex.*

SVMMARIVM.

1 *Pupillaris expressa, an excludat matrem, etiam in legitima.*

2 *Verba plura, aut plures clausulæ si opponantur, singula singulis referenda sunt.*

QVAES. CCCCCXXXIII.

TEstator habens duas
filias, unam impuberẽ
1 &*aliam puberẽ, quas
heredes uniuersales instituit: & si alteram ipsarum decedere cõtingeret in pupillari ætate, uel aliàs quãdocunq; sine liberis, superstitem substituit uulgariter, pupillariter, & per fideicommissum. Impubes decessit in ætate pupillari, matre sua uel sorore sua ex parte patris duntaxat hæreditate adita superstitibus relict. Vtrum mater uel soror ad successionem filiæ defunctæ admittatur. Et licet uideretur ꝙ mater: iuxta l. nam hoc, aliàs incipit, iã hoc iure. §. si alter. ff. de uulg. & pup. §. Titius. ff. de hære. insti. ta-
2 men credo ꝙ non, *a* pro eo, quia testator tres species substitutionum expressit in uerbis dictis, uidelicet pupillarem, dum dicit in pupillari ætate &c. Et sequitur pupillariter & uulgariter, dum dicit uulgariter. & fideicommissoriã, dum dicit, uel alias quandocunque &c. & sequitur, & per fideicommissum &c. hoc apparet in l. si quis seruo. ff. de manu. test. hoc ibidem ponit Bar. & in l. recusare. §. Titius. ff. ad Treb. Nã in casu, quo hæreditas per alterã suarum filiarum non adiretur, sibi præcidere uoluit per uulgarem. l. i. ff. de uulg. & inst. eo. ti. in pri. & in casu, quo hæreditas adiretur, & expiraret uulgaris ne

ut in l.post aditam.C.de im-
pu. & aliis substi. & si impu-
bes in ętate pupillari decede-
ret,sibi prouidere uoluit per
pupillarem.Et in casu quo al
tera dictarum filiarum morę
retur post pubertatem, hære
ditate iam adita sibi prouide
re uoluit per fideicommissa-
riam substitutionem.l. hære-
des mei.§.cũ ita. ff. ad Treb.
Et ita est uoluntas expressa te
statoris, quę in substitutioni
bus dominatur,& debet attẽ
di.l.cum filio.& l.qui liberis.
§.hæc uerba.ff.de uulg. & l.i
conditionibus.ff.de condi. &
demon.Hoc etiam probatur:
quia uerba in aliqua disposi-
tione apposita, intelliguntur
& intelligi debent secundum
ꝑsonã,ad quã referunt̃.l. q.b.
§.dominus seruo.ff.de condi.
& demõ. & l.plenum.§.equi
tii.ff.de usu & hab.& l.ex mi
litari.in prin. ff. de test. mili.
Et quia hæc uerba, in pupilla
ri ætate, & pupillariter, ĩ sub
stitutione iam dicta apposita,
non possunt referri ad pube-
rem filiam, ideo relata sunt
ad impuberem, ut iuribus s̃.
alleg.sic ꝙ de aliquo operen-
tur, prout debent operari.l. si
quando.in princ.s̃.de le. i. &
l.i.in fi.ad muni.Et sequitur,
ꝙ talis substitutio reperitur
pupillaris expressa. l. ii. circa
prin.ff.de uulg.& pupil. & in
sti.eo.in prin.quę matrem ex
cludit:ut in c.si pater.in fi.de
test.lib.vi.etiam à sua legiti-
ma,ut ibidem habetur. quod
tenet Bar.in l.iii.& l.ii.ff. eo.
in v.q.principali materię pu-
a pillaris. * Ad pręmissa benè
facit,quia quando in aliqua
dispositione plura uerba aut
plures clausulæ apponuntur,
singula singulis,ꝓut adapta-
ri possunt, referũtur ac debẽt
referri.ut in §.fi.iuncta gl.in
sti.de cõtrah.emp.& uen.Nõ
obstant iura s̃. in contrarium
alle.quia loquuntur in breui
loquia substitutione , in qua
non potest apponere de uolũ
b tate testatoris expressè,*b* sic ut
hic:ubi uoluntas est clara: iõ
locus non est quęstioni.l. ille
aut ille.§.i.& l.non aliter. in
prin.ff.de leg.iii.

a Credo ꝙ non.] *Vide quod legitur et no.per gl.et doct.in l.precib.C.de impu.et aliis substitut.*

b Expressè.] *Vide Odof. in præ.l. precibus. in iij. col. in uers. sed quæritur,quæ est ratio.*

SVMMARIVM.

1 *Substitutio compendiosa,an fiat filio impuberi.*

Q. CCCCCXXXIIII.

PAganus testator filio
suo puberi sic substituit
1 * Si filium meum con
tingat

tingat decedere ſine liberis, ta
lem inſtituo. uel uolo ꝙ ſit hę
res &c. adita hære. filius mori
tur ſine liberis, utrũ ſubſtitu-
ti admitti debeant ad ſubſti-
tutionem? Pe. Iac. mouet iſtã
qõem in ti. de cõpendioſa ſub
ſti. in uer. quæ incipit, ſi aũt
paganus &c. Et ibi determi-
nat ꝙ nõ ualet iure directo ne
que iure fideicom. Io. Fa. etiã
iſtam q. mouet inſti. de pup.
ſubſti. in materia ſubſtitutio-
nis compendioſæ: ibi dum di
cit, ſi aũt fiat puberi per uer-
ba omnino directa &c. Et de-
terminat, ꝙ nulli eſt ſubſti.
ut ibi, & in l. uerbis ciuilib. ff.
eo. ti. & §. fi. inſti. de pup. ſub.
a nec trahiť ad fideicõmiſsũ, *a*
ẽt ſi talis ſubſti. fieret per uer
bà directa in codicillis. ratio-
nẽ ſuã ibi ſubiũgit bene eui-
dẽtem, reſpondendo ad l. Scæ
uola. ff. ad Tre. Bar. ẽt iſtud uo
luit dicere, licet nõ ita expreſ
ſe, in l. cẽturio. poſt iii. q. prin
cipalẽ, ĩ q. quæ incipit, quæro
utrũ ſubſtitutio compẽdioſa
facta ꝑ uerbũ cõmune, cõtine
at uulgarẽ &c. dũ in fi. q. di-
cit, ſed ſi dixerit teſtator, filio
meo ſubſtituo talẽ &c. nullo
adiecto, ꝙ reqrat certum tp̃s
&c. cuius dicta recipio, q a ſub
ſtitutio cõpẽdioſa in caſu iſto
puberi facta, innuit & cõpræ
hendit uulgarẽ. l. Gallus. §. j.

ſecundũm unam poſitionẽm
caſus. ff. de uul. & uidetur tex.
expreſſus in l. fi. C. de her...
ſti. Sequitur, ꝙ adita hæredi-
tate talis ſubſtitutio uulgaris
fuit expirata. l. poſt aditã. C.
de impu. & aliis ſubſtitu. N...
præmiſſis obſtat dictum Ba...
poſitum in d. q. ibi dũ dic...
Item non eſt apposita dict...
quãdocũq;, ſed alia adiecti...
quæ de ſui natura tractus
temporis ſignificat: ut poſt...
deceſſerit ſine liberis &c. q...
tunc continet fideicom...
riã. l. hæredes mei. §. cũ i...
ad Trebel. iunctis no. in...
cibus. ff. de impu. & aliis ſu...
ſti. Et ẽ ratio: quia uerba ...
loquuntur in caſu queſti...
per eum motæ de ſubſtitu...
ne compendioſa facta per ...
bũ, commune, Ita habet ...
lus quæſ. qui debet attend...
fi. ff. de hær. inſti. iuncta l. ...
uile. ff. de leg. i. Hoc ẽt pri...
clarè iura prædicta per ...
legata: in quib. uerbũ cõ...
ne, ſubiũgiť. In caſu uer...
loqmur de ſubſtitutione ...
pẽdioſa, ĩ qua ſunt uerba ...
nino directa & ciuilia ...
quare ſecus iſta ſolutio ...
probať. ꝑ d. l. uerbis, iũcta ...
i. ibi dũ diciť, uel qñcunq; ...
ceſſerit &c. quæ uerba tract...
temporis important. & ta-
men uerba directa ibidẽ ſub...
iunc...

iuncta nõ flectuntur.hoc etiã probatur clarè in §.extraneo. insti.de pupil.ibi, intra aliqđ tempus &c. quę uerba de se tractum temporis important. Et tamen uerba directa ibi in substitutione subiuncta, non flectuntur.quod tamen secus fuisset, si in substitutione dicti §.uerbũ,substituo,quod ē uerbũ cõe,subiunctũ fuisset, prout ibidē ponit gl.i.in sui prin.Istud clarè ꝓbatur in d. l.uerbis ciuilib.ubi de hac q. uidetur casus, sic eã inducendo,& aliter,quàm Bar.eã sũmauerit.Testator quidã filiũ suũ maiorē xiiii. annis heredē instituit,& sibi uerbis ciuilibus,(hoc est directis, sicut ibi dicit gl.) substituit, ut qñ docũq; decederet,Titius esset hæres. ita exemplificat gl .i. ibi,uel quãdocunq; decesserit &c.mortuo testatore hæreditate adita decesserit filius: Queritur,utrũ Titius ad institutionē admittatur. Et respõdetur ꝙ nõ:quia uerbis ciuilib. substitutionē post iiii. ętatis annũ,& ita filio iã puberi effecto,frustra fieri cõuenit:nec admittitur ibi substitutus,ut cohæres:ne fiat contra uolũtatē defuncti testatoris,quæ casus positio est conformis textui , & de se uera. Hoc idē ꝓbatur in d.§.extraneo.ubi substitutio cõpendiosa ꝑ uerbũ directũ filio puberi , cũ distributione tēporis, ut,si infra aliquod tēpus &c. nõ ualet iure directo,nec trahitur ad fideicõmissum ꝓ eo, quod nõ fuit ibi expressum: ut ibi in fi.tex.subiũgitur.uel quia uerbũ, substituo (quod est uerbũ cõmune)fuit subiũctũ,prout ibidē dicit glo. Ex quibus propterea apparet dicta dictorũ Pe.Ia.& Io.Fa.fore uera & iuridica. Nec ob.si opponatur, ꝙ postquã hæres erat pubes,ꝙ substitutio debet ualere iure fideicõmissi , tanquam si foret facta extra neo.arg.l.filius.§. ut quis.de leg.i. ex facto. in prin. ff. ad Treb.& faciũt no.ꝑ gl.in d.l. uerbis ciuilib.Nã arg. nõ militat.nã cũ substitutio directa pupillaris impuberi facta finiri debeat pubertatē aduenięte.l.in pupillari.ff.de uul. & §.masculo.inst.eo. ti.ab ea nõ dēt assumere.Alia sub uerbis directis cõprehēsa.l.usuf. cũ moriar. ff.de usufructu le. &l.Titio cũ morieť.de usufr. & l.Seiæ egressæ. ff. de tu. & cur.datis ab his .ubi si puberi detur tutor,nulla ē datio:q.a datio ꝑ prius facta,tũc finireť.Iõ nulla eius ualere põt ꝑ fideicõmissũ talis substitutio puberi facta.l. si fundũ.ꝑ fideicom-

fideicommissum.§.si.ff. de le. i.Ita not.per Bart.in d.l. uerbis.circa fin.

2 Nec trahitur ad fideicōmis.] *Vide omnino do.Bal.in l. uerbis ciuilibus.in ii.col.uer.iuxta hoc quæro. ff. de uulg. & pupil. substi.*

SVMMARIVM.

1 *Inquæstæ inchoatæ, & non diffinitæ tempore arrendamenti, an remaneant domino.*

QVAES. CCCCCXXXV.

1 BAro quidam*arrēdauit castrum suum, cū iurisdictione, aliisq; iurib. & pertinétiis eiusdem Titio, per annum: quo pendēte quidam maleficiū cōmisit in territorio dicti castri: pro quo delicto debuit puniri in cētum libris. lite cōtestata & ꝓcessu pendēte finitus est annus dicti arrendamēti, ante tamē sententiā latā, quo anno finito ipse Baro dictū castrū arrēdauit modo prędicto Caio ꝑ aliū annū, quo anno ultimi arrēdamēti pēdēte, fertur sentētia, & adiudicātur domino dicti loci dictæ cētū libræ. Nūc quæritur, cui debēt adiudicari dictæ centum libræ. An primò arrendatori, uel secundo. legi quendam dom. Eynardum nouellum legum doc. hanc quæstionem disputasse. Et qui determinauit, ꝙ debēt esse dictæ cent.
2 libre secundo arrendatori, per l.qui explicandi.C.de accu.ibi, cuius finis in iudici potestate ac motu situs &c. per l.furti.§.si autē.ff.de his qui no.infa. & C. ad Tr. si cum posteriori iudicio. istud seruatur in firmis rū Delph.Graysuodani, nēsii, & terreturi Vień. & lē.apud sanctū Marcellin quia finitis firmis dictar riarum, inquestæ nōdum finitæ remanent comm successorum in dictis firm Et etiam ita facio obser quando arrendo uillam ctí Albani.quia inquestæ inchoatæ tempore arrendam ti per me facti, remanent hi: nisi diffiniant infrà tempus arrendamenti.

2 Secundo arrendatori.] *arg.l quod ait.in prin.ibi cit patri, si eo tempore in potestate, quo occidit & de adul. Et adde, quòd si clarat qualis res sit censen sed & si quis.§.interdum.ff. usufr. & in epistola tus acta probat: careat bus; opto, Quisquis ab cta notanda putat.*

SV.

SVMMARIVM.

1 *Tertiamẽtum emolumentorum Delphi. qualiter & quomodo fiat.*

2 *Fiscus nõ habet qđ magis speciale, quàm priuatus, nisi inquantũ id iure cautum reperitur.*

QVAE. CCCCCXXXVI.

DE cõsuetudine in curia parlamẽti diutius obseruata facto * liberamẽto in ultimo incantu *a* respectu emolumẽtorũ Delphi. quilibet uenire uolens ĩ. tres mẽses à die liberamenti audiť tertiãdo. Sed quæ summa debet tertiari? An primò oblata, uel ultima summa, ꝓ qua fuit liberamentũ factũ? dic ꝙ de cõsuetudine prima sũma: sed ille talis, q tertiabit soluet dño integrã summã, ꝓ qua ultimò fuit liberamẽtũ factũ una cũ eo, qđ ascendet tertiamẽtũ respectu summæ primo oblatæ. & fiet sibi liberamẽtũ: sed si ille, cui primò factũ fuerat liberamẽtũ, uelit offerre duos solidos Turoñ. pro qualibet libra respectu totalis sũmę, audieť: infra tñ dictos tres menses, & dictis trib. mensib. durantib. ipsi duo cõtẽdẽtes, uidelicet ille, q tertiauit, & ille cui factũ fuerat primũ liberamentũ, & nõ alii, audienť encharire uolẽtes, unus s. aliũ de duob. solidis pro qualibet libra. & lapsis dictis trib. mensib. alter ipsorũ, & nõ alii audienť duplicare uolẽdo totã sũmã cũ encharimẽtis ĩ. alios tres mẽses, & nõ ultra. Et ista collegi de ann. do. M. ccccLx. & die xi. mẽsis Septẽbris, dũ ĩ camera cõsilii ĩter dños parla. & camerę cõputorũ Delph. de p̃missis altercareť ad cãm pedagii S. Symphoriani auzonis. ĩ quo pedagio tũc fuit d. cõsuetudo obseruata. Sed qđ si res alicuius minoris, uel alicuius rei publicę, utpotè uniuersitatis, uẽdiť ad incãtũ publicũ, & plus offerẽti liberatur, deĩde tractu aliquorũ dierũ aliquis uult plus offerre, an audiri debeat, & res ipã sibi liberari? dic ꝙ sic: ut uř tex. ĩ l. at si sine dolo. §. i. ff. de minori. iũcta l. rẽ pub. C. de iure reip. lib. x. Et recordor ita uidisse semel obseruari ĩ facto curiæ cõmunis huius ciuitatis Gration. Itẽ crederẽ in reb. ecclesię, per ea quæ no. in d. l. rem publicam. De ordine tenẽdo in uenditione rei fiscalis: uide gl. in l. i. C. de fi. instr. & iure has. fis. li. x. Vtrũ emẽs rẽ, q̃ pro fiscali debito uẽditur, succedat loco fisci? uide Bar. in l. cũ ratio. §. fi. de bo. dãna. & in l. si tertius. §. si quis pri

 mus.

mus. in iii.q. ff. de aqua plu. b
2 arc. * Nulla specialitas debet
esse plus in fisco, quàm in pri
uato, nisi quãtum in iure cau
tum reperitur: ut dicit Cy. in
l.i.C. de peti. hęre. An arrēda
tores iurium Delph. utantur c
iure fisci in exigendis iurib.
arrendamenti. uide quę dixi
s̃.q.ccviii. An arrendare, sit
uendere, uel locare: uide
Bar. in l.cotem. ff. de uecti. &
commiss. & in l.Sabinus. ff. de
contrah. emp. & uend.

a Incantu.] *Quid autem sit incãtus, & qualiter fiat: uide Spec. in tit. de empt. & uen. §. iiii. uersicu. hoc quoque. & Bar. in l, licitatio. ff. de publi. et in l. si tempora. C. de fidc instru. et iur. has. fisc. lib. x. et doc. in auth. hoc ius porrectum. C. de sacros. eccl.*

SVMMARIVM.

1 *Trebellianica an censeatur prohibita per hæc uerba, pleno iure etc. adiecta in restitutione fideicommissi.*

2 *Generaliter quæ fiunt, nisi specialiter notentur, uidentur neglecta.*

Q. CCCCCXXXVII.

Dixi suprà q.li. ꝙ testa
tor pōt ꝓhibere detra
ctionē Trebellianicæ
1 in extraneo hærede.* Sed iux
ta hoc quæro, an ipsa Trebel-
a lianica uideat̃ prohibita a per
illa uerba, pleno iure b & c. in
restitutione fideicōmissi appo
sita. & uidetur ꝙ nō. ratio quia
dicta uerba non ampliant re
stitutionem: sed eorū quę re-
stituūtur plenam & integrā
c dominii transactionē c. C. de
episc. & cle. l. raptores. §. bo-
na autem. & in c. cū inter nos.
extrà de re iudi. & in c. cōque-
stus. extrà de foro cōpe. & ta-
lis prohibitio non debet fieri
per cōiecturās: sed per expres
sum, in auth. de hæredi. & fal. 2
§. si uerò expressim. quod di-
palā, & nō uerbis obscuris &
generalibus. pro hoc uidetur
facere. ff. de uerb. obli. l. qui-
quid astringendæ. & hāc par
tē tenet Oldr. in suis q.
in q. cccxliii. in uersi. quinci-
pit, ad quartā quæstionē &c.
Et facit ratio pro hac parte
propter uerbum expressum
tam in §. si uerò expressim,
quàm in authen. sed cum te-
stator. C. ad l. Falci. subiicit,
quę uerba habent & important,
tant, ac si dictum esset nomi-
natim, in auth. ex testa. in
C. de col. & l. nōnūquā. & l.
ita expressim. ff. de cōdi. & de
monst. quæ prohibitio nomi
natim seu expressim, non ce- d
set facta, ꝑ illa uerba, pleno iu
re. imò testatores & notarii,
ꝗ hæc uerba, pleno iure, in te
stamētis habēt inserere, ig-
ra

rant illius uerbi significatũ: ideò ultra ipsorum mentem & intellectũ non possunt operari, sicut dicimus de uerbo, liberi, quod in idiota testatore nõ cadit. l. quid si nepotes. ff. de testa. tutela. Et pro hoc benè facit tex. in d. §. si uerò expressim. dum ibi dicitur, expressim designauerit &c. Nam aliud est aliquid expressim designare, & aliud est, aliquid uerbis generalib. exprimere. Inde * dicitur, ꝙ ea quæ generaliter fiũt, nisi specialiter notentur, uidẽtur neglecta. l. itẽ apud Labeonem. §. hoc edictũ. ff. de iniu. Præterea hoc corroboratur in simili. in c. si motu proprio. in fin. extrà de præben. li. vi. ubi nõ dicitur fieri motu proprio, nisi hoc, uerbo aut scripto, fuerit expressũ: frusta enim hæc expresserit, & designauerit expressim &c. in d. auth. sed cũ testator. & in d. §. Si uerò forent adiecta uerba generalia, sufficerent: quorum significata testatores & notarii testamẽta recipientes plerunque ignorant. quod non est dicendũ, arg. l. si quando. ff. de leg. i. Sed cõtrarium uidetur, quòd d imò ꝑ illa uerba, pleno iure, *d* Trebellianica censeatur prohibita per l. decem. iuncta gl. ff. de fideicõ. liber. Et hãc partem uidetur tenere Bart. in l. Centurio. in iii. quęst. principali. & in l. Marcellus. in §. quod autẽ. ff. de uulg. & pup. Et hanc opi. tenet Bald. in l. precibus. C. de impub. & aliĩ substi. dum ibi dicit, procedo ulterius, quid si testator adiecit hec uerba, pleno iure &c. & subiungit ipse Bal. per uerba hæc, nihil aliud intelligo, nisi Falcidiã & Trebellianicã esse prohibitã à testatore ĩ restitutione fideicommissaria &c. & tenet expresse idẽ Bal. in d. auth. sed cùm testator. idem tenent Alberi. & docto. in l. si quis ad declinandum. C. de episco. & cleri. & ista est cõmunis opinio. Et de uerbis pleno iure, habetur in l. fœminæ. §. fi. C. de secund. nupt. & ibi dicitur, quòd important proprietatem cum usufructu. & uide c. quærelã. uersi. cum ecclesia. & ibi text. dum dicit, pleno iure &c. extrà de elect. & c. cum & plantare. gl. super uerbo, pleno iure. extrà de priuile. De pleno dominio, uide tex. in l. iiii. ff. de alim. & cib. lega. Et ꝓ hac parte consueuit hæc curia parlamẽti iudicare. Sed an prohibitio Trebellianicæ facta in primo gradu substitutionis, cẽseatur repetita in sequẽtib. gradibus: uide, quæ plenè di

xi j.q. ccccxlv. De materia prohibitionis Trebellianicæ: uide quę dixi s.q.li.

a Trebellianica uideatur prohibita.] *Vide de hoc, per istum, consi.cxvii.inci.Ioannes Molaris.num.v.uersi.ad quintū quæsitum.& consi.cxxxiii.inci.Antonius Pachodi.nu.iii.uersi.sed quid de Trebellianica.*

b Pleno iure.] *Vide huiusmodi orationē, extra de fo.cōpe.c.conquestus.& de priuile.c.cum & plantare.§.in ecclesiis. & per Abb.in c.querelam.de elect.*

c Dominii trāsactionem.] *Quid autem operentur hæc uerba, pleno iure, in substitutionib. dicit Bal.ī auth.hæc usus.C.de sacros. eccle.quòd talia uerba faciunt eam intelligi directam in beneficialibus: uel intelligitur, scilicet quo ad temporalia & spiritualia.Car.in cle.i.in vii.*

d *Verba pleno iure.] *Et nunquid uerbum, pleno iure succedat, inducat directam substitutionem: ita quod Trebellianica uideatur prohibita. uide Corn. in consi.clii.inci. in hac consultatione col.iiii.uersi.et etiā uerba.in ii.uol. et an uideatur prohibita per testatorem apponentē clausulam, sine diminutione succedat.in consi.clxxvii. incipiē. trita & uulgata. in prima & secunda col.in i.uol.*

SVMMARIVM.

1 *Mulier an possit esse testis in testamento, uel codicillis inter liberos.*

2 *Testes in testamēto, an debeāt esse rogati, an sufficiant fortuiti*

Q. CCCCCXXXVIII.

1 FActum est * testamē[...] imperfectum, in quo [...] beri sunt hæredes in[...] tuti in præsentia quinque [...] sex testiū, in quib. sunt duæ

2 fœminæ *a*, qui testes non fue[...] rūt rogati: utrū ualeat. cred[...] quòd sic. in l. hac cōsulti[...] ma. §. ex imperfecto. C. de [...]

2 sta.* Nam cum non ua[...] quasi testamentū: sed u[...] si uoluntas ultima. ut d[...] quis aūt. ibi, nō quasi testamē[...] tū, sed quasi ultimā uolūtate[...] intestati ualere sentimus [...] In omnique ultima uolu[...] te testamento excepto su[...] ciāt quinque testes, uel ro[...] ti uel fortuiti, etiam si fœmi[...]

b næ existant *b* l. fin. § fi. [...] gl. C. de codicil. ideò [...] tale testamētum imperf[...] licèt in eo duæ fœminæ [...] rint pro testibus adhibitæ [...] iure ualere: hoc idē uide[...] tenere Bart. expressè in d. § [...] ex imperfecto. in fi. dum [...] lem subimpartit rationē. Ni[...] cū solēnitas iuris ciuilis [...] blata existat, quę testes rog[...]

tos & masculos esse requirebat, sit relicta: ut d. §. ex imperfecto. remanet tamen solennitas iurisgentium, secundũ qđ in ore duorum uel trium stat omne uerbum. c. cum esses. extrà de test. non distinguendo marẽ à fœmella. ita dicit ibi formaliter Bart. sic præsupponendo, ꝙ fœmina in tali testamento inter liberos confecto, potest in testẽ adhiberi. nec d. §. ex imperfecto. correctus est p auth. quod sine eo. ti. inquantum loquitur de testamento nuncupatiuo. Ita tenet ibi gl. in d. auth. & doct. ꝑ sertim Bart. idẽ Azo in sum. De hac materia, ẽt tetigi ĩ. q. cccccxliii. Sed qđ si notarius
c nõ recitauit testamẽtum *c* coram testibus propter superuenientem mortẽ testatoris, an ualeat testamentum inter liberos? Bar. dicit ꝙ sic, per uerbum, fortè. in l. fideicommissa. §. i. ff. de leg. iii. Super hoc dicerem, quòd semper ualeret testamentum inter liberos: ubi esset perfecta & completa uoluntas testatoris, coram testibus: licet non fuisset per notarium recitata, per ea quæ dicit Bar. in l. si is, qui. ff. de testi. quod secus esset in testamento inter extraneos facto: per gl. in l. fideicõmissa. §. i. super uerbo, quoties.

a Due fœminæ.] *Potest autem testis esse fœmina in testamento inter liberos legitimos, & naturales condito: ut de hoc est glo. nota. in auth. quod sine subscriptione. C. de testa. Et dico legitimos: quia secus inter bastardos, secundum Bald. in l. qui testamẽto. ff. de testa. licet contrariũ teneat Spe. ut refert ibi supra Bal.*

b Fœminæ existãt.] *Adde, quòd fœmina in codicillis potest esse testis, ut tenet Bar. in præ. l. quì testamento. §. eum qui. in uersi. quæro an mulier. ff. de testamẽ.*

c Non recitauit testamẽtum.] *Tu uide de hoc per istum, consi. ccxxxiiii. in ci. non ualuit, nec ualet. in princip.*

SVMMARIVM.

1 *Mater, tutrix liberorum, si conuolet ad secũdas nuptias, repellitur à tutela. Et quid ita. nu. 2*
3 *Pupillus nõ debet educari apud tutorem, si sit substitutus.*

Q. CCCCCXXXIX.

1 MAter data fuit tutrix in testamẽto* suis liberis, quandiu uixerit, & fuerit in humanis, ipsa mater cõuolat ad secũdas nuptias. Vtrũ remanere debeat
a tutrix. Credo quòd nõ *a*: qa postquam ad secundas nuptias conuolauit, mox repelli debet à tutela: ut in authen.

ut ſine proh.matr.debi.et cre
di.tutel. min. gerant. §.quia
ue.col.vii.ibi, mox ut ſecun-
das nuptias cõtraxerit,eã re-
pentè expelli à tutela &c. in
auth.ſacramentum.C.quan.
2 mu.tut.offi.ſun.pot.Et*eſt ra
tio,quia lex plus de ea nõ cõ
fidit,imò præſumit, ꝙ utili li
berorũ inſidiabitur.l.ea quæ
tutores.§.ſi.C.de admin.tut.
Et ita ſeruatur in iudiciis.De
hac materia, uide per Spe. in
tit.de tuto.in §. nunc dicen-
dũ.in uer. quid ſi nondũ con
traxerit matrimoniũ: ſed ſpõ
ſalia &c.cũ §. ſequẽti.Et idẽ
uetat,ne educantur liberi ſui
penes eam, poſtquã ad ſecun
das conuolauit nuptias.& ita
b uitricũ *b* eis indixit. ut in l.i.
iuncta l. ii. C. ubi pup.educ.
deb. Nec iudex hoc caſu ha-
bet ſequi uoluntatẽ teſtato-
ris, qui eam decernit tutricẽ
quãdiu uixerit. Pro eo quòd
lex tali caſu de matre diffi-
dit.l.in confirmando. & in l.
utilitatem. ff.de cõfir.tu.utili
tatẽ enim liberorũ prætor ſe
quitur,& non ſcripturã teſta
mẽti,uel codicillorũ. ſi enim
teſtator cogitaſſet, ꝙ ipſa ad
ſecundas nuptias cõuolaſſet,
ipſe ſic de ea quãdiu uiueret,
nõ prouidiſſet. Quod igitur
in eodem ſtatu non remãſit,
ſibi tutela remanere non de-

bet.arg.l.cum quis.in prin.ff.
de ſolu. Et quod no.per Dy.
& Bart. in l.ſi cũ Cornelius.
in fi.eo.titu. & per Cyn.in l.
falſus.C.de fur.De procura-
tore,qui mutauit ſtatum ſeu
cõditionem.& facit quod no
per Bart. in l.nemo poteſt.ff.
de lega.i. De confectione in-
uentarii à teſtatore remiſſ.
cuius uoluntatẽ ſequi nõ de-
bet iudex, ſi uideat damnum
imminere pupillo.Et ita uid[illegible]
in iudicãdo obſeruari.Quid
ſi mater non petito tutore
pillo,quia pauper erat pupi-
lus, utrũ mater repellatur a a
ſucceſſione pupilli defuncti
uide doctor.in l.cum à ma[illegible]
3 bus. C.qui pecu.tut.*pupil-
lus non debet educari penes
tutorẽ, ſi ſit ſibi ſubſtitutus,
propter ſpem ſubſtitutionis.
probatẽ in l.ſi.C.ubi pup.e[illegible]
& ibi gl. Probatẽ ẽt in l.[illegible]
denique.ff.eo.ti. ubi ſu[illegible]
tus repellitur ab educatione,
ut ſuſpectus. Ad idẽ fac[illegible]
in l.qui uentri. ff.de uẽ[illegible]
quæ idẽ tenet: quia ſpes [illegible] b
ſtitutionis futuræ induc[illegible]
tum captandæ mortis.Itẽ [illegible]
cet uitricus poſſit eſſe tutor,
non tñ poteſt eſſe educator:
ut tenet glo.in d.l.i.C.ubi p[illegible]
pi.edu.de.ſuper uerbo, uitri-
cum.Itẽ licet,qui prior eſt in
ſucceſſione,debeat eſſe tutor
utin

ut in auth. de hæredi. ab intesta. & auth. sicut. C. de legi. tu. nō tamē potest esse educator. Idē tenet d. Ray. in l. amātissimos. in princ. ff. de exe cut. tut. ubi inquit, quòd licet pupillariter substitutus possit esse tutor testamentarius: non tamen potest esse educator: sed si mater supersit, ali debebit penes matrē, secūdum omnium sententiā: ut probatur in l. pe. ff. de patrim. pote. in d. l. i. C. ubi pupil. edu. de. & tenet gl. in l. i. super uerbo tēpore. ff. eo. tit. & in l. fi. super uerbo, constituatur.

a Quòd non.] *Adde, quòd mater secundò nubens, non potest esse tutrix filii: imò cadit a tutela jam suscepta, & debet reddere rationē tutelæ, et reliqua. item debet petere alium tutorem dari filio suo, alias priuari debet successionis cōmodo: ut C. ad Tertul. l. communē. et collat. iiii. in auth. de nupt. §. sinautem tutelā. Bar. in l. nonnūquā. de adopti. glo. in l. ii. in fin. C. de secū. nupt. et Bald. in l. exemplo. iii. quæstione. not. C. si aduer. solut.*

b Vitricū.] *Adde quòd uitricus potest esse tutor testamētarius: sed non datiuus. Non enim datur, postquā est uitricus datus. tamen antequam esset uitricus, non remouetur a muliere. l. fin. C. de contra. iu. tutel. ita egregiè dicit Ang. colla. iiii. in auth. de nupt. in §. eiusdem.*

SVMMARIVM.

1 *Testes si contradicant instrumento, utri potius credendum, notario, an testibus.*

2 *Testes quot. præiudicent instrumento.*

QVAEST. CCCCCXL.

1 TEstes examinati uel in testimonio* aut aliquo contractu adhibiti, dicunt aliter deposuisse, uel actū seu ordinatū fuisse, quàm scriptum sit per tabellionem seu notariū, qui ipsos examinauit uel testamentū seu contractū recepit & notauit. notarius uerò contrariū dicit & asserit, & exhibet notam suā.
2 * Quæritur quibus credendū est, a uel testibus, uel notario. quæstio est dubitabilis. & soluitur pro notario, si sit bonæ famæ, propter officiū: si autē tabellio seu notarius sit persona suspecta, & quæ consueuit falsa scribere: tunc potius credendum est testibus. ut dicit Spe. in tit. de instru. edi. in §. restat. uersic. quid si dū attestationes publicātur. Et ita uidi determinari in hac curia parlamenti. Et pro tanto consilium est, quòd aduocatus per articulos deducat in facto

bonam famā notarij: ut not. Bar.in l.tabularum.ff.quēad. testa. aper. De hac materia, uide plenè per Inno. & plenius per Pan. in c.cum Ioan. hæremita.extrà,de fide instr. & Bar.in l.ii.ff. quemad.test. ape. ubi uidetur dicere cōtrarium. Vide etiam Ioā.Andr. in addit.ad Spe.in loco pręalleg.Et tetigi in tracta.meo. de pręsumptionibus,in uersi. si unum fuerit dictum, &c.

2 *Quot testes præiudicēt instrumento,uide Spe.in tit.de instru.edi.in §. restat uidere. uer. sed quæro quot testes, &c.& Bal.in l.presbyteri.C. de episco. & cle. Et plenius per Abb.Panor.in d. c. cum Ioan.hęremita. extrà,de fide instru.Si tamen allegetur error potest per testes probari, ut dixi supra q.ccccciiii.Item de teste, qui aliter deposuit, in prima sua depositione, q̄ in secūda:uide j.q.cccccxlvi.

a Credēdum est.] *Vide omnino Bald. hunc iuris arti.plenißimè tractantem. in l. in exercendis. C.de fide instru.*

SVMMARIVM.

1 *Vsufructuarius omnium bonorū,an teneatur soluere debita.*
2 *Legata in testamento relicta,hæredes soluere tenentur.*
3 *Vsufructuaria omniū bonorū, se alimentare tenetur:& uestes lugubres sibi comparare.*
4 *Prothocollorum emolumēta an ueniant in legato omnium bonorum.*

QVAES. CCCCCXLI.

1 QVidam testator* usumfructū omnium bonorū suorū uxori suę reliquit,nunquid ipsa petere poterit ab hęredibus uiri dotē suā, eius uiro solutā? Dic,quòd non,tandiu, quādiu ipsa uti uoluerit suo legato usus fructus.Et est ratio, quia cū talis dos debeat computari inter ipsa, à seipsa,exigere propterea haberet ergo, quòd ad ipsam spectat.... tinet soluere debita. l.uxori meę.ff.de usufru. leg.iuncta. l. Lucius. la ii.in princ.ff.de leg.ii.ex quibus iuribus appa ret,quòd illa,quæ est usufructuaria omniū bonorū, tenea a tur soluere debita.a Nā postquam in tali legato uenit,cōpræhenditur calēdarium:ut d.l.uxori.& appellatione calēdarii continentur debita & credita.ut d.l. Lucius.Est uerū dicere onus soluēdi debita ad talē uxorē pertinere.Pro hoc etiā bene facit l.nam q. §.fi.cū l.sequenti. in prin.ff. ad Trebel.Ita etiā tenet Bar. in l.fi.in pen. q. ff.de usufru. leg a.

2 lega. * Legata uerò in testamēto relicta, hæredes institu
b ti soluere tenētur, *b* & nō usufructuaria. & est ratio, q.a ipsa in usufruct. legato concurrit cū aliis legatariis particularibus. l. Sēpronio. in princ. iunctis ibi not. per Bar. ff. de usufr. legat. Et hoc tenet Bar. expresse in d. l. fi. in fin. q. Et facit, quod per eum not. in l. si quis seruū. §. fi. ff. de leg. ii.
3 * Vestes uerò lugubres, ipsa sibi debet facere & se alimentare, postquàm usufructū habet omnium bonorū: cū talia sint onera hæreditaria, iuxta not. per glo. in l. i. §. exactio.
4 C. de rei uxor. actio. * Vtrū in legato usufructus omniū bonorū, ueniāt emolumēta pro thocollorum? Dic, ꝙ non. ita ponit Bar. in l. diuor. §. si uir. ff. soluto matrim. fructus dicuntur deducta impēsa, l. fructus. ff. sol. matr. Et etiā deductis tributis & pēsionibus. ff. de impen. in reb. dota. fact. l. neq; tribu. & ibi bonus text. & in l. hactenus. ff. de usufru. Sed quid de reditu, an intelligatur deducta impensa? uide glo. & Cy. in l. si quis argentū. §. primo. glo. super uerbo, tradere. C. de don.

a Soluere debita.] *Contrariū no. Imol. in l. usufruct. ff. ad l. Falc. & ibi expreße Alex. & Paul. de Cast. qui no. casum, & format in propriis terminis præsentis quæstionis.*

b Tenentur.] *Vide Bal. in l. non solum. §. si autem legata. C. de bon. quæ lib. ubi uidetur tenere contrariū: licet Bar. teneat contrarium, ut sequitur.*

SVMMARIVM.

1 *Die aßignata parti uisuræ iurare testes, si reperiatū feriata, an intelligatur de die sequēti, uel opus sit noua aßignatione.*

QVAEST. CCCCCXLII.

1 SI pars citetū certa die uisura testes iurare: * & illa dies assignata reperiatur dies feriata, non sufficiet, ꝙ testes in crastinum non feriata iurent, si pars cōtra quā testes producuntur, nō cōpareat: quia hoc casu requiritur noua citatio, sine qua nō ualet receptio: ut in c. extra. de testi. & ita fuit conclusio Rotæ, clxix. facit bene ꝙ ponit Bar. in l. aut q aliter. in prin. & l. si uitē. ff. quod ui aut clā.
a Sed de stylo *a* huius curiæ parlamēti, toleratur, ꝙ si die assignata reperiatur feriatū, testes possint in crastinū iurare etiam in absentia partis, maximè, quando in assignatione facta parti uisuræ testes iurare, subiūgitur ꝙ illa die certa cōpareat, & aliis die-

diebus sequētibus nō feriatis, durante cōmissione. De materia testium examinatorum die feriata, etiā tetigi q.cxxv.

2 De stylo.] *Facit pro stylo, quòd sic citatus ad diē, puta x. qui cadit in diem festum, uel solennē, uel feriatum, & sic illa die cōparere nō teneatur, & sequēti, cum die in qua nulla occurrit excusatio, comparere debet: secundùm Ioan. And. post Innoc. in c. fi. extra de feriis in gl. sua, in uerbo, conquiescere.*

SVMMARIVM.

1 *Volūtatum ultimarū, octo sunt species: quas persequitur per numeros 2.3.4.5.6.7.& 8.*

9 *Testamentum militare non requirit nisi duos testes, etiam non rogatos: modò in conflictu. num. 10. & 12.*

11 *Cap. cùm esset, ut locum habeat, duo necessariò requiruntur. Et habet locū in relictis ad pias causas. num. 13.*

14 *Partem si quis reliquit ad pias causas, & partem non, an ualeat testamentum.*

QVAES. CCCCCXLIII.

Vltimarum uoluntatū octo sunt species.
1 *Nā una est, quæ testamentū in scriptis appellat.
2 Alia, quę testamentū * nuncupatiuum dicitur, de quibus in l. hac cōsultissima. in prin. & in §. per nuncupationem C. de testa. & l. hæredes pa[lam]
3 §. i. ff. eod. *Alia est, quæ di[citur] codicillus. de qua ff. & C. [de] iure codicil. & in l. fin. C. eo[d.]
4 Alia est, quæ * fit à patre inter liberos. de qua in d. l. hac co[n]sultissima. in §. ex imperfecto. iuncta auth. ibidē posi[ta].
5 Alia est, * quæ fit à milite. [de] qua in l. milites. C. de te[sta.] mil. & in l. diuus. ff. eod. [Et] & istas quinque species po[nit] glo. ord. in auth. de hære. [&]
6 fal. §. fin. col. i. Alia * est, quæ fit à rustico in rure, uel [in] campestri cōmorante. de qua
7 in l. fi. C. de testa. * Alia, quæ dicitur donatio causa mortis.
8 Alia * est, quę fit per epistolā. de qua in l. miles. §. [...] & l. cum pater. §. donatio[nis] ff. de leg. Et licet in testam[en]to
9 in * scriptis condito aut nu[n]cupato septē testes rogati [...] beri & puperes requirant[ur] ut d. l. hac consultissima. & l. hæredes palàm. alleg. & in l. fi. §. i omni. C. de cōdi. hoc ta[men] fallit in testamēto mili. in cō[n]flictu seu expeditione cō[...] ubi sufficiunt duo testes, etiā non rogati. ut d. l. milites. Si
10 autem * non esset in cōflictu, ipsi deberent rogari. ut d. l. [...] uus. ubi cōuocatis duobus te[s]tibus, &c. Fallit etiam in testamento

stamento à patre inter libe-
ros condito, in quo sufficiũt
duo uel tres etiam nõ rogati.
ut d.§. ex imperfecto: sed an
mulier possit esse testis in te-
stamento inter liberos facto?
uide s̃. q. cccccxxxvii. Fallit
etiã in testamento rustici, in
quo sufficiũt quinq;, ẽt non
rogati.ut d.l.fi.ibi,legũ subti
litate remissa, &c.C. de test.
licet aliqui dicant, uerba in-
telligi de solennitate septẽ te
stiũ. Sed tñ quia simpliciter
& indefinitè fuerunt prolata,
ipsa generaliter intelligi de-
bẽt de omni legũ subtilitate,
tam respectu numeri testiũ,
q̃ etiã rogationis hẽdæ;cũ in
definita ęquipolleat uniuer-
sali,iuxta not.per Bar.in l.ita
a scriptũ.ff.de leg.ii. Fallit a ẽt
in testamẽto ab aliquo ægro
tãte in presentia sui curati,et
duorũ uel triũ testiũ cõdito,
in quo non requirũtur testes
rogati:ut in c.cũ esses. extrà,
de test.ibi dũ dicit̃,et testamẽ
ta quæ parochiani corã pres-
bytero suo,& tribus uel aliis
duab.personis idoneis in ex-
trema uolũtate fecerint firma
11 decernimus ꝑmanere &c.*Ex
quib. apparet,ꝙ ad hoc,ut d.
c.cũ esses. locum habeat,duo
necessariò requiruntur. Pri-
mò, ꝙ disponẽs sit ægrotans,
hoc est, in extrema uolũtate
constitutus.Secũdò,ꝙ in præ
sentia proprii curati fiat tale
testamẽtũ: hoc idẽ probatur
in testa.militari, iã dicto,ubi
ẽt necessariò requirunt̃ duo.
12 Primò*militia, secũdò ꝙ mi
les sit in conflictu belli.l.mi-
lites.alle.Et licet gl.in d.c.cũ
esses. dicat ipsum habere lo-
b cũ in terris eccl.b tamẽ credo
ipsum habere locũ ẽt in aliis
terris in infirmitate graui,ex
qua immediate sequit̃ mors
in præsentia curati. Aliter ip
so testante recõualescẽte cre
derẽ suũ testamentũ nõ uale
re,saltẽ ultra annũ.Sicut dici
mus.in l. ex testamẽto.C.de
test.mil.& in l.testamenta.&
in l.qđ dicit̃.ff.eo.& inst.e.in
§.sed hactenus. ibi post mis-
sionẽ intra annũ tantũ uale-
bit &c.imò fortassis conuale
scẽtia subsecuta statim irritũ
esse cẽset̃ tale testamẽtũ,ꝓut
diximus in l.i. C.de sac.san.
ecc. q̃ locũ habet in illo,q̃ in
mortis articulo est cõstitut⁹,
& inde immediatè decedit:iõ
ibi dicitur decedẽs, &c. quia
si recõualescat, & ita euadat,
testamẽtũ suũ tũc factũ,sta-
tim irritat̃ l.fi.ff. de test.mil.
ꝓ hoc bene facit l.nõ omnis,
in prin.ff. si cer.pe.ubi dona-
tio cã mortis facta reuocat̃,
secuta recõualescẽtia.Ita di-
cit & tenet Sal.in repetitione
sua

sua l.i.in q.quæ incipit,tertiò quæro, quid si ab illo periculo euasit &c.C. de sacrosanc. eccle.Et ista est una notabilis
13 limitatio. * Aduertēdum est etiam quòd d.c.cum esses.habet locum in relictis ad pias causas:ut c.relatum. lo i.extrà,de test.quòd sic intelligit Spe.in tit. de instru. edi.in §. compēdiosè.uer.item per ius
14 canonicum.*Sed pone, quòd partem relinquit ad pias causas,& partem non: nunquid ualebit testamentum? Dic,ꝙ sic,prout respicit causas pias. ar.in d.l.hac consultissima.§. ex imperfecto. sed secundum dominum Mar. de laude in suo tracta.de conscientia,dictum c.cum esses. in foro conscietiæ in quacumque dispositione ad pias causas, siue alias,debet seruari,non solum in terris ecclesiæ: imò etiam in terris imperii.ita dicit ipse in suo tract.ibi, quæro, an in foro conscientiæ, in terris, &c.& per ea, quæ ipse ibi dicit,ipse uidetur innuere,ꝙ in foro contentioso d.c. non sit seruandum in terris imperii. sed ego Gui.uidi cōtrariū seruari in testamēto facto in rure, uel alibi, tempore pestis, ubi non reperitur copia testium:quibus casibus talia testamenta coram curato, & duobus testibus uidi in iudiciis tolerari,& iudicari secundum dispo.d.c.cum esses.tam in aliis dispositionibus, qui in piis relictis.

a Fallit.] *Vide Odofr.in summ de test.in §.testamentorū duæ sunt species.in uer.sed si testator.*

b In terris eccl. *Vide Alex.i.uol. consi.xli.in ii.co. in.uers.quinta,quia in d.test.& ij.uol.consi. xlvii.in i.col.in uers.in primis & in uer.& casu quo.*

SVMMARIVM.

1 *Testes uariè deponentes de loco & tēpore,an sepulturæ electionem probēt. Et quid de interdictione.nume.2.*

QVAES.CCCCCXLIIII.

1 QVidam* elegit eius sepulturam in ecclesia fratrum prædicatorum Grationop.Et fuerunt super hoc producti quatuor testes deponentes: unus dicit audiuisse ab eodem uno in domo Pet.Botini, una uice, & alia uice ante domum mei Guidonis Papæ.alius testis dicit audiuisse ab eo dici, in domo domini sui.alius dicit audiuisse dici i domo Io. Bauil. præsid. Delph. alius testis dicit se ab eodem dici audiuisse per spacium duorum mensium ante eius decessum

cessum in hac ciuitate Gration. utrũ ex depositionibus talium testiũ probata sit electio suæ sepulturæ? circa hoc dicit Spe. quòd quando respectu actus, de quo agit̃, locus & tempus non sunt de substãtia, diuersitas loci & temporis non nocet, *a* nec uitiat: *b* inde dicit, quòd in iurisdictione probanda, si unus testis dicat ad probandum iurisdictionem, quòd uidit suspẽdi Pet. Rodi die Lunę: alius testis dicit, quòd uidit eruere oculum Martino die martis: alius testis dicit, quòd uidit pugnũ amputari serò, die mercurii: & sic de similibus. * quòd licet ipsi discordes existant in loco & tempore, quòd nihilominus probata est iurisdictio. & est ratio: quia tempus & locus non sunt de substantia iurisdictionis: Pariter dicẽdum in probatione electionis sepulturæ, cum de substantia electionis sepulturæ tempus & locus non existãt. Nec præmissis obstãt c. nihilominus. iii.queſ.ix. & c.de parentela. xxxv.q.vi.quia loquuntur in actu, in quo tempus & locus sunt de substantia actus. ita dicit Spe.in tit.de teste.§.iam de interrogatoriis.uersi.item de tempore. ibi, in aliis autẽ in quibus tẽpus uel locus nõ est de substantia &c.& in tit. de inquisitione.§.i.uersic. sed quid si unus testis, &c. Si igitur in probanda iurisdictione diuersitas loci & tẽporis non noceat: multò minus debet nocere in probatione sepulturæ: quia fauorabilis existit. *c* l.ii.C.de sacr. san.eccl. Spec. etiam ubi s̃.ponit exemplum in probatione decimæ: & ita non obstante tali singularitate, uidi pluries in hac curia parlamenti determinari in camera consilii in casibus prædictis, & similibus.

a Diuersitas loci & temporis, non nocet.] *Vide Bal.in addi. Spec.in tit.de teste. in uersicu. suffic. testes. & in uersicu. testes uariantes. & in uer.si autem non est. & eundem Bal. in l.testium. in iii. col. in §. uenio ad tertium.in uersicu. circa primas.& in uer. circa secundas. & in uersic. sed ego. & in vi. col.in §. sequitur secunda pars. in uersic.quærit hic Cy.& Ale. in y.uol.consi.iii.in iii.col.in §. quin testis.& Cyn.in princ.l.testium.in iii.col.in uersic.semper pone. & Ioan. Fab.inst. de interd.in §.retinendæ. in ix.colũ. iu uers. de illo quæri nõ oportet.*

b Nec uitiatur.] *Hoc uidetur procedere, quando agitur de probando facto in genere.ut inquit Bald.ubi s̃. in addi.Spe.in præ. uer.*

uer.: si antè.in fin.: sanè ad huius notitiam pleniorem capessendã, recurre ad theoricam Saly. in alleg. l. testium. in vi. col. in uer. viii. quæst.

c Quia fauorabilis existit.] *Ratio huius decisionis esse potest, quia licet unus dicat se audiuisse in uno loco, alter in alio, tamen sepultura fuit plenè probata. Nam isto casu locus non plurificat sepulturã, sæpius formatam, & recensitam, ac continuatam. ar. eius, quod dicitur de hæresi. p Sal. ubi supra in vii. col. ibi, secus si ambo deponunt de eadem specie hæresis, etc.*

SVMMARIVM.

1 *Quartæ Trebellianicæ prohibitio facta per testatorem in primo gradu substitutionis, an porrigatur ad omnes substitutiones in cæteris gradibus substitutionum subiunctas.*

Q. CCCCCXLV.

SVprà q. cccccxxxvii. tetigi de ꝓhibitione quar-
1 tæ * Trebel. an saltē in hærede extraneo fieri possit: & ibi dixi, quòd sic, & latius dixi suprà q. li. Sed iuxta hoc quæro, an talis ꝓhibitio Trebell. facta per testatorem in primo gradu substitutionis, porrigatur ad omnes substitutiones in cæteris gradibus substitutionum subiunctas. Credo ꝙ sic: ratio, quia pro-
a hibitio indefinitè a respectu primi gradus institutorum facta, porrigitur ad omnes successores. l. Lucius. in princ. à contrario sensu. & l. si plures. ff. de legat. iii. Ita dicit Bart. in d. l. Lucius. in §. i. Et cum in casu isto detractio Trebellianicæ fuerit in primo gradu indefinitè facta, censetur facta respectu omnium substitutorum: quia clausula in princi. uel circa princ. institutionis adiecta, porrigitur ad omnia capitula subsequētia. l. iii. §. filius. & ibi hoc etiam ponit Bart. ff. de libe. & posthu. & l. i. C. eo. titu. & maximè, quando nulla subest ratio, quare ita ad sequentia nō debeat referri. ut in d. l. i. habetur. Nec aliqua subest diuersitas uel repugnātia, si ad subsequētia capitula referat. l. cohæredi. §. qui patrem. ff. de uulg. Ita dicit Bart. in l. ... lis scriptura. §. fi. ff. de legat. ... & cum nulla in casu isto ... est contrarietas uel repugnantia, si prohibitio facta ad gradus substitutionū subiunctos porrigatur, imò resultat uniformitas uoluntatis testatoris, qui hæreditatem suam integrā uoluit remanere, & ipsā absq; diminutione ad substitutos deuenire uoluit: ideo sequitur dictā prohibitionem ad

adeoſdē porrigi. Et tetigi de hac materia, ſi adiecta. j. qō. cccccxcii. Et de hac materia ſi adiecta in primo gradu cenſeatur repetita in ſequētibus plenè dixi s. q. ccccclxxxv.

a Indefinitē.] *Adde* ꝙ *ſi teſtator prohibuit, non quidē liberis, ſed filiis ne alienarent, extēditur ipſa prohibitio ad filios tantum: non autē ad nepotes, mortuis filiis, ut dicit Cy. in l. uoluntas. in ult. q. C. de fideicommiſ.*

SVMMARIVM.

1 *Teſtis ſi in prima et ſecunda depoſitione ſibi non conſtet, utri depoſitioni ſit ſtandum.*

QVAES. CCCCCXLVI.

Teſtis in uno iudicio, inter aliquos habito,
1 depoſuit * medio iuramento, unū, & poſteà in alio iudicio depoſuit aliud, ēt medio ſuo iuramento, cui dicto eſt ſtandum? Dicendum
a eſt, ꝙ primò, *a* iuxta ea, quæ ponit Bart. in l. ſi poſtulauerit. §. pe. ff. de adulteriis. & qđ ponit gl. in auth. de teſti. §. illud tamen. colla. vii. Nā quoniā publicatis teſtibus eſt ueriſimile, ꝙ teſtis loq potuerit cū parte producēte, uel alio parti producēti amico, uel affectionato, ipſe præſumitur ſubornatus aliter deponēdo in ſecūda depoſitione, quàm depoſuerit in prima. Ideò tanquàm uarianti non eſt credēdū. Ita dicit gl. ordina. in c. ſuper his. glo. i. extrà de pœnis. Nec ē ſecūdæ depoſitioni credendū: quia ipſe in ea eſt periurus deponēdo contra illud, quod primo ſuo medio iuramento dixerat, & ita infamis: l. Lucius. ff. de his qui no. inf. & l. ſi quis maior. C. de trāſa. & in c. ſicut nobis. & c. teſtimoniū. extrà de teſti. & in c. literas. uer. præter iuratoriā. extrà de præſump. & c. præterea. extrà de teſ. cog. Pro hoc, ꝙ periur⁹ à teſtimonio repellatur, tenet Spe. in tit. de teſt. §. i. uer. item excipitur, ꝙ eſt infamis, ibi, unde periuri non admittuntur. & uer. itē, ꝙ eſt piurus. Et ꝙ depoſitioni ſecū
b dæ non ſit ſtandum, nec etiā primæ: *b* hoc tenere uidetur Spe. in tit. de teſte. in §. i. uer. quid ſi teſtis ſecūdò inductus &c. Attamen credo opinionē Bar. & gl. fore uerā: uidelicet,
c ꝙ primæ ſtetur, *c* quando ſecūda eſt facta poſt publicationē & didicita teſtificata: quia tunc ſecūda præſumitur fuiſ
d ſe facta à ſubornato. *d* Et ita ſeruatur in hac curia parl. Et alibi ēt ſeruat̃, ut refert Bart. ī d. l. ſi poſtulauerit. in §. pen. Circa hoc uide q̄ ponit Inn.

in ca.præterea : extrà de test. co.Et de teste, qui contradicit instrumento,uide s.quæs. ccccxl.Et si testis dicat aliter se deposuisse,quàm commissarius scripserit,uide in singularibus meis.cclxxxix.

a Quòd primò.] *Istud uidetur sentire Bald.expressè in l.uerba. in i.col.uersic.& no.quòd si testis.C.de adul. & facit auth.atque. & id quod no. glo.fi.in fi. C.de testi.et Bald.in l.qui falsa. in gloss.non solùm.ff.de test.*

b Nec etiam primæ.] *Vide Bal. in l.gest. in ii.col. in uersic. sed quid si uariant.C. de re iudi.& adde Bart in l. eos qui.in ii.col. in uersi.& ideò pro declaratione.ff.de fals.*

c Primæ stetur.] *Aduerte tamẽ quia per istud secundũ dictũ debilitatur primum,adeò quòd ad dictum talis non potest deferri iuramentum parti quia non est omni exceptione maior. ut per Fely.in c.præterea.in iii.colum. in glo.fin.in fine.extra de testibus congen.*

d A subornato.]*Hoc uidetur uelle glo.fin. in præallega. capit, præterea.*

SVMMARIVM.

1 *Clem.fin. de procur. an habeat locum in mortuo ciuiliter.*

2 *Mors ciuilis est triplex.& nu. 3.& 4.*

5 *Clem.fin. de procur. an habeat locum in renunciante, seu in deposito, & translato.*

QVAES. CCCCCXLVII

1 AN cle.fi. de procu. locum habeat etiam in mortuo ciuiliter puta in renunciante, seu deposito, aut translato? Zeze. ibi tenet q sic, propter identitatem rationis, quem sequitur Zaba. & ita fuit determi-

a natũ per dominos de rota Auenione, ut ibi refert ipse Zaba.nil ultra allegantes, p- si Zezelinum. Sed contra uidetur, rationibus subscri ptis.primò, quia d.cle. loquitur in beneficiato mortuo, non in beneficiato translato uel promoto aut renunciante, inter quos est magna differentia:quia mors omnia soluit: ut in authen. de nup. deinceps.col. iiii. Nec a- potest se quis præseruare iii.cum tribus legibus seq. de do. causa mor. quod tamen secus est in translatione, uel promotione,aut renunciatione, à qua quis bene potest se præseruare & ius aliquod fiat sibi reseruare, cum ea tur potius uoluntaria, quam necessaria,sicut dicit gl.pon. in c. ta super uerbo,humanis.in c. susceptum. extrà de rescrip. li.vi

li.vi.& ideò notãter ibi in d. cle.dicitur per mortem cõſti ſtuentis,&c.quæ uerba in du bio debent intelligi de morte naturali. tex. eſt expreſſus in l.ex ea parte.§. inſulam.ff.de uer.obl.& in l.cũ pater.§. hæ reditatem.ff.de le.ii.Ita tenet Io.And.& Arch. in c.ſi præ- ſente.extrà de ſuppl. neg.præ la. lib.vi. Nec à uerbis dictæ clem.eſt recedẽdũ.l.nõ aliter. in prin.ff de lega.iii.in l.quiſ quis.§. hæc uerba .ff.de uulg. & pup. attento maximè, ꝙ d. cle. exorbitare uidetur à iu- ris communis diſpoſitione.de qua in l.ſi defunctis. ff.de pro cu.& in l.nulla. C.eod.Tum ẽt,quia diſpoſitio facta reſpe- ctu mortis naturalis, locũ nõ habet,ſi mors ciuilis ſubſequa tur.l.ex parte.§. inſulã.ſuprà alle.& in l.res.in fi.C.de don. inter ui. & uxo. & l. ſed & ſi mors.circa prin.ff.eo.tit. Nõ obſtant dicta dñi Zenzeli. & aliorũ doctorũ in cõtrarium opinantiũ,ꝙ nulla lege fulciũ tur, & erubeſcimus ſine lege loqui.in auth.de trie.& ſemi. §.conſideramus. coll.iii.Nec creditur uerũ eſſe,ꝙ renũciãs uel depoſitus aut trãſlatus ſit mortuus ciuiliter. Quod pa-
2 tet: quia*triplex eſt mors:ci- uilis una eſt,quãdo alicui tol lit libertas, uel ciuitas, ut eſt minutus maiori capitis dimi nutione.inſti.de c.d.§.i.et iſta habet effectũ mortis natura- lis.ut l.res.in fi.C.de do.inter
3 ui.& uxo.Alia*eſt,quãdo tol litur ciuitas,& remanet liber tas.ut eſt minutus media capi tis dimi. inſti. eodẽ tit.§.mi- nor.& iſta in actibus merè ci uilibus & prętoriis habet ef- fectũ naturalis mortis. l. i.§. & ſi filiũ. ff. de bo.poſ.contra tab.& l.ſi deportati.in prin.ff.
4 de lega.iii.Alia*eſt mors ciui lis,qñ retinetur ciuitas,& li- bertas. Sed tñ uelle & nolle tollit̃,& actus ciuiles interdi cũtur. ut eſt uidere in excom municato,qui deportato ęqui paratur,ut not.in d.§.minor. & l.eius.§.i.ff.de teſt.et ingreſ ſo monaſteriũ. xii.q.i.c.nõ di catis.& l. Deo nobis.C.de e- piſc.& cle.& iſta eundẽ effe- ctũ habere uideretur,ſicut ſe cũda ſpecies. ita dicit Bar. in l.cũ filio.ff.de le.i.Et quia iſtę tres ſpecies uel altera ipſarũ nõ cõcurrũt in renũciãte,uel depoſito,aut trãſlato,ſeu pro moto, ut eſt clarum uidere: ideò ſequitur, ꝙ talis nõ eſt, nec dici poteſt mortuus ciui- liter.Et ſi dicatur, prout ipſe Zenzelinus de zarabellis, & ſequaces dicere uident̃, ꝙ eſt idẽtitas rationis, cõtrariũ ap paret per iã dicta. Præterea,

succeſſor in beneficio, tenetur ſoluere debita ſui prędeceſſoris pro neceſſitate eccleſię cõtracta: ut in c. i. extra de ſol. quod tamen facere nõ teneretur, niſi eſſet hæres. l. i. & ii. C. de hære. ac. & l. ii. C. ad l. Iul. de ui pu. facit bene c. quia. a xii. q. ii. a Et pro tanto inſtãtia cenſetur fuiſſe in ſucceſſorẽ in beneficio tranſlata. Nã cũ pater hæres filii interpretatiuè dicat, filio mortuo poſt litẽ conteſtatã tranſit inſtantia cauſæ in ipſum patrẽ. l. tã ex cõtractibus. in prin. ibi, ſed mortuo filio. ff. de iud. hoc idẽ uidem⁹ in fiſco ſuccedẽte mulieri in dote cõfiſcata, ꝙ in eũ fit trãſlatio inſtãtiæ, licet hæres uerè nõ exiſtat, ſed interpretatiuè. l. ſi cõſtãte. §. fi. ff. ſo. ma. ſecũdũ Ia. de rauẽ. ubi ipſe hæc uerba, expirabit iudiciũ, &c. exponit uidelicet quantũ ad mulierẽ, ſed non quãtum ad fiſcum, in quẽ tranſit inſtãtia cauſæ. ita recitat Cy. in l. i. C. ſi pend. app. mors inter. licet dicat Pet. de Bella pertica aliter intelligere d. §. fin. cui tamen §. Bar. dat alium intellectum, uidelicet, quòd ſpeciale eſt in fiſco, q habet ſuos iudices ſpeciales, coram quibus cauſæ ipſum tangẽtes debeant tractari. Ita dicit in l. ſi cum hominẽ. ff. de fideiu. Ex

quo intellectu Bart. appare[...]
inſtantiam cauſæ in ſucceſſ[...]
rem in beneficio trãſiuiſſe
inducendo: quia ſi ſit ſpeci[...]
in fiſco, quòd in eum non fi[...]
tranſlatio: ergo in aliis re[...]
net ius commune, quod [...]
tranſlationem inſtantiæ [...]
in ſucceſſorem. ar. l. i. C. [...]
theſau. lib. x. Et de hac m[...]
ria qualiter & quando [...]
ſcat inſtantia in aliũ: ui[...]
nè Bart. in l. i. ff. ad Treb. [...]
5 cluſiuè ergo* per has ra[...]
crederem dictã cle. fi. [...]
cu. locũ non habere [...]
ciante, ſeu depoſito, a[...]
ſlato, cum ibi in textu [...]
riatur: quia ſi Papa [...]
luiſſet diſponere d[...]
mortuo, ſicut diſp[...]
turaliter mortuo, be[...]
ſiſſet, ſicut in ſimili [...]
in c. ad audientiam. [...]
decimis. ideò nõ debe[...]
ſpoſitionem ipſius ca[...]
tra caſum ſuum exte[...]
iuxta l. ſi uerò. §. de uir[...]
lut. matr. Nec poteſt e[...]
ille text. ad renuncian[...]
poſitum, uel tranſlatu[...]
identitatem rationis: q[...]
eſt eadem ratio in illi[...]
bus, quæ eſt in diſpoſitio[...]
d. clem. imò diuerſa ratio[...]
rationes ſuprà declarata[...]
non eſt uera opinio Zẽze[...]
& ſequaciũ. Et pro hac [...]

sione faciunt ea, quæ dixi s.q. cxxxviii. ubi dixi etiã fuisse iudicatũ in hac curia parla. q iudex ecclesiasticus nõ debeat cognoscere de habitu clericali: quia text. in c.si iudex laicus. non loquitur de habitu: sed solũ de titulo: quia si uoluisset, idem de cognitione habitus bene expressisset Papa. Sed quæro, posito q dicta opinio Zenzelini de zabarellis esset uera; an dispositio dictę cle. locum habere deberet in reo, sicut in actore. Credo, quòd non, nisi in actore, quia tex. ibi loquitur in procuratore constituto ab agẽte, prout ex tex. ibi, potest apparere, & colligi. Et ratio diuersitatis potest assignari: quia si loqueretur in reo ad iudiciũ uocato, cuius est fugere. l. inter stipulantẽ. §. i. ff. de uer. obl. iam uia malignandi & dolũ committendi daretur, & reis esset aperta p causis beneficia sua concernentibus, qui ad iudiciũ uocarentur: quoniam ipsi ad iudiciũ uocati scientes se malam causam habere, post longam ipsius agitationem, procurarent se ad aliud beneficium transferri, ut sic iudicium deluderent, agentes sua intentione per tale medium, quo ad se frustrarẽt: quod tamen lex fieri prohibet. ar. l. in fundo. ff. de rei uen. & l. fi. C. de acqui. pos. Et ideò lex uoluit per expressum unũquẽq; in rem pro qua cõuenitur, desistentem lite contest. possidere, posse ad hoc conueniri, & condemnari, ac si possideret. l. qui dolo. ff. de re iu. & in ca. pro possessore. extrà, eod. tit. Quæ tamẽ ratio cessat in ipso agẽte, pro quo in dubio est præsumendum, quòd ex iusta causa reũ ad iudiciũ uocauit. l. inter stipulantem. §. i. ff. de uer. obl. & l. si quis intẽtione ambigua. ff. de iud. quem propterea non est uerisimile se procurare uelle transferre ad aliud beneficium, causa deludendi iudicium, quod inchoauit, & ad qđ reũ uocari fecit. Ideò nimirũ si p mortẽ actoris mãdatũ censeat reuocatũ seu expiratũ, ut d. cle. si cũ in eo. cesset fraus & malitia, p iã dicta. De materia d. cle. sic etiam tetigi s.q. cxix. Et ibi uide si d. cle. locũ habeat in rebus pphanis. De mate. d. cle. uide Spec. in tit. de procuratore. in §. ratione quoq;. in uer. sed nunquid procurator. De re integra uel non integra, tetigi etiam suprà, q. ccccxci.

a De rota.] *Dicit Rota, quòd cle. si. de proc. abba. translati, ad aliud monasterium, & sic locum habet non solum in morte natu-*

 rali,

rali,ſed etiam in ciuili,cum idẽ titate rationis.Tamen etiã quia ſatis eſt ibidẽ expreſſum in text. ut deci.ccclxxvi.fuit dubitatum utrum cle. in nouis. erubeſcimus ſine lege loqui.

b Queſt.ſecunda.] *Voluit allegare queſt.quintam.*

SVMMARIVM.

1 *Recedere quando liceat a proprio uerborum ſignificato.*

2 *Suitas, an conueniat mulierib. & quomodo capiatur.num.3.*

QVAE.CCCCCXLVIII.

a MVlier quædam *a* filiũ ſuũ maſculum ſibi hæredem uniuerſalem inſtituit,& eidem filio ſuo maſculo hęredi ſubſtituit

b Claudiã eius filiã & ſuos. *b* Contingit ꝙ dictus filius hæres deceſſit ſine liberis: uenit Frãceſia filia dictæ Claudiæ, & dicit ſe ſubſtitutam, hæres uerò dicti hæredis inſtituti dicit contrarium,ex eo ꝙ dicta

c Franceſia non eſt ſua, *c* quia mulieres liberos nõ habẽt in poteſtate. Fuit quæſitum in camera cõſilii, quis ipſorũ bene dicat. Pro cuius quæſiti declaratione eſt præmittẽda deciſio iuriſconſulti Pauli poſita in l.quoties idem ſermo.ff. de reg.iur. & facit bene l.ambigua.ff.de leg. Et ad iſtud ꝑpoſitum dicit Iacobus de Butrigariis in l. cùm antiquitas. C.de uſufr.quod licet à ſignificato uocabuli non ſit rece-

1 dendum regulariter:*Hoc tamen fallit,quando uerbũ ſumi non poteſt propriè.l. Scæuola.in princ.ff. ad Treb. uel quando apparet de uoluntate teſtatoris coniecturata aliter quàm ſonet ſignificatum uerbi.l.non aliter.in princ.ff.de leg.iii. Aut etiã quando uſus cõis loquendi regionis aliter habet.l.cum delanionis.§.asinam.ff.de fun.inſt. & instr. leg. Nam iſtis caſibus uel altero ipſorum recedi debet à proprio ſignificato uerbi, & ſignificatum improprium accepi.

2 Tum * ſecũdum materiã ſubiectam l. ſi ſeruus plurium. §.fi.ff.de leg.i.& l.ſi uno anno.circa prin.ff.loca. Hoc igitur ſic pręſuppoſito, uerbum ſui,duo habet ſignificata, quo ad propoſitnm unum proprium,& aliud improprium. Proprium reſpectu liberorum in poteſtate conſtitutorum, qui propriè ſui appellantur. ut in §.ſui.inſti.de hær.qua. & diff. & l.ĩ ſuis.ff.de lib. & poſt. & l. in ſuis. ff. de ſuis & le. hu.& l. in ſuis. ff. de ſuis & leg. hæredi.Impropriũ reſpectu liberarũ mulierũ, quæ ipſos nõ habẽt ĩ poteſtate.inſti. de adopt.§.fœminæ. & in §. cæteri.uer.qua de cauſa, &c. inſti.de hære.quali.& diff. Et ideò

ideò cum in casu substitutio nis prædictæ uerbũ suos, ibi adiectũ, nõ põt accipi propriè: ut in d.§.sui.& §.cæteri. ipsũ ꝑpeà accipi dẽt impropriè, secundũ materiã subiectã: ꝑ ut ad eã põt adaptari, & ita pro liberis talis filiæ, licet sui respectu eiusdem dici nõ pos sint propriè, ut apparet per iã dicta, hoc probatur clarè in l. mater filio suo.l.pater.§. socrus.ff.de cõdi. & demon. Et sequitur ꝙ moriente d.hærede instituta, substitutio sibi facta locum habet in liberis d. Claudię: ad quos uerbũ, suos, rectè potest adaptari. l. quoties.& l.in ambiguũ.& l.mater filios.s̃. alle. Quod ẽt sic est coniecturandũ ex uolũtate ipsius testatricis, quæ uoluit liberos filię suę, quos sciebat nunquã esse posse in ptãte eiusdẽ, ad substitutionẽ suam admitti, qua uoluntate cõiecturata uerbum, sui, accipi debet impropriè. l. si seruus plurium.§.fi.ff.de le.i.& aliis iurib.s̃.alleg. Tũ ẽt propter usũ cõmunẽ loquendi, secundum quem liberi mulierum respectu ipsarum appellantur sui, dum communiter dicitur talis domina filium suum hæredem instituit, uel tali filio suo usufructum reliquit, qui communis usus loquendi etiam in talibus debet attendi.l.cum delanionis.§. asinã. s̃.alleg. Ita tenet gl. in d.l. nõ aliter.in prin.& Bar.in l. omnes populi.ff.de iustit.& iure. ĩ q.quę incipit, q̃d si ĩ statuto contineatur aliquod uerbum. Iac.de But.ubi s̃.& sequitur, ꝙ bona in quibus dictus hæres fuit institutus, debent liberis ipsius Claudiæ, uidelicet d.Francesiæ eius filiæ restitui; & expediri uigore dictæ substitutionis, detractis tamẽ detrahendis. Et ita secundum hanc conclusionem cõsueuit in hac curia parla. iudicari.

3 Considerata etiam * una tali ratione, quia uerbum, suos, in casu potest & debet exponi, id est, iustos. ita ponit gl. in l.non enim.ff.rerum amo. & liberi ex tali filia de ligitimis nuptiis nati domini insti. l.hi. & l.filiũ.ff.de his, qui sũt sui uel ali.iu. quãuis tamẽ uerbum, sua, aliter in aliena materia accipiatur: iuxta l.seruos. §.fin.ff.de legat.ii. & l.Quintus Mutius.ff.de auro, & arg. lega. & ibi plenè ꝑ Bart.& uide s̃.q.cccccxlii.de uerbo sua.

a Mulier quædam.] *Qui ueniãt appellatione suorum, per Fely. post omnes in cap.in ult.col.uer sicu. sed est magnum dubium. de testibus. & an appellatione suorum ueniant amici, uide per*

 eun-

eundem in capitulo cum dilectus. in fine de accusat.

b Claudiam eius filiã & suos.] *De hoc, scilicet an uerbum, suos, possit adaptari mulieribus, in quibus suitas non consistit, uide istum consilio cxxxiii. incip. Antonius Pacho. nu. pri. uersic. & pro dicendorum.*

Non est sua.] *Imò est sua, nam in liberis in duplici differentia sunt hæredes. alij enim sunt extranei: alij autem sui. & intelliguntur sui: scilicet ex se descendentes. Bar. in l. una. C. de priui. do. in i. oppo.*

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata contra unum ex mercatoribus, pro solutione pedagii, an noceat aliis, qui partem non fecerunt.*

2 *Iusiurandum, & res iudicata, æquiparantur.*

3 *Actio popularis, quid.*

QVAES. CCCCCXLIX.

1 SEntentia* causa alicuius pedagii lata inter certos mercatores, & muliones, & exactorẽ seu dominũ pedagii lata pro exactore seu domino: an præiudicet aliis mercatoribus, qui partẽ in causa nõ fecerũt? Et licet uideatur, ꝙ nõ, ut l. ii. C. quib. res iud. nõ nocet. & l. i. C. res int. ali. acta Cõtrariũ dicendum uidetur. Nã ubi cõstat de institutione pedagii authoritate Imperatoris, uel Regis, seu Lateranẽsis consilii facta, uel ex uetustissima cõsuetudine, de cuius contrario memoria hominis nõ existit acquisita, ut in c. super quibusdã. §. præterea extrà de uerb. sig. quæ uetustissima consuetudo seu possessio uim habet tituli, & tantũ operatur, quantùm authoritas emptoris: ut l. i. in fi. cũ l. seq. ff. de aqua plu. arc. & in l. hoc iure. §. ductus aquæ. ff. de aqua quot. & æsti. Et nullus à præstatione eius excusatur, etiã si miles existat. Et hoc habetur pro regula. l. uniuersi. circa fi. & l. ex præstatione. C. de uectig. & cõmis. & l. fi. C. de quib. mu. uel præsta. nemi. lic. se excu. lib. x. Cõstat a mi. lic. se excu. lib. x. Cõstat lẽ sentẽtiam ius facere, & pro ueritate haberi. l. ingeniũ. ff. de stat. ho. l. res iudi. ff. de re iudic. Etiam quo ad oẽs a per locũ in quo pedagiũ debetur ꝑtranseuntes. Cũ fuerit lata respectu popularis actionis. Dũ tñ nõ appareat fuisse collusũ. l. eũ qui. §. in popularib. ff. de iureiu. Consideratoꝙ iu-

2 siurandũ & res iudicata, pariter iudicantur. l. post rẽ iudicatam. ff. de re iudica. Nã* po-

3 pularis actio dicitur esse illa, ꝑ quã propriũ ius populi tuetur.

tur.l.i.ff.de popu.actio. Inde dicimus, ꝙ omnes actiones in factũ quæ hodie cõpetunt loco interdictorũ, pro iurib. siue reb. publicis, populares dicũtur. l.i.§.hoc interdictũ.ff. ne quid ĩ lo.pub.ita no.gl. super rub.ff.de pop.act. Sed prohibere ꝙ nõ exigatur uectigal, est tueri ius publicum, in hoc uidelicet, quòd quis liberè ire possit, & sibi liceat per uiã publicã. quod cõtrariatᷓ exactioni pedagii seu uectigalis, qua mediante quis impeditᷓ ire liberè per uiã publicã, cùm ire liberè, est quod fit sine aliqua cõtradictione: ut dicit gl. in l. repræhendenda. C. de inst. & subst. sub condi.fac. Nõ obstat l.i.& ii.s. in contrarium alle. Quia hoc fallit in popularib. actionibus, ut d.§. in popularib. & certis aliis casibus in d. l.ii. C.quib. res iud. nõ nocet. nota. ut ibidem dicit gl. Vide de hac materia in simili suprà q.cclxxix. De materia pedagii et tetigi s. q.ccccxiii.

a Etiam quòd ad omnes.] *Adde l.sequen. & si. et ibi glo. i.ff.de pop.act.*

SVMMARIVM.

1 *Substitutio graduum.*

QVAEST. CCCCCL.

Testator duos habẽs filios, ipsos hæredes instituit: & 1 alterum alteri substituit,* & si ambos decedere cõtingat sine liberis masculis, Titiũ eius agnatũ eisdem substituit, & si dictũ Titiũ decedere cõtingat sine liberis masculis, Caiũ & Seproniũ fratres eidem Titio substituit: adita hæreditate moritur Titius sine liberis, deinde moriuntur filii instituti nullis liberis relictis, quorũ ultimus moriens testamentũ fecit, in quo hæredem extraneum instituit. Nunc Caius & Sempronius prætẽdũt substitutionẽ de eisdẽ factã locũ habere: licet ordine quo fuit facta, nõ euenerit. Vtrũ bene dicãt? credo quòd sic, ut uidetur text. expressius in l. cohæredi. in prin. ibi. Nec intererit, prior substitutus post institutũ, an ante decedat, &c. & l. a si Titius a.ff.de uulga. & pup. & in l. Celsus pater meus. ff. de leg.ii.& l.quãdiu.la iii. §. is, qui tertio gradu.ff. de acq. hære. & ibi hoc etiam tenet Bar. expressè insequendo opinionẽ Pet.Ia. in ti. de cõpendiosa substitutione, quę fit à pagano. in q.quę incipit q.d si testator dicit ita, &c. ubi dicit, ꝙ ipsa quæstio fuit ꝓpe Mõtẽpessulanũ inter quosdã nobiles potẽtes, sup quadã hæreditate. Et cõclusiuè tenet ꝙ locus ẽ substitutiõi: licet ipsa ordine facto nõ euenerit, p d.l.

Celsus. & l. cohæredi. Et est
bona ratio, quia fideic. dictis
fratribus tertio gradu relictis
remansit penes hæredes insti.
cũ suo onere.l.i.§.pro secũdo.
C.de cad. tol.quẽ §. ad istud
propositũ alle.Bar.in d.l.quã
diu.§.i.in fi.Nec obstat in ali
quo uerbũ,eidẽ,in substitutio
ne adiectũ, quasi per hoc uer
bũ uideanť dicti fratres substi
tuti dicto Titio, & nõ filiis hę
redib. institutis. Et est ratio:
qa p dicta uerba duæ impor-
tanť substitutiones,uidelicet
uulgaris,in casum,in quẽ nõ
esset dictus Titius fideicõmis
sarius, ,put nec fuit:& fideicõ
missaria in casum,in quẽ esset
fideicõmissarius:sed si decede
ret sine liberis,sicut decessit:q
duæ substitutiones sub uerbis
prædictis cõpendiosam infe-
rẽtibus cõpræhẽduntť, & cõ-
præhẽdi de iure possunt:sicut
ponit Bar.in l.Cẽturio.in iii.
q. principali. ibi, quæro utrũ
cõpendiosa substitutio, & c.ff.
de uulga. & sic in casu isto di
cti fratres ueniunt per modũ
uulgaris,in locũ dicti Titii se
cũdo loco dati substituti. Et
licet primus gradus substitu-
tionũ ualuerit in personã filii
superuenietis iure fideicõmis
si, & inde defecerit secundus
gradus respectu Titii: non tñ
defecit in personã fratrũ ter-
tio gradu substitutorum loco
Titii uirtute seu iure uulga-
ris subrogatorum. Et quia e-
tiam ipsum fideic. dicto Titi
mortuo remansit penes præ-
cedentem fideicõmissa: iũ c
suo onere.l.i. §.pro secund
s̃.alleg. Ita uoluit dicere Ba
in d.l. quãdiu.§.i. Ista étc
rè probãtur in l.cohæredi.
prin.& l.Titius. & l.pater fa-
milias.de uul.alleg.& est be-
nus text.in l.fi.C.de hære.in-
sti.ibi dũ diciť, Sẽpronius P.
cii hæres esto.tũc etenim ex
stimãdum est eũ dixisse, si nõ
Plocius hæres sibi fuerit
Sempronium in locum par-
temq; Plocii ex substitutione
uocari, &c. Et ita secundum
hanc partem pluries uidi de-
terminari inter nos in came-
ra consilii, & iudicari.

a L.si Titius.] *Vide ibi Bald. Io de Imol. et omnino Pau. de Ca. qui summat illũ tex. dicẽs, quod substitutus uulgariter uni, cen-setur & alteri substitutus, cui ille substitutus erat.*

SVMMARIVM.

1 *Vapanienses, an sint ligii, & iu-risdiciabiles Regis Siciliæ. &*
num.3.6.8.

2 *Vapaniẽses, an possint uti salua gardia Delphinali, contra Re-gem Siciliæ, uide & nu.9.10.*

4 *Dominium, est triplex*

Vapi-

5 *Vapaniensis Episcopus ad quæ teneatur Regi Siciliæ.*
7 *Vasallus uasalli mei, non est homo meus.*
11 *Princeps alicuius patriæ, an possit à suis subditis, quid exigere pro bello inferendo, & sustinendo.*

QVAEST. CCCCCLI.

DE hoc anno currente domini M.ccccLx. de mense Decẽbris contigit in facto, quòd rex Rena
1 tus * causante guerra per eũ nuper mota in regno Siciliæ pro ipsius regni sui recuperatione, requiri fecit homines & ciues ciuitatis Vapanien. quòd de aliqua summa pecuniæ uellent eidem subuenire, pro manutentione & sustentatione dictę Guerræ: qui ciues post multos tractatus cõtradixerunt dicto Regi de aliqua summa subuenire, dicentes se ad hoc non teneri uigore pactorum dudum initorũ inter Regem Siciliæ & Odonem, Episcopum Vapanien. in præstatione homagii per ipsum dominum episcopum di. regi præstiti de dicta ciuitate Vapan. & castris episcopatus. Ideò ipse rex Renatus eisdem ciuibus Vapanien. imposuit certam pecuniæ summam exigendam super eisdẽ ciuibus Vapanien. Et quia dicti ciues soluere recusauerũt summam eisdem, ut præmittitur, impositam, officiarii dicti regis Siciliæ capi fecerunt & detineri mercantias, quas ipsi ciues Vap. habẽt ĩ patria prouinciæ sub obedientia ip-
2 sius regis Siciliæ. * Quorum prætextu ipsi ciues Vapaniẽ. recursum habuerunt ad hanc curiam parlamenti Delphi. uigore saluægardiæ: in qua se esse dicunt ipsi ciues. Quæro ergo, quid iuris, uidelicet an ipsi ciues bene recurrerint ad hanc curiam parlamen. uigore d. saluęgardiæ? Pro cuius quęsiti declaratione puto sex fore attendenda: & in iure examinanda. Primò, an di. dominus Odo. Episcopus, potuerit d. homagium d. Regi
3 facere *a* sine consensu ciuiũ & habitantium in d. ciuitate Vapaniensi. Secundò, an dictus rex Sicilię sit superior & maior dominus dicto domino Episcopo, & dicta eius ciuitate Vapa. saltem in temporalibus uigore dicti homagii, & pactionum in eodem homagio initarũ. Tertiò, an ciues dictæ ciuitatis Vapan. censeantur homines dicti Regis Siciliæ. Quartò, & an ipsi ciues Vapan. cẽseantur homines iudiciabiles ipsius regis,

gis. Quintò, si ipsi ciues Vapa. possunt dici esse in saluagardia Delphinal. Sextò, & si essent in d. saluagardia, an ipsi ea uti possent contra dictum Regem eorum superiorem dominum? Ad primum respondeo, ut scripsi plenè infrà q. ccccclx. Ad * secūdum
3 dubium puto dicendum Regem Siciliæ habere superioritatem in dictum Episcopū & ciuitatē Vap. ex natura dicti feudi & recognitionis factæ per ipsum Episcopum d. Regi. Ex eo maximè, ꝙ in ipso homagio fuit actum, ꝙ in qualibet mutatione Episcopi ipse Rex & sui successores possint ponere seu poni facere ꝑ eius officiariū uexillum suū armis suis depictum, in dicta ciuitate supra domū Episcopalē, in loco patēti, in signū dominii & superioritatis: prout usque nūc inconcussè fuit per d. Regem, & eius officiarios factū & obseruatum. Pro quo facit text. in clem. Pastoralis. §. deniq;. de sent. & re iudic. ibi, nisi ex natura feudorum debitā superioritatem habebat, &c. dici ēt debet & censeri Rex maior dominus ipsis Episcopo & ciuitate Vap. ex uerbis dictæ recognitionis, feudi, & pactorū in eadē adiectorū: ut dixit & tenet Bal. ī c. imperialē. in §. illud quoq;. de proh. feud. alie. per Feder. in q. quæ incipit, quæro ergo, cuius parabolam, &c. Et non miran-
4 dum * de hoc genere maioris dominii: quia triplex habemus dominium, uidelicet directū, & utile. & de istis duobus plenè prosequitur Bart. in l. si quis. §. differentia. ff. de act. po. Habemus etiam & aliud dominiū, uidelicet ue... & maius dominium, de quo maiori dominio habetur in d. c. imperialē. circa princip. ... maiores domini, &c. & in d. §. illud quoq;. ibi, maiorē do minū offenderit, &c. Cōclusiuè ergo pōt dici, d. Regem Siciliæ esse dn̄m maiorē & superiorē dicti feudi, uidelicet dictæ ciuitatis Vap. & ciuium eiusdem. Nec obst. ꝙ si ciues Vap. nō resortisant coram d. Rege Siciliæ: nec ī eius curia, sed in curia spūali Archiepiscopi Aqueñ. corā quo Episcopo seu eius officiali à curia temporali Vap. & iudice eiusdem appellatur, & nō ad dictū Regē. Quia licet ad ipsum Regē tanquam ad superiorē & maiorē dn̄m dicti feudi debeat appellari, iuxta ea, quæ ponit Inn. in c. extr. de iudi. & Pet. Iac. in ti. de cōdi. super moribus. ī qō. quæ incipit, Comes dedit in feudū &c. & in tit. ... supra

super iurisdictione libellus. ibi, item ponit, q minus &c. Hoc uerum, nisi aliter in praestatione homagii foret actũ, prout fuit in casu nostro, in quo reseruatae fuerũt appellationes praedictae d. Archiepiscopo Aqueñ. in d. praestatione homagii dudum per epm Vap. mõ nuncupatum dicto tunc regi facta. Vel aliter & secundò potest responderi, q tale ius resortisandi siue appellandi ad dñm feudi, non est de essentialibus feudi: Patet, quia feudũ bene põt cõcedi sine resorto. per tex. in c. fi. in quib. cau. feud. amit. scd̃m Obertũ. in feudis. coll. x. Sicut & ciuitas sine territorio: ut in l. ii. in prin. ff. de uer. sig. & in l. bona ciuitas. cũ l. seq. ff. eod. ti. licet enim fidelitas sit de essentia feudi *b*, adeò q in concessione feudi simpliciter facta fidelitas intelligatur, quãuis de eadẽ nulla mẽtio facta fuerit, ut in c. i. §. fi. per quos fiat inuestitu. ĩ feud. qd̃ tenet Bal. in c. i. de c. Corradi. Non tamẽ sic est in resorto, qui nõ est de essentia feudi: ut s. proximè dixi, & tetigi s. quaesti. ccccxviii. * Sed iuxta haec q̃ro, ad quae tenetur eps dictus Regi Siciliae causantibus dictis superioritate & maioritate dñii, quae hẽt ipse Rex in d. epm & ciuitatem Vap. dic q ad sequentia. Primò, quia ipse eps uasallus tenetur dictũ Regẽ Siciliae superiorẽ in tẽporalibus recognoscere, & inuestiturã ab eo petere: ut in c. Imperialẽ. §. praetereà si q s. de prohi. feu. alie. per Fed. & in c. i. quo tẽp. miles inuest. petere. debet. Itẽ qa famosã actionẽ contra eũ nõ debet intentare. Nec ipsum in ius sine uenia uocare. Et debet ab accusatione contra eũ fiẽda, & officio aduocationis contra eũ exercendo abstinere. pro quibus facit l. sed si hac lege. §. p̃tor. ff. de in ius uoc. & in l. ii. C. eod. tit. & in l. non habet. ff. de dol. ita dicit & tenet Sp. in tit. de homa. & fide. in §. i. in uer. xvii. quaeritur. Itẽ dẽt ipse eps dicto Regi Siciliae domino suo seruire, & facere id pro quo feudũ fuit traditũ: ut in c. i. de feud. sine cul. amit. & in c. i. §. sub alio, quae fuit prima causa benefi. amit. Idem quia eidẽ Regi facere debet ipse episcopus, quae in forma fidelitatis noua & ueteri continentur. in c. i. de forma fidelitatis. & in c. i. de noua fideli. forma. & xxii. q. v. c. de forma. Itẽ etiã debet ipse episcopus uasallus eidẽ Regi Siciliae domino suo superiori subuenire in dicta sua guerra, secun-

Margin: b (beside "sentia feudi b"); 5 (beside "ccccxviii")

dum quantitatem & qualita
tem feudi, ſecundum doct. ut
plenè dixi s̃.q. lii. Et hoc de
primo quæſito. Et uenio ad
6 ſecundum * quæſitũ, An di-
cti ciues Vap. dicantur, & cẽ
ſeri debeãt homines dicti Re
gis Siciliæ. Pro cuius quæſiti
deciſione premitto, ꝙ dicti ci
ues Vapa. ſunt homines ligii
& iudiciabiles ipſius epiſco-
pi Vapa. & ab initio fuerunt
ante dictum homagium du-
dum Regi Sicilię factum, ut
eſt notorium. Ex quo infero,
ꝙ cũ ipſi ſint homines dicti
Epiſcopi, ꝙ per conſequens
ipſi etiam ſunt homines ſal-
tem mediati dicti Regis Sici
liæ, conſiderato, ꝙ ipſi ſunt
homines dicti Epiſcopi, ex ea
dem re, de qua ipſe Epiſco-
pus fecit regi. hoc probatur
in d.ca. imperialẽ. §. illud. de
prohi. feu. ali. per Fed. in feu
dis. coll. x. & facit arg. l. fi. ff.
de ui & ui ar. Nec obſtat l.
Modeſtinus. iuncta glo. ff. de
uerb. ſign. ubi glo. not. ex illo
7 tex. * quòd uaſallus uaſalli
mei, non eſt hõ meus. Quia
hoc uerum, ubi ex alia cauſa
ille eſt homo uaſalli mei, tũc
non eſſet homo meus: ut ibi,
ubi autem ille eſt homo ua-
ſalli mei ex eadẽ re, pro qua
uaſallus meus mihi præſtitit
homagium: tunc ille homo
uaſalli mei cenſeretur eſſe ho
mo meus, per d. §. ita loqui-
tur caſus noſter, quia ciues
Vapa. ſunt homines Epiſco-
pi ex eadem re, uidelicet pro
ciuitate Vap. de qua ipſe Epi-
ſcopus homagium fecit dicto
Regi Siciliæ. Et non eſt mira
dum, ſi dicti homines ſint ho
mines Epiſcopi & Regis, quia
homo poteſt eſſe ſeruus plu-
rium. l. ſi ſeruus pluriũ. ff. de
leg. i. eſſe enim homo alteri-
us, eſt quædam ſpecies ſerui-
tutis, non ꝙ ſit ſeruus: quia u
dominium non adiuuans non
punitur, niſi quia perdit feu-
dum: ſeruus autẽ non iuuans
dominũ, capite punitur. ita
ſunt uerba Anto. de Yſer. in
feudis. in ti. de noua fide. for-
ma. circa fi. ibi, per quod pa-
tet. & hoc de tertio dubio.
8 * Venio ad quartũ quæſitũ,
an dicti ciues Vapa. ſint & cẽ
ſeri debeãt iuridiciabiles ſal-
tem mediate dicti Regis Si-
liæ. Ad quod puto dicendũ
quòd ſic, præſuppoſito, ut ſu
prà dixi in ſecundo quæſito,
quòd dicti homines & ciues
Vapa. ſint homines mediati
dicti Regis Siciliæ: quia eo ip
ſo ꝙ quis eſt homo meus, cen
ſeor eſſe iudex ſuus. l. quiſqs.
la ii. C. de epiſc. & cler. & te-
net Spec. in propria materia,
in ti. de homa. & fide. in §. ..
uer..

uer.xvii.quæritur &c.Et hoc
9 pro quarto quęsito. * Et uenio ad quintum quæsitũ ; an dicti ciues Vapa. possint dici esse in saluagardia Delph. ex eo, ꝙ in quibusdam cõtractibus & pactionibus dudũ habitis inter quandam dominã Comitissam Viennę & Albonis, relictam cuiusdam domini Delphi. ex una parte, & ciues Vapan. ex altera, ipsa domina Comitissa promisit dictos ciues amparare, & defendere sicut homines suos proprios dicti comitatus &c. Ex quibus uerbis dicti ciues se esse in saluagardia Delph. qua causãte dominus noster Delph. tenetur eos amparare & defendere aduersus dictum Regem Siciliæ: qui eos grauat, dictas eorum mercantias & bona arrestari faciẽdo in patriam prouinciæ. Modò quæritur an dominus noster Delph. in hoc casu teneatur eos amparare & defendere ad modũ saluægardię cũ armis. Et uidetur quòd non, quia saluagardia de sui natura requirit potentiam armorum, ubi aliter garderius defendi non potest, quę potentia armorum nõ uidetur sub intellecta ex natura dictorũ contractus & pactorum dudum, ut præmittitur, inter dictam dominam Comitissã & ciues Vap. initorum, ut latè ponit Bart. in l. stipulatio ista. in prin. ff. de uer. ob. maximè, quia natura illius contractus huic repugnat. uide infrà q. cccccLxxxiii. Secũdò quia saluagardia non potest concedi in alieno territorio, ut not. Gul. de Cuneo. in l. illicitas. §. ne potentiores. ff. de offic. prę. & tetigi s̃. quest. ccccxviii. quod hoc casu fieret, cum ciues Vapa. nõ sint in territorio Delph. igit̃ &c. Tũ quia non reperitur, quòd aliquis dominus Delphinus concessit saluamgardiam dictis ciuibus Vapaniens. nisi dicta domina, per modum, quem supra dixi, quæ domina nõ erat Delph. sed relicta cuiusdam domini Delphinalis. Ex quibus propterea credo quòd ipsi ciues Vapanienses non possunt censeri esse in saluagardia Delphin. & hoc de quinto quæsito. Venio ad
10 sextum quæsitum. * An si essent dicti ciues Vapa. in saluagardia Delphi. an possint ea uti contra dictum Regem Sicilię: eorum dominum superiorem. Et credo quòd nõ, præsupposito, quòd ipsi homines sint homines iurisdiciabiles dicti Regis Siciliæ, ut dixi suprà, in secundo &

tertio quæsitis, cum per se sal uãgardiam si qua esset, exercitium iurisdictionis dicti Regis, quem habet in dictos ciues, non deberet impediri, ꝑ ea quæ dixi s̃. q. lvi. Et si dicatur, quòd dicti ciues Vapan. aliàs xl. uel l. ann. sunt elapsi, obtinuerũt literas à domino tũc gubernatore Delph. corã dominis parlamenti, in camera cõsilii pro parte dictorum ciuiũ Vapa. productas, in quibus dicti ciues Vap. tanquam guarderii Delph. mandabantur tueri, & defendi aduersus quoscunque tunc tyrannos, qui dictos ciues conabantur offendere. Sed istæ literæ non iuuant dictos ciues, saltem in hoc casu, quia non reperitur, ꝙ aliàs tales literæ concessæ fuerint contra dictũ Regem, quãquam contra alium reperiantur. Quibus rationibus & mediis suprà tactis, dũ altercaretur de hac materia in camera consilii inter dominos de parlamento: ego Guido dixi literas uigore saluægardiæ Delph. dictis ciuibus Vap. cõtra dictũ Regem Siciliæ eorũ dñm superiorem, non fore à curia parlamenti cõcedẽdas. Sed fui solus ĩ opinione mea. Quia alii domini de parlamẽto tunc dixerunt prouidendũ fore dictis ciuibus Vapa. ui-

gore saluægardiæ Delphin.
contra etiam dictũ Regẽ. Sed
nullas rationes adduxerunt,
nisi quia ĩ dictis pactionibus,
ꝙ dicta domina Delphi. pro-
misit dictos ciues Vap. ampa
rare & defendere. Sed non re
sponderunt motiuis meis su-
pratactis. Tamẽ quicquid fue
rit conclusum, non fuerunt
per hanc curiam parlamenti
literæ cõcessæ, nisi exhortato
riæ, per quas mãdabantur ip-
se Rex & eius consilium ex-
hortari, quatenus à dictis mo
lestationibus desistere uellet,
relaxãdo dicta eorum bona.
Tamẽ ipse Rex & consilium
eius dictæ exhortationi non
obtẽperauerũt: sed semper p
sequũtur, adhuc de præsenti
dictos ciues, & unũ ex ipsis ci
uibus incarcerari fecerũt. Ne
scio qualis finis sequetur. sed
quicquid sequetur in futur.
ex hoc, hic subiungã pro me
moria in futurum. de alio ca
su, cõcernente illos de uapin
1 co, tetigi infrà q. ccccclx.
trũ princeps alicuius patriæ
possit à suo subdito pecuniã
mutuo, uel aliàs de facto pro
guerra sua facienda capere.
Dic ꝙ non, sed prius debet de
suo proprio expendere, & in
defectu eiusdẽ, potest à subdi
tis capere, & posteà eis resti-
tuere, ut plenè ponit Cy. in l.
neminem.

neminẽ.C.de sacrosan.eccle.

a Episcopus potuerit dictũ homagium do.Regi facere.] *Ad materiam, uide quod d.Bald.& alij in c.de cler. qui inuestit.faciunt.colla.x.*

b De essentia feudi.] *Et de fidelitate uasalli, latè tradit do.Ias.in proœmi.feud. col.xi.& seq.*

SVMMARIVM.

1 *Deßaysiniarũ usus, in regno Frãciæ. Item saysiniorum.*

2 *Arrestum querelæ.*

3 *Interdicto retinẽdæ quãdo quis possit uti.*

4 *Forma interdicti, uti possidetis.*

5 *Curiæ Franciæ, semper in casu nouitatis tuetur eum in possessione, qui reperitur possessor indistinctè.*

6 *Reposita ad manus curiæ, an postea fiat recredentia potius ius habentibus in posseßorio.*

7 *Manutenentiæ practica in Frãcia.*

8 *Martini Papæ confirmatio circa stylum manutenentiæ, etiã respectu causarũ beneficialiũ.*

9 *Delphinatus an utatur manutenentia.*

QVAEST. CCCCCLII.

IN materia possessorii interdictorũ retinẽdæ, recu- 1 perãdæ, & adipiscẽdæ ius cõmune in hac patria Delph. seruatur in iudiciis, excepto in interdicto recuperandę, si & dũ intentatur remediũ statuti Delph.incipientis, si quis per literas. in quo pars nõ uocatur, & appellans nõ aditur respectu reintegrationis. Sed in patria Lugdunẽsi & regno Franciæ illa interdicta diuersimodè de stylo regni Frãciæ practicãtur. Nã in ipso regno Franciæ est quoddã statutum uulgariter appellatũ arrestũ querelę, de nouis & saysinis tenoris sequentis querelæ, super nouis dessaysinis, non ueniunt in parlamento, sed quilibet balliuus in balliuia sua det locũ debati, & uocatis secum probis uiris se informet de saysina & dessaysina sine strepitu & figura iudicii: & si inuenerit ita esse, statim loca dessaysiat, & ad manum regiã ponat: & inde coram se partibus euocatis ministret iustitiæ complementũ &c. Quod statutum fuit conditum per beatum Ludouicum Regem Frãciæ. Et ex illo statuto fuit ortus stylus casus nouitatis, qui in regno Frãciæ practicatur, de quibus facit mentionẽ Cyn. in l.nuda. in fin. C. de cõtrah.& commit.stip.& Io. Fab.ut infrà plenè dicam.*Et quòd statutum practicatur ita.Nam pars possessione dessaysiata, possessione ressaysitur: licet sub manu regia ponatur.

tur. Et quãdo intẽtatur iſtud
remedium, pars nec uocatur,
nec auditur in aliquibus ſe-
neſcalis, & maximè in ſene-
ſcalia calcaſone. Sed in loco
biſterriis pars uocatur, ſed
non auditur. Pariſius uerò
pars uocatur & auditur. Sed
his ſic peractis balliuus uel
commiſſarius ab eo deputa-
tus partes citet coram ſe ſu-
per proprietate: & tunc inde
habeat miniſtrare iuſtitiæ cõ
2 plementum. Sed * circa iſtud
a arreſtum *a* querelæ & dictũ
caſum nouitatis aduerte, quæ
habent locum ante annum:
nam ſi aduerſarius meus poſ
ſideret per annum mihi poſt
annum nõ competeret dictũ
arreſtum. & ita practicatur
in regno. Sed an iſtud ſit ue-
rum de iure, uide quæ ſcripſi
in apparatu meo, ſuper ſtatu
to, ſi quis. in qõ. quæ incipit,
ulterius quæro. Et in hac ma
teria dicti ſtatuti de nouis &
ſayſinis, & caſus nouitatis,
eſt unum ſingulare, quod mor-
b tuus ſayſit *b* uiuum: uidelicet
heredem, qui poteſt conclu-
dere in materia caſus nouita
tis, quamuis non fuerit ade-
ptus realẽ poſſeſſionẽ, quod
uidetur cõtra ius commune.
in l. cum hæredes. ff. de acqu.
poſſeſ. Io. Fab. inſtit. de inter-
c dic. in §. adipiſcendæ. *c* in gl.

ſuper uerbo, poſſeſſorii. in fi.
ipſius gl. dicit, quòd per illã
gl. poteſt excuſari dictus ſty-
lus in materia caſus nouita-
tis: facit etiã, quòd dicit Cy.
in l. ea lege. circa prin. uer. &
iſtud eſt in arg. ad queſ. C. de
condi. ob cau. Facit etiam p[...]
corroboratione dicti ſtyli ca-
ſus nouitatis: quia per cõſue
tudinem quis fingitur poſſeſ
ſor, & quæritur ex conſuetu-
dine poſſeſſio. ut no. Inn. in c.
cum ſuper. extrà de cau. poſ.
& propri. imò plus alibi dicit
Inn. quòd cõſuetudo trãſfert
dominium ſine apprehenſio-
ne poſſeſſionis: ita dicit ipſe
in c. ii. extrà de conſue. Mul-
ta alia ſingularia in dicta ma
teria caſus nouita. ponit Io.
Fab. in §. retinendæ. inſti. de
interdi. & ibi tractat ple[...]
hanc materiam caſus noui-
d tis *d*, magis quàm alius, q[...]
in iure ſcripſerit. & dicit i[...]
Io. Fab. in d. §. quod hæc [...]
teria eſt tota practica, m[...]
mè in curia Franciæ: ubi [...]
ſi omnes cauſæ ſunt in c[...]
nouitatis. Et ibi procedit [...]
ſe Ioan. Fabr. per vii. pu[...]
3 cta. * Circa primum puncta
in fi. dicit & per præmiſſa a[...]
paret, quòd aliquis non po-
teſt agere hoc interdicto, ni-
ſi poſſeſſionem realem habue
rit, quamuis prædeceſſor u[...]

autho[...]

author suus habuissent. Hoc tamen non seruat curia Franciæ in succedentibus uniuersaliter, ratione sãguinis, quos reputat possessores sine apprehensione: ut etiam dicit ipse Ioan. Fabr. in §. adipiscendæ *e* s̃. alleg. ueruntamẽ de iure, quod si predecessor uel author fuisset turbatus, & cessisset actionẽ, quòd successor posset agere hoc interdicto retinẽdæ iure cesso.
f Circa tertium *f* punctum in fi. dicit ipse Io. Fab. quòd quasi possessione iurium datur dictũ interdictũ uti possidetis, ut no. ff. uti possi. l. i. in prin. quod est uerum, secundũ omnes doct. quando iura illa adhærẽt rei immobili. Curia tamen Frãciæ dat pro omni iure, & quasi omnes causæ sunt de talibus. Circa quartum pũctũ per unam columnã in ipso pũcto dicit Io. Fab. *g* Narra
g ergo in libello factũ tuum sapienter,* & super omnia caue, ꝙ non narres tale factũ, ꝑ ꝙ uidearis expulsus desiisse possedisse, quia teipsum excluderes. *h* aduocati tamẽ curiæ
h Franciæ non multũ hoc attẽdũt: qui semper concludunt in turbatiua, quæcũq; sit uis, ut ibi dicit Io. Fab. Itẽ quæri potest, dixit ipse Io. Fabri, an cessatio soluẽdi reditus uł de
4
ueria annua causet turbatiuã uel expulsiuã: scias dicit Ioã. Fa. quòd stylus Franciæ, *i* habet quòd cessatio causat turbatiuã, & cõtradictio expulsiuã. & illa dicunt per ea, quæ notantur per Inn. in c. querelam. uer. alle. & ibidem dicit Host. post Inn. Circa quintũ punctum per tres col. dicit *k* ipse Io. Fa. in ipso puncto, ꝙ iura canonica & commentatores ipsorum non faciũt dubium de hoc, quin retineantur animo possessio. in iurib. Etenim dant actionẽ pro possessione pẽsionũ seu redituũ subtracta. ut d. c. querelam. de elec. & unde ui. & in c. Pisanis. de rest. spol. & de cã pos. & ꝓprie. c. cũ ecclesia. Et multò minus facit dubium curia secularis regni Franciæ. Et tamẽ de ueritate iuris, uidetur cõtrariũ in his, quæ habent causam discontinuã, nisi possiderẽtur, tãquã accessoria rei immobilis. l. si alieno. §. hoc iure. ff. de usur. & secũdũ hoc uidetur periculosũ agere uti possidetis, ꝓ præstationibus annuis & aliis iurib. quæ nõ habẽt cãm cõtinuã: q̃a uix poterit probari p̃sens possessio: quia oportet probare, ꝙ tp̃e interdicti redditi, actor sit in possessione: sed reus ipsum impedit. Nec obst. de illis inter-

dictis de itinere, actu, & de
aqua quotidiana. ubi sufficit
ꝓbare antecedẽs tẽpus, licet
tpe litis contestatę nõ possi-
deat: q̃a ibi est specificũ ĩ illis
interdictis. & sic nõ debemus
extẽdere ad interdictum, uti
possidetis. ubi requiritur pos-
sessio de præsẽti. Nisi de equi
tate hoc faceremus. scilicet ex
tẽsionẽ ad alia iura. Circa idẽ
l punctum dicit *l* Io. Fab. quid
ergo? ponę ꝙ ego fui extra pa
triam in mei absentia, tu oc-
cupasti fundũ, quod tunc ple
no iure possidebam, reuersus
ago cõtra uti possidetis. ego
probo, ꝙ ego possidebã tẽpo-
re mei reuersus, & pono q̃d
animo retinui ciuilẽ. Tu pro
bas, ꝙ biẽnio circa, tu possedi
sti palã & publicè. quæro q̃s
erit potior? certe ego sum po
tior. Nã semper retinui ciui-
lẽ: q̃a tu intrasti clam a me,
& me absente: igitur uidetur,
ꝙ obtineã. de hoc in Spec. in
m tit. de petito. & posse. *m* uer.
q̃d si peto fundũ. Curia Fran
ciæ tenet, ꝙ ille est potior, q̃
possidet de facto ultimo an-
no: & est ratio, q̃a casus noui
tatis est annalis. unde si inten
tas passus fuerit aduersarium 5
possidere ꝑ annũ, eidẽ impu- n
tetur. q̃a infra annũ nõ quere
lauit: quod nõ põt procedere
de iure in casu, quo possessio

anno ꝑdit̃: de quo tetigit idẽ
Io. Fa. inst. de usuc. §. q̃d au-
tẽ. Et secũdũ hoc de iure es[t]
difficilis probatio ĩ hoc inte[r]
dicto. Et iõ, si actor nõ incid[it]
possessioni corporali, est ex[pe]
diẽs uenire ad locũ cũ testi[bus]
& si nõ admittatur, uel rep[el]
latur, uel suspicet̃ se posse re-
pelli, agat ĩterdicto, unde
in quo lõgè est facilior proba
tio; si fiat, sicut nunc dixi. Et
maximè, in quasi possessione
iuriũ: ubi nõ oportet proba-
re spoliationẽ. extrà de sent.
& rę iudi. in c. suborta, ꝑ Inn.
Circa tñ hoc do. Io. Fa. post
Inn. puto aduertẽdũ, quia li- 7
cet in iuribus non sit necesse
probare spoliationẽ, tñ est ne-
cesse probare denegationẽ &
cõtradictionẽ: per quę in iuri-
bus inducit̃ spoliatio. ut ple-
nè dixi in apparatu meo sup
statuto, si quis per literas, in
gl. super uerbo, uel quasi. Et
dicit do. Io. Fab. ubi s̃. ꝙ ad-
uocati Franciæ semper co[n]
dũt in ui turbatiua, ẽt p[ro] iu-
rib. licet ibi sit difficilior p[ro]
batio: sed hoc faciũt, quia [in]
cõtẽtiosa ponit ad manũ cu- 8
riæ de cõsuetudine ipsius cu-
riæ Frãcię. * Vltimò, dicit Io.
Fab. *n* ubi suprà, ꝙ ĩ materia
casus nouitatis curia Frãcię
semper tuetur in possessione
illũ, qui reperitur possessor

distinctè, quãtuncunq; apparèat de ꝓprietate: quod secus est de iure, iuxta c. ad decimas. de restit. spolia. li. vi. Verùm, quia suprà dixi, quòd res ponitur ad manus curiæ
6 de consuetudine,* quæro an posteà fiet recredẽtia o potius ius habentibus in possessorio. Dic ꝙ sic de stylo, sup quo ui de Arch. in c. nõ solùm. super uerbo, innouata. de app. in vi. & uide l. pe. de aqua quoti. & æsti. & no. p Bar. ĩ l. pe. §. ii. ff. de iti. act. priua. Itẽ ĩ materia possessorii retinẽdę est unus modus practicãdi, scilicet ca
7 sus manutenẽtiæ. * Nã si qs dubitet se turbari in possessione sua, impetrat manutenentiã à rege uł senescalo: & tũc rex mãdat, ꝙ uocatis euocãdis, &c. ĩ posses. in qua repertus fuerit, manuteneatur, &c. & ĩ signũ manutenẽtię arma regis affigant &c. Et circa possessoria pdicta est aduertendũ, q̃ a ĩ regno Frãcię illa practicant modis pdictis: nõ solũ in reb. prophanis, uerũ etiam in bñficialib. ex antiqua consuetudine regni: quã cõsuetu
8 dinẽ dñs* nr̃ Papa Martinus de tpe meo, ad requestã regis Frãciæ Caroli septimi approbauit, & cõfirmauit stylum curiæ Franciæ, etiam respectu causarũ beneficialium. ut patet ŝ. q. i. & ubi inseri fecit bullã ipsius dñi nostri Papę: quia alibi in hac patria Delphinal. ut credo, nõ hr̃. Sed eã cepi in archiuis curię belliuatus Lugdunẽ.
9 *Sed iuxta hęc q̃ro, an dicta bulla cõfirmatoria dictæ cõsuetudinis dicatur extẽdi ad hãc patriã Delphi. Credo ꝙ sic, p uerba dictæ bullę suorũ regni Frãciæ & Delph. Et ita ẽt seruat hęc curia parlamẽti Delph. quia hæc possessoria sunt tpalia & nõ spiritualia. ut plenè dixi suprà q. i. & q. lxxxv. & q. cvii. & ibi ẽt in dicta q. i. tetigi de materia casus nouitatis

a Arrestum.] *Tenor arresti et statuti de nouis sine casu nouitatis et saysinis, per do. Ludouicũ Francorum olim Regem editi. de casu autem nouitatis et saysinæ tangitur per commentatorẽ pragmaticæ sanctionis, in decreto de causis. ĩ §. neque a grauamine, in quacunque instantia. in glo. in uer. nequiret. in uer. ex prædictis.*

b Saysit.] *De isto uers. saysit. firmen. in c. clericis laicis. in §. nos igitur. extrà de imm. eccl. li. vi.*

c In § adipiscendæ.] *Voluit allegare. §. summa.*

d Casus nouitatis.] *Legis ferè uti possidetis, ut exponit formaliter do. Io. Fab. in præ. §. retinẽdæ. in prin. et ibi facit specificam*

cã mẽtionẽ de casu nouitatis, & in xii.col.in uersi.quid ergo.

e Adipiscendę.] *Voluit allegare §. retinendæ.*

f Circa tertium.] *Author præterit secundũ, in quo tractatur, contra quem datur interdictum uti possidetis. fortè ideo præteryt, quia nõ tãgitur ibi, quod concernit singulariter stylum curiæ Franciæ in quo ad casus nouitatis, quæ est materia præsentis speculationis.*

g Dicit Ioan.Fa.] *In v.col. in §. super quarto.ĩ uer. quid si quis.*

h Teipsũ excluderes.] *Alleg.ff. de ui & ui arma.l.si metu rerũ.*

i Stylus Frãciæ.] *Voluit dicere canonistarum.*

k Dicit.] *Inno.viii.col. in §. circa quintũ.in uer.iura canonica.*

l Dicit.] *In ix.col.in uersic.idem uidetur.ibi, quid ergo.&c.*

m Spe.in ti. de petit. & posses.] *In ii.parte.in §.i.in ix.col.circa princ.Et adde, quod egregiè prosequitur in materia huius q. d. Io.An.in fi.præ.§.in addit.quæ ad intellectum autem eius.*

n Vltimò, dicit Io. Fa.] *Nunc transit author ad se primum, de quo dicit per d.Io. Fa. §. nunc quærendum.in xii.col.in uersic. quis ergo.*

o Recredentia.] De *recredentia, & eius effectu, uide in pragmati.san.in decreto, de collation.in §.item ad dictas duas partes.in l.pacificè.quæ ponitur sub un... possidebunt.& in decreto de ca... sis. in §.neque a grauamine. in quacunque instantia.in g... no.regulam positam in uer.q... ret. in uersicu.ex predictis ... puto.*

SVMMARIVM.

1 *Sententia condemnatoria, o... absolutoria debeat sequi, ... qualitas in actione uel accu... tione non fuerit probata.*

QVAES. CCCCCLIII.

1 SI quis accusetur alium percussisse cum* sanguinis effusione, & non probetur sanguinis effusio, an sequi debeat sententia absolutoria. Hanc quæstionem ponit Cy.in l.ii.de proba... ibi uidetur tenere, quod non ... beat sequi condennatio, sed ... solutio, per l. denunciasse.§ quid tamẽ.ff.de adul.& l.pr... tor.§. dotẽ.ff.ui bo.rapt.G... de Cu.hanc q.ponit in l.qu... ergo.§. pœna grauior. ff... his, qui not.in fa.qui ut ... re, quod possit sequi condemna... tio.arg.l. bouẽ. §. aliquo... de ædil.edic.d.Bar.in d.§.q... tamen.sic dicit, quod aut illa qu... litas, quæ non probatur, facit cessare actionem seu accus... tionẽ propositam: tũc debet sequi absolutio. ita loquitur l.præter.§.dotẽ.ff.ui bo. rapt. nam si homines nõ sunt co... dunati, b

dunati,uel non sit factum in turba, non habet locum illa actio,aut illa qualitas non facit cessare actionem propositam.& tunc quandoq; alterat
a factum seu *a* crimen:quia facit illud esse aliud factum, tunc nisi qualitas probetur, non potest sequi condemnatio.casus est in d. §. quid tamen. Quandoque non alterat factum:tunc ex eodē processu potest sequi condemnatio.Tamē hic est aduertendū, secūdum Bar.quia si effectus cōdemnationis est aduersus, propter illā qualitatē, debet detractio qualitatis fieri pendente iudicio: aliàs nō posset sequi cōdemnatio,ut d.§.qui tamen.Nec obstat l.bouem.§. aliquando,quem allega.Guliel.de Cu.quia ibi uerba petitionis possunt aptari ad redhibitoriam, sicut ad actionē quanto minoris. nam quod nihil est, minus est:ut ibi patet.d. Io.de Grassis præceptor meus, mouet hanc q. in d. l.ii.C.de proba.& post mul-
b ta refert ibi, ꝙ Bal. *b* & Iac. de Aret.dicunt, ꝙ de consuetudine non attenditur ad illam qualitatem: & illa consuetudo etiam seruatur in curiis præsentis patriæ Delph. in quibus iudices procedunt ad cōdemnationem respectu negotii principalis. licet non probetur qualitas adiecta in denunciatione uel accusatione;ita uidi semper seruari in assysiis & in aliis curiis Delphi.De materia ista, si qualitas adiecta in accusatione,nō probetur,debeat sequi absolutoria: plenè tractat Ange. de Are.in tractatu suo,de malefi.in gl.super uerbo, comparent inquisiti. & partim negat, & partim cōfitetur. uide Io.Ferrarii,in titu.forma inquisitionis super maleficiis. in gl.super uerbo,hoc est &c.

a * Alterat factum seu crimē.] *Et qualitas personæ, contra quā delinquitur,aggrauat culpam: ut no.Pe.de Anch.in c.i.de cal. similiter delinquentis.ut l.præsbyteri.C. de episco. & cleri. Et qualitas rei,in qua delinquitur, aggrauat pænam. ut per eundem Pet. de Ancha. in c. i. de furt.*

b Bal.]*In uersicu.ex quibus allegationibus.ubi refert dom.Iaco. de Aret.conclusisse. & de facto consuluisse siue per accusationē siue per inquisitionē procedatur in quæstione proposita absolutionem sequi debere:sed subdit ipse do.Bal.quòd communiter seruatur contrarium. & ratio secundum eum, quia de consuetudine accusator,non proponit unam legem, sed omnem legem,dum di*

cit per ipsum puniri, secundum formam iuris, & sic tutorũ. & talis libellus procedit de consuetudine. pro qua allega. gl. ord. in l. senatus. ff. de accu. Et ideò dicit, quòd sufficit alterum probari. & hoc uerum, nisi qualitas uera remoueretur: & factum simplex a naturali esse. Pro cuius quidem intelligẽtia habẽda ac clara decisione, præsentis quæstionis, uide omnino do. Saly. in l. tutores. in uersic. expeditis. & in uersi. ampliando tamen materiam. C. ad legem Iuliam de ui publ. & priua.

SVMMARIVM.

1 *Humbertus, Delphinus Viennensis, instituit Consilium Delphinale: suisq; decretis & legibus sanxit.*

2 *Humberti institutum de Gratianopolita. uniuersitate, doctoribus illustranda.*

QVAES. CCCCCLIIII.

IN camera cõputorũ Delphinalium uidi literas pa-
1 tentes, in quibus* apparet qualiter illustris princeps do. Hum. Delph. Viennẽ. die i. mẽsis Augusti, an. M.cccxl. Et sic antè, quã ipse transtulisset præsentem patriam Delphi. in domũ regis Franciæ, fecit, ordinauit, & instituit consiliũ suũ, quod tunc uoluit de- cæterò nuncupari consilium Delph. & residere debere perpetuo in p̃sente ciuitate Gration. Cui cõsilio concessit merum & mistum imperium, & omnimodam iurisdictionem in toto Delphinatu, in omnibus fidelibus & subditis eiusdem. Voluitq; etiam ipse dominus quõdam Delphinus pro se & suis hæredibus, & successoribus in dicto Delphinatu, quod dictum cõsilium sit maius super omnes iudices & officiarios Delph. & q̃ ad ipsum consiliũ tãquam ad maius & superius recursus habeatur. Et quòd eidẽ consilio ut maiori ab omnibus & in omnibus obediatur. & q̃ recipiat dictum cõsilium supplicationes quascunq;, & concedat literas iustitiæ, & puniat officiales Delphi. & contra quoscunq; inquirat & puniat. Commissariosq; officiales eligat, & mutet castraque & fortalitia Delph. custodiri, muniri, reparari, & ædificari faciat, emancipationes, tutoresq; & curatores decernat, decreta interponat, recognitiones & [illegible] ria recipiat, et recipi faciat. Statuta, ordinationes pro [illegible] iustitiæ ac statu patriæ, quomodo eidem uidebitur, cõponat. Et quòd possit etiam dictũ consiliũ omnibus officialibus &

subditis Delphi. mandare & præcipere. Et inhibuit tunc præfatus do. Hūberbus Delphi. consiliariis dicti sui consilii, tunc præsentibus & futuris, ne patrocinia pręstent, neque officio aduocationis utātur in curiis tēporalibus pręsentis patriæ. Nisi tantūmodo in curiis spiritualibus, & in quæstionibus, & causis extra præsentem patriam uentilatis. Voluit tamē & concessit præfatis suis cōsiliariis, quòd ipsi possunt arbitria & cōpromissa in se suscipere a, ut etiā dixi s. q. lxix. multa alia etiā tunc statuit & ordinauit præfatus do. Humbertus Delph. quæ hic longū esset enarrare. Notandū tamē, quòd secundum enarrata dicto tempore uigebat studium in omni facultate in præsenti ciuitate Gratio. quoniam ibi ordinauit* & statuit pręfatus dominus Hūbertus Delph. quòd inter cęteros consiliarios in dicto cōsilio sint quatuor doc. in d. uniuersitate Gratio. actu legētes: uidelicet duo in iure ciuili, & duo in iure canoni. Sed hodiernis tēporibus postquā illustrissimis princeps & do. noster d. Ludouicus Rex Frācorū Caroli septimi primogenitus Delph. Viēnen. fecit in hac patria Delph. rendentiā: ipse de anno do. M. cccc-liii. mutauit nomē dicti consilii in parla. Ita quòd hodie dictum consilium nuncupatur parla. Delph: prout etiam de hoc scripsi s. q. xliii. Et ultra authoritates & pręrogatiuas, ut suprà dudum per d. Humbertum Delph. peidē cōsilio cōcessas, habet dictum consilium Delph. aliam pręrogatiuam ex antiqua consuetudine: quia ab eorū sententia tāquam à sententiis præfectorū prætorio non appellatur: sed supplicatur: ut dixi s. q. l. & q. ccccxxxvi. in uer. xlv. quæro &c. & in d. q. etiam scripsi de alia prærogatiua dictæ curiæ parlam. uidelicet quia sententiæ dominorum dicti parlam. mandantur executioni, non obstantibus supplicationibus quæ ab eorum sententiis emittūtur. ut ibi plenius. An domini de parla. possint sibi acquirere in hac patria Delph. uide quæ scripsi s. q. cxcv. Quid de iudicibus inferioribus, an possint contrahere? dic ut distinguit glo. in l. si qui. C. si cert. pet. quam gl. tenet & ibi recitat de uerbo ad uerbū Ia. Bu. & facit bene qđ no. per Bar. in l. prælidis. ff. si cer. per. & l. non licet. ff. de cōtrahen. emp. & uen. An domini de parlam. debeant esse

exempti à contributione sub sidiorũ Delph. uide s̃.q. ccclxxvi. & de potestate & authoritate curiæ parl. uide s̃.q. cxcvii. & q. cxcviii. De camera computorum Delph. uide quæ dixi s̃.q. ccccliii.

a In se suscipere.] *Licet iudex ordina. in se arbitrium et compromissum suscipere non possit: ut l. sed & si in seruum. §. si quis iudex. ff. de arbi. potest tamẽ alter ex dominis cõsiliariis suscipere: ut hic dicitur. quia cessant rationes prohibitionis, quas tãgit do. Gof. in summa ti. de arb. in §. itẽ prohibetur compromitti in iudi. est in uer. et est triplex ratio, ex quo nõ copromittitur in cõsiliũ, si in aliquos de consilio. De iure autẽ c. potest compromitti in iudicem ordinarium & delegatũ. c. cum tempore. et c. innotuit. sed arbitrator potest ordinarius etiã de iure ciuili assumi: ut is iurgiũ dirimat amicabili compositione. ut in authẽ. ut diffe. iudi. in §. si uero contigerit. coll. ix. & ibi d. Ang. ita tenet in prædic. §. si quis iudex. d. Odof. qui illũ §. tangit in l. Pedius. & d. Bart. & Bald. qui prædi. §. expedit. in ti. §. sed si ita.*

SVMMARIVM.

1 *Corrũpes filiã nondũ uiripotẽtẽ, qua pœna puniatur. & nu. 3.*

2 *Voluntas debet attẽdi, in raptu uirginum.*

QVAEST. CCCCCLV.

VIdi dubitari in camera consi. M.cccclxi. & die xxviii. mensis Ianuarii, si attentas cognoscere carnaliter puellã ętatis decẽ

1 anno. & * sic nondum uiripo-

2 tentem *a*, dicatur incidisse in cirmẽ raptus uirginum, ut capite puniatur: & tũc d. Io. Bauilli utriusq; iuris doctor præsidens, dixit quòd nõ: cùm non potuerit delictũ perfici in talẽ puellã, non uiripotentem. Pro quo alle. l. i. §. fi. in fi. ff. de uariis & extraord. cogni. prout ipse do. Io. Bauillis retulit, ita fuit iudicatum in Ebreduno, de tẽpore, quo ibi

2 residebat. * Aliqui tamẽ ex dominis parl. dixerunt fore puniendum, ac si perfectũ fuisset delictum.: quia in talibus attendi debet etiã uolũtas cum aliquo actu extrinseco: licet actus nõ perficiatur. l. si quis nõ dicã rapere. C. de epis. & cler. Sed ego fui opin. d. domini præsidentis. non tamẽ per d. l. quam alle. sed per tex. qui

b hoc clarius probat, in l. si quis §. qui nondũ uiripotentes. ff. de pe. & in l. si stuprum. ff. de iniur. quòd tales non debent capite puniri. Sed humiliores in metallum damnãtur: honestiores uerò in insulã relegantur,

tur,uel in exilium mittũtur: ut in d.§.qui nondum uiripotentes. & ita fuit conclusum.
3 *Sed ultra præmissa dicerem, quòd si talis puella nondum
c uiripotẽtes raperetur c, quòd tunc locum haberet pœna capitalis, per l. unam. in princ. C.de rapt.uirgi.Ibi, raptores uirginũ &c. quia tex. in d.§. quæ nondũ uiripotentes,non uidetur loqui in puella rapta: sed tantũmodo in puella corrupta absq; raptu: & ita uiderentur casus diuersi. Sed de hoc ultimo casu tunc nõ fuit tactũ inter dominos parlam. Qualiter puniatur raptor mulierum, uide quæ plenè dixi per unam distinctionem, in notabilibus meis. in §. cum quæritur &c.

a Nondũ uiripotentem.] *Talis de cõsuetudine regni suspẽditur: ut dicunt consuetudinarii. Ia. refert. d. Io.Fab. instit. de pub. iud.ĩ §.itẽ lex Iul.ĩ gl.hæc dist.*

b L.si qui.]*Puta la iii.quæ exorditur,si quis aliquid ex metallo.*

c Raperetur.] *Et sic est distinguẽdũ, an talis puella sponte stupretur, an per uim:quia primo casu punitur pœna, de qua in §. quæ nondum uiripotentes. hic alle. secundò uerò capitali uenit plectendus:ut in §.si autem per uim. insti. de pu.iudi.ubi autẽ uirgo uiripotens stupraretur,nõ per uim mitiori pœna, quam primo casu sancitur, imponitur:ut in præall. §. item lex Iulia. & de hoc est glo. 1.& ibi d.Pan.in c.peruenit.de adul.& stup.*

SVMMARIVM.

1 *Relictum pium an possit Episcopus in aliã piam causam conuertere.*

QVAES. CCCCCLVI.

TEstator quidã reliquit certas pecunias, uel
1 * alium ad certũ actũ pium: puta in uestimẽtis pauperum.Episcopus uult expendere in alios actus pios,ut potè in redẽptione captiuorũ, uel reparatione pontiũ.Vtrũ possit?uidetur quòd sic:quia ista est pia causa sicut alia.Tu dic contrà,quòd ubicunq; est certa dispositio testatoris:respectu causæ uel personæ, uel loci,non potest per Episcopũ alienari : per l. si quis ad declarandum.in §.sinautem in personam certam. C.de epis. & cle. Et ita fuit iudicatum, ut ibi refert Iac. Bu. per d.§. sinautem.licet quidam dixerint contrariũ. Et uide circa hoc,quod ponitur in l.legatũ. & ibi tex.& Bart. ff.de admi. rerũ ad ciui.perti.& in l.liberto.§.largius.ff. de annuis leg. & ibi etiam text. cum glo. & me-

melius ponit Bart.in d.l.legatum. Post hæc scripta reperi Ange.de Peru. in l.si testamétũ.C.de testa.qui dicit, ꝙ Papa non potest per suas literas in alium usum conuertere de potestate ordinaria, nisi iusta causa subesset: puta, quia usus deputatus, nõ pôt perfici: uel nõ cõmodè.ff. de usufr. leg.l. legatum.de admini.rerum ad ciui.perti.l. i.& l.ii.de potesta
a te uerò absoluta, potest *a*: ut C.de prec. imper.offe.l.quoties. & ibi not. per Innoc. de constitut.c.quę in ecclesiarũ. ita dicit ibi Ang. De materia piorum relictorum, plenè tractat Io.An. in addi.Spe.in ti. de instru. edit. Et scripsi etiã s.q.cc.in fi.&c.

a Absoluta potest.] *Facit quod legitur & no. in c.proposuit. de conces.præben.*

SVMMARIVM.

1 *Actio iniuriarum an competat mihi, si iniuria illata sit meo seruitori, aut officiario.*

QVAES. CCCCCLVII.

a Aliquis uerberat procuratorẽ meum *a* uel officiarium meũ, dũ est in gestione, & dum est in executione officii. Nunquid
1 *mihi cõpetit actio iniuria-
b rum *b*? dic quòd sic: quia ipsi repręsentant personam meã, quandiu gerũt negotia mea, & meo nomine: unde si quis uerberet iudicẽ uel officiali alicuius superioris, dũ est in executione officii, uidetur et
c illata iniuria superiori, cuius personã gerit in eo statu. Secus si non esset in executione officii.arg.ff. de offic.eius,cui mand. est iuris.l.& si prætor. Et facit ratio, quia iniuriam illatam militibus iuxta latus principũ existẽtibus, princeps reputat suã.C.ad l.Iul.maie-sta.l.quisquis. secundũ &
Iac.de ra.in l. addictos.C.de episc.aud.& tenet Cyn. in l. nõ conuicii.C.de iniur.Et ex his sumpta est practica in regno Frãciæ, ꝙ uerberãtes seruiẽtes regios, qui exercẽt eorũ officia, capite puniunt, aut manus eius amputat propter iniuriã illatã principi: in hac autẽ patria Delph. pecuniariter puniunt: aut aliàs arbitrio iudicantis, secundũ qualitatem personarũ & delicti exigentiã. Qualiter autẽ de iure faciẽtes rebellionem officiario uel seruienti, seu curiæ puniatur.dic ut not. per Cy.in d.l. si nõ conuicii.& per Bar.in l. si quis.§. si quos.ff. de pœnis. Sed iuxta hoc quæro, an debeat stari relationi seruientis, asserẽtis se iniuriatũ in

in exercitio sui officii. Pe. Iac. a in tit. de consti. pecu. libellus. dicit, quod non, per l. ea quidem. C. de acc. Sed quod solū est eidē credendū super citatione, ex quadam consuetudine: vt ibi b dicit Pe. Ia. Sed in hac patria Delphi. creditur super citatione seruienti Delphi. non de c consuetudine, sed virtute iuramenti per eundem seruiētem præstiti præsidi patriæ, uidelicet dño gubernatori, aut venerabili curiæ parla. de faciēdo iuridicas relationes citationum, & aliorum expletorum uirtute dicti sui officii. Si tamen ille, qui dicetur citatus, probare uellet cōtrarium, ad hoc admitteretur. ar. C. de cōtrahend. & committen. stipu. l. optimam. §. fi. Et fortè per iuramentum, si admitteretur probatio in contrarium contra talem seruientem inspecta conditione seruientis, & illius, qui dicitur citatus. Et cōsiderata qualitate negotii, vt dicit Pet. Iaco. ubi s. Et de hoc etiam tetigi in tractatu meo de præsump. in uersic. an debeat præsumi &c. Qualiter puniatur eripiens captiuū in manibus seruientis Delphi. vide j. q. ccccclxxix. De materia seruientis Delphi. & qualiter sibi credatur; vide infra. q. cccccxxviii.

Procuratorem meum.] *Adde quòd etiam impediens procuratorem meum, dicitur mihi inferre iniuriam, ut dicit Bald. in l. ossa. ff. de reliq. & sum. fu.*

Actio iniuriarū.] *Facit ad hoc propositum, quod habetur in dote. Tholo. q. ccxli.*

Iniuria superiori facit.] *Iniuria facta pastori, intelligitur fieri dño: et est ī arg. quod quis admittatur ad accusandū de iniu. facta famulo, ut p d. Bal. in l. si quis homicidii ī fi. C. de acc. ē ne rū, qñ iniuria occasione dñi idē in eius contumeliā facta fuit: ut per d. Card. in cle. i. in xiii. not. de exces. præla. alias secus posset in adiūctis ad accusādū criminaliter: ut determinat d. Bar. in l. i. in §. idem ait. in fi. ff. de iniur. & ēt ad agendū de dolo pro interesse suo, secūdū d. Inn. in c. dilectus. in glo. sua in uerbo. ciuitatis, extra de appell. hoc autē est notandū, quod si colono famulo domestico officiali procuratori, gestori negociorū, & cæteris talibus in ipsa gestione seu rei commissione uel executione fuerit facta iniuria in cōtumeliā domini seu authoris, i. eius, a quo habet authoritatē siue cōmissionē negotij, officij, seu rei exercendæ aut exequēdæ, facta fuisse iuris inquē fictione propter repræsentationē personæ domini seu authoris seu superioris, per tales in eo statu facta.*

facta. ut elegan. sentit do. Cyn. post do. Iac. de Ra. in l. si non conuicii. in ii. col. in iiii. C. de iniu. ubi formaliter tãgit præsentem quæstio.

SVMMARIVM.

1 *Concubinarius notorius celebrans, num sit ipso iure irregularis, & priuandus beneficio. & numer. 2.*

QVAES. CCCCCLVIII.

FVit dubitatum incidẽter in quadã causa be-
1 neficiali ĩ materia* possessorii, uigore pragmaticæ sanctionis, in dicta curia parlamen. an notorius concubinarius celebrans, sit ipso iure
a irregularis, *a* & priuandus beneficio. Pro cuius quæsiti responsione præmittẽdum est, quòd monachus uel presbyter tenens notoriè seu publicè cõcubinam seu focariam, est ipso iure suspensus ab officio: & quo ad se & quo ad alios. per tex. in c. nullus. & c. præter hoc autẽ. xxx. dist. & c. uestra. & c. tua. & c. fina. extrà de coha. cleri. & mulierũ. Et est suspensus ipso iure ab officio, per præmissa iura: & à beneficio per sententiam, secundum Hosti. in summa, de cohabi. cleri. & muli. §. quam pœnam, uersi. si uerò sit notorius. Idem tenet Hen. Bohic. in c. si quisquã. in ii. sua dist. extrà. de coh. cle. & mulie. [...] Fran. de Zab. But. & Pan. in c. uestra. & c. si. extrà eo. tit. Secũdò præmittendum est, quòd suspẽsus ab officio, & quo ad se, & quo ad alios, si celeb[...] & se immisceat in diuinis [...]
b ficiis, efficitur irregularis [...] ut in c. i. de re iud. li. vi. & in c. cum medicinalis. §. fi. de sẽ. excom. lib. vi. & hoc idem te-
b net Inn. Host. Io. An. Hen. Bohic, Fran. de Zab. Bu. & Pan. & communiter omnes doc. in c. si celebret ingenio. extrà de cle. excommuni. mini. Idẽ Inn. & Io. An. in c. i. extrà de cler. peregri. ubi dicunt, quòd suspensus ab officio propter crimen à iure, uel iudice, si celebret, est irregularis. Idem tenet Hostien. in d. l. i. de sentẽ. & re iudi. libr. vi. & in d. [...] medicinalis. de sent. exc[...] Idem tenet Guli. de mo[...] lau. Franc. de Zab. & Inn. [...]
2 cle. i. de priui. * Ex quibus [...] tet conclusio, quòd notorius concubinarius celebrans in-currit ipso facto irregularitatem. Et ita fuit conclusum. Ex quo sequitur, quòd ueniẽ[...] beneficio suo priuãdus. super quo uide not. per doc. in c. fin. extrà de cleric. excom. mini. De materia irregularitatis [...] plene

plenè tractat Archid.in c.i.de regu.iur.lib.vi.

a Irregularis.] *Hoc autem notandum, quòd irregularitas non extenditur, nisi ad casus in iure cõprehensos: ut sentit dom.Inno.in c.tãta.in gl.hic uidetur.in uers. hæc autem interpretatio. extra de excessio.prela. Et post eũ do. Arch.c.is, qui.glo.hoc manifestè, extra de sentent.excom.libr. vi.& ibi domi.Petr.de Ancha. in i.no.*

b Efficitur irregularis.] *Adde Spe.de dispen.§.iiii.uersic.item not.quòd suspensus notanter dicitur suspensus ab officiis, quia suspensus a benefic. celebrando non efficitur irregularis. Spec. ubi s̃. Et aduerte, quòd licet irregularis suspendatur ab officio: non tamen suspenditur a beneficio: ut no.d.Inn. in c.nisi cũ pridem.extra de renuncia.*

SVMMARIVM.

1 *Monachi delinquentis punitio ad quem pertineat.*

QVAES. CCCCCLIX.

1 AD quẽ pertineat correctio & punitio monachi delinquẽtis, *a

a an ad Abbatem uel ad diœcesanum? aliqui dixerũt, quòd ad diœcesanum, per tex. in c. de persona.xi.q.i.& ibi glo.& in c.i.xviii.q.ii.& ibi gl.facit tex.in c.uolentes. de priuilegiis.lib.vi. ubi expressè delinquentes in loco nõ exempto, puniuntur per diœcesanum. facit text.in cap.monasteria. xviii.q.ii. ubi tex.ad literam. Alii dicunt quòd pertinet ad Abbatem, qui mouentur, primò per text.in c.ad nostram. extrà, de appe.& in c.ea quæ. extrà, de stat. mo.in princ.& ibi gl.& doct.ibi dicũt, quòd uisitatores capituli generalis faciunt suos monachos delinquentes corrigi per eorũ Abbates: iuxta beati Benedicti regulam & apostolica instituta.facit text.in c.repræhensibilis.in fi.extrà, de app. & in ca.cum ab ecclesiarum. & in ca.quanto.& ibi glo.& doct. extrà, de offic.ordi.facit text. in ca. moniales.extrà, de pur. canon.ubi moniales de libidine monialium in suo capitulo puniunt eas.& facit tex. in c.suscepimus.extrà, de homicidio.ubi Abbat. consulentes Papam, quid essét facturi de monachis eorum, qui homicidium perpetrauerant: committit eis, ut ad eorum arbitrium puniant: & si essent puniendi per diœcesanos, mandasset id fieri per diœcesanos. arg.c.ad audientiam.extrà, de decim.& sic Abbates de grauioribus cognoscunt, sicut

sunt

sũt homicidia. Facit ad hoc, quia monachi delinquentes debent corrigi per Abbatem, qui debet eos corrigere iuxta beati Benedicti regulã, & apostolica instituta: ut in c. ad ea quæ. extrà, de statu mona. Si ergo punit Abbas secundum regulam, quę regula mandat eos puniri pro grauioribus delictis, & delicto carnis: ut in regula beati Benedicti, ĩ. xxv. & xxviii. ca. Sed cum deficit regula, i. quia pœna nõ habetur in regula certa, punit eos Abbas, secundũ canonica instituta, per d. c. ea quæ. Excipitur tamen casus degradationis: quia si ageretur cõtra monachũ de delicto degradationem requirente: tunc non ad Abbaté, sed ad diœcesanum pertinet, siue sit actualis, siue uerbalis degradatio: quia inferior episcopo nõ potest de illo cognoscere, de quo in c. degradatio. de pœnis. lib. vi. Cõclusio uerò ĩ ista materia, quã sequitur post gl. i. Innoc. Hostien. Ioã. And. Henr. Bohic, Anto. de But. in d. c. quanto. de offic. ordi. & Ioan. de Ligna. in tractatu suo, quem ipse fecit de hac materia, scilicet ad quem pertineat correctio monachi delinquẽtis, ét. in loco non exépto, semoto quocunq; priuilegio, & consuetudine, & exceptioné: qa cũ appareat de illis exceptionibus, consuetudine, uel priuilegio, illa essent seruãda iuxta ipsorum formã, & tenoré. Quòd ad Abbaté pertinet cognitio criminis sui monachi: cũ agitur cõtra eũ, in inquirendo uel denuntiando. Et ita intelliguntur iura pro secunda opi. allegat. ubi uerò ageretur de crimine cõtra monachum, directè eum accusando, & in forma cõtentiosa accusando b eum directè, tũc pertinet ad episcopum & diœcesanum: & ita intelliguntur iura supra in loco allegata. ratio: quia ut dicunt Inn. Host. Henr. Bohic, c & Ant. de But. in d. c. quanto. in causis criminalibus, quæ uia accusationis tractantur, tales spectant ad episcopum uel Arch. & non ad Abbatem: quia ipse nõ potest tales causas tractare. xviii. q. iii. c. monasteria. Et præmissa locum a habent, etiã si monachus committat delictũ extra claustrum uel in alia diœcesi, in qua est situm suũ monasteriũ: quia monachus ubicunq; sit, semper est sub iurisdictione Abbatis. c. statuimus. xix. q. iii. Et hoc optimè probat text. in c. cũ illorũ. de sent. excom. ubi si duo monachi diuersorum monasteriorum se adinuicem percusserint,

percusserint, pertinebit ad utrunq; Abbate absolutio: & ita Abbati pertinet cognitio sui monachi delinquentis extra suum claustrum. Si tamē delictum monachi esset notorium, quod uix esse potest, secundū Ant. de But. in d. c. quāto. extrà, de offi. ord. sublato quocunq; circuitu, statim potest episcopus talē monachū punire. Ita dicunt Host. Ioā. And. & do. Ant. de Butr. in d. §. quāto. allegant c. Romana.
b §. notoria. extrà, de censi. *b* dicendū tamē est, secundū eos, ꝙ fiat monitio, sed in delictis occultis antequam monachū delinquentem episcopus puniat, necessaria est monitio,
c *c* & ꝙ moneat Abbatē, ut talē monachū in sua diœcesi puniat: alioquin supplendo eius negligentiā puniet. ita dicūt d. doc. in d. c. quanto, &c.

a Ad quem pertineat punitio monachi delinquentis.] *Vide do. Pan. plenè tractantem & attingentem materiā huiusce quæstionis, in c. cū contingat. in vi. col. in uersi. & primò quæro. extrà, de for. compet.*

**Tu adde, quod pro delicto ante ingressum commisso, monachus non potest conueniri, secundum Bart. in repet. authent. ingressi. coll. vii. uersi. pro delicto. C. de sacros. eccl. Et quid de monachis uel canonicis se percutiētibus in claustro, an sint mittendi ad sedem apostolicā pro absolutione. Et quid si monachus percutit clericum secularem, an absolutio refertur Papæ. uide omnino Petr. de Anch. in c. cum illorum. de senten. excom.*

b De censi.] *Scilicet lib. vi.*

c Monitio.] *Imò in notoriis cum Abbates non corrigunt statim, correctio ad episcopum pertinet, ut dixit dom. Abbas, ubi supra.*

SVMMARIVM.

1 *Dominus an possit dominium in alium trāsferre, irrequisito uassalli consensu.*

2 *Allodium quid sit.*

QVAEST. CCCCCLX.

Dominus Odofre. Episcopus Vapanien. dominus non solum in spiritualibus, sed etiam in tēporalibus, ciuitatis Vapan. & castrorum eidem ciuitati ad causam dicti sui episcopatus adiacētium, dudum circa ducenti anni lapsi sunt, recognouit dictam ciuitatem Vapan. & castra prædicta eidem adiacentia tenere de feudo Regis tunc Siciliæ, & successorū in dicto regno, & comitatu forcalqueri. Et ipsum Regē fecit dominum superiorem & maiorem dictæ ciuitatis, & membrorū eiusdē, ut Latius cōtinetur i quodā instrumēto in

to ĩ camera cõputorũ Delph.
registrato. Modo orta est quæ
stio de præsenti inter dictum
Regem, & ciues dictæ ciuita
tis Vapa. pro quadam talia,
quã ipse Rex eisdem ciuibus
imponere nititur contra ipso
rum ciuium uoluntatem, ut
1 s.q.cccccli.tetigi.* Modo quę
ritur, si dictus episcopus d.ho
magiũ facere potuerit dicto
Regi, sine uoluntate dictorũ
ciuium Vapa. & aliorum in
dictis castris episcopatus ha-
bitantium. Et istud erat pri-
mum dubium, de quo tange
re debuisset in dicta alia qõ.
supra, cccccli. ubi plenè de
hac materia scripsi. Sed istud
obliuione ibi omisi tractare.
Pro decisione tamẽ huius du
bii, arguendo ad partes, uide
tur primò, quòd non potue-
a rit *a* dictus Odofr. episcopus
Vapa. dict. homagium reco-
gnoscere d. Regi, sine uolun-
b tate, *b* & consensu dictorum
ciuium & habitantium in di
ctis ciuitatibus & castris, per
tex. in feudis. de prohib. feud.
alien. per Fede. in §. pręthereà
ducatus. in fi. & hanc partem
tenet Bald. in c. generali. si de
feud. defunc. cõtrouer. fue. Et
disputauit magis latè ĩ prooe
mio feudorum. in uersic. sed
expedita diffinitione feudo-
rum, &c. hanc opinionem ét

sequitur Hostien. in c. dilecti
filii. extrà, de maio. & obed. &
ibi Inno. Ideò Constantinus
Imperator, quando donauit
Romam beato Syluestro Pa-
pæ, fecit cum consensu popu
li Romani, ut refert Bald. ubi
suprà, Inno. contrarium uide
tur per ea quę dicit gl. in d. §.
prætereà ducatus. ubi dicit, quod
licet dominus feudi, non pos-
sit in alium transferre: hoc
rum, in minorẽ: sed bene po-
test in maiorem: ipse Bald. in
c ca. 1. *c* in fi. qui feudum dare
possunt. Sed dictus Rex est
maior episcopo, igit. &c. Præ-
tereà de consuetudine genera
li præsentis patriæ Delph. &
patriarum circunuicina
principes infeudãt, & in a
transferũt, etiam in mino
eorum uillas & castra, si
sensu habitantium in e
uillis & castris. Ad idem
ciũt Barones, prout uide
in prædecessoribus dñi Ca
diaci, qui infeudauerunt
dum parochiã Thossiaci
decessoribus domini Lu
ci de Poypia. Et similiter
strum de mions, quæ consue
tudo in materia feudali
d net principatum, *d* ut not. ple
nè Iac. in tit. super iurisdictio
ne libellus. ibi, Item ponit, q
Meuius &c. Prætereà, circa
ca materiam illorum de Va
pinco

pinco est aduertendum, quia ipse Rex prætendit & paratum se offert iustificare, quia dicti ciues Vapa. consueuerũt recurrere in eorum causis ad ipsum Regem, & ad eius curiam habere recursum, tanquam ad superiorem, ex quo potest concludi, quòd ipsi homines & ciues Vapan. ratificauerunt saltem tacitè dictã superioritatem, per dictum dominum Odonem episcopũ eidem Regi dudum recognitã. imò plus uidi ego Guido, quòd de anno do. M. cccclv. de mense Iulii, dum ego essẽ in dicta ciuitate Vapa. nuntius ibi missus uocatus hono sel, per do. nostrũ Ludouicũ Delph. Vienn. dicti ciues Vapa. num. cl. associabant banneriam dicti regis Siciliæ, quã deferri faciebant per ciuitatẽ Vapan. ad impediendum ea, quę ibi facere intendebamus mandato dicti do. nostri Delphi. asserentes ipsi homines Vapa. se esse homines & subditos dicti Regis, & non præfati do. nostri Delph. ita quòd per hæc ipse Rex Siciliæ est ĩ possessione superioritatis & maioris dominii dictę ciuitatis Vapa. ex quibus propterea restat uera conclusio, ꝙ dicti ciues Vapa. nõ possunt uti saluagardia Delphinali contra ipsum Regem, causis declaratis suprà quæst. ccccli. & ibi plenè uide quæ dixi. Aduertendum est circa hoc ad unum, de quo constat in camera computorum Delphi. quia Papa seu commissarius ab eo deputatus dictam homagii præstationẽ dicto Regi factam retificauit & approbauit. Et plures alii episcopi post dictum Odof. dictum homagium dicto Regi prę stiterunt. Et in signum superioritatis & maioris dominii in qualibet mutatione episcopi officiorum dicti Regis cõsueuerunt banneriam dicti Regis ĩ summitate turris Vapa. apponere, & erigere. ubi stare consueuit per multos dies, in signũ dominii & superioritatis iuris, secundum formã dictis homagii, absque eo, ꝙ ciues in aliquo cõtradixerint tanti tẽporis spacio, quòd de contrario memoria hominis nõ existit publicè & notoriè.

2 Iuxta hãc materiã quęro, q̃d sit, & quid dicatur allodiũ. * Dic, ꝙ est illud, quod ẽ alicuius propriũ. & à nemine recognoscitur, nisi à Deo, ut in c. i. §. ad hoc qui. e & §. seq. de pa. iur. fir. in feudis. facit c. ii. & iii. si de feud. cõtrouer. fue. Et de allodio tãgitur per gl. ff. de religio. & sump. fu. l. at

si quis. §. sed interdum. Ita ponit Bal. in d. §. ad hoc, &c.

a Quòd non potuerit.] *Facit quod dicit d. Bald. in c. i. in uer. moribus. in fi. si de feu. fue. cõtro uer. inter do. & agn. in usi. feu.*

b Sine uoluntate.] *Vide de hac q. per d. Fely. in c. auditis. ĩ xiiii. col. in uer. inquantum dicit Innoc. de præscr.*

c Bal. in c. i.] *Caue quia uel ibi de hoc per domi. Bald. sed text. & ipsum op. Bald. in §. ex eadem. in uersi. non si potest. de lege Corra. collatio. x. & ibi do. Aluarotus, qui huius dicti aßignat rationem duplicem. primò, quia uasallus est magis tutus sub magno domino, quam sub paruo. Tum, quia si daretur interiori, mutaretur eius conditio, cum teneretur iurare fidelitatem minus nobili. Et istud intellige uerum, quando feudũ alienaretur sine curia, secus aũt, si totũ feudũ alienaret cũ omni iurisdictione curiæ. quo quidẽ casu põt trãsferri etiam in rusticum, & inferiorem dominum, ut legitur & no. per do. Bal. & Aluaro. ubi s̃.*

d Obtinet principatum.] *Adde do. Bald. in prædicto §. ex eadẽ. in uer. non ibi, sed per consuetudinem.*

e §. Ad hoc qui.] *Aduerte, quia quidam habent super hoc §. unam rubricam inscriptam de allodiis, sed malè: quia ille §. est pars legis. et titu. de pa. iu. firm ita ibi dicit domi. Aluaro. Et ... ue quoniam text. ibi non dicit declarãdo quid sit allodium, sed do. Bal. in princ. præall. §. ad ... dicit formaliter, ut hic dici... & idem dicit do. Alua. in c. ... hic alleg. in uer. ibi allodium.*

SVMMARIVM.

1 *Pauperi non habenti unde ... sam tueatur, Iudex debet ... ptus decernere.*

QVAES. CCCCCLXI.

1 SI quis contra me litigat de sua hæreditate, * cuius possideo, uel omnibus de bonis, & non habeat unde litigare, iudex sibi debet contra me prouidere, ut sibi præstem sumptus litis & alimoniæ, per tex. in l. fi. in §. q... si ei, qui. ibi, ita & ex ... si aliqua facultas esse non ... terit, tantum litis sumptus ... alimoniæ hominis, &c. C... ordina. cogni. Et ita plu... uidi in d. curia parlamenti ... ri & obseruari. * Idem enim

2 uidi obseruari in paupere ... miserabili, qui non habe... de litigare, quòd sibi per ... ctam curiam parlamenti pro... uideretur de aduocato & pro... curatore, qui faciet gratis, ... pro Deo fieri, aliàs hoc face... re deberent domini de parla... mẽto, uel quilibet alius iudex inferior, de suo proprio, ...

in authen.de mandatis princi pum.§.si tibi.collat.iii.Et nisi aduocatus facto sibi præcepto per curiã præstet patrociniũ, debet repelli ab aduocatione dictæ curiæ, nisi se excuset causa rationabili. iii. quæst. vii.cap.tria. Pro quo uidetur casus in l.nec quisquã.§.aduo catos.ff.de officio procons. & legati. ubi iudex ultrò debet prouidere de aduocato pupil lis, uiduis & miserabilibus personis, non potest intelligi sumptibus debilis seu misera bilis personæ: quia nihil uel parũ habet:ergo debet intelligi gratis uel sumptibus domini iudicis,in cuius curia li tigaẽ,ad hoc,ne iustitia depereat.arg. dicti §.si tibi. faciũt pro hoc not. per Ioan.Andr. in ca.si hi qui. extrà,de testibus. Et alibi dicit text. quòd
2 debet fieri de publico. a in l. lege Corn.ff.ad Sill.Et ex his potest dici sumpta fuisse practica, quæ obseruatur in hac curia parlamẽti Delph. quia in causis miserabilium perso narũ, quæ causa pietatis à cu riis inferioribus aduocantur, mandantur firmariis taliũ cu riarum,quòd trãsmittãt acta absq; constit. de quo ut pluri mum conqueruntur firmarii dictarũ curiarũ inferiorũ.Sed malè: quia nulla ex hoc eis fit iniustitia, per suprà allega ta.& uide super hoc capitulo ex parte. extrà,de accusationi.& Speculator in titulo, de inquisitione. §.ultimo not.in principio. & glo. in l.si instituta.§.de inofficio.ff.de inoffic.testamento.

a Debet fieri de publico.] *Istud enim rationabilius uidetur, ne labor sine mercede fiat aduocato:eripiatur ergo ærario fisci:ut detur aduocato, ne quis mercede condigna defraudetur.et hoc uerũ existimarem, nisi aduocatus salariũ de publico percipiat, per ea,quæ habẽtur collat. vi.in auth.de iudicibus. §.ne autem. & ibi glo.i.*

SVMMARIVM.

1 *Officialis an possit laicum puni re.pro iniuria illata clerico,di sting.num.2.& 3.*

4 *Iudex ecclesiasticus, an possit cognoscere de causa feudali,cõ tra clericum.*

5 *Iudex secularis in tribus casibus habet potestatẽ in clerico.*

6 *Fideiussor datus per clericum, an coram iudice seculari possit conueniri.*

QVAES. CCCCCLXII.

1 VTrum officialis*Gration. possit punire laicum pro iniuria facta clerico: uidetur quòd nõ,arg. in l.iiii.C.de of

ficio præfecti p̄toris : & quia
actor debet sequi forū rei, in
contrariū uidetur, ꝙ imò pos-
a sit eū punire *a*.per gl.C.de e-
pisc. & cleri. in authen. item
nulla cōmunitas. in gl. super
uerbo, ab ecclesia. & facit pro
hac parte C.de officio præfe-
cti orientis.l.de honorario. &
gl.ff.de edict.l.iustissimè: q̄a
magis dignū trahit ad se mi-
nus dignum. extrà de conse-
cra.ecclesiæ.c. ꝙ in dubiis. &
c.i.eodē titulo, & de iure pa-
tro.c.i.lib.sex. & ibi gl. & tex.
in c.si is, cui de canonicatu.de
præben.libro sexto. facit etiā
pro hac parte.l. si communē
fundum.ff.quemadmodū ser
uitus amittatur. ubi ex perso
na priuilegiata habetur pri-
2 uilegiū. Quid dicendū?* Dic
ꝙ si officialis præueniat iudi
cē tēporalē, pōt laicū pro ta-
li iniuria punire, per dictam
authen. & facit. C. de episco.
& cleri.in authen.causa, quæ
ut cum monacho. & l.ii. C.
de officio præfecti urbis. &
ita determinari uidi in curia
parlamenti in præsentia do-
mini officialis, qui increpa-
batur per dominos de parla-
mēto: ex eo, quod uolebat co
gnoscere de quadā inquesta
contra magistrū Paulum, me
dicū, laicū, de iniuria illata,
ut dicebatur per dictū magi-
strum Paulum, contra magi-
strum Claudium medicum,
& clericum. Sed fuit dictum,
& conclusum de ipso casu nō
posse cognoscere, attento, ꝙ
ipse fuerat præuentus per cu-
riam communem Grationo.
imò nec etiam ipse officia-
lis poterat cognoscere, secun-
dū pactiones dudū initas in-
ter dominū tūc Delphinum,
& dominū Episcopum Gra-
tionop. Et plenè scripsi s. quæ
3 stio.cclxxv.* Conclusio ergo
est ista, ꝙ si officialis præue-
niat iudicē temporalem, pōt
de tali causa cognoscere. Si
uerò iudex tēporalis præue-
nerit ipse de ea cognoscet, per
ea ēt, quæ dicit Gul. de mon-
lauduno in cle.i.de censibus
ibi, facit ad quæstio. &c. ...
seruatur. Et de hac materia p̄
b uētionis *b*, plenè scripsi s. q...
ii. Circa hoc tamen est ad-
tendum, ꝙ si talis laicus im-
petret ueniam a Rege, uel a
domino nostro Delphin. p̄
tali delicto commisso in per-
sonā clerici, quòd curia par-
lamenti cognoscet de inter-
natione talis gratiæ. Et in ter-
minis huius quęstionis de
hoc anno currente dom...
M.ccclx.primò uētilatur ...
cessus in manibus Ioan. Go-
fredi secretarii Delphi. con-
tra quosdam delatos de ...
sen...

ſenti incarceratos carceribus portæ trione, qui atrociter uerberauerunt, & uulnerauerunt curatum de paſqueriis
4 mandamenti clauſæ.* An iudex eccleſiaſticus poſſit cognoſcere de cauſa feudali cōtra clericum? uide quæ dixi ſuprà, quæſtione cxxxix. Itē ad quē pertineat cognitio per
c iurii, c an ad iudicem eccleſiaſticum, an ſecularem, uide q̄ ſcripſi ſ̃.q.clxxviii. Quis debeat facere inuentariū de bonis præsbyteri defuncti, an iudex laicus, uel eccleſiaſticus? uide quæ plenè dixi ſuprà
5 quæſtione cclxi. * Iudex ſecularis in trib. caſib. habet poteſtatem in clerico, & in bonis ſuis ſpiritualibus, quos ponit gloſ. in capitulo, tua. la prima de decimis. Vtrum fi-
6 deiuſſor* per clericum datus, coram iudice ſeculari poſſit conueniri? Dic quòd ſic, ſecūdum Speculator. de competē. iudic. aditione. §. i. uer. ſed pone clericus. An clericus ſortiatū forum in actione reali? uide ſ̃. quæſtione lxxvii.

a Imò poſſit eum punire.] *Adde, quod dicit do. Innoc. in c. cū ſit generale. in gloſ. ſua in uerſic. ſacrilegii. extrà de fo. competen.*

b De materia præuētionis.] *Vide iſtum, conſi. xxx. inci. quod nobilis, et potens. nu. i. pro ratione præuentionis.*

c Cognitio periurii.] *Vide de hoc quæſito per iſtum, cōſ. xxix. incip. ille incarceratus. num. iii. uerſi. item etiam dictus. ubi alleg. & ſe remittit ad no. conſil. lxxxix. in primo dubio.*

SVMMARIVM.

1 *Monachus, an poſſit eſſe officialis ſeu iudex, diſting. num. 2.*

3 *Monachus clauſtralis, an poſſit eſſe aduocatus, procurator, arbiter, uel defenſor.*

4 *Monacho clauſtrali poſſintne cauſæ delegari.*

5 *Conuerſi an poſſint eſſe teſtes in teſtamento.*

QVAES. CCCCCLXIII.

AN monachus poſſit eſſe officialis ſeu iu-
1 dex?* & uidetū ꝙ nō, quia pro mortuo habetur, ꝑ l. Deo nobis. in §. hoc etiā cōgruum. C. de epiſ. & cleri. iū- cta. l. iudicium ſoluitur. ff. de iudi. In contrariū uidetū, xvi.
2 q. i. c. qui uere. Quid* dicendum? Dic quia aut loquimur in ſimplici monacho & clauſtrali, aut in monacho habente adminiſtrationē. Primo caſu dic, ꝙ non pōt eſſe officialis ſine ſuperioris ſui Abbatis uel epi, cui immediatè ſubeſt licētia: ut tenet gl. ordi. in c.

presentium.xv.q.i.& c.monachi.eadē quæſ.& cauſa.& no. per Ioan.And.in cle.ii. extrà de præſcrip.& ibi tetigi gl.Secundo caſu,credo ꝙ poſſint eſſe iudices,& officiales. & ratio, quia cum eis concedatur adminiſtratio,& ſic per conſequens cōuerſatio,& frequētatio cum hominib. laicis & aliis,& in cauſis ſecularibus, multomagis iudicare in cauſis ſpiritualibus, & laicis præſidere.nam cum eis permittatur id, quod minus, a multò fortius id quod maius. Item ratio dicti ca.qui uerè. ceſſat. Et per cōſequens dictum ca. ceſſare debet:ut l.adigere.C. de epiſco. & cleri. & ita uidi ſeruari in curiis officialatus Viennæ & Lug. de uno monacho Priore, qui fuit officialis Viennæ,& poſteà Lugdu. Sed pone, ꝙ ab omnib.creditur ipſum poſſe eſſe officialē, ut quia credunt talem monachum clauſtralē habere licentiā ab Abbate uel epiſcopo, uel aliàs credūt ipſum eſſe officialē.An ſnīæ ab eo prolatę ualebūt?credo ꝙ ſic, propter publicā utilitatē, cōmunē errorem gentium,de quo uidetur caſus ī l.Barbarius b.ff.de offic.ꝑtoris. facit l. ſi arbiter.. C.de ſnīa & interlo.om.iud. & qđ no.in l.ſeruus ea lege.ff. de teſta.& no.per Dy.in c.i. in vii.q.extrà de re iudi.li.vi. & ita uidi tales ſentētias tole-

3 rari. Sed an* talis monachus clauſtralis poſſit eſſe aduocatus, ꝓcurator, arbiter,uel defenſor?Dic ꝙ nō,niſi de ſuperioris licētia.c ut no.in d.c.præ-

4 ſentium. *Sed nunquid talia monacho poterunt cauſæ delegari?dic ut no.per glo.in c. cum olim.extrà de priuileg. in antiquis.& per Spe.in ti. de offi.deleg.§.excipitur.ne ſicu. nunquid monacho &c. An religioſi poſſint eſſe teſtes in teſtamētis: uide quæ plenè ſcripſi ſuprà q.cccccxl.

5 Quid de conuerſis,* an poſſint eſſe teſtes in teſtamentis? Credo ꝙ ſic, cū non ſint religioſi,ſed poteſt cōtrahere matrimoniū,& habere propria, ut dicit Bar.in authen.in... ſi.ibi, expeditus de cōtra... C.de ſa.ſan.eccle.De mo... cho,etiā tetigi ſ.q.ccccc...

a Permittatur id,quod minus &c.]*Conuerte iſtud per reg... cuilibet.in vi.*

b In l. Barba.] *Et uide quæ ... dicunt dom.Bar.& Bald.*

c Niſi de ſuperioris licētia.] *Et adde ſcilicet, in monaſterio ... ſcente utilitate:ut dicit do.Go... in ſum.de poſtul.in §.repelli... tur ab aduocatione.i uer.... chi aūt.& alle.c.ii.eo.tit.... ma-*

magnope.et c.super spe.ne cleri. uel mona.et c.alia.et c.placuit. xvi.q.i.& c.i.xvi.quæstio.ii.

SVMMARIVM.

1 *Iudex an possit scribere acta, ut ei credatur, disting.nu.2.*

3 *Causæ breuiores, quæ dicãtur. Et quando dicatur agi de paruo, uel magno.*

QVAE. CCCCCLXIIII.

VTrum iudex, ut notarius, * possit scribere acta quæ fiunt corã se, ut ipse sit iudex & notarius. *a* tex.cũ gl.ĩ l.iubemus. in §.sanè si.C.de sac.san.eccl. uidetur uelle, ꝙ sic. Cõtrariũ tenet Inn.in c. cũ à nobis. ex̃ de testi.qđ probatur in c.qm̃ cõtra falsam.ex̃ de proba.gl. dicit*, ꝙ quidã fiunt à iudice nõ in forma iudiciali: ut puta facit aliquas literas testimoniales, tũc ipsemet põt scribere: ut l.diuus.ff.de offi.presid. Si uerò sunt alia acta, quæ fiunt in forma iudicii, nõ pñt scribi ab ipso iudice.l. ne in arbitris.ff. de arg. & d.c. qm̃ cõtra falsam. Nõ obst.d.l.iubemus.in §.sanè si q̃a in his, quæ sunt de iurisdictione uolũtaria, ipsemet iudex potest scribere: ut d.l.iubemus. secus aũt in his, q̃ sunt cõtẽtiosæ iurisdictionis. Et ita seruatĩ curiis patriæ Delph. Et predicta intelligo uera, nisi in causis breuioribus: quia possunt agitari sine scriptis: ut ĩ auth. nisi breuiores. C. de sen. ex breuic.recitãdis. Cũ enim ipsi iudici credatur, ut ibi per Bar. debet ergo & eius scripturæ *b* credi. Et ita uidi seruari in talibus minimis causis. Et uide circa præmissa, quæ plenè dicit Bart. in dicta l. iubemus & plenius, & clarius in l. si seruus cõis.ff. de stipulatio.seruorũ.& no. quia alibi nõ reperies hanc materiã tractari per Bar. nisi in dictis duabus ll. iubemus. & si seruus cõis. *Sed iuxta hoc q̃ro, q̃ dicanẽ breuiores: uel qñ dicetur agi de paruo uel de magno. dic ꝙ remittitur arbitrio iudicis, *c* ut no. ĩ d. auth. nisi breuiores. & per Bar. in l. i.ibi, Sed quæro, quę dicatur quantitas parua, uel magna. C. qui dari tutores possunt.

a Iudex & notarius.] *Põt quis esse in eadẽ cã, ubi exercetur iurisdictio uolũtaria: ubi uerò contẽtiosa, et tũc in leuib. causis, ut suprà in aliis nõ leuib. secus, ut ꝑ d.Bal.in l.iubemus.in §.sanè.in uer.quæro ergo.C.de sacros.eccl.*

b Eius scripturæ.] *Dñs Pau. de Cast.in d. auth. nisi breuiores. post opinio.suã, per quã uidetur tenere cũ Bar. recitat etiam opi;*

Ang. qui dicit sibi nunquã placuisse opin. Bar. in hoc, quia hoc esset aperire uiam multis fraudibus. uide in d. authen. nisi breuiores. per ipsum Paul. de Cast.

c Arbitrio iudicis.] *Adde d. Bar. col. iii. in auth. de manda. prin. in §. sit tibi quoque. in ult. not.*

SVMMARIVM.

1 *Superuita an debeatur dote nõ soluta. uide & nu. 5.*

2 *Donatio, in qua facta est mẽtio de patre & patria potestate, intelligitur facta cõtemplatione patris.*

3 *Statutum, quòd muliere moriẽte in matrimonio sine liberis, maritus lucretur dimidiã partem dotis, & aliã tãtũ partẽ teneatur restituere, an intelligatur in dote soluta, uel tãtũ ꝑmissa.*

4 *Pacta de dote lucrãda, & de donatione propter nuptias, debẽtne esse æqualia respectu quotæ.*

QVAEST. CCCCCLXV.

IN contractu matrimonii Io. Saunerii, filius Dreuoni Saunerii ciuitatis Grationo. & Francesiæ filiæ Desiderii uillaris, aliàs rabata de Romanis, nũc uxor Io. Gofredi, secretarii Delph. dictus Desiderius pater filiæ post dotis cõstitutionẽ de summa octies centũ florenorũ auri, donauit do. Io. Saunerii uiro futuro ꝑ superuita centũ flore. auri. Et uiceuersa dict. Dreuon⁹ & Io Saunerii pater & filius don[...] uerunt dictę Francesiæ sp[...] futuræ (licet absenti) no[...] pro ea stipulanti pro supe[rui]ta, casu quo ipse Ioã. uir fu[tu]rus decederet ante dictã Fra[n]cesiã, uidelicet ducẽtos flor. auri. Contingit, quòd dictus Ioãnes Saunerii post contractũ dicti matrimonii dec[es]sit, superstite dicta Francesia eius uxore. Modò de facto [con]tingit, ꝙ de hoc anno curr[ente] dñi, M.ccccLxi. de mẽse Ma[r]tii dictæ partes se submiserunt summariæ cognitioni, & ordinationi curię uenerabilis par[...] 2 lamenti super dictis ducentis flore. pro superuita d. Fra[nce]siæ per d. Saunerii patrẽ & [fi]liũ, ut præmittitur, dona[tis]. Quia dictus Dreuonus Saunerii, pater mariti, dicebat ad ea nõ teneri, cũ dictus [De]sideri⁹ uillaris pater d[ictæ Fran]cesiæ nõ soluerit de dict[a do]te a dicto Dreuono Sau[nerii] patri mariti, nisi centum [flo]re.* Quærit̃ quid iuris? [...] cuius quęsiti determina[tione] 1 præmitto, quòd dicta dona[tio pro] superuita dictæ Fra[n]cesiæ per dictum Saunerii fa[cta] censeri debet donatio pro[p]ter nuptias. ratio, quia in contractu matrimonii, & contẽplatione ipsius matrimonii facta

facta fuit dicta donatio, quã-
quã sub nomine superuitæ,
quia illa uerba, pro superuita,
&c. grosso modo inter cõtra-
hentes prolata, nõ habẽt ope
rari aliud, quàm donationem
propter nuptias: de quib. nu-
ptiis fiendis tunc inter ipsas
partes agebaẽ. arg. ff. familiæ
ercisc. l. si filia. in prin. & faciũt
ad hæc no. per Cy. & Bal. in l.
si cum ante. C. de dona. ante
nup. nã sensus potius, quàm
uerba contrahẽtiũ attendi de
bet: ut in d. l. si cum ante. Et ꝑ
hoc facit quod dicit Bar. in l.
cũ aliquis. C. de iure delib. ubi
2 dicit, * ꝙ si in donatione facta
filio fiat mẽtio de patre & pa
tria potestate, uidetur dona-
tio facta cõtẽplatione patris.
ita dicit ibi Bar. & plenius ip
se Bart. in l. si filio. la ii. ff. de
do. causa mor. & in l. fi. C. de
usufru. Si ergo hic fuit facta
mẽtio de nuptiis, cẽseri debet
fuisse facta propter nuptias.
Nec alteraẽ dicta donatio ex
eo, quòd fuit collata in tẽpus
mortis, si maritus moreretẽ an
te dictã eius uxorẽ, q̃a dictus
Saunerii pater & filius promi
serũt & iurauerũt gesta in d.
contractu matrimonii atten-
dere, & nũquã cõtrafacere uł 3
uenire. Pro quo l. ubi ita do-
naẽ. ff. de do. cau. mor. Et his
sic præsuppositis, uenio ad ne
gociũ principale, utrũ dictus
Dreuonus pater teneaẽ solue
re dictæ Frãcesiæ dictos cc. flo
re. pro superuita in dicto cõ-
tractu matrimonii datos. Du
bium facit: quia de dicta dote
ccc. flore. nõ fuerunt soluti, ni
si c. flore. auri. & arguẽdo ad
partes uideẽ ꝙ dicta donatio
pro super uita nõ debeaẽ, nisi
pro rata dotis solutæ, per tex.
in auth. de nõ eligẽdo secũdò
nubẽtes. in §. pe. qui incipit,
illud quoq;. colla. i. & trãsum
ptiuè in auth. sed mulier, quę
nihil. C. de pac. conuentis. Et
alibi dicit Cy. ꝙ si dos nõ sol
uatur marito, ꝙ ipse nõ teneẽ
alere eius uxorẽ. in l. quod in
uxorẽ. C. de neg. gest. quia de
ceptis, & nõ decipientib. iura
subueniũt. pro quo etiã alle-
gat ibi Cy. d. §. illud quoq;. de
nõ eligẽdo secũdo nubentes.
In cõtrariũ, ꝙ imò debeaẽ di
cta donatio pro superuita fa-
cta, facit q̃d ponit dñs Bart.
de Salyceto, in l. si constante.
C. de dona. ante nuptias. ubi
quærit de quęstione, statuto
cauetur ut uxore præmoriẽ-
te in matrimonio sine liberis
dimidiam dotis maritus resti
tuere tantũ teneatur, & aliã
medietatẽ sibi lucretur. * An
dictũ statutũ intelligaẽ in do
te nõ soluta, uel solui promis
sa. Et ibi determinat ꝙ ẽt lo-
cum

cum habet in dote nõ soluta, sed tantũmodò promissa solui. Quia ex sola promissione mulier dicitur doté habere. alleg. l. cũ post. §. i. uer. si is. ff. de admi. tu. & C. de rei uxo. ac. in §. accedit. quia dare, & promittere, sunt paria. in l. fi. in fi. C. ad l. fal. Et hæc est tutior pars, dicit ipse Saly. Prætereà, alia ratione, ꝙ debeatur dicta donatio dictæ Frãcesię: 4 qa licet dicta dos nõ fuerit soluta: attamẽ fuit habita fides de ipsa dote, ꝑ dictũ Saunerii patrẽ & filium, propter promissiones, hypothecas, & fideiussiones ꝑ dictũ Desideriũ patrẽ Frãcesiæ eisdẽ Saunerii patri & filio datas, & præstitas. ideò haberi debet ac si tota dos soluta fuisset. arg. legũ in simili. insti. de rerũ diui. in §. uenditę. & in l. & uendidi. ff. de contrahẽ. emp. & uẽditione. cũ pẽdẽte dilatione nõ dicatur in mora. l. eũ qui calẽdis. ff. de uerb. ob. & uidet̃ hoc idẽ tenere Sali. in d. l. si cõstãte. dũ dicit, ꝙ ex promissione b mulier dicitur dotẽ habere, respectu tamẽ huius effectus, ut lucretur d. donationẽ. Nec obstat d. §. illud quoq;. in au- c then. de nõ eligendo secundò nubẽtes. Quia ibi nunquam fuit habita fides de dote. & hoc uidet̃ ibi uelle glo. super 5

uerbo, percipiat. dũ dicit, respondeo. ibi, fuit parata dare, &c. Et de hoc etiã tetigi s. q. ccccxxx. Prætereà dicta auth. sed mulier, quæ nihil. C. de pact. conuent. hodie de cõsuetudine nõ seruat̃: ut ibi dicit Ioan. Fabri in suo breuiar. Et nõ mirũ, si in casu d. auth. consuetudo deroget. quia similiter l. ex morte. C. eod. tit. ubi dicitur, * quòd pacta de dote lucrãda & de donatione propter nuptias, debent esse æqualia respectu quorũ, hodie de cõsuetudine nõ seruat̃, ut ibi dicit gl. quod sequitur Bar. Ad idẽ etiã in l. dos a matre profecta. C. sol. matrimonio operatur consuetudo in opinione Mar. contra opinionem Bul. quæ magis iure fa- citur. Idem etiam, auth. gene- raliter. C. de epis. & cler. [illegible] loquitur de satisdatione [illegible] ris, quæ non seruatur de con- suetudine, ut dicit glo. in [illegible] de satisdatio. in §. sed no. Quibus consuetudinibus [illegible] ri debet, *b* etiam si aliter [illegible] probarẽtur, propter auctoritatem tantorum doctorum [illegible] de dictis cõsuetudinibus [illegible] stantur. *c* ita not. Bart. in l. de quibus. ff. de legibus. Et [illegible] manet hæc quæstio principa- lis, pro utraque parte [illegible] Sed * ego Guido cum [illegible] ctio[illegible]

ctione dominorũ meorum de parlaméto, credo affirmatiuã ueriorẽ, & magis æquã, uide licet ꝙ d. Frãcesia fuerit lucrata totã dictã donationẽ pro superuita, ut præmittit, sibi factã, licet tota dos nõ fuerit soluta: causis & rationibus subscriptis, quas elicio ex s̃. alle. Primo, quia maritus habuit fidem de dote: ut s̃. dixi. Secũdò, quia instruméto dicti cõtractus matrimonii Ioã. Saunerii, dicitur, quòd dicta filia possit disponere & ordinare de d. superuita in uita & in morte. Quod facere nõ posset, nisi ipsi filiæ dicta superuita solueretur, et sic ex pacto d expresso inter dictos cõtrahẽtes uidetur derogatum dictæ authé. sed mulier. Tertiò, authoritate Saly. qua licet in aliis terminis uidetur hãc quęstionẽ mouere in d. l. si cõstãte. C. de dona. ante nup. tenet sufficere doté ꝑmissam, licet data soluta nõ fuerit: ut lucretur maritus medietaté dotis, iux̃ formã dicti statuti. Quartò, quia termini solutionis dictæ dotis, de qua hic agit, fuerũt adiecti per patrẽ filię de cõsensu mariti, & filia absente. Et sic nõ potuerũt de iure nocere filiæ in retardatione lucri d. donationis de superuita, iuxta regulã, quod per me nõ stat, mihi imputari nõ debet. Quintò, quia ut dicit Io. Fab. ubi s̃. hodie de consuetudine non habet locũ d. auth. sed q̃ nihil. C. de pact. conuẽ. & ista fuit & est opinio mea, quã credo iuri & æquitati cõsonã. aliqui tñ & domini mei parl. aliter in hac materia speculãtes, uoluerũt aliter dicere, distinguẽdo sic. Aut termini solutionũ dotis sunt elapsi, aut nõ elapsi. primo casu, dixerũt nõ esse locũ donationi propter nuptias, nisi fuerit soluta dos: per tex. in auth. dos data. ĩ fi. ibi aut si dilationes: dos uerò nõ detur, & donatio prorsus denegatur d. C. de do. ante nup. quia hoc casu debet imputari uxori, si terminis appositis dos soluta non fuerit, ut ibi. Secũdo casu, si termini solutionũ nõ fuerint effluxi, ꝙ debeatur donatio propter nuptias. Ratio, quia in dotis solutione fuerũt adiecti termini solutionũ, per patrẽ filiæ, uolẽte uiro, & in absentia filiæ: ideò cũ per eã nõ steterit quominus dos soluta fuerit, imò potius per uirũ, qui acceptauit dotẽ sub illis terminis solutionũ, nõ debet uxori imputari, iuxta d. regulã, quod per me nõ stat, &c. Sed credo indistinctè uerum, quòd siue termini solutionis dotis sint

lapsi,

lapsi, siue non, tẽpore mortis uiri, quòd superuita siue donatio propter nuptias uxoris debeatur: cum respectu huius effectus dos uideatur uxori soluta, quando maritus habuit fidẽ de dote, & per aliàs rationes plenè per me suprà factas. hoc etiam probatur authoritate do. Ioan. Fab. qui in d. authen. sed mulier. quæ nihil dicit, quòd d. authe. etiam non habet locum de iure, ubi dos fuit promissa solui per alium, quàm per uxorem. De hac materia uide suprà quæ. cclxxiiii.

a De dicta dote.] *De hoc, scilicet an debeatur superuita dote non soluta uel pacti illius, tantum uide istum, consi. xix. incip. ex casu mihi tradito. in princ. & per totum tit.*

b Consuetudinibus stari dẽt.] *Hoc fortè intelligendum est, locùmque sibi uendicat in regionibus, unde sunt tales doct. consuetudinem attestantes, cum illa sit facti, et in facto consistat. c. i. de const. lib. vi. & unaquæque prouincia in suo sensu abundat, ut alibi inquit Apostolus.*

c Attestantur.] *Istud enim uidetur procedere, quando talis consuetudo applaudit iuri communi. Nam licet gl. aut etiam plures doct. affirment aliquid affirmari de consuetudine, in eorum lectura: tamen reprobatur il[la] consuetudo, si est contra ius co[m]mune, ut per d. Bal. ĩ l. si is q[ui] §. si antiphona. in uer. in gl. [...] ibi. ff. de pigno. & idem d. [...] in l. consentaneũ. v. col. in u[...] in fin. C. quomodo & quand[o] [iu]dex. Ita etiam tenet do. Alex. [in] l. post dotem. in xii. col. in u[...] & iuxta hoc quæro. ff. sol. m[atr]. Et istud uidetur habere ra[tio]nem, quia sequeretur, quòd [ad]mitterentur testes non iur[ati]. Item, quòd admitterentur [...] per scripturam. & sic concur[re]rent duo specialia in eodem [su]biecto: contra l. i. C. de iur[...] & ff. eod. tit. l. cum post di[uor]tium. in §. in domum. [...] in uer. genere.*

d Denegetur.] *Per istud [...] uidetur non improbabilis [...] opin. si modò maritus in [...] nis dotis soluendæ præfixi[...] ipsam sibi exolui poposcerit. [...] tũc mulieri debet imputari [...] quo facit, quòd dicit d[...] Bald. in præ. auth. dos data [...] secunda columna, in uer. [...] tim quæro. ibi, nisi possit [...] ri mulieri, &c. C. de dona. [ante] nuptias.*

SVMMARIVM.

1 *Personæ miserabiles, quæ di[...] cantur.*

2 *Vidua, quæ dicatur.*

QVAES[TIO]

QVAES. CCCCCLXVI.

QVia secundum statuta Delphi. causæ miserabiliũ personarum debent in d.curia parlamenti tractari. * Quæro q̃ dicantur miserabiles personæ. *a* Bar.in l.una.C.quãdo impe.inter pupill.& uiduam. post Pet.Ia. & Cyn.dicit, ꝙ arbitrio iudicis est relinquendum.ar.ff.de effra.l.i.§.expilatores.& ponit Innoc. in ca. significantibus. extrà de offi. deleg. Et ita seruat d. curia parlaměti. Sed quia in dictis statutis Delph.fit mentio de causis uiduarum, * Quæro quæ dicatur uidua *b*? dic ꝙ intelligitur uidua,quæ nunquã habuit uirum, uel quæ uirũ amiserit, ut dicit Bart.in d.l. unam.

a Miserabiles personæ.] *Dicuntur pupilli, uiduæ & orphani, not.extra de fo.comp.c.ex tenore.& de dona.inter ui. & uxo. c.nuper.& in Spec.de reo. uer. item quòd conuentus.& de instru.edit. §. nunc uerò aliqua. uersi.& scias.ii.& hoc uerum, si ni sint inopes.secus.si diuites: ut per Spec.in d.uersi. scias.& do.Alexan.i.parte.cons.cxxi.in ult.col.in uer.ii.respondeo.Denique miserabiles personæ dicuntur, senes, decrepiti, diuturno morbo fatigati.et omnes,quibus natura mouetur ad miserandũ, propter fortunæ iniuriã: etiam si diuites sunt, ut not.per Azo. in sum. quando imperat. inter pup.in fi.Et not.quòd dormiẽs, annumeratur miserabili seu misero,etiam si sit rex Francorum. dom.Bald.in l.ea quidem.C. de testa.mi.*

b * Quæ dicatur uidua.] *Et dic per Bal.post gl.in l.fi.C.ad l.Iul. de plag.& uide omnino,quæ posui supra in q.ccclxxi. in apostī. ad istum.in uersi.retinent.*

SVMMARIVM.

1 *Compensatio an possit opponi cõtra cessionarium.*

2 *Cessione facta, si cedens agat cõtra debitorem, an ille poterit ei opponere quòd fecerit cessionem debiti.*

QVAES.CCCCCLXVII.

1 AN compensatio* possit opponi contra cessionariũ? Dic quòd sic: quia compensatio loco solutionis habetur. l. si cõstat. C.de compẽ.& ita etiam expressè tenet Pet.Iac.in tit.de rei uend.quę competit ex cessione.ibi,si quęratur,&c.Idẽ tenet Bar. in l. procurator ad exhibẽdum.§.fi.ff.rem ra. habe.Idem etiam dicit & tenet Io.Fab.in §.bonæ fidei.insti. de

de act. Idē tenet Spe. in ti. de procu. §. fin. sed nunquid. & Cy. in l. eius. C. de compen. & Dy. in c. si quis in ius alterius. de re. iu. lib. vi. Licet ipse Dy. uideatur uelle contrariū in d. §. in bonę fidei. in q. sed quæro nunquid prælato petēti pecuniam, &c. Et pro opi. Pet. Iac. Bart. Io. Fa. Spec. & sequacium fuit determinatū de anno domini M. cccclxi. de mense Martii, in uisione processus Io. Durii, & Ioan. Maych. agētium, & magistri Cathalani chanterelli, secretarii Delphi. rei in camera cōsilii. Quia supra feci mentionem de cessione: quæro de alia quæstione, circa materiam cessionis actionis. Pone quòd facta cessione cedens agit cō-
a tra debitorem, utrum * debitor possit opponere istam ex
a ceptionem, a uidelicet quòd ipse cessionem debiti fecit, & sic cessionarius haberet utilē, quæ præfertur directæ, uide Bar. ī l. facta. circa principiū. ff. ad Trebellianū. ubi mouet & determinat istam quæstionem. De materia cessionis actionis, uel personalis, uide plenè per Petrum Iac. in tit. de actio. in rem quæ compe- tit ex cessione. An cessionarius teneatur facere instrumentum cessionis ante lit. cō-

te. uide Spec. in titu. de instr. men. edi. §. nūc dicamus. ue sed quis. & Archidiaco. in c. i. de procuratoribus. lib. vi. ... trus Iac. ubi supra in uers. ... post litis contest. &c. uidet. uelle, quòd post lit. conte. ... beat fidem facere. Item Pe- trus Iac. ubi suprà in uer. ... notādum, &c. tenet, quòd ...
materia legis tertię. C. de ... a
uatio. est necesse certi- re debitorem de cessione ... cet aliàs sit certioratus. Cir- ca hanc materiam cessio- est aduertendum, quòd in ces- sione iurium tit. uenditionis requiritur, quòd inter ... precium, & quòd nume- & tradatur: ut not. in ... diuersas. C. manda. Nec
cit cōfessio de precio rece- ... 1
ut not. ibi gloss. & docto. ... l. ab Anastasio. eodem ti. ... no. etiam per do. in l. secun- da, C. ne liceat poten. ... enim requiritur uera pe-
enumeratio, & traditio, ... 1
sufficit confessio. in l. ... li, in uerbo, datæ. & ibi gl. ... C. qui po. in pigno. hab. ... circa hoc aduertendum ...
etiam hoc casu sufficit ... a
cedens fidem habeat ... tio. Et sicut trahendo ... pretium, ualet cessio: ... modo si cedens fidem ... de pretio. ita dicūt in d. ...

si per diuersas. Bald. Angel. & Salyc. De materia dictæ legis tertiæ, C. de noua. uide quæ dixi supra, quæstione ccccxxx. An compensatio possit opponi in causa appellatio. Spec. tenet, quòd sic, in tit. de appella. §. de officio eius, ad quem appellatur. in uersicu. sed nunquid in causa appellatio.

a Opponere istã exceptionẽ.] *Dic quod nõ in casu, scilicet quo cessio facta est ex causa, ex qua non intelligitur creditori satisfactũ a debitore. & de hac quæstione plenius uideas per d. Bal. in l. i. in v. colum. in uersi. v. quæritur. C. de actio. & obligat.*

SVMMARIVM.

1 *Nomen debitoris, an possit in causa iudicati capi. Et quid de consuetudine Delph.*

QVAE. CCCCCLXVIII.

1 De iure, ad hoc quòd nomẽ debitoris *possit de pignore capi, in causam iudicati, & debitor debitoris actione personali conueniri, requiruntur qua-
a tuor. *a* primò, quòd debitor principalis nõ habeat alia bona, in quibus executio possit fieri, ita quòd non sit soluendo, l. ii. & l. penul. C. quando fisc. uel priua. Item quòd debitor debitoris non opponat controuersiam in debito, sed confiteatur debitum in l. iii. C. eo. tit. Sed quicquid sit de iure, de stylo d. curiæ parlamenti, capiuntur de bonis debitoris mobilia uel immobilia, reditus, iura, & actiones debitorũ, indifferenter ad electionem creditorum. Et licet statuta dictę curiæ disponãt, quòd primò capiantur bona mobilia, si reperiantur: attamen hodie de stylo ipsius curiæ parlaméti introducto ab anno domini M. ccccl. citra capiuntur bona indifferenter ad electionem creditorum: ut dixi suprà quæst. cclxxri. An nomen debitoris possit iure hypothecæ capi nõ discusso principali debitore: uide quæ scripsi suprà quæstio. ccccxxxiii.

a Requiruntur quatuor.] *Si cõdemnatio debitoris principali excusso. bonorum eiusdem, confessio debitoris exigi debet, uel eius, quod pro confessione habetur, & missio in quasi possessione nominis debitoris. do. Bal. in l. causa. in ii. oppo. & iii. qõ C. quando fiscus uel priua. debitoris sui debito.*

SVMMARIVM.

1 *Dominii translatio, an possit impediri*

impediri pacto.

2 *Pactum si apponatur in uenditione aut reuenditione alicuius rei, quod si emptor alteri uendat, uenditor possit habere rem eo pretio, quo alteri uenditur, an non obstante tali pacto dominium transeat in emptorem.*

3 *Differre, & detractare, æquiparantur.*

4 *Alienatio postmodum facta ab eo, qui iurauerat non alienare, an ualeat.*

QVAES. CCCCCLXIX.

PEr pactum potest prohiberi rei alienatio. l. ea lege. C. de conditio. ob
1 causam. * Et hoc uerum, si alienãs reseruet sibi aliquod ius reale in ipsa re. ut l. si creditor. §. fin. ff. de distra. pign. & ideo dico secundum Bart. quòd ubi aliquis uẽderet aliquam rem hoc pacto, quòd
a remaneret obligata *a*, & facerem pactum, quòd non possit alienare, quòd impeditur alienatio, per d. §. fin. & iste est unus modus, per quem impeditur alienatio. Est etiã & alius modus, per quem impeditur alienatio, quẽ & ponit Dyn. in l. qui absenti, §. primo. ff. de acquiren. posses. Alium & tertium modũ ponit Odof. ut refert Cyn. in l. si. C. de reb. alie. non alie. ui-
delicet, quòd in pacto hæ[c]
ponantur: promittis nõ al[ie-]
nare, & si contingat te ad a[li-]
quem actum alienationis c[on-]
uenire: tunc res ipsa reuer[ti-]
tur ad me. & illum casum[...]
cõstituis te nomine meo p[os-]
sidere: nunc in isto casu te
cipiente alienare, dominium d
ad me reuertitur. Ita dic[it]
Cyn. post Odof. ubi supra. e[t]
Bartol. idem dicit in l. filius-
familiàs. §. diui. ff. de leg. [...]
mo. Sed dicit, quòd non e[st]
b necesse exprimere *b*, si ad ali-
quẽ actum alienationis, &c.
quia dicit ipse Bart. q[uod] suffi-
cit, si dicat, si alienabis, nam [...]
tunc te incipiente alie[nare]
dominium in me transit. [...]
sus est nota. secundum e[un-]
dem Bart. in l. cum fidei[com-]
redis. cum l. sequent. ff. de [...]
deicommis. liber. Sed si di[ce-] e
retur, si alienaueris, se[...]
set: quia confertur in tem[pus]
alienationis perfectæ, ut l. [...]
chus seruus. ff. de manu. te[st.]
Ita dicit Bar. in d. §. diui. [...]
si dicas, si alienes, res reuer[ta-]
tur ad me: quia hoc casu nõ
impeditur alienatio: quia cu[m]
detur purificari conditio, de[...]
mum alienatione perfecta, [...]
& dominio iam in aliũ trã[...]
slato, ideo non posset ad me
redire. Ita dicit Ioan. de Bla[...]
in

in d.l.ea lege. s.alleg.*Sed ui di dubitari c inter nos, in camera consilii, si in uenditione aut reuenditione alicuius rei apponatur pactũ, ꝙ si emptor alteri uendat, uenditor possit habere rem pro eo pretio, quo alteri uẽdetur: an nõ obstante tali pacto transeat dominiũ d in emptorem? ego dixi, ꝙ hoc casu nõ transit dominiũ in emptorẽ: sed ꝙ principalis uenditor debet gaudere tali pacto, & rẽ habere pro eo pretio, ꝑ ea quę dixit Bar. in d.§.diui. quę suprà recitaui. Secus si in tali pacto diceretur, si alteri uendiderit &c. quia hoc casu cõferretur ĩ tẽpus uenditionis perfectæ, & non impediretur dominii trãslatio, ꝑ d.l.Stichus.ff.de ma. testa.secũdũ Bar. Nisi principalis, uidelicet primus uenditor, retineret sibi aliquod ius reale, e uidelicet ꝙ res sibi remaneret hypothecata: tũc impediretur dominii trãslatio in emptorem, per d.l.si creditor. §.fi.secundũ Bar. in d.§.diui. & ĩ d.l.ea lege. & in l.si ita qs ꝓmiserit.§.ea lege.ff.de uerb. ob. Et ita fuit determinatum inter nos die xxviii. mensis Martii, anno domini M.cccc lxi. in diffinitione processus nobilis Aymarii, Alamandi domini, & closæ, & quorundam hominum, qui olim faciebant certas coruatas nobili Claudio de Bozerello domino domus fortis bellimontis, qui homines reuendiderant dictas coruatas dicto nobili Claudio cũ pacto, ꝙ si ipse alteri uenderet, ꝙ dicti homines haberẽt pro dicto precio. Recepit acta d.causę Petrus de Bolliaco, secretarius Delph. Et pro dictis hominibus, ꝙ ipsi habeãt ius retinendi dictas coruatas, saltem iure hypothecæ, facit, quod dicit Bar. in l.emptorem.C.loca. Si conueni Titio rem meam sibi uendere, si ad uenditionem procedere uelim, & denũciaui Titio, qui differt emere. An
3 possim alteri uẽdere?*Dic ꝙ sic, quia equiparatur differre & detractare. text. in l.pręses. sed in hoc, facere detractet &c.C.de his qui ad ecc.cõfu. Si uenditio fiat cũ reacheto, & pẽdẽte reacheto res alteri uẽdatur: quomodo subueniretur primo uẽditori? uide q̃ plenè scripsi, in xlix.consi.cõsiliorũ meorũ. Sed an iuramentũ impediat actũ alienãdi? Inn. dicit ꝙ nõ, in c.dilecto.de prę ben.& no.Henri.de Bohic.in sua rep. auth. sacramenta in
4 causa materiali. *De illo qui iurat non alienare, & posteà alienat, an ualeat alienatio.

Spe.dicit ꝙ nõ.in ti,de emp. & uen.in §.pmissi.uer.& no ta generale consilium.de hoc etiam habetur,in l. acta nouissima.C.de pac. ubi docto. tradunt de uerbis derogatoriis adiectis in contractibus. De uerbis autem derogatoriis in test.adiectis,plenè per Bar.in l.si quis.in prin.te. ff. de leg.i.

a Remaneret obligata.] *Vide do.Bald.in l.ea lege.in ii.col. in uersi.quinto probatur.C.de cõd. ob cau.datam.*

b Necesse exprimere.] *Veruntamen alia uerba necessario requiruntur,quibus expressis non refert,an dicatur, si contingat te ad aliquem actũ &c.aut si dicatur,si alienabis.& pro hoc põderat text.in l. quidam in testamẽto.in prin.ibi, si ideo eos uoluit uenundari,ut si ueniet etc. ff.de fideicom.li.Nam licet in cõtractu per prohibitionem impediatᷣ alienatio, quãtũ ad hoc, ꝙ si contra fiat, committitur obligatio ad interesse.uel pœnam:tamẽ nõ impeditur alienatio, quo ad dominii translationẽ. Sed secus foret in prohibitione emanãte in testamento, uel a lege. ita no.glo.in l. ea lege. C.de condi. ob cau.& ibi do.Odo.*

c Sed uidi dubitari.] *Vide de hoc quæsito. per istum consil.cxvjii.inci.ex facti narratione.nume.i.uersi.ad primum.*

d Transeat dominium.] *Vide do.Bal.in præ l.ea lege.uer.nũco in dubium.& in uer. ad euidentiam.& uer.seq.C.de cond. ob cau.datam.*

e Retineret sibi aliqđ ius... le.] *Tu uide de hac materia plenè istum,cons.xlix.incip.principale dubium.nu.3.uer.alia... tiam ratione.*

SVMMARIVM.

1 *Fideiussor,qui nõ renũciauit ... ri de prius cõueniẽdo principalẽ,quam fideiussorẽ, ... conueniri, si debitor ...*

2 *Præsens,quis,& quot modis di... catur.*

3 *Fideiussor si reum criminis non exhibeat, punitᷣ pecuniariter.*

4 *Libelli forma, contra obligatum insolidum.*

5 *Fideiussor an possit accedere naturali obligationi tantum ... non subest naturalis obligatio sed officium iudicis.*

6 *Fideiussor si se obligauit ... cipalis,an nihilominus ... prius conueniri principalis, quam fideiussor.*

7 *Exceptio diuidendarum,quæ cõpetit duobus uel pluribus ... possit opponi post lit.cõtestatã.*

QVAES. CCCCLXI.

1 DOminus * de Stãpis, fuit cõdẽnatus in d.curia pa...

lamēti in quinquaginta marchis argenti, & cū ipse dñs de Stampis fuisset in arresto cōstitutus, in præsenti ciuitate Grationo. donec soluisset prędictas quīquaginta marchas argēti: ipse dominus de Stāpis se obligauit de nouo, & promisit dictas quinquaginta marchas argēti soluere certis terminis cōcordatis, & cauit ipse dominus de Stāpis, ꝑ dominum de Diemo, & Valentiū baquellarii, ciuē Grationop. qui se obligauerunt fideiussorio nomine dicti domini de Stampis, soluere more debitorum fiscalium per incarcerationem suarum personarum. non tamen reperitur in instrumento dictæ cautionis, quòd ipsi fideiussores renunciauerint iuri de prius conueniendo principalem debitorem, quàm fideiussorem. cōtingit in facto quòd dictus dominus de Stampis, se occultat in domo sua, uel alibi, infra tamē iudicaturā Graysuodani, ne cōpellatur ad soluendum dictas quinquaginta marchas argenti, ita ꝙ nō potuit reperiri pro eū citādo per executores, ut retulerunt seruientes & executores suꝑ hoc, per dictam curiam parlamenti deputati. Ideò dicta curia appunctuauit, ꝙ dicti fideiussores compellantur more debitorum fiscalium prout se submiserunt ad soluendum dictum debitum. Et cum ipsi fideiussores uocati fuissent coram dicta curia parlamēti, ipsi opposuerunt exceptionem ordinis, dicentes, ꝙ primò debet cōueniri dictus dominus de Stampis, debitor principalis, quàm fideiussores: attento quòd ipsi non renunciauerūt iusdicenti principalem debitorē prius fore conueniendū, quàm fideiussorem. Fuit proptereà dubitatum inter dominos meos de parlamento, an dicti fideiussores bene dicerēt. Quiā uidebatur ꝙ sic, cū nō renūciassent dicto iusdicēti principalem prius conueniendum, quàm fideiussores. Attēto maximè, ꝙ dictus dominus de Stampis non est absens à præsenti patria Delph. & ē soluēdo, iuxta auth. præsente. C. de fideius. Attentoq́; ēt, ꝙ ipse dominus de Stampis, hēt domiciliū infra iudicaturā Graysuodani. & ibi habet notoriè quā plura bona, quo casu dicere uoluit Sal. in in d. auth. præsente. ꝙ nō potest fideiussor conueniri, qui nō renūciauit dicto iuri &c. Sed prius ipse principalis est discutiedꝰ, ut ibi tenet ipē Sali. Sed gl. aliter dicit, in auth.

de fideiuss.in §. super uerb.ꝑ sentes.ibi,sexto modo &c.colla.i.& tenet principalis debitor dicitur esse præsens, si sit in eodem territorio, & possit citari,scilicet faciliter, dicit ibi Ange. & cũ ipse dominus de Stampis se occultet, ita ꝙ non põt citari, fuit declaratũ propterea per dictam curiam parlaměti,dictos fideiussores fore conueniendos, insequendo opinionem glo.ubi suprà. ac Ang.& sequaciũ. Pro quo ẽt adduco rationẽ: quia cùm ipse dominus de Stampis se occultet dolosè, nec permittat se reperiri,ne contra eum fiat executio prædicta, debet haberi ꝓ absẽte.l. Fulcinius. ff.quib.ex cau.in pos.ea.& sic dicta auth.pñte.ibi., absente uerò &c.facit cõtra dictos fideiussores,ꝙ possint prius cõueniri,quàm ipse principalis debitor: licet nõ renunciauerint dicto iuri &c. Fuit tamẽ per dictam curiam parlamẽti datus terminus dictis fideiussoribus ad representandũ dictum debitotem principalem,coram eadem curia die xv. instantis mensis Aprilis anno domini M.cccclxi.cum comminatione,quòd aliàs ipsi fideiussores incarcerabuntur, donec soluerint dictum debitum.Et fuit mota ipsa curia parlamenti dictum termi num ipsis fideiussoribus concedere:insequendo disposi nem iuris,qua dicta authe: præsente.ibi, ipso tamen de derante,iudex diffiniet tẽp. &c. Ita fuit processum per ctam curiam parlamenti c tra dictos fideiussores.Et a ipsius causæ recepit Petr. 3
de Bolliaco,secretarius Dal phin.Sed iuxta materiam a authen.præsente. C.de fide iuss. quæ quotidiana existit,
2 *Quæro, quando quis dicat
a præsens, *a* & quot modis qs dicatur præsens respectu absentis. gl.in d.auth. de fide iusso.§.ut.gl.super uerbo,præ sentes.ponit sex modos, ibi uide. Sed ultra glo. addo 4
alios duos modos. Primum, ubi colonus in fundo fil relinquit,ut C.de agri. & ce si.l.cum scimus.in fi. & ff. de fundo instruct.l.prædia.Secundum modum, si fuerint sem 5
sub eodem tecto, & domini non defendant, puniuntur: quia habentur pro præsentibus.ff.ad Sillcianũ.l.i.§. quæstionem.Item quæro, quando quis promittit fideiussorie aliquẽ certa die exhibere in iudicio,& nõ exhibet,qualiter contra ipsum procederet, & qualiter puniri debeat.ut de Spe.in ti.de accu.§.sequit. ueri.

uer. sed si dedit fideiussorem &c.Et super hoc dicit gl.*b* posita super uerbo, arietes c.xxx iii.q.v.cum homo sit. Sed certè istud nullo iure inuenitur ꝙ fideiussor possit occidi, si non exhibeat illum pro quo fideiussit: licet fideiusserit ꝓ reo criminis. Sed si fideiussor
3 *reum criminis nō exhibeat pecuniariter punitur: uel si dolo eum non exhibet, punitur arbitrio iudicis. ff. de exhi. reis.l. si quis reum. & C. ad Turpil.l.ii.qđ nota. q̄a alibi sic nō reperies. Itē, si sint plures, quilibet īsolidū, qualiter formabitur libellus cōtra ambos uel alterum ipsorū? uide Bar.in l.si pluribus.ff.de le.ii.
4 *Et ibi ponit, q̄a debet poni in conclusione libelli, ꝙ uno soluēte, alter liberetur: aliter si non ponatur, libellus reiicitur. Et propterea ita semper practicaui, tempore quo pra-
5 cticabam. * Vtrum naturali obligationi tantum, uel ubi non subest naturalis obligatio: sed officium iudi. ei pōt
d accedere fideius.*d* Dic ꝙ sic.*e*
e secundū Bar. plenè, in l. Mar-
6 cel.ff.de fideius.* Sed quid si fideiussor se obligauerit, ut principalis, debitum suum propriū faciendo, an nihilominus habeat exceptionē ordinis, ut cōueniatur prius principalis, q̄ ipse fideiussor? dic ꝙ sic, ut in auth. de fideiusso. in §.i.& ibi gl. notab. Sed qualis sit d. exceptio ordinis, ut prius conueniatur principalis, quam fideiussor? Dic ꝙ est dilatoria, & debet opponi ante litem cōtestatam, pro quo uide Bar.in l.iii.ff. de exce. & Cy.in l. exceptionem. C. de proba.in vii.q.& tangit gl. in d.l.iii. Quanto tempore duret fideiussio, siue loquamur in fideiussore contractus, uel iudicio sisti aut iudicato soluēdo: uide plenè per Cy.in l. si fideiussor.C.de fideius. De materia d.auth. præsente. C. de fide. uide quę plenè scripsi
7 suprà q. xciiii.*Sed an exceptio diuidēdarū actionū, quæ cōpetit duob. uel plurib. reis, possit opponi post lit. cōt. dic ꝙ sic, ꝓ tex. cū gl. in l. fideiussor.C.de fideius. Idem tenet Spe.in ti.de renun.& conclusio.§.i. uer. in primis. & seq. Idē tenet Dy. & Bar. in l. si dubitetur.ff.de fideius. Idem tenēt Bal. Saly.& Io.Fab. in d.l.fideius. reprobata opi.Pe. & Cy. imò, ꝙ plus est, illa exceptio pōt opponi post sn̄iā, ut dicit Bar.ff.de re iud.l.Paulus.la ii.de quo uide plenè, ꝑ Sal. C.si plu.una senten.condem.fuerunt.

a *Quādo q̄s dicatur præsēs.]

Et quādo dicatur quis præſens, et quādo abſens: tradit Pet. de Ancha. in c. peruenit. col. fin. de fideiuſſ. & adde quòd quis dicit̃ præſens, qui eſt in ciuitate, uel in hortis: ut no. Bar. in l. ſi ad defendendũ. ff. iud. ſol. et præſentes dici poſſunt, exiſtentes in diuerſis locis. dummodo ſe exaudiãt: ut per Bar. in l. i. ff. de uerb. obl.

b Dicit gl.] *Formaliter quòd hoc ſubiũgitur. l. ſed certè iſtud etc. Et adde do. Io. Fab. inſt. de fideiuſ. in § in omnib. in glo. ſiue ex maleficio. ubi dicit, ꝙ ſi fideiuſſor promiſerit certam ſummã, illã ſoluet. Si aũt arbitrariã, uel punieẽ in corpore, ſi fuerit in dolo, uel extraordinariè: nõ pœna, qua puniretur ille, pro quo fideiuſſit Ex hoc ubi agebatur criminaliter ex delicto, fieret condẽnatio ad intereſſe partis. et alle. ff. de cuſt. reo. l ſi quis reum. C. eod. l. ſi quis barſatorem. ad Turpil. l. ii. hoc autem fallit. ff. eo. l. ſi a reo. §. fi. ii.*

c Verbo arietes.] *Voluit dicere ſuper uerbo, ſupplicium.*

d Accedere fideiuſſor.] *Vide do. Io. Fa. inſt. de fideiuſſ. in §. ac nec. in gl. ſi ut pro ſeruo. in fi.*

e Dic ꝙ ſic.] *Poteſt tamẽ fideiuſſor, ſi accedat ignorãter, pro eo. q eſt tm̃ naturaliter, uel ciuiliter obligatus, excipere: ſecus ſi ſcienter, uel elegãter: ut dicit do. Io. Fab. ubi ſupra in ii. col. ĩ uer. un de uř. & in uerſ. uidetur ergo*

SVMMARIVM.

1 *Inuentarium an ſit nullũ, ſi ... inchoetur infra xxx. dies, ... perficiatur infra lx. alios di...*
2 *Tempus conficiendi inuentari... an currat minori.*
3 *Hæres inſtitutus, ſi nõ confi... inuentarium ſecundum for... l. C. de iure delibe. an paſſur... pœnas dictæ legis.*
ecclesia, uel hoſpitali. nu. ...
5 *Tempus conficiendi inuentari... a quo tẽpore incipiat curr...*
6 *Fideicommiſſarius, an poſſit ... cere inuentariũ in perſona ...*
7 *Exceptio, ego ſum infra temp... conficiendi inuentarium. a... impediat litis conteſtation...*
8 *Hæredes an poſſint infra tem... pus conficiendi inuentari... alios conuenire.*
9 *Inuentarium qui non confi... an teneatur in foro conſcien... ultra uires hæreditarias.*

QVAES. CCCCCLX...

ALiqui doct. in ... bentes, uolue... cere & tenue...
1 preſsè,* ꝙ non ualet in... riũ, niſi inchoetur infra ...
a dies, *a* licet perficiatur ... lx. alios dies. Sed Cy. & ... tenẽt econuerſo, ꝙ im ... cit, ꝙ ſit perfectum infra ... xxx. dies. licet inchoetur ...

xxx

xxx. dies *b*. Ita dicunt ipsi in l.scimus.in §.si uerò postquã. de iur.delib.& ita pro hac ultima opi. Cy.& Bart.tanquã magis æqua *c* iudicat in hac curia parlamẽti. De forma *d* dicti inuẽtarii cõficiendi,quo modo fieri debeat, ponit plenè Bart.in d.l.scimus.in §.cũ igitur. Sed quid si hæres omiserit infra tempus debitũ à iure statutum, conficere inuentarium: an possit ipse hæres à principe per rescriptum releuari? Vide, quę plenè dixi in tractatu rescriptorũ, & clausularũ derogatoriarũ &c.per me Guidonẽ Papæ cõpilato. in uer.hæres omisit facere in-
2 uẽtarium &c.Sed utrũ*illud tempus currat minori? dic quòd sic, secũdum Bar.licet posteà restituatur: ut in auth.de hære.& Falcid.§.pupillus.& tenet glo.ff. de mino.l.auxiliũ. §.i.& restituitur, probata tamen læsione,secundum quod plenè dixi suprà quęstio.cxli. & cxlii.De præscriptione cõtra minorem, uide quæ dixi
3 suprà q. ccccxxv. * An fiscus hæres institutus patiatur pœnas d. l. scimus. si non conficiat inuentarium secundum formam d.l.scimus.C.de iure delibe. dic quòd non.& est ratio:quia non tenetur ultra uires hæreditarias,per tex.in l. i.§.an bona.& l.non possunt. ff.de iure fisci.ita dicit Bar.in d.§. an bona.Et ita iudicatur in dicta curia parlamenti. licet uideatur tex. contrà. in §. pen.in auth. de hæredi.& Falci. licet ibi tex. non loquatur specificè de fisco. Hoc etiam scripsi supra quæstio.cccxxxiii. de quibus per me ibi scriptis non recordabar,dum hic scripsi:quia non posuissem su-
4 perfluè in duobus locis.* Sed an ecclesia,uel hospitale,si hęres instituatur, patiatur pœnas statutas contra non facientes inuentarium: de quibus in d. l.scimus. & uidetur quòd sic,per auth.de hære.& Falcid.in §. fina.& hoc ibi tenet Iacob. de Bello uisu in fi. suæ lecturæ, quẽ sequitur do. Ray.de Sabanaco in sua repetitio.§. si uerò postquã. in d. l.scimus.Sed potest ipsa ecclesia restitui,per clem.de in integrũ restit.facit c.quia cõtingit.§.illi etiam.de reli.domibus. in clem. hanc quæstionem mouet Bart. in l. autem. §.sed cùm testator.C.ad legẽ Falc. sed nõ determinat eam: quia dicit se dubitare, an ecclesia restituatur cõtra præscriptionem: & infra quòd tẽpus. Et quid si ecclesia succedat priuato? uide plenè distinctionem Bart.in auth.quas actio-

5 nes.C.de sac.san.eccle.*Sed à quo tempore incipiat currere dictum tẽpus conficiendi inuentariũ? Dic ꝙ non à tẽpore hæreditatis:sed à tempore adi
e tæ hæreditatis: *e* ut dicit glo. quam sequuntur Bar. & doc. in d.l.scimus.§.si autem du-
6 bius.super uerbo,delatã.*Dicta.l.scimus.loquitur in hærede conficiente inuentariũ. Sed quid in fideicõmissario, utrum ipse possit conficere inuẽtarium ex persona sua:uel utrum inuentarium per herede cõfectum,sibi prosit,uel in ipsum transeat?uide plenè Bart. in l. in ratione. §.quod uulgò.ff.ad le.Fal.& per Spe. in titu.de instru.edi.d.uersic. quid si hæres. & tangit idem Bar.in l.i.§.i.ff.de iure delib.
7 Vtrum hæc exceptio, * *f* ego
f sum infra tempus conficiendi inuentarium, impediat litis contestationem?dic quòd sic, ut probatur in d. l.scimus.§. donec.tamẽ dũ ibi dicitur,ad iudicium uocare &c.Et dum dicitur s.immediatè inquie-
8 tare &c.* Sed nunquid hæredes,licet non possint conueniri, an ipsi possunt alios infra illud tempus cõuenire? & uidetur quòd nõ, per l.iii.quod quisq; iuris. In contrariũ est ueritas: quia ille titulus habet locum,quando alicui cõ-

ceditur priuilegiũ ad eius p[illegible]
stulationem. Sed beneficiũ e
d.l.scimus. non est huiusm[illegible]
di.igitur &c. licet contra h[illegible]
faciat. C.de Iudæ.l.die sa[illegible]
to. sed dic, ꝙ ibi fuit int[illegible]
ductum in fauorẽ Dei,nõ d
fauorẽ Iudæorũ.hic autẽ
introductũ in fauorẽ hæ[illegible]
secundũ Bar.in d.l.scim[illegible]
nuntur solẽnitates adhibẽ e
dæ in confectione inuent[illegible]
Sed una alia solennitas a[illegible]
tur in auth. sed cum testa[illegible] f
C.ad legẽ Falcid.uidelicet [illegible]
adhibeãtur alii tres teste[illegible]
nę opinionis,& locuplet[illegible] g
cõ creditorum, & legata[illegible]
rũ absentium. & de hoc [illegible]
per Bar.in d.l.scimus.i §.
9 autem dubius.*Sed an [illegible]
ficiens inuẽtarium, tene[illegible]
in foro conscientiæ ultra [illegible]
res hæreditarias? dic ꝙ [illegible]
g secundum Bar. *g* ff.de a[illegible]
hære.super rub.& Bal.in [illegible]
scimus. & Martinum de [illegible]
do,in suo tractatu de p[illegible]
tia.De materia inuenta[illegible]
de quæ scripsi suprà, q. [illegible]
& q.ccclii.

a Infra xxx. dies.] *A die a[illegible] hæredi. numerandos. do.Ba. in l.fi.§ cum igitur.in uer.iii.[illegible] C.de iur. delib.*

b Post xxx.dies] *Vide d.Alex. [illegible] alleg.l.fi. in §.si uerò.in uer. [illegible] istam. crederẽ tamẽ illam [illegible]*

esse mendosam, uitio scriptoris.

c Magis æqua.] *Hanc opi. Bar. et Cy. tenet etiã Pau. de Cast. in d. l. scimus. in §. eũ igitur. et dicit eam omnes doc. tenere, tanquam magis æquam.*

d De forma.] *Vide omnino dom. Guli. de Cu. in spe. de instr. edit. §. fi. in uer. in huius autem inuentarii.*

e Aditę hęreditatis.] *Adde quod inducitur supra in apostill. in uersi. infra triginta dies.*

f Vtrum hæc exceptio &c.] *Vide in decisione Delphin. quæstione cclvii.*

g *Dic ꝙ non, secundũ Bar.] *Et per Bart. in repetitio. l. i. col. ix. uer. iii. quæro. C. de sac. san. eccl. & Bar. in l. fin. §. & si præfatã. C. de iure delib. Aduerte tamen, quod nõ cõficiens inuentarium, præsumitur, quòd surripuerit bona hæreditaria. ut §. scimus. et §. si uerò nõ fecerit inuentariũ. in auth. de hæredi. & falci.*

SVMMARIVM.

1 *Mercãtiæ prohibitæ extrahi extra Delphinatum, an in alieno captæ, cũ prohibitis censeãtur confiscatæ.*

QVAES. CCCCCLXXII.

1 SI fuerit introductum extrahere blada* extra præsentem patriã Delphinatus, & aliquis extrahat cum animali sibi cõmodato, dominus animalis amittit ipsum bladum prohibitũ extrahi, cũ suo animali cõmodato: aliàs secus. a Istud probatã in l. cotem. §. dñs. ff. de uecti. & cõmiss. & idẽ in conducẽte animal. Ita uidi determinari in camera consilii: cum de facto contigisset. Sed quid de billionis, quæ prohibẽtur extra patriam extrahi: & cũ talibus billionis prohibitis reperiantur aliæ pecuniæ auri uel monetę prohibitæ portari, an nõ prohibitæ cum prohibitis debeant esse confiscatæ? uidi determinari quòd sic: per ea quę ponit Bart. in l. pe. b C. de nautico fœnore. Et idẽ dicerem in mercantiis prohibitis extrahi extra præsentem patriam: quia si non prohibitæ mercantiæ cũ prohibitis portari, reperiantur non prohibitæ, etiam cẽsentur confiscatæ per premissa. Et ita etiam in istis terminis tenet Bart. in l. penul. C. de nautico fœnore. Sed hoc uerum, si scienter & dolosè hoc fiat: aliter nõ: iuxta dictum §. dominus. Idem dicendum esset, si mercator trãseat per locum, per quem debetur pedagium cum mercantiis, pro quibus debetur pedagium: quòd etiam censen-

ſenē confiſcatæ aliæ quas portat, pro quibus non debebatur pedagium, per præmiſſa.

a *Iuxta hoc quæro, an ille qui non tranſit per iter conſuetum cauſa fraudandi pedagium, debeat dici fregiſſe pe-

c dagium? c uidetur quòd ſic, per ea, quæ ponit Bar. in l. pe. de nautico fœnore. De materia uetiti de bladis non extrahendis extra patriam, plenè tetigi ſ. q. ccclxxiii. Quid ſi res uetita portari, nõdum deuenerit ad locum prohibitũ, an debeat dici cõfiſcata? uide Bart. & doct. in l. penul. C. de nauti. fœnore, An dictus titulus de nautico fœnore ſit hodie correctus? dic quòd non, ut not. in authen. ad hæc. in fin. magnæ glo. C. de nautico fœnore.

a Alias ſecus.] *Idem tenet Ioan. de Imo. in §. dominus. hic alleg.*

b In l. pen.] *Vbi idem cum Bar. tenet Paul. de Caſt. uide tamen diſtin. do. Salyc. in d. l. uide eundem Paul. de Caſt. in l. cùm proponas. uerſic. item allegatur. C. de nauti. fœno. do. autē Cy. aliter uidetur ſentire. in uerſic. ii. quæro. & in uer. ſeq. & do. Bar. in l. coīē. §. dominus. in i. q. ff. de publi. & uec. pondera tamē dictum Pau. de Caſt. qui loquitur in caſu, quo quis abutitur licentia ſibi data, de quibuſdā rebus portandis. Nā illam perdit propter abuſum xi. q. in priuilegi[o]. Et breuiter ſciendum, quòd licitũ propter illicitũ non conf[iſca]tur, niſi quando pœna eſſet c[on]talis: & tunc uenit in co[n]ſe[quen]tiam talis pœnæ: ut no. d[e] ... Imol. in prædict. §. domin[us] ... uerſi. not. arg.*

c Fregiſſe pedagium.] *Si deprehenditur in uia prius, quam perueniat ad locum, quem non lice[t] exire: non eſt locus cõfiſcatio[ni] quia redire poterat & pœnit[e]re. ſecundũ d. Cy. in prædi. l. cum proponas. in iii. q.*

SVMMARIVM.

1 *Seruitus pecoris paſcendi, qua[n]to tempore præſcribatur.*

2 *Seruitutes habentes cauſam [di]ſcontinuam, nõ præſcribuntur.*

Q. CCCCCLXXIII.

SVpra quæſtione ccccvi[...] planè ſcripſi, quo tēpore acquiratur ſeruitus per

1 ſonalis. *Sed hic quæro, qua[n]to tēpore præſcribatur ius ſeruitutis realis pecoris paſcendi: pro cuius quæſiti determinatione præmitto, quòd iure canonico ſeruitus paſcédi pecora, ſiue quæcunque alia animalia per aliquos dies cuiuſlibet hebdomadæ uel mēſis, & per alios dies, talis ſeruitus & ſimiles dicuntur habere cauſam diſcontinuā. ...

dicunt

dicunt Inno. Hosti. & docto res in ca. cum ecclesia. in fin. extrà de causa possessio. & ꝓ priè. & in c. ad aures. & in c. de quarta. extrà de præscriptio. Si uerò quandocunque uoluerint immittere, possint ad pascendum, tunc dicitur habere causam continuam. Ita dicunt ibi dicti doctores canoni. Sed iure * ciuili. quia in eius usu requiritur factum hominis, quia oportet ducere animalia impascuis, & reducere, dicta seruitus & similes dicuntur habere indistin a ctè causam discontinuam. *a* Ideo tales seruitutes nõ præ b scribuntur *b* decem uel uiginti annis. l. seruitutes. ff. de seruitutibus. Sed requiritur tantũ Episcopus, quòd de eius initio memoria hominis non existat. ut ff. de aqua quotidiana & æstiuali. l. hoc iure. §. ductus aquæ. cum similibus. & sic est necessaria probatio cẽtum annorum. Quæ probatio qualiter fieri possit, dixi plenè, per quæstionem cclvii. Si tamen homines pascentes eorum animalia præstitissent dominis fundi aliquod tributum, pro quolibet animali, per quam præstationem potest corroborari tacitus consensus domini fundi, tunc sufficerent x. anni. & sic potest intelligi l. uenditor. §. si constat. ff. communia prædiorum. ita dicit Petrus Iac. in tit. de seruitute pecoris pascendi. in fin. & ita fuit determinatum in camera consilii die xxviii. mẽsis Martii. anno domini Millesimo quingentesimo sexagesimoprimo in diffinitione processus domini baliuiæ hosteduni, & hominem Matæ famasii, qui in nemore degerant dicti domini baliuiæ, dicebant se habere ius depascendi eorum animalia, absque solutione alicuius tributi: & quia nõ probauerunt se in usu & consuetudine fuisse tanti temporis spacio, quòd de contrario nõ staret memoria hominis, succubuerunt: licet probauerint se fuisse in dicta possessione x. xx & xxx. annis. Si tamen fuisset semel iudicatum pro dictis hominibus infra x. annos, tunc cum cõcursu x. annorum fuisset eis quæsitum ius pascendi: ut dicit Petrus Iaco. in dicto tit. de seruitute pecoris pascendi. circa fin. ibi, quod & præsumitur &c. Et de hac materia plenè uide per Petrum Iaco. ubi s. dicit idem Petrus Iac. in dicto titu. de seruitute pecoris pascendi. circa principium. ibi, nunc quæritur, qñ uniuersitas

tas &c. ꝙ per beſtias uillæ poteſt acquiri ius nemoris. de quo uide per Cyn. in l. cũ longi. C. de præſcriptione lõgi temporis. Sed an homines uniuerſitatis poſſint eſſe teſtes in cauſa paſqueriagiorũ, uel hocheragiorũ? dic ꝙ nõ: quia ipſi reportant commodum. Ita tenent Cy. & doct. in l. parentes. C. de teſt. & in l. idonei. ff. eod. Et ibi mouetur quæſtio de canonico, an poſſit eſſe teſtis in cauſa capituli. & tetigi de cauſa concernente uniuerſitatem s̃. quæſ. cxciii. in fin. De ſeruitutibus habẽtibus cauſam continuã, uel diſcontinuam, uide plenè per Petrum Iacob. in tit. de actio. in rem cõfeſſoriam, per totũ. Et de ſeruitutibus realibus & perſonalibus, & qualiter iuriſdictio præſcribatur: c uide plenè per Petr. Iacob. in titul. ſu per iuriſdictione libellus, per totum. Et ibi enumerantur caſus, qui ſunt de mero imperio. Et ibi etiam conſequenter uide caſus, qui ſunt de miſto imperio. Item ibi conſequenter uide caſus, qui ſunt de baſſa iuriſdictione. An perceptio decimarum habeat cauſam cõtinuam, dixi ſuprà quæſtione cclxvi. in fine.

a Indiſtinctè cauſam diſcontinuam.] *Vide omnino dom. Io. Petr. de Fer. in practi. in for. in actio. confeſ. pro ſerui. in gl. ſeruitus aquæductus. in vii. col. in §. & quia ſuperius dictum eſt. ubi dicit, quòd ſeruitutes habent cauſam continuam, ut quaſi, in quarum uſu nõ ... factum hominis requiritur, ut puta in ſeruitute luminum, ſtillicidii altius non tollendi, & prospectus. illæ uerò diſcontinuam uel interpellatam in quarum uſu hominis factum exigitur. puta in ſeruitute uiæ, itineris, actus, & aquæ hauſtus. ... ĩquit de his plenè tradi. per ... & doct. in l. ſeruitutes. ff. de ſeruitut. gene. & l. foramen. de ſerui. ruſtico. prædi.*

b Non præſcribuntur.] *Qualiter & quanto tempore ſeruitutes præſcribãtur, & quot requirantur ad earum præſcriptionem cauſandam, uide domi. de Fer. ubi ſuprà. in fi. ix. col. in uerſ. quibus ſic præmiſſis.*

c Qualiter iuriſdictio præſcribatur.] *Adde do. de Ferra. in præ. for. in acti. confeſſ. pro ſerui. in glo. pœnam, & omnino ... dam. in vii. col. in §. modo ... to in dubium.*

SVMMARIVM.

1 *Iudex alterius territorii, requiſitus ſententiam exequi, ... poſsit cognoſcere de nullitate ſenten-*

sententiæ, et aliis opponendis per partem, contra quam exequitur sententia.

2 *Appellari an possit a sententia Iudicis requisiti.*

3 *Appellari an possit, si Iudex ꝓnunciet sententiā exequendā.*

4 *Exceptio excommunicationis, an impediat executionem sententiæ.*

5 *Appellari an possit a pronūciatione super executione sententiæ.*

Q. CCCCCLXXIIII.

AN iudex alterius territorii, requisitus exequi sententiā, poterit cognoscere de his,
1 quæ * opponet cōdemnatus coram eo. Et uidetur ꝙ non debeat aliud facere, quàm e-
2 xequi *a* sententiam iudicis eū requirentis.l. si prætor.in princ.ff.de iudiciis.nec debet cognoscere de uiribus sententiæ iudicis requirentis.ut dicit Salyc.in l.ea quidem. C. de accu.& tetigi s̃.q.ccccxix. & Inn.in ca. decæterò.extrà de sententia & re iudica. Sed Petrus Iacobi in tit. de actione in factum & re iudicata. in uei sic.sed quid erit præses uł alter iudex &c.tenet ꝙ poterit ipse iudex requisitus cognoscere de his, quæ opponet coram eo condemnatus. & allegat pro hac parte d.l. si prætor.in §.i.cui ipse respōdere non potest,quin de nullitate talis iudex requisitus cognoscat. Cy. de hac materia tractat in l. ab executore. C. quorum appellatio. non recipiuntur. & sic de similibus. cum sit eadem ratio. Et ad principium dictæ legis respondet ipse Petr.Iaco. quòd ipse iudex quicunque sit, qui sententiam aliquam exequitur,non potest cognoscere,an iudex,qui eam tulit,iustè uel iniustè eam tulerit, habendo respectum ad ius litigatoris, uel habendo respectū ad proposita & probata coram eodē iudice requirente. secundum etiam Saly.ubi s̃. sed de nullitate sententiæ:& de aliis exceptionibus à iure ꝑmissis,quæ opponi possunt contra sententiam, de quibus infrà statim dicam, bene poterit eas cognoscere,parte uocata, & indeiudicare,an sententia sit exequenda, uel non. Ita uidi seruari in hac curia parla.Sed secundum Bar.non debet semper in talibus exceptioni. iudicare iudex requisitus,si uideat eas obstare: sed debet remittere iudici requirenti: ut dicit Bart. in l.à diuo Pio. in princi.ff.de re iudi.ibi ueritas est &c. Idem etiā & plenius

tractat

tractat & tenet Ioân. Ferrar. in ti. de forma executionis sẽtentię diffini.in vii.col. in gl. ibi, quintò quæritur, pone quòd res ista s. qua &c. ibi, quid autem dices &c. nisi iudex requisitus sententiã exequi, esset superior, quo casu ipse superior potest de omnibus cognoscere, & sentẽtiam reuocare, ut dicit Io.Fab. C. ad l.Cor.de fal.l. satis.
a * Sed an à sententía iudicis requisiti possit appellari? Petr. Iac. ubi s.dicit quòd sic. & similiter à quocunque alio executore sententiæ,
b *b* si modum in exequẽdo excedat. Et dicitur executor sententiæ excedere modum sex modis: quos ple. tractat & declarat Petr.Iaco. in loco s.allegato.in uersi.sed ab executione, quæ in facto consistit &c. & si appelletur, iudex appellationum non debebit cognoscere, nisi tantum modo de casu seu articulo, pp quẽ fuerit appellatũ, nec appellans poterit aliam causam addere: licet secus, cum appellatur à diffinitiua: ut ff. de appe.l.iii.§.fi.dicit Per.Ia. ubi s.sed quæ sunt exceptiones, quæ possunt opponi in executione sententiæ? gl.ponit octo exceptiones, in l.i C. de iur.& fac.ign.& Spec.ponit xvii. casus, propter quos impeditur executio sentẽtię, in tit. de executione rei iudi. in §.postremò. Et hoc, si in primò iudició fuerint omissæ. Sed si tunc in primo iudicio fuerint propositæ & tractatæ, decæterò non poterunt opponi post sententiam. ff. de per. hære.l. quod in die.§.i. & C. si ex falsis instrumentis. l.i.& de fid.instru.l.fin. Item poterit opponere condẽnatus omnes exceptiones dilatorias, & peremptorias, quæ iuste possunt sibi competere post sententiam, ut pacti de non petendo, usque ad certum tempus, uel in perpetuum, uel si post sentẽtiam facta fuerit nouatio, auditur reus & impeditur executio. ut C.de exe.rei iudi.l.ii.cum si. Ita dicit Pet. Ia.in loco præal.ibi.Item siue agat actione iudicati &c. Item etiam omnis exceptio, quæ non repugnat sententię, potest opponi post sententiã, quæ in rem transiuit iudicatam.l.i.C.de iuris & fac.igna. & l.si fullo.ff.de cõd. sine cau sa.& l.elegãter.§.si quis post. ff.de condi.indeb. & no.Ang. de Are. in §.sed si quis. in fi. institu.de act.& ibi dicit idem de Aretio, quòd exceptio ne quis conueniatur, nisi inquãtum facere potest, opponi potest etiam post sententiam, quæ

quæ in rem transiuit iudicatam, l. ex diuerso. §. i. cum l. sequenti. & ibi Bar. so. mat. & idem Bart. in l. Nesennius. ff. 3 de re iud. * Sed an possit appellari, si iudex pronũciet sententiam exequendam? c Pet. Iac. ubi s. in uersic. item si iudex inter partes pronunciet &c. tenet ꝙ sic, cõtrarium tamen tenet Spe. in ti. de execu. in §. breuiter. uer. sed secun- 4 dum cum queritur, * An exceptio excõmunicationis impediat executionem sententiæ? dic ꝙ sic. Idem de in inte- d gr. rest. d postulata, quæ etiã impedit executionem: ut dixi s. q. ccxv. in fi. Et de istis duobus etiam poterit cognoscere iudex requisitus: per ea, quæ dicta sunt. De materia executionis sententiæ late in alieno territorio, etiam dixi s. q. xxiii. De executione sentẽtiæ, dixi s. q. cccxxix. Dixi supra, secundum Pe. Ia. in §. & si appelletur &c. ꝙ si appelletur à pronuntiatione iudicis exequentis sententiam: non debet iudex appellationum cognoscere, nisi de articulo propter quem fuerit appellatũ: licet secus sit, cum appelletur à diffinitiua. Ex hoc dico, ꝙ ibi uidetur dicere Petr. Iac. ꝙ ordinatio super executione sententię, est interlocutoria.

Item etiam sentit Bart. in l. i. ff. de appell. recipiendis. Sed 5 an * à tali pronunciatione, quæ super executione fuerit lata, possit appellari? Spe. uidetur dicere quòd non, in tit. de execut. sen. in §. breuiter. uersi. sed secundum eum &c. sed Petr. Ia. ubi s. uidetur sentire contrarium &c.

a Aliud facere, quàm exequi.] *Executor nunquã debet aliquas probationes recipere super prinpali, ut super illis iudicet: nec etiam ut decernat sententiam mãdandam executioni, uel non: sed ad sui instructionem posset recipere aliquas probationes: ut si inueniret aliquid, eam moueret, supersederet & remitteret ad superiorem negocium; sed tamen nunquam iudicare debet. et ista est ueritas secundum d. Inno. in c. decætero. in gl. sua super uerbo negocio. in uersic. his, quæ hic dicuntur. de sententia & re iudi. & hoc sonare uidetur Marcellus in l. si prætor. ff. de iudi. ut et ex ibidem scriptis per d. Bal. clarè colligitur, dum no. regulam, & ex regula illationem, & desuper cumulat fallentias. & istud sentit d. Odo. in l. si ut proponis. in fi. C. de exec. rei iudi. et ibi expressè d. Cy. in uer. sed quid si coram isto. et d. Saly. ibidem in uersic. cum glos. quæritur ad huius materia pleniorem recognitionẽ.*

uideas

uideas omnino d.Bar. in l.á diuo Pio.in princ.in ii.col. in uer. uenio ad solutionem.ff. de sentẽ. et re iudi.et d.Saly.in l. et si nõ cognitio.in uersi.quæro modò. et in uer.quæro igitur. et in uersi. ulterius, ampliando.C.si contra ius uel uti li.publ.

b Appellari ab executore sentẽtię.] *Vide omnino, quæ dixi supra, in q.lxxxvij. in apostilla ad istum, in uerbo, ab executione.*

c Sententiam exequendam.] *Vide istum, consi.xlvii. inci.circa diffinitionem.nume. i.uersic. circa primum. & seq. & aliquid consi.lxix.*

d Idem de in integrũ restitu.] *Adde dom.Bal.in præalleg. l.si prætor.in uersicul.& ex hoc no.*

SVMMARIVM.

1 *Emphyteota potestne seruitutem constituere in re emphyteoticharia.*

2 *Emphyteota si tempore suo imposuerit aliquam pensionem, dominus directus tenebitur eã soluere.Limit.*

QVAE. CCCCCLXXV.

1 EMphyteota* põt seruitutẽ constituere in re emphyteoticharia, & ualet constitutio. ff.de seruit. a l.iii. *a* Itẽ põt rẽ emphyteoticariã obligare, & ualet pignoris obligatio:ut ff.de pigno.l. lex uectigali fundo.& dixi s. q.ccccxxviii.in fi. Attamen si res posteà peruenerit ad dominum directum, prima obligatio euanescit: ut d.l.lex.uectigali. Et similiter euanescit seruitus.ar. d.l.lex.uectigali. cum sit eadem ratio, nisi dominus in ea constituenda cõsenserit.ff.de aqua plu.ar.l.i. Nec nocet etiam eidem domino directo aliqua præscriptio in seruitute uel pignorũ obligatione:ut C.de præscr. xxx. an.l. cum notissimi.§. illud. Sed dico hoc uerum, si redeat ad dominum, ut ad dominiũ, seu iure dominii: ut quia res cecidit in cõmissum:uel quia cum alteri uẽderetur: ipse dominus directus eam emit eodem precio, ut dominus iure prælationis.Secus tamẽ si res peruenisset ad ipsum dominũ directum. Alio modo fortè, uidelicet quia emit eã ab emphyteota uel in solutum, ex donatione,legato,uel alio titulo, eam ab emphyteota habuerit,ut priuatus, & non iure prælationis, uel iure commissi:quia tunc remaneret seruitus uel pignoris obligatio firma:ut ff.de acquir. re.do.l. traditio.§.i.& de contrahen. emp.l.alienatio.& C.de dist. pign.l.si debitor.ita etiam tenet Petr.Iac.in titu. de act.in rẽ pro re emphyteotica. ibi, item

item prædicta uera sunt &c. Et ita uidi determinari in camera consilii.
2 * Aduertendum tamen, quòd si emphyteota imposuerit super ipsa re tempore suo aliquam pensionem, dominus directus tenebitur eam soluere: nisi in casibus specialibus, de quibus tetigi plenè infrà, in proxima sequē. quæstione. De materia iuris prælationis, etiam tetigi in aliis terminis suprà q. ccccxi. De materia laudimiorum & iuris prælationis, etiam tetigi suprà q. ccccxii.

a L. iii.] *In gl. i. ibidem in emphyteota. & iunge, quod ibi dicit d. Bald. super ipsa glo. i. & uide ibidem omnino dom. Paul. de Cast. qui dicit, ꝙ feudatarius potest in re feudali constituere seruitutem, sicut superficiarius, & emphyteota.*

SVMMARIVM.

1 *Actio personalis non sequitur fundum, seu fundi possessorem. Limit. num. 2.*

3 *Actione personali an possit agi cōtra donatarium omnium bonorum.*

4 *Causa quæ exoritur super annua præstatione, pro anniuersariis defunctorum, an pertineat ad forum ecclesiasticum.*

5 *Pensio annua, an possit peti pro annis futuris.*

6 *Pretium, an possit peti pro annis præteritis.*

Q. CCCCCLXXVI.

1 Actio personalis non * sequitur fundū seu fundi possessorem. l. i. §. si hæres. ff. ad Treb. cum si. hinc est, quòd dicimus, quòd si annua pensio super aliquo fundo inter aliquos priuatos imponatur, & constituatur, quòd posteà tertius possessor talis fundi non poterit tali actione personali, pro dicta pensione conueniri. a argumento ff. de contrahen. emptio. in l. fin. §. i. & no. ff. de annu. leg. l. liberto. in prin. & de act. emp. l. in uenditione. Nisi in aliquibus fauorabilibus, ut in alimentis: ut ff. de ali. & cib. lega. l. Lucius. Et idem in annuis anniuersariis, quæ relinquuntur ecclesię pro defunctis. Est enim modus in rebus &c. ut ff. de uerb. ob. l. si ita quis promiserit §. ea lege. & facit ꝑ hoc
2 tex. respectu anniuersariorū. in c. quātò in fi. extrà de usu. ubi tertius possessor tenetur ad decimas & obligationes, ad quas fundus erat affectus. facit etiam ad hoc, quod dicit Host. in summa. in tit. de loca. §. quæ actiones. uersi. sed si

 dixerit

dixerit. & Spe.eo. tit.de loca. in §.nũc aliqua.uersi.lxxxvi. ubi dicit, quòd si quis imponat pensionem pro alimentis super aliqua re: quòd ipsa res dicitur affecta pro tali pẽsione perpetuò ad quemcunque transeat possessorẽ. alle.l.hactenus.ff.de usufru. sic in simili dicendũ uidetur in annua pensione pro anniuersario defunctorum data presbyteris talis ecclesię, quibus censetur donata aut legata, ut orẽt pro defunctis: & per consequens ut uiuãt & uiuẽdo anno quolibet orẽt pro fidelibus defunctis. Et ita respectu anniuersariorũ recordor uidisse iudicari in hac curia parl. tempore, quo practicabam in quadam causa, in qua partem tunc faciebam. Et facit ratio pro anniuersariis. nã uidemus, quòd pro tributo principis tertius possessor potest actione personali conueniri. l. imperatores. ff. de uecti. & commissis. Idẽ dicamus in ecclesia, cui debetur anniuersarium pro defunctis. ar. in l. fi. C. de sa. san. ecc. et in auth. de nõ ali. re. ec. §. summus. col. ii. Et hanc opin. de alimentis & anniuer. annuis defunctorum, tenet Pet. Ia. in tit. de act. in rem quæ pro re emph. competit. licet per uerbum, fortè respectu anniuersariorum. tamẽ ut s̃. dixi, fuit iudicatum pro anniuersa. defunctorum contra tertiũ possessorem. Et non mirandum, quia mutata in fauorẽ animę seu legatorũ pro anima, & ad pias causas relictorum, à iure statuuntur, quæ tamen respectu aliorum legatorum reperiuntur statuta, prout colligitur ex auth. sed cum testator. C. ad l. Fal. & l. i. C. de fideic.

2 *Collige ergo ex prædictis, q actio personalis sequitur fundi possessorẽ. primò, pro annua pẽsione super aliquo fundo pro alimẽtis imposita. secũdò pro annua pensione anniuersariorum defunctorũ. tertio, pro decimis. quartò, pro oblationibus. quintò, pro tributo principis. Est etiã alius casus, in quo agitur actione personali contra tertium possessorem, uidelicet quando annua pensio imponitur super fundo. quo casu agi potest cõfessoria contra tertium possessorem, ut plenè s̃. q. xliii. in fi.

3 *An possit agi actione personali contra donatariũ omnium bonorũ: uide quæ scripsi s̃. q. cv.

4 *Sed an causa, quæ exoritur super annua præstatione pro anniuersariis defunctorum pertineat ad forum ecclesiasticum? uidetur quòd sic. sicut uidemus de causis mor-

mortalegiorum, quæ ad forum ecclesia pertinent: ut dicit Ioan. And. & Host. in c. suscepto. extrà de fo. cõpet. omne id, quod relinquitur pro anima censetur esse relictum ad pias causas. l. si quis Titio. & ibi glo. & Bart. ff. de legat. ii. l. Lucius. §. i. ff. ad Treb. & ibi etiam glo. & Bar. & not. per Sal. in l. i. C. de sa. san. eccle. in sua repeti. De legato ad pias causas, si debeatur testamento nullo seu reuocato, ui de quę scripsi suprà q. cc. in fi. Quia legatum in causam alimentorum relictum debetur, etiam ex testamento minus solenni, quod confirmatur ex præstatione triennali. per l. i. C. de fideic. quæro an idem sit in quocunq; legato pio? dic ꝙ sic, secundũ Ang. de Peru. in l. si certis annis. C. de pac. in sua rep. & Bar. in l.
5 i. C. de sa. san. ecc:* An possit peti annua præstatio pro annis futuris? tex. quòd sic. in l.
6 i. C. de fideic.* Sed an precium possit peti pro annis præteritis, quibus non fuit legatum annuum præstitum? dic quòd non, per l. nulli. C. de ero. mi li. anno. Ita tenet Bar. in tracta. suo alimentorum. Sed debet peti in specie in qua debetur: iuxta l. i. C. de fideicommissis. s. alleg.

a Pro dicta pensione cõueniri.] *Vide in simili d. Bal. in l. si plures. in iii. col. in uer. itẽ si debeat mihi. & in uer. itẽ seruitus est. et in uer. tñ fuit. C. de cõdi. inser. Hæc est bona q. quam bene no. & repone in occiput tuũ, quia rarò eam inuenies.*

Adde tamen, quòd in senescalia Lugdu. potest quicunque possessor conueniri pro pẽsione situata super possessione, quæ impræsentiarum tenet: imò plus etiã pro arreragiis incursis. & hoc ex consuetudine senescaliæ Lugdu.

SVMMARIVM.

1 *Iurisdictio in uia publica ad quem pertineat.*

2 *Delinquens ad flumẽ Rhodanũ, per quos possit puniri.*

Q. CCCCCLXXVII.

AD quem pertinet iurisdictio in uia* publica? a Pe. Iac. in ti. sup iurisdictione libellus. circa fi. ubi trac. de bassa iurisdictione. ibi, nũc quęritur, ad quem pertineat &c. mouet istã q. & cõcludit, ꝙ pertinet ad illos, qui habent circũquaq; iurisdictioné, b per sex rationes, ibi per eũ satis latè declaratas, quas hic lõgum esset enarrare. & ex hac determinatione diceré, ꝙ delinquẽtes uel super* flumẽ Rhod. deberent

 puni-

puniri p̃ officia. regios: p̃ officia. Papæ, & p̃ offic. Delph. ac ẽt per offici. ducis Sabaũ. cõmuniter qui circũcirca flumẽ Rhodani habẽt eorum terras & iurisdictiones: cum etiam illud flumẽ et similia flumina
c sunt de regaliis, *c* ut in feudis, quæ sunt regalia. in c. uno. & ad dictos principes cuilibet in suo territorio pertineãt re
d galia. *d* Tamẽ quicquid sit de iure, rex Frãciæ dominus noster, & sui officiarii dicunt, q̃ insolidum ei pertinet Rhodanus: & per consequens in eo
e iurisdictio ipsi Regi Frãciæ: *e* & quãdo officiarii domini ducis Sabaudiæ in ipso Rhodano aliquid exercitii iurisdictionis facere attentant, officiarii regis Lugdu. ipsos inquietant: et condẽnant, prout uidi temporibus meis pluries fieri in curia baliui Lũgdu. Dẽ q. quę est ad causam Rhodani inter illos de Tarascone, & illos de Bellicardo, facit mentionem Pet. Iac. in tit. de serui. pec. pascend. circa fin. in quadam additione, &c.

a Iurisdictio in uia publica.] *Adde quod dicit d. Bald. in l. si plures. in iiii. col. uersi. uidi dubitari. C. de condi. inser.*

b Qui circumcirca flumen habent eorum terras & iurisdi.] *Adde do. Bal. in præ. l. si plures. in iii. col. in uer. item alleg. C. de condit. inser. ubi dicit, quòd omnia flumina nauigabilia, pertinẽt ad statũ imperii: & sunt regalia. alle. c. i. quæ sint rega. col. x. & hoc dicit esse uerum in uniuersali: sed in particulari sunt earũ ciuitatũ per quarum territoriũ transit flumen. nã unum, & idem est territorium, quod eminet super aquas, & quod immergitur aquis. & hæc satis probantur arg. littorum maris. nã littora, quæ sunt sub imperio alicuius populi, ut Venetorum uel Ianuensium, sunt illius populi.*

c Sunt de regaliis.] *Regaliæ siue regalia, id est, res, & iura præcipua Regis uel imperii, seu fisci Roma. uel cuiuscunq; Regis, qui in regno suo est monarcha. & hæc pertinẽt ad regem: ita quod non ad aliũ, nisi ex regia concessione, uel largitate: ut dicit Bal. super rubr. quæ sint regal. col. x. iuncto eo, quod no. in prin. nigri eiusdem tit.*

d Pertineant regalia.] *Hic dicit auth. inspecta regia concessione, aut alias consuetudine. maxime ad Barones referendo, qui superiores habent. nam et hi nõ possunt prohibere quo minus piscetur in fluminibus, nisi cõsuetudo pinguius ius eis tribuat. & ita seruat curia Franciæ: ut dic do. Ioan. Fab. in §. flumina. in uer. quid ergo. instit. de rer. diui.*

Ipsi

Ipsi Regi Franciæ.] *Et rectè. Nemo enim põt prætẽdere tale ius regale sibi cõpetere: nisi uel ex cõsuetudine, uel regia largitate. attento quòd flumen discurrit in ambitu sui imperii, transitque per districtũ sui regni, unde ius commune sibi assistit: & ideo contrariũ cõtendens, de suo tit. docere tenetur. argu. eorum quæ leguntur, et no. in c. dudum, extra, de deci.*

SVMMARIVM.

1 *Duo si cõtendãt, uter eorũ possideat, & dubitetur de ueritate facti, Iudex qualiter prouidebit.*

Q. CCCCCLXXVIII.

1 Si agatur * negatoria uel confessoria inter duos, & constet iudici illũ, qui ꝓ seruitute agit confessoria, uel seruitutem defendat in negatoria esse in quasi possessione seruitutis: tunc iudex debet prohibere aduersario ne eum impediat uti prædicta seruitute, uel quasi, lite pendente, sup cõfessoria uel negatoria. Si autem ille non sit in quasi possessione seruitutis, tũc iudex prohibebit eum uti, pendente causa: arg. ff. de usufru. l. cuiuscunq;. §. i. & de itiner. actuque priu. l. i. §. hoc interdictum. Si autẽ non cõstet iudici quis eorum quasi possideat, & cõtentio sit inter eos, quis eorum quasi possideat, & timeat uerisimiliter, quòd partes deueniant ad arma & a rixas, *a* tunc illis tribus concurrentibus poterit & debebit iudex rem, super qua est cõtrouersia, ponere ad manũ b suam, *b* donec cognitũ fuerit, quis illorum sit potior: arg. ff. de usufr. l. si cuius. §. sed si inter duos. Ita dicit Pe. de Ia. in tit. de negatoria. ibi, itẽ notãdum &c. Et ita seruare cõsueuit dicta curia parlamenti: & similiter aliæ curiæ inferiores.

a Et rixas.] *Quãdo timetur de rixa potest iudex cogere partes ad concordiam & transactionẽ faciendam. ut in l. æquissimũ. alias est §. et incipit princ. in l. si ususfructus. ff. de usufru. et nõ aliter, secũdũ d. Ang. i auth. ut litigã. iurẽt. §. quia uerò. in fin. col. ix. debet tamen iudex semper niti, ut partes ad concordiam reducat, ut dicit Bald. in Margarita, iudex. in uersi. iudex debet.*

b Manum suam.] *Id est, facere sequestrũ. ut no. d. Bal. in præd. l. æquissimum. in prin. potest etiã iudex alium modum seruare, scilicet præcipere partibus sub banno ne uadant ad locum contentiosum, saluo iure utriusque partis, secundum do. Odo. in præd. l. æquissimum. in uersic. uerum. & hunc modum tangit tacitè do. Bal. ubi s. in uer. potest etiam.*

SVMMARIVM.

1 *Captiuatum eripiens à manibus curiæ, an, et qualiter puniatur.*

2 *Pœna corporalis, potest curia sæpe mutare in pecuniariam.*

3 *Appellatio, aufert iurisdictionẽ Iudici, à quo.*

4 *Opponi de nullitate contra tres conformes sententias, qn̄ possit.*

5 *Amouens literas curiæ, qua pœna puniatur.*

QVAE. CCCCCLXXIX.

2 Contigit in facto, *a* ꝙ nobilis Humbertus
1 de Viriaco.* quendã uocatum bigordam eripuit à manibus duorũ seruientium Delph. quem ceperant uigore literarum Delph. pro incarcerando pro quodam debito quinquaginta scutorum auri: in quo ipse bigordam tenebatur cuidam mercatori Lugd. & eum euadere fecit à manibus dictorum seruiẽtium, ita quòd ipse bigordam debitor recessit. quorũ prætextu fuit dictus de uiriaco intitulatus instante procuratore fisca. & priuato in curia parla. manibus Io. Botuti secretarii Delphin. Nunc ergo quæritur, in quam pœnam ipse de Viriaco delatus inciderit? & uidetur ꝙ ipse incidit in crimen læ-
b sæ maiestatis, *b* per l. cuiusque. §. si. ff. ad legem Iuliã maiest. de quo tamen dic, ut ibi per Bart. in quadam sua diff. Tamẽ in diffinitione dicti processus facta in uigilia ramispalmarum, M.ccccxli. curia parla. mitius agendo cõdemnauit dictum de Viriaco, delatum in xxx. libris, dandis & soluendis fisci ærario Delph. & in damno interesse, & expẽsis dictæ partis priuatæ. Et
2 ita ex hoc patet, * quòd ipsa curia quando sibi æquum uidetur, pœnam corporalẽ mutat in pecuniariã. sic etiã fuit factum in quodam alio casu ut dixi s̃. q. ccccxxxiii. circa f. Et ita semper uidi fieri, & obseruari ĩ ipsa curia parl. xxx. annis, proximè lapsis circa, quibus ipsam curiam parla. frequẽtaui, ut aduocatus ibi practicans, & deinde ut consiliarius. Circa hãc materiam, dic latius, qualiter teneatur eximens aliquem manu familiæ seu seruien. curię: ut per Bal.
c in l. addictos. *c* C. de episcop. audiẽ. dicit ꝙ tenetur ac si pro eo in omnem casum fideiussisset. l. iii. C. de exac. trib. lib. x. Si autẽ seruiens iam posuisset eũ in carcerẽ, tunc eximẽs de carceribus, tenetur l. Iul. maiest. l. iiii. ff. ad l. Iul. maiest. ꝙ intellige uerũ, quando iã erat condẽnatus aut condẽnadus: quia

quia aut confessus uel conuictus de crimine. ut d. l.iii. aliàs autem si nondum damnatum uel confessum eximat, tunc eximens punitur: iuxta §.arripiatur. *d* in auth.ut omnes obediant iudicibus prouinciarum. col.v. nisi in casu l.fin.C. de malefic. & math. ubi punitur ad mortem. ista sunt uerba Bart.in d.l.iiii.facit,quod not.idem Bart. in l. lege Iul.de ui publ.* Aduertendum *e* tamen, ꝙ siue malefactor sit in carcerem damnatus,siue ducatur ad suppliciũ & coniuncti sui iustè appellent pro eodem, iuxta l.non tantum.ff.de app.& iudex nõ obstante appellatione iusta, uult ulterius ꝓcedere in exequendo, ꝙ isto casu potest iudici de facto resisti,& talis executio impediri: quia per appellationem ablata est iurisdictio iudici à quo:secũdũ Inn. in c.si quando.de offic.deleg. quod est notandum. Et hoc non est mirum: quia quando executio non est reuocabilis seu retractabilis, tũc faciliter potest impediri.facit l.si quis ꝓuocatione. & quod ibi notatur, de appel.* Hinc est, ꝙ licet contra tres sententias cõformes nõ possit de nullitate opponi:ut in cle.i.de re iud.illud tamen est uerũ, nisi executio esset irretractabilis uel ꝑsonalis. Ita dicit Paulus de Leazaris,& Pet.de Anch.Nã ut etiam dicit Inn.in c.pastoralis.de offi.deleg. nanq; executor pœnæ corporalis debet illã exequi,quando uidet causam iniustam: sed debet referre superiori.pro quo est casus in l.i.in fi.& quod ibi not.ff. de quæst.ita dicit Ang.de Are.in tract.suo de malefi.in gl. super uerbo,ꝙ fama. in xiiii. col.ibi,secundò quæro, quando &c.Et ibi etiam quęrit,an possit fieri uiolentia capienti criminosum. ibi, & primò. Quia suprà dixi de illo, qui remouet captiuatum à manu
3 seruientis.*Quæro modo de illo, qui remouet literas curię parla.uel alterius curiæ inferioris à manu seruientis, in quam pœnam incidat.Bal.in
f l.si quis id quod *f*.ff. de iuris. om.iu. dicit quòd in pœnam falsi. Qualiter puniatur fran
g gens *g* literas iudiciales. uide quæ dixi s̃. q. ccxxxiii. Item qualiter puniantur falsificantes literas principũ, uel iudicũ?uide quæ dixi s̃.q. ccccl v. Iuxta præmissa quæro, quid si clericus ducatur per officiarios tẽporales,an poterit impunè auferri?uide quę dixi s̃. q.lxxiii.i fi.Qualiter puniat̃ offendens officiariũ Delp. in

exercēdo eius officium? uide §.q.cccclvii.

a Cōtingit in facto.] *Tu uide de hoc por istum, cōsi.ccxi.inci.iuxta materiam processus. nu. iii. uer.iiii.dicti delati. ubi plenè.*

b In crimē lęse maiestatis.] *Ad hoc enim, ut eximēs quem à manibus curiæ, incidat in crimē læsæ maiestatis, requiritur, ꝙ talis exemptus seu exceptus fuerit de crimine accusatus, et cōdēnatus, aut cōfessus. imò fortè uidetur requiri, ꝙ ipse eximens iuerit ad carceres, et illinc in illis reū de tētū et de crimine cōdēnatū seu cōfessū emiserit, ut uř sonare tex. ĩ l.iiii.ĩ uer.itē qui ibi in uincula cōtra.ff.ad l.Iul. maie. et ibi do. Azo.ĩ sum.§.cōmittitur aūt alias.ĩ uer.itē hac lege tenet.iūcto eo, quod dicit do.Bal.ĩ l.addictos.ĩ uer.secūdò quæritur.C. de epi.audi. Sed uerius vř, ꝙ & is l.Iul.maie.teneatur, q reū iā cōdēnatū, aut cōfessū à manib.curiæ siue seruientis aufert. Nam uerbū, uincula, quo utitur text. et uerbū, custodia, quo utiř do. Azo, ĩ locis præalle. uerificātur tā in manib.seruientiū, quam in māsione carcerū: ut l.i.iūcta l.in eos.ff.de custo.reo peæterea, non mitius est reū cōdēnatū uel confessū a manib.seruientiū siue curiæ eripere, quam uinculis carceris soluere: cū utrobique maiestas principis in mysterio iustitiæ pariformiter lædatur. et hoc uoluit notare d. Bar.ĩ l.cuiusq. ĩ iii.notabili.ff. ad l. Iul. maie. Verū, si qs hoc faceret, antequā captus fuisset, cōfessus, uel cōdēnatus de crimine, tūc nō tenetur edicto l.Iul.maiest.sed tenetur ꝑ reo, ac si eo nomine in ... sum fideiussisset: et hoc uř ... d.Bal.licet sufficiēter loquatur, ubi supra, ĩ præ.uer.ii.quæritur.*

c L.addictos.] *Adde qđ do.Card. non seruant hanc l.in prin.habētes ex consuetudine priuilegiū. ꝙ si obuiēt alicui reo ducto ad supplicium, possunt mittēdo suū pilleam illum a morte liberare: ut dicit do.Saly.in l. addictos. in fi.C.de episc.audien.*

d Punitur iuxta §.arripiatur.] *Hoc est, pœna l.Iuliæ.de ui priuata.ut dicit do.Bart.in præd. §.arripiat.& adde do.Bar.in l. i.§.is uidetur.ĩ iii.col.ĩ uer.quæro utrū.ff. si qs ius dicen. nō ob. et nihilominus quatenus pōt cōcernere interesse partis, habet locū, qđ dicit d.Bal.in uers.ii.quæritur.ad hoc bene facit, qđ dicit idē d.Bal.in iam alle.§.is uř.in ii.col.in uer.in eadē gl. et cōsi. in l.sed eximēdi.ĩ §. itē si quis. in uers. ult.quæro. ff. ne quis eum, qui in ius uoc.est, ui ex.*

e Aduertendum.] *Quo ad quæstiones in §.trac. adde Bald.in præ.l.addictos.in uer.& adde. & in uer.dicit etiam iu.*

Bal.

Bal.in l.si quis id, quod.] *Vide licet in uer. in eadem gl. ibi, fal sicet tali pœna falsi etiam uenit is puniẽdus ultra pœnam quinquaginta aureorũ, ut in præ. l. si quis. in gl. in uer. quingentorum, alias quinquaginta.*

Frãgens.] *Vide d. Bart. in præ. uer. in eadem gl. ubi idẽ sentit esse iudicium in amouẽte et corrumpente literas iudic.*

SVMMARIVM.

1 *Bastardus non retinet nobilitatẽ generis. Fallit ĩ Delph. nu. 3.*

2 *Bastardi quib. prærogatiuis priuentur de iure.*

4 *Legitimatio an habeat locum in filiis natis ex clandestino matrimonio.*

QVAES. CCCCCLXXX.

An bastardus retineat *nobilitatẽ generis? Dic, ꝙ nõ, de iure. l. humilẽ. C. de inces. nup. & tenet ꝑ expressũ Bar. in l. si ut proponis. C. de digni. li. xii. in sua repe. circa fi. & idẽ tenet Bar. in l. tutelas. ff. de capiti dimi. Iõ nõ* possunt esse cõsiliarii principũ. ut tenet Bal. in l. cũ ltimè. de statu homi. Nec pñt tales portare arma agnatiõis, *a* ut tenet Bal. in l. generaliter. in fi. C. de insti. & subst. sub cõdi. factis. & ꝑ Bar. in l. fi. de uerb. sign. *Sed quicquid sit de iure, de cõsuetudine *b* tñ generali pñtis patriẹ Delph. & patriarũ circũuicinarũ bastardi retinẽt nobilitatẽ generis, & portãt nomẽ & arma sui gñis: cũ tñ aliqua differẽtia armorũ ꝑ nobilib. habẽtur & reputant: & nõ cõtribuũt in subsidiis Delph. si tñ uiuãt nobiliter, sed gaudent omnib. prerogatiuis nobiliũ: ac si essent legitimi, nisi in succedẽdo parẽtib. agnatis & cognatis. quo casu respectu successionis ex testamẽto, uel ab ĩtestato seruãtur iura cõia. Et an bastardi possint succe-
c dere parentib. *c* suis: uide in l. si qua illustris. ff. ad Tertul. & qb. mod. nat. effi. sui. §. fi. col. vii. De spurio, & an possit sibi relinqui ꝑ patrẽ naturalẽ: uide q̃ scripsi s̃. q. cclxxx. De modo articulãdi ad probationẽ nobilitatis: uide plenè per Bart. in d. l. si ut ꝓponis. C. de digni. circa fi. Vtrũ legitimati a Papa, cẽseãtur ad tpalia legitimati: uide ĩ c. per uenerabilẽ. ex q filii sint leg. & ibi Inn. Host. & gl. tãgit Bar. ĩ l. cũctos populos. C. de sum.
4 tri. & fide catho. *Vtrum legitimatio locũ habeat in filiis natis ex clãdestino matrimonio? Io. Fab. dicit ꝙ nõ, in §. fi. insti. de nup. Quid operetꝰ legitimatio. uide Bar. in l. q ĩ prouin. ff. de ri. nup. De materia

teria legitimationis liberorũ, uide q̃ scripsi s̃.q. cccclxxx-ii. Vtrum bastardus possit ef
d fici monachus, *d* uide Inn. in c.i. extrà de filiis presbyt.

a Arma agnationis.] *Adde do. Bar. in l. filius. ff. de his, qui sunt sui uel alie. iur.*

b Consuetudine.] *Potest enim consuetudo hic efficere, scilicet quòd bastardi habeant nobilitatem genitoris. Nam cõmunis usus loquẽdi potest inducere, ut appellatione domus siue familiæ cõtineãtur bastardi : ut per do. Bar. in l. suggestioni. in uer. et iõ cõmunis modus. C. de uer. sig. Itẽ statutum põt facere, ꝙ bastardi succedant ab intestato: ut uidet̃ uelle d. Bar. in l. hæredib. §. i. in uer. tamen gl. facit. ff. ad Treb. *Tu adde, nũquid bastardi dicãtur de descendentib. de domo: uide quòd eleganter consulendo tenuit Phil. Corn. in consi. clix. incipien. in hac cõsultatione. in tertio uolumine.*

c Succedere parentibus.] *Vide in l. humanitatis. et in auth. licet patrum. C. de natu. lib. & ibi dom. Azo in sum. in §. succedunt autem.*

d Monachus.] *Ipse d. Inn. in præ. c. i. in uer. monachus. dicit ꝙ sic, uidelicet, quod bastardus possit effici monachus. Quinetiam bastardus legitimatur per ingressũ monasterii: ut alibi dicit do. Bar. Et adde, quod bastardus dicitur naturalis tantum: ut dicit gl. infrà l. quoties. ff. de reg. iur.*

SVMMARIVM.

1 *Soluta per simoniam, an possint repeti.*

2 *Perdita in ludo alearũ, an possint repeti. distin.*

3 *Peccatum non est in promittente soluere usuras.*

4 *Soluta per simoniam, cui applicabuntur.*

QVAES. CCCCCLXXXI.

IOãnes polleti de Crimia co, & Io. de latra de Burgundio, fecerunt inter se quædam pacta simoniaca ad cãm præceptoriæ sancti Ancto. Burgundii, & uigore dictorum pactorum d. de latra realiter soluit & tradidit d. polleto centũ scuta auri sub spe habendi filio suo dictam præceptoriam. Verùm, quia obstantibus certis dictus de latra nõ potuit obtinere dictã præceptoriã, ipse cõuenit itẽ cit dictũ polleti in hac curia parlamẽti, & inter cętera petiit a d. polleto sibi restitui
1 dicta centum scuta auri.* Et fuit iste casus positus in deliberatione in camera consilii. & opinando dixerunt alii qui ex dominis, ꝙ ipse polleti nõ tenetur ad restitutionẽ d. centum scutorum auri, cũ in

in pari causa turpitudinis potior sit conditio possidentis: iuxta regulam iuris, in pari causa.de regul.iur.& l.si duo. ff.de dolo. Sed dom. Fran.de cizerino utriusque iuris doctor, consiliarius Delph. dicit,quòd imò dictus de latra, potest repetere dicta centum scuta ad instar usuræ solutæ, quæ reperitur,iuxta c.debitores.extrà de iureiur. Aliqui alii uerò, dixerunt sic distinguendo:quia aut dictus de latra prouocauit d. polleti, ad d.pacta simoniaca ineũda,& tunc non tenetur d.polleti,d. centum scuta auri restituere, d.de latra. Aut d.polleti prouocauit d.de latra ad d.pacta ineunda, tantũ eo casu d.centum scuta auri restituere tenetur d. de latra. Et hanc distin.a ponit Inn. in simili materia in c.quia plerique.extrà de immu.eccle. ubi ipse trac. An*quis teneatur restituere id quod lucratur in ludo taxillorum b iuxta materiã authé.alearum usus. C. de reli. & sumpt.funer. & not.per gl. in l.fin. ff.de alea.& determinat ibi Inno.ꝙ,si ille,qui traxit alium ad ludendũ, lucretur, tenetur ad restitutioné. Si aũt ille,qui perdidit,traxerit ad ludendum, nõ repetit: ut ibi plenius per eũ. Sed qualiter respõdebitur ad dictum c.debitores. per quod dictus do. Franciscus de cizerino uoluit dicere,quod solutũ per simoniam,potest indistinctè repeti, sicut usura soluta indistinctè repetitur, per dictũ c. debitores.Sed ad hoc dicebãt aliqui, ꝙ aliud est in symonia,& aliud in usura.Et ratio diuersitatis est, quia in symonia uersatur peccatum, non solũ respectu recipientis, sed etiã respectu soluentis: ut in ca. de hoc. extrà de simonia.
3 *Quod secus est in usura,ubi licet ex parte recipientis usurã uersetur peccatũ, nõ tamé respectu promittentis.Quod patet: quia iurans soluere usurã, debet iuramentũ seruare:ut d. c.debitores.quod non faceret,si iuramentũ respectu ipsius iurantis esset inductiuũ peccati.ut c. cũ contingat.extrà de iure.Et ideò non mirũ, si soluens usuram, non repetat:cũ in eo nõ uersetur peccatũ.quod secus est in soluéte simoniã,in quo uersatur peccatũ,sicut in reperiéte,in quo propterea paritas dilicti siue peccati facit cessare repetitioné indebiti soluti:iuxta dictã regulã iuris,in pari causa turpitudinis,&c.Et sic non obst. d.c.debitores. cũ casus sint diuersi, & nõ aduersi, per prædicta.

dicta. Et pro hac solutione faciunt etiam ea, quę dixi s̃.qõ. lxxx. in fin. ubi etiam tetigi de hac materia simoniæ. & de mã & intellectu d.c. debitores. de qua materia uide plenius per Henri. Bochic, in authen. sacra puberum. C. si ad uet. uendit. & per Bart. in l. si quis pro eo. ff. de fideiusso. & per Canonistas in d.c. cũ contingat. extrà de iureiur. Fuit ergo tunc conclusum per dominos parlamenti, ꝙ dictus de latra dicta centũ scuta per simoniam soluta repetere nõ poterat, per s̃. proximè allegat.

4 Sed cum solutum per simoniam nõ possit repeti, cui applicabitur? Dic quòd illi ecclesiæ, cui facta est iniuria, ut dicit glo. in d.ca. de hoc. de simonia. in gl. fi. super uerbo, restituant. Et ideò dictus de latra dicta centum scuta soluere, & restituere tenebitur dictæ præceptoriæ sancti Antonii Burgundii, cui facta fuit dicta iniuria per d. gl. in d.c. de hoc. extrà de simonia.

a Distinctionẽ.] *Aduerte, quia author non intendit approbare huiusmodi distinctionem, quo ad decisionem præsentis quæstionis: secundum op. suprà primò ordine recitatam. Nam licet prohibitum sit ludere ad aleas & taxillos: non tamẽ est perpetuo prohibitum. Nec quidem talis ludus principaliter prohibetur propter se, sed propter mala, quæ exinde sequuntur: ut dicunt d. Azo & Panor. in locis. infra in proxima apostilla allegatis. ergo nõ ritè argueretur a ludo prætacto, ad simoniam: cum illa perpetuò, & principaliter per se sit prohibita, tãquam [illegible] la, & in se ipsa perniciosa: [illegible] ut omnia crimina ad comparationem simoniacæ hæresis, quasi pro nihilo reputentur: ut in [illegible] q. uel patet. ita dicit dom. Gof. in summa, de simonia. in prin.*

b In ludo taxillorum.] *An quando quis teneatur restituere, quod lucratur in ludo alearum, siue taxillorum: uide dom. Pan. plenè tractantẽ in c. clerici. ii. in addi. in iii. col. in glo. in uer. ad aleas. extra de uit. & hone. cler. et adde d. Azo. in sũma. C. de relig. & sumpt. fune. in ii. col. in §. accedamus ad sequentẽ partẽ. & d. Salyc. eo. ti. in l. aurum usus. in uer. quæro. an huius. * Tu adde Hostien. in summa de exces. præla. uersi. clericus. & in sum. de pœnis. §. i. uersi. quid de lusoribus. & latè per Io. de Imo. in l. is qui cum sciret. ff. pro emp. & per Alex. in consi. lxxvii. in e. circa primũ. in v. uolu. col. fi. ubi decidit, nunquid bona acquisita ex ludo àzardi, debeant tanquam communia diuidi.*

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum in quo dies est errore omissa, an ualeat. distinct.num.2.*

2 *Negotia quæ nam debeant omnino fieri in scriptis.*

3 *Scripturæ in monumentis, faciunt rem notoriam, non tamen fidem.*

4 *Instrumenti clausula an sufficiat ad fidem faciendam.*

QVAE. CCCCCLXXXII.

1 Repetitur instrumentum publicum * manu notarii confectū, in quo dies non est apposita, quæritur an ualeat. & uidetur quòd non: a quia dies est de solennitate instrumenti: unde si deest, uidetur ꝙ non ualeat: in auth. ut præpo. not. Imperatoris. §. i. col. vi. & in auth. quib. mo na. effic. legit. §. ad hęc. col. vii. & C. de apochis publicis. l. i. lib. x. C. de diuer. rescrip. l. iii. & C. de contrahen. & commit. stip. l. optimam. In cōtrarium uidetur, quòd ualeat ut in prima constitutione Codicis, uer. ibi tamen. & C. de Inst. codi. cōfir. ubi uide. Et si quid deficiat de solennitate, non tamen uitiatur negotiū. ff. de uent. inspi. l. i. in fi. & C. de testa. mili. l. milites. & ff. de integr. resti. l. di-

2 uus. Dic ergo: * aut est tale negotium quod debet fieri in scriptis omnino aut non. Primo casu, si dies desit, dico instrumentum & rem non ualere. C. de fide instru. l. contractus. Secūdo casu, quando nō exigit solēnitatem scripturæ, sed fuit facta, ut id, quod fiebat, facilius ꝓbaretur, & tūc uidetur dicendum, quòd ualeat. ff. de fid. instr. l. pen. & C. de pignor. l. contrahitur. quia si tabellio facit instrumentū, & deficit aliquid de solennitate, errore lapsus, & posteà per diem uel annum tabellio recordetur de illa die, ponere

a potest: a quia ueritas scripturę debet probari per suum authorem. C. de fal. l. si quis decurio. & faciūt, quæ dicit Bar. in l. si librarius. ff. de uerbor. signifi. ubi istam ponit materiam. Et de hac materia etiā

3 tetigi s̄. qō. cxxxi. * Sed quæ sunt illa negocia, quę omni-

b no fieri debent in scriptis. b Dic quòd sequentia. Primò enim exigitur scriptura in emancipatione liberorum: ut C. de fid. instrumē. l. in emancipatione. C. de emancipa. lib. Item cum res stabilis datur aduocato pro patrocinio. C. de suffragio. l. una. Item, in contractu cum ecclesia celebrato. C. de sacrosan. eccle. authen.

authent. hoc ius porrectum. Item de testamento sollenni in scriptis habito, & codicillis. C.de testa.l. hac consultissima. Item in sententiis diffinitiuis & interlocutoriis, quę in scriptis ferendæ sunt. C.de sente.ex bre.rec.l.i.& ii. Item in contractu emphyteoticario. C.de iure emphyte. l.i.& iii.c.i.de censi.lib. vi. & ibi p glo. Item cum aliquis dicit se fore clericum, debet docere per litteras sui Episcopi testimoniales, alioquin pro clerico nō habetur. l. si qua per calumniā. C.de epis.& cler. Itē cū aliquis dicit se habere mandatum super aliquibus negotiis à Papa uel Imperatore: literas ostendere debet: aliàs nō adhibetur sibi fides. C.de mand. prin.l.i.extrà de offic. & pote.iudi.delega. c.imperitos. Item in insinuatione donationis, quæ excedit summā quingentorum aureorū. & in singulis casibus, in quibus exigitur prætoris authoritas: ut in emancipationibus, in arrogationibus, & cautionibus tutorum, inuentariis, & in alienatione minorum. extrà de proba.c.quoniam contra falsam. C.arbi.tute.l.fi. & C.de admin. tut.l.hæredi.& insti. de adop.§.ii.& iii.& C.de donat.l.si quis argentum.& l.sā

cimus. Item in protestationibus faciendis, ne currat tempus alicui ad interrumpendā prescriptionem. C.de ann. præscri.l.ut præfectus. Item in quodam casu, qui legi. C.si minor se ma.dixerit. quis alterius. Item, si actū fuerit, ut contractus non ualeat, nisi in scriptis fi... contractus. C.de fid.instr. Et in istis casibus, in quibus requiritur scriptura, si hat instrumentum, in quo dies opponi omittatur, non ualet instrumentum, nec res, & actus, qui geritur, iuxta dictionem s̃.positam. De instrumento seu antiqua charta, in de Spec.in tit.de locato.in §. tunc aliqua.uersi.lvii.& tertigi s̃.q.cccciiii. in fi. De materia prothocollorum, uide quę
4 dixi suprà q. xix. * Quid de scripturis, quę reperiuntur in lapide monumentorum? dic quòd licet plenam fidem non faciant, tamen faciunt ré notoriam. ita dicit Bal. in l.monumentorum. C.de rel.& sū.
5 fu. Vtrum sufficiat, q * copula instrumenti perducatur? Dic quòd non: imò debet totum instrumentum produci, secundum Barto. in rubr.in fi. & ii.qō.ff.de nou.oper.nun. & Cyn.in l.fin. C. de prec. Imper.offer.

Ponere potest.] *De hoc uide qđ dicit d.Bald.in addi.ad Spec.de inst.edi.in iii.col.in §.notarius non potest.& in v.col.in uersic. rogitus notarii.*

In scriptis.] *Adde Spec.in tit. præalleg.de instru.edit. in §.restat uidere. in uersicul. primus est. usque ad uersicul. xxix. in requisitione transcripti. & ibi d.Bald.in addi.eiusdem in v.col. in uersi.commune Perusij.*

SVMMARIVM.

Protectio & defensio, an intelligantur cum armis.

Protegere, uerbum, quid importet.

Q. CCCCCLXXXIII.

QVæsitum fuit, & dubitatum, in camera consilii, quid importent illa * uerba, recipio te in protectionem, & defensionem meam. Canonistæ de hoc se expediunt, & dicunt, ꝙ si quis reciperetur sub defensione ecclesiæ, nõ debet ecclesia eũ defendere cum armis. Sed uidetur ei magis reuerentia haberi, quã alteri. ut probatur ex textu capituli, recepimus. extra de priuileg. cum gl. ibi posita. Sed posset probari oppositum, per uerbum, ꝓtegere: * quod uidetur im-
a portare etiam cum armis de-
a fendere: *a* ut tenet gl. in l.desertorem.§.fi.ff. de mili.item potest probari. in l.fin. C.de professo.& medi. quicquid ipsi canonistæ dicant. Sed si loqueris in materia contrahentium, de quorum natura est iudicialis defensio: ut l.fi.C. de actio.empt. si autem natura contractus non repugnet, dico quòd etiam tenetur defendere cum armis, ut habetur per Bar.in i.quæst.ff.circa princ. Et de hac materia tetigi suprà q.ccccli.in uersi.uenio ad quintum quæsitum.

a Armis defendere.] *Pro hoc uidetur facere, quod dicit do.Panor.in c.clerici.infra in ii.col.in uersi.in tertio membro. de uita & hone.cler.*

SVMMARIVM.

1 *Iura & actiones an contineantur appellatione rerum.*

2 *Bonorum appellatione, an contineantur nomina, iura, & actiones.*

Q. CCCCCLXXXIII.

1 FVit dubitatũ inter nos in camera consilii: * qa quidam dixerat, dono tibi res meas: si sub istis uerbis contineãtur iura & actiones quas habebat contra Titium. glo.
a *a* in l.omnes ius.ff. de stat.homi.uidetur uelle, ꝙ sic.

sic.Guli.de cun. ibi tenet contrarium:quia dic.ipse, gl. procedit qn̄ donaretur res. In quæstione proposita,dicitur, dono res meas:sed uerbū, me
b as,denotat meū *b*.ut l.suos.in prin. ff.de leg.iii.& l.non solum.§.meū. de rei uen. quod non potest in actionibus uerificari:quia meæ non dicuntur:ut l.rei.in prin. ff. de leg. iii.& hoc tenet ipse Guliel.& no.in l.si lega.§.si bona. ff. ad Treb.& in l.rei.ff.de uerb.signi.& de bo.poss.l.i.& dic ut
a ibi not.in gl.* An appellatio
c ne bonorum *c* contineantur
d nomina,iura,& actiones?*d*ui de Bar.in l.Quintus.§.argento.ff.de auro & argen.leg.& ī l.i.C.si aduers.trāsact.& quæ dixi s̄.q.ccxci. & cccxli. Sed quid de legato bonorū mobilium & immobilium, an ue-
e niāt nomina?*e* uide quę scripsi s̄.q.ccccxcix. An usufructuarius omniū bonorum teneatur soluere debita ? uide quæ dixi suprà q.ccccxli.

a Gloss.] *Opinio huius gl.est uera secundum Bal.qui eam (post posita opi. d.Gul.de cun.) approbat in l.omne ius.hic allegat.*

b Meum.] *Voluit forte dicere dominium:nam uerbum, meum,significat dominium.dom. Barto. in l.certum. §.sed & si.ff. de confess.*

c An appellatione bonorum] *Tu uide de hoc quæsito, istum consi.inci.factum tale est in ... nu.i.uersi ad quod puto.ubi ... gat.consi.ccxiiii.& consil. ...*

d Contineantur actiones.] *... in hoc casu uidetur sētire Bal. ubi supra.in uersicu. & per hoc patet.*

e An ueniant nomina.] *Vide gl. & doct.in l.mouentium.ff. ... sign.& d.Bal.in l.i.C.si aduer. transact.*

SVMMARIVM.

1 *Testibus examinatis super ... ne alicuius rei, pars aduersa ... ducit alium articulum, quo res pluris ualet: an debeant super hoc articulo testes examinari.*

Q. CCCCCLXXXV.

Testes fuerunt exami-
1 nati sup articulo ... tinente, quòd res ualet centum : si post publicationem testium, pars aduersa tradat alium articulum, quod res ualet centum & quinquaginta, utrum testes super hoc articulo debeant examinari? dic quòd sic:& est ratio:quia talis articulus non est contrarius, imo omnino diuersus, quia potest esse unū & aliud. & hāc opi.tenet Bart.in l.ait
a furti.in princ. *a* ff.de in ... iur. & ita fuit determinatum

tũ per dominos meos de parlamento in causa castri rupil chinardi:i qua causa in mate b ria reuisionis partes fuerunt admissæ ad probandũ maioré ualoré dicti castri, aliorũ bonorũ petitorũ p nobilẽ Claudiũ alamãdi, cõtra nobilẽ Io. alamandi. Quæ consideratio c sit habenda in probatione ualoris, alicuius rei. Et de probatione ualoris, uide per Ant. de are. insti. de act. in §. si quis agens. in iii. col. *b* in materia l. secundæ. C. de rescind. uendi. attẽditur ualor rei, tẽpore cõtractus ut dicit Angel. de are. i d. §. si quis agẽs. & ibi ponit multa singularia ĩ materia d. l. ii. & format ibi libellũ. & ui de quæ scripsi s̃. q. clvii. De articulis impertinentib. & examinatione testiũ super eisdẽ, uide quæ dixi s̃. q. cccxlvii. Licet in iudicio non sit probatũ de ualore rei, iudex tamẽ ex officio suo debet æstimare *c* l. si quod ex Pamphila. in fi. ibi, æstimauerit. ff. de leg. ii. facit l. semper. ff. quod ui, aut clam. §. officium. & nota. per doctores in l. unica. C. de senten. quæ pro eo, quod interest proferũtur. in illa quæstione, qualiter interesse probetur.

a In prin.] *Voluit alleg. d. Bart. præalleg. l. cum furti. circa finẽ, uidelicet in uersi. quæro, quid si in iuramento. ibi, & per hoc dico.*

b Agens in iii. col.] *Videlicet, in uer. iiii. etiam. & iunge, quod per eundem do. Ang. ibidem docetur. in ii. col. in uer. ult. no. ubi ẽt tradit modũ formãdi articulos de æstimatione præcij rerum.*

c Debet æstimare.] *Istud quod hæc ponitur, puta, licet in iudicio &c. ponit formaliter do. Barto. in l. si quod ex Pamphila. hic alleg. in ult. no. et Adde do. Ange. de Are. præ. uer. ult. no. ibi, et pro hoc tu allega. &c.*

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata testibus non publicatis, an sit ipso iure nulla. uide & num. 2.*

Q. CCCCCLXXXVI.

1 QVæritur, utrũ * sententia lata testib. nõ publicatis, sit ipso iure nulla. In curia Romana seruatur, ꝙ fert̃ sentẽtia testibus nõ publicatis, & refert̃ usque ad tertiã sñiam: & hoc negaretur p̃iudiciũ in testib. productẽdis in causa appellationis: & sic testes producũt̃ oculis clausis. Idẽ ẽt seruat stylus curiæ parlamẽti Parisius, & in iudice sedet tãtũ sciẽtia ueritatis. Et iste error nascit̃ ex illo errore, ꝙ testib. publicatis non possunt produci super eisdẽ articulis testes in cã appellatio-

 nis.

nis. Nam licet ius ciuile præ-
ſumat cauſam ſubornationis
in cauſa prima:nõ tamẽ in cã
appellationis: quia teſtes non
ita audẽt dicere falſitatẽ corã
ſuperiori iudice:ſicut corã mi
nore, maximè corã principe,
ut dixi etiã ĩ tractatu meo de
preſup.uer.ratio quare &c. Et
in multis locis, & iudiciis ſer
uatur ius ciuile: uidelicet opi
nio legiſtarũ, quæ eſt uera de
iure ciuili:ut C.de tẽp. appel.
l.per hanc. & de appel.l. eos.
Qui ſuperior ẽt poſſet punire
de falſo teſtes receptos, in pri
ma cauſa.eò quia ĩ eũ trãsfer
tur iuriſdictio totius cauſæ,et
dicitur ſucceſſor:ut ff.iudica-
tũ ſolui.l. cum apud Sempro
a niũ.*Cõcluſio eſt ergo,ꝙ pu
blicatiò teſtiũ omiſſa, nõ red-
a dit iudiciũ nullũ.a licet gl.sẽ
tiat cõtrariũ.in l.prolatã. C.
de ſen.& interd.om.iud.Nam
& ſine ullis teſtibus ſententia
lata eſt aliqua:& maximè ab
ſolutoria.ff.famil.erc.l. cũ pu
tarẽ.ff.de ꝑcu.l. eo tẽpore. in
prin.ff.de cõdi.inde.l.ſi nõ ſor
tẽ.§.hæredi.in gl.ii.ibi,uerbũ
autẽ poteſt &c.Ita dicit Bald.
in c.i. ſi de inueſtitura inter
do.& uaſallum lis oriatur. &
ita ẽt de ſtylo uidi ſeruari in
curia parlamẽti Delphi.ꝙ o-
miſſio publicationis teſtiũ nõ
reddit proceſſum nullũ: cũ ẽt
in ipſa curia parlamẽti proce
datur, talibus ſuptilitatib. iu
ris reiectis. licet gl.& Bart.in
l.ſolã.C.de teſt.& idẽ Bar.i.
l.cũ mora.ff.iud.ſolui.teneãt,
ꝙ teſtes nõ publicati non pro
bent:ſed de ſtylo d.curiæ par-
la. Delph.ſi a caſu omittatur
publicatio fieri in iudicio,pro
bant deponentes taliũ teſtiũ,
& habẽtur pro publicatis.ita
uidi ſeruari. tamen reſpectu
materiæ d. l. per hanc. C.de
tẽp.app. ſeruatur in curia par
b la.Delph.diſpoſitio cle.ſi.de
teſti.ut dixi plenè ſ.q.xiiii.Nã
ſi ex aliqua iuſta cã,æquũ ui-
deretur curiæ cõtrariũ fiẽdũ,
ut dixi plenius in d.tracta.de
præſumpt. uer. rõ quare &c.

a Non redditur iudiciũ nullũ.]
*Iſtud tenet d.Bart.in l. prolatã.
ſic alle.in q. & aſſignat rationẽ,
quia examinatio & publicatio
nõ ſunt de ordine ſubſtãtiali iu-
ſius iudicii,& iſtud uidetur in-
nuere tex.in c.cũ i et a.ibi, maxi
mè publicatis.extrà de ſen.& re
iudi.et hoc uidetur ibi ſentire d.
Inn.in gl.ſua in uer. publicatis.
& hoc eſt uerũ,niſi apertè fue-
rit petitũ.ſecũdũ gl.uer.iudicis.
et in c.ſi.C.ceſſante.de hæreticis.
li.vi.quod ẽt ſequitur.d.Alex.in
addi d.Bar.in prædi.l.prolatam.
aduertè tamẽ, quòd tu quicũque
es iudex,cauere debes,ne reũ pri
ues debito iuris ordine,ſine ma
gna*

gna causa: quoniam fieri non põt sine offensione Dei ut dicit d. Archi. in prædi. c. fi. in gl. sua in uer si. graue periculum. & hoc uidetur uoluisse do. Inn. in loco præ. in prin. suæ d. gl. ibi, si non publicauit, deliquit. & do. Io. An. post do. Arch. in præ. c. fi. circa prin. in uer. potentiam.

b Dispositio cle. fi.] *Tu uide de hac cle. et inter quas personas habeat locum: uide istũ cons. xxxv. incip. appellatio. nu. i. uer. et iõ.*

SVMMARIVM.

1 *Pars una an possit compellere aliam ad cõcludendum in causa.*

Q. CCCCCLXXXVII.

a 1 QVæsitum fuit, a* ét, utrũ una pars possit cogere aliam ad cõcludendũ in câ? Et uidetur b ꝙ sic, b quia cõclusio est pars iudicii, quod redditur in inuitũ, ut ff. de uerborũ obligat. l. c inter stipulantẽ. §. i. ff. de pecu. l. summa cum ratione. §. fi. cum igitur iudicium reddatur in inuitũ, ergo quælibet eius pars. ff. de rei uẽdi. l. quęstio. de tota. item conclusio in ea ponitur inter alia quę sunt ordinis iudiciarii, ut extrà de procu. c. quoniam contra falsam. & de procur. c. auditis. & in authen. de testibus §. quia non multi. Spe. col. vii. Certũ est, quòd ad ordinem iudicii quis cogitur inuitus. C. quo. & quando iud. l. cõsentaneum. Prætereà, hoc probatur expresſè, ut cum de appell. cognit. in prin. ubi fugam uolentis concludere, malitiã appellat: unde sumpta est authen. iubemus. de iudic. restat ergo, ut plenè instructa causa, dum nil restat amplius allegãdum, præter necessitatem ordinis iudiciarii, qui maximè redditur in inuitum in causa cõcludendi: ut aliquis terminus imponatur disceptationi, ut not. Innocen. extrà de causa possess. cap. pastoralis. & ita tenet Bald. in cap. i. si de inuestitura inter dom. & uasall. lis oriatur. Et ita seruat hæc curia parlament. Delphinal. Item quando etiam altera pars differt concludere, ipsa curia habito quòd renuntiato c & conclusio in causa assignat ad diffiniẽdum: & de hac materia dic, ut plenè not. per Ioan. Andr. in cle. sæpe. de uerb. signi. & docto. in d. cap. pastoralis, qui ponit differentiam inter renuntiare & concludere.

a Quæsitum fuit.] *Vide materiam huius decisio. an doct. Tho. q. xiiii. & quod ibi notatur.*

b Quòd sic.] *Idem tenet do. Ale. in præ. l. prolatã. in addi. ibi ad d. Bar. quæ ponitur super uer. si remaneres. uide tamen Spec. de renun. & conclu. in princ. & in uersi. & not.*

c Pro renũciato.] *Et facit, quia si non fuerit renuntiatum, bene tenet sententia, ut dicit d. Ioan. And. post ipsum. in addi. Spe. in præ. ti. de renuntia. et conclu. in prin. in addi. quæ incipit. §. fin.*

SVMMARIVM.

1 *Excõmunicatio officialis de clerico cõfesso debitum in iudicio, & cui mandatum ut solueret infra x. dies, & non fecerit, an ualeat.*

2 *Clausula, ex nunc, prout ex tũc, quomodo accipiatur.*

Q. CCCCCLXXXVIII.

CLericus cõfessus est in iudicio debitũ, iõ officialis mãdat ꝙ soluat infrà x. dies, adiecit ꝙ si non soluerit, ex nũc te excommu-
1 nico: * Vtrum ualeat talis excõicatio. & vr̃ ꝙ non: quia illa uerba ex nũc, significãt tp̃s cõtinuũ, ut in c. cupientes. §. cęterũ. de ele. li. vi. & no. in c. cũ in cũctis. ex̃ de elect. in nouell. & patet ff. de uerb. obl. l. huiusmodi stipul. Item patet grãmaticaliter, quia ẽ aduerbiũ pręsentis tẽporis. de tute. & rationib. distrahẽ. l. i. §. nũc tractemus. Sed impossibile ẽ, ꝙ pœna præueniat delictũ, ut ꝙ excõmunicatio præueniat cõtumaciã, cũ sit ordo præpo sterus. de sent. excom. c. sacro. Contrariũ est uerũ: quia hæc uerba, ex nunc excõico te, significãt pręsentem uerbi ... sed futurũ effectũ, ut ff. ... pet. l. lecta. Et ex hoc pate
2 *qualiter debeãt intelligi uerba, quę sępe ponuntur in scripturis, uidelicet ex nũc, prout ex tunc, & ecõtra: quia dictio nũc, significat actũ uerbi prolati, & tũc significat effectum uerbi cõsummati, ut §. i. ff. de cõdi. & demõ. & sic nõ est aliqua perplexitas in istis sermo
a nibus, & ita dicit Bal. in c. i. de mi. uasal. q cõtumax est. in feudis. Et de hac clausula ex nũc, pro ut ex tũc, uide etiam in c. ex parte. extrà de cleri. non resid. per B.

a Bal. in ca. i.] *Videlicet in vi. col. in uer. sed pone, clericus. ubi pronuntur ista ad literam.*

SVMMARIVM.

1 *Fur non famosus, an possit pro uno furto de iure suspendi.*

2 *Principes adorantes falsos deos, qua pœna puniantur.*

3 *Schismatici, adorãtes falsã ecclesiã, capti in bello, furca suspenduntur.*

4 *Rebelles, et infideles, q̃ dicantur.*

5 *Papæ authoritas.*

Rebellis

Rebellis contra Papam, qua pœna puniatur.

Q. CCCCCLXXXIX.

1 QVæritur*, utrum fur nõ famosus circumscripta lege Federici pro uno furto, possit de iure communi suspendi? dic quòd
a sic: *a* ut no. per Cyn. C. de ser. fugi. aut. sed nouo iur. & faciũt not. in l. pe. C. de condi. ob cau. Pro hoc ibi dum dicit gl. furtũ etiã capitale, est priuatũ delictũ. dicit Dy. quòd propter publicam utilitatem etiam in priuatis delictis possunt extranei accusare. ff. de publi. l. licitatio. §. illicitè. dicit Accursius, ꝙ iura fiscalia potest intentare quilibet idoneus in subsidium. ff. de bono. poss. l. iii. §. à municipibus. itẽ famosi latrones furca suspen
b duntur: *b* item piratæ & simi les, ut d. auth. sed de nouo iure. uersus locũ, in quo furati sunt. ff. de pœn. l. capitalium. §. famosos. item sacrilegi. ff. ad leg. Iul. pecu. lib. vi. §. i. Itẽ transfugiẽtes ad hostes, Item reuelantes consilia principis. Itẽ author seditionis uel tumultus: ut ff. de re mili. l. iii. §. is qui. & de ff. de pœnis. l. si quis aliquid. §. i. & ii. Itẽ seruus regis, qui mortem intulit alicui, debet suspendi supra fossam mortui, ut in Lõbardia. de culpa seruo. l. i. & de homicidio liberi hominis. l.
2 si seruus regis. Item* principes populi adorantes falsos Deos suspendũtur in tabulis contra solẽ. Et ita potest dici, quòd reges & principes hostiũ si deprehendantur, quòd debẽt suspẽdi in patibulis: sed ultra eandẽ diem non debent mori. Numero. c. xvi. & Deu.
3 cap. x. & Iosue. c. viii. *Ex hoc apparet quòd schismatici, q. adorant falsam ecclesiam qui in bello capiuntur, debent furca suspendi. Ita ponit Bal. in
c c. i. *c* de pac. iura. fir. Incurrũt etiã schismatici alias pœnas: quia rebelles dicũtur: & rebellis est idẽ, quod infidelis: omnis enim deuiatio à fidelitate, est infidelitas, ut x. col. de sta. cõtra liber. eccl. fac. cir
4 ca prin. Et ideò illi * qui cum essent subditi, expresśe rebellãt principi, dicuntur rebel
d les *d* & infideles, ut l. productores. ff. de re mil. & l. amissione. §. qui deficiunt. ff. de capi. dimi. Qui enim machinãt contra principem, incidũt in crimẽ proditionis, ut l. oẽs. §. exploratores. ff. de re mili. & d. l. proditores. & l. si quis aliquid. §. i. ff. de pœni. Rebella
e re *e* enim contra principẽ, est quid mortale: nec põt remitti,

 nisi

nisi ex mera gratia, iuxta no. in auth. item nulla cōmunitas. C. de episc. & cle. & solet. not. in ca. medicinalis. de sen. exc. li. vi. Rebellare enim, est idem, quod resistere. & ꝓbaẽ in l. ii. C. de deser. lib. xii. & hoc resistere potest fieri faciendo aliquid contrà, uel nō faciendo, & nō obediendo: & utrumq; continet significatio uocabuli resistere: & extrà de offic. deleg. c. sane. Dicitur etiam rebellare quis, retinendo locū contra principis obedientiam: ut d. l. amissione. §. qui deficiunt. Et est attendendum, quòd quocunque modo aliquis machinatur contra honorem principis, rebellādo, rebellis est. Et de homine rebellāte, in diuina scriptura, habetur in multis locis: ut in iii. Re. xvi. c. & iiii. Reg. xvii. xviii. & xix. c. posito ēt, ꝙ qs opera hostilia nō faceret, diceretur rebellis, & hoc propriè cōgruit his, q cum essent de subditis, desierūt esse: ut d. §. qui deficiūt. & (ut suprà dictū est) qs dicitur rebellis, resistēdo uel nō obediēdo, licet guerrā nō faciat. Nec subditus, qui rebellat cōtra principē, potest prętēdere aliquā iustā causam resistendi. Nam pro principe præsumitur, & pro gestis eiusdē: ut not. in l.

quoties. C. de præci. impe. of-
5 fe. Quod enim Papa * facit uel
confirmat, nemo infirmet: ut
dixi c. fi. Nā papali approba-
tioni standū est. xix. dist. c. si
Romanorū. Et est ipsius au-
thoritas maior, q̄ sanctorum.
xx. dist. c. de libellis. & c. ipse
enim solus tenet locū princi-
pis apostolorū. xii. q. ii. uiden-
tes. & habet omnes dignita-
tes, omnē potestatē, quā ha-
bēt omnes patriarchæ: ut di-
cit beatus Ber. & eius cōstitu-
tiones sunt seruādæ prout cō-
stitutiones beati Petr. xi. dist.
c. palā. habet nāq; plenitudi-
nē potestatis, ut lxxxij. dis. c.
proposuisti. & potest parcere,
cui uult. vi. q. iii. c. denique. &
auferre ius uni, & alteri cōfer-
re. vi. q. c. iii. c. ecclesiæ. Quin
imò ipse Papa deponit Impe-
ratorem. extrà de re iudi. c. ad
6 apostolicæ. Meritò ergo * qui
cōtra Papā machinaẽ rebel-
lādo, uel non obediendo, dici
potest rebellis, & incidit in
crimē lęsę maiestatis, quo cri-
mine irretitus non solū pro-
hibetur noua acquirere: sed
uetera acquisita debet amitte-
re. & maximè iurisdictiona-
lia & honores, cū sit infamis
& inhabilis. l. quisquis. C. ad
legem Iul. maiestatis. et de fer-
uimus. C. de sac. san. eccl. Et
facit, quod diciẽ de hæretico,
in au-

in auth.credentes. C.de hære.& ca.quod super. de uoto. Pœna nanq; talium rebelliũ irrogatur ipso iure f:perdunt namque omnia, quæ sunt iuris ciuilis, & positiui : ut d.l. emissione.& possunt à quocũque impune occidi: in l.iii.§. fin.ff.ad legem Corn. de sica. & d.l.proditores. ff.de re mili. Et si capiãtur in bello, debent furca suspendi : ut dicit Bal. ubi suprà. possunt etiam capi & detineri, ut serui:ut l. transfuga. ff.de acquiren. re. do.potest etiã talibus per iudicem pœna imponi, ut capite puniant.d.l.si quis.§.transfuga. ff.de pœn. uidemus etiã quòd transgressores apostolicæ sedis, sunt infames. extrà de ma.& obe. c.illud.& de elec.c. dudũ. & in iii.q.iiii.c.si quis à suo. Nam tales uidentur quatuor euangelia contẽnere:ut xx.dist. c. de libellis. in fin. An confessio unius latronis ualeat contra alium? dic quòd sic, quo ad præsumptionem, secundum Inno. in ca.i. extrà de confessio. Qui sunt furca suspendendi, & de pœna furibus imponenda: uide multa per Bald. in feudis, in tit. de pace iur.fir.& cõser.

a Quòd sic.] *Caue quia uoluit forte dicere, quòd non, secũdum quod dicit do.Cyn.in auth.nouo iure.hic alle.in uer.item no.ibi, quòd non est faciendum &c. & de hoc uide omnino do. Alua.in usib. feud. de pace tenen.in c.i. in §. si quis quinque solidos. in uer.oppo. ab extra.uerum tamẽ est, quòd author in hoc sectatur do.Bal.quòd sic dixisse legitur in ti.de pace iura. fir.& in prædi. auth.sed nouo iure.in uer.tertiò not. ipse tamen dominus Bal. nõ format quæstionem simpliciter de furto, sed qualificatiuè, uide licet de furto enormi. & credo quòd hoc fuit omissum in curia impressoris, non quidem authoris.dicit enim d.Bal.in locis præalleg.quòd pro uno furto multũ enormi, potest fur non famosus suspẽdi:quia sæpe unum magnũ, æquiualet tribus paruis:sed contra & uerius, quòd fur non famosus pro uno furto quantuncũque enormi, non debet suspendi: quia ponderatur consuetudo furãdi, nõ furtũ:ut dicit do. Alex. in d.auth.sed nouo iure.in addi. d.Bald. super uer.enormi.& ibi do.Sal.in uersi. quæro secundò.*

b Furca suspenduntur.] *Adde quòd in l.quandoq; dicitur, laqueo suspendatur :ut in d. §. si quinque solidos. alibi dicit, furcis figatur:ut in l.capitaliũ. in §. famosos.ff.de pæn. alibi dicit lex furca suspendatur:ut l.sacrilegii.ff.ad legẽ Iul.pecu.& ff.de pœ.l.si quis aliqd.§.primo.alibi*

 dicit

dicit lex, furca tolluntur. d.l.si quis aliquid §.i. alibi dicit, furca damnatur: ut ff.de re mili.in l.iii.§.is qui. Et ex prædictis poterunt colligi casus, in quibus de iure quis furca suspendendus est: ut dicit do. Aluar.in præallega.§.si quis quinque solidos.in i.col.paulò post prin.ibi, laqueo.

c Bald.in c.i.] *Voluit allegare in c.uno.& §. iniuria.in ii.col.in uersi. feudorum furtum. in i.q. ibidem posita.*

d Rebelles.] *Quis dicatur rebellis, & ex quibus causis, quotue modis, uide d.Bart.in apparatu suo, col.xi.qui sunt rebelles.in l. quoniam nuper. in prin. in glo. in uersi.rebellis.*

e Rebellare.] *De hoc, ubi supra proximè in præ.l.quoniam nuper. in glo.in uerbo tenore.& in glo.in uerbo, rebellando.*

f Ipso iure.] *Vt in præ. l.quoniã.*

SVMMARIVM.

1 *Dominus directus an possit agere ad commissum, ex contractu alienationis nulliter facto.*

2 *Pœna statuti non habet locum, si statuto ciuitatis caueatur, ne quis alienet rem, sine solutione gabellæ.*

QVAEST. CCCCCXC.

1 QVidam uendidit* & tradidit rem emphyteoticariam, sine cõsensu domini directi, quæ uenditio aliquo casu reperitur de iure nulla: an dominus directus poterit agere ad commissum contra emptorẽ rei? credo ꝙ non *a*, obstante nullitate talis uenditionis, pro quo adduco in simili quod notat & tenet Bar. in l.fi.§.si rem sub cõditione. C. comm. de leg. ubi dicit,* quòd si statuto ciuitatis caueatur, quòd si aliquis alienauerit rẽ, & nõ soluerit gabellam, perdat eã, & alienatio fuerit nulla *b*, quòd non habet locum pœna *c* statuti. Sed hoc uerum dico, si pars à qua petitur commissum, hoc opponat, per ea quæ dixi suprà q.ccxxi.

a Credo quòd non.] *Tu uide de hoc per istum consil. cxcij. inci. ex furti narratione. nu.2. uer. ad secundum quæsitum.*

b Nulla.] *Facit, quod non præstat impedimentum, quod de iure non sortitur effectũ: ut in reg.lib.vi.*

c Non habet locũ pœna.] *Tu uide de hoc, & an ex cõtractu nullo debeatur pœna, istum, consi. xxxi.inci.in Iesu Christi nomine, amen. nu. 1. ad fi.uersi.imò ultrà dici posset.*

SVMMARIVM.

1 *Hæres uerbum, qualiter sumatur in testamentis, & in contractibus.num.2.*

QVAEST.

QVAEST. CCCCCXCI.

VErbum, hæres, positũ in testamento in substitutione * aliqua, sumitur pro filio, uel alio ex ꝓprio corpore descẽdente. l. ex facto. §. fin. *a* ff. ad Treb. & talis appellat legitimè, postquã ex corpore descendit. l. i. ii. & iii. C. de suis & legi. hæred. & ita etiam uoluit glo. posita super rubr. aliter sequeretur, ꝙ alii ascendentes uel collaterales usque ad septem gradus, qui legitimi dicuntur, C. de leg. hæredi. per totũ. & inst. de leg. agn. successione. substitutos excluderent. quod non tamẽ est dicendũ, nec ita fuisse de mẽte testatoris, quæ in his debet præcipuè attendi. l. xi. §. irẽ si quis. ff. de leg. iii. l. pen. ff. de lega. i. & l. cum uirũ. C. de fideic. Et pro hoc bene facit, quod ponit Spec. in tit. de testamen. §. in primis. uer. fin. ubi dicit quòd nomẽ hęredis positũ in ultima uoluntate in substitutione non significat alios, quàm descẽdentes, licet in contractibus * *b* & legibus significet de directo succedentes in uniuersum regulariter. l. fi. C. de hæred. insti. & l. sub diuersis. §. i. ff. de condi. & demon. & l. quædam. §. his aũt. ff. de eden. facit etiam quod ponit Bal. in c. i. de natu. succes. feud. ubi dicit, quòd uerbum, hæres, non comprehendit patrem. Et ita uidi determinari in dicta curia parlamenti, & uide quæ scripsi suprà quæstio. lix. & q. ccccIvii. De hoc uerbo, hæres *c*, scripsi in notabili. meis, in §. appellatione hęredum &c. fol. xlviii.

a §. fin.] *Adde ibi do. Bar. qui assignat rationem. & dom. Bal. in l. i. in i. not. C. de condi. inser.*

b In contractibus.] *Hoc uidetur procedere, nisi hincinde nascatur obligat. quia tunc etiam intelligitur de filio hærede, ut sentit do. Bar. in prædi. §. fin. & apertè exprimit do. Bal. in d. l. in uersi. considera.*

c De hoc uerbo hæres.] *Tu uide de materia hic tacta istum consi. xxxvij. incip. addendo ad allegationes. num.* 1 *. uersi. & uidetur. ibi, & licet illa clausula. & per totum consilium.*

SVMMARIVM.

1 *Trebellianicæ prohibitio facta per patrem filio, respectu primi gradus, porrigaturne ad omnes substitutiones subiunctas.*

QVAES. CCCCCXCII.

1 VTrum prohibitio Trebellianicæ *a* * facta ꝑ patrem filio respectu primi

primi gradus, porrigatur ad omnes substitutiones subiun
b ctas? uidetur quòd sic, *b* quia prohibitio indefinitè respe-
ctu primi gradus institutorũ facta, porrigit̃ ad omnes suc-
cessores. l. Lucius. in prin. à cõ trario sensu. & l. si plures. ff. de leg. iii. ita dicit Bar. in d. l. Lucius. Et cũ in casu isto detractio Trebellia. fuerit in gradu indiffinitè facta, & in præiudicium filiorũ: cui magis hęreditas debetur, quàm substitutis extraneis. insti. de hæredum quali. & differen. §. sui ipsa etiam. & multo magis cẽsetur facta respectu omnium substitutorũ: quia clausula in princ. uel circa principiũ institutionis adiecta, porrigitur ad omnia capitula subsequentia. l. iii. §. filius. & ibi etiam hoc ponit Bar. ff. de libe. & posthu. l. i. C. eod. tit. & maximè, quãdo nulla subest ratio, quare ita ad sequentia non debeat referri, ut in d. l. i. habetur. nec aliqua subest diuersitas uel repugnantia, si ad subsequẽtia capitula referatur. l. cohæredi. §. qui patré. ff. de uulgari. Ita dicit Bar. in l. talis scriptura. §. fin. ff. de lega. i. Et de hac materia etiam scripsi suprà qõ. cccccxlv. Et de mate. Trebel. tetigi suprà qõn. lj. Sed quid de uerbo, masculis, subiuncto in primo gradu substitutionis, an censeatur repetitum in sequentibus gradibus? uide quæ scripsi suprà quæstio. cccclxxv.

a Prohibitio Trebellianicæ.] *Tu uide de hoc quæsito. ... nè consi. xcvi. incip. casus ... minibus. num. 5. uersi. ad ... tum. ibi, quartam uero.*

b Videtur, quòd sic.] *Facit ... quod in institutione dicitur ... substitutione repetitum esse ... det: ut instit. de uulg. & pu... substit. in §. & si ex disparib... Item facit, quod adiectæ portio... nes in instit. censentur repetitæ in fideicommisso uniuersali. l. quoties. ff. ad Treb.*

SVMMARIVM.

1 *Testes uariè deponunt, utri depositioni sit standum.*

2 *Testes an possint recipi in causa inquisitionali. ante lit. cõtest.*

QVAES. CCCCCXCIII.

1 TEstis * in uno iudicio inter aliquos habito, deposuit medio iuramento unũ, & post in alio iudicio deposuit aliud, etiã suo medio iuramento, cui dicto est standum? dicendũ uidetur
a quòd primo *a*, iuxta ea, quæ ponit Bar. in l. si postulauerit. §. penul. ff. de adult. quod ponit gl. in auth. de testi. §. illud tamen.

tamen.coll.vii.nam cùm publicatis testib.est uerisimile, q testis loqui potuerit cũ parte producente, uel cum alio parti producenti amico seu affectionato, ipse præsumitur subornatus aliter deponendo in secũda sua depositione, quàm deposuerit in prima. Et ideò tanquam urianti non est credendum. Ita dic.gl. ordina. in c.super his.gl.i.extrà de pœn. Nec est secundæ depositioni credendum: quia ipse in ea est periurus, deponendo contra illud quod primo suo medio iuramento deposuerat. & ita est infamis.l.Lucius. ff. de his qui notan. infa. l. si quis maior. C. de transactio. pro hoc, quòd periurus, à testimonio repellatur, tenet Spec. in tit. de teste. §.i. uer. item excipitur, quod est infamis. ibi, unde periuri non admittuntur &c. & uersi. quid si testis secundò inductus &c. Attamen credo opinionem Barto. & glos. fore ueram: uidelicet quòd primæ stetur: & ita seruatur, ut di.Bart. in d.l.postu laue.§.pen.tamen de hoc uide quæ ponit Innoc.in c.præterea.extrà de test.cog. & Spe. in tit.de teste. §.i.uersi. item quod testis obscurè &c.de hoc etiam tetigi suprà q. ccclvi. a
1 *Vtrũ testes possint recipi in causa inquisitionali ante lit. contest? Dic quòd sic, secundum Inno.in c.ueritatis.extrà de dol.& contuma. Si testes contradicant instrumẽto, cui potius sit standum, an testib. uel notario? uide quæ dixi suprà qõ. cccccxl. & uide Abb. Pã.docto. nouissimũ & doct. in c. cùm Io.hæremi.extrà de fide instru.

a Quòd primo.] *Idem tenet etiã do.Odofr.de Peru.in consi.incipiente, in Christi nomine, in præsenti puncto. Minor tamen fides adhibetur testi.ut tenet dom.Io. And.in c.præterea.in glo.in uersi.incontinenti.extra de teste. & gen. An autem testis usque ad sententiam ualeat errorem suum corrigere, est arbitrarium ex circunstantiis, an sit admittendus uel non: ut dicit dom.Io. Andr. post Host.ubi supra in glo.fi. & an testis possit statim mutare? dic secundum Ale.in consi. lxx. in iiii.col.in i.uol.*

SVMMARIVM.

1 *Res ecclesiæ, quibus de causis possint alienari.*

2 *Ecclesia an restituatur aduersus præscriptionem.*

Q. CCCCCXCIIII.

Res ecclesiæ possunt alienari a *ob necessitatẽ, i. auth. hoc ius porre-

rectum. C.de ſacroſan. eccle. Item, ob pietatem . Item, ob redemptionem captiuorum, & alimoniā pauperum.l.ſancimus.C. de ſacroſ. eccle.xii. q.ii.c.aurum. Item & ob cōmoditatem , ut ſi res ſit ſterilis.d.c.aurum. Item & ob utilitatē,ut puta ſi meliora proſpiciat:& tunc alienat Epiſcopus cum conſenſu totius capituli uel maioris partis eiuſdem.xii.q.ii.c.ſine exceptione.& de his, quæ fiunt à prælа.ſine cōſenſu ſui ca.c. ſuper aliquo.in fi. De terrulis uerò & uineolis exiguis, Abbas uł Epiſcopus poteſt alienare ſine conſenſu ſuorum fratrū,ſi neceſſitas expoſcat.ut duodecima,quęſtione ſecunda,capitulo,terrulas.& maximè ſi cōſuetudo hoc ſuadeat.ut c.cæterum.extrà de donat. Vbi autem neceſſitas non ſuaderet ſeu expoſceret, tunc tales terrulæ non poſſent alienari, ſine conſenſu ſuorum fratrum, ſeu capituli.ut d.ca. terrulas. arg.à cōtrario ſenſu quod eſt fortiſſimum in iure. l.i.§.i. ff. de officio eius cui eſt man. iuriſdictio. & Abbas rem eccleſiæ ſuę alie.cum conſenſu ſui capituli,& ſui Epiſcopi.xii.q. i.c.abbatibus. & xvii.q.iiii.c. in uenditionibus. ubi autē fit alienatio in caſibus non permiſſis, uel ſine iuris ſolennitate, non ualet alienatio ipſo iure.c.nulli.& c. ſi quis preſbyterorū. extrà de rebus eccl. non alien. Et ſi fiat in caſibus permiſſis,uel cum iuris ſolennitate,ualet alienatio. Sed debet precium conuerti in [illegible] tatem eccleſiæ, & illud [illegible] ri,ut dicit Inn.in c.i.ex[illegible] poſi.Et ſi eccleſia lædat[illegible] teſt reſtitui, ſi læſio ma[illegible] ſtè apparet.in c. i. extrà [illegible] integr.reſti. In datione in [illegible] phyteoſim, ſi fiat, obſerue[illegible] forma data in auth. ꝑpetua. C.de ſacroſan.eccl.& in corpore unde ſumitur.quæ auth. ſumitur ex §.licētia.in auth. de alie.& emph.col.ix.& uide quæ dixi circa hoc ſ. q.cc. & xlix.& uide plenè per Bar. in d.auth.perpe.Sed quia ſ.ꝓximè fit mentio de reſtitutione in integ. ſi eccleſia reperiatur

2 tur læſa : * Quęro an eccleſia reſtituatur aduerſus præſcr. Gul.uidetur uelle, quòd ſit. alii contra,quòd contra præſcrip.de quibus in auth. quas actio. C.de ſacr.ſan.eccl. non reſtituetur:per c.auditis. extrà de præſumpt.alii, quòd reſtituatur: ſed reſtitutio de iure peti infrà quadriennium: & hoc tenebat Pau.de Leaza. in cle.i.de in integ.reſt. Ita dicit Bar.in d.auth. quas actiones.

nes. Quærit gl. ĩ d. auth. quas actiones. quid si ecc. succedat priuato, an utatur illa præscript. uide ibi plenè gl. Bart. & ibi sufficit remissio. Eccle. potest cum principe permutare. in authen. sed & permutare. C. de sacrosan. eccle.

Alienari.] *Vide d. Azo. in sum ma. C. de sacr. san. eccle. in ij. col. in §. in remittendo. & d. Gof. in sum. de rebus eccle. alie. uel non. in §. prohibentur.*

SVMMARIVM.

1 *Vsufructus an finiatur, usufructuario ingrediente monasterium.*

Q. CCCCCXCV.

1 SI usufructuarius* ingrediatur monasterium, utrum finiatur usufructus? gl. dicit ꝙ nõ. auth. i. C. de bo. q̃ libe. & hoc est uerũ, quando tali monasterio licet habere proprium. insti. de acqui. per arro. §. i. hoc tenet expressè Inn. in c. in præsentia. extrà de proba. & Spec. in tit. de statu monach. uersi. xlvii. Vbi uerò tali monasterio nõ licet habere proprium, tunc isto casu dicit etiam Spec. ꝙ non finitur. in ti. de statu monacho. uer. iii. quæritur. allegat ibi sua iura. Et potest esse ratio, quia tale legatũ potius concernit alimenta, quàm aliud. & ideò tale monasteriũ dici potest capax ratione alimentorum. ita notauit Bart. in l. seruos. ff. de ali. facit l. metallum. in princ. ff. de his, quę pro non scriptis ha. & facit ẽt quod ibidem per eum notatur. Et ita uidi in hac curia parla. Delphina. determinari. De hoc etiam tetigi s̃. quæst. cccclxxvii. in fin.

1 Finiatur usufructus.] *Adde, si pater ingrediatur monasteriũ, an extinguatũ usus fructus eius in aduentitiis: d. Bal. post argu mentationem ad partes uidetur inclinare in partem negatiuam in anti. excipitur. in ij. colum. in uersic. quærit glo. nunquid si pater. C. de bo. quæ libe.*

** Tu adde, quod usus fructus ingredientis monasterium finitur morte eius. ut tenet Bart. in rep. authen. ingressi. col. ix. uersi. breuiter quæro. C. de sacrosan. eccle.*

SVMMARIVM.

1 *L. filio præterito. ff. de iniusto, rupto & irri. testa. an locum habeat in filio præterito a matre.*

Q. CCCCCXCVI.

1 IN reuisione* processus nobilis Claudii Alamandi, originaliter actoris, & nobilis Ioã. Alamandi rei, super facto castri rupischinardi diffiniti,

finiti, in d. curia parla. de anno currente do. M.ccccxli. & die ii. mensis Iulii, fuerunt factæ cõclusiones & decisiones infra proximè sequentes. Pri
a mò, ꝙ lex filio præterito *a* ff. de iniusto & irrito test. locum habet etiam in filio à matre præterito. prout etiã ita tenet Pe. de Muri. & in d. l. filio prę terito. in sua repetitione, in q. quæ incipit, xiii. & iiii. &c. & dixi s. q. ccccxxvi. Et hoc dubium interuenit in dicto processu, propter testamentũ Falconæ uxoris Ioã. Alamandi, aui dicti Claudii, quæ in suo testamẽto præteriit filias suas, & instituit tantummodo filios suos masculos: uidelicet Io. Abbatis & Michaelem.

a Lex filio præterito.] *Vide omnino do. Bar. materiam illius l. per quæstionem tripartite collectam, plenius attinguentem. & adde ea, quæ traduntur in authen. ex causa. C. de lib. præte. uel exhære. per do. Odo. Cyn. Bar. Bal. & Saly.*

SVMMARIVM.

1 *Filius præteritus, an possit dicere testamentum nullum, usque ad xxx. an.*

Q. CCCCCXCVII.

Item, & secundò fuit in dicto processu cõclusum,
1 * & decisum, ꝙ licet Bar. in d. l. filio præterito. ff. de iniusto & irrito testamento. & l. ii. C. de posthu. hære. instit. tenuerit, quòd in casu d. l. filio præterito. filius præteritus non possit dicere testamentũ nullum, post annum: tamen fuit determinatum in d. processu, ꝙ imò usq; ad xxx. an-
a nos *a* insequendo communẽ opinionem Bal. Angel. de Perusio. Ioan. de Imo. Raph. Cuma. l. filius qui in potestate. ff. de libe. & posthu. quos sequitur do. Pet. de Besucio in d. l. filio præterito. & Saly. in d. l. ii. C. de posth. hęredi. insti. & de hoc etiam tetigi s. quæst. ccccxxvi. Sed quo tẽpore præscribatur ius agendi ad supplementum legitimæ u de s. quæst. lxxxii.

a Xxx. annos.] *Imò uidetur, quòd duret perpetuò: quia ius dicẽdi nullum, non est actio, nec officiũ iudicis: est potius quædam materia facultatis, quæ etiam est iudicium, potest supplicari. unde sufficit si præteritus coram testibus, dicat: uolo testamentum esse nullum. ea enim quæ sunt iure facultatis, & non reducuntur ad iudicium, de necessitate non uidentur posse præscribi tempore aliquo: tamen prima opinio, quod tollatur xxx. annis, magis placet do. Bal. in præ. l. filio præterito. ff. de iniusto, rup. & irrito testamento. in iiii. col. in uersic. quæro,*

quæro, si præteritus. Adde, quod idem tenet Paulus de Castro in l. suum. C. de iure deliberan. Et Alex. in l. 1. C. quando non peten. par.

SVMMARIVM.

1 *Filia, quæ quittauit bona paterna, an in aliquo, debeat institui in testamento patris, ut testamentum ualeat.*

Filii ex filia, ipsa uiuente potestne dicere testamentũ nullũ.

Q. CCCCCXCVIII.

Item, quòd nõ est necesse, quòd pater instituat ĩ suo testamẽto filiã, 1 *quæ quittauit bona paterna cum iuramento quòd sit dote contenta, secundũ Pe. Ia. in tit. de condi. ex lege. omnimodo ex testamẽto cumulata, ĩ q. quæ incipit, sed quid erit, si filius &c. quem sequitur do. Ioã. de Aremone, in l. pactum quod quod dotali. C. de collatio. in sua repetitio. dicens idem de aremo, quòd licet tale testamentum sit nullum iure ciuili, esto, quòd renũciauerit bonis paternis, cum iuramento per plures rationes, quas ibidem allegat: tamen ex equitate canonica & prætoria est, quantũ ad hoc, cõfirmatum, ut filius non possit tale testamentum nullum dicere, exceptione iuramenti exclusus. Hanc opinionem etiam sequitur do. Io. Aguillionis quondam actu legens tẽpore meo in Montepessulano, in quodam suo consilio, incipiente, in dubiis extractis ex quęstione superius &c. qui mouetur tali ratione: quia ipse filius uł filia qui cum iuramento quittauit, cogitur iuramentum seruare omnino capit. quamuis. de iureiuran. *a* lib. vi. In omnino seruari debebit: ergo debet intelligi, quòd siue pater nihil reliquerit, nec in aliquo eã hæredem instituerit, quòd nõ impugnabit, nec annullabit testamentũ: quia qui omne dicit, nihil excludit: ut iuribus uulgatis. & gñaliter dictũ gñaliter est intelligẽdũ l. i. §. & generaliter. ff. de leg. p̃stã. & sic sub illo iuramẽto cẽsetur cõprehensus omnis modus *b* per quem possit uoluntatem patris impugnare. & sic, quòd nõ possit dicere nullum, licet sibi nihil relinquatur. Et ita fuit conclusum & determinatum in diffinitione dicti processus. hanc opinionem tenet etiam dom. Ray. de Sabanaco, in d. l. pactum. in repetitione & in l. quoniã in prioribus. C. de inoffic. test. De hac materia etiam tetigi

a tetigi s̃.q.ccxcv. * Sed an filii c ex filia c ipsa uiuēte poterunt dicere, tale testamentum nullum? do. Ray. de Saba. in sua repe.d.l. pactum. dicit quòd non: quia non potest operari edictum successorium obstante iuraméto matris, pro quo inducit.l.filio.ff.de iniu. & irrito testa. & l.iii.§. si quis ex libe.cum ibi no.ff. de contra-tab.& quod not.in §. eadem. instit.de hære. quæ ab intest. deferuntur.hanc opi.etiam tenet ubi s̃.Pet.Iac.in §. sed nū quid filius. uide super hac q. Bal.in l.fin.C.de pactis. Sed quid si uiuēte patre filia, quæ quittauit, decedat, an nepos ex tali filia poterit dicere testamentum nullum, in quo nihil est sibi relictum? uide Bal.in l.fin.C. de pac.& Bar. in l. quæ superstitis. ff. de acqui.hære.

a De iureiur.] *Voluit allegare de pac.& quantum ad intellectum illius ca.quamuis. uide omnino d.Saly.in l.pactum, quod dotali.in uersi.quæro modo.& uersi. sequen.C.de pact.*

b Omnis modus.] *Facit, cū quid prohibetur, oīa prohibētur, quæ sequuntur ex illo: ut c. nam cōcupiscentiam.de const.Itē, cū quid una uia prohibetur alicui, ad id alia non debet admitti.ut in ca. cum quid.de reg.iur.lib.vi.*

c Filii ex filia.] *Ad materiam de multis quæstionibus facientibus, uide do.Bar.in l.qui superstitis in uersi.quæro, secundum prædicta.ff.de acqui.hære. ubi sentire uidetur, quòd renunciatio filiæ de successione paterna, non nocet filiis: nisi quando succedūt in locum matris. uide tamen, quo ad hoc quod pulchrè dicit do.Saly. in l.pactū quod dotali.C.de pac. in ultima quæstione.*

SVMMARIVM.

1 *Filia, quæ quittauit bona paterna, an faciat partem, licet non admittatur ad partem.*

2 *Et an ea poterit succedere, si in aliquo instituatur. nu.2.*

Q. CCCCCXCIX.

1 ITem, etiam in dicto processu fuit conclusum, * quòd licet filia quæ quittauit mediante dote cum iuramento bona paterna, non admittatur ad partem: ipsa tamen filia facit partem, quæ pars cedit lucro hæredis patris, cui est facta quittatio, secundum etiam Pet.Iac.in ti.de condit. ex l.omni modo ex testamento cumulat.in q.quæ incipit, sed quid erit si filius &c. Et de hoc tetigi s̃.qō.ccxcv. Sed quid de filio emancipato, an computetur in numero liberorum? dicit ibidem Pet.Iac. quòd

quòd non idem de deportato, uel exhæredato iusta de causa,& probata, uel de fratre minore existente.*Sed si talis filia, quæ quittauit bona paterna, instituatur uel substituatur per patrem, nunquid poterit succedere *a* non obstãte quittantia cum iuraméto? dic quòd sic. *b* ut in ca.i. extrà de renunciatione . & facit quod ibi not. per Inn. & Ioã.And. hoc tenet Bar.in l.i.§.& post. ff.de no.ope.nuncia.& do.Io. de Are.in l.pactũ.C.de colla.

Poterit succedere.] *Vide d.Saly.in præal.l.pactũ quod dotali. C.de pact.in ii. col.in uer.quæro modo. & in uersi. aut pascitur.*

Quòd sic.] *Tu uide omnino ipsum, cõsi.xcvi.incipi.casus sub nominibus falsis.num. v. uer.ad quintum . ibi,tamen quia dicta Sempronia.*

SVMMARIVM.

Filij masculi an censeantur inuitati ad bona testatoris ex dispositione testamentaria, per uerba hæc: si sine hærede masculo,&c.

QVAES. CCCCCC.

Item, circa testamentũ domini * Aymarii Alaman. proaui d. nobi.Clau.Ala. fuit decisum, ꝙ dictus Claudius pronepos d. do. Ayma. non censetur inuitatus, ex ipso testamento do. Aymarii, per illa uerba: si sine hærede uel hæredibus masculo, uel masculis,de suo proprio corpore procreatis &c.licet inter domi.parla. opinando ego in mediú adduxerim iura & rationes in contrarium:de quibus plenè tetigi s̃.q.clxxxiiii. quia maior pars dominorum, qui in reuisione processus interfuerunt,concluserũt quod per illud uerbũ,masculis.non potest coniecturari mens testatoris, quòd uoluerit filios suos admitti ex testaméto ad bona sua. sed ꝙ illa uerba magis operãtur conditioné,quã dispositioné testamẽtariam *a* iuxta communem opinioné, de qua in l. Lucius.la ii.ff. de hære.insti. Et de qua communi opinione dictæ l.Lucius.ét plenè tetigi s̃.q.xxxix.licet dicti domini tunc concluserũt, quòd per illa uerba,si sine hęrede uel hæredibus &c.intelligantur filii.iuxta.l.ex facto. §.fin. ff.ad Trebel. De hac q. uide quæ dixi s̃. q. cclxxxix. Et s̃.q.cccccxci.

a Quam dispositioné testa.] *Ad de do.Bal.in l.Lucius Titius.ii. in uer.quærit glo.ff.de hær.inst.*

SVMMARIVM.

1 *Fideicommissario an cõpetat rei uendicatio pro rebus alienatis ante restitutionem fideicõmissi.*

QVAEST. CCCCCCI.

Item, etiam fuit conclusũ in dicta causa, quòd fideicommissarius uniuersalis
1 pro rebus* alienatis potest agere rei uendicatione, contra tertium possessorem, etiã non facta sibi restitutione fideicõ
a missi, re, uel uerbo. *a* secundũ
b Bar. in l. fin. §. sinautem *b* sub conditione. in fi. C. cõmunia dele. & in l. Marcellus. §. res, quæ. in fine. ff. ad Trebel. Idẽ tenet gl. in l. penul. C. ad Trebel. & propterea competebat rei uendicatio dicto nobili Claudio per eum in suo libello intentata ad causam dicti castri rupischinardi.

a Re uel uerbo.] *Vide dom. Sal. in l. si duobus. §. sinautẽ. in iii. oppo. C. communia deleg.*

b §. sinautem.] *Vide plenius per Pau. de castr. in d. l. ult. §. Sed quia nostra. ubi dilucidius tractat hanc quæstionem.*

SVMMARIVM.

1 *Donator omniũ bonorũ medietatis, an possit unam rem insolidũ alienare inuito donatario.*

Q. CCCCCCII.

Item, in dicta causa fuit ẽt determinatum, quod donator
1 *medietatis omnium bonorum suorum, qualis fuit dictus nobilis Ioann. Alamandi auus dicti Claudii, potuit unam rem insolidum alienare, & dominium totius rei alienum transferre. Et quod donator liberetur tantũdem de alia medietate bonorum donatario, expediendo. l.
a si quis argentum. *a* C. de donat. facit l. non amplius. §. cũ bonorũ. & ibi doct. ff. de leg. & istud est speciale in donatione fauore donantis. quod secus esset in contractu uenditionis, & similibus &c.

a L. si quis argentum.] *Puta in principio. & ratio est, ne donatio sit cũ præiudicio donatoris. secundum domi. Cyn. in præ. l. si quis argentum.*

SVMMARIVM.

1 *Possessio naturalis an transferatur. si fiat contractus. infra rem propriam.*

Q. CCCCCCIII.

Et dictis decisionibus sicut præmittitur dictis præmissis, Quæro
1 *an ualuerit secunda donatio secundo loco hic per dictum Ioan. auum facta dicto lo. Alaman. reo de di. castro. Videtur quòd non: cum Alber. pater dom. Claudii actoris primò habuerit realem poss. d. castri: antequam ipse

Ioan.

Ioan. reus secundus donatarius: quia donatio primo facta dom. Alber. reperitur fuisse facta infra ipsum cas. ipso Albe. dona. præsente, iuxta §. uenditæ. institu. de re. diui. & no. per Barto. in l. quædam mulier. ff. de rei uendi. facit l. duobus. ff. de contrahen. emptio. & uendi. & l. quod meo. §. per uendit. ff. de acquiren. pos. iuncta l. quoties duobus. C. de rei uendi. Sed quia d. donator medietatem d. suorum bo. potuit unam rem in solidũ posteà alienare, ut dixi suprà, in præc. quæstione, fuit determinatũ donationẽ secundo loco d. Ioan. reo de d. castro factam ualuisse. Sed posset contra hoc dici, quomodo põt sortiri effectũ secũda donatio, cum in primũ donatariũ fuisset translatũ dominiũ, quod nõ potuit donator auferre a primo donatario: quia quod nostrum est, sine facto nostro non põt à nobis tolli. regula iuris. Sed ad hoc respondetur, ꝙ ubi omnia bona fuissent donata, uel una res insolidũ, tũc procederet istud argumentum. per d. l. quoties duobus. Sed ubi donatur medietas bonorũ, etiã si ex tali donatione transferatur dominium, talis donator nihilominus potest unam rẽ insolidum postea alienare: ut probatur in d. l. nõ amplius. §. cũ bonorum *a*. ff. de le. i.

a §. cùm bonorum.] *Iũge illam l. si quis argentum.*

SVMMARIVM.

1 *Legata an debeantur hæreditate non adita.*

Q. CCCCCCIIII.

1 SEd si dictum castrũ non deberetur* dicto Ioanni reo uigore dictæ secundæ donationis, an saltem sibi debeatur uigore legati de eo sibi reo in testaméto dicti Ioannis aui dicti Claudii facti? credo ꝙ nõ: cũ ipse Claudius minor, & læsus, fuit restitutus in integrũ aduersus aditionẽ*a* hæreditatis dicti Ioã. aui. quia ex testaméto ex nõ adita hæreditate nõ debétur legata. l. eã, quam. C. de fideicõmissis. cũ multis si. nisi essent legata ad pias causas*b* facta: ut uoluit Barto. in l. i. C. de sacrosanct. eccles. Nec apparet ꝙ Ioannes reus eidem Claudio uulgariter substitutus dictã hæreditatẽ adiuerit.

a Aduersus aditionem.] *Adde do. Alex. i. parte consil. xx. in i. & ii. col.*

b Pias causas.] *Adde Spec. in titu. de instrum. edit. §. nunc aliqua uer. sed pone. & do. Sal. in*

 l. i.

l.i.in q.xiii.& ibi applicatur fisco.C.de sacros.ecc.et omnino do. Bal.in l.qui filio.§.seruus.ff.de hæredi.institu.

SVMMARIVM.

1 *Iudex debeatne arbitrari, quòd in re mala fide possessa alienata, detrahatur Trebelianica inuito fideicommissario.uide et nume.2.*

QVAES. CCCCCCV.

1 Sed an debeat dictum castrum rupischinardi imputari in quartam *Trebellianicam dicto reo continétem ex persona dicti Ioan. aui ipsius Claudii, uigore testamenti dicti nobilis Humberti Alamandi, inuito dicto Claudio fideicom.credo q̃ nõ causis subscriptis.Primò , nã dictus Ioan.auus dict. Claudii,mala mente seu mala fide uoluit dictum castrum in dictũ reum alienare.Quod patet triplici consideratione.Prima consideratio,quia sciebat ipse Io.auus,quòd primò fecerat donationẽ Alberto patri dicti Claudii actoris, in qua comprehẽdebatur dictũ castrũ.Secunda consideratio, quia ex insolidis præsumitur fraus:ut no.per doc.in l. quæ sub conditione.ff.de condi.inde.& Bal.in feudis.in titu.de feudo dato inuicem legis cõmissoriæ.in c.i.in q.quæ incipit, pone fœnerator.Sed non est solitum primò legare eandem rem eidem ,postea donare ,quod tamẽ fecit dictus Ioan. auus. Igĩ & c.Tertia consideratio, quia ipse Ioãnes.auus dicti Claudii & hæres dicti nobilis Hũberti Alamandi, sciuisse presumitur testaméti ipsius Humberti: cum nõ sit de extraneis , iuxta notata p Bart.in l.qui Romæ.§. duos fratres.ff.de uerb.obl. in quo quidem testaméto Humberti dictus Claudius actor est substitutus.

2 * Sed docto. pro constãti habent & tenent, q ubi hæres mala fide alienauerit,alienata non computãtur in quartam Trebellianicã inuito fideicommissario,etiam de equitate.ita dicit Bar.in l. Marcellus.§.habẽtem.C.familiæ ercifcundæ.Nec debet iudex ex æquitate iudiciaria deseruienti iudicio diuisorio arbitrari,quàm in re malafide alienata computetur hęrędi Trebellianica,ut expressè dicit Bal.in d.l.filiũ quẽ habẽtẽ.ibi, quia iudex *a* debet arbitrari,quòd in re malitiosè alienata cõputetur legitima, & Trebellianica. Vult ergo, q si malitiosè sit alienata, quòd iudex non debet arbitrari, q si fiat imputatio legitimæ

gitimæ & Trebellianicæ &c. Ibi, quia iudex.&c.] *Ita ponit formaliter d.Bal.ubi suprà ĩ ix. col. in uersi.ulterius quæritur. ibi, & hoc uerum, si filius malitiose non alienauit &c.*

SVMMARIVM.

Filius non potest de æquitate sibi eligere legitimam & Trebellianicam in una re inter uiuos testando.

Q. CCCCCCVI.

ET corroborantur proximè dicta,* quia licet filius rogatus possit de æquitate sibi eligere legitimã & Trebellianicã, in una re, *a* inter uiuos, alienando bona fide, non in fraudẽ fideicommissarii, non tamẽ sic posset facere testãdo. ita dicit Bald. in d.l. filiũ, quẽ habẽtẽ. in xxiii. col. *b* ibi, sed ulterius quæritur, nunquid sicut filius de æquitate &c. & rõne diuersitatis. ibi ponit Bal. subiungẽs ibidẽ Bal. uerba sequẽtia. Sequitur ergo, ꝙ legatarius ipsius filii non habebit totã rẽ legatã: sed eam tantũmmodo partẽ, quę irreuocabiliter cõtingebat filiã, pro sua legitima Trebellianica posse alienare &c. Allegat c. Rayna. ex … de test. Et sic ex hoc alio capite, uidelicet dicto legato … (ut præmittitur) facto se iuuare non põt dictus Ioan. reus, respectu donationis Trebellianicæ eidem Ioan. competentis in hęreditate dicti Humberti Alamandi &c.

a In una re.] *Vide do.Saly. in al alegat l. filium quem. in v. col. in uer. reprobatis igitur. ibi, qa ex his intro.&c.*

b In xxiii.col.] *Voluit allegare in x.col.in uersi.sed ulterius.*

SVMMARIVM.

1 *Trebellianica an possit detrahi in una re, inuito fideicommissario.*

Q. CCCCCCVII.

TErtio, quia & si in dicto castro rupischinardi alienato, deberet
1 quarta * Trebellianica imputari, nõ deberet tñ imputari insolidũ in ipso castro, cũ in
a una re *a* nõ possit detrahi inuito fideicõmissario. Hãc opinionẽ tenet gl. in d. l. filium quẽ habẽtẽ. idem no. in l. si peculium. ff. de pecu. le. & in d. l. Marcellus. §. res quę. in fine gl. magnæ. ff. ad Treb. & hanc opinionem sequitur Richardus Malumbre. Pe. Cy. Ia. de Ra. & communiter doc. Et iõ Sal. in d.l. filiũ quẽ habentẽ. in vii. col. subiungit dicens: Ego sequor hanc cõmunem opinionem. Et pro hac parte facit

facit l.ii. C.ad l.Falc. quæ licet loquatur in Falcidia: non tamē est diuersa ratio, quare magis detrahatur Falcidia de singularibus rebus, quàm Trebellianica, ut dicit Bar. in d.l. filium quem habentem. in ii. col. ibi, uenio ad secundā glo. &c. Et ibi dicit Bald. licet Ia. de But. uoluerit dicere cōtrarium: cuius opinio à docto. in hoc reprobatur cōmuniter, ut dicunt Bald. & Saly. in d.l. filium quem habentem.

a In una re.] *Adde do. Bal. ubi s. in prædict. uerb. ulterius quæritur. ibi, nam licet, ubi fideicommissum esset purum uel iam purificatum.*

**Tu adde dom. Ias. l. Marcellus. §. res, quæ. hic allega. in fi. commenti sui.*

SVMMARIVM.

1 *Iudex in quali re detrahendam Trebellianicā arbitrari debeat.*

QVAES. CCCCCCVIII.

1 QVarto q̄a posito * ꝙ dictus Ioan. Alamādi auus, dictum castrum bona fide alienasset, prout non uidetur fecisse, per ea, quæ dixi s. quæst. cccccv. Iudex tamen non debet arbitrari, quòd eius Trebellianica imputaretur in dicto castro meliori, & magis pretioso membro totius dictę hæreditatis: sed in mediocri, a ut dicit Bal. in l. filium quem habentem. in quæstione, b queto filius rogatus à patre &c. & in d.l.ii. C.ad l.Falc. ꝓ quo adduco l. si quis argenti. in prin. C. de donatio. Ibidem etiam dicit Ludou. de Roma. in d.l. Marcellus. §. res quæ. ff. ad Trebellianum. Ex quibus uidetur mihi debuisse adiudicari in dicto castro rupischinardi dicto Claudio medietas ipsius castri, & ultrà quarta pars unius uncię super alia medietate ipsius castri, ꝓ sex unciis, & quarto alterius unciæ dicto Claudio pertinentibus de octo unciis, quæ ad dictum Ioannem eius auū peruenerant de bonis dicti domini Aymari eius proaui, tā uirtute dictæ donationis factæ in cōtractu matrimonii, quā ex testamento Hūberti eius patrui magni. Et si dicatur, ꝙ dictus Claudius actor tenet in loco uitiliæ alia bona dictæ hæreditatis, in quibus dictus Io. reus deberet detrahere quartam Trebellianicā. & propterea in illis deberet fieri compensatio cum portionibus competentibus ipsi Claudio in dicto castro: istud non credo fiēdum. Primò, quia aliud pro alio inuito creditore solui

solui non potest. l. Paulus respondet. ff. de solutio. cum si. Secundò, quia ipse reus non petit talem compensationem fieri. Ideò super hoc non debet iudex eius officium impartiri: ut tenet glo. in l. si cõstat. C. de compensa. Tertiò, quia Claudius actor se paratum offert in suo libello expedire de bonis Visiliæ ea, ad quæ tenebitur dicto reo. Sed his non obstantibus d. curia parlamenti facit effectualiter dictam cõpensationem in diffinitione d. causæ: licet expressè in sententia non dicatur, & declarauit, quòd d. Io. Alamã dictus reus nõ teneatur expedire dicto Claudio Alamandi actori dictum castrum. & credo quòd malè: q̃a dicto Claudio pertinent in dicto castro sex unciæ, & quartũ alterius unciæ: ut supra dixi. Et si dicatur, quòd ipse Ioan. auus donator potuit de una re donata insolidũ alibi disponere, a ut s. dixi quæ. ccccccii. Ad- 1 huc tamẽ remanet grauatus ipse Claudius ex dicta sententia: cum saltem debuerit ipsa curia parlamenti eidẽ Claudio adiudicare super ipso ca- b stro unam unciam, & quartã alterius unciæ eidem Claudio debitas ex testamento dicti Humberti eius patrui magni: nec debuit arbitrari dicta curia: quòd ipse Ioã. reus iura sua perciperet insolidum super dicto castro, attento q̃ mala fide fuerat per d. Io a .ũ dicti Claudii alienatum, ut dixi s. q. cccccv. Considerato, quòd dictum castrum inter ipsos diuidi poterat, & cuilibet sua portio adiudicari: tam super dicto castro, quàm alibi in aliis bonis Visiliæ existen. pro quo facit text. in d. l. non amplius. §. cum bonorum. ff. de legat. i. circa finem &c.

a Mediocri.] *Adde do. Salyc. in præ. l. filium quem. in vi. col. ibi, dixi tamen Iac. de Ra.*

b In questione.] *Scilicet in x. col. ibi, item dicit Iac.*

SVMMARIVM.

1 *Legatarius an possit accipere possessionem propria authoritate.*

QVAES. CCCCCCIX.

Item, etiam *a* in discursu uisitationis * & relationis dicti processus fuit conclusum, quòd legatarius põt propria authoritate accipere possessionẽ rei sibi legatæ, si testator ita uoluit, & licentiam *b* legatario contulerit, per l. Titia cum testamento. §. i. & ff. de legat. ii. & ibi tenet Bart. in l. creditoris. C. de pign. in sua

sua repetitione. Et hoc uerũ, si testator res legatas tempore suæ mortis possidebat. Sed non, si per alium possiderentur. l. quãuis. §. i. ff. de acquir. pos. & faciunt quæ ponit in l. quod meo. ibi, sed iuxta prædicta quero &c. ff. de acq. posses.

a Item etiam.] *Tu uide de materia de qua in hac q. per istum, consi. cxv incip. dom. Io. nu. iii. uer. sed subest.*

b Licentiam.] *Adde do. Bar. in l. legitimos. in prin. ff. de legi. tuto. & in l. nemo potest. ff. de legat. i. & in l. iii. C. de pig. & do. Alex. iñ l. extraneum. in v. col. in uer. tamen. Pau. de Cast. C. de hæred. inst. Et not. quòd legatarius occupans propria autho. legata in casibus, in quibus non potest de iure, tenetur illud restituere per interdictum, quorum legatorum. non obstãte exceptione, quod incontinenti hæres restituturus sit: quando scilicet hæres ipse uult uti Falcidia, nõ alias. d. Bar. et gl. in l. i. in prin. ff. quo. leg. & gl. in l. bona. C. eo. ti.*

SVMMARIVM.

1 *Donatio causa mortis, an debeat insinuari.*

2 *Insinuatio an requiratur in donatione mutua.*

QVAES. CCCCCCX.

Item etiam in dicta causa fuit determinatum, quòd in donatione causa mortis, licet 1 excedat summam * quingentorum aureorum, non requi- a ritur insinuatio *a*: quia licet olim ad instar donationis inter uiuos erat generaliter insinuãda, ut l. donatio. C. de donat. hodie tamen si quinque testibus fuerit uallata, non requiritur insinuatio, ut est hodie expressum in l. fi. C. de donat. causa mortis. & no. in l. si quis pro redemptione. C. de dona. & tenet Spec. in tit. de instrument. edi. §. porro. An 2 *in donatione mutua requiratur insinuatio? uide quæ dixi in notabilibus meis in §. Angelus. fol. lxxii. & fol. xlii. & fo. cxxxi. uerso. & fo. lvi. De materia insinuationis, uide quæ plenè dixi s̃. q. cccxxv.

a Non requiritur insinuatio.] *Et hoc est uerum, quantuncunque sit donatio. quia no. do. Cyn. in l. cum de mortis causa. C. de do. caus. mort.*

SVMMARIVM.

1 *Alienatio rei subiacentis restitutioni, utrum sit ipso iure nulla, etiam pendente conditione. Limit. num. 2. & 3. in quatuor casibus.*

4 *Testator si prohibuerit alienationem, an res subiacentes restitutioni in casibus exceptis in auth. res quæ. poterũt alienari.*

QVAES.

QVAES. CCCCCCXI.

VTrum alienatio *a* rei subiacentis restitutioni, sit ipso *iure nulla, *b* etiam pẽdente conditione? gl. fi. in fi. §. sinautem sub conditione. C. communia de leg. tenent quòd non ualet: imò est nulla etiam medio tẽpore, per auth. res quæ. per quã corrigitur in hoc dictus §. sin autem. ut ibi tenet glo. Sed glo. in duobus. aliis locis tenet contrarium, quòd imò ualet medio tempore alienatio: ut l. cum pater. §. libertis. ff. le. ii. Et in corpore unde sũmitur. d. authẽ. res quę. circa principiũ. in glo. quæ incipit, quòd uerbũ alienationis &c. quas duas gl. approbant doc. uidelicet, Cy. Pet. & Bart. in d. §. sinautẽ. & iteratò Cy. in auth. res quæ. Sed adueniente conditione restitutionis fiendæ fingitur nulla *c* talis alienatio, & pro nõ facta habetũ: ut possit uendicari, per d. §. sin autẽ sub cõditione. quem §. sic summat Bart. Nisi * in duobus casibus: uidelicet dotis & donationis propter nuptias, *d* in quibus ualet alienatio irreuocabiliter: ut in d. authẽ. res quę. quæ auth. in hoc uenit addenda ad l. codicis. ut ibi dicit Cy. in cæteris aũt casibus res subiacentes restitutioni, non possunt irreuocabiliter alienari. Etiam pro ali-
e mẽtis *e* filii rogati, ut dicit gl. in d. auth. res quæ. licet Bart. ibi uoluerit cõtrarium, quòd filius hæres rogatus possit a-
f lienare irreuocabiliter, *f* pro alimentis, si non habent unde aliàs possint uiuere. Item dicit ibi Bart. pro redemptione
5 filii capti à latronibus. *Et sic reperiuntur quatuor casus, in quibus potest alienari irreuocabiliter non subiacens restitutioni uidelicet in causam dotis, & donationis propter nuptias alimentorũ, et redemptionis filii. Sed quòd hæres rogatus possit irreuocabiliter alienare pro legitima & Trebellianica suis, non reperitur iure cautum, & ita in diffinitione dictæ causæ castri rupischinardi fuit inter nos in relatione processus conclusum. Sed quid si alienatio rei subiacentis restitutioni, fiat ab ignorante, an debeat retractari? de hoc tetigi in no. meis, in §. alienatio rei &c. et ibi uide. & in d. auth. res quæ &c. Sed
4 quid si testator* prohibuerit alienationem, an res subiacẽtes restitutioni, in casibus exceptatis in d. authẽ. res quæ, poterunt alienari? Dic quòd non: qua illa prohibitio testato-

ſtatoris comprehendit caſus exceptatos, ut do. Bal. in feu. in titu. quali. feu. pote. olim alie. in §. donare autem.

a Vtrum alienatio.] *Hãc quæſt. bene explicat Paul. de Caſt. in l. fi. §. ſed quia noſtra. C. cõmmu. deleg.*

b Ipſo iure nulla.] *Tu uide de hoc plenè per iſtum, cõſ. cxl. inc. conſi. pro nobili Aymone. nu. vi. uerſi. ad ſextum.*

c Fingitur nulla.] *Et ita eſſe ſentit do. Bald. in præall. l. fin. in §. ſed quia noſtra.*

d Dotis & donationis propter nuptias.] *Tu uide de hoc iſtũ, conſi. cxij. incip. pacta ligant homines. num. i. uerſi. nec obſtant. ibi, ſicut etiam.*

e Alimentis.] *Adde d. Sal. in d. authen. res quæ. in ij. col. in uer. quæro an pro ſumptibus. C. communia delega.*

f Irreuocabiliter.] *Hoc tamẽ intellige, ſi hoc fiat pro modo facultatum & honeſtatis perſonarum: & non in fraudem illorum quibus reſtitutio fieri debet, ſecundum do. Anto. in auth. de reſti. et ea, quæ parit in xi. mẽſe. in prin. in gl. ibi, quæ incipit.*

SVMMARIVM.

1 *Nepos ex filia, an excludat ſubſtitutum. Et quid nepote nato ex filia poſt mortem hæredis. nume. 2.*

Q. CCCCCCXII.

PRo latiori declaratione materię, de qua tetigi ſ. q. cxxxiiii. Quęro teſtator in ſuo teſtamento adiecit talia uerba: ſi filius uel filia mea ſine liberis maſculis deceſſerit, Titiũ ſubſtituo &c. Contigit quòd filius uel filia decedit relictis liberis maſculis natis, & procreatis ex filia ſua, nunquid expirat fideicõ-
1 miſſum? credo ꝙ ſic. a per l. iubemus. §. pe. C. ad Treb. l. cognoſcere. §. liberorum. & l. liberorum. circa fin. ff. de uerb. ſig. & l. i. C. de cond. inſer. & l. fi. ff. de pollici. Nec eſt curãdum, utrum ne talis nepos uel neptis ex filia, ſit hęres inſtitutus, uel ne. l. filiusfamilias. §. cũ quis. ff. de leg. i. Nec ẽt eſt curãdũ, utrũ maſculus uel fœmella: ut dictis iurib. allega. Nec ẽt eſt curãdũ, utrũ filia, ex qua nepos uel neptis natus exiſtat, ſuperuiuat: ut bene ꝓbat d. l. iubemus. in §. pe. & l. cum acutiſſimi. C. de fideic. & l. cũ auus. ff. de cõdi. et demõ. iũcta l. in cõditionib. ff. eo. ti. Sed aduerte, quia præmiſſa ſunt uera, ſi ex cõiectura mente teſtatoris apparet, ꝙ teſtator uoluerit ſucceſſionem ſuam præſeruare illis de agnatione ſua, quo caſu filius

lius ex filia, non excluderet substitutioně: ut dixi in d.q. cxxxiij. De hac materia etiã tetigi plenè s. q. ccclij. Sed iuxta hoc quæro, an posthu. cóceptus post mortem aui, si de successione eius agat, uel alicuius collateralis, admittat ad successioně: uerbi gratia, Titius decedit relicto uno nepote ex filio defuncto, post cui⁹ morte sibi nascit unus nepos ex filia, utrũ ipse admittet ad hæreditatě? Dic, q si cóceptus & natus fuerit post mortem aui, uidetur q non debeat admitti, *b* ut in l. j. §. si quis proximior. *c* ff. unde cog. & l. Titius. ff. de suis & leg. hær. * Iuxta hoc quæro, quid si testator substituat filio suo hęredi liberos masculos, quos filia sua haberet tempore mortis dicti eius hæredis? Vtrum liberi ex filia postea nati admittantur ad bona dicti testatoris? uidetur quòd non, per dicta iura. Sed si simpliciter locutus fuisset testator de liberis masculis, tunc isto casu huiusmodi de uio non procederet: quia tales liberi quandocunque nati uel concepti forent, ipsi ex uoluntate testatoris essent inuitati ad successioně, postquam de ipsis fecit mentionem: sicut hoc clarè probat l. Lucius. la ij. ff. de hær. inst. iuncta l. cũ acutissimi. C. de fideic. Ipse. n. tot & tãtas substitutiones faciědo, cogitauit de liberis qui per cẽtũ annos post eius decessum essent nascituri. quæ uolũtas debet attendi. l. fideic. §. item si quis. ff. de lega. iii. & l. cũ uirũ. C. de fideic. Nõ obst. ad hoc dicta iura, uidelicet l. i. §. si qs proximior. ff. unde cognat. & l. Titius. ff. de suis leg. hær. qa loquũtur in hęreditate, quæ defertur ex l. xii. tab. quæ nõ admittit, nisi natos uel cõceptos tpe mortis. Ideo dicit tex. ĩ d. l. Titius. quia lex xii. tabul. eũ uocat ad hęreditatě, qui moriente eo, de cuius bonis quęritur, in rerũ natura fuerit & cõtineat sequẽs. hic uerò agit de hęreditate, quã testator ad quoscunque reales liberos quandocunq; nascituros uoluit deuenire, quod potuit facere. in auth. de nupt. §. disponat. coll. iiii. Ita uoluit dicere Bar. in d. l. Lucius. in contrarium alleg. De hac materia, etiam tetigi suprà, q. ccccxi.

a Quòd sic.] *Adde d. Bal. in l. i. in i. col. in uersi. quæro, an dicatur. C. de condi. inser.*

b Nõ debeat admitti.] *Vide ĩno do. Io. Fab. in §. cum autem* quæ-

quæritur.in uersicu. sed cur sal tem.insti.de hær. quæ ab intest. deferuntur.

c §. si quis proximior.] *Adde quod do.Barto.dicit in §.interdum.in l.i.ff.de suis & legi.*

SVMMARIVM.

1 *Pater an possit per fideicommissum in dote filiæ substituere.*

Q. CCCCCCXIII.

1 AN pater possit* filiæ substituere per fidei commissum in do-
a te? *a* uidetur quòd non, argumento l.à filia. in princ. ff.ad Trebel.& in l.mulier. §. cum proponeretur. eo.tit. arg.contra.ff.de leg.ii.l. sequens quæstion. sed illud percipitur ex morte tantummodo, quantũ ad acquisitionẽ dominii. Itẽ contra in l.Lucius Titius.§.filius.ff.ad Trebell. ubi loquitur de substitutione fideicommissaria. Dicendum est ergo secundũ Dy. quòd aut substi
b tuitur uulgariter *b* in dote, *c*
c aut per fideicõmissum. si uulgariter, substitutio tenet, cum sit in potestate filiæ adire uel non. Si autem per fideicommissum, tunc in eo, quod est ultra debitum bonorum subsidium, tenet, ut d.l.Lucius Titius, §.filiã.in eo uerò, qđ est infra, non tenet, cum grauamen non recipiat, ut bonorum subsidium, ut C. de inoffic.testa.l. quoniam in prioribus.& ita iudicatur in hac curia parlamenti. & super hoc uide Cyn.C.de iure dot.in l. cum partem.in fi.facit ff.ad l. falcid.l.pater filiam.& ibi no. in glo.super uerbo, inueniretur.& no.hæc quæstio. C.de inoffi. test. in l.quoniam nouella. loquuntur tamen illæ duæ glo. in institutione. De hac materia etiam uide s̃.qõ. ccccccxxxii.& uide Bart. in l. Lucius.§.maritus.ff.ad Trebell.Sed an filia possit in dote hæres institui? uide Spe.in tit.de instru.edi.in §.ut autẽ cautè præmissas, &c.in uersi. sed super for.præce.&c.

a In dote.] *Vide do. Cy.in l.unica.in §.uideamus.in ult.q.C.de rei uxor.ac.et d. Bar.in l.Lucius Titius.§.maritus.ff.ad Trebell. & omnino dom.Salyc. in l.quoniam nouella.in ii. col.in ii. qõ. ibi, mihi uidetur.C.de inof.test.*

b Vulgariter.] *Vide d.Sal.ĩ pra. l.quoniam nouella.in uersi. quæro, an in dote.*

c In dote.] *An possit filia in dote institui: uide istum, consil.lxiii. incip.circa contractum. nu.iiii. uersicu.nec ob.si dicatur.& eũdem uersic. xcviii. in primo dubio.Et an possit ei in dote substitui.consil. xcviii. incip. ex duabus.*

bus. de utroque in primo & secundo dubio.

SVMMARIVM.

Iuramento executoris uel curati, super complemento relictorum ad pias causas, an stari debeat.

Protestatio uel denuntiatio alicui facta, an possit per iuramẽtum probari.

QVAE. CCCCCCXIIII.

SI relinquatur aliquid distribuendum pauperibus per executores, & oriatur dubitatio, an totum distributum sit. * an super hoc debet stari iuramẽto executorum & eorum iuratoriæ relationi? Cy. & Bart. dicunt quòd sic, *a* per l. si quis pro redemptione. in §. pe. C. de dona. Et idem dico in simili, si fiat legatum alicui ecclesiæ promissis celebrandis, quòd debet stari iuramento curati, uel gardiani fratrum minorũ si eis fuerit factum tale legatum. Et ita uidi in hac curia sæpissimè determinari, & fieri. & dicit Barto. in d. l. si quis pro redemptione. unum singulare, ꝙ ubi agitur de modica expensa, statur iuramento petentis. & ita etiam uidi seruari in d. curia, quando scilicet petens tale iuramentum sibi deferri, est honesta, & nõ suspecta persona. De probatione, quæ etiam fit per iuramentum, uide quæ dixi s̃. q. ccv. Ex his enim, quæ dependent ex animo, statur iuramẽto, ut dixi in trac. de præsum. per me Guid. compilato, in uersi. in his, &c. De hoc etiã tetigi in apparatu meo statu. si quis per literas. in gl. super uerbo, clãdestinè. ibi, sed qua
2 liter probabitur ille animus, &c. * An protestatio uel denunciatio alicui facta possit per iuramentum probari: uide Bart. in l. si quis. C. depositi. De probatione quæ fit per iuramentum, uidelicet an admissio instrumenti probetur per iuramẽtum illius, qui perdidit: uide quæ dixi in notabilibus meis. in §. probatur amissio instrumenti, &c.

a Quòd sic.] *Imo uidetur, quod non, quia in hac specie uidetur, ipse executor prætendere interesse. & sic non fore standum eius iuramento. Nam ad hoc, ut stetur iuramento executoris, requiruntur, sed quod non prætendatur interesse, & quod executor sit persona honesta. domi. Bald. in l. captatorias. in ij. col. in uersic. modo circa hoc quæritur. ii. de mili. testa.*

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Religiosus an sufficiat quod iuret ad pectus. Et quid de conuerso.num.2.*

QVAES. CCCCCCXV.

1 Religiosi, qui* producuntur in testes, debent iurare ad sancta
a Dei Euangelia, *a* & non sufficit iuramentum ad pectus, aliàs non ualet eorum testimonium.ut in cap. nuper.extrà, de testib. sed consuetudo generalis præsẽtis patriæ Delphin.& stylus omnium curiarum seruat contrarium. & ualent eorum depositiones per iuramẽtum ad eorum pectus
2 prestitum. * Sed quid erit in conuersis? Dic, ꝙ debent iurare ad sancta Dei Euãgelia: quia ipsi conuersi non dicuntur religiosi, & possunt cõtrahere matrimonium,& habere proprium, ut dicit Bart.in authen.ingressi.ibi,expeditus de contrariis,&c. C. de sacrosan.eccle. An religiosi possint adhiberi in testes in testamentis uel codicillis, plene dixi suprà quæstio. cccccxvii. De testimonio ferendo per clericos religiosos,in curia temporali:dixi suprà q.lxv.

a Ad sancta Dei Euangelia.] *Adde quæ leguntur & not.in c. & si Christus.& ibi do. Inn.in glo.sua.in uerb.per quodcunque aliud.in uersi. in iuramentis tamen.extrà, de iureiur.*

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum publicum potest fieri de actis factis in iudicio. fallit in Delphinatu.*
2 *Acta, quæ dicantur.*
3 *Acta,facta,& gesta,quid differant.*
4 *Acta, duplicia sunt.*
5 *Acta iudicii nõ faciunt fidem, absque sigillo Iudicis.*

Q. CCCCCCXVI.

De actis, quæ fuerunt in iudicio,potest fieri publicũ instrumen
a tum, *a* ut l.emancipatione.C. de fi.instru.& l.gesta.C.de re
1 iud.* Sed de styllo præsentis curię parlamenti Delphi.nõ consueuerunt de actis ipsius curiæ fieri publica instrumẽta,adeò quòd quando partes in ipsa curia parlamenti petunt instrumẽtum de aliqua parte actorum,domini ipsius parlamenti consueuerunt respondere petentibus,non fiet eis instrumentum, sed litera
2 testificatoria.* Sed iuxta hoc quæro,quæ dicãtur acta. Dic,
b quòd proprie acta *b* dicũtur, scripturæ de his,quæ in iudicio

cio apud iudicē acta sunt, uel dicta: sicut dicit gl. i. ī l. acta. in prin. ff. de re iudic. & parte aduersa præsente, quod probat text. in c. quoniam contra falsam. extrà, de probat. Inde habemus acta, gesta, & facta. * Acta sunt ea quæ fiunt in iudicio. facta q̄ fiunt extra iudiciū. & gesta sunt, q̄ fiūt sine uerbis, utpote scribere, uel fodere. Ita dicūt tex. in l. ii. circa pri. ibi, acta, facta, & gesta, &c. ff. de cura. bonis dando. iūcta l. Labeo. la ii. §. gestū. ff. de uerb. sign. Et alibi dicit Archi. in c. indénitatibus. de ele. li. vi. quod duplicia sunt acta. * Nā alia sunt acta litis: alia acta iudicii. nā testiū attestationes, confessiones, ac oīa factū respicientia, potius dicuntur acta litis, q̄ iudicii. Alia, ut cautiones, satisdationes, & cōsilia, dicūtur tantū acta iudicii. Ita dicere uoluerūt. Inn. & Host. in c. cū causa. lo i. circa fin. extrà de testi. De materia actorū, uide quæ dixi s̃. q. ccxli. cū tribus ibi seq. q. qualiter falsificās acta, debeat puniri: uide Bart. in l. i. ff. de his, quæ in testa. delen. & in l. in fraudē. §. quoties. ff. de iure fisci. allegatur tex. in c. cū olim magister. extrà, de offi. deleg. * Et circa hoc est aduertendū quia acta iudicii non faciunt fidem, si non habeāt signum iudicis: secundum Dy. in l. in fraudē. §. quoties. ff. de iure fisci. sicut nec instrumēta signo notarii carentia. l. fi. §. nec calidis. C. de offi. assesso. & uide super hoc Inn. in c. post cessione. extrà, de proba. De materia actorum iudicialium etiā tetigi s̃. q. ccccclxiiii. De instrumento producto in actis causæ, an debeat parti producenti restitui, uide quæ dixi s̃. q. ccclxxi. An error qui allegatur in actis curię, possit per duos testes probari: uide quæ dixi s̃. q. cccccxxviii. An acta facta in uno iudicio, fidem faciant in alio: uide plenè, quæ dixi s̃. q. cxxxvi.

a Publicum instrumentum.] *Adde gl. quæ ad hoc bene facit, institut. de adop §. fina. in uersicu. actis.*

b Acta.] *Appellatione actorum, comprehenduntur omnia, quæ fiunt in forma iudicii, uel quasi. per gl. & docto. in c. quoniam cōtra falsam. extra, de proba. et sic appellatione actorum cōtinetur sententia, ut not. do. Bart. in l. actorum. in fi. ff. de re iudic. Quin etiam acta, dicuntur nō solum, quæ fiunt in contradictorio iudicio: sed & omnia, in quibus decretum iudicis interponitur. l. emancipatio. cura, tutela. & c. talia. d. Innoc. in ca. i. i. gl.*

in gl.i.in uersi. alij tamen dicũt. iuncto uersi. item acta forensia. extra de prob.

SVMMARIVM.

1 *Duellum, quomodo fiat.*
2 *Rescriptum Philippi Frãcorum Regis, circa materiam duelli.*
3 *Duellum in quatuor casibus cõceditur tantum.*

Q. CCCCCCXVII.

DIxi plenè suprà, qõ. cxci. de diffidamentis, quæ quandoque nobiles inter se faciunt. Sed
1 * quia etiam inter nobiles & ignobiles quandoque duel-
2 lum *a* fieri contingit: ideò de ipsius duelli materia hic duxi plene tractare. Et pro huius materiæ euidentia, duxi primò hic inferendum quoddã rescriptum, per Regem Philippum super facto dicti duelli, dudum concessum, tenoris
2 sequentis.*

Hic ponitur intellectus antè lati regii mandati.

FORMA RESCRIpti Principis, circa duellum.

PHilippe par la grace de Dieu Roy de Frãce, à tous ceux, qui ces presentes lettres uerront, salut. Scauoir nous faisons, que cõme cà en arriere, pour noz guerres, & pour autres iustes causes, pour le commun profit de nostre Royaume, eussions defendu à tous noz subiectz, toutes manieres de guerres, & tous gaiges de batailles: là ou plusieurs malfaicts se soiẽt aduancez de faire homicides, & autres malefices: pource que quand ilz les ont faicts conuertement, & a requoy, ilz ne peuuent par tesmoings estre prouuez. Pource que, ce que nous en auons fait, pour le commun profit, ne donne aux mauuais cause de mal faire, nous auons pourueu, que au cas ou il appertra euidemment homicide ou autres malefices, griefz, larrecins, exceptè dequoy peine de mort sen doiuent ensuiuir, auoir estè fait en trahysõ, ou en requoy, si que celuy, qui ha mal fait, ne peut estre conuaincu par tesmoings en autre maniere suffisamment, Nous uoulons, qu'on puisse en defaut dautreprouue, sans ce que par indices, presumptiõs & semblans aucuns, soiẽt de tel fait suspectiõneux, appeller de gaiges de bataille, & souffrons en tel cas. Et en ce cas tant seulement, nous attrempons nostre defense es lieux, & es

& es terres, lesquelles lesdites gaiges de bataille, auoient lieu, & estoient accoustumez auãt ceste defense. Et n'est mye nostre intention quelle soit rappellee ne attrẽpee en nul cas, deuant la date de ces lettres: desquelles absolutiõs ou cõdemnations ont estè faites enquestes: à fin que lon les puisse iuger. & absouldre, ou cõdemner. Et n'est mye nostre entẽte, que ceste defense soit rappellee ne attrẽpee en nul cas, qui napparoisse euidemment, que le fait fust aduenu. En tesmoing de ce, Nous auons fait sèeller ces lettres de nostre sèel. Donnè à Paris, le Mercredy apres la Trinitè, l'an de grace, Mille trois cens & six.

*Ex tenore dictæ literæ nota, ꝙ quatuor requiruntur ad hoc, ꝙ contra aliquem ualidũ, pro duello *b* iudicetur, & in facto proposito duellum sequatur. Primò, quòd casus propositus cõtra aliquem ad finem duelli requirat pœnã mortis. Secundò, ꝙ proditionaliter & in occulto factum fuisse proponatur, & taliter ꝙ per testes uel alias sufficienter probari nõ possit, quàm ꝑ duellũ. Tertio, ꝙ ille, qui super dicto facto prouocatũ de dicto casu proposito, per indicia uel præsumptiones uerisimiles habeatur suspectus. *c*
c Quartò, quòd euidenter apparet factum, de quo talis ꝑ uocatur, contigisset: *d* quod
d est iuri consonum, iuxta l.i. §.illud.ff.ad Silleia. Item collige ex text. dictę literæ, ꝙ licet ex latrocinio mortis pœna inferri possit: tamen propter ipsum latrocinium non posset quis prouocari ad duellũ. Itẽ nota ꝙ ubi aliquis casus excepto latrocinio, de quo mortis pœna inferri possit cõtra aliquem, proponitur ad finẽ duelli, sufficit, ꝙ prouocãs dicat prouocatum dictũ maleficiũ per se uel ꝑ aliũ, licet nõ nominet, certum cõmisisse, ad hoc ut aliis supradictis concurrẽtib. ibi cadat duellũ. Ita dictũ fuit per arrestũ curiæ contra Carolũ artus, pro Rogerio de andusia. Itẽ si casus prędictus generaliter ꝓponatur dicẽdo taliter, talis interfecit uel fecit interfici talẽ proditionaliter: talis propositio esset insufficiẽs & indigna responsione de stylo dictæ curiæ: quia oportet declarare locũ in quo maleficiũ fuit perpetratum, & tempus & personam interfecti, non autem oportet declarare horam. Et ita fuit dictum inter partes

prædictas. Et etiam in causa duelli pro armãdo de monte acuto contra Aymericum de duro forti. Item, si cõtra hãc constitutioné duellũ fiat, nullũ est iudicium, uel saltem an-
e nullabitur per hanc curiã. Et quicquid in contrariũ gestũ erit super premissis, reuocari debebit. Ita dictum fuit in cã Episcopi briotis, qui fuit compulsus restituere equos, & arma Gulielmo de bosco boyselli, & Io. ignoti qui inter se duellum fecerunt ex sentẽtia senescali temporalis dicti Episcopi contra tenorem dictæ constitutionis, &c.

a Duellum.] *Vtrũ duellum sit licitum in aliquo casu, etiam iudice, deferente, seu ratione consuetudinis: uidetur quòd nõ, etiam inter laicos: quia in duello Deus tentatur. q. v. monomachiã. ut dicit d. Gof. in sum. de cler. pug. in duello. et adde d. Io. de li. in trac. de duello. in §. circa tertium mẽbrũ. & in §. circa quartũ membrum. & do. Alua. col. x. de pace tenen. in c. i. in prin. in iiii. col. in uer. ex hac ergo gl. sed uide d. Bal. in d. c. i. in v. col. et no. istam gl. et eundem d. Bal. ex hoc iure. in viii. q. ff. de iusti. et iur. et do. Pet. Ia. deaure, in practica libel. in ti. de duello. seu pugna. l. i. ii. et iii. col. & oĩo in xiiii. col. in §. nũc dico. Tenor rescripti emanat a rege super facto duelli. quid nã sit duellũ, uide d. Bal. col. x. in usib. feudo. in ti. de pace tenẽ. in c. uni. in prin. in vi. col. in uer. sed istud. ibi, porro duellũ. ubi dicit quòd duellũ ẽ singularis pugna inter aliquos, ad probationẽ ueritatis, Aliter diffinitur duellũ secũdum do. Io. de lig. in tractatu de duello. in §. circa quintũ. ubi dicit, q duellũ, ẽ pugna corporalis, deliberata hinc ĩde duorũ ad purgationẽ uel gloriã cõsequẽdã, uel ad odiũ exaggerationẽ tẽdẽs.*

b Duello.] *Casus in quibus de iure Lõbardo permittitur duellũ, enumerantur per d. Io. de ligna. in tractatu de duello. in §. circa quintũ. et do. Bal. in alleg. c. i. in vi. col. in uersi. no ple. casus.*

c Habeatur suspectus.] *Adde d. Bald. in præd. c. i. de pace tenen. col. x. in prin. in vi. col. in uer. sed nunquid ille.*

d Contigisse.] *Adde glo. in ijt. allе. c. i. in prin. in uer. per duellũ.*

e Annullabitur.] *Adde, quòd dicit do. Bal. in d. c. i. in vii. col. in uer. & in seq. c.*

SVMMARIVM.

1 *Aduocati & partis officium, in causa duelli.*

Q. CCCCCCXVIII.

SCiendum est, quòd aduocatus qui intendit proponere causam uadii pro
1 *duello, debet maturè, & cũ re-

reuerentia se super his, quæ dicturus est, excusare, penes curiam & penes partem, & super his proponendis licentiam à curia petere. Item debet præcauere, ꝙ dum cōcludet, non dicat, Et si prædicta negauerit, cùm non possit ea probare per testes, uel aliàs sufficienter, offert se ea probaturũ de corpore contra suum aduersarium, uel per suum aduocatum *a* in campo clauso, & ipsum reddere mortuum, & deuictum facta retenuta de equo & armis, & aliis decẽtibus nobili *b* homini & tali, qualis est. Quia sic concludendo copulatiuè se obligaret ad utrunque *c* & ad uincendum & interficiendum. Vnde ex multis posset periclitari *d* ut dicã infrà, in agendis pro reo. Item debet aduocatus præcauere, ut faciat mẽtionem de aduocato suo: quia si non faceret, oportet quòd per seipsum duellaret. Ita fuit dudum obiectum magistro Hugoni fabri fortis, in causa duelli, quam proposuit pro Arnaudo de monte acuto cõtra Aymericum de duro forti. Item caueat, quòd faciat retenutam de æquo & armis, ut suprà dixi, quia aliàs pedes & cũ armis unius pugilis oporteret ipsũ duellare. Et sũt quidam qui dicũt hoc de cõsuetudine gallicana. Sed talis consuetudo est nimis aspera: quia licet in talibus minimè exprimeretur, tamen uidetur se tacitè obligare ad talia peragenda cum armis, quæ ipsum decent secundum ius statutum. Sed tamen consilium est ut nihil omittat.

a Aduocatum.] *Id est, campionẽ, & hoc termino utuntur doc. et do. Bal. & Alua. in præalleg. c.i. in §. si rusticus. Et aduerte, quòd de iure pugnæ debet fieri personaliter, & nõ per campionẽ nisi in certis casib. ut no. in præ. c.i. in §. si rusticus. et ibi do. Aluaro. circa prin. regulare enim est quòd duellum fiat inter principales. Sed illa regula fallit in certis casibus primus, si iuuenilis ætas hoc impediat. Secundus si decrepitus: quia in ea labor, et dolor. Tertius, si infirmitas aliquẽ duellare ꝓhibeat, et isti casus habẽtur in Lõbarda, qualiter quis se defen. l. quacũque. & in Lombarda, de parrici. in l. ul. Quartus est, si seruus qui in possessione seruitutis est, clamat in libertatẽ. ut in Lõbarda, qualiter quis se defen. l. si quis seruus propter appetitũ. Quintus ẽ, si ecclesiastica ꝑsona uel ecclesiasticus, uel comes, uel cãs habẽs adinuicẽ uel cũ aliis, ĩ Lõbarda eo. ti. l. fi. Sextus, ubi mulier accusat de*

adulterio.eo.titu. l.si quis uxo. Septimus ē, si testes actoris sūt contrarii testib. rei: tunc testes actoris debēt assumere unum cāpionem, et testes rei assument aliū ex testibusmet. ut ī Lōbar. eo. ti. l. si quis cū altero. Octauus ē, si seruus accusetur de furto, ut in Lōba. de fur. l. si seruus. hodie tamē de cōsuetudine permittitur habere cāpionem, ut per dominū Ioan. de ligna. in tractatu de duello. ī §. circa sextū. et quo ad hoc quod dicitur de consuetudine, idē do. Pe. Ia. in ti. de duello. in v. col. in uer. item rectè dicitur per me uel alium.

b Nobili.] *Adde quòd ignobilis potest nobilem ad pugnam interpellare: ut in præ. §. si rusti.*

c Ad utrumque.] *De forma autē uerborum, quibus uti debet pugil in hac specie: uide do. Pe. Ia. de aure. in practi. l. i. in tit. de duello. prope prin.*

d Periclitari.] *Adde do. Pe. Iac. in eo. tit. in iiii. col. in uersi. item rectè dicitur, faciam sibi confiteri. & in sequen. usque ad uersi. item rectè dicitur. & super dicta pugna.*

SUMMARIUM.

1 *Excusationis forma instituendæ per aduocatū, in causa duelli.*

Q. CCCCCCXIX.

MEsseigneurs, i'ay à propo ser par deuant uous, contre monseigueur tel, que ie uoy là (si la partie est cheualier) pour mōseigneur tel, le quel est icy, aucunes choses, esquelles il chiet uillenie. Et Dieu m'ayde, il m'en poyse. Car tāt cōme i'ayuescu, ie ne ueiz oncques, audict tel, que bien & honneur. mais ce que i'entēds à dire et à proposer cōtre luy, ie le diray, cōme ad uocat des causes, pourtāt cōme ma partie le m'a fait entēdāt, et ueult q̄ ie le die, et ꝓpose, et m'ē aduouera, s'il luy plaist, & ꝓmis le m'a, en presēce de uous, & le m'a baillé par escrit, en substāce, et le tiē en ma main. car iamais par moy ne le feisse: car le dict tel ne fist onques mal à moy ne moy à luy, que ie scache. Et aussi, que uo⁹, Messeigneurs, scauez mieulz, que moy, chascun aduocat doit dire ce que à la querelle de son client faict. Pourquoy, Messeigneurs, ie uous supplye que ne uous deplaise, & que uous me uueillez octroyer, que ie le die & propose de uostre licence. Et auec ce prie a mōseigneur tel, qu'il me pardōne. car se Dieu m'ayde, en tous au tres, cas ie le seruiroye & obeiroye à sō cōmandemét. mais en cestuy conuient il que ie face mon deuoir. Et lors la court luy dira: Or proposez uostre querelle,

relle, & uous prenez garde, que uous ne disez chose en la quelle il chèe uillenie, qui ne face à uostre querelle. car la court le uous defend. Ité l'aduocat doit dire, Messeigneurs ie ne diray chose, de quoy ie ne soye, aduouè, & qui ne face à ma cause. Et ce faict il doit proposer son faict au mieulx qu'il pourra, & au profit de la querelle, par les plus belles parolles & les meiulx ordonneès, qu'il pourra. Et ce faict il dira comme il s'ensuyt, &c.

SVMMARIVM.

Actoris cõclusio, in causa duelli.

QVAES. CCCCCCXX.

MOn faict ainsi proposè, comme uous, Messeigneurs, auez ouy, ie cõclus ain si que si le dict tel, cõfesse les choses, que i'ay proposeès estre urayes, ie requiers, que uous le condénez auoir forfaict, corps & biens au Roy nostre sire. Si sit in regno Francię, uel si sit in hac patria Delph. à mõseigneur le Daulphin pour les causes dessusdictes. ou que uous le punissez à telle peine que droit, ou coustume, ou la nature du cas proposè desire. Et s'il le nye, ie dy que mõseigneur tel, ne le pourroit prouuer par tesmoings, ne autrement suffisamment. mais il le prouuera par luy, ou par son aduouè en chãp clos comme gentil homme, faict retenue de cheual, d'armes, & de toutes autres choses necessaires ou cõuenables à gaige de batailles, selon la noblesse, & luy en rend son gaige.

SVMMARIVM.

1 *Conclusio pro reo in causa, duelli, per aduocatum suum instituenda.*

QVAES. CCCCCCXXI.

ET au cas que la court diroit, que au faict que l'aduerse partie ha proposè, cherreoit gaige de bataille, il nye les choses propose ès aut cõtraire, & dit que celuy, qui les ha faict proposer, mẽt, & qu'il se defendra comme bõ, et loyal gẽtil hõme, qu'il est par luy ou par son aduouè faict retenue, &c. (ut supra in authore dictum est.) Et en baille son gaige. Et lors le defendant doibt dire à la court auant ce qu'il rẽde son gaige: Messeigneurs, ie diz que de tout ce, que tel ha faict proposer contre moy, a tel aduocat, et il en ha aduouè, & trait son gaige, contre moy;

moy:il ment,cõme mauluais, quil est de le dire, & tout ce quil ha faict dire & ꝓposer, ie luy nye tout.Et dy que au cas,que uous diriez,que gaige de bataille ycheè, ie men defendray cõme gentil hõme & loyal, que ie suis, & cõme celluy qui n'ha tort en la cause proposeè contre moy.

1 * Aduertẽdum tñ antequàm
a reus *a* defendens præmissa dicat,ipse seu eius aduocatus debet proponere omnes causas quas poterit ad ostendendũ, ꝙ locus non sit duello.Et super hoc ante omnia petere ꝓnunciari per curiã.Item etiã aduertendũ, ꝙ antequã reus dicat uelle causam suam per duellũ defendere, ipse debet prius negare ex aduerso proposita: nam si prius dictã oblationẽ faceret,quàm dictam negationẽ, uideretur cõfiteri proposita contra eum de consuetudine, quod esset ualde periculosum. Nã si ipse esset ita confessus, non esset locus duello.Itẽ caueat reus in concludendo, ut non dicat ultrà suprà d.Et eum reddam mortuũ uel deuictũ:quia tunc ut actor se obligaret ad unũ de his, quod non faceret:sed solum dicat ut suprà dixi. quia si dicat,& ego defendam me, &c.ut suprà. & non ultrà pro
b cedat,*b* ad dicendũ dicta uerba,Et eum reddam,&c.sufficeret sibi,licet nihil faceret in campo ad lucrãdum causam, nisi aduersarius eũ incitaret, & idẽ esset si aduersarius se non præsentasset:quia in istis casibus lucraret̃ causam suã, & non faceret in casu,in quo dicta uerba protulisset in primo casu, licet in alio secus.

a Reus.] *Qualiter autem prouocatus pignore pro pugna porrecto, & alijs dicendis de more dictis,& propositis per prouocantem dicere, & respõdere debeat: uide do.Pet.Iac.in præd.titu.de duello in v. col. in §. Martinus uero auditis.*

b Nõ ultra procedat.] *Adde do. Pet. Iac. ubi supra proximè in uersi. item est cautela.*

SVMMARIVM.

a *Præsentatio in campo duellli,a quomodo & quando fieri debeat,et quæ protestationes sint præstandæ.*

QVAES.CCCCCCXXII.

1 DE consuetudine * debet se præsentare actor antequàm labatur meridies, & reus ante nonã: aliàs quicunq; deficeret, caderet à causa sua.Itẽ sit præsentatio coram conneſtabili
b Frãciæ ad campũ,*b* qui in hoc casu

casu repræsentat personam regis, uel si sit in hac patria Delphina. coram gubernatore Delph. qui repræsentat personã domini nostri Delphin. prout uidi fieri coram domino de gaucori. M.ccccxxxvj. pro tũc gubernatore huius patriæ Delphina. in facto pignoris dari per nobilem pellerini mandaméti criminiaci ad effectum duelli contra quendã Burgundũ. Et fit dicta præsentatio per uerba sequentia.

Monseigneur le connestable, (si sit in regno uel si sit in hac patria Delphinal. dicet, mõseigneur le gouuerneur) ueez cy tel homme, lequel par deuãt uous, (comme celuy qui en tel cas, representès la personne du Roy nostre sire.) uel si sit in hac patria Delphina. dicetur: comme celuy qui en tel cas represente la personne de monseigneur le Daulphin. Se presente à tout son cheual, & ses armes: & en habit de gentil homme, & de homme qui doibt entrer en champ pour combatre contre tel hõme au nom de Dieu & de nostre Dame sa mere, & de sainct George le bõ cheualier, au lieu, au iour, & à l'heure à luy par le Roy. & sa court assigne. Et si sit in Delphinatu, dicatur: par monseigneur le Daulphin, & par sa court assignè. Et s'apareille de faire son debuoir par luy ou par son aduouè des choses, qu'il ha faict proposer contre le dict tel, pour lesquelz gages de bataille ha este iugè en parlemét par la maniere, que la dicte court ha ordonnè. Et uous requiert, que uous luy fassiez partie, & baillie de champ: & se offre par luy ou par son aduouè, de faire son deuoir à l'ayde de Dieu, &c. Et faict protestation & retenue tant pour luy cõme pour son aduouè, de muer, & chãger cheual & armes tãt pour luy, cõme pour son cheual, & pour son aduouè, et de descẽdre & remõter, & restraindre son cheual, & elargir & de laisser combatre à pied ou à cheual, & de soy aider de toutes ses armes, et de chascune d'icelles. Et laisser celles, quil auroit prinses, ou doibt prendre premierement, & de prendre autre. Et de repẽdre celles, quil auroit laisseès premierement, ou autres: Et de toutes les choses dessusdictes & chacune d'icelles, faire par luy ou par son aduouè toutes & quantesfoys qu'il luy plaira, & Dieu luy en donnera l'aisemét de faire. Itẽ faict pro-

proteſtation, que ſi le dict tel portoit autres armes au chãp, qu'il ne pourroit ou deburoit porter par la couſtume, que icelles luy ſoyẽt oſtees, et que au lieu d'icelles nulles autres il n'ayt, ne puiſſe auoir. Item faict proteſtatiõ, que s'il plaiſoit à Dieu, que il ne peult deſconfire ou uaincre ſon aduerſaire de iour, (laquelle choſe il fera ſi Dieu plaiſt) que il puiſſe continuer ſa bataille du iour de l'endemain, ou tel iour, que la court donnera. Et encores faict proteſtation expreſſe, de dire & de faire, & d'auoir tous les autres garniments qui ſont neceſſaires ou prouffitables, ou conuenables à gẽtil homme, en tel cas. Encores faict proteſtation expreſſe en general, & en ſpecial, & retenue que les choſes deſſuſdictes luy uaillẽt & prouffitent, cõme s'il de chaſcune choſe à luy ou à ſon aduoue, neceſſaire, ou prouffitable, ou conuenable, en tel cas faiſoit ſpeciale proteſtation, c & diuiſement par le nom deſſuſdict de chaſcune. Et les receuez, & ſes proteſtations, & ces choſes deſſuſdictes luy octroyez.

Item reus faciet ſimiles proteſtationes ſuperioribus.

Item dicunt quidam eſſe de conſuetudine, ꝙ prouocatus antequam aduocatus ſuus ad aliquẽ finẽ aliqua proponat, debet dicere, quæ ſequuntur: Saluis & retentis meis rationibus, & defenſionibus, ꝑ me uel aduocatum meum proponendis contra propoſita contra me ad finẽ, quòd ibi non cadat duellũ. Dico ego talis; quòd in caſu in quo curia iudicaret ſuper propoſito cõtra me cadere duellum: dico, ꝙ talis mentitur de omnib. quæ contra me propoſuit, & proponi fecit, & quòd ego me defendam, &c. Nam ut ipſi dicunt, Si non dementiatur eũ, antequam aliquid proponat, habetur pro conuicto: licet retenutã feciſſet de ſe defendẽdo. Sed iſtud non uidi obſeruari. Et credo quòd ſuperius dicta ſufficiant. Item dicũt in utroq;, quòd ſi poſt dicti uadii propoſitionem recedunt à curia parlamenti ſine licentia curię, quòd recedens habetur pro conuicto. c Quòd credo uerum, maximè, ſi partes per cur. eſſent arreſtatæ poſt propoſitionẽ duelli, uel ſi recederet à uilla, in qua eſſet facta propoſitio duelli ad locũ remotum, uel ad patriam ſuã. Prouocans ad duellum, debet portare oẽs armaturas ſuas, dum

dũ uolet intrare campũ, quibus uolet se iuuare in campo: & tenere capellum laxatũ: & uiceriam baissatam: & se gerere sicut cum certabit cũ aduersario suo. Si autem faceret in introitu campi, uel lanceã, uel scutum, uel galeã, uel arma alii deferre dum intrabit: & ea nõ acceperit antequam intret campum uel uiseriam galeæ leuatam deferret armis sic per alium delatis, uti non poterit: & etiam oportebit eũ sic duellare, ut intrabit campum de consuetudine prædicta: & econtrariò, reus potest intrare cãpum uiseria galeæ leuata: & ita est consuetum, & potest facere deferri per alium, scilicet scutum & lanceam: & post se iurare, & de consuetudine. Et postquã ingressi sunt campũ coram eis prępositis Dei euãgeliis *d* prouocans accipiet prouocatum suum, cum manu sinistra, & dextram tenebit super facta. Et dicet uerba quæ sequũtur.

Hóme que ie tiẽ par la main, par Dieu & par ses saincτz, ie te appelle, homme à cause que i'ay bonne querelle contre toy, & que tu occis tel hõme eo trahison, dont ie te appelle, & que tu le feiz faulcement, & que ie n'ay brief, ne pierre, ne herbe, sur moy, par quoy ie te cuyde uaicre: mais par l'ayde de Dieu, & de mes armes pour cause de bon droict que i'ay. Et le deffendant, fera ainsi, comme dict est, de le tenir par la main & dira : Par Dieu & par ses saincτz, i'ay bõne defence cõtre toy, & m'as appelle faulcement & mauuaisement, & as mauuaise querelle contre moy. & que ie n'ay brief, ne herbe, ne pierre, n'autre chose, pour laquelle ie te doibue uaincre, si ce n'est par l'ayde de Dieu, & de mes armes: & pour cause du bõ droict q̃ i'ay.

Et est sciendũ, ꝙ licet actor protestatus fuerit, de & super præmissis iuxta superius expressa: & licet uelit descẽdere uel mutare equũ, uel alia facere de præmissis: licet possit facere licitè secundum dictã consuetudinem: tamen aduersarius si uelit poterit ipsum in descendendo occidere uel eum grauare, prout uolet, & Deus ministrabit non obstantibus protestationibus suis, quibus non tenetur deferre, nisi uelit. Nec oportet in contrarium protestari, &c.

a Duelli.] *Duellum an sit licitũ, uide Alex. post Bart. in l. ex hoc iure. ff. de iust. & iure.*

Cam-

b Cāpum,] *Adde quòd cāpus iste est locus amplus, ad duellā dū electus, in ciuitate uel extra: qui locus circūcirca clauditur chordis: & misso banno, quòd nullus audeat illū intrare præterquam pugiles, ut dicit do. Ioan. de ligna. in præ. tract. de duello. in §. circa septimum. in uersi. v. quæro.*

c Pro conuicto.] *Vide quod dicit do. Io. de Lign. in tractatu de duel. in præ. §. circa septimum. in uer. xiiii. & uersi. xv. & uersi. xvi.*

d Euangeliis.] *Et sic præstat iuramentū sub forma infra scripta: de quo quidē iuramēto tangit do. Alua. in uer. feud. de pace iura. fir. in c. i. in prin. in ult. col. in uer. quæro subsequenter. do. Pet. Iac. in alleg. tit. de duello. circa princ. ibi, & promitto me periuramentum, &c.*

SVMMARIVM.

1 *Duelli unum exemplum, et eius origo.*

Q. CCCCCCXXIII.

DOminus Reginaldus de pōte in curia Frācię, Bernardū comitē conuenarū adiornari fecit ad ea, quæ sibi ciuiliter uel criminaliter proponere uellet cōtra eū in præsentia curiæ ad certā diem ad quā proponi fecit, ꝙ cum quædā controuersia fuisset inter dominū Gaufridū & eius patrē & dominā Margaretam eiusdē comitis uxorē super uicecomitatu Torane: demū mortuo dicto Gaufrido & dicto Reginaldo eius filio & herede solo & insolidū relicto, dictus comes ad dictam eius uxorē in mortis tali periculo constitutā quòd euadere non poterat, dictæ uxori suæ, quæ nunquā pręgnās fuerat, falsum partū super posuit, uł supponi fecit ad hoc, ut dictū Reginaldū successione de bonis prædictæ Margaretæ priuaret. Et quòd natum ex ea dictū partū publicauit: & post tres dies mortua d. Margareta, dictus falsus partus, sicut per incantamentum uenerat, crescit, & quòd hoc est actus, qui secretè per unā personā fieri poterat, & qui secretè fieri cōsueuerat: & per testes probari nō posset. Sed si dictus comes prędicta uera cōfiteretur, petebat dictū comitem condēnari, fortefecisse corpus & bona. & si negaret dictus Reginaldus, paratus erat ipsa probare per se aut aduocatū suū contra dictū comitē facta retenta. Vlterius proponi fecit, ꝙ post

ꝙ post morté regis Ludouici cogitans ꝙ regina Clemētia remāserat ex eo prægnans: & ꝙ bonū est piscari in aqua turbida: & ꝙ dissensio inter fratres eius esset, si dicta Regina pareret filiū super regimine regni: & si filiam super regno uolés diminuere iura regni & coronæ quæ semper sunt, & quibus uasalli rege mortuo debét fidelitaté, cōtra sacramentū & fidelitatē ueniés proditionaliter & falsò uenit ad dictū Reginaldū, & sibi dixit uel dici fecit, ꝙ si se ligaret ꝑ iuramétū cū eo, & ꝙ si faceret & haberet à futuro principe priuilegia, & ea quæ uellét, & ꝙ essent domini ipsius, & ꝙ finaliter cū pluribus de partibus illis prę missa tétauit, & ꝙ dictus Reginaldus ut bonus assentire noluit, & hoc est crimen læsæ maiestatis, a cōcludens ut prius dictus Reginaldus aduocauit ipsum & proiecit uadiū. Et posteà aduocatus dicti Reginaldi dixit ꝙ præmissa faciebāt ad hoc ut aliqua quæ sibi peteret, nō auderet refutare. Dictus uerò comes ad finé quòd ad dictā accusationé proponédā admitti nō deberet, & si admitteret, petitioni suę respōdere nō teneretur tāquā inepte & obscuræ, & si teneret ꝙ in ꝓpositis nō caderet duellū, & si nō caderet pars aduersa dictum actoré ꝑ uiā accusatiōis insequi uellet ad finé absolutionis, & hoc ciuiliter petendo ius ꝑ ordiné super proponédis sibi reddi. Sub protestationibus, &c. proponi fecit ꝙ à tp̄e regis Ludouici usq; nūc elapsi erant quatuor anni & ultrà, & ꝙ ex tūc fuerāt quatuor reges in Frācia, & quòd tāto tp̄e celasset præmissa: & ipse in sui propōne confiteretur se uasallū & hominem ligium regis, & quòd talia dū prius ad eius deuenerant notitiam reuelare domino suo, cuius honoré & statū tangebat, & nō fecerat, confitebatur se proditoré domino nostro regi esse, & fuisse, & sic non restabat nisi executio in corpore & bonis, & sic ad æqualem accusationé, ut erat ultimò proposita, uel minoré, ut erat prima, admitti nō debebat: iuxta l. neganda. C. qui accu. nō pos. Ité, quia ipse ꝑ pacificādo suꝑ his, quæ proponere intendebat cōtra ipsum comité, licentiā obtinuerat absque eo, ꝙ dixisset regi, & ipsum tangebat, &c. Petiit ius dici super præmissis. Secundò proposuit quòd dictus Reginaldus, peti-

petitionem suam in utroque de dictis casibus fecerat alternatiuè, & non designando tẽpus uel locum, ubi præmissa euenerãt, ꝙ facere tenebatur, iuxta l.libellorum uulgatã. Quare non tenebatur eis respondere. Tum quia, in tantis criminibus non est licitũ uagari. Tum quia, præmissa declaratione factas suas defensiones proponere posset magis clarè. Et quòd sic factum fuerat in uadiis propositis in dicta curia per Rogerium de andusia, contra Carolum artus, & Arnaudum de monte acuto contra Aymer de duro forti. & petiit ius super præmissis. Item, ad tertium contra primam accusationem licet dictum crimen fuisset cõmissum per dictum comitem, quod ipse non fatebatur, proposuit in casu dictæ accusationis, quòd crimen partus suppositi erat species criminis legis Corneliæ de falsis. C. ad l.Corn.de fal.l.i.& l.cum suppositi. & ff.eo.l.cõtra falsam. Et quo crimine causa mortis non imponitur. ff.eo.l.ii.§.fi. & C.eo.l.ubi.cum ibi not. Et sic ibi non cadebat uadium duelli, iuxta dictas ordinationes. Item, quia si partus esset falsus, uel uerus, probare poterat per testes. ff. de Carb.edi.l.ii.§. duel. & de quæst.l.cũ extraneo.§.i.& sic secundum d.ordinationes ibi nõ cadebat duellum. Item, quia non proposuerat d. comitem per indicia uel uerisimiles præsũptiones suspectum, & sic secundũ dictas ordinationes non cadebat ibi duellum. Item dicta Margar.fuerat prægnans, & pro tali se gerebat, & p̃gnans existens fecerat testamẽtum, in quo partum ex ea nascendum hæredem instituerat, & sibi substituerat dictum suũ uirum, & pepererat, sana existẽs, illa infirmitate excepta, quam pro illa habuerat unã filiam uiuam, & ueram signa partus de nouo partu ex dicta domina habentem, in præsentia quàm plurimarum personarum bonarum, & fuerat baptizata tunc per episcopum Carcassonens. Et quòd post dictum puerperium dicta domina Margareta per sex septimanas uixit. Et postquam decesserat dicta eius filia superstite, quæ post mortem dictæ matris suæ uixit per septem septimanas. Ad secundũ, quòd dicebat casum prædictum euenisse: imò contrarium, scilicet nõ euenisse: nec ipsum suspectum pro his. Itẽ dato absque præiudicio, ꝙ ita accidisset, nõ commisisset crimen:

men: quia ligare se pro habendis libertatibus, non erat res illicita. imò sic se ligauerant ad Regem Campani, & Normani. Itē, ꝙ non erat crimen læsę maiestatis *b*, cùm nec cōtra principem uel eius aciem uel rempublicam factum proponeretur: quia comes post mortem dicti regis bene & fideliter se gesserat ad maiora, quæ essent in regno, cui eidē commissa fuerant, hęc offerēs prout in facto sunt se probaturum, negans cætera. Et dictus comes ultrà procedens, saluis protestationibus pro ipso propositis, & redditio iure super utroque, per ordinem, expeditus fuerat. Et aduocatus suus dixit, quòd ubi curiæ uideretur ꝙ ultrà procedere haberet, & quod ualidum ibi caderet facta retenuta de equo & armis. & aduocato suo dicit, quòd dictus Reginaldus mentiebatur super præmissis, & se defenderet per se uel ad uocatum suum, ut bonus & legalis proiecit ualidum suū. Et duplicatum & triplicatū fuit ibidem hincinde. Et dictum fuit per arrestum curię, quòd nō obstantibus propositis, dictus Reginaldus admitteretur ad accusandum, & ꝙ petitio erat respōsalis. Item, quia de primo casu ad quædā c propositā per dictum comitē probatio erat admittenda: licet criminalis esset de se. Sed in secundo casu, non obstantibus ex aduerso propositis, inspecta natura ipsius, & quod in dictis ordinationibus fiebat de eo expressa mentio, & aliàs fuerat arrestum datum, super hoc uadium cadebat. Et eum ibi curia pronunciauit. Nota ergo de stylo in personam condemnandā pro tali crimine ad dictam accusationē admitti. Sed fortè ideò hoc fuit factum: quia fortè dictus Reginaldus reuelauerat Regi Philippo: & etiā curiæ tempore dictæ licentiæ impetratæ: & hæc dicit aduocatus dicti Reginaldi: & hoc fore constabat curię. Item quòd solus conatus sufficit. Item, nō oportet aliquem dicere suspectum. Item, erratum fuit in præmissis pro parte dicti comitis. Primò, quòd aduocatus suus non accusauit pro honore. Secūdò, ad finem absolutionis non proposuit, ut suprà: licet tempore fecisset. Tertiò, quòd dictus comes uocauit eum de mentiendo proditorem falsum: & sic se quasi actorem dedit. De materia duelli, uide gl. & Bal. in feud. de pace tenē. & eius uiola. in vi. col. c & ibi etiam habetur

betur de bãnito: & quare quis banniatur. De materia duelli, *d* uide plenè per dom. Iac. Reb. doct. nouissimum actu legentem dudum, M.ccccl x. in montepessulano, in l.una. C.de gladia.lib.x. De hac materia duelli, uide etiam plenè per fratrem Raymundum in summa sua de casibus in ti.de duello. & sub rub. ui bon. raptorum.

a Lęsæ maiestatis.] *Maximè pro hoc crimine iure permittitur iniri duellum: ut instit. de hæredi. quæ ab intest. defer. in §. per cõtrarium. in glo. in uerbo. perduellionis.*

b Lęsæ maiestatis.] *Vtrum crimen aliquod censeatur esse de capitibus l. Iuliæ maiestatis: uide do. Azo in summa. C. ad legẽ Iuliam maiesta.*

c Vi.colum.] *Videlicet in uersi. sed istud, & adde ibi do. Alua. a princi. usq; ad §. mercator. & uide omnino do. Rofre. Beneuen. in tractatu de pug. ubi per xii. quæstiones materiam duelli, plenè explicat, ut refert do. Alua. ubi supra in iiii. col. in uersi. & hac gl. ccxxiiii.*

d Duelli.] *Sunt enim qui autumant ex quadam cõsideratione paris uel imparis numeri literarũ nominũ ipsorũ pugillũ in utroq; seu eorũ altero existentis euentũ duelli se posse uerè prænosticare, ut his uersibus legitur contineri. Si paribus, uel disparibus constent elementis Nomina, pugnatur, pars uincitur aggredientis: Imparitas autem paritati si societur, Hoc tibi sit certum, quòd defensor superatur. Sed hoc quidem pertractare, hisuè fidem adhibere, utique superstitiosum & trufas esse nõ ambigitur. quia et gladio ultore sanctiones imperiales persequuntur, ut l. nemo. C. de male. & mathema. de hoc plenius per do. Pet. Iac. in præ. tit. de duello. in xiii. col. in §. circa duellum.*

**Tu adde quòd de consuetudine non potest duellum a iure reprobatum fieri licitum, & impunè committi, ut no. Pe. de Ãcha. in c. Hericus. de cle. pug. in duel. in ii. not. & ibi etiam assignat plures rationes, quare in defectum probationis duellum est prohibitum.*

SVMMARIVM.

1 *Delegatus a principe an possit causam principalẽ subdelegare.*
2 *Locumtenens potest expedire ea quæ sunt meri imperii, de iure canonino.*

Q. CCCCCCXXIIII.

1 Clarũ est, quòd princeps delegat * causã criminalem, ut probatur in l. quoties. circa prin. ibi

ibi mandauerit &c. C. ubi senatores uel clarissimi: sed est dubium, an delegatus à principe possit causam criminalẽ subdelegare. Sed Bar. in l. i. in fin. C. qui pro sua iurisd. tenet quòd sic, uidelicet, quòd potest *a* causam criminalẽ subdelegare: & ita secundũ hanc partem uidi uti & seruari in hac curia parlamenti Delph.
1 * Vnum aliud nota circa hãc materiam: quòd licet ea quæ sunt meri imperii per locum tenentem non possunt iure ciuili expediri. l. suggerente. C. de offic. eius, qui uicem alterius iudicis gerit: tamen de iure canonico possunt: ut not. Barto. *b* in authen. sed nouo iure. C. de seruis fugiti. & hoc casu seruat ius canonicum de stylo curiarum præsentis patriæ Delph. &c.

a Quod potest.] *Hanc opin. firmat pluribus rationibus d. Cyn. in l. una. in iiii. q. C. qui pro sua iurisd. iudi. da pos.*

b Vt not. Bar.] *Voluit allegare d. Bald. in princ. in uer. de iure tamen canonico. qui ad hoc allegat capit. in archiepiscopatu. extrà de rapto.*

SVMMARIVM.

Expẽsæ, quas quis domi fecisset, an debeant referri in taxã expensarum.

QVAES. CCCCCCXXV.

SI quis cõdemnatur per hanc cu. parla. aut per alium iudicem inferiorem, in expensis causę, an in 1 taxatione ipsarum * expensarum debeat de iure haberi cõsideratio ad expẽsas, quas quis domi suæ *a* fecisset? uerbi gratia: taxantur uiagia ad rationem quinque grossorum pro die incluso equo: certè debet haberi consideratio, quòd ipse qui fecit expẽsas, exposuisset in eius domo, pro se & equo suo, ꝓ qualibet die duos grossos: & illi duo grossi debent deduci de qualibet die uiagiorum, & portuum literarum. Ita uoluit Inn. in ca. fin. extrà de do. & contu. Sed ego nũquam uidi talem deductionem in taxatione expensarum fieri in hac curia parla. nec in aliis curiis præsentis patriæ Delphi. & credo quòd stylus curiarum in hoc derogaret iuri. De hac materia, uide per Ioan. Fab. insti. de pœ. te. liti. &c.

a Domi suæ.] *Ratio autem expẽpensarum, quas quis domi fecisset, nisi in domo uixisset ex artificio, ut not. dicit do. Panor. in c. finem. in antepen. col. uersi. quid autem. ibi, an autẽ. extra de do. & contuma.*

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Castellani an possint mulctas imponere.*
2 *Castellanorum iurisdictio, an possit prorogari.*

QVAE.CCCCCCXXVI.

DE iure castellani Del
1 phin.non pñt * mul-
a ctare. *a* casus est ex-
pressus in l.ii.in §.fin.de iud.
Tamen de consuetudine ge-
nerali huius patriæ Delph.ca
stellani Delph.mediati,& im
mediati, consueuerunt mul-
b ctare *b*, & inde iudices Del-
phi. & similiter iudices baro
num & banneretorum con-
sueuerunt dictas mulctas in
eorum assisiis & in sedibus
suarum iudicaturarum decla
rare & adiudicare. Sed quid
de iudicibus delegatis,an pos
sint mulctare ? uide suprà
2 quæst. lx. * Sed quia castella
c ni *c* habent in hac patria Del
ph.iurisdictionem limitatam
posse cognoscere,usq; ad duos
d florenos *d*: An eorum iurisdi-
ctio possit de maiori summa
uel de alia re prorogari con-
sẽsu partiũ? Sal.ꝙ sic,in l.cer
ta ratione,in q.pe.C.quando
prouo.nõ est nec. pro Sal. est
tex.in l.qua de re. in §.i.ff.de
iud.uide Ang.in l. si idem cũ
eod.ff.de iur. om.iud.& Alb.
de Ros.ubi dicit circa fin.ꝙ si
iudex iudicet contra suam iu
risdictionem,non ualet senté
tia.l.i.ff.de iudi.nisi de consé
su partiũ.l.i.ff.de iud. & hæc
fuit opi. Odofre.in l.fin.ff.de
iur.om.iud.& de hoc no. per
Io.And.in c.ea quæ fiunt.de
iud.uide Spe.in tit.de sent.§.
propositiones. uer.itẽ est nul
la ratione quantitatis. Circa
hanc materiam aduerte: quia
si sententia non ualeret uigo-
re propagationis, tunc ualere
posset in uim pacti.gl.est,quã
ibi sequitur Iac.de Bu.in l.ii.
C.commu.utriusq.iud. & glo.
in c.à nobis.in glos.fin. extrà
de senten.excommu.De ma-
teria prorogationis iurisdi-
ctionis castellanorum : uide
etiam quæ dixi s̃.q. cclxxxv.
a Non possunt mulctare.] *Et*
est ratio:quia cũ castellani non
habeant potestatem castigandi,
etiam mediocriter, aut leuiter,
non ualent mulctam de iure iu
dicare.Is enim magistratus po-
test mulctare,qui potest castiga
re:et pro modo castigare, mulctã
imponere:ut not.do.Azo. in sũ.
C.de defend. ciuitat. in §. quod
autem.
b Consueuerunt mulctare.] *Vi*
detur tamẽ,quòd non possint, ni
si paruis mulctis, per ea quæ di
cit do.Pau.de Castr.in l.ii.§.ii
autem.circa princ.ff.de iudi.

Sed

Sed quia castel.] *Adde de hac materia per istum, consi. cxxx. inci. uidetur quòd domini. nu. 5. nec põt inualidari. ibi, tũ quia iurisdictio. & cons. cxvi. inci. circa processũ. in princ. et per totũ.*
Duos florenos.] *Imò usq; ad lx. solidos. ut in primo capite statutorũ Delph. super potestate castellano, edict. cautum erat.*

SVMMARIVM.

Iuramentum an faciat quem teneri præcisè ad factum.

Q. CCCCCCXXVII.

IN obligationibus facti, in quibus qui nõ potest* iure præcisè cõpelli ad factũ. ĩ l. stipulationes. §. Celsus. ff. de uerb. obl. & ĩ l. si quis ab alio. ff. de re iudi. Tamen propter interpositionem iurí põt qs precisè cõpelli *a* ad obseruantiã facti *b*, per c. ex rescripto. extra de iureiu. & not. glo. in l. si pecuniam. ff. de condict. ob cau. ita etiã expresse tenet Henri. de Bouen. in sua repe. authẽ. sacramen. C. si aduer. uend. in materia effectus iuramenti, & ꝙ prætextu iuraměti quis possit cõpelli præcisè ad factũ, tenet glo. in terminis, in l. si pecuniam. ff. de condi. cau. data, causa non secuta: & hoc tenet ibi Bal. Itẽ iuramentum operaĩ, ut quis nec iure nec de facto cõtraueniri possit aduersus cõtr actũ iuratũ: hoc tenet glos. & Bal. in l. id quod pauperibus. C. de epis. & cler. super uerbo ratum. ibi, dum dicit, ratum. scilicet de iure firmum & de facto. Et ita etiam fuit determinatum in camera consilii per dominos meos parlaměti die xii. mensis Septemb. M. cccc lx. circa diffinitionem processus: tunc diffiniti in manibus Ioan. Iofre. secretarii Delph. inter Ioannem Fraucharenti ciuem Grationo. & Andr. de Sal. & Stephanum autrẽdi, in d. causa interuentum.

a Præcisè compelli.] *Istud limita, nisi ingrederetur religionẽ, tunc potest promissionem facti non seruare. Spe. de sta. mo. §. ii. uersi. xxviii. & seq.*

b *Ad obseruantiam facti.] *Idẽ tenet do. Ias. in repe. l. stipulationes nõ diuiduntur. col. xxii. uer. ultra limitationes. in ii. lect. ff. de uerb. obl. ubi ponit regulam, quòd in obligationibus facti nõ tenetur quis præcisè ad factum, sed soluendo interesse, liberatur. quam regulam limitat quatuor no. modis, & inter cætera dicit, quòd propter iuramentum obligatur præcisè facere, nec soluendo interesse, liberaretur per glos. reputatam singularem in l. si pecuniam. in princi. in glos.*

parunla, in uerbo, necesse. hic al leg. Quatuor aliàs fallentias po nit do. Ale. in d. l. stipulationes non diuiduntur. & quinque alias fallentias enumerat Bal. in add. Spe. in tit. de interesse. uer. & nota, q aut merum factum.

SVMMARIVM.

1 *Nuncio Delphinali super opprobriosa responsione sibi, ut ait, facta, nō creditur. Fallit, nu. 2.*

3 *Seruiens Delphin. qui falsò refert, qua pœna puniatur.*

4 *Seruiens, ex officio suo possitnè quem citare.*

Q. CCCCCCXXVIII.

1 Non debet de iure credi nuncio seu seruienti Delphi.* super opprobriosa responsione sibi ut affert facta per citatum. Nec etiam si talis seruiēs referret se fuisse percussum uel uerberatū per talē citādū: ut C. de accu. l. ea quidē. Sed simpliciter ei credi debet super citatio

a ne. *a* & hoc ex quadam cōsuetudine: sicut & sacerdoti creditur, si dicat se citasse suum parochianum. Ad idem etiā creditur seruienti referenti se nō reperisse bona mobilia in executione iudicati. ita dicit Bar. in l. à d uo Pio. in §. in uēditione. ff. de re iud. Admittetū tñ ille, qui dicetur citatus, ad probandū contrariū. arg. C. de cōtrahen. & cōmit. sti-

c pu. in l. optimam. in fi. & forte per iuramētum *b* inspecta

b cōditione nuncii, seu seruientis, & illius citati, & cōsiderata qualitate negocii, secundū Pe. Ia. in ti. de consti. pec. libel. ibi, nec etiam deberet credi executori &c. Quicquid

2 *tamen sit de iure, consuetudo Franciæ & pñtis patriæ Delph. seruat, q creditur tali nuncio seruienti Delphi. uel sacerdoti, si referat se fuisse p cussum uel uerberatū per citādū in ipsa executione.* Sed

3 qualiter puniaē talis seruiens Delphi. si falsam relationem faciat? uide Spe. in ti. de exe. §. i. uers. sed qualiter &c. In quam pœnā incidat ille qui remouet literas iudiciales à manu seruiētis Delph. uide quę scripsi s. q. ccccclxxix. circa fi. Et de illo, qui eripit aliquē a manu seruiētis, uide ibidē. Si nuncius seu seruiens accedat ad aliquē citandū, & eū nō reperiat an sufficiat sibi dimittere copiā literarū in domo habitationis alicui ex familia citandi? uide quæ plenè dixi s. q. cxci. in gl. super uer-

4 bo domicilia.* Vtrū seruiēs ex officio suo possit aliquē citare? Dic q non, sine mandato iudicis. c. cū clericus. C. de

c epis.

epis.& cle.& uide Bar.in l.fi. C.de req.reis. Qualiter puniatur ille, qui eripit & liberat captiuatum à manib. serruientis? uide quæ scripsi s̃.q. cccccIxix. Qualiter offendēs seruientē, uel alterum officia riū Delp.exercētē eius offiñ, puniat: uide s̃.q.cccccIvii.

Citatione.] *Adde do.Bar.in extrauagā.ad reprimēdū.in uer. p nūcium. circa fi. ibi sed an eodē. et c.tū parati.de app. Spe.de cita.§.sequitur uidere.uer.sed nū quid uerum in denunciando crimina non creditur nuncio etiā publico, & iurato, ut ibi dicit Spec. et hoc intellige uerū, quo ad condēnandum, non quidem quo ad inquirendum: quia ad relationē nuncij potest inquisitio formari: tu no.do.Bar.in l. i. §. cura carnis.in uer.& no.ibi, ad referendum sibi.ibi, & hoc quātū ad maleficiū puniēdū &c. ff. de offi.præfe.urbis. Et uide oīa, quæ primo loco in hac apostilla inducta, & alia ad materiam facientia.d. Ang.Are. in trac. maleficiorū in gl.sua.in uer.Petro publico, et iurato nuncio.*

Per iuramentum.] *Adde do. Ang.ubi suprà, in gl.præ.in uer s.si autem dicat se citasse.*

Non sine mandato.] *Adde do. Bar.ubi supra, in extrauaganti, ad repri.in præ. glos. super uerbo per nuncium. in uersicu. nec potest nuncius.*

SVMMARIVM.

1 *Possessio an continuetur contra successorem in beneficio, uel in re prophana.*

2 *Tunc, dictio, denotat extremitatem temporis.*

3 *Verba ad aptitudinem sæpe, nō ad actum referuntur.*

4 *Possessio, duplex est.*

5 *Poßessio, dictio, est ambigua.*

QVAE. CCCCCCXXIX.

SVprà q.cclv.tetigi de possessione q̃ transfert in p̄latū, uel aliud beneficiū canonicè obtinētē, absq; noua apprehensione. Sed iuxta hæc q̄ro: Ergo p̄latus uel obtinēs aliquod aliud beneficiū seu ī possessione seu quasi exigēdi ab uno tertio sup̱ suo beneficio: uel a laico sup̱ aliqua possessione certā annuā pēsionē. Ille tertius q̱ soluit pēsionē morit̄, eius successor mihi denegat soluere, & sic me spoliat. An possū intētare cōtra illū successorē, q̱ nūquā soluit, ĩterdictū recuperādæ possessionis? dubium facit, quia iste tertius nūquā soluit dictā annuā pensionē: & sic nō pos-
2 sum dici fuisse ī possessione a exigendi à dicto tertio: licet a suo prædecessore exegerim. Quid dicēdum? Ego reperio

 inter

inter consilia do. Petri Papę, patrui mei, quoddam consilium incipi. ego dico hũc libellum &c. in quo ipse d. Pet. decidit hoc dubium, & tenet ꝙ potest agi dicto interdicto contra successorem: licet nunquã soluerit, & fecerit dictũ consilium pro sacristi ecclesiæ sancti Mauricii Viennensis, contra quendã Priorem: cuius Prioris prædecessor soluerat dicto domino sacristæ duas libras cæræ de annua ꝓstatione: & hoc ꝓbat sic. Certum est (dicit ipse do. Pe. Papæ) ex uariatione personarũ, ex parte rei nunquam mutatur ius actoris, quin remaneat semper idẽ: ut l. ii. §. ex his. ff. de uerb. obli. facit clemen. fi. de iure patro. Ratio huius
b est, *b* quia prædecessor & successor etiã in officiis & dignitatibus una persona reputantur, cùm dignitas & nũquam officium moriantur, ut habetur no. extra de offi. deleg. in cap. quando Abbas. gl. super uerbo, substitutis. & in cap. si gratiosè. de rescrip. libr. vi. & xii. q. iii. in cap. libertus. Alia etiam ratio: quia non mutatur ius actoris: quia iura me
c tiuntur ex parte actoris *c*, nõ ex parte rei, propter uariationem ex persona rei: ut no. per Inno. in c. prudentia. super uerbo, constare. de offi. de lega. ita quòd consideramus magis personam actoris, quã rei: ut ff. si pars hæredi. pet. l. i. circa princ. ibi, ius ex eo non metitur &c. & notabiliter habetur inst. de act. in §. sed iste quidam. in gl. Ergo idem dicamus in proposito, cum sacrista fuerit ĩ possessione uel quasi exigendi & leuandi à Priore moderno, usq; ad tẽpus denegationis, cũ ius actoris nũquam mutetur ex uariatione personarum, ex parte rei: imò (quod est fortius) nõ uidetur uariatio ex parte rei, cum una & eadem persona iste Prior & prædecessor reputetur, ut s̃. dixi. Cùm ergo una & eadem persona reputetur, uerũ est dicere, ꝙ si sacrista fuit in possessione uel quasi exigendi, & leuandi à prædecessoribus: ergo est in possessione uel quasi exigendi & leuandi à moderno Priore, usque ad tẽpus denegationis & spoliationis, cũ per ius fingatur identitas personarũ: ut habetur & no. in d. c. quoniã Abbas. non potest dici uariatio. Itẽ posito, & nõ cõcesso, ꝙ posset dici uariatio: adhuc ius metimur ex persona actoris, ut suprà dixi: ita quòd consideramus illud ius, quod est in persona actoris: non illud, quod est

eſt in pſona rei:ut in d.§. ſed iſte quidē.& ibi not.inſtit.de actio. Præterea, ꝙ ex uariatione perſonarū ex parte rei nō muteť ius actoris, probať, q̃a qui ſemel fuit in poſſeſſione, ſemper præſumiť eſſe *d*:quia conſtat nos poſſidere, donec aut noſtra uolūtate receſſerimus:aut expulſi fuerimus:ut not.per Hoſti. extrà de reſtit. ſpol.c.cùm ad ſedē.& ff.de acqui.poſſ.l.iii.§.nā cōſtat poſſidere.Sed per proceſſum agitatū in curia officialis ꝑbať, ꝙ dictus ſacriſta fuit in poſſeſſione, uel quaſi exigendi, & leuandi à prædeceſſoribus Prioris moderni:ergo ſemper præſumūtur poſſidere,etiā cū Priore moderno, uſq; ad tps denegationis: quia tūc dictus ſacriſta expulſus fuit ſua poſſeſſione. Quia ſi bene inſpiciamus tex.in d.§.nā conſtat poſſidere.loquimur indiſtinctè in pſona poſſidētis,nō curādo de pſona cōtra quā poſſi- e
detur. Cùm ergo dictus §. lo- f
quať indiſtinctè, indiſtinctè eſt intelligēdus:cùm nō reperiatur per aliā legē uel decretalē diſtinctus:& ubi lex non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus. no. ff.de publi.l. de precio.extrà de maioritate & obediētia.c.ſolitę.§.i.et de cōiugio leproſorū. c.ii.extrà, patet,cùm dictus §.nā cōſtat. nō diſtinguat de perſona,contra quam poſſidetur, ꝙ ex uariatione ex parte rei nō mutetur ius actoris:& ſic dictus ſacriſta pręſumitur eſſe ſemper in poſſeſſione,uſq; ad tempus denegationis factæ per priorē modernū: & ideò bene diciť in d.§.nā conſtat,aut expulſi fuerimus. ut ibi habetur.Præterea, uidetur caſus, extrà de reſti.ſpol.c. cùm ueniſſent.& ibi glo.ii.in fi.quia licet prædeceſſor prioris moderni ſit mortuus, uel aliàs ſublatus à Prioratu. non propter hoc dictus ſacriſta perdidit poſſeſſionē, uel quaſi penſionis exigendæ & leuādę:nec pōt diciť negligētia ex parte ſacriſtæ: quia ſui procuratores ſatis petierūt. Ratio prædictorū eſt, q̃a poſſeſſio ſine animo perdi non poteſt,ut no.per Inno.in c.querelam.glo. ſuper uerbo, de nouo. extrà de elect. & in l. ii.*e* in §. in admittenda *f*.ff. de acqui. poſſ. Cùm ergo per mortē uel tranſlationē Prioris prædeceſſoris iſtius moderni Prioris dictus ſacriſta habuerit animū ſemper poſſidēdi:quia ſine animo nō poteſt perdi poſſeſſio,(ut ſuprà dixi ſecūdum Inn.)patet,ꝙ etiam dictus ſacriſta fuit in poſſeſſione uel quaſi exigēdi & leuandi

uandi à Priore moderno usq; ad tempus denegationis: quia tunc quãdo denegauit Prior modernus dictus sacrista perdidit possessionem, & animũ possidendi. ut not. per Inno. in d.c.querelam. in d. gl. ubi
2 ponitur per Inn.* dictio tũc, g
g quæ dictio denotat extremita
h tẽ tẽporis h. d. l. si is legatũ. §. si. ff. de cõdi. & demõ. not. in c. quâ in. de elec. lib. vi. & c. i. de usuris. li. vi. ergo in illa extremitate tẽporis, qua denegatũ solutio pẽsionis, perditur pos
i sessio. i Ergo patet, quòd ante denegationẽ est ibi possessio, cum in ipso tẽpore denegatio
k nis perditur possessio: k quia si ibi antè non esset possessio, non posset perdi: quia quod non est, nõ põt perdi, seu tolli. ff. de iniusto testa. l. nã & si. & not. extrà de despon. impube. c. ad dissoluendũ. & ita patet secundũ Inn. ꝙ tunc perditur possessio, quando denegatur solutio pensionis. Nec ibi distinguit Inno. de persona, contra quam possidetur, utrum mutetur seu uarietur dicta persona: sed simpliciter dicit: tunc perditur possessio, quando denegatur solutio pẽsionis: ergo manifestè patet ex predictis, quòd bene dicit libellus dicti domini sacristę: qui dicit, licet dictus sacrista fuerit in possessione uel quasi exigendi, & leuandi, in & super dicto prioratu à Priorib. eiusdẽ: maximè à dicto Priore reo: quia licet dictus Prior modernus nũquam soluerit: non propter hoc sequitur, ꝙ dictus sacrista fuerit ante denegationẽ Prioris moderni in possessione, uel quasi, exigendi & leuandi à dicto Priore moderno: per prædictas rationes hoc cõcludentes manifestè. Prætereà, alia ratione hoc probatur, ꝙ dictus sacrista fuerit in possessione exigẽdi et leuãdi à dicto Priore moderno, usq; ad denegationẽ, licet dictus Prior modernus nunquã soluerit dictas duas libras cęrę: quia nõ sequitur, sacrista est in possessione uel quasi exigẽdi duas libras cæræ à dicto Priore moderno: ergo sacrista fecit actum naturalẽ & corporalẽ exactionis
3 & leuationis.* Quia sæpissime uerba secundũ cõmunem usum loquendi non ad actũ; sed ad aptitudinẽ referuntur: ut habeẽ extrà de baptismo. in c. maiores. in iii. col. uer. similiter. & instit. ad leg. Aquiliã. §. his aũt uerbis. & ibi no. Quia licet dictus sacrista nihil exegerit à Priore moderno actualiter: tamẽ aptitudine aptus natus fuit ad recipien-

piendũ, ut locis præallegatis habetur;& not. Itẽ, ꝙ possit dicere sacrista, ꝙ fuit in possessione uel quasi exigẽdi & leuandi à dicto Priore, usque ad tempus denegationis:licet nil soluerit dictus Prior. Facit,quia non sequitur, sacrista fuit in possessione exigẽdi & leuãdi à dicto Priore:ergo fecit actum corporalẽ & naturalẽ exactionis & leuationis,& duarũ librarũ cœræ,q̃a licet nullũ actũ naturalẽ fecerit sacrista cum Priore moderno:tamẽ nihilominus dictus fuit in possessione, uel quasi exigẽdi & leuãdi à dicto Priore moderno, usq; ad tẽps denegationis. * Et est ratio,quia duplex *l* est possessio ẽt in iuribus incorporalibus, sicut in corporalibus.ut no. p Bald.in l.i. ff. de acquir. poss. Vna est possessio naturalis,& corporalis,quæ consistit in actu corporeo, & corporaliter exercet. & statim perdit sicut exercitiũ corporale: quia ubi nihil fit corporaliter, statim perditur ipsa possessio naturalis: nec posset dicere quis esse in possessione naturali aliq̃d tendi,ut habetur & no. ff.de acqui.pos.l. i.in uerbo,naturaliter. Alia est possessio ciuilis,quæ consistit in animo. & solus animus ibi operatur in retentione possessionis : licet nullus act⁹ corporeus ibi exerceatur:tamẽ quantum ad retinendam possessionẽ sufficit m animus.*m* Et illa possessio ciuilis est illa,quæ propriè parat interdictũ unde ui seu recuperandę possessionis,nõ illa possessio naturalis, de qua prædixi: quia propriè nõ parat interdictũ recuperãdę possessionis ipsa possessio naturalis. sed possessio ciuilis sic. & hæc omnia habentur & no.ff. de aqui. poss. l. clã possidere. in §.fi.gl.fi.uersi. item iã non est quæstio &c.uer.seq.Sed sic est in casu proposito, quoniã dictus sacrista semper habuit animũ possidendi:& sic semp in animo possedit usq; ad denegationẽ factã per Priorem modernũ: quia tũc q̃n denegauit soluere,dictũ sacristam spoliauit: & ideò dictus sacrista agit interdicto recuperãdæ pos. q̃d interdictũ recuperãdæ possessionis, propriè est interdictũ pro ciuili pos. quæ in animo cõsistit,quãdo est amissa:ut in casu libelli nostri, ut s. proxi. dixi. Et ita patet ex prædictis,quòd nõ sequit, sacrista est in possessione exigẽdi:ergo naturaliter & corporaliter exigo: sicut alibi dicitur:nõ sequitur,ego sum in possessione talis domus: ergo

ego sum corporaliter in domo: quia põt esse ꝙ ego sum in uinea, & domus est Parisius. Et tamẽ uerũ erit dicere, quòd ego sum in possessione talis domus: ut habetur in d. l. clam possidere. §. fin. & tunc intelligeretur de possessione ciuili: & ita debet intelligi dictus libellus sacristæ, cùm actus corporeus non fiat. * Et
5 ita ex p̃dictis patet, ꝙ dictio, possessio, est ambigua: q̃a põt referri ad possessionẽ ciuilẽ, & ad possessionẽ naturalẽ, & ideò quia ista dictio, possessio, quę est ambigua, posita est in libello, intelligitur secũdũ uoluntatẽ actoris. quia in exordio iudiciorum fauetur plus actori, quàm reo. ff. de iudi. l. si quis intẽtione. no. extrà de sponsa. c. ex literis. gl. fi. extra de resti. spo. c. cum ad sedem. Ideò dictus sacrista dicta uerba posita in libello intellexit de possessione ciuili, non naturali. Præterea, ex præcedentibus & sequẽtibus debemus iudicare de mediis. ff. de leg. i. l. si seruus plurium. §. fi. extrà de app. c. secundò requiris. in prin. Sed dictus sacrista fecit simpliciter mẽtionẽ de dictione, possessio. Posteà in libello concludit super interdicto recuperandæ possessionis, quod interdictũ propriè adaptatur ad possessionẽ ciuilẽ, ut s̃. dixi per nota. in l. clam possidere. §. fin. s̃. allega. Ergo de illa ciuili debet intelligi. casus est bonus. ff. de reg. iur. l. quoties idẽ sermo. cum ibi not. Cùm ergo ex præcedentibus & sequentibus debemus iudicare de mediis, patet, quia dictio, possessio, libello imposita, intelligit̃ de ciuili possessione, ex eo, quòd posteà facit mentionẽ in libello de interdicto recuperãdę possessionis. quod propriè adaptat̃ in possessionem ciuilẽ, & non in possessionem naturalẽ, ut s̃. dixi. Præterea, ex conclusione uidetur iudicari præcedens petitio, ut no. expressè per Cyn. in l. nec exemplum. circa fi. C. de fal. ergo manifestè ex omnib. præmissis cõcluditur, quòd bene dicitur in dicto libello, maximè à dicto reo: quia licet nũquam soluerit Prior modernus, põt dici sacrista esse in possessione à dicto Priore, & intelligitur de ciuili, ut clarè s̃. deduxi. dicit dictus dominus Petrus Papæ, uidetur, ꝙ istę Prior bene dicebat: quia perceptio pensioris, non probat dominiũ nec possessionẽ, ut not. Inn. cum Bar. in gl. s̃. uerbo, quondam etiam. Prior dicebat, quòd dictus sacrista non probauit causam seu titulum,

tulit, quare petit dictas duas libras ceræ. Cui priori respõdet ipse d.Pet. Papæ, quòd agẽs possessorio recuperandæ possessionis, duo tantũmodo debet probare. sed probare scilicet se possedisse & spoliatũ esse. ut habetur & no. extrà de restitu. spo. c. olim. la i. & not. xiiij. q. i. in sum. et multa sunt iura, quæ de tit. non curãtur, quãdo possessio agitur, ut no. per Inn. in c. peruenit. de cẽsi. & in d.c. querelam. per gl. & Inno. & Spec. in tit. de restit. spo. §. nunc dicamus. in fin. Patet etiam, quia prædo qui nullũ titulũ habet, restituit, cũ agit possessorio, testes non sunt interrogandi super petitorio, ut expresse not. C. qui legi. personam standi in iudicio. in l. fi. gl. fi. & pro hoc extrà de testi. c. ueniens. quia super eo, super quo est controuersia, sunt inducendi testes, & non super alio. sed hic erat cõtẽtio super possessorio. ergo &c. ut not. in l. ob carmen. §. fin. in glo. fi. ff. de testi. Item possessor nõ cogitur dicere titulum suæ possessionis. ii. q. v. quasi per totum. & ult. q. in c. actor. cum simili. Item ex eo, quòd dictus Prior dicebat, ꝙ Prior modernus intentãs negatoriam, non debet probare prioratum liberũ: quia negatiua per rerum naturam &c. Multum malè dicebat, quia intentans negatoriam contra illum, qui est in quasi possessione, sicut dictus sacrista, ut probatur per eum, talis intentans negatoriã, debet probare rẽ esse liberam, ut clarè ponit Spe. in tit. de proprietate. §. in confessoria. uersi. sed qualiter probabit de iure suo: ubi Spe. expresse dicit, quòd intẽtans negatoriam, probabit cõtra illum, qui est in quasi possessione seruitutis, aliàs secus. idem tenet Ioan. Fabr. sicut Spec. insti. de actio. §. æquè. Nec obst. illud, quod dicebat dictus Prior, quod ista possessio est contra ius commune, n & ideò non releuat possidentem ab onere probandi, cum omnia sunt libera de iure cõmuni. l. altius. C. de serui. & aqua. & not. per Innoc. in ca. bo. la ii. extrà de postu. præl. Et ideò dictus sacrista debet probare, secundũ dictũ Priorem, qui multũ malè dicit, quia ista possessio non est contra ius; quia si esset cõtra ius, bene diceret dictus Prior, per c. i. extrà de præscript. li. vi. Sed ista possessio est præter ius: ut not. per Inn. in c. si diligenti, extrà de pręscrip. glo. super uerbo, titulus, circa medium. & per glo. in c. i. de præ-

de prescript.libro vi. Et ideò, quia ista possessio est preter ius, bene releuat possidentem ab onere probandi, ut no. per doct. in d.c.i. de prescr. lib. vi. & in c. ecclesia. de causa possessionis & propriet. Itē nō obst. quòd Prior dicebat, ꝙ testes qui deposuerunt in dicta causa, pro dicto sacrista, sunt de ecclesia sancti Mauricii: quia contra eum est casus, in ca. fin. extrà de offic. Archidia. &c.

a In possessione.] *Ad hoc quod hic dicitur, scilicet quòd perceptio pēsionis nō probat possessionē: uide istū consi. cxliiii. in uer. plus dico. et incipit, dictū consi. circa processum diffinitum.*

b Ratio huius est.] *Facit, ꝙ successor debet sequi uestigia praedecessoris. cle. i. uer. porrò. et ibi d. Card. de iureiu. i. no.*

c Ex parte actoris.] *Huiusmodi iuris articulum inducit d. Odof. in arg. ad quandam pulchram q. in i. l. uer. ult. sup ista. ff. de iu.*

d Præsumitur esse.] *Adde, quod legitur & not. in l. siue possidetis. C. de proba.*

e In l. ii.] *Voluit allegare l. iii. quæ incip. possideri.*

f Admittenda.] *In uer. & si animo. iuncto §. si quis nunciet, & §. quid si seruus.*

g Dictio tūc.] *De hac dictione, tunc, uide do. Barto. in l. in substitutione. ff. de uulg. et pup. & in l. in tutorib. ff. de testa. tute. et in l. in illa. ff. de uerb. obl. in l. lecta. ii. oppo. ff. si cert. pet. et ei ibi uide d. Alex. et do. Abbat. in c. pastoralis. extra de exce. et d. Arch. lxiii. distinct. ergo et domi. Bal. in l. ex illo. C de appel. et in auth. contra rogatus. C. ad Treb. et in præalle. l. lecta. et Specu. de instru. edi. §. uidendum restat. uersi. quid si.*

h Extremitatem tēporis.] *Iste articulus tūc significat tps extremi termini. ut optimè et apertè probatur in l. si is legatū. §. fi. in fi. ff. de condit. et demon. et ibidē uide d. Pau. de Cas. qui uī quandam limitationē facere. et adde doct. ī locis ī pxima apostil. alle.*

i Perdit possessio.] *Possessio autem iurium seu dignitatum quo modo perdatur, uel acquiratur, uide per Bal. in l. ii. C. de serui. ubi tractat de multiplici iure possessionis in reb. incorporalib. Et notat, ꝙ turbatus in possessione perdit possessionem, si nō agit cū primùm potest contra turbātem: quia solo animo uidetur perdere possessionē: et nō habet interdictum uti possidetis. De hoc uide Inn. in c. ii. in gl. magna. in i. col. de in integ. rest. et per Flo. in l. loci. §. sciēdum. ff. si ser. uendi.*

k Perditur possessio.] *Quib. autem modis perdatur et acquiratur possessio, seu quasi iurium seu*

seu rerum incorporalium, ac dignitatum, & praebendarum, ac huiusmodi: recurre ad d. Inn. egregiè & copiosè differentem in c. in literis. extra de resti. spol. in gl. sua. uersi. prius. Quòd autem dicitur ciuilem possessionem per di, si per modicum tempus negligatur recuperari pos. naturalis uacans, quae scitur ab alio occupata, ut legitur & no. in l. si de eo fundo. in §. si fortè colonus. ff. de acquir. pos. & ibi do. Paul. de Ca. Alex. de Imo. & doc. Haec limita, nisi quis negligeret recuperare possessionem suam ab alio occupatam nō eò, ꝗ suspicetur se posse repelli: sed quia non uult esse author rixae. uel causa mali. Bar. ī l. i. §. ĩterdictũ. ff. uti possi.

Quia duplex.] Quotuplex sit possessio: uide d. Bal. in auth. defuncto. C. ad Tertul. & in c. i. de cōtrouer. inter uasal. in usi. feu. & d. Hosti. in c. quoniam. ut lite non conte. Quid autem est possessio ciuilis, & quid naturalis, & quos effectus pariat: uide per d. Bar. in l. i. & ii. ff. de ui et ui ar. et in l. ii. C de fun. patrimo. li. x.

Sufficit animus.] Adde induci p d. Sozi. in l. i. in prin. in viii. col. in uer. iii. & ultimo. ff. de acqui ren. posses.

Est contra ius commune.] Vide quod scripsit ipse consil. suo i. inci. in actione negatoria. nu. x. uer. secūda cōsideratio est. uol. i.

SVMMARIVM.

1 Pensionis diminutio, an debeat fieri propter belli aut pestis interuentum. & nu. 2.

3 Thesaurarius Delphi. uel locator, an debeat facere diminutionem mercedis.

4 Firmarii curiarum Delphin. an habeantur loco cōductoris, uel emptoris, ut eis possit fieri remissio mercedis. disting.

QVAES. CCCCCCXXX.

Thesaurarius Delphin. per se uel eius commissos, facit anno quolibet, uel de tribus in tribus annis assensari & arrēdari gabellas, pedagia, ut alia iura Delph.

1 * Contigit ꝗ medio tempore superuenit guerra in hac patria, uel marcha concleditur: an debeat fieri diminutio assensatori de parte pensionis? Credo de iure, quòd

a sic, a per gl. in l. iii. C. locati. Idem tenet Bar. in l. interdũ.

b §. fina. b ff. de acquir. posses. uide plenius Bal. in extrauagan. imperialis clementiae. super uerbo, non admittant. & ibi uide an guerra enumeretur īter casus fortuitos. Et ita uidi pluries seruari in iudicādo in dicta curia parlamenti non obstante quacunq; oppo

2 sitione thesaurarii. * Sed an propter

propter mortalitatem superuenientem debeat fieri prædicta diminutio conductori? text.est quòd sic.in c.propter sterilitatem. extrà de locato. super hoc dicunt doct. unum singulare,quòd couductori ꝑpter sterilitatem non fit diminutio mercedis, si non soluerit decimam curato. Ita dicit Domi.de sancto Gemi. in ca.
c i. c de deci.li.vi.& ponit Martin.de Laude in suo tracta.de consciẽtia.in v.col.ideò ibi dicit Martin.quòd sint cauti domini opponere exceptionem decimæ non solutæ, & tunc non fiet diminutio mercedis. Item etiam in alio casu, non fiet diminutio mercedis, quã do uidelicet cũ ubertate præcedentis uel sequẽtis anni ualeat sterilitas compensari: ut in d.c. propter sterilitatem.in
3 fin. * Sed circa hanc materiã quęro,an propter mortalitatẽ dominus thesaurarius Delphin. uel locator aliusue dominus debeat facere diminutionem mercedis: pro cuius decisione hic subiungo uerba do.Raph.Fulg.in l.habitatores.§.iterũ. & in l.seq. quæ incipit, quod si domus.ff.locati.ubi dicit, quòd aliquando nullus iustus timor migrãdi subfuit,& tunc merces integra debetur.& iste est casus in d.l.habitatores. in fin.respon.Aliquando,& secundò, subfuit iustus timor, uerumtamen inquilinus non recessit, & adhuc idem, quia debetur integra merces. ut l. quòd si domus conducendæ. & adhuc idem,siue aliam domum conduxerit,siue non: debebit tamen locator mercedem secundæ locationis ipsi conductori,si cõduxerit uel quantũ conducturus fuisset, si ipse inquilinus non cõduxerit,quasi de hoc pepigisse uideatur, hoc ipso, quòd pepigit talem domum cõducere. Et iste est casus in uersic.idem iuris. in d.l.si domus. Sed aliquando iustus timor subfuit,& migrauit inquilinus, sed non habebat factum: & tũc in arbitrio locatoris est,ut precium secũdæ cõductionis pręstet,quod ipse inquilinus sine dolo malo præstitisset:ut in uersicu.g si locator. uel si malit mercedem pro rata remittere. ut l. sed addes.§.sed cum in annũ. ff.loca.& in glos.quæ ponitur super uerbo, non stetisse. Sed aliquando, & quartò & ultimò, iustus subfuit timor, & migrauit, & spacium non habebat aliam domum conducendi. Sed si aliam domum habuerit gratis, tunc non remittitur merces pro rata: ut in

in uersi. cæterũ. Ista sunt uerba do. Rapha. Fulg. Sed quidam alii docto. in casu pestilẽtiæ aliter loquũtur, & magis indistinctè facientes illationem in l. de ætate. ff. ad Trebell. per illam legẽ, & ibi notatorum, ꝙ propter aerem pestiferum, licet scholari migrare de domo cõducta, & quòd non teneatur soluere pensionem, & allegant in arg. d. l. habitatores. §. fin. ff. locati. & gl. in l. damnum: in glo. ibi, sed ibi de diuina. &c. C. loc. *Sed an firmarii curiarum Delphinalium habeantur loco conductoris uel emptoris, ut eis fiat remissio mercedis, uel nõ fiat: uide plenè per Bart. in l. cotem ferro. ff. de publ. & uec. Crederem, quòd nõ deberet eis fieri remissio propter mortalitatem: *d* quia si in uno loco sit pestis, possunt per totã iudicaturam alibi curiam tenere, ut ipsi firmarii curiarũ facere consueuerunt. In hoc casu tamen posset haberi aliqua consideratio, quòd damnum supportant propter pestem: quia ad eos non affluũt tot gentes, sicut solebãt: ideò posset eis aliqua modica diminutio fieri. Sed ubi mortalitas esset in toto Delphin. ita quòd alibi in Delph. non posset curia teneri: tunc crederẽ, quòd deberet fieri remissio salarii, pro illo tempore, quo pestis durauit. Sed circa hunc casum occurrentem propter pestem, non recordor uidisse decisionem fieri ...

a Quòd sic.] *Adde do. Bald. in l. i. in iij. colum. in uersi. quære an propter sterilitatem. C. de iure emphyte. ubi dicit istud esse uerum, etiam in conductore ad longum tempus: imò et emphyteotæ censum remitti, si propter guerram nil coli, uel nihil percipi potuit, dummodo esset census notabilis quantitatis: secus si paruæ, ut ibi dicit do. Bal. Sed unum uidetur non omittendum, quod si uno anno non extant fructus, alio autem anno extunc fructus abundantes, supplenda est pensio præcedentis anni. nam cum annua præstatio fienda est ex reditibus certæ rei, si uno anno fructus non extant, expectanda est ubertas anni sequentis: & fertilitas cum sterilitate compensanda. ff. de ui. triti. & oleo lega. ut l. ex eo. maximè, cum præstatio consistit in pecunia. ff. quando di. le. ced. l. Firmio. in prin. ita dicit Pau. de Castr. in uolu. anti. consil. cccxxxiii. incip. in Christi nomine amen. quia exceptiones, quæ oppo. in iii. col. in uersic. sed hic subnectitur dubium.*

b §. fina.] *Voluit alleg. §. quod ex naufragio. & ibi uide etiã per Alex.*

Alexan. & ibi do. Bartol. qui tamen loquitur in alio casu magis dubitabili: sed emphyteosi, in qua istud nō procederet, in puncto iuris: secundum do. Alexan. post d. Ab. & Raph. Cu. in præ. §. quod ex naufragio. in ii. col. in uersicu. extrà glo. inducitur: quia pensio, quæ soluitur per emphyteotam, soluitur in signum recognitionis dominii, non propriè pro fructibus: ut colligitur ex l. i. C. de iure emphyteot. Secus autem in locatione, ut in casu præsentis quæstionis. Ex quo clarum est, quòd conductori remittitur pensio, si potest uti frui re conducta. l. ex conducto, in princip. l. si merces. §. uis maior. C. loca.

c c.i.] *Nihil ibi de hoc dicto inueni.*

d * Propter mortalitatem.] *Et nunquid pestis sit iusta causa petendi remissionem sterilitatis: uide Philipp. Corne. in consilio. ccxxviii. incip. uidetur. i. colum. ii. uersicu. præterea. in ii. uolum. Et an debeat fieri aliqua remissio conductoribus datiorum, si propter aliquem superuenientem casum, enorme damnum patiantur. Et quis casus insolitus, & extraordinarius esse dicatur: latè tradit dom. Alexand. in consil. cvii. incip. prospectis uerbis. in iii. uolum. & de materia uide Petr. de Anchar. in cap. propter. ubi latius. de loca. & con. & adde, quæ dixi supra, in quo. clxxii. in apostil. ad istū. in uerbo, distinguunt.*

SVMMARIVM.

1 *dominus an possit facere inuentarium bonorum decedentium, non obstante consuetudine in contrarium. & numero secundo.*

3 *Pupilli causa fauorabilis est utroque iure testante.*

4 *Domino & suis officiariis competatne dare tutelas & curas in bonis decedentium.*

5 *Domini an debeant uocari ad decretum talliarum.. disting. & uide num. 6.*

7 *Pars maior congregatorum ad collectæ impositionem, an liget minorem.*

8 *Syndici debent præstare iuramentum fidelitatis.*

9 *Domino competit cogere syndicos ad rationes referendas.*

10 *Domino competatne ius constituendi uigilias, & præsidia nocturna.*

11 *Consuetudo, assuetudo & desuetudo. Et uniuscuiusque uis, & etymologia.*

12 *Consuetudo, & desuetudo, contraria sunt.*

13 *Iura negatiua ut alicui competant, et ab alio auelli iura affirmatiua*

firmatiua possint, duo debent concurrere ...

4 *Usus nihil operatur, nisi habeat implicitum factum.*

Q. CCCCCCXXXI.

IN quadam causa in dicta curia uertēte fuerūt quinque dubia à processu extracta, & infrà scripta, in diffinitione ipsius causæ. Primò, ubi banneretus habens merū & mixtum imperium, & omnimodam iurisdictionem, in homines sui commorantes in suo territorio, se possint defendere prætextu cōsuetudinis, per eos allegatæ: ne fiat inuētarium bonorum decedentiū per officiarios dicti bannereti. Et hoc, propter creditores & pupillos remanentes. Secūdò, an prætextu dictæ assertæ consuetudinis, dicti homines se possint tueri, ne dentur tutelæ & curiæ per dictum bannneretum uel eius iudicem, in forma iuris. Tertiò, an prætextu dictæ assertæ consuetudinis, possint facere dicti homines tallias communes, & impositiones, domino uel castellano suo non uocatis, & ponere syndicos, qui nullum iuramentum faciant domino. Quartò, an prætextu dictæ consuetudinis, possint se tueri dicti homines, ne reddant computum corā domino, uel suis officiariis, de his quæ ipsi exegerunt ab habitatoribus loci, & ad hoc ad uolūtatem domini quoties toties &c. Quintò, an prætextu consuetudinis se possint tueri dicti homines ne faciant guetum, & si deficiant, ne puniantur per dominum & eius officiarios. Et allegāt dicti homines consuetudinem tenuisse, & esse in possessione à tanto tempore, quòd de contrario memoria hominum non existit: licet namq; fuerit in iudicio contra eandem consuetudinem appositum. Ad istorum tamen dubiorum enucleationem seu elucidationem, post recolendæ memoriæ do. Petrum Papæ, patruum meum, prout reperi in suis consiliis. Quia nulla consuetudo allegatur, per homines contra dominum, imò potius allegatur consuetudo pro domino, ut infrà declarabo.
1 * Primò & ante omnia uidendum est necessariò, an dictus dominus habeat ius & sibi de iure scripto competat contrarium eorum quæ continentur in dictis dubiis, uidelicet an eidem domino & suis officiariis de iure scripto

pto competat facere inuentarium bonorũ decedentiũ &c. ut in primo dubio cõtinetur. Et an eidem domino & suis officiariis de iure scripto competat dare tutelas, & curas &c. ut in secũdo dubio. Et an eidem domino & suis officiariis de iure scripto competat, ut debeat uocari, quando dicti sui homines faciunt collectas seu tallias. Et an debeant syndici iurare domino & suis officiariis, ut in tertio dubio. Et an eidẽ domino & suis officiariis de iure scripto competat compulsio ad reddendũ computũ coram ipso, uel suis officiariis de tallia exacta ab habitantibus, ut in quarto dubio. Et an eidem domino uel suis officiariis de iure scripto competat facere fieri per habitantes guetũ, & eos puniri, si deficiant, ut in quinto dubio. Quibus præmissis omnibus & uisis elucidatis, clara erit responsio ad dicta quinq; dubia.

2 Igitur * accedendo ad primũ dubiũ, dicendũ est, ꝙ de iure ipsi domino & suis officiariis competit facere inuẽtarium bonorum decedentiũ superstitibus pupillis, quoniã iudicis officium est latissimũ utroq; iure testante: ut l. i. ff. de iur. om. iud. & extrà de offic. iud. ca. ii. & ibi per glos. & do. Et ob hoc ad ipsum iudicem spectat & pertinet seruare cõmoda subiectorũ, utroq; iure testante, ut in feudis, de prohib. feud. alie. per Fed. ca. imperialẽ. in prin. & in auth. iusiurandum, quod præstatur ab his. §. deuotos. col. ii. & extrà de offic. ordin. in c. i. & ibi per doc. necnon obuiare fraudibus & maliciis hominum, utroque iure testante: ut ff. de rei uẽd. l. in fundo. & de elect. c. auaritiæ. lib. vi. & extrà, qui matri. accusa. possunt. c. significante. Et maximè, in materia pupillari. & pro hoc text. no. in decre. lxxxvii. dist. in c. desolatis. Nempe in bonis talium decedentium, superstitibus sibi pupillis se defendere nescientibus, & quicquid uident ignorantibus, utroq; iure testante: ut C. de fal. mo. l. i. §. si. & not. in decretis. xxx. q. i. §. his itaque. & extrà qui ma. accu. pos. c. cum in tua. & ibi per glos. multi denique maliciosi uidentes bona indefensa, ipsa bona attentarent subtrahere, & furtum committere, & de facto furarentur: sicque commoda subiectorũ non bene seruarentur, & ideo ad euitandas tales malitias, ad ipsum iudicem de iure spectat facere inuẽtarium bonorum talium decedentium: ut

e.desolatis.lxxxvii.di.§.alleg. & ét expressè & clare probat tex.no.& singula.C. de bo.p̃ scr.l.si quis intra. circa prin. ibi,ne quid rei &c. Nec obst. ꝙ ibi loquitur in fisco, quia idẽ est in pupillo,attenta ratione ipsius legis,posita,in d. uers.ne q.d &c. quæ ratio est generalis. Ratio enim legis & canonis,ubi subsunt, potius debet attendi, quã legis uel canonis dictũ,utroq; iure testãte:ut no.per Arch. in c.ubi periculũ. in prin. super uerb.ratio.de ele.li.vi. & ff.de leg.ii.l.cum pater. §. dulcissimus.& ff.de iur.patro.l.adigere.§.quãuis.& ĩ decretis. lxi. di.§.sed sciendũ. & i.q. vii.c. q̃d pro remedio.Sed* ratio d. l.si qs intra.suprà alle.uendicat sibi ita bene locũ in pupillo,sicut in fisco,quare &c.Ea enim quæ cõueniũt penes eã dem rationẽ, & conuenire debent penes eandẽ iuris dispositionẽ:ut ubicũq; eadem ratio sibi uẽdicat locũ, & ibi ea dẽ iuris dispositio:utroq;iure testãte:ut ff.ad legẽ Aquil. l. illud.& extrà de cele.missa.c. cum matre.§.fi.& ibi not.per gl.extrà de baptis.c.maiores. §.uerũ. Cũ ergo eadẽ rõ sit ĩ pupillo,sicut in fisco,ergo eadẽ iuris dispositio. Potissimè, cũ respublica,ecclesia, fiscus & pupillus pari passu ambulẽt,eisdem fauorib. & priuilegiis gaudeãt:utroq; iure testãte.C.de iure reipu. l. rẽpublicã.li.xi.& extrà de ĩ inte.rest. c.i.cũ si.Quinimo in præseruatione seu cõseruatione bonorũ delatorum pupillo,ipse pupillus habet maius priuilegiũ & maiorẽ fauorẽ. habet, quàm fiscus in bonis sibi delatis.utrunq; ius magis fauet pupillo, q̃ fisco. Quod clarè apparet, quia durante pupillari ætate non currit præscriptio utroq;iure testãte:ut C. de p̃sc.xxx.ann.l. sicut.& per Inn.extrà de in integ.rest.c.i, & c.auditis. per eundẽ & per gl.ordinariã. & sic præscriptio põt excedere ultra xl.annos,si ponamus pupillum habere unũ annũ,uel duos, uel tres annos. Et tñ res & bona delata fisco, multò minori tẽpore prescribũtur,utroque iure testãte:ut insti.de usuca.§. res fisci.& ibi per gl.ordina.& in summa Host. extrà de usuca.§.quæ uero.uer. itẽ põt dici in reb.fiscalib.Præterea,& fortius qa præscriptiones minores xxx.anno.non currunt pupillis, imò seruãtur ipso iure illesæ, utroque iure testante.C. in quibus cau. rest. in integ.non est neces.l. fin. & extra de resti. in integ.c.

cum ex literis: per Inn. in gl. sua pen. uers. hoc tamen rarò &c. Melius est enim minorum intacta iura seruari, quã post uulnus remediũ quærere, utroq; iure testante: in d. l. fin. in fi. & xvi. q. iii. §. de p̃scri. & not. extrà de homi. c. suscepimus. & tamẽ minores præscrip. xxx. ann. currunt cõtra fiscũ. iuxta no. per gl. in d. §. res fisci. inst. de usuc. & per Host. ubi suprà. Cũ ergo utrũque ius magis faueat pupillo, quàm fisco, pupillus maiorẽ fauorẽ habeat, in p̃seruatione bonorũ sibi delatorũ, quàm fiscus in bonis sibi delatis: ut ex iuribus præmissis apparet manifestè: dicendũ est, quòd d. l. quis intra. C. de bon. præscri. suprà alleg. habet quæ locum in pupillo, sicut in fi-
a sco: a ut in bonis delatis pupillo iudex possit & ualeat facere inuẽtariũ. Nec obstat, si dicatur quòd sunt alia iuris remedia: uidelicet dare tutores, uel curatores: quoniam hoc, uidelicet facere per iudicem inuẽtariũ, à iure non prohibetur: imò potius permittitur: ut ex prædictis apparet. Et potissimè, quia cùm debeat dari tutor uel curator idoneus, interim antè, quàm reperiatur talis, sicut decet, multæ fraudes & furta plura committi possent in bonis ipsius pupilli: ut suprà dictum est, interestq; etiam pupilli & reipubli. habere multa genera defensionum & conseruationum suorum bonorum utroque iure testãte. ff. de noui ope. nun. l. nã rei. & not. de immu. eccle. c. peruenit. gl. i.
4 * Ad secundum dubium accedẽdo, uidelicet, an eidẽ domino, & suis officiariis de iure competat dare tutelas & curas. Et certè dicendũ est, q̃ sic: qm̃ cùm ipse dominus & sui officiarii, ut præsupponit, in facto habeant merũ & mistũ imperiũ & oĩmodã iurisdictionẽ, patet manifestè, q̃ ius dãdi tutores & curatores habẽt. Tutoris eñ & curato-
b ris datio, est misti imperii. b ff. de tut. l. inuito. §. tutoris. & ibi no. per gl. ff. de tuto. & cura. datis ab his. l. nec mãdarẽ. & extrà de procu. c. petitio. per Inn. ibi, expressè hoc dicẽdũ. in gl. i. & extrà de iudi. c. fin. li. vi. per Archidi. ibi, sup uerbo, ualeãt. Ad tertiũ dubiũ accedẽdo, uidelicet, an eidẽ dño & suis officiariis de iure cõpetat, ut debeãt uocari, qñ homines faciũt tallias. Et an debeãt syndici iurare dño & suis officiariis. Et certe dicẽdũ ẽ, cùm hic sunt duo pũ-
5 cta. Ad pũcta * uidelicet, an debeant

beant uocari c dominus & sui officiarii quando homines faciunt tallias. & dico, quod si fiũt talliæ, & impositiones pro necessitate uillæ, pro soluendis debitis cõmunitatis, & uillæ, uel prosequendo litigia sua uel similia, quod tunc ipsi homines possũt tallias facere sine licentia superioris seu domini, uel suorum officiariorum, & ipsis domino & officiariis nõ uocatis: ut no. per Bar. C. de muli. & in quo loco. l. i. circa prin. d lib. x. & no. per Inn. extrà de senten. excom. c. grauem. & ibi per doc. & per Barto. ff. qđ cuiusq; uniuer. l. i. §. pen. & ibi gl. & per Dy. ff. de alimen. & ciba. le. l. iiii. & per doc. in l. i. C. de superin lictis. li. x. & ibi per Andr. de Pisis, & Bertrãdũ de Deo, & alios. & facit quod no. per Inno. extrà de consti. ca. cùm accessissent. gl. super uerbo sedis &c. uersi. de aliis tamẽ uniuersitatibus &c. & ibi per doct. & facit etiã l. i. C. de specta. lib. x. dum tamẽ ipsi homines se congregent e insimul, & consentiant, ac in unum conueniant seu concordent. Ad unum tamen est aduertẽdum, quòd licet ipsi homines sine licentia, & non uocatis domino & suis officiariis, possint facere collectas & impositiones, pro necessitatibus cõmunitatis & uillæ: attamen ipsi homines non possunt se congregare insimul pro faciendis collectis & impositionib. sine licentia domini, & suorũ officiariorum: ut l. ii C. de decurio. lib. x. & l. si id. C. de legationib. eod. libr. xi. q. i. cap. si quis clericorum. & no. per Spec. in tit. de syndi. uer. fina. & uersi. sed nunquid uniuersitas &c. Et expressè not. Barto. ff. rem ratam habe. l. actor. circa fi. uersi. possumus tamen sustinere. & per Bar. in l. omnes populi. §. deinde quæro qualiter statuta &c. & not. per doct. de uerb. signi. constitutionem. lib. vi. & ibi per Archid. & alios. & in feudis. in tit. de pacè iur. firman. §. conuenticulas. & no. expresè per Io. Fab. insti. de rerum diui. §. uniuersitatis. Et est ratio, quia sub specie boni, uidelicet dicẽdo, quod cõitas indiget & hẽt necessitatẽ sp si cõgregarẽt. & sic daretur occasio malignãdi: & per tales cõgregatiões possent machinari, & plura mala cõcipere: ideò regulariter congrega-
f tiones prohibẽtur. f & de hoc ẽt scripsi suprà q. cvi. & ratione, quod minus possunt singuli, plus presumãt uniuersi, ut ait Seneca: possent enim cõuenti-

culas & conſpirationes facere cõtra dominũ, ꝙ nõ debet fieri, niſi dominus eſſet talis, qui propter ſua demerita ueniret priuandus omni bono & honore, ut in decretis. xvi. q. vii. c. ſanè. & not. per Ioan. & Lauren. in c. qui clericorũ. xi. q. i. alle. & per Arc. & doc. in d. c. cõſtitutionem. de uerb.
6 ſig. li. vi.* Ex quib. præmiſſis apparet, ꝙ habita licentia a domino uel ſuis officiariis homines ſe poſſunt cõgregare inſimul. Sed quis congregabit ſeu cõuocabit ipſos? uide pulchrè Inn. in c. ii. de ope. no. nun. & in c. i. de maio. & obe. & per Bar. ff. de albo ſcrib. in l. i. §. fi. Et ipſis cõgregatis de licẽtia, ut præmittitur, ipſis cõſentientibus, ipſi homines congregati & cõſentiẽtes pñt facere talliã & collectã non uocato domino uel ſuis officiariis, cũ ipſam talliã faciãt
8 pro neceſſitateq eorũ loci, uel uillę, & cõmunitatis, ut dictũ eſt: & ſic expeditũ eſt primũ punctũ huius dubii. Sed contra ſupradictũ eſt, ꝙ homines poſſunt pro neceſſitatib. eorũ cõmunitatis facere collecta & talliã, nõ uocato domino: licet de ſui licentia ſe congregent, oppoſito modo fortiter de no. per Bart. C. de ſacroſan. ecc. l. placet. circa med. ſuæ lecturę. in uer. circa tertiũ quis ipſa & c. ubi dicit, ꝙ uniuerſitates & cõmunitates quę nullã iuriſdictioné habẽt: ſed ſunt ſubditæ & ſubiectæ ſub alio domino, nõ poſſunt facere collectas, nec tallias, ut ibi expreſſè dicit. Et nimirũ, cũ talia munera procedũt ex ui & uirtute iuriſdictionis nulliq; cõpetat munera indicere, niſi habeat iuriſdictionẽ ut ibi no. per Bar. & doct. ex tra de immu. eccle. c. non minus. de cen. c. innouamus. & l. i. C. de ſuperindicto. lib. x.
7 & ibi doct. Sed * dicit, homines nullã habẽt iuriſdictioné: imò dominus habet omnimodam. Sic etiã eſt de iure, cùm populus tranſtulerit in dominum omnẽ iuriſdictionem: quare uidetur ꝙ ipſi homines non poſſunt facere collectam etiam pro neceſſitatib. eorũ cõmunitatis. Solutio ad remouendum dictum contrariũ, dictũ eſt ſupra, ꝙ homines ſe debent cõgregare inſimul, & cõſentire, quãdo hoc inſimul cõſentire, eſt neceſſariũ, cùm talia munera procedãt ui & uirtute iuriſdictionis, quã homines nõ habent. Et iõ ut poſſint imponere talliã, & cõpellere homines uniuerſitatis ad ſoluendũ, neceſſariũ eſt, quòd ipſi congregẽt inſi-

insimul & adinuicem & consentiant, & tunc propter consensum ipsorũ adhibitũ emanat quoddã pactũ seu contractus inter ipsos factus: sicut si ex quolibet alio cõtractu seu pacto multi se obligarent, & cõpellẽtur. Ex quo infero tale corrollariũ, ꝙ talis tallia seu collecta sic facta, ut præmittitur, nõ debet propriè dici: nec est propriè collecta seu tallia, cũ ipsa procedat ex ui & uirtute pacti & cõuentionis, seu cõtractus inter ipsos insimul cõgregatos, initi. Sed propriè collecta seu tallia procedit ex ui & uirtute iurisdictionis tãtũ, quæ non in cõsentientem & inuitum exercetur, ut dictũ est, quæro &c. Ex quibus possumus uidere clarè, quare sit necessaria congregatio, de qua suprà dictum est. Et ideò in grossis uillis, in quibus est maxima multitudo hominũ, quãdo nihil habet cõmune, cùm totum iam sit expẽsum imminente maximè necessitate pro debitis cõmunitatis, uel pro aliis necessitatibus cõmunitatis, consules *h* seu syndici loco totius cõmunitatis deputati, ut not. per glo. in l. aliud. §. refertur. ff. de re iud. uolẽtes cautè agere, licet hoc per se possent facere, cùm repræsentẽt totã uniuersitatẽ: ut d. l. aliud. §. refertur. uidẽtes indigẽtiam, & considerãtes uniuersitatẽ nullã habere iurisdictionẽ: & quòd multũ esset difficile congregare insimul omnes homines cõmunitatis, pro tãta multitudine. uide suprà hoc glo. multum notabilem, in auth. de defen. ciuit. & in §. interim. super uerbo, colla. iii. & pro hoc quod not. Inn. in c. fin. gl. i. de maio. & obe. & Io. And. in c. cũ ex iniuncto. de no. ope. nun. Ipsi inquam consules seu syndici solent impetrare à superiore suo, uidelicet domino suo, ut ipsi possint facere collectã seu talliam pro necessitate eorũ communitatis, quo obtento à dicto superiore habente iurisdictionem, poterunt dicti cõsules seu syndici uocatis saltem maioribus aut saltem senioribus eorum communitatis, ut expresè habetur C. de specta. l. i. lib. x. poterunt inquam facere collectam, & cõpellere homines, licet non consenserint: & ista propriè potest dici collecta uel tallia cum procedat ex ui & uirtute iurisdictionis à superiore: ut suprà dictum est.
7 * Sed iuxta premissa quæro, quando collecta seu tallia fit per congregationẽ & consensum hominũ, ut s. dictũ est: an maior

pars consentientium & præsentium, licet minorem partẽ non præsentem, nec consentientem compellere possit ad soluendũ collectã seu talliã. & uidetur ꝙ nõ: cũ talis tallia seu collecta procedat ui pacti, & cõtractus. ut s. dictũ est. Sed minor pars contradicit: nec consentit: & sic nõ potest dici pactum uel contractus. nec per hoc ligatur, nec obligatur, ut expressè no. gl. magna circa medium. C. quæ sit lõga consue. & per Inn. in c. ex parte. extrà de consue. & ita scripsi de iure procedere s. q. ccccxxiiii. in prin. respectu talliarũ, quæ faciũt homines communitatũ, pro suis cõmunibus negotiationibus. Contrariũ tamẽ tenet do. Pet. Papæ. Et ratio (secundum eũ) est, quia cùm necessitas immineat in cõmunitate, ipsa dicatur esse uniuersitas habẽs priuilegia uniuersitatis, & arcã cõmunem, & consules & similia. Et inter cetera priuilegia cõmunitatis siue uniuersitatis existat, uidelicet, quod illud quod maior facit, ligat minorem partem i, ut in l. quod maior pars. ff. ad munic. patet manifestè, quòd licet minor pars non consentiat, habetur pro consentiente: eo ꝙ maior pars consensit. Et de hoc etiã scripsi, respectu tamen subsidiorũ Delph. s. q. ccccxxiiii. Alioquin si non immineret necessitas in cõmunitate, non esset uniuersitas, id est, quia homines existentes non haberent uniuersitatem: tũc secus esset, ut not. Bar. ff. qđ cuiusq; uniuer. l. sicut. §. i. & per Inn. in c. cùm ab ecclesiarũ. de offic. ordi. & pro hoc c. dilecti. extrà de exces. præla. Nec obstant no. in d. l. ii. C. quæ sit lõga consuet. & Inno. in d. c. ex parte. quia ibi loquitur, quãdo non imminet necessitas. & not. per doct. in d. l. qđ maior pars. Et sic concordatur d. l. ii. C. quæ sit longa consue. & in l. aliud. §. refertur. ibi, in contractibus. Ad tertium pũctũ, an debeant per dictos homines eligi, & poni syndici, qui non iurẽt domino, & ad hoc dicendum est, quòd syndi & alii quicunque officiales publici, non debent poni nec constitui sine cõsensu domini & suorum officiariorũ: k ut l. ii. k C. de decu. lib. x. & l. exactores. C. de suscep. prępo. & arcariis. eo. lib. & extrà de iura. calum. in c. Imperator. & ibi gl. ordi. & est glo. ordi. C. de decr. decu. in rub. & no. Spe. in tit. de syndico. uer. nũquid uniuersitas & c. uer. fin. Ex quibus apparet, quòd de consen-

consensu & authoritate do-
mini & suorum officiariorũ
dicti syndici debent eligi &
constitui. Qui syndici* debét
iurare domino fideliter gere-
re & negociari ad modum tu
torum,& curatorum,& alio-
rum officiariorum , in auth.
de his,qui oblig. se ha. per §.
pe.& ibi not.col. vi.in authẽ.
iusiurandum,quod pręstatur
ab his.in rubro & nigro. col.
ii.& lxiii.di.c. tibi domino.&
extra de iureiu.in c.ego.& in
c.intellecto. & de ma.& obe.
c.dilecti filii. Quinimo homi
nes uniuersitatis debent præ
sentare probos & syndicos e-
lectos domino & suis officia
riis,cùm dominus dicatur pa
ter subiectorum,ut uideat,an
sint electi idonei , ut est text.
in l.fin.in fi.C.de debi.ciuita.
lib.xi.& in auth. de armis.§.
si uerò nouũ aliquid. col. vi.
& ibi etiam not. Pro hoc de
admi.rerum pub.l. fi.§.fi.eo.
lib.x.Ex quibus omnibus ap-
paret, quòd homines debent
petere licentiam & cõsensum
domini, & suorum officiario
rum, si se cõgregent insimul,
& præstare iuramẽtum domi
no, & suis officiariis syndici
ab eisdem hominibus electi.
Ad quartũ dubium ueniẽdo
uidelicet, & domino an suis
officiariis de iure competat
compulsio ad reddendum cõ-
putum coram domino & suis
officiariis de tallia exacta ab
habitantibus communitatis.
Et certè dicendum est, quòd
hoc dubium dependet à præ-
9 cedentibus.* Quare dicendũ
est , quòd competit domino
cogere probos & syndicos e-
lectos ad reddendum compu
tum sibi domino,unà cùm a-
liis : quoniam cùm dominus
dicatur pater suorum subie-
ctorũ,& se debeat habere er-
ga subditos, sicut pater erga
filios,ut C.de debi. ciuit.l.fi.
in fi.lib. xi. & ibi tex.& est e-
tiam tex.in auth.de armis.§.
si uero nouũ.col. vi.& ibi no.
& text.de cen. ca. cùm Apo-
stolis. & extrà de restitu.spo.
ca . conquerente. & not . per
glo. in c. contingit. lo i.in i.
gl.post medium. extrà de sen
tent.excom.& in auth. ut hi,
qui oblig.se ha.per.in fin.col.
vi.& tex.in auth.iusiurandũ,
quod præstatur ab his. §.de-
uotos.col.iii.et in auth.ut iu-
dices sine quoquo suff:a. §.
eos, igitur ad ipsum domi-
nũ & suos officiarios spectet
cura , an idoneo modo pecu-
niæ & bona uillæ et commu-
nitatis fuerit expensa & distri
buta, ac tractata:quod nullo
modo posset scire dominus,
nisi audiret per se uel ꝑ suos

officiarios cõputum. præmissam consequentiam facit expresse d.l.fi. in fi. C.de debit. ciuit.li.xi.et facit C.de admi. rerum publi.l.fi.§.fi.eo.lib.&
l l. ii.*l* C. de iure fisci. lib. x.& ibi not.per glo. & doc.& etiã spectat tuitio & defensio simplicium nõ ualentium se defendere. ut in d.auth.ut hi,q obliga. res in fi.& nor.lxviii. distinct.c.quorũ uices. Quia etiam interest domini habere
m subiectos locupletes, *m* ut si opus sit, melius ualeant sibi succurrere,ut not.extrà de ex
10 cept.c.iii.in glo.i.* Ad quintum dubium,uidelicet an ipsi domino & suis officiariis spectet seu competat facere fieri per homines suos monstras, guetum & echargutum, nec nõ & ipsos punire, si deficiãt. & certè dicendum est, quòd ipsi domino & suis officiariis competit facere fieri prædicta:& possunt compelli homines ut faciant, ut est tex.expressus,extrà de immu.eccle. l.peruenit.& ibi no.per doct. & ff. de mune. & hono.l.i.circa princ.& l.fi. in prin.& §.i. eo.tit. Talia enim facere, per ipsos homines incolas, sunt munera merè personalia. l.i. circa princ.ibi,& quæcunque aliæ curiæ &c.l.fin.in prin.ff. de mu. & hono. Quæ gratia utilitatis publicę inducũtur ipsis hominibus, & ab ipsis hominibus incolis sunt subeunda,& coguntur ea subire: ut not. per Bart. C.de sacrosan.eccle. l.placet.uersi. circa tertium. & uer. circa quartũ. & l. incola. la ii. ff. ad mu.& in l.ii. C.de mune. pat.lib.x. & not.per docto. in c.non minus. extrà de immu. eccle.& ibi plenè per omnes docto. Dubium enim non est, quòd ad dominum, & suos officiarios pertinent & spectat talia munera indicere, ut not. per omnes docto.& utriusq; iuris in locis s.alleg.& in l.neminẽ. C.de sacrosanct. eccle.& in l.placet.eod. tit.per Bar.in uersi.circa tertium.& uer.circa quartum. & de muli.& in quo loco.l.i.& l.i.C.de super indi. & de indictio.l.i.li.x. & in d.c.non minus.& c.peruenit et aduersus. Nam salutem reipublicę tueri, nulli hominum magis creditur conuenire,nec aliũ sufficere, quàm dominum.ut dicit text.notabilis.ff.de offi. præfc.uig.l.nã
n salutem. *n* & quod no.per gl. de baptismo.c.i.in cle.& ideò non est dubium, quòd si non obediant,& deficiant in munere eisdem hominibus indicto,per dominum uel suos officiarios, quòd ipsi homines

ino-

inobediẽtes ueniũt puniendi, etiam (quòd fortius est) si bene agerent o, ueniunt puniẽdi: ut ff. de re mili. l. ii. p §. in bello. & de consec. distin. v. c. in omnibus. & ibi gl. & quod no. extrà de tempo. ordi. c. ad aures. His igitur quinq; dubiis præmissis, restat uidere, an dicti homines prætextu cõsuetudinis se possint tueri & defendere, ne fiant illa quę in dictis quinque dubiis continentur. Et breuiter dicendũ est ꝙ non: per modũ per quẽ ipsi homines allegant dictam consuetudinẽ, licet eã allegẽt de tanto tẽpore, quòd de contrario memoria hominis non existat.* Et pro declaratione dicẽdorum sciendũ est, quòd nos habemus tria: assuetudinem, & consuetudinem, & desuetudinem. De primo secũdum etymologiam uocabuli, dicitur assuetudo, quasi assiduus actus. simile de uocabulo iudex, quasi ius dicens. in c. forus. §. iudex. extrà, de uerb. signi. Et simile in iurgio, quasi iuris garrium, ut eo. c. §. iurgium. & simile in possessio, quasi pedum positio. ff. de acqui. poss. l. i. in prin. Simile in testamento, quasi testatio mẽtis. instit. de testa. in princ. & not. extrà de test. c. ii. in prin. Simile in mutuo, quasi de meo tuum. ff. si certum pet. l. fi. §. appel. Simile in excõmunicatione, quasi extra communionẽ. ut no. extrà de senten. excom. in c. i. Item cõsuetudo & desuetudo descendũt & deriuantur à dicto uocabulo suetudo, q additis solum istis monosyllabis con, & de, ex quarũ additione resultat totaliter contrarius effectus: quoniam monosyllaba con, auget & ponit. Sed monosyllaba de, non auget, r nec ponit: imò totaliter diminuit & priuat. Et dicitur cõsuetudo, quasi communis assuetudo. s hoc probatur prima dist. in c. consuetudo. ibi, uocatur autem &c. Simile est in contestatione: quia contestatio, dicitur quasi cõmunis testatio. ut no. per Inno. extrà de litis contest. c. i. in glo. uersi. item licet ponam &c. Simile in cõspiratione, quasi communis spiratio. xi. q. i. c. conspirationum. Simile in coniuratione, quasi cõmunis iuratio. ea. causa. c. cõiurationum. & ibi no. per doct. & in c. cõstitutionẽ. extrà de uerbo. signifi. Simile in constitutio, quasi cõmunis institutio, ut no. per doct. extrà de consti. in rubro. Simile in coniugibus, quasi communiter se iungentes. hinc est, quòd de propria uirtute uocabuli

buli consuetudo, non cadit propriè in una singulari persona. t & una persona singularis nō potest dici propriè habere cōsuetudinem. quia ubi singularitas existit, ibi communio esse non potest. quæ requiritur in cōsuetudine, ut suprà dictū est. maxima enim est differentia inter commune & singulare. ut no. per gl. & doct. in l. i. C. de sent. quæ pro eo, qđ interest profe. & no. per Inno. & doc. extrà de sen. excom. c. sacro. in gl. magna. licet quādoq; impropriè loquēdo, dicamus consuetudo patrisfamiliàs, est attendēda: quando illud debet exponi, id est, assuetudo patrisfamiliàs &c. quasi sic paterfamiliàs assiduè agebat & operabatur. & illud uidelicet assiduū actū debemus attendere &c. Sed desuetudo, dr̃ à monosyllaba de, quę diminuit, & priuat: ut no. xxxiii. dist. c. fi. Et de hac monosyllaba de, habetur per Bar. ff. de coniun. cum eman. libe. l. i. §. emācipatus: & dicit desuetudo, quasi nulla assuetudo. & ita sunt cōtra

12 ria,* consuetudo, & desuetudo, quoniam consuetudo respicit factum, & communem usum: ut in c. consuetudo. i. dist. & ff. de legi. l. quod quibus. §. i. ibi, in rebus ipsis &c. Et sic ponit seu affirmat aliquid esse in rerum natura. Sed

13 * desuetudo u respicit contrarium, uidelicet non factū, & nō usum: & sic nihil ponit. imò negat aliquid in rerum natura esse: ut instit. de iniuriis. §. sed & quidem. Modò ad propositum, cùm dicti homines allegent consuetudinē contra dominum, & suos officiarios, & nullum factum nec usum se allegent fecisse, & sic nihil affirment in rerū natura esse, quod est necesse, per iura suprà proximè allegata, patet manifestè, quòd consuetudinem allegare non possunt, imò potius suum cōtrarium, uidelicet desuetudinē, ut ex præmissis patet clare. Nūc igitur arguitur, & sic certum est, ꝙ domino & suis officiariis de iure competunt omnia superius, super dictis quinque dubiis declarata, p quæ apparet intentionem domini fore fundatam de iure cōmuni: ipseque dominus & sui officiarii habēt illud ius, quod est in esse productū, & in rerum natura: ut patet per iura suprà allegata super ipsis quinq; dubiis. Quomodo ergo non factū seu non usus

x ipsorū hominū, tollet x & priuabit dominū & suos officiarios iure suo sibi cōpetenti & in

in rerum natura existen. certè hoc nullo modo est dicendum. Quoniã sic sequeretur maxima absurditas, ut nõ ens priuet ens, & illud quod non est in rerum natura, uidelicet non factum, non usus, priuet illud quod est in rerum natura, uidelicet ius competens ipsi domino, & suis officiariis. Omnis enim priuatio requirit necessariò duo extrema, cõsistere in essentia, uidelicet extremum agens, scilicet priuans, & extremum patiens, scilicet priuatũ. facit ff. de inius. rup. & irri. testa. l. nam & si sub conditione. extrà de despon. impu. c. ad dissoluendũ. & ibi not. xxxi. q. ii. ꝙ uerò. & ibi gl. & de uul. l. si quis eum, quem §. fin. quare &c. Prætereà, utroq; iure existit, ꝙ qui in iuribus incorporalibus utitur iure corporali in parte seu in uno capitulo, & id in cæteris seu in totũ retinet. ff. quéad. ser. amit. l. stillicidii. §. fi. ff. de serui. rusti. prædi. l. una est uia. in fi. & not. Inn. in c. dilectus. de capil. mona. & ibi per docto. Sed certum est, ut præsupponitur, in facto, quòd dominus habet merum & mistũ imperium, & omnimodam iurisdictionem, & utitur, ac semper usus fuit iurisdictione in suo territorio. Et si reperiatur, quòd in aliquo capitulo iurisdictionis dominus non fuisset usus: attamé quia ĩ aliis capitulis iurisdictionis usus fuit per se, & eius officiarios, certè per hoc retinet ét iurisdictionem in aliis capitulis, in quibus nõ fuisset usus: ut clarè probant iura prædicta. & hæc conclusio in propria materia iurisdictionis, not. per Inn. expresè in d. ca.
y dilectus. y de capil. mona. ꝓ hoc ff. de ser. rusti. præd. l. una est uia. & quod nòt. extrà de præscr. c. auditis. & de re iud. c. cùm Bertold. & x. q. i. c. relata. Nec mirandum. quoniã qui parte tangit, totum tãgit, & qui aurem hominis tangit, totum hominem tangit, ut ff. de furtis. l. uulgaris. circa princip. Et de pœni. dist. j. §. uulgaris. & no. per Archid. in c. accusatus. de hære. li. vi. Ex quibus clarè apparet, ꝙ homines non possunt allegare, ꝙ ipsi dño non competit iurisdictio ĩ capitulis illis, de quibus uertitur debitũ. quare, &c. Prætereà, certum est, ꝙ hic tractamus principaliter de iuribus incorporalibus, negatiuis, qđ apparet: quia homines se prætendunt habere ius & consuetudiné, ꝙ dñs nõ debeat hoc facere, uidelicet ne possit facere inuentariũ, nec debeat uocari:

cari: nec debeat eidē domino iurari, nec debeat sibi reddi cōputū, nec debeāt fieri mō stra, nec guetū & similia, de quibus prætendunt dicti homines se habere consuetudinē: & sic ista sunt iura negatiua, & ꝑ cōsequētiā hic loquimur de iuribus affirmatiuis: quia dominus prætēdit affirmatiuè, ꝙ pōt illa facere de
13 iure.* Sed sic est ꝙ in acquisitione iuriū negatiuorū, ad hoc ut possint alicui cōpetere iura negatiua, & ab alio auelli seu tolli iura affirmatiua, duo necessariò debent cōcurrere, uidelicet prohibitio seu contradictio ex parte illius qui asserit sibi cōpetere tale ius negatiuū, ut sunt dicti homines: & patientia seu admissa prohibitio, & obtemperamentum ex parte illius, contra quē prohibetur & cōtradicitur, ut est dictus dominus habens ius affirmatiuū, alioquin si aliquod prædictorū deficiat, nūquā pōt dici, ꝙ cōpetant alicui talia iura negatiua: nec ꝙ ab eo tollātur iura affirmatiua, ut expressè tenēt gl. & doc. utriusque iuris: ut expresse no. extrà de uerbo. signi. c. ablatæ. glo. quæ incip. hæc modò bene, &c. & Cyn. C. de ser. & aqua. l. i. in vi. q. & est gl. ordi. in d. l. i. de serui. & aqua. & ibi ēt per Io. Fab. & not. per Bar. ff. de noui ope. nun. l. si prius. in vii. oppo. uersi. restat, & not. in Spe. in tit. de proprie. §. in confessoria. uer. sed pone, habuisti forte tauream, &c. & not. per gl. ordi. ff. de serui. rust. prædio. l. qui luminibus. Sed dicti hoīes, prout presupponitur in facto, non allegant, quòd quando dominus utebatur iurisdictione sua, in dictis iuribus suis, superius in dictis quinque dubiis declaratis, quòd ipsi homines unquam prohibuerint dominū uti, uel contradixerint ipsi domino uolēti uti. Nec etiam allegant dicti homines, quòd dominus obtemperauerit seu admiserit eorum prohibitionem, seu cessauerit uti sua iurisdictione propter eorum contradictionem seu prohibitionem, quæ sunt necessaria per iura prædicta, quare &c. Et potissime, quia hic loquimur in iure publico: uidelicet in iurisdictione, quæ magis difficulter auellitur seu remouetur ab illo qui ipsam habet, quàm alia iura priuata, quia iurisdictio est tā magnū pondus, quòd non pōt auelli sine iuuamine alterius: sic quòd per se nō pōt quis à se iurisdi-

dictionẽ, quã habet, abdicare: ut.ff.de offic.præsid.l.legatus.& no. p Inno.de elec. c.in causis.gl.fi.& per eundẽ in c.cùm ex offic. extrà de præscri. Quod tñ secus est in iuribus priuatis: quia sine iuuamine alterius põt à se ius suum abdicare: ut l.i.ff. pro derelicto. & per totũ titulũ. & extrà de renun.c. ueniens. & ibi p Inno.in i. gl. uer. & hoc ipso &c. Si ergo in iuribus priuatis, quę facilius auelluntur, requirantur illa, quæ superius proximè dicta sunt, uidelicet ꝓhibitio, seu contradictio, ab una parte, & patientia, seu admissa prohibitio ab altera parte, fortius requiruntur in iuribus publicis, ut in iurisdict. quæ difficilius auellitur. Sed dicti homines, prout pręsupponit, in facto, non allegant aliqua de prędictis: sed duntaxat allegant puram & merã abstinẽtiam, & nõ usum ex parte domini & suorum officiariorũ: & nihil seu nullũ factũm ex parte ipsorum allegant: quare &c. Sed contra proximè dicta fortissimè opponitur, & uidetur quòd pro ipsis hominibus sufficiat allegare abstinentiam & non usum ex parte domini: & per hoc ius negatiuum ipsis omnibus acquiratur: ut apparet in præscriptione. ubi si quis non petat per xxx. uel xl. annos: uel non utatur iure sibi debito, perdit, & alteri acquiritur ius negatiuum. Ita quòd poterit dicere a modò & ex nũc in anteà allegare, quòd non potest petere, non potest facere, & similia. z Solutio. aliud est in præscriptione, ubi allegando ius negatiuum, nõ potest petere, non potest facere, & similia implicantur. & habet factum implicitum: quia allegans tale ius negatiuum, in præscriptione, implicat aliquod factũ seu aliquid se fecisse, puta detinuisse debitũ creditorum, & ipsum debitũ quasi possedisse. detẽtio enim & possessio sunt facti. ut ff. ex quib.cau.ma.l.denique.& extrà de conces.præben. c.cum nostris.& ibi gl.ord. Et quòd debitor possideat debitũ seu ius alienum, est gl. multum notabilis. ff de pet.hære.l.regulariter. Et ita cum ius negatiuum, ut sit simplex, sed habet factum implicitum, ex parte allegantis præscriptionem: non est mirum, si præscriptio habeat locum: hæc expresè not. per doct.& Cy. in l.ii.C. quæ sit longa consuet.in quæst.ii.principali. Et pro hoc quod not. in Spec. in tit.

ti.de iurisd.omn.iud.uersi.illud etiam not.& uersicu. seq. Sed aliud est in omnibus prædictis: quia ipsi homines allegant ius negatiuum, merum, & simplex, contra dominum, non implicando se aliquod factum fecisse. Ex quibus proximè dictis, infertur tale corrolarium, uidelicet, quòd si dicti homines aliquod factũ expletassent, contra dominum in præmissis quinque dubiis, quòd certè allegatio consuetudinis facta per ipsos homines, ualeret, & eis prodesset, dominoque & suis officiariis noceret: ut puta si quando dominus & sui officiarii uoluerunt uti iurisdictione tali uolendo facere inuentarium in bonis decedentium relictis pupillis, uel facere fieri guetum uel interesse, in computo receptoris talliarum, & similia. Et ipsi homines contradixerunt domino & officiariis suis. Et ipse dominus & officiarii obtemperauerunt. certè per hoc, consuetudo *a* potest bene allegari. Idem est etiam si homines conuenissent facere aliquid aliud circa præmissa, & sic allegarent aliquod factum per ipsos homines expletatum, eneruans ius domini: quia tunc noceret domino.

14 * Et hoc est quod dicunt omnes doct. utriusque iuris, uidelicet distinguendo sic: aut non usus habet implicitum factum, & tunc operatur, & habet effectum & tollit ius. aut non habet implicitum factum: & tunc nihil operatur, nullumque habet effectũ, & sic non tollit ius. in hac conclusione resident omnes doctores. Et ex præmissis patet solutio ad difficillimum contrarium, de l. de quibus. §. fin. in fi. ff. de legi. ubi dicitur, quòd consuetudo operatur, & habet effectum, ut ibi expressè dicit tex. & inde superius dixi, quòd consuetudo nihil ponit esse in rerum natura: imò negat aliquid esse. quomodo ergo operatur illud, quod nõ est impossibile? Ad hoc respondeo per præmissa proximè dicta, uidelicet quòd in illa consuetudine allegabatur factum implicitum, ut clarè apparet: & colligitur continuando text. ad præcedentia, ibi, in rebus ipsis & factis &c. Et demum sequitur in text. quare rectissimè &c. Ita quòd bene intelligendo illum text. non obstat. Sic ergo restat conclusio ex præmissis: aut ius negatiuum allegatum est merum & simplex, nullum factum implicans,

cans, *b* & tunc nihil ualet, nullumque effectũ tollendi ius alterius, posito etiã ꝙ suo iure nunquam fuisset usus. Aut ius negatiuũ allegatum, habet factũ aliquod implicitum, & tunc operatur. & habet effectũ tollendi ius alterius, nisi illud factũ implicitum esset irrationabile, & tẽderet ad noxam, seu nutriret peccatũ. Omnis. n. consuetudo irrationabilis, non ualet. & reprobanda est: potiusque corruptela, quàm consuetudo debet dici, utroque iure uulgatissimo testante. Sed facit contra dictam glo. in c. cũ multæ. xv. q. 6. glo. ergo patet &c. ubi per nõ usum perditur ius. & glo. in c. si de terra. extrà de priuileg. & per Io. Monach. in c. i. de uerb. signi. in magna glos. uersicul: sed queritur &c. Sed satis respondetur c ad dictam glo. si præmissa omnia bene uidentur.

Sicut in fisco.] *Adde quòd sicut ratione fisci dominus potest prætendere interesse, ita ratione pupilli, ut eius substantia integra conseruetur. Nã interest ipsius domini locupletes habere subiectos, ut in authẽ. ut iud. sine quoquo suffra. §. cogitatio. col. ii. item pupillus gaudet priuilegiis ecclesiæ. c. i. in fi. de resti. in integ. Sicut enim iudex potest se intromittere de his, quæ concernunt utilitatẽ ecclesiæ, cum in hmõi consistat ius publicũ. ff. de iusti. et iure. l. i. in §. publicum. Ita quoque de his, quæ in rẽ pupilli respiciunt, cũ in eius re uersatur & reipublicæ utilitas, quod etiam argumento tutelæ probatur, quæ est munus publicum. ut instit. de excu. tuto. in princ. in uer. nam & tutelam. præterea, sicut iudex ex officio cogit pupillum pati administrare tutorem. ut per do. Bar. in l. i. in princ. in uer. sed quæro, pone. quia interest pupilli, ut administret. ubi s. in uer. item interest. Cur non sic suas uices interponere possit iudex, quo ad confectionem inuentarii, cum intersit pupilli illud fieri, propter illibatam suarum facultatum præseruationem.*

b Misti imperii.] *Adde quæ habentur in l. i. ff. de iurisdictio. om. iudi. Adde quòd do. Cyn. in l. cum oportet. C. de bon. quæ libe. in quæstio. iiii. quærit, an pater, qui est administrator bonorum filiorum, teneatur facere inuentarium. & uidetur residere in hoc, quòd non teneatur, secundum opinio Mathesi. dicentis, quòd hæc cõsuetudo non habet. Per hoc dictum potest concludi, quòd secundum consuetudinem regionis, est facien-*

ciendum inuentarium, aut non faciendum. Idem uidetur tenere Ioan. Andr. in addi. Specu. si de instru. edi. §. ult. uersic. quid de patre. ubi alleg. prædictã opin. Marti.

c Debeant uocari.] *Et ratio fortè dubitandi fuit, quia ius imponẽdi talliã, seu collectiam, est ius publicum, authoritate & utilitate: & est meri imperii, ut per domi. Bal. in l. etiam. in viii. col. uersi. item non puto. C. de execu. rei iudic. Item uidetur esse de regalibus. c. i. quæ sint regalia. in uersic feud.*

d Circa principium.] *Voluit allegare do. Aluaro. in iii. col. circa fin. in uersi. quæro hic primo.*

e Se congregent.] *Caue, quia istud fieri infra uertatur. & sic ubi deficere uidetur negatiua, et deinde ubi ponitur copula, & uidetur debere esse aduersatiua. unde fortè debet sic hæc litera poni, scilicet dum tamen ipsi homines se non cõgregent insimul, sed consentiant &c. & post uerbum, congregent, supple sine licẽtia domini. Nota hæc dicta, quæ bene seruantur in Francia.*

f Prohibentur.] *Et bene, nam cõgregationes præsumũtur fieri ex mala causa ut dicit Abb. in c. fi. de testi. cogen.*

g Pro necessitate.] *Et est sciendum, quòd talia seu collecta fit quandoque ex uoluntate, ut si populus uelit facere honorem alicui Cardinali, uel Episcopo, aut domino temporali uel nobili uenienti ad partes. Quandoque fit pro utilitate publi. ut pro soluendis stipendiis armigerorum conducendorum ad seruitia communia: uel pro emendo castrum ipsi uillæ seu ciuitati. Quandoque imponitur pro necessitate publica pro soluendo æs alienum iam contractum. Vel ipsi est ciuitati uel uillæ imposita tallia a superiore, puta quod soluent mille. primo casu, ciues seu incolæ habent inter se distribuere. huic siquidem liberalitati meta nõ imponitur. Nam in rebus uoluntariis nemo neceßarius existit. ut C. de neg. ges. l. tutor. Secundo autem & tertio casibus, tunc iusta est descriptio per æs & libram: secundum do. Bal. in l. etiam. in v. col. in uer. non uidendum. C. de execu. rei iudi. Sed an in his casibus ciuitas, seu uilla ipsa possit sibi collectam imponere uidetur distinguendum, an illud quòd pro collecta imponitur, concernat negociũ ipsius ciuitatis seu uillæ, aut concernit negotium totius imperii, regni, seu principatus. Primo casu subdistiguit: aut imponitur ipsa tallia seu collecta ex causa uoluntaria: utilitas aut necessitas. primo membro sine distinctionis, potest per modum concordiæ & consensus in unũ non*

non autē quòd qui cōsentire noluit possit cogi: quia tunc fieret per modū imperij. Secundò pariformiter uidetur dicendum. Tertiò uerò potest etiam per modū imperii propter necessitatē, quæ legem non habet. Secundò autē casu, non potest imponi sine expressa licentia superioris: ita colligitur ex notatis in l. placet. C. de excu. mune. lib. x. in cæteris scriptis do. Bal. in præ. l. etiā. & do. Bald. in l. i. C. de superindic. & in l. i. C. de mulie. & in quo lo. & in l. i. §. quòd si nemo. ff. quòd cuiusq; uniuersi. nomine. & dominus Alex. de Imo. in l. si se non obtulit. in iii. col. in uersi. iuxta hoc quærit. ff. de re iudic.

Consules.] Vide glo. in l. i. §. penulti. super uerbo, proconsi. in ff. quod cuiusque uniuers. nomi. & ibi Bar. not. quod pro necessitatibus uniuersitatis pōt imponi collecta, p l. oēs, de ope. pub.

Ligat minorem partem.] Et adde, quòd maior pars capituli potest imponere collectā omnibus de capitulo, non obstante cōtradictione minoris partis, secūdum Pe. de Ancha. in c. ex parte. de his, quæ fiūt à ma. par. ca.

L. ij.] Adde ibi dominum Bar. in ult. not. & in l. procuratores. in eodem tit. C. de decu. lib. x.

Et l. ij.] Facit in ar. inquantum illa lex uult, quòd computatio facta a tabulariis seu calculatoribus, non mandatur executioni aduersus eū, cōtra quē est facta ipsa computatio, si uelit se opponere: nisi per iudicē fuisset confirmata. Et sic patet quomodo dominus uel eius index, debet erigere oculum ad exacta a suis subditis, audiendo computū, & ranem exactorum. & adde quod ibi legitur per do. Bar.

m Subiectos locupletes.] Adde quod no. Aug. in authē. ut iud. sine quoquo suff. col. ii. in prin. in i. not.

n L. nam salutem.] Videlicet in prin. & ibi do. Bal.

o Si bene agerēt.] Voluit dicere, si res bene agerēt. nam absonum foret quempiam a lege puniri, si bene ageret, cū bene agētibus lex præmia repromittit: ut l. i. circa prin. ibi, bonos non solum: & c. ff. de iusti. et iure. sed lex quādoque aliquos punit, licet res bene gerant: quia non sequitur bene agunt, si in re bene, id est, utiliter, gerenda bonū spernūt obediētiæ, quæ præcipua uirtus est: ut c. illud. extra de maio. & obedi. Quin imo grauiter excedūt, etiā res bene gerētes, inobediētiæ notā incurrēdo. ideo iurecautū extat, qui non obedierit principi, morte moriatur. ut eo. tit. de maio. & obediē. c. ii. quod originaliter habetur i. Regum. xiiij. cap.

p L. ii.] Voluit alle. l. iii. quæ incipit, desertorem.

q Suetudo.] *Quod non est in usu. sicut dicitur de uerbo suo, suis, in catho. in uerbo cõsuo consuis.*

r Non auget.] *Et idem est dicendum de dictione di, unde componitur dissuetudo. ut in proœ. insti. in §. igitur post libros. & no. quòd per desuetudinem uel dissuetudinem, siue nõ usum, nõ tollitur lex aut statutum, nisi in non usu aut desuetudine sit implicitus usus contrarius: secundum d. Ang. in præ. gl. igitur. in uer. ex quibus. & idem sentit d. Bald. ibi prope fi.*

s Quasi cõmunis assuetudo.] *Huiusmodi allusionem uocabuli consuetudinis assignat do. Azo in sum. C. quæ sit longa consuetu. circa prin. in uersi. dicitur quod consuetudo. adde quòd consuetudo, dicitur, quod in communi est usu, secũdũ do. Gof. in summa de consuetu. in uersi. dicitur autẽ.*

t Singulari persona.] *Vide do. Io. Fab. insti. de iure na. in §. ex non scripto. in i. col. in uersi. itẽ quòd singularis.*

u Desuetudo.] *Adde an desuetudo tollat legem. & uidetur quòd sic, ut in glos. not. l. tolli. in §. igitur. in præ. insti. Sed hoc procedit, quãdo desuetudo habet factũ implicitum, de quo dic, ut plenius traditur per do. Io. Fab. insti. de iure naturali, gentiũ, et ciuili. in §. ex non scripto. in v. col. in uersi. sed quæritur.*

x Tollet.] *Siquidẽ ad huius articuli emendationẽ faciunt iam dicta in proxima apostilla.*

y c. dilectus.] *In gl. sua. in uerbo, possessorium. ubi etiam subdit ipse do. Inn. quòd possessio generalis iurisdictionis, acquiritur si unus actus iurisdictionis exerceatur.*

**Tu adde distinctionẽ, quam ponit Pet. de Anch. in c. dilectus. de capel. mona. hic alleg. in col. pen. uersi. ii. ubi declarat, qualiter acquiratur generalis iurisdictio in personis, & etiam qualiter acquiratur generalis possessio iurisdictionis. & adde, quòd exercens iurisdictionem in uno articulo, totã exercere uidetur. ut l. si prius. in prin. cũ simili. ff. de aqua plu. arc. Bar. in l. hostes. ff. de capti. & postli. reuersis.*

z Et similia.] *Adde, quæ leguntur & notantur in l. omnes. C. de præscr. xxx. uel xl. annorum.*

a Consuetudo.] *Quæ nam requirantur ad consuetudinem inducendã, uide d. Ioan. Fab. insti. de iur. na. gen. et ci. in §. ex nõ scripto. in ii. col. in uer. circa tertiũ.*

b Factum implicans.] *Adde quod no. dom. Ioan. Fab. in præ. §. ex non scripto. in i. col. in uer. illud not. & quod subdit in v. col. in uer. sed quæritur.*

c Respondetur.] *Ad illam enim gl. multipliciter posset respondere. uel quia ibi est factũ implicitum:*

tum: uel quia dictū illius gl. continet quid odiosum: uel quia repugnat dispositioni iuris naturalis: uel quia pœnale: uel quia contra iuris communis rationē repertum. & ideo nil mirum, si in tale specie per nō usum perdatur ius, ut in simili uidemus in priuilegio, qđ itidē per nō usum amittitur. do. Bar. in l. fi. in ulti. col. in uersi. quæro, quanto tempore. ff. de cōsti. & quod legitur, & no. in c. cū accessissent. & ibi d. Inn. in gl. sua. in uer. contrauenerit. extra eo. ti. de consti. & in materia c. cū multæ. hic per authorē allegato, aliquid eloquitur d. Io. Fab. insti. de iure perso. in §. seruitus est constitutio. in ii. col. in uersi. item alius modus.

SVMMARIVM.

1 Donatio facta per patrem naturalem, filio suo naturali, in præmium emancipationis, an ualeat. & nu. 4. & 6.

2 Emancipare, quid.

3 Causa finali cessante, cessat etiā dispositio.

4 Filius reputatur habere ius in ipsa legitima, uiuente patre.

5 Pro, dictio, cōditionē importat.

Q. CCCCCCXXXII.

SI donatio *a* facta per* patrem naturalem filio suo naturali, in præmiū emācipationis, ualeat & teneat? Dic ꝙ nō. Pro quo adduco hic rationes recolendæ memoriæ domi. Petri Papæ legum doctoris patrui mei, per eum positas in quodam suo consilio incipiente, ad finem, & effectum &c. Nam primò dicit ipse do. Petr. Papæ, in potestate nostra sunt, quos ex iustis nuptiis procreamus: ergo à contrario sensu, quos non procreamus ex iustis nuptiis, non sunt in potestate nostra: vt insti. de pat. pote. in princi. & not. insti. de nupt. §. alioquin. not. per Archi. in c. statutum. in fin. de hæret. li. vi. Et ideò in illis, qui non sunt in potestate patris, non cadit emancipatio: nec talis si fiat, ualet: bonum est enim argumentum in iure ab etymologia *b* seu significatione uerbi, ff. si cer. pet. l. ii. appellata. & no. per Inn. in c. i. de lit. cōtest. in gl. Inn. uersi. item licet ponam &c. per Bar. ff. de acqui. pos. l. i. in prin. & dixi plenius de etymologia uocabuli s̃. q. ccccccxxxi. in v. dubio in uersi. in his igitur quandoque dubiis. 2 * Emancipare, enim, est extra manum ponere, *c* per etymologiam uerbi. Et tunc desinunt liberi esse in potestate patris. l. fi. C. de emancipationib. insti. quib. mod. ius pat. pote. sol.

§.prætereà.& nota.extrà, de renunti.c.nisi.§. uerum si ꝑpter.i gl.uerba sunt &c. Modo ille, qui non est in manu, id est, in potestate, nõ potest poni extra manum, id est, potestatem. ar.l. nam & si sub cõditione. ff.de iniu.rup.irri. testa.extrà de sponsa.c. ad dissoluendum. & ibi nota. Præterea, posito quòd dictus filius esset in potestate dicti patris donatoris, adhuc non ualeret emancipatio: quia emãcipatio debet fieri coram iudice ordinario. *d* ut nota. per Spec.in tit. de natis ex liber. ventre.§.fin. sed emancipatio prædicta fuit facta coram extraordinario, scilicet iudice appellationum, qui non dicitur iudex ordinarius. igitur &c. Nec etiam valet dicta donatio in dicta emãcipatione facta: quia vbi fundamẽtum destruitur, uel non subsistit, quicquid superædificatũ est, etiã corruit. l.egi.ff.de excep. rei iu. & c.ueniẽs.extrà de p̃sby. non bap.& not.in c.j.de litis contest. Fundamentũ.n. dictæ donationis duorum miliũ florenorũ, fuit emãcipatio ꝙ fundamentũ est nullũ seu nullius effectus, ut s̃. dictum est. Ergo & ipsa donatio debet esse nullius effectus, & corruit dicta donatio superædificata, quare &c. Prætereà dicta donatio fuit celebrata in signum & præmium emãcipationis. & ita si non ualet emancipatio, nec ualet eius sequela. s. donatio. Pro hoc bene facit. l.iij.ff.de iu.dot.& quod not.de dona. inter uir. & uxo.l.& necesse. & ꝑ Inn. in c.illud.in gl.fi.in pri.extra de præsum. licet enim uerba contractus sint purè cõcepta nihilominus tacitè intelligitur conditio: scilicet, si ualeat illud, in cuius signum donatur. ut l.stipulatione. ff.de iure dot.& not.de rest.spo.c.ex parte.super uerbo, postulauit &c.facit.l.cõditiones.cũ sim. ff.de condi.& demon. Prætereà, quandocunque causa disponendi seu propter quam fit dispositio, cohæret dispositioni, tunc talis cã est finalis: ideò si sit nulla ipsa cã, & dispositio erit nulla, ff.de cond. & demon.l. cum tale.§.lega. cum ibi.not.& in l.iij. §.fi.ff. de donat.& c.magnam. in fi. extrà de uoto & uoti redẽpt. & in c.cessante. extrà de appel.& quod notat. in ca.post translationem. de renun. Sed ex uerbis instrumenti dictæ emancipationis, apparet, ꝙ dispositioni seu donationi dictorum duorum millium florenorum cohæret omnino

causa

causa disponendi seu donandi, scilicet emancipatio, quæ fuit causa donandi: ergo talis causa scilicet emãcipatio fuit finalis, si bene inspiciantur omnia uerba instrumenti. Cùm ergo sit finalis, dicamus, quòd si cesset uel sit nulla, quòd dicta donatio etiam sit nulla, per iura prędicta. Et quòd sit causa finalis probatur,
3 tur,* quia communis doctrina omnium doctorũ habet, quod quandocunque exprimitur ĩ dispositione talis causa, quæ uera & ualida foret, obligaret disponentem, tunc talis causa ẽ finalis, ut sic cessante ea, cesset dispositio. Hoc dicunt Iaco. de aret. & de bella pertica, & Bart. in l. demonstratio. ff. de conditio. & demonstrat. & in l. si cum te. ff. de pact. & ibi est text. de præmissa doctrina, & ibi tenent omnes doct. & Dyn. in l. ij. §. fina. ff. de donat. Sed in dicto instrumento fuit expressa talis causa, quæ si uera existeret, obligaret disponentem: ergo talis causa reputanda est finalis, ut ea cessante cesset donatio. Quòd autem in dicto instrumento emancipationis fuerit expressa talis causa, quæ si uera existeret, obligaret donantem: probatur dupliciter. Primò,

4 de consuetudine * enim est, quòd quando fit emancipatio, pater emancipans tenetur donare filio in præmium emancipationis, certũ quid. Cum ergo secundum consuetudinem quæ habet uim legis, pater teneatur, & sic obligetur ad donandum filio, ut probatur in Specu. in titul. de natis ex libe. uentre. §. fi. in formis instrumentorũ concluditur clarè, quòd cum dictus pater donator expressserit talem causam, quæ si uera foret, obligaretur, ꝙ talis causa est finalis, ut ea cessante cesset &c. ꝙ ipse pater donator expresserit talem causã patet in dicto instrumento; cum ibi dicatur cuiusdam emancipationis causa. Et postea ibi dicitur: & si nõ emãcipationis &c. Secundò, probatur, ꝙ expressit talẽ causã, quæ si uera foret, obligaretur dictus pater: quia de iure sic est, ꝙ pater est obligatus filio ad suam legitimam, saltem post mortẽ patris, & ẽt in uita sua: quia ꝗcquid uult, põt facere de oibus bonis suis, excepta legitima, ut patet per
5 totũ. C. de inof. dona. * & filius in ipsa legitima reputatẽ
e habere ius uiuente patre. e ut no. in auth. de hęred. & Falc. §. si quis autem. super uerbo, auferri.

auferri. in glo. uersic. item hoc erat debitũ &c. & ff. de inoffic.testa.l.Papinianus.§. si quis impubes.in fin.Et pro hoc notatur in l. iii.C.de iuris & facti ignor. Cùm ergo de iure existat, ꝙ pater obligetur filio ad dictam legitimam,ut probatũ est,per iura suprà allegata,cõcluditur clarè,quòd cùm dictus pater expressit talem causam, quæ si uera foret obligaretur,quòd talis causa est finalis, ut ea cessante cesset &c.Et quòd ipse pater expresserit talẽ causam:patet in dicto instrumẽto,cùm ibi dicatur: quòd pro omnib. iuribus, legitima portione,& dreitura,&c.et tamẽ clarum est omni iure, quòd ipsi filio naturali nulla dreitura seu legitima in bonis dicti patris naturalis competebat: quia legitima filio naturali non competit, nisi in certis casibus, de quibus nullus sibi uendicauit locũ in dicto patre naturali. ut habetur & nota.per docto. in auth.licet. C.de natu. liber. ergo &c.Ex quibus clarè patet, ꝙ dictus pater expressit tales causas, quæ si uerę forent,ipsum obligarent.ergo secundum communem doctrinã doctorum,
6 *tali causa cessante,cessare debet &c. Et ita patet,quòd dicta donatio cessare debet secundũ prædicta.Praetereà dicta donatio fuit facta pro omnibus iuribus, dreituris,& legitima &c.Ergo si reperiatur ipsi filio naturali nullã legitimam competere,talis donatio non ualeret.ff.de hære.insti.l.item quod Fabius. uersi, aliter atq; si.& ff.de hære.uel ac.uẽdita.l. ꝙ si sit hæreditas. & quod not. in l. etiam.C.de falsa causa adie. & quod not. per Dy. & Bart. in l.si sit §.i. ff.de lega.i. Sed dico filio naturali nulla legitima potuit competere in bonis dicti sui patris naturalis:quia tam tẽpore donationis præfatæ,quã etiam tempore mortis ipsius patris, & filii, supererant alii filii naturales legitimi,succedentes ipsi patri donatori ex testamento, in quo nulla fuit facta mentio de dicta donatione, quare &c. Nec ipse filius naturalis aliquod remedium potest habere contra dictum testamentũ paternũ,posito quòd nihil sibi foret relictum in ipso testamento: ut no.in l.i.in prin.gl.ii.ff.de bo. pos.contra tab.& no.per Bar. ff.de libe.& posthu. in l.Gallus.§.etiam si parente. & per Bal.C. quæ in fraud. patro.l. si. Et etiam talis donatio fuit cõditionalis, cùm dicat pro omni-

omnibus iuribus, legitima. *Quia dictio, pro, importat conditionem: ut not. per Bar. ff. de condi. & demon. l. Titio. §. fi. & ibi etiã per Ia. de aret. & Dyn. sed clarè apparet nullam legitimã sibi competere, e ergo &c. Cęterũ, etiã donabat pater ipsi filio, ut ipsi filio debitũ, cũ nihil esset sibi debitũ: ergo nõ ualet. l. iii. §. subtili⁹. ff. de condit. cau. da. cũ simil. Quid plura? uidetur casus in terminis. C. de hæredi. instit. l. nec apud. f & de fideicõmissis. l. tanquam. secundũ lecturam Azo. Et ita ex pręmissis omnibus clarè patet, quòd dicta emancipatio, & dicta donatio, sunt nullius ualoris. De spurio, & an possit ei per patrem naturalem donari, uide quæ scripsi s. q. cclxxx.

Si donatio.] *Tu uide an donatio facta per patrem filio spurio, ualeat istũ, cõsi. xiiii. inci. ex facti narratione mihi tradita. nu. ii. uer. ad secũdum dubiũ. uol. i.*

Ab etymologia.] *Adde no. in §. serui aũt. et ibi do. Ang. de aret. in prin. insti. de iure persona.*

Extra manum ponere.] *Adde d. Azo. in sum. C. de emanc. circa prin. in §. est autẽ emancipatio.*

Corã iudice ordinario.] *Adde d. Azo. ubi s. C. de eman. in §. qualiter fiat. et do. Cy. in l. si lex. in i. opposi. C. de emanc. li. & do. Bal. in l. emancipari. ff. de ado. et ibi. d. Bar. & d. Sal. in præd. l. si lex. in ii. col. in uer. itẽ ꝙ lex municipii. uide tñ omnino d. Bal. in alle. l. emãcipari. et in d. l. si lex.*

* Habere ius uiuente patre.] *Contrariũ tenet Bar. in l. fin. ff. de li. agno. ꝙ imò filius uiuo patre nullũ ius habet. etiã Spec. in legitima. & hoc idem ibi tenet Cyn. reprobata gl. §. si quid autẽ non implens. hic alle. idem tenet Bar. in l. post emancipationem. in prin. ff. de lib. leg. Bal. & moder. in l. lex. Corn. ff. de uulg. & pupil. & Adde quod pater in uita sua de iure non tenetur dare legitimam filio, ut concludit Bar. in auth. si qua mulier. circa fi. C. de sacros. eccle. sequitur do. Iaso. post alios quos refert in auth. nouissima. col. ii. uersi. & per no. C. de inoffi. testa. per text. quem dicit esse principalem in l. i. §. si impubere. ff. de colla. Aduerte etiã quòd de bonis patris, nihil debetur filio, uiuo patre. præter alimenta, secundũ Bal. in l. quãuis. C. de fideic. alleg. l. cùm oportet. §. cũ autẽ. C. de bo. quæ libe. & auth. si qua mulier. C. de sacros. ec. adde istũ s. q. ccccIxxxvi.*

f L. nec apud.] *Adde ibi d. Bald. qui dicit, quòd cõtractus ex defectu causæ finalis, importãs naturã uerborũ prolatorũ, uitiatur.*

FINIS.

INDEX RERVM ET VERBORVM LOCVPLETISSIMVS.

ABBREVIATVRA notarii, an fidē faciat. q. xix. nu. 1. & 2. fol. 32.

Ablatiuus absolutus, demōstrat contractum cōditionalem. q. xv. nu. 2. fol. 26

[A]bsentis citandi forma. q. cccc-xxix. num. 2. fol. 618

[A]bsentes quot & quibus casibus debeant uocari in alienatione rerū ecclesiast. q. clx. num. 2. fol. 263

[Ac]ta in uno iudicio, an fidē faciant in alio. q. cxxxvi. nu. 1. & 3. fol. 214

[Act]a, quę dicātur. q. ccccccxvj. nu. 2. fol. 910

[Di]cta, facta, & gesta, quid differant. ibidem. nu. 3. fol. 911

[Ac]ta duplicia sunt, ibidē. nu. 4.

[Ac]ta iudicii nō faciūt fidē, absq; sigillo iudicis ibidem. nu. 5.

[A]cta causa, si petatur authorū instrumentum, an debeat cōcedi. q. ccxlj. num. 3. fol. 389

[A]cta in causa appellationis quis debeat producere, appellans, an appellatus. disting. q. xx. nu. 1. fol. 34

[A]ctio de dote cōsequēda, an cōpetat uxori, cui non fuit promissa dos solui, sed uiro. q. ccclxxv. nu. 1. & 2. fol. 540

Actio iniuriarū mihi competit contra illum, qui actū minus iuridicū contra me exercuit. q. cccxxiiij. nu. 1. fol. 474

Actio iniuriarum an cōpetat mihi, si iniuria illata sit meo seruitori, aut officiario. quæst. cccclvij. nu. 1. fol. 826

Actio quę intentetur contra fideicommissariū. q. ccciij. nume. 4. fol. 455

Actio negatoria, cui competat. q. xxviij. nu. 1. fol. 43

Actio personalis non sequitur fundum, seu fundi possessorē. q. cccccl xxvj. num. 1. Limit. nu. 2. fol. 865. & 866

Actione personali an possit agi contra donatarium omnium bonorum. ibidem. nu. 3.

Actio popularis, quid q. ccccc-xlix. nu. 3. fol. 806

Actio & obligatio an oriantur ex pacto clientuli facto cum aduocato de eminēti salario. q. cxc. nu. 2. fol. 303

Actio iniuriarum, oritur ex iniuria facta re, aut verbo. q. cccclxv. nu. 1. fol. 693

Actione personali si agatur, an res quę petitur, efficiatur litigiosa. q.

ſa.q.ccccIxxix.nu.1.fol. 710
Actio an efficiatur litigioſa, reſpectu ſummæ, quæ peti non poterat, quia dies nondũ uenerat.ibi.nu.2. fol.711
Actioni reali conuenientia,cõueniunt & perſonali.q.xxvij. num.2. fol.42
Actionis diffinitio . q. ccclviij. nu.2. fol.518
Actiones effectualiter trãſeunt cõtra emptorẽ hæreditatis.q. cccclx.nu.2. fol.689
Actor faciẽs mentionẽ in libello,de aliquo inſtrumento, an debeat illud tradere reo ſuis ſumptib.q.cxvj.nu.1.fol.182
Actoris cõcluſio,in cauſa duelli. q.ccccccxx.nu.1. fol.917
Aduocati immunes ad quid ſint à ſubſidiis Delph.q.ccclxxxviij.nu.1.2.3.4.& 5.fol.554.
Aduocati ſtrenuè militant. q. lxxxviij.nu.2. fol.135
Aduocati & partis officium in in cauſa duelli.q.ccccccxviij. nu.1. fol.914
Aduocato nõ licet facere pactũ, de quota parte litis. Et quæ ſit eius pœna. q.cij.nu.1.& 2. fol. 165
Agens negatoria, quid probare debeat.q.xxviij.nu.3. fol.43
Aggreſſores domuum alienarũ, ſiue depopulatores, qua pœna puniendi ſint. q. ccccxxij. num.1. fol.606
Agi an poſſit cõtra tertiũ poſſeſſorẽ, donatariũ omniũ bonorum.q. cv.nu.1. fol.171
Agine poſſit ad recognoſcendũ contra tertiũ poſſeſſorem.q. xlij.nu.1. fol.62
Agi vt poſſit ad cõmiſſum,quæ requirant.q.cccclііij.pdiſcurſum.nu.1.2.3.4.& 5.fol. 680
Alienatio rei ſubiacentis reſtitutioni,vtrũ ſit ipſo iure nulla,etiam pendẽte conditione. q. cccccxj . nume. 1. Limit. in quatuor caſibus. nume.2. & 3 . fol. 905
Alienatio poſtmodum facta ab eo,qui iurauerat non alienare,an valeat.queſt.cccccIxix. num.4. fol. 849
Alienatio rei eccleſiaſticæ ſolẽniter facta,ex qua tamen eccleſia eſt lęſa,an ſit efficax.q. clix.nu.1. fol.260
Alienatio per Pręlatũ ſine conſenſu Capituli facta,quando ualeat.ibidem. nu.2.
Alienationes rerum eccleſię,cũ conſenſu Capituli, ualent, modo uocentur præſentes.q. clx.nu.1. fol. 261
Allodialis res, quæ dicatũ.q.cxij. nu.2. fol.178
Allodium, quid ſit. q. cccccls. nu.2. fol.833
Ampulla ſancta, Rhenis eſt.q. cxiiij.nu.2. fol.181
Animal an propter delictũ puniatur. q. ccxxxviij.num.1. fol.386

Ani-

nimæ noſtræ qualiter abſol-uantur, ſi non ſoluamus decimas. q. cclxxxiij. n. 2. fol. 433

nnua penſio, ſuper furno aſſignata, an furno minuto nihilominus integra peti poſſit. q. viij. nu. 1. fol. 16

nus & dies datus emptori rei feudalis, quando incipiat currere. q. clxv. nu. 1. fol. 268

pellãs coram Iudice, à quo, an intelligatur delere eius appellationem. qõ. ccccxxxvj. nu. 69. fol. 650

ppellans non debet recedere à præſentia eius, à quo appellatur, antè, quàm ille deferat appellationem, uel renuat deferre. q. ccccxxxvj. n. 5. f. 638

ppellans, an appellatus, debeat probare in cauſa appellationis. ibidem num. 8. diſtin. nume. 9.

ppellans ſi petat ſe remitti Iudici immediato, debet remitti. queſt. ccccxxxvj. num. 49. fol. 647

ppellans à ſimplici interlocutoria, an poſſit de nullitate agere coram Iudice, ad qué. ibidem nu. 80. fol. 652

ppellans ſi compareat coram Iudice, à quo. cum proteſtatore, ꝙ ſua appel. ſibi ſalua remaneat, an ualeat proteſtatio. q. ccclxiiij. nu. 1. fol. 525

appellem à ſententia, & appellatus negat eam eſſe latã, an ipſe perdat commodum dictæ ſententiæ. q. ccccxxxvj. num. 77. fol. 651

Appellarene liceat à competentia Iudicis. q. x. nu. 1. fol. 19

Appellans an debeat relaxari à carcere per Iudicem, à quo. q. ccxxvij. nu. 1. fol. 385

Appellanti ſuper impedimẽtis an ſtetur ſub iuramento. qõ. ccv. nu. 1. fol. 341

Appellantes teneanturne comparere, pro apoſtolis petẽdis, coram Iudice. q. xxv. num. 1. fol. 39

Appellare an ſufficiat ad Iudicem competentem, nullo tamen expreſſo. qõ. ccccxxxvj. nu. 59. fol. 649

Appellare an poſſim poſt decẽ dies, ſi procurator meus non appellauit. ibidem numero 88. fol. 653

Appellare an poſſit tertia perſona. ibid. nume. 71. fol. 650

Appellari an poſsit à ſententia lata ſuper poſſeſſorio. quæſt. cxxxii. nu. 8. fol. 209

Appellari an poſsit à Iudice nõ ſuo, communiter electo. quæ. ccccxxxvj. nu. 83. fol. 652

Appellari an poſsit à ſententia, in qua Iudex pronunciauit bene uel malè appellatum. ibid. nu. 84.

Appellari an poſsit, ſi denegetur dilatio quę petitur, uel audientia. ibid. nu. 86.

Appel-

Appellari an possit a pronunciatione super executione sententię: q. cccccLxxiiii. nu. 5. f. 863

Appellari an possit propter locum nõ tutum. q. ccccxxxvi. nu. 92. fol. 654

Appellari ad quem debeat, à sententia Vicarii. ibidem nume. 41. fol. 646

Appellari an possit ab executore. ibid. num. 96. fo. 654

Appellari an possit ab omissione condẽnationis expensarũ. ibid. nu. 63. fol. 649

Appellari an possit ab interlocutoria, si Iudex admittit ineptum libellum. q. lxxv. nu. 3. fol. 108

Appellari an debeat ab interlocutoria q̃ habet uim diffinitiuæ. q. ccccxxxvi. nu. 19. f. 641

Appellari an possit à futuro grauamine. ibidem nume. 33. fol. 643

Appellari an posit super decimis ibidem num. 89. fol. 653

Appellari ad quem debeat, ab Episcopo in temporalib. ibi. nume. 110. fol. 657

Appellari an posit a citatione, quãdo citatur non citandus. ibid. nu. 58. fol. 649

Appellari an posit à comminatione per iudicem illata. ibid. nume. 15. fol. 641

Appellari an possit ab interlocutoria, de iure ciuili. q. ccccxxxvi. nu. 72. & 85. fo. 650. & 652

Appellari an possit à sententia Iudicis requisiti. q. cccccLxxiiii. nu. 2. fol. 863

Appellari an possit, si Iudex pronunciet sententiam exequendam. ibidem. nu. 3. fol. 863

Appellari potest ad Papã, à superiore non recognoscente superiorem. q. ccccxxxvi. nu. 1. fol. 638

Appellari an possit in causa momentaneæ possessionis. ibi. nume. 98. fol. 655

Appellari an possit a statuto uel edicto facto per Iudicem, ne portentur arma. ibid. nu. 57. fol. 649

Appellari an possit à Iudice, a quo, qui assignauerit ad ordinandum super amissione articulorum traditorum, & ad diffiniendum super tota causa, & causa diffinitur omissa dicta ordinatione artic. ibid. nu. 76. fol. 651

Appellatio ab interlocutoria quot, & quibus casibus sit admissa. q. lxxv. nu. 2. fol. 107

Appellatio instituta à non habente mandatum, infra quod tempus debeat ratificari. q. xiij. nu. 1. fol. 24

Appellatio quam procedendi rationem requirat. q. xxxvij. nume. 2. fol. 55. Et an idem in re mobili. ibid. nu. 3.

Appellatio à diffinitiua valet. q. ccccxxxvj. nu. 11. fol. 640

Appel-

ppellatio ad Papam, omisso medio, an & quando valeat. q.ccxxj.nu.5. fol.367
ppellatio an sit deserta, si eam quis non possit introducere præ inopia.q.ccccxxxvj. nume.22. fol.642
pellatio an possit interponi coram notario.ibid.num.64. fol. 650
pellatio an impediat executionē sententiæ.ibid.num.65
pellatio, aufert iurisdictionem Iudici, à quo.q. cccccxix.nu.3. fol. 871
pellatio quando censeatur deserta.quæ.cxxxv.nume.1. fol.211
pellatio non petitis apostolis, an ualeat. q.ccccxxxvi. nu.13. fol. 640
pellatio ab interlocutoria, an admittatur in curia parla. Delph.ibi.nu.31. fol. 643
pellatio an ualeat à sententiis Curiæ Parlamenti. ibid. nu.53. fol.648
pellatio à competentia Iudicis, an sit interlocutoria. q.x. nu.2. fol.19
pellatio an dicatur deserta, si non introducatur in termino a Iudice præfixo. q. ccclxxvi.nu.1.& 2. fo.485
pellatio an erit deserta, si quis non possit eam propter inopiam introducere. q. ccxiij.nu.3. fol. 352
Appellatio extra iudicium facta, quid opperetur.q. cccc.xxxvi.nu.62. fol.649
Appellatio an sit deserta post lapsum triennii.q. ccxl.nu.2. fol. 389
Appellatio an possit interponi coram notario.q. ccccxxxvj. nu.99. fol. 655
Appellatione desertá coram Iudice ad quem, an possim redire ad Iudicem, a quo. ibid. nu.101.
Appellatione pendente, an omnia debeant remanere in eodem statu, in quo erant tempore sententiæ. q.ccccxxxvi. nu.10. fol.639
Appellationem desertam esse, an sit sententia interlocutoria uel diffinitiua. ibid. nume. 16. fol.641
Appellationem introducere verbo, an sufficiat in Parlamento Delphinali, si non possit a notario statim habere instrumentum appella. ibid. nume.50. fol.647
Appellationem an possit pars introducere ante terminum sibi præfixum ibid.num. 48.
Appellationem desertam potest Princeps admittere. q. clxxxv.nume.1. fol.298
Appellationes ab interlocutoria, sunt omnes sublatæ, nisi in casibus à iure permissis.q. xx.nu.2. fol. 34

Appella-

Appellationes ab interlocutoriis sunt sublatæ in causis ciuilibus. Limit. qō. lxxv. nu. 1. fol. 107

Appellationes duæ an requirantur, si simul & semel proferũtur interlocutoria & diffinitiua. quæst. ccccxxxvj. nu. 75. fol. 651

Appellationi per alium interpositæ, qui possint adhærere. ibidem nu. 87. fol. 653

Appellationi suæ renũcians, an ueniat condemnandus in expensis. ibid. nu. 36. fol. 644

Appellationis instrumenta portans, coram Iudice ad quem introducens, an introducendo præsumatur habuisse mandatum introducendi dictam appell. ibid. nu. 108. fol. 656

Appellationis quis sit effectus, cum quis primò appellat uiua uoce, saluo iure appellandi in scriptis. ibi. n. 91. fo. 654

Appellationis interpositæ uirtute, quis constituitur in protectione Iudicis ad quem: & eximitur à potestate Iudicis, à quo. ibi. nume. 1. fol. 637

Appellatum si fuerit ab interlocutoria, & Iudex ad quem, pronunciet bene uel malè appellatum, an talis sententia erit interlocutoria. qō. ccxx. num. 5. fol. 365

Non appellatur à sententiis latis per ipsam Curiam Parlamenti. q. l. num. 1. fol. [illegible]

Appellatus quo casu possit sententiam diffinitiuam executioni mãdari curare. qō. cc[illegible]xiij. nu. 2. fol. 35[illegible]

Argumentatio ab etymologia probabilis est in iure. quæ[illegible] ccclxxj. nu. 2. fol. [illegible]

Argumentum ab etymologia ualidum est in iure. qō. ccc[illegible] nume. 2. fol. 4[illegible]

Argumentum à cõtrario sensu in iure ualidũ est. q. ccclxx[illegible] num. 2. fol. 54[illegible]

Arma portans, animo uis inferendæ, qua pœna puniatur. Et quid de eum associãtibus. q. ccccxxxvij. n. 1. & 2. f. 65[illegible]

Armorum portus cognitio, ad quem spectet. ibi. n. 7. fo. 66[illegible]

Arrendamenta, & iura Delphinalia, an sint locationes & uenditiones. q. iij. n. 1. fol. 1[illegible]

Arrestum querelæ. qō. ccccc[illegible] nume. 2. fol. 81[illegible]

Ascendentes, an dicantur legitimi hæredes, ut excludant substitutum. quæst. cccclvij. n. 1. fol. 683

Attenta medio tempore non re[illegible]uocantur. qō. ccxiij. nume. [illegible] fol. 351

Attenta an debeant reuocari, [illegible] constet euidenter appellationẽ esse iniustam. quæst. ccxiij. n. 6. fol. 352. & q. ccccxxxv[illegible]. num. 21. fol. 641

Attentata qualiter debeant reuocari.

nocari.q.ccccxxxvj.num.90. fol.653
tentata an possint reuocari, si lis contestetur super attentatis.q.ccccxxxvj.n.111.f.657
thentic.hoc si debitor, an habeat locum circa discusionē [...]édam, ubi debitor in instrumento hypothecæ se constituit bona hypothecaria possidere precario nomine credi[...]ris.q.ccccxxxij.numer.12. fol.627
[...]ei quot faciāt libram auri. q.ccccxcij.nu.2. fol.727
[...]us an teneatur instituere filium ex filia, ut testamētum ualeat.qō.ccccxxvj. num. 9. fol.615
[...]iliantes eademnè pœna plectendi, qua impietatis duces. q.ccccxxiij.nu.4. fol.610
BAnnimentū succedit hodie loco deportationis q.ccccxxiij.nu.5. f.611
[...]atator, quis dicatur.q.ccx. nume.2. fol.348
[...]ones & Bannareti, an possint prohibere piscari in suis terris.qō.ccccxiiij.nume.1. fol.758
[...]ones & Bannareti an debeāt requiri in exequendis literis Parlamenti Delphinalis.qō. [...]ccxlvj.nu.1.& 2. fol.498
[...]ardus non retinet nobilitatem generis. Fallit in Delphinatu.q.cccclxxx.nu.1.& 3. fol.873
Bastardi quibus prærogatiuis priuentur, de iure.ibid.nu.2.
Bellum ut dicatur iustum, quin que requiruntur.q.cxcj.n.3. fol.311
Bellum licitū uel illicitum, qđ dicatur.qō.ccccxxxvij.nu.6. fol.661
Bellum quis posit indicere. q. cxcj.nume.4. fol.311
Beneficium an posit conferri per ordinarium, irrequisito patroni laici consensu.quęst. ccclxxiiij.nu.1. fol.536
Beneficium l.edicto. C. de edi. di.Adr.tol. competatne pro re singulari.q.cxxxij.num.5. fol.208
Beneficium l.edicto.C.de.edic. diu.Adr.tol. competatnè fideicommissario uniuersali. ibid.num. 9. fol.209
Bona præsētia & futura, an possint obligari.q.ccxcj.num.3. fol.441
Bona futura posintne uendi. ibid.num.4.
Bona donata, an ueniant in fideicommisso, ubi quis ea restituere nón fuit expresè rogatus.q.cccxiii.nu.2. fol.455
Bona quando dicantur applicata mensæ ecclesiæ.q.cliij.nume.2.& 3. fol.253.& 254.
Bona quænam sint in dominio uxoris.q.ccclxviij. nume.6. fol.699

Bona damnatorum crimine hæresis, cui sint applicanda. qō. lxxvj.num.1.& 2. fol.109
Bona mortem sibi consciscētis, cui applicantur.ibid. num.3. fol.110
Bona committentis crimen læsæ maiestatis, eàque sita sub diuersis dominis, utrū & cui confiscabuntur.q.cccxlj.n.1. fol.493
Bonorum publicatione facta, an intelligantur publicata nomina debitorū.ibid.nu.2. fol.494
Bonis publicatis fisco, an intelligatur publicatum ius patronatus.ibi.num.3.
Bona fides an requiratur in pręscriptione libertatis contra seruitutem, uel deliberationis contra obligationem. qō. ccccxvj.nu.9. fol.595
Bonorum appellatione an cōtineātur nomina, iura, & actiones.q.cccccl xxxiiij. nume.2. fol.880.
Bonorum discussio qualiter fiat in actione hypothecaria. qō. ccccxxxij.nu.2. fol.625
Bonorum hæreditariorū descriptio per quē fiat.q. ccclj.nume.4. fol.507
Bonorum mobilium, pręsentiū & futurorum appellatione, non comprehenduntur debita.q.ccxcj.nu.1. fo.441
Bonorum paternorum diuisio, qualiter faciēda inter fratres q.cclxxxix.nu.1. fol.43
Bonis emphyteotæ ex delicto applicatis, an directum dominium dicatur applicatum. q. ccccxxxviij.nu.3. fol.6
Borbonii Dux, quomodo debeat succedere in regno Franciæ.q.ccccl xxvj.nu.3.f.70 & q.ccccl xxxvij.n.3.fol.7
Borbonii Dux, feloniam cōmisit contra Ludouicum, Francorum Regem.ibid.nu.4.
Briansonij consuetudo, ut proximior agnatus possit rem alteri uenditam, infra certum tempus pro eodem pretio habere.q. cclvij. nu.1. & 6.fol. 401.& 402.
CAmera fiscalis, unde orta.q.ccccliij. nume. 2. fol.679
Campsor an quilibet propria authoritate esse possit.quæst. cclxxxvij.nu.1. fol.43
Campsoris officium in quo stet. ibid.nu.2.
Canonis remissio an fiat propter guerram.disting. quæst. clxxj.nu.6. fol.2
Capellano moriente, instituto hærede laico, utrum inuentarium debeat per curiā ecclesiasticam, uel secularem fieri. q.cclxj.nu.1. fol.405
Capellæ fundatæ per laicos in fundis propriis, sintnè beneficia ecclesiastica.qō.clxxxvij. num.

num. 1. fol.300
ap.cum esses, ut locũ habeat, duo necessario requiruntur. Et habet locum in relictis ad pias causas.q.cccccxliij.num. 11.& 13. fol.795.& 796.
priuatũ eripiẽs à manibus curiæ,an, & qualiter puniatur. q.ccccclxxix. nu.1. fol.870
ptiuus an possit poni ad finã iã per eius magistrũ.q.cxiij. num.2. fol. 180
rnes edens in quadragesima de licentia Papæ, an peccet. q.cxi.nu.1. fol.177
rolus Francorum Rex,in integrum est restitutus. q.cccij. num. 2 fol.453
stellani an possint mulctas imponere.q. cccccxxvj. numer.1. fol.928
stellanorum iurisdictio, an possit prorogari.ibid.nu.2.
stellani an possint mulctare. q.cclxxxv.nu.3. fol.436
stellanorum Delph. iurisdictio,an possit prorogari de cõsensu partium.q. cclxxxv.nume.1. fol.435
strum an possit uel uendicatione uendicari, uel agi confessoria.q.cxlviij.nu.1.fo.247
ausa quę exoritur super annua præstatione,pro anniuersariis defunctorum,an pertineat ad forum ecclesiasticũ. q.ccccclxxvj.nu.4. fol.866
ausa debet inseri in ipsa dispẽ-
satione.q. cxl.nu. 2. fol.227
Causa quæ debeat allegari in præscriptione.disting.q.ccccviij.nu.3. fol.582
Causa finali cessante,cessat etiã dispositio.q.cccccxxxij. numer.3. fol.965
Causa si aduocetur ab aliqua curia inferiori, ad curiam Parlamenti, quis producet acta. q.ccccxl. nu. 2. fol. 665
Causa quæ iusta concedendi represalias.q.xxxij.nu.2.fol.48
Causę, quibus Iudex mouetur ad minuendas uel augendas libertatum pœnas.q.ccvi.numer.3. fol.343
Causæ breuiores,quæ dicantur. Et quando dicatur agi de paruo,uel magno. q. cccclxiiij. nu.3. fol.839
Causę pię remissiuè. q. clxxxviij.nu.2. fol.301
Causæ emergentes inter partes, ex unione facta per Papã, an pertineant ad cognitionẽ Papæ.q.ciij.nume.2. distin.nume.3. fol.167.& 168
Causæ an debeant summariè iuramento partis terminari. q. lxiiii.num.3. fol.93
Causæ iustæ appellationis non prosequutæ,quæ sint.q.ccccxxxvi.nu.109. fol.656
Causam feudalem quis hodie debeat cognoscere. q.cxxxix. num.2. fol.225
Cautio iuratoria an sufficiat, si

non possit idonea prestari.q. ccl.nu.1 fol.396
Cautio iuratoria an sufficit, in materia authen.quæ supplicatio. C.de precib. Impe. offer. q.clxxxix.nu.1 fol.302
Cautio iuratoria qua forma prestetur per Iudicem.ibi. nu. 2
Cautio de donario facto mulieri à uiro, an debeat præstari cum fideiussoribus q. ccxlix. nume. 1 fol.396
Cautio iuratoria eius, qui obtinuit sententiam, à qua supplicatur, quando admittatur. q. l.nu.3 fol.75
Cæci an subiiciantur subsidiis Delphinalibus.q.cccc.nu. 1. fol. 568.
Cedens bonis, non liberatur, quin soluat, ad pinguiorem fortunam euectus.q.cccxliij. nume.1 fol.495
Censu legato, an censeatur legatum dominium directum..q. cclxiiij.nu.1.& 2.. fol. 409
Census & dominium, ut se habeant.ibid.num.3.
Cessio debiti facta per unum de cognitione, alicui studenti, an ualeat. q.cclxxiij. num.1 fol. 421.
Cessione facta, si cedens agat cõtra debitorem, an ille poterit ei opponere quòd fecerit cessionẽ debiti.q. cccclxvij. nume.2 fol. 846.
Cessionarius an habeat utilẽ actionẽ.q.cccccxxx.n.2.f.77[illegible]
Circa, dictio, qualiter ab adu[illegible] usurpetur in suis articulis [illegible] positionib.q. ccxc.n.1. f.44[illegible]
Circa, dictio, incerta est ibi.[illegible]
Citari, an, & quãdo debeat q[illegible] à delegato, uel ab ordinar[illegible] q.ccccxlv.nu. 4 fol.6[illegible]
Citari personaliter à delegat[illegible] uel ab ordinario quãdo qu[illegible] possit.q.cclv.nu.1. fol. 39[illegible]
Citatio facta in personam uxoris, an ualeat. Et possit proc[illegible] di contra maritum, tanqua[illegible] cõtra cõtumacem.q. ccccxl[illegible] nume.1 fol. 67[illegible]
Citatio, est actus iurisdictionis. q.cclxxv.nu.2. fol.424
Citatio qualiter fieri debeat.q. cclv.nu.2 fol. 400
Citatio simplex interrũpit præscriptionem xxx. uel xl.annorum.q.ccccclxxxviij. nu.9 fol. 725
Citationis quod debeat esse interuallum.q.ccccxxix.nu.6. fol. 620.
Citatus coram diuersis Iudicibus, corã quo potius debeat cõparere.q.ccccxliij. num.1 fol. 668
Citatus Regi potius, quàm Archiepiscopo debet honorem, in comparẽdo.ibid.nu.2
Citatus corã Iudice delegato, an teneatur cõparere, si in citatione nõ mittatur rescripti sui copia.q.ccccxlv.n.2.f.670

Ci-

Citatus à non suo Iudice, an teneatur cõparere.ibi.n.3.f.671
Citatus à delegato, an teneatur cõparere.q.ccccl.nu.2.fo.677
Citatus coram diuersis Iudicibus, eadem die, corã quo debeat comparere. q. cclxxvi. nu. 1 fo.427
Ciuis an possit compelli pro re qualibet, etiam alibi sita, ad contribuendum.q.v.nu.1. di sing.nu.2. fol.13
Ciuis Grationopol. commisit homicidium Valentiæ, an Iudex communis Grationop. poterit contra eum inquirere de dicto crimine.q.ccii. nu me.5 fol.336
Ciuitas possitnè imponere collectas, sine authoritate superioris.q.lxxxvij.nu.9.fo.132
Ciuitas non habens bursam cõmunem, potest collectam imponere.Et id quomodo ibid. nu.1.& 2. fo.130
Clausula, ex nũc, prout ex tũc, quomodo accipiatur. q.ccccc xxviij.nu.2 fol.884
Clausula generalis renuncians omni iuri canonico & ciuili, per quod contra præmissa uel aliqua de prædictis, dicere, facere, uel unire, &c. utrum cõprehendat omnes alias renũciationes.q.ccclxvii. num.1. fol. 528
Clausula, iurat omnia rata, & grata habere gesta per eũ qd importet. ibi.nu.2 fo. 529
Clausula codicillaris si sit adiecta in testamẽto, nunquid testamentũ ualebit iure codicillorũ, facto secũdo testamẽto. q.ccexxiij.nu.3 fol.473
Clausula, citra onus superflue probationis, quid operetur. q.ccclxv.nu.2. fol. 527
Clausula testamentaria, Si non ualet iure testamenti, ualeat iure codicillorũ, quid operetur.q.cccxxiij.nu.1 fol. 472
Clausula frequens cancellariæ, Si uobis constiterit, &c.quid operetur.q.lxx.nu.1.fo. 101
Clausula generalis, uel ex alia causa de præsenti, uel de futuro, quid complectatur.q. ccxxix.nu.1 fol. 378
Claus.quomodocunque, & qualitercũque, usus.ibid.num.2. fol. 379
Clausulæ, detractis detrahẽdis, usus in fideicõmissaria substitutiõe.q.ccccxcvi.nu.1.f.733
Clausula codicillaris, Si nõ ualet iure testamenti, ualeat iure codicilli, quãdo locum habeat.Et de eius ui & effectu. q.cccccxiij.nu.2.& 3.fo.757
Clausula, in fine liberorũ, apposita, & alias sibi debitã iustitiã ministrari, quod operetur q.cclxiij.nu.1 fol. 408
Clausula solita apponi in appellationibus, protestando quòd dictam meam appellationẽ possim

possim prosequi per uiã nullitatis, &c, quid operetur. q. ccccxxxvi. nu.38. fol.644
Clementina fi. de procur. an habeat locũ in mortuo ciuiliter, q.cccccxlvii.nu.1. fol. 800
Clementi.fin. de procur.an habeat locum in renũciante, seu in deposito, trãslato. q.cccccxlvij.num.5. fol.802
Clericatus an possit probari per testes.q.ccccxlix.nu.4.fo.675
Clericatus litera deperdita, an possit per testes ꝓbari, & gaudeat priuilegio clericali. q. ccccIxxiiij.nu.1. fol.704
Clerici an mutent feudum in causa feudali. q. cxxxix. numer.1. fol.224
Clerici primę tonsurę, dantes operam scholis grãmaticalibus, dicuntur uiuere clericaliter.q.lxxxiij.nu. 1.fol. 122
Clerici, aliàs immunes à subsidiis, an teneantur conferre quid, nomine earum rerum quas à plebeis aut acquirunt, aut successione obuenerunt. disting.q.lxxix.nu.1.fol.115
Clerici an possint de fructibus beneficiorum suorum testari. q.cx.nu.1 fol.175
Clericus beneficiatus, ęquiparatur usufructuario.ibid. nu.2
Clerici uel monachi fugientes depositionem, an possint per Iudicem laicum cogi. q. lxv. num.2 fol.94
Clerici clericaliter uiuentes, nõ tenentur ad subsidia Delphina.q. ccclxxxj. nu.1. fol.54[illegible]
Clerici primę tonsuræ, non coniugati, studẽtes, nõ tenẽtur ad subsidia Delphinalia. Quid de coniugatis. q. ccclxxxij. nu.1. & 2 fol.54[illegible]
Clericorũ depositiones sine superiorum licentia, reprobantur.q.lxv.num.1 fol.94
Clericus an sortiatur forum in causa reconuentionali.quest. cxxxix.nu.4 fol.22[illegible]
Clericus patronus præsentando indignum priuetur ipso iure. q.ccclxxiiij. nu.8 fol.538
Clericus captus sine habitu, an debeat remitti ecclesiastico Iudici.q.cxxxviij.nu.5.f.222
Clericus si ducatur per officiarios temporales, an possit eis impunè auferri.q.lxxiij.numer.2 fol.106
Codicillũ possitne quis facere, sine testamento. q. cccxxiij. num.2 fol.47[illegible]
Collecta pro uia publica reficienda, an possit indici authoritate dominorũ Parlamenti. q. ccccxliiij. nu.2 fol.669
Collecta an debeat solui pro re dotali.q.cccxcvj.nu.2.fo.566
Collecta imposita pro solido & libra, utrum quis pro re, quã tenetur restituere, cogatũ collectam soluere.q. ccclxxxiij. num.2 fol.549

Collectam quis soluere an debeat pro re, quã restituere tenet. q.lxxxvij. nu.10. fol.133
Columbos capere in columbario alieno, furtũ est. q.ccxviij. nu.3 fol.361
Cometa, quid portendat in Delphinatu. q.cxiiij. nu.1. fo.180
Comitatus Valentinẽsis, & Diẽsis, an dicant de Delphinatu. q.cclxv. nu.1 fol.410
Commentariensis an pro expẽsis possit retinere incarceratũ. q.ccccxlviij. nu.1. fol.673
Commentariensis quod debeat præstare iuramẽtũ ibid. nu.2
Commentariensis capite punit, si rem habuerit cum muliere incarcerata. ibid. nu.3
Commissio procedendi in aliqua causa summariè & simpliciter, an possit concedi per curiam Parlamẽti. q.cxcviii. num.1 fol.323
Commissio ad torturã respectu interlocutoriæ, relinquitur arbitrio Iudicis. q.lxxiiij. numer.2 fol.107
Commissum ad quẽ pertineat, si durante usufructu res committatur. q.cccclxxvij. numer.3 fol.708
Commissum, in aliena curia declaratum, aut discussio bonorum alterius causæ, impediat cursum literarum curiæ Cabeoli. q.ccccxxviij. nu.1. & 3 fol.617
Commissum rei emphyteoticariæ, locumne habeat contra pupillum. q. ccccxxxv. numer.1 fol.632
Compensatio an possit opponi contra cessionarium. q.ccccclxvii. num.1 fol.847
Compensatio an fiat ipso iure. q.ccxxj. num.2 fol.366
Cõpensatio non fit ipso iure in pœnalib. q.clxxi. nu.5. fo.277
Compositio facta per incarceratum, iustè detentum, ualet. q.cccxxvi. num.1 fol.477
Compromissum factum à partibus, intra decem dies, an impediat cursum dictorũ decem dierum. q.cxv. nu.1. fol.181. & q.ccccxxxvi. nu.30. fo.643
Compromissum utrum expiret lapsu triennij. q. ccxl. numer.1 fol.388
Compromitti non potest in Iudicem ordinariũ. Et quid ita. q.lxix. num.1 fol.100
Compromitti an possit in dominos Parlamenti Grationop. de causis beneficialibus uentilatis in materia possessorii. ibid. num.2.
Compromitti an possit in dominos Parlamenti Delphinalis. q.ccclxx. nu.2 fol.531
Compulsoriarum literarum forma. q.cv. num.2 fol.171
Corrumpens filiam nondũ uiri potentem, qua pœna puniatur. quæst. cccclv. numer.

mer.1.& 3. fol.824. & 825.
Conclusio pro reo in causa duelli, per Aduocatum suum instituenda. q. cccccccxxj. numer.1 fol.917
Concubinarius notarius, celebrans, num sit ipso iure irregularis, & priuandus beneficio. q. cccccclviii. numer. 1. & 2 fol.828
Condẽnatio expẽsarũ causæ appellationis, uel supplicationis, qualiter fieri debeat. q.cxxxvij.nu.1.et 2.f.216.et 217
Conditio tacita, si res in eod. statu permanserit, inest omni contractui. q. ccxxvj. numer.2 fol. 375
Conductor, an dominus, debeãt conferre in collectas, pro uia reficienda. q. ccccxliiij. numer.3 fol.669
Conductor an possit repelli propria authoritate locantis, finitæ tempore locationis. q. ccccclxxx.nu.1 fol.711
Confessio facta per creditorem extra iudiciũ quid operetur. q.clxxxvj.nu.1 fol.287
Confessio extra iudicium sine causa facta, non inducit obligationem.ibid.nu.2
Confessio facta extra iudicium, an faciat iudicium ad torturam. q.cxx.num.2.fol. 187
Confessio, simplex se esse talliabilem, an sibi, & posteritati præiudicet. q. cccxv, nu. 1. & 2 fol.463
Confessio operatur duo, coram Iudice remittente.q.ccij.numer.7 fol.337
Confessio facta in criminali, tacitim non præiudicat: nec plenam facit probationẽ. q.cccxxxix.nu.1 fol.490
Confessio facta inter certas personas, an præiudicet alijs. q. ccliiii.num.1 fol.39[illegible]
Confessio extraiudicialis, inducit probationem debiti. q.cclxxii.num.3 fol.419
Confessio facta, tormentis paratis, an ualeat. q.cccxxxix.numer.3 fol. 491
Confines quomodo probentur in Delphinatu. q.cxciii. numer.1 fol.315
Confines castri uel plebeiatus, quomodo probentur. ibidem num.2 fol.316
Confiscatio facta ad bona, quo porrigatur. q. ccccxiii. nume.4 fol.588
Confiscatio bonorum damnatorũ, cui applicetur. Et an ea cõpetat pro armorũ portu.q.ccccxxxvii.nu.4 fol.660
Confiscationes an pertineãt ad proprietariũ, uel usufructuariũ.q. ccccxiii.nu.3. fol. 588
Consensus omnium an requiratur in indicẽdis collectis. q. ccccxxiiij.nu.1. fol.612
Consensus capituli superueniẽs post collationem, an eam ualidet.

lidet.q.ccclxxiiij.n.2. f.537
Conseruator, quis dicatur. Et ad quid constituatur.q.ccxlvij.nu.2. fol.394
Consul quòd quis sit in ciuitate, an sit probandum.q.cclix. nume.1. fol.403
Consules & syndici quid pro suis laboribus & uigiliis in Rempub.petere possint. qõ. lxviij.nu.2. fol.98
Consules ciuitatis Grationopolitanæ, immunes sunt à subsidijs. Et quid ita qõ. cccxcviij.nu.1.& 2. fol.567
Consulum creatio. qõ. ccccclij. nume.1. fol.678
Consules cui iuramentum præstare debeant.ibid.num.2.
Consulum creatio, an fieri debeat cũ decreto Iudicis.ibid. nume.3
Consulum unus, an poterit negotium uniuersitatis insolidum gerere.ibid.n.4. fol.679
Consiliarii an teneantur contribuere in subsidijs Delphinalibus.q.ccclxxvj.n.1.f.541
Consiliarii loco moti, gaudent iisdem priuilegiis & immunitatibus, quibus in consulatu exercendo.q.ccclxxvij.nu me.1.& 2 fol.542
Constantinop. per Turcas inuasa.q.lxxxiiij.nu.3 fol.124
Constitutio precarij, quid operetur.q.cclxviij.n.1 fol.413
Consuetudo loci, in quo quis conuenitur, an sit obseruanda.q.xxiij.num.3 fol.37
Consuetudo, assuetudo, & desuetudo. Et uniuscuiusq; uis & etymologia.q.ccccccxxxj. nume.11 fol.955
Consuetudo, & desuetudo, contraria sunt.ibid.nu.12 f.954
Consuetudo loci cõtractus, uel iudicii, in quo bona sũt sita, an debeat attendi. qõ.cclxij. nume.2 fol.407
Consuetudini uillę, & stylo Curiæ contradicentibus, utri potius standum.qõ.cxcviij.nume.3 fol.374
Consuetudinis substãtia.q.xcj. nume.2 fol.143
Consuetudinis eadem est uis, quæ priuilegij.qõ.cccc ij.nume.3 fol.520
Contractus an sit prohibitus in arresto, sicut in carcere.quæ. ccliij.nu.1 fol.398
Cõtractus feudalis, uel ꝑmutatio, an dicatur, qñ in infeudatione reperitur quid datũ in recõpensã.q.clv.n.1.f.256
Contractus sapientes usuram. remiss.q.clxxxvj.nu.2 f.299
Cõtractus an sit nullus, uel usurarius, ex gratiæ redemptiuę adiectione.qõ.cccccxvj. nume.1 fol.760
Contrahentes an possint impedire dominum directum capere rem in uenditione, iure prælationis.q.xlvij.n.2 f.79

Contribuere an qs teneat̃ ꝑ restauratiōe loci, ĩ quo possessiones habet.q.v.nu.3 fol.13

Conuentus prædicatorum, an possint hæredes institui. qō. cccxxvij.nu.3 fol.478

Conuersi an possint esse testes in testamento.qō.ccccclxiij. nu.5.fol.655.& q.cccccxvij. nume.3 fol.838

Coruata, quid, & vnde dicatur. q.cccclxxij.nu.1.& 2.fo.701

Coruatæ cuius sumptibus præstandæ, de iure, & de consuetudine q. ccxvii.nu.1.fol.360

Coruatæ ubi præstari debeant ibid.nu.2

Credit, uerbum, quam uim habeat.q.ccclxix.nu.3 fol.530

Creditor si egerit contra principalem, an posteà poterit redire ad fideiussorē.q. cccxlviij. nume.1 fol.500

Creditor qui in causa iudicati pignus accepit, nō potest, eo relicto ad aliud transire.ibid. nu. 2 fol.501

Creditor debet facere citari debitorem, uisurum uenditionem pignoris.q.cccxxix. nume.1 fol.480

Creditor si partem debiti recipiat sine protestatione, an possit posteà agere ad residuū q.clxxvii.nu.1 fol.288

Creditor tenetur dare quittantiam toties, quoties fuerit à debitore requisitus. qō.cccc-xvij.nu.2 fol.60

Creditore uendente bona pupilli, an requiratur eadem solennitas, quæ in pupillo uendente.q.xxxj.nu.6 fol.

Creditore inuito & contradicente, nemo potest recipere solutionem à debitore.q. clxxi nume.4 fol.28

Creditores an possint agere actionibus personalibus, cōtra donatarium omnium bonorum.q.cccclx.nu.4 fol.689

Creditores an possint coram cōseruatore trahi.qō.xviij.nume.3 fol.31

Creditoris electio est ĩ executione iudicati, ut capiãtur mobilia & immobilia, præpostero ēt ordĩe.q. cclxxxj.n.1.f.432

Creditori uxoris, quo remedio subueniatur.q. ccccxlvij.nume.3 fol.673

Creditoris ius in pignora debitoris non apparentis in subhastatione bonorū.qō.xcviij.nume.1 fol.159

Cubicularij Papæ, uel Imperatoris, quam dignitatem habeant.q.ccccliij.num.3.fol.679

Culpa lata ĩ delictis nō æquiparat̃ dolo.q.ccccxlvj.n.2.f.67

Cura an expiret, prodigo reuocato ad bonam frugem.quæ. cclx.n.1.& 2. fol.404.& 405

Curia, uerbum, quid importet. q.ccccclj.nu.1 fol.677

Curia Parlamenti Delph. non reddit

reddit processum irritum, defectu litis contestationis. qō. cclxix.nu.1 fol.530
Curia Parlamenti an possit cōmittere aliquam causam tractādam summariè, & de plano.q.lviij.nu.2 fol.85
Curia Franciæ, semper in casu nouitatis tuetur eū in possessione, qui reperitur possessor distictè.q.ccccclij.n.5.f.818
Custodię, uulgò gardę, Delphinales, an sequātur tertios possessores, & sint onera realia. q.ix.nu.1 fol.17
DEbitor potest interpellari die feriata, ut constituātur in mora. qō. ccxv.nume.4 fol.355
Debitor, cui data sunt quinquénalia, an de debitis suis soluēdis cauere debeat.qō.cix.nume.2 fol.175
Debitor cōuentus corā duobus Iudicibus pro eodē debito, adhibitis à creditore literis cōpulsoriis, an possit petere se remitti ad primū Iudicem. q.ccccxxj.nu.3 fol.605
Debitor an possit cōueniri corā diuersis Iudicibus, pro eodē debito.ibid.nu.1.
Debitor an potest renūciare beneficio cessionis bonorum.q. ccxj.nume.1 fol.348
Debitori incarcerato an debeat creditor ministrare expēsas, si nō habeat unde uiuat ibid. nume.2 fol.349
Debitor fisci an possit cedere bonis.ibid.nu.3
Debitū filio, an possit solui patri, uel illi q sine mādato pōt agere.q.cccccxxvi.n.2.f.772
Decimæ quòd non soluantur, aut minus plenè, an consuetudine possit introduci.quæ. cclxxxiiij.nu.1 fol.434
Decimale ius an possit à laicis præscribi. ibid.nume.2
Decimas an omnes soluere teneantur.q.cclxvj.n.1.f.411
Decimarum exactio, an habeat causam continuam.ibi.nu.2.
Decimarum solutio, quæ bona tribuat.ibid.nu.3
Decimator an possit prohiberi fruct⁹ efferre fundo, an solutā decimā q.cclxxxiij.n.1.f.433
Decretū an possit interponi die feriata ob honorē Dei. q. ccxv.nume.10 fol.358
Delatus ex cōfessione facta corā Iudice remittēte, an possit puniri per Iudicē, cui remittit, nō facto nouo ꝓcessu.q.ccccxix.nume.1 fol.602
Delegatio superueniēs, an retrotrahatur, ut cōfirmet processum uel sententiā illius, qui processit ut iudex delegatus. q.cclxxxvj.nu.2 fol.436
Delegatus est maior ordinario, ī cā sibi cōmissa.ibi.n.3.f.437
Delegati iurisdictio, an perpetuetur per citationē. ibi.n.4.

Delegatus a principe, an possit causam principalem subdelegare. q. cccccccxxiiij. n. 1. f. 926
Delegatus an habeat iurisdictionē, ante præsentationē suę cōmissionis. q. cclxxxvj. nu. 1. fol. 436
Delegati ad unam causam, an possint aliquid petere à partibus, pro eorum laboribus. q. lxviij. nu. 7. fol. 99
Delinquendi potestas in criminum punitione attēditur. q. ccccxxxvij. nu. 3 fo. 660
Delinquens ad flumen Rhodanum, per quos possit puniri. q. ccccclxxvij. nu. 2. fol. 867
Delphinale edictum, ne blada extrahantur è prouincia, extēdaturnè ad Lugdunenses, Sabaudiēses, & prouinciales habentes terras in ea patria. q. ccclxxiij. nu. 1. fol. 535
Delphinalis consuetudo, circa stagnorum structionē. q. xcj. nu. 1. & 3. fol. 143
Delphinalis patriæ cōsuetudo fert, ut Iudices delegati a Principe, possint mulctare. q. lx. nu. 1 fol. 88
Delphinalis consuetudo, in quibus deroget cōstitutionibus feudalib. q. ccxcvii. nume. 2. fol. 447
Delphinalium Castellanorum potestas, non latè patet. q. cccxl. nu. 2 fol. 492
Delphinatus dominus, an possit locum tenētē constituere. q. ccxxxiiij. num. 1 fol. [illegible]
Delphinatus consuetudo, circa instrumentorum cōfectionē. q. cclxij. nu. 1 fol. [illegible]
Delphinatus an utatur manutenentia. q. ccccclij. n. 9. f. [illegible]
Delphino debetur ab agricolis Delphin. messis pro iugo boum, an itidē debeatur pro iugo mularū, aut aliorū animaliū. q. cccclxx. nu. 2 fol. 700
Delphini literas frangens, qualiter puniat. q. cccclv. num. 2 fol. 682
Denuncians debeatne in expensis condemnari parti priuatæ q. cclxix. nu. 1 fol. 414
Denunciatio qualiter fieri debeat debitori in materia l. iij. de nouat. q. cccccxxx. nu. 1 fol. 774
Depositiones testium super impertinentibus articulis examinatorum, an ualeant. q. cccxlvij. nu. 1 fol. 499
Depositum quo casu nō debeat reddi. q. clij. nu. 3 fo. 251
Dessaysiniorum usus, in regno Franciæ. Item saysiniorum. q. ccccclij. nu. 1 fol. 815
Desertio an habeat locum in supplicatione ad Principem. q. cxxxv. nu. 2 fol. 213
Destituto exceptione debet subueniri officio Iudicis, si æquum fuerit uisum, q. ccxcij. num. 1 fol. 442

Detractio

Detractio duarum quartarum, non habet locum in testamé to nullo, adiecta clausula co dicillari, Si nô ualet iure test. &c. q. cccccxiii. nu. 1. fol. 757
Dies assignata parti uisuræ iurare testes, si reperiatꝰ feriata, an intelligatur de die sequenti, uel opus sit noua asignatione. q. cccccxlij. nu. 1. fol. 793
Dies xxx. dati ad Apostolos concedendos, a Iudice à quo, an incipiant currere à die senté tię, uel appellationis interpo sitę q. ccccxxxvi. nu. 34. f. 643
Dies termini, an computetur in termino. distin. q. cclxx. nu. 1. fol. 415
Dies xxx. dati ad Apostolos cõ cedendos, an currant de mo mento ad momentum. q. cccc xxxvj. nu. 35. fol. 644
Diffidamẽtũ quomodo debeat denunciari. q. cxcj. n. 2. f. 310
Differre, & detractare, ęquipa ratur. q. cccccclxix. n. 3. f. 849
Dilatio ipsa an sit perpetuata, per interruptioné pręscriptionis. q. ccccxvi. nu. 6. fol. 594
Dilationes à iure ordinatæ, an posint augeri uel minui, si negotia dicantur grauia uel maiora. q. ccccxxix. n. 5. f. 620
Discussio principalis debitoris, possitnè fieri pẽdente iudicio contra tertiũ possessorem. q. ccccxxxii. nu. 11. fol. 627
Dispensari an posit super iuramẽto, in cõtumaciã partis citatę. q. ccxxv. n. 1. & 2. fo. 373
Dispensari an posit super iuramẽto, de quo i c. quãuis. q. ccxxiiij. n. 1. & 2. fo. 371. & 372
Dispensatio facta per Episcopũ uel eius uicarium super iuramento, parte nõ citata, an ualeat. q. cxl. nu. 1 fol. 226
Dispositio limitata in masculis, non dicitur prohibita, in fœmellis. q. cccclxxxv. n. 4. f. 719
Dispositio conditionalis, ut dignoscatur. q. xv. nu. 3. fol. 27
Doctor legum, an possit agere lege Iulia, de ui publica, ꝑ sibi illata iniuria. q. lxxxviij. num. 5 fol. 137
Doctoratus gradum recipientes ex rescripto uel diplomate, an teneantur cõferre pro subsidiis Delphinalib. ibid. nu. 3
Doctoratus gradũ recipiens diplomate Principis, an gaudeat insigniis doctoratus. q. ccclxxxviij. nu. 11. fol. 556
Doctores legum, sacra ministrare dicuntur. ibi. nu. 8. fol. 555
Doctores legum, sunt in dignitate. ibid. num. 9
Doctores, aduocationis & procurationis officiũ passim usurpãtes, non sũt exempti à subsidiis Delph. ibi. nu. 10. f. 556
Doctores conferrène tenentur pro subsidiis Delphinalib. q. lxxxviij. nu. 1. fol. 135
Doctores legum, an debeant in integrum

integrum restitui. ibid. nume.4 fol.137
Doctores legum, dicuntur uiuere nobiliter.q.ccclxxxviij.nume.6 fol.555
Dolus futurus, an possit tacitè per testatorem remitti.q. ccccccxv.num.1 fol. 759
Domini de Parlamento, possint ne cõtrahere in ditione Delphinali, eis cõmissa. Et quid de Iudicibus inferioribus. q. cxcv.nu.1.& 2 fol.319
Domini de Parlamento, an possint concedere indicta, ad postulationem alicuius ciuitatis.q.cxcvij.nume.1. fol.322
Dominii translatio, an possit impediri pacto. q. cccccl xix. nume.1 fol.848
Dominium rei donatæ absenti, notario stipulante, an in donatarium transeat.q.xlix.nume.1 fol.72
Dominium utile rerum, quæ infeudantur, si traditio rerum interueniat, an trãsferatur.q. ccciiij.num.1 fol.456
Dominium directum an approbatur ex recognitiõe, & trãsferatur. q.cclxxij.num. 1.disting.nu.2 fol. 417
Dominium, est triplex.q. cccccli.nu.4 fol.810
Dominis duobus existentibus, uter utetur suo iure in laudimio.q.ccccxi.nu.3 fol.586
Domino mortuo, an expiret mandatum procuratoris.q.cxix.nu.1 fol.186
Domino & suis officiariis competatnè dare tutelas & curas in bonis decédentium.q.cccccxxxj.nu.4 fol.9[illegible]
Domini an debeãt uocari ad decretum talliarum.ibidé. nu. 5.disting.nu.6.f.947.& 948
Domino competit cogere syndicos ad rationes referendas ibi.nu.9 fol. 951
Domino competatne ius constituendi uigilias & præsidia nocturna.ibid.nu.10.fo.952
Dominus si uendat domum pédente locatione, an emptor teneatur stare locationi.q.ccccl xxx.nu.2 fol.71[illegible]
Dominus existens in possessione rei suæ, an possit agere actione in rem.q.ccxix. nu. [illegible] fol. 362
Dominus recipiendo canonem sine protestatione, an renunciet commisso. q. clxxi. nume.4 fol.277
Dominus comparens in iudicio, cum aliquo, quem asserit esse procuratorem, uideaturne eum procuratorem constituisse in tota illa causa.q. xl.num.1 fol. 6[illegible]
Dominus directus an possit agere ad commissum ex contractu alienationis nulliter facto. q.cccccxc. num.1 fol. 888.

Dominus

Dominus directus an possit capere rem prælationis in donatione, ut in uéditione. q. xlvij. num. 1 fol. 70

Dominus directus an possit ingredi possessioné propria authoritate, rei sibi commissæ. q. cvij. num. 1 fol. 173

Dominus contumax, an possit appellare per se, uel per procuratorem. q. ccccxxxvj. numer. 70 fol. 650

Dominus directus an possit petere laudimia ab emptore. q. c. num. 3 fol. 163

Dominus an repellatur ab appellando, si procurator fuerit uerus contumax. q. ccccxxxvj. num. 104 fol. 655

Dominus directus, an teneatur resarcire emphyteotæ impensam factam in domus extructione. q. ccccxxxviij. numer. 1 fol. 662

Dominus possit dominium in alium transferre, irrequisito uasalli consensu. q. ccccclx. num. 1 fol. 832

Dominus appellare potest pro homine suo. q. cciij. n. 2. f. 338 & q. ccccxxxvj. nu. 26. fo. 642

Dominus directus an per inuestituram rei feudalis debeat exigere laudimia. q. ccccxv. nu. 3 fol. 591

Dominus aliquis si inuestierit de re feudali aliquem nobilem, uel plebeium, an per talem inuestituram uideatur facta infeudatio rei. ibid. nu. 4

Dominus proprietatene priuetur, si uasallo deneget inuestituram. q. clxviij. numer. 1. & 2 fol. 271

Dominus an possit facere inuentarium bonorum decedentiũ, non obstante consuetudine in contrarium. q. cccccxxxj. num. 1. & 2. fol. 943. & 944

Dominus an possit agere pro uasallo aut subdito, cui illata est iniuria. q. cccclxiiij. numer. 3. & 4 fol. 693

Dominus si meliorauerit feudum, dominus non potest illud uendicare, nisi refectis expensis meliorationũ. q. clxix. num. 1 fol. 272

Dominus qualiter aget ad commissũ. q. ccccliiij. n. 6. fo. 585

Dominus regulariter cognoscit de causa feudali. q. cxxxix. numer. 3 fol. 225

Dominus directus an commissum simul & pensionem petere possit. q. clxxj. n. 1. f. 275

Donatarius hereditatis, possitne conueniri actione personali à creditoribus hereditarijs. q. cccclx. nu. 1 fol. 688

Donatio facta à patre filio in potestate constituto, an confirmetur iuramento. q. cxlvj. num. 1 fol. 239

Donatio, in qua facta est métio de patre, & patria potestate, intel-

intelligit facta cōtēplatione patris.q.cccccclxv.n.2.fo.841

Donatio facta filio in potestate constituto cōtemplatione matrimonii, an ualeat. q. cxlv. num.1 fol.235

Donatio facta filio, redeatne ad patrem eo mortuo. q. cxlvii. num.1 fol.243

Donatio propter nuptias, an possit peti dote non soluta.q.cclxxiiii.nu.1 fol.422

Donatio causa mortis ut confirmetur, an mors patris & filii requirat.q.ccxiij.n.3. f.371

Donatio causa mortis per filiũ, de authoritate patris facta, an possit reuocari sine consensu patris. ibidem.nu.4

Donatio primo filio nascituro ex tali matrimonio facta, ualeatne.q.ccxlvij.nu.1.fol.412

Donatio facta absenti notario pro eo stipulãti, an ualeat.q. ccxxij.nu.1 fol.369

Donatio facta absenti inter uiuos, non ualet, nisi interueniente nuncio uel epistola, ibidem.num.2

Donatio cõfirmata morte, quo iure petatur.ibid. nu.3

Donatio facta absenti absq; ministerio epistolę uel nuncii, firmeturne iuramēto.q.xlix. nu.2 fol.72

Donatio an possit impugnari, si per donatarium causæ donationis non specificentur. q. xcv.nũm. 1 fol.150

Donatio inter uirum & uxorē an formetur iuramento.q. cxc.nu.5 fol.306

Donatio causa mortis, an debeat insinuari.q.ccccccx.numer.1 fol.901

Donatio facta in contractu matrimonii, primò nato: & nascatur primò filia, deinde filius, quis admittatur.q.ccccvj.num.1 fol.74

Donatio facta per patrem naturalem, filio suo naturali, in præmium emancipationis, an ualeat. q. ccccccxxxij. nu.1. 4.& 6 fol. 963. 965.& 966

Donatio facta patri per filium, ipso patre authorizante, an ualeat.q.ccxxiij. nu.1.fo.370

Donatio causa mortis, facta per filiumfa. alteri, quàm patri, quatuor requirit. ibid. nu.2

Donatione facta primò nato ex tali matrimonio, seu alteri masculo, si maluerit: an primò natus, uel omnes admitti debeãt.q.cccccv.nu.1.fo.74

Donator omnium bonorũ mediaeratis, an possit unam rem insolidum alienare inuito donatario.q.ccccccij.n.1. f.898

Dos & alimenta, fauorabilia sunt.q.xcvj.nu.4 fol.155

Dos an reuertatur ad extraneũ qui eam constituit, extãtibus liberis constãte matrimonio. q. cccccxiii.nu.1. fol.769

Dos, & donatio, differunt. quæ. cxlv.nume.4 fol.238
Dotalitii dominium an trãseat in uxorem sine traditione.q. cccccxxiiii.nu.1 fol.770
Dotis collatio, an habeat locũ in successione materna.quæs. ccccxxvi.nu.5 fol.615
Dotis & augmenti inæqualitas quandoque toleratur.q. ccc-liiij.nu.1.2.& 3 fo.524
Duelli unũ exemplum, & eius origo.q.cccccccxxiij.numer.1 fol.922
Duellum, quomodo fiat.quæst. cccccccxvij.nu.1 fol.912
Duellũ in quatuor casibus conceditur tãtum. q. cccccccxvij. numer.3 fol.313
Duo si contendant, uter eorum possideat, & dubitetur de ueritate facti, Iudex qualiter ꝓuidebit. qõ.cccccclxxviij. nume.1 fol.869
Dux si ferat aliquam sententiã, ad quem debeat appellari. q. ccccxxxvj.nu. 82 fol.652
ECheuta legalis, quid, & quãdo locum habeat.q. cxcij.nu.1.& 2 fol.313
Ecclesia possidet, per suos Canonicos.q.ccclv.nu.2. fo.515
Ecclesia collegiata, quomodo cognoscatur.q.cclviij. num.1 fol.403
Ecclesia cõcessa in commendã, an dicatur uacare. q.clij. nume.2 fol.251
Ecclesia an posit fundari infra aliquam parochiam.q. ccclx. nume.1 fol.520
Ecclesia an teneatur quid conferre pro reparatione mœniorum, uel ciuitatis. qõ.lxxviij. nume.1 fol.114
Ecclesia an restituatur aduersus præscriptionem.q.cccccxciiij. nume.2 fol.892
Ecclesia quando dicatur enormiter læsa.q.clxx.nu.1 fol.274
Ecclesiæ immediatè dependẽtes à Romana Ecclesia, gaudeãt ne præscriptione centum annorum, sicut ipsa Romana.q. xxxvj.num.1 fol.53
Ecclesia quot, & quibus casibus posit alienare q.c.nu.2 f.161
Ecclesiastica persona patri plebeio succedens, in bonis paternis, an teneatur ad subsidia Delphinalia.quæs.ccclxxxij. num.1 fol.547
Edictum diui Adriani, an & quomodo competat possessori.q.ccxix.nu.1 fol.362
Electio facta sine consensu patroni laici, an ualeat.qõ. ccclxxiiij.nu.7 fol.538
Eleuamentum an & à quo debeat fieri.q.clxxxv.n.2.f.298
Emãcipare, quid.q.cccccccxxxij. nume.2 fol.963
Emphyteota si tempore suo imposuerit aliquam pẽsionem, dominus directus tenebitur eam soluere.Limit.q. cccccxxv.

lxxv.nume.2 fol.865
Emphyteota an posſit purgare moram, ut euitet commiſsũ. q.cxxiij.num.1 fol.193
Emphyteota ſi ſoluerit cẽſum in parte, & in parte non, an pro parte committatur.quæ. ccccxxxv.nu.3 fol.633
Emphyteota an poſſit repelli à poſſeſsione feudali, cùm ius ſuum amiſit.q.cvij.n.2.f.173
Emphyteota an teneatur recognoſcere toties, quoties fuerit per dominum requiſitus. q.ccccxvij.nu.1 fol.599
Emphyteota & uaſallus an teneantur domino de damno per eos illato in re emphyteoticaria uł feudali.q.cclxxxij. nume.1 fol.432
Emphyteota poteſtne ſeruitutẽ conſtituere in re emphyteoticaria.q.cccccclxxv.n.1.f.864
Emphyteota ſoluens inſtitori domini,de cuius mandato nõ conſtat, an ſit liberatus.q.clxxiij.n.1.diſting.n.3. f.282
Emphyteota an poſsit rem emphyteoticariam donare dño irrequiſito.q.xlvi.n.1.fol.67
Emphyteota donando uel uendẽdo rem emphyteoticariã, an transferat dominium.ibi. nume.2 fol 68
Emptionis uel uenditionis titulum accipiens, uel ex quolibet alio cõtractu, rem litigioſam ſciens, pretio etiam punitur.q. cccxxxvij. nume.1. fol.486
Epiſcopus ſine mandato ſpeciali poteſt appellare pro ciuitate, uel ſubditis.q.cciii.n.3. f.318
Epiſcopus de quibus teſtari poſſit q.cx.nu.3 fol.17[illegible]
Epiſcopus ſi committat cauſam, ad quem appellabitur q.ccccxxxvi.nu.42 fol.64[illegible]
Epiſcopus an poſsit diſpenſare ſuper iuramento.q.cxl.nu.3. & 4 [illegible] fol.228 & 229
Epiſcopus quo caſu rem eccleſiæ infeudare poſsit, & quo nõ.q. cliiij.nu.1 fol.25[illegible]
Epiſcopus an poſsit ſuum Archiepiſcopum excommunicare, delinquentem in ſua diœceſi. q.cccxxviij.nu.2 fol.479
Epiſcopus an poſsit appellare pro ſua ciuitate, uel ſuis ſubditis. q.ccccxxxvi.nu.27. fol.64[illegible]
Epiſcopus rem repertam in menſa eccleſiæ non poteſt alienare inconſulto Papa.q.cliij.nume. 1 fol.25[illegible]
Epiſcopus an poſsit delegare Iudici laico cauſam criminalem contra clericum coniugatum. q.cxxxviij.nu.7 fol.2[illegible]
Error adiectus in teſtamento, qualiter probetur.q.cxxx.nume.1 fol.214
Error partis,quomodo probandus.ibid.nu.2.
Error in actis, an poſsit probari per duos teſtes.q.cccccxxviij. nume.

nume.1 fol.773

Errore probato & correcto, an iudex mittere possit in possessionem bonorum, quę possidebat testator.q. cxxxij. nume.1 fol.207

Error adiectus in testamento, per quot testes probetur in testaméto inter liberos. Et per quot, si inter extraneos.q.ccccciiij.nu. 1 fo.744

Et, copula, quam uim habeat.q. ccccxxvij.nu.1 fol.772

Et, copula, an semper requirat concursum duorum.ibi.nu.2

Et, indicat repetitionem qualitatis præcedétis.q.clxxxi.nume.3 fol.251

Et, cōiūgit diuersa. q. cxxxviii. nume.4 fol.221

Exactores collectarū quādo possint conueniri.q.lxxxvij.nume.3 fol.130

Exactor collectarum, an possit compelli iuridicè facere duos aut plures.ibi.nu.4

Examinatio testium an, & quando possit fieri die feriata.q. ccxv.nu.3 fol.355

Examinationes testium ad tempus iuramenti referuntur. q. cxxv.nu.1 fol.195

Exceptio diuidédarum act.quæ competit duobus uel pluribus reis, an possit opponi post litem contestat. q. cccccclxx. nume.7. fol.853

Exceptio, ego sum infra tempus conficiendi inuentariū, an impediat litis contestationé. q. cccccclxxi. nu.7. fol.856

Exceptio excommunicationis, an obstet petenti sentétiā exequi.q.ccxv.nu.6 fol.357

Exceptio omnis, quæ non repugnat sententiæ, potest opponi post sententiam, quæ trāsiuit in rem judicatam.q. ccccxix. nu.3 fol.603

Exceptio excommunicationis, an impediat executioné sententiæ.q.cccccclxxiiij.nume.4 fol. 863

Exceptiones dilatorię post litis cōtestationé opponi non possunt.q.cclxxv.nu. 4. Limita. nu.5 fol.426.& 427

Exceptiones tres admittuntur tātùm.q.xv.nu.1 fol.26

Exceptio excommunicationis, obstetne agenti interdicto unde ui, uel intentanti interdictum simile illi.q.ccxij. nu.2 fol. 350

Exceptiones, quę opponi possūt contra literas compulsorias. q.ccix.nu.1 fo.346

Exceptio confusionis, habetur loco solutionis.ibid.nu.2.

Exceptio discussionis, an sit peremptoria.q.ccccxxxij.nu.10 fol.627

Executio an debeat fieri in bonis dotalibus, pro debitis uxoris, uiuente uiro. q. ccccxlvii. nu.1.distin.nu.2 fol.672

Executio rei iudicatæ, utrum & quādo possit impediri. q. cccc xix. nu. 2 fol. 603
Executio sententiæ, an possit fieri die feriato. q. ccxv. nu. 1. distin. num. 2 fol. 354
Executio pœnæ corporalis, per quē Iudicem fieri debeat. q. ccxxxvii. nu. 2 fol. 385
Executio sententiæ contra filiū famil. latæ, fierine possit, patre se opponente. q. cccccxxvi num. 1 fol. 771
Executionis iudicati forma. q. cc lxxxj. num. 2 fol. 432
Executor non tenetur seruare ordinem iudiciorum in citationib. & aliis. q. cccxxix. nume. 2. fol. 480
Executor mistus exceptiones admittere tenetur. q. lxx. num. 4 fol. 102
Executio sententiæ, quod facit, uidetur à Iudice factum. q. ccxciij. nu. 1 fol. 443
Excommunicatio officialis de clerico confesso debitū in iudicio, & cui mādatum ut solueret infrà x. dies, & non fecerit, an ualeat. q. cccccclxxxviii. nume. 1 fol. 884
Excommunicatus an præscribit durante excommunicatione. q. ccccxvj. nu. 16 fol. 598
Excommunicatus an possit petere executionem sententię. q. cccxxix. nu. 3 fol. 480
Excusationis forma sic instituēdæ per Aduocatum, in causa duelli. q. cccccxix. nume. 1. fol. 916
Exhibere, & producere, quid differāt. q. ccxli. nu. 2 fol. 383
Exhibita Iudici pro animi informatione, dicanturne de actis causæ. ibi. nu. 1
Exhibitorum Iudici pro animi sui informatione, an copia concedi debeat aduersario. q. ccxlij. nu. 1. fol. 390
Existenti in immunitate, possintne alimenta denegari. q. cxxi. num. 2 fol. 189
Expensæ, quas quis domi fecisset, an debeant referri in taxam expensarū. q. ccccccxx. num. 1. fol. 927

FAcere contra securitatem quando quis uideatur. q. ccccxviii. nu. 7 fol. 601
Falcidia, ad quid inducta sit. q. cccccxv. nu. 2 fo. 759
Falsificans acta causæ, qualiter puniatur. q. ccxlv. nu. 2 fol. 392
Falsificantes literas Papæ, aut Principū, qualiter puniantur. q. cccclv. num. 1 fol. 681
Famæ uis & effectus. Vide q. cc j. & per discursum nu. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. & 9. fol. 4
Facta in criminali, an fidem faciant in ciuili. q cxxxvi. nu. 4 fol. 215
Felonia uasalli contra dominū, qualiter probetur. q. clxxv. nu. 1. fol. 291

Feudi-

Feudalia redacta sunt ad instar patrimonii, quo ad ius succedendi. Et an in alio casu. q. lix. nu. 2 & 5. fol. 86. & 87

Feudales constitutiones, an faciant ius apud omnes. q. ccxcvii. nu. 1 fol. 447

Feudum, natura nobilitat. q. ccclxxxv. nu. 2 fol. 550

Feudum gratia, non præmio cōceditur. q. clv. nu. 2 fol. 219

Feudum habet certum seruitiū. q. lvii. nu. 2 fol. 83

Feudorum liber, an fidem faciat apud omnes. q. lix. nu. 4. fol. 87

Fideicommissario an competat rei uendicatio pro rebus alienatis ante restitutionem fidei commissi. q. ccccccj. nume. 1 fol. 898

Fideicommissarius, an possit cōficere inuentarium in persona sua. q. ccccclxxi. nume. 6 fol. 856

Fideicommissi remissio, quibus uerbis fiat. q. ccxxxii. nume. 2 fol. 382

Fideicommissum non agnitum, an transmittatur. ibid. nu. 3

Fideicommissum tacitum, quibus uerbis per testatorem pro latis inducatur. q. ccccclxix. nume. 1 fol. 699

Fideiussor datus per clericum, an corā Iudice seculari possit conueniri. q. ccccclxii. num. 6 fol. 837.

Fideiussor quibus casibus agere possit contra principalem debitorem. q. cxvii. nume. 1. fol. 183

Fideiussor si se obligauit ut principalis, an nihilominus debeat prius conueniri principalis, quàm fideiussor q. ccccclxx. nu. 6 fol. 853

Fideiussor, qui non renunciauit iuri de prius conueniendo principalem, quàm fideiussorem, an possit conueniri, si debitor latitet ibi. nu. 2 fol. 850

Fideiussor num possit conueniri non discusso principali. q. xciiii. nu. 1 fol. 149

Fideiussor si reum criminis non exhibeat, punitur pecunialiter. q. ccccclxx. nu. 3 fol. 853

Fideiussor an possit accedere, naturali obligationi tantùm, ubi non subest naturalis obligatio, sed officium Iudicis. ibid. num. 5

Filia quæ quittauit bona paterna, an in aliquo debeat institui in testamento patris, ut testamentum ualeat. q. cccccxcviii. num. 1 fol. 895

Filia quæ quittauit bona paterna, an faciat patrem, licet non admittatur ad partem. Et an ea poterit succedere, si in aliquo instituatur. q. cccccxcix. nu. 1. & 2 fol. 896. & 897

Filia quæ renunciauit bonis paternis, an debeat certiorari

rari de beneficio l.pactũ dotali. C.de coll.ut cum iuraméto ualeat ea renũciatio & quittantia.q. ccxxvij. nume.1 fol. 376

Filia dote cõtéta cum iuramento cessit bonis paternis, his uerbis adiectis, salua legali echeuta, an eo casu filia succedat patri ĩtestato. Et an debeat à patre in aliquo restitui q.cxcii.nu.2 fol.313

Filia an petere possit ambas dotes, si pater eam secundò nubentem dotet, non facta mentiõe de prima dote.q.ccclxxv. nu.3 fol.541

Filia, quę renunciauit bonis paternis, uideaturne etiã renũciasse fraternis.q.ccxxxi.nu.1 fol.380

Filii, & filiæ, qui renunciauerũt bonis paternis, an possint ad ea regressum habere, disting. q.ccxxviij.nu.2. fol.378

Filii Doctorum, an gaudeant immunitate patrũ.q.ccclxxxix. nu.1 fol.557

Filii Doctorum an retineant patrum dignitatem. ibidem nume.2

Filii monetariorum an gaudeãt priuilegiis patrum. q. ccccii. nu.2.& 7 fol.570.& 571

Filii masculi an censeantur inuitati ad bona testatoris ex dispositione testamétaria, ꝑ uerba hæc, si sine hęrede masculo &c.q.cccccc.nu.1 fol.897

Filii ex filia, an dicãtur ex alio corpore nati, ut faciant deficere fideicõmissum. q. cccliii. num.1 fol. 509

Filii ex filia ipsa uiuẽte poterũt ne dicere testamentũ nullum q.cccccxcviii.nu.2 fol.896

Filii fratrum, qualiter succedãt auo ab intestato. q. cxxxiiii. nume.1 fol.221

Filii primi gradus an perdant Trebellianicam per omissionẽ notarii.q.liii.nu.1 fol. 78

Filii naturalis appellatione, legitimus & nõ legitimus continetur.q. ccccl xxxii. nume.5. fol.716

Filii præteritio, habetur pro exhæredatione.q.ccccxxvi. nume.2 fol.614

Filius præteritus, si non dixerit testamentum nullum, sed decesserit, an testamentum confirmetur.ibi.nu.4.

Filio præterito an possit substitui pupillariter.q.cccccxxix. num.1 fo.773

Filio an debeat fieri suppletio ĩ pecuniam, uel de substantia patris.q. ccccl xxxvii.nume.1 fol.721

Filiofamilias maiori agenti, uel conuento, an requiratur consensus patris. disting. q. liiii. nu.2 fol.80

Filius an posit agere ad supplementum legitimæ, si quid acce-

cceperit à patre relictum, sine tamen protestatione. q. xciij.num.1 fol.146
Filius sibi acquirit hodie ex omni causa aduenientia. q.cxlvi. num.3 fol.237
Filius requiratur habere ius in ipsa legitima, uiuente patre. q.cccccxxxij.num.5.fol.965
Filius uniuersaliter institutus, an admittatur ad substitutionem insolidum, auo paterno uel materno hæredes nascituro ex legitimo matrimonio filiæ suæ substituẽte, filiis suis hæredibus per ipsum institutis.q.ccccclvij.num.4. fol.685
Filius rogatus, possitne duas quartas habere.q.lij.n.1.f.77
Filius an possit appellare pro patre, sine eius mandato. q. ccccxxxvj. nu. 25. fol.642
Filius an possit priuari legitima & Trebellianica per patrem, ex pacto.q.xcvj.nu.1. fo.153
Filius non potest quoquomodo priuari legitima: nec onus sibi imponi. q. ccccclxxvj. numer.2 fol.707
Filius non potest, de æquitate sibi eligere legitimam & Trebellianicam in una re inter uiuos testando.q.cccccvj.numer.1 fol.901
Filius si iuret attendere testamentũ, & disposita in testamento paterno, an uideatur renunciasse detractioni legitimæ, & quartæ Trebell.q.ccccxxvij.num. 1 fol.616
Filius non potest cõueniri à patre, causa ciuilium munerũ, uel causa sui debiti. q.lvij.numer.3 fol. 84
Filius, an habeat ius in legitima, patre uiuente. q. ccccclxxxvj. num.1 fol.720
Filiusfamiliàs appellare potest sine mandato, nomine patris. q.cciij nu.1 fol.338
Filiusfamiliàs, qui quittauit bona paterna, an numeretur inter liberos.q.ccxcv.n.1.f.444
Filius emancipatus, an computetur in numero liberorũ.ibidem num.2 fol. 445
Filiusfamiliàs conuentus super compulsoriis in curia Parlamenti, an possit opponere de nullitate, eò quòd non fuerit conuentus de authoritate patris.q.ccccx.nu. 1 fol.585
Firmarij curiarum Delphin.an habeantur loco conductoris, uel emptoris, vt eis possit fieri remissio mercedis.distin.q. ccccccxxx.num.4 fol.941
Firmarii curiarum Delphinal. & aliorum iuriũ in Delph.nõ debent gaudere priuilegio fisci, in exigendis eorũ debitis. q.ccviij.num.1 fol.346
Fiscus dicitur saccus.q. ccccliij. nu.1 fol.679
Fiscus heres institutus, nõ patitur pœnas statutas contra nõ

conficientes inuentarium. q. cccxxxiij.nu.1 fol.483
Fiscus, an lite pendente inter eũ & priuatum, possit rem litigiosam in manus suas habere, & priuare partem priuatã sua possessione.q. ccclxvj.nu. 2.d sting.n.3. fol.527.& 528
Fiscus læsus, an debeat in integrũ restitui.q.cccij.n.1.f.453
Fiscus nõ habet quid magis speciale, quàm priuatus, nisi inquãtum id iure cautum reperit.q.ccccxxxvj. nu.2.f.786
Forma interdicti, uti possidetis. q ccccclij.nu.4 fol.817
Forenses adstringanturne ad soluendum integrum uintenũ, pro loci, in quo possessiones habẽt, reparatione.q. vij.numer.2 fol.15
Forũ non declinare qui promisit.an possit posteà pœnitere. q.lxxvij.nu.2 fol.112
Franci homines, dicuntur dupliciter.q.cccxiij nume.1. & 2. fol.461.& 462
Frater tenetur sororem inopem alere. Et aliquando dotare.q. ccccxxxix. nu.7 fol.664
Fructus rei hypothecatæ quomodo nõ cõputentur in sortem.q. ccccxxxij.n.15.f.628
Fructus industriales, sunt cõmunes marito & uxori. q. cccclxviij.nu.2 fol.696
Fructus percepti per ascendentes, an imputentur in legitima.q.cccclxxviij. nu.1.f.709
Fructus reperti in hæreditate, an adueniente substitutione compendiosa debeantur, & peti possint.q.cccclxviij. numer.3 fol.698
Fundus an cẽseatur hypothecatus, aliqua pensione imposita ex conuentione partium, in aliquo contractu, uel super aliquo fundo.q.ccccxxxij.numer.17 fol.628
Fur non famosus, an possit pro uno furto de iure suspendi.q. ccccclxxxix.nu.1 fol.885
Furnum cõstruere in fundo proprio, utrum quilibet possit.q. ccxcviij.num.1 fol.443
Furni habendi in priuato, ius prẹscribi potest.ibi.n.2.f.449

G

Generaliter quẹ fiunt, nisi specialiter notentur, uidentur neglecta.q.ccccxxxvij. nu.2 fol.787
Gesta per procuratorem, quo casu non possint ratificari.q.cccxx.num.6 fol.470
Gesta per falsum procuratorem, possintne ratificari post renũciationem & conclusioné in causa.ibid.num.1.distin.numer.3 fol.469
Gesta per falsum procuratorẽ, an possint ratificari post sententiam. ibid.nu.2
Gesta per falsum tutorem uel curatorem, an possint ratificari per pupillam. q. cccxx. num.

num.4 fol.470
Glos.opinio in iudicando, quãdo sequenda. q. cclxxvij. numer.2 fol.428
Gratia redẽptiua ut ualeat, quę debeant concurrere. q. cccccxvj. num.2 fol.760
Gratia redemptiua non habet locũ, nisi in vltimo anno seu tempore pacto inter emptorem, & uenditorem. ibid. numer.3 fol.761
Gratiæ redemptiuæ usus. q. ccxxj. nu.1 fol.416
Gratianopolitani ciues, an possint se submittere curiæ Parlamenti Delphina. q. cclxxv. num.1 fol.423
Grauamina omnia inserta in appellatione, an sint probanda. q. cccccxxxvj. nu.32. fol.643
Grauato per superiorem Iudicem, an possit uia nullitatis subueniri. q. xxxviij. n.1. f.56

Habitantes in Delphinatu, ibiq; habẽtes immobilia, an & quatenus teneantur ad subsidia. q. cccxcvj. nu.1 fol.565
Habitantes in mandamento, & ibi habentes res & possessiones, soluantne integrum uintenum. q. ccclxxij. nu.3. f.534
Hæres uerbum, qualiter sumatur in testamentis & in contractibus. q. ccccccxcj. num. 1. & 2 fol.889
Hæres uniuersalis, debet declarari & palàm, & nominatim. Et quid de particulari. q. cccclix. nu.1. & 2 fol.687
Hæres rogatus an possit cogi facere inuẽtarium de rebus restitutioni subiacentibus, ad substituti postulationem. Et quid. q. ccclj. nu. 1.2.3. & 5. fol.506. & 507
Hæres rogatus restituere fideicõmissario quicquid supererit de hæreditate tempore mortis heredis, an poterit alienare pro libito suæ uolũtatis de bonis hereditariis. q. cccccxx. num.1 fol.767
Hæres institutus, si non cõficiat inuentarium secundum formã l. C. de iure delib. an patiatur pœnas dictæ legis. Et quid de Ecclesia, uel hospitali. q. cccccclxxj. n.3. & 4. f.855
Hæres iurantis, an teneatur petere dispensationem iuramẽti. q. cxl. nu.5. fo.229. & q. ccxxiiij. nu.3 fol.373
Hæres donatoris, an possit donationem, quam donator decreuerat, reuocare. q. ccxiiij. num.2 fol.353
Hæres usufructuarij, qui fecit impẽsas in re, an repetere possit eas, finito usufructu. q. cccc xxxviij num.2 fol.663
Heres institutus quod acquirit ratione supplemẽti legitimę, ueniatne in fideicõmisso uniuersali. q. ccciij. nu.1. fol.454

Heres institutus potest perpetuò hæreditatem adire. q.ccc xxxij.num.1 fol.483
Hæres, uerbum, non comprehẽdit patrem. Et quos comprehendat. q. ccclvij. numer.2. & 3 fol.684
Hæredis appellatio non extenditur ad extraneos, quando in institutione fit mentio de masculo. q. cccclxxxv. numer.3 fol.719
Hæredis appellatione, an comprehẽdatur etiam hæres particularis. q.ccccl viij. n.1.f.685
Hæredes an possint infra tẽpus conficiendi inuentarij alios conuenire. q. cccccl xxj. numer.8 fol.856
Hæredes fundatorum capellarum possintne, sine authoritate superioris, conferre capellas, cui lubet. q.clxxxvij.numer.2 fol.300
Hæredum suorum appellatione, intelliganturne etiam extranei. q. ccxxx. nume. 1.2. & 3. fol.379
Heredum suorum appellatione, qui cõprænhendantur. q. cccvj.num.1 fol.457
Hæreditas, uerbum, an restringatur per uerbum, bona, copulatiuè iunctum. q.cccclxj. num.1 fol.690
Hæres an quis possit institui in re propria ibid.nu.2
Hæreditatis non aditę transmissio, fit ad proximiores q.ccc. nu.1. & 2 fol.450
Hæreditatis appellatione, debita & credita continentur. q. cxiij.num.3 fol.141
Hypothecaria an agi possit contra debitorem debitoris, ubi bona sunt obligata, etiam nõ discusso principali. q. cccc xxxij.nu.13 fol.628
Hypothecaria intentata in iudicio, an faciat rem litigiosam. ibid.nu.7 fol.626
Hypothecaria an poterit intentari contra tertios possessores non facta discussione, si debitor notoriè non sit soluendo. ibid.num.5
Homo si abneget domino homagiũ, & alteri præstet, utrũ dominus priuetur dominio suo. q.cccv.nu.2 fol.457
Homo an possit se obligare ad pugni amputationem. q. cc lxxviij.nu. 1 fol.429
Homines non ligij, qui dicant. q.cccij.nu.1 fol.460
Homicida uoluntarius an gaudeat immunitate. q.cxxj. nu. 1.fol.188. & q.cxxxviij.numer.6 fol.223
Homicida deprehẽsus in habitu clericali, an gaudere debeat priuilegio clericatus. q. cxxxviij.nu.1 fol.218
Homicidia ad quem Iudicẽ sit uocandus. ibid.nu.2 fo.219
Homicidæ uoluntario, an debeant

beant in ecclesiæ compedes necti.q.cxxj.num.3.fol. 189
Humbertus Delphinus Viennensis, instituit consiliũ Delphinale, suisque decretis & legibus sanxit.q. cccccliiij.numer.1 fol.822
Humberti institutũ de Grationop.vniuersitate, doctoribus illustranda.ibid.nu.2.fo.823
IGnoranti quomodo subueniatur.q. xxiiij.n.2.fol.38
Immunitatum concessio, an sit realis, an personalis.q.cccc lxxxix.num.4 fol.725
Impedimenta appellationis prosequendæ qui allegat, an sit audiendus.q. ccccxxxvj. numer.28 fol.642
Impedimentum iustum, quod dicatur.q.lxiiij. nu. 2. fol.93
Imperator an possit concedere aliquod priuilegium ante coronationem. q. ccxxxix. numer.3 fol.387
Incarceratus si appellet, an debeat remitti Iudici, ad quẽ. q.ccccxxxvj. nu. 39. fol.645
Incarceratus pro debito fiscali, poteritne retineri pro debito priuati.q.lxj. num.3. fol. 89
Incarceratus si appellet, non debet detineri. q. ccxxxv. numer.1 fol.384
Incarceratus iam post mensem, an possit appellare. q.ccxxxvj.num.1 fol.385
Incolæ circumuicinarum patriarum Delphinatui, an & quatenus adstringantur ad subsidia, pro immobilibus in Delphinatu sitis.q.cccxcvii.nu. 1 fol. 567
Infamis an posit opponere testem contra se productum, esse infamem.q.ccccc. nume.3. fol. 740
Ingressus religionis, an ualeat, sine religiosorum consensu. q. cccccii.num.2 fol.741
Iniuria illata uni de collegio, uel uniuersitate, an ipsa uniuersitas agere posit.q.ccc clx iiii.nu.1.& 2. fol.692
Innouata medio tempore, an debeant reuocari, si appellans non faciat citari partem suã infra terminum statutorum Delphinal.coram iudice, ad quem q. ccccxxxvi.num.20. fol. 641
Inquestæ inchoatæ, & non diffinite tempore arrendamenti, an remaneant domino.q. ccc ccxxxv.nu.1 fol. 784
Interdicto retinendæ quando quis posit uti. q.cccccliii.nume. 3 fol.816
Interesse medii temporis an deduci posit.q.ccccxxx,num.2 fol.612
Interlocutoria, quando habeat uim diffinitiuæ.q.xii.nume. 2 fol. 22
Instantia perimitur lapsu triennij.q.ccxx, num. 3 fol.364

Inhi-

Insinuatio an requiratur in donatione mutua.q.ccccccx.numer.2 fol.904

Insinuatio an possit fieri coram quocunque, etiam incompetenti.q.cccl. nu.6 fol.505

Insinuatio donationis, potest fieri coram quocunq; iudice. q.cccxxv.num.1 fol.475

Insinuatio donationis, ad quid introducta.ibid.num.2

Insinuationis diffinitio. ibidem num.3 fol.476

Insinuatio an possit fieri post donationem. ibid.num.4

Insinuatio an requiratur in donatione causa mortis.ibi.n.5

Instituo, uerbũ, qualiter sumatur.q.cccviij.num.2. fol.459

Institutionibus duabus eodem testamento factis, an secunda ualeat.ibid.num.1

Instrumenta diuisionis bonorũ inter fratres, penes quem custodienda. q. cclxxxix, numer.2 fol. 440

Instruméti clausula an sufficiat ad fidem faciendam.q.cccccclxxxij.num.5 fol.878

Instrumenti grossatio facta per notariũ de papyris alienis, nõ ualet.q.ccxxj. nu.6. fol. 367

Instruméti copia extracta à processu, an fidem faciat.q.cccclxxi.num.1 fol.701

Instrumentum productum, an debeat parti producenti restitui.ibid. num.2

Instrumenti productio non intelligibilis, à parte facta, an ualeat.q.ccxlii.nu.1. fol.391

Instrumenti perditio an iuramento probetur, ubi alia probatio deest.q.ccxliiij.num.1. & 2 fol.391

Instrumentnm in quo dies est errore amissa, an ualeat.q.cccccclxxxij. num.1 fol.871

Instruméto, an prothocollo potius standũ.q.xix.nu.4.fo.33

Instrumentũ falsum qui dictat, qua pœna puniatur. q. ccccxxxiij.num.2 fol.630

Instrumentum grossatũ per notarium, de prothocollis alienis, an & quatenus fidem faciat.q.cccciiij. nu.1. fol.573

Instrumenta de antiquo grossata, quanto tempore dicantur. ibid.num.2 fol.573

Instrumentum, quo sum usus in aliqua causa, productum ab alio in alia causa, an possim reprobare.q. cccccij.n.1 disting.nu. 2. fol.742.&743

Instrumentũ an possit quis impugnare, subscriptum manu propria.ibid. num.3

Instrumentũ publicũ potest fieri de actis factis in iudicio. fallit in Delphinatu.q.ccccccxvj.nu.1 fol.910

Instrumentũ signatum per alterutrum notariorum ad[illegible]torũ per partes, an fidé faciat. q.cxxii.nume,1. disting. nume.

me.3 fol.190.& 192
nstrumentum producens in actis causæ, & postmodum dicens se nolle eo uti, an possit ad ipsius exhibitionem cogi q.ccxliii.nu.2 fol.390
strumentum qui dixit uerũ, an possit postmodum falsum arguere.quæst.cxxxi. nume.2 fol.206
r arripiens post appellationẽ interpositam, an censeatur interim esse in protectione Iudicis,ad quem.q.ccccxxxvi.nume.105 fol. 656
entarii confectio potest remitti à testatore, uel Iudice. q.cccclii.nu.1 fol.508
ntarium qui non conficit, an teneatur in foro conscientię ultra uires hęreditarias. q.ccccclxxi.nu.9 fol.856
entarium an sit nullum, si non inchoetur infra xxx.dies, licet perficiatur infra lx.alios dies,q.ccccclxxi.nu. 1 fo.854
dæus quid peccans in fidem Christianam, ab utro Iudice puniendus,disting.q. lxiii. num.1 fol.91
æi astringuntur ad subsidia Delphinalia,& quid ita.q.ccc xcv.nu. 1.2.& 3 fol.565
dex temporalis an possit præsentare clericũ pro infractione saluagardię regiæ Delp.q. lxxvii.num.3, fol.112
dex,cuius prorogata est iurisdictio, an possit sententiam suam mandare executioni.ibidem nume.4
Iudex qui defert appellationi, ob reuerentiam sedis Apostolicæ, an totam iurisdictionẽ à se abdicet.q.ccccxxxvi.nume.79 fol.652
Iudex quo casu possit facere iterato examinari testes.q.lxxii. num.1 fo.103
Iudex temporalis cognoscetne de possessorio in causis beneficialibus,contra presbyteros in interdicto retinendę uel recuperandæ.q.lxxxv.nume. 1 fol. 125
Iudex quomodo debet uersari in salariis aduocatorum. q. cxc. num. 1 fol.303
Iudex potior uter sit in cognitione causæ,an qui personaliter delatum cepit: an qui uerbaliter citare mandauit. q. ccii. nu.4 fol.336
Iudex an necessariò debeat pronunciare discussionem bonorum fuisse factam ante,quàm agatur hypothecaria contra tertium possessorem .q. ccccxxxii.nu.8. fol.62
Iudex non admittẽs appellationem,an possit statuere terminum appellanti,ad introducẽdam appellationem.q. ccccxxxvi.nu.106 fol.656
Iudex appellationem, an possit pronunciare de his, quæ

coram

coram eo agi non possunt.q. ccccxxxvj.nu.81 fol.652
Iudex appellationis an cognoscat de nullitate sententiæ, si simpliciter appelletur, & opponatur ab appellante. ibid. nume. 55 fol.648
Iudex appellationũ, cognoscit an appellatio sit recipienda. ibid.nu.60 fol.649
Iudex appellationum, num debeat sequi statuta primi Iudicis.ibid.nu.61
Iudex possitnè prothocollæ & libros notarij defuncti cuilibet cõmittere.q.ij.n.1. f.10
Iudex an possit extraneum delinquentem in suo territorio punire.q.cccxxviij.n.1 f.479
Iudex arrestauit debitum meũ in manibus debitoris mei, ad supplicationem cuiusdã, cui tenebar: an durãte eo arresto possim agere contra debitoré meũ.q.cccxl. nu.3 fol.492
Iudex à quo, quatenus procedere possit in causis ciuilibus, si appelletur ab interlocutoria. q.lxxiiij.nu. 1 fol.106
Iudex laicus põt cognoscere. & punire de piurio.q. clxxviij. nume.1 fol.288
Iudex à quo, an terminum datum à se appellanti ad introducendam appellationé, coram Iudice ad quem, possit prorogare.q. ccccxxxvj. nume. 23 fol.642
Iudex ecclesiasticus debet cognoscere de clerico periuro, adultero, uel sacrilego. qõ. clxxviij.nu.2 fol.289
Iudex appellationũ, habet iurisdictioné in territorio ordinarij: ligata tamen est.q.ccccxxxvj.nu.3 fol.638
Iudex causæ principalis, a quo, an possit eius sñiam exequi, appellatione desetta. ibidem nume.24 fol.642
Iudex an possit scribere acta, et ei credatur.q.ccccclxiiij.nume.1.disting.nu.2 fol.839
Iudex, a quò, an possit præfigerẽ terminũ parti ad introducendã appellationé.q. ccccxxxvj. nu.47 fol.647
Iudex in quali re detrahendam Trebellianicam arbitrari debeat.q.cccccviij.n.1. f.902
Iudex quãdo ad sequestrationé alicuius rei, uel iuris, uel ad appositionem manus Curię, ꝓcedere possit.q. ccxlvj. num.1.& per discursum.nume.2.3.4.& 5.fo.392.& 393
Iudex appellationũ, de quibus possit se intromittere.q.ccccxxxvj.nu.2 fo..638
Iudex laicus quando sit competens in beneficialibus. qõ.1. nume.1. fo.7
Iudex temporalis an potestaté habeat in beneficialibus. Et an in clerum, qõ. eadem nume.4 fol.8

Iudex appellationũ, an debeat cōfirmare sententiam Iudicis à quo, latam expressa causa iniqua & indebita, etiamsi secundum processum potuerit aliter sententia ferri. q. cccc-xxxvj.nu.12 fol.640
Iudex ecclesiasticus, an possit cognoscere de causa feudali, cō tra clericum.q. cccccl xii.numer.4 fol.837
Iudex secularis in tribus casibus habet potestatem in clericũ. ibidem nu.5
Iudex debeatne arbitrari, quòd in re mala fide possessa, aliena ta, detrahatur Trebellianica inuito fideicomissario.q.cccccv.nu.1.& 2 fol.900
Iudex an possit condēnare partem in fructibus, interesse, & expensis, si à parte non petantur.q.ccccv. nume. 1.& 3 fol.573.& 574
Iudex si omiserit condemnare in fructibus petitis à parte, an poterunt illi denuò peti.ibidem num.2
Iudex alterius territorii, requisitus sentētiam exequi, an possit cognoscere de nullitate sententiæ, & aliis opponēdis per partem, contra quam exequitur sentētiam. q.cccccl xxiiii. num.1 fol.861
Iudex an possit ex iusta causa pœnã libertatũ augere uel minuere, non obstāte iuramento.q.ccvi.nu.1.& 2. fol.342
Iudex an possit terminũ per se statutũ ad introducendũ appella.prorogare.q.ccxiii.numer.4 fol.352
Iudex an possit suam sententiã exequi appellatione deserta. ibid.num.5
Iudex qui nō detulit appellationi, an possit exequi suã sentētiã.q.ccccxxxvi.nu.66.f.650
Iudex appellationũ, an debeat statim inhibere.ibid. num.67
Iudex appellationum, an sit Iudex nullitatis. ibid. num.68
Iudex, ad quē, an possit de nullitate sentētiæ cognoscere, si appellatio à sententia fuerit deserta, lapsu fataliũ, uel alias. q.ccccxxxvi. nu.97. fol.654
Iudex an debeat admittere præscriptionem, si pars non opponat de eadem. q. ccccxvi. num.12 fol.596
Iudex appellationum, succedit in locũ Iudicis causæ principalis.q.ccccxxxvi.nu.6.f.638
Iudex a quo, nō debet executionē reintegrationis retardare. q.xxxvii.nu.1 fol.54
Iudex ad quē, si pronũciet bene interlocutũ à Iudice à quo, an desinat esse Iudex.q.ccccxxxvi.num.37 fol.644
Iudex requisitus an possit cognoscere de uiribus sententiæ iudicis requirentis.q. xxiii.numer. 2 fol.37

Iudex

Iudex an possit supplere & æstimare, si ualor rei non probetur.q.ccxxj.nu.7 fol.368

Iudex secularis an possit facere capi clericum in flagranti crimine.q.lxxiij.nu.1 fol.105

Iudex appellationum, num succedat loco Iudicis causæ principalis.quæst. ccccxxxvj.nume.94 fol.654

Iudici delegato nõ creditur, nisi cõstet de eius mãdato. Quid de ordinatio.q. cccxxij. nume.1 fol.471

Iudicis præceptum de soluẽdo, est sententia interlocutoria. q.xij.nu.1 fol.21

Iudicis præceptum, præcedente causæ cognitione, an habeat uim diffinitiuæ.ibid.n.5.f.22

Iudicis cõmissio ad formandam notã defuncti notarij, qualiter fiat.q.ij.nu.4 fol.11

Iudicis officiũ an possit implorari pro aliqua re, quam quis prætendit ad se pertinere, ut sibi restituatur.q. ccclxij.nume.1 fol.523

Iudicis officium debet implorari, ubicunque deficit actio, & æquitas inde resultat ibid. nume.2 fol.524

Iudices Delphinales inferiores, an cõpellantur cõtribuere in subsidiis patriæ.q.ccclxxviij. nume.1 fol.543

Iudicãdi ratio militaris.q.cxiii. nume.1 fol.179

Iudicati executio, quem stylũ obseruet.q.xxiij.nu.1. fol.37

Iudicaturæ finito terio, an idẽ Iudex possit administrare, donec successor acceperit possessionẽ.q.cccccj.nu.1.f.740

Iudiciũ introductũ die feriato ob necessitatẽ hominũ, ualet. q.ccxxj.nu.3 fol.366

Iugum, quid sit.q.ccccclxx. nume.1 fol.700

Iura potiora qui probat in petitorio, obtinet in possessorio, in materia interdicti, uti possidetis.q.lxxj.nu.2 fol.102

Iura negatiua ut alicui competant, & ab alio auelli iura affirmatiua possint, duo debẽt cõcurrere.q. ccccccxxxj.nume.13 fol.954

Iura & actiones, an ueniant appellatione omnium rerum in donationibus.q. cccclij. nume.2 fol.667

Iura & actiones an contineantur appellatione rerum. quæst. cccccclxxxiiij.nu.1 fol.879

Iurans tenere obstagia, & tamen non habet unde uiuat, & ... uat, an excusetur.q. lxj. nume.2 fol.89

Iuramenti illiciti ratione, non potest quis cõueniri.q.cccclxiij.nu.1 fol.691

Iuramenti diffinitio.q.cxc.nume.3 fol.304

Iuramentũ inducit obligationẽ de iure ciuili.ibid. nu.4.

Iu-

Iuraméto partis de impedimé to, an ftetur. q. lxiiij n. 1. f. 92
Iuraméto executoris uel curati, fuper complemento relictorũ ad pias cãs, an ftari debeat. q. ccccccxiiij. nu. 1 fol. 9c9
Iuramentũ calũniæ, an exiget à procuratore, allegante cau fas abfétię domini. q. cccxxx viij. nu. 3 fol. 489
Iuramentũ in fecũdo teftaméto adiectũ, an habeat uim uer-borũ derogatoriorũ. q. cxx-viij. nu. 1 fol. 201
Iuramentũ purgationis, remiff. q. ccccxxiij. nu. 3 fol. 610
Iuramentũ an cõualidet & cõ-firmet in fe cõtractũ, fiue pa ctum inter patrem & filiam. q. ccxxvi. nu. 1 fol. 374
Iuramentũ ciuile, æquã inter-pretationem recipit. q. cccc-xxiij. nu. 2 fo. 616
Iuramẽtũ minoris, fupplet æta tem. q. xxxv. nu. 1 fol. 52
Iuramentũ præftitũ fuper alio libro, quàm Euangeliorũ, an ualidũ. ibid. nu. 2 fol. 53
Iuramentũ nõ debet extendi ad grauamen ecclefiæ. q. clvj. nu me. 3 fol. 258
Iuramentũ præftitũ per pro-mittenté foluere fimoniã, eft nullũ. q. lxxx. nu. 3 fol. 117
Iuramẽtũ an impediat præfcri ptioné. q. ccccxvj. nu. 11. f. 595
Iuramentũ interiectũ, an impe diat præfcriptioné immunita tis. q. cccxvj. nu. 3 fol. 466
Iuramentũ habet tacitã condi-tioné, fi res in eodẽ ftatu p-mãferit. q. cxcix. nu. 3. fo. 327
Iuramentũ an faciat quẽ tene ri prçcife ad factũ. q. cccccc-xxvij. nu. 1 fol. 929
Iuramentũ an fit quid pfonale, uľ reale. q. ccccxiiij. n. 1. f. 588
Iuramẽtũ illicitũ an pofsit quis refpuere, ppria authoritate. q. cccclxiij. nu. 2 fol. 691
Iuramentũ fidelitatis pftandũ ab habitãtibus in territorio alicuius banneretti. q. cccvij. nume. 1 fol. 458
Iuramenta de nouo reperta, an probentur iuramento. q. cc-xliiij. nu. 3 fol. 391
Iuratus an habeat officiũ de pu blico, perinde ac notarius. q. cccxvij. nume. 1 fol. 466
Iurifdictio an fit apud fifcũ. q. cclix. nu. 2 fol. 404
Iurifdictio prorogata, an expi-ret p fnĩam Iudicis, cuius iu-rifdictio é prorogata. q. cccc-lxij. nu. 1 fol. 690
Iurifdictio delegati, perpetua-tur per folam citationem. q. ccccxxj. num. 2 fol. 605
Iurifdictio Iudicis appellatio-nũ, expirat fnia per eũ lata. q. ccccxxxvj. nu. 4 fol. 638
Iurifd. ĩ uia publica, ad quẽ pti neat. q. cccccxxvij. n. 1. f. 867
Iuri quod introducit in fauorẽ, an renunciari poffit cum iura-

iuramento.q.cccl.nume.1.2. & 5. fol.503.& 504
Ius agendi ad supplementum legitimæ filii, quanto tempore præscribatur.q.lxxxij.num.1 fol.121
Ius filio dicendi testamentum patris nullum, in quo preteritus est, quanto tempore præscribatur.ibi.nu.2
Ius competens proximiori agnato de uendicanda re, an alteri possit cedi. q. cclvij. nume.5 fol.402
Ius accrescendi in contractibus. q.ccliij.nu. 1 fol. 339
Ius prælationis in quibus locū habeat. q. cccccviij. nume. 1 fol. 750
Ius canonicum tollit præscriptionē in mala fide. q. cxcix. nume.2 fol.326
Ius commune & statutum possunt statuere, quòd malæfidei possessor præscribat odio negligentis.ibi.nu.4 fo.328
Ius patronatus, an pertineat ad hæredem, ante restitutionem fideicommissi.q.cccccvii.nume.1.2. & 3. fol.748.749. & 750
Ius ut dicatur pēdere, sex requiruntur.q.cccclxxxviii.nu.2.3 4.5.6.7.& 8 fol.723
Iusiurandum, & res iudicata, æquiparantur.q.ccccxlix. nume.2 fol.691
Iussus Iudicis, an excuset à pœna.q.cccxl.nu.1 fol.492
Iustitia, una est ex comitibus iuramenti. q. ccxxvii. nume.1 fol.376

LAici hodie possident decimas ex tollerãtia Prælatorum, & quo iure.q.ccxxxviij.nume.3.& 4.fol.439
Laicus spoliatus decimis, an possit petere se in integrum restitui.ibi.nu.1 fol.438
Laudes & uendæ, ad quem pertineant.q.cccclxxvii.nume.1 fol.708
Laudimia quibus casibus non debeantur domino. q.xlviij. nume.2 fol.71
Laudimia an debeantur pro re feudali.q.clxvij.nu.2.fol.271
Laudimia an debeantur ex permutatione.q.xcij.nu.1.f.145
Laudimium an debeatur ex remissione, quæ fit inter socios cohæredes.q.ccccxi. nume.1 fol. 586
Legata in testamento relicta, hæredes soluere tenentur.q. cccccxlj.nu.1 fol.792
Legata an debeantur hæreditate non adita.q. cccccciiii.nume.1 fol.899
Legata in causis alimentorum relicta, an debeãtur ex minus solenni testamento.q.cc. nume. 6 fol.332
Legati ademptio, facta in codicillo, an ad hæredem hæredis, an uerò ad fideicommissarium pertineat.

pertineat. q. ccccl xxxiiii. numer. 1 fol. 718
Legatorum & debitorum solutio, ad quem pertineat. q. ccxcvj. num. 1 fol. 446
Legatum hæreditatis, quid importet. q. ccccl x. nu. 3. fol. 689
Legatario competunt tres actiones ad legatum cōsequendū. q. ccccl xxxiij. nu. 1. fol. 717
Legatarius uel donatarius teneā turne rei legatæ, uel donatæ qualitatem probare. q. ccccxliij. num. 1 fol. 667
Legatarius an possit accipere possessionem propria authoritate. q. cccccc ix. nu. 1. f. 903
Legitima filii, an debeat detrahi de regno, uel comitatu, uel ducatu. q. ccccl xxvj. n. 1. f. 706
Legitima filij, nō debet detrahi, de regno, ducatu, aut comitatu. q. ccccl xxxvij. n. 2. fo. 722
Legitimę supplementum, an habeat etiam locum in matre. q. ccccxxvj. nume. 6. fol. 615
Legitimati à Papa, an censeantur legitimati ad temporalia. q. ccccl xxxij. num. 2 fol. 715
Legitimatus per Principem, an possit petere hæreditatem cū aliis fratribus naturalibus & legitimis ibid. num. 1.
Legitimatio an habeat locū in filiis natus ex clādestino matrimonio. q. cccccl xxx. numer. 4 fol. 873
Legitimatio, quid, & an retro trahatur. q. ccccl xxxij. numer. 3 fol. 715
Legitimatio an habeat locū in filiis natis ex matrimonio legitimo. ibid. num. 4
Lęsio grauis, quæ dicatur. q. cccccxix. num. 3 fol. 766
Læsio an præsumatur in minore adeunte hæreditatem, uel in omissione testamenti. q. cxlj. num. 1 fol. 230
Lex imperialis super fundamētis, qualiter fieri debeat. q. cxcj. nu. 1 fol. 310
Lex ubi prohibet contractum præcepto directo ad personā, talis cōtractus iuramento nō firmatur. q. cccl. nu. 3. fol. 503
Lex pen. C. de appel. ad quæ potest adduci in argumentum. q. ccccxxvj. nu. 44. fol. 646
Lex, filio pręterito. ff. de iniust. rupt. & irrito testament. locumne habeat in filio præterito à linea materna. Et an filius præteritus possit dicere testamentum nullum. q. ccccxxvj. nu. 1. & 3. f. 613. & 614
Lex quando subrogat loco obligationis, aliquam pœnā, uel aliquid aliud, illa subrogatio dicitur alternatiua. q. clxxij. num. 3 fol. 280
Libelli forma in pręscriptione xl. annorum. q. ccccviij. numer. 2 fol. 581
Libelli forma in materia. c. fin. de fideiuss. remissiuè. q. cxvii. num.

num.2. fol.183
Libelli forma, contra obligatos insolidum.q. cccccLxx. nu. 4 fol. 853
Libellus debet dari, quando mutatæ sunt personæ de iure. q. xxi.nu.1 fol.35
Liberi nati tempore mortis hæredum, si substituantur, an ét nati post hæredum mortem uideantur inuitati.q. cccccxi. nu.1 fol.754
Liberi censeanturne admissi ad hæreditatem testatoris, per hæc uerba, si hæres meus sine liberis decesserit, substituo Caium.q.xxxix.nu.1. fol. 57
Liberi uenientes ex testamẽto, reuocant alienata.ibi.nu.2
Liberi qualiter succedant parẽtibus.q.cclxxx.nu.2. fol.431
Liberi masculi filii testatoris, an censeantur substituti, ex uerbis testatoris, si filii mei decesserint sine masculis, substituo Sempronium.q.clxxiiii. nume.2 fol.295
Liberis substitutis uel immunitatis, an remaneat patri instituto facultas eligendi.ibi.nume.3 fol.296
Liberi liberorum, in quibus terminis censeãtur instituti. ibi. num. 4. fol.297
Liberorum masculorum appellatione, an contineantur masculi ex filiis, in patrimonialib.q. cxxxiii.nu.1.f.210
Liberos habentes duodecim an an immunes sint a subsidiis Delphina.q.cccci.nu.1.f.569
Libitum unde ducatur. Et quid importet.q.ccccLxxv. num.3 fol. 706
Licentia, uerbum, quid importet. Et unde ducatur. ibi. nume.1.& 2 fol.705
Licentia patris an requiratur specialis, uel sufficiat generalis in donatione facta per filium. quęst. ccxiii. nume.5 fol. 371
Licenciati in legibus an teneantur ad subsidia Delphinalia. q.cccxc.nu.1 fol.559
Ligii, qui dicantur.q. cccix.nume.1 fol.459
Ligiorum hominum diuisio bifaria.q.cccxii.nu.1 fol.461
Ligius homo nõ potest esse duorum.q.cccx.nu.1 fol.460
Litigiosa res, an possit hypothecari.q.cccxxvii.n.5.fo.487
Litigiosi uitium qualiter contrahatur.ibid.nume.6
Litigiosi uitium, an duret perempta instantia.ibi.num.4
Lis quando dicatur pendere. q. cccxxvii.nume.7. fol.488
Lis non dicitur, per simplicem citationem.q. ccccLxxviii. nu.1 fol.723
Lis ut dicatur pendere, sex requiruntur. ibidem per discursum.nume.2.3.4. 5.6.7. & 8.

...itis contestatio in omnibus nō est necessaria.q. lviii.nume.1 fol. 85
...re compulsoriæ in contuma ...em.q.xcix.nu.1 fol. 160
...æ quinquennales concessæ ...editoribus,an extendantur ...d creditores futuros. q. cix. ...nume.1 fo.175
...ræ præcisę obtentę super in ...rumento obligatorio, habēt ...im & authoritatem rei iudi ...ææ.q.lxvi.num.1 fol.95
...ræ compulsorię obtentæ su- ...e instrumento obligatorio, ...um appositione diei, quid o- ...rentur.ibid.nu.2 fol. 96
...æ iudiciales, ut fidem faci- ...nt,quid requirant.quæ. cccc ...xxi.num.1 fol.714
...æ sine testium subscriptio ...e,non probant.q.clxxv. nu- ...re.1.limit.nu.2 fol. 285
...æ quinquennales impediāt ...e executionem sentētiæ Par ...amenti.q.xcvii. nu. 1.fo.159
...rarum præcisarum conces- ...o, an ualidam consuetudi ...em iuducat q.lxxx. nume.2. ...ol. 117
...ras gubernatoris Delphina ...us frangentes,qua pœna pu- ...antur.q.ccxxiii.nu.1.f. 383
...ras curiæ amouens qua pœ- ...a puniatur.q.cccclxxix.nu- ...e. 5 fol.871
...umtenens potest expedire ...a,quæ sunt meri imperii, de iure Canonico.q.cccccxxiiii num.2 fol.927
Locus debeatne inspici in iure scripto seruando.q.xxiii.nu.4 fol. 37
Locus delicti commissi, an debeat attendi:an locus, in quo est mandans delictum fieri.q. ciiii.nu.1. fol.169
Ludouicus Rex Francorum, Parlamentum Grationopolitanum instituit.q.xliii. nu. 1 fol. 63
Lugduni, cessio bonorum liberat, etiam in futurum.q. cccxliii.num.2 fol. 495
MAchinans mortem alterius, quam Imperatoris,an incidat in crimen lęsæ maiestatis.q. cccxlii ii.nu.1.disting.nu.2 fol. 496
Machinans mortem unius ex dominis Parlamēti Delphinalis,an incidat in crimen læsę maiestatis ibid.nu.3 fol. 497
Magistratus officium falsò assumētes, qua pœna puniantur. q. ccccxxiii. numer. 1. & 2. fol. 608
Magistri particulares monetarum,tenētur ad subsidia Delphinal.q.ccccciii. nu.1.fo.572
Mala fides authoris, an noceat successori. q.ccccxvi.nume.10 fol.595
Malæ fidei possessor, qđ pręscribat,an statuto possit induci.remiss.q.ccccix.num.4. fol.584

Mandatum ſpeciale, an requiratur in compromiſſo fiendo.q.lxix.nu.3 fol.100

Manifeſtum dicitur, quod pluribus innoteſcit. q. cccclxxiii. nu.3. fol.703

Manus mortua eſt,quòd ſi ruſticus decedat ſine libero, uel alio deſcendente, dominus totum accipiet iure peculii. q. ccclxi.num.1 fol. 521

Manus mortua, an locum habeat,ſubſtituto filio presbytero. ibid.nu.2 fol.522

Manutenentiæ practica,in Francia.q.ccccclii.nu.7 fol. 819

Maritus an faciat fructus ſuos, de fructibus rerum paraphernalium.q.cccclxviij. nnme.1 fol. 696

Maritus ſi ſęuiat atrocius in uxorem,an liceat ei aufugere, & extra domum mariti ſit alimentanda ſumptibus mariti. q.ccccxxxix.num.6 fol. 664

Maritus an teneatur alimentare uxorem,durante litigio.ibid. nume.4

Maritus an teneatur alere uxorem,nulla dote ab ea ſibi conſtituta.ibi.nu.1 fol.663

Martini Papæ confirmatio circa ſtylum manutentiæ,etiam reſpectu cauſarum beneficialium.q.ccccclii.nu.8 fol.819

Maſculi cenſeanturne inuitati ad bona teſtatoris, ex tacita mente teſtatoris, excludendo filias.q.clxxxiiii.nu. 1.f.295

Maſculis uerbum, adiectum in inſtitutione hæredis, uel in primo gradu ſubſtitutionum an cenſeatur repetitum in ſequentibus gradibus. q. cccclxxxv.num.1 fol.7 9

Mater tutrix liberorum, ſi conuolet ad ſecundas nuptias,repellitur à tutel.Et quid ita.q. cccccxxxix, nume. 1. & 2. fol.789.& 790

Medici non tenentur ad ſubſidia Delphinalia. q. cccxciii. num.1 fol.563

Medicus qui promiſit aliquem curare à podagra, ſi ipſum curet, & poſtmodum ille in eundem morbum reincidat, an medicus ſit liberatus à promiſſione.ibid.num.2. fo.564

Medicus qualiter petet ſalariū a curato.ibid.num.3

Meliorationes factę in rebus hæreditariis, ad quem ſpectent. q.ccxci.num.2 fol.446

Membrorum ſuorum dominus nemo eſt.q.cclxxviii.nume.2 fol. 429

Menſa eccleſiæ, quid dicatur.q. cliiii.num.4 fol.255

Menſuræ qualitas, & forma, & ubi aſſeruari debeat.q.ccccxc. nume.1 fol. 725

Menſurarum conceſſio, & ſignatio,& fractio minus legitimarum,ſunt miſti imperii. ibid. nume. 2

Mercantię

[Mer]cantiæ prohibitæ extrahi extra Delphinatum, an in alieno captæ, cum prohibitis censeantur confiscatę.q.ccccc xii.nu.1 fol.857
[Mer]catores se immiscentes quã [...]que monetariorum collegio, an debeant gaudere beneficio immunitatis. q. ccccii. nume.4 fol.571
[Mer]catorum libris ut fides adhibeatur, quæ requirantur.q.cc [...]xli.nume.1.2.3.4.5.& 6. fol.666
[Mer]catorum probatio, non in om[ni] donatione necessaria est.q. [...]xv.nume.2 fol.150
[...]um, quid propriè dicatur. ccccxxiiii.num.2 fol.770
[...]or, qui nõ appellauit, an petens restitui, audiatur. q. cccc [...]xvi.nu.107 fol.656
[...]nor qualiter probetur læsus. [...]cxlij.nu.1 fol.231
[Mi]nor debet probare facultates non sufficere ad credita. Et id quomodo.ibi.nu.2. & 3
[Mi]nor si cessauerit triẽnio in so[lu]tione canonis, an tempus si [...] currat. q.clxxiiii. nume. 2 fol. 284
[Mi]nor adultus, petens se restitui aduersus lapsum temporis, an audiatur.q.xxxi.nu.5. fol.47
[...]es & reliqui fratres, an possint hæredes institui. Et an [...]eat testamentum.q. cccxx [...]ii.nu.1.& 2. fol.478
Mobilium & immobiliũ an habeatur consideratio propter æquatores. q. lxxxvii.num.8 fol. 132
Monachi delinquentis punitio ad quem pertineat. q. cccccclix.num.1 fol.829
Monacho claustrali possintne causæ delegari. q. cccccclxiii. num.4 fol. 838
Monachus, an possit esse officialis seu iudex.ibid. num.1.disting.num.2 fol.837
Monachus claustralis, an possit esse aduocatus, procurator, arbiter, uel defensor. ibid. nu.3 fol. 838
Monasterium an habeatur locô filii, ut faciat deficere fideicommissum.q.cccclxxvii.nume.5 fol.709
Monasterium an possit petere bona uxoris, quæ post mortem suam omnia bona sua donabat dicto monasterio.q.cciiii.nu.2 fol.339
Moneta aurea, an contineatur appellatione monetæ.q.ccccxcii.num.1 fol.726
Monetam quis primũ cuderit. q. ccccxcviii.nu.3 fol.737
Monetam cudendi ius, cui competat.ibi.num.1 fol. 736
Monetarii an quid cõferant subsidiis Delphi.q.ccccii. num.1 5.& 6. fol.569.& 571
Moræ purgatio quando admittatur usque ad litem contesta-

 quæst.

q.clxxi.num.2 fol.275
In mora an quis constituatur ante interpellationem.q. cccc xcvii.nu.1 fol.735
Mors ciuilis est triplex.q. ccccc xlvii.nu.2.3.& 4. fol.803
Mulier an contribuat quid, & ubi, pro bonis paraphernalibus.q.cccxcvi.nu.3. fol.566
Mulier nobilis,nubens plebeio, an retineat paternam dignitatem.q.cccxlix.nu. 2 fol.502
Mulier an nubendo uideatur bona sua in dotem constituisse. q.ccccxcix.nu.2 fol.738
Mulier an censeatur constituisse in dotem nomina, siue debita.ibid.num.3
Mulier prægnans citata, an teneatur in iudicio comparere. Et quod non cōparentis periculum.q.cclvi.nu.1 fol. 400
Mulier pro debito ciuili non debet incarcerari.ibi.nu. 2
Mulier an debeat totam donationē propter nuptias, uel augmentum dotis lucrari, moriente marito, pendente termino dato ad soluēdum sibi dotem.q.ccccxxx.nu.1 fol. 621
Mulier potest habere bona triplicis cōditionis.q.cccclxviii. nu.4 fol.698
Mulier nobilis, nupta plebeio, an mortuo uiro debeat cōferre ī subsidiis Delphinalibus, una cum plebeis. q. cccxlix. nume.1 fol.501
Mulier grauida, citata, personaliter ne teneatur comparere.q. ccccxlv.nu.5 fol.67[illegible]
Mulier, minor & rusticus, an possint alios testes producere post didicita testificata.q.cxx iiii.nu.2 fol.195
Mulier quomodo cauere debeat pro donario sibi facto à uiro. q.ccxlviii.nu. 1 fol.39[illegible]
Mulier an possit esse testis in testamento, uel codicillis inter liberos.q.cccccxxxviii.num.1 fol.788
Mulieres & ex eisdem descendentes, an succedant in rebus feudalibus.q.lix.nu.1.fol.86
Mulctæ inflictæ clerico ante, quàm se allegaret clericū, an possint exigi per clericum.q. ccccl.nu.1 fol.676
Munus personale gerere, quis dicatur.q.lxviii.num.3.fo.98
Mutuans pecuniam ad mercandū ad mediū lucrum & damnū, an sit usurarius cōtractus. q.clxxxv.nume.1 fol. 299
NEgatoriæ natura. q.xxviii.num.4 fol.43
Negligentia multiplex. q.cccclxxiii.nu.1 fo.703
Negligentia magna, dolo æquiparatur.ibi.nu.2
Negotia grauia, uel maiora, quę dicantur.q.ccccxxix.num. 4 fol.620
Negotia quęnam debeant omnino fieri in scriptis. q. cccccc lxxxii.

lxxxii.nu.3 fol.877
Negotiationes quę clericis & nobilibus sint permissæ.q.cxcvi.num.2 fol.322
Negotiorum gestor, solùm expēsas petere potest.q.lxviii.numer.5 fol.98
Nepos ex filia, an excludat substitutum. Et quid nepote nato ex filia post mortem hęredis.q.ccccccxii. num. 1. & 2.fol. 906.& 907.
Neptis, an dicatur ex proprio corpore nata. q. ccliii. numer.2 fol.509
Nobiles exercentes officiū notariatus, conferūt pro subsidiis, unà cum popularibus. q. xc. num.1 fol.142
Nobiles, laborantes suismet manibus in propriis possessionibus nobilitatis priuilegio non priuātur.q.cccxcii.n. 1.f.561
Nobiles, nobiliter uiuentes, ad subsidia nō tenētur, ne quidē pro rebus registratis. q. ccclxxxiiii. num.1 fol.549
Nobiles quo casu priuenī priuilegio nobilitatis.q.cxcvi.numer.1 fol.320
Nobiles, exercentes mercatum, adstringūtur ad subsidia Delphinalia.q.cccxci.nu.1.f.560
Nobiles operantes propriis manibus, an perdant nobilitatis ius.q.xli.nu.1 fol.62
Nobilis nobiliter uiuens, an teneatur ad subsidia Delphinalia, licet bis aut ter ea soluerit.q.ccclxxxvii.nu.1.fo.552
Nobilitas quomodo probetur. ibid.num.2 fol.553
Nobilitatem assumēs per se, an et qua pœna puniatur.q.lxxxix num.2 fol.141
Nomen debitoris, an possit in causa iudicati capi. Et quid de consuetudine Delphinali. q.cccclxviii.num.1. fol.847
Nomina, an ueniant, legatis mobilibus & immobilibus.q.ccccxcix.num.1 fol.737
Notarii duo cur ferè abhibeantur.q.cxxii. nu.2 fol.191
Notarii recipientes instrumēta falsorum contractuum, qua pœna puniātur.q.ccccxxxiii. numer.1 fol.629
Notario causę, asserenti in suis actis commissam sibi fuisse testium examinationem, an credatur.q.cxxvi. nu.1. fol.196
Notarius ut possit alicuius notarii prothocolla redigere in formam, quæ & quot requirantur.q.ii. nu.2 fol.10
Notarii hæres, an possit grossare notam sine mandato Iudicis.ibid.num.3 fol.11
Notarius, hæres alterius notarii, an possit instrumenta eius redigere sine iussu Iudicis.q. cxviii.num.1 fol.185
Notarius recipiens instrumentū contractus iure reprobati, an puniatur.ibid. nu.2. fol.186

Notarius an possit conficere instrumétum procurationis in causa propria q.cccxviij.numer.1 fol.467
No arius potest facere instrumentum in quo se obliget alteri.ibid.num.2
Notarius an possit notam per eũ receptam per interuallum extendere.q.cxxix.nu.1.fo.202
Notarius si fateatur in tortura, uel aliàs, se instrumentũ falsum cõfecisse, an noceat parti illa confessio.q.ccccxxxiij.numer.3 fol.630
Notorium requirit, quòd pars proponat in iudicio.q. ccxxj. num.4 fol.366
Nullitas opposita contra sententiam, impedit executionem ipsius sententiæ.q. l.n.2.f.74
Nunciatio noui operis, locũ etiã habet pro republ.q.ccclx.numer.2 fol.520
Nuncio Delphinali super opprobriosa responsione sibi, ut ait facta, non credit. Fallit.q. ccccccxxviij.n.1.& 2.fo.930
Nuncius falsam relationem faciens, qualiter puniatur. q. xliiij.num.3 fol.65

OBiectus cõtra testes, nõ probati in causa principali, an admittantur in causa appellationis. q.ccccc.num.1 fol. 38
Obligatio requirit duo extrema.q.cxlvj.nu.2 fol.240
Obliuio præsumaturne in testatore secundò testante.q.cxxv j.num.4 fol.200
Occultans instrumentum alias à se productum, qua pœna puniatur.q.ccxlv. nu.1. fol.392
Occupatio iure peculii, hodié correcta est.q.ccc.nu.3.f.451
Oeconomum Ecclesię citari sufficit, in causis tãgentibus Capitulum Ecclesię. Et quid de qualibet uniuersitate. q. cccxxj.nu.1.& 2 fol.470
Officialis an possit laicum punire, pro iniuria illata clerico.q.cccccclxij. nu. 1. disting. nu.2.& 3 fol.835.& 836
Officium quod sit hodie subrogatũ loco Quæstoris.q.cccccxxxvj.num.40 fol.645
Officium publicum bonam fidé inducit.q.cxxix.nu.2.fo.203
Omne qui dicit, nihil excludit. q.ccccclviii. nu.2 fol.686
Onus specificandi clausulas derogatorias, sciẽti imponitur. q.cxxvii.nu.3 fol.199
Operas suas an quis possit locare in perpetuum. q. cccxiiii. num.2 fol.462
Opinio Doctorum, an releuet expẽsis.q.cclxxvii.n.1. f.428
Opponi de nullitate contra tres cõformes sententias, quando possit.q.ccccclxxix.n.4.f.871
Ordinarius an possit beneficiũ conferre irrequisito patrono ecclesiastico.q.ccclxxiiii.numer.

mer.3 fol.537
Ordo iudiciarius, quando seruãdus in commissione causę facta à Iudice.q.lxx.n.2.f.101
PActa de dote lucranda, & de donatione propter nuptias,debent esse ęqualia respectu quotæ. q. cccclxv. nu.4 fol.842
Pactum adiectum,quòd si infra xviii.menses restitueret,uenditio haberetur pro non facta, utrum excuset proximiorem à lapsu anni. q.cclvii.numer.2 fol.401
Pactum si apponatur in uenditione aut reuenditione alicuius rei, quòd si emptor alteri uendat, uẽditor possit habere rem pro eo pretio,quo alteri uendetur, an non obstante tali pacto dominium transeat in emptorẽ. q.cccccl xix. num.2 fol.849
Pactum creditoris cum debitore, quòd ipse faciat fructus suos, an ualeat. q. ccccxxxii. num.14 fol.628
Pactum legis commissoriæ, qualiter fiat in pignoribus. q. vi. num.1 fol.14
Pactum legis commissorię an in pignoribus iuramento firmatur.ibid.num. 2
Pactum de redimẽda re pignori data,an ualeat.ibid.num.3
Palatiũ Episcopi,an gaudeat immunitate.q. cxxi.nu.4. f.190
Papa moriente,an expiret potestas data conseruatoribus. q. ccxlvii.nu.1 fol.394
Papa,uel delegatus an possit cõferre beneficium , inconsulto patrono laico.q.ccclxxiiii. nume.4. fol.537
Papæ authoritas.q.ccccclxxxix. nu.5 fol.886
Paraphernalia , unde dicantur. q.ccccl xviii.nu.5 fol.698
Pars una an teneaẽ alteri parti exhibere instrumẽtum faciẽs pro limitatione mandamẽti sui.q.cxciii.num.4 fol.317
Pars una an possit compellere aliã ad concludendũ in causa.q.ccccclxxxvii.nu.1.f.883
Pars una petitionis si probetur,an pro illa parte probata, possit sententia ferri in actione reali uel personali. q. xxvii.num.1 fol.41
Pars maior congregatorum , ad collectę impositionem,an liget minorem. q. ccccccxxxi. num.7 fol.949
Pars potest petere securitatem sibi præstari à Iudice.q.ccccxviii.num.6 fol.601
Pars uolens deducere petitoriũ in beneficialibus, admittitur ad corroborationem possessorii.q.lxxi.nu.1 fol.102
Pars quomodo , & quando possit instrumentum de falso arguere.q.cxxxi.num.1.fo.205
Pars nõ citata ad uidẽdas testiũ a.te-

atteſtationes, an poſſit cõſentire. q. ccxvj. nu. 2 fol. 359
Partem ſi quis reliquit ad pias cauſas, & partẽ nõ, an ualeat teſtamentum. q. ccccxliij. numer. 14 fol. 796
Partem cenſus qui ſoluit, an euitet commiſſum totius rei emphyteoticariæ. q. clxxiiii. numer. 1 fol 284
Parti, contra quam dantur obiectus, licitumne ſit dare alios articulos ſaluatorios. q. ccccc. num. 2 fol. 739
Pater ſi quid donet filio, & id tacitè, an intelligatur de donatione propter nuptias. q. cxlv. num. 5 fol. 238
Pater ſi iuramentum adiecit in recognitione tallıæ, an filius tali iuramento adſtringatur. q. cccxv. num. 3 fol. 464
Pater an teneatur aliquid relinquere filio naturali, in teſtamẽto. q. ccccxxvi. nu. 8. f. 615
Pater quantum conferre poſſit filio. q. cxlvj. num. 3. fol. 242
Pater an poſſit per fideicõmiſſũ in dote filiæ ſubſtituere. q. ccccccxiij. num. 1 fol. 908
Pauperi non habenti unde cauſam tueatur, Iudex debet ſumptus decernere. q. cccclxj. numer. 1 fol. 834
Peccatum non eſt in promittẽte ſoluere uſuras. q. ccccclxxxj. nume. 3 fol. 875
Pecuniæ mutatio ſi fiat, & agatur de ſolutione, an de fortiori uel uiliori fienda ſit ſolutio. q. ccccxciij. nu. 1 fol. 728
Pedagium ſi quis fregerit, emolumentũ condemnationis cui applicetur. q. ccccxiii. numer. 1 fol. 587
Pedagium qui emit, an uideatur pœnas trãſgreſſorum emiſſe. ibid. nu. 2 fol. 588
Pœna corporalis, poteſt à Curia ſæpe mutari in pecuniariam. q. ccccclxxix. num. 2. fol. 870
Pœna ſtatuti non habet locũ, ſi ſtatuto ciuitatis caueat, ne qs alienet rẽ ſine ſolutione gabellæ. q. ccccccxc. nu. 2. fol. 888
Penſio annua ſuper feudis Delphinalibus impoſita. q. clxxxiij. num. 1. fol. 294
Pẽſio an poſſit imponi in re emphyteoticaria. ibid. n. 2. f. 295
Penſio annua, an poſſit peti pro annis futuris. q. ccccclxxvj. num. 5 fol. 867
Penſionis diminutio, an debeat fieri propter belli aut peſtis interuẽtum. q. ccccccxxx. numer. 1. & 2 fol. 939
Percepta iure ſubſtitutionis pupillaris, an ueniant in fideicõmiſſo uniuerſali. q. ccciij. numer. 3 fol. 455
Perdita ĩ ludo alearũ an poſſint repeti. q. ccccclxxxi. n. 2. f. 875
Permiſſio cõparatiua. q. cxj. numer. 1 fol. 177
Permiſſio ſimplex. ibid. nu. 3

Ex

Ex Permutatione aliquis recepit rem aliquam immobilē, & prætereà decem florenos, an fit in totum permutatio, uel uenditio, uel pro parte. q. xcij. nu. 2 fol. 145
Periurus qualiter puniatur. q. clxxviij. num. 4 fol. 289
Personalis, & hypothecaria an possint eodē libello intētari. q. cviij. num. 1 fol. 174
Personę miserabiles, quę dicantur. q. ccccclxvi. nu. 1. fol. 845
Peti aliud pro alio an possit: sicut solui aliud pro alio. q. ccclviii. nu. 1 fol. 518
Petitio hæreditatis directa, an competat ei, qui agit uigore Codicillorum. q. cccxxiii. numer. 4 fol. 473
Petitorium & possessoriū nihil inter se habent commune. q. i. num. 2 fol. 7
Pignoratio possitne fieri die feriata ob honorē Dei, uel Sāctorum. disting. q. ccxv. numer. 5 fol. 356
Pisces stagni, dicanturne pars fundi. q. xci. num. 4. distin. numer. 5 fol. 144
Plebeii habētes iurisdictionē in castra & homines, an teneātur ad subsidia Delphinalia. q. ccclxxxv. nu. 1 fol. 550
Plebeii non habentes castra, sed feuda particularia, tenētur ad subsidia Delphinalia. q. ccclxxxvi. nu. 1 fol. 551
Positione negata, an possit quis se iuuare. q. clxxxii. n. 1. f. 293
Possessio duplex est. q. ccccccxxix. nu. 4 fol. 935
Possessio, dictio, est ambigua. ibidem. num. 5 fol. 936
Possessio an continuetur de patre ad filiū. q. ccclv. n. 3. f. 515
Possessio naturalis, an trāsferat, si fiat contractus intra rē propriam. q. cccccciii. n. 1. fo. 898
Possessio an continuetur contra successorem in beneficio, uel in re prophana. q. ccccccxxix. num. 1 fol. 931
Possessio ficta, nō sufficit ad cōstitutionē precarii. q. cccccix. num. 2 fol. 752
Possessio ciuilis, quot & quos effectus operetur. q. ccclvi. numer. 1 fol. 515
Possessio ei adiudicari debet, qui potiora iura ostenderit. q. lxxxv. num. 2 fol. 125
Possessio an transferatur per inuestiturā. q. ccccxv. n. 2. f. 591
Possessio an transferatur iure ipso, absque reali traditione. q. xxij. num. 2 fol. 36
Possessionem habens realem, an præferatur habenti ciuilem. ibid. num. 3
Possessione de præterito probata, non præsumitur ex ea dominium. q. xxviii. nu. 2. fo. 43
Possessionem habens rei uēditæ uel donatæ, per precariū, uel retentionem usufructus, præ fer-

fertur habenti post eà realem. q.cxij.nu.1 fol.178
Possessionem habens in aliquo territorio, contribuere debet munitione loci. qō. vij. nume. 1 fol.15
Possessor pacificus quis dicatur. q.lxxxv.nu.3 fol.126
Possessori hæreditatis, cōpetatne sēper beneficiū l. edicto. C. ď edi.di.Adr.tol.q.cxxxij. nume. 4 fol.208
Possessores tertij, an debeāt generaliter uocari in declaratione hypothecariæ actionis.q. ccccxxxij.nu.3 fol.625
Possessoribus pluribus existentibus, utrum creditor poterit eligere, quē uoluerit, uel agere cōtra quemlibet pro rata. ibid.nu. 4
Posidens rem aliquam, dubitās in ea turbari, appellat extra iudicium. q. ccccxxxvj. nume.73 fo.651
Possidens lite pendente nō debet teneri in possessione.qō. ccclxvj.nu.1 fol.527
Potestas paterna sola, an attendatur in iudicijs.q. liiij. nume.1 fol.62
Precarij constitutio.q. cccccix. nume.1 fol.751
Precarii constitutio possitne idē operari in personam secundi donatarij, quod in personam primi, factis donationib. duabus successiuè in contractu, diuersis personis.q. cccccxij. nume.1 fol.754
Præcepto Iudicis an sit obtemperandum. Et an negligentibus pœna infligatur.q. ccclix.nu.1 fol.519
Præcisarum literarum species. q.ccccxxj.nu.4 fol.605
Prædicatores an debeant præcedere minores.q. cccccij. nume.5 fol.742
Pręfecti prætorio, secundū conscientiam iudicant.q. xxix. nume.1 fol. 44
Præfectus prætorio quis dicat: & eius potestas.q.l.n.4.f.75
Prælationis ius an possit alteri cedi siue remitti.q.ccccxj. nume.1 fol.586
Prelatus nouus an possit res seu iura Ecclesiæ possidere. q. ccclv.nu.1 fol.514
Prælatus an possit dare laico in compensationem, aliquā pensionem sine consensu capituli.q.clxxix.nu.1 fol.290
Presbyter an liberetur a patria potestate. q. ccclxxxij. nume.2 fol.548
Pręsens, quis, & quot modis dicatur. quæst.cccccclxx. numero 2 fol.852
Præsentatio in campo duelli, quomodo, & quando fieri debeat, & quæ protestationes sint præstandæ.q.cccccc-xxij.nu.1 fol.918
ræscribaturne contra fiscum di-

distíng. quæst. ccccxvj. nume.1 fol.592
Præscriptio contra ecclesiam, an incipiat currere a tempore prælati malè alienantis.q. cl.nu.1.& 2 fo.249
Præscriptio si non opponatur, an Iudex poterit supplere & admittere. qō. ccxxj. numero 1 fol.366
Præscriptio actionis personalis debitoris contra creditorem. q.cxcix.nu.1 fol.325
Præscriptio an interrumpatur per sententiam arbitri.quæst. ccccxvj.nu.7 fol.595
Præscriptio an aliquibus casibus cesset.ibid.nu.8
Prescriptio debitoris an currat contra debitorem, intermissione unius pensionis annue. q.ccccvj.nu.1.& 2 fol.575
Prescriptio triplex, odiosa, fauorabilis, & partim odiosa, partim fauorabilis.q. ccccxvj. nu.2.3.4.fol.593.& 594
Præscriptio annuæ prestationis, quanto tempore acquiratur.q.ccccvij.nu.1 fo.577
Præscriptio quadraginta annorum, currit cōtra Ecclesiam, excepta Rom. quæst.clxj.nume. 2 fol.263
Præscriptio uel usucapio an aliquo casu dormiat.q. ccccxvj. nu.13 fol.596
Præscriptioni annuæ præstationis, non sufficit probare cursum temporis: sed debet causa specifica allegari.q. ccccviij.nu.1 fol.581
Prescriptionis cuiusnam hic rationem habeamus.q.ccccxvj. nume.5 fol.594
Præscriptionis xxx. annorum exceptio, an impediat litis contestationem. ibidem nume.15 fol.597
Præscriptio introducta ex statuto, currantne contra pupillum.q.xxxj.nu.2 fol.46
Præscriptiones legales an & quando currant contra minores.ibid.nu.3
Præscriptio inchoata in persona minoris, an currat contra minorem.ibid.nu.4
Præsumptio oritur ex facto antiquo. quæst. ccclvij. numero 2 fol.517
Pretium, an possit peti pro annis pteritis.q.cccccclxxvj. nume.6 fol.867
Preteritio, & exhæredatio, qdnam differant.q. cccccxxix. nume.2 fol.774
Primogenitus, seu primonatus, quis dicatur.q. cccccvj. nume.3 fol.748
Princeps alicuius patriæ, an possit a suis subditis quid exigere pro bello inferēdo, & substituendo. quæst. cccccl j. nume.11 fo.814
Princeps tēporalis an super iuramento possit dispensare. q.cxc-

q.cxciiij.num.1 fol.318
Princeps an possit appellationẽ desertã admittere.q. ccccxxxvj.nu.95 fol.654
Princeps secularis an possit dispensare super iuramento.q. clxxviij.nu.3 fol.289
Princeps an possit causam in alio iudicio pendentẽ, indecisam ad se aduocare.q.ccccxl. nume.1 fol.665
Princeps qlibet an possit habere parlamẽtũ, sicut Rex Frãciæ.q.xliij.nu.2 fol.63
Princeps nõ debet bellũ suscipere & gerere in præiudicium subditorũ.q.cxiij.nu.3.f.180
Principi quid asserenti in suis literis patentibus, an credi debeat. quæst. ccccl xxxj. nume.2 fol.714
Principes adorãtes falsos deos, qua pœna puniãtur.q.cccccl xxxix.nu.2 fol.885
Prior conuentus prædicatorũ, minorum, an possit conferre eucharistiam uel extremã unctionem suo religioso, extra terminos conuentus.q. cccccij.n.3.& 4.f.741.& 742
Priuilegia de decimis non soluendis quatenus extendantur.q.ccvij.nu.1 fol.344
Priuilegiorum conseruatores, non sunt hodie reuocati per pragmaticam sanctionem.q. xviij.num.1 fol.31
Priuilegium cõcessum ab alio, quam ab Imperatore, Papa, Rege Franciæ, uel Delphino, teneatne.q. cccliiij. nume.1 fol.513
Priuilegium cõcessum per principem alicui uillæ de exemptione pedagij, per terram eiusdem principis, an ad terras posteà quæsitas extendatur.q. ccccl xxxix. nume.1. & 3. fol.724. & 725
Pro, dictio, conditionem importat. qõ. cccccxxxij. nume.7 fol.967
Probandum in iudicio aliquid qui se adstringit, si non probet, perdit causam.q.ccclxv. nume.1 fol.527
Probari statim, uel de proximo fieri, quando quid dicatur. quæst. cxxxij. numero 2 fol. 208
Probatio ad obtinendum in hypothecaria an sufficiat, si creditor probat per testes, quòd uidit debitorem possidere.q. ccccxxxij.nu.6 fol.626
Probatio tituli clericalis, est quid spirituale. q. cxxxviij. nume.3 fol.220
Probatio centum annorũ quomodo poterit fieri. q. cxciij. nu.3.fol.317.& q.ccclvij. nume.1 fol.517
Procedẽdi ratio, in causa appellationis quæ interponitur a reintegratione possessionis, uigore statuti Delphin.q. ccccxxxvj.

xxxvj.nume.51 fol.647
Procedi pōt in causa inquisitio nali, sine litis cōtest.q. cxliij. num.4 fol.233
Procedi qualiter debeat ī actio ne hypothecaria, si tertius possider.q. ccccxxiij. numero 1 fol.625
Processus contra absentē accusatum de graui crimine, de iure canonico, qualiter formetur.q.ccccxxix.nu.3 fol.619
Processus nulius, possitne de partium consensu ualidari. q.ccxvj.nu. 1 fol.359
Processus quomodo fiat contra absentem de graui crimine accusatum.q.ccccxxix. nume.1 fol.618
Procurator, in causa, quā ducit, non debet admitti in testē.q. xlv.nu.1 fol.66
Procurator falsus, quis dicatˉ.q. clxxiij.nu.2 fol.282
Procurator an possit sine speciali mandato iurisdictionem prorogare.quæst.cclxxxv.nume.2 fol.436
Procurator num admittatur ad probandas causas absentiæ, quas allegat.q.cccxxviij.nume.4 fol.489
Procurator num interueniat, si statuto pro pœna corporali debeat imponi pœna pecuniaria.ibid.nu.5
Procurator generalis ad omnes causas, an possit comparere in causa criminali sine speciali mādato.ibid. nu.6
Procurator an admittiˉ in causis criminalibus, ad media causæ.quæst. cccxxviij.nume.1 fol.488
Procurator an admittatˉ ad declinatoriā fori, uel dilationē causæ, opponuēdam. ibid. numero 2.
Procuratores, quamuis nobiles, tenentur ad subsidia Delphinalia. q cccxcix. nu.1.f.568
Procurator an possit prorogare iurisdictionem sine speciali mandato, q. ccccliiij. numero 2 fol.691
Procurator si decedat ante causę sententiam, an possit sententia ferri in personam domini causæ.q. lxxxvj.numero 1 fol.127
Procuratore domino litis, & domino causæ mortis, in cuius personā ferenda sit sententia. ibid.nu.2 fol.128
Procuratores, nobiles, teneanturne conferre in subsidiis Delphinalibns.q.lxxxix.nume.1 fol.141
Procuratoriū an sit reuocatū domino moriēte pendente lite. q.ccccxxxj. nu.2 fol.623
Proditor, quis dicatur.q. cxcj. num.5 fol.312
Professionē facere quando quis censeatˉ q.cccccij.nu.1. f.741
Promissio & iuramentum, debent

bent intelligi secundum terminos iuris communis q.xcvj.nume.3 fol.154

Pronunciari an possit in criminali, ex probatione habita in causa ciui i.q.cccxlij.n. 3.fo.495

Pronuncians se Iudicem non cõpetentem, an possit illam interlocutoriam reuocare. q. ccccxxxvj.nu.93 fol.654

Pronunciatio super exceptione dilatoria, an sit interlocutoria. q.x.num.3 fol. 19

Pronunciationes latæ post, in executionem sententiæ, sintne interlocutoriæ. q.xi. nume.3. fol. 20

Proprietarius, an usufructarius debeat inuestire de re feudali, uel emphyteoticaria.q. cccclxxvij.nu 1. fol.708

Prorogatio an uideatur facta iurisdictionis, si quis se submittat cognitioni Iudicis.q.ccclxx.nu.1 fol.531

Protectio & defensio an intelligantur cũ armis.q. cccccl xxxiii.nu.1 fol.879

Protegere uerbum, quid importet.ibid.num.2

Protestatio uel denunciatio alicui facta, an possit per iuramẽtum probari.q.cccccxiiii.nume.2 fol.909

Protestatio per aliquem facta probatur iuramento.q.ccv.nume.2 fol.341

Protestatio domini an ualeat, ꝙ utrunque petere possit, pensionem & commissum.q. clxxii. nume.1 fol.779

Protestationis usus.q.lv.num.2. fol.8 2.& q. clxxij. nume. 2. & 4. fol.279.& 281

Prothocollorum emolumenta, an ueniant in legato omnium bonorum.q.cccccxli. nume.1 fol. 793

Prothocollum debet exhiberi, si instrumentum de falso redarguatur.q.xix.num.5. fol. 33

Prothocolla debent remanere penes hæredem notarii. ibid. nume. 6

Prouisio facta respectu casus expressi, nõ porrigit ad omissũ. q. cccccxxxi. nu. 2 fol. 779

Puella, Ioanna nuncupata, quãdo regnarit. q. lxxiiii. numer.2 fol.124

Pupillaris expressa, an excludat matrem etiam in legitima.q. cccccxxxiii.nu.1 fol.780

Pupilli causa, fauorabilis est, utroq; iure id testãte. q.ccccccxxxi. num.3 fol.945

Pupillus & adultus, ubi æquiparentur.q.ccccxxxv.n.2.f.633

Pupillus non seruiens domino, an priuetur feudo.ibid. nu.4

Pupillus nõ debet educari apud tutorẽ, si sit substitutus.q.cccccxxxix.num.3 fol.790

Qvarta Trebellianica retenta, an possit ex ea detrahi alia, si hæres detrahens

detrahens alium instituat, & per fideidommissum substituat.q.liij.nu.2 fol.79
Quartæ Trebellianica an detrahi possit de legato de portione hæreditatis, uel aliqua re de facto, uel de legitima filii. q.ccxcvj.nu.3 fol.447
Quartæ Trebellianicę prohibitio, facta per testatorē in primo gradu substitutionis, an porrigatur ad omnes substitutiones in cæteris gradibus substitutionum subiūctas. q. cccccxlv.nu.1 fol.798
Quæsita per filium, patri non quæruntē eo mortuo.q.cxlvij. num.2 fol.244
Quomodocunq;, & Qualitercūq; usus.q.ccxxix.n.2.f.379
Quo tempore pręscribatur officio iudicis. q. ccccxvi. numer.14 fol.597
RAtificare infra decē dies an debeā appellationē meo nomine factam.q. ccccxxxvj.nu.103. fol.655
Ratificationis usus, & tempus. q.xiij.num.2 fol.24
Rebelles & infideles qui dicantur. q.cccccl xxxix.n.4. f.885
Rebellis contra papam qua pœna puniatur. ibid.nu.6.f.886
Recedere quando liceat à proprio uerborum significatu.q. cccccxlviii.nu.1 fol.804
Recognitio sola an efficiat quē hominem alterius.q.cclxxii. num.4 fol.420
Reconuentio an admittatur in causa appellationis. q. ccccxxxvj.num.102 fol.655
Registrum notę, an faciat fidē. q.xix.num.3 fol.33
Registrū, quid remissiuè.q.ccclxxxj.num.2 fol.546
Regionis cōsuetudo inspicitur, in solennitate actus, de quo agitur.q. cclxij. nu.3.fol.408
Regula, dolo facis, an & quādo locum habeat in materia reintegrationis. q. xxxvij. numer.5 fol.55
Relaxans à carcere delatū, uel compeditatum, an incidat in crimen legis Iulię maiestatis. q.ccccxxxvij. nu.5. fol.661
Relictum piū an possit Episcopus in aliam piā causam conuertere.q.cccccl vi. n.1.f.825
Religiosi & fratres mendicātes, an possint adhiberi testes in testamentis & codicillis. q. cccccxvij. num.1 fol.762
Religiosi & fratres mendicantes, quatenus uidentur similes mortuo.ibid.num.2
Religiosi & fratres mendicātes, an possint esse testes in cōtractibus.ibid. num.4. fol.763
Religiosus an sufficiat, quòd iuret ad pectus. Et quid de cōuerso.q. cccccxv. nume. 1. & 2 fol.910
Remaneat, uerbum, in donatione inter uiuos, quid importet

tet.q.cccccx.nu.1 fol.752
Remissio criminosi de uno loco ad alium ut fiat, sex requirũtur.q.ccxij. num.1 fol.335
Remissio an debeat fieri in contractibus.ibid. nu.3. fol.336
Remissus an debeat præsentari cũ eodẽ processu facto corã remittente ibid.num.6
Remouens literas Curiæ à manu seruiẽtis, qua pœna puniatur.q.cccccIxxix.n.5. fo.871
Renũciari an possit prescriptioni xxx.uel xl.annorum, ex pacto inter contrahentes adiecto.q.cccxix. num.2.fol.468
Renunciatum si fuerit arbitrio boni uiri, cum iuramento, ad illud tamẽ potest recurri, ubi foret grauis læsio.q.cccccxix. num.1 fol.765
Renũciatio super fundi dotalis alienatione, aut pacto de non succedendo patri, non ualet. q.cccl.num.4 fol.504
Renunciatio filię circa bona paterna & materna, extendatur ne ad ea, quæ pater perdidit conuolando ad secũda uota. q.ccxxviii. nu.2 fol.378
Renunciatio & conclusio an requirantur, in causa denunciationis uel accusationis. q.ccj. num.2 fol.334
Renunciatio boni uiri arbitri, habet tacitam conditionem. q.cccccxix. num.2. fol.765
Renunciatione & conclusione facta in causa, an partes postea admittantur ad productionem instrumentorum. q. ccj.nu.1 fol.333
Renunciationes à iure prohibitæ, non recipiunt interpretationem extẽsiuam. q.ccxxxi. num.2 fol.380
Repetendi ius, quid requirat.q. cclxxxviij. nu.2 fol.438
Responsio ad positiones, per, credit, uel, non credit, an sufficiat.q.cccxxxiiij.n.1.fol.484
Represaliæ, non sunt de iure ciuili, aut canonico permissæ. q.xxxij.num.1 fol.48
Represalię possintne cõcedi cõtra clericos. Et quomodo.q. xxxiiij.num.1 fol.50
Represalię possunt concedi, cõtra eum, cuius culpa concedũtur.ibid.num.2 fol.51
Represaliæ ut concedantur, an superior sit primò adeundus. q.xxxiij.nu.1 fol.49
Re uendita per debitorẽ in fraudem creditoris, capta & incãtata pignori, uter preferatur. q.lxxxj.num.1 fol.118
Re cadente in commissum, an dominus non poterit agere post quinquennium. q. cccc-xij.num. 1 fol.587
Re posita ad manus Curiæ, an postea fiat, recredẽtia potius ius habentibus in possessorio. q.cccccIij.nu.6 fol.819
Rem feudalem si emerim, & uelim

lim præstare fidelitatē domino,cum recognitione homagii,an dominus possit recusare.[illegible]ccccxv.num.1 fol.570
Rem emphyteoticariam quibus sit prohibitum alienare. q.ccccliiij. nu.7 fol.681
Res inutiles ecclesiæ, possintne alienari sine ulla solennitate. q.cvj.num.1.& 2. fol.157
Res an possit auferri cōductori, non obstante hypotheca, soluēdo ei interesse. q.cccclxxx. num.6 fol.713
Res ecclesiæ ut alienentur,quid requiratur.q.cxlix.n.1.f.248
Res quando dicatur integra, ut mandatum nō expiret morte mādātis.q.ccccxcj.n.1.f.726
Rem meam apud officiarios sequestratā, an possim uendere pro uictu, si nō sit mihi unde uiuam.q.lxxxj.nu.2. fol.119
Res emphyteotica an possit alienari irrequisito domino. q. xlvij.nu.1 fol.71
Res litigiosa an possit hypothecari.q.ccccxxxii.nu.16.f.628
Res ecclesiæ in emphyteosim dari possunt,sine solennitate. q.c.num.1 fol.161
Res emphyteoticaria quo casu cadat in commissum. q.cj.numer.2 fol.163
Res an dicatur litigiosa,per simplicē citationē. q. cccclxxix. num.3 fol.711
Res an possit capi iure prælationis,in donatione,q.cccccviij. num.2 fol.751
Res testatoris alienari possunt, propter æs alienum, non obstante quacunque prohibitione.q.xcvj. nu.2 fol.154
Res ecclesię quibus de causis possint alienari.q.cccccxciiij. num.1 fol.891
Res ecclesię an præsumatur alienata in utilitatem eius.q.cli. num.1 fol.250
Res sequestrata an possit interim uendi.q.ccx.nu.3.fo.348
Rerum appellatione, an contineantur iura, & actiones. q. ccxcj. nu.2 fol.441
Rescindens & rescissoriū possūt in eodem iudicio intētari.q. cxliii. nu.1 fol.232
Rescripta papalia sunt contra pragmaticam sanctionem. q. xvii.num.1 fol.30
Rescriptum impetratū à Principe,quòd sententia non mādetur executioni,donec de meritis causæ reuisionis fuerit cognitum,an ualeat. q. ccccxx. num.1 fol.603
Rescriptum Philippi Francorū Regis,circa materiam duelli. q.ccccccxvij. num.2. fol.912
Resortus quid.q.cccccxviii.numer. 1 fol.763
Resortus an sit de essentia feudi. ibid.nu.2 fol.764
Restitutio in integrum non perpetuatur litis contestatione.

 q.cxliii.

q.cxliii.nu,2 fol.233
Restitutio in integrum postulata, an impediat executionem sentētiæ.q.ccxv.nu.7.fol,357
Restitutio in integrum, ex generali clausula, si qua iusta causa &c, utrū maiori negligenti cōficere inuentariū infra tēpus à iure statutū dari possit,q.ccccclxxiij.n,4. f.704
Restitutionis in integr. beneficium, an possit cedi, q. cxlj. num.2 fol.230
Reuocatio donationis an transeat ad heredes.q,ccxiiij.numer.1.& 3 fol,353
Reus confessus, an possit condēnari super processu nullo.q.ccxvj.nu,3 fol.359
Reus quādo dicatur esse in mora.q.ccccxcvi.num,2.fol.734
Reus ad quē locum debeat adduci ad perseuerandum in cō fessione facta in tormentis. q.cccxxxix.nu. 2. fol.491
Rex Frāciȩ,an sit subditus Imperatori,q.ccxxxix,nu,2. f.387
Rex Franciæ, an possit alienata reuocare, sine metu periurii ibid.num.1 fol.386
SAbaudiæ Iudex laicus,cognitionem & iudicium Iudæorum blasphemantium fert.q.lxiij,nu.2 fol.91
Sacerdotes sunt exempti à subsidiis Delphina. q. ccclxxxviii.nu.7 fol.555
Salariū operariis quomodo soluendum sit, in multiplici salariorum differentia. q.cclij. num. 1 fol.398
Salarium cum expensis quibus solui debeat. q. lxviij. numer.6 fol.99
Saluagardia Delphinalis nō tollit ordinariam iurisdictioné. q.lvj.num,1 fol.83
Saluamgardiam infringentis pœna quæ sit, ibid.nu.2
Saluamgardiam infringens,qua pœna puniatur, q. ccccxviij. num, 1 fol.600
Saluagardia an possit cōcedi in territorio alieno ibidem. numer.2 fol.601
Saluagardia à quo detur, & quāto tempore duret.ibid.num.3
Saluagardia pro eundo,an intelligatur etiam data pro redeū do,ibid. num.4
Saluusconductus datus hosti, an debeat seruari ibid. nu.5
Sanctio pragmatica, quando,& ubi habeat locum. q.ciij.numer.1 fol.167
Sanctiones conseruatoriæ, sunt permissȩ de iure communi.q. xviij,num.2 fol.31
Scripturæ in monumentis faciunt rem notoriam, non tamen fidem.q.ccccclxxxij.numer.4 fol.878
Schismatici adorātes falsam ecclesiam, capti in bello, furca suspendūtur, q. ccccclxxxix. num.3 fol.885

Secretarii supernumerarii in curia Parlamenti Delphinal. tenētur ad subsidia Delphinal. q.cccxciii, nu.1. Ratio. nu.2. 3.4.5.& 6. fol.562.& 563

Secretarii parlamenti, an debeant exigere decimam de condemnationibus. Et pœna exigentium. q. ccccxxxiiij. nu. 1 & 2. fol.630.& 631

Seditio si fiat publicè, uel priuatim, ad quem spectet cognitio. q. ccccxxxvij. numer. 8 fol. 662

Sententia Iudicis à quo, an confirmetur per appellationem interpositam. q.ccccxxxvi.nume. 14 fol.640

Sententia lata contra unum ex mercatoribus, pro solutione pedagii, an noceat aliis, qui partem non fecerunt. q.ccccc xlix.num.1 fol.806

Sententia condemnatoria, an absolutoria debeat sequi, si qualitas in actione uel accusatione nō fuerit probata. q.ccccc liii.nu.1 fol.820

Sententia, Condemno te in xx. reseruata tibi exceptione solutionis, non ualet. q.lxvii.nume.1. limit.nu.2 fol.97

Sententia an ualeat, intentata hypothecaria contra tertium possessorem, non facta discussione bonorū principalis. q.ccccxxxii.nu.9 fol. 627

Sententia lata testibus non publicatis, an sit ipso iure nulla. q.cccccxxxvi.nume.1. & 2. fol.881.& 882

Sententia lata contra principalem, an possit mandari executioni contra fideiussorem, sine nouo processu. q.xxvi. nume.1 fol. 40

Sententia lata contra minorem. xxv.annis, curatorem non habentem, est ipso iure nulla. Et quid de cōtractu. q. ccccxciii.nu.1.& 2 fo.731

Sententia Iudicis appellationū, lata post desertionē, an sit nulla. q.ccccxxxvi.nu.17. fo.641

Sententia diffinitiua uel interlocutoria super aliquo crimine prolata, an possit mādari executioni infra decem dies datos ad appellandū. q.ccccxxxvi.nu.54 fol.648

Sententia si contineat plura capitula, an appellari possit ab uno. ibi.nu.74. fol.651

Sententia super desertione appellationis, est interlocutoria q.xi.num.1. fol.19.& q.ccxx. nu.4. fol.365

Sententia lata super desertione appellationis, an sit nulla. ibi. num.2 fol.20

Sententia lata super desertione appellationis, an habeat uim diffinitiuę. q.xii.nu.4. fol. 22

Sententia possitne mandari executioni, contra procuratorem litis, q.lxxxvi.nu.3 fol. 128

Sententia in restitutione in integr. quando possit ferri sine litis cōtest.q.cxliii.n.3.f.233
Sententia lata in confessum, iudicio etiā minus legitimè instituto,ualet.q.cxx.n.1.fo.187
Sententia lata contra homines alicuius Ciuitatis, an noceat eorū successorib.q. cclxxix. nume.1 fol.429
Sententia expresse lata contra stylum Curiæ,an sit nulla.q. ccxcii.nu.2 fol.442
Sententia lata contra debitorē, mandatur executioni in bonis debitoris sui.q.xxvi.nu.2 fol.40
Sententia an possit mādari executioni cōtra illū, qui causā habet ab illo, qui dolo desiit possidere.q.ccxv. nu.8.f.358
Sententia,quæ nulla est,an possit per aliam cōfirmari.Et an in ea confirmatione possit opponi de nullitate primæ.q.ccxciiii.nume.1 fol.443
Sententia,quid in proposito themate.q.xvi.num.1 fol.29
Sententia lata contra principalē,potest mandari executioni contra fideiussorem,sine nouo processu.q.ccxv.n.9.f.358
Sententia super exceptione peremptoria, an sit interlocutoria.q.x.num.4 fol.19
Sententia super impositione secundi decreti, est interlocutoria.ibi.nu.5
Sententiæ prolatæ in executionem iudicati, sintne interlocutoriæ.q.lxxv.nu.4. fo.108
Sententia iudicis appellationū, est interlocutoria.q.xvi. numer.2 fol 29
Sentētia lata super nullitate processus, an sit interlocutoria, uel diffinitiua.q.ccxx.num.1 fol.363.& q.ccccxxxvi. n.18 fol.641
Sentētiæ diffinitiuę proprium. q.ccxx.nu.2 fol.364
Sententia an sit ipso iure nulla, testibus non publicatis.q.ccclxix.nu.4 fol.531
Sententia quæ transiuit in rem iudicatam, retractari potest, si æquum uideatur iudici.q. ccclxviii.num.1 fol.529
Sententia an sit ferenda in personam procuratoris,an domini.q.ccccxxxi.nu.1 fol.623
Sententiæ latæ,Curię nomine, ualent.q.ccccli.nu.2. fol.678
Sn̄iam qs mandabit executioni: an iudex,à quo:an iudex,ad quē.q.ccccxxxvi.n. 43.f.646
Sententiarum tria sunt genera. q.xii.nu.6 fol.22
Sermonis pronūciatio in masculino, quando non porrigatur ad fœmininum.q.cccccvi.nume.2 fol.747
Sequestratio necessaria facta ad mandatum iudicis, priuetne quem sua possessione.q. ccxlvi.nu.6 fol.393

Sequestrationes an impediant concessionem præcisarum. q. ccx. num. 1 fol. 347

Seruiens Delphinæ qui falsò refert, qua pœna puniatur. q. cccccxxviii. nu. 3 fol. 930

Seruiens ex officio suo possitne quem citare. ibid. nu. 4

Seruitia annua quanto tempore acquirantur. q. ccccvii. numer. 2 fol. 577

Seruitus realis quanto tempore præscribatur remiss. ibid. numer. 3 fol. 579

Seruitus pecoris pascendi, quanto tempore præscribatur. q. cccccclxxiij. num. 1 fol. 858

Seruitutes, habentes causam discontinuam, non præscribũtur. ibid. nu. 2 fol. 859

Sigillũ, in quo literæ non apparent. non meretur dici sigillũ. q. ccccclxxxi. nume. 3. fol. 714

Simoniane sit, aliquid accipere, pro ingressu monasterii. q. lxxx. num. 1 fol. 117

Soluta per simoniam an possint repeti. q. cccccclxxxi. n. 1. f. 874

Soluta per simoniam cui applicabuntur. ibid. nu. 4. fol. 876

Solutio, est facti. q. clxxi. numer. 3 fol. 276

Spoliatus omnibus bonis, uel maiori parte, an possit à quocunque cõueniri antè, quàm restituatur. q. xxxviii. numer. 2 fol. 57

Spoliatus quibus casibus non restituatur, si per partem opponatur. q. xxxvii. nu. 6. f. 55

Spõsalitia largitas, quid dicat. q. cxlv. nu. 2 fol. 235

Spurii an succedant matri, si nõ sit illustris. q. cclxxx. numer. 3 fol. 431

Spurio possitne quid relinqui à patre. ibid. num. 1 fol. 430

Statuto stãte, quod uir mortua uxore lucretur dotẽ, uel certam partẽ dotis datæ, an locũ habeat in dote non soluta. q. cclxxiiii. nu. 2 fol. 422

Statutorũ interpretatio qualis esse debeat. q. xxx. n. 1. fol. 44

Statutum an possit tollere præscriptionem longi temporis. xxx. uel xl. annorũ. q. cccxix. num. 1 fol. 468

Statutũ Delphinale, si quis per literas, an uideatur prohibere causam nullitatis. q. ccccxxxvi. nu. 52 fol. 648

Statutũ Delphi. si quis per literas, &c. an possit intẽtari pro re mobili, uel se mouente. q. ccxii. nu. 1 fol. 350

Statutũ, quòd muliere moriẽte in matrimonio sine liberis, maritus lucretur dimidiã partẽ dotis, & aliam tantũ partẽ teneatur restituere, an intelligatur in dote soluta, uel tantum promissa. q. cccccclxv. numer. 3 fol. 841

Stipulatio interposita per notarium, ad opus futurum, an ualeat.

ualeat.q.cclxvij.nu.2. f.412
Stylo Curiæ potius,quàm consuetudini standum.q.ccxcij. nume.3 fol.442
Stylus curiæ sancti Marcellini, habeatne locũ in instrumẽto debiti, non etiam sigillato.q. clxxxj.n.1.& 2.f.291.& 292
Stylus & consuetudo Curiarũ, pro lege habetur.q. cxcviij. nume.2 fol.323
Stylus, est legitimus interpres statutorum.q.xxx. nu.2.f.45
Subdito licet se eximere a dominica potestate,ob atrocẽ sæuitiam.q.lxij.nu.1 fol.90
Submittens se misericordię alicuius,an intelligatur se submisisse eius arbitratui. q.ccccxcv.nu.1 fo.732
Submittens se alienæ iurisdictioni,an,& quãdo possit pœnitere.q.lxxvij.nu.1.fol.111
Submissio debitoris, ad carceres,an sit obligatio ualida.q. lxj.nu.1 fol.89
Submissus curiæ sancti Marcellini,possitne ante litem contesta.pœnitere.q.clxxxj.nume.4 fol.293
Subsidij, uerbi, etymologia.q. ccclxxj.nu.1 fol.532
Subsidium uoluntarium, quid. ibid.nu.3
Subsidium necessarium, quid. ibid.nu.4 fol.533
Substitutio facta personæ incertæ,an ualeat.q.cccclxvij.nume.1 fol.695
Substitutio graduum.q. ccccccl. num.1 fol.807
Substitutio compẽdiosa,an [illegible] filio impuberi.q.cccccxxxiiij nume. 1 fol.781
Substitutio facta in personam unius, an censeatur repetita in personam alterius sibi coniũcti.q.cccccxxxj.nu.1.f.775
Substitutio compendiosa, facta per uerbum commune,continet vulgarem, ante aditã hæreditatem,& pupillarem expressam. quæst.cccccxxj.nume.1 fol.767
Substitutio facta filiæ, per patrem,incerta pecuniæ quantitate institutæ,an sit fideicommissoria.quæst. cccccxxij.nume.1 fol.768
Substitutiones pupillares, vulgares & fideicommissariæ, si cõcurrant, an in electione sit eius,in quẽ collatæ sunt, uti qua malit.q.cccccxxxij. nume.1 fol.780
Substitutionis spes,an possit alteri cedi ante cõditionis euẽtum.q.ccxxxij.nu.1. fol.381
Substitutis duobus,quorũ unus decedit antè,quàm hæres,an eius portio remaneat hæredi hæredis,uel deueniat ad consubstitutum.q. cccxxxv. nume.1 fol.484
Successor uniuersalis teneẽ stare locationi sui p̃decessoris.

Secus

Secus de particulari. Et quid ita. q. ccccxxx. nume. 3.4. & 5 fol.712
Suitas, an cõueniat mulieribus, & quomodo capiat. q. cccccxlviij.n.2. & 3. f.804.& 805
Summariè procedere, quid importet. q. ccclxix.nu.2. f.530
Superuita an debeatur dote nõ soluta. q. cccccxv. nume.1. & 5 fol.840.& 843
Supplicare secundò non licet a sententia Præfecti Prætoris Delph.q.cccxlv. nume.1. limi.nu. 2 fol.497
Supplicari bina uoce an possit a sententia Parlaméti.quæst. clxxxix.nu.3 fol.302
Supplicatio an faciat rem litigiosam.quęst.cccxxxvij. nume.3 fol.487
Syndici uniuersitatis possintne quẽ accusare nomine uniuersitatis.q.cvj.nu.2 fo.172
Syndici debent præstare iuramentũ fidelitatis.q.ccccccxxxj. nu.8 fol.951
Syndicus & tutor, eiusdẽ sunt iuris.q lxviij.nu.4 fol.98
TAbellio qs ne possit effici, de cõsuetudine. q. cccxvij. nu.2 fo. 467
Tallia Delphinalis an debeat peręquari inter subditos, pro solido & libra, uel per capita. Et quid de foréſi.q.lxxxvij. nu.5.& 6 fol.131
Tallia an debeat æqualiter imponi pro rebus, quas qs extra ciuitatẽ habet.ibid.n.7.f.132
Talliabilis, an possit immunitatẽ cõsequi p̄scriptione. xl.annorum.quæst.cccxvj.numero 1.& 2 fol.465.& 466
Talliabiles, qui dicantur.q.cccxiiij.nu.1 fol.462
Talliabiles, quibus ęquiparent. ibid.nu.3 fol.463
Tempora fataliũ, an currant cõtra minores.q. ccccxxxvj. nume.45 fol.647
Tempora fatalium, an possint prorogari consensu partium. ibid.nu.46
Tẽpora fataliũ an currant, facto cõpromisso sine termino q. ccccxxxvj.nu.100 fol.655
Tempora fataliũ, an currant in curia Grationopol.ibid. nume.29 fol.643
Tempus præfixum ad appellandum, an currat, etiam nullitate ꝓposita.ibid.n.78.f.652
Tempus statutorũ ad redimenda pignora, cu[r]ra[t]ne cõtra minores.q. xxxj.nu.1 fol.46
Tẽpus conficiendi inuentarij, a quo tẽpore incipiat currere. q.ccccclxxj.nu.5 fol.856
Tempus an debeat inspici in cõtractibus alienationis rerũ ecclesiasticarum.q.clviij. nume.1 fol.258
Tempus reuocandi rem, an currat minori xxv. annis. q. cclvij.nu.3 fol.402

Tem-

Tempus contra ecclesiam præscribēdi, quantū requiratur. q.clxj.nu.1 fo.263
Tempus magnū uel paruū dicitur arbitrio Iudicis.q cxxxij. nume.3 fol.208
Tēpus, quo ecclesia fuit in cōmendam concessa, an debeat subduci de præscriptione.q. clij.nu.1 fol.251
Tempus conficiendi inuentarij, an currat minori.q.ccccclxxi nume.2 fol.855
Tempus datum ad redimendū pignus, a quo die currat.q. xxij.nu.1 fol.35
Terræ ecclesiæ incultæ, possunt per prælatū sine solēnitate dari in emphyteosim perpetuā, uel feudum. quæst.clviij.nume.1 fol.259
Tertiamentum emolumentorū Delphin. qualiter & quomodo fiat. quæst. cccccxxxvj. nume.1 fol.785
Tertius an possit iteruenire, opponendo de dominio, ut impediatur reintegratio.q.xxxvij.nu.4 fol.55
Testamentum militare non requirit nisi duos testes, etiam non rogatos, modò in cōflictu.q. cccccxliij.num.9. 10. & 12. fol.794.& 795
Testamentum, in quo mater est instituta, nulla causa inserta, & filius est hæres institutus, an possit dicere testamentum nullum q.ccccxxvj.nume.7 fol.615
Testamentum capti ab hostibus an ualeat.q. cclxviij.nume.2 fol.413
Testamentum an ualeat, in quo filius non reperitur institutus, sed substitutus per fideicommissum. q.ccccxxv. nume.1 fol.613
Testamētū primū, an possit reuocari per secundum.q. cxxvij.num.2 fol.198
Testamentum an censeatur reuocatum per hæc uerba testatoris, nolo testamentum meū ualere. q. cc.num.2. fol.331
Testamēto reuocato, an censeātur reuocata prælegata. ibid. num.5 fol.332
Testamentum an ualeat, filio instituto, quandocunq; decesserit hæres.q.cccclvj. num.1. & 2 fol.682
Testamentum an possit probari per instrumētum. q.cccxxxj. num.1 fol.482
Testamentum solenne, an possit reuocari in minus solenni uoluntate.q.cc. num. 1.& 3.disting.n.4.fo.330.331.& 332.
Testationes inualidæ, possunt cōsensu partium ualidari. q. cxxxvi.num.2 fol.214
Testator exclusione filiarum, uideaturne uoluisse hæreditatē suam ad masculos peruenire. Et an ea dispositio inducat fidei-

deicommissum, quo ad masculos.q.ccxcix. num.1.& 2. fol.449. & 450
Testator si prohibuerit alienationem,an res subiacentes restitutioni in casibns exceptuatis in authen. res quæ poterunt alienari. q.cccccxi.numer.4 fol.905
Testatoris uoluntas maximè debet attendi. q. cccliij. num.3 fol.510
Testatoris uerba ad hæredem suum quòd faciat ad libitũ, uel iudicium, uel beneplacitum,de bonis suis, quomodo illa uerba capiantur. q. cccclxxv.num.4 fol.706
Testes alii debeātne examinari in causa appellationis, super eisdē articulis traditis in prima instantia. q.xiiii. nume.1 fol.25
Testes si in prima & secunda depositione sibi nō constet,utri depositioni sit standum.q.ccccxlvi. num.1 fol.799
Testes si contradicant instrumēto, utri potius credendum, notario, an testibus. q.cccccxl.num.1 fol.791
Testes quot prçiudicent instrumento.ibid.num.2
Testes producti à falsò procuratore, alia parte præsente, an ualeāt.q.cccxlii.nu.2.fol.495
Testes an possint denuo examinari sup arti culo primò à iudice misso.q.cxxiiii.n.1.f.194
Testes in testamento,an debeāt esse rogati,an sufficiant fortuiti.q.cccccxxxviii. n.2.fo.788
Testis iteratò deponens si se referat primæ suæ depositioni, an ualeat depositio. q. lxxij. num. 2 fol.104
Testes an possint post didiscita testificata repeti super amissis interrogatoriis, si fortè nō fuerint examinati secundum interrogatoria tradita à partibus.ibid. num.3
Testes producti ab aduocato,in causa appellationis,super eisdem articulis,quibus in prima instantia, an ualeant. q. cccxlvij.nu.2 fol.499
Testes uariè deponunt, utri dispositioni sit standum. q.cccccxciij.nu.1 fol.890
Testes an possint recipi in causa inquisitionali ante litem cōtestatam.ibid.num.2.fol.891
Testes uariè deponentes de loco & tēpore, an sepulturæ electionem probent. Et quid de iurisdictione.q.cccccxliiij.numer.1.& 2. fol.796. & 797
Testibus examinatis super ualore alicuius rei pars aduersa producit alium articulum, quòd res pluris ualet, an debeant super hoc articulo testes examinari.q.cccccclxxxv. num.1 fol.880
Testis falsò deponentis pœna

quę sit.q.xliiii.num.1.fo.64
Testis falsus puniendus, nõ secũdum rerum euentum, sed secundum affectum.ibi.nu.2
Testis domesticus, an debet admitti.q.xlv.nu.2. fol.66
Testium productio, per partem priuatam facta, non prodest, neque nocet parti fiscali. q. cccxlii. nu.1 fol.494
Thares, primus pecuniam cudit q.ccccxciii.nu.2 fol.731
Thesaurarius Delphinalis si quem trahat in curia parlamenti, & succumbit, an debeat in expensis condemnari. q.cclxix.nu.2 fol.415
Thesaurarius Delph. uel locator, an debeat facere diminutionem mercedis. q. ccccccxxx.nu.3 fol.940
Titulum habens alium à defuncto quàm testamenti, an sit legitimus contradictor.q.cxxxii.nu.6 & 7. fol.208.& 209
Tonsura collata à non suo Episcopo, an ualeat. q. ccccxlix. num.1 fol.674
Tonsura collata laico à non suo prælato, tenet. Et quid ita.ibi. nu.2.& 3. fol.675
Traditio facta per precarium opereturnè traditionem ueram.q.ci.nu.1 fol.162
Trãsactio facta inter duos Priores, uel curatores, an sit personalis, uel realis.q. clxxviii. nume.5 fol.289
Transactio super negotio principali, an uideatur transactum & super expensis.q. lv. num.1 fol.82
Trebellianica an possit detrahi, pro re particulari, restitutioni subiacente.q.cccclxvi. nume.1 fol.694
Trebellianica non potest prohiberi per testatorem primi gradus, in liberis.q.li.nu.1 fo.75
Trebellianica an detrahatur, de re prohibita alienari, per testatorem. ibi.nu.2 fo.76
Trebellianica an detrahatur de piis relictis. quę. clxxviii. nu.1 fol.301
Trebellianica an possit detrahi in una re, inuito fideicommissario.q.cccccvii.n. 1 fol.901
Trebellianica an censeatur prohibita per hæc uerba, pleno iure &c.adiecta in restitutione fideicommissi.q. cccccxxxvii.nu.1. fol.786
Trebellianicæ prohibitio facta per patrem filio, respectu primi gradus prorogationis ad omnes substitutiones subiunctas. q. cccccxcii. num.1 fol.889
Tunc, dictio, infert temporis extremitatem. q.ccccccxxix.nume.2 fol.934
Tutor & curator nihil nisi expensas ab adultis uel pupillis repetere possunt.q. lxviii. num.1 fol. 97

Tutor, qui datur ex inquisitione, debet pnunciari idoneus, antè quàm sibi decernatur tutela.q.cccxxx.nu.7.fo.482
Tutor an possit ratificare gesta per falsum actorem.q.cccxx. num.5 fol.470
Tutor testamentarius quo casu debeat priuari relictis per testatorem. quæst. cxliiij. numer.1 fol.234
Tutor antè, quã accedat ad administrationem, quinq; sunt necessaria.q.cccxxx. nu.1. 2. 3.4.5.& 6 fol.481
VAgabundus, quis dicatur.q.ccij.nu.2.fo.335
Vapanenses, an sint ligii & iurisdiciabiles Regis Siciliæ.q.cccccclj.nu.1.3.6.& 8. fol.809. 810.& 812
Vapanienses an possit uti salua gardia Delphinali, cõtra Regem Siciliæ, ibid. num. 2. 9. & 10 fol. 809.& 813
Vapaniensis Episcopus ad quæ teneatur Regi Siciliæ. ibid. nu mer.5 fol.811
Vasallo sufficit petere inuestituram, ad euitandum commissum.q.clxvij.num.1.fol.271
Vasallus an possit moram purgare.q.cxxiij. num. 2.fo.193
Vasallus rem feudalem, irrequisito domino, uendens, quo pacto euitet pœnam commissi. q. clxiij. numer. 1. 2. & 3 fol.266
Vasallus si non præstiterit fidelitatem domino infra annum & diem, perdit feudum. Et quid ita.q.clxiiii.nu. 1. & 2. fol.267
Vasallus si uendat rem feudalẽ, irrequisito domino, & posteà recuperet, an euitet pœnam commissi.q.clxii.nu.2.fo.265
Vasallus quot, & quibus casib. teneatur iuuare dominum.q. lvij.num.1 fol.83
Vasallus si nõ petierit inuestituram infra tempus debitum, an & quando possit moram purgare. q. clxvi. nume. 1 fol. 270
Vasallus iurisdictionẽ alterius prorogare non potest, sine uoluntate domini sui.q. cclxxv. nume.3 fol.426
Vasallus si commisit delictum, propter quod perderet feudũ, an hæres domini possit id opponere. q. ccxiiii. nume. 4 fol. 353
Vasallus an possit feudum alienare sine consensu domini.q. clxii.num.1 fol.265
Vasallus qui non possidet, non tenetur domino ad onera feudalia.q.clxv.num.2 fol.269
Vasallus uasalli mei, non est homo meus. q.cccccli. nume.7 fol.812
Vectigal an etiam soluendum pro qualibet re ad usum proprium.q.ciii. num.1 fol.12

Vectigal exigendi ius, per consuetudinem acquiritur. q. ccccxcviii. num. 2 fol. 736
Venari in alieno territorio, siue guarena, non licet. q. ccxviii. nu. 1. Limi. nu. 2 fol. 361
Veniens ab intestato, per tit. si quis omiss. causa. uel, si nõ ualet iure test. &c. an possit detrahere Trebellianicã. q. liii. nu. 3 fol. 79
Vendicanti rem, an non debeãt restitui fructus. q. cclvii. nume. 4 fol. 402
Venditio rei allodialis, qualiter fiat. q. cccv. num. 1 fol. 456
Venditor puniaturne in plus, quia rem litigiosam uendit emptori ignoranti. q. cccxxxvij. nu. 2 fol. 486
Venditor an constituatur in bona fide, si rem, quam uendit, francam & liberam asserat, falsò tamen. q. xxiiii. nume. 1 fol. 38
Venditor si constituat se precariò possidere, transferaturne in emptorem dominium. q. cxii. num. 3 fol. 179
Verba in donatione apposita, ad habendum, tenendum, possidendum, permutãdum, quid operentur. q. cxlvii. nume. 3 fol. 245
Verba præcedentia, limitant sequẽtia obscura. q. ccccIxxxv. nume. 2 fol. 719
Verba, quòd hæres meus portet nomen & arma mea, an importent conditionem. q. ccli, nu. 1 fol. 397
Verba derogatoria primo testamento adiecta, quid operentur. q. cxxvii. num. 1 fol. 197
Verba illa præscriptione, &c. in aliquo contractu adiecta, an impediant cursum præscriptionis. Et quid, si proferuntur à statuto. Et quid, si a contrahẽtibus. q. ccccix. nu. 1. 2. & 3. fol. 583. & 584
Verba, contẽtum esse, quid operentur. q. xciii. nu. 2 fol. 147
Verba ad aptitudinem sæpe, nõ ad actum referũtur. q. cccccxxix. nu. 3 fol. 934
Verba plura, aut plures clausulæ si apponantur, singula singulis referẽda sunt. q. cccccxxxiii. nume. 2 fol. 781
Verbi, inquiratis, uis. q. lxx. nume. 3 fol. 101
Verbum, sine hærede, in materia feudali quomodo accipiatur. q. lix. nu. 3. fol. 87. & q. cxxxiii. nu. 2 fo. 210
Via publica destructa, quomodo subueniatur Reipublicæ. q. ccccxliiii. nu. 4 fo. 669
Vicarius generalis Episcopi, an possit beneficia conferre, sine speciali mandato. q. ccclxxiiii. nu. 5 fol. 538
Vicarius Episcopi, an possit alium substituere uicarium. ibid. num. 6

Vicini an possit collectam indicere pro puteo reparãdo, aut uia reficienda.q.ccccxliiii.nume fol.669

Victus uictori an condemnari debeat in expensis, in causa appellationis. q. ccccxxxvi. num.56 fol.648

Vidua ignobilis, relicta uiri nobilis, uel qui foret immunis à subsidiis, an debeat contribuere cũ plebeis in subsidiis. q.cccxlix.nu.3 fol.502

Vidua, quæ dicatur.q. cccccl xvi.nu.2 fol.845

Vidua plebeia, relicta nobilis, aut aliàs exempti, an durante uiduitate gaudeat priuilegio immunitatis.q.ccclxxx. num.3 fol.545

Vidua nobilis, relicta plebeii, an teneatur ad subsidia Delphinal.ibi.nu.1 fol.544

Viduæ relictæ Consiliariorum Delphinal. an compellantur conferre quid in subsidiis. Et quid de cæteris.q.ccclxxix. nu.1.& 2 fol.542.& 544

Villæ comprehenduntur appellatione terræ.q.ccccl xxxix. num.2 fol.724

Vincẽtius, Ferrarien.ordinis p̃dicatorum, Lugduni concionatur.q.lxxxiiii.n.1.fo.123

In uinculis qui dicãtur.q.ccliii. num.2 fol.398

Vintenium an sit soluẽdum nomine prædiorum in alieno territorio sitorum, licet ibi nõ habitem.q.ccclxxii. num.1. & 2. fol.533

Vintenium, unde dicatur. ibid. num.4 fo.534

Voluntas debet attẽdi in raptu uirginũ.q.cccccl v.n.2. f.824

Voluntatũ ultimarũ, octo sunt species.q.cccccxliii.nu.1. 2. 3.4.5.6.7.& 8 fol.794

Vox publica, & rumor ĩ patria excusant à dolo & calũnia. q.ccccxlvi.nu.1 fol.671

Vnio ad quid fiat.q. ciii. nu.4 fol.168

Vniuersitas non potest se in unum congregare, sine licẽtia Iudicis.q.cvi.num.1 fol.172

Vsufructuaria omnium bonorum, se alimentare tenetur & uestes lugubres sibi comparare.q.cccccxli.num.3 fol.793

Vsufructuarius omnium bonorũ, an teneatur soluere debita ibi.nu.1 fol.792

Vsura, inficit contractum.q.ccxxvi.nu.3 fol.375

Vsus nihil operatur, nisi habeat implicitum. q. cccccxxxi. nu.14 fol.958

Vsusfructus an finiatur usufructuario ingrediente monasteriũ.q.cccccxcv.nu.1. fol.893

Vsusfructus an finiatur, si usufructuarius efficiatur monachus.q.ccccl xxvij. n.4.f.708

Vxor an lucrabitur donationẽ propter nuptias, marito eam ali-

alimentante, durante litigio. q.ccccxxxix.num.5. fol.664
Vxor an cēseatur proprietaria, uel usufructuaria ī bonis sibi a uiro cōstitutis pro doario. q.ccccccxxv.nu.1. fol.771
Vxor diues, an teneatur alimentare uirum. q.ccccxxxix. nume.2 fol.664
Vxori iustè mittitur rep[illegible], si maritus nō cognōscat eā infra biennium. ibid.nu.3.

FINIS INDICIS.

colorchecker CLASSIC
calibrite
mm